Arnould Galopin

OCOLUL PĂMÂNTULUI ÎN SUBMARIN

– Roman foileton –

Editura IG. HERTZ
Bucureşti, 1931

Prezentul roman foileton a fost publicat de
Editura IG. HERTZ, Bucureşti, Calea Victoriei, nr. 5,
în anul 1931, în 79 de fascicole,
ritm apariţie: 3 fascicole pe săptămână.

Structura romanului:
Capitole: 511 [531]
Fascicole: 79
Pagini format A4 pe două coloane: 603

Titlul original:

Arnould Galopin
Le Tour du monde en sous-marin, 1926

Versiune electronică:
[V1.0]

Corectură [V1.0]: decembrie 2019

Cap. 1 – Cei doi rechini de oţel

— Hai, băiete, îmbarcă-te! Ce mai aştepţi? Vrei să te cobor cu macaraua?

Cel ce rostise aceste cuvinte, un om voinic al cărui piept enorm se umfla sub tricoul albastru, împinse repede, dar fără asprime, pe un băieţandru de vreo 12 ani, care în picioare, la capătul punţii ce lega cheiul de submarin, vorbea cu o fetiţă îmbrăcată sărăcăcios, ai cărei ochi mari erau plini de lacrimi.

— La revedere, Mariette! zise băiatul încercând să-şi stăpânească tremurul din glas. Nu plânge… Am să mă reîntorc curând…

Coborî apoi scara de fier a submarinului.

— E sora ta? întrebă omul.

— Da, domnule. Nu ne-am despărţit niciodată… aşa că, înţelegeţi, ne pare rău amândurora…

— Nu cumva rămâne singură la Havre? urmă marinarul a cărui faţă se îmblânzise.

— O, nu!… e la nişte oameni cumsecade, dar mi-e teamă că nu vor putea să mai îngrijească de ea până la întoarcerea mea.

— Nu mai aveţi părinţi?

— Tata a murit în război, şi la Crăciun se împlinesc şase luni de când a murit şi biata mama. Nişte oameni de treabă din cartierul Saint-François ne-au cules de pe drumuri. E însă mare sărăcie şi în casa lor fiindcă nu au de lucru.

— Haide, nu mai plânge… o să se schimbe lucrurile, dar ar fi trebuit să spui toate acestea comandantului Dartois… e om bun, după cum ştii, şi ar fi oferit cu siguranţă ceva pentru ocrotitorii voştri. Lasă că mai vorbim noi despre asta… Du-te repede jos şi ia-ţi postul în primire… Peste câteva minute pornim la drum.

În clipa când băiatul puse piciorul înăuntrul submarinului, comandantul, care începuse apelul echipajului, rosti scurt:

— Emil Mahaut!

— Prezent! răspunse copilul.

— Le Gonidec!

— Prezent! mormăi marinarul, care îl însoţea pe băiat.

Ofiţerul cuprinse cu o privire pe toţi oamenii echipajului, apoi zise, după ce se uită la ceas:

— Mecanicii, la posturi! La ora 9 precis, pornim.

Avea o figură plăcută acest comandant şi oamenii de pe bord spuneau că e un marinar încercat. În timpul războiului, în numeroase împrejurări, dăduse dovadă de un curaj şi o energie uimitoare… Era un şef – un adevărat şef, – şi toţi cei ce făceau parte din expediţie, ştiau că se puteau bizui pe el.

Micul marinar ajuta acum la manevră şi punea în îndeplinirea lucrului său atâta conştiinciozitate încât tovarăşii săi începură să simtă o vie simpatie pentru el.

Înainte ca „Français” (aşa se numea submarinul uriaş care pornea să facă înconjurul lumii) să părăsească docurile, vom prezenta pe scurt echipajul său tinerilor noştri cititori. Acest echipaj se compunea din patruzeci de oameni, toţi marinari încercaţi, care înfruntaseră de nenumărate ori moartea cu nepăsare. Statul-major era reprezentat prin căpitanul de marină Dartois, locotenentul Du Bourdieu, şi sublocotenentul Du Tressan, un tânăr breton din Finister, fiul unui amiral mort în război, pe bordul vasului Bouvet, în 18 Martie 1915. Subofiţerii erau în număr de trei: maistrul electrician Le Gall, maestrul cârmaci Forgues, şi şeful echipajului, Le Gonidec. Cât despre marinarii pe care-i comandau, erau specialişti brevetaţi, pe pieptul cărora se afla panglica verde şi roşie a crucii de război. Unii din ei aveau şi medalia militară, iar un simplu marinar, anume Martinvast, un normand, cu faţa brăzdată de o cicatrice, era decorat cu Legiunea de Onoare.

Submarinul, pe bordul căruia se aflau oamenii aceştia, pornea într-o lungă şi primejdioasă călătorie: trebuia să facă ocolul lumii. Amiralitatea engleză, pentru care se terminase în şantierele Chatham construcţia unui submersibil cu un tonaj egal cu al lui „Français”, trimisese o sfidare marinei franceze şi anume să se vadă care dintre cei doi „rechini de oţel”, va străbate mai repede distanţa enormă impusă celor doi rivali: traversarea Atlanticului, New York, Havana, Colón, Panama, insulele Hawai, Tokio, Shanghai, Singapore, Colombo, Djibuti, Port-Said, Marsilia, Gibraltar şi Brest.

Amândouă submarinele trebuiau să pornească din Brest. Cine va ieşi învingător?

Englezii, care se cred stăpânitorii mărilor erau siguri că-i vor bate pe concurenţii lor, şi, de câteva zile, ziarele lor nu mai conteneau cu laudele la adresa „campionului” lor, căruia îi dăduseră numele cam pretenţios de „Victorious”.

Lumea întreagă avea acum privirile aţintite asupra celor două vase. Se fac şi pariuri colosale şi se dădea numele unui mare industriaş american, care pontase pe „Français”, o sumă de un milion de dolari, în timp ce un bancher din Liverpool, pusese pe „Victorious” aproape cinci sute de mii de lire.

Cap. 2 – Frate şi soră

Nu pasiunea de călătorii îl făcuse pe tânărul Emil Mahaut să se îmbarce pe bordul vasului „Français”.

Am spus mai sus că după moartea părinţilor lor, băiatul şi surioara lui au fost îngrijiţi de nişte oameni săraci, pe care lipsa de lucru îi adusese în mizerie. Ca să le vină în ajutor, micul Emil Mahaut căutase vreme de trei săptămâni de lucru, hotărât să facă orice, ca să câştige câţiva franci pe zi…

Într-o dimineaţă, pe când rătăcea descurajat, pe cheiul portului Havre, văzuse mai mulţi marinari care încărcau saci pe bordul unui vas al cărui aspect îl uimise. Se oprise în loc vrând să afle ce fel de vas era acela, care nu semăna cu niciun vapor din câte văzuse el până atunci. Un marinar, care avea pe fiecare mânecă un galon de aur, se plimba de-a lungul cheiului, cu pipa în gură, supraveghind cu coada ochiului pe marinarii care cărau baloturile pe umeri. Micul Emil îşi luă inima în dinţi (mizeria dă uneori curaj) şi întrebă, scoţându-şi şapca, pe omul cu pipa:

— Mă rog, domnule, nu cumva aveţi nevoie de un băiat de serviciu, pe vapor?

— Nu prea pari voinic, băieţele.

— Vai, domnule, sunt destul de puternic. Puteţi să mă puneţi la încercare.

— Bine, îmbarcă-te… voi vedea.

Milo – după cum îi spuneau cei de acasă –, nu aşteptă să i se spună de două ori, şi, cu ajutorul unei scări fixată în zidul cheiului, se urcă

la bord.

Marinarul îl ajunse din urmă şi-i dădu de lucru numaidecât.

După o oră, Milo fu angajat.

Plata, pe care avea s-o primească, nu prea era mare, dar sunt împrejurări în viaţă când te crezi fericit să poţi câştiga oricât de puţin, numai să câştigi…

Totuşi, Milo era îngrijorat, căci submarinul urma să părăsească peste câteva zile portul Havre, şi el rămânea iar fără lucru. Visul lui era să plece împreună cu noii săi tovarăşi, dar nu îndrăznea să le ceară să-l ia cu ei.

Totuşi, într-o seară, după ce termină lucrul, se hotărî să vorbească.

— Domnule, zise el şefului echipajului, dacă mă primiţi printre dumneavoastră, cred că aş putea să fac vreun serviciu pe bord.

— Să vedem, îi răspunse marinarul, o să vorbesc cu comandantul.

Peste câteva zile, mulţumită recomandării şefului, Milo fu înscris ca făcând parte din echipaj.

Când Mariette, surioara lui, află această veste, începu să plângă zicând:

— O, Milo! te rog, nu mă părăsi… Nu te am decât pe tine pe lume! Dacă te-aş pierde…

— O să mă întorc, surioară, fii liniştită!… Călătoria pe care o fac nu e aşa de primejdioasă… Şi apoi, plata e bună. Gândeşte-te: două mii de franci, pentru o călătorie numai de patru luni… Asta e o sumă, şi la înapoierea mea, bieţii oameni care ne-au îngrijit, vor putea să-şi plătească datoriile şi să se gândească la viitor cu mai puţină teamă ca până acum…

Biata Mariette părea că primeşte cu resemnare proiectul fratelui său, dar când sosi ora plecării, energia ei slăbi şi o adevărată criză de disperare o cuprinse.

Şi-şi amintea cele din urmă cuvinte rostite de mama lor pe patul de moarte. Pusese pe Milo să jure că nu-şi va părăsi niciodată surioara, şi că o va apăra până va atinge vârsta la care o fată se poate conduce singură, câştigându-şi pâinea.

Ar fi vrut să-i mai vorbească, să-l îmbrăţişeze pentru ultima oară şi să-i dea o medalie mică, cea din urmă amintire de la mama lor.

Din când în când, mugetul unui vapor se pierdea în depărtare peste

apele liniştite şi Mariette urmărea cu priviri triste vasele ce se duc departe, spre ţări necunoscute, pe care le bănuia ca în vis, şi pe care frageda ei închipuire le popula cu fiinţe fantastice, cu taine şi primejdii.

Cap. 3 – În largul mării

În interiorul submarinului, maşinile sunt sub presiune. Comandantul adresă oamenilor săi câteva recomandări, apoi le zise, uitându-se la ceas:

— Dragii mei, e timpul să pornim… Remorcherul care trebuie să ne scoată din bazin a sosit?

— Nu încă, domnule căpitan, răspunse secundul.

— Suie-te pe punte cu oamenii de manevră şi fiţi gata.

Milo, care spera să mai vadă o dată pe surioara lui, urmă pe cei ce erau aleşi să facă ultimele pregătiri pe bord.

În acel moment, şeful echipajului, Le Gonidec, se apropie de comandant şi-i zise:

— Domnule căpitan, aş vrea să vă rog ceva.

— Spune, dragul meu, despre ce e vorba?

— Să vedeţi ce e: mititelul pe care l-am îmbarcat, este, după cum ştiţi, un copil curajos, dar am aflat fără să vreau de altfel, că nu mai are părinţi, şi că oamenii care îngrijesc de el sunt în cea mai mare mizerie… Dacă aţi vrea să fiţi aşa de bun, domnule căpitan, să le daţi ca avans o parte din solda băiatului… Vă repet că micuţul n-a cerut nimic… eu am luat iniţiativa să vă rog aceasta…

Comandantul nu răspunse, dar îşi scoase portofelul, luă câteva hârtii şi-i spuse marinarului:

— Ai făcut bine că mi-ai vorbit de asta, Le Gonidec. Dă-i banii aceştia şi spune-i că sunt jumătate din solda ce are de luat…

— Mulţumesc, domnule comandant! Vă mulţumesc în numele lui.

Şi bravul marinar se sui îndată pe punte, unde marinarii se pregăteau să ridice parâmele, deoarece remorcherul se apropia de submarin.

Le Gonidec căută din ochi pe Milo şi-l zări la capătul punţii, unde stătea de vorbă cu mica Mariette.

— Hai, copii, le zise el… îmbrăţişaţi-vă, plecăm… Ţine, băieţele, dă asta surioarei tale… e jumătate din solda ta… nu mai ai de ce să te îngrijeşti. Repede! la manevră!

Milo o sărută pentru ultima oară pe Mariette, sări dintr-un salt puntea şi, la un ordin al secundului, începu împreună cu alţi oameni din echipaj să strângă cablul care mai reţinea submarinul, pe când ceilalţi marinari se pregăteau să arunce remorca spre micul vapor, care trebuia să-i scoată din port.

Când submarinul ieşi dintre digurile portului, Milo aruncă o ultimă privire înapoi şi zări, la capătul digului, o mică siluetă nelămurită, pe jumătate ascunsă în ceaţă şi fâlfâind o batistă care punea pe fondul întunecat al cheiurilor, o mică pată albă.

— Biata Mariette! suspină micul marinar… În fine, acum nu se mai teme de mizerie… Până la înapoierea mea, va trăi liniştită…

Submarinul era acum în largul mării, urmând în spatele remorcherului dâra de spume agitată de valuri.

Milo, interesat de manevră, urmărea curios pe marinari, căutând să se facă folositor, executând ordinele ce i se dădeau cu precizie. Dar, deodată, îi veni rău. Ochii i se împăienjeniră, şi simţi pământul fugindu-i de sub picioare. Se prăbuşi, scoţând un suspin adânc.

Le Gonidec se apropie de el zâmbind, îl ridică încet, şi sprijinindu-l, îl ajută să se aşeze în mijlocul bastimentului, în apropierea chioşcului, spunându-i:

— Odihneşte-te, piciule, nu e nimic… Ai să te obişnuieşti repede cu valurile mării. Culcă-te, şi încearcă să dormi… Tot aşa am păţit şi eu când m-am îmbarcat pentru prima oară, acum douăzeci de ani… Fiecare trebuie să-şi plătească tributul mării… E o cucoană cu multe toane…

— Ce o să spună comandantul? murmură Milo…

— Nu te îngriji de asta, ştie şi el ce înseamnă asta… închide ochii şi lasă-te legănat… O să-ţi aduc îndată o ceaşcă de cafea tare, care o să te înzdrăvenească.

— Mulţumesc! şopti piciul, strângând mâna şefului.

Aerul nopţii îi făcu însă bine. Voi să se ridice, dar totul se învârtea în jurul său.

— Na, bea asta! îi zise o voce groasă.

Era Le Gonidec, care-i întindea o mică ceaşcă de tinichea cu cafea fierbinte.

Milo se ridică cu greutate şi duse ceaşca la gură.

— Comandantul n-a zis nimic? întrebă băiatul.

— Nu! N-avea nicio grijă, culcă-te…

Milo îşi sprijini capul de un balot de funii, care-i servi de pernă.

Vasul înainta acum de-a lungul stâncilor ascuţite de la La Hague. Luna strălucea puternic, punând pe ape lungi dâre de argint. Briza – vântul de mare – era blândă şi submarinul despica marea cu clipotiri uşoare, întretăiate uneori de lovituri înăbuşite, care făceau să răsune ca un clopot armătura lui de oţel.

Cap. 4 – Fiinţa care nu poate fi uitată

Când se iviră zorile, Milo deschise ochii şi, ridicându-se în coate, privi în jurul său. Numai patru oameni se aflau pe punte. Doi erau sprijiniţi de bord, ceilalţi în picioare lângă roata cârmei.

— Ei, puştiule! îi strigă un marinar, cum te simţi?

— Bine, mulţumesc, răspunse Milo.

Băiatului nu-i era tocmai bine, dar voinţa sa înfrânse slăbiciunea ce-l mai stăpânea. Începu munca, ajută camarazilor săi să ridice puntea, să frece obiectele aburite de burniţeală, şi desfăşură în această activitate o energie care făcea pe oamenii din echipaj să zâmbească.

Comandantul ieşi din chioşc, se plimbă câteva minute pe punte, privi o clipă pe băiat şi apoi îl strigă.

Milo se apropie de ofiţer şi-l salută milităreşte.

— Eşti cam palid, zise comandantul lovindu-l uşor şi prieteneşte pe obraz. Odihneşte-te puţin, băiete…

— O, domnule căpitan! răspunse piciul, vă asigur că mă simt foarte bine şi pot lucra ca şi ceilalţi… Nu eram încă obişnuit cu marea, mi-a fost puţin cam rău, dar acum nu mai am nimic…

— Carevasăzică, ai devenit acum un adevărat marinar?

— O, un marinar adevărat, nu încă, dar voi încerca să ajung…

Comandantul zâmbi şi făcu brusc stânga-mprejur, ducându-se să se aşeze lângă omul de la bară. Vasul înainta de multă vreme de-a lungul coastelor Bretaniei. Trecuse de Saint-Malo şi se depărta încet-încet de

ţărm. În curând coasta nu se mai văzu, şi pentru prima oară în viaţa lui, băiatul nu mai zări decât cer şi apă. Se simţea totuşi aproape fericit. Şi începuse de pe acum să-şi facă planuri. După ce va sfârşi călătoria va încerca să se îmbarce pe alt vas, pe unul din acele vapoare mari de comerţ, care sunt adevărate oraşe plutitoare. În curând va ajunge marinar, şi cine ştie, poate că într-o bună zi va fi şef de echipaj. Atunci, scumpa lui Mariette nu va mai duce lipsă de nimic, şi viaţa va deveni plăcută pentru ea… Îşi propunea de asemenea, ca, de îndată ce va câştiga bani destui să dea să mărească la un fotograf micul portret al mamei sale. Milo nu voise să ia cu el acest portret, de teamă ca umezeala oceanului să nu şteargă trăsăturile moartei atât de dragi lui. Îl lăsase Mariettei, dar îi revedea mereu chipul şi i se părea că aude vocea ei scumpă murmurându-i la ureche:

„Curaj, dragul mamei! Eu te văd de aici, de unde sunt!"

Se lăsase noaptea; o noapte liniştită şi blândă. Mii de stele sclipeau pe cerul de catifea violetă. Submarinul, care întâlnise un curent prielnic, aluneca grăbit pe marea liniştită.

— În zori vom fi la Brest, zise un om din echipaj. Am trecut de cele Şapte Insule şi vom trece în curând pe lângă stâncile de la Batz. Vom zări apoi farul de la Pointe de Pontusval, Insula Vierge, Kersaint, Rointe Saint-Mathieu şi Goulet… Vom vedea, în fine, pe faimosul „Victorious". Ah! nu sunt bogat, dar aş da bucuros un an din soldă, numai să-l putem lăsa în urmă.

— Sigur că-l vom lăsa, zise Le Gonidec, aprinzându-şi pipa… ar fi rău dacă ne-am lăsa bătuţi de „english"…

Discuţia se aprinse; se schimbară câteva cuvinte aspre, dar în cele din urmă toţi căzură de acord că „Français" era un submarin straşnic şi că în curând va arăta dosul lui „Victorious".

Fiind ora schimbului oamenilor de la tribord, noua echipă urcă să-i înlocuiască. Milo, care făcea parte din prima echipă, coborî împreună cu tovarăşii săi în interiorul submarinului şi, după ce se dezbrăcă, se întinse pe bancheta îngustă ce-i servea drept pat. Adormi curând, legănat de uşoarele înclinări ale vasului, visând visuri frumoase.

Cap. 5 – Sub apă

Submarinul ancoră la coastă, după ce trecu pe sub două poduri mobile, în bazinul Pontaniou. Urale frenetice salutară sosirea lui. Toate autorităţile maritime erau de faţă: ofiţeri francezi în mare ţinută, comandori şi căpitani englezi, drepţi şi strânşi în uniformele lor de gală. Ceva mai departe se zărea „Victorious”, teribilul concurent, a cărui proră ascuţită dispărea pe jumătate în faldurile unui enorm drapel englez. Oamenii de pe „Français” ridicară tricolorul francez şi toată lumea se descoperi şi muzica echipajelor cântă „Marseillaise” apoi, ca un semn de respect pentru marina rivală, „God save the King”. Momentul era solemn. Amiralul englez luă „cuvântul”.

— Concurenţii, zise el, vor trebui să navigheze şase ore sub apă, şase ore la suprafaţă, şi aşa mai departe. Escalele vor fi de 24 de ore şi timpul pierdut cu reparaţiile va fi socotit în durata parcursului. În caz de pericol, concurenţii sunt datori să-şi vină în ajutor, dar timpul ce vor pierde ca să salveze bastimentul în primejdie, nu va fi socotit. Aprovizionările se vor face la escalele unde agenţi ai celor două puteri vor sta la dispoziţia conaţionalilor lor. Pe bordul fiecărui vas se va afla un expert: un inginer englez pe vasul francez şi un inginer francez pe cel britanic. Aceşti experţi vor fi însărcinaţi să vegheze la respectarea condiţiilor aprobate de cei doi comandanţi ai submarinelor. Orice încălcare a prezentului regulament, orice reclamaţie va fi consemnată în jurnalul de bord şi semnată de inginerul expert şi de comandant. Orice om bolnav sau în neputinţă de a-şi îndeplini însărcinările, va fi înlocuit la escala cea mai apropiată; dar înlocuitorul va trebui să aparţină aceleiaşi naţionalităţi, ca şi omul înlocuit.

S-a servit apoi o gustare, după care concurenţii se îmbarcară.

La ora 10 fix, o lovitură de tun bubui. Urale se ridicară din toate părţile şi cele două submarine porniră, salutate de noi salve de tunuri.

— Domnule căpitan, strigă deodată un om din echipaj în clipa când ajunseră în radă, ce să facem cu pasagerul acesta?

Şi spunând aceasta, ridică o pisicuţă cenuşie, care miorlăia cu disperare.

— Să-i facem vânt peste bord?

— Oh, vă rog, n-o înecaţi! zise Milo apropiindu-se de marinar, e aşa de drăguţă, biata pisică… Dă-mi-o mie; am să văd eu de ea; am s-o hrănesc din raţia mea… Domnule căpitan, îmi daţi voie s-o opresc, nu-i aşa?…

Comandantul încuviinţă făcând un semn din cap.

Copilul lua pisicuţa din mâinile marinarului, zicând:

— Săraca de ea n-o să ne supere defel, căci e atât de mititică şi slabă! Pe semne că nu mănâncă în fiecare zi. Dobitoacele sunt ca şi oamenii: sunt unele sortite din naştere să fie fără noroc… şi dacă nu întâlnesc oameni miloşi se prăpădesc.

— Ai dreptate, piciule, zise un marinar care-l auzise.

— Desigur, făcu un altul… Trebuie să ne fie milă de dobitoace… Acum, fiindcă am adoptat-o, trebuie s-o şi botezăm.

— Ce nume să-i dăm? Staţi că am găsit! strigă Fauvel, un parizian poznaş, poreclit „Pipă de Merişor”, eu zic să-i punem pisoiului numele Moise, fiindcă l-am scăpat de la înec…

— Nu, zise şeful Le Gonidec, care, în calitatea sa de breton, avea oarecare respect faţă de personajele din Sfânta Scriptură, să-i zicem Mascota, e un nume care ar putea să ne aducă noroc…

— Da, aşa s-o chemăm, declară cineva… În timpul războiului am avut pe bordul lui „Languedoc” un lipan de mare căruia-i dădusem numele ăsta, şi am avut un noroc îndrăcit, n-am fost torpilaţi niciodată…

— Fiindcă aşa v-a fost scris, zise alt marinar, dând din umeri… Cum era să vă apere un peştişor?…

— Cine ştie? murmură Le Gonidec… la urma urmei, numai credinţa mântuieşte!

Convorbirea fu întreruptă de o fluierătură care venea dinspre chioşc. Se auzi îndată vocea comandantului, aspră, puţin răguşită:

— „Toată lumea să coboare!… Motoarele electrice înainte!… Două sute de rotaţii!”

Marinarii coborâră toţi, în interiorul vasului, obloanele fură repede închise, numai capota chioşcului rămase întredeschisă.

— „La posturile de scufundare” strigă comandantul.

Apoi după o clipă de aşteptare:

— „Închideţi capotele!”

Submarinul se scufundă încet şi Milo, cu tot curajul său, simţi o puternică emoţie, văzând cum se lasă afund, sub apă. Până adineauri, putuse privi cerul, orizontul depărtat care pierea treptat în ceaţă, acum era ca îngropat într-un sicriu de oţel, care aluneca repede, cu o clipotire ce da fiori de groază.

Comandantul trimitea prin aparatul acustic ordine scurte, care erau executate îndată cu o precizie mecanică.

— „Bara la stânga 15 grade… Bine, cârma drept înainte!”

Deodată, la partea dinainte, la înălţimea cârmei de la tribord, o lovitură înăbuşită, asemeni unei lovituri de ciocan în învelişul de oţel, făcu submarinul să se cutremure. Marinarii se priviră speriaţi, convinşi că vasul s-a izbit de o stâncă, dar nu, nu era aşa. De altfel, vasul înainta mereu, şi zgomotul continua regulat, înăbuşit, înfiorător. Părea un tunet ce cade mereu pe carapacea metalică. Atunci, oamenii începură să priceapă şi şeful Le Gonidec, care avea totuşi mult sânge rece, rosti cu o voce răguşită.

— Să ştiţi că e grav, băieţi!

Comandantul coborî şi rămase lângă scara chioşcului. Avea o înfăţişare ciudată şi marinarii, care nu îndrăzneau să-l întrebe, stăteau nemişcaţi, cu capul vâjâind, cu faţa acoperită de o sudoare rece.

Afară, zgomotul continua surd, înfricoşător, lugubru.

Bum!… Bum!… Bum!..

— Bate moartea la uşă, zise încet un marinar…

Milo auzi. Primi ca o lovitură în inimă, şi un nume îi veni pe buze, în timp ce un fior îl scutură din cap până în picioare:

— Oh! Mariette!… biata mea surioară!…

Cap. 6 – Mina

Un ordin sosi prin tubul acustic:

— La suprafaţă!

Sunt salvaţi?

Oamenii electrizaţi de această poruncă, ieşiră din toropeala lor. Instinctul de conservare îi împingea spre manivele, şi manevra fu executată cu o repeziciune şi o precizie uimitoare. Submarinul se ridică într-o clipă, datorită cârmelor orizontale şi o uşoară clipocire

anunţă îndată că a ieşit la suprafaţă. Atunci capota se deschise, comandantul aruncă o privire afară şi strigă:

— Îmi trebuie un om de bună credinţă.

Fauvel, zis „Pipă de Merişor”, răspunse la această chemare. Urcă în grabă o mică scară de fier, se auzi un zgomot înăbuşit de voci în chioşcul comandantului, apoi ceva scârţâi uşor şi paşi se auziră pe puntea submarinului.

Milo nu ştia încă ce se petrece şi nu îndrăznea să-l întrebe pe Le Gonidec care se afla lângă el. Acesta părea mereu îngrijorat şi din când în când da uşor din cap.

— Târâm o epavă, şopti Forgues, maestrul timonier, un Moko cu faţa oacheşă, cu părul negru şi creţ.

— Dacă ar fi numai atât! răspunse Le Gonidec…

— Dar ce vrei să fie?

Urmă o tăcere. De-a lungul balastului, loviturile erau mai puţin puternice, dar lucrurile stăteau destul de prost, căci vocea lui Fauvel se auzea din când în când, slabă, înăbuşită, ca şi când ar fi ieşit dintr-un ghem de lână.

Deodată, comandantul ceru prin tubul acustic:

— Încă un om!

De data aceasta, Le Gonidec se ridică şi Milo îl văzu cu groază plecând… Dacă i se întâmpla vreun rău… Ce se va face el, dacă va pierde pe acest om care l-a apărat totdeauna cu atâta bunăvoinţă?

— Stop! strigă comandantul.

Submarinul mai alunecă vreo câteva minute, apoi se opri.

Ce se petrecea oare sus, pe punte? De ce nu se mai auzea nimic? Fauvel, culcat la tribord, de-a lungul balastului, ţinându-se cu amândouă mâinile de un belciug enorm, se trudea să prindă ceva.

De îndată ce Le Gonidec se apropia de el, Fauvel îl strigă:

— Un foarfece… îmi trebuie un foarfece!

Le Gonidec se întoarse spre capotă, şi comandantul îi dădu un fel de cleşte tăios, ale cărui braţe formau o pârghie puternică. Se apropie apoi de Fauvel, care se afla mereu culcat pe balast, cu mâinile în apă, pe jumătate orbit de valurile ce se spărgeau de submarin.

— Ah! blestemata! am prins-o strigă Fauvel, dar n-a fost tocmai lucru uşor.

Prinsese o mină, o mină semănată acolo în timpul războiului şi care, smulsă de la ghiuleaua ei de o furtună, se suise la suprafaţă. Se legăna gonită de valuri şi ciocănea pe laturi submarinul. Antena ei, îngrozitoarea antenă, asemeni unei limbi de şarpe, izbea uneori carapacea, şi o nimica toată ar fi putut-o face să explodeze.

Timp de aproape zece minute – zece veacuri! – Fauvel şi Le Gonidec traseră de cablul care le sfâşia mâinile, cu riscul de a fi smulşi de valurile uriaşe. Ca să nu fie „măturaţi” de pe învelişul de oţel, îşi legaseră picioarele şi se aplecau deasupra apei.

Totuşi, oboseala începu să le paralizeze membrele şi fură gata să părăsească totul, când, după o ultimă muşcătură a foarfecelor, blestematul cablu cedă, acum însă mina nu mai era reţinută da nimic şi în loc să se depărteze spre larg, se alipea şi mai tare de submarin. Cei doi oameni atât de îndrăzneţi izbutiră cu mari sforţări s-o ţină depărtată de bord.

Comandantul căruia nu-i scăpase niciun amănunt al manevrei, le strigă:

— Ţineţi-vă bine, camarazi, vă trimit imediat oameni în ajutor.

Chemă câţiva oameni, care sosiră cu căngi şi prăjini, cu ajutorul cărora reuşiră să depărteze mina, apoi „Français” porni din nou.

— Salvaţi! strigară marinarii.

Dar nu se sfârşise totul încă. Trebuia neapărat ca această mină să fie distrusă cu orice preţ, căci devenise acum un pericol pentru celelalte vapoare. Îndreptară ţeava micului tun de 37 milimetri care se afla pe bord, şi din prima lovitură, Martinvast, un maestru tunar renumit pentru îndemânarea lui o nimeri. Mina se învârti, se umplu cu apă şi se scufundă în câteva secunde.

— Putem spune, strigă Le Gonidec, că am scăpat ca prin urechile acului!

— O, zise comandantul, au rămas destule în fundul mării, şi după furtună, unele ies la suprafaţă…

Cap. 7 – Mr. Higghins

Toţi oamenii se aflau acum pe bord şi nu se gândeau decât la un lucru: să ajungă din urmă pe „Victorious”, care, desigur că în timpul

acestui incident regretabil le-o luase cu mult înainte.

Comandantul se adresă expertului englez care se găsea pe bord, şi care, în timpul întâmplării de mai sus, dăduse dovadă de mult sânge rece:

— Domnule, vă rog să notaţi împreună cu mine, în jurnalul de bord, că am fost nevoiţi să ne ridicăm la suprafaţă, datorită unui caz de forţă majoră.

— Desigur, răspunse englezul, înclinându-se.

— Şi nu credeţi că ar trebui să scădem acest timp din durata parcursului?

— Nu pot să hotărăsc eu, dar voi raporta în acest sens.

Capota fu din nou închisă şi submarinul îşi reluă mersul.

Milo, care era acum foarte liniştit, se aşezase împreună cu Le Gonidec pe un cadru de lângă un oblon:

— Ei, zise şeful echipajului, ţi-a cam bătut inima, băiatule! De altfel, nu numai ţie. Şi noi, care suntem marinari bătrâni am tras o spaimă grozavă. Dar acum poţi fi liniştit. Avem 80 la sută şanse că nu vom mai întâlni mine pe drum.

— Mai mergem mult pe sub apă? întrebă băiatul.

Le Gonidec se uită la ceasul din perete şi zise:

— Încă patru ore… Ţi-e dor de lumina zilei?

— Cam…

Şeful zâmbi:

— Ei! o să te obişnuieşti să mergi pe sub apă… nu e greu, când nu stai mai mult de zece ceasuri. În timpul războiului am stat de multe ori câte 20 de ore sub apă şi nu era uşor – crede-mă… Am fost nevoiţi să destupăm tuburile cu oxigen, şi tot am rezistat!…

— Ah! aveaţi tuburi cu oxigen!

— Da, ştii ce sunt: un fel de sticle de fier care conţin aer respirabil, dar oricum, mai bun e aerul de afară…

— Te cred. Şi aici, pe bord, avem tuburi de astea?

— Nu, idiotul de Caragnel a uitat să le ia, dar nu vom avea nevoie de ele, căci putem să ne urcăm la suprafaţă când vrem.

Milo îl privi pe şef, dar acesta schimbă vorba, nevoind să-l sperie pe băiat.

— Aş vrea să ştiu, zise el, dacă vom reuşi să-l ajungem din urmă pe

„English”. Ne-a luat-o cu mult înainte, afurisitul, căci am pierdut o jumătate de ceas cu blestemata aia de mină… Or, o jumătate de oră reprezintă aproape opt noduri, căci înaintăm mai greu din cauza rezistenţei apei…

— Să sperăm că-l vom ajunge…

— Da, să sperăm, căci ar fi prost lucru, dacă nu am ajunge cei dintâi la prima escală…

— Adică la New York. Cât e de la Brest până la New York?

— Aproape patru mii de mile[1].

Tot vorbind astfel, Le Gonidec adormi, legănat de valuri. O somnolenţă generală îi cuprinsese pe oamenii echipajului. Cei ce nu erau de serviciu, se întinseră pe banchetele-paturi, şi adormiră îndată.

Milo a adormit şi el, şi visează.

Cap. 8 – O nouă spaimă

Se auzi deodată porunca:

— La suprafaţă!

Oamenii se treziră îndată şi se duseră la pârghiile care fac să funcţioneze balastul. Se auzi în curând un fluierat uşor.

— A, zise Le Gonidec, bine că ieşim la aer, voi putea în fine să trag o pipă…

Scoase din buzunar o enormă pungă de piele de porc şi începu să-şi îndoape pipa, zâmbind.

Fluierătura care se auzea la balasturi, se opri deodată.

Vocea comandantului se auzi iar:

— La suprafaţă! Scoateţi apa de peste tot!

— O scoatem, domnule căpitan, răspunse un marinar.

— Imposibil, ar trebui să ne urcăm mai iute…

Locotenentul Du Bourdieu şi sublocotenentul De Tressan se apropiară de oblon, şi cu urechea lipită de placa de fier, ascultau nemişcaţi.

— Auziţi murmurul acesta de apă? zise Le Gonidec, – trebuie să fie o vâltoare de-a lungul balasturilor.

[1] 1 Milă marină – 1852 metri.

Cei doi ofiţeri nu se mişcară. În sfârşit locotenentul Du Bourdieu se apropie de scara chioşcului şi-l chemă pe comandant. Acesta coborî numaidecât. Vorbi o clipă încet cu locotenentul, apoi ascultă şi el. Rămase câteva secunde cu atenţia încordată, apoi îi privi pe ofiţeri.

O mare tăcere se lăsă în submarin, şi oamenii, care înţeleseră că se petrece ceva, se întrebau din ochi.

Nu erau încă neliniştiţi, deoarece marinarul nu crede niciodată că primejdia e aproape. El încearcă să-şi facă iluzii asupra situaţiei sale cât mai mult timp şi-şi păstrează nepăsarea până în clipa când se produce în fine ceea ce el numeşte „lovitura de la Trafalgar”.

Deodată, comandantul rosti scurt:

— Forgues, controlează robinetele pentru scoaterea apei.

Forgues se supuse.

— Nimic? întrebă ofiţerul.

— Domnule căpitan, nu ştiu dacă nu mă înşel, dar mi se pare că acumulatoarele de aer comprimat nu mai funcţionează.

— Ia să vedem.

Trecură câteva secunde.

— Ciudat… făcu comandantul, care încercase funcţionarea robinetelor.

Emoţia începuse să-i neliniştească pe oamenii echipajului. Fiecare înţelegea că lucrul era grav, dar înţeleseră şi mai bine care era situaţia, când comandantul, după ce întoarse două-trei robinete, rosti cu vocea înecată:

— Acumulatoarele de aer s-au golit complet!

Pentru neştiutori, această frază simplă nu înseamnă desigur prea mult, dar pentru oamenii din submarin era ca o sentinţă de moarte.

Dacă acumulatoarele care se găsesc în interiorul submarinului nu mai conţin aer, nu se mai poate scoate apa din balasturi şi atunci nu mai e chip de ieşire la suprafaţă.

Marinarilor de pe „Français” nu le mai rămâne decât să-şi aştepte moartea… şi încă ce moarte! Ei o vor vedea venind încet… îi va ucide unul după altul şi se vor stinge ca nişte becuri electrice prin care nu mai trece curentul.

— Dar cum s-a întâmplat, frate? întrebă un marinar.

— Ei, răspunse Le Gonidec, blestemata aia de mină a spart un

balast.

— Şi nu se mai poate repara?

— Cine ştie!

Bietul Milo simţi încă o dată cuprinzându-l deznădejdea, iar Gonidec văzându-l atât de tulburat, încercă să-i dea curaj:

— Nu-ţi fie frică, micuţule, nu e încă totul pierdut… Vom încerca să îndreptăm răul… Nu trebuie să-ţi pierzi cumpătul. De multe ori avaria pare gravă şi totuşi nu e nimic.

— Ce tot flecăreşti? zise secundul Forgues care-l auzise. Zici că asta nu e nimic?

Le Gonidec îi făcu cu ochiul, dar Milo înţelegea destul de bine situaţia. De altfel, cum n-ar fi înţeles-o, văzând privirile înspăimântate ale oamenilor echipajului.

Cap. 9 – Suprema încercare

Comandantul, care-şi păstrase tot sângele rece, încercă, prin vorbe scurte, să dea curaj marinarilor.

La un ordin, doi mecanici începură cu o energie arzătoare să repare un tub plesnit.

Totuşi, când tubul fu dres, observară cu groază că situaţia nu se îmbunătăţi, şi o mare tristeţe începu să apese asupra echipajului.

De douăzeci de ori încercară alte reparaţii, dar toate încercările dădură greş.

O nouă încercare de ieşire la suprafaţă nu dădu niciun rezultat. Submarinul înainta mereu şi putea fi cârmuit destul de bine, dar ce folos, dacă nu aveau să mai revadă niciodată lumina zilei?

— Băieţi, zise comandantul, vom ieşi desigur din încurcătură… Acumulatoarele de aer s-au stricat, dar poate că avaria nu e atât de gravă cum credem… Rămâneţi la posturile voastre; vom controla încă o dată robinetele de aer.

În momentul acela englezul care se afla la bord însărcinat să vegheze la respectarea regulamentului, se apropia de comandant şi-i zise:

— Domnule, cred de datoria mea să vă anunţ că aveţi o întârziere de o jumătate de oră asupra lui „Victorious”.

— Ei, domnule, ştiu, dar nu e momentul potrivit ca să mi-o amintiţi! Nu vă daţi seamă de situaţia în care ne aflăm?

— Dar…

— Destul, domnule, staţi jos şi lăsaţi-mă-n pace…

Englezul nu stărui. Îşi da oare seama de situaţie? Înţelegea că moartea da târcoale submarinului? Nu, fără îndoială, căci se aşezase sub un bec şi lua note pe carnetul său.

— Englezului o să-i piară pofta de râs când o afla, zise Fauvel.

Forgues dădu din umeri şi răspunse încet:

— Să-ţi spun un lucru: el e piaza rea…

— Negreşit, mormăi Le Gonidec… Aşa mi-am zis şi eu.

— De când s-a îmbarcat, n-am avut decât buclucuri.

— Asta aşa e, spuse un altul.

— Totuşi, zise un breton scund care se numea Logarec, avem o mascotă pe bord…

— Ah, da, mascota!… Halal să-i fie! Cred că şi pisica asta afurisită a adus nenorocirea cu ea.

Se făcu tăcere.

Secundul Forgues reluă după câteva clipe:

— Fie că englezul e piaza rea sau pisica, sigur e că suntem la grea cumpănă.

— Nu trebuie încă să disperăm, răspunse Le Gonidec; poate că mecanicii au să repare…

— Crezi? Ar trebui pentru aceasta să se îmbrace ca scafandri şi să iasă din cutia noastră de zinc prin capotă. Or, suntem la 25 metri în apă.

— Aşa de adânc, crezi?

— M-am uitat pe tablou.

— Ei, făcu Logarec, aşa ne-a fost scris… Dacă am fi în vecinătatea unui port, am putea ieşi din încurcătură, dar aici, slabă speranţă! La ce ne-ar folosi dacă am da semnalele de primejdie?

— Am putea, oricum, să încercăm.

— Ei, şi?

— Poate vreun vapor ar zări semnalele noastre.

— Şi ce folos ar fi? Ne-ar putea trage la suprafaţă? Vapoarele n-au docuri plutitoare pe bord.

— Nu e nevoie de docuri plutitoare… Cablurile sunt de ajuns.

— Crezi? întrebă secundul Forgues… Îţi închipui poate că submarinul nostru e uşor ca o luntre… Ai spus o prostie cât tine de mare… S-ar zice că abia de ieri ai intrat în marină…

Totuşi, mecanicii încercau mereu să repare avaria. Comandantul şi cei doi ofiţeri stăteau nemişcaţi. Se auzeau pârghiile scârţâind, plăci de fier alunecând cu un zgomot înăbuşit, şi, din când în când, comandantul întreba:

— Ei, ce e?

— Nimic, domnule căpitan, răspundea un mecanic.

— Aţi controlat curăţitoarele?

— Da… avaria nu vine de la ele.

— Mai uitaţi-vă o dată.

Minutele treceau încet, grozave. Nimeni nu mai îndrăznea să vorbească.

Fiecare înţelegea că vorbele sunt de prisos. Ele nu făceau decât să sporească neliniştea care apăsa asupra oamenilor echipajului.

O ultimă reparaţie, pe care o poruncise comandantul, readuse o mică speranţă în inima acestor curajoşi băieţi, care voiau să se îndoiască încă, dar care ştiau că în curând orice încercare va fi cu desăvârşire nefolositoare.

Atunci, marinarii se aşezară pe podeaua de fier şi aşteptară resemnaţi.

Comandantul, după ce vorbi câteva clipe cu ofiţerii săi, se întoarse către marinari şi le zise cu o voce pe care încerca s-o facă sigură:

— Băieţi, cred că vom putea să ieşim din încurcătură… Nu răspund de reuşită, dar trebuie să riscăm totul. Acumulatoarele de aer comprimat s-au golit şi nu mai putem scoate apa din balasturi. Ne trebuie aer… aer, cu orice preţ, dar acest aer nu-l putem găsi aici, în interiorul submarinului. Singura şansă de scăpare ar fi…

Se opri o clipă, pradă unei emoţii pe care căuta să şi-o stăpânească.

Urmă apoi cu vocea întretăiată, şuierătoare:

— Vom încerca. Lucrul nu e imposibil, la urma urmei… E de ajuns să ne ridicăm cu zece metri numai. De îndată ce vom ieşi la suprafaţă, suntem salvaţi. Marea e liniştită. Haideţi, toată lumea la posturi! Cei ce nu vor lua parte la manevră, să nu facă mişcări bruşte, care

provoacă respiraţii lungi… Aerul care ne-a rămas pe bord e îndestulător… Hai, copii, curaj!

Zicând aceasta, se duse la cei doi ofiţeri cu care vorbi ceva, apoi comandă manevra.

Navigau de multă vreme pe sub apă. O atmosferă grea, înăbuşitoare, începu să se simtă în bastiment… Aerul se rărise… Când compresorul va funcţiona două minute numai, nu vor mai putea să respire!

O tăcere de moarte domnea în submarin. La lumina becurilor, oamenii păreau mai palizi ca oricând; în ochii lor ardeau văpăi ciudate şi toţi oamenii aceştia nemişcaţi, gravi şi resemnaţi, pe feţele cărora nu tresărea niciun muşchi, păreau păpuşi de ceară.

Comandantul dădu un nou ordin şi marinarii pe care îi alesese alergară numaidecât la posturile lor. Compresorul începu să funcţioneze şi aparatul acesta atât de simplu, care nu atrăsese atenţia nimănui, făcea, în clipa aceea marinarilor impresia unui instrument de tortură, a unei maşini înspăimântătoare, fantastice, ale cărei şuierături şi aspirări, îi vor chinui fără milă, culegând poate de pe buzele lor cel din urmă suflu de viaţă.

Bietul Milo se aşezase pe o ladă de fier, lângă Gonidec, şi se gândea… Se gândea la surioara lui pe care o lăsase departe şi care-l aştepta cu nerăbdare… Plecase încredinţat că va fi în siguranţă pe bordul acestui submarin enorm, atât de solid construit, al cărui înveliş gros trebuia să reziste celor mai puternice ciocniri, şi iată că acest uriaş de oţel se afla imobilizat în fundul mării!

În clipa aceea, băiatului îi părea rău că s-a îmbarcat pe „Français”… N-ar fi fost oare mai bine să găsească un serviciu pe un vas de comerţ, pe care ar fi putut să câştige tot atât cât şi pe acest vas, de care nenorocul se ţine scai?…

Le Gonidec, care se afla lângă el, tăcea; îşi ţinea capul în mâini şi se gândea şi el la cei pe care-i lăsase departe, în Bretania, şi pe care nu-i va mai vedea desigur niciodată.

Expertul englez înţelese în fine că e grav, căci se ridică de la locul lui şi se apropie de comandant, spre a-l întreba ceva, dar ofiţerul nu-i răspunse, ci-i făcu numai semn să se aşeze la locul său.

Englezul stăruind, ofiţerul îi spuse:

— Dar nu înţelegeţi, domnule, că dacă manevra pe care o fac nu va reuşi va trebui să murim cu toţii?

Englezul se înfioră; ar fi vrut să mai pună o întrebare, dar comandantul îi întoarse spatele.

Momentul era prea grav. Oamenii începură să simtă o apăsare, şi în curând îi cuprinse o spaimă nelămurită. Zgomotul compresorului spori, se acceleră, şi asfixia începu, o asfixie înceată, căreia i se puteau urmări toate fazele.

Milo vedea în jurul lui feţe contractate, ochi enormi şi ficşi, guri deschise, mâini ce se încleştează pe piepturi gâfâitoare, ca şi când ar căuta să arunce o greutate ce le striveşte.

Horcăituri se aud ici-colo, în timp ce compresorul îşi urmează şuieratul lui sinistru.

— Aaah!… făcu un marinar, prăbuşindu-se lângă Milo.

Era Le Gonidec.

În astfel de cazuri, cei care rezistă mai puţin sunt tocmai oamenii cei mai voinici. Cei slabi care au nevoie de o cantitate mai mică de aer, rezistă, mai mult timp.

Milo văzu trupul enorm al prietenului său zvârcolindu-se la picioarele lui. Bietul copil simţea că totul se învârteşte în jurul lui, dar cu mâna încleştată de un mâner, se ridică în picioare, cu ochii ţintiţi asupra comandantului, a cărui siluetă îi apărea într-un fel de ceaţă luminoasă. În curând vederea i se tulbură; vedea totul în roşu şi i se părea că oamenii şi lucrurile jucau în ceaţă.

În fiecare moment, zgomotul surd al unui om care cade, făcea să tresalte submarinul. Respiraţii aspre, repezi, se aud, apoi se potolesc, reîncep, şi se sfârşesc într-un horcăit.

Milo a scăpat din mână fierul de care se agăţase, şi a căzut acum în genunchi, cu mâinile sprijinindu-se de puntea de fier. Suferă îngrozitor, dar mintea îi e încă limpede…

Revăzu pe mica sa Mariette, al cărei chip se lămurea în faţa lui cu o limpezime uimitoare…

I se părea că o aude spunându-i: „Curaj! Milo, curaj, Dumnezeu nu te va părăsi…”

Mai vedea de asemenea, într-o ceaţă viorie, pe mama lui, care-l priveşte şi-i întinde braţele, ca şi când ar vrea să-l atragă spre ea.

Un alt trup căzu lângă el. Recunoscu pe secundul Forgues.

Şi compresorul continua să funcţioneze. Milo nu-l mai deosebea acum pe comandant, dar îi auzea vocea, o voce depărtată, slabă, care repeta cu intonaţii ciudate:

— Curaj!... Curaj!... băieţi!... ne urcăm... ne ur... căm... Curaj!...

Cuvintele parcă vin din afară, aşa de slabe şi depărtate par...

Milo căzu şi el lângă Le Gonidec, care nu mai da semne de viaţă... Bietul copil rezistase cât putuse, dar forţele îl părăsiră. Un suspin adânc îi flutură pe buze, pumnii săi micuţi se încleştară, şi rămase nemişcat în atmosfera grea din marele coşciug de oţel...

Cap. 10 – Aer!...

Compresorul funcţiona mereu, dar acum mai slab. Oamenii care-l mişcau erau istoviţi. Vor cădea şi ei...

Bietul Milo se înăbuşea; el înţelegea că totul se sfârşise, şi se agăţa de trupul lui Le Gonidec, întins lângă el pe podeaua de fier, când un uşor scârţâit îi lovi deodată auzul, în timp ce un val de vânt rece i se lăsă peste umeri ca un duş.

Cineva deschisese capota!

— Suntem salvaţi, băieţi! zise comandantul cu vocea stinsă.

Un marinar care rezistase asfixiei, se îndreptă clătinându-se spre chioşc, aşeză, de bine de rău, un ventilator, şi aerul pătrunse în valuri în submarin.

Unul câte unul marinarii îşi revenirăîn simţiri, dar, după cum se întâmplă totdeauna în asemenea cazuri, cei mai voinici suferiseră mai mult.

Le Gonidec şi Martinvast nici după un sfert de oră nu se puteau ţine pe picioare; ceilalţi simţeau încă o apăsare uşoară, dar reuşiră cu toate acestea să execute manevrele ce li se cereau.

În timp ce mecanicii încercară să repare robinetele de aer, Milo, îngenuncheat lângă Le Gonidec, care era întins pe jos, se trudea să dea ajutor prietenului său.

Le Gonidec deschise în fine ochii, privi în jurul său aiurit, apoi, aducându-şi deodată aminte, zise:

— Ah! dragii mei, ce grozăvie!... Dacă mai ţinea puţin, pieream cu

toţii… Aşadar, am scăpat?

— Da, prietene, răspunse Fauvel, am scăpat…

— O să spun şi morţilor prin ce-am trecut!…

— Bine că am scăpat!…

— Scapă toată lumea?

— Să sperăm! dar sunt unii foarte rău: Forgues, de pildă, şi domnul „English”…

Le Gonidec făcu o sforţare, se ridică în coate, îşi legănă capul enorm şi bolborosi:

— Ah!… aer!… ce bun e!… Mi-e ţeasta ca de plumb, şi trupul amorţit… Dar nu e nimic…

Apoi, văzând pe Milo, îi puse mâna pe umăr, zicându-i:

— Sărăcuţul!… Cam greu început-ai? Dar cine se aştepta la aşa ceva? Nu ţi-e rău?

— Nu, răspunse copilul încercând să zâmbească… Mă simt cam slăbit, dar puterile-mi revin încet-încet…

Le Gonidec se ridică, sprijinit de Milo şi Fauvel. Se clătină o clipă pe picioarele lui groase, îşi găsi apoi echilibrul, şi strigă tare:

— Daţi-mi drumul, camarazi, mă ţin bine: nu mai am nevoie de proptele.

Totuşi, şefului i se făcu deodată rău… îşi trecu mâna peste frunte şi fu nevoit să se sprijine de o lampă ca să nu cadă.

— Mai taci din gură, zise Fauvel… Stai liniştit… După o astfel de sforţare, ai nevoie de odihnă…

— Da, ai dreptate, am să mă întind niţel… Aici vine aer mult… lasă-mă, mulţumesc!… Dar am scăpat uşor!…

Cap. 11 – Observaţie supărătoare

Sus, pe punte, e o învălmăşeală de nedescris.

Mecanicii încercară să repare, dar nu izbutesc. Marea e agitată şi oamenii îşi ţin cu greu echilibrul pe puntea alunecoasă a submarinului.

Ofiţerii dau ordine, şi glasurile lor se pierd în marea larmă din larg.

În fine, se pare că a fost astupată crăpătura pe unde ieşea aerul, căci submarinul îşi reluă mersul.

Un suspin de uşurare ieşi din toate piepturile:

— I-am venit de hac! făcu Fauvel, zis „Pipă-de-Merişor”.

— Numai de nu ni s-ar mai întâmpla vreun bucluc, mormăi Le Gonidec.

— Nu, se pare că n-a fost lucru mare…

— N-a fost destul? Dar ce ai mai fi vrut?

— Vreau să spun că a fost mai puţin grav decât ne-am închipuit. Acum merge strună şi trebuie să încercăm să câştigăm timpul pierdut.

— Va fi greu! zise o voce cu accent britanic.

Inginerul englez îşi revenise în simţiri şi se apropiase de marinari.

— Ah! zise Le Gonidec aspru, credeţi că va fi atât de greu?

— Nu „cred”, sunt sigur.

— Zău? Sunteţi „sighiur”, îi răspunse marinarul imitându-i accentul, ar aţi putea să vă înşelaţi, domnule. Cine vă spune că concurentul nostru nu a avut şi el o avarie? E foarte posibil… Dacă nu i s-a întâmplat, i se va întâmpla, şansele devin egale.

Englezul nu răspunse. Un rânjet răutăcios îi subţiase buzele şi mai mult.

— Ce s-amestecă ăsta? mormăi Fauvel… I-am vorbit noi? N-o să ne cobească mereu!?…

— Lasă-l, zise Le Gonidec, nu ştie ce spune…

— Vă rog să fiţi politicoşi! făcu englezul.

— Şi eu „va roc” să vă „legaţi căţeaua”.

Englezul se supără:

— Uiţi cu cine vorbeşti?

— Cred că nu sunteţi prinţul de Galles?

— Sunt aici ca să vă supraveghez.

— Se poate, dar nu ca să descurajaţi oamenii. Păstraţi-vă observaţiile pentru dumneavoastră… Vom vedea la urmă cine va învinge. Dacă sunteţi aici ca să supravegheaţi, ei bine, faceţi-vă datoria şi lăsaţi-ne în pace… V-a întrebat cineva cât e ceasul? Dracul a mai văzut aşa om sucit!

Toţi marinarii se încredinţaseră că „Englishul”, – după cum îl numeau ei – nu prea avea pentru ei o vie simpatie.

— Trebuie să-l supraveghem şi noi pe individul ăsta, zise încet secundul Forgues, căci ar fi în stare să ne facă vreun bucluc… Cine

ştie?…

— Desigur, şopti Le Gonidec, care se înzdrăvenise complet, nu trebuie nicio clipă să-l pierdem din ochi.

Englezul, trebuie să recunoaştem, fusese foarte neîndemânatec. Tonul ridicat ce luase, îi supărase pe toţi.

Forgues crezu chiar de datoria lui să aducă la cunoştinţa comandantului temerile lui şi ale echipajului. Profitând de un moment când comandantul se afla la unul din capetele submarinului, se duse la el şi-i spuse:

— Domnule căpitan, cele ce vreau să vă spun… vi se va părea foarte ciudat… dar, am crezut că trebuie să vă spun. Noi, toţi cei de pe bord, facem parte din aceeaşi familie, nu e aşa?… şi trebuie să ne vorbim deschis… ei bine, iată…

Forgues, intimidat de înfăţişarea rece a comandantului, rămase cu gura căscată. Ofiţerul îl privi râzând:

— Ei bine, Forgues, despre ce e vorba?

— Domnule căpitan, vreau să vă spun că… Englishul… pardon, inginerul englez care se află pe bord ca să ne supravegheze… Eu înţeleg că a fost pus să vadă dacă respectăm regulamentul, dar a spus adineauri ceva care i-a supărat pe camarazi.

— Şi ce a spus?

— Noi spuneam că vom câştiga timpul pierdut. El a răspuns că n-o să-l mai câştigăm… că e sigur…

Comandantul dădu din umeri:

— Ei, a spus o prostie, atâta tot… Desigur că, pentru moment, suntem rău „handicapaţi”, dar nici concurentul nostru nu e la adăpost de accidente. În clipa de faţă ne-a luat cu mult înainte, asta e sigur… Dar se va putea menţine? Aceasta e chestiunea… Nu trebuie să ne neliniştim. Trebuie să ne continuăm drumul ca şi când nimic grav nu s-ar fi întâmplat… La prima escală, vor fi poate surprize…

— Aşa i-am spus şi noi, domnule căpitan, dar avea aerul că râde de noi. Eu nu pot să vă dau sfaturi, fiindcă dumneavoastră ştiţi mai bine decât mine ce trebuie să faceţi, dar dacă aş fi în locul dumneavoastră, m-aş teme de „particularul” acesta… Să nu ne facă vreun bucluc, ceva, pe bord?…

— O, Forgues, exagerezi, prietene… Acest om e un inginer de

seamă… Dacă amiralitatea engleză l-a însărcinat cu această misiune de încredere, înseamnă că e sigură de el… Asemenea misiuni nu se încredinţează oricui… Şi apoi, nu uita că Mr. Higghins are tot atât interes cât şi noi ca submarinul nostru să funcţioneze bine. În caz de primejdie, el va trebui să aibă aceeaşi soartă ca şi noi… Adineauri, nu era să piară împreună cu noi?

— Aşa e, domnule căpitan… Nu cred că şi-ar pune în primejdie viaţa, ca să ne facă să ne scufundăm, dar ar putea foarte bine, într-un moment când nu va fi observat, şi ne vom afla la suprafaţă, ca acum, să strice ceva la motoare… Sunt atât de gingaşe lucrurile astea… un nimic, ar fi în stare să le oprească… Şi apoi, individul e inginer… Ar şti ce e de făcut ca să ne încurce treburile.

Comandantul zâmbi:

— Forgues, spui prostii… du-te la postul tău şi linişteşte-te… eu am încredere în domnul Higghins şi doresc ca toţi oamenii mei să se poarte respectuos cu el.

— Desigur, domnule căpitan, desigur… dar îmi permit să vă fac cunoscut că nu noi l-am provocat… facem între noi o simplă observaţie şi el s-a simţit dator să se amestece în vorbă… De ce spune că nu-l vom ajunge pe concurentul nostru? Astea sunt lucruri care se gândesc, dar nu se spun. Suntem toţi destul de supăraţi de ceea ce s-a întâmplat, nu trebuie să ne mai descurajeze şi el.

— Nu vă descurajaţi, dragul meu. Suntem abia la începutul călătoriei. Ce înseamnă câteva mile mai mult sau mai puţin, faţă de marea distanţă ce ne rămâne de parcurs? Avem o întârziere serioasă, e adevărat, dar partida nu e încă pierdută. Dacă aţi început să vă descurajaţi de pe acum, nu vă mai recunosc.

— Nu, domnule căpitan, nu ne-am descurajat, credeţi-ne. Dovadă că toată gâlceava de care vă vorbesc, s-a produs tocmai fiindcă nu vrem să se strecoare descurajarea în echipaj. Acest englez nu avea decât să-şi păstreze observaţiile pentru el. Credeţi-mă, domnule căpitan, acest om e duşmanul nostru, şi mi-e tare teamă că o să ne aducă nenoroc.

Ofiţerul ridică din umeri şi se îndreptă spre scara chioşcului. Forgues se duse spre camarazii săi.

Cap. 12 – Milo învaţă navigaţia

Submarinul plutea mereu la suprafaţă, căci mecanicii continuau să repare balasturile. Avaria era mică, dar era foarte greu, din cauza mării, care de câtva timp devenise agitată, să se atingă partea avariată a submarinului. În cele din urmă, reparaţia se termină, şi când comandantul se asigură că totul era în bună stare, porunci să se închidă capotele şi trecură sub apă.

Potrivit regulamentului, „Français” trebuia, după cum ne amintim, să navigheze şase ceasuri la suprafaţă, şase sub apă, şi aşa mai departe.

Când submarinul se lăsă sub apă, comandantul se apropie de Mr. Higghins şi-i spuse:

— Domnule, vă rog să, fiţi atât de bun să însemnaţi în cartea dumneavoastră de bord, că o reparaţie gravă ne-a obligat să ieşim de sub apă, şi că am pierdut exact 55 de minute. Vom încerca să recâştigăm acest timp.

Englezul salută şi răspunse:

— Notez această observaţie, domnule. Nu aţi pierdut 55 de minute, ci 58. Am consultat cronometrul meu.

— Fie, nu vreau să vă şicanez pentru 3 minute.

Englezul salută din nou, şi cum nu ţinea desigur să prelungească convorbirea, se aşeză pe o lada, scoase din buzunar „Ştrand Magazine”, şi începu să citească. Dar, cum în locul unde se aşezase împiedica manevra, secundul îl rugă să aleagă un alt loc, ceea ce făcu, bombănind.

Hotărât, nu era deloc politicos acest inginer, şi oamenii din echipaj poate că aveau dreptate să-l ţină la distanţă. Uneori se ridica, îşi punea revista pe ladă, şi se ducea să privească tabloul de drum. De când părăsise Brest, vasul făcuse 65’ de mile… Dacă avaria de mai sus nu s-ar fi produs, ar fi parcurs cel puţin 90 de mile.

Comandantul forţase viteza, dar nu spera să recâştige tot timpul pierdut. Rămânea de văzut cum avansa „Victorious”. Când vor ieşi la suprafaţă, vor avea poate veşti prin T.P.P. Vasele care pluteau pe ocean l-au zărit desigur, şi ar putea să dea informaţii folositoare.

Oamenii care nu erau de serviciu stăteau nemişcaţi în interiorul

submarinului. Milo se aşezase lângă Le Gonidec, şi acesta explica din când în când elevului tainele navigaţiei.

— Domnule Le Gonidec, întrebă deodată băiatul, am auzit adineauri pe comandant spunând locotenentului Du Bourdieu: „Nu uita să reglezi ceasurile” şi sunt curios să ştiu ce vrea să zică asta.

— Ah, băieţele, e un lucru greu de explicat unui începător, dar tu, care eşti deştept, ai să înţelegi îndată. Iată: când faci ocolul lumii, înaintând mereu spre vest, trebuie să dai înapoi ceasurile de pe bord cu o oră la fiecare 15 grade de longitudine. Dacă nu ai face aşa, ştii ce s-ar întâmpla?

— Nu, zău, domnule Le Gonidec, nu ştiu.

— Să nu mai îmi spui domnule, ci şefule, băiete, că eu nu sunt domn, mă înţelegi?

— Da, şefule.

— Bine. Aşadar, să urmez explicaţia. Tu ştii că pământul e o minge care are patruzeci de mii de kilometri circumferinţă, sau 40 de milioane de metri; mai ştii încă ceva: pământul se învârteşte.

— Da, am învăţat la şcoală.

— Dacă pământul ar sta nemişcat în faţa soarelui, ar fi o parte din el veşnic luminată, în timp ce cealaltă ar rămâne mereu în întuneric. Dar nu e aşa; pământul învârtindu-se în jurul lui însuşi, în faţa soarelui, rezultă că diferitele ţări din lume trec când prin faţa soarelui, când prin partea opusă, adică prin întuneric. Fiecare trece pe rând prin lumină şi umbră. Toate punctele de pe acelaşi meridian, care trec în acelaşi timp prin faţa soarelui, au atunci amiaza, dar, sunt alte locuri de pe pământ, care nu au ajuns încă în acea poziţie, sau au trecut de ea. Din această cauză, nu toate punctele de pe suprafaţa globului, au în acelaşi timp aceeaşi oră. Înţelegi?

— Da, şefule.

— Bine. Mai departe – deşi nu sunt un astronom atât de iscusit cum e căpitanul totuşi cred că-ţi pot explica destul de limpede ce am învăţat din experienţă, navigând pe toate mările lumii. O oră, după cum ştii, e a 24-a parte din zi, deci, într-o oră, pământul face a 24-a parte dintr-o învârtire completă în jurul lui însuşi. Pământul este împărţit în 360 de meridiane, depărtate din grad în grad în jurul pământului. În timpul unei ore, a 24-a parte din 360 meridiane, a

trecut prin faţa soarelui, – adică 15 meridiane. Socoteala e uşoară. Pentru o diferenţă de timp de o oră între două ţări, trebuie să numărăm 15 grade, care se numesc grade de longitudine. De câte ori 15 grade de longitudine, sunt între meridianul care trece printr-un anumit loc şi cel care trece prin Paris, atâtea ore de diferenţă sunt între timpul acelui loc şi timpul de la Paris. Vor fi ore înainte, dacă acea ţară se află la răsărit de Paris şi trece înainte de Franţa prin faţa soarelui, vor fi ore înapoi, dacă e vorba de o ţară ce se găseşte la apus de Paris, şi care nu va avea prin urmare amiaza decât după Franţa. Dacă locotenentul nu ar regla ceasurile, ştii ce s-ar întâmpla? Ar socoti ore peste ore, din ce în ce mai înainte, decât sunt orele adevărate ale regiunilor prin care trecem. La Paris, de pildă, ar socoti 5 ceasuri mai înainte, decât la New York, înţelegi?

— Da, şefule.

— Vechii navigatori au fost înşelaţi de această deosebire de ore. Azi, suntem mai ştiutori după cum vezi. Cu cât înaintăm şi cu cât ne apropiem de New York, cu atât trebuie să dăm ceasurile mai înapoi.

Cap. 13 – O veste bună prin T.F.F.

Aceste lămuriri fură întrerupte de glasul comandantului, care spunea prin tubul acustic:

— „Bara la stânga, zece grade!…”

Submarinul cârmi numaidecât. După câteva momente vocea se auzi iar:

— „Bine, drept înainte!”

Vasul de oţel îşi reluă cursa.

Şi cum Milo se miră de această schimbare, bruscă de direcţie, Le Gonidec îi zise:

— Căpitanul cunoaşte drumul… Ştie că în curând vom întâlni stânci în fundul mării, şi a schimbat direcţia. Ce prevăzător e comandantul nostru!… Nu pierde din ochi harta, când suntem sub apă. Cu harta în faţă şi cu compasul, e sigur că merge unde vrea. Ai mai văzut hărţi marine, băiete?

— Nu, răspunse elevul.

Le Gonidec se ridică, deschise o ladă, luă un tub mare de tinichea şi

scoase dinăuntru o hârtie, pe care o desfăşură la lumina unui bec, zicând:

— Uite, piciule, ce se numeşte o hartă marină. Vezi cifrele astea mărunte?

— Da, le văd.

— Ei bine, ele arată adâncimea mării. Oceanul, cât e el de mare, a fost studiat de cercetători ai apelor şi fundurile lui au fost măsurate. Dacă n-ar fi fost aşa, am risca să ne izbim la fiecare moment de stâncile de pe fund. Vapoarele urmează pe mări o cale nevăzută, dar care există totuşi, dat fiind că poate fi parcursă. Astfel, toate marile vapoare care merg din Franţa la New York, ţin la ducere aceeaşi cale, şi la întoarcere alta, de care nu se depărtează decât foarte puţin. Altfel, s-ar întâmpla pe mare mai multe catastrofe decât acum.

Milo asculta cu atenţie aceste explicaţii. Ceea ce spunea bunul Le Gonidec nu era totdeauna prea lămurit pentru el, dar micul elev băga în cap, înţelegea şi căuta să prindă cele mai mici amănunte.

Pe bord, bietul băiat nu se îndeletnicea decât cu măturatul şi cu pregătirea bucatelor, care, e uşor de înţeles, nu erau deloc complicate, căci se compuneau de cele mai multe ori din conserve de carne şi peşte. Cel care îndeplinea pe submarin funcţiunea de bucătar, era un breton, anume Marvic, un om vesel şi mare poznaş. Făcuse câteva pozne şi micului Milo, dar băiatul avea o fire bună şi nu se supăra.

„Français” îşi urma drumul fără incidente, când pe sub apă, când la suprafaţă, şi, lucru destul de curios, marea menţinându-se agitată de la plecare, marinarii preferau să navigheze pe sub apă, căci la o oarecare adâncime, submarinul era mai puţin clătinat de valuri. Dinăuntrul subţirelui înveliş de oţel, se auzeau foarte bine zgomotele de afară: fluierăturile vapoarelor, zgomotul elicelor, mugetul sirenelor. Şi aceasta dovedea că submarinul urma cu precizie calea spre America. Totuşi, se depărta mereu de ea câte puţin, căci ar fi fost imprudent să navigheze exact pe linia urmată de vapoarele mari care fac un curent de apă de aproape 10 metri, şi ar fi putut să ciocnească submarinul.

Într-o dimineaţă, după ce ieşiră la suprafaţă, zăriră în apropiere un vapor enorm, asemenea unei case plutitoare. Era „Paris”, cel mai mare dintre vapoarele companiei transatlantice. Venea din Franţa şi făcea

cursa spre America, cu o viteză de aproape 45 kilometri pe oră.

Se puseră în comunicaţie cu el prin T.F.F., şi aflară astfel că „Victorious” se găsea numai la şase mile depărtare. Avusese şi el o avarie, şi rămăsese imobilizat la suprafaţă.

„Paris” dispăruse la orizont, dar continua totuşi, să comunice cu submarinul. El indică punctul precis unde întâlnise submarinul englez, şi ură izbândă submersibilului francez.

Locotenentul Du Bourdieu primise radiograma. Întrebat de comandant, el spuse cu voce tare:

— „Victorious” are o avarie; a pierdut trei sferturi de oră cu reparaţia, se află acum la şase mile spre est.

Un strigăt de bucurie izbucni la aceste cuvinte. Comandantul urcă îndată în chioşcul său şi dădu ordin prin tubul acustic:

— „Toată viteza… două sute de turaţii!”

Cap. 14 – O baie

Submarinul şi-a sporit viteza. Motoarele electrice bâzâie ca nişte albine uriaşe. Aerul s-a încălzit; el se răreşte şi se simte un greu miros de ulei, care devine nesuferit. Un fel de toropeală a cuprins echipajul. Fauvel, de obicei atât de vorbăreţ, s-a ghemuit într-un colţ şi stă nemişcat. Oamenii care nu sunt de serviciu, au primit ordin să se întindă pe paturi şi să stea nemişcaţi, căci toate mişcările bruşte îi fac să absoarbă oxigen, şi aerul trebuie să rămână mereu bun de respirat, cât timp vasul se află sub apă. Cei ce nu au nimic de făcut încep să moţăie. Somnul e de altfel cel mai bun mijloc de a-ţi trece timpul, căci viaţa pe bordul unui submarin este plictisitoare. Când eşti de serviciu, mai ai unele distracţii: fie clipotirea înfundată care arată trecerea unui vapor – şi se aude mult timp zgomotul elicei prin pereţii submarinului – fie câte o izbitură grozavă, care răsună foarte puternic: vreo epavă, desigur, lovită din treacăt.

În fine vasul se ridică la suprafaţă, şi motoarele Diesel se pun în mişcare. Marea e pustie. Nori mari albi se destramă spre vest, alungaţi de un vânt uşor. Apa tăiată de botul bastimentului se despică în valuri uşoare care se înalţă, spumegă şi cad de fiecare parte a vasului, lăsând în urma lor o dâră lungă, al cărei unghi se lărgeşte, cu cât se

depărtează. Comandantul cu ocheanul prismatic la ochi, cercetează orizontul, sperând poate să descopere pe „Victorious”, dar nu zăreşte nimic decât o mare întindere verzuie, pe care valurile pun uneori lungi dantele de spume.

Oamenilor li s-a dat voie să urce pe punte ca să ia aer, şi toţi, aplecaţi pe balustrade, privesc cu atenţie în faţa lor. Supraveghetorul englez s-a aşezat în partea din faţă a vasului şi fumează. Surâde, din când în când. Probabil că se gândeşte iarăşi la victoria submarinului englez.

Deodată un val sări pe deasupra prorei şi-l inundă din cap până în picioare. Trase o înjurătură şi se ridică ud leoarcă. Echipajul izbucni în râs. Englezul privi supărat, ridică din umed, şi coborî în interiorul submarinului ca să-şi schimbe hainele.

— Asta o să-l înveţe minte, zise Fauvel. Cine a mai văzut, să te aşezi în partea din faţă a unui submarin care despică cu botul valurile?

— Iată-l botezat! mormăi Forgues. Dobitocul! Bine i-a făcut marea… păcat că nu l-a luat valul… am fi rămas liniştiţi pe bord.

Comandantul, care auzise aceste vorbe, îl certă pe Forgues:

— Nu uita că trebuie să ne arătăm politicoşi faţă de Mr. Higghins, şi nu vă dau voie să faceţi pe viitor astfel de glume.

Forgues nu răspunse, dar se gândea că poate n-a făcut bine spunând cu voce tare o observaţie nepoliticoasă; trebuie însă să recunoaştem că englezul nu făcuse nimic până atunci, ca să câştige simpatia echipajului.

În loc să se arate prietenos, băiat bun, avea o înfăţişare înţepată şi purtarea lui era mai degrabă a unui duşman, decât a unui om ce supraveghează nepărtinitor. De altfel, nu era deloc simpatic: înalt, slab, cu o mustaţă mică, roşcată, ochi mici verzi, cu priviri piezişe şi ironice; înfăţişarea mândră şi rece, avea aerul că socoteşte pe oamenii de pe submarin ca fiind sclavii lui. Nu era deloc mai politicos faţă de ofiţeri, şi de câte ori le adresa vreun cuvânt, le vorbea pe un ton aspru şi lipsit de amabilitate. S-ar fi zis că pe toată lumea o considera duşmană. Această purtare era, de altfel, destul de ciudată, fiindcă englezii sunt în general oameni politicoşi şi corecţi, puţin cam reci, dar cu adevărat gentlemeni.

Navigaţia la suprafaţă era pe sfârşite şi comandantul se pregătea să ordone scufundarea, când capul englezului se ivi deodată dintr-o capotă.

— Uite, zise Forgues, „Holera”… Ce o fi vrând? Poate că nu i-a fost de ajuns duşul?

Domnul Higghins era acum pe punte. Se apropia de chioşc şi zise comandantului:

— Domnule, au trecut cinci minute de când trebuia să intrăm sub apă.

— Scuzaţi, răspunse ofiţerul, dar vă înşelaţi.

— Nu, domnule. Era 12,10 când aţi ieşit la suprafaţă, şi acum e 6 şi un sfert…

— Vă atrag atenţia că era 12,16 când am deschis capotele.

— Vă cer iertare că vă contrazic, dar era 12,10.

Comandantul crezu că e de prisos să mai discute.

— Bine, zise el, dând din, umeri. Şi comandă:

— „Coborâre!… Deschideţi mării peste tot!…”

Capota chioşcului se învârti din balamale şi se închise cu un zgomot metalic. Îndată, submarinul intră sub apă. Discuţia care avusese loc între comandant şi englez, nu scăpase oamenilor din echipaj.

— Ce cobe şi englezul ăsta! zise Forgues. Să ne găsească nod în papură, pentru câteva minute!… E prea de tot…

— Da, e un neghiob, strigă Le Gonidec. Noroc că oameni ca el nu se întâlnesc la tot pasul!…

Cap. 15 – Microfonul

Echipajul e rău dispus. Un nimic, e prilej de ceartă, oamenii se privesc morocănoşi, şi chiar cei mai liniştiţi, sunt atât de enervaţi, încât cea mai mică vorbă, cea mai uşoară aluzie, îi aţâţă.

Numai cei ce nu au navigat niciodată pe bordul unui submarin, pot să se mire de această supărătoare stare de spirit.

Aceasta se explică desigur prin faptul că într-un cerc strâns, cele mai mici lucruri în aparenţă, iau proporţii exagerate. Toţi aceşti oameni, care, cu a clipă mai înainte, erau foarte veseli, deveniră

supărăcioşi deodată, şi cauza acestei schimbări era englezul. Nu-l putea suferi nimeni, şi toţi ar fi vrut să-i spună ce au pe suflet, dar cum nu aveau voie, se îmbufnară şi-şi vărsară mânia unul asupra altuia. Foarte calm, inginerul britanic, aşezat pe lada sa, continuă să-şi citească revista.

— Am fost prea politicoşi la început faţă de maimuţoiul ăsta, şopti Le Gonidec, trebuia să-l luăm altfel.

— Aş! zise Forgues, călătoria de abia a început... avem tot timpul să-l punem la locul lui... Când va vedea că toată lumea e împotriva lui, va înţelege, poate, că nu-i e de niciun folos să facă pe grozavul faţă de noi... O să-şi vadă lungul nasului şi o să vedeţi... Gardieni nu ne trebuie nouă.

Din clipa aceea, englezul, Holera – cum îl poreclise Fauvel – avu multe de suferit. Sub tot felul de pretexte, îl făceau să se scoale de pe lada lui, sub cuvânt că încurcă manevra, şi de îndată ce se aşeza în altă parte, era rugat să-şi aleagă alt loc. Englezul nu zicea nimic şi făcea ce i se spunea, strâmbând din nas. Fiindcă se ducea în fiecare clipă să privească indicatorul de viteză, care se afla în fundul submarinului, Forgues stinse becul care lumina tabloul înregistrator. Englezul fu nevoit astfel să aprindă câte un chibrit, dar îndată ce-l aprindea, şeful echipajului îl ruga să-l stingă, din cauza rezervoarelor de benzină, care se aflau în apropiere.

Englezul se plânse comandantului, care-i spuse cu răceală:.

— Doriţi să ştiţi cu ce viteză mergem? Mergem cu toată viteza. De câte ori veţi dori să ştiţi, adresaţi-vă mie, şi vă voi da toate amănuntele.

Englezul nu răspunse. Se aşeză iar şi se cufundă în citirea revistei.

Oamenii din echipaj râdeau pe sub mustaţă, şi, în limbajul marinarilor, făceau reflexii cu voce tare, pe care însă inginerul nu le putea înţelege. Îl numiră „elefant”, nume pe care marinarii îl dau oamenilor de pe uscat şi făcură aluzii neînţelese la farsa cu stingerea becului de la indicatorul de viteză, făgăduindu-i alte pozne.

Aceste glume, din care englezul nu înţelegea nimic, fură întrerupte brusc de un „sstt” energic.

Locotenentul Du Bourdieu apăruse şi se apropiase de microfon.

Microfonul, după cum se ştie, este un aparat dintre cele mai

perfecţionate, care permite să se audă de la distanţă zgomotele cele mai uşoare.

Locotenentul duse receptorul la ureche şi ascultă câteva clipe. Marinarii tăcură, întrebându-se ce putea auzi ofiţerul.

Deodată, locotenentul zise pe un ton scurt:

— Le Gonidec!

— Prezent, domnule locotenent.

— Vino-ncoace.

Le Gonidec se apropie.

— Ascultă, îi zise ofiţerul, întinzându-i receptorul:

Şeful ascultă.

— Ce auzi? îl întrebă ofiţerul.

— Aud un zgomot de elice.

— Şi ce crezi?

— De… domnule locotenent, făcu Le Gonidec.

— E „el”, nu-i aşa?

— Fără îndoială.

— La ce distanţă crezi că se află?

— Două mile la vest, nu mai mult.

— Aşa cred şi eu… să nu spui nimic.

Locotenentul urcă repede scara de fier care conducea la chioşcul comandantului. Un ordin sosi prin tubul acustic şi submarinul îşi spori viteza.

— Ce e? întrebă Forgues încet.

— Ajungem pe „Victorious”, răspunse Le Gonidec, e abia la două mile…

— Admirabil! Ce mutră o să facă „Holera”, care zicea că n-o să-l ajungem niciodată pe adversar.

Cap. 16 – „Victorious” e ajuns din urmă

O bucurie extraordinară cuprinse echipajul. Strigăte şi urale se ridicară.

Englezul, care nu pricepea nimic din această bruscă manifestaţie, rămase cu gura căscată, privind cu o mutră aiurită pe marinari şi pe ofiţeri.

Încercă să se adreseze sfios lui Le Gonidec:

— Ce s-a întâmplat? Aş vrea să ştiu şi eu.

Le Gonidec răspunse, ridicând din umeri.

Englezul stătu mai întâi la îndoială, apoi împins de curiozitate, se apropie de scara chioşcului:

— Domnule comandant, voiţi să fiţi atât de bun şi să mă lămuriţi… Ce anume îi face pe aceşti oameni atât de „joyful”[2]?

Vocea lui se pierdu în zgomotul de pe bord, şi fu nevoit să repete întrebarea.

— Domnule, răspunse în sfârşit comandantul cu un ton rece, am ajuns pe „Victorious”.

— E cu putinţă?

— Dacă vă spun eu…

Mr. Higghins nu părea convins. Nu îndrăzni totuşi să ceară explicaţii, căci după scena destul de vie ce avusese loc între el şi comandant, înţelegea că ofiţerul nu ţine deloc să stea de vorbă cu el.

Cu un aer amabil se apropie de secundul Forgues:

— Submarinul acesta merge mult mai repede decât am crezut.

— Asta vă miră, nu? Credeaţi că suntem pe bordul unei plute? Ehehei, n-aţi văzut încă nimic…

Liniştea se restabilise pe bordul submarinului şi se auzea foarte bine acum un uruit regulat, care venea din afară.

Era elicea submarinului care tăia apa la suprafaţă.

Englezul înţelese de data aceasta şi chipul lui se posomorî. Marinarii, care văzură schimbarea, râseră între ei.

— Băieţi, zise Forgues, auziţi cum zbârnâie submarinul englez? Dar degeaba sforăie. L-am ajuns, cu toată distanţa ce ne despărţea de el, şi orice ar face, va rămâne de acum, în urmă!

— Sigur! răspunse Le Gonidec, morocănos. Şi-au închipuit că o să ne lase „de căruţă”, dar s-au înşelat amarnic.

— Cred, adăugă Fauvel, că vom fi la New York cu mult înaintea lui.

— Fireşte, camarade, aprobă Forgues. Merge prost, bidonul lor de zinc, e de altfel prea pântecos, aţi observat?

Şi marinarii îşi băteau astfel joc de adversarul lor.

---

[2] Joyful – veseli.

Cap. 17 – Catastrofă evitată

Zgomotul slăbea, ceea ce însemna că concurentul e lăsat în urmă.

Le Gonidec, cu urechea lipită de receptorul microfonului, asculta cu atenţie, şi marinarii îl înconjurară, veseli şi glumind.

— L-am întrecut, zise Le Gonidec, trebuie să fie acum la cel puţin o jumătate de milă înapoi.

— Englezii credeau că ne-au făcut marţ, şopti Fauvel, dar mai au de furcă. Să mai poftească să facă pe grozavii!

Mr. Higghins, care auzise aceste cuvinte, nu se putu stăpâni şi strigă, roşu de mânie:

— Călătoria abia a început… Nu puteţi şti cum se va sfârşi. Să sperăm că nu se va mai întâmpla o nouă avarie..

— Aşa, ripostă Forgues, cobeşte-ne… Ar trebui să ştii totuşi că nu trebuie să vorbeşti de funie în casa spânzuratului.

Englezul privi pe Forgues cu un aer mirat.

— Nu cobesc, zise el.

— În orice caz, te rog ca pe viitor să păstrezi observaţiile pentru dumneata.

— Nimeni nu mă va împiedeca aici să vorbesc, şi dumneata mai puţin decât oricare altul. Eu nu sunt marinar… sunt inginer, şi…

— Da, da, mormăi Forgues, vezi-ţi de treabă şi lasă-ne pe noi în pace.

Englezul, foarte supărat, îl privi pe Forgues, dar în faţa chipului hotărât al secundului, nu mai stărui.

— Ce „holeră”, englezul ăsta, şopti Fauvel, n-o să ne lase deloc în pace, o să vedeţi.

— Ei! făcu Le Gonidec, să-l lăsăm în plata Domnului!

— Dar să-l supraveghem. Individul e în stare să ne facă vreun bucluc…

— Ar fi greu, căci nu-l slăbim din ochi.

— Să băgăm de seamă.

Mr. Higghins, în faţa duşmăniei echipajului, nu crezu nimerit să prelungească discuţia. Se aşeză la locul său obişnuit, îşi luă revista şi nu se mai clinti.

Le Gonidec începu să consulte tabloul de mers.

— Mai avem o oră de mers pe sub apă, zise el.

Submarinul aluneca mereu prin adânc, şi viteza lui era cea mai mare cu putinţă. Comandantul, care ţinea să păstreze distanţa ce avea asupra concurentului său, dăduse maximum de viteză, motoarelor electrice.

Se auzea un uşor uruit, care, uneori, slăbea, pentru ca apoi să devină şi mai puternic.

Se ştie că un submarin merge mult mai încet pe sub apă, decât la suprafaţă, şi aceasta e uşor de înţeles, căci sub apă prezintă o rezistenţă mai mare decât la suprafaţă, când navighează în aer liber.

Deodată, un zgomot grozav se auzi şi marinarii se priviră uimiţi. Vocea comandantului răsună, imediat în tubul acustic:

— „Bara la stânga… toată!"

Submarinul descrise o mare curbă.

— „Motoarele… două sute turaţii".

Viteza crescu ca fulgerul.

— O, o! zise Le Gonidec, se petrece ceva neobişnuit… Avem ceva în coastă, la stânga.

— Cred şi eu, răspunse Forgues. Nu e greu de ghicit, era cât p-aci să fim spintecaţi în două de un vapor… Se întâmplă uneori.. Nu ştiam însă că urmăm drumul vapoarelor. Ce uşor te poţi înşela!

Zgomotul ce se auzise la suprafaţă slăbise, nu mai era acum decât un bâzâit înăbuşit, ca al unei albine uriaşe.

— „Bara la dreapta!" strigă comandantul.

Submarinul făcu virajul.

— „Bine… aşa!" strigă ofiţerul.

Reluară drumul în linie dreaptă, dar se depărtaseră puţin din calea urmată mai înainte.

— Cred că am scăpat ca prin urechile acului… O secundă dacă întârzia manevra, eram acum la fund.

— Crezi? întrebă un marinar.

— Fireşte! nici nu mai încape îndoială.

Un alt marinar, care se afla lângă chioşc şi care auzise o convorbire între ofiţeri, dădu câteva amănunte. Erau să treacă pe sub un transatlantic, care mergea spre Franţa. Cât pe-aci să se întâmple

nenorocirea!

— Ah, Doamne, strigă Fauvel, dacă s-ar fi întâmplat, am fi fost pierduţi… Bidonul nostru de zinc ar fi fost turtit, făcut terci, şi noi am fi băgat-o pe mânecă!

— Ceea ce mă miră, zise Forgues, e că ofiţerii noştri, care cunosc totuşi drumul, se bagă tocmai pe sub vapoare.

— Cred mai degrabă, zise Le Gonidec, că vaporul s-a abătut din cale. Li se întâmplă deseori.

— În apropiere de Terra-Nova, nu zic, dar în aceste locuri e mai greu.. Nu suntem încă în regiunea îngheţată.

Această convorbire fu întreruptă de un ordin venit prin tubul acustic:

— „Scoateţi apa!… La suprafaţă!”

— A, bine că ieşim la aer, zise Forgues. Să mai vedem puţin aerul şi să putem aprinde o lulea.

Submarinul se ridica încet.

În curând capota se deschise, un aer proaspăt pătrunse înăuntru şi lumina zilei se ivi.

Motoarele Diesel fură puse în mişcare şi rechinul de oţel îşi mări viteza.

Cap. 18 – S.O.S.

Marea era agitată. Nori mari alburii goneau dinspre orizont. Valuri enorme se ridicau – valurile uriaşe, pe care le cunosc toţi cei ce au trecut Atlanticul spre America.

Submarinul se clătina îngrozitor şi fu nevoie să i se reducă iară viteza. Valurile îl acopereau uneori şi obloanele trebuiră să fie trase, căci apa năvălea din toate părţile.. Era aproape cu neputinţă să stai pe punte, din care cauză comandantul porunci să intre înăuntrul vasului, cei ce nu erau ocupaţi cu manevra.

— N-am noroc! strigă Forgues, care îşi umpluse pipa, iată-ne consemnaţi înăuntru, din cauza vremii.

— Nu trebuie niciodată să vinzi pielea ursului din pădure, şopti Fauvel, vârând în buzunar ţigara pe care şi-o răsucise.

Englezul voise să urce pe punte, dar în clipa când pusese piciorul

pe scara chioşcului, comandantul îl întrebă:

— Unde vă duceţi, domnule?

— Vreau să iau puţin aer.

— Nu se poate… marea e prea agitată; nu vă puteţi ţine echilibrul pe punte.

— Nu e nimic… sunt învăţat cu valurile.

— Valurile mătură puntea şi tot ce le iese în cale. Oamenii de veghe au trebuit să fie legaţi…

— Am să mă leg, ca şi ei.

— Nu, domnule, nu pot îngădui asta. Sunt stăpân pe vasul meu; am în grijă viaţa tuturor de pe bord, şi dacă vi se va întâmpla vreun accident, amiralitatea mă va face răspunzător.

Mr. Higghins mormăi ceva supărat, dar nu stărui, înţelesese că nu va reuşi să-l înduplece pe comandant. Coborî, deci, foarte rău dispus, şi se aşeză la locul lui obişnuit, în fundul submarinului.

Oamenii din echipaj se aşezaseră cu toţii pe cufere, şi stăteau tăcuţi… Valurile, lovind pereţii submarinului, făceau un zgomot atât de puternic încât vocile nu se auzeau. Acum, zguduituri puternice doborau obiectele care nu erau bine prinse de podele, şi cu mare greutate marinarii le puteau ridica la loc.

Lui Milo nu-i era defel îndemână. Deşi nu mai avea rău de mare, totuşi nu se simţea bine.

— Afurisită vreme! bombăni Forgues, mergem încet de tot.

Le Gonidec, care se ridicase, se dusese, ţinându-se de rampe, să vadă tabloul de mers. Făcu un gest de dispreţ şi se aşeză iar lângă Milo.

Cât timp submarinul merge pe sub apă, când marea e agitată, nu se simt zguduirile, dar la suprafaţă, nefiind un vas pentru astfel de navigaţie, rezistă greu asalturilor repetate ale valurilor.

„Français”, era din fericire destul de puternic, şi loviturile grozave ce primea, nu-l avariau, dar îl făceau uneori să se abată din calea lui în mari salturi în lături, pe care le îndrepta omul de la bară.

Comandantul, marinar adevărat, se ferea să prezinte valurilor laturile vasului, ci le tăia pieziş, şi această manevră avea ca rezultat că micşora zdruncinările. Totuşi, vântul, care devenea din clipă în clipă mai puternic, împiedeca mult mersul vaporului. El înainta totuşi, dar

cu mare greutate. Deodată, un marinar pe nume Beneilhou, care era pe bord detaşat la T.F.F. (căci „François” avea un post de telegrafie fără fir), ieşi pe neaşteptate din cămara în care se afla, şi se îndreptă spre chioşcul, în care stătea comandantul cu ajutorul său.

— Domnule căpitan, strigă el, un apel S.O.S.

Toţi oamenii din echipaj auziră. Se apropiară ca să afle amănunte. Unii întrebară pe Beneilhou. Acesta primise o comunicare de mare primejdie; vaporul care cerea ajutor se numea „Claymore” şi se afla la 12 mile spre Sud-Est.

— E englezesc? întrebă Le Gonidec.

— Probabil, răspunse Forgues.

— Comandantul nostru va răspunde apelului?

— Să vedem.

— Ei! zise telegrafistul, la ce ar folosi? Noi nu putem să luăm niciun naufragiat pe bord.

— De ce? întrebă Le Gonidec. Datoria noastră e să dăm ajutor celor ce sunt în primejdie.

— Nu zic, dar ce să facem? Dacă „Claymore” e un vapor de pasageri, după cum e probabil, nu vom putea să-i luăm pe toţi călătorii.

— Se poate, dar dacă am salva numai o parte, tot ar fi ceva.

— Să vedem ce va face căpitanul.

Abia rosti aceste cuvinte şi un ordin sosi prin tubul acustic:

— „Bara la dreapta, 15 grade!”…

— Gata, strigă un marinar, răspundem apelului. Dar nu aşa vom câştiga timpul pierdut!

Le Gonidec aruncă o privire cruntă celui ce rostise aceste cuvinte, şi era gata să-l ocărască, dar ordine grăbite chemară aproape pe toţi oamenii la manevră.

Cap. 19 – Naufragiu!…

Schimbând direcţia, submarinul naviga cu o viteză mai mare, căci în loc să înfrunte valurile, le primea înapoia sa. Zguduirile erau astfel mult mai slabe, iar viteza creştea. Echipa de la tribord, din care făcea parte şi micul Milo, fu chemată pe punte. Unul după altul, marinarii

suiră scara îngustă de fier, care ducea la suprafaţă şi îşi ţineau echilibrul cum puteau pe placa de fier lustruită a vasului. În timp ce unii îşi încleştară mâinile de mânere, alţii se ţineau de balustrada chioşcului. Le Gonidec, cu un ochean prismatic la ochi, cerceta zarea… Toate privirile marinarilor erau îndreptate spre punctul arătat de comandant, dar o uşoară ceaţă vânătă se lăsase pe mare, asemenea unei neguri, prin care nu se vedea nimic. Totuşi, pe măsură ce înaintau, ceaţa părea că se risipeşte, gonită de vântul care continua să bată vijelios. O lumină gălbuie se întindea pe ape, şi uneori, un soare palid, bolnăvicios, se ivea printre nori, dar se ascundea îndată.

Deodată, un muget îndepărtat se auzi şi crezură că e vaporul ce se scufunda, care arăta astfel locul unde se află, dar recunoscură în curând că era un alt vapor, care, primind apelul de primejdie, se ducea şi el să dea ajutor vasului care cerea ajutor.

— Un cargobot la tribord în faţă! strigă deodată Le Gonidec, care cerceta mereu marea cu ocheanul.

Într-adevăr, începu să se zărească cu ochiul liber un mare vas negru, care înainta spre Sud-Est. Submarinul îl ajunse curând, şi vasele navigară amândouă aproape, vreo 20 de minute.

În curând se zări ieşită dintre valuri o formă fantastică, cu un aspect de nedescris, dar care părea însufleţită şi se zbătea cu furie ca să n-o înghită marea. Zgomote îngrozitoare dovedeau lupta acestei fiinţe, pierdută în imensitatea oceanului. Era un bric-goeletă, cu catargul rupt, şi care se înclinase mult pe o parte. Din această masă fără formă, care trosnea din toate încheieturile, se ridica în clipele de liniştire a mării, un geamăt tânguitor de agonie. S-ar fi crezut că această nedesluşită siluetă se zguduia în ultimele convulsiuni ale agoniei, şi că îşi bănuia sfârşitul…

Submarinul întrecu cargobotul şi fu pe punctul de a ajunge la vasul naufragiat, când un munte de apă se ridică pe neaşteptate, cu un zgomot asurzitor şi bricul se scufundă, trosnind lugubru.

O clipă, scheletul său mare şi negru se revoltă împotriva neînduratei prăpăstii de apă oare-l înghiţea… Ciorchine de oameni se agitau pe coaja vasului, care se scufunda încet… Apoi, totul se sfârşi. Vasul se ridică încă o dată, se învârti pentru ultima oară, apoi dispăru într-un mare vârtej de apă. Îndată, resturi din vas – epave – ieşiră

deasupra valurilor monstruoase, şi pe aceste epave, oameni ale căror clipe erau numărate, făceau semne deznădăjduite cu braţele, chemând în ajutor. Dar curenţi puternici se învolburară, prăpăstii se căscară şi înghiţiră totul.

— Prea târziu! strigă Le Gonidec, cu un gest de mânie. Dacă soseam cu câteva minute mai devreme am fi putut salva câţiva din aceşti nefericiţi.

Cargobotul plutea deasupra locului unde dispăruse bricul, dar nu se vedea nimic, decât bucăţi de catarg, butoaie şi scânduri, care jucau pe valuri… Căpitanul care-l comanda, se adresă comandantului submarinului şi dialogul următor avu loc cu ajutorul marilor pâlnii ce măreau vocile:

— Am făcut ce am putut… Am ajuns prea târziu, zise căpitanul cargobotului. Veţi consemna faptele în jurnalul dumneavoastră de bord, nu-i aşa?

— Fireşte. Care e numele vasului dumneavoastră.?

— „Oraşul Cherbourg”. Şi dumneavoastră sunteţi, probabil, pe „Français”… submarinul pare face ocolul lumii?

— Da.

— Vă urez succes.

— Mulţumesc… Facem tot ce putem ca să învingem… Nu cumva, aţi zărit pe concurentul nostru?

— Da, l-am văzut… Avea direcţia spre Vest şi părea că înaintează destul de încet. Nu m-aş mira să fi avut o avarie.

— A trecut departe de dumneavoastră?

— Cam la 200 de metri.

— L-aţi întrebat?

— Da, dar comandantul, sau cel puţin acela care se afla în chioşc, mi-a făcut un semn cu mâna şi n-a răspuns, deşi am arborat steagul codului E.S.U.[3]

— Credeţi că e departe acum?

— Nu, căci urmăm aproape aceeaşi cale, dar a intrat deodată sub apă şi i-am pierdut urma.

— După părerea dumneavoastră, a primit desigur şi apelul S.O.S?

---

[3] Voiţi să comunicaţi?

— Cu siguranţă, dar n-a găsit de cuviinţă să se abată din drum… Ar fi pierdut timp.

— Ce importanţă are, când timpul astfel pierdut nu ar fi fost socotit la termenul indicat de regulament?

— Nu toţi căpitanii sunt dispuşi să alerge în ajutorul naufragiaţilor…

Comandantul submarinului salută şi transmise prin acustică ordine ce fură îndată executate.

Cap. 20 – Două salvări

Cargobotul, pe care valurile foarte mari din acel loc îl săltau, îşi micşorase viteza. Se ducea la New York, şi cum nu transporta decât mărfuri, nu avea niciun motiv ca să se grăbească şi să rişte vreo avarie, forţându-şi mersul. În ce priveşte pe „Français", îşi reluă cursa întreruptă.

Brusca dispariţie a bricului-goeletă impresionase mult pe oamenii din echipaj şi discuţiunile se roteau, fireşte, în jurui groaznicului naufragiu, la care asistaseră de departe.

— Bieţii oameni, zise Le Gonidec. Erau desigur, pescari din Terra-Nova.

— Da, zise bretonul, mi s-a părut că recunosc un brio-goeletă din Paimpol, şi nu m-aş mira să fie „Saint-François", un vas vechi, care a navigat peste 30 de ani.

— Era, fără îndoială, „Saint-François", adaugă un marinar. I-am văzut bine partea dinainte când s-a scufundat, era de o formă veche, cum nu se mai construiesc azi, şi chiar mi s-a părut că am văzut litera P cu două sau trei cifre, pe pânza de dinapoi.

— Se întorceau în Franţa, zise Le Gonidec. Bieţii băieţi!… Ah! meseria de marinar e grea uneori…

— E curios, totuşi, ce repede s-a scufundat.

— S-a ciocnit de vreo epavă.

— Probabil, căci pe aici nu sunt stânci în apă.

Submarinul se pregătea să reintre sub apă, căci cele şase ore petrecute la suprafaţă trecuseră, când Forgues semnală un punct negru, înainte la stânga. Comandantul îşi luă luneta şi privi îndelung,

în direcţia arătată.

— E o barcă, zise el în sfârşit.

— Naufragiaţi, adăugă al doilea locotenent.

— Cu siguranţă. Trebuie să-i salvăm.

Şi adresându-se englezului, care, sprijinit de bara chioşcului, îşi fuma nepăsător pipa, îi spuse:

— Domnule, la aproape patru mile de aici se află o barcă cu naufragiaţi. Datoria noastră e să ne ducem să-i salvăm, dar cum orele noastre de navigaţie la suprafaţă s-au terminat, vă rog să notaţi în jurnalul dumneavoastră de bord că suntem nevoiţi să întârziem coborârea sub apă.

— Bine, făcu englezul.

— Se înţelege că din acest moment, timpul ce vom pierde nu va fi socotit.

— Da, regulamentul a prevăzut cazul.

Comandantul ordonă îndată schimbarea direcţiei şi porniră spre punctul negru ce se zărea încă, dar care, devenea din ce în ce mai mic. Era o barcă, cu siguranţă, o barcă pe care curentul o împingea cu furie spre Sud. Nenorociţii ce se aflau în ea renunţaseră, pe semne, să mai lupte cu valurile, căci lopeţile lor nu mai băteau marea…

Submarinul îşi mări viteza, atât cât îi îngăduia agitaţia grozavă a mării, care ridica uneori valuri, de zece metri. „Français” se înălţa câteodată de parcă ar fi vrut să-şi ia zborul spre cer, alteori se prăbuşea cu un zgomot înăbuşit, părând că se scufundă.

Numai zece oameni se aflau pe punte, încleştaţi de mânere şi balustrade, ca să nu fie luaţi de valurile care, cu mugete grozave, năvăleau la intervale egale spre învelişul submarinului.

Deodată se produse o lovitură bruscă şi un marinar, pe nume Guivinec, care se afla în faţă, fu aruncat în mare. Îl văzură dispărând – atras de un vârtej – lângă submarin. I se aruncă un cablu, care biciui marea la un metru depărtare de el, dar pe care nu-l putu prinde, şi dispăru din nou.

Comandantul, cu un sânge rece uimitor, îndreptă submarinul spre locul unde se zbătea sărmanul Guivinec, şi de data aceasta bietul băiat putu să prindă cablul, pe care i-l aruncase Le Gonidec. Nu era însă salvat, căci un nou val îl înghiţi şi se crezu că nu va mai fi revăzut,

dar el nu dăduse drumul cablului, şi când apăru din nou la suprafaţă, îl traseră repede spre ei.

După câteva clipe, era pe bord, dar trebuiră să-l coboare în interiorul vasului, căci se izbise cu capul de balast şi leşinase.

— A scăpat uşor, făcu Le Gonidec....

— Fireşte, răspunse Forgues, credeam că s-a isprăvit cu el.

Se apropiau de barcă, şi se zăreau acum foarte bine oameni care făceau semne cu braţele. Erau patru. Barca se scufunda văzând cu ochii, şi în curând avea să fie înghiţită de valuri. Submarinul se apropie cât mai mult cu putinţă, şi operaţiunile de salvare începură. Fură grele, căci trebuiau să evite ca barca, pe care valurile o ridicau ca pe un fulg, să nu se sfarme, izbindu-se de submarin.

Comandantul manevră deci în aşa fel, ca să evite o ciocnire, şi dădu dovadă de o îndemânare rară. Greutatea sta în faptul că trebuiau aduşi pe bord cei patru naufragiaţi, dar întâmplarea care descurcă uneori cele mai complicate situaţii, veni în ajutorul celor patru nefericiţi. Un val aruncă pe trei din ei pe puntea submarinului, şi al patrulea avu norocul să se poată agăţa de balast. Toţi fură salvaţi, şi salvarea durase abia cinci minute. „Français” număra acum încă patru pasageri pe bord, ceea ce complica oarecum lucrurile, căci în submarin, locul e limitat. Comandantul îşi spunea că va trebui să predea pe drum, pe naufragiaţi, vreunui vapor ce s-ar reîntoarce în Franţa.

Cap. 21 – Cine a lansat apelul?

Când intrară sub apă, oamenii din echipaj îi înconjurară pe cei patru supravieţuitori. Erau bretoni, din Paimpol. Bricul pe bordul căruia se aflau era „Saint-François” – după cum ghicise unul din marinari. Bieţii bretoni, tremurând încă, se întrebau dacă nu cumva visau şi dacă într-adevăr mai trăiau. Ceea ce povesti unul din ei, fu îngrozitor.. Plecaseră din Terra-Nova, cu o încărcătură completă de morun şi se întorceau pe „Saint-François” în Franţa, întâmpinaseră vânturi vijelioase pe care le putuseră înfrunta, apoi găsiră regiuni mai liniştite, dar furtunile ce bântuiseră de curând, răscoliseră fundul mării, resturile vreunui vapor torpilat în timpul războiului fuseseră

scoase la suprafaţă şi „Saint-François” se ciocnise de această epavă. Partea din faţă se crăpase şi apă pătrunsese în vas cu o iuţeală atât de mare, încât orice salvare fusese cu neputinţă. O singură barcă putuse să câştige largul, aceea pe care submarinul o descoperise. Din cei 12 oameni care se aflau în ea, 8 fuseseră luaţi de valuri. Marinarii şi ofiţerii submarinului ascultară în linişte această povestire, după care comandantul întrebă:

— Aţi avut T.F.F. pe bord?

— T.F.F.? răspunse unul din cei salvaţi, nici gând! Corăbiile de pescari din Terra-Nova n-au aşa ceva. Numai vapoarele mari au radio.

— Totuşi am primit un apel de ajutor şi am pornit îndată în ajutorul vasului naufragiat.

— Nu ştiu cine a putut să vă trimită apelul, răspunse unul dintre bretoni.

— N-aţi zărit niciun vapor când aţi început să vă scufundaţi?

— Nu, zău nu. A, ba da… Ni s-a părut că am zărit un vapor negru, care naviga abia ieşit din apă… Da, cred că era… un… submarin… ca şi al dumneavoastră…

— Şi nu v-a dat ajutor?….

— N-am avut din partea lui niciun ajutor.

Comandantul îşi privi ofiţerii.

Nu le spuse nimic, dar toţi înţeleseră.

Submarinul englez lansase apelul S.O.S., apoi îşi continuase drumul.

Era o lipsă de omenie de neînchipuit. Totuşi era greu de ghicit ceea ce se întâmplase. Poate că o avarie împiedicase submarinul englez să dea ajutor. Nu se puteau face decât presupuneri, şi ar fi fost nechibzuit să se afirme ceva.

Comandantul şi ofiţerii se retraseră în camera chioşcului. „Français” mergea destul de repede. Din când în când, Le Gonidec se ducea să pună urechea la microfon, nădăjduind că va auzi vreun zgomot care să-l informeze asupra mersului concurentului.

Marea era liniştită.

— „Englezul” ne-a luat înainte, zise Forgues cu voce înceată:

— Cine ştie? răspunse Le Gonidec, poate că şi el a întârziat din cauza vreunui accident. A putut foarte bine să aibă şi el o avarie.

— Fireşte, dar asta nu e sigur.

— Păcat că s-a încurcat orarul, căci acum el va fi mereu sub apă, când noi vom fi la suprafaţă.

— Da, până la New York, dar pe urmă…

— Pe urmă… pe urmă!… o să vedem noi!

Se făcu tăcere.

Englezul avu un zâmbet răutăcios care nu scăpase lui Le Gonidec. Şeful echipajului se temea de acest supraveghetor care se purta ca un duşman şi care nu deschidea gura decât ca să rostească vorbe batjocoritoare pentru echipaj şi ofiţeri.

— Vezi tu, dragul meu, zise Le Gonidec atrăgând pe Forgues într-un colţ, acest englez e cam ciudat… Trebuie să-l supraveghem, căci eu cred că avem în el un duşman.

— Trebuie să recunoşti că eu l-am bănuit demult… I-am şi spus comandantului, dar părea că nu vrea să m-asculte.

— Fii pe pace… Ştie el ca să creadă. Căpitanul se pricepe la oameni… De altfel, ai văzut ce rece vorbeşte cu englezul?…

— Are dreptate. Cine a mai pomenit ca un astfel de individ să se poarte pe bordul nostru ca un duşman, ca un neamţ?

— Cine ştie dacă nu e neamţ?

— Oh! nu cred că englezii au avut îndrăzneala să ne trimită pe bord un neamţ.

— Poate că nu ştiau nici ei.

— Nu, dragă, aiurezi… nu e cu putinţă…

— Mă tem, şi am de ce.

— Te înţeleg dar nu trebuie să exagerăm.

O bruscă zguduire întrerupse convorbirea.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Forgues. De n-am avea iar o avarie…

Marinarii se repeziră de-a lungul pereţilor vasului. Ciocăniră tăbliile de oţel, încercară robinetele şi constatară în cele din urmă că nu se petrecuse nimic deosebit.

Submarinul se ciocnise de vreo epavă şi zgomotul răsuna în tot vasul repede şi puternic, astfel încât păruse un sunet de clopot.

Cap. 22 – Echipa celor şapte

Niciun incident nu stânjeni mersul submarinului, care înainta repede, deşi se afla sub apă. Le Gonidec şi Forgues se duceau din când în când să-şi lipească urechea de receptorul microfonului, dar nu auziră niciun zgomot de afară.

— Ne-am depărtat de calea urmată de „Victorious”, zise Forgues… E imposibil să ne fi luat atât de mult înainte.

— Dar, zise Le Gonidec, când am auzit zgomotul elicei lui, era la vreo trei mile la Sud-Vest. Şi-a continuat drumul şi cu siguranţă că acum ne-a întrecut.

— Aş! zise un marinar, asta n-are nicio importanţă, dat fiind că timpul pe care l-am pierdut ca să venim în ajutorul vaporului naufragiat, nu ni se va socoti.

— Fireşte, dar n-are a face; ar fi bine cu toate acestea să ştim în ce direcţie se află concurentul nostru, zise Martinvast un băiat care nu vorbea des, şi pe care, din această cauză, camarazii îl numeau Tăcutul. Martinvast era un simplu marinar, şi ar fi putut să obţină cu siguranţă un grad, dar nu ţinea deloc la galoane.

Era un normand încăpăţânat şi foarte curajos. În timpul războiului se aflase pe bordul unui submarin, „Zela”, care fusese scufundat de către un avion nemţesc şi marinarul nu scăpase decât printr-o minune, mulţumită unui doc plutitor care se găsea în apropierea locului catastrofei.

Apoi, Martinvast fusese îmbarcat pentru Dardanele, luase parte la operaţiunile care precedaseră şi urmaseră debarcarea de la Gallipoli. Tunar pe bordul lui „Bouvet”, fusese rănit de trei ori, dar refuzase să-şi părăsească postul înainte de a se da ordinul de încetare a focului. După o şedere de patru luni la spital, fusese retrimis în Franţa, şi aici îmbarcat pe bordul unui distrugător de submarine scufundă astfel trei torpiloare germane în marea Nordului.

Făcut prizonier şi dus în Germania, evadase la bordul unui tanc de petrol, după ce făcuse să sară în aer un cuirasat, care era ancorat în canalul de Kiel. Aceste isprăvi aduseră lui Martinvast Crucea de război şi Legiunea de onoare.

Era un erou, şi, cu toate că nu avea niciun galon la mânecă, nici

măcar de caporal, era respectat de camarazii săi şi când vorbea, îl ascultau cu luare aminte. Drept e, că vorbea puţin. Îl vedeai mereu adâncit în lectura unui tratat de mecanică, şi se spunea că ţine secretă o invenţie, care era menită să facă zgomot şi să revoluţioneze tactica navală.

Martinvast era iubit de toţi, afară de un moko pe nume Carrabiol, cu care avusese adesea vii discuţii. Amândoi, în timpul războiului, serviseră pe acelaşi torpilor şi se părea că prin neîndemânarea sa, Carrabiol fusese cauza unui accident care era să provoace o catastrofă. De când se îmbarcaseră împreună pe bordul lui „Français”, nu-şi vorbeau, dar îşi aruncau priviri pline de ură.

Fiindcă am făcut portretul lui Martinvast şi al lui Carrabiol, voi prezenta, în treacăt, câţiva mateloţi ai submarinului. Sunt şapte care formează ceea ce se numeşte o echipă de prieteni şi care fac parte din ceata de la tribord, cu Le Gonidec, Milo, Fauvel, Forgues şi Martinvast.

Iată pe Cartahu, un uriaş din Bretania, care are obiceiul să meargă cu capul în jos, fiindcă se izbeşte de toate tavanele… Ia gândiţi-vă: are un metru şi nouăzeci şi cinci!

Iată şi pe Marjolin, un marinar din Parizot, rătăcit în flotă, slab ca o flacără de torpilor, dar care are mâna grea ca de fier. Şi e vesel, de necrezut!... Ar găsi mijlocul să facă pe camarazi să râdă, chiar în clipa scufundării vasului. Cu Fauvel, Marjolin e hazul echipajului, şi glumele lui fac să râdă chiar pe cei mai posaci. Ceilalţi, pe care-i înşir la întâmplare, vin după cum sunt aşezaţi în front: Paturot, poreclit „dolofanul”, un normand voinic cu părul ca de câlţi, care mănâncă cât patru, deşi nu mai are niciun dinte; Mahudec, un paimpolez, tot atât de gros pe cât e de înalt, cu fălcile puternice ca o menghină; Letaquet, un băiat cam leneş, dar de folos la nevoie; Ridoire, zis Talmeş-balmeş un tip ciudat, cam trăsnit, dar băiat bun cu toate acestea; în fine La Brygne, un om scund, uscăţiv, cu nasul ascuţit, vorbăreţ ca o mierlă şi iute ca o veveriţă.

Ceilalţi oameni din echipaj, pe care-i vom cunoaşte mai târziu, sunt băieţi modeşti, prea puţin flecari şi făcându-şi treaba cu sârg. Îi vom cunoaşte treptat, în timpul acestei călătorii, care abia a început, şi care păstrează încă multe surprize pentru tinerii noştri cititori.

Cap. 23 – Bietul băiat!

Submarinul, după ce reieşi la suprafaţă şi făcu cele 6 ore de marş, intră din nou sub apă. Totul mergea bine, pe bord, dar pe la mijlocul nopţii se constată că unuia din cei patru naufragiaţi îi era rău de tot. Sărmanul era de o paloare grozavă, şi fu nevoit să se culce în hamacul unui marinar.

Bietul băiat, cu ochii lui mari deschişi, în care se citea o deznădejde cumplită, te înduioşa. Degeaba zâmbea el când îl întreba ceva, degeaba spunea că n-are nimic, se vedea bine că-i e foarte rău.

Spre miezul nopţii, după ce se schimbară posturile, se dădu jos din hamac şi încercă să se ţină pe picioare, dar nu putu, începu să tuşească şi să verse sânge.

Fu culcat din nou şi adormi. Se numea Marvik, era din Saint-Servan şi trebuie să fi fost bolnav încă înainte de a pleca din Terra-Nova, atât de bolnav încât armatorul nu voise să-l îmbarce, dar Marvik se rugase atâta, că reuşise să-l înduplece.

Acolo, la Banc, starea sa se înrăutăţise, dar, curajos cum era, bretonul îşi îndeplinise totuşi, timp de şase luni, cât dură pescuitul, îndatoririle sale, şi se ştie cât de grele sunt zilele petrecute acolo, în mijlocul ceţii, într-un frig îngheţat, în vântul care urlă şi ameninţă în fiecare clipă să răstoarne şubredele corăbii, pe care oamenii se duc să întindă năvoadele.

Ca să înduri o asemenea viaţă, trebuie să fii de piatră şi bietul Marvik, care fusese odinioară un băiat voinic şi vesel, nu mai era decât o umbră. O bronşită rea, neîngrijită, ruinase organismul lui de uriaş şi făcuse dintr-un Hercule un biet om slab ca un schelet.

Spera însă că, întorcându-se în Franţa, se va face bine, dar se întâmplă naufragiul lui „Saint-François” şi Marvik nu putu să îndure oboselile şi frigul îngheţat care-l pătrunsese în barcă. Când îl salvară, recâştigă puţine puteri, dar acum era pe sfârşite. Locotenentul Du Bourdieu, care se pricepea puţin şi la bolnavi (ofiţerii de marină trebuie să ştie atâtea lucruri), dădu bolnavului leacuri cu sulfat de chinină şi digitalină, dar aceste doctorii nu avură, ca să spunem aşa, nici un efect asupra sărmanului băiat.

Şi e grozav să vezi un om suferind, ca bietul Marvik, fără să poţi face ceva ca să-l scapi.

Când submarinul plutea la suprafaţă şi prin ventilatoare şi gaura de la chioşc aerul intra înăuntrul vasului, bolnavul părea mai puţin abătut, dar îndată ce bastimentul intra sub apă, începea să horcăie şi gemetele lui dureroase îi impresionau pe toţi.

Nu trebuie să uităm de asemenea că Marvik călătorea pentru întâia oară pe un submarin. Oamenii voinici, având plămânii buni, înfruntă uşor schimbările bruşte de presiune, dar nenorocitul naufragiat suferea grozav de lipsa de aer.

Le Gonidec şi Milo se apropiară de hamacul în care se odihnea bolnavul. Acesta începu să le povestească de Bretania lui, de cei pe care îi lăsase departe, şi vocea lui avea ceva trist, îndepărtat, ca şi când ar veni din larg, adusă de briza marină.

Uneori, avea intonaţii copilăreşti, rugătoare, şi vocea i se stingea într-un suspin.

Le Gonidec îi luă mâna. Marvik deschise ochii şi, văzând o figură necunoscută, privi mirat…

— Cine eşti? întrebă el.

— Un breton ca şi tine, dragul meu, răspunse Le Gonidec.

— Ah!… un breton… de la Saint-Servan?

— Nu… din Saint-Malo…

— De-aproape… suntem vecini… cum te cheamă?

— Le Gonidec.

— Da… da… e un nume de la noi…

Apoi, zărind pe Milo, zise:

— E băiatul tău?

— Nu.

— E drăguţ… Am şi eu un băiat de vârsta lui… îl cheamă Yvonek… Merge la şcoală şi învaţă bine… învăţătorul e mândru de el, e cel dintâi din clasă… dar nu vreau să-l fac marinar… a, nu marinar… orice, dar asta nu!… Nu, n-are să pună niciodată piciorul pe vreo corabie… Am jurat să nu-l las… nu vreau să fie atât de nenorocit ca mine şi să sufere cât am suferit eu… la pescuit… mai ales la Terra-Nova… Voi nu ştiţi ce e colo.

Bietul om tuşi îndelung, îşi şterse cu mâneca tricoului sângele care i

se prelingea din gură şi urmă, dar atât de încet, încât Le Gonidec şi Milo fură nevoiţi să se aplece spre el ca să audă ce spune:

— Mă înăbuş… mă înăbuş… şoptea el… Aerul aici e ca de foc…

Le Gonidec îndoi în patru un sac de pânză şi începu să facă vânt bolnavului. Acest evantai improvizat mişcă puţin aerul, şi bolnavul îl respiră cu lăcomie, dar curând căzu într-o grea toropeală. Închise ochii şi stătu nemişcat. Le Gonidec crezu că a adormit, dar apropiindu-se, îl auzi spunând cu o voce stinsă:

— Marinar! nu, niciodată!… niciodată!

Le Gonidec şi Milo se priviră mişcaţi.

— Săracul! şopti Le Gonidec.

Şi adăugă după o clipă, întorcându-se spre ceilalţi trei naufragiaţi care se apropiaseră tăcuţi de prietenul lor: Nu-l lăsaţi singur, camarazi, cred că i s-a apropiat sfârşitul. Vegheaţi pe rând. Nu vă mai are decât pe voi, staţi lângă el, să găsească cel puţin o mână pe care s-o strângă, înainte de a porni pe drumul cel de veci.

Cap. 24 – O poznă de-a lui Fauvel

Totul era liniştit pe bord, când Mr. Higghins, faimosul englez, provocă un nou incident. Întrebase de mai multe ori cu ce viteză merge submarinul şi ce distanţă a parcurs, dar marinarul căruia i se adresase, şi care nu era altul decât Fauvel, îl trimisese la plimbare.

Fauvel, după cum ştim, era băiat bun, dar vorbea cam răstit, ceea ce-l scoase pe englez din fire. O discuţie se iscase, şi cum Mr. Higghins îl făcuse pe Fauvel „băiată obraznică”, acesta îi făcuse „mocofan!”

Domnul Higghins se repezise numaidecât la comandant spunându-i:

— Oamenii dumneavoastră, sunt „obraznice”. Unul din ei m-a batjocorit.

— Rău a făcut, răspunse comandantul, şi am să-l cert.

— Oh! să-l certaţi… nu e de ajuns; acest „baiata” trebuie pedepsit.

— Eu ştiu ce trebuie să fac.

— Vreau să fie pedepsit şi să-mi ceară iertare…

— Ca să-l pedepsesc, mi-e imposibil, căci am nevoie de toţi oamenii mei şi nu pot să mă lipsesc de niciunul din ei. Vă va cere scuze, dacă doriţi…

— Da, da… vreau chiar acum!

Comandantul, ca să isprăvească odată, îl chemă pe Fauvel. Acesta sosi, cu bereta în mână, destul de speriat.

— Fauvel, zise comandantul pe un ton sever, n-ai fost, după cât se pare, respectuos cu domnul Higghins.

— Eu? domnule comandant, nu-i adevărat…

— Ba da, stărui englezul, m-a numit „mocofan”.

— Asta, recunosc… răspunse Fauvel, dar nu e o insultă… Dacă aş fi numit pe domnul, englez murdar, maimuţoi, pisălog, aş înţelege să se supere, dar mocofan, nu e mare lucru… Între noi, ne spunem astfel de zece ori pe zi…

— Se poate, zise comandantul, dar domnul Higghins nu e camaradul vostru şi îi datoraţi respect ca şi unui ofiţer. Dânsul doreşte scuze, îţi ordon să-i îndeplineşti mediat dorinţa.

— Dacă vreţi dumneavoastră, domnule căpitan nu vreau să vă supăr… ştiţi că eu nu discut ordinele… chiar dacă mi-aţi ordona să sărut pe domnul Higghins, l-aş săruta, dar numai ca să mă supun ordinului.

— Haide, destulă vorbă… Ţi-am spus că Mr. Higghins doreşte scuze.

— Bine, zise Fauvel, mă supun domnule căpitan. Şi, întorcându-se spre englez, care îşi da mare importanţă, îl salută cu un respect ce putea să pară exagerat, zicându-i:

— Domnule, v-am făcut mocofan, e adevărat… vă cer iertare, e o minciună…

Englezul dădu din cap şi răspunse:

— Bine.

— Sunteţi mulţumit? întrebă căpitanul.

— Da, dar aş dori ca acest „băiată” să fie pedepsit.

— V-a cerut scuze, ar trebui să fiţi mulţumit.

— Spuneţi-i să nu mai facă… altfel voi fi nevoit să-l boxez.

— Asta, domnule, răspunse Fauvel, nu vă sfătuiesc s-o încercaţi.

Comandantul îi despărţi.

— Destul, zise el, stânga-mprejur, Fauvel.

Marinarul salută pe comandant, făcu stânga-mprejur ca la regulament, şi se întoarse la camarazii săi, care se întrebau, cum se va

sfârşi acest incident.

— Ei bine, întrebă Forgues, ai cerut iertare englezului?

— Nu, răspunse Fauvel râzând.

— Dar La Brynge a auzit când spuneai „am greşit…” Mi se pare că astea sunt scuze…

— Camarazi, reluă Fauvel… sunt scuze şi scuze… pe mine mă cunoaşteţi, nu sunt un copil, şi cred că nu mă las uşor dus de nas…

— Aş! te lauzi.

— Deloc… Vă spun că sunt scuze şi scuze, trebuie să mă credeţi…… Un altul şi-ar fi recunoscut poate greşeala, dar eu am găsit mijlocul să dau satisfacţie acestui afurisit de mâncător de biftec fără ca demnitatea mea să fi avut de suferit.

— Nu înţeleg, făcu Forgues râzând.

— Nici eu, întări Le Gonidec.

— Ei bine, să vă explic: englezul era furios fiindcă l-am făcut mocofan… Dar asta nu e o insultă.

— Dar nici un compliment nu e, zise Le Gonidec.

— Fireşte… E mai mult o poreclă, între prieteni… Englezul s-a supărat. Cu atât mai rău pentru el. Voia chiar ca domnul căpitan să mă pedepsească, dar nu i-a mers… Nu suntem aici pe un vas de război… suntem cum s-ar zice, pe un vapor de plăcere.

— Te mulţumeşti cu puţin, zise Forgues, dacă găseşti că e o plăcere…

— Ei!… Dacă facem ocolul lumii, nu poate fi decât o plimbare, o simplă plimbare…

— Nu, zise Le Gonidec, e un „meci”, nu e acelaşi lucru… onoarea noastră, a tuturor, e în joc… Dacă ne vom lăsa învinşi, va trebui să coborâm drapelul în semn de doliu.

— O! aşa serios e?

— Fireşte.

— În fine, fie. În orice caz, ceea ce vă pot spune, fiindcă vorbiţi de onoare, a noastră nu e atinsă. Suntem toţi solidari, nu e aşa? Şi dacă unul dintre noi ar înclina drapelul în faţa englezului, am fi jigniţi cu toţii. Ei bine, eu, Fauvel, am găsit mijlocul să nu ne lăsăm jigniţi. Englezul crede că i-am cerut iertare, asta e principalul, dar domnul căpitan ştie că nu… şi a râs, desigur… închipuiţi-vă că, părând că

cedez şi că mă înclin în faţa englezului, i-am trântit câteva boacăne… Iată ce i-am spus, puteţi judeca.

Şi Fauvel salută ironic, aşa cum făcuse în faţa domnului Higghins, repetând fraza ce rostise:

— Domnule, v-am făcut mocofan, e adevărat… vă cer iertare, e o minciună. Hai? ce ziceţi de asta?

— Nu e rău, exclamă Forgues.

— Nu-i aşa? Am repetat în faţa comandantului; că „e adevărat că e mocofan”; cât despre scuze, am spus că „e o minciună dacă crede că i le cer”. Englezul n-a înţeles nimic, dar eu n-am înclinat steagul…

O izbucnire de râs salută aceste cuvinte şi toate privirile se îndreptară spre domnul Higghins, care se făcu roşu ca sfecla. Nu auzise nimic, dar bănuia că marinarii îşi băteau joc de el.

Cap. 25 – Mormântul de apă

Râsul se întrerupse deodată. În submarin, o voce se auzi, înceată, înăbuşită, care părea că vine din mormânt.

Era sărmanul Marvik, care cânta… da, în delirul său, bietul om cânta cântecul pescarilor din Terra-Nova, care se repetă în cor la banc, când pescuitul se sfârşeşte şi corăbiile sunt gata să ia din nou drumul spre Franţa.

Un fior trecu prin echipaj. Marinarii ar fi vrut să oprească pe buzele muribundului acest cântec care le făcea rău, care rămânea în fundul sufletelor lor ca nişte lovituri de ciocan, dar sărmanul continua să cânte, cu o voce ce se stingea şi ajunsese un murmur de neînţeles.

Le Gonidec şi Forgues se repeziră la hamacul lui Marvik. Bretonul stătea nemişcat. Ochii săi mari deschişi păreau că privesc un chip nevăzut. Le Gonidec îi atinse mâna, bolnavul tresări, şopti cuvinte neînţelese şi nu se mai mişcă. Privirea lui se stinse acum pentru totdeauna. Nenorocitul nu mai suferea… Toţi oamenii din echipaj îşi scoaseră beretele. Numai englezul îşi păstră şapca pe cap.

Forgues se apropie de el şi arătându-i hamacul în care se afla Marvik, îi spuse:

— Descoperiţi-vă, domnule.

— Dar… de ce? întrebă englezul.

— Descoperiţi-vă, răspunse Forgues… nu înţelegeţi?

De data aceasta, Mr. Higghins pricepu. El îşi scoase şapca şi rămase câteva clipe nemişcat.

Toată lumea era acum în prada unei tristeţi nemărginite, în faţa sărmanului Marvik, care se leagăna uşor în hamacul său. Să stai lângă un mort, aceasta are ceva impresionant, în sine, dar pe bordul unui submarin, impresia devine foarte apăsătoare, cuprinzând chiar şi pe cei mai tari. Privind acest trup îngheţat, mateloţii se gândesc la lucruri triste, căci le aminteşte ceea ce ei încearcă totdeauna să uite, şi anume sfârşitul tragic care-i pândeşte, poate. Marinarul, ca toţi oamenii simpli, este mai mişcat de un spectacol care i se înfăţişează pe neaşteptate, decât de un gând. Nu îi e frică de moarte, dar nu-i place să i se aducă aminte de această zgripţoroaică grozavă, care pândeşte pe oceane, şi care se iveşte aproape totdeauna când te aştepţi mai puţin. Cei trei naufragiaţi bretoni înveliră pe camaradul lor într-o pătură, care îi va servi de giulgiu.

— Sunt triste lucrurile astea, zise unul dintre ei.

— Da, răspunse un altul, e jalnic să-l vezi dându-şi astfel sufletul fără o rugăciune, el, care credea atât de mult în Dumnezeu! Hai, băieţi, să facem ca la Terra-Nova când moare cineva pe bord… Să-i cântăm liturghia, bietului băiat.

Cei trei bretoni îngenunchează, câţiva oameni din echipaj făcură ca ei, îşi încrucişară braţele pe piept şi rostiră „De Profundis”, veşnica lui pomenire…

Submarinul plutea acum la suprafaţă. Vântul urla fără încetare şi, puternicul lui glas misterios, care uneori se ridică uriaş, pare mai înfricoşător decât oricând.

Sfârşindu-şi rugăciunea, cei trei bretoni îşi făcură cruce şi cu o mişcare înceată îşi întinseră mâinile deasupra cadavrului, rostind cu vocea gravă:

— „Marix Leo… Kenavo!…”

Doi oameni ridicară apoi mortul, îi legară de picioare plăci de plumb, şi se îndreptară spre scara de fier de pe punte.

— Deschideţi obloanele, porunci secundul.

După câteva clipe, toţi marinarii, afară de cei care erau necesari manevrei, se aflară pe punte. O lumină cenuşie cădea din cerul

înnegurat; un apus neliniştit şi sinistru, cum se văd ades în preajma echinoxului. Marile valuri cu crestele albe, pe care vântul încearcă să le stăvilească, sar şi se zbuciumă cu răgete de fiară.

Comandantul şi cei doi ofiţeri ai săi stăteau lângă chioşc, cu şepcile în mână. Mr. Higghins, foarte palid, se afla lângă ei… Oamenii de pe puntea submarinului îşi ţineau echilibrul cu mare greutate pe carapacea vasului, spălată de valuri.

Un fluierat răsună, urmat de un altul mai scurt, cineva coborî tricolorul, şi trupul sărmanului Marvik alunecă de-a lungul balasturilor.

Apa se deschise îndată, înghiţindu-l. Drapelul fu ridicat, oamenii părăsiră puntea, şi submarinul îşi urmă calea…

Cap. 26 – Un vapor spre tribord!

Veni noaptea. O ceaţă deasă acoperea marea şi „Français” îşi micşoră viteza. Doi oameni puneau în funcţiune în fiecare clipă semnalul ca să anunţe corăbiile care s-ar afla cumva prin aceste locuri; proiectoarele fură aprinse, dar lumina pe care o proiectau părea înecată în ceaţă. Această cursă în ceaţă, avea ceva înspăimântător. Dacă un mare vapor ar fi venit cu toată viteza, nici nu i s-ar fi zărit bine luminile, şi ciocnirea ar fi fost gata.

Comandantul din prevedere modifică itinerariul şi o luă mai spre sud, dar teama de vreo catastrofă nu fu nici aşa înlăturată.

Comandantul lui „Français” băga bine de seamă, când plutea la suprafaţă. Când trecea sub apă, era mai liniştit, căci era de ajuns ca să se ferească de orice ciocnire cu vapoarele ce brăzdează marea, să navigheze la 15 metri sub apă. Cele mai mari vase nu se afundă mai mult de zece metri în apă, aşa că submarinul nu se mai teme de ciocniri, sub această adâncime..

Partea întâia a călătoriei era, fără îndoială, cea mai primejdioasă, căci oceanul Atlantic între Europa şi America este populat de vapoare: vase de comerţ, şi călători, cargoboturi, corăbii cu pânze, care traversează oceanul între New York, Liverpool, Brest şi Havre.

Într-o dimineaţă, în clipa când intrau iară sub apă, locotenentul Du Bourdieu anunţă cu glas tare echipajului că submarinul a străbătut

1500 de mile şi că se află deci la jumătatea primei escale.

Urale izbucniră la spusele ofiţerului, şi englezul, care rămăsese în interiorul submarinului, urcă repede pe punte ca să vadă ce s-a întâmplat. Crezuse poate că „Victorious” fusese ajuns din urmă. Neîndrăznind să-i întrebe pe ofiţeri, nici pe oamenii din echipaj, cerceta marea cu priviri neliniştite. În fine, nezărind nimic, se hotărî să se apropie de chioşc şi să întrebe pe comandant:

— Ce s-a întâmplat?

— Nimic, răspunse ofiţerul.

— Dar strigătele acestea, uralele?

— Ele arată numai că oamenii mei sunt fericiţi că au ajuns azi la jumătatea primei escale.

Mr. Higghins se temea încă: credea desigur că i se ascunde ceva, căci zâmbi neîncrezător, şi luându-şi ocheanul, îl îndreptă spre orizont. Ceaţa se risipise. Marea era mai calmă şi vântul mai blând. Pasări zburau pe deasupra submarinului scoţând ţipete ascuţite. Unele, mai îndrăzneţe, se aşezară chiar pe partea dinainte a submarinului, dar îşi reluară repede zborul.

Deodată, marinarul de veghe strigă:

— „Vapor de călători spre tribord, în faţă!”

Toate privirile se îndreptară spre direcţia arătată; se zări un mic nor de fum negru, care se risipea spre cer. În curând se putu deosebi vaporul, apoi coşurile, în număr de patru.

— E „La France”, zise Le Gonidec… unul dintre cele mai frumoase transatlantice franceze. Merge cu mare viteză şi face drumul până în America numai în şapte zile.

Micul Milo, căruia Forgues îi împrumutase luneta lui privea vaporul care se apropia cu repeziciune.

— Uite, zise deodată băiatul, parcă am schimbat drumul.

— Da, răspunse Le Gonidec, ieşim înaintea lui „La France”. Comandantul îi va face semnale.

Într-adevăr, marinarul semnalizator înălţă în vârful micului catarg al submarinului un steag de diferite culori. După câteva clipe se văzu pe bordul vaporului, fâlfâind semnale multicolore…

Mr. Higghins, care observase această manevră, se apropia de comandant şi-i zise:

— Vă amintesc, domnule, că potrivit regulamentului, nu puteţi comunica nimic vapoarelor de călători, decât în caz de forţă majoră.

— Ştiu, răspunse comandantul, şi dacă vreau să comunic cu „La France” e că am motive serioase s-o fac. Cunosc tot atât de bine ca şi dumneavoastră regulamentul şi mă conformez întocmai.

— Dar de ce vă îndreptaţi spre acest vapor francez?…

— Veţi vedea.

Cap. 27 – De pe submarin, pe vaporul de călători

Englezul nu răspunse. Se mulţumi să-şi scoată carnetul din buzunar şi să ia repede câteva note. Omul acesta era necruţător şi exagera ciudat misiunea ce-i fusese încredinţată. Datoria lui ar fi fost să se poarte, dacă nu amabil cu ofiţerii şi oamenii de pe submarin, cel puţin nepărtinitor. Dar se vedea limpede că el căuta toate prilejurile ca să prindă pe francezi cu ocaua mică, şi să le arunce în spinare toate greşelile.

Cine era acest Mr. Higghins? Cum oare Amiralitatea engleză îi încredinţase supravegherea pe bordul submarinului? O mică lămurire ni se pare trebuincioasă.

Mr. Higghins, pe care nimic nu-l arăta vrednic de acest post de încredere, fusese îmbarcat în ultimul moment ca să înlocuiască pe un inginer anume William Morton, care se îmbolnăvise pe neaşteptate.

Ofiţerii superiori ai marinei se codiră să-l primească, dar Mr. Higghins le aduse o scrisoare din partea lui William Morton, în care acesta spunea că, suferind de friguri puternice, nu putea să-şi ia postul în primire, dar trimetea în locul său pe Mr. James Higghins, un inginer de seamă, care-l va înlocui desigur cu succes..

După consfătuirea comitetului maritim, Mr. Higghins fu acceptat, şi astfel fu îmbarcat pe bordul lui „Français”.

Toate acestea ar fi putut să pară ciudate unor oameni oricât de puţin bănuitori, dar membri Amiralităţii britanice, nu au mai avut timp să caute un alt inginer supraveghetor.

De altfel, dat fiindcă cel ce se prezintă era recomandat de domnul William Morton, nu era nevoie să se mai caute un alt locţiitor.

Ceea ce poate să pară ciudat, este stăruinţa cu care Mr. Higghins

ceruse să fie primit pe bordul submarinului, şi ceea ce nu era mai puţin bizar, era duşmănia pe care o arăta faţă de cei pe care ar fi trebuit să-i considere prieteni.

S-ar fi zis că omul acesta avea tot interesul ca „Français” să nu poată câştiga „meciul” care începuse între cele două submarine. Avea el oare vreun motiv ca să dorească înfrângerea concurentului francez?…

Am văzut că protestase când comandantul manevră ca să iasă înaintea lui „La France”, după ce comunicase prin semnale cu acest vapor de călători.

Credea poate că ofiţerii submarinului doreau să afle unde e „Victorious”, sau să comunice căpitanului marelui vapor francez vreun secret.

Curând însă, află despre ce era vorba.

Comandantul întreba pe „La France”, dacă nu cumva ar putea să ia pe bord pe cei trei pescari naufragiaţi care se aflau pe submarin, şi a căror prezenţă stingherea oarecum pe oamenii din echipaj. Pe bordul lui „Français”, locul era măsurat, şi pasagerii luaţi în plus, fuseseră instalaţi, de bine de rău, în camera maşinilor. Cei trei bretoni căutau să dea o mână de ajutor pe bord, dar necunoscând manevra, nu erau de niciun folos. Mai mult încă: unuia din ei, care alunecase pe podeaua de tablă lucioasă, volanul dinamului era cât pe-aici să-i prindă braţul.

Când submarinul se apropie de „La France” se opri. Marele vapor stopă şi el, şi cu ajutorul pâlniilor începură următoarea convorbire:

— Căpitane, avem pe bord trei naufragiaţi francezi. Aţi putea să-i repatriaţi?

— Da, luându-i în clasa emigranţilor.

— Nici ei nu cer mai mult..

— Nu-i puteţi ţine pe vasul dumneavoastră?

— Nu.

— Atunci, trimiteţi-i.

Nu puteţi lăsa o barcă pe mare?

— Da, voi da ordine.

Marinarii coborâră o barcă de pe „La France”. Călătorii, sprijiniţi de balustrade, priveau curioşi submarinul. Când aflară că era submarinul

care se luase la întrecere cu vasul marinei britanice, se auziră urale, pălăriile fâlfâiră în aer, şi fu un entuziasm de nedescris. În timp ce unii călători strigau cât puteau, doamnele aruncară batiste brodate şi flori submarinului şi orchestra vaporului, care fu scoasă pe punte, cânta „La Marseillaise”.

Cap. 28 – Un oraş plutitor

„Trăiască „Le Français”! Trăiască „Le Français!”, călătorii britanici urlau din răsputeri: „Ura! Ura” pentru „Victorious”.

În timpul acesta, barca fusese lăsată pe apă. Patru marinari voinici o conduceau. Când barca atinse apa, se desprinseră cablurile care o coborâseră, şi oamenii începură să vâslească.

Curând ajunseră lângă submarin şi luară cu ei pe cei trei bretoni, fericiţi că se vor întoarce acasă. Înainte de a se îmbarca, ofiţerii de pe submarin le dădură actul de moarte al lui Marvik, spunându-le să se ducă la administratorul scriptelor maritime, de îndată ce vor ajunge la Havre.

Milo, sprijinit de balustrada de fier a submarinului, privea enormul vapor care se ridica în faţa lui, înalt ca o casă plutitoare. Mai văzuse el de departe vapoare de călători, dar nu se găsise niciodată pe mare, în faţa unuia dintre ele, şi bietul băiat era cu adevărat uimit.

Le Gonidec, care se afla lângă el, îi dădu pe scurt câteva explicaţii:

— Vezi, piciule, vaporul ăsta nu e ca al nostru. Are două sute de metri lungime, 23 lărgime şi transportă 28 de mii de tone. Cât despre maşinile lui, au o putere de 40 de mii de cai.

— Vapoarele astea trebuie să meargă foarte repede, zise băiatul.

— Da, fac între 40–45 kilometri pe oră, ceea ce pentru un vapor, e o viteza destul de mare.

— Trebuie mulţi oameni ca să facă serviciu pe un asemenea vapor?

— Da, mulţi… împreună cu statul major şi echipajul, sunt 600 de marinari.

— O adevărată armată.

— Da, şi afară de ei, sunt călătorii: aproape 600 de clasa întâia, 500 de a doua şi aproape 1000 de a treia… Un adevărat oraş, după cum vezi.

— Într-adevăr… şi poate să ia destule provizii pentru toţi?

— Fireşte. Trebuie să înmagazineze peste 30 de mii de kilograme de carne, trei mii de pasări, aproape 60 de mii ouă, 80 mii litri de vin, fără să mai punem la socoteală mărfurile de tot felul şi cărbunii. Gândeşte-te că un vapor ca acesta consumă aproape trei sute de kilograme de cărbuni pe minut.

— Pe minut?

— Da, trebuie combustibil mult ca să producă cei 40 de mii de cai-vapori. Şi dacă ai vedea cum e înăuntru acest vapor, nu ţi-ar veni să-ţi crezi ochilor… Are adevărate apartamente, cu covoare, mobile de lux, de toate. Are săli de mâncare mai mari decât ale restaurantelor de lux, cabine, saloane de fumat, ascensoare, săli de biliard şi chiar un teatru, da, un teatru adevărat, cu actori, cântăreţi, muzicanţi. Da, da, timpul trece plăcut pentru cei ce pot să călătorească în astfel de vapoare!… E mai bine decât pe bordul unui submarin… Şi sunt şi alte vapoare mult mai mari decât acesta. Astfel, „Paris” e mai lung cu 15 metri, şi puterea lui e de 45 mii de cai… Poate să transporte aproape patru mii de călători, populaţia unui mic oraş!… dar să nu crezi băieţele, că nu există altele şi mai mari… Englezii şi Americanii au vapoare şi mai grozave.

Milo se minuna. Credea că visează, şi ochii săi nu mai părăseau vasul uriaş, nemişcat pe ape…

Când cei trei bretoni fură îmbarcaţi, „La France” scoase un muget grozav, repetat în zare de ecouri, apoi elicele începură să se învârtească, răscolind puternic apele. Călătorii salutară încă o dată pe oamenii de pe submarin, şi uriaşul vapor îşi urmă drumul spre răsărit.

Submarinul îşi reluă şi el cursa. Mai avea trei ore de navigat la suprafaţă, şi cum marea era destul de liniştită, profită de prilej ca să-şi sporească viteza.

Marinarii erau destul de îngrijoraţi. Unde era „Victorious?” Întrecuse pe „Français”, sau poate din cauza vreunei avarii, rămăsese în urmă?

— Numai la New York, vom afla adevărul, zise Le Gonidec..

— Mult aş da să ştiu, răspunse Forgues. În orice caz, în momentul de faţă, mergem cu o iuţeală enormă; cred că nu am putea să dăm mai multă viteză. Comandantul ştie ce face, şi apoi, cu el putem fi liniştiţi;

sunt sigur că nu vom pierde, prin aceste opriri, nimic din distanţa câştigată.

— Da, manevrează ca un maestru, dar în curând va fi nevoit să coboare niţel mai spre sud, din cauza gheţurilor.

— O! n-am ajuns încă la ele… Şi apoi, la epoca aceasta a anului, gheţurile au dispărut aproape cu totul.

— Nu, mai sunt încă, zise un marinar. Eu, care am trecut de patru ori oceanul de la Brest la Terra-Nova, pot să vă spun cu siguranţă că în octombrie mai sunt iceberguri în apropiere de Banc. Nu sunt prea mari, dar n-ar fi bine să ne ciocnim de vreunul.

— Ca „Titanic”!

— Da. Şi totuşi, căpitanul lui „Titanic” trecea drept un comandant fără pereche de îndemânatec; nu se aştepta să întâlnească icebergul, ceea ce se întâmplă destul de des. Noi, de pe submarine, când navigam pe sub apă, suntem mai expuşi decât alţii să întâlnim un afurisit de bloc de gheaţă.

— Nu, zise Forgues, căci gheţurile nu se adâncesc prea mult în apă; cinci sau şase metri, zece cel mult. Dar comandantul nostru echilibrează totdeauna submarinul la cel puţin 15 metri adâncime. Eu, când suntem sub apă, sunt mai liniştit decât la suprafaţă.

— Se poate, răspunse Le Gonidec, dar dacă se întâmplă o avarie, sau o ciocnire sub apă, putem spune adio cerului şi stelelor, în timp ce la suprafaţă, ne rămâne norocul de a fi văzuţi de vreo corabie.

— Ştiţi ce? zise vesel Fauvel, să vorbim de altceva. Ar fi trebuit, totuşi, să ştiţi că pe o corabie, nu se vorbeşte niciodată de înecaţi.

— Parizianul are dreptate, zise Forgues, care îşi aprinsese iar luleaua, dar în clipa când trase primele fumuri, se auzi un fluierat.

— Ei! zise el, n-am noroc… de câte ori încerc să-mi aprind „pufnitoarea”, trecem sub apă…

— Închideţi capotele, ordonă locotenentul Du Bourdieu care înlocuise pe comandant în chioşc.

Manevra se execută repede, şi după câteva momente, submarinul aluneca pe sub apă.

Cap. 29 – Milo apără pe Mascota

Mr. Higghins îşi reluase locul obişnuit în compartimentul numărul 2, şi părea că moţăie. Mascota, pisicuţa pe care Milo o adoptase, umbla de colo până colo, jucându-se din când în când cu câte un marinar.

Le era dragă tuturor de pe bord, şi toţi se întreceau s-o vegheze, ca să nu se ducă în camera maşinilor, unde ar fi putut-o strivi vreo roată de fier…

Micul animal se obişnuise foarte bine cu noua sa viaţă. În prima zi, avusese rău de mare, dar de atunci suporta agitaţia mării şi părea chiar că-i place să se simtă legănată. Ca s-o distreze, mateloţii agăţaseră un dop de o sfoară, şi din când în când, Mascota făcea gimnastică nebună, care stârnea hazul tuturor oamenilor din echipaj.

Într-un submarin, distracţiile sunt rare şi Mascota devenise un mic clovn, care-i distra pe marinari. Fauvel începuse s-o dreseze, şi în fiecare zi îi punea în faţă un băţ, peste care pisica trebuia să sară.

Când sărea, o răsplătea dându-i o bucăţică de carne conservată sau o jumătate de sardea, care-i plăcea Mascotei foarte mult.

Pisica parcă înţelegea că lui Milo îi datora viaţa, căci îl iubea în mod deosebit şi noaptea se culca în hamacul lui. Ceilalţi marinari erau pentru ea camarazi, dar Milo era prietenul ei cel mai scump. Nu era pe bord decât un singur om pe care Mascota nu-l putea suferi, şi acest om era Mr. Higghins. De îndată ce-l vedea, îşi îndoia spinarea şi „scuipa” cu mânie. S-ar fi zis că ghiceşte că englezul era un duşman. Într-o seară, când acesta voise s-o prindă, îl zgâriase cu furie, ceea ce îi aduse din partea domnului Higghins, o pedeapsă severă.

De atunci, Mascota fugea repede când îl vedea pe englez apropiindu-se.

Acum însă, pisica se apropia ea singură de inginer. Acesta moţăia; lăsase să-i cadă revista care nu-l părăsea niciodată. Mascota mirosi revista, o zgârie cu ghearele, apoi începu s-o sfâşie, târând-o pe jos. Marinarii, înveseliţi de acest joc, priveau fără să zică nimic, când, deodată, Mr. Higghins se trezi, îşi căută revista, pe care o credea pe genunchi, şi zări pe Mascota cum o sfâşia cu dinţii. Furios, se repezi la animal şi îl izbi atât de tare cu piciorul, încât îl zvârli în mijlocul

oblonului de fier. Mascota scoase un mieunat sfâşietor, şi căzu jos, gemând ca un copil bolnav.

Milo nu mai fu stăpân pe sine. Se repezi la englez şi-i spuse cu glas tremurător:

— E josnic ce aţi făcut… sunteţi un om fără inimă.

— Ce tot spui, „copilă” rău?

— Am zis că eşti un om fără suflet…

Englezul îl apucă pe băiat de braţ şi-i trase o palmă. Oamenii începură să murmure. Roşu de mânie, Le Gonidec făcu un pas spre el:

— Domnule, v-aţi purtat ca un sălbatic şi ar trebui să vă fie ruşine… Numai laşii lovesc pe copiii fără apărare… când cineva are curaj, caută gâlceava unui bărbat, nu unui copil…

Englezul îl privi pe cel care-i vorbea, dar intimidat de statura lui Le Gonidec, nu îndrăzni să spună nimic.

Comandantul se apropiase şi el. Întrebă ce s-a întâmplat, apoi luând pe Mr. Higghins de braţ, îl duse în camera lui.

Englezul îl urnă. Când fură singuri, comandantul îi zise:

— Domnule, observ că daţi dovadă faţă de noi de o duşmănie care mă miră… Noi v-am primit cu îngăduinţă, ca pe un prieten, şi dumneavoastră aţi răspuns amabilităţii noastre printr-o atitudine care ne-a uimit pe toţi… Să nu uitaţi, că nu sunteţi alt nimic aici, decât un observator, şi că singurul stăpân pe acest vas sunt eu.

Englezul îl luă de sus:

— Domnule comandant, eu nu primesc lecţii… M-am purtat cum am crezut că e bine, şi nu am să mă căiesc de nimic. De ce voiţi să mă consideraţi prieten? Nici nu mă cunoaşteţi. Eu îmi îndeplinesc aici o datorie, şi constat că nu faceţi nimic ca să mă ajutaţi. Marinarii dumneavoastră sunt nişte obraznici, care îşi bat joc de mine, şi mi-a venit de multe ori să-i boxez…

— Doamne fereşte!…

— Da, ştiu… s-ar năpusti toţi asupra mea ca să mă răpună… Îi stingheresc… nu pot să facă ce vor… Eu…

— Nu e vorba de asta, îl întrerupse comandantul. Aţi lovit un copil, e un lucru pe care nu-l admit.

— M-a insultat….

— N-aveaţi decât să-mi spuneţi mie, aş fi văzut ce e de făcut… Eu

sunt stăpân aici, aşa cred.

— Dacă sunteţi stăpân, ar fi trebuit să faceţi să fiu respectat…

— Am făcut tot ce am putut pentru aceasta, dar aerul dumneavoastră duşmănos v-a făcut nesuferit întregului echipaj.

— Da, văd… tot eu sunt de vină…

— Dar desigur.

— Atunci, nu mai am nimic de zis… nu cer decât un lucru: să fiu lăsat în pace.

— Veţi fi lăsat în pace, cu condiţia să vă purtaţi cum se cuvine.

— Da, văd… vreţi război.

— Domnule, zise comandantul cu un ton aspru, aţi rostit un cuvânt de care o să vă pară rău… Dumneavoastră vreţi război, nu eu, dar nu uitaţi că pe mine nimic nu mă sperie. Am să trec în raportul meu cuvintele pe care le-aţi rostit, şi când vom ajunge la New York, voi face cunoscut delegatului englez ceea ce aţi spus… Nu vă mai reţin, domnule, puteţi să vă retrageţi.

Cap. 30 – Ciudat locţiitor

Englezul ieşi din camera comandantului şi se duse să-şi reia locul în compartimentul pe care-l alesese.

Când acesta se depărtă, comandantul îşi chemă oamenii şi le zise:

— Camarazi, supraveghetorul pe care-l avem pe bord mi-a declarat că între noi a început războiul.

— Ah! zise locotenentul Du Bourdieu, s-a dat, în fine, pe faţă. Demult individul acesta ne consideră duşmani, ceea ce este într-adevăr de neînţeles… Nu i-am făcut nimic. Şi apoi, ceea ce este surprinzător la acest om, e neobrăzarea lui. Englezii sunt în general oameni politicoşi. Acesta e o excepţie.

— Da, răspunse comandantul, s-ar zice că doreşte să fim învinşi.

— E sigur, dar cine ştie?… Poate că are vreun interes să nu câştigăm noi „meciul”. Ştiţi că s-au făcut mari pariuri. Poate că a pariat contra noastră şi ţine să câştige pariul.

— Da, s-ar crede că e aşa… În orice caz, trebuie să ne purtăm de acum încolo faţă de el cu răceală, dar politicos, şi eu voi însemna în registrul meu toate incorectitudinile ce va săvârşi. Nu vreau să discut

cu el, ar însemna să provocăm încurcături pe care vreau să le înlătur. La New York, mă voi plânge delegatului englez, vom vedea ce va hotărî. Ar fi de mirare dacă ar da dreptate acestui individ…

După o clipă de tăcere, locotenentul Du Bourdieu reluă:

— Dacă vă amintiţi, domnule căpitan, când ni s-au comunicat condiţiile şi regulamentul „meciului”, în acte era vorba de un expert-supraveghetor cu numele de William Morton. Cum se face că acest domn Morton, a fost înlocuit în ultimul moment cu Mr. Higghins?

— Da, e ciudat, într-adevăr, zise comandantul. S-ar putea crede că acest Higghins a lucrat ca să-i ia locul expertului care fusese hotărât la început.

— Trebuie să fie ceva la mijloc. În fine, să aşteptăm… Să încercăm să nu se întâmple niciun incident. Mi se pare că pentru moment, suntem stăpâni pe situaţie.

— Fireşte. Şi am motive să cred că faimosul „Victorious” a rămas în urmă.

— Credeţi?

— Da, fiindcă urmează aceeaşi cale ca şi noi. I-am luat însă înainte. Dacă ne-ar fi ajuns până acum din urmă, am fi putut şti încotro se află, cu ajutorul microfonului.

— A întâlnit poate vreo epavă.

— E foarte posibil. Se mai poate ca motoarele lui electrice să fi avut o avarie.

— Vom afla la New York. Expertul francez care se află pe bordul lui „Victorious”, ne va spune, cu siguranţă.

— Desigur că e mai cuviincios, decât expertul nostru.

— Da, îl cunosc, e un inginer hidrograf, din marină, un băiat de mare valoare… şi de o politeţe desăvârşită.

— Englezii au avut mai mult noroc decât noi.

— Haideţi, camarazi, am vorbit destul. Peste cinci minute vom reieşi la suprafaţă. Du Bourdieu, contez pe dumneata pentru stabilirea poziţiei vasului pe glob. Dumneata, Du Tressan, vei măsura viteza. Vreau să ştiu care este maximum de viteză ce putem atinge cu motoarele Diesel.

Cei doi ofiţeri salutară, şi suiră scara de fier a chioşcului. Apoi, comandantul, cu ceasornicul în mână, numără minutele. Când văzu că

e ora ridicării la suprafaţă, se duse la Mr. Higghins, care, şedea la locul lui preferat, şi îi spuse:

— Domnule, ceasul meu arată amiaza.

— La ai meu, răspunse englezul rece, e 12 fără 3 minute.

— Ceasul dumneavoastră rămâne în urmă.

— Nu, domnule, merge exact.

— Vă cer iertare, dar vă rog să consultaţi ceasul de pe bord.

În clipa aceea, operatorul de T.F.F. ieşi din cabina lui şi zise:

— Ora 12, domnule căpitan. Am primit orarul postului de radio de la Turnul Eiffel.

— Vedeţi, domnule, zise ofiţerul privind pe englez. Cred că nu veţi susţine că ceasul dumneavoastră merge mai regulat decât al Turnului Eiffel. Vă rog să-l potriviţi, ca pe viitor să nu mai existe deosebiri între ceasurile noastre.

Mr. Higghins nu răspunse. Potrivi ceasul la 12 fix şi-l puse în buzunar. Marinarii începuseră manevra de ridicare la suprafaţă. Se auzea ţâşnirea apei, gonită din balasturi. În curând submarinul ieşi la aer, capota şi obloanele se deschiseră, şi soarele pătrunse în închisoarea de oţel.

Fauvel, pe care soarele îl înveseli, începu să cânte:

Manon, soarele a răsărit,
Primăvara a sosit…

Comandatul îi făcu semn să tacă.

— Nici să cântăm n-avem voie, suspină Fauvel. Cel puţin, în timpul războiului, în cantonamente, puteam să cântăm cât vrem… Trecea timpul mai repede astfel. Eu, când văd soarele, sunt ca piţigoiul, îmi vine să-i trag o cântare… Bine, o să cânt când m-oi întoarce acasă.

Cap. 31 – Milo învaţă

Marea fiind liniştită, toţi oamenii urcară pe punte.

— De data asta, mai întâi şi întâi îmi aprind luleaua.

Mulţi făcură la fel şi norişori de fum albăstrui se amestecară cu aburul motoarelor.

Orizontul era luminos şi se vedeau lămurit corăbiile care treceau

prin larg. Erau trei: o corabie mare cu pânze şi două cargoboturi.

— Ah! Ce frumoasă corabie cu pânze! se miră Milo.

— Da, răspunse Le Gonidec, e o corabie americană cu cinci catarge. S-au perfecţionat corăbiile astea. Au peste 700 de mii de metri cubi, 150 metri lungime, 16 lăţime, şi 560 metri pătraţi de pânze. Şi francezii au avut corăbii cu pânze bune, ca „La Joliette”, de pildă, care mergea de la Marsilia la Pernambuco în 29 de zile. Era o corabie straşnică. Din nefericire, vapoarele au distrus corăbiile cu pânze. Vapoarele merg mai repede, e adevărat, dar în celelalte tot ajungeai odată şi odată, şi ce bine se călătorea în ele… te purtau fără zdruncinare, atât de lin…

— Aţi navigat pe corăbii cu pânze? îi întrebă Milo.

— Da, piciule, pe ele am început. Tata era pescar; de mic am întins pânzele şi am legat funiile… Mai târziu, pe corăbiile de comerţ, eram de serviciu la catarge şi mă suiam pe cafasuri ca o pisică… Ce bine era pe atunci… Nu ţi se puneau niciodată cârcei în picioare, te mişcai mereu. Se întâmpla de cădea câte unul în mare cu capul în jos, din vârful catargului, dar rar. Omul se învaţă cu toate; e cel mai îndemânatic dintre animale. Ia uite-te, băiete, cum merge corabia de colo… Totuşi, face drumul degeaba, fiindcă merge împotriva vântului, în zigzag. După ce va face astfel un mare ocol, va schimba aşezarea pânzelor, va cârmi şi îşi va relua drumul spre stânga, în loc să-l continue spre dreapta. Când au vântul în faţă, corăbiile cu pânze pierd mult timp. Dacă ar merge tot timpul cu vântul în spate sau dintr-o parte, ar ajunge iuţeala unora dintre cargoboturi.

Milo nu înţelegea unele cuvinte pe care le întrebuinţa Le Gonidec; află totuşi multe lucruri folositoare de la şeful echipajului. Chestiunile privitoare la marină îl interesau acum foarte mult, şi se simţea aproape fericit că era marinar.

Atenţia lui fu atrasă deodată, de o manevră pe care nu o mai văzuse. Locotenentul Du Tressan şi doi marinari aruncaseră ceva în mare şi trăgeau de o funie subţire, la capătul căreia era legată o bucată de scândură.

— Ce fac acolo? întrebă tânărul elev pe prietenul său Le Gonidec.

— Măsoară iuţeala corabiei. A, nu ştii cum se face asta? Am să te lămuresc; un marinar trebuie să ştie de toate. Ca să ştim cu ce viteză

merge un vapor, ne servim de acest aparat, care se compune dintr-o scândurică subţire, în formă de triunghi, a cărui bază îngreunată cu plumb, îl face să păstreze mereu în apă o poziţie verticală. Sfoara de care e legată scândurica, de la un anumit loc e împărţită în noduri. Partea cuprinsă între scândură şi acest punct, este egală cu lungimea vasului, pentru corăbiile cu pânză, şi cu o lungime şi jumătate pentru vapoare. Sfoara are o lungime de trei sute de metri aproape şi este împărţită în noduri şi seminoduri. Ca să măsurăm viteza unei corăbii, aruncăm aparatul în mare, în partea dinapoi a vasului. Câte noduri se desfăşoară în 30 de secunde, atâtea mile marine pe oră.

Milo nu înţelegea încă prea bine aceste explicaţii noi pentru el, dar Le Gonidec îi dădu şi alte lămuriri, şi cum, micul elev era deştept, pricepu curând.

După ce operaţia se terminase, locotenentul Du Tressan, anunţă cu voce tare:

— Domnule căpitan, mergem cu 16 noduri.

— Putem să mergem mai repede, răspunse ofiţerul.

Şi dădu îndată, ordine mecanicilor. Submarinul îşi iuţi mersul… Se măsură din nou viteza, şi se constată că vasul câştigase două noduri, adică două mile mai mult pe oră. Era o viteză destul de mare pentru un submarin, căci aceasta era egală cu 33 kilometri pe oră. De obicei, submarinele nu fac mai mult de 22–23 kilometri, dar „Français” era un vas model nou, construit după planuri speciale, de către unul dintre cei mai de seamă ingineri francezi ai marinei.

După ce plutiră şase ore, parcurseră exact, ţinându-se seamă de timpul pierdut cu măsurarea vitezei, 180 kilometri. Dacă s-ar fi putut menţine tot timpul această viteză, aceasta ar fi scurtat foarte mult călătoria, dar sub apă nu puteau să înainteze decât cu jumătate din această viteză, din cauza rezistenţei apei.

Cap. 32 – T.F.F. nu mai funcţionează

Englezul, care urmărise cu interes măsurarea vitezei coborî iar în submarin. Când îl auzi pe locotenentul Du Tressan anunţând că vasul mergea cu 16 noduri pe oră, avu un geamăt de uimire. Fără îndoială că nu ar fi crezut că un submarin să atingă o atare viteză.

— Uite, zise Forgues, intră ursul în bârlog.

— Cu atât mai bine, şopti Fauvel, îmi place mai mult când nu-l văd. Nu pot să-l sufăr pe maimuţoiul ăsta. Ce prostie să se înfunde într-o cutie de zinc, când e aşa de bine aici…

— Poate îi e teamă să nu-l pârlească soarele, zise Forgues.

— Crezi? În fine, am scăpat da el, aceasta e principalul. Ce idee năstruşnică, să se înfunde în submarin, – când şi-ar putea umple plămânii cu puţin aer… E oare ceva mai plăcut, decât să pluteşti ca în această clipă, pe o mare liniştită, şi să simţi adierea uşoară fluturându-ţi pe faţă?

— Mai sunt cinci minute, copii, strigă comandantul.

Aceasta însemna că nu mai aveau de stat la suprafaţă decât cinci minute şi că în curând trebuiau să reintre sub apă. Marinarii părăsiră locurile pe care le ocupau, unii pregătindu-se să se coboare, alţii să închidă capota, când va da ordine ofiţerul.

— N-am noroc, mormăi Forgues, umplusem o nouă pipă, şi abia am fumat-o pe jumătate…

O stinse repede, cu degetul cel mare şi o puse în buzunar.

— Daţi drumul apei peste tot! ordonă ofiţerul.

Marinarii coborâseră în interiorul submarinului şi obloanele se închiseră cu un sunet sec. Când puntea fu goală, comandantul închise capota chioşcului şi submarinul se cufundă încet. Înăuntru, era noapte. Oamenii, orbiţi încă de strălucirea soarelui, trebuiră să aştepte câtva timp, înainte de a putea deosebi lucrurile din jurul lor.

Deodată, Milo strigă:

— Şi Mascota?… unde e Mascota? Oh, Doamne, n-o fi rămas afară?

Un miorlăit care venea dintr-un colţ întunecos, îl linişti.

— Ah! suspină Milo. Ce teamă mi-a fost! De acum, de câte ori vom fi la suprafaţă şi se vor închide obloanele, voi avea grijă să văd dacă Mascota nu e pe punte. Sărăcuţa! Vă închipuiţi, ce ar fi fost dacă ar fi rămas sus… Ar fi fost acum înecată.

Şi băiatul mângâia pisicuţa, care torcea fericită.

— E cea dintâi mâţă care face înconjurul lumii, zise Fauvel râzând. La înapoierea, noastră, vom putea s-o expunem la bâlci.

— Prietene, spuse un caporal, anume Rondard, pe bordul lui „La Vaillante”, am avut şi noi un motan. Îl chema Pum, şi a făcut de două

ori ocolul pământului cu noi.

— Atunci, zise Fauvel Mascota va fi cea dintâi mâţă care a făcut ocolul lumii în submarin. Până acum e cea dintâi în felul ei.

Deodată, marinarul de la T.F.F., traversă submarinul în fugă, şi ajungând aproape de camera ofiţerilor, strigă:

— Domnule căpitan! nu mai înţeleg nimic… aparatul nostru de T.F.F. nu mai funcţionează…

Căpitanul întrebă:

— De când nu mai funcţionează?

— Nu ştiu… adineauri am băgat de seamă că nu mai merge. Ar fi trebuit să ni se dea prevederile meteorologice şi nu am putut să primesc nimic. Am cercetat acumulatorii, dar funcţionează normal; nu mai înţeleg nimic…

Căpitanul ieşi din cabina lui.

— Ia să vedem ce este, zise el.

Şi urmat de telegrafist, se duse în cabina în care se afla aparatul. Amândoi rămaseră mult timp închişi în cabină, apoi comandantul se ivi din, nou şi intră în cabina lui. Telegrafistul era un băiat din Bordeau, pe nume, un om vesel, glumeţ, şi care avea ades cu Fauvel discuţii caraghioase, spre hazul întregului echipaj.

Beneilhou era tare poznaş, şi se bucura grozav, de câte ori putea să facă cuiva vreo poznă.

De obicei, foarte vesel, zâmbind mereu, vorbea tare, cu un accent deosebit, înveselind echipajul. Era gata oricând să facă o glumă şi să povestească o anecdotă, dar acum nu mai râdea deloc. Părea foarte tulburat.

De când fusese detaşat la T.F.F., niciodată nu se întâmplase la aparatul său nici cea mai mică stricăciune. Veşnic îl ştergea de praf, îl lustruia. Cabina foarte îngustă în care şedea, era de o curăţenie exemplară, totul era rânduit cu grijă, totul strălucea de curăţenie. Când, întâmplător, se ducea să ia aer pe punte, avea totdeauna grijă să încuie cabina cu cheia, ceea ce făcea să râdă pe camarazii săi, miraţi de această prevedere exagerată.

În ziua aceea, uitase să-şi încuie cabina, căci credea că va sta sus numai câteva clipe, şi când coborî din nou, aparatul nu mai funcţiona. Beneilhou îl cercetase peste tot, îi pipăise toate firele şi nu putuse găsi

stricăciunea. Şi totuşi, ceva se stricase, fiindcă radiotelegramele nu mai soseau.

Îşi zise în cele din urmă, că vreo zdruncinare a vasului a mişcat poate de la locul lui vreun organ al aparatului, şi reîncepu o cercetare amănunţită a tuturor pieselor care ar fi putut să se strice din cauza zdruncinăturilor.

Lăsase uşa cabinei deschisă, verifica aparatul bombănind. Fauvel şi Forgues se apropiară.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Fauvel. De zece minute bombăni întruna…

— Am de ce să bombăn, răspunse Beneilhou. Închipuie-ţi că aparatul nu mai funcţionează.

— Eşti sigur?

— Doar nu sunt nebun!

— Atunci, n-ai decât să-l dregi… Dacă nu te pricepi să-ţi dregi maşinăria, n-ai decât să spui.

Beneilhou dădu din umeri.

— Ştiu eu ce să fac, nu trebuie să mă înveţi tu…

— Atunci?

— Atunci… nu mai înţeleg nimic.

— Nu ţi s-a mai întâmplat aşa ceva? întrebă Forgues.

— Niciodată.

În timpul acestei convorbiri, englezul, stând la locul său obişnuit, se făcea că citeşte, dar se vedea bine că trăgea cu urechea la ce spuneau marinarii.

— De când nu mai merge? întrebă Forgues.

— De aproape un ceas. Sunt sigur că a pus mâna cineva aici.

— Crezi?

— Da! nu e firesc ce s-a întâmplat.

— Dar când pleci, îţi încui totdeauna cămara.

— Da, dar de data aceasta am uitat s-o încui.

— A, de ce nu ne-ai spus de la început?!…

Comandantul apăru. Era însoţit de locotenentul Du Bourdieu. Amândoi intrară în cabina de T.F.F. şi rămaseră înăuntru aproape o jumătate de oră. Când ieşiră, Forgues îl auzi pe locotenent spunând:

— Nu încape îndoială: e sabotaj!

Cap. 33 – Englezul suspect

Forgues zise lui Le Gonidec şi lui Fauvel:

— Cred că o să aflăm lucruri noi.

— Cu privire la T.F.F.? întrebă Fauvel.

— Da, se pare că aparatul nu s-a stricat de la sine.

— Era de aşteptat.

Şi Fauvel adăugă, adresându-se telegrafistului:

— Aş pune rămăşag solda mea pe trei luni, că englezul nu e străin de afacerea asta. A băgat de seamă, pe semne, că n-ai încuiat cabina, a profitat de faptul că eram toţi pe punte ca să respirăm aer curat, şi ţi-a stricat aparatul. T.F.F. îl supără, fiindcă ea ne dă putinţa să comunicăm cu celelalte vase, şi el ar vrea să fim cu desăvârşire izolaţi de restul lumii. Mă întreb ce scop urmăreşte acest individ. Trebuie să fie plătit ca să ne trădeze… I s-a făgăduit o sumă mare, dacă va fi în stare să ne facă să pierdem partida.

— O, zise Forgues, dacă s-ar dovedi că el a făcut stricăciunea, vă jur că aş fi gata să-l arunc peste bord. Oameni în stare să dea astfel de lovituri, nu merită nicio milă.

— Da, fireşte, şopti Beneilhou, dar poţi dovedi că e el?

— Îl vom prinde cu mâţa-n sac… Am să dau camarazilor cuvântul de ordine: de acum, să nu-l pierdem din ochi… nici chiar noaptea.

— Ai mai spus asta, şi, uite, a izbutit totuşi să ne înşele, deşi l-am supravegheat.

— Se poate, dar acum, vom pune tot timpul câte un om de strajă, care să-l păzească.

Englezul bănuia că se vorbea despre el, dar îşi păstra liniştea obişnuită.

Forgues şi Fauvel chemaţi la o manevră, lăsară pe telegrafist, şi acesta începu din nou să cerceteze aparatul. Cu ajutorul unei mici lămpi electrice din capătul unui fir, cerceta toate piesele postului său receptor.

Submarinul aluneca acum fără nici cea mai mică zdruncinare, cu o uşoară clipocire, care uneori pierea cu totul.

Le Gonidec se aşezase la o măsuţă de fier, scosese din cufăraşul său

da marinar ceea ce-i trebuia pentru scris, şi începu, cu scrisul său apăsat, o scrisoare pentru soţia sa.

Milo, care-l privea sfios, îl întrebă:

— Scrii acasă, şefule?

— Da, băiatule şi dacă vrei să faci şi tu ca mine, iată un toc şi hârtie.

— Dar când pleacă scrisoarea?

— Când vom ajunge la New York. După şapte zile de la sosirea noastră în America, ea va ajunge în Franţa.

— Dacă-mi daţi voie, am să împrumut de la dumneavoastră o foaie de hârtie şi un plic.

— Şi două, dacă vrei. Iată un toc cu peniţă nouă şi cerneală. Deşi nu sunt scriitor, după cum vezi, am tot ce trebuie ca să trimit răvaşe. Îţi trece timpul mai repede când scrii şi te apropii cu gândul de ţară. Tot mâzgălind, revezi pe cei lăsaţi acasă, şi te simţi puţin între ai tăi. Căci, ce folos că trăieşti, dacă nu ţi-e drag nimeni pe lume?

— Aveţi dreptate, zise Milo. Asta ne ajută să înfruntăm multe necazuri…

— Cui o spui?… Uite, eu, dacă n-aş şti că am acasă, în Bretania, o nevastă care mă aşteaptă şi doi ţânci al căror sprijin sunt, crezi că aş mai hoinări prin lume, ca atunci când aveam 20 de ani? Doamne fereşte! Aş sta liniştit acasă, aş pescui, şi aş duce o viaţă de azi pe mâine, dar când eşti sprijinul alor tăi, când ei aşteaptă solda ta ca să aibă ce mânca, trebuie să te jertfeşti pentru ei cu trup şi suflet. După ce ţi-ai crescut copiii, după ce i-ai învăţat o meserie bună, atunci, poţi să te mai odihneşti. Mie, de altfel, mi-a plăcut întotdeauna să muncesc, căci eram săraci. Bietul tata a pierit pe mare, şi mama rămăsese singură cu patru plozi. Trebuia s-o ajut, săraca… De aceea, te rog să crezi că fraţii mei şi eu, nu stăm cu braţele încrucişate ca să privim cum zboară ciocârliile. De îndată ce am putut să mânuim o vintrea, ne-am îmbarcat. Nu câştigam mult, dar pe vremea mea aceea viaţa era mai ieftină, decât acum. Cu o piesă de 5 franci pe zi, o scoteam la capăt. Bine-nţeles că nu mâncam pui fripţi în fiecare zi, dar, oricum, trăiam.

— Aţi navigat de copil? întrebă Milo.

— Da, băiete. La 12 ani, eram elev pe o afurisită de corabie care se

numea „Mandragore”, şi al cărei căpitan era o adevărată fiară. Pentru un da sau un nu, ne bătea cumplit. Uite, priveşte cicatricea asta pe care o am colea, la frunte, ei bine, e o lovitură cu funia, ce mi-a dat-o maestrul Carrigoul, căpitanul „Mandragorei”. Şi nu era chip să te plângi! Pe vremea aceea, elevii nu erau apăraţi ca acum. Erau un fel de vânat, de care nimănui nu-i era milă. Dar eu vorbesc şi scrisoarea mea aşteaptă. Hai, la lucru!

Şi Le Gonidec, cu coatele pe măsuţă, începu să scrie.

Cap. 34 – Scrisoarea lui Milo

Aşezat în faţa lui, micul Milo scria şi el. Tăblia pe care se afla hârtia lui, se mişca uşor, dar tânărul elev era obişnuit cu legănările submarinului. Prinsese ceea ce marinarii numesc cadenţa vasului. După ce se gândi câteva clipe, ca toţi cei ce nu au obişnuinţa scrisului, aşternu cât mai caligrafic, următoarne rânduri:

„Scumpa mea surioară,

Când vei primi această scrisoare, eu voi fi părăsit, fără îndoială, de câteva zile New Yorkul, marele oraş din America, spre care ne îndreptăm acum. Suntem în această clipă sub apă, şi vasul nostru alunecă de parcă ar fi un peşte. Dacă mi-ar fi spus cineva vreodată, că o să-ţi scriu dintr-un submarin, la 20 de metri sub apă, nu l-aş fi crezut. După cum vezi, surioară, totul se poate întâmpla în viaţa unui om. Nu-ţi face inimă rea pentru mine, căci te încredinţez că m-am obişnuit cu viaţa mea cea nouă, şi dacă nu mi-ar părea rău că sunt despărţit de tine, aş fi pe deplin fericit. Nu trebuie totuşi să-ţi ascund, că primele zile au fost grele, şi că nu mi-a fost bine câteva ceasuri, după ce am părăsit, portul Havre. Mai întâi, a trebuit să mă obişnuiesc cu legănarea vasului, şi trebuie să-ţi mărturisesc că am fost foarte bolnav la început. Nu ştiam ce este marea, dar acum, ştiu; sunt multe greutăţi la începutul meseriei de marinar. Din fericire, toată lumea de pe bord se poartă foarte bine cu mine, de la comandant până la simplii marinari. M-au îngrijit cu bunăvoinţă, şi în curând am scăpat de aşa-zisul rău de mare. Mă gândeam la tine, micuţa mea Mariette, şi-mi spuneam că dacă ai fi tu în locul meu, ţi-ar fi tare frică. În sfârşit, acum totul merge bine, m-am obişnuit, şi vasul poate să joace, să

sară şi să se afunde, că nici nu bag de seamă. Munca mea nu e prea grea. Fac treabă pe bord, şi uneori ajut bucătarului, un om cumsecade, care se poartă cu mine de parcă aş fi băiatul lui. Încerc să fiu folositor cât mai mult şi până acum nu m-a certat nimeni.

Şi tu, mica mea Mariette, ce mai faci? Aş vrea mult să am din când în când veşti de la tine, dar din nefericire nu e cu putinţă, fiindcă, dacă mi-ai scrie, scrisorile tale ar rătăci prin toate meleagurile lumii, fără să mă poată găsi. Eu însă, am să-ţi scriu de câte ori voi putea, şi astfel vei fi liniştită de soarta mea. Nu fi îngrijorată de mine, nu sunt nenorocit, şi spune-ţi că peste trei luni mă voi întoarce. Atunci, voi sta câtva timp cu tine, poate pentru totdeauna, dacă nu voi prinde cumva gust de hoinăreală, şi dacă nu mă voi îmbarca pe un vapor mare. Trebuie să ne câştigăm viaţa cum putem, şi cum nu ştiu nicio meserie, poate voi rămâne marinar. Muncind, învăţând în clipele libere, voi reuşi desigur să avansez, şi atunci, în loc să câştig o leafă foarte mică, voi câştiga mulţi bani. Rămâne să mă hotărăsc. Până acum nu ştiu ce voi face. Aş vrea să poţi trăi într-o zi liniştită, mulţumită mie. Astfel, voi îndeplini dorinţa scumpei noastre mame, a cărei amintire o port veşnic în suflet. Transmite salutări din partea mea domnului şi doamnei Hamel, care trebuie să fie acum mai veseli, şi spune-le că nu i-am uitat. Poartă-te frumos cu ei, dragă Mariette, căci fără ei am fi azi amândoi la orfelinate, despărţiţi unul de altul. La revedere. Vei afla din ziare data înapoierii noastre. Vom debarca la Brest, şi îndată ce vom sosi, voi veni să te văd. Te sărut cu mult dor,

Fratele tău care se gândeşte mereu la tine,

MILO”

„P. S. – Am uitat să-ţi spun că am luat pe bord o pisicuţă cenuşie, căreia i-am dat numele Mascota. Dacă ai vedea-o cât e de drăguţă!… Mascota e a mea şi am să ţi-o aduc, la întoarcere. Sunt sigur că are să-ţi placă”.

După ce-şi termină scrisoarea, o puse în plic şi o închise în cufărul care-i servea drept dulap – o lădiţă de lemn negru.

— Ne putem duce pe uscat, la New York? întrebă Milo.

— Da, cred, răspunse Le Gonidec.

— Atunci, vom putea pune scrisorile la cutie.

— Le vom preda primului vapor de pasageri ce pleacă spre Franţa. Vom câştiga astfel timp. Dar cred că ni se va da voie să ne dezmorţim puţin picioarele pe străzile New Yorkului. La ce am mai face atunci escală dacă ar fi să rămânem pe bordul submarinului.

— Cu siguranţă că ne vom coborî pe uscat, zise Forgues, care auzise. După regulament, escalele sunt de 24 de ore, deci ni se va da voie să părăsim vasul. De altfel, mă duc să-l întreb pe comandant.

— În orice caz, eu, zise Beneilhou, va trebui să mă duc să caut o piesă care lipseşte aparatului meu de T.F.F.

— A, zise Forgues, ai descoperit în sfârşit ceva?

— Da, răspunse telegrafistul încet. Aparatul mi-a fost sabotat, nu mai încape îndoială; piesa care lipseşte nu a putut sa dispară singură.

— Ai spus căpitanului?

— Da.

— Şi ce-a zis?

— Nimic, dar cred că s-a convins!

— Şi eu!... Englezul a dat lovitura, pe când eram cu toţii pe bord.

— E aproape sigur, dar nu avem dovezi. În orice caz, degeaba s-a trudit, fiindcă am făcut o reparaţie cum am putut, care va ţine însă până la New York. Oricum, cine ar fi crezut că avem pe bord un astfel de duşman. Ah! dacă am putea să-l prindem, l-ar costa cam scump.

— Fireşte, întări Forgues. Oameni de ăştia, nu merită să vadă lumina soarelui.

Cap. 35 – La pescuit

Un ordin scurt întrerupse convorbirea. Cele 6 ore de mers pe sub apă trecuseră şi se făceau pregătiri de ieşire la suprafaţă. Manevra se execută repede şi în curând submarinul ieşi din apă.

Milo, după ce închise pe Mascota, ca să n-o lase să urce pe punte, se duse împreună cu Le Gonidec să se sprijine de bara dinainte.

— Ia te uită, şefule! strigă deodată băiatul, ce e pe apă? Pentru prima oară văd aşa ceva.

Apele erau într-adevăr fosforescente. S-ar fi zis că un proiector nevăzut, le lumina din adânc. Şi acest spectacol era într-adevăr minunat.

— Ei, băieţele, te miri, zise Le Gonidec. Şi eu, când am văzut asta pentru prima oară, am fost uimit. Această fosforescenţă e totuşi foarte firească. Ea se datorează milioanelor de vietăţi care abia se văd cu ochiul liber, şi care au însuşirea de a răspândi o lumină verzuie, ca licuricii de la noi. Pentru marinar, aceasta lumină înseamnă că a ajuns la mijlocul oceanului. În 48 de ore, admiţând că nu vom avea nicio avarie şi că marea nu va fi prea rea, nu vom fi departe de vasul-far de la Nantucket. Când vom ajunge acolo, vom putea spune că America nu e departe, căci vasul-far se află la aproape 190 mile de Sandy-Hook.

— Cunoaşteţi America? întrebă micul elev.

— Da, băiete. Am traversat mai bine de zece ori oceanul, dar mai ales pe bordul corăbiilor cu pânze, când pescuiam la Terra-Nova.

— Aţi fost la Terra-Nova?

— Da, băiete, şi te asigur că n-aş avea poftă să mă mai duc pe acolo… mai bine să mă trimită la ocnă.

— E aşa de greu pescuitul acolo?

— Îngrozitor. Cel care nu a navigat pe Banc, acela nu-şi poate face idee de mizeriile ce se pot îndura acolo. Gândeşte-te că poţi rămâne uneori câte şase luni în ceaţă, şi trebuie să lucrezi totuşi. Corabia care te-a adus, ancorează, şi oamenii se îmbarcă în luntre mici, care se numesc „dorise”, bărci ascuţite la capete, şi care seamănă puţin cu corăbiile de hârtie pe care le fac copiii. Un nimic, ar putea să le răstoarne. Ele capotează, adică se dau peste cap cu vârful în apă, şi oamenii sunt azvârliţi în mare. Dacă nu au avut norocul să se agaţe de vreo funie, se îneacă la sigur. Pe bordul corabiei sau al bricului, li se întocmesc actele de deces: „Dispărut în mare”, şi atât… Oamenii care mănâncă morun la Blagoveştenie, nici nu bănuiesc primejdiile grozave prin care trec nenorociţii care îl pescuiesc. E „pescuitul cel mare”… Cel puţin dacă ţi-ai putea câştiga traiul cu meseria asta grea, dar nu… Un pescuit aduce cam două mii de franci şi căpitanul îşi face partea leului.

— Nu e drept ce face.

— Fireşte, dar multe lucruri nu sunt drepte pe lumea asta. Ai să vezi, piciule. Tu nu cunoşti încă viaţa… După ce vei vedea câte am văzut eu, ai să te oţeleşti… Dar să vorbim de altceva. Îţi spuneam

aşadar, că nu se câştigă traiul cu pescuitul. Totuşi, de câtva timp, unii armatori au avut ideea să facă ca pescarii să ia parte la câştigul adus de pescuit. Rezultatele date de această nouă combinaţie, vor fi poate bune. Vom vedea însă că aceste corăbii cu pânze, care se duc la Terra-Nova şi în Islanda, şi-au trăit traiul… Azi ele sunt tot mai mult înlocuite cu vapoare speciale de pescuit. Dar ştii ce se va întâmpla? Ei bine, peste zece ani, nu vor mai fi moruni.

— Şi de ce, şefule?

— Fiindcă pescarii de pe vapoarele de care-ţi vorbesc, în loc să pescuiască cu undiţa, cum făceam noi pe vremuri, răscolesc fundul mării cu un fel de năvoade ce sunt târâte prin adânc. Ei bine, ştii ce se întâmplă atunci? năvoadele scot afară tot ce se găseşte în mare, fie că morunul e bătrân sau tânăr şi se distruge tot peştele. Asta numesc ei progres!… În sfârşit… se pare că aşa trebuie să fie…

— Uite, zise Milo deodată, luminile de colo. E vreo insulă în părţile astea?

Le Gonidec izbucni în râs, şi zise lovind pe băiat pe umăr:

— Băiete, se vede că eşti un începător şi că e prima ta călătorie pe mare. Dacă ai fi făcut şi tu de veghe pe bord, ai recunoaşte acum luminile acestea. Sunt ale unui mare vapor de călători. Un vapor englezesc, probabil. Toate luminile pe care le vezi, sunt ale ferestruicilor vasului. Pe vapor sunt mii de persoane, care în acest moment stau la masă, ascultând muzica. Ai văzut „La France”? e un adevărat oraş plutitor; ei bine, acest vapor, care face drumul spre Est, e un vapor în felul lui „La France”, dar fără îndoială, mai mare, şi nu ne-ar merge bine, defel dacă ne-am afla în faţa botului său… Ne-ar spinteca în două, ca un cuţit. La Terra-Nova, în ceaţă, de nimic nu ne temeam mai mult decât de uriaşii ăştia… Sosesc ca o trombă, trec peste tine, şi merg mai departe, fără să-şi dea cel puţin seama de accident. Şi în timp ce nefericiţii naufragiaţi se luptă cu valurile, în prada unei agonii îngrozitoare, vaporul pluteşte liniştit spre port. Muzica, pe bordul său, continuă să cânte, pasagerii râd, şi, în acest timp, nenorociţii se scufundă încet în mare. Se întâmplă însă, ca şi aceste oraşe plutitoare să întâlnească vreo piedică, fie un alt vapor, fie un iceberg şi atunci, cu toată mărimea lor, se scufundă ca nişte simple bărci, cu toţi călătorii de pe ele. Marea e întinsă, dar se întâmplă

totuşi ca două vapoare să se întâlnească, mai ales pe vreme de ceaţă.

Cap. 36 – Timpul se strică

Milo asculta cu luare aminte toate lămuririle pe care i le dădea bunul Le Gonidec şi se cam temea de viitor.

Mai stăruia el oare în hotărârea de a se face marinar? Dat fiind că pe mare trebuie să înfrunte atâtea primejdii, are el oare dreptul să-şi expună viaţa?

Dacă ar fi singur pe lume, n-ar renunţa desigur, la navigaţie, dar avea pe cineva de sprijinit, o surioară care nu-l avea decât pe el, ca s-o ocrotească. Dacă ar muri pe mare, ce s-ar face scumpa lui Mariette?

Şi îşi aminti cele din urmă cuvinte ale mamei lor, pe patul de moarte. Ea îi ceruse să-i făgăduiască atunci, că nu se va despărţi de sora lui, până ce Mariette nu va putea să-şi câştige singură pâinea.

Toate acestea tulburau, pe bietul copil, care se chinuia, neputându-se hotărî. Pentru prima oară, de când se afla pe submarin, îi păru rău că se gândise să se facă marinar. Nu ar putea să găsească o altă meserie?

Aceste gânduri triste, pe care încerca să le alunge din minte, îl zbuciumau fără răgaz.

Marinarul de veghe, îi întrerupse deodată gândurile, strigând:

— O epavă la tribord înainte!…

Cârmaciul, care auzise înştiinţarea, puse bara la dreapta, ca să ocolească obstacolul anunţat. Comandantul porunci să se micşoreze viteza submarinului.

Vremea era frumoasă. Deşi era primul pătrar ai lunii, totuşi se vedea la o distantă destul de mare, mulţumită luminii stelelor…

Se apropiară cu precauţie de epavă. Era o barcă răsturnată.

— Alţi nenorociţi, zise Le Gonidec, care nu vor mai suferi de acum înainte… Trebuie să fi fost pescari a căror corabie a naufragiat. A fost un vânt straşnic, zilele astea şi trebuie să fi făcut multe victime.

Cu ajutorul proiectorului de pe bord, căutară să vadă dacă barca nu avea vreo inscripţie. Nu avea niciun număr.

— E fără îndoială barca vreunui bric sau a vreunei corăbii de la Terra-Nova, zise un breton.

— Da, aşa, e, răspunsa Le Gonidec.

Proiectorul lumină împrejurimile, în speranţa că se va descoperi ceva, dar nu se văzu nimic.

— Înainte! ordonă ofiţerul.

Submarinul îşi reluă cursa, pe apele liniştite.

— Avem noroc, zise Forgues. Ce timp frumos!

— Da, zise Le Gonidec, dar se poate să se schimbe.

— Crezi?

— Sunt aproape sigur.

— Şi ce te face să crezi asta?

— E foarte firesc. Când am ieşit la suprafaţă, cerul era uimitor de senin… s-ar fi zis un cer de vară; dar ia priveşte acum norişorii ăştia, care alunecă spre est. Nu sunt încă prea mari, dar tind să se unească. M-aş mira, dacă timpul nu se va schimba până în două ore.

— Ce spune barometrul?

— Nu ştiu, vom vedea când ne vom coborî sub apă.

Le Gonidec, ca toţi cei care şi-au petrecut viaţa pe mare, prevedea mai bine decât cel mai bun meteorologi schimbarea timpului. Orice fleac era pentru el un indiciu, cel mai mic norişor era un semn. Cu 24 de ore înainte, prevedea o furtună.

— Aş! făcu Forgues, ne speriem poate degeaba. Ia uite, norişorii tăi au început să se risipească.

— Da, răspunse Le Gonidec, se risipesc, dar ia te uită la norii care vin din colo… Fără îndoială că ne ameninţă o furtună.. Cel puţin, dacă s-ar dezlănţui cât timp vom fi sub apă… Se poate, fiindcă ne vom lăsa îndată.

— Da, peste un sfert de oră.

Le Gonidec nu-şi mai lua ochii de pe cer.

— Vezi tu, micuţule, zise el tânărului elev, pe mare nu trebuie să ai niciodată încredere într-un cer prea senin, mai ales în anotimpul acesta. Vara, e foarte firesc, dar în anotimpul în care suntem, e rău. Degeaba spune Forgues, se anunţă ceva urât… Adineauri nu sufla nicio adiere, şi acum, uite că bate vântul. Uraganul ar putea să sosească mult mai repede decât ne aşteptăm. Dar avem noroc că putem scăpa de el. Încă cinci minute şi ne vom cufunda în împărăţia peştilor. Asta e superioritatea submarinului: cu el îţi baţi joc de

furtună. Ar fi mai greu dacă vremea rea ar dăinui şi ar trebui s-o înfruntăm când vom ieşi la suprafaţă. N-ar mai fi chip atunci să dăm viteză. Va trebui să mergem încet ca după o înmormântare.

— Închideţi obloanele! porunci comandantul.

Ordinul fu repede executat. Când toate deschizăturile fură închise, se auzi apa intrând în balasturi, şi submarinul se coborî încet. Când se echilibră la o adâncime de 15 metri îşi reluă poziţia orizontală şi începu să înainteze cu o iuţeală potrivită.

Cea dintâi grijă a lui Milo fu să dea drumul Mascotei, pe care o închisese. Pisicuţa, căreia nu-i plăcea să stea în cuşcă şi care voia să-şi dezmorţească puţin labele, începu să alerge ca o nebună, spre marele haz al marinarilor.

Cap. 37 – Furtuna

Le Gonidec şi Forgues vorbeau mereu despre schimbarea timpului. După ce se uitară la barometru şi constatară că se cobora încet, ceea ce este totdeauna semn rău, se duseră să asculte la microfon.

— Ei? zise Le Gonidec, cine a avut dreptate… Auzi ce harababură e afară?

— Da, răspunse Forgues, într-adevăr, mi se pare că e o vijelie, nu glumă…

— Te cred… un adevărat ciclon. Ce noroc am avut să coborâm sub apă la timp. Ce iad! ia ascultă…

Se auzea, într-adevăr, un huruit nelămurit, care semăna uneori cu mugetul unei cascade. Deşi erau la 15 metri adâncime, zgomotul valurilor ridicate de furtună se auzea până în submarin.

Era desigur o furtună îngrozitoare, căci după vreo două ceasuri apa începu să se mişte.

— O! o? făcu Le Gonidec, uite că începem să jucăm.

— Ei, şi! răspunse Forgues. Îi plâng mai degrabă pe cei care sunt la suprafaţă… ce trebuie să îndure săracii!

— Da… pescarii de la Terra-Nova, care au pornit înapoi spre Franţa, au mult de pătimit. Am băgat de seamă că la înapoierea de la Banc, totdeauna se dezlănţuie câte o furtună. Mi-aduc aminte că o dată eram la jumătatea drumului între America şi Franţa, când începu

să bântuie ciclonul. Corabia noastră era totuşi destul de tare şi cu lest bun, dat fiind că era complet încărcată cu moruni, ei bine, părea uşoară ca o luntre obişnuită. Vântul era grozav, marea ţopăia ca o nebună, şi, deşi nu lăsasem întinsă decât o pânză mică în faţă şi alta fluturând în vârful catargului, zburam de parcă, aveam un motor pe bord. Alte două corăbii, care navigau la o mică depărtare, erau din când în când împinse spre noi, şi cu mare greutate ne puteam feri de ele. La capul Horn, am văzut furtuni şi mai grozave. Bate vântul straşnic acolo!… Valurile ating uneori înălţimea unei case cu cinci etaje şi răstoarnă tot ce întâlnesc în cale.

— În Mediterană, spre Arhipelag, am văzut de asemenea vijelii grozave, zise un caporal.

— Şi în Pacific. E un ocean foarte supărăcios. Să-l vezi când se mânie…

— În general, trase Forgues concluzia, toate mările au părţile lor rele. Ar fi prea frumos să pluteşti totdeauna ca pe un lac de untdelemn. Mie, vă mărturisesc că-mi place să dansăm puţin pe valuri.

— Ei! făcu Martinvast, tu nici n-ai trecut de Ecuator.

— Zău?… Atunci, ai trecut tu, în locul meu, în mările de la Sud. Păcat că spui asemenea prostii. Crezi că numai tu ai colindat oceanele?…

— Nu zic asta, dar e marinar şi marinar. Căpitanii şi marinarii de pe bordul vapoarelor de călători, care fac curse între Planta şi Anglia, sunt şi ei navigatori.

— Da… numai tu eşti un adevărat marinar. Totdeauna ai făcut mai mult ca alţii… dar, ştii… ulciorul nu merge de multe ori la apă… mie să nu-mi spui gogoşi!…

Sfada fu deodată întreruptă de un vuiet grozav. Submarinul se legănă, se îndreptă, apoi făcu deodată, un salt enorm, de parcă l-ar fi ridicat o mână de uriaş.

Cap. 38 – Ofiţerul de la Calais

Ce se întâmplase? Se izbiseră iară de o epavă? Nu, fiindcă, la drept vorbind, nu se produsese o ciocnire. Submarinul fusese ridicat în sus cu o putere extraordinară. Era desigur, un val din adânc, care-l

abătuse oarecum afară din calea sa.

Se ştie că marea este supusă la două feluri de mişcări: mişcările ondulatoare, asemeni unui obiect care ar pluti pe suprafaţa mării şi care nu se mişcă mult din loc, şi curenţii care produc bruşte deplasări, nu numai ale obiectelor, dar şi ale maselor lichide însăşi.

Fundul mărilor are relieful lui propriu, lanţurile lui de munţi, piscurile izolate, văi închise, văgăuni. Câmpiile din fundul mărilor sunt uneori brăzdate de viroage, între care mocnesc vulcani. Se întâmplă uneori că aceşti vulcani se trezesc şi atunci provoacă o mare răscolire, care produce ceea ce se numeşte valurile din adânc.

Aceste valuri sunt temute totdeauna de navigatori, căci efectul lor e atât de brusc, atât de neaşteptat încât nu se poate manevra pentru a fi ocolite, nici pentru a se micşora efectele lor.

Submarinul întâlnise unul din aceste valuri. Din fericire, valul nu produse nicio stricăciune materială. Nu se simţi decât o puternică zguduitură pe bord. Obiectele care erau rău prinse, se rostogoliră pe podele. Mr. Higghins, după ce se izbi cu capul de oblonul de fier, căzu în mijlocul submarinului. Izbitura fusese atât de puternică, încât rămase câteva clipe ameţit.

Nimeni, fireşte, nu se gândi să-l ridice, şi când reuşi să stea în picioare, scoase un grohăit înăbuşit şi se duse să se aşeze la locul său obişnuit.

— Păcat că nu şi-a spart căpăţâna! şopti Forgues.

Englezul, pe semne, că auzise, căci aruncă lui Forgues o privire plină de mânie. Era de temut că în curând va izbucni un scandal, şi ofiţerii care vedeau ura tuturor oamenilor din echipaj pentru acest supraveghetor atât de puţin politicos, se sforţau să-i linişte ască.

Martinvast, marinarul de care am mai vorbit, şi care nu vorbea niciodată, adună într-o seară mai mulţi camarazi, printre care Le Gonidec şi Fauvel, şi le zise:

— Demult tot îl privesc pe acest englez, dar acum sunt sigur că-l recunosc.

— Da? făcu Le Gonidec, şi unde l-ai mai văzut?

— La Calais.

— Venea desigur, din Anglia.

— Nu, făcea parte dintr-un grup de ofiţeri germani prizonieri.

— Nu mai spune! Eşti sigur că nu te înşeli?

— Nu cred… Eu ţin bine minte figurile. Când am văzut un om o dată, e, ca să zic aşa, fotografiat în ţeasta mea…

— Dar ştii că e grozav ce spui…

— Fără îndoială, răspunse Le Gonidec. Dar, ştii, sunt multe figuri ca a acestui englez.

— Da, răspunse Martinvast, dar nu toate feţele au cicatrice, cum are acest individ pe frunte şi pe obraji.

— Adevărat, zise Fauvel, are mutra brăzdată în toate chipurile.

Ca toţi studenţii germani. Ştiţi bine că studenţii nemţi se distrează tăindu-şi feţele cu spada. E un sport la ei, şi cel care nu are faţa brăzdată trece drept un fricos. N-aţi văzut că cei mai mulţi dintre ofiţerii nemţi aveau faţa plină de răni vindecate?

— E adevărat, zise Le Gonidec, am văzut şi eu… dar nu credeam că sunt lovituri de spadă…

— O, nu sunt deloc primejdioase, loviturile astea de sabie. Nu sunt în primejdie să-şi taie nasul, studenţii nemţi, fiindcă au grijă să se dueleze cu săbii vârâte în teci de piele. Se prefac că se duelează. Aşa e obiceiul în Germania. În orice caz, e neîndoios că indivizii care au tăieturi pe faţă, sunt foşti studenţi nemţi. Dar asta nu e decât un amănunt. Vă spun că l-am recunoscut pe individ, şi cu siguranţă nu mă înşel. Era în 1917, la Calais. Eram pe vremea aceea îmbarcat, pe un vas care urmărea submarinele duşmane şi avusesem norocul să prindem un submarin. Se prinsese în plasă. L-am desprins şi l-am luat la remorcă. În port, toţi locuitorii bidonului de zinc au debarcat. Erau 28 de oameni şi trei ofiţeri, şi printre cei trei era şi domnul care e acum cu noi.

— Hm! e grozav, zise Le Gonidec. Dacă eşti într-adevăr sigur că nu te înşeli, ar trebui să-l înştiinţăm pe comandant.

— Nu mă înşel. Numai dacă…

— Dacă ce?

— Dacă acest individ nu seamănă, ca două picături de apă cu prizonierul de la Calais… Dar nu… asta nu e cu putinţă…

Cap. 39 – O descoperire

Martinvast rămase câteva minute pe gânduri, apoi continuă

— Sunt sigur că e el, de altfel, am să ştiu îndată.

— Cum aşa? întrebă Le Gonidec.

— Treaba mea, veţi vedea.

Şi Martinvast se duse să-şi reia locul în partea din faţă a submarinului.

— Ciudat, şopti Le Gonidec.

— Da, zise Fauvel, ar fi prea de tot. Eu cred că Martinvast se înşală. Nu e cu putinţă ca un neamţ să fi izbutit să se îmbarce pe vasul nostru ca inginer englez.

— De unde ştii? Nemţii sunt şireţi, n-ai văzut în timpul războiului?

— Da, nu zic, dar oricum, englezii nu sunt atât de proşti. Ei ştiu să-şi aleagă oamenii.

— Şi eu cred, zise micul Milo, oare se apropiase, că inginerul e neamţ.

— Da? făcu Le Gonidec, şi ce te face să crezi?

— Uite de ce: Ieri, Mascota se juca cu o hârtie pe care o găsise nu ştiu unde, dar care era desigur a inginerului.

Şi băiatul, scotocindu-şi buzunarele, scoase o scrisoare mototolită şi pe alocuri sfâşiată.

Le Gonidec luă hârtia din mâinile băiatului şi o cercetă curios.

— Nu înţeleg nimic. Ce o fi scris pe zdreanţa asta? Ia vezi, Fauvel…

Fauvel o privi şi el, şi după o clipă strigă:

— Adevărat! E în nemţeşte.

Se făcu o clipă de tăcere.

— Trebuie s-o arătăm comandantului, zise Le Gonidec. A, e grav… Martinvast avea dreptate.

Fauvel fu ales să se ducă să vorbească cu comandantul. Îşi încheie cămaşa la gât, îşi puse haina pe el şi se îndreptă spre chioşc.

— Domnule căpitan, zise el salutând, am descoperit ceva.

— Da? întrebă ofiţerul privind cu uimire pe Fauvel.

— Am găsit hârtia asta.

Şi-i întinse scrisoarea. Comandantul îşi aruncă ochii pe bucata de hârtie, şi apoi zise pe un ton rece:

— Las-o aici.
— E interesant, nu-i aşa?
— Da. Cine a găsit-o?
— Pisica.
— Pisica?
— Da, Mascota, jucându-se, a scos-o nu ştiu de unde… şi Milo ne-a adus-o.
— Bine… să nu spuneţi nimic…
— Fiţi pe pace, domnule căpitan, noi ştim să ne ţinem gura.
Şi Fauvel se duse la camarazii săi.
— Ei bine? întrebă Le Gonidec.
— Am dat hârtia comandantului… S-a uitat la ea şi pe urmă mi-a ordonat să nu spunem la nimeni. Cred că are ceva de gând; vom afla în curând. Nu vrea să întreprindă nimic, fără îndoială, înainte de sosirea noastră la New York, dar când vom fi liberi va şti el ce să facă. Englezul are să vadă pe dracu în curând.
Martinvast apropiindu-se, Fauvel îi zise:
— Mi se pare că ai avut dreptate…
— Cred şi eu! ţi-am mai spus că eu când am văzut o dată pe cineva, l-am şi fotografiat în minte.
— Nu e tocmai bine de noi, şopti Le Gonidec…
— Cum? făcu Martinvast, te plângi de ce ni se întâmplă? Nu te mai înţeleg.
— Nu, nu mă plâng de ce se întâmplă. Îmi pare rău de ce s-a întâmplat. Nu e o laudă, că am luat pe bord un neamţ.
— Să fim mulţumiţi că l-am descoperit la vreme. Acum ştim la ce să ne aşteptăm şi vom băga de seamă. Oricum, deşi e şiret, neamţul nu prea e deştept. În loc să se poarte cu noi cuviincios, el ne-a luat de sus. Nimeni nu l-ar fi bănuit.
— Eu cred că e învoit cu unul din cei care au pariat pe „Victorious”.
— Fireşte, nici nu mai încape îndoială, E o combinaţie întreagă, pe care o vom descurca-o în curând. Până atunci, tăcere… Nu trebuie ca el să bănuiască ceva… Îl avem în mână, asta e principalul.

Cap. 40 – Pământ! Pământ!

Submarinul ajunse fără niciun incident la vaporul-far de la Nantucket, care se află la 192 de mile de cel de la Sandy-Hook, care comunică prin telegrafie fără fir cu Siasoonset.

În curând, aflându-se la suprafaţă, se zăriră în depărtare munţii Navesink, (Navesink Highlands), apoi Fire-Island.

— Pământ! Pământ! strigă marinarul de veghe.

Aceste cuvinte fură salutate cu urale, şi toate privirile se îndreptară spre vest, unde se zărea, într-o ceaţă albăstruie, o linie neagră ce ar fi putut să fie luată drept un nor gros plutind în zare.

— Peste patru ore, zise Le Gonidec, vom ajunge la farul de la Sandy-Hook, şi vom intra în portul Nev-York. Pentru vapoarele mari această intrare este destul de grea, din cauza bancurilor de nisip care se întind de la Nord la Sud, între Long-Island şi Sandy-Hook, dar cu submarinul nostru, care e mai uşor, nu avem să ne temem de nimic.

— Cred, zise Fauvel, că vom fi primiţi cu entuziasm.

— Da, mai ales dacă „Victorious” nu a apărut până acum.

— Nu ştiu dacă mă înşel, dar aş pune rămăşag că încă e departe.

— Nu se poate şti nimic dinainte. Vom afla când vom ajunge în port.

— Dar dacă s-a înecat?

— Ar fi păcat.

— De ce?

— Fiindcă atunci călătoria noastră ar fi sfârşită.

— Se poate, dar am ieşi învingători. Asta voim şi noi.

— Nicidecum. Ca să fim învingători, trebuie să facem tot parcursul care ni s-a indicat. Dacă „Victorious” s-ar fi înecat, ceea ce nu cred, „meciul” ar fi anulat şi s-ar amâna pentru altă dată.

— Fiţi siguri, zise englezul care-i auzise, că nu veţi fi nevoiţi să reîncepeţi meciul, căci „Victorious” nu s-a înecat şi la ora asta, trebuie să fi ajuns la New York.

Marinarii îl priviră pe cel care le vorbea, dar nu crezură de trebuinţă să-i răspundă. Îi întoarseră spatele şi începură să vorbească pe şoptite. Englezul înţelese că zadarnic ar stărui; se duse bombănind, să se sprijine de capota submarinului.

— Ce îndrăzneală pe dobitocul ăsta, zise Fauvel lui Le Gonidec, Cutează să ne vorbească, după cele ce s-au petrecut între noi!…

— Da. E foarte îndrăzneţ, dar va râde mai bine, cine va râde la urmă. Când vom sosi la New York, căpitanul are să-i spună câteva cuvinte. Vom vedea cum are să se apere.

— O! Va protesta, cu siguranţă, căci pricepi că nu vrea să părăsească submarinul.

— Va trebui totuşi să debarce.

— Nu e sigur. A fost pus pe acest vas printr-o hotărâre a amiralităţii engleze, şi vor trebui o grămadă de formalităţi, până vom scăpa de el.

— Dar dacă se dovedeşte că e neamţ şi că ne trădează?

— Nu zic, dar îţi repet că nu va fi uşor.

— Crezi oare că vom fi nevoiţi să ţinem pe bord pe maimuţoiul ăsta, până la sfârşitul călătoriei?

— Ştiu şi eu?

— Ar fi frumos, n-am ce zice! Dar nu, nu pot să cred aşa ceva. Dacă vom dovedi că nu e englez… că e neamţ…

— Va trebui s-o dovedim.

— Şi scrisoarea care e la comandant?

— Neruşinatul de neamţ ar putea să tăgăduiască, să spună că scrisoarea nu i-a fost adresată lui.

— Nu va fi lucru uşor… Se va înţelege însă că numai el ar putea să întreţină o corespondenţă cu germanii.

— Nu putem şti… să aşteptăm.

— Da, ai dreptate, să aşteptăm, dar cred, cu toate astea, că-l vom învinge.

Cap. 41 – Cea dintâi dezamăgire

Bărcile piloţilor ce îndrumau vapoarele spre port, începuseră să circule pe mare. Vreo două propuseră comandantului să-i arate drumul prin canal, dar ofiţerul mulţumi cu un semn din cap. Cunoştea drumul şi nu avea nevoie de călăuză. De altfel, regulamentul prevăzuse cazul. Nu era voie să se recurgă la piloţi decât în caz de forţă majoră. Submarinul intră deci fără niciun ajutor în canalul Gedney, care este indicat prin trei semnale, cu luminile electrice roşii

şi albe. În acest canal nu pot intra decât vasele mari, pe când cele mai mici pot să treacă prin South-Channel.

Submarinul intră în canalul cel mare, lăsând la dreapta farul de la Sandy-Hook. În stânga, se zărea acum coasta păduroasă a Insulelor Statului (Staten Island), la dreapta Long Island, cu stabilimentele ei de băi. Traversă Narows şi ajunse la fortificaţiile de la Upper Bay.

În curând ajunse în dreptul Insulei Libertăţii.

Aici se ridică, după cum se ştie, o statuie colosală reprezentând Libertatea ce luminează lumea. Această statuie a fost dăruită Statelor Unite de către Republica Franceză cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la întemeierea lor. Ea este opera lui August Bartholdi, din Colmar, în 1886.

E cea mai mare statuie din timpurile vechi şi noi.

E din aramă şi fier; înălţimea ei până la vârful faclei e de 46 metri, şi greutatea ei e de 225 tone.

Marele piedestal de granit pe care se înalţă statuia are 47 metri înălţime şi a fost construit după planurile inginerului Hunt, cu banii cetăţenilor americani. O scară conduce prin interiorul statuii până în capul care poate să conţină 40 de persoane şi de unde se poate admira o măreaţă privelişte a New Yorkului şi a împrejurimilor. În timpul nopţii, facla pe care o ţine în mână Libertatea, e luminată cu electricitate.

Milo admiră mult acest minunat monument. Submarinul intra acum în Hudson, ale cărei coaste sunt mărginite de o pădure de catarge. Începuseră să se zărească uriaşele case, „zgârie-norii” New Yorkului, şi înalta cupolă a lui World Building, care se ridică din oceanul de case.

În clipa aceea, lovituri de tun bubuiră; sosirea submarinului francez era salutată din port.

— De-am fi cei dintâi!… zise Le Gonidec.

— Se prea poate să fim, răspunse Fauvel.

— Cine ştie?

— Vom afla îndată.

Comandantul şi ofiţerii săi începuseră să dea ordine în vederea acostării. Submarinul trebuia să se oprească la Pier (debarcaderul) din Morton Street. Deodată, un murmur de dezamăgire se ridică din echipaj, în timp ce supraveghetorul englez scoase un strigăt de triumf.

„Victorious”, pavoazat cu culorile lui Union Jack, ancorase de-a lungul cheiului.

— Ah! ce nenorocire! strigă Le Gonidec, A sosit… E de mirare, totuşi. Eram cu mult înaintea lui. Cum a putut oare să câştige din nou timpul ce pierduse? N-avem noroc şi pace!

— Ei! zise Martinvast care auzise, nu suntem decât la cea dintâi escală. Avem tot timpul să i-o luăm înainte. Nu trebuie să disperăm, băieţi. Am pierdut prima parte, dar cine ştie dacă nu vom câştiga pe a doua! Pe mare, eşti la cheremul celui mai mic accident. „Victorious” a ajuns întâiul, dar să vedem dacă va rămâne tot aşa. A doua escală va fi grea, mai grea decât cea de până acum. Gândiţi-vă, va trebui să mergem fără oprire de la New York la Havana. Eu am mai făcut de două ori drumul ăsta, şi vă spun că e foarte greu, mai ales când vom ajunge lângă insulele Bahama. E acolo un canal, care se numeşte canalul Providenţei, şi care e tare greu de trecut, apoi e insula Andros şi strâmtoarea Floridei, unde multe vase au pierit… Va trebui să plutim printre stânci şi dacă marea va fi agitată, vom avea de furcă. De la Havre la New York a fost o adevărată plimbare. Afară de epavele ce am fi putut întâlni, nu aveam să ne temem de nimic, dar acum, izbânda e a celui mai îndemânatec şi comandantul nostru va şti să arate ce poate. Nu trebuie să vă descurajaţi, căci „meciul” abia acum începe şi englezul nu ne-a învins încă de tot.

— Se poate, zise Le Gonidec, dar bag de seamă că merge mai repede decât noi.

— Ce are a face? În meleagurile în care vom pătrunde, nu va putea să dea toată viteza, puteţi fi siguri. Şansele vor fi egale şi va izbândi cel care va manevra mai bine.

Cap. 42 – Consiliul maritim

Americanii făcură submarinului francez şi echipajului său o primire entuziastă, de care nu s-a bucurat desigur, şi concurentul englez. Renunţăm să descriem această primire într-adevăr minunată. Toate autorităţile maritime şi cele mai de seamă personalităţi ale Statelor Unite, au fost de faţă şi, după cum e uşor de înţeles, s-au ţinut numeroase discursuri, în franţuzeşte şi englezeşte.

După terminarea recepţiei, comandantul francez se duse la colegul său englez şi-l puse la curent cu incidentele ce i se întâmplaseră în timpul traversării Atlanticului. Comandantul englez, un adevărat „gentleman”, pe nume Jackson, se arătă foarte mirat de ceea ce-i spuse comandantul Dartois. El îl chemă pe Mr. Higghins şi-i vorbi destul de aspru.

Mr. Higghins, care avea destulă îndrăzneală, după cum am putut vedea, se apără cu o energie sălbatică şi ştiu atât de bine să-şi pledeze cauza, încât Mr. Jackson nu mai ştiu cui să dea dreptate.

Atunci, comandantul Dartois arătă scrisoarea găsită pe bordul submarinului şi care era după cum se ştie, scrisă în nemţeşte. Mr. Jackson puse să-i fie tradusă.

Era destul de neînţeleasă.

Era acolo vorba de un oarecare Redjen care făcea o mulţime de urări lui Higghins, şi-i amintea „făgăduiala” dată.

Care era această făgăduială? Le fu imposibil că afle.

Cei doi ofiţeri erau destul de încurcaţi. Totul învinovăţea pe Mr. Higghins, şi totuşi nu se putea aduce împotriva lui niciun fapt precis. Era sigur că acest nemernic juca un rol ciudat, era aproape sigur chiar că nu era englez, dar cum s-ar putea dovedi toate acestea în 24 de ore, căci escala nu putea să se prelungească peste acest termen.

Comandantul Dartois, după sfatul colegului său Jackson, care, era un om leal, se duse la amiralul Stephens, care comanda portul militar New York şi-i expuse întâmplarea. Amiralul ascultă cu atenţie şi când termină, îi zise:

— Omul ăsta e în adevăr suspect, dar numai amiralitatea engleză ar putea să-l debarce. Am să telegrafiez la Liverpool, să expun pe scurt faptele pe care ni le-aţi spus, şi dacă răspunsul va sosi destul de repede, vi-l voi comunica prin fără fir la Havana. Nu intră în îndatoririle mele de a lua o hotărâre, căci ar însemna să trec peste autorităţile engleze, care sunt foarte supărăcioase, după cum ştiţi. Totuşi, am să trec într-un registru declaraţiile dumneavoastră, şi dacă se va mai produce vreun accident pe drum, mărturia mea vă va fi preţioasă. Toate acestea sunt într-adevăr ciudate, dar nu pot să cred că englezii, care de obicei sunt atât de prevăzători, s-au lăsat înşelaţi astfel. În fine, totul e cu putinţă. În orice caz, aţi făcut bine că m-aţi

înştiinţat. Ştiţi bine că avem toată simpatia pentru francezi, şi că vom face tot ce ne va sta în putinţă ca să-i sprijinim. În timpul războiului, am luptat împreună. Astfel de lucruri nu se uită…

Amiralul chemă apoi doi ofiţeri de ai săi şi le repetă ceea ce spusese comandantul Dartois.

— În modul acesta, zise el, vom fi trei care vom putea depune mărturie, în cazul când lucrurile s-ar complica.

Comandantul Dartois salută pe amiral, după ce-i mulţumi, apoi se duse la ofiţerii submarinului englez, cărora le anunţă demersul ce făcuse. Toţi îl aprobară şi-i făgăduiră sprijinul, dacă va fi nevoie.

Există, după cum se ştie, între marinari, o adevărată solidaritate. Comandantul Jackson, deşi era concurentul lui Dartois, înţelegea să lupte cu el cu arme egale şi cu cea mai mare lealitate. Acest sprijin era preţios, dar afacerea nu înainta, iar Mr. Higghins continua să rămână pe bordul submarinului francez.

Poate că, după cele ce se întâmplaseră, se va arăta mai puţin duşmănos. Ar fi fost de sperat. În orice caz, era descoperit. Mai mult: amiralul american avea să pună autorităţile engleze în curent cu plângerea depusă de comandantul Dartois.

Când echipajul submarinului află că „Neamţul”, (aşa îl numeau pe Mr. Higghins)), avea să urce iară pe bord, fu o dezamăgire generală.

— Când îţi spuneam, bombănea Forgues, că nu vom scăpa niciodată de vita asta… A prins rădăcini aici şi nu-l mai putem urni… Dar vom vedea noi… Să nu-mi ziceţi mie Marius Forgues, dacă nu-i sucesc gâtul ca unui pui de găină, când s-o apuca să mai strice ceva pe bord.

— Nu, zise Le Gonidec, n-ai să faci asta, te-ar costa prea scump. Există un mijloc mai sigur ca să-l împiedecăm de a ne face rău; trebuie să-l supraveghem mereu, să nu-l lăsăm singur niciun minut. Aţi băgat desigur de seamă că de câte ori ne ridicam la suprafaţă, el rămânea aproape totdeauna în interiorul submarinului. Să nu-l pierdem din ochi nicio clipă. Să facem cu schimbul de gardă în jurul lui… Aşa nu va mai putea face micile lui mârşăvii.

— Da, ai dreptate. Aşa trebuie să facem, într-adevăr. Dar oricum, ar fi, aş fi vrut mai bine să rămână neamţul pe uscat.

— Suntem consemnaţi pe bord?

— Nu ştiu, căpitanul nu ne-a spus nimic până acum. Să mai aşteptăm puţin, o să ne spună el.

Cap. 43 – Liberi

Comandantul Dartois apăru. Îl chemă pe Le Gonidec şi-i zise:

— Adună oamenii!

Şeful echipajului scoase un fluierat ascuţit. Marinarii, care nu aşteptau decât acest semnal, se adunară pe pod. Când se strânseră toţi, comandantul luă cuvântul:

— Prieteni, le zise el, după prevederile regulamentului, stăm 24 de ore în escală. Cei ce vor să coboare pe uscat, sunt liberi, dar trebuie să stabilim o supraveghere pe bord. Alegeţi singuri dintre voi pe cei ce vor să stea de pază.

Urale salutară aceste cuvinte.

— Diseară, urmă comandantul, trebuie ca toată lumea să fie înapoi pe bord.

— Nu rămânem pe uscat până la 12 noaptea? întrebă Fauvel.

— Nu; vă las până la 10 seara.

— Mulţumesc, domnule căpitan.

Oamenii se împrăştiară şi se sfătuiră între ei.

— Hai, zise Le Gonidec. Trebuie să hotărâm posturile.

— Da, zise Forgues, dar cine va începe? Ar trebui să tragem la sorţi. De câţi oameni e nevoie?

— Patru.

— Ei bine, să tragem la sorţi, numai dacă nu cumva sunt oameni care vor de bună voie să facă de gardă la început.

Nimeni nu voi şi se procedă la tragerea la sorţi. Fauvel scrise numele tuturor oamenilor din echipaj pe bucăţele de hârtie rupte din carnetul său, apoi îndoi hârtiile şi le puse într-o beretă zicând:

— Gata. Cine trage? Trebuie o mână nevinovată.

— Milo! Milo! strigară câţiva oameni.

— Milo e cel mai nimerit, aşa e… Hai, băiete, apropie-te, suflecă-ţi mâneca şi trage o hârtie. Una singură, înţelegi?

Milo făcu un semn că a înţeles şi vârându-şi mâna în beretă, scoase o hârtiuţă, pe care Forgues o desfăcu:

— Cartahu, zise Forgues.

— Prezent! strigă un marinar uriaş, înaintând. Mare noroc… când e vorba de o corvoadă, eu ies întâiul.

Milo băgă a doua oară mâna în beretă.

— La Brynge, zise Forgues.

— Mulţumesc, făcu un om scund, înaintând.

Tragerea la sorţi arătă apoi pe Paturot şi Marjolin.

— Nu vă faceţi inimă rea, şopti Forgues, garda nu va fi decât de patru ore.

— O nimica toată, nu-i aşa? zise Cartahu.

Cei patru marinari rămaseră pe puntea submarinului, pe când ceilalţi coborâră ca să se îmbrace de oraş. Apărură pe rând, îmbrăcaţi cu uniformele lor de zile mari, cu un frumos guler albastru bine scrobit şi o beretă cu pampon roşu, pe care scria cu litere de aur: „Le Français”.

— Camarazi, zise Le Gonidec, sunteţi liberi că vă duceţi unde vreţi, dar reglaţi-vă bine ceasurile. Peste patru ceasuri exact, trebuie să vă înapoiaţi.

Unul câte unul sau în grupuri mici, marinarii părăsiră submarinul. Milo, Fauvel, Forgues şi Martinvast plecară împreună.

— Ah! strigă Fauvel, punând piciorul pe pământ, e bine că ne mai dezmorţim picioarele. Păcat că nu e o sală de bal pe aici. Ce-aş mai ţopăi!…

— Nu te mai lăuda, zise Forgues. Toată lumea ştie că joci ca un urs.

— Ca un urs… ei bine, ia te uită…

Şi Fauvel făcu paşi de dans, care fură aplaudaţi de curioşii ce se aflau pe chei.

— Staţi frumos, pentru Dumnezeu, mormăi Le Gonidec. Ce o să se creadă de noi? Aici nu sunteţi la Havre.

Fauvel salută milităreşte, şi începu să meargă grav alături de tovarăşii săi.

— A! strigă deodată Le Gonidec, am uitat să dăm consemnul oamenilor din gardă.

— Dar ei ştiu destul de bine ce au de făcut, zise Forgues.

— Nu mă înţelegi… Nu în ce priveşte serviciul, dar din cauza „Holerei”.

— Aşa e.

— Aşteptaţi-mă, mă întorc numaidecât..

Şi Le Gonidec se îndreptă în fugă spre submarin, sări dintr-un salt pe punte şi-i chemă pe cei patru oameni de gardă. Aceştia se apropiară.

— Camarazi, le zise Le Gonidec încet, am uitat să vă spun ceva. Ştiţi că englezul care s-a îmbarcat cu noi e un om ciudat… Avem motive serioase să ne temem de el. Deci, trebuie să-l supravegheaţi…

— Pentru asta, ar trebui să fie aici, zise Cartahu. Nu l-aţi văzut când a plecat?

— Bineînţeles că nu vă spun să-l supravegheaţi în oraş, ci aici. În cazul când se va înapoia, înainte de terminarea serviciului vostru, să nu-l lăsaţi nicio clipă singur.

— Înţeles! Nu-l vom scăpa din ochi.

— Dacă se coboară în interiorul submarinului, unul din voi să se ţină după el şi să-l observe bine.

— Înţeles! poţi fi liniştit. Vom fi cu ochii în patru.

Cap. 44 – Lucrurile se încurcă

Le Gonidec reveni la tovarăşii săi, care se opriseră în faţa unei case cu 25 de etaje.

— Ce zici? făcu Fauvel, nu prea e ca la Paris pe aici… Trebuie să fie multe locuinţe de închiriat. Ia uite ce fel de case… Doamne fereşte să cazi de pe acoperiş!

— Ei, asta nu e nimic, zise Le Gonidec, sunt aici, băiete, case de câte 35 şi chiar 40 de etaje.

— Dar ce tot hoinărim aşa? Eu sunt de părere să gustăm berea din America. Se spune că e grozavă, hai să vedem dacă-i adevărat. A! uite un bar. Şi marinarii de pe „Victorious” sunt aici; ăştia nu-şi pierd timpul de geaba… ia priviţi cum trag la măsea.

— Intraţi dacă vreţi, zise Le Gonidec, vin şi eu îndată.

— Unde te duci? întrebă Forgues… Ai întâlnire cu Preşedintele Statelor Unite?

— Nu… mă duc să pun o scrisoare la cutie. Hai, Milo.

Băiatul îl urmă pe Le Gonidec.

— Ia să vedem dacă nu pleacă vreun vapor. M-aş mira să nu găsim. Uite, ăsta cu patru coşuri… nu, e un vas englezesc. A! zăresc coşuri roşii. Uite pe „Rochambeau”. Se pregăteşte să pornească vor ajunge în Franţa peste 8 zile.

„Rochambeau”, un mare vapor al Companiei Transatlantice, era ancorat lângă chei. Prin coşuri ieşea un fum uşor, albăstriu, asemenea unei ceţi, ceea ce arăta că maşinile lui erau sub presiune. Le Gonidec şi Milo se suiră pe bord şi dădură poştaşului scrisorile, care le aruncă într-o cutie aşezată în partea dinapoi a vasului, lângă scara principală.

— Acum, zise Le Gonidec, iată-ne liniştiţi. În curând vor avea acasă veşti de la noi.

Plecară şi se întâlniră cu alţi marinari de pe submarin, care veneau şi ei să-şi pună scrisorile. După câteva minute, ajunseră pe Fauvel, Forgues şi Martinvast, care se aşezaseră la o masă, în faţa halbelor cu bere.

— Straşnică băutură! strigă Fauvel zărindu-i. E mai bună decât apa chioară de pe bord. Păcat că nu putem să îmbarcăm câteva butoaie…

— Hai noroc! zise Le Gonidec, în sănătatea ta! Nu trebuie să zăbovim prea mult. Avem multe lucruri de văzut în oraş.

— Fireşte, dar mai avem aproape patru ceasuri libere; putem sta să ne răcorim puţin… Nu e în toate zilele sărbătoare.

Le Gonidec fu nevoit să se aşeze. În bar era o larmă grozavă. Marinari englezi, americani, italieni, spanioli şi turci, se înghesuiau în faţa tejghelei. Unul din ei îl izbi cu putere pe Fauvel. Era un marinar de pe „Victorious”.

— Ia spune, camarade, se răsti Fauvel, n-ai putea să-ţi pui vată la coate?

Omul se întoarse şi privi cu obrăznicie pe Fauvel.

Parizianului îi sărea repede ţandăra. Era un băiat foarte de treabă, după cum ştim, dar nu trebuia să-l calci pe coadă. Marinarul englez îl îmbrânci iar, dar Fauvel, îl apucă de braţ şi-l sili să se întoarcă. Cei doi oameni se priviră.

— Hai, zise Le Gonidec, care vedea că lucrurile aveau să se încurce, linişteşte-te, Fauvel.

Dar era prea târziu. Englezul, care părea foarte înfierbântat din cauza băuturii, îl ameninţa pe parizian cu pumnalul.

Cap. 45 – La New York

Le Gonidec se puse între ei, dar era prea târziu. În urma unei ameninţări a adversarului său, Fauvel lovise cel dintâi, astfel că englezul, izbit în faţă, se prăbuşise jos. Ceilalţi marinari voiră să ia apărarea camaradului lor dar, din fericire, Forgues avu o inspiraţie. Cunoştea câteva cuvinte englezeşti şi izbuti să-i liniştească. Oferi un rând pentru toţi, astfel că gâlceava se potoli. Omul care fusese aşa de repede făcut „knock-out” de Fauvel consimţi chiar să strângă mâna adversarului său.

Lucrurile mergeau cât se poate de bine, dar Le Gonidec, care se temea de o nouă încăierare îşi luă camarazii, mormăind:

— Nu-i vreme de box.

— Uşor de spus, zise Fauvel, dar aş fi vrut să te văd pe tine… Să te fi luat şi pe tine în pumni fără nicio vină… Ai văzut bine că n-am început eu.

— Lasă, să nu mai vorbim de ce-a fost. V-am propus să vizitaţi puţin oraşul. Mai avem trei ceasuri jumătate; să nu pierdem vremea degeaba.

Şi, conduşi de Le Gonidec care mai fusese în două rânduri la New York, când se afla pe vasele de comerţ, marinarii începură să cutreiere străzile marii capitale americane. Se ştie că, după Londra, New Yorkul este primul oraş şi prima piaţă de comerţ din lume. Suprafaţa sa este de 830 km pătraţi şi se împarte în cinci arondismente: Manhattan, The Bronx, Brooklyn, Queens şi Richmond. Oraşul numără aproape patru milioane de locuitori. Portul are o lungime de treisprezece kilometri, o lăţime de şase-opt kilometri, şi-i o minune.

Fauvel, Forgues, Martinvast, Le Gonidec şi Milo apucară pe un bulevard cu clădiri uriaşe pe margini şi se aflau în apropierea unei pieţe mari cu arbori, când Milo îl apucă deodată pe Le Gonidec de braţ şi-i zise:

— Ia uită-te colo… în faţa noastră… e chiar englezul, nu mă înşel.

Era într-adevăr inginerul supraveghetor. Submarinul abia acostase, şi el coborâse pe uscat. Se afla acum în tovărăşia a doi indivizi care păreau că ascultă cu luare aminte spusele lui.

— Se pare că individul are aici prieteni, glăsui Forgues… boşi ca el, nu-ncape îndoială. Nu sunt curios, dar tare aş vrea să aud ce-şi spun. De bună seamă că pun ceva la cale. Vreţi să vă spun eu: ei bine, ticălosul de Higghins e de partea celor care au făcut prinsoare pe „Victorious” şi e gata să facă orice pentru izbânda concurentului nostru… Nici vorbă că i s-a făgăduit partea leului şi puteţi să fiţi siguri că el o să facă tot ce-o putea ca să câştige suma.

— O să se poticnească, răspunse Fauvel, căci acum când îl cunoaştem n-o să-l mai lăsăm un moment singur. Uite, a întors capul… ne-a zărit… O să creadă că-l urmărim.

— Aş! făcu Le Gonidec, strada e a tuturor! Să nu ne mai sinchisim de el şi să ne urmăm plimbarea… Ia uitaţi-vă la casa aceea, are etaje nu glumă… ia numără-le, Milo… Hm, tu n-ai mai văzut aşa ceva. Li se spune „zgârie-nori”.

— Desigur că cei care stau colo, sus, glăsui Fauvel râzând, văd luna de aproape… N-are a face, eu n-aş vrea să stau într-o astfel de casă… În caz da incendiu, până să cobor cele patruzeci şi cinci de etaje, risc să fiu prăjit ca un pun de găină… Săracele căsuţele noastre din Franţa! Nu-s oare mai drăguţe decât clădirile astea mari ce seamănă a uzine? Şi dacă ar fi numai câte un pian la fiecare etaj, ţine-te hărmălaie!…

Luarea aminte a marinarilor fu apoi reţinută de Union Trust, o clădire admirabilă de o mărime colosală şi de Trinity Building, un monument de cărămidă care se întinde pe o suprafaţă de aproape optzeci de metri. Milo era uimit. I se părea că visează şi că tot ce vedea era mărit peste măsură de vreun fenomen necunoscut. Ceea ce îl uimea de asemenea era iuţeala cu care circulau maşinile şi tramvaiele. Erau pretutindeni, iar pe podurile aeriene vedeai trenuri care goneau cu toată viteza. El observa cu atenţie tot ce vedea şi îşi făgăduia să dea în scrisoarea viitoare, surioarei sale Mariette, cât mai multe amănunte asupra uriaşei cetăţi pe care era fericit că o putea vedea.

Cap. 46 – O întâmplare

— Ia uitaţi-vă, zise deodată Fauvel, a dispărut englezul.

— Cu atât mai bine, răspunse Forgues… Nu-mi place să văd mutra aceea.

— S-o fi dus să se uşureze… căci nu dispreţuieşte lichiorurile. Pe bord are totdeauna lângă el o sticlă cu rachiu.

Timp de aproape un ceas şi jumătate marinarii cutreierară oraşul, apoi intrară ca să se răcorească puţin într-un bar mic cu firma: „Red anchor” adică „La Ancora Roşie”. Era un local de mâna a treia unde consumaţiile erau foarte ieftine.

Sala în care intrară era aproape pustie.

Se aşezară la o masă din fund, în dreptul unui paravan, iar Le Gonidec comandă trei sticle cu „pale-ale”.

Chelnerul care servea nu părea deloc grăbit.

Umbla de colo până colo, de la tejghea la o încăpere mică, şi fu nevoie ca Le Gonidec, care vorbea puţin englezeşte să stăruie pentru ca barmanul să se apropie de masa lor.

Se făcu că nu înţelege ce i se spune şi dispăru numaidecât în încăperea de alături, unde stătu aproape zece minute până să se întoarcă cu sticlele. În sfârşit, le aduse destupate şi umplu paharele marinarilor. Aceştia, însetaţi de atâta alergătură, ciocniră şi băură, afară de Milo care, înmuind buzele în bere, o găsi prea amară.

— Straşnică, ce zici? făcu Fauvel.

— Eu n-o găsesc, răspunse Le Gonidec. Am mai băut bere, dar era mai bună decât asta.

— Da, într-adevăr, mormăi Martinvast are un gust ciudat. Tu nu bei, piciule?

— Nu, răspunse Milo care de câteva clipe îşi fixase ochii spre încăperea cea mică.

— Ce te tot uiţi într-acolo? îl întrebă Le Gonidec.

— Nu ştiu dacă e o părere, răspunse băiatul, dar parcă l-am zărit pe englez.

— Unde?

— Colo… în cameră.

— Ar avea haz! Atunci ne-a urmărit. Nu, desigur că te înşeli…

Milo privea întruna.

— Nu, nu exclamă el deodată, nu mă înşel… Uite, e chiar el.

— Uşa camerei se închise brusc.

— A, asta e prea mult! exclamă Le Gonidec… Ce, o să întâlnim peste tot cobea asta?… Staţi că mlă duc să-i spun două vorbe şi-un cuvânt.

Se ridică, se apropie de uşă, căută s-o deschidă, dar nu izbuti. Trase o înjurătură grozavă şi luă iarăşi loc lângă camarazi. Forgues şi Fauvel păreau foarte caraghioşi. Martinvast se răsturnase pe spate şi, cu capul rezemat de perete, părea că doarme.

— Hei! strigă Le Gonidec, ce-aveţi?

— Nu ştiu, răspunse Forgues. Îmi simt capul greu…

— Şi eu, glăsui Fauvel, parc-aş dormi…

— Ei, la naiba… sculaţi-vă…

— Lesne de zis, bolborosi Fauvel dar…

Nu termină… Adormise. Forgues îl imită în curând. Le Gonidec se simţea de asemenea cuprins de toropeală.

— A, asta e prea mult, spuse el… dar ce înseamnă asta?… Nu cumva…

Nu putu să-şi sfârşească vorba. Se prăbuşi pe masă şi rămase nemişcat. Atunci uşa camerei de alături se întredeschise şi Mr. Higghins (căci pe el îl văzuse Milo) scoase capul prin deschizătură şi se uită la marinari. Nu putu să-l vadă pe Milo care se afla în dosul lui Le Gonidec. Chelnerul se apropiase şi vorbea cu englezul. Acesta părea foarte vesel şi râdea pe sub mustaţă. Milo nu înţelegea ce-şi spun, dar vedea că amândoi se bucură de cele întâmplate. Dispărură, şi se auzi apoi un zornăit de monede.

Milo se simţi neliniştit.

Încercă să-şi trezească tovarăşii, dar aceştia dormeau duşi. Băiatul pricepu că ei adormiseră din cauza unui narcotic şi nu se îndoia că englezul jucase un rol în toate astea.

Ce să facă? Îl zgâlţâi pe Le Gonidec, care îi răspunse cu un mormăit. Atunci nu mai stătu pe gânduri. Strecurându-se repede pe lângă perete, ajunse la uşă fără să fie văzut şi, când fu în stradă porni în goană spre port.

Cap. 47 – Cârciuma «La Ancora Roşie»

Peste câteva minute ajungea acolo unde acostase submarinul.

Comandantul Dartois tocmai se afla pe chei împreună cu doi ofiţeri englezi. Copilul se apropie de ei. La început comandantul nu-l remarcă deloc, dar în cele din urmă îl zări. Bănui desigur că piciul avea ceva grav să-i spună, căci îi făcu semn să se apropie.

Milo înainta cu bereta în mână.

— Ce e? întrebă ofiţerul.

Bietul băiat era aşa de emoţionat încât nu izbutea să îndruge două vorbe.

— Ei? făcu comandantul.

Milo făcu o sforţare şi îngăimă:

— Domnule comandant, vă rog să mă iertaţi că vă deranjez. N-aş fi venit la dumneavoastră, dar… vedeţi… tovarăşii mei… Dacă aţi şti… E ceva extraordinar… şi domnul Le Gonidec este încredinţat că englezul, – pardon! – Mr. Higghins este pricina…

Comandantul îl privi pe Milo. Nu înţelegea nimic, din ce-i spunea copilul.

— Haide, îi spuse el binevoitor, explică-te lămurit, băieţaşule…

— Să vedeţi, domnule comandant… Mă dusesem cu domnii Le Gonidec, Fauvel, Martinvast şi Forgues să facem o mică plimbare prin oraş. L-am zărit pe Mr. Higghins, dar ne-am ferit să-i spunem ceva. Mergea înaintea noastră, apoi a dispărut. Noi am intrat într-un bar cu un nume curios… un nume englezesc pe care nu mi-l mai amintesc… Acolo domnul Le Gonidec a comandat „pale-ale” (mi se pare că aşa îi zice băuturii aceleia) dar abia au băut el şi camarazii lui, şi s-au simţit deodată rău… pe urmă au adormit. Am făcut tot ce-am putut ca să-i trezesc, dar mi-a fost cu neputinţă…

Comandantul încruntase sprâncenele. Credea cu siguranţă că Le Gonidec şi tovarăşii lui au băut prea mult şi s-au îmbătat, dar Milo care îi ghici gândul, adaugă îndată:

— O, domnule comandant… abia am gustat… câte un pahar de fiecare… De bună seamă că s-a pus ceva în băutură, şi că Mr. Higghins a făcut asta.

— Vasăzică, el era cu voi?

— Nu, domnule comandant, dar l-am zărit într-o încăpere mică din fundul cârciumii… Vorbea cu chelnerul care ne-a servit… Păreau foarte veseli amândoi.

Ofiţerul păru că meditează.

— Zici, reluă el, că Le Gonidec şi prietenii lui sunt tot în cârciumă?

— Da, domnule comandant… dorm tun, cu neputinţă să-i scoale cineva. De bună seamă că n-au să se poată întoarce la ora pe care le-aţi hotărât-o.

Comandantul chemă o santinelă. Marinarul sări îndată de pe punte.

— Vino cu mine, îi spuse el.

Şi adresându-se lui Milo:

— Poţi să nimereşti cârciuma?

— Da, da, răspunse băiatul. N-aş putea să spun numele străzii, dar o să nimeresc localul…

— Bine, du-mă acolo.

Şi, însoţit de omul pe care îl luase cu el, comandantul îl urmă pe băiat. Milo mergea foarte repede. Se grăbea, bietul băiat, să-şi regăsească prietenii. Numai de nu li s-o fi întâmplat o nenorocire în lipsa mea, îşi zicea el.

Ajunseră curând în dreptul cârciumii „La Ancora Roşie”. Milo intră cu comandantul şi cu marinarul, dar, spre marea lui mirare, nu-şi zări tovarăşii.

— Ei? glăsui comandantul.

— Se aflau colo, în locul acela, răspunse băiatul. Fără îndoială că s-au trezit şi au plecat.

Comandantul Dartois se adresă unui om dolofan ce stătea dinapoia unei tejghele şi-i zise în englezeşte:

— Nu erau adineauri aici patru marinari francezi?

Omul rostogoli nişte ochi speriaţi.

— A, nu, glăsui el, nu i-am văzut.

Ofiţerul se întoarse spre Milo.

— Omul pretinde că n-a călcat aici niciun marinar francez.

— Minte, răspunse băiatul, da, minte… Ne aflam colo… în locul acela. Vedeţi, n-au fost încă ridicate sticlele şi paharele şi apoi, uite, pe bancă, bereta lui Fauvel.

Comandantul luă o înfăţişare severă.

— Domnule, spuse el omului dolofan de ce îmi ascunzi adevărul?

— Dar vă asigur…

— Nu mă asigura… N-am să te-cred. Ce interes ai să minţi?

În momentul acela uşa se deschise şi chelnerul care îi servise pe marinari îşi scoase capul. Când dădu cu ochii de ofiţer, dispăru imediat.

Cap. 48 – Perchiziţia

Comandantul înţelese că n-o să scoată nimic de la patronul cârciumii. Se hotărî să-l cerceteze pe chelner şi se îndreptă spre camera din fund a cărei uşă o deschise repede. Mr. Higghins se afla acolo, cu doi indivizi cu o mutră suspectă. Zărindu-l pe comandant, englezul nu-şi putu stăpâni o tresărire, dar îşi reveni repede.

— A, şi dumneavoastră frecventaţi barul ăsta când veniţi la New York? zise el.

— Nu, răspunse rece ofiţerul. Am venit aici ca să fac o anchetă.

— Serios?

Şi Mr. Higghins zâmbi cu viclenie.

— Da… o anchetă, reluă comandantul. Se pare că aici se dau clienţilor consumaţii ciudate.

— A!…

Amândoi se priviră.

— Haide, glăsui ofiţerul, să jucăm cu cărţile pe faţă. Nu e natural ca un gentleman ca dumneata să vină aici. E cel mult un bar pentru marinari. Şi, ceea ce este şi mai nenatural, e că cei care consumă în localul acesta adorm imediat.

Mr. Higghins înălţă din umeri:

— Nu pricep nimic din ce-mi spuneţi, declară el.

— Eu pricep… şi mi-e de ajuns…

Şi, înaintând spre masa unde cu câteva minute mai înainte stătea Le Gonidec cu prietenii săi, comandantul puse mâna pe o sticlă de pale-ale, goală numai pe jumătate, şi-o dădu marinarului care îl însoţea.

Mr. Higghins se prefăcea uimit. Indivizii care se aflau cu el, râdeau prosteşte. Ofiţerul era gata să plece când atenţia sa fu atrasă de-un fel de geamăt ce părea că vine din subsol.

— Aţi auzit? îi şopti micul Milo.

— Da, răspunse ofiţerul, să ieşim…

Când ieşiră în stradă, el se adresă unui poliţist:

— Dumneata îl cunoşti pe patronul acestui bar?

— Da, răspunse poliţistul. E un individ cam deocheat. A avut de multe ori de-a face cu poliţia. Localul lui se bucură de-o faimă foarte rea.

— Nu mă mir… Patru marinari ai mei au venit la „Ancora Roşie" şi, după ce au băut, au adormit. Bănuiesc că patronul barului le-a turnat un narcotic în băutură. Mai mult: am serioase motive să presupun că marinarii de care îţi vorbesc n-au părăsit localul. Desigur că sunt sechestraţi aici.

— Dumneavoastră sunteţi ofiţer, răspunse poliţistul. Dacă mă rechiziţionaţi, mă pun la dispoziţia dumneavoastră pentru a intra în bar, şi…

— Da, te rechiziţionez.

— Pe răspunderea dumneavoastră?

— Da, pe răspunderea mea.

Întovărăşit de poliţist, de Milo şi de marinar, comandantul intră iarăşi în bar. Patronul se afla tot la tejghea. Sosirea poliţistului păru că-l tulbură. Se ridică şi-i întâmpină slugarnic.

— Bine. Aşteptaţi să mai chem un coleg, căci trebuie să fim doi la număr când e vorba de astfel de operaţii.

Poliţistul fluieră o dată şi îndată apăru încă un agent de poliţie. Întrebă ce este şi zise simplu „very well".

— Ce doresc domnii? întrebă el.

Răspunse comandantul:

— Domnule, fă bine şi ne spune unde sunt marinarii care se aflau adineauri aici?

— Dar… domnule ofiţer, v-am mai spus că nu ştiu… Au venit, pe urmă au plecat… Nu i-am urmărit.

— Eşti sigur c-au pictat?

— Uitaţi-vă şi dumneavoastră, spuse omul arătând sala goală.

— Asta nu dovedeşte nimic… Nu sunt aici, dar pot să fie într-altă parte.

— Unde să fie?

— În beciul dumitale, de pildă.

Patronul barului se îngălbeni. Totuşi îşi recăpătă repede sângele

rece.

— Domnule ofiţer, eu n-am obiceiul să-mi bag clienţii în beci.

— Se poate, dar ţinem să ne încredinţăm şi noi.

— Dar cu ce drept?

— O să-ţi spun în curând; du-ne acolo!

— Nu, domnule, n-am să vă duc… Din moment ce vă dau cuvântul meu şi vă declar că nu-i nimeni în beci, trebuie să mă credeţi.

— Nu te cred…

— Atunci, domnule…

Unul dintre poliţişti interveni:

— Ajunge! zise el. Domnul doreşte să viziteze beciul; condu-l… Îţi poruncesc…

— Dar asta-i o adevărată violare de domiciliu.

— Nu, e pur şi simplu o vizită de încredinţare… De altfel, prea te împotriveşti, prietene; bate la ochi… Haide, repede n-am timp de pierdut…

Barmanul îşi dădu seama că n-avea încotro.

Strigă:

— Michael… Michael!…

Chelnerul apăru.

— Michael, adu cheile de la beci.

Cap. 49 – Totul se limpezeşte

Chelnerul se pregătea să execute ordinul, când comandantul spuse unui poliţist:

— Însoţeşte-l!

Chelnerul îşi pierduse cu totul capul. Îngăimă:

— Cheile de la beci… cheile de la beci… nu ştiu unde se află… Unde le-ai pus, jupâne?

— Eu… eu ţi le-am dat ţie, răspunse barmanul. Michael, eşti un zăpăcit; nu ştii niciodată ce faci… Să ştii că dacă nu găseşti cheile, o să ai de-a face cu mine.

— Haide, să coborâm, spuse comandantul; vom vedea ce e de făcut.

Unul dintre poliţişti scoase din buzunar o lampă mică electrică şi înaintă spre o uşă pe care o credea că e aceea care da spre beci…

— Nu… nu pe-acolo… nu pe-acolo… strigă patronul.

— Nu-l asculta, zise ofiţerul, haide.

În momentul când agentul de poliţie deschidea uşa, se auzi un tropăit de paşi grăbiţi.

— Aha, făcu comandantul, se pare că erau şi muşterii pe-aici.

Oricât de repede ar fi fugit cei de dinapoia uşii, Milo avusese timp să-l recunoască pe Mr. Higghins.

— Englezul e aici, spuse el.

— L-ai văzut? întrebă ofiţerul.

— Da, domnule comandant.

— Bine… să înaintăm.

O uşă, aceea prin care fugise englezul, cu complicii săi, era tăiată într-un zid de piatră cenuşie. Încercară s-o deschidă, dar era încuiată cu cheia pe dinăuntru.

— Aşa, exclamă comandantul, situaţia se complică…

— Da, spuse unul dintre poliţişti, suntem în drept să credem că indivizii nu ţineau să ne întâlnească. Cu siguranţă că se petrece aici ceva neobişnuit.

În momentul acela un strigăt răzbi din subsol şi Milo recunoscu vocea lui Le Gonidec.

— Domnule comandant, domnule comandant spuse el, vedeţi c-aveam dreptate şi că tovarăşii mei sunt aici!

Da data asta ofiţerul nu mai şovăi. Porunci poliţiştilor să spargă uşa, ceea ce ei executară cu uşurinţă căci erau zdraveni ca nişte atleţi. Observară atunci o mică scară de piatră pe care poliţiştii porniră imediat, urmaţi de comandant, de Milo şi de marinar.

O uşă fu repezită din nou, apoi se auzi pe stradă un tropăit de paşi grăbiţi.

— Ticăloşii ne scapă printre degete, spuse un poliţist.

Beciul se căsca la piciorul scării. Era destul de mare. Un agent îndreptă lumina lămpii şi zări patru inşi, legaţi fedeleş, lungiţi pe jos. Erau Le Gonidec, Fauvel, Forgues şi Martinvast. În primul moment ei nu recunoscură pe cei care le veneau în ajutor, dar când auziră glasul comandantului Dartois şi pe-al lui Milo, Le Gonidec exclamă:

— A, domnule comandant, ce spuneţi de aventura asta?… Să nu credeţi, însă, că ne-am îmbătat… nu… am fost victimele unei

adevărate capcane şi cu siguranţă că englezul a pus lovitura la cale… Mi se pare că l-am zărit…

— Da, el era, spuse Milo… căci l-am văzut şi eu.

— Ticălosul!… Acum sunt sigur că i s-a înfundat…

Poliţiştii îi dezlegară pe marinarii, care se ridicară oarecum ruşinaţi.

— Vă asigur, domnule comandant, repetă întruna bietul Le Gonidec, că nu ne-am îmbătat. Ni s-a pus o doctorie în băutură… asta e sigur… şi dovada cea mai bună e că ne-a transportat aici fără să ştim. Dar cum dracu' ne-aţi descoperit?…

— V-am descoperit mulţumită lui Milo, răspunsa ofiţerul.

— Bietul băiat! Îi suntem datori recunoştinţă… E adevărat, el nu băuse… Norocul nostru, altfel nu ştiu ce s-ar fi întâmplat… Dumneavoastră ne-aţi fi aşteptat pe bord, mult şi bine… şi aţi fi fost nevoit să plecaţi fără noi. Aha, lovitura era pusă la cale cu dibăcie… Englezul, – pardon, neamţul, – e mult mai al dracului decât îmi închipuiam. Şi-a zis: lipsindu-l pe comandant de trei subofiţeri, concurentul o să aibă toate şansele de câştig… Sunt sigur că după afacerea asta o să-i spuneţi două vorbe individului ăsta viclean…

Comandantul nu răspunse. Se întoarse spre poliţişti şi le zise:

— Domnilor, vedeţi dar că nu v-am rechiziţionat fără motiv. Acum ştiţi ce vă rămâne de făcut. Să arestaţi pe patronul barului şi pe chelner şi să-i duceţi la poliţie.

— Fiţi fără grijă, răspunse un agent. Le venim noi de hac.

Patronul barului nu vru să-i urmeze pe poliţişti; încercă să parlamenteze, să se justifice, dar agenţii americani sunt prea puţin sensibili la discursuri. Înşfăcară pe barman şi pe chelner şi-i duseră la postul de poliţie. Acolo se explicară în faţa inspectorului-şef. Acesta era un om inteligent. Ascultă cu luare aminte spusele comandantului Dartois, apoi luă depoziţiile lui Le Gonidec, Forgues, Fauvel, Martinvast şi Milo. Chestiunea era întunecată, dar, din fericire, se ştie, comandantul confiscase una din sticlele rămase pe masă.

— O să analizăm lichidul din ea, spuse inspectorul-şef, şi dacă se dovedeşte că s-a servit marinarilor de faţă un narcotic, patronul barului va fi închis dimpreună cu chelnerul. În patruzeci şi opt de ore voi fi lămurit.

Şi, adresându-se comandantului, îi zise:

— Vă rog să binevoiţi a trece poimâine pe aici.

— Poimâine, răspunse ofiţerul, îmi va fi cu neputinţă.

— De ce?

— Pentru că voi fi pe mare… Mâine dimineaţă părăsesc New Yorkul.

— Dar marinarii care servesc de martori pot să vină?

— Nu, căci ei mă însoţesc.

— Nu puteţi amâna plecarea?

— Cu neputinţă… E aproape ora unu. Aţi auzit, desigur, de submarinul francez care urmează să facă ocolul lumii şi care are drept concurent un submarin englez.

— Desigur. De câteva săptămâni ziarele noastre consacră în fiecare zi pagini întregi acestui raid pasionant… Aşadar, dumneavoastră sunteţi comandantul submarinului francez?

— Da, domnule.

— Vă felicit… şi daţi-mi voie să vă urez succes… Toată simpatia mea e de partea francezilor. Ei bine, deoarece trebuie să plecaţi, vă făgăduiesc că mă voi ocupa de afacerea care vă interesează în momentul acesta şi că voi face lumină.

Comandantul Dartois se apropie de inspectorul-şef şi-i spuse în şoaptă:

— Interogaţi-l, vă rog, pe patronul barului şi pe chelner. Poate că vor face destăinuiri interesante.

— Tocmai mă pregăteam.

Şi imediat poliţistul îl cercetă pe barman:

— Cum te cheamă?

— Jim Horney.

— Da, într-adevăr, te cunosc. Dumneata eşti cel care ţine „Ancora Roşie”. Am primit numeroase plângeri împotriva dumitale.

— Totuşi, domnule inspector, făcu barmanul cu aer ipocrit, eu sunt un bun cetăţean şi mă silesc să nu mă abat de la regulamentele poliţiei.

— Ceea ce face ca la dumneata să se întâmple, cu toate astea lucruri departe de a fi fireşti…

— Vă asigur că eu nu am nicio vină.

Cap. 50 – Piese convingătoare

Inspectorul-şef apăsă pe o sonerie şi un băiat se ivi în uşă. Îi dădu câteva ordine. Peste cinci minute băiatul se întoarse cu un dosar pe care îl puse pe masa şefului. Acesta cercetă repede dosarul şi, adresându-se patronului barului, îi zise:

— Eram sigur… eşti foarte rău notat… Stabilimentul dumitale e frecventat de oameni deocheaţi… Până acum am închis ochii, dar te înştiinţez că astăzi am să fiu fără milă. Caută de-mi răspunde la întrebări, şi spune-mi tot adevărul căci altminteri vei plăti scump. Explică-mi mai întâi de ce i-ai închis în beci pe marinarii de faţă.

— Erau beţi şi făceau scandal. Ameninţau că au să spargă totul. Atunci i-am închis până s-or mai linişti.

— Individul ăsta minte cu o neruşinare fără pereche, strigă Le Gonidec. Ne-a pus o doctorie în băutură şi, după ce am adormit, ne-a dus în beci. Cum ar fi putut, dacă nu eram puşi în neputinţă de a ne apăra, să răpună el patru oameni?

— Observaţia e foarte dreaptă, spuse inspectorul-şef. E într-adevăr inadmisibil ca el, chiar ajutat de chelner, să fi putut birui patru marinari care îmi par destul de voinici.

Deoarece barmanul tăcea, şeful poliţiei îi zise cu asprime:

— Ia seama, cazul dumitale e foarte grav… Pot să te acuz de tentativă de omor, şi ştii unde te-ar duce asta.

Omul tăcu.

— Bine, declară inspectorul-şef. Şi adresându-se chelnerului. Tu i-ai servit pe marinari.

— Da, domnule inspector.

— Ce le-ai servit?

— Pale-ale.

— De obicei, pale-ale-ul nu e un narcotic.

Chelnerul se uită la barman, păru tulburat, apoi strigă deodată:

— Fie ce-o fi! Mai bine spun totul… Da, pale-ale-ul pe care l-am servit marinarilor era dres… se pusese în el o doctorie, dar vă asigur că nu eu am pus-o.

— Dar cine?

— Un străin al cărui nume nu îl cunosc.

— Degeaba, nu se prinde. Pe cine vrei să amăgeşti?

— Cu toate astea vă jur că-i adevărat.

— Aşadar, străinul era complicele vostru?

— Adică el mi-a oferit… aşa cum a oferit şi patronului… o sumă foarte mare de bani… Ne-a spus că marinarii din localul nostru erau răufăcători primejdioşi pe care voia să pună mâna şi că, pentru a înlătura un sandal, trebuia să-i adoarmă. A pus în sticle un praf alb… şi când doctoria şi-a făcut efectul, i-am coborât pe marinari în beci, aşteptând poliţia. Vă asigur că eu am fost de bună credinţă. Am crezul că am de-a face cu un agent al siguranţei…

— Spui prostii, replică inspectorul-şef. Ce, un agent al siguranţei are obiceiul să ofere bani ca să pună mâna pe hoţi? Zi mai bine că ai fost ispitit de momeala câştigului şi că tu cu patronul tău ştiaţi perfect de bine ce faceţi…

Barmanul protestă. El spuse că nu ştia nimic şi că singur chelnerul era răspunzător. Atunci izbucni o ceartă căreia şeful poliţiei îi puse capăt spunând:

— Sunt lămurit. V-aţi făcut amândoi vinovaţi de o faptă urâtă, şi vă ţin aici până vă voi expedia la Dawing-Goal.

— Dar localul meu… ce-o să se aleagă de el? se tângui barmanul.

— Pur şi simplu, o să-l închidem.

— Dar, domnule şef de poliţie…

— Destul, i-o reteză inspectorul… luaţi-i de aici.

Poliţiştii înhăţară pe barman şi pe chelner. După ce ieşiră, comandantul Dartois zise şefului de poliţie:

— Domnule, eu îl cunosc pe cel care i-a momit pe ticăloşii ăştia…

Şi, în câteva cuvinte, îl puse pe poliţist la curent cu cele întâmplate pe bordul submarinului.

Inspectorul ascultă cu atenţie, apoi zise:

— Aşadar, aveţi acolo un duşman teribil.

— Îl cunosc, răspunse comandantul.

— Trebuie arestat.

— Mă gândeam şi eu, dar nu avem împotriva lui decât presupuneri. Dacă îl arestăm, el va tăgădui, va face scandal şi, de altminteri, v-am spus: mâine dimineaţă pornim. Domnul ăsta îşi va primi mai curând

sau mai târziu pedeapsa meritată, dar dacă izbuteam să ne descotorosim de el de pe acum, n-am mai fi putut porni, deoarece e delegat pe bordul nostru ca supraveghetor. Dacă binevoiţi, vom întocmi un proces-verbal în care vom consemna toate amănuntele afacerii. El îmi va servi ca piesă de convingere, şi voi prezenta raportul atunci când va veni momentul.

Comandantul înţelegea că n-o să poată duce la capăt o afacere care nu se putea aranja în câteva ore. Acum era lămurit, avea în mână dovezi serioase. Va şti să le folosească la timp, şi era mai mult decât sigur că Mr. Higghins n-o să câştige lupta.

Oricât ar fi de dibaci, n-o să izbutească să scape de pedeapsă. Manoperele-i murdare erau date acum în vileag, aşa că va fi ţinut sub supraveghere.

Ofiţerul şi marinarii care îl însoţeau îşi luară rămas bun de la şeful poliţiei şi se înapoiară în port.

— N-avem noroc şi pace! zise Fauvel. Ne pusesem în gând să facem un chef straşnic în oraş şi, când colo, am fost închişi într-un beci ca nişte boloboace hodorogite.

— Lasă că o să ne scoatem noi paguba altă dată! glăsui Le Gonidec.

— Da, adăugă Forgues, dar altă dată vom fi cu ochii în patru, şi va trebui să fie dat dracului care ne-ar mai putea da bere doftoricească. Neamţul a fost straşnic… e o canalie în toată puterea cuvântului. Şi când te gândeşti că suntem siliţi să mai stăm alături de el încă multă vreme.

— A, mormăi Martinvast, o să-l învăţ eu minte.

— Eu cred, zise Forgues, că domnul comandant ar fi trebuit să-l aresteze pe păcătosul ăsta numaidecât.

— Dacă n-a făcut-o, replică Le Gonidec, are el motivele lui. Comandantul ştie ce face, şi o să vedeţi că tot el va învinge în afacerea asta.

— I-o doresc din inimă… dar ia ascultaţi, prieteni, mai avem un sfert de oră în faţa noastră… Dacă am profita ca să mai bem ceva? Să sperăm că de data asta nu vom mai fi otrăviţi.

Propunerea fu primită cu unanimitate şi, însoţiţi de Milo, cei patru marinari se îndreptară spre un mic local care purta firma: „La întâlnirea piloţilor”. Cerură bere rece, pentru că timpul trecuse, se

înapoiară la submarin pentru a-i schimba pe cei patru camarazi care rămăseseră de santinelă.

Cap. 51 – Milo continuă să se instruiască

Rămaseră pe punte, se aşezară pe nişte saci şi, trăgând din pipe, continuară vorba.

— Milo ăsta este un băiat de ispravă, spuse Le Gonidec, de nu era ei, am fi mucezit în beciul de la „Ancora Roşie”, şi Dumnezeu ştie ce s-ar fi ales de noi.

— Da, aprobă Forgues, e un băieţaş de ispravă… o să ajungă ceva, căci are îndrăzneală, hotărâre, şi nu e lipsit nici de isteţime.

— Ia ascultă, zise Le Gonidec adresându-se băiatului, spune-ne şi nouă cum s-au petrecut lucrurile.

— Foarte simplu făcu băiatul: când am văzut că aţi adormit toţi şi că nu era chip să vă deştept, m-am dus la comandant şi am avut norocul să-l întâlnesc pe chei.

— De bună seamă că s-a mirat când i-ai spus cum stau lucrurile.

— Da.

— Cu siguranţă că a crezut că noi eram beţi turtă.

— Adevărat, aşa s-a gândit la început, dar eu l-am convins repede că se înşală. O fi bănuit însă ceva, căci nu i-am ascuns că ne-am întâlnit cu Mr. Higghins.

— Ce Mr. Higghins? exclamă Fauvel, nu mai cunoaştem niciun Mr. Higghins… neamţul, aşa trebuie să-i spunem…

— Nu multă vreme, îmi închipui, glăsui Martinvast, nădăjduiesc că o să fim descotorosiţi de individul ăsta.

Conversaţia fu întreruptă de mugetul prelung al unui vapor. Era, „Rochambeau” care părăsea portul…

— Piciule, uite, scrisorile noastre pleacă spre Franţa, zise Le Gonidec.

Tras de un remorcher, Rochambeau cobora uşor pe Hudson River, salutat de curioşii îngrămădiţi pe chei.

Văzând uriaşul vapor care se înapoia în Franţa, Milo nu-şi putu stăpâni o mişcare de emoţie.

Revăzu Havre cu cheiurile lui mari şi ulicioara cartierului Saint-

François în care locuiau oamenii miloşi care îl culeseseră de pe drumuri, pe el şi pe surioara lui. Şi se întreba, bietul băiat, dacă nu făcuse rău părăsind-o pe mica Mariette pentru a porni la voia întâmplării. Întâmplările din prima parte a călătoriei nu erau de natură să-l liniştească în privinţa urmărilor expediţiei ce întreprinsese. Se va mai înapoia el oare? O va mai revedea pe fetiţa al cărei ocrotitor era şi care nu-l mai avea în lume decât pe el?

Când „Rochambeau” se pierdu în ceaţă, copilul îşi şterse o lacrimă care i se prelingea pe faţă.

— Ei ce e, zise Le Gonidec care îl privea, te-ai pornit pe plâns?

— Nu, răspunse repede Milo, mi-a intrat praful în ochi.

— A, bravo, aşa-mi spuneam şi eu… Un flăcău ca tine nu trebuie să plângă ca un copil. Eşti marinar acum, şi marinarii nu plâng niciodată… De altfel, ce motive ai avea să plângi? N-ai găsit oare pe bordul submarinului nostru o adevărată familie? Ştii bine că te iubim cu toţii şi că tu eşti ca un copil al nostru.

— Ştiu, răspunse băiatul străduindu-se să zâmbească, şi de aceea şi eu vă port recunoştinţă. Nu-mi închipuiam că un biet băiat poate să găsească pe un vas atâtea simpatii.

— Dar e foarte firesc… noi nu suntem sălbatici şi ştim de îndată cum să judecăm pe cineva. Când te-am văzut că tu eşti un băieţel ascultător şi curajos, te-am îndrăgit… Marinarii nu-i pot suferi pe netrebnici. Fiecare la postul lui pe bord, iar cel care se dă în lături, e văzut cu ochi răi. Tu te-ai aşezat cu nădejde la lucru şi, cu toate că nu eşti decât un pui de om, munceşti aproape cât un om mare în toată firea.

— O, prea mă lăudaţi…

— Ba nu, ba nu… spun ce gândesc… eu nu am obiceiul să fac complimente; sunt cam aspru la fire şi nu-mi e ruşine să spun ce gândesc.

Întărit de cuvintele acestea bune, Milo îşi recăpătase buna dispoziţie şi, curios ca totdeauna, punea prietenului său, Le Gonidec, fel de fel de întrebări. Ceea ce-i preocupa îndeosebi, era să afle dacă la a doua escală va putea să depună iar o scrisoare pentru Franţa.

— Cum nu! răspunse Le Gonidec, dar scrisorii acesteia îi va trebui mai mult timp să ajungă decât celeilalte, iar ultimele pe care le vom

expedia vor ajunge, poate, după sosirea noastră.

— E departe Havana? întrebă copilul.

— Da… destul de departe…

— Şi drumul e periculos?

— Destul de periculos, dar, în caz de primejdie, o să putem să ne apropiam de coastă, pe câtă vreme, când străbăteam Atlanticul, nu putea să fie nici pomeneală de aşa ceva. Deocamdată călătoria nu se anunţă prea rea, dar când vom fi în Pacific… O, atunci o să fie mai puţin plăcută, căci vom avea de străbătut o bună bucată până să dăm de ţărm.

— E mare Pacificul?

— Da, foarte mare… şi foarte adânc. În apropierea insulelor Tonga sunt funduri de nouă mii cinci sute de metri. Ia gândeşte-te: cel mai înalt munte de pe glob n-are decât opt mii patru sute de metri.

— Dar la adâncimile astea nu sunt peşti?

— Ba da. S-au descoperit peşti care trăiesc la astfel de adâncimi şi care suportă o presiune enormă. Sunt peştii numiţi malacoste care stau la opt mii de metri adâncime… Corpul lor e negru-albăstriu, şi au de o parte şi alta ale corpului un fel de aparate de luminat care pot fi deschise sau închise după voinţă. Unii peşti de la fund sunt lipsiţi de vedere dar, pentru a se putea hrăni, natura i-a înzestrat cu o gură foarte mare în care intră lighioanele mici ce mişună în mare. Peştii ăştia de la mari adâncimi au pielea acoperită cu un strat foarte gros de unsoare; oasele lor sunt moi. Când sunt scoşi la suprafaţă, ei ajung morţi, deformaţi din cauza lipsei de compresiune. Căci trebuie să-ţi spun, piciule, că cu cât înaintezi mai mult sub apă, cu atât presiunea sporeşte. Astfel, sunt vietăţi submarine care suportă o presiune de şase sute de atmosfere. Dacă submarinul nostru, care-i totuşi solid, ar atinge aceste funduri, ar fi turtit de îndată.

— Şi peştii pot trăi aşa de adânc?

— Da.

Cap. 52 – Înainte de plecare

Deşi Le Gonidec nu era un învăţat, citise mult şi, prin urmare, aflase multe şi putea să vorbească destul de sigur despre tot ce era în

legătură cu marea. Ştia, de pildă, că Mediterana este marea cea mai sărată de pe glob şi că după ea Marea Roşie e aceea care conţine mai multă sare. Ştia de asemenea că marea cea mai puţin sărată este Baltica şi că curenţii se datorează mai ales acţiunii vânturilor.

Se pricepea să vorbească şi despre cicloane, vânturi regulate, calmuri tropicale, tulburări atmosferice, nori şi anume fenomene climatologice. Puteai să-l întrebi şi în privinţa mişcărilor mării, a valurilor, a jocului talazurilor şi ştia să-ţi dea răspunsul potrivit.

Aflase toate acestea din cărţi şi cu prilejul călătoriilor pe care le făcuse.

Milo avea în el, precum vedeţi, un admirabil educator şi, zi cu zi, copilul băga în cap lecţii folositoare. Pe nesimţite devenea un adevărat marinar şi căpăta gust pentru o meserie care îi păruse foarte grea la început.

În timp ce Le Gonidec flecărea, Forgues şi Martinvast adormiseră legănaţi de susurul valurilor. Fauvel stătea rezemat de parapet, lângă chei, şi glumea cu marinarii francezi pe care îi zărea. Avea întotdeauna un cuvânt pe buze, o glumă de făcut. Era un tovarăş voios şi plin de viaţă.

Când se înnoptă, Milo, potrivit obiceiului, aprinse luminile pe bord căci se ştie că un vas, chiar când acostează la chei, e dator să-şi aibă luminile reglementare. Băiatul era însărcinat, împreună cu Cartahu, lampagiul, să aibă grija lor. Se achita de această datorie cu punctualitate.

— Timpul nostru de gardă e pe sfârşite, spuse Martinvast întinzându-se.

— Da, răspunse Forgues. Peste zece minute o să fim liberi.

— Atunci o să putem da o raită prin oraş.

— Eu nu sunt de părere. Plimbările noastre nu sunt niciodată plăcute…

— Mofturi! N-o să mai dăm peste patroni de baruri, ticăloşi cum a fost acela de la „Ancora Roşie”.

— Să nădăjduim, dar s-ar putea prea bine să ne întâlnim iar cu neamţul.

— Ei şi? Dacă ne-o spune ceva, o să-l punem la locul lui.

— Nenorocirea e că n-o să ne atace făţiş. Şi apoi, ai văzut că are

complici în oraş.

— Ce, ţi-e frică?

— Nu… sunt prevăzător, ceea ce nu e totuna cu frica.

Comandantul ieşise din chioşc şi auzi discuţia.

— Dragii mei, zise el, începând din momentul acesta sunteţi consemnaţi pe bord, pentru motive pe care le veţi înţelege, sunt sigur… Ştiţi că suntem pândiţi, că duşmanul nostru caută prin orice mijloace să împiedice sau, cel puţin să întârzie, plecarea noastră. Poate că acum n-o să mai îndrăznească nimic, dar se impune să fim cu ochii în patru. Două măsuri de prevedere preţuiesc mai mult decât una. Ştiţi că eu fac tot ce pot ca să vă fiu pe plac, dar serviciul înainte de toate.

— Am înţeles, domnule comandant, făcu Le Gonidec, nu ne mai clintim de pe bord.

Ofiţerul reintră în chioşc. La orele zece marinarii de pe „Français” se aflau toţi în hamacuri, în afară de santinele care vegheau pe punte. Comandantul de asemenea veghea, şi zăreai prin deschizătura de sus a chioşcului lumina gălbuie a lămpii. Lucra cu ofiţerii. Studia drumul pe care aveau să pornească a doua zi.

Noaptea trecu în linişte. Schimburile se făcură normal, iar în zori toată lumea se afla pe punte. După ce submarinul fu pus la punct, oamenii se aşezară pe chesoane aşteptând ordinele. Plecarea urma să aibă loc la orele opt (ora New Yorkului).

— Cred c-o să avem o vreme rea, spuse Le Gonidec.

— Parc-ai fi o cobe, zise Forgues.

— Dacă e cineva aici, cum spui, răspunse La Gonidec, apoi cu siguranţă că acela nu sunt eu.

— Niciodată nu trebuie să cobeşti vremea rea… căci o faci să vină.

— Mofturi! Eu cred că poţi prea bine să prevezi ce-o să se întâmple. În felul acesta nu eşti luat fără veste. Când cerul e învăpăiat în zori, e întotdeauna semn de vânt… iar dacă e vânt, e şi furtună…

— Nu întotdeauna, interveni Martinvast, nu poţi spune niciodată că o să fie vreme rea până când soarele nu se înalţă de-a binelea pe cer.

— Atâta pagubă! exclamă Fauvel. Dacă e timp urât… o să dansăm, atâta tot. Nu, zău, parcă v-ar fi frică de rău de mare… Ce marinari! Eu, cu cât sunt mai săltat de valuri, cu atâta mă bucur mai vârtos… N-

aveţi decât să navigaţi pe lacuri dacă nu vreţi să fiţi zguduiţi.

— Fauvel, spui prostii, glăsui Le Gonidec; ar trebui să ştii că pe unele lacuri sunt uneori vânzoliri ca pe mare.

— Nu ştiu… N-am navigat niciodată, decât pe lacul Dausmenil şi te asigur că era liniştit ca marea într-un bazin.

— Cu tine nu se poate niciodată vorbi serios…

Fauvel izbucni în râs.

— A, tu nu cunoşti lacul Daumesnil…

— Nu, răspunse Le Gonidec dar de bună seamă că nu este cine ştie ce lac, fiindcă altminteri ar fi însemnat pe hărţi.

— Ba nu, te înşeli… Îl găseşti pe toate hărţile cu împrejurimile Parisului, dimpreună cu lacul din Bois de Boulogne, cu lacul Enghien şi chiar cu lacul de la Buttes-Chaumont… Dă-mi voie să-ţi spun, dragă Gonidec, că nu te prea pricepi în geografie..

Bretonul înălţă din umeri şi nu răspunse.

Cap. 53 – În largul mării

Pe bordul submarinului concurent marinarii făceau pregătirile de plecare. Aveau un aer batjocoritor. Bucuroşi de prima lor izbândă, nădăjduiau desigur să câştige şi a doua etapă. La un moment dat intonară „God Save the King” la care marinarii francezi răspunseră prin „Marsilieza”. Pavilioanele ambelor naţiuni rivale fură înălţate. Ofiţerii stăteau pe punte.

— Ia spune-mi, glăsui Le Gonidec adresându-se lui Forgues, e opt fără zece şi „Holera” încă nu s-a ivit. Se vede că cuprins de frică, o fi renunţat să ne întovărăşească.

— Ar fi un adevărat noroc.

— Da, dar ar trebui înlocuit.

— Se va găsi lesne unul ca el.

— Desigur, dar aceasta ar putea să dea loc la contestaţii.

— Şi de ce? Din moment ce ofiţerii de pe „Victorious” ar primi pe cel ce li s-ar propune…

Urmă o pauză.

— Opt fără cinci, spuse Fauvel, cu siguranţă că neamţul n-o să vină…

Abia pronunţase cuvintele acestea şi Mr. Higghins sosi, gâfâind cu hainele în dezordine.

Străbătu puntea în fugă şi, înainte de a intra în submarin, se răsti la comandant:

— Nu o să meargă aşa!… Mă trataţi ca duşman, dar o să vă arăt eu…

Şi dispăru în interiorul submarinului, urmat de un marinar care, la un semn al lui Le Gonidec, se luase după el ca să-l supravegheze.

— Ce are javra asta? spuse Forgues. Să vedeţi c-o să mai născocească ceva.

— Treaba lui, replică Fauvel. Tot ce-o putea să spună el, e egal cu nimic… Să nu-l slăbim din ochi…

— La Brynge e jos cu el.

— Atunci putem să fim liniştiţi. La Brynge e un vulpoi.

O bubuitură de tun, urmată aproape imediat de alte două, se auzi. Era primul semnal care-i poftea pe concurenţi să pornească. Ambii rivali trebuiau să pornească singuri în larg, iar manevra nu va fi deloc uşoară căci portul era înţesat de vapoare.

Marinarii aşteptau cu o emoţie firească al doilea semnal care va fi cel de plecare.

— Încă un minut, spuse Le Gonidec aruncând o ochire în juru-i pentru a se asigura că fiecare era la postul lui. La cârmă se afla Martinvast. Iscusinţa îi era cunoscută şi de aceea i se încredinţase fără de şovăială cârma. Stătea drept, gata să pună vasul în mişcare. Comandantul şi cei doi ofiţeri ai săi se aflau în chioşc. Locotenentul Du Bourdieu dusese la gură tubul acustic.

O detunătură de tun spintecă văzduhul şi fanfarele începură să cânte imnul american.

Ambele submarine fură desprinse în acelaşi timp, „Victorious” se afla în faţa lui „Français” astfel că, de îndată ce ar fi pornit, ar fi avut o lungime mai mult decât concurentul său.

Martinvast manevră cu mână de maestru. Submarinul descrise o curbă rapidă şi trecu pe dinaintea lui „Victorious” pe care-l întrecu cu vreo treizeci de măsuri. Stânjenit deodată de un cargobot care venea în susul râului Hudson, submarinul englez fu nevoit să facă un ocol şi, prins în vârtej, bătu o clipă în loc. „Français” câştiga tot mai multă

distanţă asupra rivalului său.

— Ura! Ura! urlară marinarii francezi.

— Îl dăm gata! zise Fauvel.

— Stai, nu te pripi, nepoate, răspunse Le Gonidec. Dacă nu întâlnim vreo piedică, al nostru e…

Nu întâlniră niciuna, astfel că intrară în bazinul Sandy-Hook, în timp ce „Victorious” se afla încă în Hudson.

— Ei, ce spuneţi? strigă Martinvast. Mi se pare că am manevrat bine.

— Straşnic! exclamă Le Gonidec, eşti mare meşter, prietene… Ce s-or mai fi perpelind englezii!

Comandantul se apropiase, urmat de ofiţeri.

— Martinvast, zise el, te felicit din suflet… ai dat dovadă de-o dibăcie remarcabilă şi e o hotărâre minunată.

— Facem ce putem, domnule comandant, răspunse Martinvast. Trebuie să ne luăm revanşa, nu e aşa? Dacă motoarele au să funcţioneze ca acum, vom păstra o superioritate serioasă asupra lor…

Motoarele zvâcneau cu o regularitate desăvârşită, iar submarinul spinteca valurile în linie dreaptă, stârnind o spumă albă.

Comandantul se postase cu ocheanul la ochi în partea de dinapoi şi privea în direcţia unde se afla, probabil, submarinul englez.

— Câştigăm în distanţă, spuse el în sfârşit.

Şi mări viteza vasului său. „Victorious” se zbuciuma ca un rechin negru, departe, pe mare, dar era vădit că n-o să-şi poată ajunge concurentul.

Mr. Higghins, care se urcase pe punte, privea şi el cu ocheanul. Părea furios şi rostea în englezeşte fraze întretăiate.

Marinarii glumeau, iar Fauvel strigă întrebuinţând într-adins limbajul marinăresc ca să fie înţeles numai de camarazi:

— Uitaţi-vă la „Holera”. Face venin.

— Da, răspunse Forgues, cred că n-o să poată mistui chiulul.

Englezul pricepu desigur că-şi băteau joc de el, căci aruncă marinarilor o privire piezişă. Submarinul englez de-abia se zărea.

— De ne-am păstra distanţa, spuse Fauvel.

— Şi de ce nu? Câtă vreme motoarele vor merge ca acum, n-avem de ce ne teme. Păcat că-i nevoie să stopăm la escale, altminteri, l-am

lăsa pe englez de căruţă.

— Eu, cred, spuse Le Gonidec că ar fi trebuit, după regulament, să ne bucurăm de regimul favorii.

— Cum adică?

— Foarte simplu. Presupune, de pildă că ajungem la Havana cu douăzeci de minute sau cu o jumătate de oră înaintea concurentului nostru; ei bine, ar trebui să se ţină cont de asta.

— Da… dar uiţi că noi am ajuns la New York cu cel puţin o oră după englez…

— Aşa e, dar nu din vina noastră… şi apoi am pierdut pentru a-i salva pe pescarii bretoni, aproape trei sferturi de ceas.

— E mai bine că lucrurile s-au petrecut aşa.

— La urma, urmei, poate că ai dreptate.

Cap. 54 – Mr. Higghins e furios

Mr. Higghins umbla de colo până colo pe punte, furios. La un moment dat se încrucişă cu comandantul, îl privi o clipă, şi-i zise:

— Domnule, dacă eu mă aflu acum aici, nu-i decât din vina marinarilor dumneavoastră.

— Ce vreţi să spuneţi?… nu pricep… glăsui ofiţerul.

— Nu pricepeţi? Mă mir…

— Dacă vă spun, domnule, că nu pricep, trebuie să mă credeţi.

— Domnule, spusele dumneavoastră sunt o nechibzuinţă… După ceea ce s-a petrecut la barul „Ancora Roşie”, ar trebui să fiţi mai puţin arogant şi să nu ridicaţi tonul în chipul ăsta.

— Şi dacă aşa vreau?

— Fă ce pofteşti… nu-ţi mai răspund. Sunt acum lămurit asupra dumitale… eşti un duşman, iar procedeele pe care le întrebuinţezi sunt nedemne de-un om de categoria dumitale.

— Asta e o insultă, domnule!

— Ia-o cum vrei… când cineva se poartă aşa cum te-ai purtat dumneata, când caută prin mijloace pe care poţi să le calífici cum vrei, să-i împiedice pe marinari a se înapoia pe bord, e judecat…

— A, credeţi? Ei bine, şi dumneavoastră sunteţi judecat… Ştiu ce aţi pus la cale împotriva mea. Aţi căutat să mă asasinaţi. Astă-noapte,

pe-o stradă din New York nişte indivizi care erau, cu siguranţă, marinari deghizaţi, s-au năpustit asupra mea şi m-au lovit cu violenţă… M-au lăsat pe pavaj, crezându-mă mort, dar precum vedeţi, eu mă ţin bine, astfel că am izbutit să mă întorc pe bord.

Scos din fire de-un atare limbaj, comandantul îşi păstră totuşi sângele rece. Îl măsură pe englez cu privirea şi-i spuse cu răceală:

— Domnule, cauţi să ripostezi… ştiu că am împotriva dumitale dovezi covârşitoare şi, deoarece te vezi pierdut, încerci să mă intimidezi; vreme zadarnică, nădăjduiesc, deoarece am pus autorităţile americane la curent cu procedeele dumitale. Ele vor raporta amiralităţii engleze, astfel că vom vedea ce va mai urma.

Mr. Higghins râse în silă:

— Da… da, vă stingheresc… prezenţa mea pe bord vă împiedică să încălcaţi regulamentul… dar şi eu am înştiinţat amiralitatea engleză.

Comandantul socoti de prisos să răspundă. Exasperat, englezul îi aruncă cuvintele acestea:

— Vom vedea… vom vedea… eu am să rămân pe submarinul acesta în ciuda dumneavoastră… Iar dacă oamenii dumneavoastră mă vor insulta, veţi avea de-a face cu mine.

— Ce, mă ameninţi?

— Ia-o cum vrei.

— Uiţi că eu sunt stăpân absolut pe bord?

— Da… ştiu… poţi să-i pun pe bandiţii dumitale să m-arunce în mare… De altfel, nici dumneata nu eşti mai breaz ca ei.

Comandantul se-ngălbenise.

— Domnule, spuse el cu-n uşor tremur în glas, m-ai insultat… la sfârşitul cursei îmi vei da satisfacţie… ai să afli atunci că nu se vorbeşte aşa cu un ofiţer francez. Nu numai că eşti lipsit de bună creştere, dar eşti un bădăran…

— Un bădăran?

— Da… un bădăran…

Englezul ridică mâna asupra ofiţerului.

— Ia seama, îi spuse acesta. Dacă îndrăzneşti să mă atingi… te pun în fiare.

Ameninţarea avu ca efect liniştirea zevzecului.

— Bine, făcu el, îţi voi da satisfacţie… vei afla atunci cine sunt eu.

— Ştiu de pe-acum… şi mă tem că dumneata ştii şi mai bine.
— Ce vrei să spui?
— Caută de înţelege…
— Dar… domnule… dumneata eşti cel care, mă insultă.
Comandantul îi întoarse spatele şi intră în chioşc.

Cap. 55 – Forgues îi spune lui Mr. Higghins ce crede despre el

— Ai văzut, îi spuse Le Gonidec lui Forgues, canalia l-a ameninţat pa comandantul nostru.

— Da, dar comandantul îi va plăti cu vârf şi îndesat, fii sigur. Ofiţerul nostru nu e un om de paie, şi, dacă ar putea să facă ce ar vrea, poţi fi sigur că l-ar fi pălmuit pe neamţ.

— Cu toate astea e dezgustător lucru să ai cu tine un astfel de individ şi ai să vezi că nu vom scăpa de el.

— Să vedem… Deocamdată, însă, îţi făgăduiesc că-i voi face viaţa amară. Până acum el avea la dispoziţie un marinar, de azi încolo, nu-l va mai servi nimeni, se va descurca singur. Şi apoi, am să-l recomand bucătarului… i se vor servi bucatele ceva mai arse…

— Nu eu am să-i iau apărarea…

— Nici eu, spuse Fauvel care se apropiase. În primul rând, trebuie să-l punem la carantină.

— Bineînţeles, murmură Forgues.

— Când ne va vorbi, să nu-i răspundem.

— Ne-am înţeles.

— Iar când va avea nevoie de ceva, să-şi caute singur. Fiţi pe pace, am să dau camarazilor cuvântul de ordine şi vă asigur că-l va trece năduful până la plecare.

— Nu eu am să mă împotrivesc.

Comandantul se arătase iar. Vorbi o clipă cu mecanicii, apoi se uită la ceas. Deoarece Mr. Higghins voia să se apropie de el, îl ocoli şi se înapoie în chioşc.

Submarinul gonea cu aceeaşi viteză. „Victorious” nu se mai zărea. Fauvel, Le Gonidec, Forgues şi Milo, postaţi dinapoi, cercetau orizontul.

— Nu e, exclamă Fauvel… n-o să mai vedem „englişul”… oricât s-

ar trudi, nu ne mai ajunge…

Mr. Higghins auzise.

— Aha, credeţi că n-o să ajungă? bombăni el.

— Cine vorbeşte cu tine neamţule? replică Fauvel. Închide-ţi pliscul.

Englezul se năpusti asupra lui Fauvel, îi repezi un pumn pe care marinarul îl evită cu o retragere a corpului, spunând:

— A, să nu încerci jocul ăsta cu mine căci te înştiinţez că dacă mă atingi, te fac praf într-o clipă.

— Mi-ai spus neamţ… exclamă Mr. Higghins al cărui glas tremura.

— Da, răspunse Fauvel. Ţi-am spus neamţ fiindcă eşti… dovada o avem…

Echipajul forma un cerc în jurul amândurora. Se auziră glasuri:

— Huo!… huo! Neamţule!

Le Gonidec încercă să-i potolească pe marinari.

— Tăceţi, le spuse el, individul nu merită nici măcar să vă ocupaţi de el… Închipuiţi-vă că nici n-ar exista…

În faţa atitudinii ameninţătoare a marinarilor, Mr. Higghins socoti cu cale să nu mai stăruie. Coborî în submarin. Forgues veni după el.

— Fii cu ochii în patru, îi strigă Le Gonidec.

— N-avea nicio grijă.

Văzând că Forgues a venit după el ca să-l supravegheze, englezul îi spuse cu un ton tăios:

— Ce, ai venit să mă spionezi?

— Da, răspunse Forgues, cu începere de astăzi n-ai să mai rămâi o clipă singur. În felul ăsta n-ai să poţi să strici telegrafia fără fir. Crezi, oare, că noi suntem nişte nătărăi şi că nu am văzut demult ce anume urmăreşti? Deoarece suntem între noi, pot să-ţi spun ce gândesc despre dumneata. Eşti un mizerabil… te-ai introdus aici prin tertipuri, înşelând autorităţile engleze… lucrezi în interesul unuia care a făcut rămăşag mare, şi te sileşti să ne sabotezi vasul ca să-l favorizezi pe concurentul nostru. Îţi pierzi vremea, stimabile… Să nu faci pe şiretul că, să ştii, te pocnesc.

Şi, spunând acestea, Forgues îi arătă pumnii săi enormi.

Cap. 56 – Spre Sud

Mr. Higghins nu cuteză să răspundă. Singur, înlăuntrul submarinului, cu un uriaş ca Forgues, înţelese că nu-i va merge bine. Se mărgini să murmure printre dinţi:

— Bine, vom vedea noi dacă oamenii echipajului au dreptul să mă insulte. Deoarece comandantul îi susţine, mă voi adresa celor în drept.

— Da, spuse Forgues, adresează-te cui vei vrea, dar să nu ne mai plictiseşti aici.

Englezul se duse la locul lui obişnuit şi se cufundă în lectura revistei lui. Forgues se aşeză de asemenea şi începu să citească o gazetă veche pe care o găsise în pachet. Din când în când se ridica, urca cele câteva trepte ale scării de fier şi se adresa camarazilor de pe punte:

— Ei, merge? Ne ajunge „Victorious”?

Glasurile îi răspundeau:

— Merge… Englezul era la o milă, cel puţin…

Răspunsurile îl făceau să tremure pe Mr. Higghins, iar Forgues petrecea de minune pe seama englezului.

Submarinul trecuse de nisipurile Sandy-Hook-ului, şi cobora spre sud. Marea era frumoasă; o adiere uşoară de vânt dinspre vest brăzda suprafaţa apelor…

Deodată se auzi glasul comandantului care striga:

— Astupaţi pretutindeni… ne scufundăm!

Marinarii, care până atunci stătuseră pe punte, se înfundară în interiorul submarinului. Nu se mai auzi decât apa, care pătrundea în balasturi. După ce stabili echilibrul la o adâncime de cincisprezece metri, comandantul cedă locul său locotenentului Du Bourdieu şi se retrase în încăperea strâmtă care-i servea de cameră. Motoarele electrice mergeau cu toată viteza.

— Îl dăm gata, spuse Fauvel. Cu siguranţă că englezul n-o să ne ajungă.

— Probabil, răspunse Le Gonidec.

— Cunoşti locurile prin care trecem?

— Da, am navigat aproape pretutindeni. Acum şaisprezece ani am plecat din New York pe un afurisit de vas care se numea „Pingouin”,

şi m-am dus la Haiti, adică am străbătut drumul pe care îl facem acum, dar ceva mai încet, bineînţeles. Îmi aduc aminte că până la capul Hatteras am avut vânt potrivnic… Culmea nenorocirii fu că, puţin mai înainte de-a ajunge în insulele Bahama, era cât pe-aici să ne lovim de stâncile din Matanilla care se află la nord de micul Banc al Bahamei. Păcătos loc! Îţi închipui că poţi să navighezi cu toată siguranţa şi când colo se iveşte o insulă, pe urmă alta, şi aşa până la capul Maisi care domină canalul Vântului. Şi te asigur că i se potriveşte numele… Trebuie să-ţi mai spun că „Pingouin” nu era un vas tocmai solid. Avea o vechime de aproape patruzeci de ani, şi era un adevărat cuib de şoareci… Ne treceam zilele şi nopţile vânând blestematele rozătoare care dădeau iama la proviziile noastre. A, o să ţin minte călătoria asta cât voi trăi!

— Aşadar, spuse Milo, când o să ajungem lângă insulele Bahama, de care vorbeşti, drumul pe sub apă va fi periculos.

— Nu, piciule, fii fără grijă. Nu vom trece printre insulele Bahama. Le vom lăsa la stânga, vom intra în strâmtoarea Floridei şi apoi vom porni drept spre Havana. Totuşi, va trebui să fim cu luare aminte în strâmtoare, căci pe stânga e un banc de stânci cărora navigatorii le spun: „Frânge-Gât…”

— Ei şi? întrebă copilul.

— Cee?

— După ce-o să trecem de Havana?

— O, atunci vom avea spaţiul în faţa noastră, dar vom avea şi talazuri, astfel că vom ţopăi serios…

Cap. 57 – Scrisoarea lui Milo

Le Gonidec, exagera puţin când, vorbea despre stâncile Floridei.

Acestea sunt mai puţin periculoase decât voia el să spună, căci se găsesc de-a lungul litoralului; şi pot fi ocolite cu uşurinţă, mai ales de un vapor. Nu sunt periculoase decât pentru corăbiile care sunt supuse capriciilor vântului şi nu pot urma o linie dreaptă.

Comandantul Dartois, care era un marinar desăvârşit şi care avea la dispoziţia sa hărţi la o scară mare, nu va face imprudenţă de a se apropia de stânci.

Marea era tot calmă, iar submarinul luneca uşor pe sub apă. Milo se folosi de timpul favorabil pentru a-i scrie surorii lui. Ceru prietenului său Le Gonidec foaie şi cerneală şi se aşeză în dreptul unei mescioare de fier care slujea de birou oamenilor din echipaj. Scrise cât putu mai frumos următoarele rânduri:

„Draga mea surioară,

Am plecat din New York, un oraş mare şi frumos de care nu-ţi poţi face o idee, şi gonim spre Havana, unde vom face al doilea popas. Am fost cu prietenul meu De Gonidec şi cu alţi câţiva să dăm o raită prin New York şi pot să-ţi spun că m-am minunat de cele ce-am văzut. Am văzut case care aveau cel puţin patruzeci de etaje; li se zice: „zgârie-nori”, şi te asigur că n-aş vrea să stau la ultimul etaj… Străzile sunt pline de automobile, de camioane, şi sunt căi ferate care trec pe deasupra străzilor, pe poduri de fier. E o gălăgie îndrăcită, şi trebuie să strigi ca să fii auzit. Am mai văzut multe clădiri al căror nume nu mi-l mai amintesc şi care se pare că sunt birouri de comerţ. Portul e minunat. Parcă toate vapoarele din lume şi-ar fi dat întâlnire aici. Vezi unele enorme, cargouri, corăbii şi te întrebi cum de se pot descurca toace vasele astea, când vor să pornească la drum. Scrisoarea pe care, desigur ai primit-o şi prin care îţi dădeam câteva amănunte asupra primei părţi a călătoriei noastre, a fost ştampilată pe bordul lui „Rochambeau”, ştii transatlanticul acela mare pe care l-am văzut împreună în bazinul Eurei, la Havre, şi care ţi se păruse aşa de frumos. Ei bine, alături de alte vapoare pe care le-am mai întâlnit, el e cum s-ar zice un vaporaş. Nu-ţi poţi închipui cât sunt de mari vapoarele care vin din New York. Dacă voi mai naviga, şi dacă într-o zi am s-ajung căpitan, te voi lua în America, dar aceasta n-are să se întâmple aşa de curând, căci în marină nu se avansează atât de repede. Acum eu nu sunt decât „muss” – cum s-ar zice, ucenic – pe urmă voi fi elev, apoi marinar, dar dacă vreau să ajung căpitan de cursă lungă va trebui să muncesc, deoarece examenele sunt grele. În sfârşit, vom vedea… n-am ajuns încă acolo. Poate chiar că o să aleg o altă carieră, Totul va atârna de împrejurări. Ceea ce doresc, draga mea surioară, e să câştig bani mulţi pentru ca tu să fii fericită şi să nu ai nevoie să munceşti. Deunăzi stăteam culcat în hamacul meu, şi-am visat-o pe mama. Se apleca spre mine şi-mi spunea: „Să n-o uiţi pe surioara ta, dragul meu, Milo… Munceşte pentru

ea… eu te privesc de sus din Cer şi te ocrotesc". Nu era decât un vis, dar mă întreb câteodată dacă, în timp ce noi dormim, cei pe care i-am iubit nu vin să ne vadă. Oricum, amintirea scumpei noastre mame stăruie mereu în mintea mea, aşa că m-am încredinţat că ea este întruna lângă mine.

Nu mă plâng de noua mea situaţie, n-o duc prea greu, şi toţi oamenii din echipaj, precum şi ofiţerii, sunt foarte buni cu mine. E drept că fac tot ce pot ca să nu capăt dojeni. Submarinul nostru merge de minune şi, în momentul când îţi scriu l-am întrecut pe concurentul nostru englez. Aproape sigur că vom ajunge înaintea lui la Havana. Dacă o să fie tot aşa şi cu celelalte escale, vom fi cât se poate de fericiţi. Dar tu, draga mea surioară, îmi înduri bine lipsa? Aş vrea să primesc o scrisoare de la tine, însă văd că este cu neputinţă… numai dacă nu ai să-mi scrii la una din ultimele noastre escale. Ai putea de pildă, să adresezi scrisoarea la Singapore, dar nu… când ea o să ajungă acolo noi vom fi trecut mai departe. Scrie-mi mai bine la Colombo, punând pe plic: Domnului Emile Mahaut… pe bordul submarinului „Français", portul Colombo (Insula Ceylan).

Aş vrea tare mult sa-ţi mai scriu, dar bag de seamă că lumea de aici are treabă cu mine. Închid, deci, scrisoarea, sărutându-te cu drag şi dorindu-ţi curaj.

Fratele tău care te iubeşte,
MILO"

După ce încheie scrisoarea, o băgă în plic şi o puse în cutiuţa care-i slujea de sertar…

— Hei, piciule, îi spuse Le Gonidec, văd că ai scris un răvaş lung.

— Da… dar aş fi putut să-l fac şi mai lung.

— Eu nu scriu niciodată mult. Îmi spun întotdeauna că am să umplu patru pagini, dar, când am un condei în mână nu mai ştiu ce să scriu şi repet întruna aceleaşi lucruri… Totuşi, când vorbesc, nu duc lipsă de idei, dar în faţa hârtiei nu mai găsesc nimic. Îi admir pe cei care pot să scrie pagini întregi, fără să se oprească. Pe bordul unui vas de război, pe care slujeam, aveam un ofiţer care scria… scria, grozav. Când se pornea, nu se mai opresc şi trebuia să i se aducă totdeauna aminte ora serviciului. Se pare că ceea ce el aşternea pe hârtie era ceva straşnic… Nu scria scrisori… ci istorii… adică un fel de romane.

Când ajungea în port, le tipărea. Într-o zi, când o să am timp, o să citesc ce a scris el… îl chema Julien Viaud, dar numele lui de scriitor era Pierre Loti. Era un om de ispravă, şi bun şi blând cu marinarii. Nu-mi aduc aminte să fi dat vreodată o pedeapsă. Nu era cum era colegul lui, comandantul Bouchard. Ăsta era gâlcevitor şi rău. Pentru nimica toată te băga în fiare şi, dacă aveai nenorocirea să reclami, îndoia porţia. Nu-l iubeam, şi el ştia bine şi, de aceea ne făcea viaţa amară. Ne răzbunam pe el în sufletul nostru… al marinarilor. Când dădea comanda în faţa marinarului, noi aveam totdeauna grijă să facem anapoda, astfel că primea bobârnace de la superior, dar când comandantul Viaud era de serviciu, totul mergea strună… Vezi tu, piciule, în marină e ca peste tot… sunt băieţi buni şi răi… Dacă bietul marinar dă peste unul bun, cu atât mai bine pentru el, dar dacă are nenorocirea să dea peste unul rău, atunci viaţa pe bord, care şi aşa nu o prea veselă, devine de nesuferit. Stai, ce-i acolo? Englezul nu pare mulţumit… ce i s-o mai fi întâmplat?

Cap. 58 – Mr. Hjgghins nu e mulţumit

Mr. Higghins făcea într-adevăr o larmă grozavă! Bucătarul îi servise masa, şi se pare că masa nu îi era pe plac deoarece răcnea.

— Ce, eu sunt câine, striga el, de mi se aduce o astfel de hrană?… Ia-o înapoi şi adu-mi altceva.

— Altceva, nu mai e, răspunse bucătarul.

— Cum? Doar n-o să mă faceţi să cred că vă lipsesc proviziile pe bord. În loc de infecţia asta, dă-mi nişte conserve.

— N-avem conserve.

— Atunci serveşte-mi orice… şuncă, ouă tari… Trebuie să mănânc… Amiralitatea engleză îmi plăteşte hrana, şi înţeleg să fiu tratat pe acelaşi picior cu ofiţerii.

Bucătarul luă mâncarea şi se înapoia la bucătărie. Înveseliţi, marinarii râdeau în ascuns.

— Bravo, spuse Fauvel. Să vedem ce-o să fie… o să-i facem neamţului zile fripte…

Mr. Higghins continua să strige. Se duse la comandant şi fu auzit spunând:

— Nu mai poate să meargă aşa. Mi se dau bucate scârboase… Te rog să dai ordin bucătarului dumitale să ia seama la ce-mi dă… Adineauri mi-a adus o friptură pe care niciun câine n-ar fi mâncat-o. Eu am dreptul la hrana ofiţerilor şi nu înţeleg să fiu tratat ca ultimul om din echipaj…

— Bine, vom vedea, răspunse comandantul în silă.

— Dă imediat ordine…

— Ţi-am spus că voi vedea… ajunge, nu?

— Nu, nu ajunge… vreau… pretind să-l chemi îndată pe bucătar.

— N-am timp acum.

— Dar, domnule… dumneata uiţi cine sunt eu.

— Nu… nu uit, ştiu ce să cred despre dumneata… Du-te la locul dumitale şi lasă-mă, îmi tulburi calculele…

— Atunci va trebui să mă lipsesc de mâncare.

Comandantul nu răspunse. În sfârşit, pentru că englezul îl sâcâia, ofiţerul îi spuse:

— Ajunge, domnule!

Şi cuvintele fuseseră pronunţate pe-un ton atât de puţin prietenos, încât Mr. Higghins nu mai stărui. Se aşeză într-un colţ, bombănind.

Fauvel izbucni în râs, şi mateloţii îl imitară.

— Sălbaticilor! mormăi Mr. Higghins.

— Neamţ murdar, replică Forgues care auzise.

Precum se vede, relaţiile erau tot mai încordate între inginerul supraveghetor şi marinari. Într-o zi sau alta lucrurile se vor sfârşi rău. Deocamdată oamenii nu se mai sfiau să-i joace orice renghi. Când voia să se culce, găsea păturile hamacului ude; voia să se aşeze la locul lui obişnuit, – scaunul pe care îl pusese într-un colţ, dispăruse. În fiecare clipă marinarii îl deranjau sub pretextul că execută o manevră, sau îl îmbrânceau din treacăt. Dar bucătarul îi făcea, în special, zile fripte. Îi pregătea bucate ciudate, arse; pâinea avea totdeauna gust de petrol, iar berea era acră.

Mr. Higghins se revoltase la început, dar la urmă pricepu că, cu cât va protesta mai mult, cu atât mizeriile vor continua.

Nu mai putea să se bizuie nici pe sprijinul comandantului.

Atunci se domoli şi căută să se apropie de echipaj, dar oamenii îl trimiseră la plimbare. Era în permanenţă supravegheat; doi ochi

stăteau totdeauna ţintiţi asupra lui şi marinarii nu se mai ruşinau să spună cu glas tare: „Păziţi-l pe neamţ!”.

Era Mr. Higghins cu adevărat neamţ? Până atunci fusese cu neputinţă să-l dea de gol, cu toată scrisoarea făcută în nemţeşte şi găsită la el.

Lucru sigur era că era duşman, şi-l tratau ca atare.

Submarinul englez nu mai fusese zărit din ajun şi, mai mult ca probabil, nu o luase înainte. Se găsea, după calculele ofiţerilor, la vreo două-trei mile în urmă.

La două zile după plecarea din New York, oamenii avuseseră un moment de emoţie căci fusese semnalat în faţă un punct negru care putea să fie „Victorious” dar se constată în curând că era un mic remorcher american care făcea serviciul coastelor.

Le Gonidec şi Forgues nu mai puteau de bucurie.

— I s-a înfundat englezului, spunea bretonul… Vedeţi că maşinile lui nu sunt mai puternice decât ale noastre.

Totdeauna pesimist, Martinvast avea rezerve. Când îi cereai părerea el răspundea clătinând din cap:

— Nu vă aprindeţi… „Victorious” e foarte „iute” şi, dacă nu ne-a putut ajunge, e pentru că i s-o fi întâmplat vreo stricăciune la motoare.

Ofiţerii erau de aceeaşi părere. Până când vor fi informaţi, submarinul mergea cu regularitate desăvârşită.

Într-o dimineaţă „Victorious” fu, însă, semnalat. Era tot în urmă, dar părea că înaintează mai repede. Ba îl ajunse chiar pe „Français”. În cele şase ore de mers la suprafaţă, ambii concurenţi se ţinură la aceeaşi înălţime. În sfârşit, se cufundară din nou şi, datorită microfonului, se auzi multă vreme plescăitul elicelor. Zgomotul scăzu în cele din urnă, apoi se stinse.

— E în urmă?… e înainte? se întreba Fauvel. N-o să ştim decât când ne vom urca din nou la suprafaţă.

— Eu cred, răspunse Le Gonidec, că e în urma noastră… Când se scufundă nu se poate lua la întrecere cu noi, am mai băgat de seamă.

— Nu trebuie să ne facem iluzii, îşi dădu cu părerea Forgues.

Nesiguranţa dură şase ore, apoi când, în sfârşit, comandantul dădu ordinul de urcare; concurentul fu zărit din nou. Era la o mică distanţă

înaintea submarinului francez.

Atunci se porni o luptă înverşunată. Rând pe rând, submarinele se întreceau. Nicicând o cursă n-a fost mai disputată. Atunci se putu observa că amândouă submarine erau deopotrivă, şi că numai un accident sau o conducere greşită ar putea provoca înfrângerea unuia din ele.

Cap. 59 – O surpriză

Se apropiau de Florida unde curenţii sunt extraordinar de violenţi. Venise ceasul scufundării din nou, astfel că rivalii se pierdură din vedere.

— Dacă triumfăm, spuse Fauvel, va însemna că suntem norocoşi.

— Ei, declară Le Gonidec, deocamdată nu suntem decât la începutul expediţiei… vom vedea. Totul atârnă de tăria motoarelor. Englezii au şi ei motoare bune, dar ale noastre sunt straşnice. Şi apoi, trebuie să ţinem seamă şi de accidentele care se pot ivi pe drum. Fiecare cu norocul lui.

— Eu, spuse Forgues, dacă vreţi să ştiţi părerea mea, eu cred că o să câştigăm.

— Toţi ai noştri o doresc… dar pe ce te bizui tu?

— Pe o observaţie pe care am făcut-o la New York, examinând cu luare aminte submarinul englez. E mult mai rotund decât al nostru, în faţă, şi când va naviga pe suprafaţa Pacificului, va întâmpina mai multă rezistenţă… Până acum el era nou-nouţ, aşa că a putut să o scoată la capăt, dar veţi vedea când va osteni niţel.

— Da, s-ar putea prea bine să ai dreptate… locotenentul Du Bourdieu spunea deunăzi la fel.

— Ei vezi?…

În fiecare zi se făceau tot telul de presupuneri. Până când vor vedea viteza lui „Victorious” scăzută, acesta gonea încă destul de bine, astfel că atunci când ajunseră în raza Havanei îşi întrecuse concurentul cu o sută de metri.

— Să vedeţi, strigă Fauvel c-o să ne scarmene din nou… Dar ce o fi făcând comandantul nostru? Uite-l că a dat ordin cârmaciului să cotească la dreapta. O să pierdem partida… De ce n-o ţine drept

înainte?

— De bună seamă că ştie comandantul ce face, răspunse Le Gonidec.. …

— Deocamdată englezul ne-ntrece tot mai mult…

Fauvel vorbea fără pricepere. Dacă modificase direcţia submarinului, comandantul avea motivele sale. El mai navigase prin locurile astea, pe bordul unui cuirasat, şi-şi aducea aminte că nu mult după trecerea Floridei întâlnise un năprasnic curent numit „Cross Driver”. Se folosise de această constatare, iar astăzi va putea să câştige o mare distanţă asupra concurentului său.

Într-adevăr, submarinul englez se afla în plin „Cross Driver” şi aproape nu mai înainta, în timp ce submarinul francez, împins de un curent prielnic, gonea drept spre Havana. Când englezii observară eroarea, era prea târziu şi nu mai puteau să lupte. „Français” luă mai întâi o distanţă asupra concurentului, pe urmă alta, şi alta, şi fu împins direct în portul Havanei.

— Ura! Ura! strigă Le Gonidec. Li s-a înfundat englezilor!

Mr. Higghins scoase un mormăit de fiară.

— Hei, când vă spuneam eu! murmură Forgues.

Fauvel era încurcat.

— Sunt un nătărău, glăsui el. M-am îndoit de comandantul nostru; am făcut rău. E foarte iscusit. Dacă îi sunt aşa de cunoscuţi curenţii din Pacific, putem fi siguri de izbândă.

Submarinul francez intra în port, dar în loc să fie salutat cu urale, întâmpină o tăcere generală.

— Hei, ce înseamnă asta? spuse Forgues. Locuitorii Havanei or fi anti-francezi? Dar nu, cu neputinţă. Am auzit întruna că ţin la noi foarte mult. Poate că n-or fi la curent cu „meciul” nostru, îşi închipuie, desigur, că facem un turneu obişnuit.

După ce submarinul acostă, avură explicaţia atitudinii acesteia ciudate.

Ofiţeri înzorzonaţi cu fireturi se urcară în submarin, iar unul dintre ei, mai înzorzonat decât ceilalţi, spuse comandantului Dartois:

— Vă rechiziţionăm submarinul.

— Cum? Ne rechiziţionaţi submarinul?… Dar n-aveţi drept.

— Ne luăm dreptul singuri.

— Domnule, actul dumneavoastră e incalificabil.

— Nu, domnule… veţi înţelege. Republica cubană este în revoluţie… trupele guvernamentale au un submarin, iar noi n-avem niciunul…

— Dar submarinul acesta nu e vas de război.

— Ne va servi ca să transportăm muniţii fraţilor noştri din Santiago.

— Şi cine-l va conduce?

— Chiar dumneavoastră.

— Refuz cu hotărâre. Eu sunt străin şi nu pot trece nici de partea trupelor stăpânirii, nici de a răzvrătiţilor.

— În cazul ăsta, ne vom lipsi de dumneavoastră. Se găsesc aici ofiţeri de marină, care s-au raliat cauzei noastre; au să conducă ei.

— Dar noi nu ne putem opri… noi facem ocolul lumii… avem un concurent care va sosi peste câteva clipe… orele noastre sunt numărate.

— Va fi rechiziţionat şi concurentul dumneavoastră… prin urmare, şansele vor fi egalizate.

Un grup de oameni înarmaţi se îmbulzea pe chei, scoţând strigăte sălbatice.

— Domnule, zise comandantul Dartois, ofiţerii, marinarii şi eu ne supunem forţei, dar vom adresa o plângere Prezidentului Statelor Unite.

— Aveţi telegrafie fără fir pe bord?

— Da, domnule.

Individul înzorzonat făcu un semn şi vreo cincizeci de inşi înarmaţi năvăliră în submarinul care fu ocupat milităreşte. Oamenii din echipaj stăteau pe punctul de a se împotrivi, dar, voind să înlăture o vărsare de sânge, comandantul le porunci să cedeze.

Un om coborî la postul T.F.F., şi acesta era desigur un telegrafist, căci şeful rebelilor îi dictă un mesaj.

În momentul acela submarinul englez sosea. Rebelii îl lăsară să acosteze, apoi îl rechiziţionară şi pe el, spre ciuda ofiţerilor englezi care protestau cu vioiciune.

— N-avem încotro, domnilor, le strigă comandantul Dartois. E mai bine să nu ne împotrivim.

Şeful rebelilor se crezu dator, să se prezinte.

— Domnule comandant, spuse el, mă numesc Huerta de Spinola. Eu, dimpreună cu generalul Romero y Martinez, comand trupele anti-guvernamentale. Ţinta noastră e să-l doborâm pe Prezidentul Zayas care s-a refugiat cu soldaţii săi în provincia Santa-Clara; şi să numim în locul lui pe generalul nostru. După ce vom triumfa, vă vom înapoia submarinele şi, dacă pretindeţi, vă vom acorda o despăgubire importantă… Noi nu suntem tâlhari. Suntem oameni cinstiţi care luptăm pentru o cauză nobilă. Prezidentul Zayas a devenit nepopular, iar poporul s-a ridicat împotriva lui. Ştiu că s-a adresat la Washington ca să ceară sprijinul Statelor Unite, dar mesajul său a fost interceptat. Noi nu dorim să vărsăm sânge, dar dacă suntem siliţi, vom şti să arătăm trupelor guvernamentale puterea noastră, şi nu ne dăm în lături din faţa puştilor şi a tunurilor.

Comandantul Dartois socoti de prisos discuţia. Ofiţerii englezi îl imitară.

Cap. 60 – Situaţia se agravează

Rebelii puseră stăpânire pe amândouă submarinele şi marinarii se văzură siliţi să debarce.

— Straşnic! spuse Fauvel… Ce ziceţi de aventura asta?… Cine ar fi putut să bănuiască aşa ceva?… Indivizilor ăstora nu le pasă… Sunt în revoluţie… au nevoie de submarine, pun mâna pe ce le iese în faţă… Dacă ar fi avut a face cu un bun crucişător, prevăzut cu o artilerie puternică, ar fi văzut ei pe dracu… Nouă ne e cu neputinţă să ne apărăm… Doar n-o să ne împotrivim cu un nenorocit de tun de 37 de milimetri… S-a dus dracului călătoria noastră!

— Poate că nu! răspunse Le Gonidec. Au să ne dea înapoi submarinele.

— Dar, numai dacă nu le-or strica duşmanii lor.

— Oricum, n-avem noroc…

— Numai de nu s-ar întâmpla complicaţii, adăugă Forgues. Să vedeţi că o să fim învinuiţi de pactizare cu rebelii şi-o să fim împuşcaţi… Atât ne-ar mai lipsi…

— O să putem dovedi oricând, zise Le Gonidec, că am rămas neutri

în afacerea asta.

— Să dovedim… să dovedim… e uşor de spus. Într-o ţară răsculată nu ştii niciodată ce se poate întâmpla. Dacă vom fi siliţi să ne urcăm pe bord şi să luăm parte la manevră?

— A, asta ar fi culmea! De ce a fost fixată Havana ca escală? Nu era mai simplu să mergem direct la Colón?

— Poate că şi la Colón e tot aşa de rău.

— Atunci dacă toate ţările din lume sunt răsculate, e mai bine să-ţi iei lumea în cap.

Comandantul Huerta de Spinola umbla de colo până colo dând ordine în limba spaniolă. În curând veniră unii cu arme şi muniţii pe care le coborâră în submarine…

— Vom vedea, spuse Forgues, cum au s-o scoată la capăt. Nu cred să aibă, aici electricieni şi mecanici care să se priceapă la submarine… Cum or ieşi din port, au să se poticnească ori au să se înece. Dacă cel puţin ne-ar fi dat sacii… Mă duc la comandant să reclam.

— Da, bine faci… du-te, Forgues! făcură marinarii.

Forgues se apropie de comandantul Dartois care, dimpreună cu ofiţerii săi, stătea de vorbă cu ofiţerii englezi. Salută şi zise:

— Iertaţi-mă, domnule comandant, dar vin în numele camarazilor mei. Aş avea o reclamaţie de făcut.

— Spune, băiete, glăsui ofiţerul. Ce e?

— Să vedeţi, domnule comandant… Sălbaticii ăştia au pus mâna pe submarinul nostru, dar noi ne-am lăsat sacii pe bord… sunt datori să ni-i dea… Deoarece oamenii au fost debarcaţi, trebuie debarcate şi lucrurile lor.

— E drept… aşteaptă…

Şi comandantul Dartois se duse după Huerta de Spinola care dădea întruna ordine cu o voce gravă.

Vorbiră amândoi timp de zece minute, şi discuţia părea furtunoasă. Marinarii se uitau, curioşi.

În sfârşit, comandantul se înapoie şi îi zise lui Forgues:

— Vi se vor da sacii.

Un murmur de satisfacţie întâmpină cuvintele acestea. Marinarilor li se îngădui să ia de pe bord tot ce le aparţinea. Se înţelege că micul Milo nu o uită pe Mascota.

În timpul acesta o mare mişcare se produsese printre rebelii îngrămădiţi pe chei. Se aşezară îndată pe două rânduri şi scoaseră urale formidabile.

Sosea generalul Romero y Martinez. Era înveşmântat într-o tunică cu fireturi de aur. Cu toată strălucirea uniformei, nu prea era impunător, dar părea că se bucură de o mare popularitate printre răsculaţi.

După ce adresă trupelor un discurs urmat de aplauze, el se întreţinu câteva clipe cu comandantul Huerta de Spinola, apoi înaintă spre grupul ofiţerilor francezi şi englezi. Îi salută cu multă bună cuviinţă şi întrebă:

— Care dintre domni este mai vechi în grad?

Ofiţerii se consultară, apoi comandantul englez răspunse:

— Eu.

Generalul salută din nou.

— Domnilor, zise el, vă cer iertare că sunt silit să întrerup călătoria dumneavoastră, dar în împrejurări mari trebuie întrebuinţate mijloace mari… Fraţii noştri din Santiago n-au nici arme, nici muniţii, şi nu ştiam cum să-i aprovizionăm, când, tocmai aţi sosit dumneavoastră. Mulţumită dumneavoastră vom putea să ne apropiem în taină de Santiago, pentru a ne pune în legătură cu prietenii noştri.

— Dar cine va conduce submarinele? întrebă ofiţerul englez.

— Chiar dumneavoastră, domnilor.

— A, să nu vă închipuiţi…

— Nu putem primi aşa ceva, spuseră ofiţerii ceilalţi.

Generalul Romero y Martinez zâmbi viclean:

— Atunci domnilor, zise el, voi fi nevoit să vă silesc.

— N-aveţi dreptul, strigă comandantul Dartois.

— Mi-l iau…

— Refuzăm…

— Veţi fi nevoiţi să primiţi.

— Nimeni nu poate fi constrâns să participe la o astfel de acţiune.

— Uitaţi poate că, deocamdată, eu sunt stăpân… Vă dau zece minute de gândire.

Şi generalul se îndreptă spre comandantul Huerta de Spinola.

Cap. 61 – Presupuneri

Ofiţerii francezi şi englezi se sfătuiră.

— Ar trebui, spuse comandantul Dartois, să telegrafiem la New York… Zăresc colo o antenă a T.F.F.-ului. Generalul Martinez nu se va împotrivi… Se impune ca, din New York, serviciile maritime să poată aviza diferitele porturi în care ar fi urmat să facem escală; altminteri se va crede că ne-am scufundat în mare.

— Aveţi dreptate, răspunse comandantul englez, care se numea Jackson. Să mergem împreună la generalul Martinez.

— Un general de operetă.

— Da, adevărat… şi cât se poate de caraghios.

— Aşa e, dar în momentul de faţă el e stăpân, aşa că e bine să nu-l înfuriem.

Generalul Romero y Martinez intrase într-o clădire de lemn deasupra căreia flutura un steag ciudat. Stătea într-o încăpere de la parter, în tovărăşia aghiotanţilor săi. Discutau desigur o gravă chestiune militară, căci generalul trimise vorbă celor doi ofiţeri că nu-i poate primi până la ora unu după-amiază.

Iar acum orele erau zece dimineaţa.

— Nu-i nimic, zise comandantul Jackson; aşteptăm.

— E tot ce avem mai bun de făcut, răspunse comandantul Dartois.

În jurul clădirii în care se afla generalul, soldaţii echipaţi într-un chip curios, făceau de gardă. Unii erau înarmaţi cu puşti cu repetiţie, alţii cu revolvere. Păreau nerăbdători să-şi încerce armele asupra adversarilor. Marinarii de pe submarine se plimbau pe ţărm şi fraternizau cu sinceritate.

Singur Mr. Higghins se ţinea la o parte. Părea îngrijorat şi era văzut vorbind din când în când cu comandantul Huerta de Spinola. Ce-ar fi putut să i spună? Ceva interesant, desigur, căci comandantul încuviinţa uneori dând din cap.

— Ia uite că „Holera” noastră şi-a făcut un prieten, făcu Le Gonidec. Nu e de mirare… din moment ce e vorba de pescuit în apă tulbure, el e prezent.

— Poate că-şi oferă serviciile, răspunse Forgues.

— Zău că n-ar fi de mirare. A, dacă ne-am putea descotorosi de

individul ăsta!

— Deocamdată suntem imobilizaţi… Să vedem ce vor face sălbaticii ăştia din submarinele noastre.

— Au să le izbească de cine ştie ce stâncă… Marinarii pe care i-am văzut adineauri mi s-au părut nişte nătărăi.

— Chiar dacă nu ar fi nătărăi, ei nu se pricep, desigur, să conducă un submarin… Au să facă o poznă!

— Să vedeţi ce-o să se întâmple, îşi dădu Martinvast cu părerea: au să ne rechiziţioneze, aşa că vom fi obligaţi să ascultăm.

— A, nu! exclamă Fauvel, asta ar fi culmea…

— Totuşi, ei sunt o forţă… Dacă nu ne supunem, au să ne împuşte.

— Ei, ar fi prea de tot…

— Trebuie să te aştepţi la orice.

Cap. 62 – Hotărârea generalului

Cele două submarine se aflau tot în port, păzite de soldaţi cu puşca la umăr. Marinarii umblau de colo până colo, neliniştiţi de întorsătura pe care o luau lucrurile.

— Eu, zise Forgues, dacă aş fi în locul comandantului, aş încerca să fug la noapte.

— Nu se poate, răspunse Le Gonidec, vezi bine că suntem supravegheaţi.

— Ei şi! Noi, împreună cu marinarii englezi suntem şaizeci la număr. Am putea să-i zvârlim repede pe toţi nemernicii ăştia în mare…

— Aşa e, aprobă Fauvel. Ar fi de ajuns o singură lovitură, căci doar nu nişte soldaţi d-ăştia de adunătură ni s-ar putea împotrivi.

— Ar trebui să vorbim cu comandantul, adăugă Martinvast.

— Eu mă, duc, făcu Forgues. Cred, dragii mei, că s-ar isprăvi îndată dacă am vrea noi. Şi când mă gândesc ce mutră o să facă generalul arămiu, când o vedea că i-am venit de bac… N-ar putea să se mai îmbolnăvească de gălbenare căci o are de pe acum, dar l-ar putea lovi damblaua, şi n-ar fi rău…

Hohote de râs întâmpinară cuvintele lui. Comandantul Huerta de Spinola, care se plimba întruna în tovărăşia lui Mr. Higghins, înălţă

capul, mirat, întrebându-se desigur ce anume putea să provoace hazul marinarilor. Îşi închipui, poate, că-şi băteau joc de el, căci luă un aer sever şi se încruntă la oamenii submarinului.

— Oho, spuse Fauvel, ia uitaţi-vă la comandant cum îşi holbează ochii… Să ştiţi c-o să ne pună în lanţuri.

— Nu cred, răspunse Martinvast, atât ar mai trebui!…

Timpul trecea şi generalul, Romero y Martinez se afla tot în consfătuire cu ofiţerii. Catadicsi, în sfârşit, să-i primească pe cei doi comandanţi ai submarinelor.

— Domnilor, le zise el, am luat cu ofiţerii mei o hotărâre gravă. Trebuie neapărat să iau fără de veste trupele guvernamentale care se află la Santiago. Aş putea s-o fac întrebuinţând drumul ce duce spre oraşul acesta, dar deoarece am norocul să fiu stăpân pe două submarine, iată ce-am hotărât. Dumneavoastră aveţi să îmbarcaţi cât mai mulţi oameni şi-i veţi debarca pe ţărm, într-un loc ce vi se va arăta. Vom face douăzeci, treizeci de călătorii dacă va trebui… Câţi oameni puteţi îmbarca în fiecare submarin?

Răspunse comandantul Dartois:

— Domnule general, într-un submarin e loc exact pentru numărul marinarilor necesari manevrei. Dacă îmbarc pasageri suplimentari, risc să stânjenesc manevra şi să scufund vasul…

— N-aveţi decât să fiţi cu grijă, răspunse Romero y Martinez cu tonul sec.

— Uşor de spus, dar se vede că dumneavoastră n-aţi pus niciodată piciorul într-un submarin. Dacă vreţi să vă osteniţi şi să veniţi cu mine să coborâţi în vasul meu, vă veţi da uşor seama de spusele mele.

— Câţi oameni aveţi pe bord?

— Treizeci şi cinci.

— Bine. Puteţi lua, prin urmare, douăzeci de pasageri.

— Imposibil.

— Nu spuneţi asta… M-am informat. Mr. Higghins, inginerul englez care călătoreşte cu dumneavoastră, mi-a afirmat că pot fi îmbarcate cel puţin douăzeci de persoane.

— Mr. Higghins e inginer, dar nu e marinar. El vă poate spune orice, dar eu care sunt stăpânul vasului meu şi care sunt ofiţer de marină, eu, – vă rog să recunoaşteţi, – sunt mai bine informat decât el.

— Mr. Higghins e foarte bine informat… De ce să vă cred pe dumneavoastră mai mult şi nu pe el? Spuneţi mai bine că refuzaţi să îndepliniţi serviciul ce vă cerem; prefer răspunsul ăsta.

— Domnule genera, îmi atribuiţi intenţii pe care nu le am.

— Vă repet că puteţi îmbarca douăzeci de oameni… Şi făcând zece călătorii, vom putea debarca două sute de soldaţi. Cu amândouă submarinele, ar fi patru sute la număr.

— Eu nu pot să risc niciodată să fac aşa ceva.

— Chiar dacă v-aş porunci?

— Chiar dacă mi-aţi porunci, căci sunt răspunzător de viaţa oamenilor mei.

— Dar eu, domnule, credeţi că nu sunt răspunzător de viaţa soldaţilor mei?

— Cred, dar dumneavoastră vorbiţi în acest moment ca un om care nu ştie ce e un submarin.

— Domnule, uitaţi că eu sunt ofiţer de marină?

— Serios?

— Da, sunt sau cel puţin am fost căpitan de fregată în flota havaneză.

— Şi ce vapor aţi comandat?

— O canonieră.

— O canonieră şi un submarin nu sunt acelaşi lucru.

— Ei, una navighează la suprafaţă, altul sub apă, atâta tot.

— Da, dar ştiţi, desigur, că navigaţia sub apă este dintre cele mai periculoase. Nu e de ajuns să te scufunzi, mai trebuie să şi urci la suprafaţă; or, dacă vasul care este echilibrat pentru a primi o greutate maximă primeşte alta în plus, ce se va întâmpla? Nu mai poate să se urce. Dumneavoastră nu vreţi, totuşi, să expuneţi oamenii mei şi soldaţii dumneavoastră la moarte.

Cap. 63 – Situaţia devine gravă

Generalul Romero y Martinez era un om încăpăţânat.

— Domnule, zise el, dumneavoastră căutaţi pretexte pentru a nu vă supune. Băgaţi de seamă… eu sunt stăpân. Sunteţi în puterea mea… Dacă refuzaţi executarea ordinelor mele, vă pot sili.

— Să mă siliţi? exclamă comandantul Dartois. Şi cum, mă rog?

— Lăsându-vă să alegeţi între supunere şi moarte

— Domnule general, uitaţi oare că noi facem parte din doua naţiuni amice?

— Pentru mine nu există naţiuni amice.

— Atunci, aţi declarat război lumii întregi.

— Am declarat război tuturor care nu sunt cu mine. Lupt pentru libertatea asupriţilor, pentru umanitate… De ani de zile suntem trataţi ca sclavi, e timpul să ne ridicăm. Eu m-am pus în fruntea unei mişcări care va asigura ţării mele pacea şi fericirea.

— Toate astea sunt foarte frumoase, într-adevăr, dar dumneavoastră nu-i puteţi forţa pe străini să vă susţină.

— Uzez de toate mijloacele…

— Domnule general, luaţi-mi submarinul, dacă voiţi, deşi e un abuz de putere, dar nu mă puteţi sili să iau parte la lupta pe care o duceţi împotriva duşmanilor dumneavoastră. Noi suntem neutri şi înţeleg să nu ne amestecăm în treburile dumneavoastră.

Generalul se aprinse.

— Domnule, spuse el, te vei supune… auzi?

Comandantul englez luă cuvântul pentru a sprijini spusele camaradului său, dar Romero y Martinez nu voi să audă nimic.

— Vă veţi supune… repeta el întruna.

Situaţia era delicată. Cu o brută ca generalul te puteai aştepta la orice. Comandantul Dartois încercă iarăşi, să-l aducă la dreapta judecată, dar în zadar. Ofiţerii plecară.

Ieşind, din postul de comandă al generalului, se întâlniră cu Mr. Higghins.

— Ascultă, zise comandantul Dartois punând mâna pe umărul englezului, de ce te amesteci unde nu-ţi fierbe oala? Cum de i-ai spus generalului că pot fi îmbarcaţi douăzeci de oameni într-un submarin?

— Dar eu… eu… n-am spus aşa ceva, răspunse Higghins vădit stingherit.

— Ai spus… mi-a declarat chiar generalul… Ar trebui, totuşi, să ştii, deoarece eşti inginer, sau cel puţin pretinzi că eşti, că un submarin este echilibrat pentru a suporta o anumită greutate, şi că, dacă se adaugă cât de puţin, se poate întâmpla a catastrofă.

— Vă asigur că…
— N-am nevoie de asigurări… Ai spus, ori nu?…
— Am spus că… poate…
— Nu-ncape niciun poate… să-ţi vezi de treabă.
Şi comandantul Dartois porni, întovărăşit de colegul său englez.
— Ne-aţi impus spuse el, un supraveghetor ciudat. Omul ăsta se poartă cu noi ca un adevărat duşman, zise Dartois.
— Nu se poate.
— Ba da.
Şi, în câteva cuvinte, comandantul îl puse pe ofiţerul englez la curent cu ceea ce cititorii noştri ştiu mai demult.
Comandantul Jackson asculta cu atenţie.. Era un om de-o perfectă corectitudine, adevăratul tip al ofiţerului de marină.
— Ceea ce-mi spuneţi e-ntr-adevăr ciudat, glăsui el. Nu-l cunosc pe acest Mr. Higghins. Tot ce ştiu este că, în ultimul moment, el a luat locul unui inginer care se-mbolnăvise. Purtarea lui e, într-adevăr, suspectă şi-am să-i cer explicaţii. Englezii nu sunt duşmanii Franţei, dimpotrivă, şi nu vreau ca inginerul acesta să ne pună într-o lumină urâtă. Situaţia va trebui lămurită. Deocamdată ne aflăm într-o împrejurare cât se poate de critică. Generalul acesta e nebun şi e în stare să uzeze de forţă… Nu suntem, din nenorocire, în măsură să i ne împotrivim. Dacă am întrebuinţa şiretenia…
— Şiretenia? spuse comandantul Dartois. Uşor de zis, dar cum?
— Să vedem… Mă voi mai gândi şi, dacă voi găsi ceva, o să vă spun.
— Ce bine-ar fi dacă ne-aţi scoate din această încurcătură!
În vremea asta, marinarii se enervau. Începeau să murmure şi erau temeri că se vor lua la harţă cu rebelii. Conflictul trebuia ocolit cu orice chip.
Ofiţerii îi adunară pe toţi şi se străduiră să-i potolească.
Generalul Romero y Martinez dăduse ordine, iar oamenii submarinelor fuseseră înconjuraţi de ostaşi cu armele în mâini. Situaţia se înrăutăţea.

Cap. 64 – O ameninţare

Ofiţerii englezi şi francezi fuseseră într-adins despărţiţi de oamenii lor. Generalul îi închisese într-o colibă situată la vreo câteva sute de metri de port. Cât priveşte pe Mr. Higghins, el era în cei mai buni termeni cu generalul şi cu comandantul Huerta de Spinola.

Ce tot le-o fi spunând?…

Când se înnoptă, generalul îi chemă din nou pe comandanţii Dartois şi Jackson.

— Domnilor, le zise el, am chibzuit bine. Trebuie să fiţi ori cu noi, ori împotriva noastră. Dacă primiri să fiţi cu noi şi deoarece nu se poate să nu izbândesc în lupta nobilă pe care am pornit-o, voi şti cum să vă răsplătesc. Fixaţi suma pe care o doriţi.

— Domnule general, răspunse comandantul Dartois, ne-aţi judecat greşit. Noi nu suntem dintre aceia care îşi dau concursul pentru bani.

— O sumă importantă este totdeauna binevenită.

— Da, dar nu poate fi primită împotriva onoarei.

— Serviciile se plătesc.

— Depinde de servicii.

— Este totdeauna onorabil să serveşti o cauză nobilă…

— Cu condiţia s-o serveşti de bunăvoie.

Generalul zâmbi şiret.

— Domnilor, văd că nu ne vom înţelege şi că voi fi silit să recurg la mijloace violente. Ţi-am mai spus că eu sunt stăpân şi cine nu-i cu mine, e împotriva mea

— Noi n-avem niciun motiv să fim cu dumneavoastră ori împotriva dumneavoastră. Noi suntem străini de certurile dumneavoastră lăuntrice. Ce-aţi spune dacă, venind în Franţa sau în Anglia, aţi nimeri peste nişte răzvrătiţi care v-ar sili să faceţi cauză comună cu ei?

— Dacă ar fi dreaptă cauza lor, m-aş învoi imediat. Datoria unui om cinstit e să-i ajute pe cei care luptă pentru libertate.

— În asemenea împrejurare, neutralitatea este obligatorie.

— Ce tot îmi daţi zor cu neutralitatea? Credeţi că o să stau la discuţie cu dumneavoastră ceasuri întregi? Îmi puteţi fi de folos, datorită submarinelor dumneavoastră şi profit de întâmplarea care v-a adus aici. După ce veţi fi îndeplinit ceea ce aştept de la

dumneavoastră, după ce îmi veţi fi transportat soldaţii la locul pe care vi-l voi arăta, veţi fi liberi să plecaţi oriunde. Vă las timp de o oră pentru a vă chibzui, – nu mai mult – şi după termenul acesta, dacă veţi refuza să mă ajutaţi vă voi considera ca sprijinitori ai guvernului pe care vrem să-l doborâm, şi vă voi împuşca.

— Mijlocul e, într-adevăr, expeditiv, zise comandantul Dartois, dar se pare că uitaţi un lucru.

— Care?

— Că guvernele noastre vă vor cere socoteală. O escadră se va ivi în larg, vă va bombarda insula şi-o va rade până la pământ.

Generalul dădu din umeri şi răspunse:

— Ameninţările dumneavoastră nu mă emoţionează. Am spus… reflectaţi… Vă acord o oră, niciun minut mai mult.

Şi, cu aceste cuvinte, Romero y Martinez se ridică…

Discuţia era încheiată.

Comandantul Dartois şi cu Jackson înţeleseră că orice stăruinţă era de prisos şi că nu vor putea face pe general să asculte de glasul raţiunii. Se înapoiară la coliba lor şi se consfătuiră.

Timp de trei sferturi de oră ei discutară, pe urmă se înţeleseră asupra unei propuneri pe care avea s-o facă comandantul Jackson.

Care era propunerea?

Vom afla în curând.

Cap. 65 – Exerciţii caraghioase

Trupele răzvrătiţilor se organizau. Defilau în pas de paradă şi mânuiau caraghios armele – spre hazul marinarilor francezi şi englezi.

— Ia te uită la ăia de colo; nici nu se pricep cum să-şi potrivească baionetele în armă. Nu ştiu ce adversari or fi având, dar ar trebui să dea peste nişte tâmpiţi, zise Fauvel ca să scape nescărmănaţi.

— Dar ofiţerii? făcu Forgues. Ia uitaţi-vă ce mutră au cu chipiurile lor… parcă ar fi nişte văcari…

Fapt e că armata revoluţionară nu era tocmai chipeşă la înfăţişare.

— Ha-ha, uite şi artileriştii, exclamă Fauvel.

Apăruseră şase inşi târând un tun vechi de bronz.

— Astea nu sunt piese cu tragere rapidă, declară Martinvast.

Desigur că sunt îndopate pe ţeavă… De bună seamă că uneltele astea bat la cincizeci de metri.

Cavaleria era mai impunătoare.

— Ăştia sunt mai de soi, spuse Fauvel, dar sunt cam puţini. Oricum, au să facă mai multă treabă decât face tunul.

Ofiţerii îşi puneau oamenii să facă exerciţiu de campanie. Îi sileau să se culce pe burtă şi să se târască, pe urmă comandau asaltul şi atunci, toţi oamenii se ridicau şi începeau să alerge răcnind şi repezind puştile în chip ciudat.

— Dacă aşa se pricep ei să şarjeze, zise Le Gonidec, apoi cu siguranţă că au să intre la apă. Ce gogomani! Asta nu e manevră, ăsta e joc… parcă ar fi nişte figuranţi de teatru, şi nici atât, căci figuranţii ştiu cel puţin să-şi ia o poziţie cuviincioasă când joacă roluri de militari.

— St! făcu Forgues. Uite-i că vin încoa'… Să ne dăm înapoi căci îmi par aşa de neîndemânatici, gogomanii ăştia, încât ar fi în stare să ne rănească fără să vrea.

Într-adevăr, insurgenţii înaintau cu baionete înainte, cu un aer sălbatic. Când ajunseră la câţiva metri de marinari, se opriră la o comandă, făcură stânga-mprejur, şi porniră înapoi urlând.

— Ar trebui să stea şase luni la un cerc de instrucţie, ca să fie muştruluiţi, murmură Martinvast.

— Mi-aş lua eu sarcina să-i muştruluiesc, bombăni Forgues…

Exerciţiul nu dură multă vreme căci era foarte cald, iar insurgenţii erau lac de sudoare. Cel care îi instruia porunci repausul şi ei se lungiră pe pământ. Atunci veni rândul cavaleriei, să facă exerciţii. Spectacolul fu mai puţin caraghios. Se întâmplă, totuşi, un accident: un călăreţ fu aruncat din şa.

— Uite unul care învaţă să înoate, spuse Fauvel.

Ultimul exerciţiu nu dură decât câteva clipe. Ofiţerii se temeau parcă să-şi obosească oamenii.

— Tare mult aş vrea să-i văd când vor fi în faţa inamicului, glăsui Forgues. Cred că bătălia n-o să fie grozavă.

— Cine ştie? replică Le Gonidec. Nu uita că toţi vlăjganii ăştia sunt pe jumătate sălbatici. Când s-or încăiera, să ştiţi că n-o să fie o glumă: au să se sfâşie cu dinţii.

— N-au decât, mie n-are ce să-mi pese… Tot ce cer e să nu mucezim aici… Dar ce s-a întâmplat? Nu-i mai văd pe ofiţerii noştri. I-o fi închis? Nu zău, ar fi prea-prea… Nu-i e frică de nimic generalului ăsta, Romero y Martinez…

— Nu, îi linişti Le Gonidec, nu sunt închişi. Uite-i că vin. A, dar credeam că se abat încoace şi când colo ei se duc la general. Îi conduce un ofiţer… Hm, curios… Să ştiţi, băieţi, că-i rău… Dacă aş fi în locul comandantului, l-aş repezi pe general de nu s-ar vedea… I-auzi, să opreşti două submarine, ba chiar să le rechiziţionezi ca să le pui în slujba răsculaţilor! Numai aici se poate petrece aşa ceva!

Comandantul Dartois şi colegul său Jackson se duceau, într-adevăr, la generalul care-i chemase. Ora acordată pentru a se pronunţa, trecuse. Ce se va întâmpla? Va trece Romero y Martinez de la ameninţare la faptă?

Cap. 66 – Unde se pare că totul merge mai bine

Cei doi ofiţeri fură introduşi imediat la general. Acesta îi aştepta cu ţigara în gură.

— A, aţi venit? glăsui el. Aţi luat o hotărâre?

— Da, răspunse comandantul Dartois.

— Hm, eram sigur că veţi ceda. Între noi fie zis, era stupid să vă riscaţi viaţa când puteţi face altfel… În definitiv, eu vă cer puţin lucru şi dumneavoastră aţi făcut atâtea mofturi… Haide, vorbiţi, v-ascult.

— Să vedeţi, zise comandantul Dartois. Am studiat pe larg chestiunea transportului cu submarinul şi am ajuns, după diverse calcule, la acest rezultat: putem transporta, cu fiecare vas, câte zece oameni, mai mult nu.

— Zece oameni? Dar nu-i de ajuns, exclamă Romero y Martinez.

— Altfel e imposibil.

— Şi pentru ce?

— Pentru că un om în plus ne-ar împiedica să revenim la suprafaţă. Cred că nu ţineţi să vi se înece soldaţii…

— Nu înţeleg de ce un om în plus v-ar împiedica să reveniţi la suprafaţă.

— Am să vă explic… Un submarin este echilibrat ca să primească

un maximum de greutate. Mi se pare că v-am mai explicat. Dacă îl încărcăm prea mult, vasul e în primejdie. Zece oameni, atât putem îmbarca, şi încă şi aşa situaţia este gravă. Precum vedeţi, noi nu căutăm decât să vă fim pe plac, însă vă rog să nu cereţi imposibilul.

Generalul se gândi câteva clipe, apoi răspunse:

— Bine… admit… luaţi câte zece oameni în fiecare submarin, ceea ce face câte douăzeci de oameni de fiecare cursă. În loc de zece curse, veţi face douăzeci, atâta tot.

— Treizeci dacă voiţi, zise comandantul Dartois.

— Da… da… treizeci… În felul ăsta voi putea să debarc şase sute de oameni în împrejurimile Santiago-ului… A ce mutră o să facă prezidentul Zayas când o da ochii cu soldaţii mei! El crede că nu pot să ajung în oraşul unde s-a adăpostit, căci e înconjurat de fortificaţii solide. Hehe, îl am în palmă!… În douăzeci şi patru de ore are să fie la cheremul meu… şi-am să-l împuşc dimpreună cu toată casa lui militară. Dumneavoastră vă voi datora, domnilor, victoria asta, şi voi şti să vă răsplătesc, fiţi siguri…

— Cred că v-am spus, răspunse comandantul Dartois, că noi nu vrem să primim nimic…

— Da, da… vom vedea când voi fi prezident. O să puteţi lua şi un tun pe bordul submarinului?

— Da, dar cu condiţia să nu transportăm oameni… Îl vom lua la urmă.

— Bravo… bravo… aşa… Domnilor, sper că nu veţi refuza un pahar de vin… Escamillo, adu pahare.

Un servitor care stătea lângă uşă dispăru îndată şi reveni cu o sticlă şi cu pahare. Generalul turnă, apoi spuse cu ton solemn:

— În sănătatea, dumneavoastră, domnilor!… şi să bem pentru izbânda marii cauze a libertăţii… A, ce noroc că v-am întâlnit!… Când voi fi prezident, voi comanda două submarine, unul în Franţa, altul în Anglia… Vă voi arăta în felul acesta recunoştinţa mea. Voi pune să se construiască şi un torpilor, căci atunci când voi fi la putere, va trebui s-o păstrez, şi n-am să pot păstra puterea decât dacă voi fi puternic, îmi trebuie o marină, şi-o voi avea… Poate că am să cumpăr şi un crucişător. Dar vom vedea mai târziu. Deocamdată e vorba să învingem, şi nu trebuie să pierdem timpul. Încă un pahar de vin şi vă

rog să primiţi toate mulţumirile mele…

— Când doriţi să facem prima cursă? întrebă comandantul.

— Cât mai curând.

— Atunci va trebui să ne ducem pe bord ca să pregătim totul.

— Bun, vă însoţesc şi eu. Escamillo, du-te de-i spune comandantului Huerta de Spinola sa vină după mine pe chei.

Cei doi ofiţeri de marină şi generalul se îndreptară spre locul unde se aflau submarinele. Zărindu-i pe comandanţii Dartois şi Jackson, mateloţii scoaseră exclamaţii de bucurie. Nu ştiau ce se va întâmpla, dar erau fericiţi că-şi revăd ofiţerii.

Huerta de Spinola sosi în curând cu Mr. Higghins care nu-l mai părăsea.

— Prietene, zise generalul comandantului său, domnii binevoiesc să ne transporte trupele. Am avut de furcă până să-i hotărăsc dar, precum vezi, am izbutit. Atât numai că n-au să poată lua decât câte zece oameni.

— Prea puţin, răspunse Spinola.

— Au să facă mai multe curse.

— Aha!…

Şi comandantul Spinola făcu un semn cu ochiul generalului care-i răspunse printr-o înclinare din cap.

Cap. 67 – Generalul n-are încredere

În momentul când se pregătea îmbarcarea, generalul îi spuse comandantului Dartois:

— Nu toţi oamenii dumneavoastră vă vor fi necesari pe bord, nu e aşa?

— Ba da… îmi sunt necesari toţi… Fiecare om are specialitatea lui.

— N-aţi putea să lăsaţi câţiva pe uscat?

— Imposibil.

— În cazul ăsta, nu se poate face nimic… Da, sunt sigur că după ce veţi debarca pe soldaţii noştri, veţi porni în larg şi nu vă voi mai vedea…

— Vă las doi ofiţeri ca ostateci; comandantul englez vă va lăsa şi el doi.

— Nu, nu primesc combinaţia asta.

— Atunci ce e de făcut?

Generalul era încurcat. Nu se gândise, într-adevăr, că la înapoiere, submarinele nu vor mai avea soldaţi pe bord şi că, prin urmare, ar putea să fugă.

— Înţeleg, zise el; aţi crezut că mă păcăliţi, dar n-aţi izbutit.

— Hotărât lucru, răspunse comandantul Dartois, va fi greu să ne înţelegem… Ce mai pretindeţi?…

— Mă tem că veţi fugi după ce veţi debarca oamenii…

— Dacă vă temeţi, veniţi cu noi.

Generalul se apropie de aghiotantul său Spinola şi-i şopti ceva. În timp ce ei vorbeau, comandantul Dartois strecură un bilet în mâna marinarului de la T.F.F. şi-i şopti:

— Expediază repede depeşa asta… şi înapoiază-te.

Marinarul lunecă de-a lungul unei scări şi dispăru.

— Unde se duce omul? întrebă generalul căruia cineva îi atrăsese atenţia.

— Să deschidă uşile interioare ca să puteţi coborî. Nu mi-aţi spus că veniţi cu noi?

— Nu… n-am spus… n-am poftă să cad prizonierul dumneavoastră.

Comandantul Dartois se uită la general.

— Atunci rămânem aici. Ne pusesem la dispoziţia dumneavoastră şi era gata să vă ajutăm dar, deoarece nu aveţi încredere în noi, n-avem ce face.

Situaţia se complică.

— Ştiţi ce? zise comandantul Dartois, v-am oferit doi ofiţeri de ai mei ca ostateci; comandantul Jackson vă va lăsa şi el doi locotenenţi. Nu vă e de-ajuns? De ce vă mai temeţi? Doar nu vă veţi fi închipuind c-o să ne părăsim prietenii.

Generalul se sfătui din nou cu Spinola.

Convorbirea lor dură aproape zece minute. În vremea asta se înapoia şi telegrafistul.

— Ai expediat-o? îl întrebă comandantul Dartois.

— Da… şi ca să fiu mai sigur, am trimis de două ori aceeaşi radiogramă.

— Bravo… nu ne mai rămâne decât să aşteptăm.

Generalul Romero y Martinez nu mai spunea nimic.

Medita. Evident, el nu se gândise că, după ce oamenii pe care îi va încredinţa comandantului vor fi debarcaţi, acesta va putea să pornească în larg. Totuşi, i se ofereau ostateci. Ce să facă?

Vorbi îndelung cu comandantul Spinola apoi, apropiindu-se de ofiţerii de marină:

— Domnilor, zise el, am încredere în dumneavoastră. Veţi respecta ceea ce mi-aţi promis, nu e aşa?

— Mai e vorbă? răspunse comandantul Dartois.

— Ei bine, puteţi începe pregătirile de plecare, şi îmbarca imediat soldaţii.

— Oh, imediat este cu neputinţă!

— De ce?

— Pentru că vasele noastre au rămas imobilizate şi trebuie verificate toate maşinile şi motoarele.

— Cât timp vă trebuie?

— Nu ştiu. Poate chiar o zi întreagă.

— Cum, atât?

— Da.

— N-aţi putea grăbi lucrurile?

— Nu, submarinul este un vas foarte delicat. Un fleac, şi angrenajul poate fi stricat. Dumneavoastră, înţelegeţi că trebuie să se procedeze înainte de îmbarcare la un control serios. Dacă nu luăm toate precauţiunile, riscăm un accident sau, mai bine zis, o catastrofă şi eu nu ţin să putrezesc în fundul mării.

— Înţeleg. În sfârşit, dacă e nevoie, voi aştepta. Veţi câştiga timpul de întârziere printr-o viteză mai mare după ne veţi începe cursele.

— A, ştiţi, sub apă e o viteză care nu poate fi niciodată depăşită.

— Şi care e viteza?

— Cam zece noduri.

— Destul de bună. În sfârşit, domnule comandant, mă încred în dumneata.

Generalul salută şi se depărta după ce postă de-a lungul cheiului soldaţi înarmaţi care aveau ordin să tragă asupra submarinului în caz când acesta ar încerca să se depărteze fără permisiune.

Artileriştii puseseră de asemeni în bătaie, după ce-l încărcaseră

unicul tun pe care îl aveau.

Cap. 68 – O nouă discuţie

Oamenii se aşezaseră înlăuntrul submarinului, căci nu aveau nimic de făcut. După cum bănuiţi, desigur, comandantul Dartois voia să câştige timp, şi de aceea născocise povestea cu pregătirile de plecare. Ştia că la New Orleans se aflau crucişătoare americane, şi se aştepta să le vadă ivindu-se dintr-un moment într-altul, căci precum vă amintiţi, el expediase o radiogramă.

Şi depeşa suna aşa:

„Submarinul francez şi cel englez făcând ocolul lumii arestate la Havana de generalul insurgenţilor. Generalul rechiziţionat, aceste submarine pentru transportul soldaţilor la Santiago. Aşteptăm ajutorul marinei americane. Urgent. Semnat: comandanţi Dartois şi Jackson”.

Distanţa dintre Havana şi New Orleans e de vreo mie de kilometri. Ar fi trebuit, deci, crucişătoarelor americane vreo douăzeci şi şase de ore pentru a o străbate. Era nevoie, deci, ca ofiţerii englezi şi francezi să întârzie pregătirile cu o zi. Lucrul era uşor, la urma urmei, căci generalul, care era o nulitate în ale marinei, habar n-avea de timpul trebuincios preparativelor unui submarin.

Comandantul Dartois se informa din ceas în ceas.

Spre seară, Romero y Martinez trimise după ambii comandanţi.

— Domnilor, le zise el, mi se pare că vă bateţi joc de mine….

— De ce? întrebă comandantul Dartois.

— Exageraţi pregătirile de plecare.

— Credeţi?

— Da, sunt sigur.

— Şi cine v-a informat?

— Cineva care n-are niciun interes să mă înşele.

— Serios? Nu s-ar putea şti numele persoanei?

— E de prisos.

— Dimpotrivă, eu găsesc că nu şi nu mi-ar părea rău dacă m-aţi pune faţă în faţă cu el…

— A, nu… Eu spun ce este… Dumneavoastră vă bateţi joc de mine.

Comandantul Dartois păru jignit.

— Dacă-i aşa, glăsui el, nu mai e nevoie să-mi pun submarinul în stare de funcţionare.

— Ba, dimpotrivă, cât mai repede, şi vă rog să vă grăbiţi dacă nu vreţi să vă consider un trădător.

— Cuvântul e foarte aspru, domnule general, şi veţi regreta, sunt sigur, că l-aţi rostit…

— Nu… Eu nu regret niciodată nimic… Eu ştiu ce fac. Când spun ceva, spun ce gândesc.

— Nu-i deloc măgulitor pentru noi.

Urmă o pauză.

— Sunt informat, reluă generalul.

— Sunteţi rău informat, răspunse comandantul Dartois. Nu e bine să vă încredeţi în cel dintâi venit.

— Dar, la urma urmei ce vreţi să cred?… Sunt şapte ore de când v-am dat ordinul de a vă pregăti şi lucrurile nu au înaintat deloc.

— Ba da. Oamenii mei repară motorul electric care suferise o stricăciune când am ancorat aici. De cum va fi în stare de funcţionare, vom porni. Acum sunt dator să vă mai spun ceva: colegul meu englez şi cu mine nu prea cunoaştem locurile în care ne aflăm. Sunt multe stânci pe-aici. Trebuie să studiem hărţile.

— Încă o minciună.

— Domnule general, pentru prima oară mi se vorbeşte astfel!

— Se poate… dar eu vorbesc aşa cum cred de cuviinţă. Eu sunt stăpânul!

Comandantul Dartois dădu încet din cap şi întrebă:

— Aşadar, ce hotărâţi?

— Ce hotărăsc?… Dar ştiţi doar, la naiba! Vreau să vă văd plecaţi imediat.

— Bine, ne vom supune, dar, ca să nu credeţi că am căutat să vă înşel, veţi veni cu noi. Vreau ca, în cazul când s-ar întâmpla un accident, să fiţi convins că vina nu-i a noastră.

Generalul, căruia nici prin gând nu-i trecea să urce în submarin şi să navigheze sub apă, protestă cu energie.

— Nu, nu vă voi însoţi… Da, pricep… aţi vrea să mă răpiţi… să mă

transportaţi la Santiago şi să mă predaţi prezidentului Zayas… dar nu mă veţi păcăli. Eu nu mă las păcălit… Aha, dumneavoastră sunteţi poate înţeleşi cu inamicul nostru!… Ar fi trebuit să bănuiesc… Am avut de altminteri, bănuieli când aţi ancorat aici… Nu era lucru firesc.

— Dacă aţi binevoi să veniţi să consultaţi hârtiile noastre de bord, veţi vedea că Havana fusese indicată ca escală…

Cap. 69 – Pe aici nu se trece!

Conversaţia rămase aici. Generalul înţelese desigur că a mers prea departe.

— Bine, înapoiaţi-vă la submarin şi grăbiţi-vă, zise el.

Ofiţerii plecară. Când întră în submarin, comandantul Dartois fu întâmpinat de Forgues cu întrebarea:

— Domnule comandant, pornim?

— Nu.. Încă nu, camarade, răspunse ofiţerul.

— Ar fi totuşi uşor să-i păcălim.

— Uiţi că soldaţii au ordin să tragă asupra noastră dacă încercăm să ne depărtăm?

— Ei, soldaţii ăştia trag ca orbeţii… E de ajuns să-i vadă cineva la exerciţii.

— Nu trebuie să fii prea îndemânatec ca să nimereşti un submarin. Numai câteva proiectile să intre în balustrele noastre şi am fi imobilizaţi pentru mult timp.

— Dar nu putem să rămânem cu lunile aici?

— Nu, fii pe pace… Peste cel mult douăsprezece ore situaţia va fi alta.

— Vă cred, domnule comandant. Am spus şi eu aşa, ca să vorbesc, căci eu ştiu că dumneavoastră aveţi ceva în gând…

— Da, camarade, aşa e, încrede-te în mine… în curând vom fi noi stăpâni pe situaţie.

Observându-l deodată pe Mr. Higghins stând într-un colţ al submarinului, comandantul înaintă spre el şi-i zise:

— Nădăjduiesc, domnule, că nu vei repeta ce-ai auzit…

— Eu? se miră englezul. Eu nu am auzit nimic… Nu ştiu ce vreţi să spuneţi…

— A, cu atât mai bine!
— Da… Cu atât mai bine…
Comandantul îşi întoarse spatele, şi adresându-se lui Forgues:
— Individul ăsta n-are voie să mai iasă din submarin, auzi?
— Fiţi pe pace, domnule comandant, nu-l vom slăbi din ochi.
— Nu va mai părăsi vasul sub niciun pretext.
— Nu-l va părăsi, fiţi sigur.
Comandantul urcă pe punte şi se duse să stea de vorbă cu comandantul Jackson.
Discuţiile în submarin continuau. Enervaţi de-atâta aşteptare, marinarii făceau tot felul de presupuneri.
— Ce-o fi plănuind comandantul? întrebă Forgues în şoaptă.
— Nu ştiu, răspunse Le Gonidec. O fi hotărât, poate, să plecăm la noapte…
— M-aş mira… şi apoi ştii că suntem supravegheaţi… că tipii de pe chei au ordin să ne ia la ochi.
— Lasă că noaptea n-au să vadă nimic… Totul e să fim înţeleşi între noi.
— Vom vedea… până una-alta ne frământăm pe loc şi nu e nicio plăcere.
Milo se juca cu Mascota. Fericită că l-a regăsit pe tânăru-i stăpân, pisicuţa făcea tumbe zburdalnice.
Deodată Forgues strigă:
— Atenţie, camarazi!
Şi se îndreptă spre englezul care pusese piciorul pe scara chioşcului.
— Pardon, domnule, îi zise el, pe aici nu se trece.
— Cum nu se trece?…
— Nu… ordinul comandantului…
— Dar eu nu fac parte din echipaj.
— Ordinul comandantului, îţi repet…
Şi, deoarece Mr. Higghins încerca să se urce pe scară, Forgues îl înşfăcă, spunând:
— Nu înţelegi că nu se trece?
Englezul se învineţise. Vedeai că-i venea să-l boxeze pe marinarul care avusese îndrăzneala să ridice mâna asupra lui, dar şovăi.

— Dă-mi drumul, zise el cu vocea înecată.

— Da… îţi dau drumul, dar îţi repet să nu încerci să ieşi.

— Am să vorbesc cu comandantul… un abuz de putere pe care nu-l admit.

— Chiar comandantul ne-a ordonat să te ţinem aici… îmi închipui că o fi având el motive… Dacă vrei să-i vorbeşti, aşteaptă până s-o înapoia… Eu însă mă supun consemnului pe care l-am primit.

— Du-te atunci şi-l caută.

— Nici eu nu pot să ies… Sunt zăvorât aici.

Cap. 70 – O explicaţie aprinsă!

Mr. Higghins, spumega.

— Asta e prea mult, strigă el. Vă purtaţi cu mine de parcă aş fi duşman.

— Da, mormăi Martinvast, de parcă ai fi neamţ.

— Cine mă insultă?

— Retrag cuvântul neamţ, zise Martinvast.

— Aha, norocul tău!

— Dar îl înlocuiesc prin cuvântul german.

Mr. Higghins îl privi pe Martinvast cu mânie.

— O să aflaţi, că sunt supus englez.

— În cazul ăsta, nu de mult timp.

— Ba da… sunt născut în Anglia.

— Haida-de, n-ai mutră de englez!

Marinarii se bucurară că pot să se răzbune puţin pe omul acela nesuferit.

Mr. Higghins se agita întruna: voia cu orice preţ să fie lăsat să iasă. Dădu încă o dată buzna spre scara chioşcului, dar îl găsi acolo pe uriaşul Le Gonidec care-i zise:

— Nu e chip… uşa e păzită.

Mr. Higghins nu mai stărui. Se aşeză în fundul submarinului şi, scoţând un carnet din buzunar, începu să scrie de zor.

— Aha, îşi face raportul, glăsui Forgues.

— Nu, nu se poate, zise Fauvel, îşi scrie jurnalul.

Veni comandantul. Forgues înainta spre el.

— Domnule comandant, e un domn care ar vrea să vă vorbească.

Şi arătă spre englez.

Acesta, zărindu-l pe ofiţer, se ridică. Se apropia cu buzele strânse şi strigă:

— Domnule comandant, e adevărat că aţi dat ordin să fiu sechestrat aici?

— Da, răspunse liniştit comandantul.

— Şi pentru ce, mă rog?

— Ca să nu reproduceţi cele ce-am spus adineauri.

— Nu ştiu… ce-aţi spus.

— Lasă, nu te mai preface.

— Nu înţeleg nimic… Sunt prizonier oare?

— Deocamdată, da.

— A, asta e prea mult… Un abuz de putere… o, să mă plâng celor în drept.

— Ai să faci ce vei vrea… dar aici eu sunt stăpân şi-ţi interzic să ieşi din submarin. Îţi cunosc procedeele… Sunt, de multă vreme, lămurit asupra dumitale. Credeam că voi avea în dumneata un prieten, şi când colo am găsit un duşman. Crezi că nu am ghicit scopul dumitale? Că nu-ţi cunosc toate planurile? Am cerut autorităţilor engleze să mă descotorosească de dumneata, şi de multă vreme ar fi fost adus un om de treabă în locul dumitale, dacă împrejurările ar fi îngăduit-o.

Mr. Higghins îşi luă un aer demn:

— Domnule, m-aţi insultat… şi cred că nu-mi veţi refuza o reparaţie după terminarea călătoriei…

— Orice, dar deocamdată lasă-mă în pace.

— Mi-aţi spus că sunt necinstit…

— Da… şi o repet.

— Bine, ştiu ce-mi rămâne de făcut.

— Şi mie.

— Vom vedea dacă un ofiţer francez are dreptul să insulte un om cinstit.

— Când ai călcat, pentru întâia oară, în submarinul ăsta, te credeam un om cinstit, dar după cele ce s-au petrecut la New York şi pe bordul acestui vas, nu mai am pentru dumneata nicio stimă… Ai

jucat aici un rol de trădător, şi vei avea de dat socoteala după terminarea expediţiei noastre în jurul lumii… Şi apoi, nu ţi-am spus totul… Mai ştiu un lucru pe care deocamdată îl păstrez pentru mine.

— Explicaţi-vă… dacă aveţi ceva de spus s-auzim… Vă voi răspunde.

— Deocamdată, nu… mai târziu vom vedea… Nu uita însă că eşti supravegheat.

Mr. Higghins voi să mai spună ceva, dar comandantul îi întoarse spatele şi dispăru în chioşc.

Cap. 71 – Un ordin al comandantului

Marinarilor nu le scăpase un cuvânt din discuţia care urmase cu glas tare.

— Ce zici de chipul cum l-a înfundat comandantul? zise Fauvel în culmea veseliei. Să sperăm acum că neamţul o să ne lase în pace.

— A, javra e încăpăţânată! făcu Le Gonidec.

Comandantul apăru iar. Părea îngrijorat. Se apropia de cabina marinarului de la T.F.F. Telegrafistul tocmai ieşise.

— Tocmai voiam să vă comunic ceva, domnule comandant.

— A venit vreo radiogramă?

— Chiar două, domnule comandant…

— Le-ai transcris?

— Da… poftim.

Ofiţerul luă două bucăţele de hârtie şi le citi.

— Bine, zise el după o clipă.

Şi adresându-se oamenilor din echipaj:

— Răbdare, camarazi, ceasul plecării se apropie.

Un murmur voios îi întâmpină vorbele. Comandantul se pregătea desigur să dea explicaţii dar, zărindu-l pe englez care trăgea cu urechea, tăcu. Ofiţerul fusese prevenit de crucişătoarele americane staţionate la New Orleans şi de altele acostate în preajma capului Hatteras. Ambele depeşe erau foarte lămurite. La primirea mesajului comandantului, trei crucişătoare părăsiseră în grabă New Orleansul, iar alte două capul Hatteras. Acestea nu erau încă pe aproape, dar primele trei se aflau desigur la cel mult o sută de mile de Havana.

Între timp se produse un incident pe care nu-i putuseră prevede. Generalul Romero y Martinez îl chemă pe Mr. Higghins. Soldatul trimis de el se adresă comandantului care se afla pe puntea submarinului.

— Domnule ofiţer, zise omul, domnul general roagă pe Mr. Higghins să poftească la dumnealui.

— Mr. Higghins nu e aici, răspunse comandantul Dartois.

— Nu ştiţi unde se află?

— Nu.

— Mulţumesc.

Soldatul plecă.

Comandantul Dartois se găsi într-o mare încurcătură. Era sigur că generalul, care ţinea cu orice preţ să fie informat, va trimite după Mr. Higghins. Se impunea ca acesta să nu fie găsit căci dacă izbutea să intre în legături cu generalul, totul era pierdut. Îl va pune în curent cu convorbirea pe care o auzise şi, furios, Martinez va fi în stare de orice.

Trebuie cu orice chip ca acesta să n-aibă cunoştinţă de sosirea crucişătoarelor. Ele vor ajunge în timpul nopţii în dreptul Havanei, iar venirea lor trebuia să rămână o taină.

Comandantul îl chemă pe Forgues şi pe Fauvel.

— Camarazi, le zise ofiţerul, ştiţi că aşa-zisul englez pe care îl avem pe bord, e un spion… A mai dat informaţii generalului şi de-abia aşteaptă să-i mai dea. Deci, e nevoie ca el să nu mai poată vorbi cu Martinez. Trebuie închis. Poate că se va face aici o percheziţie; nu trebuie să fie găsit.

— E foarte uşor, domnule comandant, răspunse Forgues, îl vom băga în ascunzătoarea din fund.

— Da, dar căutaţi să nu întrebuinţaţi violenţa.

— Vom încerca.

— Mă bizui pe voi.

— Fiţi fără grijă, domnule comandant.

Ofiţerul se urcă iar pe punte. Forgues făcu semn lui Fauvel şi lui Le Gonidec. Aceştia se apropiară de el.

— Ce ziceţi, camarazi? murmură Forgues. Comandantul mi-a dat o însărcinare destul de grea.

— A, şi despre ce e vorba? întrebă Fauvel.

— „Holera” ar trebui pusă la popreală.

— La popreală?… Şi unde?

— În cabina semnalelor.

— Dar de ce?

— Se pare că generalul Martinez vrea să-l vadă… Iar comandantul are motive ca individul să nu-l vadă pe general.

— Am înţeles… Atunci hai să-l umflăm…

— Haide…

— Cu siguranţă c-o să se împotrivească…

— A, nici vorbă, dar comandantul ne-a sfătuit să nu întrebuinţăm violenţa.

— Lesne de spus, dar dacă individul se burzuluieşte.

— Eh, noi trei o să-l putem pune uşor la locul lui.

— De bună seamă…

— De bună seamă…

Şi tustrei aruncară o privire englezului. Acesta îşi scosese din nou carnetul şi se apucase să scrie.

— Du-te de deschide uşa cabinei, îi spuse Forgues lui Fauvel.

Cap. 72 – Vizita pe bord

Rămaşi singuri, Forgues şi Le Gonidec se sfătuiră.

— Cu siguranţă, zise Forgues, că are să facă gălăgie… ar trebui să-l atragem cu-n şiretlic în vizuină.

— Ar fi cel mai bun mijloc, dar ce şmecherie să întrebuinţăm?

— Am găsit! Vino după mine…

— Ce ai găsit?

— Ai să vezi… Vino după mine, îţi spun. Şi Forgues se apropia de Mr. Higghins.

— Vă rog, făcu el scoţându-şi bereta politicos, nu cumva e a dumneavoastră valiza din cabina semnalelor?

Englezul ridică uimit capul.

— Nu cred, răspunse el în silă.

— Cu toate astea oamenii zic că valiza e a dumneavoastră… Poftiţi.

Mr. Higghins se sculă fără să bănuiască ceva şi porni după Forgues. Acesta se dădu în lături pentru a-i face loc englezului şi, după ce

englezul intră în cabină, trânti uşa de fier în urma lui.

— Aşa, zise el, păsărica e acum în colivie… nu a mers tocmai greu…

Englezul răcnea de zor…

— Ajutor! ajutor! urla el.

— Stai un moment, îi strigă Forgues. S-a închis, uşa fără să vreau… Mă duc să caut cheia, nu-ţi pierde răbdarea.

Dar englezul urla înainte.

— Să ştiţi, zise Forgues, c-o să fie auzit de afară.

— Nu-i nimic, murmură Le Gonidec, în cele din urmă o să se liniştească.

Şi, la rându-i zise prin uşă:

— Ai răbdare, căutăm cheia… dar dacă o să urli uşa, să ştii că te lăsăm acolo. Îţi închipui doar că nu s-a făcut într-adins… Păcătoasa de uşă e în pantă şi, dacă nu bagi de seamă, se închide singură…

— Deschideţi! deschideţi! strigă Mr. Higghins… mă înăbuş…

— Iacă… îndată… îndată, linişteşte-te.

Englezul tăcu o clipă, dar apoi se porni şi mai tare.

În momentul acela, un marinar îl anunţă pe generalul Martinez. Venea, probabil, să vadă dacă informatorul său se află în submarin.

— Să ştiţi că ies toate la iveală, glăsui Forgues. Nu avem încotro, trebuie să-i punem botniţă dobitocului.

Şi, întovărăşit de Fauvel şi de Le Gonidec, pătrunse în cabină. Crezând c-o să fie eliberat, prizonierul se şi repezea la uşă, dar câţiva pumni zdraveni îl împinseră în cabină.

În timp ce Forgues îi băga în gură un căluş, Fauvel şi Le Gonidec îl legau fedeleş.

În câteva clipe, Mr. Higghins fu redus la neputinţă şi la tăcere.

Era şi timpul. Generalul, urmat de aghiotantul său Spinola, cobora scara chioşcului. Comandantul Dartois, care mergea înainte, înţelese dintr-o privire a lui Forgues că lucrurile sunt puse la punct.

— V-am mai spus, declară comandantul adresându-se generalului, că Mr. Higghins nu e aici… Puteţi să vă uitaţi şi veţi vedea că spun adevărul.

— A fost bine căutat?

— Da, am trimis patru oameni după el.

— Acum un sfert de oră l-am zărit la capătul cheiului.

— A, l-aţi zărit?

— Desigur.

Generalul inspecta din ochi interiorul submarinului. Făcu chiar ocolul lui, dar trecu pe lângă uşa cabinei, fără să o observe, căci uşa se confunda cu tăblia peretelui. Străbătu diferitele compartimente, se opri o clipă în faţa tabloului înregistrator, pe urmă bombăni:

— Totuşi, e curios… mi s-au dat asigurări că e aici.

— Cei care v-au afirmat asta, s-au înşelat. E simplu, glăsui comandantul.

Şi adresându-se marinarilor:

— L-a văzut careva dintre voi pe Mr. Higghins?

— Da, l-am văzut eu, acum o jumătate de ceas, răspunse Forgues cu tărie.

Generalul nu spunea nimic. Stătea nemişcat în mijlocul submarinului.

— Zicea că se duce să vadă pe ofiţerii englezi, adăugă Fauvel.

În sfârşit, întrebă pe comandant:

— Dar motoarele?

— Peste câteva ore vor fi puse în funcţiune, răspunse Dartois. Vor fi gata mai repede decât am bănuit, dar, dacă vreţi să ştiţi părerea mea, ar fi imprudent să navigăm noaptea. Vom face prima cursă mâine în zori.

— Aţi studiat harta marină? întrebă ironic generalul…

— Da, şi mi-a folosit, căci coasta e foarte periculoasă prin partea locului. Vom fi obligaţi să ne depărtăm la cel puţin două mile, să apucăm puţin spre Nord, apoi, nemaifiind nicio primejdie, vom putea să ne îndreptăm spre Santiago.

— Cred că n-o să ancoraţi în port?

— Nu; aşteptam să-mi indicaţi locul unde să vă debarc soldaţii.

— În apropiere de Santiago e un mic ostrov tăinuit între stânci. De altfel, v-am pregătit un plan. Dacă vreţi să veniţi la mine cu comandantul englez, vă voi da toate instrucţiunile necesare.

În clipa aceea se auzi un geamăt, în fundul submarinului.

— Ia-auziţi… Ce-i acolo? întrebă generalul.

— Ce?

— N-aţi auzit?
— Nu…
Generalul nu stărui.
— Poftiţi după mine, glăsui el.

Cap. 73 – Arestaţi!

Comandantul porni după general. Trecând prin faţa submarinului englez, îl chemă şi pe comandantul Jackson.
— Chemaţi-i şi pe ofiţeri, zise Martinez.
Imediat cei doi locotenenţi englezi precum şi locotenentul Du Bourdieu cu Du Tressan, se aflau adunaţi în biroul generalului.
— Luaţi loc, zise acesta şi dispăru.
După câteva clipe reapăru întovărăşit de vreo zece soldaţi, care, la ordinul lui, înconjurară pe ofiţeri.
— Ce înseamnă asta? întrebă comandantul Dartois.
— Că nu-şi poate bate nimeni joc de mine, răspunse generalul. M-aţi înşelat, dar mi-o veţi plăti scump, vă asigur…
Urmă un moment de panică, de care Du Tressan profită şi sări pe fereastră.
— O să-l prindem noi, declară generalul. N-o să ajungă departe!…
Generalul se reculese o clipă, apoi rosti grav:
— Doriţi să fiţi lămuriţi, domnilor; veţi fi… Ştiu că aţi închis în submarinul dumneavoastră, un om care valorează mai mult decât dumneavoastră toţi, un om sincer şi cinstit… Aveaţi, fără îndoială, motive să nu-l lăsaţi să comunice cu mine, dar eu îl voi elibera. În momentul când vă vorbesc, soldaţii mei ocupă submarinele dumneavoastră. Sunteţi învinşi, eu sunt stăpân, şi veţi afla ce păţesc cei care îşi bat joc de generalul Romero y Martinez.
— Domnule, răspunse comandantul Jackson, care nu era la curent cu nimic, şi care, deci, nu pricepea e iotă, permiteţi-mi să vă spun că procedaţi cu noi cum aţi proceda cu nişte bandiţi.
— Dumneata să taci, căci nu vorbesc cu dumneata!
— Am totuşi dreptul să ştiu ce anume ne imputaţi…
— Am spus… V-aţi bătut joc de mine şi veţi avea pedeapsa pe care o meritaţi.

Ofiţerul englez dădu din umeri.

— Da, reluă Romero y Martinez, veţi fi împuşcaţi chiar mâine dimineaţă.

— Iar pe dumneavoastră, replică Jackson, vă vor căuta ai mei, până într-o lună, ca pe un criminal de rând.

— Ai dumneavoastră? Englezii?... Nu mi-e teamă de ei.

— N-o să mai spuneţi astfel, când veţi fi în faţa a douăsprezece puşti. Săvârşiţi în momentul acesta o mârşăvie, de care veţi răspunde. Şi ar trebui să ştiţi, domnule, că Anglia nu lasă niciodată o crimă nepedepsită.

— Îmi bat joc de Anglia...

— Cum? Aveţi îndrăzneala să-mi insultaţi patria?

Comandantul Dartois interveni:

— Linişteşte-te, Jackson... şopti el. Vezi bine că nu se poate discuta cu bruta aceasta.

— Da... ai dreptate... tac. Facă ce-o vrea cu noi, Ucigaşul!

Generalul se simţea tare ocrotit de soldaţii săi, şi de aceea se desfăta insultându-şi prizonierii.

— Da, da, urla el. Eram sigur... faceţi cauză comună cu prezidentul Zayas... Aţi venit aici ca să mă spionaţi, dar aţi căzut în cursă. A! credeaţi că Romero y Martinez e un nătărău, dar el e mai inteligent ca voi toţi... A ştiut să vă dejoace planurile... căci pe el nu-l înşală nimeni... Sunteţi acum în mâna lui şi nu-i veţi mai scăpa... Oamenii voştri vor împărtăşi soarta voastră. Cât priveşte submarinele, le voi azvârli pur şi simplu în aer.

— Vedeţi să nu săriţi dumneavoastră mai înainte, făcu comandantul Dartois.

Generalul nu răspunse, ci adresându-se soldaţilor, le zise:

— Vă încredinţez pe aceşti oameni... Dacă îi veţi lăsa să scape, veţi fi împuşcaţi.

Soldaţii îi luară pe ofiţerii prizonieri.

Fireşte, lucrurile mergeau prost. Cel mai uimit dintre toţi era, desigur, comandantul Jackson, care nu înţelegea nimic din toată această aventură. El nu ştia că din cauza lui Mr. Higghins, generalul arestase pe toţi ofiţerii.

Numai comandantul Dartois şi locotenentul Du Bourdieu îşi

păstrară sângele rece. Ei ştiau că crucişătoarele americane aveau să sosească în curând şi lucrurile se vor schimba.

Cazarma, sau mai bine zis coliba în care ofiţerii fură închişi, se afla la aproape o sută de metri de port.

Era o clădire de scânduri şi beton armat, care avea oarecum înfăţişarea adăposturilor pe care direcţia maritimă le construieşte de-a lungul coastelor, pentru a servi ca posturi pentru santinele. Doisprezece soldaţi, cu puştile în mână, se aflau înăuntrul acestei cazărmi, şi, în fiecare clipă, ameninţau pe prizonieri. Mergeau până acolo, încât îi şi înjurau.

Comandantul Jackson, voind să protesteze, primi o lovitură cu patul puştii în picior.

— Nu răspundeţi acestor brute, îi şopti comandantul Dartois. Ne va veni şi nouă apă la moară, cât de curând.

— Credeţi? întrebă Jackson. Radiogramele dumneavoastră au fost primite?

— Da.

— Şi vi s-a răspuns?

— Da.

— Să aşteptăm atunci…

— Nu vom aştepta mult.

Urmă o clipă de tăcere, apoi comandantul Jackson urmă:

— Sosirea crucişătoarelor americane nu ne va salva poate. Ele vor bombarda oraşul şi noi vom fi printre victime, afară dacă aceşti indivizi, care ne păzesc, nu ne vor împuşca mai înainte.

— Nu, când vapoarele de război vor fi semnalate, veţi vedea pe toţi aceşti oameni fugind ca potârnichile, cu generalul Martinez în frunte.

— Să dea Dumnezeu..

Cap. 74 – Mântuirea se apropie

În timp ce ofiţerii prizonieri făceau ceea ce se numeşte calculul probabilităţilor, o scenă, care poate să devină tragică, se petrecea pe bordul submarinelor rămase în port.

Generalul Martinez ordonase ocuparea lor militară, dar când marinarii văzură că soldaţii voiau să intre la ei, închiseră de grabă

toate obloanele. Soldaţii, fură atunci foarte încurcaţi. În timp ce acela care-i comanda se ducea să ia ordine, sublocotenentul Du Tressan, care, după cum ne amintim, reuşise să fugă şi să se urce pe submarin, trimetea prin telegrafist radiograme după radiograme, vapoarelor americane.

Primul mesaj pe care-l trimise în englezeşte, suna astfel:

«Ofiţeri francezi şi englezi prizonieri. Viaţa lor e în primejdie. Daţi viteză».

Unul dintre crucişătoarele americane răspunse:

«Sporim viteza, sosim ora 6 dimineaţa».

La care, sublocotenentul Du Tressan, răspunse:

«Nimeni nu bănuieşte sosirea dvs. Încercaţi să debarcaţi trupe».

Trecură, câteva minute, apoi următorul radio sosi:

«Vom debarca 500 marinari înarmaţi»…

— Generalul Martinez, care nu bănuia nimic, continua să dea ordine şi să facă pe dictatorul. Pe la miezul nopţii se retrase în baraca lui, ca să se odihnească. Nu crezuse necesar să tragă în cele două submarine, pe care marinarii le apărau dârz. Amânase acest atac pentru va doua zi.

Comandantul Huerta de Spinola făcu inspecţie şi se asigură că toate santinelele erau la postul lor, se dusese şi el să se odihnească puţin, după ce poruncise locotenenţilor săi să supravegheze mai ales drumul spre Puerta.

Pe acest drum, în adevăr, puteau veni trupele guvernamentale, dacă s-ar hotărî să încerce un atac. Martinez şi statul său major nu bănuiau că ar putea fi atacaţi dinspre mare.

Rebelii, ca să-şi facă curaj, băuseră multe sticle de rom şi rachiu, şi nu mai vegheau decât slab.

Cei ce se aflau pe chei, în faţa submarinelor, se întinseră pe pământ, şi mulţi dintre ei adormiră repede. Numai câteva santinele mai vegheau, dar în cele din urmă şi ei adormiră.

Înăuntrul submarinelor, oamenii nu făceau niciun zgomot. Ei întredeschiseră obloanele, pentru a avea aer, şi aşteptau evenimentele.

În ce priveşte pe sublocotenentul Du Tressan, care, în această împrejurare se dovedi neobosit, el, supraveghea marea, scoţând, din când în când capul prin deschizătura chioşcului. Avea de asemenea

grijă să ţină comunicaţia cu crucişătoarele prin T.F.F.

Marinarii submarinului francez erau acum în curent cu ceea ce se petrecea, şi abia îşi puteau stăpâni bucuria, prin exclamaţii şi strigăte de triumf. Vorbeau încet şi îşi împărtăşeau impresiile, după trimiterea sau primirea fiecărei radiograme.

— Ştim că se vor mira rebelii, zise Fauvel lui Le Gonidec. Nici nu se aşteaptă la ceea ce are să li se întâmple.

— Se pare, răspunse Le Gonidec, că americanii au să debarce oameni.

— Da, cinci sute.

— Va trebui să treacă timp până vor pune toţi piciorul pe uscat.

— Nu aşa de mult… Sunt trei crucişătoare, fără să mai socotim pe cele ce vin de la capul Hatteras. Pe bordul fiecărui crucişător, sunt 12 şalupe în care încap, câte 20 de oameni… Ia fă socoteala…

— Aşa e… Vor debarca repede… Numai să nu omoare generalul Martinez pe prizonieri în timpul debarcării. E în stare, s-o facă, javra…

Forgues, care aruncase o privire prin oblonul deschis, zise pe şoptite:

— Cred că santinelele au adormit. Ce mai soldaţii… Nici la post nu pot să stea treji!

— De ce te plângi?... Pentru noi e foarte bine, răspunse Fauvel. Totul merge de minune… cât e ceasul?

— Trei de dimineaţă.

— Vom începe în curând balul.

— Da, şi ce ţopăială o să fie! Generalul Martinez şi cu şmecherul lui de Spinola, au să danseze un fox-trott cum nu s-a mai pomenit!…

— Sunt curios să văd ce mutră o să facă când s-o vedea prins.

— A, e simplu. Va face pe niz-naiul… se va jura că e un om de treabă şi că a închis pe ofiţerii noştri, numai ca să-i pună la adăpost de ţânţari…

— Sper că va fi împuşcat…

— Asta nu ştiu, dar dacă ar fi după mine, n-ar scăpa…

De câtva timp, sublocotenentul Du Tressan, nemişcat în chioşc, părea că observă ceva. Deodată, se aplecă şi rosti aceste cuvinte prin tubul acustic:

— Vin liberatorii noştri!
Un murmur de bucurie se stârni în submarin.
— Ce-o să mai râdem! zise Fauvel.

Cap. 75 – Unde Martinez râde în silă

Cele trei crucişătoare americane, se zăreau venind. Ele semănau în noapte cu trei stânci mari, răsărite deodată din valuri. Prin T.F.F. sublocotenentul de marină Du Tressan le dădu repede indicaţii şi ele îşi lăsară fără întârziere şalupele pe mare.

În mai puţin de o jumătate de oră, debarcară, ceva mai sus de port, 500 de oameni.

Când rebelii îşi dădură seama, era prea târziu. Marinarii americani ocupau, diferite puncte ale cheiului. Atunci, oamenii din echipajul celor două submarine ieşiră şi ei, şi sublocotenentul Du Tressan, în fruntea unui detaşament de americani, se duse să elibereze pe comandantul Dartois şi pe tovarăşii lui. Se procedă apoi la arestarea generalului Martinez, a aghiotantului său Spinola şi a celorlalţi ofiţeri. Cât despre răzvrătiţi, ei fură dezarmaţi.

Cea mai mare parte dintre ei, fugise de teamă.

Revoluţionarii erau învinşi.

Generalul Martinez, atât de dârz până atunci şi sigur de sine, avea acum o mutră plouată, iar Spinola, părea un câine bătut.

Comandantul micii escadre americane se numea Thomas Hobson. Părea un om rece cu ochii albaştrii pătrunzători şi aspri.

Porunci ca Martinez să fie adus în faţa lui, ca şi Spinola şi ofiţerii din submarine.

Acest tribunal se întruni în chiar coliba lui Martinez…

În acest timp, marinarii americani ocupau oraşul şi portul.

Martinez fu interogat cel dintâi.

— Domnule, îi zise comandantul Hobson, v-aţi permis, contrar legilor noastre internaţionale, să opriţi aici două submarine… Cazul e grav. Mai mult: aţi sechestrat ofiţeri ce aparţin marinelor franceză şi engleză. Ce v-a făcut să procedaţi astfel?

Foarte umil, Martinez răspunse:

— Credeam că aceste submarine au fost trimise aici, ca să ne

spioneze.

— Vă apăraţi slab.

— Vă jur.

— Nu juraţi… aceasta ar putea să vă coste prea scump. Sunt bine informat, credeţi-mă, şi dacă vă întreb, fac aceasta de formă, ca să nu se spună că marina americană condamnă fără să asculte. Aţi încercat să rechiziţionaţi aceste două submarine ca să transportaţi trupe, în apropiere de Santiago.

— Da, mărturisesc…

— A, foarte bine… Aţi crezut că prin ameninţări veţi sili pe ofiţerii francezi şi englezi să devină uneltele dumneavoastră, aliaţii dumneavoastră, dar nu aţi socotit energia acestor ofiţeri, şi T.F.F.-ul. Frumoasă invenţie, T.F.F. Ea îngăduie comunicarea la mari distanţe, pentru a cere ajutor, la nevoie.

Martinez se făcuse verde. El înţelese acum în ce mod crucişătoarele americane fuseseră înştiinţate. A, dacă ar fi prevăzut! Ar fi păzit în primul rând aparatele de radio de pe bord.

— Bănuiam, urmă comandantul Hobson, că se petrecea aici ceva neobişnuit, dar nu crezusem necesar să intervenim. Puteţi să vă reglaţi afacerile dumneavoastră, cum credeţi de cuviinţă… Dar să respectaţi legile americane; atâta vă cerem. Totuşi, nu putem îngădui să vă purtaţi ca nişte piraţi. Suntem oameni civilizaţi şi străinii care vin în porturile noastre, trebuie să găsească ajutor şi siguranţă. Aţi crezut că puteţi opri aici două submarine şi să maltrataţi pe ofiţerii lor. Franţa şi Anglia vă vor cere socoteală de acest abuz de putere. Cât despre noi, cetăţeni ai Liberei Americi, am crezut că trebuie să intervenim ca să facem să se respecte legile internaţionale. Acum, fiindcă suntem aici, vom da pe mâna guvernului regulat al Havanei pe şefii rebelilor… Preşedintele Zayas, pe care-l cunoaştem, e un om care conduce cinstit şi cu pricepere afacerile insulei… Nu-l cunoaştem decât pe el, şi nu voim să recunoaştem un alt guvern alcătuit din oameni fără căpătâi.

Şi cum Martinez protestă, comandantul Hobson repetă, apăsând cuvintele:

— Oameni fără căpătâi şi fără onoare…

— Familia mea e dintre cele mai onorabile, protestă Martinez.

— Da, familia dumneavoastră, era dintre cele mai onorabile, recunosc, dar dumneavoastră nu aţi mers pe urmele strămoşilor dumneavoastră… Deşi nu v-am văzut niciodată, totuşi vă cunosc… Locuiaţi la Santiago, acum câteva luni… Şi aţi fost silit să părăsiţi oraşul pe negândite în urma unui scandal, despre care au vorbit ziarele. aţi fost prins, se pare, trişând la cărţi, într-un club…

— E o infamie! Duşmanii mei au răspândit acest zvon…

— Fie… nu sunt chemat sa fac aici procesul vieţii dumneavoastră particulare. Aceasta priveşte pe preşedintele Zayas, pe care aţi încercat să-l răsturnaţi… Va face cu dumneavoastră, ce va voi. Deocamdată veţi cere scuze în public ofiţerilor de marină pe care i-aţi insultat.

— Dar… nu i-am insultat… Le-am cerut numai să-mi împrumute submarinele lor. Au primit de bună voie şi…

— Scuzaţi, întrerupse comandantul Dartois, aţi rechiziţionat cu forţa submarinele noastre şi ne-aţi ameninţat că ne împuşcaţi, dacă nu ne supunem…

— Da, zise Martinez zâmbind în silă, am spus aşa numai ca să vă sperii…

— Oare tot ca să ne sperii ne-ai aruncat în închisoare, poruncind soldaţilor să tragă în noi la cea mai mică încercare de evadare?

— Dumneavoastră ştiţi cum stau lucrurile… se dau ades ordine… dar nu se execută.

— Şi eu, strigă comandantul Dartois, sunt încredinţat, că dacă prietenii noştri americani, nu ar fi venit în ajutorul nostru, ne-aţi fi împuşcat… Chiar dumneata mi-ai spus şi ai adăugat că vei scufunda submarinele după ce vom fi împuşcaţi.

— N-am spus în serios, zise Martinez. Voiam numai să vă sperii.

— Nu aveai niciun motiv să ne sperii, dat fiind că noi am primit, – sau cel puţin am avut aerul că primim, – propunerile dumitale. Le-am primit numai ca să câştigăm timp… şi am cerut 24 de ore ca să punem submarinele sub presiune, numai ca să lăsăm prietenilor noştri, americanii, timpul să sosească.

Martinez îşi muşcă buzele. Fusese păcălit, înţelegea acum şi-i părea, desigur, rău că nu-i împuşcase la timp pe ofiţerii de marină.

Cap. 76 – Unde vine vorba şi despre Higghins

Comandantul Hobson luă din nou cuvântul:

— Domnule, zise el adresându-se lui Martinez, vă voi băga la închisoare, împreună cu ofiţerii dumneavoastră, şi voi înştiinţa pe preşedintele Zayas. Va trimite soldaţi să vă ia, şi vă veţi răfui cu el.

Martinez izbucni:

— Nu aveţi dreptul să vă amestecaţi în treburile insulei… Judecaţi-ne după legile internaţionale şi atâta tot…

— Nu… noi avem dreptul de control asupra insulei şi trebuie să veghem ca liniştea ei să nu fie tulburată…

Martinez nu stărui. Zise rugător:

— Ştiţi, desigur, că dacă mă veţi da pe mâna preşedintelui Zayas, mă va împuşca, împreună cu toţi ofiţerii mei.

— Nu mă priveşte…

Comandantul Hobson se pregătea să ridice şedinţa, când Dartois îi spuse câteva cuvinte la ureche. Hobson păru surprins la început, apoi făcu un semn de aprobare din cap. Atunci, comandantul Dartois se ridică şi zise lui Martinez:

— Domnule, ai găsit aici un aliat.

— Un aliat?

— Da

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi.

— Să-ţi aduc eu aminte: Nu o să spui că nu-l cunoşti pe domnul Higghins?

— Domnul Higghins?… Acum aud pentru prima oară numele lui.

— Juri?

Martinez nu răspunse.

— Vezi?… nu îndrăzneşti să juri… Hai, spune mai bine adevărul, va fi mai bine, şi comandantul american care prezidează acest tribunal, va ţine socoteală de sinceritatea dumitale.

Martinez se aplecă spre Spinola, avu cu el o scurtă consfătuire pe şoptite, apoi ridicându-şi capul, zise:

— Da, e adevărat, Mr. Higghins a fost aliatul meu. El a înţeles că era dreaptă cauza pe care o susţineam şi s-a oferit să o apere împreună cu noi.

— Şi nu v-a cerut nimic în schimb?

Martinez şovăi o clipă.

— Haide, vorbiţi… ne-aţi făgăduit să ne spuneţi tot adevărul?

— Ei bine, da, voi vorbi… vă voi spune adevărul… Poate că sinceritatea mea va influenţa favorabil tribunalul. Nu-l cunoşteam pe domnul Higghins… El a venit de bună voie să-mi ofere serviciile lui…

— A, făcu comandantul Hobson. Şi ce servicii putea să vă aducă acest om, pe care nu-l cunoşteaţi…

— Mă temeam că ofiţerii francezi nu-şi vor ţine făgăduiala ce mi-au făcut.

— Ce v-au promis?

— Îmi făgăduiseră să-mi ducă 400 de soldaţi în submarinele lor.

— Ca să-i debarcaţi în apropiere de Santiago?

— Da…

— Şi ce v-a spus acest Mr. Higghins?

— Mi-a spus că ofiţerii mă înşală, că nu era nevoie de 24 de ore ca să pună submarinele sub presiune, şi m-a sfătuit să-i intimidez pe ofiţeri.

Comandantul Dartois interveni din nou.

— Observaţi, zise el comandantului Hobson, că acest Mr. Higghins este un inginer englez, sau aşa spune el că e, pe care amiralitatea ni l-a dat pe bord ca să ne supravegheze, şi anume ca să observe că toate condiţiile „meciului” să fie respectate. Or, acest om, care ar fi trebuit să fie aliatul nostru, ne e duşman. A făcut tot ce i-a stat în putinţă ca să ne încurce, şi s-a purtat, în anumite împrejurări, ca un tâlhar. La New York, a încercat să oprească pe uscat, adormind, sau cel puţin dându-le un narcotic, pe patru dintre marinarii mei. L-am prins asupra faptului.

— Iată un personaj ciudat, zise preşedintele tribunalului, cu un gest de dispreţ, şi spuneţi că omul acesta e englez?

— Aşa pretinde el, dar cu siguranţă că nu e un supus britanic. Englezii sunt, în general, oameni politicoşi şi bine crescuţi. E capabil de orice, şi sunt sigur că a propus generalului Martinez să ne trădeze pentru bani.

Hobson se adresă lui Martinez:

— E adevărat că aţi oferit bani lui Higghins ca să treacă de partea

dumneavoastră?

— Nu i-am oferit nimic… El m-a întrebat cât i-aş da dacă, graţie lui, aş învinge pe prezidentul Zayas…

— Şi v-aţi învoit?

— Da.

— Pentru ce sumă?

— Pentru 50 mii dolari.

— Şi de unde aţi fi luat această sumă?

Martinez nu răspunse.

— Da… zise Hobson… aţi fi luat-o din casa guvernului. Aveţi un chip ciudat de a înţelege interesele insulei.

Martinez plecă ochii şi nu răspunse.

— Bine, urmă Hobson, vom asculta pe domnul Higghins. Unde e?

— Pe bordul submarinului nostru, zise comandantul Dartois.

— Chemaţi-l aici.

Cap. 77 – Confruntarea

Peste câteva clipe, Higghins sosi, între Forgues şi Le Gonidec. Acest ticălos avea o îndrăzneală extraordinară. Înainte chiar de a fi întrebat, strigă, cu o indignare prefăcută, care ar fi putut să pară sinceră unor oameni mai puţin pătrunzători:

— Domnilor, e scandalos… Protestez… Protestez în numele Angliei, patria mea… Sunt tratat ca un hoţ, şi, totuşi, sunt trimis de amiralitatea engleză. Eu sunt inginerul însărcinat să veghez ca să se respecte pe bord condiţiile călătoriei. S-ar zice că îi stingheresc pe domnii ăştia şi că vor să se scape de mine, căci nu există insultă care să nu mi se facă. M-au ţinut închis într-o carceră, legat şi cu căluşul în gură, ca cel din urmă tâlhar…

Comandantul Hobson răspunse:

— Domnule, sunt informat despre persoana dumitale…

— Şi cine v-a informat?… duşmanii mei, fără îndoială… Şi i-aţi crezut? Aţi luat drept adevărate toate învinuirile lor?

— Vă rog să fiţi mai respectuos faţă de tribunalul pe care-l prezidez…

Higghins înţelese că mersese prea departe:

— Scuzaţi-mă, domnule preşedinte, dar puneţi-vă în locul meu…

— Nu… nu ţin… prefer locul meu. V-am chemat, nu ca să fac o anchetă asupra purtării dumneavoastră, pe bordul submarinului, francez. Depindeţi de comandantul acestui submarin, şi el va spune, când va veni momentul, ceea ce are de spus împotriva dumneavoastră. V-am chemat numai, ca să vă cer o simplă informaţie.

Lui Higghins îi veni inima la loc.

— O informaţie, zise el cu glas mieros, sunt gata să vă răspund, dacă îmi este cu putinţă.

— Da… Vă este cu putinţă… Cât aţi cerut generalului Martinez ca să-l ajutaţi în lupta ce a început împotriva guvernului regulat din Havana?

— Dar nu i-am cerut nimic… eu… ce înseamnă această nouă infamie?… Da, văd, duşmanii mei încearcă să mă piardă… Profită de orice… şi speră că aducându-mi această grozavă învinuire, vor reuşi, în fine, să se scape de mine… îi stingheresc… îi împiedec să facă ce vor…

— Vă întreb, reluă comandantul Hobson, cât aţi cerut generalului ca să-l ajutaţi?

— Nu voi răspunde la o astfel de întrebare…

— De ce?

— Fiindcă e insultătoare… şi fiindcă mă atinge în ceea ce am mai scump: onoarea mea.

— Atunci, Martinez va răspunde pentru dumneata… Martinez, repetă tribunalului ceea ce ne-aţi spus adineauri, sub prestare de jurământ.

Martinez, care credea că dobândeşte astfel îngăduinţa tribunalului, zise cuvânt cu cuvânt.

— Pe onoarea şi pe conştiinţa mea, jur în faţa lui Dumnezeu, care mă vede, că Mr. Higghins aici de faţă, mi-a cerut 50 de mii de dolari ca să-mi ajute în lupta pe care am început-o.

— Minte!… Minte!… urlă Higghins. Acest om e şi el împotriva mea… vrea să mă piardă… Nu-l credeţi!…

Comandantul Spinola, care nu zisese nimic până atunci, crezu că trebuie să dezmintă pe Higghins:

— Tu minţi, strigă el… da, tu… eram de faţă când ai oferit

serviciile tale generalului… Chiar tu ai fixat suma de 50 mii de dolari!

Englezul voind să mai protesteze, comandantul Hobson îi impuse tăcere, zicând:

— Tot ce vei spune, domnule, nu mai are pentru noi nicio valoare… Eşti judecat… şi plâng pe prietenii noştri, ofiţerii de marină francezi, că au ca inginer supraveghetor un om ca dumneata. La ceea ce ei pot să vă reproşeze, noi vom adăuga acuzaţia gravă ce vi s-a adus aici… Ea va figura într-un raport ce vom întocmi, şi din care, un exemplar va fi dat comandantului Dartois.

— Dar, domnule preşedinte, stărui Higghins.

— Destul, domnule, răspunse rece Hobson.

— L-a înfundat! zise Forgues lui Le Gonidec. Americanul l-a pus la locul lui, dar vei vedea că acest neamţ afurisit va ridica iar capul, dacă rămâne pe bordul nostru.

— Ei şi? Ştim acum cu cine avem a face… Poate să spună ce va voi, nimeni n-o să-l mai creadă… Dar oricum, ăsta nu-şi pierde timpul degeaba. Ştie să facă afaceri. Cincizeci de mii de dolari!… e o sumă, şi dacă ar fi pus mâna pe ea, ar fi putut să trăiască din venitul ei…

— Da, e pe cale.

— Cred că o să sfârşească în puşcărie.

— Da, e pe cale.

Ofiţerii care compuneau tribunalul se ridicaseră; Martinez şi aghiotantul său Spinola fură încredinţaţi la doi ofiţeri americani. Revoluţia pusă la cale de Martinez era înfrântă; şi ceea ce nu era mai puţin important, cele două submarine puteau să-şi reia cursa în jurul lumii.

Cap. 78 – La drum!

Comandantul Dartois şi ofiţerii săi ar fi vrut să se scape de nemernicul pus ca să-i controleze, dar nu puteau să facă nimic, fără o hotărâre a amiralităţii engleze. Trebuia deci să îndure încă prezenţa acestui ticălos, pe care acum nu-l mai puteau suferi.

La ce nu se puteau aştepta încă, din partea lui?

— Cu siguranţă că omul ăsta nu e englez, declară Jackson. Pronunţia lui nu e bună, nu m-aş mira să fie german. Cum, oare, a

reuşit să-l înlocuiască pe inginerul care trebuia să vă însoţească, ăsta e un mister pe care nu-l vom putea lămuri decât la înapoierea noastră. Până atunci, noi nu vom crede nimic din ceea ce va însemna în rapoartele lui. Nu avem încredere decât în dumneavoastră, căpitane Dartois… Noi suntem oameni de onoare în marină şi cuvântul nostru face cât toate rapoartele din lume.

— Vă mulţumesc de această dovadă de încredere, răspunse comandantul Dartois, şi fiţi siguri că ofiţerii mei şi cu mine, vom respecta întru totul condiţiile drumului… Nu cred că aveţi să vă plângeţi de supraveghetorul francez ce vi s-a dat.

— Câtuşi de puţin. E un băiat foarte amabil şi de o cinste perfectă.

— A, de ce n-am avut şi noi norocul acesta?… Vorbeaţi de un mister, da, există o taină, desigur; ei bine, vreţi să vă spun? Nu m-aş mira ca tâlharul ăsta să se fi înţeles cu unul din cei care au făcut prinsoare pe sume mari ca să ne facă să pierdem partida.

— E posibil.

— De altfel, e omul banului, am avut dovada.

— Va fi pedepsit, mai curând sau mai târziu.

— Să sperăm… Până atunci, trebuie să-l supraveghem, căci e în stare de orice.

Comandantul american telegrafiase prezidentului Zayas, la Santiago, că-l va aduce în curând pe generalul Martinez. Revoluţia era, deci, sfârşită.

Prietenii noştri vor putea, în fine, să-şi urmeze călătoria şi să atingă a treia escală, şi anume: Colón.

Cele din urmă pregătiri fură repede terminate, şi în curând, de la fereastra închisorii sale, Martinez, ex-generalul trupelor rebele, putu să vadă cele două submarine părăsind portul. Poate că-i părea rău acum că nu e şi el pe bordul unuia din submarine.

Se convenise cu comandantul englez, să se reia cursa, ca la plecarea din orice escală, şi anume, să navigheze timp de 6 ore la suprafaţă, şi apoi să intre sub apă.

Acum, buna prietenie care existase între englezi şi francezi în timp ce se aflau pe uscat, făcu loc unui alt sentiment: dorinţa de a învinge. Sportul, în orice manifestare a lui, trece totdeauna înaintea prieteniei.

La început, „Victorious” fu în frunte. Era foarte iute la suprafaţă,

mai ales când marea era liniştită, dar „Français” avea avantajul că mergea mai bine, decât el pe sub apă şi pe mare agitată. Cât timp navigară în golful Mexic, timpul fu foarte frumos, dar când atinseră strâmtoarea Yucatan, în apropiere de baia Corrientes, valurile deveniră uriaşe. Aveau să intre în marea Antilelor, una dintre cele mai adânci de pe glob.

Se ştie că în mările adânci, când valurile încep să se simtă, ele sunt totdeauna mai puternice decât în celelalte mări.

Cele două submarine aveau acum spaţiul înaintea lor. Puteau, deci, să ia direcţia drept spre Colón.

— A, zise deodată Le Gonidec lui Milo, e foarte adâncă marea aici. Mai încolo, la patru mii de metri, sunt locuri unde adâncimea e de aproape opt mii cinci sute de metri. Urmând pe stânga, vom găsi o insulă, care se numeşte Marele Caiman, şi care, fireşte, aparţine englezilor. S-ar crede că au toate insulele din lume. Ceva mai departe, se află Jamaica, insula romului, dar noi n-o zărim. Cel dintâi uscat pe care-l vom vedea, va fi, la vârful Hondurasului, capul Gracias a Dios, apoi vom merge de-a lungul bancului Mosquetos şi ne vom îndrepta spre Colón. Altădată, corăbiile, ca să ajungă în Pacific, trebuiau să facă un mare ocol şi să se coboare până la strâmtoarea Magellan; dar azi, mulţumită canalului Panama, distanţa e prescurtată.

— Aţi mai fost pe aici? întrebă Milo.

— Da, băiete de două ori. Odată când eram elev şi a doua oară după 15 ani, pe bordul unei corăbii mari cu pânze, care se numea „Pelicanul”. Ia uită-te bine, vezi stânca mare, neagră de colo?

Le Gonidec nu-şi sfârşi vorba. Se ordonă intrarea sub apă.

Submarinul se cufunda încet. Se auzea apa clipocind în balasturi. Marinarii îşi ocupară posturile de scufundare. Vasul englez intră sub apă odată cu concurentul său.

— Trebuie să deschidem ochii, zise Forgues, şi să nu rămânem în urmă.

Se apropia de microfon… După o clipă, ridică fruntea şi zise, privindu-şi tovarăşii:

— E ciudat, aud un zgomot neobişnuit… Ia ascultă, Le Gonidec.

Cap. 79 – Rechinii

Le Gonidec ascultă câteva clipe, apoi zise:

— E curios, în adevăr…

— Zgomotul acesta nu e făcut de concurentul nostru, nu-i aşa?

— Fireşte că nu.

— Atunci, ce poate să fie?

— Zău că nu ştiu.

Zgomotul continua. Acum era foarte lămurit şi putea fi auzit perfect, fără microfon. Era un fel de huruit, întretăiat din când în când de uşoare plescăită.

Locotenentul Du Bourdieu, uimit de acest zgomot, asculta şi el.

— Nu vine din balasturi? întrebă Forgues.

— Se prea poate, răspunse Fauvel.

— Să nu ne fi făcut vreun renghi, canaliile de rebeli!…

— Şi asta se poate…

Comandantul Dartois, înştiinţat, coborî din chioşc şi veni să asculte. Îşi lipi urechea de tăblia de fier, rămase câteva clipe nemişcat, cu ochii închişi, apoi zise zâmbind:

— Nu vă temeţi, băieţi!

— Atunci, zgomotul nu vine din balasturi, domnule căpitan? întrebă Le Gonidec.

— Nu, zgomotul acesta este de afară… e produs de o bandă de rechini care se ţin după submarinul nostru.

— Rechini? Dar trebuie să fie o armată întreagă.

— Da… prin meleagurile astea, sunt de obicei foarte numeroşi.

Echipajul era acum liniştit.

Uneori, se simţea o izbitură moale. Era, desigur, un rechin lovit de submarin.

— N-ar fi plăcut să te scalzi pe aici, zise Fauvel, te-ai pomeni făcut bucăţele…

Un moko, anume Besombes, un marinar vesel şi bun băiat, simţi nevoia să povestească, fiindcă venise vorba despre rechini, ce i se întâmplase lui odată.

— Eram, zise el, ancoraţi în rada de la Numea, unde aşteptam un convoi de ocnaşi, când, într-o seară, împreună cu doi tovarăşi, am

vrut să ne scăldăm. Era o căldură înăbuşitoare, s-ar fi zis că soarele varsă pe mare plumb topit. Vă închipuiţi cu câtă bucurie am intrat în apă. De pe punte, camarazii ne priveau şi ne îndemnau să ne luăm la întrecere. Ne arătară un punct, la care trebuia să ajungem. Era o stâncă mică, roşcată, care semăna cu un morcov uriaş, înfipt în mare. Pornirăm. Înotam din răsputeri şi reuşisem să iau înaintea tovarăşilor mei, când deodată, auzii un strigăt îndărătul meu. Mă întorc… şi ce-mi văzură ochii?… prietenii mei la încăierare cu rechinii…

— Atunci, zise Fauvel, te-ai repezit la rechini şi i-ai întors pe dos, ca pe un deget de mănuşă…

Marinarii izbucniră în râs. Besombes supărat, dădu din umeri, bombănind:

— Aşa faceţi voi întotdeauna… Nici nu mă lăsaţi să sfârşesc povestea începută şi începeţi să râdeţi de mine…

— Hai, sfârşeşte-o, Besombes! strigară marinarii.

— Nu… N-am s-o sfârşesc… De câte ori vă povestesc ceva, râdeţi de mine… Gata… N-am să vă mai spun nimic…

— Să nu juri, c-ai cădea în păcat, zise un marinar. Cum ai trăi tu fără să vorbeşti?

Besombes se aşezase într-un colţ, supărat foc.

— Ei, zise Fauvel, nu păstrează pică nimănui… Mâine, are să uite… şi ne va spune sfârşitul poveştii lui cu rechinii.

Cap. 80 – Savant, cu cartea în mână

Zgomotul continua. Se produceau câteodată frecări repezi de tăblia submarinului. Milo care sta lângă Le Gonidec, asculta cu atenţie ce-i spunea şeful echipajului. Nu prea era învăţat bietul Le Gonidec, dar avea o memorie uimitoare, şi ţinea minte multe lucruri. Curios din fire, întreba despre toate, şi ajunsese să ştie multe. Sunt mulţi marinari de aceştia, care abia ştiu să se iscălească şi care, totuşi, te uimesc câte lucruri ştiu…

— Da, băieţele, zise Le Gonidec, îţi spuneam adineauri, că înainte de tăierea canalului de Panama, trebuia să faci un lung ocol, ca să intri din Atlantic în Oceanul Pacific. Cel dintâi navigator care a făcut ocolul lumii, se numea Magellan, ai auzit desigur, de el…

— Da, răspunse Milo. Institutorul nostru, domnul Buffy, ne-a povestit călătoria lui. Se pare că şi-a bătut mult capul, până să descopere strâmtoarea care-i poartă numele.

— Da, foarte mult… ai să vezi.

Şi Le Gonidec, răscolind în cufărul său, scoase o carte mică, cu scoarţe vinete, în care citise de multe ori, căci paginile ei erau ferfeniţă.

— Uite, băiatule, zise Le Gonidec, o carte pe care am citit-o de vreo zece ori, şi pe care o recitesc mereu. Ia să vedem; vorbeam despre Magellan. Ascultă ce spune cartea…

Şi Le Gonidec citi, silabisind ca un şcolar, tot ce se ştie despre unul dintre cei dintâi care a făcut ocolul lumii pe mare.

Le Gonidec închise cartea şi adaugă:

— Nu trebuie să crezi băiete că expediţia lui Magellan a fost fără primejdii. În afară de revolta de care ţi-am citit, foametea chinui pe marinari, care fură nevoiţi să mănânce curea friptă. Sunt, unii de pe submarinul nostru, care se plâng de hrană; ce ai zice oare, dacă li s-ar da căpute de ghete prăjite! Azi, navigaţia a devenit într-o oarecare măsură o plăcere, dar altădată era greu, te asigur. Mai întâi, erau corăbii rele, care abia se mişcau, şi care nu aveau nici pe departe siguranţa celor ce se construiesc acum. Şi de aceea, trebuie să admirăm pe vechii marinari…

Cap. 81 – Clipe de îngrijorare

Comandantul dădu ordin să se scoată apa din balasturi. Se ridicau la suprafaţă. Văzură iar soarele. Dar ce soare strălucitor, arzător, teribil! În câteva clipe puntea submarinului se încinse atât de tare, încât marinarii, care erau în picioarele goale, trebuiră să arunce găleţi de apă, ca să nu-i frigă.

— Ah!l Ce căldură! zise Fauvel, ştergându-şi faţa cu batista lui mare. Cine are o umbrelă să-mi împrumute? Arde rău soarele pe aici… Pe cinstea mea, e mai bine sub apă… Cel puţin acolo eşti la umbră… Eu mă duc jos, nu vreau să-mi stric pieliţa feţei.

Fauvel intră printr-o deschizătură; câţiva marinari făcură la fel.

Le Gonidec, Forgues şi Martinvast, voinici ca totdeauna, rămăseseră

pe punte şi micul Milo nu voi să-i părăsească. El luase o găleată de mânerul căreia era legată o frânghie şi scotea din mare apă, pe care o vărsa pe punte.

— Nu se vede „Victorious”, zise Forgues.

— Aşa e. Să ne-o fi luat înainte? se întreba Le Gonidec.

— Nu cred.

— Atunci a rămas în urmă.

— Nu se vede nici înainte, nici în urmă.

— Ciudat.

— Da, aşa e. Ia stai să aduc ocheanul.

Forgues reveni cu un ochean, prin care privi.

— Nimic, zise el, nu se vede nimic… nici urmă de submarin, ca-n palmă… Tare mi-e teamă…

Din chioşcul său, comandantul întrebă:

— Nu-l zăriţi pe concurentul nostru, Forgues?

— Nu, domnule căpitan.

Urmă o clipă de tăcere.

— Să fi avut vreo avarie? zise comandantul.

— Doamne, se poate, răspunse Le Gonidec, căci admiţând că a mers mai iute decât noi pe sub apă, n-a putut să ne-o ia înainte decât cu o milă, o milă şi jumătate, şi l-am vedea. Nici de o stâncă din fundul mării nu s-a putut izbi. Pe aici trecerea e bună.

Abia rostise aceste cuvinte, şi o linie neagră se arătă pe apă, la douăzeci ele metri mai departe. S-ar fi zis o balenă mare care ieşea la suprafaţă. Era submarinul englez.

Când capota i se deschise, cum erau aproape unul de altul, comandantul Dartois îl întrebă pe colegul său Jackson:

— Ce vi s-a întâmplat?

— Nimic.

— Trebuia să vă ridicaţi la suprafaţă de acum zece minute.

— Ştiu, dar vestitorul nostru a uitat să ne anunţe.

Vestitorul, „clockman”-ul, este omul care strigă orele pe bord.

— Eram îngrijoraţi de soarta dumneavoastră.

— Vă mulţumesc, zise englezul zâmbind. După cum vedeţi, nimic grav.

Şi în timp ce vorbea, secundul său, un locotenent scund cu profilul

ca o lamă de ras, sporea viteza. Submarinul britanic întrecu încet-încet pe „Français”, apoi câştigă o distanţă bună.

— Ne lasă în urmă, zise Le Gonidec Ei, mecanici, daţi toată viteza!

— Nu putem să dăm viteză mai mare. E la maximum.

— Atunci, suntem bătuţi.

— Ţine-ţi firea, zise Forgues. La suprafaţă, concurentul nostru ne întrece, dar sub apă, ne e inferior.

— N-ar trebui să ne întreacă, bombăni Le Gonidec.

— Ba da… e firesc… Ia priveşte ce formă are, e mai subţiată la partea dinapoi, decât la al nostru, dar sub apă e un dezavantaj. Acum, când ştim asta, trebuie să mergem cât mai repede când vom fi sub apă.

— Mi se pare că de la plecarea noastră din Havana, am făcut ce am putut, şi, vezi, a ieşit de sub apă lângă noi, ceea ce dovedeşte că merge tot atât de repede ca şi noi pe sub apă.

— Fiţi pe pace, prieteni, le zise comandantul, care îi auzise. Sub apă, suntem totuşi superiori. Vom da de acum viteză mai mare.

„Victorious” era acum la o jumătate de milă. Dar nu putu să întreacă mai mult pe francezi. După cum se vede, submarinele erau de o forţă egală.

Cap. 82 – Peştii zburători

Căldura era înăbuşitoare. Mii de peşti săreau pe apă, cu solzii strălucind.

— O, o! făcu Le Gonidec, ce de peşti pe aici!… Ar trebui să ne apucăm de pescuit, cât mai stăm la suprafaţă. Nu ştiu dacă şi voi v-aţi săturat ca mine de carnea conservată. Trebuie să mai schimbăm mâncărurile… Nu sunteţi de aceeaşi părere?

Marinarii începură să-şi facă undiţe. Aveau ace de undiţă pe bord, puseră în ele momeală din carne conservată şi aruncară sforile undiţelor peste bord, după ce atârnară de ele şi bucăţi de plumb, ca să fie grele.

Acest pescuit cu undiţa, dădu la început puţine rezultate. Fie că peştele se temea, fie că nu-l atrăgea momeala; niciunul nu se prinse. Un singur peşte ciudat fu prins. Avea un cioc ascuţit, cum au unii peşti

din marea Mânecii.

— Ştiţi ce? zise Le Gonidec, vom pune momeala din peşte. Poate că o să meargă mai bine.

Merse, în adevăr, mai bine, căci după un sfert de oră, se găseau pe punte vreo cincizeci de peşti.

— Cred, zise Forgues, că ne-am asigurat de masă.

— Da, răspunse Le Gonidec, să vedem cum ne va găti bucătarul nostru peştii.

— Îi vom spune să fie cu băgare de seamă.

Urmară să pescuiască, dar mai încet. Acum, când „recolta” era îndestulătoare, nu mai era nevoie să fie cu ochii în patru.

— Ia uite, strigă deodată Forgues, care privea departe pe mare, sau mă înşel, sau vom întâlni un stol de „exoceţi”.

— De exoceţi? întrebă Fauvel.

— Da… tu nu ştii ce e asta, tu, parizianul, care n-ai depăşit linia Ecuatorului… Ei bine, exoceţii sunt peşti zburători.

— Dar ce, peştii tăi au un motor în pântece?

— Dragul meu, vorbesc serios… şi ai să te convingi.

Fauvel nu răspunse. Se îndoia încă, dar de teamă să nu treacă drept un dobitoc, tăcu. În curând, fu încredinţat că avea dreptate camaradul său. Mici animale, pe care le luă la început drept ciocârlii, se ridicau deasupra apei, săreau, zburau, apoi cădeau iar în mare.

— Ia te uite, zise el apropiindu-se, Forgues are dreptate, sunt peşti, şi încă peşti care zboară… A, n-aş fi crezut una ca asta.

— Nici eu, zise micul Milo, care nu era mai puţin uimit ca Fauvel.

— Ei? ce zici da asta, băiete, întrebă Le Gonidec pe băiat. Ce lucruri ciudate se pot vedea pe aici!...

— Da, şopti băiatul, lucruri ciudate, peşti cu aripi, nu se pot vedea în fiecare zi.

Un cârd de peşti zburători trecu la câţiva metri aproape de submarin, şi putură fi observaţi în voie.

— Vezi? zise Le Gonidec lui Milo, aceşti peşti au aripi, sau mai degrabă aripioare de înotat, dar aripioare foarte lungi. Le strâng după voie de-a lungul trupului lor, şi bat din ele foarte uşor.

Peştii zburători sunt foarte numeroşi în marea Antilelor şi insulele Sous-le-Vent, dar mai cu seama la Barbades. Au cam 20 de centimetri

lungime, trupul în patru muchii, capul şi spinarea albăstrii, pântecele argintat.

Aripile sunt lungi cât trupul şi se strâng într-un mănuchi pe coaste, când animalul este în apă.

Unii naturalişti au susţinut că exocetul nu zboară, că ceea ce se numeşte la ei zbor, nu e decât o săritură prelungită.

Uneori, când aceşti peşti se pregătesc să intre sub apă, şi când zăresc botul deschis al unui peşte mai mare ce pluteşte la suprafaţă, se înalţă din nou. Şi îşi reiau zborul. Zburând, exocetul nu dă din aripi ca o pasăre, dar ele vibrează ca ale insectelor, cu un bâzâit ciudat.

La Barbades, peştii aceştia se pescuiesc cu bărci albastre, ca marea!

Cap. 83 – Poveştile de pe bord

Oamenii de pe bord nu trebuiră să se ostenească, pentru a prinde peştii zburători. Unii peşti căzură pe submarin, şi fură uşor prinşi.

— Ce pescuit minunat! zise Le Gonidec.

— O să mâncăm împărăteşte astă-seară.

Când intrară din nou sub apă, marea, care fusese liniştită până atunci, începu să se agite. Timpul se strică.

În marea Antilelor, furtunile sunt dese. Cerul e senin, şi nimic nu arată că se va produce o schimbare atmosferică. Deodată însă barometrul scade, termometrul se ridică repede, şi furtuna izbucneşte.

Sunt furtuni înspăimântătoare. E un fel de „mistral”, de „siroco” mai degrabă, care mătură totul în drumul său.

Navigatorii care cunosc aceste furtuni neaşteptate, când văd că barometrul scade şi că termometrul se ridică, lasă pânzele jos. Vapoarele iau direcţia dincotro vine vântul.

Dinăuntrul submarinului, adică de la 15 metri adâncime, se auzeau perfect răbufnirile vântului. S-ar fi zis ca mii de fiare urlau în acelaşi timp.

— Drace, zise Fauvel. N-ar fi bine de noi acum la suprafaţă.

— Ei, răspunse Le Gonidec, dacă am fi la suprafaţă, n-am avea decât să manevrăm cum trebuie, adică să punem submarinul paralel cu direcţia vântului. Ne-ar zgudui niţel şi atâta tot. Acum 15 ani, am trecut pe aici, pe bordul unei corăbii, şi am înfruntat o furtună

grozavă. Şi totuşi, am scăpat, deşi credeam că o să ne scufundăm.

— Da! bombăni Martinvast, când ştii să manevrezi, totdeauna scapi… Numai neîndemânaticii au accidente.

Le Gonidec dădu din umeri.

— Mă mir că un marinar vechi ca tine, spune astfel de prostii, zise el. Ar trebui totuşi să ştii, că pe mare, nimic nu se poate prevedea. Când te îmbarci, nu ştii dacă vei mai vedea pământul. Cine ştie dacă voiajul nostru se va sfârşi cu bine?…

— Aşa, cobeşte-ne, zise Martinvast.

— N-am fost niciodată piază rea… dar spun ce e. Cine cunoaşte marea, stă mereu cu ochii în patru.

Martinvast şi Le Gonidec nu se înţelegeau niciodată. Amândoi erau băieţi de treabă, dar se înţepau mereu şi erau gata să se ia la ceartă. Forgues, ca să schimbe vorba, strigă deodată;

— Tovarăşi, nu găsiţi că ne plictisim? Ce-ar fi ca unul din noi să spună o poveste, o poveste veselă, ce ziceţi?… Hai, Besombes, tu care eşti totdeauna cu sacul plin, povesteşte-ne ceva…

Besombes, care era supărat de când îşi bătuseră joc de el cu povestea rechinilor, se lăsă rugat, dar în cele din urmă se învoi… Se ştie ce sunt aceste poveşti de bord. Sunt în cea mai mare parte povestiri ciudate. Totdeauna se găseşte într-un echipaj un marinar a cărui memorie îi atrage titlul de „povestitor”. Marinarii îi dau o parte din raţia lor de rachiu.

De obicei, acest povestitor e un om din Sud, fiindcă meridionalii vorbesc uşor şi închipuie poveşti minunate. Imaginaţia lor e nesecată. Totuşi, povestitorul, mândru de talentul său şi supărăcios, nu îngăduie să adormi ascultându-l. Dar dacă vede că e ascultat cu plăcere, povesteşte şi mai frumos.

Povestirile de pe bord, pe care le cunosc toţi cei ce au navigat, au o oarecare poezie dramatică. Au peripeţii numeroase şi de efect. Interesul creşte treptat…

Besombes era un bun povestitor. Avea numai un singur cusur: se lăuda grozav în poveştile pe care le născocea.

Dar în ziua aceea, fu cuminte. Se mulţumi să introducă în povestirea sa un personaj ticălos, trădător şi spion, în care toată lumea recunoscu pe Mr. Higghins. Englezul se recunoscu şi el desigur fiindcă

făcea parte dintre auditori, dar se făcu că nu înţelege. Şi bine făcu, fiindcă de la Havana, întregul echipaj era foarte pornit împotriva lui şi dacă ar fi ridicat glasul, nu i-ar fi mers bine.

De altfel, Mr. Higghins o lăsase mai domol acum. Sta mereu în fundul submarinului, şi nu mai ridica nici capul.

Totuşi, marinarii se temeau să nu le joace o nouă festă.

Cap. 84 – Epava

Bucătarul de pe bord fripse la maşina lui electrică de gătit, peştii prinşi, care fură foarte gustoşi.

— Nu ne mai lipsesc decât pasări la masă, zise Forgues.

— Prea vrei multe; nu-ţi ajung peştii? făcu Le Gonidec.

— Nu vorbesc pentru azi… Sunt mulţumit, dar nu crezi că o pasăre friptă ar fi bună?

— De unde vrei să iei pasărea? Cred că nu vrei să mănânci palmipede de mare sau albatroşi?

— Nu sunt atât de rele la gust.

— Pasările de mare au carnea greţoasă şi amară.

— Când nu le scoţi fierea, altfel sunt foarte gustoase.

— N-ai decât să le mănânci singur. Eu nu mănânc spurcăciuni de astea.

— Ai mâncat lucruri mai rele, când ai fost la Terra-Nova.

— Nu, dragul meu, la Terra-Nova ne mulţumeam cu puţin, mâncam numai pesmeţi muiaţi în rom… dar erau mai buni decât pasările tale…

Forgues nu se lăsa cu una, cu două.

— Le Gonidec nu ştie ce spune, strigă, el. Veţi vedea, tovarăşi, când vom prinde o pasăre, am s-o frig chiar eu şi are să vi se pară mai bună ca o raţă sălbatică… pun rămăşag că o să mâncaţi toţi din ea.

— Vom vedea, răspunse Fauvel.

Se dădu ordinul de ridicare la suprafaţă.

Afară era noapte, o noapte frumoasă, plină de stele, aşa cum sunt nopţile în regiunile tropicale.

Nicio adiere. Dar valurile erau tot mari, în urma furtunii care bântuise.

Milo se rezemase de un perete de metal şi, privea stelele… Cerul acesta frumos îl minuna. Deodată atenţia îi fu atrasă de o mică linie albă, ce se legăna pe apă?

— Uite, zise el apropiindu-se de Le Gonidec, ce e acolo?

— Unde?

— Colo, înainte…

— Da, e ciudat, s-ar zice o barcă.

În aceeaşi clipă, marinarul de veghe strigă:

— O barcă la tribord, înainte!

Comandantul care se afla în chioşc, dădu repede un ordin şi submarinul coti îndată spre dreapta, ca să se apropie de epavă. Era, într-adevăr, o epavă. O barcă sfărâmată, care nu se mai ţinea pe apă, decât printr-o minune. Aparţinuse pe semne vreunui vaporaş de plăcere, fiindcă era foarte elegantă şi purta în faţă, o însemnare, pe care putură s-o descifreze cu ajutorul proiectoarelor: doua litere: E şi D.

— Cu siguranţă că a fost un naufragiu pe aici, zise Le Gonidec. Nu e de mirare, după o astfel de furtună…

Câteva clipe, submarinul îşi plimbă lumina proiectorului pe mare, dar nu descoperi nimic.

„Victorious” mergea la un sfert de milă mai înainte. De data aceasta părea că viteza lui scăzuse.

— Concurentul suflă din greu, zise Forgues. Veţi vedea că o să-l întrecem.

— Se prea poate, răspunse Le Gonidec. Ia uite, ne apropiem de el. Parcă s-a oprit în loc.

— Ei, când e pe o mare de untdelemn, fuge ca o zebră, dar când marea e agitată cade în nas şi merge încet. Vei vedea, dragul meu, când vom ajunge în Pacific. Oceanul e foarte agitat acolo şi cred că englezul va ţopăi straşnic pe valuri… Avem şanse să câştigăm, căci partea dinainte a submarinului nostru e bine apărată. A, dacă n-ar fi afurisitele astea de escale, am fi siguri de izbândă, dar aşa, abia îţi faci vânt, şi trebuia să te opreşti, pierzând toată distanţa câştigată. Ar fi trebuit ca regulamentul să ţină seamă de distanţa aceasta.

— Da, ai dreptate. De pildă, ar fi fost drept ca un concurent care a sosit cu o jumătate de oră mai înaintea celuilalt, să plece primul. Dar,

n-avem ce să facem. Într-un cuvânt, numai cea din urmă escală are însemnătate.

Comandantul care auzise, crezu că e nevoie să spună:

— Vă înşelaţi, băieţi. Timpul câştigat va fi socotit şi adunat la sfârşitul călătoriei. Numărul de ore câştigate se socotesc concurentului, aşa s-a prevăzut.

— A, aşa da, e drept, zise Le Gonidec. Mă miram că oamenii care au pus condiţiile întrecerii să fie atât de neîndemânatici…

— O epavă la babord, înainte! strigă omul de veghe.

Toate privirile se îndreptară în direcţia arătată, dar nu văzură nimic.

— Te înşeli, zise comandantul marinarului…

— Nu, domnule căpitan, priviţi bine: ceva alb care pluteşte la dreapta noastră… nu e mare, dar e cu siguranţă o epavă…

— E un naufragiat, zise Le Gonidec. Îi văd capul.

— Un naufragiat cu o centură de salvare în jurui trupului… adaugă Forgues.

— Da, aşa e, zise cel de veghe.

În aceeaşi, clipă, un glas strigă:

— Ajutor! Ajutor!...

Cap. 85 – D. Edgar Le Pansu

Marinarii se repeziră pe punte. Cârmaciul, printr-o manevră îndemânatecă, făcu submarinul să cotească brusc, şi Forgues aruncă un colac de salvare naufragiatului. Acesta căută să-l apuce, dar era prea departe de el. I se aruncă un altul şi-l prinse. După câteva clipe fu tras în sus pe punte. Era un om gras, îmbrăcat ciudat. Purta un costum foarte larg, pe un pântece enorm. Pe cap avea o pălăriuţă caraghioasă. Şi era leoarcă de apă.

Comandantul Dartois înaintă spre cel salvat, care îl salută cu cea mai mare politeţe şi-i zise:

— Căpitane, vă mulţumesc din inimă, căci fără dumneavoastră şi oamenii dumneavoastră aş fi fost pierdut… Mi-aţi scăpat viaţa, n-am să uit aceasta niciodată.

Şi se prezintă:

— Izidor – Edgar Le Pansu, ihtiologist.

Marinarii priveau încremeniţi pe acest om gras, care zâmbea amabil la toţi.

— Ce spune? întrebă Le Gonidec… ihtiologist… ce e asta?

— Trebuie să fie o meserie, răspunse Fauvel.

— Fireşte, dar ce fel o fi?

— Poate că o să ne spună.

Domnul Le Pansu, după ce strânse mâna comandantului, se pregătea să-i povestească întâmplarea care-l mânase la submarin, dar ofiţerul îi zise:

— Sunteţi ud leoarcă… Nu trebuie să staţi aşa. Coborâţi-vă în interiorul submarinului, vi se vor da haine uscate.

— Vă mulţumesc, căpitane, zise domnul cel gras înclinându-se.

Şi urmă pe Le Gonidec, căruia ofiţerul îi dăduse ordine.

După un sfert de oră, domnul Le Pansu apăru din nou şi văzându-l, marinarii nu putură să-şi ţină râsul, atât de caraghios era în noul său costum. Tricoul ce i se dăduse, era de două ori mai îngust decât el. Cât despre pantaloni, i se lipeau aşa de tare pe coapse şi pe pântece, încât nu putea să facă nicio mişcare.

Avea el însuşi conştiinţa că e caraghios căci părea stingherit, înţelegând că la cea mai mică mişcare hainele ar plesni pe el.

Fauvel îl privea pe noul venit, ca pe un animal ciudat. În cele din urmă se apropia de el, şi curios cum era, îl întrebă:

— Domnul e explorator?

— Nu… sunt ihtiologist…

— A, da… ihtiologist… şi asta e o meserie bună?

Omul cel gras zâmbi:

— Depinde.

— Trebuie să vă mărturisesc că nu cunosc meseria asta.

— Eu studiez peştii…

— A, da… aşa-mi ziceam şi eu…

— Făceam o călătorie de studii… Eram pe bordul lui „Talisman” un admirabil iaht, care aparţine prinţului de Monisco. Cercetam cu aparatele fundul mării şi culesesem câteva specimene curioase din fauna marină, când o violentă furtună se dezlănţui… o furtună, cum nici nu vă închipuiţi… A sosit pe negândite… Cerul era limpede şi

senin, barometrul la „frumos”. Nu mai înţeleg nimic… Într-un cuvânt, bietul „Talisman”, fu jucăria valurilor ca o simplă barcă şi echipajul, precum şi pasagerii, căzură în mare. Am avut noroc că m-am putut apuca de un colac, căci altfel, în clipa de faţă, aş dormi în fundul mării.

— Şi credeţi că tovarăşii dumneavoastră s-au înecat?

— Tare mă tem! numai dacă n-au reuşit cumva să se agaţe ca mine de vreo epavă.

— Vai de ei… Păcat şi de colecţiile dumneavoastră.

— Ah, da… Mi se rupe inima, când mă gândesc la ele… Specimene aşa de frumoase, unice, necunoscute… holoturii, aşterii albastre, Umbelleria, Rizopode, Anelide… gândiţi-vă, timp de patru luni le pescuisem… Plecasem din Barcelona în Venezuela, şi am cercetat, am explorat mările, la insula Sous-le-Vent, la peninsula Goajir, în strâmtoarea Jamaica, în apropiere de bancul San-Pedro… Am ajuns până la insula Marele Caiman, apoi am coborât spre Bajo-Nuevo… Acolo ne-a prins furtuna… A, ce aventură! Săracul prinţ de Monisco, un om atât de inteligent, aşa de bun!… numai de n-ar fi pierit…

Cap. 86 – Câteva reflecţii

Fauvel, foarte interesat de această întâmplare, se pregătea să pună domnului cel gras şi alte întrebări, când acesta se clătină pe picioare.

— Mă înăbuş!… zise el… A, ce ciudat. Am ameţit!

Fauvel, ajutat de Le Gonidec, coborî pe naufragiat în submarin, apoi, îl dezbrăcă şi-l fricţionară. Domnul Le Pansu se simţi mai bine.

— Din cauza hainelor, zise el… Mă strâng prea tare…

I se dădu o pânză mare, în care se înfăşură ca într-o togă; semăna astfel cu împăratul roman Vitellius.

Mulţumi marinarilor care avuseseră grijă de el, şi făcu gestul să-şi ducă mâna la buzunar, dar zâmbi şi zise:

— Observ că am plecat fără bani. Aş fi vrut să vă dau un bacşiş, dragii mei, dar…

Fauvel şi Le Gonidec protestară. Nu voiau să primească nimic.

Domnul Le Pansu le mulţumi cu un zâmbet, apoi se întinse pe un pat de tablă şi adormi numaidecât.

— Are haz, zise Le Gonidec.
— Da, răspunse Fauvel… are haz.
— Trebuie să fie om bun.
— O, desigur. Dar ce gust să navigheze când nu e marinar.
— Învăţaţii nu sunt ca toată lumea… Sunt oameni deosebiţi.
— În fine, s-a potolit… A avut noroc că ne-a întâlnit.
— Te cred… Fără noi, ar pluti şi acum, cu colacul de gât şi cum sunt mulţi rechini pe aici, s-ar fi dus pe copcă.
— Ce masă îmbelşugată pentru rechini!
— Da, s-ar fi săturat din plin… Omul ăsta cântăreşte cel puţin o sută de kilograme.
— O sută douăzeci sau treizeci…
Şi cei doi marinari izbucniră în râs.
În clipa aceea se auzi fluierul comandantului. Trebuiau să reintre sub apă. Submarinul englez, care se afla la aproape un sfert de milă în urmă, intră şi el sub apă.
— Acum, zise Le Gonidec, mergem spre Colón. Cunoşti portul ăsta, Forgues?
— Fireşte.
— De n-ar fi şi acolo revoluţie…
— Se poate să fie… Dacă aş fi în locul comandantului, aş face semnale înainte de a debarca.
— Semnale, zise Le Gonidec, dând din umeri. La ce ar folosi?… Dacă sunt revoluţionari la Colón şi vor să ne atragă, nu au decât să ne răspundă că la ei e linişte şi că putem să ne apropiem.
— Spui prostii, zise Martinvast. Crezi că toată America de Sud s-a răsculat?
— Aşa e, zise Le Gonidec. Nu e un motiv, fiindcă am întâlnit într-un loc sălbatici, să găsim peste tot. Lumea Nouă e civilizată…
Domnul Le Pansu se trezise.
— A, ce bine am dormit… Cred că am dormit două ceasuri.
— Nu, domnule, răspunse Le Gonidec. O jumătate de oră cel mult…
— Ciudat!.. În fine, m-am odihnit.
Se înfăşură în toga sa, dar deodată păru surprins:
— I-auzi… ce e clipocirea care se aude?… Mă înăbuş aici… Mă duc

să iau niţel aer pe punte.

— Nu se poate, zise Le Gonidec.

— De ce?

— Fiindcă acum suntem sub apă.

— Sub apă?

— Da… la 15 metri adâncime.

— Suntem pe un submarin?

— Da, domnule, n-aţi băgat de seamă?

— Nu. Credeam că vaporul acesta e un torpilor. A, e un submarin! Ciudat, foarte ciudat!… Nu credeam că într-o bună zi voi naviga pe bordul unui submarin!… Dar de ce aţi intrat sub apă… doar nu suntem în timpul războiului?…

— Nu… e un meci… o întrecere… un pariu; ne-am luat la întrecere cu un submarin englez, şi facem înconjurul lumii.

— Înconjurul lumii! strigă domnul cel gras. Dar pe mine până unde mă duceţi?

— Liniştiţi-vă, vom face în curând escală.

Domnul Le Pansu respiră uşurat:

— Cu atât mai bine… Nu mă plictisesc cu dumneavoastră, dar sunt curios să aflu ce a devenit „Talisman”. Vreau să ştiu ce au devenit tovarăşii mei.

— Veţi afla îndată, zise Le Gonidec, căci vom sosi la Colón.

Cap. 87 – Îngrijorarea domnului Le Pansu

Domnul Le Pansu prinse încredere. Se îmbrăcă cu hainele lui, care se uscaseră, şi vizită submarinul, interesându-se de toate, cerând în fiecare clipă lămuriri.

— Curios… da… foarte curios, repeta el mereu. Dacă voi mai face vreo expediţie, am să-mi cumpăr un submarin… Sunt foarte comode vapoarele astea. Când vezi că se strică timpul, n-ai decât să intri sub apă şi-ţi baţi joc de furtună… Şi apoi te simţi foarte bine în vasele astea. De-abia se leagănă. Costă scump un submarin ca acesta?

— Da… destul, răspunse Forgues.

— Cât?

— Nu ştiu… întrebaţi pe comandant, el ştie.

Domnul Le Pansu se duse la comandant, dar cum acesta era ocupat, nu voi să-l supere. Reveni în mijlocul marinarilor şi continuă să le pună întrebări.

— Şi vom rămâne pe sub apă până la Colón?

— Nu, răspunse Forgues, peste patru ore ne ridicăm iar la suprafaţă.

— A, foarte bine… ştiţi că e plăcută o astfel de călătorie?

Pe când vorbea, domnul Le Pansu îşi ştergea cu mâna pantalonul de flanelă pătat la genunchi de ulei. Apoi se aşeză pe un pat, care scârţăi sub greutatea lui.

— Nu prea mă simt bine pe mare. Când n-am rău de mare, mă simt fericit… Pe „Talisman” n-am avut deloc rău de mare.

— Ce fel de vas era „Talisman”? întrebă Forgues.

— Un iaht superb, cu vapori. Fusese construit în Anglia şi prinţul de Monisco îl plătise scump. Sărmanul prinţ!… Ce mult îi iubea pe savanţi!… Dacă cumva a murit, ştiinţa pierde foarte mult. Gândiţi-vă, în acvariumul său din Caracas, are toate felurile de peşti de pe glob care l-au costat peste cinci milioane.

— Numai să fi scăpat teafăr, zise Le Gonidec, milos din fire.

— Da, să sperăm… suspină domnul Le Pansu, dar sunt tare îngrijorat…

— Iahtul dumneavoastră s-a scufundat brusc?

— Da, deodată.

— E ciudat… Un vapor nu se scufundă aşa, deodată.

— Avusesem o avarie mai înainte. Se pare că intra apă în el. Trebuia să ne îndreptăm către un port, ca să-l reparăm, când s-a dezlănţuit furtuna. Vă mărturisesc că nu prea îmi dau bine seama ce s-a petrecut… Eram pe punte cu prinţul, vorbeam… Căpitanul era lângă noi… Deodată, am simţit o zguduitură puternică. Vasul s-a aplecat şi în momentul când era să se îndrepte, o răbufnire de vânt l-a culcat din nou. Marea era agitată, apa a intrat înăuntru şi vasul nu s-a mai putut ridica. Când am văzut că ne scufundăm, am luat un colac de salvare, prinţul altul, şi în clipa aceea un val ne-a aruncat în mare.

— Aşa că nu ştiţi dacă vaporul s-a scufundat? întrebă Le Gonidec.

— Cred că da… Cum ar fi rezistat furtunii?

— Un vapor se îndreaptă oricât de aplecat ar fi. Eu cred că vasul nu

s-a scufundat.

— Să dea Dumnezeu să fie aşa! Dar cum aş putea să ştiu?

— Aveaţi T.F.F. pe bord?

— Desigur.

— Ei bine, vom afla îndată dacă iahtul prinţului de Monisco mai pluteşte pe suprafaţa mării.

— Puteţi să telegrafiaţi de aici?

— Da…

— O, vă rog… cât mai curând…

Cap. 88 – Bucuria unui savant

Forgues se duse la comandantul Dartois şi-i spuse:

— Domnule comandant, naufragiatul pe care l-am salvat e foarte îngrijorat de soarta tovarăşilor de pe vaporul Talisman. Ar vrea să ne informăm dacă vasul acesta mai există şi acum. Vaporul Talisman are pe bordul său aparat de T.F.F. Ne daţi voie să telegrafiem?

— Bineînţeles, răspunse ofiţerul.

— Mulţumesc, domnule comandant… Faceţi un om fericit… Bietul om se gândeşte cu groază că poate toţi tovarăşii săi sunt morţi.

Forgues se înapoie şi spuse telegrafistului:

— Ordinul comandantului. Vei trimite radiograma următoare: „Naufragiat salvat de submarin, doreşte să comunice cu vaporul Talisman”.

— Atâta tot? întrebă telegrafistul.

— Deocamdată da.

— Voi trimite radiograma fără întârziere.

Forgues se îndreptă către domnul Le Pansu.

— Domnule, îi zise, în clipa aceasta se cer informaţii despre vasul Talisman. Dacă se mai află încă la suprafaţă, o să ne răspundă.

— O, mulţumesc, mulţumesc, răspunse acesta strângând amândouă mâinile marinarului.

Le Gonidec se crezu însă dator să intervină.

— Mi se pare că toţi uitaţi un lucru, zise el.

— Care anume? întrebă Forgues.

— Poate că vasul Talisman nu va răspunde… dar asta n-ar fi o

dovadă că s-ar fi scufundat. După zdruncinătura grozavă pe care a suferit-o, poate că a avut o avarie care i-a putut deteriora aparatul de T.F.F.

— Adevărat… Dar o să vedem…

Domnul le Pansu nu putea să mai stea pe loc. Se plimba în lungul şi în latul vaporului, apropiindu-se când de cabina telegrafistului, când întorcându-se spre marinari.

— Radiograma a plecat, spuse Forgues… Nu avem altceva de făcut decât să aşteptăm.

Aşteptară un sfert de ceas, pe urmă douăzeci de minute şi în fine răspunsul sosi. Vaporul „Talisman” izbutise să golească apa din cală, numai trei oameni pieriseră. Prinţul de Monisco, căpitanul şi echipajul erau la postul lor.

La auzul acestei veşti, domnul le Pansu scoase un strigăt de bucurie. Toată faţa îi râdea şi începu să ţopăie ca un copil.

— Mulţumesc, mulţumesc, spuse el, dar aţi putea şti încotro se îndreaptă… O! dacă aţi putea să-mi daţi şi această informaţie, aş fi pe deplin liniştit.

— Nimic mai uşor, răspunse Forgues… chiar o să anunţăm pe prietenii dumitale că te afli pe bordul nostru…

— Minunat, spuse domnul Le Pansu.

Se trimise o nouă radiogramă şi răspunsul sosi în curând, foarte curând chiar. Mesajul zicea textual aceasta: „Am luat direcţia Nordului… Suntem fericiţi că domnul Le Pansu e sănătos”.

Burtosul nu mai putea de bucurie.

— Vezi că ai exagerat, îi spuse Forgues… Vasul „Talisman” nu s-a răsturnat aşa după cum credeai. Prietenii dumitale se află toţi pe bord.

— Asta-i cea mai bună veste pe care puteam s-o aflu, răspunse domnul Le Pansu… Săracu’ prinţ! o să-l revăd dar… şi colecţiile mele… colecţiile mele superbe pe care le credeam pierdute şi pe care le voi regăsi… Hotărât lucru, există o providenţă!

Cap. 89 – O situaţie critică

Pluteau acum la suprafaţă.

— Ah! zise Le Gonidec, o să vedem acum dacă concurentul nostru

ne-a luat înainte…

— Asta m-ar mira, făcu Forgues. Cine poate şti? Probabil că şi-a mărit viteza sub apă…

— Până acum nu se zăreşte.

— Stai, o să-l vedem îndată ieşind la suprafaţă… priveşte în spate… eu supraveghez în faţă.

Trecură zece minute fără să se zărească capota submarinului englez.

— O! o! făcu Le Gonidec, întârzie… Ce aşteaptă oare ca să iasă la suprafaţă?…

— Probabil că ceasornicele rămân în urmă.

— Asta m-ar mira… O întârziere de 4–5 minute, hai treacă, dar zece minute!

— E cam mult într-adevăr…

Urmă o clipă de tăcere.

— Ah! Uite-l, strigă deodată Le Gonidec, arătând cu degetul un punct negru pe mare.

— Da, el e, răspunse Forgues… Dar ce se întâmplă oare? Capota apăruse şi iată că dispare… Oh! E ciudat… E ceva necurat la mijloc.

Comandantul care observa eu binoclul pe concurent, dădu ordin să stopeze. Submarinul se învârti pe loc câteva minute şi pe urmă se scufundă. Toţi marinarii se aflau pe bord şi căutau să zărească ceva, dar concurentul rămase invizibil.

— Au avut o avarie, spuse comandantul apropiindu-se. Dispariţia asta bruscă nu e naturală. Se vede limpede că au vrut să se menţină la suprafaţă, dar n-au izbutit: probabil că li s-a găurit un balast…

Emoţia cuprinse tot echipajul. Englezul nu mai era acum un concurent, ci un vas pierdut, care trebuia ajutat, dar cum?

Trecură zece minute. O nouă tentativă de urcare la suprafaţă a submarinului avu acelaşi rezultat ca şi cea dintâi…

— Ciudat, murmură comandantul. Se ridică şi se scufundă imediat. Dacă balasturile ar avea vreo avarie, orice manevră de urcare ar fi imposibilă. Trebuie să fie altceva. S-ar zice că au o greutate prea mare de care nu pot scăpa…

Neliniştea creştea.

Toţi ochii erau îndreptaţi pe marea nemişcată, sub care se desfăşura

poate o dramă. Se aşteptau ca submarinul să mai apară, dar el nu se mai ivi.

— Dragii mei, zise comandantul, concurentul nostru este pierdut… Nu mai e nicio îndoială.

În clipa aceea apărură pe mare două balonaşe roşii…

— Semnalele de alarmă! murmură Le Gonidec. Se ştie că un submarin care nu poate să iasă la suprafaţa apei cere ajutor dând drumul la două balonaşe roşii de care e legat câte un steguleţ. Unul din aceste balonaşe marchează pupa, celălalt prora. Pe cablul care leagă unul din ele cu vaporul este înfăşurat un tub acustic de cauciuc cu care se poate comunica dinafară cu vasul în primejdie.

Comandantul dădu drumul bărcii Berihon – o construcţie uşoară de pânză şi armătură de fier, şi coborî împreună cu Le Gonidec.

Ajuns lângă balonaş, puse mâna pe tubul acustic şi întrebă:

— Ce vi s-a întâmplat? O avarie? Nu… atunci? Ah! Credeţi că este o epavă în care s-a înfipt cârma? Aruncaţi-ne un cablu, ca să vă putem remorca.

Naufragiaţii legară un cablu de firul care susţinea balonaşul şi Le Gonidec îl trase la suprafaţă. Barca se reîntoarse la submarin şi legară remorca.

Comandantul şi Le Gonidec se urcară pe bord, barca fu ridicată pe punte şi submarinul porni. Cablul se întinse.

— Înaintăm? întrebă comandantul.

— Nu, răspunse timonierul.

— Dă-i viteză…

— Se auzi duduitul motorului şi greutatea remorcată se puse în mişcare.

Această manevră, făcută cu cea mai mare prudenţă ţinu aproximativ 5 minute, pe urmă vasul viră. Se mişcă astfel aproape un sfert de oră, şi deodată submarinul mări viteza. Capota submarinului englez ieşi din apă, şi în fine, carapacea neagră şi lucitoare se ivi la suprafaţă.

Submarinul era salvat. Capotele se deschiseră şi marinarii ieşiră pe punte scoţând strigăte de bucurie.

— Mulţumesc, domnule comandant, zise comandantul englez salutându-l… Ne-aţi salvat…

— N-aveţi avarii?

— Nu…

— V-aţi controlat balasturile?

— Da, sunt intacte. Ne agăţasem de o epavă… datorită manevrei dumneavoastră, am putut să o înlăturăm.

Cap. 90 – Alte îngrijorări

Nu s-a ştiut niciodată care a fost epava care era cât p-aci să distrugă submarinul englez. Poate era un vapor naufragiat sau poate vreun enorm cetaceu în descompunere.

Acum cei doi concurenţi pluteau alături. Comandanţii îşi vorbeau de pe bord.

— Ar putea să ne fie recunoscători englezii, murmură Fauvel. Fără noi rămâneau sub apă…

— Da, răspunse Forgues, poate să ne mulţumească; nu cred că acum să mai aibă curajul să ne joace vreun renghi.

— Ei! vezi tu, oamenii ăştia când vor cu orice preţ să iasă învingători…

— Nu mai cred.

— Totuşi, nu cred c-ar fi în stare să ne trădeze acum…

— Nu, spuse o voce, englezii sunt cinstiţi şi recunoscători. Le-aţi salvat viaţa. Aţi făcut o faptă foarte frumoasă şi puteţi fi siguri că de acum înainte între noi şi dumneavoastră e o prietenie pe viaţă şi pe moarte.

Cel ce pronunţase aceste vorbe era domnul Higghins, care nu mai spusese de multă vreme niciun cuvânt.

— Hm! făcu Le Gonidec, dar ce-l apucă pe ăsta… ce, vorbim cu el?

— Prietenii mei, începu domnul Higghins.

— Ai Nu! spuse Fauvel, nu… prietenii mei… asta-i prea mult, ştii bine că nu suntem prieteni cu dumneata, şi fă bine de ne lasă în pace… Şterge putina… slăbeşte-ne…

— Desigur, întări Forgues.

Englezul nu mai insistă şi coborî în interiorul submarinului.

— Ai mai văzut vreun tip ca ăsta? zise Fauvel. Mai are obrăznicia să vină să ne vorbească. E de necrezut…

— Şi ai văzut cum făcea pe gentilul, spuse Forgues.

— Crede probabil că am uitat… Ce îndrăzneală!

— Te cred! Vede că nu-i prea merge şi încearcă să se împace cu noi.

— Îşi pierde timpul degeaba.

— Uf! De-am scăpa de el!

— Din păcate, trebuie să-l suportăm toată călătoria!…

— Numai dacă nu cumva Amiralitatea engleză n-o fi trimis vreun ordin la o escală.

— Nu te bizui pe aşa ceva… Amiralitatea engleză n-o fi înţeles nimic din toate cablogramele trimise. Afacerea asta o să se aranjeze la întoarcere, nu înainte…

— Atunci o să fim nevoiţi să suportăm „Holera” până la urmă?

— Numai dacă nu-l va lua vreun val.

— Nu te lăsa pe nădejdea asta. Animalele astea sunt ca şoarecii… nu te poţi scăpa de ei.

Convorbirea fu întreruptă de un zgomot sonor. Domnul Le Pansu se încurcase în nişte frânghii şi se întinsese cât era de lung pe punte. Le Gonidec îl ridică. Burtosul îşi făcuse la cap un cucui cât toate zilele.

— Nu-i nimic, am văzut eu altele şi mai şi, şi începu să râdă cu poftă.

Sosise clipa de scufundare şi marinarii priveau îngrijoraţi stâncile negre care se conturau în depărtare.

— Începe să fie cam periculos, spuse Fauvel.

— Ei! răspunse Le Gonidec, nu-ţi închipui că comandantul o să ne ducă în mijlocul stâncilor.

— Sper şi eu… dar dacă e vreo greşeala pe harta marină?

— Ia mai taci din gură; nu trebuie niciodată să vorbeşti într-un submarin de stâncile de sub apă.

Deodată se auzi vocea clară a comandantului:

— Închideţi capotele!

Cap. 91 – Un fatalist

Ordinul fu executat imediat. În clipa în care submarinul se echilibra la o adâncime de 15 metri, motoarele electrice intrară în acţiune şi

vasul lunecă în apă.

Fauvel revenea fără încetare la ideea care-l obseda:

— Vezi tu, spuse el lui Le Gonidec, nu prea am mare încredere în hărţile marine. Se poate să fie greşite. Îţi mai aminteşti vasul de război, care se lovise pe coasta Bretaniei de o stâncă neindicată de hartă?

— Bineînţeles, că se pot face erori. Dar comandantul e destul de prudent. Cârmeşte spre dreapta acum, ca să ocolească stâncile.

— Da, dar cine îţi spune ţie că în partea aceea nu sunt stânci submarine…

— Atunci dragă, ar trebui să renunţăm la navigaţie. Crede-mă pe mine, în marină sunt anumite reguli infailibile. Dacă te depărtezi cu 5 mile de coastă, drumul e liber.

— Ce glumă! La Jersey o dată eram cât p-aci să ne ciocnim de nişte stânci, deşi eram la vreo 10 mile distanţă de coastă.

— Pe ce vas erai?

— Pe bordul torpilorului 242.

— Şi ce comandant aveaţi?

— Un locotenent tânăr care atunci îşi începea meseria.

— Atunci nu e de mirare. Locotenentul tău nu cunoştea încă marea. Probabil, că navigase pe bordul vasului de exerciţiu, şi n-avea habar de stâncile Ecrechou pe care şi un simplu pescar le cunoaşte.

Fauvel nu era un fricos. În timpul războiului îşi expusese de multe ori viaţa, fusese citat la ordinul de zi, dar ca mulţi, avea o idee fixă. Vedea stânci pretutindeni.

După cum prevăzuse Le Gonidec care avea o încredere nemărginită în comandantul Dartois, submarinul ajunse cu bine la Colón, un orăşel de 6.000 de locuitori, care deşi depindea de statul Panama, era de sine stătător. În clipa în care submarinul intră în port, vasul englez se afla la o depărtare de 2 mile.

— L-am lăsat în urmă pe englez! strigă Fauvel. Dacă vrea acum să câştige „meciul” trebuie să dea drumul motoarelor.

— Am câştigat partida, făcu Martinvast.

— Staţi! îşi dădu cu părerea Le Gonidec, nu suntem încă la Brest. Până acolo cine ştie câte se mai pot întâmpla!

— Ai dreptate, zise Forgues surâzând. Poate ne ciocnim de vreo

stâncă, poate cădem la fund; mai bine să nu ne gândim la aşa ceva. Să spunem: Victoria e a noastră…

— Da, Forgues are dreptate, aprobă Fauvel, trebuie să avem încredere. Cei care se îndoiesc totdeauna îşi cobesc singuri! În navigaţie ca şi în viaţă, încrederea e totul.

— Într-adevăr, zise Forgues, trebuie să ai încredere. Uite eu, când eram în toiul luptei îmi spuneam: n-ai să fi rănit, n-ai să fi rănit… şi am scăpat fără nicio zgârietură.

— Şi eu îmi spuneam aşa răspunse Martinvast, dar asta nu m-a împiedicat să pătimesc zdravăn. Ce trebuie să se întâmple, se întâmplă.

— Atunci tu eşti fatalist, glumi Forgues.

— Da, ca şi orientalii.

— Fiecare cu ideile sale… eu cred altfel…

Cap. 92 – O primire plină de entuziasm

Submarinele fuseseră anunţate de T.F.F. O mulţime imensă umpluse cheiurile. Când vasele împodobite cu steagurile naţionale şi cele ale statului Panama (albastru şi roşu cu două steluţe) apărură, fură salutate cu urale.

— Bravo, zise Forgues, cel puţin aici ştiu că suntem bine primiţi, nu ca la generalul Martinez.

Strigătele de „Trăiască Franţa", „Trăiască Anglia", se auzeau de pretutindeni. Bărbaţii agitau pălăriile imense de pai şi batiste colorate; femeile aruncau flori.

— Uite oameni bine crescuţi, constată Fauvel. O plăcere să fii primit aşa. Până şi negrii ne salută.

Într-adevăr, negrii erau foarte entuziasmaţi. Submarinele acostară la chei şi ofiţerii coborâră. Domnul Le Pansu îi întovărăşea. La apariţia burtosului, râsul izbucni din toate părţile şi unii începură să aplaude. Domnul Le Pansu foarte demn, păru că nici nu bagă în seamă manifestaţia şi păşi grav şi solemn între ofiţeri.

Un domn, care părea să fie un înalt demnitar al oraşului, se apropie urmat de 4 oameni îmbrăcaţi în haine albe de pânză şi le ură bun sosit în franţuzeşte şi englezeşte. După ce termină această mică cuvântare,

o muzică intona imnul naţional englez şi Marsilieza.

— O! Dar e teribil, exclamă Fauvel! Cuvântări, muzică… nu mai lipseşte decât trataţia…

De abia isprăvise cuvântul şi se auzi zgomotul dopurilor de la sticlele de şampanie. Pe urmă începură discursurile, ofiţerii mulţumiră şi muzica reîncepu.

— Mi se pare, că ne cam uită, spuse Forgues.

— Şi mie mi se pare, răspunse Fauvel, dar răbdare… o să se ocupe şi de noi…

Locotenentul Du Bourdieu urcă pe bord.

— Comandantul vă lasă liberi astăzi, cu condiţia ca 4 oameni să facă de gardă. Cred, că nu mai e nevoie să vă rog să vă purtaţi frumos în oraş… Suntem printre străini şi toţi au ochii îndreptaţi asupra noastră.

— Fiţi pe pace, domnule locotenent, răspunse Le Gonidec, ştim noi să ne purtăm…

— Nici nu mă îndoiesc, zise ofiţerul.

După plecarea ofiţerului se trase la sorţi numele oamenilor de veghe. Le Gonidec, Fauvel, Martinvast şi Milo căzură la cartul al cincilea. Aveau deci opt ore de libertate înaintea lor. Coborâră imediat pe uscat.

— Uf! Bine că îmi mai dezmorţesc niţel picioarele, făcu Fauvel.

— Da, răspunse Forgues, dar e ceva cam prea cald p-aci… Ar fi trebuit să ne luăm nişte căşti, coloniale şi umbrele albe…

— Data viitoare o să fim mai prevăzători…

Cei patru bărbaţi şi ajutorul de marinar, o luară de-a lungul cheiului. Erau priviţi cu cea mai mare curiozitate dar şi cu o vădită simpatie. Totuşi, când ajunseră în dreptul unui bar în faţa căruia se aflau câţiva negri, îi căzu ceva la picioare.

— Ei drăcia dracului! strigă el, care e măgarul care mi-a aruncat asta?

În acelaşi timp zări un negru enorm care se pregătea să arunce un nou proiectil.

Înainte ca prietenii săi să-l fi putut opri, el se repezi la negrul care râdea cu hohote de gluma bună pe care credea că o făcuse.

— I-ascultă, spuse Forgues, crezi că faţa mea e bună de tras la

ţintă?

Negrul, care era pe jumătate beat, ridică asupra lui Forgues un pumn imens, dar înainte de a fi avut timpul să lovească, Forgues îi aplică o „directă stângă” în plin obraz. Negrii începură să ţipe înfuriaţi şi se repeziră spre marinari, dar ivirea a doi gardişti îi puseră pe fugă. Forgues explică unuia dintre gardişti cele întâmplate, dar acesta nu înţelegea limba.

Surâse prietenos şi căută să-i explice printr-o mimică foarte expresivă că negrii erau beţi şi că era mai bine să-i evite.

Cap. 93 – O plimbare în oraş

Cei patru marinari şi Milo urmară sfatul dat şi părăsind cheiurile intrară în oraş, care nu părea să fie prea interesant. Dar pentru nişte oameni care nu mai puseseră de multă vreme piciorul pe pământ oraşul în sine n-avea nicio importanţă.

S-ar fi plimbat cu aceeaşi plăcere şi într-un pustiu.

Fauvel se opri brusc şi zise tovarăşilor săi:

— O! Ia priviţi!

Toţi se uitară înspre locul arătat şi văzură pe domnul Le Pansu care trecea urmat de doi negri încărcaţi cu nişte coşuri.

— Burtosul nostru îşi face provizii, observă Forgues… probabil c-o să se îmbarce. O! Dar alea sunt sticle de şampanie… şi cutii de ţigări… Ei! Cine ar fi crezut asta de el. Avea un aer de om de treabă, şi când colo, fumează ca un elveţian şi bea ca un polonez. De-abia debarcat şi prima lui grijă a fost să se aprovizioneze cu tutun şi băutură…

— Treaba lui, zise Le Gonidec… Ce ne împiedică să facem şi noi la fel?

— Asta e o idee bună! răspunse Fauvel… ia hai să ne mai răcorim gâtlejul… e cam cald pe aici.

Intrară într-un fel de cafenea care avea la intrare nişte palmieri arşi de soare. Un chelner se apropie şi le vorbi într-o limbă necunoscută.

— Drace! făcu Fauvel, o să ne înţelegem cam greu.

Arătă cu mâna una din sticlele aşezate pe raft şi zise:

— Dă-ne de asta…

Chelnerul înţelese. Scoase dopul şi turnă în pahare un lichid siropos şi acru în acelaşi timp.

— În sănătatea voastră, spuse Fauvel şi toţi duseră paharele la gură.

— Doamne! că rea mai e! exclamă Le Gonidec.

— Groaznică, mârâi Martinvast.

— Scârboasă, adaugă Forgues.

— Dezgustătoare, făcu Fauvel şi puse paharul pe masă.

Rămaseră câteva momente fără să vorbească.

— Pe tine o să te punem totdeauna să alegi consumaţia, spuse Forgues lui Fauvel. Ştiu că te pricepi.

— De ce n-ai comandat tu, dacă eşti aşa de priceput…

— Era foarte simplu… În loc să ceri băuturi complicate, trebuia să comanzi vin sau bere. Nu e nevoie să ştii englezeşte, spanioleşte sau japoneza ca să comanzi o sticlă de vin. Staţi să vedeţi.

Bătu în masă şi comandă chelnerului:

— Adu vin!

— White sau red? întrebă chelnerul.

— Wihte, răspunse marinarul care ştia puţin englezeşte.

Vinul adus avea o culoare galbenă. Gustară şi-l găsiră foarte bun.

— Excelent! zise Fauvel.

— Superlativ! făcu Forgues plescăind din limbă.

Le Gonidec comandă o nouă sticlă, lucru care făcu să primească felicitări din partea camarazilor săi.

— Te pomeneşti că englezul o fi mituit chelnerul ca să ne schimbe vinul, zise Forgues.

— Nici gând, răspunse Le Gonidec, nu mai riscă englezul să facă ce-a făcut la New York. N-aţi văzut ce blând e de câteva zile? Mi se pare că încearcă să se împace cu noi.

— Nici să n-aud de aşa ceva, mârâi Martinvast…

— Te cred, făcu Fauvel. Vorbiră câtva timp despre „Holera”, pe urmă despre noua escală pe care urmau s-o facă.

— Câte mile facem de la Panama până la insula Havai? întrebă Forgues.

— Nu ştiu exact, răspunse Le Gonidec, dar e o bucată bună de drum.

— Şi nu e chip să ne oprim deloc în drum?

— Ba da… întâi în insula Cocos, pe urmă în insula Clippertou şi la Bocca Parda…

— Da, de două ori… dar n-am avut noroc… am naufragiat în amândouă rândurile.

— Dar ştiu că mă linişteşti. Alţii mai menajează, dar tu…

— Dar dacă acesta e adevărul.

— Principalul e că ai scăpat…

— Da, dar nu chiar aşa uşor. Am rătăcit trei zile pe apă cocoţat pe un coteţ de găini.

— Ciudată barcă, într-adevăr… şi cine te-a salvat?

— În seara celei de-a treia zi, am avut norocul să fiu zărit de un vapor American. Era şi timpul! Eram aproape mort de foame.

— Nu erau găini în coteţul tău? spuse Fauvel râzând.

— Uitaseră să îmbarce, răspunse Le Gonidec.

Cap. 94 – Papagalul verde

Cei patru marinari şi ajutorul ieşiră din cafenea şi se îndreptară spre o piaţă unde erau adunaţi o mulţime de oameni. În mijlocul pieţii un saltimbanc jongla cu farfurii şi cuţite. Era într-adevăr foarte îndemânatec şi merita admiraţia spectatorilor. Deodată Le Gonidec puse mâna pe un individ şi începu să strige!

— Aha! Pungaşule! Ai vrut să-mi şterpeleşti portofelul, dar te-am prins…

Omul se zbătea cu înverşunare, dar avea de-a face cu Le Gonidec, care dacă punea mâna pe cineva, era greu să-i mai scape. Omul dădu drumul portofelului. Forgues îl ridică de jos şi-l întinse lui Le Gonidec, zicându-i:

— Ei! Lasă-l acum. Dacă-l dai pe mâna poliţiei, trebuie să mergem şi noi la comisariat şi mai pierdem un ceas din permisia noastră.

— Ai dreptate spuse Le Gonidec… Dădu drumul individului, dar ca pedeapsă îi aplică o zdravănă lovitură de picior în spate.

— Fiţi atenţi la buzunare, spuse Martinvast.

Fiecare se căută prin buzunare să vadă dacă nu cumva fusese furat şi ca să fie mai siguri îşi băgară portofelele în sân.

Îşi continuară plimbarea, dar aceasta începuse să devină monotonă. Soarele ardea cu putere şi năduşeala curgea de pe ei. Se opriră pe un deluşor pe care creşteau câţiva palmieri.

— Nu e vesel orăşelul, spuse Fauvel… nu prea se vede lume pe stradă.

— E natural, răspunse Le Gonidec, locuitorii se odihnesc… numai vagabonzii se plimbă la ora asta pe stradă. În oraşul acesta, viaţa nu începe cu adevărat decât seara, când aerul s-a mai răcorit. E ca la Rio-de-Janeiro, în Brazilia, oamenii se odihnesc ziua şi noaptea se plimbă… Dacă treci prin oraş ziua, n-ai să vezi nicio pisică, dar noaptea, ce tămbălău! Cafenelele sunt luminate, auzi muzică pretutindeni şi asta ţine până la ziuă.

— Orice-ai zice tu, murmură Fauvel, tot mai frumoasă e Franţa.

— Ei! Asta-i chestie de obişnuinţă.

— Mie nu mi-ar plăcea să dorm ziua şi să mă plimb noaptea. Păi atunci oamenii ăia nu văd niciodată soarele!

— Haideţi! zise Forgues, e timp să ne urcăm pe bord…

— De pe acum? făcu Fauvel.

— Ce să-i faci! E cam târziu.

— Aş fi vrut să cumpăr vreo amintire de pe aici.

— O amintire! Ce eşti nebun?

— Dacă ăsta e cheful meu.

— Bine, bine, n-am nimic de zis, şi ce-ai vrea să cumperi?

— Nu ştiu, am să văd… Uite colo o prăvălie… parc-ar fi un bazar… hai să vedem…

Ca nişte copii care se bucură văzând o prăvălie cu jucării, marinarii şi Milo, intrară în magazin. Erau acolo cele mai ciudate şi nepotrivite lucruri: bastoane, nuci de cocos, sandale, saci de pânză, pălării de paie, evantaie de pene, rachete de tenis, umbrele, etc. Erau cuşti cu maimuţe, cu papagali şi cu bengali.

— O! zise Fauvel, aş avea chef să cumpăr o maimuţă…

— O maimuţă! Ce, eşti scrântit? răspunse Forgues. Crezi că comandantul o să permită să ţinem o maimuţă pe bordul unui submarin? Nici nu te gândi! O maimuţă pute şi nici nu stă pe loc…

— O s-o ţin într-o cuşcă.

— Fă ce vrei, dar eu te-am prevenit.

— Da, ai dreptate. Mai bine cumpăr o armonică.

— Ah! Nu! strigară marinarii.

— Şi pentru ce oare?

— Perfect. Ia ascultaţi şi voi.

Şi Fauvel începu să cânte un fox-trott.

— Da. Ştii că zici bine, zise Forgues. Ai putea să ne distrezi pe bord.

Le Gonidec cumpără o cutie din scoici, Martinvast o fotografie a oraşului Colón, Forgues un aparat fotografic.

— Dar tu Milo, spuse Le Gonidec, nu cumperi nimic?

Copilul era nehotărât… Se uita cu admiraţie la obiectele din magazin fără să se hotărască la niciunul. Privea mai ales un papagal verde cu pieptul roşu, care-l ţintea cu ochii săi rotunzi şi se legăna uşor.

— Ei! Ce faci? zise Le Gonidec.

— Crezi dumneata că comandantul ar da voie să ţinem un papagal pe bord? întrebă ajutorul.

— De! Dragul meu, nu ştiu nici eu… Cred totuşi, că da… un papagal nu face atâta deranj ca o maimuţă… şi pe urmă e şi mai distractiv, căci vorbeşte.

Cei patru bărbaţi priviră şi ei papagalul. Pasărea văzându-se observată începu să se mişte şi spuse deodată:

— Good morning!

— Ia uită-te! făcu Le Gonidec, vorbeşte englezeşte…

— Ce caraghios e! zise Fauvel. Dacă l-am avea pe bord ne-ar distra bine!

— Zău, că da, spuseră marinarii.

Milo, rămăsese în admiraţie în faţa papagalului.

— Comandantul ar trebui să ne îngăduie să-l ţinem pe bord.

— Nu cred să ne oprească; în orice caz vedem noi ce e de făcut…

Fauvel se şi tocmea cu negustorul.

— Un dublon zise negustorul.

— Cât?

— Cinci pesos…

Deoarece Fauvel nu înţelegea, Forgues făcu pe interpretul şi înţeleseră că negustorul cerea douăzeci şi cinci de franci. Milo avu un

gest de descurajare… Douăzeci şi cinci de franci, era o sumă prea mare pentru el. Nu putea să-şi îngăduie o cheltuială aşa de mare…

— Hai să contribuim toţi, propuse Forgues. Suntem cinci… punem fiecare câte cinci franci.

— Chiar aşa! făcu Le Gonidec.

Cap. 95 – Un nou „Sabotaj”

La ivirea papagalului uimirea echipajului rămas de gardă fu destul de mare; dar şi mai mare fu mirarea lui Martinvast, Forgues, Le Gonidec, Fauvel şi Milo când zăriră în interiorul submarinului două coşuri mari pline cu sticle de şampanie şi alte două pline cu cutii de ţigări.

— Ce-i asta? întrebă Forgues.

— Nu ştiu, răspunse unul dintre oamenii de gardă. Coşurile au fost aduse acum o oră.

— Din partea cui?

— Nu ştim…

— Asta e cam ciudat, spuse Forgues.

Se apropie de coşuri şi cercetându-le mai de aproape, descoperi o carte de vizită.

— N-aţi văzut bine, spuse el, şi citi cu voce tare: „Pentru echipajul submarinului care mi-a salvat viaţa. Edgar Le Pansu”…

— Ei! Uite un om cumsecade, făcu Le Gonidec… N-a uitat serviciile aduse. Foarte frumos din partea lui… Ia priviţi sticlele şi ţigările astea… Cred că l-a costat ceva franci!

— Desigur, afirmă Fauvel. Şi ştii că asta e şampanie extra-dry.

— Şi ţigările, exclamă Le Gonidec, ia uitaţi-vă! ţigări regale! şi noi care râdeam când l-am văzut adineauri pe stradă cu coşurile astea! Nici nu ne trecea prin gând că erau pentru noi.

— Dac-am gusta niţică şampanie, propuse Fauvel.

— Nu, răspunse Le Gonidec, trebuie să-l aşteptăm pe comandant… el o să ni le împartă…

— Da, ai dreptate… e mai corect aşa. Comandantul e la o recepţie în oraş. Când o să se întoarcă, o să-l punem la curent.

Fauvel aranjă coşurile într-un colţ şi nu se mai ocupară decât de

papagal, Milo îl ţinea în mână neştiind unde să-l aşeze.

— Aşează-l pe stinghia asta, îi zise Forgues.

— Dar o să zboare, zise copilul.

— Nu cred, e domesticit dar, spre mai multă siguranţă, să închidem capotele…

După ce închiseră capotele, Milo dădu drumul papagalului. Pasărea nu păru deloc speriată şi nici nu căută să fugă. Începu să se plimbe foarte grav pe stinghie, scoţând nişte strigăte foarte ciudate, pe urmă sări pe un fir electric.

— Papagalul ăsta parc-ar fi un acrobat, zise Fauvel. Sigur, că este dresat… Ia uitaţi-vă ce caraghios e… Se uită la noi ca un om… Probabil că aşteaptă să-i dăm ceva de ronţăit, făcu Le Gonidec.

— Adevărat! Nu s-a gândit nimeni să-i cumpere ceva de mâncare. Ce mănâncă oare un papagal?

— Orice, afară de pătrunjel, spuse Martinvast râzând.

— Să-i dăm un pesmet.

Fauvel scoase dintr-o cutie un pesmet pe care-l rupse în bucăţele. Papagalul luă una din bucăţele cu gheara şi începu să ronţăie foarte mulţumit.

— N-o să fie greu de hrănit, zise Fauvel. Dar înainte de a pleca ar trebui să-i cumpărăm nişte migdale şi alune.

— Da... E o idee bună. Milo ar putea să se ducă după provizii.

Copilul nu aşteptă să-l roage şi plecă imediat.

Păsărea, familiarizată cu noii stăpâni, începu să vorbească pe englezeşte…

— O! zise Fauvel, aici dragă, eşti pe un vapor francez… nu trebuie să vorbeşti englezeşte…

— Good morning! good morning! cârâi papagalul, mândru de ştiinţa lui.

— Trebuie să-l dresăm, spuse Martinvast.

— Asta e uşor.

— Da, păsările astea au memorie bună. Am văzut unul la Brest, la bătrâna Binic, tutungioaica, din strada Keravel.. Ei bine! în cincisprezece zile învăţase să cânte Marsilieza…

— O strofă numai, spuse Le Gonidec râzând.

— Desigur, n-o cânta toată. Cunoştea primele măsuri ale refrenului.

Vai! Ce caraghios era Alexandru – aşa-l chema pe papagal. Învăţase câţiva termeni de marină şi tocmai în clipa în care nu te aşteptai, îl auzeai comandând ca un adevărat căpitan cu experienţă.

— Ba al nostru să-şi vadă de treabă. Ar putea deveni primejdios.

Forgues examina de câteva clipe motoarele electrice.

— Hei! prieteni, ia veniţi încoace, zise el. Sunt, ceva lucruri necurate pe aici. Volanul ăsta parc-ar fi fost stricat… şi biela asta. E lucru serios… trebuie să-l înştiinţăm imediat pe comandant.

Marinarii se priviră uimiţi.

— Ei drace! spuse Le Gonidec, urâtă treabă! Tot păcătosul ăla de „Holera” trebuie să fi făcut asta.

— Nu mai încape nicio îndoială, răspunse Forgues. Care ar putea fi altul? Dar nu pricep cum de a putut să se atingă de motoare fără să fie văzut. Netrebnicul ăsta e mai tare decât credeam. Eram aproape încredinţaţi că se potolise şi gata-gata să ne convingă cu aerele lui de pisică blândă. Uite la ce rezultat am ajuns. Omul ăsta e primejdios şi atâta timp cât va fi între noi, ne putem aştepta la cele mai grozave lucruri.

— Probabil că tâlharul ăla a făcut-o! mârâi Le Gonidec. Ia du-te băiete şi caută-l pe comandant. Ştii unde e… Am trecut adineauri pe acolo…

— Da, ştiu răspunse ajutorul.

— Hai… grăbeşte-te… Ia-ţi picioarele la spinare.

Milo pusese piciorul pe scară. Deodată se întoarse:

— Supravegheaţi vă rog papagalul, zise el. N-o lăsaţi pe Mascota să se apropie. Ar putea să-i crape ochiul cu ciocul…

— Fii liniştit, avem noi grijă, răspunse Le Gonidec. Copilul plecă. Paşii lui se auziră răsunând pe podeaua de lemn şi pe urmă pe puntea care lega submarinul de chei.

— Sunt ceva stricăciuni, făcu Fauvel examinând volanul motorului.

— Bineînţeles, răspunse Forgues, noroc că avem piese de schimb. Dacă „Holeraˆ” n-a mai stricat şi alte maşinării, răul nu e chiar aşa de mare.

— O! Individul se pricepe la mecanică… Ştie el ce face… Dar e idiot… Nu-şi închipuia oare că o să se observe stricăciunile…

— Le-am observat noi, dar lucrul era bine chibzuit. Probabil că

motorul ar fi avut pană în mers…

— Da, afacerea era pusă bine la punct. Noroc c-am observat la timp…

Cap. 96 – O lovitură neizbutită

Comandantul însoţit de locotenentul Du Bourdieu sosi după câteva minute.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el.

— Domnule comandant, a fost o încercare de sabotaj pe bord, răspunse Forgues.

— Sabotaj?

— Da.

— Şi unde oare?

— La motoarele de scufundare.

— Eşti sigur?

— Foarte sigur, domnule comandant. Priviţi şi dumneavoastră.

Comandantul se aplecă asupra motorului, făcu un gest de mânie şi spuse:

— Ştiu, cine a făcut asta.

— Probabil că englezul.

— Dar nu era nimeni aici de veghe? Cine era de cart?

Le Gonidec privi în carnet şi răspunse:

— E greu de ştiut. Au fost trei gărzi… Când ne-am întors, am observat stricăciunea.

— Bine! o să vedem noi… Nimeni dintre voi n-a văzut pe domnul Higghins?

— Nu, domnule comandant, răspunse Le Gonidec. Probabil că e prin oraş.

— Atunci înseamnă că a făcut asta înainte de a pleca?

— Desigur.

— Da, zise Le Gonidec, avem un duşman de temut.

În clipa aceia se iviră mecanicii.

— Dragii mei, le zise comandantul, ia veniţi să vedeţi ce s-a întâmplat în lipsa voastră… Şi unul dintre ofiţeri îi duse în faţa motoarelor. Unul din mecanici scăpă o înjurătură…

— Iertaţi-mă, domnule comandant, dar am fost atât de revoltat…

Şi omul examina cu atenţie motorul.

— E grav? întrebă comandantul.

— Da, destul de grav, dar individul care a dat lovitura asta, nu ştie c-a făcut-o degeaba. Din fericire, avem piese de schimb şi stricăciunea va fi reparată în câteva minute.

Comandantul se gândi un moment şi zise deodată:

— Bine, reparaţi imediat. Individul trebuie să creadă că n-am descoperit nimic. Faceţi tot posibilul ca nu cumva să se apropie de maşinării.

— Englezul nu?

— Dar care ar putea fi altul?

— Măgarul! Iertaţi-mă, domnule comandant, dar trebuie să-l arestăm şi să-l dăm pe mâna justiţiei.

— O să vină şi asta spuse ofiţerul. Deocamdată, nicio vorbă. Am eu motivele mele.

Noaptea se coborâse. Marinarul însărcinat cu luminatul, aprinse lămpile. Oamenii echipajului se întorceau, vorbind tare şi glumind, dar îndată ce dădeau cu ochii de comandant, se opreau imediat. Mecanicii reparau motoarele. Timp de trei sferturi de ceas lucrară cu zor ca să potrivească piesele. Comandantul verifică lucrul; păru mulţumit şi spuse mecanicilor:

— Să nu lăsaţi pe nimeni să se apropie… Dacă individul încearcă să se apropie de maşini, rugaţi-l să se îndepărteze.

— Când pornim, domnule comandant? întrebă Le Gonidec…

— Mâine, la ora 7 dimineaţa.

— Atunci până mâine la 7 suntem liberi? întrebă un marinar.

— Da, răspunse ofiţerul. Dar aş prefera să rămâneţi toţi pe bord. Am anumite motive…

— Am înţeles, domnule comandant.

Ofiţerul se pregătea să plece, când se auzi un pas greu pe scări.

— El e, făcu Le Gonidec.

— Sigur… mârâi Forgues. Nu ştiu cum de mă pot stăpâni să-i pun mâna în gât…

— Dacă ai nevoie de vreun ajutor, lasă-te pe mine, şopti Fauvel.

Marinarii rămaseră uimiţi. În locul englezului, domnul Le Pansu îşi

făcu apariţia.

Cap. 97 – Şampanie şi ţigări

Burtosul salută râzând şi se îndreptă spre comandant.

— Nu vă deranjez? întrebă el.

— Câtuşi de puţin, răspunse ofiţerul.

— Vreau să vă rog să mi faceţi un serviciu.

— Dacă stă în puterea mea, cu plăcere.

— Ei bine! Uitaţi ce e. Am aflat că vaporul „Talisman” e în drum spre insulele Havai. Deoarece ştiu că şi dumneavoastră aveţi aceeaşi direcţie, v-aş ruga să mă luaţi şi pe mine. E foarte probabil să ne întâlnim pe drum cu el şi atunci voi putea trece pe bordul lui.

— N-am nimic de obiectat, răspunse comandantul Dartois, dar trebuie să ştii că voiajul va fi cam greu.

— N-are a face! Am văzut eu altele şi mai boacăne. Când plecaţi?

— Mâine dimineaţă.

— Voi fi aici dis-de-dimineaţă, dar să nu credeţi că vreau să călătoresc pe gratis. Vă voi da o sumă de bani pe care o veţi împărţi echipajului.

— Nu, e de prisos, făcu ofiţerul surâzând.

Le Gonidec se apropie:

— Domnule comandant, am uitat să vă spunem că în lipsa noastră, domnul a trimis aici mai multe pachete, coşurile şi cutiile de colo.

— O! E un cadou foarte puţin important, spuse domnul Le Pansu. Voiam să vă aduc ceva mai mult…

— Şampanie, ţigări… ai să-mi strici echipajul, domnule, spuse ofiţerul.

— Le sunt recunoscător, răspunse burtosul, căci numai datorită dumitale şi lor mai sunt încă în viaţă. Dacă-mi daţi voie, am să beau un pahar în sănătatea lor.

— Din partea mea, ai toată voia. Dar bagă de seamă. Oamenii mei nu prea sunt obişnuiţi să bea şampanie şi ştii că plecăm mâine.

— O! Un singur pahar ca să ciocnim cu toţii.

— Nu pot să te refuz.

Le Gonidec şi Fauvel destupară câteva sticle şi umplură cănile de

fier ale marinarilor. Domnul Le Pansu ţinu un mic discurs şi bău pentru reuşita voiajului. În momentul în care pronunţă cuvintele: „Să dea Dumnezeu, domnilor, să ajungeţi cei dintâi”, domnul Higghins îşi făcu apariţia. Intimidat – sau prefăcându-se poate – scoase şapca şi spuse câteva cuvinte care fură primite cu o tăcere de gheaţă. Se strecură printre marinari ca să-şi reia locul obişnuit, dar pe când încerca să se apropie de motoare, mecanicii îl îndepărtară. Se aşeză pe scăunelul de fier şi rămase nemişcat.

După şampanie marinarii aprinseră câte o ţigară, dar deoarece submarinul se umpluse de fum, comandantul îi trimise pe punte. Numai mecanicii rămaseră lângă maşini.

Domnul Higghins îi privea, întrebându-se probabil dacă observaseră stricăciunile făcute. Încercă de două-trei ori să intre în vorbă cu ei, dar fu primit cu răceală. El deteriorase într-adevăr motoarele şi iată cum procedase:

Când marinarii urcaseră pe punte ca să aranjeze orele de cart, se strecurase binişor în cămara submarinului. Când fusese sigur că nu mai era nimeni lângă motoare, desfăcuse cu o cheie engleză piesele principale de transmisiune şi profitând de faptul că marinarii vorbeau tare pe punte, crăpase cu un ciocan volanul de oţel. Trecuse pe urmă pe punte foarte liniştit şi plecase în oraş. Se duse la poştă şi dădu o telegramă într-un limbaj convenţional, dar aşa încât să nu dea nimic de bănuit. Cine era acest Samuel Feder? Era un financiar german care pariase o sumă importantă pe submarinul englez. Higghins lucra deci pentru acest individ care împărţea cu el câştigul pariului. Cei doi complici erau învoiţi şi datorită lui Samuel Feder, Higghins pătrunsese ca inginer pe bordul submarinului. Nu se putea şti cum se vor termina acestea, dar Higghins nu pierduse nădejdea. Omul acesta era încăpăţânat ca toţi nemţii, – căci de fapt şi el era german, numele de Higghins nu era al său. Îl furase unui inginer dispărut în chip misterios. Vedem deci că supraveghetorul era în realitate un bandit. În aşteptarea evenimentelor care trebuiau să se desfăşoare, el îşi continua serviciul pe bord… şi opera de distrugere.

Cap. 98 – În canalul Panama

Marinarii, după ce fumară excelentele ţigări date de domnul Le Pansu, coborâră în submarin. Milo aşeză papagalul într-o cutie găurită: Fauvel, care lucrase pe vremuri la tâmplărie, îi făgăduise să-i construiască o colivie. Domnul Le Pansu urase marinarilor, noapte bună şi părăsise vasul.

— Uite un om cumsecade! zise Le Gonidec… îmi face plăcere să mai văd şi de ăştia…

— Da, răspunse Martinvast… Nu-i întâlneşti la fiecare colţ de stradă. Dar trebuie să fie foarte bogat ca să poată face asemenea cheltuieli.

— S-ar zice!…

— Şi pe urmă are o mutră caraghioasă. Mie-mi plac oamenii veseli. Ştiu că n-o să ne plictisim cu el pe bord…

Peste puţin timp, toţi marinarii, în afară de cei de veghe, dormeau în hamacuri, legănaţi de valuri uşoare. A doua zi de dimineaţă, toată lumea fu în picioare şi pregătirile de plecare începură. Domnul Higghins care se aştepta la o întârziere, fu foarte uimit când văzu că marinarii dădeau drumul la motoare. Rotea nişte ochi foarte miraţi. Domnul Le Pansu îşi făcu apariţia cu un sfert de oră înainte de plecarea vaporului. Era urmat de doi negri care purtau coşuri încărcate cu provizii.

Salută echipajul şi se dezbrăcă de pardesiu. Imediat se auzi un şuierat. Urcară cu toţi pe punte; domnul Higghins voia să rămână în interiorul submarinului, dar Le Gonidec şi Forgues îl siliră să se urce pe punte.

Submarinul intră în canal. Trecerea se făcu fără nicio încurcătură, datorită îndemânării marinarilor care manevrau cu toată atenţia. Submarinul englez mergea în urma lui.

Ieşiră în fine în golful Panama, îndreptându-se spre Nord-Vest, lăsând la stânga insulele Galapagos.

Cap. 99 – Spre insulele Havai

— Mă băiatule, spuse Le Gonidec lui Milo, suntem acum pe Pacific,

cel mai mare ocean din lume. Are aproape 160.000.000 de kilometri pătraţi. E foarte adânc; s-au găsit locuri unde ajunge la 9.000 metri… E numit Pacific, dar nu-şi merită totdeauna numele. Câteodată e furios. Mi-aduc aminte că o dată ne-a prins pe el o furtună care a ţinut 4 zile. Dac-ai fi văzut asta, mă băiatule! Vasul nostru care era un vas cu pânze de 1.000 tone, juca pe valuri ca un dop de plută. Dar fii pe pace! Acum suntem într-un anotimp bun şi n-o să avem vreo lovitură ca la Trafalgar. Ia uite! Concurentul nostru vrea să ne întreacă – o! e serios… Dar ce aşteaptă comandantul ca să-i dea presiune?

De abia terminase Le Gonidec aceste cuvinte şi se auzi o fluierătură. Submarinul îşi mărise viteza.

— Aha! Aşa da, zise Le Gonidec, să vezi tu cum îl lăsăm în urmă!…

Englezul părea că nu vrea să fie întrecut. La un moment dat trecu chiar înaintea concurentului său. Timp de două ore avu loc o luptă aprigă, şi în fine cele două submarine fură pe aceeaşi linie.

— A făcut tot ce a putut, murmură Forgues, dar degeaba… nu e mai tare ca noi. Forgues vorbise ceva cam prea devreme, căci englezul o luă din nou înainte. După 6 ceasuri de mers reglementar, vasul englez era cu 8 mile înaintea vasului francez.

Plutea sub apă de vreun ceas când se auzi deodată un zgomot ciudat. Comandantul privi în periscop şi zări un vapor care trăgea după el un cablu imens. Se linişti imediat şi continuă să studieze drumul.

Vaporul zărit era un cablier care ridicase un cablu rupt şi acesta fusese zgomotul auzit.

Călătoria urmă în linişte. Submarinul plutea cu o viteză mărită şi marinarii erau convinşi că vor ajunge în insulele Havai înaintea concurentului englez. Forgues făcea socoteli şi stabilise că submarinul englez va fi distanţat până la prima escală cu 6 mile. Aceste 6 mile se vor adăuga celor câştigate dinainte şi victoria nu va fi pusă la îndoială de nimeni. Domnul Higghins, care auzea toate aceste conversaţii, era uimit. El crezuse că stricând motorul submarinului îi va fi cu neputinţă să-şi urmeze drumul şi când colo, acesta mergea şi mai repede ca până atunci.

Individul căutase de mai multe ori să intre în vorbă cu domnul Le Pansu, dar acesta prevenit de marinari, răspunse foarte rece la toate

întrebările puse.

Domnul Higghins stătea în colţul său, fără să spună nimic, ţinând în mână o revistă în care se făcea din când în când că citeşte. Asculta tot ce se spunea în jurul său şi nu-şi putea stăpâni câte un gest de mânie. Domnul Le Pansu, care era un savant, povestea despre diferite lucruri cu foarte multă claritate. Le ţinea un curs de astronomie şi le vorbea despre fauna submarină pe care o cunoştea foarte bine; ofiţerii ascultau şi ei cu atenţie aceste conferinţe.

Cel mai atent dintre auditorii bătrânului savant era Milo. Dornic de a se instrui, copilul sorbea cuvintele savantului. Câteodată îndrăznea să-l întrerupă cerându-i explicaţii, pe care domnul Le Pansu îi le dădea cu foarte multă răbdare.

Milo însemna pe un carneţel tot ceea ce se părea demn de reţinut. Domnul Le Pansu se ocupa de acest copil care arăta un atât de mare interes. Şi Le Gonidec profita de lecţiile bătrânului savant pentru care avea o admiraţie fără margini. Cu autorizaţia comandantului, Le Pansu ţinu un curs zilnic echipajului submarinului.

Cap. 100 – Steagurile N. C.

Un incident avu loc într-o dimineaţă pe bord. Papagalul Toto avu o încăierare cu pisica Mascota. Pisica nu se putuse obişnui cu acest animal gălăgios care scotea nişte strigăte atât de ascuţite şi se tot învârtea pe stinghia sa. La început Mascota se apropiase cu teamă de Toto, pe urmă începuse să-l miroasă. Papagalul nu se supărase şi Mascota încurajată de atitudinea liniştită a păsării îşi permisese oarecari familiarităţi. Dar în dimineaţa aceea, Toto, capricios ca toţi papagalii, era prost dispus. În momentul în care Mascota se apropiase de el torcând, papagalul îi dădu o lovitură zdravănă cu ciocul peste cap. Dar papagalul îi mai trânti încă o lovitură şi de data asta cu atâta brutalitate, încât pisica miorlăi şi se năpusti şi ea asupra lui Toto. Acesta o lovea cu ciocul dar şi Mascota nu se lăsă mai prejos.

— Hei! Milo! strigă Le Gonidec, mi se pare că animalele tale s-au cam încăierat.

Băiatul o luă pe Mascota în braţe şi o închise în lada care-i servea de dormitor. Pe urmă încercă să-l potolească pe Toto.

— Ce-i asta domnule Toto? Te-ai făcut rău acum? şi noi care credeam că eşti o pasăre cuminte… Să nu mai faci aşa, că pe urmă te bag la cuşcă. Hai! Potoleşte-te şi nu-ţi mai zbârli penele…

Papagalul se linişti. Milo îi dădu o alună pe care papagalul începu s-o cureţe imediat.

— Acum ai să te împaci cu Mascota, spuse băiatul.

Luă pisica în braţe şi se apropie de papagal. Cei doi adversari se priveau furioşi. Toto sărea pe stinghie iar Mascota îşi zbârlea părul şi mişca din coadă. În sfârşit animalele încetară să se ameninţe. Milo puse pisica pe podea şi Toto coborî de pe stinghie şi începu să se învârtească în jurul ei. În curând începură să se joace împreună şi Toto se culcă lângă Mascota. Pacea se încheiase.

Toto era o pasăre destul de blândă, dar ca toţi papagalii îşi schimba câteodată dispoziţia.

Fauvel îl învăţă să vorbească şi primul cuvânt pe care-l învăţă fu „Holera” porecla domnului Higghins.

Englezul înţelesese că el era supranumit aşa şi de câte ori papagalul începea să strige „Holera, holera”, îl apucau furiile. Echipajul râdea cu hohote şi Toto încurajat de marinari striga din ce în ce mai tare.

Toto învăţă şi alte cuvinte şi amesteca printre ele şi cuvintele englezeşti pe care nu le uitase încă. Deseori dimineaţa, striga de 10 ori în şir: „Good morning, holera”. Atunci domnul Higghins nu ştia unde să se mai ascundă.

Călătoria urmă fără niciun alt incident. De când părăsiseră canalul Panama, nu se mai văzuse niciun colţişor de pământ.

Într-o dimineaţă omul de veghe anunţă o insulă la babord. Era insula Clipperton, o bucăţică de pământ rătăcită în mijlocul Pacificului pentru stăpânirea căreia Franţa şi Mexicul se certaseră de multe ori. Astăzi, Clipperton aparţine Franţei.

— Abordăm? întrebă Fauvel.

— Eşti nebun? răspunse Forgues. Ştii bine că trebuie să facem escală în insulele Havai. Dacă ne-am opri în fiecare clipă, ne-ar trebui atunci doi ani ca să facem ocolul lumii.

În clipa aceasta, pluteau de vreo oră la suprafaţă. Submarinul englez era destul de departe în urmă şi părea chiar că înaintează cu greutate.

— Pare cam obosit englezul, zise râzând Fauvel. Începe să-şi piardă răsuflarea. Cu atât mai bine! Nu mai face pe grozavul ca la început. Ţi-aduci aminte cum ne sfida când am plecat din Brest. Ai fi zis că era gata să ne înghită. Acum mi se pare că motoarele nu prea mai au forţă.

Le Gonidec dădu din umeri.

— Ba motoarele au destulă forţă, zise el, dar înaintează aşa greu din cauza talazurilor.

— Adevărat că e cam greu pe aici. Nici n-ai zice că marea e aşa de agitată şi totuşi uite cum ţopăim.

— Gândeşte-te că plutim acum deasupra unei adâncimi de 7–8 mii de metri. Când masa asta de apă se pune în mişcare nu se poate să nu se simtă. Ia uite la valurile astea; nici nu-ţi vine să crezi cât de grele sunt şi cum ne împiedică mersul. În clipa asta suntem în plină viteză şi cât de greu înaintăm. Totuşi o să lăsăm în urmă concurentul şi mai ales aici în Pacific o să se vadă, cu cât îi luăm înainte.

— Numai de nu ne-ar lăsa motoarele. Acum nu mai avem piese de schimb.

Tăcură cu toţii. Marinarii rezemaţi de parapet, urmăreau cu ochii submarinul englez. Acesta se clătina tare pe valuri şi din când în când etrava ieşea din apă.

— Ia priviţi, zise deodată Le Gonidec, iată că arborează steagurile.

— Într-adevăr, răspunse Forgues. Submarinul englez arborase două pătrate de etamină, unul format din pătrăţele albe şi albastre, iar celălalt avea o flacără albă cu un punct roşu la mijloc. Era semnalul N. C. Acela pe care-l trimitea vapoarele în primejdie.

— Semnalul de primejdie! strigă omul de veghe.

Submarinul francez viră imediat şi se îndreptă în direcţia concurentului său.

Cap. 101 – Simple presupuneri

Ajunseră în curând lângă vasul englez „Victorious”.

— Ce s-a întâmplat? întrebă comandantul Dartois.

— Ne scufundăm, răspunse comandantul Jackson.

— Cum se poate?

— Da. S-au desprins două nituri…

Vaporul se apleca spre tribord.

În astfel de momente nu mai încape nicio ezitare. Submarinul se apropiase cât era cu putinţă de vasul englez. Comandantul Jackson dădu ordin echipajului să treacă pe submarinul francez. Vasul „Victorious” fu uşurat de o parte din greutate. Rămaseră pe bord numai doi marinari care încercară să repare stricăciunile. Înlocuiră patru nituri interioare şi cu ajutorul bărcii Berthon le turtiră la exterior. Scoaseră cu pompele apa care pătrunsese în cală şi astupară gaura prin care intra apa. Comandantul Jackson mulţumi salvatorilor săi.

— Domnilor, zise el, datorită dumneavoastră, am putut evita cea mai grozavă catastrofă. Nu voi uita niciodată aceasta, şi vă rog să contaţi pe mine în orice împrejurare.

Comandantul Dartois răspunse câteva cuvinte amabile şi submarinul francez îşi urmă drumul. Vasul „Victorious” aştepta ca submarinul francez să ajungă la distanţa la care se găsea înaintea accidentului şi se puse şi el în mişcare.

— Au avut noroc englezii, zise Fauvel. Încă câteva minute şi se duceau la fund.

— Da, răspunse Le Gonidec, dar astea sunt servicii pe care marinarii sunt datori să şi le facă.

— Noroc că nu eram mai departe… Dacă eram cu încă câteva mile înaintea lor, nu le-am fi văzut semnalele şi catastrofa nu s-ar fi putut evita.

— Asta-ţi dovedeşte că nu e bine să ne depărtăm prea mult unii de alţii. În caz de accident nu ne-am putea ajuta.

— Să sperăm că n-o să avem nevoie de ajutorul concurenţilor noştri.

— Cine poate şti? Navigaţia e ciudată şi are în ea atâta neprevăzut. Mergi frumos, te crezi liniştit şi la un moment dat hait! o avarie. Şi asta tocmai în momentul în care te aştepţi mai puţin.

— Uiţi un lucru.

— Care anume?

— După regulament nu se socoteşte timpul câştigat. Cum vom ajunge la Havai, dacă vom ajunge, după cum cred cu mult înaintea

concurentului nostru, ni se va socoti şi timpul pierdut pentru el.

— O să vedem noi. În orice caz să sperăm că nu vom avea nicio avarie.

— E de dorit. De altminteri vasul nostru e solid şi comandantul cercetează în fiecare zi bordul.

— E destul o lovitură oarecare, o furtună pe mare şi toate precauţiile sunt zadarnice.

— Să nu mai vorbim de asta.

— Ai dreptate, nu trebuie niciodată să cobeşti.

Cap. 102 – O luptă sălbatică

Submarinul intrase în apă. Deodată marea începu să se agite şi submarinul porni să danseze între valurile interioare.

— Ei! Drăcie! făcu Martinvast, mi se pare că nu-i lucru curat pe sus. Nu cumva o începe furtuna?

— O! răspunse Forgues, m-aş mira.

Comandantul auzise discuţia.

— Nu vă neliniştiţi, spuse el. Acum suntem cu curentul nord ecuatorial. Vom scăpa curând de el şi ne vom recăpăta echilibrul.

În Pacific sunt curente foarte violente. Când submarinul ieşi la suprafaţă, marea se liniştise. Submarinul englez rămăsese cu 2 mile în urmă.

— Hotărât lucru, făcu Le Gonidec, concurentul nostru e bătut.

— Să sperăm, răspunse Forgues, dar nu trebuie să ne bucurăm dinainte. Să aşteptăm. Să nu facem presupuneri… Ia uite, ce-o fi acolo? Un vapor? De ce nu-l anunţă oare omul de veghe?

Şi Forgues strigă marinarului de cart:

— Ei! Ce faci acolo? Dormi? Nu vezi nimic încolo?

— Ba da, răspunse marinarul, dar nu ştiu ce-o fi.

— Trebuie să anunţi totdeauna când vezi ceva. Comandantul privi prin ochean.

— O! ciudat lucru! Şi dădu ordin marinarului de la bară să cârmească spre stânga. Echipajul asista în curând la un spectacol groaznic dar grandios: o luptă între o caracatiţă şi un caşalot.

Submarinul îşi reluă drumul şi câştigă repede minutele pierdute.

— Ei! Aşa caracatiţă mai zic şi eu.

— Nici eu n-am mai văzut aşa de mare, răspunse Forgues.

Domnul Le Pansu profită de ocazie şi ţinu echipajului un mic curs de zoologie.

— Acela care a descris cel mai bine caracatiţa, spuse el, a fost Victor Hugo în romanul său „Oamenii mării". Te cutremuri fără să vrei când citeşti descrierea acestui cefalopod.

Cap. 103 – Rechinii

Milo nu pierdea niciun cuvânt din discursul bătrânului savant şi însemna pe carnet toate cele auzite. Băiatul se instruia încetul cu încetul şi se mira singur de câte lucruri învăţase de când se afla pe bordul submarinului. Citea câteodată lui Le Gonidec, cele însemnate în carnet şi marinarul îl corecta sau îl aproba. Se înşela şi el câteodată, dar totuşi informaţiile sale, fără să le egaleze pe cele ale domnului Le Pansu, erau destul de însemnate.

Navigau de-o bucată bună de vreme şi se aflau în apropierea insulei Revilla Gigado care aparţinea Mexicului. Cele două submarine urmau coasta la o depărtare de câteva sute de metri, aşa încât să aibă un centru de debarcare în caz de accident grav.

De la insula Revilla, se îndreptară spre Bocca Pardo şi de acolo înspre insulele Havai.

Drumul acesta, deşi mai lung, era cel mai sigur.

Francezii şi englezii nu întâlniseră niciun vas străin în drumul lor. Puţin înainte de a ajunge la Revilla marinarul de veghe semnală o barcă. La început fu luată drept o epavă. Era însă o barcă uşoară cu pânze aşa cum se întâlneşte adesea pe ţărmurile Oceaniei, încărcată cu negri. Talazurile erau în clipa aceea foarte puternice şi marinarii se mirau de curajul pescarilor care îndrăzneau să iasă în larg pe o asemenea barcă.

Submarinul se apropie. În curând putură să zărească oamenii care se aflau pe bord. Erau negri. Barca făcea salturi dezordonate din cauza repeziciunii curentului. Deodată se clătină. Atunci un spectacol îngrozitor se prezentă ochilor. Punctele strălucitoare care se vedeau în jurul ei erau rechini. Unul din ei se aruncă asupra unui negru care

căzuse din barcă; ceilalţi doi negri rămaşi pe bord încercau să-i gonească cu lopeţile. Nenorocitul căută să scape din colţii rechinului, dar nu izbuti. Apa se colora cu sângele nenorocitului negru care în curând nu se mai văzu. Cei doi negri rămaşi în barcă erau ca şi pierduţi. De pe submarin li se aruncă un cablu de care se agăţară şi ei urcară pe bord. Erau salvaţi.

Rechinii care vedeau scăpându-le prada făceau salturi disperate prin apă. Comandantul Dartois şi locotenentul Du Bourdieu omorâră cu revolverele trei, iar ofiţerii submarinului englez îi masacrară pe ceilalţi. Negrii salvaţi nu ştiau cum să mulţumească salvatorilor lor. Spuneau fraze pe care nimeni nu le puteau înţelege şi le sărutau mâinile plângând.

Totuşi în curând, părură foarte neliniştiţi. Se întrebau unde vor fi duşi şi arătase cu mâna o insulă din depărtare.

Comandantul Dartois dădu ordin timonierului să se apropie de submarinul englez. Când fură bord la bord, spuse comandantului Jackson:

— Aceşti doi nenorociţi locuiesc în insula Revilla şi cum nu putem să-i ţinem pe bordul nostru, aş vrea să-i ducem pe uscat. Vreţi să mergeţi cu noi? Pe urmă vom relua drumul nostru, ţinând seama de distanţa pe care am câştigat-o înainte.

— Bineînţeles, răspunse comandantul Jackson.

Îndreptară vapoarele spre insula Revilla, care se afla la o distanţă de 8–10 mile.

E uşor de închipuit bucuria negrilor; săreau scoţând strigăte de bucurie.

— Cum o să-i debarcăm, domnule comandant, întrebă Le Gonidec.

— Ştiu şi eu? O să dăm drumul bărcii Berthon. N-avem alt mijloc.

— Dar în barca Berthon nu încap trei persoane.

— O să vedem… o să faci două drumuri.

Se apropiau de insulă. Ţărmul era sălbatic, arid, un adevărat pustiu. Câţiva arbori pipernicіţi creşteau pe culmi.

— Drace! făcu Le Gonidec, nu e prea uşor de abordat.

— Desigur, zise Forgues. Ia uite ce valuri! Cu barca Berthon e aproape cert că ne ducem la fund.

Comandantul era şi el foarte încurcat.

— Să ne apropiem cât mai mult de insulă şi vom vedea, spuse el.

Cap. 104 – O furtună pe Pacific

Pe măsură ce se apropiau de insulă, valurile deveneau din ce în ce mai agitate. Comandantul cercetă harta şi zise:

— Nu putem să mai înaintăm. Oceanul e presărat pe aici cu stânci submarine şi e posibil să ne lovim de ele.

— Atunci trebuie să dăm drumul bărcii Berthon, zise Le Gonidec. Afurisit lucru. Ar fi culmea să ne spargem capetele prin pustiurile astea.

Situaţia devenea din ce în ce mai încurcată. Negrii explicară prin semne că vor înota până la insulă. Şi după ce sărutară mâinile ofiţerilor, se azvârliră în apă. Aici îi vedeai aruncaţi de valuri, aici îi vedeai înotând. În sfârşit ajunseră la ţărm. Câţiva negri care veniseră în întâmpinarea lor şi care aflaseră din gura lor cele întâmplate, mulţumiră şi ei echipajului submarinului.

— Cel puţin ăştia ştiu că sunt recunoscători, zise Fauvel.

— Au de ce să fie, răspunse Le Gonidec. Fără noi ar fi acum în burta rechinilor. În orice caz ştiu că au curaj negrii ăştia. E cea mai mare îndrăzneală din partea lor să se aventureze pe bărci aşa de uşoare.

— Lasă! Cunosc ei locurile. Tu crezi că e prima dată când plutesc ei pe ocean?

— Ştiu. Dar tot au mare curaj!

Submarinele îşi reluară drumul. Englezii, foarte scrupuloşi, respectară convenţia. Lăsară ca submarinul francez să treacă înaintea lor şi nu puseră motoarele în funcţiune decât când acesta ajunsese la distanţa dinainte.

Marea devenise foarte agitată, valuri imense se zbăteau zbuciumate. Submarinul juca pe valuri. Domnului Le Pansu, vrând să coboare în interiorul vasului, îi alunecă piciorul şi se rostogoli pe scara de fier. Se îngrămădiră cu toţii în jurul lui. Nenorocitul îşi zdrelise genunchii şi-şi făcuse în cap un cucui enorm.

— Nu-i nimic, zise el. Am avut eu altele şi mai şi.

Îl pansară în grabă şi dispoziţia sa nu se micşoră câtuşi de puţin.

Comandantul dădu ordin să se deschidă balasturile şi coborâră sub apă.

— Avem noroc, zise Fauvel. De câte ori se strică vremea, ne coboram sub apă. Mi se pare că o să fie o furtună teribilă.

— Da, teribilă, răspunse Le Gonidec. Ia ascultă ce-i pe sus. Dacă n-ai mai văzut încă până acum ce-i o furtună pe Pacific, de data asta ai să poţi să-ţi dai seama.

— Păi n-o să văd nimic, spuse Fauvel; nu suntem în apă?

— Răbdare… peste câteva minute n-o să mai spui aşa.

Se auzi un zgomot surd, ca zgomotul a mii de cataracte. Marea era zguduită până în adâncurile ei şi submarinul nu mai putea înainta.

— O! Dar de data asta nu e glumă, spuse Forgues.

— Cred şi eu, răspunse Le Gonidec, acum suntem 15 metri adâncime şi uite cum dansăm. Închipuie-ţi ce trebuie să fie la suprafaţa apei.

— Ciudat lucru! Furtuna asta a venit pe neaşteptate.

— Schimbările astea bruşte sunt foarte obişnuite în Mediterană şi nimic şi nimeni nu le poate prevedea.

Domnul Le Pansu vru să dea câteva explicaţii asupra acestor furtuni neaşteptate, dar nimeni nu-l asculta. Marinarii îşi dădeau seama de violenţa acestei furtuni şi se întrebau cu teamă dacă submarinul va putea rezista.

— Dac-am fi la suprafaţă, n-am putea rezista, spuse Martinvast.

— Crezi? întrebă Fauvel.

— Sunt sigur.

— Dar dacă plutim în apă?

— Stăm pe loc.

— Bine. Dar peste cinci sau şase ceasuri trebuie să ieşim din apă.

— Va fi imposibil.

— Dar regulamentul?

— În cazuri de astea, regulamentul nu se mai respectă. De altminteri linişteşte-te. Nici concurentul nostru nu poate ieşi la suprafaţă.

— Şi dacă furtuna ţine opt zile, trebuie să stăm tot timpul ăsta sub apă?

— Cam aşa ceva.

Cap. 105 – Clipe de groază

Dună şase ore trecute sub apă, comandantul, spuse marinarilor:

— Dragii mei, trebuie să încercăm să urcăm la suprafaţă. Pregătiţi manevra.

Dădură drumul balasturilor şi submarinul urcă încet la suprafaţă. Se auzi un zgomot teribil. Valurile izbeau cu furie puntea. Trebuiră să coboare din nou sub apă.

— Afurisită vreme, spuse Le Gonidec. Am mai avut acum vreo 15 ani şi tot prin locurile astea, o furtună groaznică.

— Şi a ţinut mult?

— Opt zile.

Se auziră murmure de groază. Comandantul căută să-şi liniştească echipajul.

— Liniştiţi-vă, spuse el. Barometrul urcă.

Într-adevăr barometrul urca. Dar marea nu se liniştise încă. Se auzeau zgomote înăbuşite în pereţii submarinului. Lucrurile nelegate se rostogoleau pe podea. Colivia lui Toto se prăbuşi cu zgomot şi papagalul speriat, începu să ţipe. Mascota se ascunsese sub un cufăr şi nu se mai mişca deloc. Milo închise papagalul într-un sertar, lăsându-i o mică deschizătură pentru aer. Domnul Le Pansu, care nu prea era obişnuit cu marea, căzu de 3 ori. Se încleştase acum de o stinghie şi bolborosea mereu:

— Afurisită vreme, afurisită vreme!

Mecanicii micşoraseră viteza şi acum mergeau de-abia cu 5 noduri. Submarinul se apleca câteodată atât de brusc, încât marinarii de-abia îşi puteau ţine echilibrul.

— Când mă gândesc că sunt idioţi, care pretind că la o oarecare adâncime sub apă, nu poţi să mai fi zguduit… Aş vrea să-i văd acum!

— Dragul meu, explică Le Gonidec, în mările fără mare adâncime, pe furtună, submarinele nu suferă prea mari zdruncinături. Dar pe Oceanul Pacific, unde masa de apă este enormă, hula de la suprafaţă se comunică în adâncime.

— Dar dacă ne-am cobori cu încă 30 sau 50 de metri?

— Probabil, că am fi mai puţin zguduiţi, dar presiunea ar fi foarte

periculoasă căci ar putea să ne turtească vasul. E preferabil să fii zdruncinat puţin, decât să fii expus unei avarii.

— Sigur. O avarie pe timpul ăsta ar însemna o catastrofă.

Milo nu spunea niciun cuvânt, dar era foarte îngrijorat. Asculta atent zgomotele înăbuşite care se auzeau în interiorul submarinului şi se întreba cu groază dacă vasul va putea rezista furtunii. Totuşi nu zicea nimic. Le Gonidec se apropie de el şi-l bătu pe umeri:

— Nu-ţi fie frică, băiatule. O să se liniştească în curând. Uite, valurile s-au mai potolit.

Marinarul căuta prin cuvintele acestea să-l liniştească, dar submarinul se zvârcolea din ce în ce mai tare. Încercară să se ridice, dar fără succes.

— Dacă submarinul englez rezistă, spuse Forgues lui Le Gonidec, poate să spună, că are noroc. După accidentul care i s-a întâmplat, s-ar putea prea bine să plesnească.

— Ar fi posibil.

— Numai dacă n-au izbutit să repare bine vasul.

— Nu prea cred.

— Poate că ai dreptate. Vaporul e ca şi omul: când are un organ bolnav, tot organismul se resimte.

O zdruncinătură violentă le întrerupse convorbirea.

— Oh! făcu Le Gonidec ne-am lovit oare de o stâncă?

— Nu, răspunse Forgues, cred, mai curând că vreo stâncă plutitoare s-a ciocnit cu noi. Nu-i nicio stricăciune?

— Nu cred. De altminteri o să vedem. Comandantul o să revizuiască vasul.

Cei doi bărbaţi aşteptau rezultatul cu nerăbdare.

— Nimic la tribord, spuse un marinar.

— Nimic la babord, strigă altul.

Le Gonidec şi Forgues respirară uşuraţi.

— Am scăpat uşor, spuse Forgues, dar încă o ciocnire ca asta şi ne ducem la fund.

Deodată submarinul începu să se învârtească pe loc.

— Oho! spuse Le Gonidec. Suntem prinşi într-un vârtej.

— Cam aşa ceva răspunse Forgues. Dar partea proastă e că nu ieşim din el.

Comandantul porunci:

— Măriţi viteza, repede!

Motoarele îşi măriră viteza. Submarinul avu o zdruncinătură bruscă şi în loc să se mai învârtească pe loc ca înainte, se ridică în sus ca un cal care cabrează. Rămase o clipă în această poziţie, îşi regăsi echilibrul, dar începu să se învârtească din nou. Era imposibil să-i schimbe direcţia. Cârmele nu mai serveau la nimic. În interiorul submarinului se auzi un zgomot surd. Ai fi zis că pătrunsese în el o bandă de animale sălbatice. Deodată de auzi un pârâit.

— De data asta lucrul e mai serios, spuse Le Gonidec.

— Mi se pare şi mie, răspunse Forgues.

Submarinul se ridică din nou. Marinarii îşi păstrau cu greu echilibrul. Milo se uită îngrozit în ochii lui Le Gonidec.

Cap. 106 – O zguduitură puternică

Toate obiectele de pe vapor care nu erau legale se rostogoliră pe punte. Domnul Le Pansu fu azvârlit lângă scară. Câţiva marinari care n-avuseseră timp să se prindă de vreo bară, fură aruncaţi şi ei pe punte. Milo se agăţase de o bară şi rămăsese în picioare. Papagalul speriat de zgomot, zbura ţipând de la un capăt la celălalt al vaporului. Mascota se ascunsese după o ladă şi privea mirată. Submarinul îşi recăpăta totuşi poziţia orizontală şi începu să plutească drept.

— Ei drăcia dracului! Ce zguduitură, zise Fauvel. Şi când te gândeşti că sunt oameni care cred că în apă nu simţi zguduiturile. Aş vrea să-i văd acum.

— N-o să dureze, spuse Le Gonidec.

— Aşa crezi tu.

— Da, dragul meu, eu ştiu ce spun.

Forgues intră şi el în vorbă.

— Ieri am surprins o conversaţie între ofiţerii noştri. Comandantul pomenea de un curent submarin foarte puternic care se întâlneşte aici cu altul şi dă naştere la vârtejul ăsta. Noi am trecut peste el.

— Asta trebuie să fie, zise Fauvel, dar comandantul ar fi putut să cârmească mai la dreapta sau mai la stânga.

— Probabil că nu s-a putut. Nu crede că curentul ăsta n-are decât

câţiva metri. E foarte mare şi se întinde pe o suprafaţă de mai multe mile. Uite, acum ţopăim mai puţin. Şi în curând vom fi iarăşi pe o mare liniştită.

— O doresc din tot sufletul, spuse domnul Le Pansu care îşi apăsa de zor cu batista cucuiul pe care-l avea în frunte. Sunt destul de obişnuit cu marea, dar recunosc că în ocazii ca asta, nu prea pot să-mi păstrez echilibrul.

— Şi nici nu eşti singurul, spuse Forgues. Cei mai mulţi din noi au făcut cunoştinţă cu podeaua.

— Dar ţi-ai făcut un cucui straşnic, observă Le Gonidec. Ai puţină răbdare că-l fac eu să dispară.

Şi Le Gonidec scoase din buzunarul pantalonului o monedă de metal, o înveli în batistă şi o apăsă cu putere pe fruntea domnului Le Pansu.

— Să vezi că mâine nici nu se mai vede, spuse el după ce isprăvi această mică operaţie.

— Îţi mulţumesc, zise bătrânul savant.

— Dar n-ai pentru ce. Dumneata ai fost prea amabil cu noi ca să nu căutăm să te servim şi noi la rândul nostru.

Cap. 107 – Domnul Higghins este făcut knock-out.

Când domnul Higghins văzuse că submarinul începe să se aplece, se agăţase de o frânghie.

— Ah! dragul meu, spuse el apropiindu-se de domnul Le Pansu, dacă ai fi făcut ca mine n-ai mai avea acum cucuiul acela în frunte.

— Mulţumesc! îi răspunse scurt bătrânul savant.

Domnul Higghins dorea de multă vreme să intre în vorbă cu domnul Le Pansu, dar acesta, prevenit, de marinari, îl evitase totdeauna pe englez. Acesta, încăpăţânat şi perseverent însă, găsise în sfârşit ocazia. Căută să fie cât mai amabil, dar bătrânul savant îi întoarse spatele.

— Pardon domnule, zise domnul Higghins înţepat, îţi atrag atenţia că îţi fac cinstea să-ţi vorbesc:

Domnul Le Pansu nu răspunse.

— Ai auzit? întrebă domnul Higghins.

— Da, domnule, foarte bine, răspunse domnul Le Pansu.
— Atunci de ce nu răspunzi?
— Pentru că nu-mi convine.
— Din ce cauză?
— Asta mă priveşte.
— Îţi dai seama că asta e o insultă?
— Se poate. Nu mă interesează ce crezi dumneata.
— Dar pe mine mă interesează.
— Cu atât mai rău.
— Da, foarte rău, spuse domnul Higghins înfuriat, şi dacă n-ai fi atât de bătrân…
Domnul Le Pansu ridică capul şi-l întrebă privindu-l fix în ochi:
— Şi dacă n-aş fi atât de bătrân, ce ai face?
— Te-aş învăţa eu minte.
— A! De data asta dumneata mă insulţi, domnule, dar să ştii că deşi am 62 de ani, sunt în stare să te învăţ eu minte. Cred că înţelegi ce-ţi spun.
— Înţeleg că eşti un mojic.
— Ce?
— Un mojic.
Le Gonidec şi Forgues interveniră:
— Lasă-l, spuse Forgues domnului Le Pansu, nu-i mai răspunde individului ăsta. Nu merită.
— Merită sau nu, asta mi-e egal. Dar dacă mai are obrăznicia să mai spună încă o dată că mă învaţă minte, o să-i arăt eu!
Domnul Higghins în culmea furiei, ridică pumnul şi începu să strige:
— Am spus că eşti un mojic şi menţin cele spuse.
Domnul Le Pansu, se desprinse din mâinile lui Le Gonidec şi trântindu-i o directă în plin obraz, îl trimise pe englez să sărute podeaua submarinului.
— Drace! făcu Fauvel. Se vede că bătrânul a luat lecţii de box, altădată.
Marinarii convinşi de victoria domnului Le Pansu, nu mai încercară să-l reţină. Domnul Higghins se ridică de la pământ, cu faţa stacojie şi cu ochii injectaţi. Se aruncă asupra bătrânului savant şi-i dădu o

lovitură în piept. Domnul Le Pansu se aplecă sub lovitură, dar îndreptându-se brusc, îi dădu un pumn în bărbie. Englezul se clătină şi căzu scoţând un geamăt.

— Una, două, trei, patru, cinci, şase, şapte, opt, nouă, zece! numără domnul Le Pansu. Knock-out!

Domnul Higghins se ridică după câteva minute. Îşi şterse ochii, privi furios pe adversarul său şi se retrase în interiorul submarinului.

— Bravo! Bravo! strigară marinarii strângând mâinile bătrânului savant.

— Ştiu că i-ai dat o lecţie, spuse Forgues.

— E adevărat, întări le Gonidec. Loveşti ca un adevărat boxer.

Domnul Le Pansu se scuză plin de modestie:

— A trebuit să fiu exasperat. Eu de felul meu sunt un om paşnic şi nu-mi place cearta. Dar domnul ăsta a fost de o obrăznicie care merita o mică lecţie. Poate c-am dat ceva cam prea tare.

— Nu, nu, protestă Fauvel. Ai dat cum trebuia şi cred că acum „Holera” n-o să se mai ţină după dumneata. A primit lecţia pe care o merita. Un individ ca ăsta nu merită nicio indulgenţă şi de multe ori am avut poftă şi eu să-i aplic câteva ghionturi. Oameni ca ăştia ar trebui aruncaţi în mare.

Cap. 108 – O primire proastă

Din ziua aceea războiul între domnul Le Pansu şi domnul Higghins fu declarat. De câte ori se întâlneau faţă în faţă, îşi aruncau priviri furioase. Într-o zi se iscă un nou conflict. Domnul Higghins îl îmbrâncise lângă scară, pe domnul Le Pansu. Acesta îl pălmuise şi-l făcu încă o dată knock-out. Din clipa aceea domnul Higghins nu mai insistă. Totuşi avea intenţia să se răzbune, căci îl ameninţase: „o să-mi plăteşti, asta, şi mai curând decât crezi”. Domnul Le Pansu dăduse din umeri.

Călătoria urmă fără alte incidente. Submarinul englez aici lua înaintea submarinului francez, aici rămânea în urmă, Milo, când nu era de serviciu, îşi petrecea zilele între pisică şi papagal. Toto şi Mascota erau acum cei mai buni prieteni din lume. Se jucau amândoi spre marea bucurie a marinarilor cărora le deveniseră foarte dragi.

Toto avea o memorie excelentă şi ţinea minte tot ceea ce învăţa. În curând stăpâni un vocabular foarte variat.

Dimineaţa când se trezea, striga pisica: „Mascota, Mascota”, şi pisica ascultătoare se culca lângă colivia lui. Se mai luau ei câteodată la harţă, dar se împăcau repede. De altminteri Milo, ştiuse să-i dreseze. Dacă Toto era rău, ca să-l pedepsească, Milo îl închidea într-un dulap de fier în care se ţineau uneltele de pe bord. Mascota care era mai cuminte, era pedepsită foarte rar. Fauvel, bun de glume, învăţase pe papagal următorul cântec: „Uite holera, uite holera, Oh, yes… very well” şi papagalul repeta de vreo douăzeci de ori pe zi cele învăţate, spre necazul domnului Higghins, care ştia că el era supranumit astfel. Într-o seară, domnul Higghins dădu cu piciorul în colivia papagalului. Milo, care văzuse când englezul trântise colivia, se răsti la el. Acesta îi trase o palmă. Atunci copilul puse mâna pe o lopată a bărcii Berthon şi începu să-i care fără milă. Englezul fugi în interiorul submarinului.

— Bravo, băiete, spuse Fauvel, aşa mai înţeleg şi eu. Nu trebuie să provoci oamenii, dar dacă eşti atacat a bine să ştii cum să te aperi.

Domnul Higghins îl reclamă comandantului, dar acesta după ce se interesă de cele petrecute, dădu dreptate copilului. Situaţia englezului nu prea era simpatică. Nimeni de pe bord nu-l putea suferi. Când voia să spună câte ceva relativ la serviciu, nimeni nu-l asculta.

Era nevoit să trăiască singur în colţul său. Avea acum o purtare umilă şi respectoasă, căutând să se împace, ca şi cum echipajul ar fi putut uita toată faptele urâte pe care le făcuse. Într-o după-masă, când vasul plutea la suprafaţă, se apropie de Forgues, care rezemat de parapet, privea marea.

— Domnule, spuse el, ai o părere proastă despre mine.

— Cam aşa ceva, răspunse Forgues.

— Şi nu poţi să mă suferi?

Forgues dădu din umeri.

— Ba da, zise domnul Higghins, ştiu asta. Dar vă asigur că m-aţi judecat greşit.

— Nu sunt de părerea asta.

— Ascultă-mă te rog. Nu sunt omul rău pe care-l credeţi. Eu sunt…

— Ştiu eu cine eşti, răspunse Forgues fixându-l drept în ochi. Eşti o

canalie.

— O! Cum poţi să spui asta!

— O canalie. Te-am judecat bine şi te rog sa nu-mi mai vorbeşti.

— Dar ce vină îmi găsiţi?

— Asta e bună! Ştiu că ai curaj!

Forgues se întoarse spre marinarii care se aflau pe punte şi le zise:

— Ei, prietenii Holera mă întreabă ce avem cu el. Ce ziceţi de obrăznicia asta?

— Curată obrăznicie, răspunse Fauvel.

— Domnilor, ascultaţi-mă vă rog, spuse domnul Higghins.

Toată lumea îi întoarse însă spatele.

Cap. 109 – Puţină geografie

Se apropiau de insulele Havai. Într-o dimineaţă comandantul spuse echipajului:

— Dragii mei dacă nu ni se mai întâmplă nimic neplăcut, mâine pe la orele trei, suntem la Honolulu.

— De-am ajunge cei dintâi, făcu Le Gonidec.

— Sunt destule şanse, căci concurentul nostru pare ceva cam obosit. În momentul acesta e cu o jumătate de milă în urma noastră.

După aceste vorbe, comandantul se coborî.

— Ai auzit? spuse Fauvel lui Le Gonidec. Mâine vom fi la Honolulu. Tu care ai călătorit atâta ai auzit vreodată de ţara asta?

— Da.

— E probabil o ţară de sălbatici.

— Dar deloc. Honolulu are un port destul de frumuşel, iar oraşul ar putea trece drept un oraş european.

— Ei aş! şi eu care credeam că vom avea de-a face cu sălbaticii.

— Te-ai înşelat.

— Cu atât mai bine. O să mai vedem şi noi oameni civilizaţi.

— I-ascultă! Ştii că nu eşti politicos? Ce, aicea nu eşti cu oameni civilizaţi?

— Nu vreau să spun asta.

— Da, te-ai exprimat prost.

Şi amândoi marinarii izbucniră în râs.

— Ce caraghios e numele ăsta de Honolulu, spuse Fauvel, ce poate oare să însemne?

— Asta nu pot să ţi-o spun, răspunse Le Gonidec. Eu de abia cunosc limba franceză şi tu ai vrea să ştiu şi pe cea havaiană!

— Insulele Havai fac parte din posesiunile noastre?

— Din păcate, nu.

— Atunci sunt ale Angliei?

— Nu; insulele Havai aparţin Americii.

— Asta-i ciudat.

— De ce e ciudat?

— Pentru că de obicei toate insulele aparţin Angliei.

— Ei! Că doar n-or avea lumea întreagă!

— Nu! Totuşi o mare parte.

— Asta e adevărat. Dar şi noi, francezii, avem colonii frumoase. În Africa avem Senegalul, Congo, Coasta Guineei, Insula Reuniunii, Madagascarul. Avem protectoratul pe insulele Comore. În Asia avem Pondişeri, Sandernagor, Mahe, Yanaon, Karikal. Avem Cochinchina şi Tonkinul. În Oceania avem Noua Caledonie, Insulele Marchize, Tahiti. În America, Terra-Nova, Guadelupa, Martinica şi Guyana... Îţi ajunge.

— Da, ai dreptate. Stăm mai bine decât credeam. Eu nu prea sunt tare în Geografie. Am învăţat astea la şcoală pe vremuri, dar le-am uitat. Adevărat că putem fi mândri de coloniile noastre. Dar tu le-ai văzut pe toate?

— Toate nu, dar o mare parte din ele. Ia gândeşte-te navighez de la vârsta de 12 ani şi acum am 39.

— E drept. În 27 de ani, ai străbătut destulă cale. Eu n-am văzut decât Dakar, Columbo, Port-Said şi Salonic. Adevărat că tu ai plecat ca ajutor pe când eu am început meseria la 20 de ani, când am tras la sorţi, şi nici nu-mi trecea prin cap că voi rămâne marinar.

— Şi-ţi pare rău?

— Nu regret defel. Am îndurat multe în timpul războiului la Salonic, dar am avut şi multe bucurii. De pildă în ziua în care amiralul Guepratte mi-a pus pe piept crucea de război.

— E grea meseria, spuse Le Gonidec, dar e frumoasă. Eu nici nu ştiu ce-am să mă fac când n-o să mai fiu marinar. Te obişnuieşti pe mare şi pe urmă te simţi aşa de prost pe uscat.

— Mie îmi place apa, dar îţi mărturisesc că prefer să simt pământul sub picioare.

— Fii mulţumit, atunci. În curând vom fi pe uscat.

Deodată o zguduitură puternică fu cât p-aci să-l zvârle în mare.

— Drace! făcu Fauvel. O să mai dansăm mult aşa?

— Nu cred; suntem acum într-un curent, dar o să scăpăm repede.

— Nu mi-e frică. Când a trecut cineva pe marea Egee, nu se mai sperie aşa uşor.

— Adevărat că marea Egee nu e prea liniştită. În general toate mările sunt aşa. Porneşti pe o apă liniştită şi limpede ca untdelemnul şi deodată te pomeneşti cu un tangaj numărul unu! O dată când pescuiam în Irlanda, mi s-a întâmplat ceva foarte neplăcut. Pluteam în ceaţă şi pe o hulă teribilă. Deodată începem să dansăm. Cârmeam la întâmplare. La un moment dat auzim o pârâitură teribilă. Ne ciocnisem cu o goeletă pe care n-o observasem. Ce să-ţi mai spun! Auzeam ţipete şi nu vedeam nimic. În fine, ca să-ţi dai seama mai bine, în ciocnirea asta au murit aproape 60 de oameni. Vaporul nostru intrase cu vârful în celălalt. Şi în câteva minute se duse la fund. Cei care au scăpat, pot spune c-au avut noroc.

— Şi tu ai putut scăpa?

— Probabil, deoarece sunt aici. Dar n-a fost tocmai aşa uşor. Mă agăţasem de o epavă şi timp de 13 ceasuri am rătăcit pe marea îngheţată. În cele din urmă am fost găsit de o barcă norvegiană. Dar crede-mă, că nu prea mă simţisem la largul meu.

Cap. 110 – Furtuna

A doua zi la ora prevăzută de comandant, marinarii de veghe strigă deodată:

— Pământ! Pământ!

Se vedea în depărtare o linie violetă care printr-un ciudat miraj, părea deasupra orizontului. Era primul grup de insule din vecinătatea insulelor Havai. În curând linia violetă se coborî în diferite nuanţe şi dealuri înverzite, luminate puternic de razele soarelui se răsfrângeau în mare.

— E minunat! zise Fauvel. Parc-ar fi un vis.

— Şi ai să vezi că nu e decât un vis, răspunse Le Gonidec.

Deodată priveliştea se schimbă. Cerul albastru se întunecă brusc, insula minunată dispăru sub apă.

— Se înnoptează? întrebă Fauvel îngrijorat.

— Nu răspunse Le Gonidec. Se pregăteşte o furtună. Mă şi miram chiar să scăpăm aşa uşor. Oho! Dar se încurcă treaba. În curând n-o să ne mai vedem nici vârful nasului.

— Dar dacă vântul nu bate, nu e nicio primejdie.

— Nenorocirea e că a şi început. Îl auzi?

— Da, zise Fauvel, dar e încă departe.

— O să vină repede ca un tren expres.

— Ce ghinion că nu suntem sub apă.

— Da, e păcat. Trebuie să mai stăm încă 3 ceasuri deasupra. O să căutăm să rezistăm.

Comandantul Dartois începu să dea ordine. Porunci ca submarinul să-şi micşoreze viteza şi trimise toţi marinarii în interior. Aceştia coborâră repede scara; capotele fură închise şi submarinul îşi continuă încet drumul.

Deodată se auzi un urlet înfricoşător:

Ai fi zis o haită de animale sălbatice. Marea începu să se zbuciume şi valuri spumoase se năpusteau asupra submarinului. În fundul vasului, marinarii agăţaţi de bare ascultau încordaţi.

— Iar o să dansăm puţin, zise domnul Le Pansu, care îşi păstrase sângele rece.

— Da, răspunse Le Gonidec, şi cei care nu prea sunt obişnuiţi cu marea, ar face bine să se lege.

Submarinul sălta pe valuri.

— N-am avut noroc, făcu Fauvel. Încă un ceas şi am fi scăpat.

— Aşa e, zise Forgues. Peste un ceas am fi fost în port. Ce să-i faci? Astea sunt riscurile meseriei. Prea ar fi frumos să navighezi numai pe mare liniştită. Trebuie să te aştepţi din când în când şi la o furtună.

— Vom putea rezista? întrebă Fauvel.

— Ar fi un dezastru dacă n-am putea rezista, răspunse Forgues. Submarinul e solid; doar nu e făcut din carton presat.

— Şi totuşi ar fi uşor să ne ducem la fund, îşi dădu Fauvel cu părerea.

Se auziră protestări.

— I-ascultă, zise Martinvast, te-aş ruga să nu ne cobeşti.

Într-adevăr, pe un vas care navighează, nu trebuie să pomeneşti niciodată de naufragiu. Marinarii sunt superstiţioşi. Când sunt pe uscat, îşi bat joc de catastrofe, dar pe mare sunt mai puţin sceptici. Nu că le-ar fi teamă… marinarii nu sunt fricoşi. Dar preferă să nu li se amintească un lucru la care nu vor să se gândească.

Vijelia nu începuse încă. Izbucni deodată ca o bombă şi submarinul fu zguduit ca un fir de pai. Se ridică în sus, recăzu cu un zgomot scurt, se învârti de două sau trei ori, dar nu izbuti să-şi recapete direcţia, cu toate sforţările cârmaciului.

Pereţii submarinului pârâiau; ai fi zis că în curând valurile nu vor mai întâmpina nicio piedică.

— Mi se pare că se-ngroaşe gluma, zise Fauvel neliniştit.

— Da, răspunse Le Gonidec agăţat de frânghie, e mai serios decât credeam.

— De ce nu porunceşte comandantul să ne scufundăm?

— Vorbeşti şi tu… Crezi oare că e chiar aşa uşor?

— Dar are voie s-o facă?

— Nu ştiu. Cred că nu s-a prevăzut în regulament

— Ei! În caz de primejdie se mai încalcă regulamentul.

Marinarii se priviră deodată înfricoşaţi. Apa ţâşnea printr-o crăpătură. Le Gonidec, Forgues şi Martinvast se grăbiră să astupe gaura cu câlţi. Reparaţia era însă provizorie.

— Asta ne mai lipsea, zise Forgues. Măcar de n-am mai avea şi alte stricăciuni.

— Să sperăm că nu! răspunse Martinvast. Accidentul ăsta era de prevăzut.

Marea se potolea încetul cu încetul. Uraganul îşi schimbase direcţia.

— Uf! făcu domnul Le Pansu, am scăpat ieftin! Ce zguduitură, Dumnezeule! Ai fi zis că submarinul se va despica în două.

— Adevărat! Întâmplarea n-a prea fost plăcută, răspunse Le Gonidec, dar cred că acum putem fi liniştiţi.

Cap. 111 – Scufundarea vaporului

Le Gonidec nu se înşela. Timpul se îndreptase. De-abia, când ieşiră la suprafaţă, văzură că au schimbat direcţia. Insula zărită înainte de scufundare nu se mai vedea deloc, deşi orizontul era senin.

— O! făcu Fauvel. Parc-am fi la teatru. Feerie nu altceva! Apare insula minunată şi deodată dispare ca prin farmec. Totuşi ştiu bine că era în direcţia asta.

— Nu. Dragul meu, te înşeli, îi răspunse Le Gonidec. N-ai simţul orientării. Insula se găsea la nord-est şi tu priveşti acum spre nord-vest

— Crezi?

— Sunt sigur.

— Nu mai înţeleg nimic.

— N-are a face!

— Uite-o.

— Ce anume?

— Insula…

— Unde?

— În faţa noastră, spre dreapta.

Le Gonidec privi într-acolo.

— Dragul meu, n-ai ochi prea buni. Ceea ce crezi tu că e o insulă, e un vapor.

— Nu se poate!

— Ia ocheanul şi uită-te bine. Sunt sigur că nu mă înşel.

În aceeaşi clipă, marinarul de veghe semnală:

— Un vas la tribordul din faţă.

Le Gonidec avusese dreptate. Era într-adevăr un vapor gata să se scufunde. Comandantul schimbă imediat direcţia submarinului şi se îndreptă spre vaporul în primejdie. Submarinul englez făcu la fel. În curând vasul în primejdie se văzu lămurit. Era o goeletă. Zgomote surde ajungeau până la ei; pârâiturile pereţilor şi urlete sinistre străbăteau aerul. Era ultima agonie. Cele două submarine se apropiară. O jumătate de milă îi mai despărţea de vasul pierdut. Dar vai! Oricât de mare le fusese graba, ajunseră prea târziu. O masă de apă se ridică cu un zgomot asurzitor şi vasul se scufundă cu o pârâitură lugubră. Goeleta se mai învârti o dată şi pe urmă dispăru

pentru totdeauna.

Cap. 112 – Un spectacol înfiorător

Epave plutesc pe întinsul apei. În zeci de locuri diferite, agăţaţi de ele, nenorociţi ale căror clipe sunt numărate, se zbuciumă chemând într-ajutor. În curând epavele plutesc singure; nicio fiinţă omenească nu se mai împotriveşte fatalităţii.

Şi peste aceste trupuri dispărute pentru totdeauna, glasul profund al mării psalmodiază ca o rugăciune, un „De profundis” grandios şi înspăimântător. Ai impresia că asişti la funeraliile celor învinşi de ocean, celebrate de o orgă imensă suspendată în aer.

— Bieţii oameni! şopti Le Gonidec. Am sosit prea târziu. Dar chiar dac-am fi încercat să-i ajutăm, tot n-am fi putut. Curentul e prea puternic şi ni s-ar fi împotrivit.

— E trist să vezi cum pier oamenii sub ochii tăi.

— E trist, într-adevăr, făcu şi domnul Le Pansu.

Bătrânul savant avea ochii plini de lacrimi. Domnul Higghins însă, asistase la acest spectacol îngrozitor fără să pară câtuşi de puţin mişcat.

— Cum s-o fi întâmplat nenorocirea? întrebă Fauvel emoţionat.

— Probabil c-au avut o avarie, răspunse Le Gonidec, şi că au luat apă. Asta se vedea destul de bine. Goeleta cobora din ce în ce mai jos şi când a fost plină, s-a scufundat.

— Dar n-or fi avut pompe pe bord?

— Parcă poţi să te serveşti de pompe când apa intră cu atâta furie! N-ai ce face. Aştepţi moartea. Dacă accidentul s-ar fi întâmplat într-o regiune fără curenţi, nenorociţii ăia agitaţi de epave ar fi putut fi salvaţi. Dar aici ai văzut cum i-a luat curentul şi acum dorm în fundul apei.

— Era un vapor englezesc? întrebă Fauvel.

— Nu, răspunse Le Gonidec, era norvegian. I-am văzut steagul, dar n-am putut să citesc numele vasului. Am văzut doar că începea cu Ilan. Comandantul o să comunice toate astea Inscripţiunii Maritime la Brest şi aceasta le va comunica la rândul ei Norvegiei.

— Ia uite, zise Fauvel, ce se vede acolo? Nu-i un om?

— Unde? întrebă Le Gonidec.

— Acolo… la stânga.

— Nu. Ceea ce iei drept un om nu-i decât un balon de apărare care pluteşte pe apă. Oamenii sunt departe acum… Blestemată mare! Ce de victime ai făcut… şi totuşi noi marinarii te iubim totdeauna.

— Da, suspină Forgues, şi totuşi o iubim.

Milo tremura, impresionat de cele văzute. Le Gonidec îi puse mâna pe umăr:

— Asta-i soarta noastră, mă băiatule. Trebuie să ne resemnăm. Uite, eu am văzut de multe ori moartea cu ochii, ceea ce nu m-a împiedicat însă să navighez mai departe. Navigaţia e o loterie. Unii au noroc, alţii ghinion. Pe pământ se întâmplă la fel şi nu toţi cei care naufragiază sunt marinari…

Cap. 113 – Pământ! Pământ!

Cele două submarine îşi reluaseră direcţia, adică îşi continuară drumul spre nord-est. Marea era liniştită şi vasul înainta destul de repede. În curând se zări pământul.

— De data asta cred că vom debarca, spuse Fauvel.

— E mai mult ca sigur, răspunse Le Gonidec, numai dacă nu ni se mai întâmplă nimic.

— Ştii că ai haz?

— Dragul meu, pe mare niciodată nu poţi să ai o siguranţă. O porneşti la întâmplare. Totuşi avem şanse ca peste patru ceasuri să fim pe uscat. Insula zărită mai înainte, se vedea acum lămurit. Era primul grup al Insulelor Havai.

Cele două submarine ajunseră în sfârşit în portul Honolulu, port foarte activ unde se face un comerţ foarte important. Oraşul numără aproape 15.000 de locuitori.

Marinarii francezi şi englezi fură primiţi foarte călduros. Sosirea lor fusese anunţată de către vasele care fac serviciul între Vancouver şi insulele Havai. Li se oferi un banchet la care luară parte toate notabilităţile oraşului. Se ţinură discursuri, muzica intona marşuri şi marinarii fură poftiţi şi ei la masă. Nu mai rămăsese pe bord decât oamenii însărcinaţi cu supravegherea submarinului. Domnul Higghins

credea că face parte şi el dintre invitaţi, dar când apăru în sala banchetului, comandantul Jackson se sculă şi spuse cu voce tare:

— Omul acesta n-are ce căuta printre noi. Să plece!

Renegat de cei pe care îi socotea drept compatrioţi, domnul Higghins părăsi sala galben de mânie. După această primire prietenoasă, marinarii se răspândiră prin oraş. Domnul Le Pansu spera să găsească vaporul „Talisman” pe bordul căruia se afla prinţul de Monisco, sosit la Honolulu, dar spre marea lui dezamăgire, i se spuse că iahtul nu fusese încă semnalat. Fusese oare surprins de furtună? Se scufundase? Domnul Le Pansu era foarte îngrijorat. Rătăcea întovărăşit de Milo şi de Le Gonidec pe cheiuri, cerşind ici şi colo câte o ştire. Toate informaţiile erau însă foarte vagi.

Cap. 114 – O mică lecţie de astronomie

Deoarece Milo şi Le Gonidec trebuiau să facă de veghe pe bordul submarinului, domnul Le Pansu se întoarse cu ei şi se instală pe punte. Bătrânul savant prinsese dragoste de Milo şi-i plăcea să stea cu el de vorbă.

Copilul răspundea întrebărilor puse şi domnul Le Pansu făcea haz de spiritele sale. Acesta era un om foarte învăţat. Era doctor în ştiinţele fizico-chimice şi ştiinţele naturale, membru al Institutului şi autor a numeroase lucrări de zoologie şi de botanică. Făcuse de 4 ori ocolul lumii, văzuse şi studiase prin urmare multe lucruri. Milo era foarte mulţumit să stea cu el de vorbă. Băiatul nu avea decât patru clase primare dar îşi dădea seama că trebuia să se instruiască mereu. Le Gonidec îl învăţase multe lucruri, dar Le Gonidec nu era un savant şi de multe ori greşea şi el.

În ziua ceea, domnul Le Pansu, îi făcu un curs de astronomie foarte interesant şi instructiv. El preceda astfel: „Pune-mi o întrebare”, spunea el copilului. Şi Milo, după ce se gândea puţin, începea să-l întrebe.

Un gând îl urmărea de mai multă vreme. Auzise că unii oameni locuiesc pe pământ, deasupra noastră şi-şi închipuia că oamenii aceia trebuie să umble cu capul în jos. Domnul Le Pansu îi dădu următoarele explicaţii:

— Măi băiatule! zise el, când un obiect cade fără să fie oprit în căderea lui, cade pe pământ. Direcţia lui este ceea ce se numeşte verticala. Ca să-ţi dai seama de această direcţie, te serveşti de un fir de aţă cu plumb. Firul de aţă întins de greutatea obiectului suspendat, arată exact linia verticală. Acum, închipuie-ţi că linia aceasta se prelungeşte prin grosimea pământului şi ajunge în centrul acestuia, adică în mijlocul acestei mingi mari pe care o călcăm în picioare. Ori, deoarece pământul are forma unei mingi, dacă însemni în diferite puncte de pe suprafaţa sa direcţia verticală, toate aceste verticale se îndreaptă spre centru. Unde e deci susul şi josul acestei mingi? Nu există, şi ca dovadă, toţi oamenii care locuiesc aici sau la antipod sprijină picioarele spre interiorul pământului. E posibil ca să te ridici în aer? Nu. De ce? Pentru că suntem reţinuţi pe pământ de legea gravitaţiei. Cei care locuiesc în regiunile opuse nouă, nu pot nici ei să cadă, căci sunt atraşi spre centrul pământului. Deci, cei care locuiesc în Noua Zeelandă, au picioarele pe pământ şi privesc cerul întocmai ca şi noi. Într-un cuvânt, dedesubtul pământului este interiorul globului şi de-asupra este suprafaţa. Aceeaşi lege a gravitaţiei atrage oamenii şi obiectele şi-i reţine la pământ ca şi cum ar avea magneţi pe talpă şi ar călca pe o minge de fier.

Deoarece Milo nu înţelegea destul de bine, bătrânul savant îi zise:

— Sări în sus.

Copilul sări.

— Mai sus.

— Dar e imposibil, domnule.

— Şi de ce?

— Înţeleg acum, răspunse băiatul, sunt atras de gravitaţie.

— Chiar aşa. Vezi deci că oamenii care sunt dedesubtul nostru nu pot cădea în spaţiu. Sunt şi ei reţinuţi pe pământ.

Aceste explicaţii fură întrerupte de un zgomot de paşi care răsunau în interiorul submarinului.

— Cine umblă pe acolo? zise Le Gonidec. Se aplecă peste un ochi şi strigă. Nimeni nu răspunse.

— E ciudat, făcu Le Gonidec. Nu prea sunt stafii pe aici. Mă duc să văd.

După câteva minute, îl auziră strigând:

— Urcă sus, domnule, urcă sus… Nu te împotrivi, că pe urmă o să ai de-a face cu mine.

Se auziră scările scârţâind şi domnul Higghins apăru urmat de Le Gonidec.

— Îl vedeţi pe individul ăsta, zise marinarul, reuşise să se strecoare încă o dată în submarin fără să fie observat. Sunt sigur că trebuie să fi stricat ceva pe la maşini.

— Nu, nu, strigă domnul Higghins, m-am dus să-mi caut portofelul. Cred că am dreptul să-mi caut lucrurile mele.

— Nu, n-ai dreptul, căci ştim noi ce faci dumneata când nu te vedem noi. Dar îţi făgăduiesc că dacă cumva ai mai stricat ceva la maşinării, o să ai de-a face cu mine.

Englezul dădu dispreţuitor din umeri şi coborî pe uscat.

— Mă duc să inspectez maşinile, zise Le Gonidec. Vino cu mine Milo.

— Marinarul şi copilul coborâră în interiorul submarinului şi priviră jur-împrejur.

— Nu observi nimic? întrebă Le Gonidec pe Milo.

— Nimic, şefule.

— Ia uite-te bine.

Timp de un sfert de oră priviră cu atenţie toate obiectele din sala maşinilor.

— Nimic suspect, zise în fine Le Gonidec, păcătosul ăla n-a avut vreme să strice ceva. Ştiu că ne-a dat de furcă, nemernicul ăsta.

— Ia vino încoa’, şefule, strigă deodată Milo.

Le Gonidec se repezi înspre băiat.

— Priveşte, spuse copilul, dulapul a fost deschis.

— Dulapul cu hărţi?

— Da.

— Ei drace! Numai dacă mizerabilul ăsta…

Le Gonidec cercetă cu grijă cutiile de tinichea în care se aflau hârtiile maritime şi numerele de ordine însemnate pe fiecare pagină.

— Nu cred că a avut timp, să şterpelească ceva, dar totuşi, nu putem şti. Numai comandantul o să poată vedea asta. Ce zici de îndrăzneala banditului ăsta? Ce şi-o fi zis el? O să distrug câteva hărţi, cele necesare pentru escala a cincea şi submarinul n-o să se mai poată

dirija. Ce idiot! Nu s-a gândit că dacă o să vadă comandantul că-i lipseşte vreo hartă, o s-o ceară concurentului să i-o împrumute? Hotărât lucru, individul ăsta nu e inginer. O să aflăm noi multe pe socoteala lui când o să facem ancheta.

Le Gonidec încercă să închidă dulăpiorul de fier, dar nu izbuti.

— Broasca e stricată. Trebuie să anunţăm imediat pe comandant. Milo, tu nu ştii unde e?

— N-a rămas la masă?

— Ba da, aşa mi se pare. Du-te şi caută-l!

— Imediat, şefule.

Cap. 115 – Totul e în ordine

Copilul, după ce aruncă o privire papagalului şi pisicii, urcă în fugă scara care ducea pe punte. Le Gonidec trase o ladă de fier în faţa dulăpiorului şi se duse în căutarea domnului Le Pansu, care aşezat pe capacul unei capote, trăgea cu voluptate dintr-o ţigară…

— Ce s-a întâmplat? zise el, privind spre marinar.

— Păcătosul ăla de „Holeră” iar ne-a făcut-o! A vrut să ne fure hărţile maritime. Din fericire am ajuns la timp.

— Dar omul ăsta parc-ar fi dracul gol! Ce ţintă urmăreşte?

— E învoit cu cei care au pariat pe submarinul englez şi caută cu orice preţ să ne facă să pierdem meciul.

— E un idiot! Ar trebui să se gândească că o să faceţi o reclamaţie.

— Cred şi eu!

— Trebuie să fie nebun.

— Nu. Cred mai degrabă că e o canalie.

Comandantul sosi. Le Gonidec îl puse în curent cu cele întâmplate; coborâră în submarin, numărară hărţile şi după câteva minute, comandantul spuse:

— Nu lipseşte nimic.

— Cu atât mai bine, răspunse Le Gonidec.

— Trebuie să reparăm broasca.

— Da, domnule comandant. Când s-o întoarce Beju, o să-i spun lui s-o dreagă.

Comandantul tăcu câteva clipe.

— Nu era nimeni pe bord?

— Ba da, domnule comandant. Era Milo, Forgues şi cu mine. Venisem să-i înlocuim pe Bernard, Sellier şi Coffignon.

— Atunci cum a putut domnul Higghins să pătrundă aici?…

— Asta n-o înţeleg nici eu.

— Ar trebui să lămurim şi lucrul ăsta. Fii cu ochii în patru, Le Gonidec.

— Fiţi pe pace, domnule comandant.

Ofiţerul plecă. Le Gonidec ieşi din nou pe puntea submarinului.

— Comandantul e cam supărat, zise el.

— Ei, aş! făcu domnul Le Pansu.

— Ba da, şi-l înţeleg foarte bine. Cei care au fost de veghe înaintea noastră o s-o păţească, şi pe drept cuvânt. Dormeau? Mă mir foarte mult căci toţi sunt băieţi de treabă şi nu li se poate reproşa nimic. Probabil că „Holera” se ascunsese prin vreun colţ…

— Dar de ce nu vă scăpaţi de individul ăsta? întrebă domnul Le Pansu.

— De ce? E o poveste întreagă. A fost pus de amiralitatea engleză, pe bordul nostru că supraveghetor şi numai ea are dreptul să-l scoată din funcţiune. I-am prevenit noi pe englezi, dar nu ne-a sosit încă răspunsul. Poate că-l voi găsi la prima escală.

— Şi care e prima escală?

— Yokohama.

— A! Nu e aici?

— Din păcate nu. Nu vii cu noi?

— Regret foarte mult, dar nu pot. Trebuie să aştept aici vasul „Talisman”. Ar fi trebuit să fi sosit deja.. Nu înţeleg întârzierea asta.

— E un vas cu pânze?

— Nu, un vapor.

— Poate că or fi avut o avarie la maşini. Nu m-aş mira după zguduitura pe care a avut-o.

— Da, dar nu ni s-a comunicat prin T.F.F. că s-a îndreptat spre insulele Havai?

— Avaria s-a putut întâmpla după primirea radiogramei.

— Adevărat. Dacă până diseară n-am nicio veste, am să rog pe comandant să trimită o nouă radiogramă.

— N-ar strica! Păcat că telegrafistul nu e pe aici. C-ar fi trimis telegrama imediat. Aşteaptă puţin, mă duc să văd pe tabloul de veghe la ce oră trebuie să se întoarcă.

Le Gonidec coborî scările. După câteva minute se reîntoarse.

— Va fi aici la ora 6, spuse el.

— Şi cât e ceasul acum? întrebă domnul Le Pansu.

— E patru.

— Mulţumesc.

Cap. 116 – O nouă întâmplare

De câteva minute, câţiva negri se îngrămădeau pe chei. Din când în când se învârteau pe lângă submarin privindu-l cu multă atenţie. Unul din ei se apropie de punte şi întrebă în englezeşte:

— Ne daţi voie să-l vizităm?

— Nu înţeleg, răspunse Le Gonidec.

— Vor să viziteze vaporul, spuse domnul Le Pansu.

— Să viziteze vasul? Da' ce cred că-i un muzeu? Spune-le că nu se poate.

Domnul Le Pansu le comunică răspunsul. Negrii furioşi începură să înjure şi pe urmă plecară.

— Puteai să-i laşi să vină pe bord, spuse domnul Le Pansu.

— Nu. Ordinul e foarte strict. Ar fi vai de capul nostru dacă ar afla comandantul c-am lăsat civili să viziteze submarinul. Şi n-ar fi prea plăcut. Comandantul e foarte drept, foarte bun, dar nu glumeşte când e vorba de serviciu. Şi are dreptate. Trebuie disciplină.

— Da, adevărat.

Negrii reveniseră pe chei. De data asta erau însoţiţi de câţiva tovarăşi care păreau foarte hotărâţi.

— Ăştia parc-ar avea ceva împotriva noastră, zise Le Gonidec.

— Cred şi eu, răspunse domnul Le Pansu. Nu vezi că ne înjură?

— O să ridic puntea.

Şi Le Gonidec ajutat de Milo, se pregăti să ridice puntea, care lega submarinul cu cheiul. Negrii, care ghiciseră planul lui, se agăţară cu toţii… de ea.

— Daţi-i drumul, maimuţelor! ţipă Le Gonidec.

Negrii nici nu-l băgară în seamă.

— Daţi-i drumul, repetă Le Gonidec furios.

Unul din negri păşi pe puntea îngustă, un altul îl urmă, pe urmă un al treilea… şi banda îi imitară.

— Sergenţi de stradă nu există în ţara asta? mormăi Le Gonidec furios.

Un negru ajunse să şi pună piciorul pe bordul submarinului. Le Gonidec îl apucă de umeri, îl ridică în aer şi-l împinse brusc înapoi. Negrii voiră să se repeadă înainte, dar Le Gonidec clătină scândura şi negri căzură în apă. Din fericire toţi ştiau să înoate. Câţiva din ei căutară să se agaţe de submarin dar Le Gonidec ajutat de domnul Le Pansu şi de Milo îi împiedicară. Totuşi câţiva dintre cei rămaşi pe chei, izbutiră să apuce scândura, în timp ce alţii aruncau în marinari cu ce nimereau. Situaţia se înrăutăţise. Negrii în halul de enervare în care se găseau erau în stare de orice. După ce aruncaseră asupra submarinului cărbuni găsiţi pe chei, începură să azvârle cu pietre. Domnul Le Pansu fu rănit la umăr şi în obraz.

— Dar oamenii ăştia sunt cu adevărat sălbatici. Nu-i nimeni să-i pună la locul lor, strigă el.

Cap. 117 – Milo are o idee salvatoare

— Mă duc să cer ajutor, spuse Milo.

— Nu, răspunsele Gonidec, ai să stai aici. Ţi s-a urât cu binele?

— Nu-i niciun pericol, zise copilul. Am o idee, o să vedeţi.

Milo se îndreptă spre locul unde era pusă barca Berthon, o întinse pe resorturi şi-i dădu drumul în apă. Le Gonidec înţelese.

— Minunată idee, spuse el, dar bagă de seamă la debarcare să nu cazi cumva în mijlocul negrilor.

— Fii pe pace, şefule.

Copilul porni. Negrii nu-l văzuseră. Se furişă de-a lungul submarinului, se depărtă puţin şi abordă la vreo 200 de metri distanţă, între două vapoare de marfă. Priponi barca la mal, sări pe uscat şi căută un sergent. Zări unul, dar acela era un negru şi se gândi că va da poate dreptate fraţilor săi. Căută un altul, dar toţi pe care îi găsi erau băştinaşi. Se hotărî să-l caute pe comandant care se afla

împreună cu ofiţerii francezi şi englezi la guvernator. Dus lângă comandantul Dartois, Milo îi zise:

— Domnule comandant, am fost atacaţi.

— Unde? întrebă ofiţerul.

— Pe bordul submarinului.

— Nu se poate! Şi cine va atacat?

— Negrii. Sunt o bandă întreagă. Au vrut să coboare în submarin, dar deoarece Le Gonidec şi eu i-am împiedicat, s-au înfuriat şi ne-au aruncat cu pietre şi cărbuni. Sunt furioşi şi tare mi-e teamă că Le Gonidec şi domnul Le Pansu n-or să fie în stare să le tină piept multă vreme.

— Dar dacă au ridicat puntea, cum ai putut ajunge tu până aici?

— Am dezlegat barca Berthon şi m-am strecurat pe lângă submarin. Am găsit câţiva sergenţi, dar cum toţi erau negri, m-am temut că nu-mi vor da ajutor împotriva fraţilor lor.

— O să vedem asta, răspunse comandantul.

Discută câteva minute cu ofiţerii şi cu câteva persoane care se găseau acolo, pe urmă, un domn care părea să fie un înalt personaj, dădu ordin şi peste vreo 10 minute se prezentară 20 de oameni îmbrăcaţi în uniforme kaki. Era garda civică însărcinată cu paza oraşului. Conduşi de ofiţerii englezi şi francezi se îndreptară cu toţii spre submarin, în timp ce Milo se coborî în barcă.

Ajunşi pe chei zăriră o bandă de negri, care ţipau şi se agitau, unde era ancorat submarinul. Negrii căutau să aşeze din nou puntea ca să poată trece pe vas.

Le Gonidec şi domnul Le Pansu se apărau cu energie.

Cap. 118 – Înălţarea steagurilor

Sosirea poliţiei puse capăt acestei sălbăticii. Negrii o luară la fugă, totuşi şase dintre ei rămaseră în mâinile poliţiei.

— Bine c-aţi sosit domnule comandant, zise Le Gonidec. Era şi timpul. Gata, gata să se urce pe bord. Garantat c-ar fi distrus tot ce le-ar fi ieşit în cale… parcă erau turbaţi!

— Dar ce le-aţi făcut?

— Nimic, domnule comandant. Au vrut să viziteze vaporul şi când

i-am făcut să înţeleagă că nu se poate, s-au înfuriat şi au început să ne arunce cu pietre. Domnul Le Pansu a şi fost rănit.

— Dar nu-i nimic, nu-i nimic, făcu bătrânul savant ştergându-şi fruntea cu batista. O simplă zgârietură.

— Să fi lovit niţel mai jos şi-i crăpau ochiul, spuse Le Gonidec. În viaţa mea n-am văzut oameni mai sălbatici ca ăştia! Aţi putea să-i ţineţi la răcoare pe cei care i-aţi prins. Asta o să-i liniştească, poate.

— Nu s-a stricat nimic la bord? întrebă ofiţerul.

— Nu, absolut nimic, domnule comandant. Păcătoşii ăştia n-au putut ajunge pe vas. Dar trebuie să recunosc că fără ajutorul domnului Le Pansu, mi-ar fi fost foarte greu să rezist singur. Puteţi să-i mulţumiţi căci s-a purtat vitejeşte.

— Ei! făcu bătrânul savant. E foarte natural. Nu fac şi eu puţin parte din echipaj?

Milo revenise cu barca Berthon… alergă la submarin şi sări pe punte.

— Băiatul ăsta trebuie felicitat, domnule comandant, spuse Le Gonidec. A avut o idee minunată. Fără el, poate ne-am bate şi acum cu negrii ăia afurisiţi.

Comandantul surâse şi-l bătu pe Milo pe umeri.

— Foarte frumos, băiatule, zise el.

— Numai dacă smintiţilor ăia nu le-ar da prin gând să se mai întoarcă.

— Ca să nu vă mai expuneţi la aşa ceva, răspunse comandantul, o să ancoraţi la vreo sută de metri mai departe. O să faceţi legătura cu uscatul cu bărcile.

— Bărci? Dar n-avem decât barca Berihon, domnule comandant.

— Ştiu; dar serviciul portului o să ne pună cu plăcere la dispoziţie câteva bărci.

Peste o oră submarinul ancorase în largul mării. Când toată lumea fu pe bord, conversaţia se învârti numai asupra acestei întâmplări.

— Dac-aţi fi văzut! zise Le Gonidec. Un adevărat bombardament. Ne aruncau cu pietre, cu cărbuni… şi loveau zdravăn.

— Da, făcu domnul Le Pansu, destul de tare. Dovada iat-o!…

Şi arătă cucuiul care se şi făcuse pe frunte.

— Ce păcat că n-am fost şi eu cu voi, spuse Martinvast. Le-aş fi

arătat eu!

— N-ai fi făcut nici tu mare scofală, răspunse Le Gonidec

— Nu se ştie.

— Cred că n-ai pretenţia, oricât de puternic ai fi tu, că poţi ţine piept unei armate întregi.

Martinvast nu răspunse nimic şi se aşeză supărat într-un colţ.

— Noroc că vom pleca repede de aici, zise Fauvel.

— Te înşeli, îi răspunse Le Gonidec. Submarinul englez a avut avarii, de altminteri şi noi, aşa încât trebuie să rămânem aici cel puţin patru zile.

— Patru zile?

— Da, aşa a spus comandantul.

— Proastă afacere!

— De ce-ţi pare rău? Oraşul e frumos, împrejurimile încântătoare. Ai patru zile de libertate şi tot nu eşti mulţumit? Ciudat mai eşti!

— Sunt lucruri interesante de văzut, zise Forgues. Şi pe urmă patru zile de odihnă, zău că nu-i de lepădat!

Soarele se cobora spre asfinţit. Comandantul dădu ordin să se ridice steagul.

Cap. 119 – Toto face năzbâtii

După ridicarea steagului, marinarii coborâră în interiorul submarinului.

— Ia uite, zise Fauvel, mi se pare că Holera nu s-a întors.

— Cu atât mai bine, mormăi Le Gonidec. Te pomeneşti că i-o fi făcut cineva de petrecanie.

— Nu prea cred. Fiare ca astea au noroc. Fiţi siguri c-o să sosească în clipa plecării.

— Poate chiar înainte; ca să mai poată strica ceva.

— Asta ar fi cam greu, zise Forgues. E prea bine supravegheat.

— Nu poţi să fii niciodată sigur de păcătosul ăla…

— Poate că a renunţat la călătorie. Are să ne dea socoteală de tot ce-a făcut până acum şi cred că nu-i prea dă mâna să răspundă la întrebările pe care i le va pune amiralitatea engleză.

— Aş! făcu Martinvast. Ticălosul ăsta n-o să ne lase în pace şi să

vedeţi c-o să ne mai dea de lucru. S-a lipit de noi ca o omidă şi nu putem să scăpăm aşa de uşor de el.

— De altminteri ori că ne scăpăm de el, ori că nu ne scăpăm, n-are nicio importanţă, deoarece e descalificat, îşi dădu cu părerea Le Gonidec. Orice-ar spune el, nu contează.

— Cine ştie? Poate că ne mai pregăteşte vreo surpriză.

Martinvast izbucni în râs.

— Aş vrea să văd dacă Holera mai are curajul să strice ceva pe aici. Îl azvârl în apă fără multă vorbă…

— Şi ce-ai câştiga cu asta? răspunse Le Gonidec. Ai plăti graba mai mult decât face. Lasă! Toate o să se aranjeze.

— Desigur, zise Forgues. De altminteri aproape s-au şi aranjat. N-avem oare rapoartele care-l condamnă? Nu vă mai faceţi sânge rău; mai bine culcaţi-vă. Mâine dimineaţă o să vizităm oraşul. E stupid să debarci într-un loc şi să n-ai curiozitatea să vezi unde te afli.

— N-am fi noi cei dintâi, zise Martinvast. Eu am cunoscut un mecanic care făcuse de 6 ori înconjurul lumii şi care n-avea habar de oraşele în care făcuseră escală. De câte ori ancorau, el rămânea pe vas.

— Nu prea era curios mecanicul tău, spuse Fauvel.

— Destule glume, zise Le Gonidec. La culcare!

În curând tăcerea cuprinse submarinul. Lumini colorate se răsfrângeau în apă; luminile felinarelor corăbiilor ancorate în port. Câteodată şuieratul unui vapor străbătea aerul, pe urmă liniştea cuprindea din nou portul. Era cald. O ceaţă fumurie plutea pe apă. Deodată tăcerea fu întreruptă de o voce ascuţită:

— Good morning Holera!

Era papagalul care vorbea în vis. Marinarii se treziră.

— Ce s-a întâmplat? spuse unul.

— Babord… bara la babord, strigă papagalul care văzând că are auditori începu să-şi depene repertoriul.

Căutară în zadar să-l oprească; fură siliţi să-l închidă într-o ladă din cămară.

— Dobitocul! strigă Forgues. Ştiu că ne-a tras o spaimă. Am crezut că am fost atacaţi şi că aud o comandă de manevră. Idioate glume mai are şi domnul Toto! Îi arăt eu lui mâine!

După câteva minute toţi cei aflaţi pe submarin dormeau duşi. Nu se mai auzea decât pasul marinarului de veghe care se plimba pe acoperişul vasului. La deşteptare, după ce bucătarul servi cafeaua, Le Gonidec rândui permisiile pentru ziua aceea.

Comandantul viză foile şi marinarii coborâră pe rând în barcă. Era rândul lui Milo, Le Gonidec, Forgues, Fauvel, Martinvast şi domnul Le Pansu.

Ajunşi pe chei, bătrânul savant le zise:

— Dragii mei, daţi-mi voie să vă invit la masă!

Marinarii îi mulţumiră mişcaţi.

— Nu cunosc oraşul, zise domnul Le Pansu, dar cred c-o să găsim un restaurant bun.

— Ar fi mai bine să ne interesăm, răspunse Le Gonidec.

— Ai dreptate.

Domnul Le Pansu se îndreptă către un sergent negru. Acesta nu ştia decât englezeşte, dar din fericire domnul Le Pansu cunoştea destul de bine şi această limbă. În timpul acesta marinarii merseseră mai departe. Se găseau acum lângă o grădină botanică în care se vedeau cele mai rare feluri de plante.

— Ia uitaţi-vă la copacul ăsta, spuse Fauvel. Ce ciudat e, ai zice că e un şarpe.

— E un fel de cactus, explică Forgues. Am mai văzut la fel în Australia.

— Şi eu în Africa, spuse Le Gonidec, mi se pare că în insulele Gallapagos nici nu există altfel de copaci.

— Atunci nu prea e uşor să stai la umbră în ţara aia, glumi Fauvel

Marinarii izbucniră în râs.

— Dar ce se întâmplă acolo? zise Le Gonidec. Ce-i cu negrii ăia care dansează în jurul domnului Le Pansu?

— Adevărat, spuse Fauvel.

Cap. 120 – Hotelul Welcome

Marinarii se repeziră în ajutorul bătrânului savant. Câţiva negri dansau un joc drăcesc împrejurul domnului Le Pansu care căuta să scape. Sergentul în loc să-l apere, râdea ca un nebun. Le Gonidec,

Fauvel, Martinvast şi Forgues se aruncară asupra negrilor şi începură să le care la ghionţi. Negrii încercară să reziste, dar nu fură în stare. Le Gonidec zvârli unul dintre ei la pământ c-o singură lovitură de pumn, Fauvel se repezi cu capul în burta altuia, Martinvast îl făcu pe al treilea knock-out. Forgues apucase un negru de gât şi-l învârtea ca pe o sfârlează. Negrii îşi dădură seama, că rezistenţa era zadarnică şi dispărură, ca un cârd de corbi.

Domnul Le Pansu trase la răspundere pe sergentul care se mulţumise să privească lupta, fără să intervină în ajutorul străinilor.

— Aşa înţelegi dumneata să-ţi face serviciul?

Sergentul se grăbi să dispară într-un gang.

— Ciudată ţară, făcu bătrânul savant. Ce-or fi avut negrii cu mine? Unul din ei mi-a tras o lovitură de picior şi zău nu ştiu pentru ce. Probabil că sunt ăia care ne-au atacat ieri pe bordul submarinului.

— Probabil, răspunse Le Gonidec, dar unii din ei şi-au primit pedeapsa meritată. Cred că le-a trecut cheful să se mai agaţe de noi.

— Curios lucru, zise domnul Le Pansu. Negrii de obicei sunt oameni foarte paşnici şi totdeauna m-am înţeles bine cu ei. Sunt inteligenţi, devotaţi. Ăştia de aici sunt mai curând bătăuşi.

— Nu toţi negrii sunt la fel, spuse Forgues. Probabil că ăştia sunt nişte haimanale.

— Probabil. Îmi pare bine că şi-au găsit naşul! Acum trebuie să căutăm unde să mâncăm. Aicea cred că n-ar fi rău.

Se vedea firma unui restaurant în dosul unui şir de palmieri pitici. Firma era scrisă în englezeşte: Welcome-Hotel.

— Welcome înseamnă bun venit. Sună frumos, zise domnul Le Pansu. Hai să intrăm.

Hotel-Welcome era mai frumos pe dinafară decât părea înăuntru.

Într-o sală mare a cărei podea era presărată cu rumeguş, se vedeau două rânduri de mese cu feţe de masă nu prea curate. Un chelner cu şorţul murdar îi primi cu un surâs prietenos şi chemă imediat pe patron. Cârciumarul era un om burtos îmbrăcat cu un costum de pânză albă pătat pe-alocuri. Domnul Le Pansu ar fi vrut să plece dar patronul se arătă atât de îndatoritor încât rămase.

— Dă-ne să mâncăm, zise el.

Patronul făcu o plecăciune, chemă chelnerul şi-i dădu ordine într-o

limbă ciudată.

— Am să vă servesc o masă regească, spuse el. Deocamdată luaţi un aperitiv, nu e aşa?

— Da, răspunse bătrânul savant.

— Atunci vă veţi simţi mai bine în grădină.

Conduse grupul marinarilor şi pe domnul Le Pansu pe o terasă unde patru palmieri ofiliţi tânjeau în lăzi verzi de lemn. Patru sau cinci mese se înşirau de-a lungul unei balustrade putrezite. Iar scaunele de fier se clătinau ca adevărate leagăne la cea mai mică atingere.

— Inspiraţia noastră n-a fost prea bună. Restaurantul e mai puţin decât mediocru, spuse domnul Le Pansu

— Nu face nimic, răspunse Le Gonidec. Poate că n-o să mâncăm prea prost.

— Se prea poate, zise domnul Le Pansu.

Începură să discute despre diferite lucruri. Vorbiră despre toate mai ales despre negrii care atacaseră submarinul şi despre domnul Higghins.

La un moment dat patronul care îşi pusese o haină mai curată, anunţa masa.

— Haideţi la masă, domnilor, spuse domnul Le Pansu.

Cap. 121 – Lucrurile se strică

Masa fu aşa cum o prevăzuse bătrânul savant. După câteva aperitive învechite, li se servi un peşte nu tocmai proaspăt, o friptură de vacă tare ca o talpă şi o găină slabă pe care domnul Le Pansu o tăie cu greutate. Marinarii care nu erau prea pretenţioşi, mâncară cu poftă. Din fericire vinul nu era prea rău şi fructele erau delicioase. După cafeaua neagră, tovarăşii domnului Le Pansu făcură o partidă de biliard, dar, în afară de Fauvel şi Martinvast, ceilalţi jucau foarte slab…

Bătrânul savant îi privea mulţumit că putuse să procure o distracţie unor băieţi de treabă, centru care simţea atâta prietenie. Totuşi un nou venit le strică petrecerea. Era un negru foarte voinic, îmbrăcat cu un costum de pânză alb şi cu o pălăria mare de pai. Se apropiase de jucătorii de biliard şi făcea critica loviturilor date. Martinvast care nu

era prea răbdător din fire, îi spuse:

— I-ascultă! N-ai putea să te cari de-aici?

Negrul înţelegea destul de bine franţuzeşte, totuşi, nu putea să prindă expresiile populare ale marinarului. Continuă deci cu critica. Martinvast, enervat peste măsură, se întoarse şi strigă:

— Nu te mai bărbieri, papagalule! Ori te cari, ori te altoiesc.

Negrul nu înţelese nici de data asta, dar tonul ameninţător al marinarului îl puse pe gânduri. Totuşi continuă. Atunci Martinvast se repezi cu pumnii în el.

Patronul chemă poliţia, negrul fu luat pe sus şi totul reintră în ordine.

— Ce brutal! zise Martinvast, ştergându-şi sângele care îi curgea din nas. Dar tot eu am biruit!

— Haideţi, zise Le Gonidec. E rândul nostru de veghe, trebuie să ne întoarcem la bord.

Marinarii mulţumiră domnului Le Pansu şi se îndreptară spre chei, în timp ce bătrânul savant rămase să facă o plimbare în oraş.

Milo avu o surpriză neplăcută. Papagalul care fusese închis într-o ladă, scăpase din închisoare şi se legăna pe o stinghie. Copilul căută să-l prindă dar papagalul scoase un strigăt răguşit şi zbură pe catargul unui vapor; stătu câteva clipe nemişcat pe urmă îşi luă din nou zborul şi dispăru în direcţia cheiului.

— Am rămas fără el, spuse copilul întristat. Ce păcat!

— Lasă! făcu Le Gonidec, poate o să se întoarcă, s-a dus să ia puţin aer.

Ziua trecu fără ca Toto să-şi mai facă apariţia.

— Nu mai fi supărat, băiatule. N-am ajuns încă la capătul drumului… o să găseşti un alt papagal.

— Nu mă îndoiesc, răspunse Milo, dar poate ăla n-o să fie atât de inteligent ca Toto. Vorbea ca un om adevărat, şi avea o memorie aşa de bună. În câteva zile învăţase Marsilieza.

— Poate ai să găseşti unul care o să cânte şi mai frumos.

Nimic nu putea să-l mângâie însă de pierderea papagalului.

— Culmea ar fi să mai pierd acum şi pe Mascota! spuse Milo.

— Nu-ţi fie teamă, răspunse Le Gonidec. Mascota, face parte din echipaj. E o pisică de origine franceză care ţine să-şi revadă patria.

Fauvel care se afla pe puntea submarinului strigă deodată:

— Milo, Milo, te caută cineva.

Băiatul urcă în goană scara.

— Cine mă caută? întrebă el.

— Domnul ăsta, răspunse Fauvel râzând.

Şi arătă cu degetul pe Toto care se legăna pe un catarg.

— A avut dreptate domnul Le Gonidec, spuse voios copilul. Toto s-a întors! Nu ţi-a fost ruşine, domnule? Pleci fără să-ţi ceri voie? Am să-ţi dau opt zile arest ca să te învăţ minte!

Papagalul începu să-şi arate ştiinţa, cântând pe rând toate cântecele învăţate.

— Da. Da! te iei cu bine acum! Eşti o haimana! De-acum înainte o să te leg. Şi coborî cu el în interiorul submarinului.

În clipa aceea se întoarseră cei patru marinari învoiţi.

— Nu ştiţi ceva? spuse unul din ei. Am văzut pe domnul Le Pansu în tovărăşia unor negrii. Erau într-o trăsură şi-mi făcea impresia că nu prea era la largul lui. Am vrut să-i sar în ajutor, dar trăsura gonea prea tare şi nu puteam s-o ajung. Tare mi-e teamă că a fost atras într-o cursă!

Cap. 122 – Bănuieli

— E greşeala noastră, zise Le Gonidec, nu trebuia să i lăsăm singur, mai ales după ceea ce se întâmplase cu ticăloşii ăia de negri.

— Ar trebui să-l înştiinţăm pe comandant, spuse Fauvel.

— Ai dreptate. Mă duc eu.

Şi Le Gonidec se îndreptă spre cabina comandantului.

— Domnule comandant, zise Le Gonidec scoţându-şi şapca, pasagerul nostru nu s-a mai întors.

— Domnul Le Pansu?

— Da, domnule comandant. L-am lăsat în oraş. Ne-a spus că vrea să facă o plimbare prin oraş şi de atunci nu s-a mai întors.

— Trebuia să se reîntoarcă pe bord?

— Aşa cred.

— Poate că s-a oprit la vreun hotel în oraş.

— Nu, domnule comandant. Michu l-a văzut într-o trăsură plină de

negrii şi care păreau că-l cam bruftuiau.

— Domnul Le Pansu a fost imprudent. Nu trebuia să se despartă de voi.

— Adevărat! Dar voia să viziteze oraşul. Eu cred c-a fost atras într-o cursă. Negrii ăştia sunt foarte răzbunători. Neputând să se răzbune pe noi, se răzbună pe bietul savant.

— Nu trebuie să exageraţi. Poate domnul Le Pansu a închiriat trăsura ca să facă vreo excursie.

— O! O excursie după apusul soarelui… nu prea cred. Sunt aproape convins c-a fost răpit şi zău, domnule comandant, eu cred că englezul nu e străin de afacerea asta. Nu-l putea suferi pe domnul Le Pansu pentru că vedea că noi ţinem la el şi atunci nu s-a dat în lături ca să-i joace un renghi.

— Aşa crezi?

— Aş putea să şi jur, domnule comandant.

— Şi atunci ce crezi că trebuie să facem?

— Să ne ducem câţiva în ajutorul domnului Le Pansu.

— Nu, e imprudent. Nu se poate să rătăciţi noaptea într-un oraş necunoscut.

— Ştim noi să ne orientăm, domnule comandant, oameni ca noi nu-şi prea pierd busola.

— Ştiu dragul meu. Totuşi, dacă se întâmplă ceva, de unde pot eu să-mi procur alţi marinari? Raidul nostru ar fi compromis. Oricât mi-ar fi de simpatic domnul Le Pansu, nu pot să fac ceea ce îmi cereţi.

— Înţeleg, făcu Le Gonidec, dar nu puteţi să anunţaţi poliţia?

— Asta o voi face numaidecât chiar.

— Mulţumesc, domnule comandant.

Le Gonidec salută şi se îndreptă spre tovarăşii săi.

Cap. 123 – Nelinişte pe bord

— Ei bine, întrebă Forgues, ce-a spus comandantul?

— O să anunţe poliţia.

— Nu vrea să-l căutăm noi pe domnul Le Pansu?

— Nu. Şi are toată dreptatea. Îi e teamă să nu ni se întâmple vreo nenorocire şi nu poate să plece fără noi.

— Adevărat. N-ar fi prea plăcut dacă ar trebui să se lipsească de patru oameni din echipaj. Dacă comandantul se ocupă de chestiunea asta, putem să nu ne facem sânge rău. Uite-l că coboară în barcă. N-a pierdut multă vreme ca s-o pornească la drum.

— Şi lui îi e simpatic domnul Le Pansu.

— Nu e de mirare. E un tip aşa de cumsecade. Uite unul care ştie să-şi câştige simpatii. Şi nu e mândru deloc. Ne tratează ca pe nişte camarazi.

— Asta e adevărat! Şi pe urmă pentru vârsta lui, se ţine foarte bine.

— Te cred. N-ai văzut cum ţinea piept ticăloşilor ăia de negri când atacaseră submarinul?

— Da. E un om care nu prea ştie ce e frica. Dacă cumva negrii or vrea să-l cureţe, ştiu că n-o să le fie chiar aşa de uşor. Pare-mi-se că are un revolver la el.

— Nu. L-a lăsat aici.

— Păcat.

— Da. Într-o ţară necunoscută, niciodată nu trebuie să ieşi neînarmat.

— Ai dreptate. Dar ce dracu! Nu suntem într-o ţară de sălbatici.

— Dovada…

— Da, dar mai există şi poliţie.

— O să vedem noi de ce e în stare. O să ne spună nouă comandantul.

— Poţi să fii sigur că n-a stat cu mâinile în sân.

— Da, dar dacă toată poliţia e după calapodul ălora pe care i-am întâlnit până acum, nu cred c-o să meargă aşa uşor.

— Bine, dar trebuie să fie aici şi agenţi de siguranţă.

— Dacă şi ăia or fi negri, atunci o să facă cauză comună cu ceilalţi.

— Nu se ştie. De altminteri negrii nu prea se iubesc între ei şi cei care fac parte dintr-o administraţie sunt prea puţin îngăduitori cu semenii lor. E o greşeală să crezi că popoarele negre duc casă bună între ele.

— Să sperăm că ăştia de-aici sunt severi şi conştienţi de obligaţiile lor.

Se făcuse târziu dar nimeni nu voia să se ducă la culcare înainte de întoarcerea comandantului. Făcură de veghe şi Cartahu, un marinar

foarte glumeţ, le spuse snoave. La orele 11, comandantul se întoarse. Le Gonidec şi Forgues ieşiră întru întâmpinarea lui.

— Dragii mei, zise el, poliţia e pe urmele domnului Le Pansu. Chiar şeful poliţiei se ocupă de această dispariţie şi cum văd că este un om foarte inteligent, cred că voi avea în curând ştiri bune.

— Cu atât mai bine, zise Le Gonidec. Aş fi pariat să i se întâmple ceva neplăcut. Prea era cumsecade.

— Ai dreptate, aprobă Forgues.

— Să sperăm că această chestiune se va termina cu bine.

În curând, toată lumea dormea pe bordul submarinului.

Cap. 124 – Totul se descoperă

În timp ce poliţia îl căuta de zor pe domnul Le Pansu, un om pe care noi îl cunoaştem, vorbea cu trei negri, într-o cârciumă ordinară. Omul acesta era domnul Higghins. Mizerabilul voia să dea o nouă lovitură. Va reuşi oare? Atunci când aflase de incidentul întâmplat pe chei între negrii şi marinarii submarinului, se gândise să profite de acest lucru. Se împrietenise cu câţiva dintre negrii care-i atacaseră pe Gonidec şi pe domnul Le Pansu.

Higghins era un diplomat, dar în sensul rău al cuvântului. Îndată ce era vorba de intrigi, el era gata imediat. Chemase câţiva dintre negrii aceia într-o cârciumă şi le ţinu următoarea cuvântare:

— Dragii mei voi credeţi că astăzi nu mai există traficul cu negrii. Ei bine, vă înşelaţi. N-au vrut să vă lase pe bordul submarinului, deoarece au acolo mai mulţi fraţi de-ai voştri smulşi din satele lor, ca să-i vândă în vreo ţară îndepărtată. Eu sunt un naufragiat care am fost salvat de ei, dar cele ce-am văzut pe bordul submarinului m-au îngrozit aşa de mult încât n-am vrut să mai rămân cu ei. Individul ăla gras pe care l-aţi văzut pe punte este tocmai acela care se ocupă cu vânzarea negrilor. Trebuie să puneţi mâna pe el şi pe urmă să-i eliberaţi pe fraţii voştri.

Negrii, care erau îndârjiţi împotriva marinarilor, nici n-aşteptau altceva.

Domnul Higghins le spuse atunci ce trebuiau să facă. Le turna mereu de băut şi în momentul în care îi văzu întărâtaţi, le dădu

drumul în oraş. El rămase însă în cârciumă împreună cu cei doi negri cu care se împrietenise.

Se întâmplă cele ce trebuia să se întâmple. Domnul Le Pansu după ce se despărţise de marinari, cutreieră oraşul, oprindu-se în faţa vitrinelor, cerând pe ici şi colo câte o lămurire. Noaptea îl surprinse într-o străduţă prost luminată.

— Se face noapte, îşi zise el. Prietenii mei trebuie să fie îngrijaţi de soarta mea.

Mări pasul. Nici nu-i trecea prin gând că trei negri înarmaţi cu măciuci îl pândeau în dosul unui zid. Când domnul Le Pansu trecu prin dreptul lor, se aruncară asupra lui şi-l ameţiră cu câteva lovituri. Îl legară bine şi-l duseră într-o cocioabă care se afla la marginea oraşului. După câtva timp, primind alte ordine, îl suiră într-o trăsură şi porniră cu el afară din oraş. În clipa aceia fusese zărit de Michu, un marinar de pe submarin.

Negrii se opriră cu prada lor în plin câmp, lângă o pădurice unde nu se aflau decât câteva bordeie. Îl aruncară într-unul din ele şi începură să-i care la ghionţi. Bătrânul, care era destul de viguros, căută să se opună, dar adversarii erau numeroşi. Domnul Higghins, închirie o trăsură şi se duse să-şi vadă victima.

Comandantul dăduse instrucţiuni poliţiei. Lăsase chiar pe locotenentul Du Bourdieu cu şeful siguranţei, care începuse urmărirea întovărăşit de patru agenţi.

Întâmplarea făcuse să se întâlnească cu domnul Higghins în clipa în care acesta se urca cu cei doi negri în trăsură.

— Să-l urmărim, zisese locotenentul; el o să ne ducă pe urma domnului Le Pansu.

— Aşa crezi dumneata? întrebase şeful siguranţei.

— Sunt aproape sigur.

Poliţistul şi cei 4 agenţi, urcară într-o trăsură şi începură urmărirea domnului Higghins şi a celor doi negri. Descoperiră astfel locul unde se găsea nenorocitul savant. Negrii care îl păzeau fură arestaţi, dar domnul Higghins o luase la fugă însă nu atât de repede încât să nu fie zărit de locotenentul Du Bourdieu.

Cap. 125 – Întoarcerea pe bord

Domnul Le Pansu era salvat. Nu înţelegea câtuşi de puţin cele ce i se întâmplase, dar îşi jură să nu mai rămână singur în oraş.

— Ciudat lucru, zise el locotenentului, de obicei mă am foarte bine cu negrii. Nu ştiu ce-or fi avut ăştia cu mine.

— Nu bănuieşti cine a fost în capul lor?

— Zău că nu.

— Ia gândeşte-te bine.

— Nu, nu văd cine.

— Ei bine, a fost domnul Higghins.

— Englezul care era cu noi pe bordul submarinului?

— Da, acest presupus englez.

— Nu se poate!

— Totuşi, aşa e.

— Ah! Păcătosul! Dar ce i-am făcut eu?

— Nu ştiu. Totuşi el a pus la cale cursa asta.

— Bine. O să mi-o plătească.

Uşor ele închipuit entuziasmul cu care domnul Le Pansu fu primit pe bordul submarinului. Fiecare ţinu să-i strângă mâna. Bătrânul savant, mişcat de aceste dovezi de simpatie, răspunse câteva cuvinte de mulţumire. După ce lucrurile se liniştiră, comandantul se apropie de savant şi-i spuse:

— Domnule Le Pansu, am să-ţi dau o veste bună.

— Adevărat? Şi care anume?

— Vasul „Talisman” a sosit.

— Ştiam eu c-o să revină. E aici, în port?

— Da, şi dacă vrei o să te conduc până la el.

— Dar cum să nu, chiar acum.

După câteva minute, domnul Le Pansu şi comandantul Dartois părăseau vasul şi coborau în barca de serviciu.

— Bietul domnul Le Pansu, făcu Le Gonidec, e fericit acum. O să-şi regăsească tovarăşii.

— Păcat, zise şi Milo, ne învăţa multe lucruri. Toate le ştia…

— Adevărat că era un savant. Poţi să-i pui orice întrebare, căci ştie să-ţi răspundă imediat. Cât a trebuit să înveţe omul ăsta, ca să ştie

atâtea lucruri!

— Dar şi dumneata şefule, ştii multe.

— Eu le-am învăţat din auzite, răspunse Le Gonidec. Recunosc că în ceea ce priveşte navigaţia, am destule cunoştinţe, dar sunt atâtea alte lucruri de câte n-am habar!

Cap. 126 – Ştiinţă şi experienţă

Le Gonidec, ca toţi marinarii serioşi, ştia foarte multe lucruri şi erudiţia lui ar fi mirat pe mulţi. Ştia să găsească distanţa între două puncte fără să greşească. Forgues era într-adevăr mai învăţat, dar nu avea atâta practică.

Astăzi, ca cineva să poată să-şi facă drum în marină, trebuie să posede un oarecare bagaj ştiinţific.

Când Milo se gândea la câte mai avea de învăţat, ca să nu rămână într-un grad inferior, se îngrozea. Comandantul Dartois îi dăduse câteva lecţii, dar asta nu era de ajuns. Milo se hotărâse să se prezinte la şcoala de marinari şi să navigheze pe urmă ca pilot, preparându-şi astfel examenele printre picături. Avea foarte multă bunăvoinţă. Seara, când tovarăşii săi dormeau el învăţa.

Aventura domnului Le Pansu, era cunoscută de toţi şi se ştia că domnul Higghins, Holera, fusese instigatorul acestui complot.

— O să-i spun eu câteva pungaşului ăsta, zise Forgues. Să nu creadă că suntem nişte idioţi.

— Orice i-ai spune, va fi degeaba, răspunse Le Gonidec. Holera înghite şi nu răspunde.

— Dar câţiva pumni zdraveni o să înghită?

— La ce bun? Mai bine aşteaptă. Mai curând sau mai târziu o să-şi capete pedeapsa. O să vezi tu. De altminteri în amiralitatea engleză sunt oameni cinstiţi. Când or să afle purtarea lui Higghins, or să facă o anchetă. Chiar ofiţerii de pe submarinul englez au să depună împotriva lui. Nu pot să facă altfel, mai ales după afacerea de la Havana.

— O să-l închidă?

— Cine ştie? S-au arestat alţii mai puţin vinovaţi decât el. Şi pe urmă, vezi tu, nimeni n-o să-mi scoată din cap că Holera s-a introdus

la noi printr-o înşelăciune. Nu se poate ca un inginer englez să fie atât de canalie. Probabil, c-a luat locul altuia.

— Atunci, ar fi ca în romane?

— S-au văzut lucruri şi mai ciudate ca astea.

Cap. 127 – ,,Knock-out”

Sosirea comandantului întrerupse această conversaţie…

— Pornim astă-seară, după apusul soarelui. Să pregătiţi tot!

— Fiţi fără grijă, domnule comandant, răspunse Le Gonidec, toate sunt în ordine.

— Bine. S-au întors toţi marinarii?

— Nu încă, dar nu poate să mai întârzie mult.

Comandantul chemă electricienii şi discută câteva minute cu ei.

— Bravo! făcu Fauvel, plecăm. Eu începusem să mă cam plictisesc. Pentru străini orăşelul ăsta nu e prea amuzant.

— E ca în toate părţile; trebuie să te obişnuieşti, răspunse Le Gonidec.

— Adevărat. Dar tot nu se compară cu Franţa, frumoasa noastră Franţa.

— Ai dreptate. Fiecare îşi iubeşte ţara. Dar ca s-o poţi cunoaşte bine şi s-o apreciezi mai ales, trebuie să călătoreşti.

— Aşa e. Acum o pornim spre Yokohama?

— Da, astă-seară.

— Nu-mi pare rău că văd Japonia. Japonezii-mi sunt simpatici.

— Da, şi au făcut destule progrese de câţiva ani încoace. Asta s-a văzut mai ales în timpul războiului.

— Eu cunosc Japonia, spuse Forgues.

— Tu ce crezi? întrebă Fauvel.

— Lucruri bune, bineînţeles. Ai să fii însă mirat când o să te vezi acolo. Toate o să ţi se pară ciudate. Femeile par ca nişte păpuşi mititele şi casele sunt foarte bizar construite. O altă viaţă, dar care nu e lipsită de farmec. Eu am stat la Yokohama o lună întreagă şi nu m-am plictisit deloc.

— O să vedem, făcu Fauvel. În orice caz, o să facem o călătorie frumoasă.

— Poţi să fi sigur!
— Ce liniştiţi am fi dacă Holera nu s-ar mai întoarce!
— Ai vorbit prea repede. Uite-l că vine.
— Cine i-o fi spus că plecăm?
— Iar o să ne strice dispoziţia, idiotul ăsta!

Într-adevăr, domnul Higghins se apropia de vapor. Înştiinţat la timp de plecarea vasului, se grăbise să se reîntoarcă pe bord. Forgues nu putu să-şi reţină o exclamaţie de ciudă:

— Ce bine ar fi fost să-l fi luat dracu!

Domnul Higghins se făcu că nu auzise insulta. Se instală pe bordul submarinului şi începu să citească jurnalul. După un sfert de oră domnul Le Pansu care-şi regăsise iahtul, veni să-şi ia rămas bun de la comandant şi de la echipaj. De îndată ce puse piciorul pe punte se repeziră cu toţi înaintea lui ca să-i strângă mâna. Bătrânul savant descarcă din barcă două lăzi cu provizii şi spuse marinarilor:

— Dragii mei, îmi pare foarte rău că vă părăsesc. Sper totuşi să ne mai revedem, căci şi noi mergem în Japonia. Daţi-mi voie să vă dăruiesc câte ceva de mâncare.

Le Gonidec mulţumi în numele echipajului. Spuse doar câteva cuvinte, dar se simţea că erau pornite din inimă. Domnul Le Pansu se duse să-şi ia rămas bun şi de la ofiţeri şi stătu cu ei de vorbă aproape un sfert de oră. Între timp Le Gonidec coborî pe vas lăzile cu carne conservată, vin, fructe şi şampanie.

— Avem cu ce să ne clătim gura, zise Fauvel. Omul ăsta a fost ca un tată pentru noi. Ar trebui să-i dăm şi noi ceva.

— M-am gândit şi eu la asta, spuse Le Gonidec, dar ce putem să-i dăm? Eu aş avea un vaporaş de lemn pe care l-am făcut în orele libere. Nu e mare lucru, dar intenţia contează.

— Foarte bine, aprobă Forgues, să-i oferim vaporaşul. Eu l-am văzut. E foarte frumos; un adevărat obiect de muzeu.

— Ei lasă! Nu exagera şi tu! răspunse Le Gonidec. Atunci să mă duc să-l aduc?

— Dar bineînţeles, zise Fauvel.

Le Gonidec coborî în interiorul submarinului. Domnul Le Pansu se întorcea spre ei. Deodată îl zări pe domnul Higghins care căuta să se ascundă în spatele marinarilor.

— Îmi pare bine că te întâlnesc, pungaşule. Am să-ţi spun câteva cuvinte.

Şi domnul Le Pansu se năpusti asupra lui. Domnul Higghins căută să se apere.

— Canalie, strigă domnul Le Pansu, ai să mi-o plăteşti!

Şi cu o lovitură în plin, îl trânti la pământ. Marinarii priveau foarte mulţumiţi această luptă, gata să intervină în ajutorul bătrânului savant la caz de nevoie. Domnul Higghins se ridică şi se repezi înspre domnul Le Pansu. Acesta pară lovitura şi cu un pumn zdravăn îl trânti la pământ din nou. Domnul Higghins căută să se scoale, dar recăzu la pământ.

— Knock-out, knock-out! strigară marinarii aplaudând…

Comandantul interveni.

— Calmează-te, domnule Le Pansu.

— Sunt foarte calm, răspunse bătrânul savant, individul ăsta merita să-l învăţ minte. Sunt bătrân într-adevăr, dar nu las să mă insulte cineva. Domnule comandant, cum poţi să ţii bord un nemernic ca ăsta?

— Ce să fac? răspunse ofiţerul. Suntem obligaţi să-l ţinem cu noi până când va voi amiralitatea engleză.

— Da, da, scrâşni, domnul Higghins, sculându-se. Ştiu că aţi vrea să vă scăpaţi de mine; dar o să stau aici fără voia voastră şi o să vedem noi la urmă care dintre noi o să învingă.

Comandantul nu-i răspunse. Englezul continuă să vorbească singur din ce în ce mai furios.

— Da, da, o să vedeţi voi. Dreptatea o să fie de partea mea. Am să spun totul, am…

— Ai să spui că ai mâncat bătaie? întrebă domnul Le Pansu.

— Nu vorbesc cu dumneata. Dumneata nu meriţi să ţi se vorbească.

— Totuşi dumneata ai meritat să te fac knock-out.

— Da, prin şiretenie. Ai profitat de un moment de neatenţie şi m-ai atacat.

— Vrei să reîncepem? Eu sunt gata!

— Da, dar cu o singură condiţie. Să fii cinstit.

Comandantul îi întrerupse.

— Domnule Le Pansu, dumneata ai procedat foarte cinstit. L-ai

făcut knock-out şi nu-i mai datorezi nicio revanşă. Lasă-l. Ai fost prea bun c-ai boxat cu el.

— Aşa e, aprobă Fauvel.

Cap. 128 – O nouă surpriză

Domnul Higghins vru să mai spună ceva, dar comandantul şi domnul Le Pansu se îndepărtaseră.

— Lasă-l în piaţa Domnului! spuse ofiţerul. Mai curând sau mai târziu o să-şi ia plata.

— O doresc, din suflet. Ar fi o nedreptate strigătoare la cer ca un ticălos ca ăsta să rămână nepedepsit. Un om care a putut face ce-a făcut el, nu e la prima încercare.

— Asta e şi părea mea. O să mai auzim noi multe pe socoteala lui.

Domnul Le Pansu dădu din cap şi strânse cu putere mâna comandantului.

— Dă-mi voie să-ţi mulţumesc. Ai făcut prea mult pentru mine. Mi-e şi ruşine.

— Dar te înşeli. Am făcut ceea ce trebuia să fac. Sunt mulţumit c-am putut să-ţi fiu de folos. Îmi place să am pe bord pasageri atât de cumsecade ca dumneata.

Domnul Le Pansu îi mulţumi şi strânse mână celorlalţi doi ofiţeri. Înainte de a se coborî în barcă ţinu o mică cuvântare marinarilor. Forgues care era oratorul echipajului îi mulţumi în câteva cuvinte şi bătrânul savant porni. Cât fu în văzul lor, marinarii îi făcură semne cu beretele.

— Ce om bun, zise Le Gonidec.

— Adevărat, aprobă Fauvel. Nu se găsesc pe toată cărările oameni ca ăştia.

— Şi ce simplu, era, întări Martinvast.

— Şi ce savant, şopti Milo.

— Da, adevărat om învăţat. Toate le ştie. Cât trebuie să fi învăţat el ca să ştie atâtea lucruri! Puteai să-l întrebi orice, la toate avea răspuns. Ne-am fi întors toţi nişte savanţi. Mă credeţi că n-am îndrăznit să-i dăruiesc vaporaşul de lemn? Nu era un dar pentru el.

— O să-l revedem la Tokio, zise Fauvel, şi atunci să dăm toţi şi să-i

cumpărăm ceva.

— Asta e o idee minunată, răspunse Le Gonidec. Dar ce-am putea să-i oferim?

— Nu ştiu; o să vedem noi.

— Da, o să găsim noi ceva frumos.

— O să fie cam greu de găsit, zise Forgues. Eu cred că ar fi mai bine să-i scriem o scrisoare pe hârtie frumoasă, în care să-i spunem toată simpatia pe care o avem pentru el. Ne iscălim toţi şi cred că asta o să-i facă mare plăcere.

— Da, da, aprobă Le Gonidec. Tu Forgues, eşti cel mai priceput. Ai să scrii scrisoarea şi când vom ajunge la Yokohama o să i-o dăm. O să vadă că nu l-am uitat.

Comandantul dădu semnalul de plecare. În clipa în care mecanicii se pregăteau să dea drumul motoarelor, un om îmbrăcat într-un costum de pânză albă, întovărăşit de patru marinari făcu semn că vrea să urce pe bord.

Era comisarul supraveghetor al portului. I se aruncă o scară de frânghie.

— Ce-o mai vrea şi ăsta? şopti Forgues.

— Probabil că vrea să controleze actele. Comandantul o fi uitat să îndeplinească o formalitate.

— Asta m-ar mira.

— O să vedem noi.

Omul îmbrăcat cu costumul alb de pânză se apropie de comandant şi-i zise:

— Domnule, am să vă spun lucruri foarte grave.

Comandantul răspunse:

— Vă ascult.

— Nu aici.

— Atunci poftiţi în cabina mea.

Marinarii care auziseră această convorbire se priviră miraţi.

Cine era omul acesta? Ce voia el?

— Iar o să ni se întâmple ceva? întrebă Le Gonidec.

— Linişteşte-te, îi răspunse Forgues. Probabil e vorba de o mică formalitate.

— O formalitate? Sunt mai severi aici decât în alte porturi mai mari unde am făcut escală?

— Poate.

Urmă o clipă de tăcere.

— Ce mai aşteptăm ca să pornim? Lipseşte vreun pasager? Fac prinsoare că trebuie să fie vorba despre „Holera”.

— Nu, răspunse Martinvast. Holera e aici. Nu-l vezi în colţul ăla?

— Ai dreptate. Am început să mucegăim aici. O să ne ia înainte, englezul.

— Nu, aşteaptă să pornim şi noi.

Convorbirea se prelungea. Comandantul şi omul îmbrăcat în costumul de pânză ieşiră din cabină.

— Dacă nu mă crezi, îi spuse comandantul Dartois, poţi să controlezi vasul.

— Nu, vă cred, răspunse vizitatorul pregătindu-se de plecare. Iertaţi-mi vă rog întrebarea, dar rolul unui poliţist e să cerceteze totul.

— Nu trebuie să vă cereţi iertare, spuse comandantul.

Omul se coborî în barca cu care venise şi se depărtă.

— Nimic nou domnule comandant? întrebă Le Gonidec.

— Nu dragul meu. Domnul acesta era un poliţist, care venise să mă întrebe dacă nu ascundem aici un pungaş.

— Englezul?

— Nu, un necunoscut. Se pare că poliţia a primit o scrisoare prin care era informată că un bandit periculos se află pe bordul acestui submarin.

— Trebuia să-l dai pe englez pe mâna poliţiei.

— Nu, zise comandantul, semnalmentele nu corespundeau cu ale individului căutat. Dar să nu ne mai ocupăm de asta. La drum!

Comandantul dădu semnalul de plecare. Ridicară steagul. Englezii ridicară şi ei steagul naţional şi amândouă submarinele porniră.

Cap. 129 – Fraţi duşmani

Marea era liniştită. Cele două submarine dădură viteză mare maşinilor.

— Dacă am avea timpul ăsta cinci sau şase zile, zise Fauvel,

călătoria ar fi plăcută.

— Nu trebuie să vorbeşti pe bord de vreme, îi răspunse Le Gonidec.

— Şi de ce?

— Asta aduce nenoroc.

— Asta e superstiţie.

— Se poate. Dar am băgat de seamă că de câte ori ne bucurăm de vremea frumoasă, totdeauna se strică. Nu navighez de azi, de ieri. Ştiu ce vorbesc.

— Bine, bine. Nu mai stărui. Uite un vapor care are aceeaşi direcţie ca şi noi.

— E „Talisman”, spuse Le Gonidec, iahtul pe care se află domnul Le Pansu.

— O să-l ajungem în curând.

— Nu se ştie. Merge cam repede.

— Şi noi mergem destul de repede.

— La suprafaţă. Dar când ne vom coborî în apă, trebuie să ne micşorăm viteza.

— Mi se pare curios lucru că n-au căutat să mărească viteza unui submarin în apă. Ar trebui să facă motoare mai puternice.

Forgues, care auzise cele spuse, ridică din umeri.

— Dragă Fauvel, n-ai habar de navigaţie. Dacă s-ar face motoarele mai puternice ar trebui să se mărească tonajul vaselor şi am ajunge la acelaşi lucru. Cu cât un vapor e mai greu, cu atât se mişcă mai greu. Ce-ar trebui să se inventeze, vezi tu, ar trebui să fie un motor de dimensiuni cât mai reduse, dar cu o forţă îndoită.

— O să le facem şi pe astea, zise Fauvel.

— Se poate. Toate progresează. Dar deocamdată n-am ajuns încă acolo. Trebuie să ne mulţumim cu astea pe care le avem şi care zău că nu sunt de lepădat.

— O să vină o zi în care o să mergem cu viteză mare. Aeroplanele, când au început să zboare, făceau cel mult 50 de kilometri pe oră; acum au ajuns să facă şi sute.

Această discuţie tehnică fu întreruptă de miorlăituri înspăimântătoare. Era Mascota care se luase la ceartă cu papagalul. De câteva zile amândouă animalele se certau mereu. Mascota era o pisică bună, dar Toto era un tovarăş şiret, ţâfnos şi foarte nervos. Îşi schimba

în fiecare zi dispoziţia. De data asta lupta fusese foarte aprigă.

— Dacă o merge tot aşa, zise Milo necăjit, o să trebuiască să-i separ. Şi când mi-aduc aminte ce bine se înţelegeau la început!

Pe bord preferinţele erau împărţite. Unii erau pentru Toto, alţii pentru Mascota şi marinarul Cartahu, care nu visa decât lupte, îi întărâta mereu. Le Gonidec chiar se certă cu el.

Cartahu nu era băiat rău, dar nu putea suferi animalele.

Cap. 130 – Un act de bravură

În clipa în care se pregăteau de scufundare, comandantul porunci să se oprească manevra.

Marinarii se priviră îngrijoraţi.

— Băieţi, zise ofiţerul, ia priviţi puţin concurentul nostru. Se pare că nu poate să se scufunde.

— Adevărat, făcu Le Gonidec. Poate pentru că marea e prea agitată. Uite-i că încearcă iar.

Într-adevăr, submarinul englez încerca să se scufunde, însă fără niciun rezultat. Se scufundă deodată, dar în loc să se coboare orizontal, pupa dispăru în apă, în timp ce prora se ridică în sus.

— Dar ce se petrece cu ei? făcu Forgues.

— Tu nu-ţi dai seama? răspunse Le Gonidec. Au rămas prinşi de un lanţ cu cheiul.

— Ai dreptate, zise comandantul. Repede, patru oameni în barcă. Trebuie să dezlegăm lanţul şi asta fără întârziere.

Le Gonidec, Forgues, Martinvast şi Fauvel coborâră în barcă şi vâsliră spre submarinul englez care rămăsese în aceeaşi poziţie înclinată. Marinarii desfăcură cu multă greutate lanţul şi submarinul îşi reluă poziţiunea normală.

Cei de pe bordul submarinului englez nu-şi dădură seama nicio clipă de cele întâmplate şi erau departe de a bănui că salvarea lor era datorită marinarilor francezi

Cei patru marinari se reîntoarseră pe bord şi comandantul dădu ordin ca vasul să se scufunde.

— Uf! făcu Le Gonidec când fură la 15 metri sub apă. Bine c-am terminat şi cu afurisiţii ăia de englezi.

— Zău aşa, zise Fauvel, fără noi erau pierduţi.

— Poate că nu, dar ştiu că erau într-o situaţie neplăcută. Tot li s-ar fi venit în ajutor.

— Cine? oamenii din port? N-ai văzut că nici nu s-au mişcat?

— Adevărat. Dar până la urmă, tot le-ar fi dat ajutor.

— Nu ştiu, zău. În fine catastrofa a fost înlăturată şi asta e cel mai important lucru.

Domnul Higghins, care după cele întâmplate nu mai îndrăznise să se mai apropie de marinari, profită de ocazia aceasta şi caută să intre în vorbă cu ei.

— Aţi făcut o faptă admirabilă. V-aţi riscat viaţa. O să menţionez lucrul ăsta în raportul meu.

Forgues îl privi ironic.

— O să menţionezi în raport şi mârşăviile pe care le-ai făcut? întrebă el.

Domnul Higghins nu mai avu ce să răspundă. Se stăpâni însă şi-i spuse:

— Domnilor, între noi e o neînţelegere. Mă luaţi drept ceea ce nu sunt. Recunosc că toate aparenţele sunt împotriva mea şi că în urma unor nenorocite coincidenţe…

— Al Nu! Isprăveşte cu trăncănelile.

— Dar vă asigur…

— Nu ne mai asigura şi lasă-ne în pace. Crezi că suntem idioţi? Dar ar trebui să fim adevăraţi boi ca să nu înţelegem rolul pe care-l joci aici. Te-am judecat bine. Ştim că eşti o secătură şi te dispreţuim.

— Ascultaţi-mă, făcu domnul Higghins.

Fauvel şi ceilalţi marinari care se aflau în jurul lui îi întoarseră spatele.

Cap. 131 – Un om în mare

Domnul Higghins era de o îndrăzneală nemaipomenită. Mai cuteza încă, după toate cele întâmplate să caute să se apere în faţa echipajului. Cu ce scop o făcea? Înţelese însă, că era zadarnic să mai insiste. Se retrase din nou în colţul său şi reîncepu să-şi citească jurnalul.

— Şi eu care credeam că o să scrie un raport despre curajul nostru, zise Fauvel. Mi se pare că şi-a schimbat gândul. Măgarul! Cu câtă plăcere l-aş arunca în mare!

— Ar merita-o, făcu Le Gonidec. Dar asta ne-ar costa prea scump. De altfel, nici nu merită osteneala. Oricum, eu nu credeam să existe astfel de ticăloşi pe lume. Doamne, n-o să ne scăpăm odată de el!

— Ai răbdare, zise Forgues. I s-a încheiat şi lui. O să-l vadă el pe dracu… şi în curând, crede-mă.

În clipa aceea, papagalul, care tăcuse toată ziua, începu să strige cât îl ţinea gura.

— Good morning! Good morning! Holera!

Higghins se făcu pământiu la faţă.

— Halal să-ţi fie, Toto, o nimerişi! E grozav, papagalul ăsta, pe cinstea mea. Ar zice cineva că înţelege ce vorbim, făcu Fauvel.

— Zău aşa, răspunse Le Gonidec.

Toto se legăna în colivie şi răcnea mereu:

— Good morning! Good morning! Holera!

De data asta izbucniră toţi în hohote de râs.

Când reveniră la suprafaţă, marea era foarte agitată, valurile creşteau din ce în ce şi se izbeau cu putere de submarin. Deodată, un val puternic mătură totul de pe punte. Marinarii se încleştaseră de bare, numai domnul Higghins, care nu se gândise la una ca asta, fu aruncat într-o clipă în mare.

Dar micul Milo aruncase o amarcă de care englezul se apucă în grabă.

Copilul, mânat de sentimentul acela de mărinimie înnăscut în om şi care-l face să vină în ajutorul semenilor săi, sărise în ajutorul englezului. În faţa morţii, totul se uită. Le Gonidec, Forgues şi Fauvel găsiră foarte firesc gestul băiatului.

După ce domnul Higghins fu tras pe punte, se uită la Milo şi-i zise întinzându-i mâna.

— Îţi datorez viaţa, tinere, şi lucrul acesta n-am să-l uit niciodată. Jur aici, în faţa tuturor că…

— Bine, bine, făcu Le Gonidec, vezi să nu te mături iar valurile, că n-avem vreme să te tot pescuim din mare.

Domnul Higghins luă atitudinea unui om care are multe pe cuget şi

care prin umilinţă caută să obţină iertare. Găsi deci de cuviinţă să nu mai spună nimic şi se coborî în interiorul submarinului.

— Dacă dobitocul ăsta va mai cânta şi de-acum încolo să ne fie dăunător, apoi e bun de împuşcat, zise Fauvel.

— Eu nu prea mă încred în jurămintele lui; oamenii de soiul lui n-au inimă şi nu ştiu ce e mila, răspunse Forgues.

— Are dreptate, încuviinţă Le Gonidec. Mâine ar fi în stare să ne trădeze din nou şi, dacă vreţi să-mi ascultaţi sfatul nu-l slăbiţi din ochi.

Cap. 132 – Un rămăşag important

Domnul Higghins îi datora lui Milo viaţa. Va uita el vreodată lucrul acesta? Oricât de rău ar fi un om, sunt servicii pe care nu le poate nesocoti. Englezul avea acum aparenţa unui pocăit. Îi era, desigur, ruşine de purtarea lui de mai înainte. Poate că avea intenţia să ispăşească, dar prea mari erau crimele de care se făcuse vinovat faţă de marinari, ca să fie iertat.

Pluteau mereu la suprafaţă. Marea era încă destul de tulburată şi submarinul englez le dădea mult de lucru. Acesta mergea mai încet ca la începutul meciului, poate şi din pricină că forţase prea mult motoarele în primele zile. Cu toată dibăcia mecanicilor, le era cu neputinţă să înlăture inconvenientul. Submarinul francez o lua înainte şi era aproape sigur că va ajunge înainte la Yokohama. Prinsoarea părea câştigată, totuşi putea surveni vreun accident neprevăzut. Dacă motoarele de suprafaţă sau cele de scufundare ar avea vreo avarie, englezul le-ar lua-o înainte.

Să lăsăm pe marinarii noştri să înainteze spre Japonia şi să ne întoarcem pentru un moment în Anglia.

La Londra se făcuseră prinsori pe sume mari şi în fiecare zi lumea aştepta cu nerăbdare ştiri despre cei doi concurenţi. Veştile soseau foarte rar deoarece telegramele pornesc de obicei de la locurile de oprire şi escalele sunt la mari depărtări.

Într-o dimineaţă, la Stock-Exchange, unde se adună de obicei cei ce fac pariurile, sosi un om cu o hârtie galbenă în mână. Era copia unei

marconigrame.

— Domnilor, strigă el, „Victorious” va ieşi învingător. Submarinul francez a avut o avarie serioasă şi vasul nostru i-a luat-o înainte cu treisprezece ore. Vă pot afirma cu siguranţă că suntem câştigători.

Ovaţii puternice răspunseră acestei veşti, apoi după ce entuziasmul se mai potoli, un domn se apropie şi îl întrebă:

— Şi de unde eşti dumneata aşa de bine informat?

— Din sursă bine autorizată, răspunse omul zâmbind…

— Se poate. Noi am vrea, totuşi, să ştim cine ţi-a trimis această radiogramă?

— Nu pot să spun.

— Atunci dă-mi voie să-ţi spun că informaţiile dumitale pot fi puse la îndoială.

— Credeţi ce vreţi, eu îmi menţin autenticitatea informaţiilor mele.

Se iscară discuţii, apoi toţi fură de părere că informaţiile trebuie să fie adevărate. De altfel, niciunul din englezii de faţă nu puteau presupune o clipă măcar că submarinul francez l-ar putea învinge pe Victorious”.

La urmă toţi îl înconjurară pe domnul cel necunoscut, şi când aflară că era unul din cei care pariaseră pe o sumă enormă, nimeni nu se mai îndoi de spusele lui.

Cine era omul acesta? Prea puţini îl cunoşteau şi ştiau despre el doar că juca la bursă pe sume fantastice. Părea foarte bine informat.

De când se făcuse pariuri pentru cele două submarine, străinul acesta nu se mai mişca de la Stock-Exchange unde primea numeroase telegrame. Vreo câţiva mai curioşi din fire aflaseră că-l cheamă Heilmann şi că locuia într-o vilă splendidă din Hammersmith. Se dădea drept olandez, dar unii îl bănuiau german. Şi aveau dreptate. Heilmann venise la Londra la şase luni după război şi se apucase imediat de afaceri. Or, în Anglia, cine joacă la club sau la bursă pe sume mari, e bine văzut în societatea finanţelor. Nu se ştia nimic despre trecutul lui, dar nimeni nu se sinchiseşte de obârşia acelora care orbesc lumea cu luxul lor.

Noi însă, care suntem mai bine informaţi, cunoaştem amănunte mai exacte.

Numele lui adevărat era Otto von Rusbach. Era berlinez, şi servise

pe timpul războiului ca maior într-un regiment din garda imperială. Era înzestrat cu o inteligenţă deosebită, dar lipsit de scrupule. Toate mijloacele erau bune pentru a-şi ajunge scopul. Izbutise să-şi refacă averea ciuntită rău din pricina războiului. Cum în Germania afacerile stăteau pe loc, venise în Anglia cu un oarecare Melbach care îi servea de secretar. Pe acest Melbach îl cunoaştem şi noi: e domnul Higghins.

Ştim acum că acest individ ţinea cu orice preţ să învingă submarinul englez. Şeful lui pariase o sumă mare pe „Victorious" şi îi făgăduise lui Higghins o bună răsplată dacă submarinul francez va fi învins.

Un lucru însă rămânea nelămurit: cum reuşise domnul Higghins să fie numit supraveghetor pe bordul lui „Français"? Inginerul însărcinat la început cu această misiune se numea Buswell, dar cu o săptămână înainte de a porni submarinele, se îmbolnăvi şi muri. E probabil că Higghins şi şeful său nu erau străini de această afacere, căci, după cum am mai spus, ei nu se dădeau înapoi de la nimic, nici chiar de la o crimă. Moartea neaşteptată a lui Buswell stârni mare îngrijorare în sânul amiralităţii engleze. Rusbach profită de prilej şi, cu o dibăcie admirabilă, reuşi să-l înlocuiască pe inginer cu secretarul său căruia îi procurase, în vederea acestui scop, hârtii falsificate pe numele unui inginer Higghins, care exista cu adevărat.

Înţelegem acum de ce omul pe care marinarii îl porecliseră „Holera", ţinea cu atâta înverşunare să învingă submarinul englez. Dar, din nenorocire pentru Higghins, acesta procedase cu o neîndemânare bătătoare la ochi. Comandantul Dartois adunase împotrivă-i dovezi atât de zdrobitoare încât îndrăzneala banditului devenise nedăunătoare; în curând Higghins îşi va vedea năruite toate planurile şi va trebui să dea seama în faţa justiţiei de faptele sale.

Cap. 133 – Noi îngrijorări

Submarinul francez o luase cu aproape opt mile înaintea concurentului său când se cufundă iar în mare. Marinarii erau radioşi.

— De data asta, zise Fauvel, cred că am câştigat.

— De, nu se ştie! făcu Martinvast.

— Cum, te mai îndoieşti?

— Şi de ce anume?

— Ştiu eu! Se poate ivi o avarie la motor… sau cine ştie ce.

— Taci, cobeo!

— Nu cobesc dar judec. Nu trebuie să ne bucurăm prea de timpuriu şi s-aşteptăm. Negreşit, după cum pare, noi vom ieşi biruitori, dar nu se ştie până la urmă ce se poate întâmpla.

— Până acum văd că norocul a fost de partea noastră, zise Forgues.

— Aşa e, dar norocul e de multe ori cu toane.

— Martinvast are dreptate, făcu Le Gonidec. Să nu vinzi pielea ursului din pădure. Deocamdată stăm bine, dar să fim cu ochii în patru. Motoarele funcţionează regulat, afară de câteva avarii fără însemnătate, dar mecanicii veghează. În loc să-şi forţeze maşinile cum au făcut englezii, ei le supraveghează cu atenţie. Să sperăm că nu vom avea nicio avarie, dar cine poate şti?

— S-ar zice că concurentul nostru câştigă din timpul pierdut, zise Forgues care stătea rezemat de bara din faţă.

— Aşa e, răspunse Fauvel, a câştigat cel puţin o milă într-o jumătate de ceas.

— Asta nu dovedeşte nimic, murmură Fauvel, dar, oricum, englezul pare să meargă mai bine decât ieri.

„Victorious” înainta într-adevăr cu o viteză îngrijorătoare. Marinarii francezi erau neliniştiţi.

— Cred, zise Fauvel, că ar fi timpul s-o mai iuţească şi comandantul nostru.

— Nu-i treaba ta, răspunse Le Gonidec. Ştie el tot aşa de bine ca şi tine ce are de făcut.

Submarinul englez se apropie. În curând îl întrecu pe concurentul său.

Cap. 134 – Totul merge bine

— Nici nu se putea altfel! exclamă Forgues. Am mers mult prea încet. Acum, ca să-l putem întrece, va trebui să dăm iuţeală la maşini şi cine ştie ce se poate strica. Să aşteptăm… Englezul se va domoli, altminteri i se poate întâmpla ceva.

Dar, contrar spuselor lui Forgues, submarinul englez înainta din ce

în ce mai repede, ca niciodată până atunci. Comandantul dădu un ordin şi vasul apucă brusc spre stânga. Când îşi luă iar poziţia, viteza lui crescuse cu cel puţin două noduri în plus.

— Ei drace! zise Le Gonidec, acum pricep eu ce e. Concurentul nostru dăduse de un curent prielnic, de aceea o luase atât de repede. Dacă nu-şi schimba direcţia, îl pierdeam în curând din vedere. Acum totul merge bine. Chiar dacă nu-l putem ajunge, îl avem totuşi mereu sub ochii noştri, ceea ce e lucrul de căpetenie. Când ne vom da afund, nu ne va fi greu să-l ajungem.

— Drept e că ne aflăm acum într-un curent prielnic, observă Fauvel, dar să fim cu băgare de seamă să nu ne târască unde nu ar trebui.

— Îţi închipui doar că n-o să-şi schimbe comandantul direcţia, altminteri la ce ar mai folosi atunci compasul şi hărţile marine?

— Aşa e, murmură Fauvel, dar uneori ajunge un lucru de nimic ca să facă vasul să se abată din cale.

Le Gonidec înălţă din umeri. Ştia el ce poate comandantul lor şi era sigur că nu-şi va pierde direcţia.

Deocamdată, cele două submarine se aflau la aceeaşi distantă şi asta era principalul.

— De-acum nu ne va mai lua-o înainte, făcu Forgues.

— Da, pentru moment stăm destul de bine, fu de părere Martinvast. Mă întreb numai dacă nu cumva concurentul nostru ştia de curentul ăsta sau a dat de el aşa, din întâmplare.

— Poate să nu fie decât o întâmplare, zise unul dintre marinari.

Tăcură. Toţi urmăreau cu teamă progresele pe care le făcea submarinul. Părea că se apropie pe nesimţite de adversar, dar era sigur că nu-l va putea ajunge decât după ce se vor lăsa în mare.

— Numai în apă o să-l întrecem, zise Forgues.

— Poate, în orice caz vom fi în acelaşi rând când vom ieşi la suprafaţă. Totul merge bine. Să nu ne facem sânge rău. O să-l întrecem noi pe englez, de asta să nu vă îndoiţi, şi biruinţa va fi a noastră.

Cap. 135 – Un spectacol grozav

Se înnoptase. O noapte neagră, fără lună şi fără stele.

— Ia te uită, frate, făcu Fauvel, e o beznă ca într-un tunel. Noroc că ne vom lăsa în curând în apă. O să fie ceva mai vesel.

— Zău că ai dreptate, zise Le Gonidec râzând. Uneori e mai bine să fii dedesubt decât deasupra. Ce vreme a dracului! Cerul e acoperit tot de nori şi acu o să te pomeneşti cu o ploaie straşnică. Cam aşa e pe aici. Îmi aduc aminte că ne-a apucat o dată o ploaie care a ţinut două săptămâni încheiate. Ne făcuse ciuciulete. Şi mai bătea şi un vânt de ne speriase. Turna apa pe noi cu găleata. Drept să vă spun că nu ne-a prea fost îndemână.

— Mai bine ploaie decât vânt, fu de părere Forgues.

— O fi, dar nici ploaia nu e plăcută. Te pătrunde la oase, n-ai cum usca hainele de pe tine şi te pomeneşti cu o tuse şi un guturai zdravăn, zise Le Gonidec.

Cerul se întuneca din ce în ce. Se auzeau vuiete îngrijorătoare. Uneori păreau bubuituri îndepărtate de tunet, alteori şuierături prelungi şi urlete ciudate.

— Cred că vom ocoli şi de data asta furtuna, zise Le Gonidec. Peste un sfert de ceas ne lăsăm afund.

— Nu se ştie, îşi dădu cu părere Martinvast, poate să ne-o ia înainte. Aţi putut constata şi voi că prin locurile astea vântul vine cu o iuţeală nemaipomenită. În câteva clipe străbate cine ştie câte mile.

— Să sperăm că o să scăpăm în curând de primejdie. I-auziţi cum şuieră şi bubuie, dar ceva mai departe.

— Da, se întâmpla uneori ca furtuna să se dezlănţuie într-un anumit loc, fără ca să înainteze. Dacă domnul Le Pansu ar fi aici, v-ar da lămuriri asupra acestei taine, făcu Forgues.

— Omul acesta ştie de toate, zise Le Gonidec. Ar întrece pe cei mai buni ofiţeri ai noştri în ce priveşte astronomia.

— Ia uitaţi-vă, fulgeră colo, la stânga strigă Fauvel.

— Ce fel de fulger? Nu vezi că tună mereu? răspunse Le Gonidec.

— Aşa e, atunci trebuie să fie luminile unui vapor.

— Se poate.

Toate privirile se îndreptară înspre luminile care se găseau în

depărtare şi care se apropiau din moment în moment.

— Nu mai încape nicio îndoială, zise Le Gonidec, e un vapor.

Marea era acum luminată de o rază prelungă colorată care se lărgea din ce în ce.

— Vaporul ăsta merge mai repede ca noi, zise Fauvel.

— Cred şi eu. Aleargă cu o iuţeală de cel puţin douăzeci şi cinci de noduri. Vine drept spre noi.

— Îl vom ocoli. De altfel trebuie să fi zărit luminile noastre.

Lumina creştea. În curând fu orbitoare în întunericul nopţii. Deodată se auzi un răcnet grozav, înfiorător, un strigăt care îngheţă sângele în vine şi marinarii submarinului zăriră timp de o clipită o barcă în care se aflau doi oameni. Barca se scufundă, despicată în două de uriaşul care alerga cu o iuţeală ameţitoare.

— Nenorociţii! exclamă Le Gonidec.

Luminile vaporului se pierdeau în întuneric şi în curând nu se mai văzu decât ca două steluţe tremurătoare care încetul cu încetul se irosiră în beznă.

Cap. 136 – Gânduri triste

Submarinul se lăsase afund. După ce se isprăvi manevra, marinarii începură să vorbească despre cele ce văzuseră?

— Ciudat, zise Le Gonidec, nu înţeleg cum o barcă va fi cutezat să se îndepărteze de uscat. Bieţii oameni! Aşa le-a fost scris… Ce de am văzut eu înecându-se aşa!

— Ăştia trebuie să fi fost nişte naufragiaţi.

— Probabil. Pescarii nu pornesc atât de departe la larg.

— Pe când mă duceam după pescuit la Terra-Nova, nu era zi să nu se scufunde o barcă, despicată de marile transatlantice care fac cursa între Anglia şi America. Căpitanii englezi, ca să câştige din timp, au obiceiul sa atingă această insulă şi fac multe victime în drumul lor. Îmi aduc aminte că într-o noapte, pe când îmi ridicam năvodul cu unul din camarazii mei, un vapor din acelea uriaşe a trecut atât de aproape de noi, încât valurile pe care le făcea erau cât pe-aici să ne vină de hac. Am stat vreme de unsprezece ceasuri încleştaţi de marginea bărcii până ce am avut norocul să ne salveze o goeletă

americană.

— Cred că ar trebui să li se interzică vapoarelor să treacă prin locurile unde se statornicesc pescarii, îşi dădu cu părerea Fauvel.

— Li s-a şi interzis dar ele nu ţin seama de asta.

— Eu, zise Martinvast, mă aflam o dată pe o goeletă prin apropierea lui Halifax, când ne-am pomenit izbiţi de un vapor uriaş. Ce să vă spun, dragii mei, în mai puţin de cinci minute s-a dus vasul la fund iar vaporul cu pricina în loc să ne vină în ajutor, a şters putina.

— Parcă eşti mai la adăpost într-un submarin, făcu Fauvel.

— Te înşeli, exclamă Forgues, putem să ne ducem pe copcă tot atât de uşor ca pe oricare vas chiar când suntem afund. Nu uita că sunt vapoare care au o adâncime de zece metri în apă.

— Ei şi? De obicei ne coborâm la cincisprezece metri.

— Aşa e, dar dacă se întâmplă în vremea când deşertăm balasturile şi suntem în drum spre suprafaţa apei?

— Dacă ne-am gândi numai la rău, ar fi vai de noi, făcu Martinvast. Negreşit, sunt lucruri care se pot întâmpla, dar de ce să facem presupuneri de astea? De altfel, pe apă te poţi aştepta la orice.

— Că parcă pe uscat nu eşti tot atât de ameninţat, zise Le Gonidec. Ia gândiţi-vă la catastrofele de cale ferată, la ciocnirile de automobile şi altele de acestea? Viaţa e făcută din primejdii şi fiecare, cum îi e soarta. Nimeni nu scapă de ce-i e scris. Turcii zic că destinul omului e hotărât mai dinainte. Ceea ce trebuie să se întâmple se întâmplă şi omul e neputincios în, faţa soartei.

— Ia te uită, frate, Le Gonidec face acum pe filosoful… zise râzând Forgues.

Le Gonidec dădu din umeri fără să răspundă.

Submarinul plutea tot la fund. Pentru a le mai trece de urât, vreo câţiva dintre marinari se apucară să lucreze mici obiecte pentru care se cere multă dibăcie, alţii să citească. Deodată, monotonia călătoriei fu întreruptă de o întâmplare caraghioasă. Toto, papagalul, care de câtva timp devenise nesuferit, tot zburând de colo până colo, nimerise într-un loc de unde nu mai putea ieşi şi scotea ţipete grozave.

— Săracul Toto, zise Milo, ia uitaţi-vă, îi curge sânge.

— Stai să-l pansez, zise un marinar care făcea pe infirmierul în submarin.

Luă o faşă, unse o bucată cu o alifie antiseptică şi înfăşură capul papagalului. Marinarii pufniră în râs când îl văzură. Parcă avea o scufie pe cap. Papagalul se aşeză pe stinghia lui şi începu să-şi legene capul încoace şi-ncolo gemând încetişor. Milo îl mângâia cu dragoste pe când Toto se schimonosea caraghios şi atât de trist încât marinarilor li se făcu milă de el. Mascota, care nu-şi mai recunoştea camaradul, îl privea cu ochii speriaţi şi se ferea cu teamă de el. În cele din urmă se obişnui şi-i puse laba pe spinare. Toto, în loc să se zburlească cum făcea în alte daţi, se lăsă mângâiat ca un copil bolnav. În curând se dădu jos de pe stinghie şi veni să se aciuiască lângă pisică, unde rămase cu capul rezemat de blana ei mătăsoasă.

Cap. 137 – Spaimă trecătoare

Când submarinul francez ieşi la suprafaţă, marinarii avură o surpriză plăcută: întrecuseră cu două mile pe concurentul lor şi era lucru sigur că de acum încolo o vor lua mereu înainte.

— Hotărât, strigă Le Gonidec, l-am biruit, fără doar şi poate.

— Mai mult ca sigur, numai să nu ne lase motoarele, zise Forgues.

— Nici să nu ne gândim la aşa ceva. Dimpotrivă, să ne spunem că totul va merge bine şi că vom ajunge înaintea lui, O să facă englezul o mutră când vom intra cei dintâi în portul din Brest! Pentru ei o înfrângere e ceva grozav. Dacă pierd o partidă de fotbal sau de crichet, sunt tot atât de nenorociţi ca şi când ar pierde o bătălie.

— Dar când sunt învinşi la un meci de box!

— Să le plângi de milă!

— Păi de vreo câţiva ani încoace campionii lor de box n-au prea avut noroc; i-au bătut americanii măr. Dar lasă că şi ai noştri le-au venit adesea de hac.

Submarinul aluneca cu repeziciune pe marea liniştită. Milo stătea la capătul vasului, şi se juca vesel cu Mascota. Legase un cocoloş de hârtie de o sforicică şi i-o tot arunca mereu. Pisica se repezea s-o prindă, sărea cât colo şi oamenii râdeau de nebuniile ei. Dar când făcu o săritură mai mare, în loc să cadă pe punte, se prăbuşi în mare.

Milo scoase un ţipăt de spaimă. Submarinul viră imediat şi Milo aruncă repede o amarcă de care pisica se agăţă cu ghearele şi putură

astfel s-o tragă pe punte.

— Sărăcuţa de tine! făcu Milo luând-o în braţe. Cât p-aci să rămânem fără tine. De acum încolo n-o să mă mai joc cu tine când vom fi la suprafaţă, ba am de gând chiar să te leg ca să nu se mai întâmple ce s-a întâmplat.

— Şi bine o să faci, zise Le Gonidec. Pisica asta e norocul nostru şi dacă am pierde-o, cine ştie ce ni s-ar întâmpla!

— N-o s-o pierdem, răspunse copilul mângâind animalul care se lipea mieunând de pieptul lui.

Submarinul englez se trudea din răsputeri să-şi ajungă concurentul, dar nu izbutea.

— Degeaba, zise Le Gonidec, li-i truda zadarnică. Ia uitaţi-vă cum se mai chinuieşte. Nu ştiu care o fi arhitectul care l-a construit, dar mare meşter nu pare să fie.

— Totuşi englezii au foarte buni arhitecţi navali, fu de părere Forgues.

— Aş! Submarinul lor merge foarte repede când e marea liniştită, dar îndată ce dă de niţică hulă, o sfecleşte.

Ca şi când ar fi voit să dezmintă spusele lui Forgues, submarinul englez se apropia pe nesimţite. Cu puţin înainte fusese la o depărtare de patru mile, iar acum nu-l mai despărţea decât o jumătate de milă. În curând îşi întrecu chiar concurentul.

— Nu trebuie niciodată să te bucuri prea de timpuriu, zise Le Gonidec.

Marinarii erau încremeniţi.

— Ei şi! făcu Forgues, lasă că tot noi o să-l întrecem, o să vedeţi voi.

— Şi eu cred tot aşa, să fim cu ochii în patru.

Submarinul englez înainta cu o repeziciune uimitoare. În curând îl pierdură din ochi. Nici nu se mai zărea.

Marinarii francezi se înspăimântară grozav.

Comandantul, aplecat deasupra motoarelor, vorbea cu mecanicii.

— Stăm prost, băieţi, zise Le Gonidec şi se aplecă să asculte ce spunea comandantul. Se pare că motoarele de suprafaţă au o avarie.

— Mi-am închipuit eu aşa ceva, murmură Forgues.

Trecură câteva minute. În curând zgomotul motoarelor deveni mai

puternic şi submarinul îşi recapătă viteza.

— Era şi timpul, zise Le Gonidec. Acu să te ţii!

Într-adevăr, vasul se apropia din ce în ce de concurentul său. Cu câteva minute mai înainte de-abia îl zăreau şi acum desluşeau bine forma lui întreagă; în curând se putură vedea destul de bine oamenii de pe punte.

Cap. 138 – Un individ supărător

Când se lăsară în apă, submarinul englez era cu mult în urma lor.

— Ei, ce ziceţi, aşa e că ştiam eu ce spun? Văzurăţi că l-am lăsat în urmă? zise Le Gonidec. Motoarele noastre pot „slăbi” câteodată, dar sunt totuşi mult mai bune ca cele ale concurentului nostru. Avem noi prostul obicei să criticăm tot ce se face în ţară şi să găsim că ce vine din străinătate e mai bun. Dar sunt şi în Franţa meşteşugari tot atât de buni ca şi în Anglia sau în America.

— Ba bine că nu! făcu Fauvel, e însă foarte adevărat ce spui; tot ce vine de aiurea ni se pare mai bun.

— Eu zic că la noi se lucrează mult mai bine, fu şi Forgues de părere, şi cum nădăjduiesc că vom ieşi tot noi învingători, te pomeneşti că englezii îşi vor comanda de-acum încolo motoarele lor în Franţa.

Toţi izbucniră în râs.

Higghins, vru să spună şi el ceva ca să laude progresele făcute în ultimii ani de industria franceză, dar Forgues îi închise gura.

— Taci!…

Şi fiindcă Holera stăruia, Fauvel adăugă:

— N-ai înţeles, omule? Tacă-ţi gura!

Higghins dădu din umeri şi tăcu.

— Ia te uită, frate, ce îndrăzneală la individul ăsta! făcu Forgues. Mai cutează să deschidă pliscul după cele ce s-au întâmplat.

— Fii pe pace, zise Le Gonidec, că o să-i treacă pofta în curând. Amiralitatea engleză e la curent cu cele ce a făcut şi şi-a luat măsurile. Pe dată ce vom ajunge în Anglia, îl şi bagă la răcoare.

— Să sperăm, bombăni Martinvast.

Englezul era încăpăţânat şi vru să mai spună ceva, dar o droaie de

ocări îl întâmpină şi văzu că o de prisos să încerce să se dezvinovăţească.

De altfel, nici nu i-ar fi fost cu putinţă. Nu erau toate împotriva lui? întâmplarea de la New York, aceea de la Havana, de pe insulele Havai?... Îşi dădea el, nu-i vorbă, seama, ticălosul, că o sfeclise, de aceea căuta să se ia bine cu marinarii; zadarnic însă. N-o să-i cam vină la socoteală şefului său, neamţul care-l aştepta la Londra, când o să vadă că lovitura atât de bine pregătită de el a dat greş din pricina nedibăciei omului pus de el. Higghins a luat-o prea repede şi a nimerit în sec. În loc să fie de la început grosolan şi semeţ cum fusese, nu ar fi fost mai bine să caute să capete încrederea marinarilor? Nimeni nu l-ar fi bănuit şi ajungea la ţintă fără ca să bage cineva de seamă. Dorinţa de a triumfa prea repede îl pierduse. Acum se adunase împotriva-i o mulţime de învinuiri şi chiar ofiţerii englezi îl vor judeca pentru faptele lui. Şeful său, Rusbach, să se şteargă pe bot de suma pe care o pariase pe „Victorious”, căci chiar dacă acesta ar fi ieşit învingător, Higghins, văzându-se la strâmtoare, l-ar denunţa desigur pe tovarăşul său.

Cap. 139 – La pompe!

Milo era acum un marinar desăvârşit. Executa cu măiestrie manevrele pe bord şi comandantul, ca să-şi arate mulţumirea pentru serviciile aduse de el, îi făgăduise o gratificaţie la sfârşitul călătoriei.

Drept e că şi băiatul muncea din răsputeri şi nu ştia ce să facă să-şi mulţumească superiorii. Nici n-apucau bine să-i dea un ordin şi el îl şi executa la repezeală şi cu pricepere. De altfel, un bun marinar trebuie să ştie chiar înainte de a-i atrage comandantul atenţia, ce are de făcut.

Milo înţelesese de la început că nu e de ajuns să împlineşti cu sfinţenia ordinele comandantului, dar că trebuie să le şi prevezi. De altfel, avusese ce învăţa de la Le Gonidec care, deşi lipsit de cultură, era un marinar desăvârşit şi atât de bine îl dresase pe băiat, încât acesta era pe cale să-l şi întreacă.

În curând, marinarii nu-l mai priveau pe Milo ca pe un copilandru faţă de care trebuie să fii îngăduitor şi să-i treci multe cu vederea. Îl considerau deci ca pe un camarad şi nu arareori îl rugau să-i

înlocuiască la vreuna din însărcinările care li se dădeau de către ofiţeri. Le Gonidec, care avea o deosebită dragoste pentru el, nu înceta să-i repete mereu:

— Ei, micuţule, iată-te devenit un adevărat marinar.

Milo era foarte mândru de aceste laude. Privea acum viitorul cu mai puţină îngrijorare. La început nici nu credea că o să se deprindă cu meseria asta atât de grea şi adeseori plângea în ascuns la gândul că meşteşugul pe care şi-l alesese de nevoie, era prea aspru, prea greu pentru puterile lui. Se întreba ce se va face când călătoria va lua sfârşit şi se va înapoia la Havre. Dacă ar fi fost vorba numai de el, ar fi fost mai puţin deznădăjduit, dar avea pe surioara lui dragă pe care jurase mamei sale pe patul de moarte că o va ocroti cât va trăi.

Acum curajul îi revenise. Va fi şi el marinar şi va munci să-şi capete într-o zi gradul de căpitan de cursă lungă.

Desigur, munca era grea şi aspră şi avea multe de învăţat, dar Milo se simţea plin de energie şi încredere în sine. Nu avea decât o foarte modestă cultură – atât cât învăţase la şcoala primară – dar spera să şi-o îmbogăţească învăţând cu sârg în orele lui libere şi seara.

Comandantul Dartois, care îl vedea plin de bunăvoinţă, îi dădea din când în când noţiuni de navigaţie; îi împrumutase şi o carte de geometrie şi Milo se străduia să rezolve singur unele probleme pe care comandantul i le explica în urmă.

Călătoria urma fără incidente. Submarinul francez o luase înaintea concurentului său şi marinarii erau aproape siguri că vor învinge fără greutate.

— Merge bine, merge bine, repetă mereu Le Gonidec.

Şi chiar aşa era. Ba chiar prea bine. Pe mare nu trebuie niciodată să te încrezi în ziua de mâine fiindcă nu ştii ce poate aduce. Marinarul are doi vrăjmaşi de temut. Vântul şi apa. Dacă izbuteşte uneori să biruie apa, nu poate însă, stăpâni vântul. Când mai punem la socoteală şi întâmplările neprevăzute, ca ivirea stâncilor în cale, primejdia ciocnirilor cu alte vase, avariile la motoare, vedem că primejdiile sunt numeroase.

Într-o seară, pe când marea era liniştită ca un lac şi submarinul aluneca la suprafaţă cu iuţeală, marinarii rămaşi în interiorul vasului scoaseră strigăte de alarmă. Submarinul lua apă. O crăpătură pe care

nu o băgaseră de seamă până atunci la vas, se transformase într-o adevărată spărtură şi lăsa apa să năvălească înăuntru.

— La pompe! La pompe! comandă şeful echipajului.

Spărtura se făcea tot mai largă şi marinarii văzură cu spaimă că săriseră două nituri de la cheresteaua vasului

— Nici nu se putea ceva mai rău! zise cu ciudă Le Gonidec.

Cap. 140 – Reparaţii la noroc

La un vas făcut din lemn când survine o spărtură, ea se poate astupa cu uşurinţă, dar la unul de fier, la care toate sunt încheiate prin nituri, reparaţia e foarte anevoioasă, dacă nu chiar imposibilă.

Comandantul coborî imediat în interiorul submarinului şi dădu în grabă ordine. Lăsase în locul lui în chioşcul de pe punte pe locotenentul Du Bourdieu şi acum supraveghea repararea vasului care se făcea cu înfrigurare. După un ceas de muncă, reuşiră să astupe spărtura.

— Numai de-ar ţine, zise Forgues.

— Pentru moment s-a înlăturat primejdia, răspunse Fauvel, am prins bine niturile, mă doare mâna de nu mai pot.

— La cea dintâi escală trebuie revizuit vasul cu băgare de seamă.

— Aşa cred şi eu.

Submarinul nu-şi micşorase nicio clipă viteza în timpul reparaţiei şi-şi lăsase cu mult în urmă concurentul.

— Ne ţinem bine, zise Fauvel, m-am mai liniştit niţel.

— Ba eu nu am fost defel neliniştit, răspunse Forgues.

— Ei aş! Parcă altfel vorbeai acum câteva ceasuri când trecuse englezul pe sub nasul nostru.

Forgues dădu din umeri.

— Eu nu-mi pierd niciodată nădejdea, aşa să ştii, măi băiete. Când e cineva deprins cu marea cum sunt eu, nu-şi pierde niciodată încrederea.

— Şi, zi aşa: numai tu singur eşti deprins cu marea, iar noi…

— N-am spus aşa… dar cred că am călătorit destul pe mare ca să pot susţine aşa ceva.

— Atunci eu, habar n-am ce e o călătorie pe mare… sunt un

dobitoc, ai?

— Eşti un bun marinar, nu zice nimeni altfel, dar ai călătorit mai puţin şi-ţi lipseşte experienţa.

— Să sperăm că o să o capăt, făcu Fauvel cam înţepat. Oricum, am luat parte şi eu la hora cea mare a războiului şi nu m-am dat înapoi de la nimic. Am fost la Salonic – de acolo am tăietura asta în obraz şi Crucea de război… apoi am făcut vânătoarea submarinelor germane în marea Nordului şi în canalul Mânecii. Cred că bătăliile astea or fi însemnând şi ele ceva…

— Nu te supăra camarade, nu te supăra. Ştie toată lumea că ţi-ai făcut datoria fără şovăire, vei recunoaşte însă că cei mai bătrâni, care călătoresc de peste cincisprezece ani, vor fi văzut şi întâmpinat mai multe ca tine.

— O fi, dar asta nu dovedeşte nimic, mormăi Fauvel. Nici peste cincisprezece ani nu voi fi văzut mai multe ca până acum. Doar voi fi călătorit mai mult – atâta tot. Cred însă că o să mă las de marină şi o să mă apuc de meseria pe care o aveam înainte de război.

— Cum, nu vrei să slujeşti până ce vei ieşi la pensie?

— Nu, nu prea cred.

— Îmi închipuiam eu că nu eşti ceea ce se cheamă un adevărat marinar.

— Şi ce se cheamă un adevărat marinar?

— Un adevărat marinar e acela care s-a apucat de tânăr de meserie şi nu se lasă de ea până la moarte.

Fauvel râse cu poftă.

— Ce să-i faci, camarade? Mie îmi place să schimb şi… fiecare cu gustul lui…

Cap. 141 – Doi duşmani

Fauvel era parizian. Intrase la marină la vârsta de optsprezece ani şi până în ziua când sosise la Cherbourg, nu văzuse încă marea. La început se cam speriase de această nesfârşită „Urlătoare” şi cea dintâi cunoştinţă cu ea fusese cam neplăcută. Sărind dintr-o luntre, fusese rănit serios şi zăcuse două luni la spital. Începuse prost şi apoi vreme de şase săptămâni suferise grozav de răul de mare.

Cu timpul însă se deprinsese şi devenise un marinar ca toţi ceilalţi. Sprinten, îndemânatec şi curajos, în curând fu bine văzut de şefii săi. Făcuse războiul ca gradat şi se purtase ca un viteaz. Totuşi nu era ceea ce se cheamă marinar ca Le Gonidec, Forgues sau Martinvast. Era, mai înainte de toate bun soldat căruia i se poate încredinţa orice şi care nu se dădea în lături în faţa muncii sau a primejdiei. Avea un singur cusur – dacă se poate numi aşa – era cam batjocoritor şi poznaş. Dacă putea face o glumă sau o şotie unui camarad, se simţea foarte fericit dar lucrul acesta îi atrăsese, oarecum, duşmănia unora din camarazi.

De obicei, marinarul nu prea e glumeţ. Primejdiile îl fac serios şi aspru şi nu-i plac fleacurile. Totuşi Fauvel era un băiat de treabă, întotdeauna gata să servească pe un camarad, de aceea i se iertau glumele pe care le făcea din când în când.

Un singur duşman avea pe submarin şi acesta era Cartahu, un băiat voinic din Bretania care nu ştia de glumă.

Oamenii de pe submarin de-abia îl puteau potoli când se întâmpla să-i facă vreun camarad o poznă şi nu arareori trebuiră să-l ţină cu toate puterile ca să nu se repeadă la Fauvel. Or, dacă acesta era sprinten şi îndemânatec, Cartahu era un adevărat uriaş. Avea muşchi grozavi şi ducea o sută de kilograme în spinare fără să-i pese.

În ziua aceea Cartahu era pus pe ceartă. Îi pierise o carte la care ţinea foarte mult şi din care citea în orele lui de odihnă. Îşi închipui că i-a luat-o Fauvel ca să-l necăjească.

— Ia ascultă-mă, nu cumva ai văzut tu cartea mea? se răsti el la Fauvel.

— Care carte?

— Ia nu mai fă pe prostul, ştii tu ce vreau să spun.

— Habar n-am.

— Hai, dă-mi-o numaidecât.

— Ce, mă, eşti nebun? Nici n-am văzut-o măcar.

— Numai tu mi-ai luat-o. Dă-o încoa'!

— Lasă-mă în pace şi nu-mi mai bate capul.

— Nu te las până ce nu mi-ăi da-o.

Gonidec interveni:

— Vezi-ţi de treabă, Cartahu. Ce te face să crezi că ţi-a luat-o Fauvel?

— Fiindcă numai el face de-alde astea.

— Lasă-l, mă, nu vezi că-i sărit? strigă Fauvel.

— Sărit eşti tu! răcni Cartahu gata să se repeadă la el.

Dar în clipa aceea apăru Milo cu o carte zdrenţuită în mână. Paginile erau sfâşiate ca şi când ar fi fost roase de şoareci.

— Poftim cartea, Cartahu, zise băiatul.

Cartahu scoase un răcnet de furie şi se repezi la Fauvel.

— Ştiam eu că tu eşti vinovatul, parizian ticălos!…

Milo îl opri însă zicându-i:

— Nu, nu el e vinovatul.

Cap. 142 – Totul se lămureşte

— Dacă ştii cine e, n-ai decât să mi-l spui.

— E Toto.

Cartahu crezu la început că glumeşte.

— Da, Toto e, repetă Milo.

Şi chiar, aşa era. Papagalul, care scormonea pretutindeni când nu-l vedea nimeni, dăduse de carte, o sucise la început pe toate părţile, apoi se apucase s-o sfâşie cu ciocul. Coperta rămăsese întreagă, pe când foile ajunseseră într-un hal fără de hal.

Cartahu, înfuriat, vru să sucească gâtul papagalului, dar marinarii îl împiedecară.

— Vezi, zise Fauvel, că m-ai învinuit pe nedrept? Ar trebui, dacă n-ai fi un mojic cum eşti, să-ţi ceri iertare.

— Eu ţie? făcu în batjocură Cartahu. Îţi baţi joc de mine, pesemne. După ce ziseşi că sunt un mojic…

— Am zis ce e adevărat.

— Dar dacă ţi-aş trage câteva palme, ce ai zice?

— Zău? Ai fi tu cât un munte de mare, dar nu mi-e frică de tine nici ca de un purece. Am văzut eu alţii mai grozavi şi tot nu m-am speriat.

Când îi văzură gata să se ia la trântă, Le Gonidec şi Forgues se puseră între ei.

— Destul, zise Forgues. N-ai dreptate, Cartahu. Ţi-ai învinuit pe nedrept camaradul şi ar trebui să-i ceri iertare.

— Nu-mi stă în obicei şi nici n-o s-o fac, răspunse dârz Cartahu.

— Eşti un încăpăţânat.

— Oi fi.

— Bine, dar să ştii că o să te punem la carantină.

— N-aveţi decât. Să fi fost altul, poate că-i ceream iertare, dar ăsta e un ticălos care mi-a făcut de multe ori sânge rău. Mie nu-mi place să-şi bată cineva joc de mine.

— Ai dreptate, dar l-ai învinuit pe nedrept de data asta şi, dacă ai fi un bun camarad, ai lăsa să treacă de la tine şi v-aţi împăca.

— Ar crede că mi-e frică de el şi eu sunt din aceia care nu ştiu ce e frica. Şi-apoi, m-aţi făcut mojic... Acum daţi-mi bună pace, nu vreau să ştiu de nimeni şi vă spun pe faţă că dacă va mai îndrăzni vreunul să mă ia peste picior, o să-l învăţ eu minte, n-avea grijă. N-oi fi eu cine ştie ce deştept, dar am pumni zdraveni şi ştiu să mă slujesc de ei.

— Lasă-l, zise Forgues, nu vezi că nu vrea să te înţeleagă?

— Aţi face foarte bine să mă lăsaţi în pace, mormăi Cartahu, îmbufnat şi se depărtă de marinari.

— Ce catâr! făcu Fauvel.

— Lăsaţi-l că o să-i treacă, fu de părere Forgues. Nu e băiat rău, dar e încăpăţânat ca un catâr. Aşa e de când îl cunosc.

— E în stare să ucidă papagalul, zise Milo lui Le Gonidec.

— Nu, băiatule, să nu-ţi fie frică. Pare el grozav, nu e vorbă, dar nu e în stare să facă rău niciunei muşte. O să se potolească, ia, acu.

Toto, ca şi când ar fi voit să facă în ciuda lui Cartahu, pălăvrăgea cu un glas ascuţit fără întrerupere. Repeta într-una toate cuvintele pe care le ştia. Milo luă papagalul şi vru să-l împiedece, dar animalul nu voia cu niciun chip să se potolească.

Incidentul nu avu urmări grave. Cartahu se linişti şi a doua zi îi întinse mâna lui Fauvel zicându-i:

— Hai să ne împăcăm, camarade. Drept e că sunt cam iute din fire dar nu sunt băiat rău, zău aşa...

— Ştiu, răspunse Fauvel strângându-i mâna, dar prea te repezi. Recunosc că ţi-am făcut de vreo câteva ori pozne; mă căiesc, dar nu mi-o lua în nume de rău. Aşa sunt eu: îmi place să glumesc. Îţi făgăduiesc însă că de acum încolo n-o să mai fac nimic care să te supere. E o prostie să ne certăm aşa, din nimic.

— Aşa e, ai dreptate.

Din ziua aceia Cartahu şi Fauvel se împrieteniră la toartă şi ca să sărbătorească împăcarea, marinarii destupară câteva sticle de şampanie din cele dăruite de domnul Le Pansu. Forgues, căruia îi plăcea să ţină discursuri, se folosi de prilejul acesta ca să spună câteva cuvinte simţite la care Cartahu răspunse bâlbâindu-se.

Şi, ca să dovedească tuturor că nu poartă nimănui pică, luă papagalul pe deget şi-i zise cam răstit:

— Mă, tu, pasăre pestriţă, să nu te îndemne diavolul să mai faci ce-ai făcut, că o să te jumulesc de viu, m-ai înţeles?

Toto se uită la marinar şi văzându-l atât de liniştit, începu să flecărească fără încetare.

Cap. 143 – Submarinul în Japonia

Într-o dimineaţă santinela semnală că se zăreşte pământul. Marinarii se repeziră la proră şi zăriră prin ceaţa dimineţii o dungă mică albăstruie care creştea mereu la orizont. „Victorious” venea la două mile în urmă.

— Şi-acum, băieţi, zise comandantul, să nu ne lăsăm. Am luat-o înaintea concurentului nostru, deci, avem toate şansele să învingem.

Motoarele de la suprafaţă începură să duduie cu mai multă putere şi submarinul îşi mări viteza. Concurentul său căută să facă asemenea, dar zadarnic, aşa că submarinul francez intră cel dintâi în portul din Yokohama.

Primirea pe care le-o făcură japonezii marinarilor francezi fu din cele mai entuziaste. Ofiţerii din marina imperială urară bun sosit camarazilor lor europeni şi populaţia îi întâmpină cu urale nesfârşite. Portul era decorat cu steaguri de ale celor trei naţiuni, steaguri care fâlfâiau în vârful catargelor vaselor din port.

— Halal să le fie! Se cunoaşte că ne aflăm într-o ţară civilizată, zise Fauvel.

— Cu adevărat civilizată, răspunse Forgues. Diavolii ăştia de japonezi sunt extraordinari. Au ştiut să se pună în rând cu celelalte popoare. Nu sunt nici cincizeci de ani de când erau tot atât de înapoiaţi ca şi chinezii iar acum au un loc de frunte printre celelalte naţiuni. Vă aduceţi aminte ce bătaie le-au tras ruşilor şi cum s-au

purtat pe timpul războiului? Să vedeţi voi că oamenii ăştia au să ajungă departe.

— Numai să nu le vină într-o zi cheful să atace Europa, zise Fauvel.

— N-au de ce s-o facă. Europa îi lasă în pace şi-apoi, războaiele vor fi din ce în mai rare.

— Să sperăm, dar să nu ne încredem prea mult în speranţele noastre. De când există lumea şi pământul, popoarele s-au bătut întotdeauna între ele. Cei care se simt cam strâns forţaţi în ţara lor, visează să-şi întindă cât mai mult pământul iar ceilalţi caută să şi-l apere cu îndârjire.

— Se zice, făcu Fauvel, că japonezii nu se prea au bine cu americanii.

— Lasă că o să se împace ei.

— Bine ar fi, dar parcă în timpul din urmă se iscaseră neînţelegeri.

— Schimbaţi vorba, că ne-am săturat de de-alde astea…

— Zău că nu ne-ar prea veni la îndemână dacă ar lua-o de la capăt.

— Ia să mai vorbim şi de altceva, zise Le Gonidec. Am să vă spun ceva din partea comandantului.

— Da? Hai, spune, strigă Fauvel.

— Uite ce e: avem permisie pe ziua de astăzi, dar cu condiţia ca submarinul să rămână sub supraveghere. Să hotărâm deci orele de cart, dar ca să nu se spună că merge pe hatâr, să tragem la sorţi. Ei, Milo, ia fă-te-ncoa'. O să pun pe hârtie numele fiecăruia şi tu să scoţi biletele.

Forgues făcu bileţelele cu numele marinarilor şi, după ce le puse într-o beretă, Milo începu să scoată biletele cu cei căzuţi la sorţi ca să rămână pe vas. Ceilalţi se gătiră cu uniformele lor de zile mari şi coborâră voioşi pe chei. Martinvast cu încă trei camarazi, rămase să păzească submarinul în primul cart.

— La revedere, băieţi, strigă el după ei. Petrecere frumoasă!

Le Gonidec făcu pe călăuza. Mai fusese o dată la Yokohama pe când era marinar pe un vapor comercial şi avea pretenţia că cunoaşte bine oraşul, dar mare îi fu uimirea când văzu schimbările care se făcuseră în cei din urmă douăzeci de ani şi nu ştia pe unde s-o ia.

— Curios, zise el, parcă ar fi alt oraş. Odinioară se aflau prin jurul portului o mulţime de ulicioare cu nişte case foarte ciudate; acum

parcă ne-am afla într-un mare oraş din Europa.

— Ce să-i faci, aşa e progresul, răspunse Forgues.

— Dar şi aşa e frumos.

— Minunat. Ia te uită la clădirile astea…

— Şi cele de colo…

— Şi tramvaiele… automobilele. Parc-ar fi la Londra ori la Paris.

Marinarii nu mai isprăveau cu admiraţia pentru tot ce vedeau. Milo, care o luase înainte, se întorcea mereu să le arate câte ceva. Mergea ca un animal beat de libertate când se izbi deodată de un negru burduhănos care stătea în faţa unei prăvălii. Negrul era, pesemne, rău dispus, căci începu să-l ocărască pe Milo într-o limbă ciudată, dar băiatul nu se speria de fel. Se aşeză în poziţie de box, se feri de lovitura pe care i-o hărăzise negrul, şi îi dădu un ghiont în pântece; negrul se clătină şi scoase un răcnet de turbare.

Această luptă atât de nepotrivită ar fi avut, desigur, urmări neplăcute pentru băiat care nu ar fi putut ţine piept potrivnicului său, dacă nu intervenea imediat Le Gonidec şi Forgues. Negrul îşi îndreptă atunci furia împotriva lor.

— Staţi că-l potolesc eu numaidecât pe arapul ăsta, zise Le Gonidec. Şi apucând pe negru de umeri, îl suci în loc ca pe o sfârlează, îl izbi o dată în şale şi-i dădu un picior care îl făcu să se împleticească.

Negrul se lăsă păgubaş. Se uită cu ochii zgâiţi la Le Gonidec şi, dându-şi pesemne seama că nu o să-l poată birui, o luă la fugă.

— Daţi-i pace, nu vedeţi că e beat? zise Forgues.

Acesta fu singurul incident pe care îl avură marinarii noştri pe pământul japonez. Străbătură oraşul, apoi, obosiţi de umblet, intrară într-o cârciumă modestă.

Clădirea era de lemn şi de tavan atârnau câteva felinare de hârtie. Mese de bambus se întindeau în jurul pereţilor acoperiţi cu hârtie colorată. În fundul sălii se afla o tejghea de lemn în dosul căreia stătea un om gras numai în vestă.

— Nu prea cred că o să ne putem înţelege cu el, zise Forgues.

— De ce nu? întrebă Le Gonidec.

— Nu cumva ştii să vorbeşti limba japoneză?

— Stai să vezi.

Şi Le Gonidec se apropie de tejghea şi spuse ceva omului care îi

răspunse numaidecât. Ceilalţi marinari se apropiară şi ei.

Cap. 144 – O veche cunoştinţă

— Ia te uită la Gonidec, zise Forgues, ştie şi japoneza.

Dar Le Gonidec nu vorbea în japoneză, ci în limba bretonă. Întorcându-se spre camarazii săi le zise arătând pe cârciumar:

— Dragii mei, vă recomand pe vechiul meu camarad Yves Le Tallec cu care am servit vreme de zece ani pe un vapor de comerţ. Îl pierdusem din ochi şi credeam că se înecase cu prilejul vreunui naufragiu, dar, spre bucuria mea, văd că m-am înşelat.

— Era cât p-aci să pier într-un naufragiu pe coastele Japoniei dar am fost salvat şi adus la Yokohama. Şi fiindcă oraşul mi-a plăcut foarte mult, aici am rămas. Mi se urâse să tot hoinăresc prin lume. După ce am agonisit ceva, am cumpărat cârciuma asta şi, drept să vă spun, n-are de ce să-mi pară rău. M-am însurat cu o japoneză şi sunt foarte mulţumit de ea. N-aş putea spune că nu m-apucă uneori dor de acasă – omul nu-şi uită niciodată pământul în care s-a născut dar după ce voi aduna ceva avere, mă voi întoarce în ţara mea ca să mor acolo.

— Păi ştii că nu eşti prost, măi camarade? Ai nimerit-o. Dar ai fost întotdeauna un mare pişicher, las' că te ştiu eu… După cum văd, prăvălioara nu-i de lepădat. A ta e?

— Da, dar fiindcă nu pot prididi singur, am doi servitori japonezi şi mă ajută şi nevasta.

— Măi, da norocos om! Zi, ai ajuns să trăieşti din venituri.

— O, nu până acum… mai am încă de furcă. Cât am adunat până acum nu-mi ajunge să mă las de muncă şi să mă întorc acasă. Ah, dragă Le Gonidec bucuria mea când m-oi urca pe vapor ca să pornesc spre Franţa! Dar eu vă vorbesc de ale mele în loc să vă întreb cum de aţi ajuns până aici. Nu cumva aţi venit pe un vapor de război care face escală la Yokohama?

— Bine, dragă, dar tu nu citeşti gazetele? zise Le Gonidec râzând.

— Drept să vă spun, nu prea am vreme.

— Atunci habar n-ai de cele două submarine, unul francez şi altul englez care fac înconjurul lumii…

— Ba mi se pare că am auzit şi eu despre aşa ceva.

— Ei, noi suntem marinari pe bordul submarinului francez.

— Nu mai spune!

— Ce să nu spun, că aşa e.

— Şi veniţi de departe?

De la insulele Havai, dar am mai făcut escală la Colón, la Havana şi la New York.

— Frumoasă călătorie!

— Cred şi eu!

— Şi care a biruit până acum?

— Păi, francezul… mai întrebi!

Le Tallec, entuziasmat, strânse mâna marinarilor zicând!

— N-ăţi fi vrând acum să plecaţi? Vă poftesc pe toţi la masă. Du-te de adu şi pe ceilalţi camarazi, Le Gonidec. Vreau să fac cinste la toată lumea.

— Nu se poate, dragă, dă-ne ceva de băut şi ajunge. N-am venit aici ca să te sărăcim.

— Mă, da' prost mai eşti! Ce, crezi că am ajuns la sapă de lemn? Hai, dă fuga şi cheamă-i pe băieţi încoace să ciocnim un pahar de vin. Să nu se spună că au trecut pe aici marinari francezi şi nu i-am ospătat la masa mea. Când a servit cineva la marină, îi rămâne, aşa, un fel de slăbiciune pentru camarazi.

O să aşez ici o masă lungă ca să încăpeţi toţi şi o să vă dăm nişte mâncăruri să vă lingeţi degetele. Dar ia spune, câţi sunteţi?

— Uite ce, e, dragă: o să fie greu să-i adun pe toţi. Afară de oamenii de cart, ceilalţi au permisie în oraş.

— Dacă-i aşa, lasă vorbă cuiva ca atunci când se vor întoarce, să-i trimită încoa'.

Le Gonidec n-avu încotro şi se învoi. Trimise pe Milo cu următorul bilet: „Avis. Camarazii care vor să mănânce bine şi pe gratis, sunt rugaţi să vină la ora şase seara la cârciuma «La bunul marinar» a lui Le Tallec, din strada Tokio." Semnat: Le Gonidec.

Cap. 145 – O afacere gravă

După cum era de aşteptat, marinarii se grăbiră să vină cu toţii la masă şi făcură un chef straşnic. Musafirii ieşiră din cârciumă cam

chercheliţi, dar se ţineau dârz, numai Cartahu, care băuse cam prea mult, se clătina pe picioare. Cânta cât îl ţinea gura şi făcea gălăgie pe stradă. Fauvel şi cu Forgues se trudeau să-l potolească dar nu reuşeau. Ceea ce trebuia să se întâmple se întâmplă.

Cartahu se legă de nişte marinari japonezi şi americani, aceştia nu se lăsară nici ei şi se iscă o bătaie straşnică. Poliţia interveni şi fură conduşi toţi la poliţie în afară de Milo care se putuse strecura nebăgat în seamă.

Afacerea se aranjă dar de-abia a doua zi dimineaţă şi, când bieţii cheflii ajunseră în port, rămaseră încremeniţi: Submarinul francez dispăruse. Întrebară pe ici pe colo şi aflară ce se întâmplase.

— Ei drăcia dracului, tună Le Gonidec, acu' ce ne facem?

Întâmplarea fusese foarte simplă. Submarinele fuseseră acostate în altă parte a portului. Nu putuseră da de ei, deoarece Le Gonidec luase cu el patrusprezece marinari la chef şi ceilalţi nu ştiau unde se află camarazii lor.

Când, în sfârşit, ajunseră la submarin, îl văzură pe comandant pe punte.

— Hehehei, acu să te ţii! Comandantul e încruntat rău de tot, zise Fauvel.

— De unde veniţi? îi întrebă cu glas aspru comandantul.

— Domnule comandant, începu Le Gonidec, ni s-a întâmplat ceva foarte neplăcut…

— Da?…

— Ceva neprevăzut… Am fost atacaţi de nişte marinari englezi şi japonezi… Noi ne-am apărat… fiindcă nu ne puteam lăsa insultaţi… a venit poliţia şi… ne-a dus la comisariat…

— Unde v-a ţinut toată noaptea…

— Aşa e, domnule comandant… noi am voit să povestim cum a fost, dar nu era cine trebuia acolo aşa că… a trebuit să aşteptăm şi…

Comandantul se încruntă şi mai rău.

— Le Gonidec, făcu el, văd că mă minţi. Afacerea e mai gravă decât vrei să mă faci să cred. În timpul încăierării un om a fost ucis de o lovitură de pumnal.

— Vai de mine, domnule comandant! Vă jur pe ce am mai scump că ne-am bătut cu pumnii şi vă dau cuvântul meu de cinste că nimeni

nici gând n-a avut să ucidă… nici n-am avut cuţite la noi. Astea sunt bune pentru tâlhari, nu pentru marinari.

— Am primit un raport din partea amiralităţii şi raportul e limpede. Un marinar japonez a fost ucis şi marinarii francezi sunt învinuiţi de acest omor.

— Nu se poate… asta e o ticăloşie… Vă mai spun încă o dată, domnule comandant, că nici n-am avut cuţite la noi. Dumneavoastră ştiţi foarte bine că eu nu mint niciodată…

— Ştiu, dar poate n-ai văzut tot ce s-a petrecut.

— Ba am văzut foarte bine cum s-au petrecut lucrurile. Nu veţi bănui doar că se află vreun ucigaş printre marinarii dumneavoastră… E o greşeală… poate că nu e vorba de întâmplarea noastră. Mişună oraşul de marinari englezi, americani, japonezi, spanioli, italieni…

— Raportul e cât se poate de lămurit; se specifică în el că marinarii aceia fac parte din submarinul francez acostat în portul Yokohama.

— Atunci, nu pot să răspund decât, atât: cei care ne învinuiesc mint cu neruşinare şi cer să mă pună faţă în faţă.

— Bine, vreau să lămurim lucrurile cu orice preţ.

— Nici nu se poate altfel, domnule comandant… nu putem rămâne sub o astfel de acuzare gravă. Noi nu suntem apaşi şi nu trebuie să ne bănuiţi de omor ca pe nişte tâlhari de rând.

— Eu mă duc imediat la amiralitate; voi să nu vă mişcaţi de aici. La nevoie, voi trimite să vă cheme.

Apoi comandantul, care părea foarte supărat da această întâmplare, coborî pe chei.

Cap. 146 – Acuzatorul mincinos

— Ei, ce ziceţi de asta? cum vă place? făcu Le Gonidec. Nu m-aş fi aşteptat la aşa ceva odată cu capul: E ceva la mijloc şi trebuie să lămurim cât mai repede lucrurile.

— Şi când te gândeşti că numai eu sunt vinovat… făcu Cartahu amărât.

— Drept e ca din pricina ta a izbucnit cearta, zise Fauvel, dar acum nu e vorba de asta. Noi nu de bătaie suntem învinuiţi, ci de omor şi niciunul dintre noi n-a omorât, e sigur. E o greşeală la mijloc care

trebuie lămurită. O să ne spună comandantul când se va întoarce.

Bietul Cartahu era nemângâiat. Dacă şi-ar fi văzut de treabă, nu s-ar fi întâmplat nimic. Dar avea harţag la beţie. Cum se cherchelea niţel, avea gust de bătaie.

— Staţi să judecăm niţel, zise Forgues, după ce se gândi puţin. Suntem învinuiţi… dar de cine? Cineva care a fost faţă la o încăierare de marinari. Trebuie că ne pună faţă-n faţă cu acest cineva care să spună unde s-a petrecut bătaia. Se prea poate ca nişte marinari francezi pe care noi nici nu-i cunoaştem, să se fi luat la bătaie cu alţi marinari străini. Totul e să stabilim locul unde s-au petrecut lucrurile.

— Dar bine, omule, răspunse Le Gonidec, ai auzit doar ce spunea comandantul. Nu e vorba de marinari francezi ci de marinari de pe submarinul francez. Or, aici în port nu se află două submarine franceze pe cât ştiu eu…

— Aşa e… e ceva necurat la mijloc… să nu fie vorba de o răzbunare.

— Aşa e, fraţilor! strigă Fauvel, aşa trebuie să fie! Şi ştiţi pe cine bănuiesc eu? Pe Holeră. Numai el a fost în stare s-o facă.

— Zău, să ştii că aşa e. Să-i spunem şi comandantului.

— Lasă că au să se lămurească lucrurile, o să vedeţi voi, făcu Fauvel.

— Păi, noi ce vrem? Că de, nu prea e plăcut să te ia drept tâlhar de codru…

— Voi credeţi, întrebă Cartahu, că are vreo bănuială comandantul asupra noastră?

— Nu, ne cunoaşte prea bine şi ştie că nu suntem în stare de o astfel de faptă, dar de, nu-i prea convine nici lui afacerea asta, zise Le Gonidec.

— Răbdare, camarazi, acu' trebuie să se întoarcă şi comandantul şi vom vedea ce spune.

Trecuseră două ceasuri dar comandantul mai venea şi ofiţerul nu dădea semne de viaţă.

— Mie nu prea îmi place întârzierea asta, făcu Le Gonidec. Să ştiţi că discută cu ei.

— O să ştie el să ne apere, nu te teme…

În sfârşit veni şi comandantul. Toţi îl înconjurară îngrijoraţi.

— Dragii mei, zise el, lucrurile stau prost. Un denunţ primit de amiralitatea japoneză acuză formal pe marinarii de pe submarinul francez. Eu v-am luat apărarea dar amănuntele date de denunţător sunt atât de hotărâte că m-au pus pe gânduri.

— Mă rog, se ştie cine e denunţătorul? întrebă Le Gonidec.

— Da. A fost chemat şi va fi confruntat cu voi.

— Atunci totul se va lămuri… numai dacă omul acesta nu va fi un ticălos şi nu va voi să recunoască fără şovăire că s-a înşelat.

— Să dea Dumnezeu, dragii mei, dar în mare bucluc m-aţi băgat… Şi-apoi, peste cinci ore trebuie să pornim.

— Concurentul nostru îşi va amâna şi el plecarea.

— Aşa cred, dar n-aş vrea să ştie de întâmplarea asta.

— Bine ziceţi, dar când trebuie să aibă loc confruntarea?

— Peste un ceas.

— Atunci vom căuta să fim pregătiţi ca la vremea hotărâtă să putem pleca.

Cap. 147 – Martorul mincinos

Amiralitatea japoneză îşi urma ancheta şi era hotărâtă să procedeze fără milă. Chemă din nou pe comandantul Dartois, apoi trimise după marinarii submarinului francez. Îi adunase pe toţi într-o sală mare în care se aflau câţiva ofiţeri din marina japoneză. Denunţătorul se afla şi el acolo.

— Domnule, zise un căpitan japonez comandantului Dartois, acesta e omul care acuză pe marinarii dumneavoastră. Îi vom pune să treacă toţi, unul după altul, prin faţa lui şi vom vedea dacă recunoaşte pe cel care a înjunghiat, după cum susţine el, pe unul din marinarii noştri.

Le Gonidec se apropie de comandant şi-i şopti:

— Domnule comandant, întrebaţi-l pe denunţător unde s-a petrecut întâmplarea?

— Aşa e, ai dreptate, răspunse ofiţerul tot pe şoptite. Apoi, apropiindu-se de căpitanul japonez, îi făcu cunoscut cererea lui Gonidec.

Denunţătorul era un om de vreo patruzeci de ani, jerpelit, cu un chip viclean şi părea cam înfricat. Se dădea drept francez.

— Zici că ai văzut pe un marinar francez înjunghiind pe un marinar japonez. L-ai putea recunoaşte, dacă l-ai vedea? îl întrebă ofiţerul în limba franceză pe care o vorbea fără cusur.

— Da, domnule, căpitan.

— Numele dumitale?

— Daniel Garcin.

— Ce profesiune ai?

— Sunt… hamal în port.

— Eşti demult în Yokohama?

— De şase luni, domnule căpitan.

— Ai bilet de liberă petrecere în ţară?

— Da, poftim, răspunse omul întinzând o hârtia albastră.

— N-ai fost niciodată condamnat până acum?

Omul se tulbură.

— N-ai auzit ce te-am întrebat?

— Ba da.

— Atunci de ce nu răspunzi?

— Am avut, ce-i drept, câteva încurcături cu… poliţia… dar nu în oraşul ăsta.

— Şi susţii că ai fost de faţă la încăierarea dintre marinari?

— Da, domnule căpitan.

— Bine, jură.

— Jur că voi spune adevărul…

— Bagă de seamă. Noi suntem fără milă pentru cei care jură fals.

— Ştiu, domnule căpitan.

— Şi stărui în declaraţia dumitale?

— Da.

— Să ne spui mai întâi în ce stradă a avut loc scandalul care a dat loc la o încăierare între marinari aparţinând statelor prietene nouă?

— În strada Yeso..

— În ce loc anume?

— În faţa casei domnului Hozoki, armator.

— Minte! strigă cineva cu glas răsunător. Era glasul lui Le Gonidec. Încăierarea a avut loc în strada Tokio, la vreo cincizeci de metri de cârciuma lui Le Tallec, un fost marinar francez.

Acuzatorul se uită la Le Gonidec şi se cam sperie de mutra acestuia.

Se bâlbâi apoi zise că într-adevăr confundase strada, dar că-şi susţine acuzarea.

Ofiţerul japonez care procedase la interogatoriu, începu să aibă bănuieli. Atunci comandantul Dartois interveni. Ceru voie să pună o întrebare denunţătorului.

— Poftim, răspunse japonezul.

— Susţii şi poţi să juri că vei spune adevărul şi numai adevărul şi că nu eşti pus la cale de nimeni să faci depoziţia pe care ai făcut-o? Bagă bine de seamă la ce vei răspunde căci am informaţii care dezmint complet afirmaţiile dumitale. Ar trebui să mai fie şi altcineva alături de dumneata…

Omul se uită speriat la ofiţer.

— Da, sunteţi doi, reluă comandantul Dartois. Dumneata şi individul care te-a pus la cale să trimiţi denunţul la amiralitate.

Comandantul spuse aceste cuvinte într-o doară, dar o nimerise bine. Omul se fâstâci de tot, începu să bâiguie, se încurcă în explicaţii fără rost apoi nu mai vru să răspundă nimic.

Comandantul avu o lungă consfătuire cu ofiţerul japonez, apoi zise denunţătorului:

— Te văd tulburat… ţi-e ruşine de rolul pe care vrei să-l joci. Acum ştim ce să credem despre dumneata. Ai fost plătit ca să aduci învinuirea aceasta grozavă marinarilor francezi.

— Nu, nu, protestă omul, nu mi s-a plătit nimic…

— Şi fiindcă nu vrei să recunoşti adevărul, te vom pune faţă-n faţă cu complicele dumitale.

De data aceasta, ticălosul îşi pierdu cu desăvârşire cumpătul.

— Ştii ce te aşteaptă, îi zise ofiţerul japonez. În ţara noastră un jurământ fals e foarte aspru pedepsit.

Cap. 148 – O dovadă

Omul se simţi pierdut. Crezu într-adevăr că ofiţerii ştiau totul şi frica de pedeapsă îi dezlegă limba.

— Dacă-i aşa, mai bine mărturisesc tot. Am fost faţă la o bătaie între marinari şi l-am văzut pe acela care a înfipt cuţitul dar nu ştiu bine dacă era un marinar francez sau italian. Ceea ce e însă sigur e că

un om a fost ucis. Pe când povesteam întâmplarea într-o cârciumă din port, un individ s-a apropiat de mine şi mi-a zis aşa: „Dacă te învoieşti să spui că ucigaşul a fost un marinar francez, îţi dau cincizeci de lire. Douăzeci şi cinci înainte, restul pe urmă”. Cum sunt om sărac şi-mi câştig cu greu pâinea, am primit. Am greşit, îmi dau seama, dar mă căiesc şi vă rog să mă iertaţi.

Dar tribunalul ştia ce are de făcut.

— Bine. Vei fi urmărit pentru că ai jurat fals.

— Dar…

— Destul. Luaţi-l de aici, băieţi.

Marinarii japonezi se apropiară de pungaş şi-l luară pe sus.

— Vedeţi, domnule, zise comandantul Dartois, că oamenii mei sunt nevinovaţi. Drept e că marinarii francezi sunt cam iuţi la fire şi le sare repede ţandăra, dar ucigaşi… niciodată!

— Îi cunosc şi eu şi ştiu să-i preţuiesc, răspunse japonezul, de aceea mă şi miram ca unul din ei, să fie în stare de o astfel de faptă. Eu eram însărcinat cu ancheta şi la noi dreptatea se dă cui o are, indiferent de naţionalitate. Vom căuta acum, în înţelegere cu poliţia, să dăm de urmele criminalului. Dar, v-aş ruga să-mi spuneţi şi mie de unde aţi luat atât de repede informaţii aşa de sigure?

— E foarte simplu, răspunse comandantul Dartois. Avem pe bord ca supraveghetor pe un ticălos care a reuşit să fie numit de amiralitatea engleză. Zice că-l cheamă Higghins, dar eu bănuiesc că aparţine unei alte naţionalităţi, nu celei engleze. Omul acesta va fi în curând judecat şi condamnat. E un om care nu se dă în lături de la nimic şi e în stare de orice. Aţi avut şi dumneavoastră dovada.

Ofiţerii japonezi erau acum lămuriţi.

— Denunţătorul va fi pedepsit, zise unul din ei.

— Şi pe bună dreptate, adăuga altul.

Marinarii şi cu comandantul lor se întoarseră pe bord.

— Scăparăm şi de năpasta asta! zise Le Gonidec, oftând uşurat. Mă, da mare canalie şi Holera! Născoceşte fel de fel de ticăloşii ca să ne dea de râpă, dar nu-i merge. Oricum, e dat dracului, n-am ce zice.

— Drept e că e foarte iscusit în de-alde astea şi dacă şi-ar întrebuinţa deşteptăciunea la ceva mai bun, ar fi cu adevărat ceva de capul lui, răspunse Forgues.

Tocmai în clipa aceea sosi şi Higghins pe bordul submarinului. Fauvel, căruia îi plăcea să facă glume, zise, ca să fie auzit de englez:

— Mă băieţi, voi aţi auzit de încăierarea aceea în care a fost omorât un marinar japonez?

Higghins, care nu ştia sfârşitul afacerii, ciuli urechile.

— Nu, n-am auzit nimic, răspunseră marinarii.

— Şi ştiţi pe cine dau vina omorului? Pe un englez care poartă ochelari verzi şi haine cafenii. Se zice că ar fi pus pe un ticălos de hamal din port să dea lovitura.

— Păi atunci o să-l aresteze negreşit pe omul cu ochelari, făcu zâmbind Forgues.

— Ba bine că nu! Comandantul zicea mai adineauri că autorităţile japoneze au şi luat măsuri să fie arestat. S-a dovedit că el e făptaşul adevărat; fiindcă a pus pe hamal la cale să ucidă.

— Şi, desigur că o să fie împuşcat.

— Nu, în Japonia li se taie capul ucigaşilor.

— I-auzi!…

Higghins coborî degrabă din submarin. Când îl văzură plecat, marinarii se porniră pe râs.

— Ei, băieţi, i-aţi văzut mutra? zise Fauvel. I s-a cam apropiat funia de par englezului.

— Pun rămăşag că n-o să îndrăznească să se întoarcă pe submarin.

Cap. 149 – Un vapor în flăcări

Domnul Higghins părea într-adevăr foarte îngrijorat. Peste zi nu-l mai văzu nimeni, dar pe seară se hotărî totuşi să se arate pe submarin. Marinarii se prefăcură că ascund o mare taină şuşotind între ei, apoi Fauvel zise destul de tare ca să-l audă englezul:

— Ni s-a anunţat venirea unei bărci.

— Zău? făcu Forgues, bucuros să-şi bată joc de englez.

— Da, e barca poliţiei. Vine, pesemne, să caute pe cineva.

— Pe mine nu, zise Forgues.

— Nici pe mine, adăugă Fauvel.

Higghins, mai îngrijorat ca oricând, dispăru în interiorul submarinului. Jocul acesta se petrecu de două-trei ori, spre marea

bucurie a marinarilor, apoi se pregătiră de plecare.

Se înnoptase. Un întuneric de nepătruns.

— Ia uite-te colo, zise deodată Milo lui Le Gonidec, parcă se zăreşte o lumină.

— Da, am zărit-o şi eu mai demult, răspunse acesta.

— Oare ce să fie?

— Nu ştiu, am crezut la început că e un proiector, dar trebuie să fie altceva.

— Ia te uită cum străluceşte, din ce în ce mai tare. Lumina era mai întâi aproape albă, acum bate în roşu.

Marinarii se adunaseră toţi la babord şi priveau curioşi.

— O, o, ăsta e un incendiu, zise Forgues înspăimântat.

— Să ştiţi că e un vapor cuprins de flăcări, adăugă Fauvel. Aşa se pare.

— Da, nu mai încape nicio îndoială. Se auziră fluierături şi se produse o mare mişcare în port. Comandantul Dartois şi cu ofiţerii submarinului apărură pe punte.

— Dragii mei, zise el, arde un vapor în larg. Datoria noastră e să-i venim în ajutor. Amiralitatea ne trimite bărci. Îndată ce vor acosta în lungul vasului nostru, ne vom îmbarca.

Marinarii îşi făcură pregătirile. În curând sosiră şi cele două bărci de salvare. Fauvel, Le Gonidec, Milo, Martinvast, Cartahu se suiră într-una din ele împreună cu locotenentul du Bourdieu, Alţi şase marinari în cealaltă, apoi bărcile porniră.

Lumina crescuse, împrăştiind o pată mare roşie, care din când în când se ridica spre cer ca o vâlvătaie.

Ardea un mare vapor. Se auzeau ţipete, strigăte de ajutor. Lucrările de salvare începură imediat într-o ordine desăvârşită. În mai puţin de un sfert de ceas se aflau în jurul vaporului incendiat poate cincizeci de bărci în care fură transportaţi naufragiaţii.

Marinarii de pe vaporul incendiat, se aruncaseră în mare după ce-şi puseseră colacii de salvare. Era o privelişte înfiorătoare să-i vezi plutind la voia întâmplării în lumina flăcărilor, care deveneau tot mai înspăimântătoare.

Barca în care se afla Le Gonidec şi cu alţi marinari, salvase şase americani.

Unul din ei povesti că pe vapor se afla benzină. Aceasta luase foc şi incendiul se propagase cu o repeziciune neînchipuită. Până să se prindă de veste, douăzeci de persoane pieriseră în flăcări.

Vaporul ardea mereu. Tabloul era grozav şi măreţ în acelaşi timp. Vaporul părea o torţă uriaşă care se scufunda încetul cu încetul în apă.

Se mai auzi un pârâit prelung, mii de scântei se înălţară spre cer într-un vârtej ameţitor, apoi vaporul pieri în valuri. Urmă un întuneric de iad, care păru şi mai grozav după lumina aceasta vie de până atunci.

Fiindcă nu se putuse aduna toţi naufragiaţii, proiectoarele din port începură să-şi împrăştie lumina pe mare. Operaţiile de salvare ţinură multă vreme şi când nu se mai zări niciun naufragiat în valuri, bărcile se înapoiară la vapoarele lor.

Cei şase bărbaţi, pe care marinarii noştri îi scăpaseră, fură debarcaţi pe submarin. Cel dintâi care puse piciorul pe punte fu Milo. Le Gonidec îl urmă. Deodată zăriră o umbră, care se furişă prin întuneric.

— Cine o mai fi şi asta? Marinar nu cred să fie, zise Le Gonidec.

Se repezi la el şi-l apucă de umeri.

Era Higghins.

— Ce faci aici? se răsti Le Gonidec.

— Nu vezi? Mă cobor în cabină.

— Dumneata ştii foarte bine că e ordin să nu coboare nimeni acum. Atunci ce căutai?

— Nu ştiam de ordinul ăsta.

— Da, da, te duceai să strici iar ceva… ştim noi. Şi acu, fă bunătatea şi astâmpără-te, m-ai înţeles?

— Dar…

— Niciun dar, hai, cară-te.

Şi Le Gonidec îl apucă pe englez şi-l trase pe punte.

Higghins căută să se împotrivească.

— Ia ascultă, dar drept cine mă iei?

— Drept un ticălos, răspunse înfuriat Le Gonidec, şi tare aş avea poftă să te azvârl peste bord.

— N-ai să îndrăzneşti…

Dar Gonidec nu răspunse şi închise capacul care ducea în submarin.

Cap. 150 – Un nou incident

— Ce mai plănuia Holera? întrebă Forgues, apropiindu-se de Le Gonidec.

— Iar vreuna de-a lui, dar am sosit la vreme. Ticălosul voia să profite de faptul că erau toţi ocupaţi cu salvarea naufragiaţilor ca să strice ceva la submarin.

— Bine că l-ai putut împiedeca. Dar tâmpit mai e şi omul ăsta! Ştie doar că îl bănuim şi că dacă s-ar fi întâmplat ceva, cădea vina pe el.

— Îşi dă şi el seama că a pierdut partida, dar nu se lasă bătut. Oameni de-alde ăştia sunt îndărătnici şi nu se lasă cu una cu două.

— Dar ia spuneţi camarazi, întrebă după câtva timp Forgues, când pornim?

— N-am primit încă ordine, răspunse Le Gonidec.

— Doar n-om mucezi aici…

— Eu cred că vom pleca în zorii zilei.

— E gata tot?

— Da, aşa cred. Comandantul a controlat azi după-amiază motoarele de suprafaţă şi cele de scufundare. Toate erau în regulă.

— Atunci să ne culcăm fără grijă.

În port domnea o linişte desăvârşită. Vapoarele păreau adormite. Se zăreau numai luminile lor care se legănau uşor, răsfrângându-se în mare ca nişte stele uriaşe. Din când în când se auzea un fluierat şi apa plescăind câtva timp. Intra vreun vapor în port.

Marinarii submarinului coborâseră toţi în interior, numai oamenii de cart, rămăseseră pe punte.

— Comandantul nu s-a înapoiat încă pe bord, zise Le Gonidec.

— Nici ofiţerii, răspunse Forgues.

— Cât să fie ceasul?

— Zece.

— Ciudat, nu se întorc niciodată aşa de târziu.

— Să nu li se fi întâmplat ceva.

— Nu cred.

Trecu iar un ceas, apoi încă unul.

— E miezul nopţii şi nu s-a întors încă niciun ofiţer. Hotărât, se petrece ceva.

— Zău că m-a cam pus pe gânduri întârzierea asta, zise Le Gonidec.

— Dacă peste un ceas nu vine niciunul din ei, trebuie să mergem să cercetăm ce o fi. Ofiţerii noştri n-au obiceiul să rămână noaptea pe uscat. Să ştiţi că nu e lucru curat.

— Poate i-o fi poftit ofiţerii japonezi la masă.

— Cam lungă masă, n-am ce zice.

— Ai dreptate, trebuie să fie altceva.

— Doar nu veţi fi crezând că au intrat în pământ.

Marinarii erau din ce în ce mai îngrijoraţi.

— Datoria noastră e să vedem ce e cu ei, zise Le Gonidec.

— Aşa e, răspunse Fauvel, trebuie să se ducă doi din voi la amiralitate. Eu sunt gata, vii şi tu cu mine, Le Gonidec?

— Numaidecât.

O barcă de serviciu se afla lângă submarin… Cei doi marinari se urcară în ea şi începură să vâslească din răsputeri. În curând cei de pe bord îi pierdură din vedere.

Unde să se ducă? Nici ei singuri nu ştiau, dar nădăjduiau să dea de urma ofiţerilor lor. Dacă ar fi fost nevoiţi să rămână pe uscat în interes de serviciu, o vor afla în curând. Debarcară în apropierea amiralităţii, dar nu găsiră pe nimeni afară de o santinelă care nu le înţelegea limba.

— Prost lucru, făcu Le Gonidec. Mi se pare că ştii vreo două boabe englezeşti, nu te-o înţelege?

Forgues îndrugă ceva pe limba asta dar soldatul nu-l pricepu.

Cei doi marinari erau foarte încurcaţi. Ce să facă şi încotro s-o ia?

— Mi se pare că va trebui să aşteptăm aici până la ziuă, zise Le Gonidec.

— Aşa mi se pare şi mie, răspunse Forgues.

— Dar dacă în vremea asta se întorc ofiţerii noştri pe submarin?

— Camarazii le vor spune că am pornit în căutarea lor.

— Aşa e. Oricum, mie nu mi se pare lucru curat. Stai, frate, s-o fi găsind pe aici cineva care să o rupă pe franţuzeşte.

— O fi, dar cum vrei să ştim noi care e acela?

— Ai dreptate.

Gardianul vru să închidă poarta, dar Forgues îl împiedecă. Omul se supără, ridică glasul şi cearta trezi din somn pe ofiţerul de gardă care dormea într-o cameră cu ferestrele la stradă. Ofiţerul ştia franţuzeşte.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el auzind pe Forgues repetând mereu: ofiţer, ofiţer… vreau să vorbesc cu ofiţerul.

— Căutăm pe comandantul nostru şi pe cei doi locotenenţi ai săi, răspunse Forgues.

— Şi credeţi că sunt aici la amiralitate?

— Nu ştim nici noi ce să credem. Au plecat de peste zi în oraş şi nu s-au mai întors nici până acum. Ne-am gândit că ne-am putea informa aici…

Ofiţerul japonez se uită la ei. Poate că îi credea beţi.

— Nu pricep nimic din ce-mi spuneţi.

— Să vedeţi ce e: ofiţerii noştri au dispărut şi nu le putem da de urmă.

— Ciudat… făcu japonezul.

Cap. 151 – Iarăşi complicaţii…

Cazul era într-adevăr ciudat.

Ofiţerul japonez era de serviciu şi nu putea părăsi postul. Telefonă comisarului portului, biroului inscripţiilor maritime, dar nu află nimic.

— Poate ar fi bine să telefonaţi la poliţie, zise Le Gonidec.

— La poliţie? Nu cumva bănuiţi că ofiţerii voştri au fost victimele unei agresiuni?

— Tot ce se poate.

— Şi cine să-i fi atacat? Noi, japonezii, îi iubim pe francezi şi nu cred să fi fost cineva în stare să-i atace.

— Din nenorocire nu sunt numai japonezi pe aici.

— Aşa e.

— Mai sunt şi englezi, germani, negri… şi portul mişună de haimanale.

— Dar nu pricep pentru care motiv să fi fost atacaţi.

— Atunci trebuie să vă punem la curent cu anumite fapte care vă

pot fi de folos în cercetările dumneavoastră. Avem pe bord un ticălos care îndeplineşte slujba de supraveghetor şi care ne e duşman.

Ofiţerul se uită nedumerit la Forgues.

— Poate vi se pare de mirare ce vă spun, dar aşa e, zise Forgues. Omul acesta ne e duşman; de altfel s-a mai petrecut de când suntem aici un incident care nu mai lasă nicio îndoială despre intenţiile acestui pungaş.

— Şi credeţi că omul acesta ar fi avut îndrăzneala să-i atace pe ofiţerii voştri? întrebă zâmbind cu neîncredere ofiţerul.

— Dumneavoastră vi se pare de necrezut, domnule ofiţer, dar dacă aţi şti prin ce am trecut noi cu individul ăsta, nu v-aţi mai mira. Ştiu că cele ce vă spun vi se par cam nelămurite, dar vă asigur că aşa stau lucrurile.

Ofiţerul era foarte încurcat, neştiind ce hotărâre să ia.

— Să aşteptăm până mâine dimineaţă, zise el marinarilor.

— Până dimineaţă? strigă Forgues. Dar poate să fie prea târziu. Vă rog, telefonaţi numaidecât la poliţie, poate că acolo vor fi ştiind ceva.

— Bine, am să telefonez, dar nu cred să aflăm mare lucru. Să încercăm, totuşi.

Ofiţerul japonez ceru comunicaţia cu poliţia; vorbi mai multă vreme cu persoana care era la celălalt capăt al firului, apoi puse receptorul la loc.

— Nici şeful poliţiei nu ştie nimic, zise el. Treceţi mâine dimineaţă pe la mine, voi vedea ce e de făcut.

Forgues şi Gonidec se priviră nemulţumiţi, dar înţeleseră că orice stăruinţă era de prisos. Salutară şi se retraseră. Ajunşi în stradă, se sfătuiră ce e de făcut.

— Eu zic, camarade, să ne întoarcem pe bord. Poate că ofiţerii noştri se vor fi înapoiat în lipsa noastră, zise Le Gonidec.

— Bine zici, răspunse Forgues, haidem.

Se înapoiară pe chei dar nu mai găsiră barca la locul unde o lăsaseră.

— A, dar asta e prea-prea!… exclamă Forgues.

— Cred şi eu.

— Fac prinsoare pe ce vrei că tot o ispravă de-a Holerei e şi asta.

— Ce dracu, n-o fi spiriduş să-şi vâre coada în toate părţile!

— Mai ştii!… Cercetară peste tot, coborâră o scară de fier prinsă de chei, se uitară în dreapta şi-n stânga dar nici urmă de barcă.

— Unde să fie, măi frăţioare, că doar aici o lăsasem? zise Forgues.

— Chiar în locul ăsta, aşa e, răspunse Le Gonidec. De dezlegat nu s-a dezlegat ea singură, o înţepenisem eu bine.

Marinarii se întoarseră pe chei. În clipa aceea patru umbre se iviră din întuneric şi un glas aspru spuse câteva cuvinte pe care Forgues şi Le Gonidec nu le înţeleseră. Vrură să spună şi ei ceva dar n-avură când. Se pomeniră înşfăcaţi de umeri cu putere. Crezând că au fost atacaţi, cei doi marinari se împotriviră din răsputeri şi fură cât p-aci să-şi biruie adversarii când în faţa lor năvăliră alţi câţiva, aşa că împotrivirea lor fu zadarnică. Li se puse cătuşe la mâini şi fură duşi la comisariat. Fuseseră luaţi drept nişte haimanale care pândesc noaptea pe chei şi arestaţi.

Cap. 152 – Interogatoriul

Forgues şi Le Gonidec fură ţinuţi peste noapte într-o odăiţă strâmtă unde nu se putea face o mişcare. Când se lumină de ziuă, crezură că vor fi luaţi imediat în cercetare, dar se părea că au fost uitaţi.

— Ce comedie mai e şi asta? zise Forgues. Arestează pe oamenii de treabă şi lasă pe pungaşi să se plimbe liberi. Cât vor fi având de gând să ne ţină în cocioaba asta, frate?

— Lasă, făcu Le Gonidec care era mai filosof din fire, o să ne vină rândul.

— O să bat în uşă ca să le aduc aminte că mai suntem şi noi pe-aici, zise Forgues şi începu să bată cu pumnii în uşă.

În curând un sergent deschise ferestruica şi strigă ceva într-o limbă străină, apoi închise ferestruica la loc.

— Bine făceam de rămâneam pe submarin, mormăi Forgues.

— De unde era să ştim noi ce o să se întâmple, şi-apoi nu era de datoria noastră să pornim în căutarea ofiţerilor noştri?

— Ai dreptate, n-am făcut decât ce se cuvenea.

Orele treceau şi nu venea nimeni să-i scoată de acolo. În sfârşit se auziră paşi greoi şi uşa se deschise lăsând să intre doi poliţişti, zdraveni şi voinici.

— Bine c-a dat Dumnezeul făcu Forgues.

Poliţiştii îi duseră într-o cameră foarte simplu mobilată cu un birou şi câteva scaune. Pe pereţi ordonanţe poliţieneşti scrise în limba japoneză. La birou şedea un om mărunţel, cu privirea saşie, care se uită duşmănos la ei. Un individ care stătea lângă el, servea de tălmaci. Iată întrebările puse de tălmaci şi răspunsurile marinarilor:

— Ce făceaţi noaptea pe chei?

— Căutam pe ofiţerii noştri care dispăruseră, răspunse Forgues.

— Te rog să faci bunătatea şi să nu-ţi baţi joc de noi şi să răspunzi cum se cuvine la întrebări.

— Cum era să căutaţi noaptea pe ofiţerii voştri care negreşit că dormeau la ceasul acela? Astea sunt mofturi care nu se prind. Adevărul e că hoinăreaţi pe chei ca să vă strecuraţi pe vreunul din vapoarele ancorate şi să furaţi.

Forgues şi Gonidec protestară cu indignare. Tălmaciul tradusese răspunsurile marinarilor, omuleţului de la birou, care era comisarul circumscripţiei. Acesta clătină capul, schimbă câteva cuvinte cu tălmaciul care spusese apoi marinarilor:

— Şeful nu crede un cuvânt din spusele voastre. E încredinţat că sunteţi nişte pungaşi primejdioşi, şi are de gând să vă trimită la închisoare.

— Spune şefului dumitale că se înşală, răspunse Le Gonidec care căuta să-şi păstreze sângele rece. Noi nu suntem pungaşi, ci marinari pe bordul submarinului francez ancorat în port şi nu dăm voie nimănui să ne ia drept pungaşi. Trimiteţi pe cineva să întrebe pe camarazii noştri şi vă veţi încredinţa de adevărul spuselor noastre.

Tălmaciul zâmbi cu răutate.

— E dreptul vostru să vă apăraţi, dar nimeni nu ne sileşte să vă credem. Toţi francezii spun, că sunt oameni de treabă şi dacă te-ai lua după ei, n-ar mai fi pungaşi pe lume. Din nenorocire pentru voi, ştim noi ce ştim şi nu ne lăsăm traşi pe sfoară.

— Înainte de-a ne învinui, e de datoria dumneavoastră să vă informaţi, zise cu mânie Forgues.

— Fii sigur că ne vom informa.

— De ce nu imediat?

— Nu primesc porunci de la dumneata.

— Nici noi, domnule, nu-ţi îngăduim să ne tratezi ca pe nişte răufăcători. Cercetaţi şi veţi afla că suntem, eu şi camaradul meu, marinari pe bordul submarinului francez, după cum ţi-am mai spus şi adineauri.

— Se poate să fiţi marinari, dar asta nu înseamnă că nu puteţi fi şi pungaşi.

— Domnule, bagă de seamă, dumneata insulţi marina franceză…

— Oho, nu ne lua aşa de sus, suntem noi obişnuiţi cu oameni de teapa voastră şi nu ne prea speriem…

— Nici nu caut să sperii pe nimeni, protestez însă în numele meu şi al camaradului meu, atâta tot.

Cap. 153 – Un comisar încăpăţânat

Discuţia aceasta ameninţa să nu mai ia sfârşit, când lui Forgues îi veni o inspiraţie fericită.

— După cum văd, dumneata nu vrei să mă crezi că azi noapte ne aflam în căutarea ofiţerilor noştri, zise el.

— Da, şi te rog să nu mai stărui fiindcă tot nu te crede nimeni.

— Dacă e aşa, telefonează la amiralitate, va răspunde că azi-noapte am fost acolo şi am făcut cunoscut dispariţia ofiţerilor noştri. Ce dovadă mai bună cereţi? La amiralitate ni s-a comunicat că nu se poate face nimic până la ziuă. Ne hotărâsem atunci să ne întoarcem pe bord şi să aşteptăm, când am băgat de seamă că barca noastră dispăruse de la locul unde o lăsasem.

Tălmaciul clătină capul cu neîncredere.

— Văd că sunteţi dibaci şi vă pricepeţi la vorbă dar pe noi nu ne puteţi înşela, degeaba vă trudiţi.

— N-ai dreptul să vorbeşti aşa până ce nu te vei încredinţa dacă, spunem sau nu adevărul, zise Forgues, Numai după aceea, puteţi face ce veţi voi, până atunci nu dau voie să vorbiţi aşa cu mine. Iar dacă nu vreţi să cercetaţi, vă vom reclama consulului nostru.

Ameninţarea aceasta păru să tulbure oarecum pe tălmaci, căci se aplecă spre omuleţul de la birou, şi-i spuse ceva pe şoptite. Apoi tălmaciul zise cu ironie:

— Bine. Dacă vreţi să vă plângeţi consulului vostru, să ne adresăm

lui. Vă previn însă că lipseşte din oraş.

— Şi nu-i ţine nimeni locul?

— Nu…

— Oricum, domnule, dumneata vezi doar bine că nu suntem hoţi şi nici haimanale care se aţin noaptea pe chei… Dacă te îndoieşti de identitatea noastră, cercetează unde crezi de cuviinţă. Te rog, nu ne mai chinui atât…

Dar comisarul şi cu tălmaciul nu aveau chef să cerceteze şi lucrurile s-ar mai fi tărăgănit cine ştie cât, când o a treia persoană intră în birou. Acesta purta uniforma de ofiţer japonez.

Forgues şi Le Gonidec îşi stăpâniră cu greu o exclamaţie de bucurie. Omul era chiar ofiţerul cu care vorbiseră peste noapte la amiralitate.

— În sfârşit vor afla cine suntem, zise el.

— Era şi timpul, răspunse Le Gonidec.

Ofiţerul vorbea acum cu tălmaciul şi cu comisarul de serviciu. Acesta părea foarte nemulţumit, dar se linişti în cele din urmă. Atunci tălmaciul se întoarse spre cei doi marinari.

— Domnilor, le zise el (acum le spunea domnilor), vom proceda la o anchetă în privinţa dumneavoastră.

— Trebuia s-o faceţi de la început şi să nu ne sâcâiţi atât, făcu Forgues.

Tălmaciul nu răspunse.

Ofiţerul vorbea mereu cu comisarul şi discuţia părea foarte însufleţită. Comisarul era un om încăpăţânat care credea că are de-a face numai cu pungaşi şi tâlhari. Se lăsa greu şi căuta să convingă pe ofiţer că dreptatea era de partea lui. În sfârşit se hotărî şi tălmaciul spuse că marinarii vor fi conduşi pe bordul submarinului ca să se încredinţeze dacă făceau într-adevăr parte din echipajul vasului francez. Apoi, vor vedea ce au de făcut.

Forgues şi Le Gonidec erau foarte mulţumiţi de întorsătura pe care o luaseră lucrurile.

Fură duşi sub o escortă de patru agenţi pe bordul submarinului şi-şi poate oricine închipui mirarea marinarilor când îşi văzură camarazii cu un astfel de alai.

— Ofiţerii s-au întors? fu cea dintâi întrebare a lui Le Gonidec.

— Nu, răspunse Fauvel.

— Şi englezul?
— E aici.
— Nu mai încape îndoială că e mâna lui la mijloc. Să-l întreb. Agenţii nu pricepeau o boabă franţuzeşte, dar ofiţerul care-i însoţise cercetă printre marinari şi se încredinţă că se petrecuse într-adevăr ceva neobişnuit.
— Bine, zise el lui Forgues şi Le Gonidec, voi vorbi cu comisarul portului şi vom porni în căutarea ofiţerilor dumneavoastră.
Cei doi marinari fură duşi din nou în faţa comisarului, dar acesta, cu toate stăruinţele ofiţerului japonez, refuză să-i pună în libertate. Afacerea devenea serioasă.
— Domnule, zise Forgues ofiţerului, nu înţeleg de ce nu ni se dă drumul. Aceasta e un abuz de putere şi comisarul dumneavoastră e nebun de legat.
— Aveţi răbdare, răspunse japonezul. Mă duc să vorbesc cu amiralul care comandă rada. Va trebui să recunoască nevinovăţia dumneavoastră.
Dar Forgues şi Le Gonidec nu fură defel liniştiţi de asigurările ofiţerului.
— Asta ne mai lipsea, făcu Forgues scos din fire.
— Tot o să trebuiască să ne dea drumul odată şi odată, după ce au să se lămurească lucrurile. Ceea ce mă îngrijorează însă e că nu ştim ce s-a făcut cu ofiţerii noştri, răspunse Le Gonidec.
— Poate că se vor fi întors pe submarin.
— Nu cred.
— Cum am putea afla?
— Să-l rugăm pe ofiţerul japonez care a fost atât de binevoitor cu noi să se ducă el să cerceteze.
— Ar fi o idee, dar nu mai e aici.
— De unde ştii?
— L-am auzit plecând.
— Să ne luăm bine pe lângă gardistul care ne păzeşte ca să-l cheme pe ofiţer.
Forgues chemă pe sergent, strigă cât putu, dar nu veni nimeni. Răcni mai tare şi apăru un alt sergent. Acesta însă nu ştia franţuzeşte. Se zgâi la marinari, dar clătină din cap fără să priceapă ce-i spun.

— Ei, drăcia dracului! zise Forgues. Halal să le fie japonezilor! Te bagă la răcoare aşa, din senin, şi când vrei să te dezvinovăţeşti, nici nu vor să te asculte. Dar nu se poate; trebuie cu orice preţ să se lămurească lucrurile.

Zicând aceste vorbe, Forgues începu să izbească în uşă cu pumnii lui zdraveni. Sergentul, înspăimântat, crezând că are de-a face cu un nebun, o luă la fugă.

Din fericire, ofiţerul japonez nu stătuse cu mâinile-n sân. Se dusese să-l caute pe amiral care era în acelaşi timp şi prefect maritim şi-l pusese la curent cu arestarea celor doi marinari. Stăruise ca aceştia să fie puşi imediat în libertate şi amiralul venise chiar el la comisar, care, neavând încotro, fu nevoit să le dea drumul.

Când auziră că au scăpat cu faţa curată, Forgues şi Le Gonidec nu aşteptară să li se spună a doua oară şi dădură fuga la submarin.

Cap. 154 – O veste la care nimeni nu s-aştepta

Care nu le fu uimirea când zăriră în chioşcul lui pe comandantul Dartois.

— Ei drace, dar asta ce-o mai fi? Că doar n-om fi visat!

Făcură semne spre vas şi barca submarinului veni să-i ia de pe chei.

— S-a întors demult comandantul? întrebă Forgues pe marinar.

— De azi dimineaţă.

— Împreună cu ceilalţi ofiţeri?

— Da.

— Şi ce-au spus?

— Au întrebat de voi.

— Ce i-aţi răspuns?

— Nu ştiu, eu aveam treabă prin lăuntrul submarinului şi n-am fost de faţă când au sosit.

Forgues se uită la Gonidec. Nu înţelegea nimic din toate astea şi fu şi mai mirat când îl auzi pe comandant întrebând:

— Dar pe unde aţi fost, băieţi?

Forgues îşi pierduse parcă graiul de mirare.

— Domnule comandant, răspunse atunci Le Gonidec, am pornit amândoi în căutarea dumneavoastră. Nu vă întorseserăţi pe bord şi

ne-am închipuit că vi s-a întâmplat ceva, bănuind pe Holera de cine ştie ce ticăloşie. V-am căutat pretutindeni şi… am reuşit să fim arestaţi şi băgaţi la răcoare.

— Cum adică, nu ştiaţi că?…

— Ce să ştim, domnule comandant?

— Staţi că e ceva suspect aici… acum înţeleg eu de ce vă uitaţi cu atâta nedumerire la noi când ne-am înapoiat pe bord. N-aţi primit rândurile pe care vi le-am trimis printr-un marinar de pe Victorious?

— Nu, domnule comandant, n-am primit nimic… altfel…

— N-a venit nimeni din partea mea?

— Nu, nimeni.

Comandantul întrebă pe vreo câţiva marinari dar aceştia răspunseră că nu venise nimeni în lipsa lui. Zise atunci ofiţerilor:

— Nu mai încape îndoială, marinarul de pe Victorious şi-a călcat consemnul şi o să-şi ia pedeapsa.

Iată ce se întâmplase: Comandantul Jackson poftise pe bordul vasului său pe ofiţerii submarinului francez, şi cum invitaţia se făcuse pe negândite, comandantul Dartois crezuse de cuviinţă să-şi anunţe marinarii că va lipsi câtva timp. Scrisese câteva rânduri şi le trimisese printr-un marinar englez dar acesta se întâlnise în drum cu nişte prieteni cu care se cinstise la o cârciumă până ce se ameţise de-a binelea şi adormise cu biletul comandantului în buzunar.

Astfel se lămuri o afacere care păruse la început foarte încurcată şi în care marinarii francezi crezură că e la mijloc mâna criminală a lui Higghins.

În momentul când să pornească mai departe, celor două submarine li se anunţă vestea că în China izbucnise războiul. Două tabere răzvrătite se băteau pentru posesia Shanghaiului şi marea era străbătută de crucişătoare care nu lăsau să treacă niciun vas. Raidul submarinelor noastre era deci întrerupt deocamdată. Trebuiau să rămână la Tokio până ce situaţia se va limpezi. Telegramele soseau din oră-n oră şi marinarii celor două submarine se duceau de le copiau de la amiralitatea japoneză unde erau afişate pe uşi. Cea dintâi telegramă fu următoarea:

„Lupta e dârză sub zidurile Shanghaiului. Însuşi Pei-Fu, şeful grupului guvernamental, dă imbold la luptă. Cei doi şefi ai

insurgenţilor Tchang-Tso-Lin la Nord şi Sunt-Yat-Sen la Sud se îndreptă spre Shanghai. Trupele din Manciuria au fost semnalate. Se aşteaptă lupta decisivă."

A doua telegramă era mai îngrijorătoare:

„Europenii care se află în Shanghai sunt ameninţaţi. Două mii de marinari aparţinând naţiunilor engleze, italiene şi spaniole au fost debarcaţi pentru a proteja pe conaţionalii lor".

Cap. 155 – Ştiri îngrijorătoare

Citirea acestei telegrame pricinui marinarilor de pe submarinul francez o mare îngrijorare.

— Tâlharii ăştia de chinezi ar fi în stare să măcelărească pe francezii care se află acum la Shanghai, zise Forgues.

— Ce, crezi că nu? făcu Martinvast îngândurat. Dacă trupele guvernamentale vor fi bătute, ce mai măcel o să fie în oraş!... Şi de, chinezii se pricep la de-alde astea. Se zice că ar fi un popor destul de inteligent, dar foarte crud. Să vă spun eu ce am văzut într-o împrejurare ca asta. Acum zece ani mă aflam la Peking. Venisem acolo pe un cuirasat, „Formidable", pe care l-aţi cunoscut şi voi. Se întâmplase să fie o revoluţie ca acum şi chinezii se înfierbântaseră rău de tot. Galbenii, care nu-i prea iubesc pe europeni, apucaseră să măcelărească vreo sută din ei şi înconjuraseră ambasadele. Amiralul Fournier care ne comanda ordonă imediat să debarce un număr de puşcaşi şi ne îndreptarăm spre Peking. Ce să vă spun, măi băieţi! Ştiţi şi voi că Pekingul nu e un port la mare. Am debarcat deci în golful Petchili şi am pornit-o pe jos spre Peking trecând prin Tien-Tsin, Tşo-Tşin şi alte oraşe cu nişte nume tot atât de caraghioase. Am făcut pe puţin două sute de kilometri pe jos, prin nisipuri şi pustietăţi, şi în lungul drumului ne-am războit cu sumedenie de duşmani. Afurisiţii de chinezi se pitulau peste zi dar de cum se înnopta, se furişau în dosul coloanei şi prindeau pe cei răzleţiţi. Când puneau mâna pe vreunul din ei îi tăiau nasul şi urechile şi ni le trimeteau nouă plocon.

— Mi se pare că le cam scorneşti Martinvast, zise Forgues căruia nu-i venea să creadă.

— Aşa crezi tu? întreabă şi pe Cartahu care a fost cu noi, să-ţi

spună el.

— Martinvast are dreptate, răspunse Cartahu, şi v-aş putea spune pe nume pe aceia care au fost ciopârţiţi de chinezi. Unul din ei a scăpat cu viaţă, dar e schilodit rău. E unul, Le Goff, breton din Morlaix. Dacă vă e cumva drumul pe acolo, duceţi-vă de-l întrebaţi şi o să auziţi ce-o să vă povestească. Ce-a pătimit, săracul!… Chinezii nu s-au mulţumit numai să-i taie nasul şi urechile, dar i-au smuls unghiile şi i-au retezat o mână. Nu ştiu cum de-a scăpat cu fuga şi s-a întors la coloană..

— Am făcut şi eu războiul în China, zise un marinar pe care-l chema Mahudec, şi am avut de-a face cu „Steagurile Negre”. Să te ferească sfântul să-i întâlneşti în cale… Sunt mai răi de o mie de ori decât sălbaticii. De aceea nici noi nu ne lăsam mai prejos. Cum puneam mâna pe vreunul din ei îl vedea pe dracu’, dar tare mi se pare că mutrele astea galbene nu simt nimic. Izbeşti în ei cât poţi. Şi nici nu clipesc măcar. Am văzut pe unii osândiţi la moarte, dar nici nu se sinchiseau.

— Chinezii ăştia sunt nişte fanatici, zise Martinvast. Au o lege foarte ciudată. Sunt încredinţaţi că după moarte Dumnezeu lor îi apucă de coadă şi-i trage drept în cer de-a dreapta Tatălui. De aceea nu le pasă dacă-i împuşti, numai capul să nu le tai că nu mai are Dumnezeu de ce îi apuca.

— Nu mi-ar fi tocmai îndemână să mă prindă unul de ăştia, mai bine un sălbatic, un botocud, făcu Fauvel.

— Ai văzut tu vreodată un botocud? întrebă Forgues cu ironie.

— Nu.

— Atunci de ce vorbeşti aşa?

— Am auzit şi eu de la alţii că sunt foarte sălbatici.

— Nu cred să fie mai răi ca galbenii, fu părerea lui Martinvast.

— Noroc că n-avem de gând să le facem o vizită.

— Cine ştie…

— Crezi că ne-or trimite şi pe acolo?

— De ce nu?

— Păi am pornit să facem înconjurul lumii mi se pare…

Forgues dădu din umeri cu dispreţ şi răspunse cu trufie:

— Ce importanţă are înconjurul lumii când conaţionalii noştri sunt

în primejdie?

Cap. 156 – Telegramele

Telegramele aduceau veşti tot mai îngrijorătoare. Răscoala chinezilor era în toi. Generalul Ou-Pe-Fouang nu putuse înfrânge rezistenţa răsculaţilor care erau acum la cincizeci de kilometri de Shanghai. Înaintau în grupuri compacte şi armata lui Kiang-Su, ajutată de a lui Tso-Lin se alipise de coloanele revoluţionare. La ultima oră se anunţă că generalul care apăra Shanghaiul se fortificase în oraş dar nu va putea ţine piept năvălitorilor.

Marinarii francezi îşi pierdeau răbdarea.

— Ce plăcere să ne pomenim blocaţi aici, zise Forgues.

— Ei şi? O să învăţăm limba japoneză, răspunse Fauvel. Cine ştie la ce ne poate prinde bine…

— Ia nu mai îndruga la prostii… eu vorbesc foarte serios. Pesemne că nu eşti în curent cu situaţia.

— Am citit şi eu telegramele… drept e că domnul Ou-Pe-Fouang nu prea stă bine.

— Nici noi.

— Ei aş!

— Niciun „ei aş!”

— E de prisos. Ştiu eu ce ştiu.

— S-auzim şi noi.

— Nu cumva crezi că vom fi mobilizaţi şi trimişi la Shanghai?

— Dar n-avem tunuri pe bord.

— Tot ce se poate.

— La nevoie au să ne pună.

— Lasă că vor fi trimis ei trupe destule acolo, nu ne-au aşteptat pe noi.

— Ştiu eu ce spun.

— Ce dracu, Forgues, nu mai fă atâtea mofturi. Dacă ştii ceva, spune-ne şi nouă.

Forgues se lăsă mai întâi rugat – după cum îi era obiceiul – apoi începu:

— Nu v-aş putea spune că lucrul e sigur, dar auzii mai adineauri pe

comandant spunând locotenentului Du Bourdieu: „O să avem de furcă!”

— Asta nu înseamnă că o să ne ducem să ne batem cu chinezii. Comandantul o fi vrut să spună că o să avem de furcă la trecerea noastră prin zona primejdioasă, atâta tot, fu de părere Le Gonidec.

— Să ştiţi că Le Gonidec are dreptate. Comandantul, văzând că nu putem face escală la Shanghai, a hotărât, desigur, în înţelegere cu ofiţerii lui Victorious să renunţe la această escală şi să treacă la larg.

— O să vedem noi. Mie însă nu-mi prea miroase bine.

— Ba eu nu m-aş da în lături să ciopârţesc vreo câţiva chinezi, zise Martinvast.

— Pesemne că nu te-ai săturat de război, măcar că te-ai bătut patru ani de zile ca şi noi.

— Nici mie nu-mi place războiul, după cum nu vă place nici vouă, dar dacă e de folos şi e nevoie să venim în ajutorul compatrioţilor noştri ameninţaţi, nu mă dau în lături.

— Bine-nţeles, încuviinţă Le Gonidec, dar n-avem nicio dovadă că francezii de pe acolo sunt în primejdie. De altminteri, guvernul trebuie să-şi fi luat măsurile trebuincioase.

— Să aşteptăm să vedem ce o să vină.

— Ceea ce e însă sigur, e că nu suntem gata de plecare, zise Fauvel.

— Poate că te înşeli, camarade, făcu Forgues. Ofiţerii noştri s-au dus să afle ce se mai petrece.

— Şi dacă ne mobilizează, meciul nostru cade în baltă.

— Pentru moment da, va fi însă reluat mai târziu.

— Ai dracului chinezi! Să mai fi aşteptat niţel cu răscoala lor.

— Mai curând sau mai târziu trebuia să se întâmple. De vreo câţiva ani China pare că se deşteaptă. S-a făcut republică şi fiindcă vede că nici aşa nu prea merge, vrea, pesemne, altceva.

— Numai de nu le-ar veni pofta într-o bună zi să se năpustească asupra Europei. Şi sunt sumedenie. Ar putea pune la bătaie o sută de milioane de oameni. Ce ne-am face împotriva atâtora?

— Ne-am apăra, asta am face. Toate popoarele din Europa s-ar pune împotrivă. Şi-apoi, am avea mijloace pe care chinezii nu le au.

— Cine ştie? Au făcut şi ei progrese şi nu trebuie să uităm că într-o vreme au fost mult mai înaintaţi ca noi. Se zice chiar că au cunoscut

înaintea noastră praful de puşcă.

— Că şi mult le-a folosit! Pe cât mai ţin eu minte din istorie, au mâncat de multe ori bătaie.

Conversaţia fu întreruptă de sosirea comandantului Dartois care se întorcea pe bord însoţit de ofiţerii săi.

— Dragii mei, le zise el, lucrurile merg prost. S-ar putea să fie în curând nevoie de noi şi mă văd silit să vă consemnez pe toţi pe bord. Dacă situaţia se va limpezi, voi ridica imediat consemnul.

Cap. 157 – Un rămăşag

Marinarii erau încremeniţi. Nu era defel o plăcere să rămâi pe bord. Dar primiră vestea fără să murmure. Erau soldaţi şi soldaţii trebuie să se supună ordinelor. Ca să le treacă timpul se apucaseră de pescuit dar peştele era rar în raza bătută într-una de helicele vapoarelor.

Din pricina răscoalei chineze, multe din vapoare se îndreptau spre Yokohama iar cele care trebuiau să plece din port, îşi făceau pregătirile.

Portul era, deci, într-o nesfârşită mişcare.

— Ia te uită colo un vas care mi-e cunoscut, zise Forgues. E Quevilly, pe care am servit înainte de-a intra în armată. Măi, ce mai corabie!

Într-adevăr, un vas cu patru catarge înainta majestuos în port. Forgues se uita cu mândrie la acest uriaş al mărilor.

— Spuneţi şi voi, băieţi, nu-i aşa că nici nu se poate ceva mai frumos ca un vas cu pânze?…

— E frumos, aşa e, dar trebuie să fie mult de lucru pe bord, răspunse Cartahu.

— Ei şi? Ce, nu cumva te sperii de muncă?

— Nu, nu de muncă mi-ar fi mie, dar mi-ar fi frică să mă caţăr pe catarge ca o pisică. Mai ales că sufăr de ameţeli şi dacă ar trebui să mă urc printre vergelele catargului, aş veni de-a berbeleacul şi mi s-ar strica, de!… frumuseţea.

— Te-ai deprinde.

— Să-mi văd chipul pocit? Îţi foarte mulţumesc!

— Nu, frate, să te caţări pe catarg. Eu, când m-am văzut întâia oară

sus pe vergea, drept să vă spun că nu prea mi-a fost la îndemână. Mă încleştasem de ce nimerisem şi mă uitam întruna în jos.

— Ei, vezi, tocmai ce nu trebuia să faci, zise Le Gonidec. Când eşti în vârful catargului, să te uiţi numai înainte, niciodată în jos.

— Lasă că nici ţie nu ţi-o fi mers mai bine întâia dată.

— Mă deprinsesem cu încetul. La vârsta de doisprezece ani eram ucenic de marină pe bordul unui vas cu trei catarge. Ajunsesem la urmă să mă urc în vârful catargului cu atâta uşurinţă de parcă m-aş fi urcat în podul casei.

— Ai avea şi acum îndrăzneala asta? întrebă Forgues.

— Îndrăzneala poate, dar nu sprinteneala. Mi-a trecut demult vârsta.

— Ia te uită, frate, făcu Fauvel de colo, ar zice cineva că e cine ştie ce lucru mare să te urci pe vergea. Eu, care în viaţa mea nu m-am urcat, pun rămăşag pe ce vreţi că mă sui ia, acu', până în vârful unui catarg.

— Zici numai.

— Ba o şi fac.

— Aş vrea s-o văd şi p-asta.

— Când pofteşti. Pe ce ne prindem?

— Pe o sută de franci.

— Ţin prinsoarea.

— Las' că te ştiu eu. Crezi că glumesc.

— Defel. Uite, dau suta în mâna lui Le Gonidec, dă-o şi tu pe a ta. O să vezi că nu numai tu eşti în stare să desprinzi luna de pe cer. Avem aici, prin apropiere un vas cu trei catarge, hai la el. Spune-i căpitanului că am făcut o prinsoare şi o să ne lase să ne urcăm pe vas.

— Da, dar uiţi că suntem consemnaţi şi nu putem părăsi submarinul.

— Să cerem voie comandantului.

— N-o să ne dea.

— Noi să încercăm. Uite-l colo, mă duc să-i spun.

Fauvel de apropia de comandant şi zise alăturând călcâiele:

— Domnule comandant, Forgues şi cu mine vrem să vă rugăm ceva.

— S-auzim. Despre ce e vorba?

— A sosit în radă un vas cu trei catarge care se cheamă Quevilly. Şi

fiindcă avem nişte prieteni pe bordul lui, v-am ruga să ne îngăduiţi să le dăm bună ziua.

— Vreţi să vă duceţi pe bordul lui Quevilly?

— Da, domnule comandant.

— Bine, duceţi-vă dar n-aveţi voie să zăboviţi mai mult de o oră.

— Ne ajunge. Vă mulţumim, domnule comandant.

Apoi Fauvel se duse să-şi caute camarazii.

— S-a făcut, le zise el. Ei, dragă Forgues, eu zic să-ţi iei rămas bun de la sută.

Forgues păru mai puţin liniştit, dar nu voia să-şi ia vorba înapoi.

— Haidem, făcu el, dar dacă o ţi să-ţi spargi căpăţâna, să ştii că nu sunt eu de vină.

— Lasă, dragă, nu te prăpădi aşa cu firea…

Se urcară apoi amândoi în barca submarinului şi Fauvel începu să vâslească.

Cap. 158 – O lămurire neaşteptată

Când traseră barca lângă Quevilly, un om se aplecă peste balustradă şi întrebă:

— Ce doriţi?

— Lasă-ne să ne urcăm pe punte şi-ţi vom spune, răspunse Fauvel.

— Nu e voie.

— Dar vrem să vă comunicăm ceva.

— Vă aud şi de aici. Spuneţi ce aveţi de spus.

— Camaradul şi cu mine am făcut o prinsoare. El zice că e în stare să se urce până în vârful catargului, eu am făcut prinsoare că nu o să poată, aşa că, înţelegi dumneata…

— Înţeleg că sunteţi beţi. Duceţi-vă de vă culcaţi.

— Păi…

— Niciun păi, hai, căraţi-vă.

Omul care vorbise şi care era, probabil căpitanul vasului, dispăru imediat.

— Nu-i chip, camarade, zise Forgues.

— Îmi pare rău, răspunse Fauvel.

— Rămâne pe altă dată.

— Fie, dar mai ţii prinsoarea?

— Ba bine că nu!

Când se întoarseră pe bordul submarinului, fură primiţi cu hohote de râs.

— Dar repede aţi sfârşit, zise Le Gonidec. Pesemne că Fauvel şi-a luat seama.

— Nu, dar căpitanul lui Quevilly a zis că suntem beţi şi ne-a trimis la culcare.

— Şi aţi amânat prinsoarea?

— Da.

Fauvel se uita zâmbind la camarazii săi.

— Spune drept, Fauvel, zise Le Gonidec, ţi-a părut bine că ai scăpat cu faţa curată? Cine ştie ce ţi s-ar fi putut întâmpla.

— Zău? făcu Fauvel.

— Pesemne că tu nu ştii ce e ameţeala care te cuprinde când te afli în vârful catargului, la treizeci de metri deasupra punţii.

— Mie nu mi-e frică, am trecut eu prin altele şi mai şi.

— Ei aş!

— Crede-mă. Înainte de a intra să-mi fac serviciul militar am fost zugrav de case şi de câte ori nu mă legănam în văzduh pe o scândură la o înălţime de douăzeci de metri, ba uneori şi mai mult.

— Se poate, dar erai legat.

— Aşa e, dar trebuia să te urci pe acoperiş ca să înţepeneşti frânghia. Uneori mă târâm pe burtă pe tabla de zinc alunecoasă şi fierbinte.

— O fi, nu zic, dar te ţineai de burlan, pe când pe vergea…

— Vergelele au funii.

— Au, dar se află la patruzeci de metri înălţime.

— Ei şi? Eu am lucrat la o înălţime de două sute cincizeci de metri.

— Mi se pare că ne spui la braşoave, Fauvel.

— Nicidecum. Spun adevărul.

— Unde ai văzut tu case înalte de două sute cincizeci de metri?

— Doar nu v-am spus că era casă.

— Atunci ai fi fost într-un balon?

— Nici asta, băiatule, dar am zugrăvit faţada turnului Eiffel.

— Aşa da. Dar vei fi fost legat?

— Defel. Uneori mă legănam în văzduh pe scândurica mea, cu bidineaua într-o mână şi cu găleata cu var în cealaltă.

— Dacă e adevărat ce spui, apoi eşti un om şi jumătate.

— Eu nu mint niciodată şi nici nu mă laud.

— Acu' înţeleg şi eu de ce ziceai că nu ţi-e frică. Numai că, să vezi tu, Turnul Eiffel stă pe loc, pe când catargul se mişcă.

— Să mă ierţi, dragă, turnul se mişcă şi el, bagi de seamă când eşti deasupra lui. Se zice că asta e o dovadă de soliditate.

— Atunci ţii şi-acum prinsoarea? întrebă Le Gonidec.

— O să vedem noi, răspunse Forgues.

O barcă se apropie de submarin. În ea se aflau doi ofiţeri japonezi care cerură să fie lăsaţi pe bord, ca să vorbească cu comandantul.

— Să ştiţi că o să aflăm noutăţi, zise Le Gonidec.

— S-ar putea, răspunse Forgues.

Dinspre oraş se auzea un vuiet ciudat, vânzătorii de ziare alergau strigând ştirile cele mai noi.

— Să vedeţi, băieţi, că au să ne trimită şi pe noi la Shanghai, murmură Martinvast.

Cap. 159 – În aşteptarea ordinelor

Consfătuirea dintre ofiţerii japonezi şi ai submarinului ţinu mult. După ce se sfârşi, comandantul zise oamenilor săi:

— Dragii mei, să ne pregătim de drum. Ne ducem la Shanghai, sau, în orice caz, prin apropierea lui. Lucrurile merg prost pe acolo. Răsculaţii au pus stăpânire pe port şi se pregătesc să prade oraşul. Europenii care se află în Shanghai, sunt în primejdie şi am primit ordine să ne îndreptăm într-acolo. Să se ia imediat măsurile trebuincioase, peste o oră pornim.

Apoi comandantul salută ducând mâna la chipiu şi intră în chioşcul său.

— Ei, ce vă spuneam? murmură Martinvast. Prevedeam eu că au să ne pună şi pe noi la contribuţie… era de aşteptat. Şi, zău că-mi pare bine. Călătoria asta devenise plictisitoare. O să mai vedem şi noi ceva nou…

— Bine zici şi o să avem de lucru, făcu Le Gonidec.

— Cu atât mai bine, începusem să prindem mucegai stând pe loc.

Higghins se apropia de ei şi întrebă cu sfială.

— Plecăm?

— Da, îi răspunse Forgues scurt, apoi adăugă, adresându-se camarazilor săi: dacă ne-ar lăsa păgubaşi chinezii de secătura asta, mare serviciu ne-ar face.

Englezul nu stărui. Înţelese că marinarii nu uitaseră faptele lui. Coborî în submarin, bodogănind.

— Ce a zis? întrebă Forgues.

— El ştie, răspunse Le Gonidec. Ne-o fi ocărând în limba lui.

— Secătura dracului!

Marinarii începură pregătirile de plecare. În curând toate fură gata.

Comandantul şi cu ofiţerii săi nu se clinteau din chioşc. Trecu o oră, apoi alta şi ordinele de plecare nu se dădeau.

— Ce-or fi aşteptând? făcu Le Gonidec. S-o fi schimbat ceva din program?

— Se prea poate, răspunse Forgues.

— Tare aş vrea să ştiu.

— Şi eu, dar nu putem întreba pe ofiţeri că…

Nu-şi sfârşi vorba şi comandantul ieşi din chioşc şi porunci:

— Un om la barcă!

Un marinar înaintă. Peste câteva clipe comandantul se îndreptă spre port.

Cap. 160 – La voia întâmplării

Pe bordul submarinului domnea neliniştea şi nesiguranţa. Marinarului nu-i place să stea multă vreme fără treabă. Odată ce s-a poruncit să fie gata de plecare şi ordinele au fost executate, vrea să şi pornească.

— Ce s-o fi tărăgănind atâta? întrebă Fauvel.

— Te pomeneşti că rămânem pe loc, răspunse Forgues. S-o fi potolit răscoala şi nu mai e nevoie de noi.

— M-aş mira.

— Atunci cuirasatele au fost de ajuns.

— Se poate. Dar cei de pe submarinul englez se pregătesc şi ei de

plecare?

— Nu, aşteaptă şi ei ca şi noi.

În sfârşit, comandantul se înapoie pe bord. Fără să-şi mai schimbe uniforma, duse fluierul la gură şi dădu ordinul de plecare.

În curând cele două submarine porniră unul lângă celălalt. Pluteau acum la suprafaţă deoarece meciul era întrerupt pentru câtva timp.

Cei doi concurenţi intrară în Pacific şi luară direcţia Vestului, ca să ajungă în marea Chinei. Timpul era frumos, talazuri aproape defel.

— E o adevărată plăcere să călătoreşti pe o vreme ca asta. Numai de-ar ţine, zise Fauvel care era cam guraliv din fire şi nu putea sta multă vreme fără să vorbească.

— Ba că n-o să ţină, făcu supărat Le Gonidec.

— Mi se pare că barometrul coboară.

— Ei şi?

— E semn rău. Şi-apoi, ne aflăm aici în regiunea taifunurilor şi a cicloanelor.

— Cine ţi-a spus?

— Martinvast.

— Martinvast e nebun.

— Mulţumesc, zise Martinvast, care îl auzise. Dacă e vreun nebun printre noi, apoi ştiu eu cine e.

Forgues interveni.

— Ia nu vă mai certaţi aşa, camarazi, ce dracu! Nu cumva apropierea războiului vă face atât de arţăgoşi?

— Eu nu sunt arţăgos, dar nu-mi place să mă ia cineva peste picior.

Venirea comandantului puse capăt discuţiei.

— Dragii mei, le zise el, vom rămâne la suprafaţă până la Shanghai, sau cel puţin până la insula Tsoung. Pe urmă vom vedea. La Tsoung trebuie să primim ordinele pentru a vedea ce avem de făcut.

— Au să ne înarmeze submarinul, domnule comandant? întrebă Forgues.

— Nu, rolul nostru se va mărgini în a sluji de eclerori ai flotei aliate care se află în faţa Shanghaiului.

— Aşadar, dacă vom fi atacaţi, nici nu ne putem apăra măcar.

— Fiţi liniştiţi… nu ne va ataca nimeni.

— De, nu se ştie!

Comandantul zâmbi şi-i întoarse spatele. Când îl văzură intrând în chioşc, Forgues zise lui Le Gonidec şi Fauvel care se afla lângă el:

— Aţi văzut? O să servim de eclerori şi n-avem nici măcar o mitralieră pe bord. Dacă s-or năpusti chinezii asupra noastră, ne fac harcea-parcea.

— Eu cred că tot au să ne dea un tun, murmură Le Gonidec. O să vedem noi ce-o mai fi, când vom ajunge acolo!

— Eu, cred zise Fauvel, că o să fie lată rău.

— De unde ştii?

— Aşa-mi dau eu cu gândul.

— Nu-ţi fă inimă rea de pe acum. De multe ori îşi face omul inimă rea degeaba. Poate că până vom ajunge noi acolo, chinezii s-or fi potolit.

— Nu cred.

— Ştii ceva clar?

— Da, s-a primit o radiogramă – mi-a spus telegrafistul – şi zice că e lucru mare ce e pe acolo.

Tăcură. Pluteau în lungul coastei japoneze, la vreo cinci mile departe de ţărm.

— Mergem destul de repede, zise Forgues.

— Da, şi dacă vom merge tot aşa, o să ajungem în curând la strâmtoarea Van Diemen, răspunse Fauvel.

— Strâmtoarea Van Diemen?

— Ce, nu o cunoşti?

— Nici n-am auzit de ea.

— Aşa e, tu nu eşti un adevărat navigator.

— Nici nu spun că sunt. Sunt doar un marinar care a făcut războiul şi care a trecut prin multe, crede-mă.

— O, nu-ţi fac nicio imputare. Nu toată lumea a străbătut toate mările globului, zise Le Gonidec. Află deci, dragul meu, că această strâmtoare se află la sud-vestul Japoniei şi face să comunice Pacificul cu marea Chinei orientale.

— Ai fost şi pe acolo? întrebă Fauvel

— Da, şi cam pe unde ne aflăm acum, mi s-a întâmplat ceva foarte ciudat.

— Ce, ce? Povesteşte-ne şi nouă, camarade, ca să ne mai treacă de

urât, zise Forgues curios.

— N-a fost o glumă, crede-mă făcu cu seriozitate Le Gonidec, şi dacă ai fi fost în locul meu, nu ţi-ar prea fi fost la îndemână. Se petrec uneori lucruri pe care mintea noastră nu le poate pricepe.

— Povesteşte-ne, s-auzim şi noi.

Cap. 161 – O povestire fantastică

Le Gonidec tuşi, îşi drese glasul, şi după ce privi pe toţi la rând, începu:

— Mai întâi trebuie să vă spun că pe vremea aceea de-abia împlinisem patrusprezece ani, şi la vârsta asta tot mai ştii ce e frica. Aşadar, mă aflam ca ucenic de marinar, pe bordul unei goelete, La Monette, de trei sute de tone, care făcea serviciul prin apele Chinei şi ale Japoniei. Ehei, băieţi, pe atunci nu se mergea atât de repede ca acum! Se întâmpla să rămânem câte două săptămâni pe loc fără o adiere de vânt şi credeţi-mă, că nu prea ne venea la socoteală.

— Te cred. De altfel, mi s-a întâmplat şi mie aşa ceva, făcu Forgues.

— Şi, cum vă spuneam, cu toată vârsta mea fragedă, mă puneau uneori la cârmă, fiindcă eram un bun timonier.

— Ai rămas până în ziua de azi.

— Lăsaţi complimentele încolo. Cum stăteam o dată aşa şi mă uitam drept înaintea mea, auzii lângă mine un zgomot ciudat, ca şi când ar fi bătut cineva din palme. Fiindcă eram singur pe punte – santinela nu era pe acolo – îmi închipuii că se va fi aflând vreun marinar în vârful catargului care făcea zgomotul ăsta. La început nici nu mă sinchisii, dar bătăile începură să devină mai puternice. Veneau negreşit dinspre mare. Nu cutezai însă să las bara ca să mă uit peste bord, dar parcă mi se făcu frică. De cu seară marinarii povestiseră nişte istorii grozave care îmi rămaseră în minte. Plescăiturile urmau necontenit. Mă apropiat deci de balustradă şi privii. Zării atunci o făptură ciudată care avea aparenţa unui liliac uriaş. Dihania bătea din când în când din aripi, apoi se lăsa în apă. Rămăsei nemişcat uitându-mă speriat la locul unde pierise dihania. Era o lună de se vedea ca ziua. Văzui apoi deodată un chip înspăimântător, galben ca ceara, cu ochii căscaţi. Vrui să ţip dar n-avui putere şi… leşinai.

— Ţi se năzărise pesemne ceva, zise Forgues râzând.

— Da de unde! Când mi-am venit în simţiri, marinarii mi-au povestit ce-a fost. Mă speriasem de un înecat legat de o vergea pe care se mai aflau pânzele şi pe care vântul le mişca încoace şi-ncolo.

— Multe se mai văd pe mare, zise oftând Forgues, şi dacă e cineva superstiţios, are de ce-şi pierde uneori cumpătul. Uite, eu, care nu sunt fricos din fire ştiţi şi voi asta – la optsprezece ani credeam încă în strigoi şi stafii. Mă crescuse bunica şi biata bătrână ne povestea seara, mie şi lui frate-meu, fel de fel de năzbâtii. Pe bord, camarazii, care ştiau că tot mai cred în comedii de astea, se întreceau care de care să-mi povestească istorii cu draci şi strigoi. Aşa într-o seară (mă aflam atunci pe Pemmican) pe când eram de rând la roată şi stăteam singur, gândindu-mă la cine ştie ce poveşti de astea, zării ceva ciudat plutind departe pe mare. Mă uitai mai cu încordare şi mi se păru că văd un om care păşea peste valuri. Omul era ca o lumină şi înainta foarte repede. În curând îi desluşii capul, ochii, mâinile şi picioarele. Înspăimântat începui să ţip. Veni şeful echipajului şi mă întrebă ce s-a întâmplat. Eu îi arătai năluca bolborosind: „uite… şefule… colo… un om care merge pe valuri”. Şeful izbucni în hohote şi mă întrebă dacă nu cumva am înnebunit. Ceea ce mi se păruse mie că e un om, nu era decât un nor în forma unui om, luminat de razele lunii. Ce ziceţi, de prostia asta a mea?

Marinarii râseră cu poftă.

Cap. 162 – Milo e mâhnit

Submarinul înainta mereu, urmat de Victorious, care se ţinea la o mică depărtare de el. Se înnoptase. Milo aprinse luminile. Pe bord el făcea slujba de lampagiu şi se achita cu punctualitate de însărcinarea lui. Îl puneau, de altfel, şi la alte treburi, deoarece se făcuse un marinar desăvârşit. Învăţase multe de la Le Gonidec şi din lecţiile făcute cu comandantul. Prinsese gust de călătorit şi se hotărâse să rămână marinar.

În seara asta însă, se simţea adânc mâhnit şi-l cuprinsese o tristeţe nelămurită. Prevedea că va dura încă multă vreme călătoria şi că va mai trece mult până să-şi revadă surioara.

Ce va fi făcând ea? Va fi primit scrisorile lui? Bietul băiat simţea cum i se strânge inima de grijă ca nu cumva să fie bolnavă. Dacă ar muri în lipsa lui?

Milo se trudea zadarnic să gonească din minte aceste gânduri triste, dar nu reuşea. Le Gonidec, care îl vedea mâhnit, încercă să-l mângâie.

— Ce e cu tine, băiatule? Eşti trist şi îngândurat în seara asta. Nu cumva eşti bolnav?

— Nu, şefule, n-am nimic.

— Atunci de ce eşti trist? Lasă, puiule, nu-ţi fă inimă rea, fii şi tu filosof ca mine… Nu cred că te simţi nenorocit printre noi. Toată lumea te iubeşte, faci parte din familie – cum s-ar zice. Nu cumva ţi-e dor de-acasă?

— Parcă mi-ar fi şi parcă nu mi-ar fi, şefule.

— Păi… atunci ce ţi-e?

— Sunt trist fiindcă mă gândesc la surioara mea. Tare mă tem să nu i se fi întâmplat ceva.

— Prostii… Ce putea să i se întâmple? Nu mi-ai spus că e la nişte oameni de treabă care o îngrijesc ca pe copilul lor?

— Ba da, şi sunt sigur că nu se simte nenorocită, dar e atât de slăbuţă… de plăpândă, mititica… Dacă s-ar îmbolnăvi!…

— Ia nu mai vorbi prostii! Fii bărbat, ce dracu'! Am lăsat şi eu fiinţe dragi acasă, dar dacă ar fi să mă gândesc în fiecare clipă că o fi vreunul bolnav sau o fi murit, aş înnebuni, Linişteşte-te, dragul meu, o să-ţi găseşti surioara sănătoasă, ascultă ce-ţi spun. De altfel, o s-o revezi în curând.

— Aşa crezi dumneata?

— Ba sunt sigur de asta.

— Dar o să întârzie mult călătoria din pricina afurisiţilor de chinezi.

— Nu, fiindcă n-o să stăm cine ştie cât în apropierea Shanghaiului. Ai auzit şi tu ce a spus comandantul. Vom face numai pe eclerorii. Odată misiunea noastră împlinită, ne vom urma călătoria şi… gata. Noi am trecut prin toate porturile hotărâte în itinerarul; vom rămâne doar ceva mai mult la Shanghai – atâta tot.

Milo zâmbi. Păru că a crezut tot ce-i spusese Le Gonidec, dar în adâncul sufletului său, mâhnirea şi îngrijorarea dăinuiau mereu.

Cap. 163 – Războiul!

Vom trece peste micile şi neînsemnatele incidente întâmplate în drumul de la Yokohama la Shanghai. Într-o dimineaţă, pe o vreme splendidă, cele două submarine sosiră la Tsoung. Găsiră aici patru crucişătoare engleze, două japoneze, unul francez şi unul italian.

Milo crezu că se află la Shanghai, dar Le Gonidec îi lămuri că portul se află la câţiva kilometri de mare, la ţărmul unui râu numit Hoang-Pou.

Shanghai, oraş şi port fluvial al Chinei, capitala judeţului cu acelaşi nume, are vreo şapte sute de mii de locuitori. În oraş se găseşte un mare număr de meseriaşi şi o industrie importantă de manufactură. La Shanghai se importă bumbac, lână, panglici de mătase, plumb, fier, cositor, indigo, orez, zahăr, lemn de Santal, piper şi materiale de construcţie.

Chiar dacă Shanghai nu e propriu-zis o piaţă a ceaiului ca Hankoon, tranzacţiile privitoare la această marfă sunt neîntrerupte între Anglia, Statele Unite şi China.

Risipite în marea grădină care împrejmuieşte Shanghaiul, străbătută de canale în toate sensurile, târguşoarele şi oraşele bine populate, se înalţă de pretutindeni. Portul oraşului, cel mai apropiat de Marele Râu, astăzi cel mai comercial al imperiului şi în întreaga Asie, numai Bombay îl întrece.

Pentru a înfiinţa Shanghaiul, a trebuit dusă o îndelungată luptă cu solul şi clima, au trebuit întărite terenurile, tăiate canale în lung şi-n lat, secate mlaştinile, purificat aerul de miasme.

Două cartiere (foburguri) domină oraşul, acela al Tong-Katon-ului şi al Pountoung-ului. În cel dintâi se află cea mai mare parte a locuinţelor europenilor.

Submarinele se aţineau, după cum am mai spus, în apropierea Tsoungului. Se auzea de acolo bubuiturile tunurilor şi împuşcăturile.

Ultimele ştiri primite pe bord erau cât se poate de îngrijorătoare. O ciocnire avusese loc între armatele mareşalului Wu-Pei-Fou şi ale dictatorului Tciang-Tso-Lin. Mareşalul fusese bătut şi armata rebelilor era învingătoare. Până acum nu pătrunsese încă în Shanghai, dar se

pregătea să dea un nou asalt.

Amiralul englez care comanda flota aliaţilor, chemase pe bordul vasului său pe toţi ofiţerii crucişătoarelor adunate în jurul Tsoungului şi le dăduse în grijă să fie gata pentru orice eventualitate.

Dacă rebelii nu vor ţine seama de ultimatul trimis prin şeful escadrei engleze, vasele aliate vor porni în susul râului Hoang-Pou şi vor bombarda pe răsculaţi.

Apoi, dacă această demonstraţie nu va fi de ajuns, se va proceda la debarcarea soldaţilor. Flota aliată dispunea de patru mii de oameni pe care îi va trimite împotriva răsculaţilor ca să apere oraşul.

Nu era cine ştie ce lucru mare, dar trupele erau foarte bine înarmate şi soldaţii căliţi în războaie.

— E mare prăpăd pe acolo, zise Le Gonidec care privea înaintea lui pe mare.

— Aşa pare, dar eu nu pricep de ce cuirasatele care stau acolo degeaba nu dau iureş în sălbaticii ăia.

— Pesemne că n-a sosit încă vremea.

— Oricum, noi suntem de prisos azi.

— Până acum, da, dar nu se ştie. S-ar putea ca în curând să avem de lucru.

— Cu atât mai bine. Eu am început să mă cam plictisesc.

Apăru comandantul Dartois.

— Dragii mei, zise el, plecăm peste un ceas. O vom lua în lungul râului şi ne vom duce să vedem ce se petrece pe acolo. Râul e lat şi adânc, ne vom lăsa deci afund şi nu vom ieşi la suprafaţă decât în faţa Shanghaiului. Victorious ne va însoţi. Peste câteva minute, o şalupă engleză ne va aduce tunuri de 37 şi muniţii. Nu cred că va fi nevoie să tragem, dar trebuie să prevedem totul. Fiţi gata, băieţi.

Marinarii salutară şi comandantul intră în chioşcul său.

— Nu mai încape vorbă, făcu Fauvel, ăsta e război în toată regula. Să fiu al naibii dacă mă aşteptam la aşa ceva. Toată lumea zicea că s-a isprăvit cu războiul şi încă pentru multă vreme. Li s-a năzărit păcătoşilor ăstora de chinezi să se răscoale. Să fi fost eu în locul şefilor puterilor europene, îi lăsam să se măcelărească între ei fără să mă amestec.

— Dragul meu Fauvel, răspunse Forgues, judeci ca un neştiutor. Îţi

închipui doar şi tu că n-avem de gând să ne amestecăm între cele două tabere chinezeşti. Noi suntem aici pentru a ocroti pe ai noştri: Dacă răzvrătiţii pătrund în Shanghai, au să treacă prin foc şi sabie oraşul. Or, în Shanghai se găsesc destui francezi. Nu socoţi că e de datoria noastră să-i apărăm?

— Ai dreptate, sunt un dobitoc, recunoscu Fauvel. Dar crezi tu că o mână de oameni – adică aţâţi cât pot fi debarcaţi – vor putea ţine piept năvalei de sălbatici?

— Vom încerca să-i potolim cu ajutorul mitralierelor, al grenadelor şi al tunurilor. Las' că le vom veni noi de hac, n-avea grijă.

Cap. 164 – Milo stăruie pe lângă comandant

Flota aliată stătea mereu în expectativă. Dăduse un răgaz de douăzeci şi patru de ore răsculaţilor ca să răspundă ultimatului.

Răspunsul veni în sfârşit. Generalul Tchang-Tso-Lin sfătui pe europeni să se retragă şi să nu se amestece în treburile chinezilor. Răspunsul se încheia cu următoarea frază: „Nu recunoaştem autoritatea dumneavoastră. Dacă veţi debarca armată, o vom masacra fără milă."

Fură luate imediat măsuri foarte energice. Crucişătoarele înaintară spre îmbucătura râului şi stăteau gata să debarce. Trebuia însă să se asigure mai întâi că malurile nu sunt păzite şi trecerea e liberă.

Pentru acest serviciu de recunoaştere, se adresară personalului submarinului care trebuia să se lase în apă şi să iasă din când în când la suprafaţă pentru a se orienta.

Misiunea era din cele mai primejdioase deoarece era probabil că rebelii păzeau malurile râului pe care, desigur că făcuseră întărituri.

Comandantul Dartois, dădu ultimele instrucţiuni:

— Dragii mei, vom porni de îndată ce se va înnopta şi vom profita de faptul că avem lună plină.

În momentul acela, o şalupă aduse pe bordul submarinului două tunuri, două mitraliere şi muniţii.

— Uite cu ce o să astupăm ochii cui o avea poftă să ne privească prea de-aproape, zise Fauvel. Când să se dea semnalul de plecare, comandantul Dartois zise lui Milo, arătându-i şalupa care adusese

tunurile.

— Hai, şterge-o, băiete. Am vorbit cu comandantul escadrei şi m-am înţeles cu el ca să aştepţi pe bordul unui crucişător întoarcerea noastră.

— Cum, nu mă luaţi şi pe mine? făcu mirat băiatul.

— Nu, misiunea e mult prea primejdioasă.

— Domnule comandant, dar nu-mi veţi cere să-mi părăsesc camarazii în clipe de primejdie. Vreau să fiu alături de ei.

— Bravo, băiete! făcu înduioşat Le Gonidec.

Comandantul stătea la-ndoială. Misiunea era primejdioasă. Avea el dreptul să trimită pe acest copil la moarte?…

— Nu, băiete, nu se poate… trebuie să rămâi aici, zise el.

— Pentru ce, domnule comandant? întrebă băiatul. Nu fac şi eu parte din echipaj şi nu mă consideraţi şi pe mine ca pe un adevărat marinar?

— Da, dragul meu, eşti chiar un foarte bun marinar şi sunt cât se poate de mulţumit de tine. Eşti însă prea tânăr ca să iei parte la o astfel de expediţie. Dacă ţi s-ar întâmpla ceva, aş fi tras eu la răspundere.

— Nu o să mi se întâmple nimic.

— De unde ştii tu?

Urmă o tăcere, apoi copilul urmă:

— Domnule comandant, vreau să mă duc şi eu unde se duc camarazii mei. Fac parte din echipaj şi trebuie să iau parte la tot. Dacă mă veţi sili să rămân aici, îmi voi închipui că nu aveţi încredere în mine şi că mă luaţi drept copil.

Şi Milo se rugă şi stărui atât de comandant încât acesta se învoi.

— Aveţi grijă de el, zise comandantul lui Le Gonidec.

— Fiţi pe pace, domnule comandant, o să avem ochii-n patru.

— Mulţumesc, mulţumesc, domnule comandant! strigă Milo fericit.

Ofiţerul zâmbi şi-l mângâie pe obraz.

— Ai curaj băiete, vom face un bun soldat din tine.

Cap. 165 – Câteva presupuneri

Misiunea încredinţată submarinului francez era din cele mai

serioase. Era vorba să se afle dacă râul Hoang-Pou care ducea la Shanghai, era liber.

Va trebui mai întâi să pornească la suprafaţă în susul apei şi la cea mai mică alarmă să se lase la fund.

Această manevră putea fi foarte primejdioasă căci dacă un submarin se poate lăsa uşor în mare, îi e însă foarte greu s-o facă în apa unui râu a cărui adâncime e mai mică. Trebuia deci să manevreze cu mare băgare de seamă şi dibăcie ca să nu se împotmolească.

Comandantul Dartois avea pe bord harta în care erau indicate adâncimile râului Hoang-Pou. După ce o studie îşi adună oamenii şi le vorbi astfel:

— Băieţi, peste un ceas trebuie să plecăm. Pregătiţi-vă de drum. Misiunea noastră cere o mare şi neîntreruptă băgare de seamă. De îndată ce vom pătrunde în apa râului, trebuie să fim cu ochii deschişi. Pe coaste trebuie să se afle întărituri de unde cei care stau la pândă vor încerca să tragă asupra noastră. Poate că ne vom găsi chiar în faţa unor mine, deşi nu cred, totuşi noi trebuie să ne aşteptăm la toate. Vom înainta cu viteză redusă şi la cel mai mic obstacol suspect, vom stopa. Vă rog, deci, să fiţi foarte atenţi la comanda pe care vă voi da-o. O singură clipă de întârziere în executarea unei manevre poate provoca o catastrofă. Vă cunosc şi ştiu că sunteţi toţi buni marinari şi că mă pot bizui pe voi, totuşi am crezut de datoria mea să vă fac aceste recomandări.

După ce zise aceste cuvinte, comandantul se duse în chioşc unde îl aşteptau cei doi locotenenţi ai săi.

— Ohoho, băieţi, mi se pare că o să fie mare tămbălău, zise Forgues. Nu ştiu, zău, cum o să ieşim din încurcătură.

— Eu zic că dacă comandantul vrea s-o luăm în susul râului, şi-a dat seama că lucrul acesta se poate face, răspunse Le Gonidec.

— Negreşit, dar ne-a spus el singur că putem da de o mină. Dacă vom înainta încet şi cu băgare de seamă, ocolim primejdia.

— Eu numai de un lucru mă tem, zise Martinvast.

— De ce anume?

— De împotmolire.

— Greu. Un râu ca Hoang-Pou e destul de adânc.

— Se poate, dar ai navigat şi tu destul ca să ştii că îmbucăturile

râurilor sunt foarte primejdioase din pricina nisipului de la fund.

— Să sperăm că vom scăpa de primejdie, zise Le Gonidec.

Un marinar pe care-l chema Rion şi care mai navigase şi altă dată pe Hoang-Pou, zise că într-adevăr râul era foarte adânc dar că avea curenţi grozavi şi era mai repede ca oricare altul.

— O dată, povesti el, când mă aflam pe o balenieră, apa ne-a dus cu o viteză de opt noduri, încât a trebuit să acostăm la mal ca să nu ne împingă în mare.

— Ei şi? făcu Le Gonidec, ce înseamnă opt noduri pentru un vas ca al nostru?

— Ai dreptate, dar când ne scufundăm, motoarele noastre au mai puţină forţă.

— Chiar dacă s-ar întâmpla aşa ceva, nu e cine ştie ce. Vom fi împinşi în mare şi atâta tot.

— Sau vârâţi în nişte „siang”-uri.

— Dar astea ce-or mai fi?

— Sunt un fel de moviliţe de lut de pe malurile râului. Ne-am înnămoli în ele ca într-o grămadă de unt proaspăt şi pas de mai ieşi dacă poţi.

— Toate astea sunt numai presupuneri, zise Forgues. Îţi închipui şi tu, dragă Rion, că a prevăzut, el, comandantul, toate aceste primejdii şi nu ne-ar duce cu bună ştiinţă la moarte.

— Nu zice nimeni, dar nu poate prevedea omul toate.

— O să vedem noi ce-o fi, la ce să ne facem inimă rea de pe acum?

— Bine zici, murmură Le Gonidec. De altfel nimic nu ne face să credem că va trebui să ne lăsăm afund. Lucrurile se pot petrece, în linişte. Dacă nu se află forturi pe malurile râului, n-avem de ce ne teme.

— De! făcu Martinvast, chinezii ăştia n-or fi chiar aşa de tonţi. Dacă au pus mâna pe forturi, au să se şi folosească de ele.

— Eu cred că răsculaţii ăştia vor fi fiind nişte soldaţi de aceia de bâlci care nici nu ştiu să umble cu armele.

— Să nu zici una ca asta. Au făcut şi ei mari progrese de câţiva ani încoace. Nu i-au ajuns încă pe japonezi, drept e, dar nu sunt chiar aşa de neînsemnaţi precum crezi. Te pomeneşti că o să avem de furcă, băieţi, cu ei.

Cap. 166 – Un fricos

Le Gonidec puse capăt presupunerilor.

— Vorbim ca să n-adormim, vorba ceea. Noi să fim gata şi să ne pregătim aşa ca şi când am avea de-a face cu duşmani primejdioşi. E cel mai bun mijloc ca să nu fim luaţi prin surprindere.

— Bine zici, făcu Fauvel.

În momentul acela, Toto, papagalul submarinului începu să flecărească fără întrerupere şi nu fu chip să-l facă să tacă. Văzându-se prigonit, se refugie în interiorul submarinului.

Apăru comandantul.

— Băieţi, a sosit clipa. Sunteţi gata?

— Gata, domnule comandant, răspunse Le Gonidec în numele tuturor.

— Atunci, fiecare la postul său.

Higghins, care nu scosese de multă vreme un cuvânt, se apropie de comandant şi-i zise;

— Domnule, am fost însărcinat de către amiralitatea engleză să supraveghez condiţiile meciului dintre submarinul dumneavoastră şi al Marii Britanii dar nu vă pot urma deoarece ceea ce voiţi să întreprindeţi e în afara convenţiilor noastre.

— Vor fi fiind mai multe care nu intră în convenţiile noastre, ştii dumneata mai bine ca mine.

— Vă repet că nu pot lua parte la expediţia dumneavoastră.

— A, văd eu ce e. Ţi-e frică, dar n-am ce-ţi face. Ai voit să vii pe bordul vasului nostru, vei rămâne deci până la sfârşit.

— Nu aveţi dreptul să mă opriţi cu de-a sila.

— Dar dumneata, domnule, ai avut dreptul să ne trădezi? Hai, isprăveşte. Dacă nu eşti mulţumit, treaba dumitale.

— Vreau să debarc.

— Poftim, n-ai decât! zise comandantul dând din umeri cu dispreţ.

Higghins coborî în submarin bodogănind.

— Aţi văzut ce mutră făcea individul? zise Fauvel. Nu-i prea vine la socoteală.

— Cred şi eu. Îi e frică, derbedeului.

— Nu e de mirare. Oameni de soiul lui tremură în faţa primejdiei ca iepurii. Îmi pare bine că vede şi el niţel pe dracu.

Englezul auzise tot dar nu zise nimic. Se aşeză la locul său obişnuit, părând foarte amărât. Fauvel care era bun de năzbâtii, zise cu glas tare:

— Măi băieţi, eu zic să ne facem testamentul.

— Ai dreptate, camarade, n-ar strica.

Higghins îi privea cu ochii holbaţi. Omul acesta era un laş. Văzându-şi viaţa în primejdie, tremura ca o frunză.

Papagalul, care apăruse iar pe punte, striga din răsputeri:

„Good mornnig!... Good morinng, Holera!"

Deodată se auzi comanda:

— La posturile voastre!

După câteva momente, submarinul porni. Ţinu coasta până la îmbucătura râului Hoang-Pou. Aici câteva vase se încrucişau în apa râului, printre care şi câteva chineze. Marinarii acestora părură foarte miraţi când văzură submarinul.

— Ăştia se uită cam chiondorâş la noi, zise Le Gonidec.

— Văd şi eu. Poate că fac parte din trupele rebelilor şi se aţin pe aici ca să iscodească.

— Să ştiţi că aşa trebuie să fie.

— Să ne păzim, băieţi.

— N-avem de ce ne teme. N-au să îndrăznească să ne atace.

Submarinul mergea cu mare viteză. Malurile râului erau pustii şi urâte.

— Nu prea e vesel pe aici, băieţi, şi dacă ar fi să-mi petrec undeva concediul, mi-aş alege alt loc, zise Fauvel.

— Şi eu la fel, făcu Forgues.

Pâlcuri de ţânţari zburau prin aer. În curând se năpustiră asupra marinarilor.

— Aoleu, cum mai pişcă! strigă Fauvel. Mi-au băşicat mâinile.

Ca să-i gonească, Forgues aprinse nişte hârtie şi într-adevăr că ţânţarii se împrăştiară dar reveniră numaidecât. De-abia când se înnoptă pieriră de tot.

Cap. 167 – Focul se înteţeşte

Submarinul se afla acum cufundat în întuneric. Şi fiindcă nu era ameninţat de nimic, plutea liniştit la suprafaţă. Dar ca să nu se ivească vreo pricină de împotmolire, comandantul ordonă să se arunce ancora şi vasul rămase pe loc.

În juru-i domnea o linişte adâncă, sinistră. Oamenii stăteau pe punte şi vorbeau în şoaptă.

— Nu se aude nimic, zise Le Gonidec, parcă am fi într-un beci.

— Sau într-un cufăr, răspunse Fauvel. Uf, ce căldură!

— Ne-am putea îmbrăca, cu hainele de vară.

— Bună idee. Să-i spunem comandantului. Oare mult o să lâncezim aici?

— Ofiţerii noştri aşteaptă, pesemne ordine.

— Nu cred. S-au rânduit orele de cart, aşa că vom petrece noaptea pe loc.

— Mai bine aşa decât să hoinărim la întâmplare pe un râu pe care nu-l cunoaştem.

— Bag de seamă că e cam pustiu prin partea locului, murmură Forgues.

— Aşa pare, zise Le Gonidec. Poate unde se războiesc chinezii şi şi-or fi mobilizat flota în faţa Shanghaiului.

— Se poate, dar ar fi trebuit să-şi pună pază şi râului. Unde le-o fi capul, dobitocilor de chinezi?

— Pesemne că la ei războiul e altfel ca la noi.

— Mă, da' prost mai eşti! Doar n-or fi două feluri de a face războiul. Întâia şi cea mai de căpetenie condiţie când te baţi, e să nu te laşi împresurat. Acu, presupune că sosesc pe apa râului un număr de crucişătoare şi de cuirasate şi blochează Shanghaiul.

— Vor fi şi sosit.

— Crezi?

— De ştiut nu ştiu, dar zic şi eu aşa. Auzi împuşcăturile?

— Da, s-au trezit. Mai adineauri era o tăcere desăvârşită, iar acum uite că începe tărăboiul.

Într-adevăr, din depărtare se auzea detunăturile armelor. Din când în când, bubuitul tunurilor întrecea zgomotul împuşcăturilor şi al

mitralierelor.

Marinarii ascultau cu încordare, căutând să-şi dea seama ce se petrece şi după înteţirea împuşcăturilor sau potolirea lor, îşi spunea fiecare părerea.

— Ăsta, zise Forgues, e un atac de linie.

— Nu, răspunse Martinvast, e o încercare de debarcare. Asediaţii nu se mai pot sluji de tunuri, fiindcă duşmanul e prea aproape şi de aceea au recurs la mitraliere.

— Mi se pare că ai dreptate. Ia te uită, împuşcăturile au mai slăbit. Asta ce-o mai fi?

— Stai că acum începe iar. Auzi?

Lupta era grozavă. Comandantul şi cu ofiţerii ascultau şi ei rezemaţi de balustrada chioşcului.

— O, ia uitaţi-vă ce văpaie! strigă Milo.

— Arde şi încă bine, zise Le Gonidec. Răsculaţii au pătruns în oraş şi dau foc pretutindeni.

Împuşcăturile reîncepură cu mai multă furie.

— Asta e o luptă de stradă, făcu Martinvast. A pornit din mai multe părţi odată.

Flăcările se ridicau în văzduh. O lumină roşie, sinistră, lumina râul.

— Domnule comandant, zise Le Gonidec, aţi observat umbrele alea care par că vin spre noi?

Da, răspunse comandantul.

— Sunt corăbii, nu e aşa?

— De-ale chinezilor care fug, probabil, spre îmbucătura râului. În orice caz să fim cu băgare de seamă.

Mitralierele care fuseseră aduse pe submarin înaintea plecării, fură aşezate pe punte.

— Ia vino-ncoace, piciule, zise Le Gonidec lui Milo, hai să-ţi arăt cum se umblă cu jucărioarele astea. Nu se ştie dacă n-o să trebuiască să ne dai o mână de-ajutor.

Milo se apropia şi Le Gonidec îi făcu o lecţie în toată regula. Copilul, care nu era greu de cap, înţelese numaidecât ce i se explica. Le Gonidec îl puse să repete de două ori mânuirea armei, apoi îi zise încântat:

— Merge, băiatule, merge chiar foarte bine. Ştii să umbli cu

mitraliera ca şi mine.

Cap. 168 – O clipă de emoţie

Umbrele cele negre pe care le zăriseră marinarii, se îngroşau din ce în ce şi acum se văzură desluşit la lumina pârjolului.

— Sunt două vase de război, zise deodată Martinvast.

— Aşa e, să fim cu mare băgare de seamă, răspunse comandantul. Tunarii să fie la posturile lor.

Pe bord se aflau numai trei mitraliere şi un tun de 37 mm. Martinvast, ca fost tunar, se aşeză la tun. Fauvel, Le Gonidec, Forgues, Cartahu şi Milo îşi luară în primire mitralierele.

Situaţia era destul de neplăcută. Să iasă înaintea vaselor de război sau să fugă de ele? Comandantul se sfătui un moment cu locotenenţii săi, apoi ordonă să se ridice ancora. Lanţul scârţâi prelung, apoi submarinul se puse în mişcare.

— Motoarele de suprafaţă înainte! comandă căpitanul.

Motoarele începură să duduie şi vasul porni în susul apei.

— Bravo! exclamă Forgues, le ieşim înainte. Nu mi-ar fi plăcut defel s-o luăm la sănătoasa. Să vedem şi noi ce poftesc dumnealor…

— Fie că fac parte din trupele guvernamentale sau ale rebelilor, ei tot drept duşmani ne iau.

— Adevărat, de le-ar da în gând să parlamenteze cu noi.

— Uşor de zis, dar de unde să luăm un tălmaci?

— Chinezii înţeleg englezeşte.

— Nu se ştie. Ei, nu face nimic! Dacă ne vor ataca, le vom arăta că ştim şi noi să ne servim de mitraliere. N-am făcut doar degeaba războiul.

— Aşa e.

Se apropiau de cele două vase de război. Zăriseră probabil, submarinul căci îşi schimbară direcţia. Unul spre tribord, celălalt spre babord.

— Să vedeţi că au să ne atace, zise Forgues. Încearcă să ne prindă între două focuri.

— Nu face nimic, o să le dovedim că ne pricepem şi noi la ceva.

La ordinul comandantului, submarinul se apropie de mal. Datorită

curentului său slab, putu să se menţină fără primejdie la cinci metri de ţărm. Vasul chinez fu silit să renunţe la urmărire.

— Suntem la loc bun, zise Le Gonidec. Acum să aşteptăm…

Crucişătoarele se apropiau, apoi, când fură la o depărtare de vreo cincizeci de metri de submarin, se aşezară în aceeaşi linie.

Marinarii francezi stăteau gata să înceapă focul. Cu tot curajul său, comandantul avu o clipă de emoţie. Totuşi crucişătoarele chineze trecură fără să tragă! Şi de îndată ce depăşiră submarinul, porniră cu viteză.

— Văzuşi? zise Forgues, au luat-o la sănătoasa.

— Pesemne că s-au speriat de noi. Nu vor mai fi văzut până acum un submarin.

— Da de unde! Prea îi crezi înapoiaţi.

— Atunci?

— Ştiu şi eu? Poate că ne pregătesc vreo surpriză.

— Să poftească, n-au decât, o să le arătăm noi… făcu Le Gonidec semeţ.

— Eu zic, răspunse Fauvel, că e mai bine că nu ne-au atacat. Ce să te faci cu trei biete mitraliere şi jucăria asta de tun împotriva unor tunuri de mare calibru?

— Tunurile de mare calibru nu sunt întotdeauna nimerite, lămuri Forgues. Un obuz mititel de 37, poate pricinui uneori stricăciuni destul de serioase.

— Dacă ai de-a face cu vase de lemn, nu cu nişte coşcogeamitea cuirasatele, zise Le Gonidec.

Comandantul ordonă tăcere. De câtva timp asculta cu încordare. Lumina incendiului care până mai adineauri luminase râul, se potolise simţitor. Acum de-abia se mai zărea.

Trecură câteva minute. Deodată un fulger străbătu întunericul şi un proiectil trecu şuierând pe deasupra submarinului.

— Ticăloşii! strigă Fauvel. N-au cutezat să ne atace în faţă şi acum ne bombardează de la distanţă.

Comandantul dădu ordine repezi şi submarinul înaintă până la mijlocul râului apoi se lăsă afund. Adâncimea era în locul acela de vreo douăzeci de metri. Duşmanii luminau mereu apa cu proiectoarele. Nemaizărind submarinul pe care-l bombardaseră,

crezură că l-au scufundat şi-şi urmară drumul.

Prin periscopul său, comandantul îi observa; când nu mai văzu lumina proiectoarelor, dădu ordin ca submarinul să se ridice la suprafaţă.

— Le-am jucat festa chinezilor, zise vesel Fauvel. Dobitocii! Sunt încredinţaţi că ne-au trimis pe lumea cealaltă.

— Manevra a reuşit, răspunse Forgues, dar a fost destul de primejdioasă căci dacă o luau în susul apei, treceau peste noi. Şi când te gândeşti că eram numai la patru sau cinci metri sub apă. Norocul nostru că au luat-o la vale.

Cap. 169 – Primejdie înlăturată

Cele două vase de război zărite de francezi, aparţineau armatei răsculaţilor. Fuseseră însărcinate cu supravegherea râului deoarece fusese semnalată sosirea unei flote chineze. Veniseră deci până la îmbucătura râului Hoang-Pou, cercetaseră marea şi se pregăteau să se înapoieze dar fură împiedecate de crucişătoarele europene postate în apropierea insulei Tsoung.

Cu puţin înainte de a se lumina de ziuă, submarinul ajunse aproape în faţa Shanghaiului.

Două jonci, un fel de vase chinezeşti, încercară să fugă când îl zăriră. Submarinul ajunse unul din ele şi-i făcu prizonieri pe cei aflaţi pe bord. Aceştia erau în număr de cinci şi aveau nişte mutre foarte suspecte.

Jonca era încărcată cu arme şi muniţii. Nu mai încăpea îndoială că oamenii aceştia îi aprovizionau pe rebeli. După ce puse mâna pe tot, submarinul se înapoie la îmbucătura râului. Îşi îndeplinise misiunea. Ştiau că râul era liber şi că vasele aliaţilor îşi puteau urma cursul.

La ziuă ajunse unde se afla escadra şi comandantul Dartois se duse să-şi dea raportul comandantului şef.

— Am scăpat ca prin urechile acului, zise Forgues. Dacă nu ne lăsam în apă, cele două vase chinezeşti ne trimeteau la fund cât ai clipi.

— Nici vorbă că aşa s-ar fi întâmplat, dar ce s-au făcut? întrebă Le Gonidec.

— Uite-le colo.

— Unde?

— Lângă vasul acela englez.

— A, da, le văd.

— Sunt bine supravegheate.

— S-au aruncat singuri în gura lupului. Bine le-a făcut.

— Nu vă spuneam eu că sunt nişte dobitoci chinezii ăştia?

— Nu atât pe cât crezi tu, zise Martinvast. Poate că nu se pricep la război ca europenii, dar sunt vicleni şi dibaci. Trebuie să fii mereu cu ochii-n patru.

— În orice caz, acum nu mai avem de ce ne teme. Misiunea noastră s-a sfârşit.

— Poate că te înşeli, răspunse Le Gonidec.

— Zău?

— Dacă s-ar fi sfârşit, ne dădea de ştire comandantul. A venit acum rândul submarinului englez să-şi facă datoria. Dar o să vezi că rolul nostru de eclerori o să mai ţină încă multă vreme.

— Ce adică, exclamă Martinvast, noi facem muncă de torpiloare? Măcar de-am fi înarmaţi cum se cuvine…

De abia îşi sfârşi, vorba şi se auzi o explozie grozavă.

— O, o, strigă Le Gonidec, nu cumva s-or fi aflând şi mine pe aici?

Urmă o vie agitaţie printre vasele aliaţilor. Pe bordul submarinului se făceau fel de fel de presupuneri, dar în curând aflară ce se întâmplase. Ne aducem aminte că submarinul făcuse vreo câţiva prizonieri chinezi. Aceştia se aflau pe un vas (joncă) plină cu muniţii. Comandantul Dartois, remorcase vasul şi-l adusese la îmbucătura râului. Se îndreptase apoi spre vasul pe care se afla comandantul escadrei iar prizonierii fuseseră duşi pe un crucişător englez. Dar înainte de a-şi părăsi vasul, chinezii puseseră foc muniţiilor fără să fie văzuţi şi acestea explodaseră. Din fericire, submarinul francez acostase ceva mai departe, aşa că dezastrul se abătu pe un vas englez care însă putu fi reparat de bine de rău ca să nu se ducă la fund.

— Ei, ce vă spuneam eu? făcu Le Gonidec. Aşa e că nu sunt atât de proşti chinezii? Sunt al dracului de vicleni şi când nu te aştepţi te pomeneşti cu o lovitură ca asta. Dacă eram mai aproape de vasul acela al lor, ne duceam acum la fund.

— Lasă că o să vadă ei pe dracu. Comandantul englez o să-i înveţe minte, zise Forgues.

— Ba bine că nu! O să-i spânzure fără zăbavă.

Cap. 170 – O răfuială

Vasele aliate erau într-o mare fierbere. Cele englezeşti se apropiară de al comandantului şef. Luntri cu ofiţeri alunecau pe mare.

Comandantul escadrei îi chemase pe toţi comandanţii şi ţinea sfat cu ei.

Cei cinci prizonieri chinezi făceau, într-adevăr, parte din armata rebelilor. Ameninţaţi cu moartea, dădură toate informaţiile cerute şi ceea ce spuseseră era exact. Mărturisiseră că răsculaţii pătrunseseră în oraş şi că o armată de cincizeci de mii de oameni înainta spre coastă.

Şeful escadrei hotărî să procedeze la debarcarea trupei care să-i ocrotească pe europenii aflaţi în Shanghai.

În curând două crucişătoare engleze, un aviso (un fel de vapor) italian şi două spaniole, porneau spre îmbucătura râului Hoang-Pou. Cele două submarine însoţeau unităţile.

— O să le dăm o bătaie chinezilor să le treacă pofta, zise Le Gonidec.

— Te pomeneşti că au să ne ţină piept, fu de părere Fauvel.

— N-au vase de război atât de bine înarmate ca cele două crucişătoare engleze.

— Drept e că vasele astea au două au tunuri straşnice.

— Din cele cu tragere rapidă.

— Chiar şi aviso-urile sunt bine aprovizionate.

— Ce petrecere neaşteaptă! zise Fauvel râzând. Credeţi că o să debarcăm şi noi?

— N-ăi fi crezând că ne ducem în faţa Shanghaiului ca să admirăm priveliştea, răspunse Martinvast.

— Eu zic că noi o să rămânem pe submarin.

— Probabil, dacă nu vor fi având trebuinţă de noi pe uscat.

— Ce să facem noi pe uscat?

— Auzi întrebare! Să dăm iureş în chinezi.

— Cu ce arme?

— Dacă va fi nevoie, au să ne dea, n-avea tu grijă. Şi-apoi, avem şi noi mitraliere şi cu moriştile se poate face treabă bună.

— Eu, zise Martinvast, nu m-aş da în lături să culc vreo câţiva galbeni de ăştia la pământ. Am eu o veche răfuială cu dumnealor.

— Zău? făcu Fauvel.

— Chiar aşa, camarade. Ia te uită-te ici. Şi Martinvast arătă o cicatrice mare pe care o avea pe frunte.

— Credeam că o ai de la Gallipoli.

— Nu, rana asta am primit-o când Boxerii au atacat Legaţiunile din Peking. Măi, ce mai prăpăd a fost şi acolo! Noi eram două sute de puşcaşi şi ei erau pe puţin cinci mii. Le-am ţinut piept patru zile încheiate, dar duşmanul, al cărui număr sporea mereu, ne-a biruit în cele din urmă. Am fost făcut prizonier şi galbenii şi începuseră să mă pusă la chinuri, când ne-au sosit ajutoare şi am putut scăpa de moarte.

— Cum, ai fost pus la chinuri de chinezi şi nouă nu ne-ai spus nimic? strigă înfuriat Forgues.

— Multe nu v-am spus eu, fiindcă mie nu-mi place să mă laud, băieţi.

— Şi rana de pe frunte?

— O amintire de la chinezi. Îndată ce am căzut în mâna lor, m-au dus, cu încă patru camarazi, într-un fel de cocioabă, care le servea pesemne de post, şi ne-au legat de nişte stâlpi. Un diavol zdravăn – parcă-l văd şi acum – se apropie cu un cuţit în mână de unul din tovarăşii mei şi s-apucă să-i cresteze pielea de pe frunte, apoi îi scoase ochii.

— A, sălbaticii! exclamă Fauvel.

— După aceea, urmă Martinvast, veni rândul meu. Omul cu cuţitul s-apucă să-mi cresteze şi mie fruntea, dar în clipa aceea apărură puşcaşii francezi şi chinezii se împrăştiară ca vrăbiile.

— Cred că nu vei fi nădăjduind să dai acum de chinezul care te-a ciopârţit, zise Fauvel.

— Negreşit că nu, dar o să mi uşurez niţel sufletul să viu de hac la vreo câţiva din ei.

— Te-nţeleg, camarade.

Cap. 170.1 – Barajul de vapoare

Flota aliată înainta cu mare repeziciune. Scufundă câteva jonci chinezeşti pe care le întâlni în cale.

— Dacă nu vom întâlni decât vase de astea, zise Fauvel, le venim repede de hac.

— Fii pe pace, băiete, că ai să dai de adevărate vase de război, nu de fleacuri de-astea, răspunse Martinvast.

— Crezi?

— Sunt chiar convins. De vreo câţiva ani încoace, chinezii au făcut progrese. N-ai văzut şi pe la noi, în Franţa, „chipuri galbene”? Oamenii ăştia veneau să se instruiască în ţara noastră. Au profitat de invenţiile noastre. Dacă nu ne luăm măsuri, peste douăzeci de ani poate, locuitorii Imperiului Ceresc, vor fi gata să atace Europa.

— N-am ajuns încă acolo, slavă Domnului! zise Fauvel.

— De, cine ştie!

— Şi-apoi, ce să caute în Europa? Ce, nu le e bine la ei acasă?

— Se cunoaşte, băiete, că nu cunoşti istoria.

— Ei lasă, o să vii acum să-mi vorbeşti de năvăliri şi alte de-alde astea, dar ele erau bune în vremurile de odinioară, nu acum.

Convorbirea fu întreruptă de venirea comandantului. Primise prin T.F.F. instrucţiunile trebuincioase. Se apropiau de Shanghai şi trebuia să „cerceteze drumul” ca să se asigure că duşmanul nu aşezase baraje pe râu. Cele două submarine porniseră ca eclerori. Merseră câtva timp unul în urma celuilalt, apoi se alăturară. Înaintea lor, la o mică distantă, se zărea pe râu o dungă neagră.

— Ohoho, făcu Le Gonidec, mi se pare că se îngroaşe gluma. Chinezii şi-au aşezat colo capcanele.

— Parcă aşa s-ar părea, răspunse Forgues.

— Păi, să vedem şi noi.

Submarinele se apropiară. Văzură un număr de jonci care, înşirate unele lângă altele, alcătuiau un baraj puternic.

— Ia te uită, nişte vase!... zise Forgues.

— Trebuie să dăm de veste vapoarelor care vin în urma noastră.

— Nu duce tu grija, va fi făcut comandantul ce trebuie. Îţi închipui că nu stă el cu mâinile în sân. Nu mai lasă ocheanul din mână.

În clipa aceea se auzi ordinul: „Stop!”.

Submarinul francez se opri. Cel englez făcu la fel.

— Acu’ ce-o să mai vină? murmură Fauvel.

— Uite-te şi tu, răspunse Forgues. Crucişătoarele engleze înaintează. Au să înceapă imediat bombardamentul şi au să ridice în aer barajul chinezilor.

— Ce dobitoci! Cine a mai văzut să faci baraje din vapoare? N-aveau decât să aşeze mine în apă şi să facă o legătură zdravănă de năvoade, zise Le Gonidec.

— Pesemne că sunt încă destul de înapoiaţi, răspunse Fauvel.

— Nu vorbiţi în neştire; oamenii ăştia sunt şireţi ca vulpile şi nu se ştie ce surpriză ne pregătesc, îşi dădu cu părerea Martinvast.

După un ordin primit prin T.F.F., cele două submarine se înşirară în lungul râului ca să înlesnească trecerea crucişătoarelor engleze. Acestea înaintau cu mare repeziciune.

Deodată însă se opriră, se aşezară în linie oblică şi deschiseră focul, Obuzele lor, îndreptate cu precizie, făceau spărturi enorme în barajul de vase. Se vedeau sărind în aer, apoi cazând înapoi în sfărâmături, în apă gălbuie a râului.

În mai puţin de o jumătate de ceas, drumul fu liber. Crucişătoarele îşi urmară atunci calea, dar în curând fură silite să se oprească, deoarece înaintau cu greu în mijlocul sfărâmăturilor care umpleau râul. Încetul cu încetul însă ele porniră la vale duse de curent şi toate vasele primiră ordin să pornească mai departe.

Cap. 170.2 – O alarmă serioasă

Două vapoare chinezeşti de război se aflau de strajă în faţa Shanghaiului. Zărind pe inamic, începură să bombardeze vasele aliaţilor, dar văzând că crucişătoarele engleze sunt mai puternice, renunţară la luptă.

— S-au lăsat păgubaşi, făcu Le Gonidec cu satisfacţie.

— Cred şi eu! Ce vrei să facă două rable de astea împotriva unor vase prevăzute cu tunuri cu tragere rapidă?

— Dar aveau şi ei tunuri de mare calibru.

— Nu e destul să ai tunuri, trebuie să ştii să te serveşti de ele.

— Drept e, zise Martinvast, care, ca fost tunar, putea să judece mai bine ca oricine, că trag ca nişte ageamii. Din douăzeci de proiectile, niciunul nu ne-a nimerit. Trăgeau ori prea aproape, ori prea departe. Ar avea nevoie de ceva lecţii.

— Aşa e, râse Le Gonidec, dar nouă trebuie să ne pară bine; dacă erau mai îndemânateci, ne duceam până acum la fund.

Dar chinezii nu se dădeau bătuţi. Cele două vase de război care o luaseră la fugă, nu se mai zăreau şi, ceea ce era mai curios, celelalte vapoare care se aflau pe râu, o luaseră şi ele la sănătoasa.

— O, o, făcu Fauvel, mi se pare că le-am tras o spaimă… Nu prea par grozavi duşmanii ăştia ai noştri.

Râul era acum pustiu. Cât cuprindeai cu ochiul nu se zărea niciun vas, nici măcar o barcă.

— Ce să fie asta? făcu deodată Le Gonidec. Apa râului are o culoare ciudată.

— Aşa, zău. Până mai adineauri era galbenă, acum e verzuie. Şi petele astea cenuşii… parcă ar fi de smoală, răspunse Fauvel.

— Nu e smoală ci petrol, zise Forgues.

— Foarte sigur; de altfel ne putem încredinţa uşor.

— Nu se poate! Eşti sigur de ce spui?

Şi Le Gonidec, luând o găleată legată de o frânghie, o lăsă în apă şi o trase iar sus.

— Vedeţi? Aşa e că nu m-am înşelat?

— Ai dreptate. Se poate însă ca crucişătoarele engleze când au bombardat vapoarele chineze să fi sfărâmat vreun rezervor de petrol.

— M-aş mira.

— Să-i spunem şi comandantului.

— N-ar strica.

Le Gonidec şi cu Forgues se duseră la comandant care privea din chioşcul său cu ocheanul la râu.

— Domnule comandant, zise Forgues, iertaţi-ne că venim să vă deranjăm, dar se petrece un lucru foarte ciudat.

— Ştiu, petrolul…

— Chiar aşa, domnule comandant. Ia uitaţi-vă, arde ca şi când s-ar fi dat foc apei.

— Tocmai de ce mă temeam. Repede, repede, să pornim fără

zăbavă.

Focul înainta cu repeziciune. Stratul de petrol răspândit pe apă se aprindea din clipă în clipă şi în curând fu un covor de flăcări care înainta spre vapoarele aliaţilor.

Acestea trebuiră să fugă ca să nu fie împresurate de foc. Reuşiră să ajungă la îmbucătura râului. Odată ajunse acolo, cotiră la dreapta şi statură pe loc.

Focul se împrăştie pe mare unde dăinui multă vreme luminând sinistru, apoi se stinse.

Se înnoptase.

Comandantul escadrei, crezând momentul prielnic, dădu semnalul de plecare şi vapoarele de război, urmate de cele două submarine, porniră în susul râului cu cea mai mare viteză. Acum, când nu mai aveau de ce se teme, trebuiau să lucreze repede şi cu chibzuială.

Cap. 170.3 – Măsuri energice

— Ei, ce vă spuneam? zise Martinvast tovarăşilor, săi. Aşa e că trebuie să ne ferim de chinezi? Deşi nu sunt superiori în ce priveşte armamentul, sunt însă şireţi şi vicleni ai dracului. V-ar fi trecut vouă prin gând că se poate da foc unui râu?

— Eu, zău, nu mi-aş fi putut închipui aşa ceva. În orice caz, paguba lor. Nu cred că le-ar mai da mâna să deşerte tancuri întregi de petrol.

— Nici eu nu cred. Noroc că am scăpat cu faţa curată, dar dacă se întâmpla ceva la motoare şi nu puteam înainta, ne duceam pe copcă.

— Ba ne pârjolea ca-n frigare, căci ne cuprindeau flăcările din toate părţile. Acum, bine că a trecut. Peste câteva ceasuri vom fi în faţa Shanghaiului şi vai de cine o vrea să ne mai facă astfel de pozne.

Vasele de război înaintau cu multă repeziciune, îşi puteau da drumul vitezei deoarece era sigur că nicio mină nu se afla în râu.

Când se opriră în portul din Shanghai, îl găsiră pustiu. Chinezii bombardaseră câteva vase de comerţ aflate în port şi le scufundaseră. De aceea, şeful escadrei trebui să ordone suspendarea debarcării până la ziuă, ca să poată înainta în port.

— Am ajuns la destinaţie, acum să vedem ce o să mai fie, zise Fauvel. Ia auziţi!… împuşcături. Pesemne că nu s-au potolit încă.

— Ba eu cred că se bat cu îndârjire în oraş, răspunse Forgues.

— Probabil că se va ordona debarcarea unei companii.

— Nu e de ajuns. Ar trebui mai multe.

— Eu cred că nu e nevoie. Marinarii, dacă sunt bine înarmaţi, nu se tem nici de un regiment de chinezi.

— Uitaţi, făcu Martinvast, că răsculaţii trebuie să-şi fi asigurat cele mai bune posturi în oraş. De îndată ce vor zări trupele, îşi vor strânge rândurile şi vor căuta să se apere cu îndârjire!

— Lucrul e sigur, dar nu se vor fi aflând numai rebeli în oraş. Trapele guvernului nu vor fi stând nici ele cu mâinile în sân; când vor vedea că venim în ajutorul lor, vor căpăta curaj.

— Măi băieţi, toate bune, vorbim şi noi aşa, fără să ştim ce o să se întâmple. Dar se prea poate ca şeful escadrei să renunţe la debarcare.

— M-aş mira.

— Să fim cu răbdare.

Când se lumină de ziuă, comandantul forţelor aliate chemă pe bordul vasului său pe ofiţerii diverselor unităţi şi le dădu instrucţiunile trebuincioase.

Marinarii aşteptau îngrijoraţi cele ce se vor hotărî.

— Eu, zise Martinvast, dacă va fi nevoie de debarcat puşcaşi, sunt gata.

— Dar nu eşti infanterist, ci tunar.

— N-are a face, tunarul poate şi împuşca la nevoie.

— Nu cred să se ceară voluntari.

— Nu se ştie. În împrejurări de acestea, e trebuinţă de orice om care ştie să ţină o armă în mână.

— Mi se pare că şefii noştri nu se prea înţeleg; prea ţine mult sfatul. A trecut aproape un ceas de când s-au adunat.

— Şi dacă în vremea asta s-ar isca vreo încurcătură, n-am şti ce să facem.

— În locul comandanţilor au rămas locotenenţii lor.

Timpul trecea.

— În sfârşit! exclamă Forgues. Uite că se înapoiază bărcile.

— Acum o să ştim şi noi ce ne aşteaptă, zise Le Gonidec.

Când comandantul Dartois urcă pe submarin, marinarii se înghesuiră în jurul său.

— Băieţi, le zise el, s-a hotărât: debarcăm.

— Cu atât mai bine, făcu Martinvast.

— Pe bord vor rămâne numai patru mecanici. Ceilalţi oameni se vor alipi de infanteriştii, care fac parte din companiile de debarcare.

— Să sperăm că ni se vor da cel puţin puştile trebuincioase, zise Fauvel.

— Da, o şalupă engleză ne va aduce imediat arme şi muniţii.

— Vom lua cu noi şi mitralierele care sunt pe bord.

Cap. 170.4 – Prizonieri

Pe celelalte vase începuse agitaţia pregătirilor.

Se vedeau oamenii coborând în bărci. În curând sosi o şalupă care se aşeză în lungul submarinului. În ea se aflau şase marinari englezi şi un număr de puşti, baionete şi pachete de gloanţe.

Comandantul Dartois îşi încinsese centironul şi banduliera cu tocul revolverului. Cei doi locotenenţi se îmbrăcaseră şi ei în uniformă militară.

— Băieţi, zise comandantul, mă bizui pe voi. Ştiu că sunteţi viteji şi că nu veţi da înapoi în faţa primejdiei. Patru oameni vor rămâne pe bord, adică cinci cu domnul Higghins pe care nu-l veţi lăsa să debarce, deoarece omul acesta e în stare de orice. Haide, copii, coborâţi şi… cu Dumnezeu înainte!

Martinvast sări cel dintâi în şalupă apoi Forgues, Fauvel şi Cartahu împreună cu ceilalţi marinari. După ce coborî şi Le Gonidec, Milo se luă după el.

— Nu, băiete, tu nu! strigă comandantul.

— Nu mi-aţi spus chiar dumneavoastră, domnule comandant, că şi eu sunt un adevărat marinar? Fiţi pe pace, voi şti şi eu să-mi fac datoria, zise copilul.

Comandantul vru să se împotrivească, dar la urmă n-avu încotro şi se învoi. Le Gonidec făgădui să aibă grijă de băiat.

— Te vei aţine mereu pe lângă mine, îi zise el. Şi să nu-ţi fie frică. Dacă va încerca vreun chinez să te atace, voi şti eu să te apăr.

— Ştiu, de aceea mie nu mi-e frică. Să mi se dea şi mie o puşcă şi să vedeţi de ce sunt eu în stare.

— O puşcă? Nici prin gând să-ţi treacă… Nu ştii cum s-o mânuieşti.

— Trebuie să învăţ, şefule.

— Nu se poate, e prea grea pentru puterile tale.

— Prea grea? Atunci să mi se dea o carabină.

Şi atât stărui copilul, încât Le Gonidec trebui să-i dea o carabină Lebel şi o baionetă.

— Mulţumesc, zise băiatul, o să mă apăr din răsputeri dacă voi fi atacat şi, la nevoie, o să ştiu să mă slujesc de ea.

— Ştii s-o încarci?

— Nu e cine ştie ce lucru mare… poftim.

Şi băiatul încărcă, dovedind că nu era chiar aşa de neştiutor precum îl credeau.

Le Gonidec era totuşi îngrijorat. Se întreba dacă avea el dreptul să ia pe băiat cu sine. Îl ştia curajos, cu sânge rece, dar oricum… tot copil era.

Cât priveşte pe comandant, acesta se uita şi el îngrijorat la băiat.

Debarcară în curând. Cele două companii debarcate aşteptau ordinele. Ofiţerii, după ce făcură cercetări pe lângă răniţi, aflară că răsculaţii atacau în momentul acela palatul guvernatorului şi legaţiile străine. Cerură să li se arate locul unde se află aceste clădiri şi infanteriştii porniră pe strada plină de cadavre.

Dar de-abia făcură vreo sută de metri când se pomeniră atacaţi. Duşmanii, refugiaţi prin case, trăgeau asupra lor.

Câţiva marinari căzură. Le Gonidec se uită la Milo. Copilul nici nu clipi. Strângea cu nervozitate puşca în mână şi din când în când descărca un glonţ. Mai întâi şovăise, nu-i venea să tragă, sărăcuţul, dar când văzu câţiva camarazi căzând, înţelese că mila trebuie să dispară şi că a sosit momentul să se apere cu îndârjire.

Deodată, un grup de chinezi, adăpostiţi în dosul unui zid, începu să împuşte cu furie în marinari.

— Înainte, copii! strigă comandantul Dartois ridicând sabia.

Marinarii se năpustiră asupra inamicilor. Aceştia, după ce încercaseră mai întâi să se împotrivească, o luară la fugă urmăriţi de marinari.

Milo, atacat de un chinez, se apără vitejeşte cu baioneta şi-şi răni duşmanul care, o luă şi el la sănătoasa în urma camarazilor săi.

— Dă-i la cap! Dă-i la cap! răcnea Martinvast.

Dar o altă trupă de chinezi apăru care se împotrivi cu mai multă îndârjire ca cealaltă. Când văzură pe marinari năpustindu-se cu baioneta asupra lor, traseră, şi Le Gonidec, rănit de un glonţ la umăr, căzu.

— Ah, Doamne, eşti rănit, şefule? strigă Milo.

— Nu-ţi pierde vremea cu mine, piciule, du-te după ceilalţi. Eu… ce-o vrea Dumnezeu.

— Să te părăsesc? Niciodată! făcu băiatul şi îngenunche lângă rănit.

— Dar bine, nesocotitule, au să te ucidă!… du-te, hai, pleacă, nu mai zăbovi o clipă!…

— Poţi să te ridici de jos? îl întrebă Milo neluând în seamă cuvintele lui.

Le Gonidec încercă să se scoale dar durerea îl făcu să scoată un geamăt. Crezuse că fusese împuşcat numai în umăr, dar acum simţi că un glonţ îl nimerise şi în coapsă.

— Nu, nu… nu pot umbla… degeaba. Hai, pleacă… pleacă odată când îţi spun…

— Nu, şefule, nu se poate să te las singur aici. Dacă ne vor ataca, mă voi apăra.

Şi copilul îşi încărcă iar puşca.

Era hotărât la orice, şi, cu un curaj neobişnuit la vârsta lui, îşi aştepta duşmanul. Un chinez vru să se repeadă la el, dar copilul îl culcă la pământ cu un glonţ bine ţintit.

Ceilalţi marinari nu se lăsau nici ei, dar numărul duşmanului creştea din clipă în clipă.

Puşcaşii n-avuseseră noroc. Dăduseră peste nişte chinezi care, neputând pătrunde în centrul oraşului fiind respinşi de potrivnicii lor, se răzbunau acum pe marinari.

Totuşi nu se aşteptau la o împotrivire atât de dârză.

Puşcaşii făceau minuni, dar, în cele din urmă, copleşiţi de numărul duşmanului şi lipsiţi de muniţii, fură siliţi să se apere cu patul puştii.

— Nu vă lăsaţi! răcnea cât putea Martinvast, tot noi o să biruim… şi izbea unde nimerea cu o furie nebună.

Câteva clipe se făcea gol în jurul lor, apoi duşmanii, cărora le veneau mereu noi ajutoare, izbutiră să-i facă prizonieri.

Forgues era rănit uşor, de asemenea şi Fauvel. Ceilalţi căpătaseră şi ei, care o rană mai serioasă, care numai câte o zgârietură.

— Ticăloşii… ticăloşii!… răcnea Martinvast şi lovea cu furia disperării.

Deodată se simţi apucat de picioare şi tras la pământ. Ceilalţi marinari păţiră la fel şi toţi oamenii de pe submarin, în afară de Cartahu care fusese ucis în luptă, fură făcuţi prizonieri, legaţi fedeleş şi duşi într-o barcă, dincolo de râu, de către rebeli.

Le Gonidec, sprijinit de Forgues şi Milo, îşi urma tovarăşii.

— Au pus mâna pe noi ticăloşii ăştia, şi cu greu o să mai scăpăm din ghearele lor, murmură Martinvast.

— Nu se ştie, răspunse Forgues.

— Ba se ştie foarte bine. Sunt mulţumiţi că au făcut şi ei prizonieri pe câţiva europeni şi nu le-ar da drumul pentru nimic în lume.

Chinezii debarcară pe prizonieri pe malul stâng al râului Hoang-Pou, unde se afla un câmp de rezervă şi mai multe secţiuni de muniţii.

Prizonierii fură aşezaţi într-un ţarc din mijlocul câmpului şi se postară santinele în jurul lor.

— O să fie rău de noi, zise Fauvel

— Aşa mi se pare şi mie, răspunse Forgues.

— Fiarele astea sălbatice ar fi în stare să ne împuşte fără milă.

— Ehehei, asta n-ar fi nimic.

— Crezi că au să ne pună la chinuri?

— Cine ştie! Nu-ţi aduci aminte ce ne spunea Martinvast?

— Eu n-am pierdut nădejdea. Dacă soldaţii guvernamentalilor pun stăpânire pe oraş, au să dea iureş în păcătoşii ăştia de răsculaţi şi scăpăm cu faţă curată.

— Să dea Dumnezeu, dar nu prea cred.

— Oricum, stăm prost. Cui i-ar fi trecut prin gând aşa ceva? Am pornit să facem ocolul lumii şi am nimerit la nişte chinezi răsculaţi.

— N-am avut noroc şi pace…

Cap. 170.5 – Interogatoriul

În depărtare, dinspre Shanghai, se auzeau mereu împuşcături.

— Lupta e în toi, făcu Le Gonidec care stătea întins pe pământ.

— Nu sunt de părerea ta, răspunse Forgues. Împuşcăturile par să se apropie, deci rebelii dau înapoi. N-o să treacă mult şi-o să te pomeneşti cu ei aici.

— Nicio bucurie. Dacă vor fi siliţi să fugă au să ne măcelărească la iuţeală înainte de a fugi.

— Dacă vor mai avea timp.

Marinarii se aflau de vreo două ore în mâinile chinezilor, când o trupă de treizeci de rebeli, eu baioneta la armă, veni să-i ia de acolo.

— O, o, murmură Forgues, mi se pare că ne şi duc să ne împuşte.

— Şi fără să ne mai judece, zise Fauvel.

— Nu se sinchisesc ei de aşa ceva. Puţin le pasă lor de ce înseamnă legile de război.

Le Gonidec, sprijinit de Milo şi Forgues, îi urmă. Îi duseră în faţa unui cort, în vârful căruia flutura un steag multicolor. Aşteptară aproape trei sferturi de ceas, apoi un om îmbrăcat într-o uniformă încărcată cu fireturi, ieşi din cort însoţit de doi ofiţeri şi de un individ cu o chivără caraghioasă pe cap.

Acesta era un tălmaci. Primi ordinele maimuţoiului galonat, apoi zise cu o voce piţigăiată prizonierilor:

— Gradaţii să iasă în faţă.

Forgues, Le Gonidec şi Martinvast, ieşiră din rând.

— Generalul, zise tălmaciul, doreşte să vă pună câteva întrebări. Răspundeţi la ce vă va întreba, dar să nu minţiţi, altminteri veţi fi împuşcaţi, după ce, mai întâi, veţi fi puşi la chinuri.

— Vom spune adevărul, răspunse Forgues.

— Aşa să faceţi, făcu interpretul.

Se sfătui cu maimuţoiul în uniformă, apoi după un moment întrebă:

— De unde veniţi?

— Din Yokohama.

— Cine v-a trimis aici?

— Amiralul englez.

— Faceţi parte din companiile debarcate?

— Da.

— Câţi aţi fost?

— Nu ştiu, ceea ce ştiu însă, e că am fost mulţi şi că mai sosesc şi alte companii.

— Eşti sigur?

— Aşa am auzit.

Interpretul traduse generalului răspunsurile. Acesta păru că chibzuieşte şi spuse ceva pe limba lui interpretului. Vorbi apoi cu ofiţerii săi iar aceştia îşi făcură câteva însemnări.

— Să vezi acum ce de mai gogoşi o să le spun, şopti Forgues lui Martinvast.

Tălmaciul zise iar:

— Generalul întrebă câte vase de război au fost pe râu?

— Cincisprezece, minţi Forgues, şi au mai sosit şi altele la îmbucătura lui Hoang-Pou.

— E adevărat ce spui?

— N-am niciun interes să vă mint.

— Bagă de seamă, avem posibilitatea să controlăm spusele dumitale.

— N-aveţi decât. Am vrea însă să ştim ce aveţi de gând cu noi.

— Generalul va hotărî.

— Suntem prizonieri de război, vă rog să nu uitaţi asta.

— Pentru noi nu există prizonieri de război.

— Atunci e de prisos să ne mai cercetaţi. Dacă ştiam, nici nu răspundeam la întrebări. Credeam însă că în schimbul informaţiilor pe care vi le dau, vom fi lăsaţi liberi.

Interpretul zâmbi cu răutate.

— Nici prin gând să vă treacă.

— Bine, atunci nu mai răspund la nicio întrebare.

După cum vedem, Forgues căuta să înşele pe interpret. Reuşi-va el oare?

Cap. 170.6 – Planul de fugă

La un ordin al generalului, prizonierii fură conduşi înapoi în ţarcul lor. Când se văzură singuri, Le Gonidec întrebă pe camarazi:

— Ei, ce ziceţi de asta?

— Zău dacă ştiu ce să spun… răspunse Forgues.

— Să-ţi spun eu atunci: vor căuta să controleze minciunile tale, zise Martinvast.

— Numai să poată. Crezi că pocitaniilor astea care nu ştiu cum să se descurce după întorsătura pe care au luat-o lucrurile, le arde să se ducă să controleze?

— Atunci?

— O să vedem noi ce o să mai fie. Poate că, până să ia ei vreo hotărâre, trupele guvernamentale vor fi sosit aici.

— Bine ar fi să fie aşa.

— Eu cred, zise Martinvast, că o să se întâmple ceva nou.

De-abia terminase vorba şi chinezii veniră din nou, de astă dată însă luară cu ei nu numai pe marinarii gradaţi, ci şi pe ceilalţi.

— Unde ne-or fi ducând? se întrebă Forgues.

În curând ajunseră în faţa unei barăci făcută pe repezeală. Îi băgară pe toţi înăuntru şi zăvorâră bine uşa.

— Uite că ne bagă la închisoare; asta ne mai trebuia!… făcu Fauvel.

— Să nu ne speriem, zise Martinvast, ia auziţi… împuşcăturile se apropie din ce în ce. O să vedeţi că păcătoşii ăştia au s-o ia numaidecât la sănătoasa.

— Bine că nu ne-au legat decât mâinile. Vom putea alerga mai uşor.

Se înnoptă. Lupta dura mereu.

— Mare plictiseală să aştepţi, zise La Gonidec.

De câtva timp Fauvel se uita printr-o crăpătură a uşii.

— Ce se vede? îl întrebă Forgues.

— Văd la lumina lunii patru santinele cu puşca la umăr care se plimbă de colo până colo.

— Numai patru? Cam puţin. Dacă am fi liberi, le-am veni noi repede de hac.

— Aşa e, oftă Le Gonidec, dar vezi că nu suntem liberi.

— O să fim în curând, răspunse Fauvel.

— Dacă au să ne îngăduie.

— Să-i luăm pe neaşteptate. Să ne năpustim asupra lor şi să le facem de petrecanie; apoi, până s-apuce ei să se dezmeticească, să le luăm armele şi pe urmă…

— Şi pe urmă? întrebă Le Gonidec.

— Treaba mea.

Cap. 170.7 – Fuga

Martinvast păru atât de sigur de sine încât tovarăşii săi nu-l mai întrebară nimic. Ştiau că e foarte şiret şi ştie să se descurce uşor.

Aşteptară până ce intră luna în nori şi marinarii, unul după altul se strecurară prin gaura făcută în pământ la temelia barăcii.

Santinelele nu le putură ţine piept şi după ce le doborâră la pământ, Martinvast, Forgues, Le Gonidec şi Fauvel le luară armele şi cartuşierele.

— Luaţi-vă după mine, şopti Martinvast marinarilor.

Îi conduse la un depozit de muniţii care se afla prin apropiere. Cele două santinele care păzeau depozitul, fură de asemenea ucise şi le luară şi lor puştile. În depozit se aflau arme pe care marinarii puseră mâna la repezeală. Apoi Martinvast aprinse o legătură de paie şi o aruncă în grămada de gloanţe.

— Să fugim repede, strigă el.

Peste cinci minute, o explozie grozavă cutremură pământul şi limbi de foc uriaşe se înălţară în văzduh.

Răsculaţii, luaţi din somn, fugiră îngroziţi.

— Înainte, înainte, băieţi! răcni Martinvast camarazilor săi şi o luară cu toţii spre râu.

Pe mal se aflau câteva luntri. Goniră cu lovituri de baionetă pe chinezii aciuiţi în luntri, apucară lopeţile şi vâsliră din răsputeri până ce trecură pe malul celălalt al râului.

— Ei, ce vă spuneam eu, măi băieţi? făcu Martinvast, când puseră piciorul pe uscat. Acum trebuie să ne ferim să nu cădem iar în gura lupului şi să ne dăm seama unde ne aflăm. Auziţi ce prăpăd e colo. Să căutăm să dăm de trupele guvernamentale.

— Duceţi-vă voi, eu nu mă mai pot ţine pe picioare. Mă dor cumplit rănile şi nici nu mai pot umbla, zise Le Gonidec. Pe mine lăsaţi-mă aici.

— Ce mă, eşti nebun? făcu revoltat Martinvast. Să vină chinezii şi să-ţi reteze scăfârlia? Zici că nu poţi să umbli? Ei şi? O să te ducem pe braţe. Hei, băieţi, să veniţi vreo doi încoa'.

Doi marinari făcură un fel de scaun din puşti, puse în curmeziş şi-l urcară pe Le Gonidec în el.

— Bravo, acum la drum, băieţi, şi fiţi cu mare băgare de seamă să nu prindă javrele astea de veste.

Înaintea lor se întindea o stradă întunecoasă. Porniră în lungul ei, ţinându-se pe lângă zidurile caselor. În curând ajunseră într-o piaţă mare plină de cadavre.

Din faţa lor, începea un bulevard, la sfârşitul căruia se zăreau străfulgerând descărcăturile de armă.

— Într-acolo trebuie să mergem, zise Martinvast, dar să luaţi bine seama să nu greşim şi să tragem într-ai noştri.

Înaintară pitindu-se după copaci şi ajunseră în curând la locul de luptă. Dar în loc să dea de două trupe una în faţa alteia, văzură pe răsculaţii chinezi, încercând să spargă o uşă mare pe care scria: „Legaţia Franţei”.

— Am sosit la timp, zise Forgues. De două ceasuri Legaţia era asaltată de o trupă de rebeli, cărora le fusese cu neputinţă să pătrundă înăuntru. Cei care o apărau se luptau vitejeşte, dar slăbeau din ce în ce şi, cu tot curajul lor, vor trebui să cadă în curând învinşi.

Vreo treizeci de chinezi reuşiseră să se şi urce pe zidul Legaţiei.

Sosirea marinarilor schimbă însă faţa lucrurilor. Martinvast şi cu tovarăşii săi se repeziră la asaltatori, scoţând ţipete sălbatice, descărcând cu repeziciune puştile în grămadă, apoi începură să atace cu baioneta.

Răsculaţii, înnebuniţi de spaimă, crezând numărul inamicului mult mai mare decât era în realitate, se împrăştiară ca un stol de corbi, lăsând în urma lor mulţi morţi şi răniţi.

Personalul Legaţiei apărată de o mână de marinari numai, deschise numaidecât porţile eliberatorilor, şi aceştia rămaseră foarte miraţi când dădură cu ochii de ofiţerii lor şi cinci din camarazii lor.

— Dragii mei, le zise comandantul Dartois strângându-le mâna, bună idee aţi avut că ne-aţi venit în ajutor. Vedeam cu groază sosind clipa când vom cădea în mâna duşmanului. Ştiaţi, deci, că suntem aici?

— Ba defel, domnule comandant, răspunse Martinvast, numai întâmplarea ne-a mânat încoace. Dar, drept, să vă spun, nu lipsea mult ca să nu mai apucăm să ajungem până la dumneavoastră.

— Eraţi încercuiţi de rebeli în centrul oraşului?

— Ba ceva mai mult decât atât, eram prizonieri.

— Prizonieri?

— Da, domnule comandant, şi vă încredinţez că nu prea ne era la îndemână.

— Şi aţi reuşit să fugiţi?

— Nu fără multă greutate şi credeţi-mă că aceea care ne-au făcut prizonieri, îşi vor aduce aminte multă vreme de noi căci le-am aruncat în aer depozitul cu muniţii.

— Depozitul de pe malul drept al râului?

— Da, domnule comandant.

— Şi cum aţi putut face aşa ceva?

— Foarte simplu.

Apoi Martinvast povesti ofiţerilor săi ce se petrecuse. După ce sfârşi, comandantul îi strânse mâna şi-i zise:

— Aţi făcut o faptă vitejească, dragii mei.

— Ei aş! răspunse Martinvast. Am făcut şi noi ce-am putut, dar acum vom face tot ce ne va sta în putinţă ca să nu cădem iar în mâna duşmanului. Nu prea ştiu ce aveau de gând cu noi, dar mi se pare că nu era vorba să ne poftească la un banchet, ci mai de grabă, că aveau chef să ne cam schilodească mădularele. Îi cunosc eu pe dumnealor şi ştiu de ce sunt în stare. Pe câmpul unde ne aflam era o maimuţă de general, dat dracului, care nu prea părea să ne aibă la stomac. A pus pe tălmaci să ne cerceteze, dar i-am tras nişte minciuni de-alea, gogonate… Zicea că ar vrea să ştie câtă armată se află în oraş şi câte vase pe râu. I-am spus şi noi un număr care i-a băgat frica în oase.

— Generalul acesta e comandantul rebelilor, faimosul Pei-Hon-Khan.

— Nu ştiu dacă îl cheamă aşa ori altfel, dar ştiu că urât l-a mai făcut Dumnezeu. Făcea el pe grozavul în faţa ofiţerilor săi, dar acum i-o fi trecut pofta.

— Dacă am putea pune mâna pe el, răsculaţii şi-ar pierde capul şi zăpăceala care ar urma, ar fi în folosul nostru.

— Cine să mai dea de el, că o luase la fugă împreună cu ceilalţi de-i sfârâiau călcâiele.

Cap. 170.8 – În aşteptare

Oamenii Legaţiei care datorau viaţa vitejilor marinari, îi primiră cu mare prietenie şi le mulţumiră din inimă. Credeau primejdia înlăturată, dar după vreun ceas de la sosirea lor, o santinelă care stătea de veghe în etajul de sus, veni să spună că o nouă trupă de chinezi se apropie de Legaţie. Nu putea însă deosebi dacă sunt duşmani sau prieteni, din pricina întunericului.

— Mă aşteptam, zise comandantul Dartois. Au fost vestiţi de cei pe care i-aţi pus pe fugă şi acum vin în număr mai mare. Mai aveţi ceva muniţii la voi?

— Da, răspunse un marinar.

— Şi benzi pentru mitraliere?

— N-au mai rămas decât două.

— Trebuie să ne servim de ele tocmai la urmă, când nu vom mai avea cu ce ne apăra. Lăsaţi pe duşmani să se apropie şi să nu trageţi decât în clipa prielnică.

Se auzi un foşnet prelung. Printre copacii aleii, umbre alunecau cu repeziciune, apoi urmă o tăcere desăvârşită.

— Nu cumva şi-or fi luat seama, zise Martinvast care pândea de la o fereastră, şi n-au de gând să ne atace?

— Ba eu cred că se sfătuiesc între ei. Noi să fim pregătiţi la orice, răspunse comandantul.

Dar nimic nu se clinti, o tăcere adâncă domnea pretutindeni.

— Zău dacă înţeleg… făcu comandantul îngrijorat.

— Aşteaptă, pesemne, ajutoare, îşi dădu cu părerea Martinvast.

— M-aş mira.

— Ce-ar fi să încercăm să fugim? propuse unul din marinari.

— Am face o mare prostie, răspunse comandantul. Duşmanul stă la pândă şi atâta aşteaptă. Mai bine să aşteptăm.

Clădirea în care se afla Legaţia era mare, pătrată, aşezată astfel că faţada dădea în bulevard, iar spatele în grădină. Uşile fuseseră baricadate, dar zidul era la o înălţime de doar trei metri de la pământ; se putea urca oricine cu mare uşurinţă.

— Ar trebui să ştim ce fac ei pe acolo de nu încearcă să ne atace, zise comandantul. Fauvel, aşază un fir electric la becurile astea ca să

putem fabrica un reflector.

Fauvel făcu precum îi porunci comandantul, desprinse un fir din lungul peretelui, îi aplică patru becuri în dosul cărora aşeză o oglindă.

— Gata, domnule comandant, nu se prea potriveşte cu reflectoarele noastre de pe submarin, dar poate că ne vom putea sluji de el. Să întorc comutatorul?

— Nu, să mai aşteptăm.

De afară nu se auzea niciun zgomot, nicio mişcare.

— Să ne fi înşelat oare şi să fi luat pe nişte bieţi fugari drept duşmani? se întrebă comandantul.

— Tot ce se poate, căci e de mirare să nu ne fi atacat încă.

— Se mai poate ca trupele guvernamentale să fi biruit căci împuşcăturile sunt mai slabe dinspre partea râului, fu de părere unul din ataşaţii de Legaţie.

— Dacă răsculaţii ar fi fost puşi pe fugă, am fi aflat-o până acum. Nu, nu, lupta continuă.

— De ce crucişătoarele care se află în port n-or fi bombardând malul drept?

— Aşteaptă, probabil, să se lumineze de ziuă.

— Atunci, peste două ceasuri vor putea începe bombardamentul.

Comandantul dădu ordin să se schimbe santinelele care stăteau cam demult la posturile lor. Santinelele fură înlocuite cu alţi marinari de pe submarin.

— Domnule comandant, zise deodată Martinvast care privea pe o fereastră care dădea în grădină, nu ştiu dacă e numai o părere, dar parcă văzui ceva mişcând în dosul tufişului de colo.

— Eşti sigur?

— Nu tocmai, poate că mişcă vântul frunzele.

— O să vedem acum. Fauvel, fă lumină la proiector.

— S-a făcut, domnule comandant.

— Bine.

O lumină puternică, albăstruie, se răspândi peste grădina Legaţiei.

— Vedeţi că nu m-am înşelat? Ăştia sunt duşmani, nu de-ai noştri, zise Martinvast.

Şi într-adevăr, printre ramurile copacilor se zăreau desluşit chipurile celor pitulaţi. Inamicul reuşise să pătrundă în grădină şi

acum se pregătea să atace pe două fronturi în acelaşi timp.

Comandantul Dartois, îşi aşeză oamenii în dreptul ferestrelor şi le dădu ordin să nu tragă decât în momentul când va comanda el.

În grădină domnea o linişte desăvârşită. Din când în când se auzea doar o pârâitură uşoară, apoi nimic.

— Nu mai înţeleg nimic, se miră comandantul.. De ce nu s-or fi hotărând să ne atace? Nu cred că rebelii aşteaptă să se facă ziuă pentru a porni asaltul.

Şi iar trecu o jumătate de oră. Deodată Martinvast zise ofiţerilor:

— Nu ştiu dacă mă înşel sau nu, dar parcă aud paşi sub ferestrele noastre.

— Am auzit şi eu ceva, făcu Forgues trăgând cu urechea.

Comandantul păru îngrijorat.

— Nu cumva aveţi subterane în clădirea Legaţiei? întrebă el pe ataşat.

— Nu, dar beciuri.

— Şi beciurile au ieşire în stradă?

— Da, prin nişte ferestruici, dar acestea sunt astupate cu o bucată foarte groasă de tablă.

Comandantul, se aplecă peste o fereastră care dădea în bulevard. Rămase câteva momente nemişcat apoi zise lui Martinvast:

— Ia patru oameni cu dumneata şi cercetează pivniţele. La cea mai mică alarmă, înapoiază-te repede.

— Să trăiţi, am înţeles, domnule comandant, răspunse gradatul. Apoi, întorcându-se spre Forgues şi Le Gonidec: Veniţi şi voi, camarazi. Vrei să vii şi tu, Fauvel?

— Ba bine că nu! răspunse acesta.

Coborâră toţi patru scara de lemn care ducea în sală jos. Sub scară se afla o uşă cam dosită pe care Forgues o lumină cu lampa lui electrică de buzunar.

— St! şopti Martinvast, auziţi ceva?

— Nu mai încape îndoială, umblă cineva prin beci, răspunse Forgues.

Să ştiţi că inamicul se pregăteşte de atac.

Nu apucă să sfârşească vorba şi pământul se cutremură sub picioarele lor, un fum acru se răspândi în aer şi urmă o explozie

înspăimântătoare.

Martinvast şi camarazii săi simţiră cum se prăbuşesc în gol…

Cap. 170.9 – O muncă grea şi istovitoare

După ce se risipi fumul se putu vedea puterea exploziei. Scara şi podeaua vestibulului se prăbuşise. Comandantul Dartois şi toţi care se aflau în camerele de sus, fuseseră zguduiţi zdravăn dar niciunul nu fusese rănit.

De-abia se produsese explozia şi răsculaţii care se ascunseră în grădină, încercară să fugă, dar la via lumină a reflectorului improvizat după sfatul comandantului, fură luaţi la ochi şi culcaţi aproape toţi la pământ cu o salvă de gloanţe, iar puţinii din ei care scăpaseră cu viaţă o luaseră la fugă.

Ce se făcuse Martinvast cu însoţitorii săi? Din fericire, în clipa când se prăbuşiseră în gol, o uşă căzuse peste ei şi îi apărase de năvala de pietre şi fierărie care i-ar fi zdrobit cu siguranţă.

Se aflau acum într-un fel de beci din care nu puteau ieşi.

— Ce mai zdruncinătură! zise Martinvast. E vreunul din voi rănit, camarazi?

— Eu nu, răspunse Forgues.

— Nici eu, adăugă Le Gonidec.

— Nici eu, n-am nimic, băieţi, făcu şi Fauvel.

— Atunci să încercăm să ieşim din vizuina asta. Afurisiţii de chinezi ruinaseră Legaţia. Trebuia că mă aştept la aşa ceva, fiindcă văzusem nişte umbre aţinându-se pe lângă zid.

Forgues, la lumina lămpii de buzunar, cerceta pereţii beciului.

— Ei drăcia dracului! Greu lucru, băieţi, să ştiţi că suntem zidiţi de vii, zise el.

— Numai aer să avem ca să putem respira, încolo n-am grijă, răspunse Le Gonidec.

— Eu cred că au să vină ai noştri în curând ca să ne scoată, adăugă Fauvel.

— De, nu se ştie! făcu îngândurat Martinvast. Poate că ei or fi stând mai rău ca noi, chinezii au aruncat Legaţia în aer. Hai, băieţi, să ne punem la lucru.

Şi Martinvast se apucă să zguduie grinzile cu puterea lui uriaşă. Bucăţi de tencuială se desprinseră din tavan şi căzură jos.

— Bagă de seamă, strigă Forgues, o să se năruie tot peste noi.

Martinvast înţelese primejdia, chibzui câtva timp, apoi zise:

— Părerea mea e că trebuie să facem un fel de gang din sfărâmăturile astea de scânduri. Tu Forgues, ia-o înainte şi luminează locul, iar voi, sprijiniţi bolovanii ăştia să nu se prăbuşească.

Munca era grea deoarece trebuia făcută o spărtură într-o zidire care de abia se putea ţine ca să nu se năruie. O singură mişcare greşită, putea strica totul. Martinvast, Le Gonidec şi Fauvel lucrau cu mare băgare de seamă. Uneori, pârâia câte o grindă şi băieţii sprijineau cu spinarea tencuiala şi bârnele. În cele din urmă, reuşiră cu preţul a mari sforţări să facă un gang strâmt prin care se strecurară unul câte unul cu mare greutate. Ieşiră în curând în grădina Legaţiei.

Odată ajunşi acolo, începură să-şi strige camarazii care le răspunseră şi cu o frânghie pe care aceştia le-o aruncară de sus, se putură urca până la ei.

— Am sosit, domnule comandant, dar drept să vă spun, n-a lipsit mult ca să nu mai vedem lumina zilei în vecii vecilor, zise râzând Martinvast. Eram, ca să zic aşa, zidiţi de vii. Mare îndrăzneală pe ticăloşii ăia de chinezi. Dacă aş putea pune mâna pe vreunul din ei, las' pe mine că i-aş arăta eu lui.

— Ia uitaţi-vă colo… în grădină, strigă Fauvel, chipurile acelea galbene. Ai dracului! Au stat să vadă! dacă bomba lor şi-a făcut efectul.

Se luminase bine de ziuă şi se zărea desluşit printre ramurile copacilor din grădină oameni chirciţi jos. Comandantul chemă pe cei mai buni trăgători care culcară cu o salvă de puşti la pământ cei mai mulţi din ei.

În vremea asta, Martinvast, care ţinea cu orice preţ să se răzbune, coborî împreună cu zece marinari în grădină şi se năpusti spre tufişul unde se pitiseră rebelii. Patru din ei vrură să fugă; marinarii i-ar fi putut ucide cu uşurinţă, dar Martinvast îi luă mai bine prizonieri.

Francezii rămaşi sus în Legaţie, improvizară o scară pe care coborâră în grădină.

— Domnule comandant, zise Martinvast, aici sunt patru din

ticăloşii care au vrut să ne arunce în aer. După ce îi veţi cerceta, veţi hotărî ce să facem cu ei.

Cap. 170.10 – În ajutorul unei Legaţii

Printre personalul Legaţiei se afla şi un tălmaci. Comandantul îi spuse ca să cerceteze pe chinezi, ameninţându-i cu moartea dacă nu vor voi să vorbească. Unul din ei se învoi să facă destăinuiri. Mărturisi că şeful Pé-You-Keng poruncise să se aşeze bombele în pivniţele Legaţiei. Şeful fugise apoi şi stătea ascuns pe aproape, într-o casă de comerţ care dădea în bulevard.

— Trebuie să punem mâna pe el, zise comandantul. Acest Pé-You-Keng e unul din principalii şefi ai mişcării şi ar fi o bună pradă.

Interpretul întrebă iar pe prizonier care dădu informaţii precise asupra locului unde se afla şeful. Ba prea spunea multe amănunte, aşa că comandantul fu cam mirat de lucrul acesta.

— Să ne ferim, zise el, oamenii ăştia sunt foarte vicleni. În sfârşit… o să vedem noi. Deocamdată să fim mulţumiţi că am scăpat teferi. Să cercetăm mai întâi clădirea şi să vedem dacă nu e cu putinţă să ieşim de aici. Trebuie să dăm de trupele aliate care nu cred să fie departe.

— S-ar putea duce cineva în recunoaştere, fu de părere Forgues.

— Nu, o recunoaştere la lumina zilei ar fi prea primejdioasă, răspunse comandantul.

Atunci unul din funcţionarii legaţiei zise:

— Mi se pare că telefonul nostru n-a fost deranjat din pricina exploziei. Poate că s-ar putea vorbi cu Legaţia engleză sau cu cea italiană.

— Rebelii trebuie să fi tăiat toate firele telegrafice şi telefonice din oraş, îşi dădu cu părerea comandantul.

— Firele noastre sunt trase prin beci, aşa că se poate să nu fi fost zărite de ei.

— Să telefonăm, deci, poate că vom avea noroc.

Funcţionarul, un francez cu numele de Hamelin, care îndeplinea slujba de prim secretar, se îndreptă spre locul unde se afla telefonul, apăsă pe aparat şi aşteptă.

Nu răspunse nimeni.

— Vezi că aveam dreptate? Firele au fost tăiate zise comandantul.

— Mă mir. Eu cred mai degrabă că aparatul Angliei e stricat.

— Se poate. Aveţi fire directe cu toate Legaţiile din Shanghai?

— Da.

— Încearcă atunci la Legaţia italiană.

Rezultatul fu acelaşi.

— Stăm prost, zise îngândurat comandantul. Ticăloşii au atacat toate Legaţiile; o să-i coste însă cam scump. Represaliile vor fi grozave.

Dar de-abia sfârşi comandantul şi soneria telefonului începu să zbârnâie cu putere.

— În sfârşit, răspunde. Vom putea afla câte ceva, făcu comandantul plin de bucurie.

— E Legaţia italiană, zise secretarul care pusese receptorul la ureche. Vorbeşte cineva dar vorbeşte prea repede şi nu prea ştim italieneşte.

— Ştiu eu, răspunse comandantul care luă receptorul din mâna secretarului şi ascultă.

Convorbirea fu foarte scurtă.

— Dragii mei, strigă el, Legaţia italiană a fost atacată în chiar momentul acesta. Rebelii au spart uşile şi au pătruns în vestibul. Mi se comunică un lucru grav şi anume: numărul lor e foarte mare. Asediaţii sunt numai cincisprezece şi le lipsesc muniţiile. Trebuie să le venim numaidecât în ajutor… nu e nicio clipă de pierdut… Bulevardul e liber?

— Da, domnule comandant, răspunse Le Gonidec după ce-şi aruncă ochii pe fereastră.

— Atunci să mergem, dar să luăm şi pe prizonieri cu noi ca să ne slujească de ostateci.

Marinarii împreună cu ofiţerii lor şi funcţionarii Legaţiei coborâră în stradă pe nişte frânghii legate de propteaua ferestrei. Ajunşi jos, comandantul îşi adună oamenii şi le zise:

— Mă bizui pe voi, dragii mei, şi… ştiţi… fără milă!

— Fiţi pe pace, domnule comandant, o să-i învăţăm noi minte, răspunse Martinvast.

Legaţia italiană se afla la vreo cinci sute de metri depărtare; pentru

a ajunge până acolo trebuia să treci bulevardul şi să apuci pe o stradă mărginită de nişte case de scânduri. Dacă inamicul s-ar afla ascuns prin unele din aceste case, putea trage şi nimeri cu uşurinţă pe marinari.

— Lipiţi-vă de ziduri… de ziduri, n-auziţi? strigă comandantul.

Oamenii înaintau pe lângă zid; pretutindeni pustiu. Lupta ţinuse până mai adineauri şi strada era plină de morţi. Deodată, dintr-o înfundătură se ivi un grup de rebeli; priviră o clipă la marinari, apoi judecând că sunt prea puţini faţă de ei, o luară la fugă.

— Să nu le dăm răgaz să dea de veste tovarăşilor lor, zise comandantul. În pas alergător… înainte, marş!

Marinarii ascultară. Peste cinci minute se aflau în faţa Legaţiei italiene a cărei uşă era deschisă de perete.

Comandantul, cu revolverul întins, păşi cel dintâi înăuntru, urmat de oamenii săi. Dar de-abia pătrunseră în vestibul când o grindină de gloanţe se abătu peste capul lor. Patru marinari fură ucişi, iar alţi patru răniţi.

Duşmanul se afla în etajul întâi în dosul unei galerii de lemn de unde trăgea asupra marinarilor. Comandantul nu şovăi o clipă, porni pe scară strigând:

— Înainte, băieţi! Nu vă lăsaţi!

Cap. 171 – Situaţie grozavă

Ca o trombă ivită din senin, mica trupă se năpusti cu baioneta la armă asupra rebelilor care încercară să se apere dar, dându-şi seama, că nu vor izbuti, căutară să fugă pe fereastră. Urmă un dezastru complet. Niciunul nu scăpă cu viaţă, iar prizonierii, după ce vrură să se dea de partea rebelilor, fură împuşcaţi la moment. Legaţia italiană fu curăţată de duşmani şi italienii care fuseseră salvaţi mulţumiră cu multă recunoştinţă salvatorilor lor.

Pe când se desfăşurau aceste evenimente, lupta continua cu înverşunare în oraş. Rebelii, care slăbiseră un moment, reluaseră ofensiva cu mari ajutoare şi trupele guvernamentale erau serios ameninţate.

Crucişătoarele din mijlocul râului nu puteau bombarda Shanghaiul

deoarece ar fi ucis, fără să vrea şi pe duşmani şi pe prieteni. Trebuiau, deci, să aştepte. La început încercaseră să pună împotrivire la debarcarea rebelilor, dar aceştia aşezară un pod de vase şi putură trece râul ca să vină în ajutorul camarazilor aflaţi în primejdie.

Situaţia era din ce în ce mai rea şi se părea că răsculaţii vor învinge. Comandantul Dartois şi oamenii săi, care nu ştiau despre aceasta, nădăjduiau să ajungă până la trupele aliate, dar când vrură să iasă din Legaţie, se văzură împresuraţi din toate părţile. Rebelii păzeau ieşirile şi unii din ei căutau să pătrundă înăuntru.

Comandantul porunci să se baricadeze uşile şi întocmi planul de luptă.

— Faceţi numărătoarea cartuşelor, zise el. Apoi, după un moment: Câte sunt?

— Vreo trei sute, răspunse Forgues.

— Trebuie să economisim muniţiile. Nimeni să nu tragă fără ordinul meu.

Afară, rebelii scoteau urlete sălbatice şi numărul lor creştea din clipă în clipă. Şi fiindcă erau mulţi, mulţi din locuitorii oraşului se dădură de partea lor şi le slujeau de ajutoare.

Comandantul îşi dădu seama de situaţie.

— Băieţi, zise el, marinarilor, trebuie să ne apărăm până la ultima picătură de sânge. Duşmanul e în număr mare, dar poate să-l biruim. Principalul lucru e să-i ţinem piept.

— Greu, domnule comandant, făcu Forgues care privise printre obloane şi văzuse potopul de chinezi.

— Ştiu, dragul meu, dar nădăjduiesc că ne vor veni ai noştri în ajutor.

Comandantul ştia foarte bine că nu se putea bizui pe niciun ajutor, dar voia să-şi îmbărbăteze oamenii.

— Măi, camarade, zise Forgues lui Gonidec, stăm mai prost ca pe un vas care a luat apă şi e gata să se ducă la fund.

— Aia n-ar fi nimic, răspunse acesta, căci pe vapor mai sunt şi bărci de salvare, pe când aici…

— Ei… ce să-i faci! Noi să nu pierdem nădejdea.

Chinezii răcneau iar ca turbaţi.

— I-auzi… s-au trezit iar fiarele din pădure, făcu Fauvel…

— O să adormim vreo câteva din ele, ia, acuş… răspunse Martinvast încruntat.

Comandantul umbla de colo până colo, dând ordine. Ceea ce trebuia apărat mai întâi de toate era sala de jos deoarece duşmanul putea să pătrundă pe acolo, mai uşor şi să intre în casă. Uşa care ducea într-o curte mare, fusese baricadată de la început.

În sfârşit veni atacul. Porni din două părţi deodată. Uşa vestibulului fu spartă drept prin mijloc, dar nu se prăbuşi, susţinută de lucrurile cu care fusese baricadată. Rebelii se apucară atunci să-i lărgească spărtura cu lovituri de secure, dar care cum încerca să intre, era culcat la pământ cu o descărcătură de puşcă.

Urmă o întrerupere de câteva momente.

— Să vedeţi că ticăloşii ăştia au să dea foc cocioabei, zise Martinvast.

Şi nu se înşelase. Chinezii, văzând că nu pot pătrunde în Legaţie fără pierderi considerabile, aprinseră facle, pe care le aşezară în lungul zidurilor. În curând flăcările cuprinseră clădirea întinzându-se cu repeziciune.

— Doar nu ne-om lăsa să ne frigă ca pe nişte pui în frigare, strigă Martinvast. Să căutăm să ieşim de aici.

— Va fi ultima noastră încercare de scăpare, zise comandantul; deocamdată să mai aşteptăm. Bârnele casei sunt destul de groase şi se vor aprinde cu încetineală. Voi trageţi în aceia pe care îi vedeţi cu facle şi mănunchiuri de paie.

Cap. 172 – Bombele asfixiante

Comandantul nu-şi pierduse cumpătul, deşi nu mai nădăjduia să scape din situaţia în care se afla. Totuşi s-ar putea întâmpla ceva neaşteptat, neprevăzut… Nu ştia ce se petrecuse în oraş şi i se părea cu neputinţă ca trupele guvernamentale să fie învinse şi rebelii să devină stăpâni pe oraş.

Dar chiar aşa se întâmplase. Trupele guvernamentale se refugiaseră la mâlul râului căutând să treacă pe malul celălalt. Şeful escadrei, dădu ordin crucişătoarelor să înceapă bombardarea oraşului. Cel dintâi obuz care căzu în piaţa din faţa palatului guvernamental, ucise

şaisprezece oameni. Bombardarea continuă şi în curând se iscă o panică grozavă printre răsculaţi.

Tirul vaselor de război deveni tot mai violent; două bombe explodară la douăzeci de metri de Legaţia în care se aflau ofiţerii şi marinarii francezi.

— Vezi, de asta mi-era mie frică… zise Forgues. Astea sunt bombe trase de pe vapor… Ne bombardează chiar ai noştri.

— Să nu ne pierdem firea, răspunse Le Gonidec. În orice caz, bombardarea n-a dat greş. Ia te uită cum o iau la sănătoasă chinezii…

Într-adevăr, rebelii fugeau care încotro. În curând strada fu pustie, doar vreo douăzeci de oameni rămaseră întinşi la pământ.

— Pe ăştia i-a nimerit bine, făcu Fauvel. Lasă, aşa le trebuie… să se înveţe minte…

O bombă se abătu peste un colţ al Legaţiei şi ridică o bucată de acoperiş.

— Ia te uită, se apropie, zise Martinvast.

— Nu te teme, rareori se întâmpla ca două proiectile să cadă alături unul de altul, îl linişti Forgues.

— Uneori se poate şi aşa ceva.

— Da, dar foarte rar.

— Eu cred că ar fi mai bine s-o ştergem de-aici.

— Ca să cădem de-a dreptul în mâna duşmanului.

— Dragii mei, zise atunci comandantul, nu mai putem rămâne aici. Să plecăm. Strada e acum pustie, duşmanii zăpăciţi de spaimă; să profităm de lucrul ăsta şi să căutăm să ajungem la malul râului. Odată ajunşi acolo, vom fi scăpaţi.

Marinarii dădură la o parte lucrurile cu care baricadaseră uşa şi ieşiră cu toţii în stradă. O luară în pas alergător şi ajunseră în bulevardul care ducea pe chei. Totul mergea de minune. Inamicul nu mai dădea semne de viaţă. Se adăpostise prin pivniţele şi subsolurile caselor. Obuzele cădeau cu nemiluita peste oraş făcând pagube grozave. Escadra engleză, hotărâtă să-i distrugă pe rebeli pentru a-şi răzbuna conaţionalii, trăgea fără răgaz.

Pe bordul vasului comandantului escadrei sosise vestea că Legaţia engleză fusese incendiată şi cei care se aflau înăuntru ucişi până la unul. Şeful escadrei voia să-i facă pe rebeli să plătească scump acest

act de nemaipomenită sălbăticie.

Comandantul Dartois cu ai săi ajunsese până aproape de capătul bulevardului şi mai avea doar trei sute de metri până la malul râului, când se văzură împiedecaţi de o baricadă pe care trebuiau s-o treacă. În dosul acestei baricade se afla un şanţ adânc în care se rostogoliră cu toţii. Nu se rănise niciunul, dar nu le mai era cu putinţă să urce iar sus. Erau, deci, prinşi în cursă.

— Să ne facem acum scară, zise Forgues şi să ne suim unul în spinarea celuilalt.

Era, de altfel, singurul mijloc ca să iasă de acolo, dar deodată apărură deasupra baricadei capete de chinezi, aceştia aruncară în şanţ nişte bombe rotunde care explodară cu un zgomot de sticlă spartă. Un fum usturător, împuţit, se răspândi în aer şi marinarii simţiră că li se taie răsuflarea.

— Ah, afurisiţii… au aruncat bombe asfixiante, strigă Fauvel.

Într-adevăr, aşa şi era. Învăţaseră şi ei din războiul care de-abia se sfârşise noile arme de luptă şi făcură şi ei după arsenalele europene bombe de acestea. Chinezii, care, acum câţiva ani erau atât de înapoiaţi, se găseau şi ei în rând cu celelalte popoare în ce priveşte progresul.

Marinarii şi ofiţerii lor, înăbuşiţi de gaze, căzură într-un somn adânc.

Când se dezmeticiră din amorţeala care urmase somnului, văzură că se află într-o subterană mare prin ale căror ferestruici cu gratii de fier pătrundea o lumină slabă. Voiră să se ridice, dar le fu cu neputinţă căci mâinile şi picioarele le erau strâns legate.

Martinvast scoase o înjurătură grozavă. Un om se ivi din umbră şi-l izbi cu patul puştii peste piept. Atunci Martinvast răcni ca un nebun. În clipa aceea uşa se deschise şi un glas răguşit spuse ceva pe limba chinezească. Chinezul care dăduse cu patul puştii în Martinvast, începu să-l înţepe pe marinar cu vârful baionetei. Prizonierii înţeleseră pe ce mâini au încăput. Vor fi puşi la chinuri şi în încăperea în care se găseau acum le va fi mormântul.

— Nici nu se putea altfel, suspină Forgues, eram prea puţini ca să ţinem piept unei mulţimi ca aceea. Cel puţin dacă trupele guvernamentale s-ar mai fi împotrivit, dar s-au lăsat biruite după

câteva ceasuri de luptă.

— Tot ne mai rămâne o nădejde, zise Fauvel.

— Nădejde? Şi care anume?

— Răsculaţii mai pot fi învinşi de trupele de ajutor. Comandantul escadrei trebuie să fi luat măsuri. Va fi pus în mişcare telegrafia fără fir.

— Ei aş! Dacă T.P.P. ar fi putut funcţiona, s-ar fi servit ei demult de ea. Şi chiar dacă trupe de întărire vor mai sosi, până atunci noi tot vom fi ucişi demult de aceste fiare sălbatice.

Urmă o tăcere.

Milo, care se afla printre prizonieri, şopti lui Le Gonidec:

— Ştii ce, şefule? Eu m-am gândit la un lucru.

— Da? întrebă acesta eu nepăsare.

— Da, eu cred că dacă ar şti ai noştri că ne aflăm aici, ar face tot ce e cu putinţă ca să ne scape.

— Negreşit, micuţule, dar de unde vrei să ştie? S-a isprăvit cu noi, băiete…

— Nu se ştie. Aş spune ceva dar mi-e că o să râzi de mine.

— Hai, să te aud…

— Vezi dumneata gratiile astea?

— Ei şi?

— Sunt foarte rar aşezate. Un om nu s-ar putea, ce-i drept, strecura printre ele, dar eu aş putea.

— Se poate, dar eşti legat fedeleş.

— Asta n-ar fi nimic. Dumneata, şefule, ai dinţi buni, încearcă de-mi deznoadă frânghia din jurul mâinilor.

— Bine, să încerc. Şi pe urmă?

— Treaba mea, nu te îngriji dumneata. În situaţia în care ne găsim, trebuie să încercăm orice. Hai, şefule, pune-te pe lucru…

Gonidec făcu precum îi spusese copilul. După ce îl dezlegă, Milo zise:

— Acum să vedem cum o să ies de aici. Dacă reuşesc, sunteţi salvaţi.

— Bagă de seamă, călăii ăştia ne pândesc.

— Ştiu, dar am băgat de seamă că santinela nu poate vedea de acolo de unde stă până la ferestruică.

— Dar cum te vei putea urca până la ea?

— Pe spinarea dumitale.

Le Gonidec se târî până sub fereastră şi se ridică în genunchi; sprijinindu-se în mâini îşi înaltă spinarea ca o cocoaşe. Atunci, cât ai clipi din ochi, Milo îi sări în spate şi ajutându-se de mâini, cu o sprinteneală de pisică trecu printre gratii.

— Bun şi viteaz copil! murmură Le Gonidec.

Nu-l văzuse nimeni.

— Unde se duce? întrebă Forgues.

— După ajutor.

— Nenorocitul! Au să-l omoare pe drum.

După ce stătu aşa, nemişcat, o vreme, se ridică de jos şi porni lipindu-se de ziduri. La cotitura unei străzi, văzu un om lungit la pământ. Era un rebel ucis de bombe. Milo îi scoase tunica de mătase şi se îmbrăcă cu ea; ridică de jos o şapcă de lână şi şi-o trase pe cap. Astfel deghizat putea trece neobservat. Dacă l-ar zărit rebelii, l-ar lua drept unul de ai lor, iar dacă ar fi să-l aresteze soldaţii guvernamentalilor, ar şti el să se descurce uşor, dovedind că face parte din armata aliaţilor.

Cap. 173 – Ajutor neprevăzut

De-abia se văzu afară şi Milo se întinse la pământ aşteptând. Era noapte adâncă; stele răzleţe scânteiau printre nori.

După ce fu sigur de drumul pe care avea să pornească, grăbi pasul. Ţinta lui era să ajungă la malul râului, să dea de un vapor englez sau italian şi să ceară ajutor pentru tovarăşii săi.

Dar în curând speranţele îl părăsiră. Va găsi el acest ajutor? Oare nu fusese toată armata aliată trimisă la locul de luptă? Se opri un moment în loc ca să chibzuiască. Deodată se simţi apucat de o mână puternică. Spaima îi pieri însă repede când văzu în faţa lui câţiva marinari englezi. Era salvat. Totuşi explicaţiile lui nu părură să-i convingă pe englezi. Nu prea ştiau franţuzeşte şi nu pricepeau ce le spunea el. Din fericire apăru un ofiţer care vorbea foarte bine franţuzeşte.

— Cine eşti? îl întrebă ofiţerul.

— Un marinar francez.

— Vrei să-ţi baţi joc de noi? Şi hainele astea de pe tine?

— M-am îmbrăcat cu ele ca să pot fugi. Tovarăşii mei sunt prizonieri… Eu am reuşit să scap din subterana unde sunt închişi… veniţi de-i salvaţi…

Englezul îl privi lung.

— E adevărat ce spui? îl întrebă el.

— Jur că nu mint.

— Bine, hai cu mine.

Milo urmă pe englez care-l duse la un post din apropiere unde se aflau vreo douăzeci de soldaţi şi un maior. Acesta, după ce fu pus la curent, zise:

— Pentru moment nu ne putem duce în ajutorul prizonierilor. Suntem prea puţini, dar în curând ne vor sosi întăriri şi rebelii vor fi biruiţi complet.

— Dar chinezii îi vor ucide pe camarazii mei! strigă Milo. Nu uitaţi că avem de-a face cu nişte sălbatici…

— N-avem încotro, trebuie să aşteptăm, răspunse flegmatic englezul.

Milo era deznădăjduit. Încercă să-l înduplece pe ofiţer, dar zadarnic.

— Şi când vor sosi întăririle? întrebă el.

— Le aşteptăm din clipă în clipă. Mi s-a comunicat că cele două crucişătoare care aduc soldaţii au acostat în portul Shanghai.

Milo nu mai stărui. Trebui să se resemneze.

Bombardamentul încetase. O tăcere adâncă domnea în oraş. Deodată se auzi un zgomot de paşi care crescu repede.

— Ne sosesc ajutoare, zise maiorul şi ieşi în stradă urmat de Milo.

O trupă de marinari englezi, cu puşca la umăr, sosea în pas alergător. Când ajunse în faţa postului maiorul opri oamenii în loc şi vorbi ceva cu şeful detaşamentului, apoi îi zise lui Milo:

— Arată-le drumul şi soldaţii aceştia se duc în ajutorul camarazilor tăi.

Cap. 174 – Salvaţi!

În fugă lui spre râu, Milo nu luase bine aminte la calea pe care o urmase, de aceea cu greu nimeri locul unde îşi lăsase camarazii. De două ori greşi drumul, apoi dând de trupul mortului căruia îi luase tunica şi scufia, înţelese că nu era departe. Văzu şi clădirea cu ferestruicile cu zăbrele şi se opri.

— Aici e, zise el.

Şeful detaşamentului dădu ordine soldaţilor săi şi în curând uşa casei sări în ţăndări.

Intrară înăuntru şi cercetară aproape un sfert de ceas până nimeriră uşa care ducea la subsol. Uşa era de stejar, mărginită cu benţi de fier şi de-abia o putură deschide cu forţa. Dar chiar şi acum dădură de o piedică: nişte gratii groase din dosul uşii formau o altă uşă bine zăvorâtă. Trebuiră s-o scoată din balamale, ceea ce le luă multă vreme.

Milo se trudi să îndrume pe soldaţi dar se rătăci prin lungile coridoare şi nu putu da de încăperea în care erau închişi prizonierii. Îi strigă pe nume, glasuri îndepărtate îi răspunseră, glasuri care păreau că vin de sub pământ. Lucrurile deveneau îngrijorătoare. Deodată se auzi un zgomot de paşi, apoi o uşă trântită cu violenţă. Răsculaţii care îşi făcuseră din această clădire ultimul lor refugiu, erau, fără îndoială, hotărâţi să se apere cu îndârjire.

Milo îşi chema mereu camarazii şi aceştia îi răspundeau cu aceleaşi glasuri îndepărtate.

Soldaţii englezi cercetau întruna subsolul clădirii, izbeau ici şi colo cu paturile puştilor, dar zadarnic. Unul din ei însă reuşi să descopere un chepeng de fier, încercă să-l ridice dar nu putu. Strigă pe camarazi şi începură să sape cu baionetele pământul din jurul chepengului. Numai aşa reuşiră. Dădură de o scară de piatră. Milo păşi cel dintâi, urmat de soldaţi, dintre care unul ducea o faclă aprinsă.

Peste câteva minute pătrunseră cu toţii în subterana în care se aflau prizonierii.

Chinezii atârnaseră de picioare cu capul în jos pe ofiţeri şi pe marinari. Fură dezlegaţi numaidecât. Era şi timpul. Cinci dintre ei erau leşinaţi şi congestionaţi grozav. Le trebui un sfert de oră ca să-şi

vină în fire.

Milo vorbea cu Le Gonidec care îi povesti ce se întâmplase în lipsa lui.

— Când au băgat de seamă fuga ta, micuţule, începu el, chinezii ne-au luat la bătaie, apoi un ticălos care trebuie să fi fost şeful lor, a poruncit să ne spânzure de picioare cu capul în jos. Nu ştiu cât vom fi stat aşa, dar drept să ţi spun, nu-mi era de fel la îndemână… Dacă mai zăboveaţi, ne duceam pe copcă. Eşti un băiat de treabă, dragul meu, şi-ţi datorăm viaţa.

— Lasă, nu mai vorbi aşa… Sunteţi salvaţi, ăsta e lucrul important. Dar unde sunt ticăloşii care v-au chinuit astfel?

— Pesemne că au fugit când v-au simţit.

— Păcat…

În clipa aceea se auziră ţipete şi zgomot de paşi grăbiţi în fundul subteranei.

Cap. 175 – Pedeapsă meritată

Milo se repezi la locul de unde se auzea zgomotul şi-i văzu pe soldaţii englezi fugărindu-i pe chinezi. Aceştia căutau să se împotrivească dar nu putură ţine piept multă vreme englezilor. Vreo zece din chinezi fură ucişi iar ceilalţi făcuţi prizonieri.

Marinarii veniră şi ei în fugă.

— Ei vezi, aşa-mi place! făcu Forgues.

— Eu dacă aş fi în locul comandantului, zise Le Gonidec, i-aş spânzura cu capul în jos, cum au făcut şi ei cu noi.

— Ba mai bine să-i împuşte. Să mi-i dea mie pe mână, aş şti eu ce să le fac.

— Până una alta, am eu o răfuială cu santinela care mi-a cam zdrobit tălpile cu patul puştii. Unde o fi, ticălosul, să-i spun eu vreo două vorbe la ureche… mârâi Martinvast, uitându-se crunt la figurile prizonierilor. Dracu să-i ia! făcu el apoi înfuriat. Se aseamănă unul cu altul ca două picături de apă… Aha, parcă ăsta ar fi… Ia fă-te-ncoa, măi stârpitura naibii, să-ţi plătesc datoria…

Şi Martinvast, apucând pe chinez, îl răsuci în loc, îi trase două palme zdravene, îl izbi cu piciorul în pântece şi-i mai dădu şi un pumn

în obraz.

Chinezul se prăbuşi la pământ cu un gemăt prelung.

— Ar trebui să-l omor pe ticălosul ăsta, dar nu ştiu ce mă opreşte s-o fac… Dar lasă că-i ajunge deocamdată… murmură Martinvast.

— Unde aveţi de gând să-i duceţi, domnule comandant? întrebă Forgues.

— Pe bordul unui crucişător englez.

— Ce atâta osteneală pentru nişte păcătoşi? Mai bine i-aţi împuşca pe toţi la rând.

— Nu, Forgues, nu se poate. Noi suntem oameni civilizaţi, răspunse comandantul.

— Astfel de sălbatici nu merită să te porţi atât de blând. Ei nu ne-au pus pe noi la chinuri?

Deodată se auzi un fluierat ciudat.

— Dar asta ce-o mai fi? întrebă comandantul.

— Parcă de aici a pornit, zise Fauvel.

— Aşa crezi?

— Ba sunt chiar sigur şi aş pune mâna-n foc că ticălosul ăla de colo a fluierat, răspunse Fauvel arătând pe un chinez care zâmbea şiret.

Nu luară în seamă fluieratul care era un semnal.

În curând umbre nedesluşite se iviră în lungul zidurilor subteranei şi o trupă de răsculaţi, cu sabia în mână se năpustiră asupra marinarilor. Dar o nimeriseră rău. Soldaţii, înfuriaţi, îi măcelăriră pe capete şi chinezii care putuseră scăpa din încăierare, o luară la fugă îngroziţi.

Dar nu se isprăvise încă. Cartierul în care se afla clădirea, era chiar acela în care se adăpostiseră rebelii. Marinarii trebuiră să mai întâmpine încă două năvăliri până să poată ieşi de acolo, lăsând, din nenorocire, câţiva camarazi ucişi în luptă. Comandantul Dartois se sfătui câtva timp cu şeful detaşamentului englez şi amândoi fură de părere să se îndrepte spre chei.

În drum se întâlniră cu un alt detaşament de soldaţi care le spuse că sosiseră întăriri şi că răscoala fusese potolită.

— Bine c-a dat Dumnezeu, zise Forgues. Prin ce-am mai trecut, Doamne!

— Cine ar fi crezut că un ocol în jurul lumii ar fi avut atâtea

peripeţii! râse Fauvel.

— Asta înseamnă că viaţa e alcătuită din întâmplări neprevăzute. Nu poţi şti niciodată de dimineaţă când te scoli ce se poate întâmpla până seara când te culci. Pleci voios la drum şi hait! te pomeneşti cu cine ştie ce, îşi dădu cu părerea Le Gonidec.

— Din fericire o să ne înapoiem în curând pe submarinul nostru, murmură Forgues. De-abia acolo o să mă simt iar la largul meu. Zii, te-ai săturat de luptă? îl întrebă în bătaie de joc Martinvast.

— N-o lua aşa camarade. Dacă ar fi vorba să mă duc iar la război, în luptă dreaptă, nu m-aş da înapoi, crede-mă, dar să mă bat cu chinezii fără să ştiu de ce şi pentru ce, asta, vezi, n-are nicio noimă.

— Cu toate astea, datoria noastră era să apărăm Legaţia Franţei. Fără noi, ar fi fost măcelăriţi fără milă toţi ai noştri, răspunse Forgues.

— Aşa e, văd că spun prostii.

Ajunseră la malul râului. Crucişătoarele engleze şi italiene, asemenea unor monştrii uriaşi ieşiţi din unde, îşi desenau silueta lor fumurie pe apa tulbure a râului. Bărci încărcate cu marinari veneau şi plecau dinspre râu spre vapoarele de război.

Comandantul Dartois se pregătea să oprească o barcă pentru a se înapoia pe submarin cu oamenii săi, când primi un ordin din partea comandantului escadrei. Era rugat să rămână împreună cu marinarii submarinului în oraş, să pună stăpânire pe biroul serviciului maritim şi să aştepte noi instrucţiuni.

Cap. 176 – Un ordin foarte grabnic

Care erau aceste instrucţiuni? O vom afla în curând.

— Mi se pare că nunta nu s-a sfârşit încă, şi că o să intrăm iar în horă, zise Forgues. Dar nu face nimic. Să terminăm odată cu sălbaticii ăştia ca să ni se dea apoi bună pace.

— Tare mă tem, răspunse Fauvel, că o să mai avem de furcă, dragă, cu ei.

— Ei şi? Să poftească, n-au decât…

— Să nu zici aşa. Nu prea e de glumit cu ei. Alunecă fără zgomot ca şopârlele şi ţi se reped în spinare ca pantera, fără să prinzi de veste.

— Aşa o fi, dar nu se pot pune ei în rând cu noi. Fii pe pace, o să le

arătăm noi…

— Până atunci, iată-ne blocaţi pe vasul acesta care, pare-mi-se, serveşte de birou maritim. Nu cred că au să ne pună acum să scriem în registre.

— Stai, băiete, o să primim ordine, nu te teme, şi poate destul de serioase. M-aş mira să nu ne trimită să facem o plimbare prin împrejurimile oraşului.

— Te pomeneşti…

— Până atunci n-ar fi rău să mă panseze cineva la braţ că, de, duc eu la tăvăleală, dar a început să mă doară grozav rana, zise Le Gonidec.

— Adevărat, uitasem că eşti rănit, săracul de tine!

— Eh, hei, asta e floare la ureche… am trecut eu prin altele şi mai şi în viaţa mea.

Şi tot vorbind, Le Gonidec îşi scotea cu greutate haina de pe el.

— Dar bine, dragă, ştii că nu e glumă ce ai tu acolo? zise Fauvel. Cămaşa ţi-e plină de sânge. Trebuie să te doară al dracului.

— Ei, aşa, niţeluş…

— Stai să-l trimit pe Rivoir să te panseze; se pricepe destul de bine la de-alde astea.

Rivoir era unul din oamenii submarinului; înainte de război, din pricina unui accident rămăsese cu e meteahnă aşa că nu putuse fi trimis pe câmpul de luptă, ci fusese dat la infirmerie în Brest. Învăţase astfel să îngrijească de bolnavi şi de răniţi. Rivoir legă cu băgare de seamă mâneca, şi o dezlipi binişor de pe rană.

— Mare noroc ai avut, camarade, n-a lipsit mult ca să-ţi zdrobească osul. Ia te uită, se vede glonţul… s-a oprit în carne. Dar o să ţi-l scot eu numaidecât, nu e cine ştie ce lucru mare. O să te cam doară, dar n-am ce-ţi face. Ţine-te bine, zise el.

— Hai, nu mai zăbovi atât, rabd eu, n-avea grijă. Şi într-adevăr, vreme de cinci minute cât îl doftorici Rivoir, Le Gonidec nu scoase un geamăt. După ce îi scoase glonţul, oftă mai uşurat. I se făcu un pansament cu o faşă ruptă dintr-o cămaşă şi îmbibată cu apă amestecată cu acid fenic, apoi Le Gonidec îşi puse haina pe el zicând:

— O să treacă şi asta. Ia dă încoa' glonţul ca să-l pun lângă celelalte… mai am şi altele de astea, o colecţie întreagă.

— Colecţie? Glumeşti? făcu Martinvast.

— Nu, camarade, nu glumesc defel. Abate-te şi tu o dată pe la mine, în Bretania, şi o să-ţi arăt trei bucăţele de oţel care mi-au cam ciuruit pielea… Le-am primit la Dixmude, într-o luptă grozavă.

— Ştiu, eram şi eu pe acolo în vremea aceea; uite vezi, cicatricea asta care m-a cam sluţit niţel? Mi-a rămas amintire de atunci. Ne-am ales cam toţi cu aşa ceva de la Dixmude, răspunse Le Gonidec.

— Bine zici, camarade, făcu un marinar pe care-l chema Rigal şi care avea şi el o tăietură adâncă pe frunte.

Conversaţia fu întreruptă de sosirea unui ofiţer englez care ceru să vorbească numaidecât cu şeful de port.

— Eu sunt, zise comandantul Dartois.

— Sunt însărcinat să vă predau plicul acesta.

Comandantul luă plicul, îl deschise şi citi următoarele:

„Ordin de a se supraveghea răspântia de la Ben-Tong unde, pe cât se pare, rebelii pregătesc o lovitură. Plecaţi imediat; întăriri vă vor sosi după două ore.

Edgar Wells, şeful escadrei aliate”.

Ordinul era lămurit, nu rămânea nicio clipă de pierdut. Dar fiindcă nu purta ştampila diviziei, comandantul păru foarte mirat.

— Aceasta din pricina că ne aflăm departe de chei şi ordinele se ştampilează pe vasul-amiral, zise ofiţerul englez. Şi fiindcă ordinul era grabnic, comandantul Wells a scăpat din vedere câteva formalităţi. Dar dacă n-aveţi încredere în mine, mă voi întoarce pe bord ca să spun că doriţi ca ordinul să fie ştampilat cu ştampila amiralităţii?

— De prisos, răspunse comandantul Dartois, ordinul nu e tocmai în regulă, dar nu voi face unui ofiţer din marina engleză insulta că mă îndoiesc de cuvântul lui…

Englezul se înclină.

— Atunci pot spune şefului meu că ordinul va fi executat?

— Da.

— Deci, mă duc să-i spun.

Ofiţerul englez voi să plece, dar comandantul îl opri.

— Numele dumitale, domnule.

— Locotenentul Osborne.
— Bine. Mulţumesc.

Cap. 177 – Trădătorul

Comandantul se întoarse spre marinarii săi şi le zise:
— Dragii mei, ni se dă o însărcinare şi trebuie să o îndeplinim. Pregătiţi-vă!
— Ne ducem departe, domnule comandant?
— La răspântia Ben-Tong.
— Unde o fi asta? Habar n-am.
— Nici eu, dar am să cercetez planul oraşului.
— Greu o să găsim drumul.
— De ce?
— Fiindcă oraşul a fost bombardat şi casele dărâmate mai peste tot, aşa că n-o să ne putem descurca.
— O să ne orientăm printre dărâmături, răspunse comandantul şi se îndreptă spre ofiţerii săi.
— Altă corvoadă acum, mârâi Martinvast.
— Trebuia să ne aşteptăm; aşa e soarta marinarilor care ştiu să ţină puşca în mână: astupă toate găurile cu ei, zise Forgues.
— O fi, dar ţie nu ţi se pare ciudat că tocmai un ofiţer englez să ne poruncească nouă?
— Ce să-i faci! Dacă şeful escadrei e englez…
— Atunci tac, nu mai zic nimic.
— Ba nu, spune ce ai de spus.
— Mie, ce să-ţi spun, îmi place ca lucrurile să fie în regulă. N-ai auzit observaţia pe care a făcut-o comandantul?
— Nu.
— Se miră că ordinul nu purta ştampila vasului-amiral.
— Dar dacă locţiitorul amiralului e un şef de escadră…
Fauvel care îi asculta, zise înălţând din umeri:
— Ce vă mai bateţi capul cu prostii? Regula e foarte frumos lucru, dar nu te poţi ţine întotdeauna de ea. Trebuie să fie cineva care să dea ordine.
Comandantul cercetase planul oraşului. Se înapoia la marinari.

— Băieţi, le zise el, răspântia nu e departe de aici şi putem ajunge curând.

— Merg şi soldaţi englezi cu noi? întrebă Forgues.

— Se înţelege.

— Atunci vom fi în număr mai mare.

Locul numit răspântia de la Ben-Tong se afla la sud de oraş. Ca să ajungi până acolo trebuia să treci pe lângă mlaştini care mărgineau o pădurice. Oraşul mai ţinea încă vreo sută de metri de aici încolo, dar casele se răreau din ce în ce.

Marinarii înaintau repede cu puşca la umăr. Ajunseră în curând la mlaştini.

— O, o, zise Forgues uite o băltoacă pe care nu m-aş încumeta s-o trec.

— Nici eu, răspunse Fauvel. Nu mi se pare nimic mai înfiorător ca apa asta nemişcată şi tulbure. Pe mare e altceva; acolo sunt în largul meu.

— Nu te sileşte nimeni să faci o baie în smârc, făcu Martinvast.

— Norocul meu.

Drumul se îngusta. La stânga mocirla, la dreapta un şanţ mare plin cu apă verzuie, ceva mai departe se zărea o pădurice.

Deodată izbucni o salvă de puşti. Chinezi culcaţi în iarbă trăgeau asupra marinarilor.

Situaţia era destul de primejdioasă. Chinezii erau foarte bine pitiţi, pe când marinarii se aflau în loc descoperit. Pentru a se putea pune la adăpost, trebuiau sau să se arunce în smârc, sau să sară în şanţ.

Nu stătură o clipă la îndoială, se repeziră în şanţ, trecură pe partea cealaltă şi se năpustiră ca turbaţi asupra inamicului. Văzându-i, chinezii vrură să fugă dar fură ajunşi din urmă şi măcelăriţi pe capete. Făcură totuşi şi câţiva prizonieri şi mare le fu mirarea recunoscând printre ei pe ofiţerul englez care adusese ordinul şefului escadrei. Mai întâi nici nu le veni să-şi creadă ochilor, dar zărind pe sub tunica lui de mătase albastră uniforma de ofiţer englez, nu le mai rămase nicio îndoială.

— Aşadar, dumneata eşti acela care ne-ai atras în cursă? îl întrebă comandantul.

Trădătorul nici nu clipi.

— Totuşi nu eşti chinez. Ce te-a îndemnat să te dai de partea chinezilor?

Niciun răspuns.

— Bine. Ştii ce te aşteaptă. Moartea prin împuşcare.

— Faceţi ce ştiţi, răspunse de data asta ticălosul.

Îl căutară şi găsiră la el o scrisoare ciudată; însemnări pe ici-colo cu creion roşu, arătau unele puncte ale oraşului. Textul era alcătuit din cifre şi semne neînţelese.

Comandantul porunci să i se lege mâinile.

— E probabil că vom afla de la dumneata lucruri importante, de aceea amân executarea.

Procedă apoi la interogatoriul unui alt individ îmbrăcat în costum chinezesc deşi aparţinea rasei albe.

Omul nu vru să răspundă la nicio întrebare.

— Bine, zise comandantul, să ne înapoiam la port.

— Cred că ar fi mai bine, răspunse locotenentul Du Bourdieu, deoarece zăresc colo o trupă de călăreţi.

— Aşa e… căzusem într-o adevărată cursă… cel mai bun lucru ar fi să ne întoarcem de unde am venit.

Trebuia să treacă iar şanţul dar lucrul nu era uşor, deoarece prizonierii se zbăteau în mâinile lor împotrivindu-se. În sfârşit putură să-i astâmpere.

Comandantul credea că odată ajunşi în şosea, va fi scăpat de primejdie, dar se înşela. Văzu că drumul era păzit de rebeli.

— Ohoho, zise Forgues, se-ngroaşe gluma. Plouă cu chinezi prin partea locului. Ia te uită cum mai dau năvală! Dacă reuşim, să ieşim cu faţa curată de aici, să ştiţi că suntem oameni cu noroc.

— Cu două mitraliere i-am face harcea-parcea, răspunse Martinvast.

— Nu zic nu, dar n-avem mitraliere şi gloanţele ne sunt pe sfârşite.

— Avem baionete şi nici ele nu sunt tocmai de lepădat.

Comandantul chibzuia. Apoi, după ce se sfătui cu ofiţerii săi, zise marinarilor:

— Vom fi probabil împresuraţi… trebuie să ieşim cu orice preţ de aici. Băieţi, la baionetă…

Cap. 178 – S-a făcut dreptate!…

Trebuia încercat tot, fie ce-o fi. La comanda şefului lor, marinarii se repeziră la duşmani răcnind ca nebunii. Chinezii căutară să le ţină piept, dar în curând francezii dădură iureş printre ei croindu-şi drum. Calea le era acum deschisă. În loc să se războiască mai departe, marinarii crezură mai nimerit să se înapoieze la port.

— Uf! oftă Forgues uşurat, scăparăm şi de data asta. Dar bine mai rânduiseră cursa.

— Dacă aş şti că Holera s-ar afla în oraş, aş pune mâna în foc că a pus el lucrurile la cale, fu de părere Le Gonidec.

— Ar fi în stare, dar nu cred că e amestecat în afacerea asta.

— Lasă că o s-o aflăm noi; comandantul, are de gând să ia la cercetări pe prizonierul acela, englez, care ne-a atras în cursă.

— Măi, dar a dracului puşlama! Ce bine ne-a vârât în cofă.

— Ştiţi ce cred eu, băieţi?

— Ce?

— Că „englezul” ăsta e „neamţ”.

— O să vedem, murmură Martinvast.

Comandantul, care stătea de vorbă cu ofiţerii săi, nu părea zorit să cerceteze pe prizonier. Voia să-l informeze mai întâi pe şeful escadrei despre cele întâmplate. Când află acesta ce se petrecuse, spuse că omul care venise cu ordinul de serviciu nu făcea parte din marina engleză. Prizonierul fu adus în faţa lui. Părea acum foarte abătut.

— Domnule, îi zise comandantul Dartois, nu te putem considera drept prizonier. Eşti spion şi o ştii care este pedeapsa spionilor în timp de război.

Omul vorbea foarte bine franţuzeşte şi răspunse în această limbă.

— Faceţi cu mine ce credeţi de cuviinţă.

— Te vom trimite pe bordul vasului-amiral.

Prizonierul lăsă capul în jos fără a răspunde.

— Haide, spune-ne şi nouă din îndemnul şi în folosul cui ne-ai atras în cursă? cercetă comandantul.

— Nu pot să vă pun nimic.

— E ultimul dumitale cuvânt?

— Da.

— Bine.

Comandantul porunci să vină patru oameni.

— Duceţi pe acest prizonier pe vasul şefului escadrei. Acolo se va hotărî soartă lui.

Patru marinari, printre care Fauvel şi Forgues duseră pe prizonier pe crucişătorul englez, unde, după ce se luă cunoştinţă de cele scrise de comandantul Dartois, spionului i se puse un laţ de gât şi fu spânzurat de vârful catargului. Se făcuse dreptate. Vinovatul îşi luase pedeapsa. Să fi avut acesta complici? Probabil, dar se dusese la moarte fără să-i trădeze.

Cap. 179 – Uneltiri primejdioase

Dacă marinarii s-ar fi uitat mai cu băgare de seamă în jurul lor când se întorceau pe uscat, ar fi zărit pitulat în dosul unui vaporaş pe un individ care cerceta cu privirea vasul englez pe care fusese dus prizonierul.

Omul acesta, care părea atât de interesat de cele ce văzuse, nu era altul decât Higghins. Da, trădătorul şi mârşavul acesta privise cu groază la cel ce se bălăbănea în aer spânzurat de catargul crucişătorului.

Îl cunoştea el oare? Să fi fost unul din complicii săi? După ce stătu multă vreme nemişcat, Higghins mai aruncă o privire spre râu apoi se îndreptă spre una din străzile bombardate. Să-l urmărim acum şi să vedem ce va mai face acest ticălos. În curând doi chinezi în uniforma rebelilor, îi ieşiră înainte. Aceşti indivizi, deşi în haine chinezeşti, nu aveau chipul galben. Făceau parte din rasa albă şi după cele dintâi cuvinte pe care le spuseră lui Higghins se cunoştea că erau germani. Şi iată ce-şi spuneau:

— Ei?

— N-a reuşit.

— Cursa?

— A dat greş.

— Şi Rambach?

— Şi-a făcut datoria dar a fost prins şi spânzurat de englezi.

— Lucrul e foarte grav. Să mergem să comunicăm celor în drept.

În curând cei trei indivizi dispărură într-o casă dărâmată. Găsiră acolo pe alţi patru pe care îi salutară milităreşte cu foarte mult respect. Urmă o consfătuire lungă între ei şi când să plece Higghins unul din ei zise:

— Nu se poate, de data asta trebuie să reuşim.

După ce-l văzură ieşind, acela care părea să fie şeful acestor misterioşi indivizi, întrebă pe unul din ei:

— Telegrafia noastră fără fir funcţionează bine?

— Da, domnule maior.

— Bine. Vei transmite imediat, Wilhelm, radiograma pe care ţi-o voi da acum! Fii pregătit!

— Aştept, domnule maior.

Maiorul – după cum îi spuneau ceilalţi – un om gras cu mustaţa roşcată şi părul tuns până la piele, se aşeză la o masă şi scrise cu stiloul câteva cuvinte pe o foaie de hârtie ruptă dintr-un carnet. O întinse lui Wilhelm care o luă şi dispăru imediat cu ea.

Ne vom mira, desigur, că, într-un oraş bombardat, mai putuse rămâne în picioare un post de T.F.F., dar postul acesta era neştiut de autorităţile chinezeşti. Fusese instalat cu două luni în urmă de persoane care făceau parte din Legaţia germană la Shanghai.

Încă de multă vreme, germanii găsiseră mijlocul să dăuneze înrâuririi pe care o aveau celelalte naţiuni asupra chinezilor şi răscoala fusese pregătită în taină de ei. Bineînţeles că Higghins era şi el la curent; odată ajuns la Shanghai, găsise mijlocul să se pună în legătură cu agitatorii şi se oferise să-i ajute. De îndată ce era vorba de ceva rău, Higghins nu se da în lături. Din nenorocire, lucrurile nu merseseră după cum nădăjduiau germanii. Răsculaţii, biruitori la început, fuseseră respinşi, dar după ce primiseră întăriri, părură să fie iar cei mai tari. Acum însă, trupele guvernamentale rămăseseră învingătoare.

Aceasta nu le convenea defel germanilor care se bizuiseră pe victorie. De aceea erau hotărâţi să întrebuinţeze toate vicleniile pentru a ieşi ei la suprafaţă.

Radiograma maiorului era adresată unui şef chinez anume Tchi-Tcheng, care până atunci se ţinuse deoparte şi rămăsese neutru la ivirea conflictului. Germanii cântaseră în zadar să-l atragă de partea

lor; nu refuzase propunerile, dar ridicase pretenţii atât de mari încât renunţaseră. Acum, când situaţia devenise critică, maiorul, în înţelegere cu ai săi, se hotărâse să-i făgăduiască tot ce va cere, fie că nu s-ar ţine mai târziu de cuvânt după ce-şi va ajunge scopul. Dacă Tchi-Tcheng s-ar învoi să intre în luptă, lucrurile s-ar putea întoarce în favoarea rebelilor deoarece acesta ar putea pune pe picior de război şase mii de oameni bine înarmaţi, europeneşte şi căliţi în luptă.

Maiorul – nu ştiu dacă v-am spus că-l chema Steinbach – nu se mai bizuia decât pe învoirea lui Tchi-Tcheng. Dacă acesta nu le venea în ajutor, partida era cu desăvârşire pierdută pentru germani.

Cap. 180 – Noi alarmări

În timp ce se puneau la cale cele de mai sus, marinarii aşteptau noi ordine în biroul serviciului maritim. Păreau liniştiţi şi nu bănuiau că în spatele lor se unelteau alte primejdii.

— Camarazi, zise Forgues, eu cred că i-am pus cu botul pe labe pe chinezi şi că au de gând să ne lase în pace.

— Nu se ştie, răspunse Martinvast. Voi nu ştiţi de ce sunt în stare. Când îi crezi nimiciţi, făcuţi una cu pământul, răsar ca din senin şi te pomeneşti cu ei în spate.

— Lasă că ăia pe care i-am strâns eu în braţe n-au să mai vină, fii pe pace.

— Da, dar vezi că sunt mulţi şi mişună ca furnicile – a dracului sământă de oameni!…

— Dacă n-au să se astâmpere, îi potolim noi iar.

— În orice caz crucişătoarele stau gata să-şi înceapă bombardamentul de cum s-o mişca vreunul.

Ziua trecu în linişte. Trupele aliate patrulau din când în când prin oraş.

— Mare minune că nu ne-a pus încă la vreo corvoadă, zise Le Gonidec.

— Vorbişi într-un ceas rău, camarade. Auzii mai adineauri pe comandant dând nişte ordine; zicea că să pornim în patrulare, răspunse râzând Fauvel.

— Mai bine: să-mi mai dezmorţesc niţel picioarele.

— Ba eu, zău dacă m-aş mişca de aici, zise Fauvel.

— Păi tu, mârâi Forgues, nu te prea prăpădeşti cu firea când e vorba de aşa ceva.

— O fi, dar părerea mea e că tot ce-am face e de prisos şi… primejdios.

— Aha, ţi-e frică…

Fauvel dădu din umeri şi nu răspunse nimic.

— Fauvel are dreptate, fu de părere Martinvast. Prea se petrec lucruri ciudate pe aici… când porneşti după duşman nu poţi da de el şi când n-ai chef să dai ochi cu el, îţi sare-n spinare. Legaţiile sunt acum în siguranţă, de ce să patrulăm prin oraş când ai noştri nu sunt ameninţaţi de nicio primejdie?

— Dă-mi voie să nu fiu de părerea ta, Martinvast, zise Forgues. Primejdia există şi trebuie să ne aşteptăm la orice.

În curând comandantul hotărî oamenii care trebuiau să alcătuiască patrula: Martinvast cu încă zece marinari, printre care şi Forgues, Fauvel şi Le Gonidec făceau şi ei parte.

Porniră sub conducerea locotenentului Du Bourdieu. Itinerarul era hotărât de mai înainte. Trebuiau să cutreiere mai multe străzi, să se încredinţeze că liniştea domnea pretutindeni, apoi să se înapoieze

La început lucrurile mergeau bine. Haimanalele fără rost pe care le întâlneau în cale, erau cercetate numaidecât şi dacă nu ştiau cuvântul de trecere care fusese dat trupelor guvernamentale, erau imediat arestate.

La un moment dat, pe când patrula trecea pe lângă o casă năruită de bombardament, se auziră ţipete deznădăjduite.

— Ce se va fi petrecând acolo? întrebă Forgues.

Locotenentul ordonă oamenilor să se oprească. Ţipetele se înteţiră. Se auzea desluşit „ajutor, ajutor”. Un francez era la mare primejdie. Nu încăpea şovăială. Locotenentul Du Bourdieu zise soldaţilor săi:

— Înainte băieţi! Nu putem lăsa pe unul de-ai noştri în primejdie.

Apoi, el cel dintâi, păşi, cu revolverul întins în casă. Casa era aproape năruită. În sala de intrare numai dărâmături. Trebuiau să treacă peste mormane de moloz. La capătul sălii se aflau două uşi. Marinarii se opriră nehotărâţi. Dar deodată ţipetele se auziră şi mai disperate.

— Spargeţi uşa asta, porunci locotenentul.

Patru oameni se repeziră la uşă, dar nu o putură clinti din loc.

Cap. 181 – O cursă

În sfârşit uşa cedă şi marinarii pătrunseră într-o mare încăpere goală. Dar de-abia păşiseră înăuntru şi pardoseala se prăbuşi sub picioarele lor.

— Trebuia să se întâmple aşa ceva, mormăi Martinvast.

Din fericire nimeni nu era rănit.

— Au pus bine la cale capcana, zise Forgues. Dar pun mâna-n foc că nu e treabă de-a chinezilor. E ceva la mijloc.

Marinarii se căzneau să iasă din subterana în care se prăbuşiseră. La început crezură că le va fi uşor, dar în curând se încredinţară că nu le era cu putinţă. Pereţii încăperii n-aveau nicio uşă.

— Poate dacă ne-am urca unul în spinarea celuilalt am reuşi să ieşim de aici, zise Le Gonidec.

— Să încercăm, răspunse Forgues.

Marinarii făcură ceea ce se numeşte la gimnastică piramidă de oameni şi cel din vârf ajunse până la o deschizătură în tavan, dar aceasta era astupată cu un capac greu pe care nu-l putură mişca din loc.

— Ei, fraţilor, acu ce ne facem? zise Fauvel. Eu cred că să şedem jos şi să aşteptăm.

— Ce să aşteptăm?

— Să vină cineva să ne scoată de aici.

— Pe ce te vei fi bizuind, nu ştiu. Cine să vină?

Locotenentul văzând descurajarea marinarilor, strigă cu glas răsunător:

— Curaj, băieţi! Mai încercaţi o dată să ridicaţi capacul.

Marinarii se trudiră, însă zadarnic. Capacul nu se clinti, ca şi când ar fi pus cineva peste el o mare greutate. Veniră să facă o gaură în perete cu baioneta, dar văzură în curând că le era munca fără folos. Îşi dădură seama că totul e pierdut şi rămaseră tăcuţi şi îngânduraţi. Locotenentul se lăsă şi el în voia sorţii.

După o tăcere de vreun ceas, pe marinari îi cuprinse o furie nebună

şi începură să răcnească ca ieşiţi din minţi. Ba traseră şi câteva focuri de puşcă, apoi, istoviţi, deznădăjduiţi şi descurajaţi, se trântiră la pământ.

— De data asta s-a isprăvit, zise Fauvel.

— De unde ştii? se răsti Forgues. Nu mai tot cobi; am scăpat şi ieri tot din aşa ceva, poate vom putea scăpa şi astăzi.

— Dar nu vezi că aici nu e nicio ferestruică? Suntem închişi ca într-o ladă.

— Ei, dacă ar fi vorba de o ladă, am fi spart-o noi până acum, dar pereţii ăştia sunt groşi ca al unei cetăţi.

— Să nu ne pierdem nădejdea. Când va vedea comandantul că nu ne întoarcem, o să pornească în căutarea noastră.

— Asta e sigur, murmură Le Gonidec, dar cine-ţi spune că o să ne găsească?

— Poate că s-o găsi cineva care să-l îndrepte încoace.

— Cine, chinezii? Fii sigur, că au să facă tot ce vor putea ca să-l îndrepte pe o altă cale greşită.

— Nu ştii ce spui… mârâi Forgues.

— Bine, o să vezi.

— Noi să aşteptăm. Eu zic că trebuie să şi fi pornit oameni în căutarea noastră.

Locotenentul Du Bourdieu încercă să-i liniştească spunând că situaţia nu era atât de disperată pe cât credeau ei şi că, desigur, ai lor le vor veni cât mai curând în ajutor.

Ne aducem aminte că Milo nu plecase cu patrula. Deoarece comandantul nu-l pusese şi pe el la număr, băiatul nu îndrăzni să stăruie. Totuşi, parcă îl îndemna ceva să se ia după ei.

Urmase, deci, acelaşi drum, dar la o cotitură îi pierdu din ochi. Poarte mirat când văzu că pieriseră ca în pământ, cercetă pretutindeni dar nu zări nimic. În curând însă, văzu în pământul umed de ploaie urmele cizmelor camarazilor săi. Pe ici colo, unde pământul era mai zbicit, urmele se pierdeau, dar le regăsea iar. Deodată băgă de seamă în faţa unei case care părea părăsită că aici trebuie să se fi oprit marinarii. Se apropie şi i se păru că aude glasuri înăbuşite.

Milo era curios din fire; îi plăcea să afle tot. Se ascunse după un bolovan şi aşteptă. Nici prin gând nu-i trecea băiatului că era atât de

aproape de tovarăşii lui. Auzise zvon de glasuri şi voia să ştie de unde vin.

Rămase vreme de un sfert de ceas nemişcat, apoi porni să facă ocolul casei. Aceasta avea numai un etaj, dar toată latura dreaptă a casei fusese distrusă de bombardament şi acum nu era decât un morman de bârne şi dărâmături. O uşă încercuită cu fier, oprea intrarea. Obloanele tot de fier erau de asemenea trase până jos.

Casa părea pustie, totuşi Milo era încredinţat că auzise strigăte. Să fi venit oare strigătele din dărâmătura asta sau din vreo subterană de prin împrejurimi?

Fiindcă glasurile încetaseră, copilul îşi văzu de drum. Poate că se speriase degeaba şi camarazii săi se înapoiaseră la post. Se întoarse în grabă la biroul maritim unde se afla comandantul.

— Ce e cu tine, Milo, pari foarte tulburat, îi zise acesta când îl văzu intrând.

— Domnule comandant, se petrec lucruri ciudate.

— Ei, parcă eu nu ştiu?…

— Oamenii trimişi în patrulare s-au întors?

— Nu încă.

— Dar au plecat cam demult.

— Aşa e, dar au fost trimişi în diferite direcţii, şi oarecum departe.

— Şi nu sunteţi îngrijoraţi de soarta lor?

— Nu, dar de ce mă-ntrebi?

— Pentru că ducându-mă niţel să mă plimb, mi s-a părut ceva…

— Ce? hai spune repede ce ai văzut.

— De văzut n-am văzut nimic, dar trecând pe lângă o casă părăsită, am auzit… ori mi s-a părut că aud strigăte.

— Strigăte?

— Da, parc-ar fi cerut cineva ajutor.

— O fi fost vreun rănit care se văita.

— Nu, nu cred.

— Ai nimeri cu uşurinţă casa?

— Da, domnule comandant.

— Bine. Să mai aşteptăm. Dacă până peste o jumătate de ceas oamenii noştri trimişi în patrulare nu se vor fi înapoiat, vom porni în căutarea lor.

— Vreţi să mai aşteptaţi o jumătate de ceas?

— Da, fiindcă atât socotesc eu că le-ar trebui ca să se întoarcă.

— Dar dacă li se va fi întâmplat ceva?

— Am fi aflat până acum căci am pus stăpânire pe oraş şi trupele aliate cutreieră străzile în recunoaştere.

Cap. 182 – Milo dispare

Milo nu păru defel convins. O presimţire tainică îi spunea că trebuie să se fi petrecut ceva.

Comandantul stătea pe gânduri, dar îngrijorarea băiatului îl impresiona, căci zise:

— Bine, hai să vedem ce e.

Chemă zece oameni şi porniră la drum cu Milo în cap. Se îndreptară spre locul unde copilul auzise strigătele care îl speriaseră atât.

Ajunseră în faţa casei misterioase. Domnea o linişte ca de mormânt.

— De aici veneau strigătele? îl întrebă ofiţerul.

— Da, domnule comandant. Ia ascultaţi şi dumneavoastră… nu auziţi nimic?

— Ba da, parcă ar zgâria cineva pământul sub picioarele noastre. Să intrăm în casă. Băieţi, daţi jos uşa; nu cumva s-o spargeţi… ridicaţi-o din balamale.

Marinarii vârâră puştile pe sub uşă şi vrură s-o ridice în sus, dar nu izbutiră.

— Mi se pare, zise unul din ei, că ne muncim degeaba. Ar fi mai bine să încercăm la obloane.

— Încercaţi.

Dar obloanele nu se clintiră din loc.

— Ne-ar trebui un târnăcop sau un topor, zise un marinar.

— De unde să luăm? întrebă altul.

Pe când marinarii vorbeau astfel între ei, Milo se căţărase pe zid, sprinten ca o pisică. Ajunse cu mare greu pe acoperiş. Odată aici, se lungi pe burtă, se târî în lungul jgheabului, dădu de o mică fereastră căreia îi sparse geamul. Trecu mâna prin spărtură, deschise fereastra pe dinăuntru, sări în pod strigând camarazilor săi:

— Cobor îndată jos ca să deschid uşa.

Dar nu apucă să mai spună ceva. Doi oameni îl apucară de umeri şi-l trântiră la pământ. Unul îi puse genunchiul în piept, pe când celălalt îi vârî un căluş în gură şi-i acoperi faţa.

Băiatul încercase la început să se împotrivească, dar ce putere avea el faţă de aceşti doi oameni voinici? Simţi că-l duc de acolo, şi fiindcă izbutise să-şi tragă jos legătura de pe faţă, omul care-l ducea îi dădu un pumn în cap şi-l ameţi.

Jos în stradă, comandantul şi marinarii aşteptau să apară Milo. Dar văzând că trecuse un sfert de oră şi copilul nu se ivea, comandantul zise îngrijorat lui Fauvel:

— Te ştiu sprinten, Fauvel; încearcă să te urci pe acoperiş şi vezi ce e cu băiatul. Lucrul mi se pare cam ciudat, să nu fi căzut în vreo cursă, deşi aşa ceva mi se pare cu neputinţă, căci, am fi auzit vreun zgomot… ceva…

— Aşteptaţi puţin, domnule comandant, o să aflăm în curând.

Luă şi el acelaşi drum pe care-l făcuse Milo şi ajunse la fereastra podului. Sări înăuntru şi în clipa când se îndrepta spre o uşă care se afla la câţiva paşi de el, se pomeni cu o matahală de om în faţa lui. Se priviră o clipă ochi în ochi, apoi omul se năpusti asupra marinarului. Dar Fauvel nu era numai voinic, ci şi sprinten. Sări la o parte şi strigă din toate puterile.

— Veniţi încoace, camarazi! Ajutor!

Un alt individ, tot atât de voinic ca şi celălalt, apăru. Fauvel avea acum de luptat împotriva a doi duşmani. Scoase baioneta din teacă, se năpusti asupra unuia din ei şi-i străpunse pieptul cu baioneta. Celălalt, fugi îngrozit, încuind uşa în urma lui.

Fauvel se repezi la fereastră, ieşi pe acoperiş şi le spuse camarazilor ce se întâmplase.

— Nu sunt chinezi, băieţi, ci albi… Trebuie să pătrundem în cocioaba asta, cu orice preţ. Eu zic că ăştia sunt nemţi… le-am văzut mutrele…

Cap. 183 – Încăperea din subterană

Situaţia devenea tot mai încurcată. Să caute să treacă toţi prin

fereastră sau să încerce iar să dea jos uşa? Tocmai în clipa aceea trecea pe acolo un pluton de artilerişti englezi ducând cu ei un tun de 35 milimetri. Comandantul spuse repede ofiţerului englez despre ce e vorba.

— Trebuie neapărat să spargem uşa asta şi n-avem cu ce. Cred că vreo două descărcături de tun ar fi de ajuns, nu-i aşa?

— Negreşit, răspunse ofiţerul, care porunci să se aşeze tunul.

Marinarii se repeziră în casă, dar o găsiră pustie. Duşmanii fugiseră, sau cel puţin aşa părea să fie.

— Domnule comandant, zise Forgues, trebuie să se afle pe aici vreo subterană în care au fost închişi ai noştri.

— E mai mult ca sigur, răspunse comandantul, care bătea cu tocul cizmei în podea. Pretutindeni suna însă a plin. Cercetă apoi pereţii cu mânerul sabiei, dar zadarnic. Într-un singur loc numai i se păru că ar suna a gol. Chemă pe Forgues să vadă şi el.

— Fără nicio îndoială, aici se află o uşă, zise acesta.

Marinarii începură să izbească în uşă cu paturile puştilor, şi, într-adevăr, o uşă ascunsă în perete, se făcu ţăndări şi lăsă să se vadă o scară.

— Fiţi cu băgare de seamă, băieţi. Nu coborâţi până nu faceţi lumină, zise comandantul.

Unul din marinari aprinse lampa de buzunar şi Forgues porni curajos înainte. Scara era de piatră şi foarte îngustă. Jos se zărea un gang la capătul căruia era o uşă pe care o deschiseră cu uşurinţă. Se pomeniră într-o încăpere în care se aflau doi oameni.

— Ce faceţi aici? îi întrebă comandantul.

— Ne-am ascuns, răspunse unul din ei într-o franţuzească stricată.

— Şi de ce v-aţi ascuns?

— Din pricina bombardamentului.

— Proastă scuză. Bombardamentul s-a sfârşit demult. Spuneţi mai bine că v-aţi ascuns pentru cine ştie ce scop.

— Vă jur, domnule ofiţer!…

— Mai întâi! cine eşti dumneata?

— Eu şi cu prietenul meu suntem doi negustori stabiliţi în oraş de vreo trei ani.

— De ce naţionalitate sunteţi?

— Poftim?…

— Te-am întrebat care vă e naţionalitatea.

— Suntem suedezi.

— Aşa? Poate vreţi să spuneţi germani… Dar vom lămuri noi asta numaidecât. Deocamdată să răspundeţi la ce vă voi întreba şi să nu încercaţi să mă minţiţi, căci vă zbor creierii – m-aţi înţeles? Ştiu că unul de-ai noştri, un tânăr marinar, a fost închis aici.

— Aici nu, poate în altă casă.

— Minţi!

— Vă asigur că spun adevărul. Dar dacă nu mă credeţi, n-aveţi decât să cercetaţi casa. Dacă veţi da de cel pe care-l căutaţi, ne puteţi face ce vreţi.

Cap. 184 – O ameninţare care nu dă greş

Comandantul văzu că nu va putea scoate de la aceşti indivizi nimic cu binele, de aceea se hotărî să întrebuinţeze mijloace energice.

— Ştii ce? Nu cred nimic din ce-mi îndrugi aici. Spune adevărul ori de nu vă zbor creierii la moment.

Unul din cei doi indivizi, care până atunci nici nu crâcnise, începu să tremure din toate mădularele. Comandantul, văzând efectul produs de cuvintele lui, îi apăsă ţeava revolverului pe tâmplă. Individul, galben ca ceara, cu genunchii tremurând bâlbâi:

— Iertare… domnule ofiţer… nu mă ucideţi… o să vă… spun…

Dar nu-şi sfârşi vorba, intimidat de privirea pe care i-o aruncase tovarăşul lui.

— Hai, vorbeşte, îi porunci cu răceală comandantul. Şi numără: Unu… Doi…

Dar înainte de-a spune comandantul trei, omul începu:

— O să vă spun tot… bolborosi el, dar făgăduiţi-mi că-mi veţi dărui viaţa.

— Vom vedea. Mai întâia spune ce ştii. Unde se află tânărul marinar francez pe care-l căutam?

Ticălosul întinse mâna spre perete şi zise:

— Acolo..

— Unde acolo?

— Acolo, vă spun…

Forgues se apropia de perete.

— Uitaţi-vă, domnule comandant, aici e o uşă foarte bine ascunsă.

Într-adevăr, în lespede se deosebea o crăpătură mică dreptunghiulară.

— Deschide uşa asta! porunci comandantul.

Cei doi străini nu se mişcară.

— Deschide ţi-am spus, repetă el şi apăsă iar revolverul de tâmpla individului.

Acesta n-avea defel în el suflet de erou; se apropie de uşă, apăsă pe un buton ascuns şi uşa se deschise la perete.

— Condu-ne, mai porunci comandantul împingând înainte pe cei doi ticăloşi.

— Milo, Milo! începu să strige Forgues.

— Aici suntem! răspunseră mai multe glasuri cunoscute şi marinarii sechestraţi se repeziră veseli la salvatorii lor.

— Milo nu e cu voi? întrebă comandantul Dartois.

— Nu, răspunse Martinvast.

Comandantul se întoarse spre cei doi indivizi.

— Să-mi spuneţi imediat unde e tânărul marinar care a intrat în casă acum o jumătate de ceas.

— E sus, răspunse unul din ei.

— Dacă minţiţi vă împuşc ca pe nişte câini.

— E sus, repetă unul. Urcaţi scara la primul etaj, luaţi-o la stânga şi veţi da de un coridor la capătul căruia e o cameră. Acolo e.

— Du-te de vezi, Forgues. Ia şi pe individul ăsta cu tine, dar bagă bine de seamă să nu-ţi scape.

— N-aveţi nicio grijă, domnule comandant.

Peste câteva minute Forgues se înapoie sprijinindu-l pe bietul Milo care era galben ca ceara.

— Dacă mai zăboveam îl găseam înăbuşit, sărăcuţul de el, zise marinarul. Îi puseseră pe faţă un brâu de lână şi un căluş în gură că de abia mai putea răsufla.

— Oamenii ăştia ţi-au pus căluşul? întrebă comandantul pe băiat.

— Nu, domnule comandant.

— Eşti sigur?

— Foarte sigur.

— Atunci mai sunt şi alţi chiriaşi în vizuina asta; trebuie să-i găsim cu orice preţ, zise comandantul îngândurat.

Cap. 185 – O surpriză

Cercetară casa din pivniţă până în pod până ce, după îndrumările date de individul care mai făcuse şi celelalte mărturisiri, descoperiră în subsol două încăperi mari în care se aflau cinci oameni. Aceştia încercară să se apere, dar marinarii culcară pe doi din ei la pământ cu câte un glonţ de revolver, iar ceilalţi fură legaţi cu mâinile la spate.

Camera în care se aflau era mobilată foarte simplu: o masă mare de brad, un dulap şi câteva scaune. Pe masă se aflau împrăştiate o mulţime de hârtii. Comandantul îşi aruncă ochii pe ele şi zise clătinând capul:

— Acum înţeleg tot… Vom afla deci lucruri interesante, locotenente Du Bourdieu. Oamenii ăştia nu sunt străini de revolta care a izbucnit în oraş.

— Domnule comandant, strigă Forgues care trecuse în camera cealaltă, uitaţi-vă, e aici şi o instalaţie T.F.F.

— Mă aşteptam, răspunse comandantul. Apoi adresându-se unuia din cei trei rămaşi în viaţă: Dumneata domnule, eşti german.

— Da, dar asta nu e un motiv să daţi buzna peste noi.

— Am făcut-o fiindcă ne-aţi silit. Ţineaţi închişi aici pe câţiva din oamenii mei şi datoria mea e să-i eliberez.

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi. Noi n-am închis pe nimeni.

— Astea sunt vorbe… dar deocamdată caută să lămurim altceva. Dacă ne daţi voie, vom cerceta puţin hârtiile acestea. Pricep şi eu limba germană, atât cât să-mi dau seama ce conţin. Ia să vedem…

Şi comandantul se apucă să citească foarte atent foile răspândite pe masă. După un sfert de ceas ridică ochii de pe hârtii, se uită la cei trei indivizi şi le zise:

— Urâtă meserie faceţi dumneavoastră, domnilor. Aşadar sunteţi instigatorii răscoalei, care a costat viaţa atâtor oameni. Şi pentru care scop? Pentru a asigura la Shanghai preponderenţa germană. Recunosc că aţi lucrat cu multă pricepere, dar n-aţi ajuns la niciun rezultat.

Rebelii au fost învinşi şi dumneavoastră veţi fi împuşcaţi. Văd că aşteptaţi întăriri, că nădăjduiaţi în ajutorul şefului chinez Tchi-Tcheng. Trebuie să renunţaţi la visul ăsta deoarece acum când ştim cum stau lucrurile, vom căuta să vă zădărnicim planurile.

Omul despre care vă mai vorbisem şi căruia tovarăşii săi îi ziceau maiorul, vru să facă pe grozavul.

— Nu ştiu ce vă privesc pe dumneavoastră afacerile noastre, zise el cu glas aspru. Suntem cred, liberi să facem ce poftim. Şi apoi nu înţeleg ce motiv aveţi să vă plângeţi.

— Am fost trimişi aici ca să restabilim ordinea, răspunse comandantul şi să punem mâna pe cei care au tulburat-o. De altfel, veţi da în curând socoteala ofiţerului englez care comandă escadra aflată în port.

Maiorul nu răspunse. În timp ce vorbea, comandantul răsfoia hârtiile de pe masă..

— O, făcu el deodată, văd că nu menajaţi nici pe europenii aflaţi în oraş, căci uite un ordin care sfătuieşte pe rebeli să măcelărească fără milă pe toţi ambasadorii ţărilor străine stabiliţi în Shanghai.

Milo, care cotrobăia peste tot, se apropie deodată de comandant şi-i şopti:

— Domnule comandant, aici e ascuns un om; şi-i arătă dulapul din colţul camerei.

Comandantul ordonă la doi din oamenii să i se deschidă dulapul.

Cap. 186 – Apare Mr. Higghins

Mare fu mirarea ofiţerilor şi a marinarilor când, văzură cine era în dulap. Cred că aţi ghicit: era Higghins, poreclit de ei Holera.

— Ia te uită, zise comandantul, ce surpriză plăcută!

Dar Higghins nu-şi pierdu defel cumpătul. Salută şi zise:

— Aflasem că aţi plecat în recunoaştere şi văzând că nu vă mai înapoiaţi, am plecat în căutarea dumneavoastră. Sunt foarte fericit, deci, că vă regăsesc.

— Trebuie să fi fost foarte greu, răspunse cu ironie comandantul.

— Da, aşa e, dar vedeţi că tot am reuşit.

— Mulţumesc foarte mult, dar mi se pare că veţi vedea aici vreo

câteva cunoştinţe de-ale dumneavoastră.

Şi ofiţerul îi arătă pe cei trei germani.

— Nu, minţi Higghins cu neruşinare, nici nu-i cunosc pe domnii aceştia.

— Zău? Eşti sigur?

— Ba bine că nu!

— Curios… aş fi putut să jur că sunt prieteni de-ai dumitale… vorbesc şi ei nemţeşte ca şi dumneata.

Higghins nici nu clipi.

— Aşadar, urmă comandantul, dumneata ai venit aici numai ca să ne fii nouă de folos?

— Bine-nţeles.

— Nu urmăreai altă ţintă?

— Ce ţintă?

— Dumneata trebuie să ştii mai bine ca mine.

— Dar…

— Ştii ce? Hai să dăm cărţile pe faţă. Ai venit aici ca să faci înţelegere cu ticăloşii ăştia pe care i-am arestat.

— O, dar drept cine mă iei?

— Drept ceea ce eşti. Nu cumva vrei să mă faci să cred că veniseşi să ne eliberezi? Ai venit să pui la cale cine ştie ce mârşăvie şi să nu te miri dacă te voi aresta.

— Să mă arestezi? Pe mine? Şi cu ce drept, mă rog?

— Te arestez pentru că faci cauză comună cu aceşti ticăloşi, care îşi vor primi în curând pedeapsa pe care o merită.

Higghins făcu pe indignatul.

— Domnule, fapta dumitale se numeşte abuz de putere şi mă voi plânge celor în drept. Te înşeli cu totul… nici nu-i cunosc pe oamenii ăştia şi dacă merită o pedeapsă, nu e un cuvânt să mă faci pe mine răspunzător de crimele pe care le vor fi făcut.

Atunci unul din prizonieri, înfuriat că fusese tăgăduit cu atâta laşitate, strigă:

— Domnule comandant, omul acesta minte cu neruşinare când spune că nu ne cunoaşte. Ne cunoaşte şi încă foarte bine şi dovada e că venise să ne dea socoteală de o misiune pe care i-o încredinţasem.

— Minţi… asta e o minciună sfruntată! răcni Higghins.

— Da, da, văd că vrei să ieşi basma curată din afacerea asta, dar trebuie să-ţi iei ca şi noi partea de răspundere pe care o ai. Un german nu minte niciodată pentru a-şi salva viaţa. Am pierdut partida şi dacă trebuie să plătim, ei bine, vom plăti, dar toţi împreună.

Higghins vru să mai protesteze dar comandantul îi impuse tăcere.

— Taci, domnule, nu te mai strădui degeaba. Ştim demult ce fel de individ eşti şi orice ai spune nu ţi-ar folosi la nimic.

Apoi comandantul adună toate hârtiile de pe masă, făcu din ele un pachet şi le dădu locotenentului Du Bourdieu zicându-i:

— Vei căuta ca aceste documente să ajungă în mâna comandantului escadrei. De aceea le vei duce chiar dumneata şi-i vei anunţa vizita mea.

Prizonierii fură legaţi cu mâinile la spate, de asemenea şi Higghins, cu toate protestările lui, şi duşi la post. Comandantul trimise să anunţe pe şeful escadrei, apoi locotenentul du Bourdieu porni cu documentele găsite în adăpostul germanilor pe bordul crucişătorului amiral.

Se ştie că englezii sunt foarte severi în ce priveşte crima de trădare. Consiliul de război se adună imediat şi ofiţerii francezi fură chemaţi ca martori.

Vinovaţii aproape nici nu mai încercară să se apere; ştiau că vor fi osândiţi şi nu căutară defel să-şi înduplece judecătorii. Cu un curaj şi un sânge rece demn de o soartă mai bună, aşteptară să li se citească sentinţa care îi condamna la moarte. Higghins, care era desigur tot atât de vinovat ea şi ei, fu achitat, probabil fiindcă se dădea drept englez. Dar când ceilalţi condamnaţi văzură că îl scoteau din cauză, protestară cu indignare.

— De ce, strigă unul din ei, îl iertaţi pe omul acesta părtaş la faptele noastre? Fiindcă îl credeţi englez? Vă asigur că nu e adevărat, e şi el german ca şi noi, dar un german fără simţul onoarei şi laş. V-a înşelat, nu e englez, e un mişel…

Cap. 187 – În recunoaştere

Şeful escadrei auzi cuvintele prizonierului.

— Bine, zise el, să ţineţi pe omul acesta sub supraveghere.

Higghins fu condus în fundul calei. Când marinarii aflară că acela pe care îl porecliseră Holera a fost arestat şi că va fi probabil, condamnat după ce se va face ancheta, simţiră o adevărată uşurare.

Prezenţa acestui om, care îi spiona şi căuta mereu să le aducă vreun neajuns, le ajunsese nesuferită.

— Să ştiţi, băieţi, că dacă nu-l închideau, i-o făceam într-o zi, zise Forgues.

— În sfârşit, bine că am scăpat de el! adăugă Le Gonidec. Îndată ce răscoala se va potoli, ne vom urma ocolul lumii în submarin.

— Dacă vom mai avea submarin.

— Cum asta? De ce să nu mai avem? se miră Forgues.

— De, după toate peripeţiile, atacurile rebelilor şi bombardarea, se prea poate să fi fost scufundat.

— Am fi aflat şi noi.

— Da? Şi de la cine?

— Liniştiţi-vă, dragii mei, zise comandantul care-i auzise, submarinului nostru nu i s-a întâmplat nimic. E ancorat în râu, aproape de vasul şefului de escadră şi l-am văzut, acum câteva ceasuri.

— Îmi pare bine, n-aveţi idee ce bucurie mi-aţi făcut, domnule comandant. Şi când plecăm? zise Le Gonidec.

— Aştept ordine, răspunse comandantul.

— Dar concurentul nostru? întrebă Forgues.

— E şi el în perfectă stare ca şi al nostru.

— Atunci meciul va continua doar cu vreo câteva zile de întârziere, dacă chinezii nu vor primi întăriri şi nu vor căuta să ne pună beţe în roate.

— N-avem de ce ne teme; pentru moment i-am potolit şi aşteptăm întăriri în curând.

Ajutoarele sosiră într-adevăr, dar nu acelea pe care le aştepta comandantul. Rebelii, la care se alăturaseră, după cum ştim, trupele din Manciuria, se reorganizaseră pe malul celălalt al râului şi aşteptau ca să dea asaltul, sosirea lui Tchao-Yé…

Acest Tchao-Yé, care nu intrase încă în joc, era unul din cei mai temuţi şefi ai chinezilor şi venerat ca un sfânt. De multă vreme toţi se întrebau care va fi atitudinea lui Tchao-Yé. Va susţine el pe rebeli sau

va face cauză comună cu trupele guvernamentale?

Fusese cercetat pe departe, dar marele şef păstrase un mutism desăvârşit. Totuşi, câteva persoane din Legaţia germană îl zoriseră şi-l putuseră câştiga de partea lor, făgăduindu-i pământuri întinse de păşune situate la nordul oraşului. Şi Tchao-Yé trecuse de partea lor.

Acest şef dispunea de patru până la cinci mii de oameni bine pregătiţi şi deprinşi cu războiul. Trebuia să dea năvală peste noapte cu soldaţii săi şi să pună stăpânire pe podul de vase pe care guvernamentalii îl făcuseră de la un mal la celălalt al râului. Aşadar, pe când totul părea că se liniştise, se pregătea în ascuns un atac grozav.

Cu puţin înainte de apusul soarelui, câţiva chinezi din trupele guvernamentale se înfăţişară la comandantul Dartois şi-i comunicară că nişte fugari veniţi dinspre apus, le spusese că zăriseră o trupă mare de chinezi îndreptându-se spre oraş.

Comandantul anunţă numaidecât pe şeful escadrei care îi zise: „Porniţi în recunoaştere şi ţineţi-mă la curent”.

Marinarii submarinului fură, deci, puşi iar la muncă. Se pregătiră în grabă şi trecură râul, apoi porniră pe un drumeag care ducea la satul Tao-Meng unde, după cum spuseseră chinezii, se aţineau trupele zărite de ei.

— Acum altă corvoadă, făcu mânios Forgues. O să vedeţi voi, băieţi, că o să dăm iar de dracu’.

— Ia taci şi nu mai cobi, bombăni Le Gonidec.

— O să vezi că nu cobesc şi că aşa o să fie, răspunse îmbufnat Forgues.

Le Gonidec tăcu, ştiind că Forgues nu suferă să-l contrazică.

Marinarii înaintau cu băgare de seamă. Când ajunseră la vreo milă de Shanghai, comandantul zise oamenilor săi:

— Băieţi, nu e de ajuns să pornim aşa, razna, trebuie să ştim încotro ne ducem. E de prisos să ne expunem toţi deodată. Trei dintre voi se vor duce în patrulare; trebuie neapărat să aflăm dacă inamicul e pe aproape. După ce ne vom asigura de asta, ne vom întoarce la locul de unde am pornit şi ne vom pune la dispoziţia şefului de escadră. Haide, să vină trei oameni!…

Se prezentară douăzeci în loc de trei. Comandantul alese pe

Forgues, Fauvel şi pe Milo.

— Strecuraţi-vă printre tufişuri şi… la cea mai mică alarmă, întoarceţi-vă repede.

Cap. 188 – Primejdie înlăturată

Patrula nu întâlni la început nicio piedică. Înainta printre hăţişuri, oprindu-se uneori ca să asculte. În jurul lor domnea o tăcere adâncă. În curând ajunseră la o moviliţă de nisip de lângă o pădurice.

— Fiţi cu băgare de seamă, camarazi, zise Forgues în şoaptă, mi se pare că am auzit zvon de glasuri.

— Am auzit şi eu, adăugă Milo.

Traseră cu urechea. Se desluşea, într-adevăr, glasuri venite de la mică depărtare. Era mai mult un fel de şuşotire, care se întrerupea din când în când.

Cei trei marinari rămaseră nemişcaţi, întinşi pe burtă. Căutau să desluşească prin întuneric dar nu zăreau decât nişte umbre care se contopeau cu arborii păduricii. Nici n-ai fi putut spune cu siguranţă că sunt umbre omeneşti.

Şopăiala continua.

— Eu cred, zise Forgues, că ne aflăm lângă un post înaintat. Dar nu putem rămâne aici toată noaptea.

— Şi ce ai de gând să faci? îl întrebă Fauvel.

— Nu ştiu nici eu. Ar trebui însă să cercetăm.

— Dacă vreţi, zise Milo, mă duc eu târâş până la pădurice.

— Ca să te spânzure?

— N-avea grijă; n-o să fac zgomot şi nici n-au să mă simtă chinezii.

— Nu se poate, băiete. Dacă e vorba de o primejdie, apoi s-o împărţim toţi trei.

Trecu o bucată de vreme. Şopotul încetă. Acum se auzeau paşi omeneşti.

— Ia te uită, zise Forgues. Chinezii noştri au pornit la drum. Se duc, pesemne, la cantonamentul lor. Mă aşteptam eu la aşa ceva. Sunt şi ei tot nişte eclerori ca şi noi. Să ne luăm după ei… dar cu băgare de seamă.

Forgues se înşela însă. Era o patrulă de avangardă. În curând se

auziră tropăituri de picioare şi zgomotul creştea din ce în ce.

Era Tchao-Yé cu trupa lui.

— Oho, semn rău, băieţi! zise Fauvel. Să ştiţi că ăştia dau năvală în oraş. S-o ştergem binişor şi să dăm de ştire la ai noştri.

— E tot ce ne rămâne de făcut, răspunse Forgues. Haideţi, camarazi, nu e timp de pierdut.

Cei trei marinari se târâră încetinel de pe moviliţa de nisip, crezând că se vor putea strecura nebăgaţi în seamă la postul lor; văzură însă că le era cu neputinţă. Soldaţii lui Tchao-Yé soseau de pretutindeni, sumedenie, fără sfârşit.

Marinarii erau, cum s-ar zice, încercuiţi din toate părţile şi în curând trebuiau să cadă în mâna duşmanului.

Cei trei tovarăşi se sfătuiau în şoaptă.

— Ne-am dus pe copcă! zise Fauvel.

— Nu încă, dar nici mult nu ne lipseşte, răspunse Forgues.

— Cum să ieşim din bârlog? se întreba Fauvel. Ia ascultă… parcă vin nişte cavalerişti. Să ştiţi că au să treacă peste noi.

Situaţia era disperată. Forgues, Fauvel şi Milo stăteau nemişcaţi, neştiind ce să facă.

— Ştiţi ce, băieţi? Hai să intrăm în păduricea de colo, zise Fauvel.

— Ei, şi pe urmă?

— Pe urmă să ne urcăm într-un copac şi să aşteptăm să treacă inamicul.

Se apropiară, nebăgaţi în seamă de pădurice şi se cocoţară într-un copac înalt.

Cap. 189 – Situaţie primejdioasă

Trupele chinezeşti soseau fără întrerupere. Veneau dinspre răsărit şi apus şi câmpia răsuna de zăngănit de arme şi tropote de cai.

— Tii, dar mulţi mai sunt, zise Forgues. Ăştia pot lua oraşul cu asalt. Numai de s-ar fi dat de ştire alor noştri!

— Lasă că au s-o afle. N-auziţi ce gălăgie fac? Surd să fii şi i-ai auzi… Santinelele noastre trebuie să fi şi prins de veste.

— De, nu se ştie! Sunt încă departe de oraş dar, când se vor apropia, n-au să mai facă atâta vuiet, fii pe pace.

— Toate bune, făcu Milo, dar cum o să ajungem noi la postul nostru?

Forgues şi Fauvel nu-i răspunseră; îşi dădeau bine seama de situaţia în care se aflau şi că erau mai ameninţaţi ca oricând.

Se găseau acum despărţiţi de oraş printr-un cordon de trupe foarte mare iar în spatele lor era teritoriul duşman.

Alţii în locul lor şi-ar fi pierdut orice nădejde, dar, cei trei tovarăşi erau dintr-aceia care nu-şi pierd aşa de uşor cumpătul. Aşteptau, deci, să nu zicem cu încredere, dar cu speranţa că vor ieşi din situaţia în care se aflau.

Când se lumină de ziuă, se înspăimântară de ce văzură. Era, într-adevăr, ceea ce se cheamă o mare de capete. Trupele chinezeşti formau, pe o întindere de un kilometru, un baraj de oameni. Se vedeau armele lor sclipind la cele dintâi raze ale soarelui. Chinezii aveau, de asemenea, şi tunuri trase de cai voinici.

— Se-ngroaşă gluma, băieţi, făcu Fauvel. Asta e o întreagă armată. Cu neputinţă să le ţină piept ai noştri.

— Nu se ştie. La război nu e numai numărul care biruie, ci şi calitatea. Toţi aceşti soldaţi nu sunt destul de disciplinaţi, asta e sigur, şi comandanţii lor habar n-au de tactică. Au să se repeadă ca sălbaticii, dar când vor da iureş în ei mitralierele şi tunurile de pe crucişătoarele noastre, au să-şi piardă capul – o să vedeţi.

— O fi, dar ei sunt mii şi mii, pe când ai noştri prea puţini faţă de ei.

— Da, dar uiţi că tunurile de pe crucişătoare sunt grozave.

— Sunt ele grozave, dar bombele cele mari cad cam la întâmplare. Aşa că multe din ele vor nimeri în sec.

— Ştiu că nu toate cad unde trebuie, vor aduce însă mari pagube. Ai noştri au să scape, de asta nu mai îndoiesc eu, dar noi… Deocamdată suntem prizonierii rebelilor. Pentru că, drept să-ţi spun, nu prea văd cum ne-am putea înapoia la Shanghai.

— Noi să nădăjduim. Ce-o mai fi, om vedea… Deocamdată n-avem altceva de făcut decât să aşteptăm.

Trupele chinezeşti soseau cu nemiluita. În curând păduricea fu plină de soldaţi cu chipurile încruntate.

Cei trei marinari nici nu răsuflau. Dacă i-ar fi zărit cineva, erau

pierduţi. Se uitau printre ramuri cu ochii holbaţi la năvala de chinezi. Aceştia erau îmbrăcaţi cu haine ciudate, iar pe cap purtau un fel de căşti de pai de orez în formă nemaivăzută până atunci de marinari. Drept arme aveau lănci, baltage şi securi. Unii din ei aveau puşti vechi la care se puseseră săbii în loc de baionete. Vorbeau cu glas tare, răstit şi păreau foarte agitaţi. Cei care comandau alergau în fiecare moment afară din pădurice ca să arunce o privire pe câmp. Aşteptau, probabil, un ordin care întârzia. La urmă se instalară în pădure, aprinseră focul şi începură să-şi pregătească de mâncare. După ce mâncară în grabă, îşi reluară armele pe care le depuseseră la pământ.

În curând se auzi goarna. Soldaţii se adunară toţi laolaltă, apoi ieşiră din pădurice.

— Ce soldaţi caraghioşi! zise Fauvel. Cum v-au plăcut? N-au nici măcar arme ca lumea şi se slujesc de lănci şi securi ca sălbaticii. Cu de-alde ăştia isprăvim noi repede.

— Aşa ar fi dacă n-ar fi atât de mulţi, răspunse Forgues. O să trebuiască muncă multă până ce le-om veni de hac.

Deodată, Milo îl strânse de braţ pe Forgues şi-i şopti:

— St! a mai rămas unul în pădure. Uite-l colo.

Într-adevăr, la câţiva paşi de copacul unde se urcaseră marinarii, zăriră un chinez. Trebuie să-i fi auzit vorbind, probabil că-i şi văzuse, fiindcă scoase un ţipăt ciudat la care îi răspunse un strigăt la fel. Chinezul dăduse alarma.

— Suntem pierduţi, zise Fauvel.

— Să coborâm repede, răspunse Forgues.

— Crezi că e mai nimerit?

— O să vezi şi tu.

Şi Forgues se lăsă să alunece din pom, urmat de Fauvel şi de Milo.

— Acum, luaţi bine seama la ce vă spun, zise Forgues. Am putea să ne servim de revolver dar, face prea mult zgomot, de aceea puneţi mâna pe baionetă.

Toţi trei se repeziră la santinelă care, zărindu-i, căuta să iasă din pădurice. Dar nu mai avu când, deoarece căzu străpuns de baionete.

Cap. 190 – În aşteptare

Dar nu se sfârşise încă totul, căci se mai aflau în pădurice încă trei santinele pe care trebuiră să le omoare ca să nu dea alarma.

După ce sfârşiră această dureroasă muncă, Forgues zise camarazilor săi:

— Dragii mei, de-acum încolo vine ce e mai greu. Când chinezii vor da de trupurile santinelelor, vor începe să scotocească pădurea şi o să dea foarte uşor de noi.

— N-avem decât să ascundem cadavrele, fu de părere Fauvel. Să le aruncăm în vreun tufiş.

— Bine zici.

Aruncară cadavrele într-un tufiş des.

— Acum, zise Forgues, să aşteptăm.

— Ce?

— Cum ce? Să se întunece.

— Tragi nădejde să poţi fugi când s-o înnopta?

— Nu se poate şti, poate să reuşim.

Se aşezară pe iarbă. Câmpia era tăcută, nu se auzea niciun zgomot.

— Mă întreb, zise în şoaptă Fauvel, de ce vor fi pus să păzească pădurea.

— Ca măsură de prevedere, pesemne.

— Crezi?

— Sunt chiar sigur.

— Oare nu o fi având de gând să aşeze aici un post?

— Dacă ar fi avut de gând, o făceau demult.

— Atunci ce căutau santinelele astea?

— E firesc să fi pus pază la poziţiile astea. Aşa e la război.

— Păi, dacă-i aşa, rău le-au păzit.

— Noi n-avem de ce ne plânge, să ne pară bine.

Deodată cei trei prieteni tresăriră. O bandă de chinezi năvălise în pădure. Marinarii noştri se lungiră pe burtă, cu ochii la ei. Inamicii însă nu-i văzură; de altfel, păreau foarte tulburaţi. În curând se auzi o detunătură grozavă la câţiva metri de ei, apoi alta.

Marinarii crezură că trupele aliate reuşiseră să pătrundă în câmpie şi că-i fugăreau pe chinezi. Îşi dădură însă repede seama ce era, căci

se auzi un zbârnâit puternic în aer.

Era un aeroplan care zbura deasupra câmpiei. Chinezii se speriaseră de el şi alergaseră îngroziţi în pădure.

Pentru ei, avionul era o unealtă a diavolului, fiindcă îl văzuseră aruncând bombe de la o înălţime de cinci sute de metri de la pământ.

După ce se depărtă aeroplanul, chinezii se împrăştiară dar lăsară eclerori ca să vadă dacă nu se mai întoarce.

Marinarii se furişară cu mare băgare de seamă până la marginea păduricii. Zăriră trupe mari de oameni îndreptându-se spre apus.

— Bine că ne-au sosit aeroplane, zise Forgues. Dacă am putea avea vreo zece, am pune pe fugă pe chinezi.

— Aşa e, încuviinţă Fauvel, zece avioane zburând la o înălţime de treizeci de metri şi împroşcând bombe, fac mai multă treabă decât o companie întreagă de soldaţi. Îmi aduc aminte că pe timpul războiului, pe când ne aflam blocaţi pe lângă Dixmude şi nemţii dădeau buzna peste noi, eram pierduţi dacă nu soseau aeroplane ca să-i mături. Măi, fraţilor, să fi văzut prăpăd!...

— Din nenorocire, răspunse Forgues, n-o să avem acum norocul ăsta fiindcă trebuie să fi sosit prea puţine aeroplane.

Tăcură, apoi Fauvel începu iar:

— La noapte trebuie să luăm o hotărâre. Parcă te auzii mai adineauri, camarade, că ai ceva de gând. Nu cumva ai găsit mijlocul cum să scăpăm de aici?

— Nu, dragul meu, până acum nu, dar îmi muncesc creierii ca să găsesc. Uite care e părerea mea: Eu cred că toată câmpia nu poate fi păzită de santinele. Inamicul trebuie să se fi adunat lângă râu, în faţa Shanghaiului. Dacă am putea coborî până la mare...

— Vorbeşti copilării. Ne-ar trebui cel puţin opt zile.

— Ştiu, dar luând-o în lungul râului, am avea poate norocul să zărim un crucişător de-al aliaţilor, i-am face semn şi ne-ar lua pe bord.

— Ideea nu e rea, nu m-am gândit...

— După ce se va înnopta, ne vom îndrepta spre râu; trebuie să fie undeva pe aici, prin apropiere...

Şi Forgues întinse braţul spre răsărit.

— Nu, frate, mai la stânga, îl îndreptă Fauvel, fiindcă am luat-o cam de-a curmezişul când am plecat din Shanghai.

— Bine zici… ei, vom vedea noi după ce vom porni de aici.

— Nu se poate să nu fi pus santinele să păzească câmpia.

— O să ne ferim pe cât vom putea. Dacă va fi noapte cu lună – după cum nădăjduiesc, – ne vom putea îndrepta mai uşor.

Cap. 191 – Încercarea de fugă

Se auziră iar detunături.

— Bravo, murmură Forgues, s-a întors aeroplanul. Pesemne că s-a dus să ia bombe de la Shanghai şi acum s-a înapoiat să mai împroaşte câteva în chinezi. Bună treabă, care o să dea roade folositoare pentru noi, căci vâră groaza în duşmani.

De-abia terminase vorba şi o nouă bandă de chinezi dădu năvală în pădure. Marinarii de-abia avură vreme să se ascundă în tufiş. Crezură că inamicul va pleca repede, dar se înşelară. Veni noaptea şi chinezii nu se mişcau.

Forgues şi cu tovarăşii săi începură să se neliniştească. Razele lunii pătrunseră printre ramurile copacilor şi luminau pădurea. Marinarii văzură pe chinezi culcaţi în iarbă; păreau adormiţi. Numai o santinelă veghea. Forgues şopti tovarăşilor săi:

— Hai să ne strecurăm afară din pădure… nu putem rămâne în vecii vecilor aici. De altfel, dacă inamicul rămâne până s-o lumina de ziuă, are să dea cu ochii de noi şi ne-am dus pe copcă. De aceea e mai bine să fugim.

— Gata, răspunse Fauvel.

Cei trei prieteni începură să se târască pe burtă cu mare băgare de seamă. Spre norocul lor se pornise vântul şi împrăştia foşnetul pe care-l făceau târându-se prin iarbă. Ajunseră la marginea pădurii fără să fi prins chinezii de veste.

— Acum să o luăm înspre malul râului, fu de părere Fauvel.

— Da, dar mai întâi vreau să le fac o poznă „gălbejiţilor”.

— Ce fel de poznă?

— Stai să vezi: păduricea le slujeşte de adăpost când vin aeroplanele. Trebuie să-i lăsăm fără adăpost. Unde ţi-e bricheta?

— Uite-o.

— Dă-o încoace.

Forgues adună ierburi uscate, le risipi în lungul tufişului şi le dădu foc.

— Au să ardă ca iasca, măi băieţi.

Într-adevăr, îndată limbile de foc începură să se întindă cu repeziciune şi în mai puţin de un sfert de ceas toată partea de răsărit a pădurii era în flăcări.

— Acu s-o ştergem, camarazi, că nu e bine de noi, zise Forgues

Marinarii o luară la fugă. Vâlvătăile de foc le luminau calea. Înaintea lor nu se zărea nicio piedică… câmpia se întindea netedă şi pustie.

După un sfert de ceas de opriră.

— Mi se pare, zise Forgues, că am apucat-o pe drum bun.

— Ţi s-o fi părând ţie, dar mie nu, răspunse Fauvel.

— Zău?

— Da, am luat-o spre răsărit. Ar trebui să o cotim mai spre stânga. Ştii că eu am simţul orientării foarte dezvoltat şi te sfătuiesc să schimbi direcţia.

— Bine, dar dacă te înşeli, o să dăm de dracu'.

— Nu, nu mă înşel. În orice caz, dacă mă înşel cumva, nu face nimic, căci urmărind calea pe care v-o arăt eu, vom ajunge cu siguranţă la malul râului.

— Dacă zici tu, aşa să fie, răspunse Forgues.

Porniră iar la drum. La dreapta lor se auzea un vuiet nelămurit şi din când în când tropot de cal. Trupele înaintau mereu spre oraş şi din toate părţile le soseau întăriri.

— Asta e adevărată năvală de barbari, zise Forgues oprindu-se să răsufle puţin. Cu neputinţă să le poată ţine piept aliaţii.

— Nu se ştie, răspunse Fauvel, dar mă mir că până acum crucişătoarele n-au deschis focul. Se vede că habar n-au ce se pregăteşte.

— N-aş crede.

— Dar vezi şi tu că chinezii înaintează mereu fără să li se pună împotrivire.

— Poate că e o tactică.

— Păcat că nu l-am putut înştiinţa pe comandantul nostru. Trebuie să recunoşti şi tu, camarade, că am fost cam nesocotiţi… nu trebuia să

ne lăsăm încercuiţi.

— Negreşit, dar dacă s-a întâmplat… n-avem ce face. Şi apoi, de unde era să ştim că au să le sosească ajutor? Acum să încercăm să dregem ce am stricat. Dacă – după cum nădăjduiesc – vom reuşi să ajungem la malul râului, vom putea da de veste celui dintâi crucişător pe care-l vom găsi.

— Dacă vom putea găsi vreunul.

— Dacă nu, nu ştiu, zău, ce o să se aleagă…

În urma lor pădurea ardea mereu, dar flăcările se mai potoliseră. Deodată Forgues scoase o înjurătură.

— Asta ne mai trebuia acum! Am dat de un smârc. Staţi pe loc altminteri ne ducem la fund.

Marinarii intraseră în apă până la genunchi. Se dădură îndărăt dar le trebui multă trudă ca să iasă din mlaştină.

Izbutiră, în sfârşit, să se tragă pe uscat, dar de câte ori încercau să meargă înainte, nimereau iar în vreo mlaştină.

— Acum înţeleg eu ce e, zise Fauvel, suntem pe malul râului care s-a revărsat de curând şi a inundat câmpia.

— Aşa e, răspunse Forgues, n-avem noroc şi pace! Ca să ne întoarcem de unde am plecat, nu se poate, înainte e tot aşa… suntem deci blocaţi şi încă straşnic…

— N-avem altceva de făcut decât să aşteptăm să se facă ziuă, fu de părere Fauvel. Poate că vom găsi un drum care să ne scoată la râu.

— Bine zici: să aşteptăm, altfel ne punem viaţa în primejdie.

Marinarii noştri se întinseră pe jos. Auzeau clipocitul apei, deci se aflau prin preajma râului. Speranţa nu era pierdută.

Ce nesfârşit de lungă li se păru noaptea! În sfârşit se lumină de ziuă. Dar un strigăt de dezamăgire le izbucni din piept. Râul se afla într-adevăr la o depărtare de trei sute de metri, dar era cu neputinţă de ajuns până la el fiindcă mlaştinile se întindeau în tot lungul malului.

— Degeaba… Fise Forgues.

— Chiar degeaba toată truda, făcu Fauvel.

Şi toţi trei se uitau deznădăjduiţi la întinderea aceea gălbuie care le oprea calea. Nenorociţii se aflau acum între două primejdii: sau să se întoarcă de unde au venit, sau să treacă prin smârc. Din amândouă

părţile îi pândea moartea.

Se culcaseră într-un loc unde mlaştina era mai solidă şi rămaseră aşa, în nemişcare. O căldură apăsătoare îi copleşise.

— Cu toate astea nu putem rămâne aici luni întregi, zise Forgues. Trebuie să luăm o hotărâre.

— Ar trebui, dar care? întrebă Fauvel.

— Nu ştiu, să ne gândim.

— Păi ce altceva facem de două ceasuri încoace? Eu nu văd decât un lucru: când s-o înnopta, să încercăm să trecem printre trupele chinezilor. Trebuie să fie undeva un locşor neocupat de sălbaticii ăştia.

— Nu ştiu, zău! Ei, dacă am fi putut ajunge la malul râului!

— Dar vezi şi tu că nu se poate.

Tăcură iar. Deodată Milo scoase un strigăt de bucurie.

— Ia uitaţi-vă colo… Parcă se văd nişte scânduri.

— Da, aşa e, e o barcă sfărâmată.

— Dacă ne-am putea apropia de ea, ne-ar sluji ca să trecem smârcul.

— Da, dar nu ne putem apropia. Numai zece paşi să facem şi intrăm în mlaştină până peste cap. Mai bine să mă omoare chinezii decât să mă îngrop de viu. Ce moarte cumplită! Să simţi cum te cufunzi din ce în ce… Uite, numai când mă gândesc mă cutremur.

Cap. 192 – Singura nădejde

Tot târându-se pe burtă, Milo ajunse la un păpuriş. S-apucă să taie trestie şi s-o adune lângă el. După ce socoti că e de ajuns, îşi chemă tovarăşii.

— Târâţi-vă pe burtă fără frică… nu vă temeţi de nimic.

Ceilalţi doi se târâră până la el.

— Ce vrei să faci cu trestia asta? întrebă Forgues.

— Ce, nu pricepeţi?

— Zău că nu.

— Nu e greu de înţeles. Să le împletim şi că facem din ele un fel de rogojină care să ne ţină deasupra mlaştinii. Voi putea astfel ajunge până la scândura aceea care nu e departe de aici.

— Mă, da’ ce cap la copilul ăsta! făcu minunându-se Fauvel. Ştii că are dreptate? Ne vom putea ţine de rogojină când vom simţi că ni se înfundă picioarele în mocirlă. Hai, la treabă, să nu mai pierdem vremea degeaba.

Nu trecu niciun ceas şi înjghebară un fel de leasă lungă de doi metri şi tot pe atât de lată. Se încredinţară de trăinicia ei, apoi porniră împingând leasa înainte. Putură ajunge astfel până la locul unde smârcul era mai subţire, aproape apos, şi apucară sfărâmătura de corabie. Marinarii se agăţară de ea şi făcură din scândurile ce mai rămăseseră un fel de plută. Drept e că pluta era cam şubreda dar îi scoase din locurile mlăştinoase.

— Merge, băieţi, merge… zise vesel Forgues, o să ajungem în curând la râu… pe urmă vom vedea noi ce e de făcut.

Se crezură scăpaţi dar nu era aşa. Deodată pluta se împotmoli într-un strat gros de nămol şi nu mai fu chip să se urnească din loc.

— Dacă nu reuşim să ieşim de aici, băieţi, s-a isprăvit, făcu descurajat Forgues.

— Nu-ţi pierde firea, camarade, zise Fauvel. Poate să scăpăm şi din asta, îl îmbărbătă el.

Apoi, ajutat de Milo se căzni, cu ajutorul unei scânduri, să mişte pluta din loc. Zadarnic însă, parcă prinsese rădăcini. Situaţia devenea tot mai îngrijorătoare, căci în locul unde se aflau, stratul era de cel puţin doi metri de gros, aşa că nici nu putea fi vorba să coboare de pe plută.

Peste sufletul lor se lăsă o deznădejde adâncă. Atâta trudă, şi muncă degeaba… îşi uniră puterile, se opintiră, dar zadarnic.

Se priviră descurajaţi. Erau numai la cinci metri de râu. Zăreau, de unde se aflau, un crucişelor pe care fâlfâia steagul englez. Începură să strige, să facă semne cu braţele, dar cine-i putea zări, aşa, pierduţi pe o întindere de nămol plină cu trestie?

Se gândeau să desprindă pluta şi fiecare să-şi încerce norocul pe o bucată de scândură, când Milo începu să strige:

— Ia uitaţi-vă… uitaţi-vă! şi arătă cu degetul, marea întindere fumurie pe care începuse să se formeze mici încreţituri.

Forgues şi Fauvel nu pricepură la început.

— Ei, ce e, băiete?

— Nu vedeţi?

— Nu, ce să vedem?

— Până mai adineauri creţurile astea nu erau.

— Aşa e.

— Măi, parc-ar fi… începu Fauvel.

Dar nu-şi termină vorba.

— S-ar zice, strigă vesel Forgues, că iese apă din nămol… dar nu, nu se poate… Ba da… acum înţeleg. E fluxul mării şi râul se revarsă…

— Aşa mi se pare şi mie, făcu Fauvel.

— Ba nu ţi se pare, ci chiar aşa şi e. Uite cum creşte apa. Vorba e: va creşte ea destul ca să poată mişca pluta din loc?

— Să ne punem nădejdea în Dumnezeu…

Marinarii rămaseră tăcuţi, cu privirea aţintită la întinderea care se desfăşura înaintea ochilor lor.

— Uite că apa creşte mereu, zise Milo.

— Da, dar nu va creşte destul, suntem departe de ţărm şi poate că fluxul s-a isprăvit.

— Nu, nu încă! zise Fauvel, n-auzi clipocitul apei?

— Parcă… de-ar mai creşte apa niţel…

— Numai patruzeci de centimetri de apă ne-ar ajunge.

— Nici nu trebuie mai mult.

Cap. 193 – Iarăşi prizonieri!

Ne putem închipui încordarea cu care marinarii aşteptau să li se împlinească speranţa. Încercau mereu cu scândura care le servea de vâslă, ca să vadă dacă apa a mai crescut.

— Creşte, creşte… zise Forgues. Mi se pare că în curând o să pornim la vale.

Trecură iar câteva minute. Pluta începu să se mişte. În curând putură s-o împingă din loc, apoi porni pe apa tulbure.

— Salvaţi!… suntem salvaţi!… strigă Milo.

— Aşa mi se pare şi mie, răspunse Fauvel.

Începură să vâslească toţi trei cu putere. Pluta era destul de şubredă, dar nădăjduiau să-i ducă până la malul care nu era departe. Dar când fură aproape de el, un vârtej grozav începu s-o zguduie.

— Ei, ei, ce e ţopăiala asta? făcu Fauvel.

— Lasă că am ţopăit noi mai rău când era marea înfuriată, răspunse Forgues.

Apa devenea tot mai agitată. Scândurile plutei începură să se desprindă şi cei trei prieteni de-abia îşi mai puteau ţine echilibrul. Până atunci stătuseră în picioare; acum crezură că e mai nimerit să şadă jos, dar le era mai greu la vâslit. Pluta, dusă de un curent mai rapid, porni cu iuţeală, apoi încăpu într-o vâltoare şi începu să se învârtească în loc.

— Am intrat în râu, zise Fauvel.

— Acum să încercăm să trecem pe celălalt mal, răspunse Forgues.

Uşor de zis dar greu de făcut, căci se întâmpla uneori ca la o îmbucătură, fluxul mării în loc să fie regulat, te îndreaptă spre unul din maluri de care te fereşti, ceea ce se întâmplă şi marinarilor noştri. Cu toate sforţările lor, pluta era mereu împinsă spre mlaştina de unde ieşiseră. Pluta de-abia se mai ţinea. O scândură se desprinse, apoi alta, şi iar alta; le luă apa la vale şi bieţii băieţi rămaseră numai pe două din ele, late amândouă de o jumătate de metru şi pe care cu greu îşi puteau ţine echilibrul.

Totuşi nu-şi pierdură nădejdea.

— Să nu ne lăsăm, băieţi, răcnea Forgues, vâsliţi din răsputeri…

Şi lopeţile lor izbeau cu putere apa.

Deodată se iscă un vârtej de spumă şi pluta – ce brumă mai rămăsese din ea – se învârti în loc şi începu să se lase la fund.

Marinarii fură aruncaţi în valuri. Noroc că erau buni înotători şi izbutiră să apuce una din scânduri; se încleştară de ea şi se lăsară duşi de curent. O clipă apa îi împinse spre mlaştină, dar veni un val şi-i întoarse spre mijlocul râului. Îi zguduiau însă grozav valurile şi de-abia se mai puteau ţine încleştaţi. Deodată însă curentul îi repezi spre o barcă rătăcită de care se agăţară. Erau scăpaţi, sau, cel puţin, aşa credeau ei.

Un vas de război venea din depărtare; când îi zări, vasul aruncă ancora şi se opri în loc. Două bărci fură lăsate în apă şi în curând ajunseră pe marinari. În barcă se aflau câţiva chinezi; aceştia puseră mâna pe marinari, şi cu toată împotrivirea lor îi suiră într-una din bărcile cu care veniseră şi-i duseră pe vasul de război. Ajunşi acolo, îi

aruncară în fundul calei şi închiseră bine capacul în urma lor.

Altă nenorocire acum pe capul lor. Încăperea în care se aflau era foarte strâmtă: doi metri pătraţi, cel mult. Domnea un întuneric sinistru. Un ochi de geam care lumina încăperea era acum bine astupat.

Forgues încercă să-l deschidă dar nu putu. Din fericire Fauvel, avea la el un briceag cu două limbi şi un mic fierăstrău. Începu să lucreze cu sârguinţă ca să destupe ochiul de geam şi după multă trudă şi răbdare izbuti să taie cu fierăstrăul giurgiuveaua.

— Mi se pare, zise el, în şoaptă, că n-o să ne pierdem vremea pe-aici.

Se mai trudi încă vreun ceas, apoi zise:

— Gata, s-a făcut.

Acum se putea ridica cu uşurinţă tăblia care astupa geamul.

— Trebuie să aşteptăm până s-o înnopta, adaugă el.

— De ce? întrebă Forgues.

— Ar fi mai nimerit.

— Dar până atunci, cine ştie ce se poate întâmpla? Vasul o să tragă undeva la mal şi vom fi duşi pe uscat. Părerea mea e să încercăm acum. Să ne strecurăm prin ferestruică şi să ne lăsăm în apă.

— Eu cred că chinezii veghează. Trebuie să fi pus santinele să ne păzească şi pe dată ce ne vor zări, au să tragă în noi, sau au să ne pescuiască.

— Atunci ce e de făcut?

— De, ştiu şi eu?…

Cap. 194 – O primire ciudată

Vreme de aproape un ceas, marinarii statură să chibzuiască.

— Ar fi poate ceva de făcut, zise Forgues.

— Ce anume? întrebă Fauvel.

— Ce-ar fi să găurim vasul?

Ideea nu e rea, dar nu se ştie dacă o să iasă bine. Când chinezii vor vedea că ia vaporul apă, vor veni repede jos, să astupe gaura.

— N-au s-o facă. Voi tăia gaura jos de tot şi le-ar fi cu neputinţă.

— Eu zic să mai aşteptăm.

Bine, dacă zici tu. Deocamdată ne aflăm în mijlocul râului. Primejdia o să fie când se vor îndrepta spre mal. Mă întreb cam ce fel de scop vor fi urmărind. Trebuie să fie trimişi în recunoaştere.

— Aşa trebuie să fie, dar n-o să le meargă bine. Cum i-o zări crucişătorul ancorat în râu, o să le trimită plocon vreo câteva bombe.

De-abia sfârşise vorba şi un obuz căzu la câţiva metri de vasul chinez.

— Să nu mai pierdem vremea, zise înfrigurat Forgues, să găurim vasul.

Apoi începu să taie cu fierăstrăul un pătrat destul de mare în latura vasului, fără să-l desprindă de tot.

— Gata, băieţi, ştergeţi putina!... zise el şi toţi trei, pe rând, se strecurară prin ferestruică. Forgues mai dădu un picior în pătratul tăiat şi-l zvârli cât colo.

Mai întâi chinezii nu observară avaria, dar când văzură că vasul se înclină într-o parte, încercară să pătrundă în cală.

Era însă prea târziu. Urmă o zăpăceală de nedescris pe bord. Milo şi tovarăşii săi profitară de zăpăceala chinezilor ca să iasă la larg. Curentul le fu prielnic căci îi împinse de-a dreptul spre malul unde voiau ei. În vremea asta un obuz căzu pe vasul chinez şi-l îneca într-o clipă.

— Bâldâbâc! râse Fauvel, s-au dus la fund boierii...

Câţiva chinezi încercară să scape înot, dar obuzele ploua asupra lor. Totuşi, vreo zece din ei reuşiră să scape.

— Măi băieţi, trebuie să ajungem la mai înaintea lor, zise Forgues. Hai, încă o sforţare şi suntem scăpaţi.

Dar se înşelase şi de data asta. Malul era inundat şi nămolul se întindea înaintea lor ameninţător. Trebuiră să se întoarcă în râu şi să înoate la întâmplare.

Puterile le slăbeau şi se gândeau cu groază la clipa când nu se vor mai putea ţine la suprafaţă. Moartea le da târcoale. Cu ultimele puteri care le mai rămăseseră, porniră să înoate spre crucişătorul care se zărea, dar curentul îi respingea mereu. Se credeau pierduţi când o sfărâmătură de corabie dusă de curent, trecu pe lângă ei. Se agăţară de ea şi se lăsară în voia sorţii.

Încotro? Nici nu la păsa. Fără puteri, cu creierul gol, îşi pierduseră

aproape cunoştinţa.

Deodată zăriră înaintea lor, o matahală neagră care le oprea vederea, apoi se simţiră traşi în sus. Vrură să-şi dea seama ce anume se petrece, dar mintea li se întunecă şi căzură într-un leşin adânc.

Când îşi veniră în fire, avură o surpriză plăcută. Se aflau pe un crucişător englez. Era acelaşi pe care-l văzuseră ancorat aproape de ei şi la care năzuiseră să ajungă. Curentul îi împinsese spre el şi fuseseră salvaţi de marinarii lui.

Când fură în stare să vorbească, veni un ofiţer şi le puse următoarele întrebări:

— De unde veniţi?

Deşi ofiţerul vorbea stricat franţuzeşte, se putură, totuşi, înţelege cu el.

— Am fost trimişi ca eclerori, începu Forgues, dar am căzut în mâna unei bande de rebeli şi de-abia am putut scăpa ascunzându-ne într-o pădurice. După mai multe peripeţii am ajuns la râu, trecând prin nişte mlaştini. În urmă am fost făcuţi prizonieri de chinezi.

Ofiţerul asculta cu un aer de neîncredere.

După ce-şi sfârşi Forgues povestirea, englezul îi zise:

— Am înţeles… sunteţi dezertori.

Marinarii săriră ca arşi, biciuiţi de insultă. Ei, dezertori! Ei care, îşi împliniseră cu atâta conştiinciozitate datoria! Ei, care, însărcinaţi cu atât de grea misiune, făcuseră tot ce le stătuse în putinţă ca să o ducă la capăt!

— Nu, nu suntem dezertori şi dacă vă îndoiţi de vorbele noastre, n-aveţi decât să luaţi informaţii de la comandantul nostru care se află la Shanghai, răspunse Forgues.

— Cum se numeşte comandantul vostru?

— Domnul comandant Dartois.

— V-a trimis chiar el în recunoaştere?

— Da.

— Când?

— Alaltăieri.

— Bine, o să cercetez. Până la noi ordine, vă consider dezertori şi vă arestez.

— Nu face nimic, n-o să rămânem multă vreme arestaţi, fiţi pe

pace.

Cap. 195 – Clipe de îngrijorare

Patru marinari englezi îi duseră pe bieţii băieţi în fundul vasului şi-i închiseră într-o încăpere îngustă.

— Iar suntem prizonieri, făcu Fauvel, dar nădăjduiesc că n-o să ţină mult. Ba am putea spune că mare noroc am avut.

— Aşa e, răspunse Forgues, niţel să mai fi zăbovit şi ne duceam la fund. Drept e că am fost şi noi cam neîndemânateci. Trebuia, de cum i-am văzut pe chinezi, să batem în retragere şi să nu stăm cu mâinile în sân.

— De, nu ştiu zău, dacă am fi putut scăpa! Câmpia mişuna de sălbaticii aceia şi răsăreau, frate, ca din pământ, aşa că tot ne-ar fi încercuit.

— Nu se ştie. În sfârşit, bine că am scăpat cu faţa curată. Parcă mă şi vedeam pus la gard. Conversaţia fu întreruptă de un huruit înăbuşit.

— Pun motoarele în mişcare, zise Forgues. Cu atât mai bine; probabil că pornim spre Shanghai.

Trecură câteva minute.

— Nu, nu, făcu deodată, Fauvel, mi se pare că întoarce spre mare.

— Bine zici.

— Ei, ştii că are haz!

— Lasă că au să ne aducă tot ei înapoi.

— Ce oameni ciudaţi şi englezii ăştia! Sunt bănuitori ca nişte gardieni care păzesc o temniţă.

— Prin meleagurile astea trebuie să bănui pe toată lumea.

— Numai pe nişte soldaţi francezi nu.

— Nu ştiu cine suntem.

— Că doar n-om fi chinezi îmbrăcaţi în uniformă franceză.

Crucişătorul îşi iuţise mersul.

— Dar repede a mai luat-o! zise Fauvel.

— Pe semne că e cam grăbit.

— Duce poate un ordin important.

— Sau vrea s-aducă armată de întăriri.

— S-ar putea şi-aşa. După cum se vede, chinezii n-au de gând să

dea înapoi.

— Tot o să trebuiască s-o facă la urma urmei.

Deodată o zguduitură puternică îi aruncă pe marinari unul peste altul.

— Ce dracu o mai fi şi asta? strigă Fauvel.

— Ne-am împotmolit, răspunse Forgues.

— N-ar fi zguduitura atât de puternică.

— Atunci ne vom fi izbit de vreo sfărâmătură de vas.

— Mai degrabă aşa ceva. Numai de nu ne-am duce la fund. Culmea nenorocului ar fi să fi scăpat de chinezi ca să ne înecăm ca şoarecii pe un vas englez.

Pe punte era o agitaţie grozavă. Marinarii alergau de colo până colo; din când în când se auzeau lanţuri zornăind. Crucişătorul stătea în loc, deşi motoarele lucrau mereu.

— Aha, zise Forgues, încearcă să dea înapoi.

— Aşa e, dar mi se pare că nu prea merge. De ce dracu ne vom fi lovit?

— Nu poate fi altceva decât o sfărâmătură de vas.

— Cam mare sfărâmătură. Vreo corabie, pesemne.

— Drept e că un sampan, e un vas destul de mare, totuşi un crucişător ca ăsta, putea să-l dea la o parte.

— Dacă e împotmolit în mal, greu lucru.

Agitaţia de pe punte nu se potolise. Din când în când se auzea cineva dând o comandă cu glas răguşit.

— Mi se pare că nu prea sunt mulţumiţi cei de pe punte.

— Aşa mi se pare şi mie.

— Dobitocii! dacă nu ne-ar fi zăvorât aici, le-am fi putut da o mână de ajutor.

— Da, dar ne-au ferecat uşa ca pe nişte ucigaşi.

— Ştii că încep să mă îngrijorez de ce o fi cu noi?

— Lasă că tot au să vină şi să ne dea drumul. I-auzi! Parcă ar lua vasul apă.

— Aş! E plescăitul valurilor.

— Da' de unde! I-ascultă!…

Crucişătorul se izbise într-adevăr de nişte sfărâmături, şi fiindcă înainta cu mare viteză, două tăblii se desprinseseră şi se făcuse o

despicătură mare în flancul vasului. Apa năvălise şi marinarii îngroziţi nu ştiau ce să facă. Încercaseră să astupe gaura, dar zadarnic, aşa că puseseră pompele în funcţiune.

— Au ajuns la pompe, făcu Fauvel. S-ar zice că e mai serios decât ne închipuiam noi. Oho, băieţi, trebuie să vedem şi noi ce e pe acolo.

Începură să izbească din răsputeri în uşă, dar aceasta fiind de fier, nici nu se clinti din loc.

— Doar nu ne-or lăsa să ne ducem la fund, răcni Fauvel.

Vasul începuse să se aplece. Pompele nu izbuteau să sece apa.

— Stăm prost, băieţi. Dacă nu vin să ne scoată de aici, ne-am dus pe copcă. Hai să răcnim ca să ne audă cineva.

Începură toţi trei să scoată nişte răcnete grozave, dar zgomotul de pe punte le acoperea strigătele.

— Ei ştii că-mi place! făcu Fauvel apoi, zărind într-un colţ un drug de fier, începu să izbească cu el.

Vasul se scufunda. Se înclinase într-o parte şi cei trei marinari se încleştară de pereţii încăperii ca să-şi poată ţine echilibrul. Fauvel luă pârghia de fier din mâna lui Forgues şi încercă să ridice uşa din balamale.

— Daţi o mână de ajutor, strigă el, poate că toţi trei împreună vom reuşi.

Îşi uniră puterile, dar în zadar. Drugul se îndoi, uşa însă rămase pe loc.

Atunci îi cuprinse o deznădejde adâncă. Se vedeau pierduţi. Forgues înjura cât îl ţinea gura, Fauvel şi cu Milo, răcneau mereu, nădăjduind că vor fi auziţi de cineva, dar clipă după clipă trecea şi nimeni nu venea în ajutorul lor.

Apa se izbea într-una de pereţii vasului; în curând fundul tot va fi înecat şi nimeni nu le-ar mai putea ajuta.

Deodată auziră paşi coborând scara de fier şi broasca scârţâind. Uşa se deschise.

— În sfârşit! oftă uşurat Forgues şi se repezi pe scară urmat de camarazii săi.

Crucişătorul era pe jumătate în apă, şi ofiţerii se pregăteau să coboare bărcile de salvare. De-abia acum cei trei marinari francezi îşi putură da seama, de ceea ce se întâmplase. Într-adevăr, crucişătorul se

izbise de ceva, dar nu de un sampan după cum crezuseră ei, ci de un vapor bombardat, care se înecase în ajun şi a cărui cherestea plutea încă la suprafaţă.

— Dacă aş fi vreunul din mai marii de pe crucişător, i-aş trage vreo câteva omului de la bară. Nu se putea să nu zărească sfărâmătura, că e doar destul de mare.

Forgues nu ştia însă că izbitura ridicase la suprafaţă vaporul care până atunci fusese la o adâncime de un metru.

Începuse îmbarcarea dar nimeni nu se sinchisea de cei trei marinari francezi. Forgues se mânia grozav.

— Doar nu veţi fi având de gând să ne lăsaţi aici! răcni el.

Un ofiţer îl auzi şi-i răspunse arătându-i o ladă mare pe punte:

— Intraţi în ladă... în bărci nu e niciun loc liber.

— Mulţumesc, tot mai bine o ladă, decât nimic, zise Forgues bucuros.

Apoi, ajutat de Milo şi Fauvel, lăsară lada pe apă şi se suiră în ea. N-aveau însă lopeţi şi trebuiră să vâslească, de bine de rău, cu braţele lor.

La început lucrurile merseră bine, dar nu putură lupta multă vreme împotriva curentului. Pe când şalupele englezilor înaintau spre ţărm, lada lor o luase razna cu o iuţeală înspăimântătoare.

Cap. 196 – Pe bordul unul crucişător italian

Totuşi, şi mai în primejdie, decât ei erau marinarii englezi care se pomeniră deodată în mijlocul smârcului care se întindea în lungul râului şi din care nu puteau ieşi, pe când cei trei prieteni, aşezaţi în lada lor destul de încăpătoare, se lăsau duşi de curentul apei.

Fauvel, vesel cum îi era firea, râdea şi glumea mereu.

— N-aş fi crezut în viaţa mea că voi veni odată şi odată în China, ca să mă plimb pe mare aşezat într-o ladă. Când le-oi povesti tovarăşilor de acasă, la întoarcere, nici n-au să mă creadă.

— Lasă că n-o să ai cum le povesti, bombăni Forgues.

— De ce?

— Fiindcă n-ai să-ţi mai revezi nici ţara, nici prietenii.

— Mă, cobeo, mă!...

— Nu, nu sunt cobe, dar nu-mi place să mă amăgesc singur.

— Aşadar tu crezi că nu mai e scăpare?

— Nu cred, sunt aproape sigur. Tu nu vezi că a început să pătrundă apa în ladă şi dacă până într-un ceas nu ne vine cineva în ajutor, ne ducem la fund?

— Ei aş! Nu se poate să nu dăm de vreun vapor.

— Uite-te şi tu: râul e pustiu.

— Acum da, dar vasele de război merg repede, poate să zărim chiar acum vreunul.

— Bine ar fi.

Tăcură. Fauvel îşi pierduse voioşia. Tăcea şi cerceta cu privirea încordată zarea. Deodată strigă:

— Rău îmi pare, măi frate Forgues, că n-am pus rămăşag, fiindcă l-ai fi pierdut numaidecât. Ia te uită colo la crucişătorul cela mândru care vine spre noi.

— Unde?

— Ei, ce dracu, n-ăi fi având orbul găinilor!…

— A, da… Îmi pare bine că nu s-a întâmplat ce prevedeam eu.

— Ţi-o fi părând ţie, nu ţi-o fi părând, dar mie grozav îmi pare de bine că n-au să mănânce peştii din mine.

Într-adevăr, în depărtare se zărea cheresteaua unui vapor de război care înainta încet spre ei. Cei trei marinari nu-l slăbeau din ochi.

— Parcă s-a oprit în loc, zise Forgues.

— Nu, răspunse Fauvel, dar înaintează cu greu.

— Până s-ajungă la noi, ne-am dus la fund. Uite cum năvăleşte apa în ladă, făcu îngrijorat Forgues.

— Drept e că nu prea pare să fie cine ştie ce trainică, dar stai că deşert eu apa din ea.

Şi Fauvel începu să scoată apa din ladă cu şapca.

— Degeaba, zise Forgues, trudă zadarnică.

— Bine zici, să încercăm atunci să-i astupăm crăpăturile.

Îşi desfăcu brâul de lână şi astupă cu el câteva crăpături. Apa intra acum mai greu.

— Camarazi, strigă deodată Milo, ne îndreptăm spre mal.

— Zău că aşa mi se pare şi mie, răspunse Forgues.

Apoi toţi trei, slujindu-se de mâini ca de nişte lopeţi, reuşiră să

schimbe direcţia lăzii. Curentul îi mâna înspre îmbucătura râului, şi, pe nesimţite se tot apropiau de crucişător care părea că stă acum pe loc. Îl puteau desluşi destul de bine. Era un vapor de război italian. Aruncase ancora şi părea că stă să aştepte ordine.

— Pare-mi-se că ne duce curentul de-a dreptul spre crucişător, zise Forgues.

— Da, aşa e, curentul ne e prielnic, numai de nu şi-ar schimba direcţia.

— Ar fi o nenorocire.

— Păi… cam tot de astea am avut de la o vreme.

— Nu păcătui, vezi că am scăpat până acum teferi.

— Ai dreptate.

— Am fost de atâtea ori la marginea prăpastiei – cum s-ar zice – şi Dumnezeu nu ne-a lăsat.

Lada, dusă de curent, înainta mereu.

— Să luăm seama, băieţi, strigă Forgues, ne apropiam. Numai de nu am depăşi crucişătorul!… Să facem semne, să le dăm de veste.

Începură să răcnească toţi trei deodată şi Forgues îşi fâlfâia mereu brâul lui albastru.

Fură zăriţi şi li se aruncă o scară de frânghie.

Şi de data asta, moartea îi cruţase.

— Uf, făcu Fauvel când se văzu pe punte, am scăpat.

Un ofiţer se apropia de ei. Vorbea foarte bine franţuzeşte

— De unde veniţi? îi întrebă ofiţerul.

Forgues răspunse în numele tuturor şi fără multă vorbărie povesti ofiţerului ce li se întâmplase. Ofiţerul îi mai puse câteva întrebări, apoi îi zise:

— Peste o oră vom fi în faţa Shanghaiului. Până atunci, fiindcă sunteţi marinari, daţi o mână de ajutor oamenilor noştri.

— Cum să nu! Din toată inima, răspunse Forgues.

Ofiţerul salută şi plecă.

— De treabă om, nu ca ofiţerul englez care ne-a băgat la răcoare fără să ne asculte.

— Nu i-a ajutat Dumnezeu, ai văzut ce-a păţit, mormăi Fauvel.

— Bine i-a făcut. Vasul i s-a dus la fund şi bărcile s-or fi plimbând şi acum prin mlaştină.

— Sau s-or fi împotmolit de-a binelea, fiindcă marea s-a retras.
— Treaba lor, să se descurce cum vor putea.

Cap. 197 – Bombardamentul

Se auzi un fluierat. Oamenii se repeziră toţi la posturile lor şi motoarele începură să duduie. Ridicară ancora şi în curând crucişătorul italian porni în susul râului. Comandantul vasului primise ordine prin T.F.F. şi acum se îndrepta spre Shanghai.

Evenimente grave surveniseră în timpul din urmă, de care marinarii noştri habar n-aveau. Trupele chineze reuşiseră să pătrundă în oraş şi marinarii vaselor aliate fuseseră siliţi să fugă spre câmpie. Era sigur că rebelii îi vor fugări şi-i vor ucide fără milă.

Şeful escadrei engleze care comanda operaţiunile, fusese neprevăzător şi lucrase cu mare nesocotinţă. Nu se temuse să rămână în faţa Shanghaiului şi când sosiseră întăriri chinezilor, îşi cheltuise fără folos muniţiile, căci inamicul era prea departe şi proiectilele nimereau în sec.

Nu putuse împiedeca trecerea duşmanului peste râu şi chinezii pătrunseseră în oraş.

Dacă însă, şi-ar fi îndreptat tirul asupra trupelor rebelilor când aceştia încercau să ajungă la podul de vase făcut peste Hoang-Pou, ar fi putut opri astfel năvălirea lor. Acum se vedea nevoit să bombardeze iar oraşul, dar rebelii erau stăpâni pe câmpiile împrejmuitoare.

Crucişătorul italian, care se oprise la îmbucătura râului, fusese chemat în grabă pentru a lua parte la ofensiva artileriei care se pregătea.

După ce ajunse la vasul-amiral şi primise instrucţiunile trebuincioase, se aşeză în linie de bătaie.

Forgues şi cu tovarăşii săi era sigur că vor fi debarcaţi, dar când aflară că sunt opriţi pe bord, fură foarte dezamăgiţi. Crezuseră că-şi vor regăsi în curând camarazii, şi iată-i acum siliţi să rămână de voie de nevoie, pe un vas de război.

Totuşi nu-şi închipuiseră că situaţia era atât de primejdioasă după cum era în realitate, căci nu ştiau că armata chineză ocupase oraşul.

Trupele rebelilor aveau acum şi ele tunuri cu tragere rapidă şi

deschiseseră focul asupra vaselor de război ale aliaţilor care, fiind prea în văzul lor, erau, deci, cât se poate de ameninţate.

Primejdia cea mai mare erau nişte tunuri aşezate pe un dâmb la partea de răsărit a oraşului. Acestea trebuiau neapărat reperate şi distruse cât mai curând.

Singurul avion pe care îl aveau englezii porni, deci, în recunoaştere. Imediat ce-l zăriră, chinezii îşi îndreptară tunurile spre el, dar avionul se urcă la mare înălţime şi nu-l putură ajunge. Aeroplanul începu să se învârtească în loc deasupra unui singur punct, lăsându-se apoi aproape de pământ şi aruncând două bombe care explodară cu un sunet scurt.

În curând veni să-şi dea raportul şi să ia alte bombe. Distrusese două tunuri de-ale rebelilor şi acum voia să încerce să mai distrugă şi altele.

Toată ziua aeroplanul făcu drumul de la crucişător la punctul strategic al rebelilor şi înapoi, luând mereu muniţii. În cele din urmă reuşi să facă să amuţească tunurile chinezilor, dar când fu să se înapoieze la mal, aliaţii văzură cu groază aeroplanul înclinându-se şi prăbuşindu-se cu o repeziciune ameţitoare la pământ. Fusese atins de vreun proiectil, sau avusese o pană? Nimeni n-a aflat-o vreodată…

Lipsiţi acum de cel mai folositor ajutor al lor, aliaţii se hotărâră să bombardeze oraşul şi o făcură cu atâta furie, încât focul inamicului încetă curând. Din lipsă de oameni nu puteau însă încerca o debarcare, dar nădăjduiau că întăririle pe care le ceruseră prin T.F.F. le vor sosi cât mai repede.

Cine ar fi putut pătrunde în oraş, ar fi avut înaintea ochilor un tablou înfiorător. Pretutindeni case năruite din care se înălţa un fum negricios. Pe străzi plutea un miros înţepător de melinită şi gaze asfixiante. Chinezii răniţi de moarte care se târau horcăind, în agonie, groaznici la vedere. Aceia care scăpaseră de bombardament, se ascunseseră prin pivniţe, ameninţaţi şi aici să fie înăbuşiţi de mirosul ucigător al obuzelor de hiperită.

Generalul rebelilor fusese omorât. Un european cu numele de Steinbach îi luase locul. Omul acesta, care vorbea la perfecţie limba chineză, reuşise să adune pe fugari şi-i întărâta, îi aţâţa împotriva aliaţilor. Totuşi, rezultatul luptei se putea prevedea. Un nou

bombardament ar fi pus din nou pe fugă pe chinezi. Până atunci se pregăteau să reziste, cu acel fanatism şi îndărătnicie care e forţa rasei galbene.

Cap. 198 – În aşteptare

Ce se întâmplase cu marinarii, care rămăseseră la postul lor sub conducerea comandantului Dartois? Câteva lămuriri sunt de trebuinţă. După plecarea lui Forgues, Fauvel şi Milo, comandantul şi locotenentul Du Bourdieu se întăriseră în postul lor şi luaseră toate măsurile de prevedere ca să se pună la adăpost de o năvălire. Li se trimisese o mitralieră şi erau încredinţaţi că duşmanul nu i-ar putea clinti din locul unde se aflau. Martinvast fusese pus la mitralieră şi ştim că, în calitatea lui de fost tunar, se pricepea s-o mânuiască. Aşeză mitraliera în primul etaj al clădirii unde îşi instalaseră postul.

— Acum să poftească, zise el după ce-şi sfârşi pregătirile, dacă vor să dea de dracul…

— Nu se ştie, javrele astea sunt ca şoarecii: din ce ucizi mai mulţi, din ce se înmulţesc.

— Eu cred, îşi dădu cu părerea Le Gonidec, că am sărit hopul şi că chinezii au să-şi vadă de treabă.

— În orice caz, zise Martinvast, noi suntem pregătiţi să-i primim cu alai.

Comandantul Dartois care, fără îndoială, avea motiv să fie mai puţin sigur de izbândă decât Martinvast şi Le Gonidec, pusese să se baricadeze uşile şi ferestrele cu saci plini cu nisip. Era sigur că postul va fi atacat şi era hotărât să-l apere cu îndârjire.

— Dragii mei, zise el după ce fu totul gata, acum n-avem altceva de făcut decât să aşteptăm. Vom fi informaţi în curând despre cele ce se petrec deoarece patrula noastră nu poate să mai întârzie mult.

Aşteptară un ceas, două, zece. Patrula nu da niciun semn de viaţă. Comandantul începu să se îngrijoreze. Îşi ţinea auzul încordat la cel mai mic zgomot. Martinvast îl auzi zicând locotenentului Du Bourdieu:

— Trebuie să li se fi întâmplat ceva.

— Aşa cred şi eu. Ar trebui să trimitem să-i caute.

— De prisos. Dacă n-au putut ieşi din încurcătură, alţii nici atât. Trebuie să mai aşteptăm.

— Dar dacă ne atacă?

— Ne vom apăra.

— Cred şi eu, dar vom fi copleşiţi de numărul mare al duşmanului.

— Voi vedea atunci ce e de făcut. Cercetează câte muniţii avem.

Locotenentul se întoarse după un sfert de ceas şi zise:

— Avem o mie două sute de cartuşe şi şaptesprezece benzi de mitraliere.

— O banda de mitralieră conţine două sute cincizeci de cartuşe. După cum vezi, stăm destul de bine în privinţa muniţiilor.

— Da, cam vreo patru mii cinci sute în total.

— Patru mii cinci sute în cap, îl corectă comandantul, care putea face cu mare repeziciune calculul mintal.

Pe acoperişul casei se afla o mică terasă pe care comandantul o transformase în observator. Se siliră, el şi cu locotenentul său, de vreo câteva ori ca să cerceteze cu ocheanul zarea. Ultima dată, zăriră la lumina lunii, pe malul celălalt al râului, umbre negre care se mişcau de colo până colo.

— Domnule comandant, zise locotenentul după ce se uită mai multă vreme cu ocheanul, mi se pare că ceea ce se vede e o adunare mare de oameni.

— Aşa mi se pare şi mie. Dar de unde vor fi având chinezii atâta armată? Pentru că, trebuie să fie grozav de mulţi, judecând după ce vedem.

— Nu se va fi găsit nimeni ca să dea de veste crucişătoarelor?

— Eu cred că da. Nu se poate să nu fi aflat de năvala asta. Trebuie să înceapă cât mai curând bombardamentul.

Trecură încă vreo câteva minute. Tunurile crucişătoarelor stăteau mute.

— Eu, drept să vă spun, nu mai înţeleg nimic, făcu locotenentul mirat.

— Poate că aşteaptă ca duşmanul să se apropie.

— Sunt doar destul de aproape.

Masa cea neagră de oameni părea acum şi mai compactă. În curând fu tot mai aproape de râu, dar comandantul şi cu locotenentul n-o mai

putură zări din pricină malului înalt care le împiedeca vederea.

Cap. 199 – Postul atacat de duşmani

Nu trecu mult şi se auzi un vuiet înăbuşit în oraş. Chinezii reuşiseră să treacă râul şi acum înaintau nestingheriţi cu toată artileria şi cavaleria lor. Era armata pe care Forgues şi camarazii săi o văzuseră, dar a căror sosire n-o putuseră semnala.

Comandantul Dartois înţelese că situaţia era cât se poate de gravă.

— Băieţii, zise el oamenilor săi, mi se pare că o să avem de furcă. Fiţi gata pentru orice.

— Credeţi că vom fi atacaţi, domnule comandant? întrebă un marinar.

— Mai mult ca sigur.

— Chiar în noaptea asta?

— Nici eu nu ştiu.

— Că o fi peste noapte, ori peste zi, tot aia e. Cum o să ţinem noi piept la atâta armată? bombăni Martinvast…

— Rău faci că vorbeşti aşa, dragul meu, zise comandantul.

— Păi dacă aşa e, domnule comandant… Dar să nu credeţi că o să stăm cu mâinile-n sân. Ce de-a mai chinezi o să trimit pe lumea cealaltă!…

Dar atacul întârzia. De cum se văzură stăpâni pe oraş, chinezii ocupară clădirile care le puteau sluji de cazărmi. De-abia după ce îşi aşezară posturile, începură să cutreiere străzile.

Postul în care se aflau marinarii fu descoperit de-abia pe la amiază. Mai întâi, chinezii crezură că locuinţa era pustie şi încercară să deschidă uşa cu forţa. Vă puteţi închipui mirarea lor când se văzură atacaţi cu gloanţe de mitralieră.

Nu mai stăruiră şi bătură repede în retragere.

— Nu prea duc la tăvăleală jivinele astea… zise Martinvast. Dau repede bir cu fugiţii.

— Lasă că au să se întoarcă, n-avea grijă, răspunse comandantul.

Într-adevăr, nu trecu mult şi se întoarseră în număr destul de mare, cam vreo două sute. Erau sub comanda unui ofiţer bondoc care făcea gesturi caraghioase cu o sabie întoarsă la vârf. Încercară şi de data

asta la uşă, dar mitraliera trânti pe mulţi la pământ. Inamicul ocoli atunci casa şi vru să spargă un geam. Şi de data asta îi întâmpină o salvă care mai ucise vreo câţiva. Înfuriaţi că o mână de oameni cuteza să le opună împotrivire, dădură năvală la uşi şi ferestre dar mitraliera îi secera ca pe nişte spice.

Ofiţerul care comanda trupa dădu un ordin şi chinezii se împrăştiară ca un stol de corbi.

— Acum i-am săturat şi a să ne dea niţel răgaz, zise Martinvast.

Şi aşa se şi întâmplă. Peste zi nu se mai apropie nimeni de post, dar cum se înnoptă, chinezii veniră în număr mare, aducând şi un tun cu ei.

— Ohoho, de data asta avem de-a face şi cu artileria. Să le facem acum de petrecanie tunarilor, zise Martinvast şi îndreptând mitraliera, culcă la pământ pe unul din ei.

Furia chinezilor nu mai avu margini. Urlau ca turbaţi, şi cu toată ploaia de gloanţe care cădea asupra lor, se repeziră la uşă. Reuşiră s-o deschidă, dar degeaba, căci salvele îi secerau fără milă pe cei ce încercau să urce scara.

Deodată Martinvast se apropia de comandant şi-i şopti:

— Domnule comandant, nu mai am gloanţe pentru mitralieră şi nici pentru puşti.

Şi duşmanul nu se lăsa.

— Comandantul era un om cu sânge rece care nu-şi pierdea uşor cumpătul. Înţelese că nu mai putea opune împotrivire. Dădu un ordin şi, pe când câţiva oameni apărau intrarea, ceilalţi se strecurată pe ferestrele care dădeau în spatele casei. Apoi, cei care mai rămăseseră, părăsiră şi ei postul şi ieşiră după camarazii lor.

Fiind îngrămădiţi toţi în faţa casei, chinezii nu băgară de seamă fuga inamicului şi răcneau mereu aţâţaţi de comandantul lor. Reuşiră în sfârşit să pătrundă în casă. Dar aceasta era pustie. Scoaseră nişte urlete grozave. Cercetară pretutindeni şi când văzură că fuseseră traşi pe sfoară, porniră după fugari.

Dar marinarii noştri erau acum departe. Putuseră ajunge neîmpiedicaţi de cineva, până la o pădurice din marginea oraşului.

Erau salvaţi? Nu cutezau să nădăjduiască.

— Băieţi, zise comandantul, de-acum încolo nu ne putem bizui

decât pe noroc. Nu avem nici provizii şi nici muniţii, aşa că nu putem rezista multă vreme. Singurul mijloc de scăpare ar fi să ajungem până la malul râului, şi dacă nu putem da de vreo barcă, să pornim înot până la vreun crucişător.

— Să încercăm, domnule comandant, răspunse Martinvast. N-are să fie însă uşor, fiindcă trebuie să fie cheiul pus sub bună pază.

— Ştiu, de aceea vă şi spuneam că nu ne putem bizui decât pe noroc.

— Noi să încercăm. Când plecăm, domnule comandant?

— Să mai aşteptăm. Ar fi bine să ne încredinţăm mai întâi că duşmanul nu ştie unde ne-am ascuns.

— Nu cred să ştie, altminteri ar fi dat până acum semne de viaţă.

— De, de la ei te poţi aştepta la orice.

— Se poate, dar cred că i-am tras pe sfoară.

— Dacă e aşa, ar trebui să fugim până a nu se lumina de ziuă.

Cap. 200 – O întâlnire ciudată

Forgues, Fauvel şi cu Milo se aflau tot pe vaporul italian şi se trudeau din toate puterile să fie de folos oamenilor care îi scăpaseră de la moarte. Ofiţerul, văzând că are de-a face cu oameni voinici şi pricepuţi le dădea de lucru. Puse pe Forgues şi pe Milo să facă de cart peste noapte. Cei doi prieteni se aşezară la partea dinainte a vasului şi, pe când stăteau de vorbă, vegheau cu ochiul ager la tot ce se petrece.

— Ce oameni de treabă, zise Forgues. Dar, măcar că se poartă atât de frumos cu noi, eu tot aş vrea să mă duc la ai noştri.

— Parcă eu nu…

— Ce s-o fi întâmplat cu ei? Poate că au fost ucişi de chinezi, poate răniţi… Cum s-ar fi putut împotrivi unei întregi armate?…

— Eu cred că n-au stat ei s-aştepte să pună chinezii mâna pe ei.

— Cum să fi fugit? Încotro să te îndrepţi, când oraşul mişună de armată?

— De, camarazii noştri au trecut de multe ori prin mari primejdii şi se pricep să se descurce la nevoie.

Rămaseră câtva timp pe gânduri, apoi Forgues urmă:

— Poate că au reuşit şi ei să ajungă la vreun crucişător şi în clipa asta sunt la adăpost.

— Bine ar fi să fie aşa, şopti Milo, dar tare mă tem că stăm noi mai bine ca ei.

Forgues nu răspunse. Deodată auziră un clipocit uşor.

— Ia te uită, făcu Forgues, dar asta ce-o mai fi?

— Văd colo pe cineva înotând spre tribord.

— Bine zici, dar ce gust pe el să se scalde la ora asta! Să ştii că individul are ceva de gând. Să dăm de ştire ofiţerului de cart.

— Mă duc eu, zise Milo şi se repezi la cabina de comandă unde spuse ofiţerului ce văzuse.

Ofiţerul coborî, se aplecă peste parapet şi zise după câteva minute:

— Omul acela caută să scape cu fuga. Ia să vedem ce planuri urmăreşte.

Porunci să fie lăsată în apă o barcă în care se sui Forgues, Milo şi încă trei marinari. Ajunseră repede pe omul care înota din răsputeri şi care, văzând că vin înspre el, se încleştase de o amarcă. Puseră mâna pe individ şi-l urcară pe punte. Mare fu mirarea lui Forgues când recunoscu în el pe Higghins, da pe domnul Higghins în persoană, ticălosul trădător care fusese făcut prizonier şi închis în fundul crucişătorul englez de comandatul escadrei aliaţilor.

Dar nici Higghins nu fu mai puţin mirat când dădu cu ochii de cei doi marinari francezi. Se prefăcu însă că nu-i cunoaşte, şi nici ei nu spuseră nimic.

— Cine eşti dumneata? îl întrebă ofiţerul italian în franţuzeşte. Şi de ce căutai să fugi?

Higghins nu răspunse.

— Înţelegi ce te întreb sau nu ştii franţuzeşte?

Higghins tăcea mereu. Forgues interveni.

— Domnule locotenent, individul acesta înţelege foarte bine ce-i spuneţi, dar are motivele lui ca să nu răspundă.

— Dumneata îl cunoşti?

— Destul de bine. E un spion.

— Un spion?

— Da, şi încă unul din cei mai primejdioşi.

Apoi Forgues povesti ofiţerului tot ce ştia despre el. Ofiţerul îşi

reluă interogatoriul.

— Acum înţeleg de ce nu răspunzi. Nu-ţi dă mâna să spui că ai fost prizonier pe bordul vasului-amiral.

Higghins se hotărî să vorbească.

— Nu, nu, mă confundă cu altcineva. Pe mine mă cheamă Smith şi sunt locotenent pe bordul lui „Vanity”.

— Da?

— Vă dau cuvântul meu…

— Dar de când şi-au făcut ofiţerii englezi obiceiul să se arunce îmbrăcaţi în apă? Trebuie să recunoşti şi dumneata că e un sport cam ciudat.

— Am căzut în apă din nebăgare de seamă.

— E uşor de controlat. Dumneata susţii că te cheamă Smith şi faci parte din personalul lui „Vanity?” Voi cerceta imediat prin T.P.P. dacă e adevărat ce spui.

— Ştiu eu mai dinainte ce au să vă răspundă, zise Forgues.

— Datoria mea e să întreb, răspunse ofiţerul. Ţineţi pe omul acesta sub pază.

— Nu vă temeţi, domnule locotenent, am eu grijă de el.

Ticălosul se văzu pierdut. Avu îndrăzneala să spună lui Forgues:

— De ce eşti atât de pornit împotriva mea? Spune ofiţerului că te-ai înşelat şi-ţi voi da cincizeci de lire.

Forgues îl privi şi-i răspunse:

— Mare îndrăzneală pe tine, trădătorule! Să-mi faci mie astfel de propuneri!… Te fac praf, ia acu, numaidecât…

Ofiţerul se întoarse şi zise:

— Nu cunoaşte nimeni pe un Smith pe bordul lui „Vanity”.

— Nu v-am spus eu! Informaţi-vă acum şi la comandantul escadrei şi veţi vedea ce o să vă răspundă, făcu Forgues indignat.

Ofiţerul cercetă şi află acelaşi lucru. Porunci ca spionul să fie imediat închis în fundul calei până ce va fi transportat pe vasul-amiral.

— Ce diavol şi Higghins ăsta! zise Forgues. Mare ticălos, dar deştept. Dacă, deşteptăciunea şi energia lui ar fi fost întrebuinţată la ceva mai bun, ar fi putut fi de mare folos.

— Adevărat că dă dovadă de multă îndrăzneală, dar când se vede

în primejdie, caută să scape prin orice mijloace.

— Să sperăm că n-are să mai poată fugi iar. Ia gândeşte-te ce-ar fi să ne pomenim cu el pe submarin, când o fi să pornim din nou la drum.

— Ehehei, până atunci mai va!

— Nu se ştie.

— Ar trebui mai întâi să dăm de el, ceea ce nu prea cred, apoi…

— Ia, nu mai vorbi prostii! îl întrerupse Forgues. Nu cumva crezi că chinezii au să se războiască zece ani de zile?

— Chiar dacă s-ar sfârşi azi războiul, nu se ştie ce o să fie cu noi.

— Cum ce-o să fie? O să ne întoarcem pe submarinul nostru şi o să pornim iar la drum.

Convorbirea lor fu întreruptă de sosirea comandantului crucişătorului pe care se aflau. Acesta avea gradul de căpitan de fregată şi vorbea o franţuzească fără cusur.

— Mi s-a spus, începu el, adresându-se celor trei francezi, că faceţi parte dintr-o companie de debarcare rămasă la Shanghai.

— Da, domnule comandant, răspunse Forgues.

— De ce aţi părăsit unitatea?

— Am fost trimişi în recunoaştere şi am căzut în mâna duşmanului.

— Totuşi aţi reuşit să scăpaţi.

— Da, dar cu mari primejdii.

— Şi acum ce intenţii aveţi?

— Să ne întoarcem la camarazii noştri.

— Nu o să puteţi.

— De ce, domnule comandant?

— Fiindcă, dacă aceşti camarazi au rămas în oraş au fost cu siguranţă măcelăriţi deoarece rebelii au pus stăpânire pe oraş.

— Ai noştri sunt oameni dibaci şi sunt sigur că au scăpat teferi.

— Le-o doresc din toată inima. E adevărat ce mi s-a spus că faceţi parte din echipajul submarinului care a pornit să înconjoare lumea?

— Aşa e, domnule comandant.

— Atunci vasul dumneavoastră e acela care se află la o mică depărtare de aici?

— Se poate, dacă nu cumva va fi fiind al concurentului nostru englez.

— Bine. Aceste două submarine se află acum ancorate şi vă voi trimite pe vasul vostru. Veţi încerca, să-l puneţi în stare de funcţionare căci s-ar putea să avem în curând nevoie de aceste submarine.

— Suntem la ordinele dumneavoastră, domnule comandant.

— Veţi rămâne pe submarin până ce veţi primi ordin. E vreunul din voi telegrafist?

— Nu, răspunse Forgues.

— De altfel, ar fi de prisos. Vă voi transmite ordinele printr-un curier. Pregătiţi-vă, mai zise ofiţerul şi plecă.

Cap. 201 – Marinarii îşi regăsesc un prieten

— Ei, ce ziceţi de asta, băieţi? Nu mă aşteptam odată cu capul! exclamă Forgues.

— Nici eu, răspunse Fauvel. Şi ce potriveală: tocmai când ne gândeam la submarinul nostru, ne trimit la el.

— Cine ştie în ce hal o să găsim bietul nostru „bidon de zinc”!...

— Cred că o să fie nevoie să scoatem întâi murdăria de pe el, că o fi mucezit săracul! Dar i-ascultaţi, măi băieţi, nu cumva şi-o fi închipuind comandantul italian că numai noi trei putem manevra un submarin?

— Nu cred. O să ne trimită oameni când o sosi momentul.

— Oameni?

— Negreşit.

— E nevoie de specialişti.

— Poate că se vor fi aflând pe bordul crucişătorului marinari care au servit pe un submarin.

— M-aş mira. În sfârşit, vom vedea.

Peste un ceas, Forgues, Milo şi Fauvel se îndreptau cu o barcă spre submarinul lor. Revăzându-şi „bidonul lor de zinc” – cum îi ziceau ei – simţiră o puternică emoţie. Săriră pe bord şi văzură cu durere că fierăria îi era mâncată de rugină, alămurile îşi pierduseră lustrul.

— Mult o să avem de muncit până ce i-om scoate faţa, zise Fauvel. Barca în care veniseră marinarii pornise înapoi spre crucişător când marinarii noştri îşi aduseră aminte că uitaseră în ea lada cu provizii

pe care le-o dăduse comandantul. Strigară după vâslaşi şi aceştia se înapoiară să le-o descarce.

— Ce om cumsecade, italianul, făcu Forgues, s-a gândit să nu ne lase să murim de foame.

Coborâră toţi trei scăricica de fier şi când să pună piciorul pe ultima treaptă, o mogâldeaţă neagră se repezi la ei. Crezură mai întâi că e un şobolan, dar văzură în curând că nu era alta decât biata lor pisică, Mascota. Sărmana era atât de slabă ca un schelet şi mieuna jalnic. Milo o luă în braţe şi o dezmierdă cu dragoste.

— Sărăcuţa de tine, zise Milo, nu mă aşteptam să te mai găsesc în viaţă!

— N-aş fi crezut pentru nimic în lume că o pisică poate trăi atâta vreme nemâncată, se miră Forgues.

— Mare minune! făcu Fauvel.

Pisicuţa nu mai ştia ce să facă de bucurie. Torcea, se freca de Milo, se urca pe umerii lui şi mieuna întruna.

— Să mai spună cineva că animalele nu sunt recunoscătoare, zise Fauvel.

— Sunt şi ele ca şi oamenii, răspunse Forgues, simt cine le iubeşte.

— Dar cu papagalul ce-o mai fi? întrebă deodată Milo.

— Ohoho, de când s-o fi prăpădit! făcu Forgues.

— Se zice că papagalii trăiesc şi o sută de ani, zise Fauvel.

— O fi, dar nu fără hrană, râse Forgues.

— Ai dreptate, spusei şi eu o prostie.

Milo cercetă pretutindeni să dea de trupul papagalului dar nu-l găsi. La urmă, Fauvel aprinse lampa de buzunar şi la lumina ei gălbuie, căci pila era aproape arsă, zăriră într-un colţ un pumn de pene verzi.

— Ne miram cum de a putut trăi pisica, atâta vreme… şi-a mâncat tovarăşul de joc, zise râzând Forgues.

— Ce era să facă, sărăcuţa! îi luă apărarea Milo, foamea te împinge la multe…

Din bietul Toto nu mai rămăsese decât penele şi ciocul, restul îl mâncase Mascota.

Cap. 202 – Milo e de cart

Cei trei marinari făcură inspecţia submarinului. Pe din afară era într-un hal fără de hal, dar interiorul era în perfectă stare. Unseră maşinile, controlară sârmele şi celelalte aparate şi se încredinţară că submarinul putea funcţiona destul de bine.

— Numai motoarele de suprafaţă nu ştiu dacă mai sunt bune la ceva, zise Forgues.

— Eu cred că dacă le-om unge niţel au să meargă şi ele, răspunse Fauvel.

Se înnoptase. După ce marinarii noştri verificară ancorele şi văzură că sunt bine înţepenite, se potoliră şi şezură pe punte să se odihnească.

Apa era liniştită. La lumina razelor de lună, marile cuirasate fumurii se zăreau nemişcate ca nişte balene imense, plutind pe mare. Dinspre partea oraşului niciun zgomot. Nimeni n-ar fi putut crede că se află într-o ţară în plin război.

— Avem arme pe bord? întrebă deodată Fauvel.

— Negreşit că avem. Puşti şi mitraliere, răspunse Forgues.

— Şi muniţii?

— Da, avem, zise Milo.

— Eşti sigur?

— Foarte sigur.

— Aşadar am putea ţine piept unui atac?

— Nu prea cred că o să ne atace cineva, zise băiatul.

— Nu se ştie, piciule. De la chinezii ăştia te poţi aştepta la orice.

— În orice caz, făcu Fauvel, nu stăm chiar aşa de rău. Dacă vor încerca să ne atace, avem cu ce ne apăra.

— Ba bine că nu! exclamă Forgues. Dar cred că n-avem de ce ne teme. Nu vor cuteza să se apropie de vasele de război.

— Să sperăm.

Deodată o bubuitură puternică spintecă aerul, apoi alta, şi iar alta. În curând zgomotul fu înspăimântător.

— Aha, ne şi trebuia niţică muzică că prea ne plictiseam… zise Fauvel.

Crucişătoarele începuseră iar să bombardeze oraşul.

— Ce-o să mai încaseze acum chinezii! făcu Fauvel.

— Le-a venit şi lor rândul, răspunse Forgues.

În depărtare se vedeau obuzele spărgându-se în izbucniri de văpăi. Ici-colo limbi mari de foc se înălţau în văzduh.

Dar deodată tunurile amuţiră pentru a începe din nou cu mai multă furie.

— Numai de le-ar ajunge muniţiile, zise Fauvel.

— Nu-ţi fie frică, englezii ştiu să-şi facă provizii din belşug. Fie pace, fie război, ei nu duc lipsă de aşa ceva.

Vreme de şase ceasuri bombardamentul nu slăbi defel. Când încetă, se lumina de ziuă.

— Ce prăpăd trebuie să fie în oraş! zise Fauvel

— Cred şi eu! I-a făcut harcea-parcea pe chinezi. Să-i înveţe minte să se mai lege de europeni. Dar i-ascultaţi, camarazi, nu credeţi şi voi că ar fi timpul să-i tragem un pun de somn?

— Bună idee, dar nu ne putem duce toţi trei la culcare; trebuie să rămână cineva de veghe.

— Dacă vreţi, o să fac eu primul cart, zise Milo.

— Nu, tu trebuie să fii rupt de oboseală.

— N-aveţi grijă. Pe care din voi să-l trezesc peste două ceasuri?

— Pe mine, zise Fauvel.

— Ne-am înţeles.

Forgues şi cu Fauvel coborâră în submarin. Milo rămase pe punte şi se aşeză lângă cabina de comandă. Vântul nopţii împrăştiase mirosul împuţit care plutea în aer. Soarele strălucea cu o lumină vie, o căldură plăcută domnea peste apă. Legănat de hula uşoară a fluxului, Milo se gândea.

Se gândea la surioara lui rămasă acasă şi care trebuie să fie disperată că nu primeşte veşti de la el. Trebuie să-i fi răspuns la cele două scrisori ale lui şi răspunsul îl va găsi la Singapore – dacă va ajunge până acolo…

Bietul copil începuse să-şi piardă curajul. Avusese atâtea dezamăgiri de la o vreme încoace, încât nici nu mai îndrăznea să spere. Războiul ăsta care nu se mai sfârşea, primejdiile pe care le întâmpina la tot pasul îl tulburau şi-l puneau pe gânduri. Călătoria pe care o întreprinsese şi care nu putea să ţină decât trei luni – după cum

crezuse el – se prelungea mereu şi băiatul se întreba cu grijă ce primejdii îl mai aşteaptă de-acum încolo.

Deodată atenţia lui fu atrasă de o şalupă mare care părea că înaintează spre el. În curând şalupa, în care se aflau vreo douăzeci de oameni, se opri lângă submarin şi un ofiţer, urmat de oamenii săi, se urcă pe bord. Milo îşi trezise în grabă camarazii.

Cap. 203 – O expediţie cu folos

Ofiţerul italian care pusese piciorul pe punte zise celor trei marinari:

— Comandantul escadrei mi-a dat ordin să mă slujesc de submarinul acesta pentru a face o recunoaştere. La o milă de aici, se află pe malul râului două tunuri duşmane. Vasele de război au încercat să le repereze şi să le distrugă, dar nu s-au putut apropia de ele din pricina curentului; vom porni, deci, în căutarea lor.

Forgues salută şi întrebă:

— Marinarii care vă însoţesc se pricep la manevrarea unui submarin?

— Da, au făcut parte pe timpul războiului din echipajul lui „Benito”, submarinul care a făcut atâta vâlvă la Dardanele.

— Îmi aduc şi eu aminte, credeam însă că s-a înecat.

— S-a înecat într-adevăr, dar marinarii lui au putut fi salvaţi.

Ofiţerul dădu un ordin pe italieneşte şi marinarii se repeziră la posturile lor.

— Ce specialitate ai dumneata? întrebă ofiţerul pe Forgues.

— Al doilea timonier.

— Şi dumneata?

— Primul electrician, răspunse Fauvel.

— Dar tânărul de colo? zise ofiţerul arătând spre Milo.

— O, îl puteţi pune la orice. E foarte îndemânatec.

— Bine. Va da ajutor electricienilor. Acum, să nu mai pierdem vremea degeaba. La ancore, băieţi!

Marinarii ridicară ancorele şi puseră motoarele de suprafaţă în mişcare. Funcţionau admirabil.

— Dumneata, la cârmă, zise ofiţerul lui Forgues. Direcţia:

crucişătorul englez ancorat în faţa noastră. După ce vom trece de el, cotiţi uşor spre stânga. De altfel, voi sta pe lângă dumneata pentru a-ţi indica drumul. În caz când vor trage asupra noastră – ceea ce nu cred – oamenii care nu sunt de trebuinţă pe punte vor coborî înlăuntrul submarinului.

După ce trecură de crucişătorul englez, se îndreptară spre mal.

— Încetineşte! comandă ofiţerul.

Apoi, cu ocheanul începu să cerceteze cheiul. Deodată strigă:

— Bara spre dreapta! Repede!

În clipa aceea se auzi o bubuitură înăbuşită şi un obuz trecu vâjâind la câţiva metri de submarin.

— Viteza maximă! comandă ofiţerul.

Submarinul îşi iuţi mersul. Un nou obuz trecu pe lângă cabina de comandă, atinse din zbor cheresteaua vasului la babord. Dar peste câteva momente orice primejdie era înlăturată, submarinul fiind adăpostit de un cot al râului.

Acostară lângă crucişătorul italian şi ofiţerul îşi dădu raportul.

Reperase cu multă băgare de seamă locul unde se aflau cele două tunuri duşmane care prezentau un foarte mare pericol pentru vasele de război. Se hotărâră să le distrugă numaidecât. Tunarii îşi îndreptară tirul după indicaţiile locotenentului şi deschiseră focul. După ce se sloboziră şaptesprezece obuze, submarinul porni să vadă dacă tirul îşi ajunsese scopul. Văzură că amândouă tunurile, ca şi lucrările din jurul lor, fuseseră distruse complet.

— S-a făcut treaba bună, zise Forgues.

— Artileria aliată a făcut minuni de astă dată, răspunse Fauvel.

— A folosit şi submarinul nostru la ceva.

— Şi o să mai folosească, o să vezi tu, băiete.

— Ba mie mi se pare că au să ne încredinţeze încă o misiune.

— Ce te face să crezi?

— Unul din marinari care ştie franţuzeşte, îmi spunea mai adineauri că a auzit pe comandant spunând că are de gând să ne trimită în recunoaştere în susul râului.

— Ei şi? Tot mai bine decât să vânezi chinezi pe uscat.

— Negreşit. Ar trebui să-i lase pe marinari pe vasul lor; treaba infanteriei e să facă război pe uscat, fu de părere Fauvel.

— Păi atunci la ce-ar mai sluji companiile de debarcare? protestă Forgues. Dragul meu Fauvel, vorbeşti prostii. Există marinari şi marinari: unii care n-au altă treabă decât să se ocupe de vapor şi alţii care se bat pe apă şi pe uscat. Se pare că infanteria marină e alcătuită din soldaţi foarte pricepuţi, deoarece îi pun la toate. Oare pe timpul războiului nu ei au fost aceia care au apărat Dixmude? S-au luptat unul contra zece şi totuşi au biruit.

— Mă băiete, nu m-ai înţeles bine, zise Fauvel.

— Ba să mă ierţi, te-am înţeles destul de bine. Ziceai că marinarul să rămână pe vapor, n-are ce căuta pe uscat.

— Nu, dragă, nu aşa… ziceam că specialişti cum suntem noi… nu marinarii puşcaşi.

— Când e vorba de război, nu mai încape specialitate; te baţi şi atâta tot…

— Nu zic nici eu altfel. Dovadă că am luat parte la război şi nu m-am dat în lături de la nimic.

Cap. 204 – O alarmă neprevăzută

O comandă scurtă întrerupse ciorovăiala marinarilor. Submarinul se ducea să primească noi ordine. Deşi marinarii italieni nu erau încă deprinşi cu submarinul acesta pe care-l vedeau pentru prima oară, se obişnuiră însă repede cu manevrarea lui.

Drept e că Forgues şi cu Fauvel îşi dăduseră toată osteneala ca să-i înveţe. Italienii erau oameni pricepuţi şi locotenentul lor era cunoscut ca bun marinar.

Îl chema Mazzini şi făcuse războiul în marea Egee pe bordul unui submarin. El fusese acela care avusese marea îndrăzneală să pătrundă în marea de Marmara şi să torpileze un vas inamic. Locotenentul Mazzini era un om energic, în stare de fapte mari; poate că era chiar prea îndrăzneţ. În toate expediţiile pe care le întreprindea îi plăcea să se expună primejdiilor.

Comandantul vasului italian, mulţumit de rezultatele obţinute de locotenentul său, îl însărcină cu o nouă misiune. Era vorba să se afle dacă chinezii izgoniţi din Shanghai de bombardament, nu încercau să se refacă dincolo de oraş, să treacă râul şi să-şi stabilească artileria pe

o colină de unde să bombardeze flota aliată.

Misiunea părea să fie uşoară, dar vom vedea mai târziu că nu numai că era destul de grea, dar şi foarte primejdioasă.

Locotenentul Mazzini, după ce controlă mitralierele de pe bord şi aduse o îndestulătoare provizie de muniţii, dădu semnalul de plecare.

Submarinul urcă râul pe o distanţă de aproape o milă, apoi se opri. Totul părea liniştit, malurile erau pustii şi pe câmpia care se vedea în depărtare nu se zărea nici picior de om. Deci, chinezii stăteau ascunşi în oraş aşteptând momentul prielnic pentru a da un nou atac.

Văzând că râul ora liber, locotenentul Mazzini dădu ordin ca submarinul să înainteze.

— Mi se pare, zise Fauvel tovarăşilor săi, că o să ne pomenim cu cine ştie ce surpriză.

— Tot ce se poate, răspunse Forgues. Eu mă aştept din moment în moment să fim bombardaţi. Dacă am fi pe mare, lucrul n-ar fi cine ştie ce primejdios, căci ne-am lăsa numaidecât afund, dar aici e cu neputinţă.

— Râul a însă destul de adânc.

— Vreo opt metri, cred, dar nu-i de ajuns.

— Am scăpa luând-o îndărăt cu mare viteză în caz când am fi ameninţaţi.

— Da, dar uiţi că obuzele aleargă mai repede ca noi.

— O fi, dar chinezii nu ştiu să tragă cum trebuie.

— O singură bombă să nimerească şi ajunge.

În cabina de comandă, locotenentul Mazzini cerceta zarea cu ocheanul. Trebuie să fi zărit ceva suspect căci dădu nişte ordine repezi în italieneşte.

— Ce zice? murmură Forgues.

— Habar n-am, dar trebuie să fie ceva serios fiindcă-i văd foarte îngrijoraţi, răspunse Fauvel.

— Aşa mi se pare şi mie.

Submarinul se oprise şi se legăna uşor pe apă.

— Ia uitaţi-vă colo, zise Milo.

Fauvel şi cu Forgues priviră încotro la arăta el, dar nu văzură nimic.

— Colo… la stânga… parcă sclipesc nişte baionete, urmă băiatul.

— Aşa e, zise Fauvel, are dreptate. Chinezii stau la pândă. Mă miram şi eu să facă pe mortu-n păpuşoi – vorba ceea. Ne pregătesc ei ceva, să n-aveţi grijă…

— Mai că-mi vine să cred… murmură Forgues.

— S-au oprit în loc… ne aşteaptă, zise iar Milo.

— O să le tragem chiulul, râse a batjocură Fauvel.

— Ba deloc, pornim iar la drum, nu vedeţi? răspunse Forgues.

— Şi într-adevăr, motoarele de suprafaţă se puseră în mişcare şi se auzi un fluierat scurt ca o comandă.

— Nu s-ar cuveni să critic pe un superior, bombăni Fauvel, dar mi se pare că ofiţerul nostru e cam nesocotit. O să ne pomenim ia, acuş, cu o grindină de gloanţe şi, măcar că submarinul nostru are cheresteaua destul de solidă, tare mă tem că n-o să poată rezista.

— Ei aş! ştie el, ofiţerul, ce face. Nu se poate să nu fi zărit şi el puştile chinezilor, răspunse Forgues.

— Eu zic că n-ar strica să-i dăm de veste, fu de părere Milo.

— N-ai decât. Du-te de-i spune.

Băiatul se apropie de locotenentul Mazzini, salută respectuos şi zise:

— Aţi văzut şi dumneavoastră, domnule locotenent, pe chinezii care stau la pândă pe mal?

— Da.

Milo nu mai stărui şi se întoarse la camarazii săi.

— Ei? întrebă Forgues.

— Zice că i-a văzut.

— Atunci să ştii că a pus el ceva la cale. O să aflăm noi în curând.

Cap. 205 – Împotmolirea

Tactica locotenentului părea destul de ciudată. Ce ţintă urmărea el oare? În loc să se depărteze de mal, se apropia din ce în ce mai mult. Deodată dădu ordin să se pregătească mitralierele, apoi deschise un foc puternic împotriva chinezilor aflaţi pe mal.

— Ştii că-mi place? murmură Forgues. Locotenentul face o încercare destul de primejdioasă şi s-ar putea întâmpla să reuşească. Ia uitaţi-vă… chinezii nu răspund, ba ai zice că au luat-o la fugă.

— Aleargă de le sfârâie călcâiele, răspunse Fauvel.

— Cu toate astea nu se ştie… făcu Forgues neîncrezător.

Mitraliera ţăcănea fără întrerupere. Gloanţele cădeau fără milă, secerând pe inamic.

— Halal să ne fie! zise vesel Fauvel, facem terci din chinezi.

— O fi, nu zic, dar prea ne apropiem de mal, răspunse Forgues îngrijorat.

Deodată simţiră o zguduitură puternică urmată de un plescăit uşor.

— Hait! ne-am împotmolit, exclamă Fauvel.

— Ei, acu' ce ne facem? bombăni Forgues.

— Era de aşteptat.

— Locotenentul n-a ţinut seama de curent.

Urmă o vie agitaţie pe bord. Oamenii se repeziră la cabluri, aruncară ancorele pentru a încerca să despotmolească vasul care intrase într-un mâl gros şi rămăsese înţepenit acolo. Locotenentul nu-şi pierduse cumpătul; comanda manevra, dar totul era zadarnic.

— De-acu aleluia!… făcu Forgues.

— Nu se ştie; fluxul se simte până aici, răspunse Fauvel.

— Păi nu vezi că apa o să înceapă să scadă? zise cu ciudă Forgues. Ia te uită la mal.

— Bine zici. Dacă-i aşa, apoi ne-am dus pe copca…

Submarinul stătea înţepenit în loc. Încercară să-l dea înapoi dar îl împotmoliră şi mai rău.

Marinarii erau descurajaţi. Locotenentul dădea mereu ordine, dar totul era în zadar. Vasul intra tot mai adânc în mâl. Şi… ceea ce trebuia să se întâmple, se întâmplă. Chinezii care o luaseră la fugă, se înapoiară, se ascunseră în păpuriş şi deschiseră focul împotriva submarinului. Marinarii se lungiră pe burtă. Noroc că nu prea se pricepeau chinezii cum să ochească şi împuşcau mai mult pe nimereală deoarece buruienile de pe mal ascundeau în parte submarinul. Totuşi situaţia era cât se poate de rea şi trebuia luată o hotărâre grabnică. Dar care? Locotenentul Mazzini, care-şi dăduse seama de imprudenţa lui, se făcuse ca varul la faţă. Înţelegea că totul era pierdut şi numai din pricina lui.

Gloanţele plouau cu nemiluita. Cădeau cu un zgomot scurt şi apăsat pe puntea submarinului. Deodată Forgues, punându-şi viaţa în

primejdie, se ridică de jos şi se apropie de ofiţer.

— Domnule locotenent, îi zise el, ar fi poate un mijloc să ieşim din încurcătură.

— Da? şi care?

— Vă rog să credeţi că nu-l dau ca sigur, dar l-am putea încerca.

— Spune, să vedem.

— Acum câţiva ani, pe când navigam pe coasta Bretaniei pe un submarin, am păţit tot aşa ceva şi cu toate astea am reuşit să ne despotmolim. Am încărcat balasturile, ceea ce a făcut să ne împotmolim şi mai adânc. Apoi, deodată le-am deşertat brusc. Am repetat lucrul acesta de vreo patru cinci ori şi am izbutit, mulţumită motoarelor pe care le-am pus în acţiune, să ieşim din mâl.

— Da, mijlocul e destul de ingenios… ar trebui încercat, mai ales că nu văd altul mai bun.

Apoi ofiţerul dădu ordin să se deschidă rezervoarele. Acestea se umplură numaidecât şi submarinul se mai afundă aproape cu un metru, după aceea comandă să le golească şi tot astfel de vreo patru ori, având grijă ca la fiecare golire să se dea maşina înapoi.

Marinarii, care la început nu pricepură ce înseamnă această manevră, executară ordinele bombănind, dar când văzură rezultatele pe care le dădea, deveniră mai sârguincioşi, şi când vasul începu să plutească iar pe apă, strigăte de bucurie, izbucniră din toate piepturile.

Chinezii care în vremea asta se tot apropiau crezându-se biruitori, se pomeniră cu o salvă puternica şi o luară la fugă.

Cap. 206 – Iar îngrijorări

Ofiţerul ţinu să mulţumească lui Forgues în faţă tuturor marinarilor de pe submarin.

Erau acum, scăpaţi de primejdie; trebuiau, totuşi, să înainteze cu mare băgare de seamă. Locotenentul nu-şi lua ochii de pe hartă şi din când în când sonda apa.

— Măi Forgues, zise Fauvel, ne-ai scăpat pe toţi de la moarte… că de nu erai tu, praful s-alegea de noi.

— N-am făcut decât ce trebuia, răspunse Forgues. Parcă era cine

ştie ce lucru mare!

— Mare, mic, n-are a face… Vorba e că l-ai făcut, fiindcă, vezi tu, locotenentul nu pare să fie prea priceput.

— Să nu zici asta. N-are destulă experienţă, atâta tot. E încă tânăr, îndrăzneţ, dar a navigat mai puţin ca mine.

— Se şi vede. Ţi-e dator recunoştinţă şi nădăjduiesc că o să ceară să ţi se dea o recompensă.

— Ce recompensă? Nu mi s-a dat în război tot ce mi s-ar fi putut da? O decoraţie mai mult sau mai puţin, n-are importanţă. Bine c-am scăpat, asta e principalul.

— Numai de nu ne-am împotmoli iar!

— Fii fără grijă. Locotenentul e cu ochii-n patru.

Chinezii, care crezuseră că vor pune mâna pe submarin, turbară de mânie când îl văzură îndepărtându-se. Traseră cu furie în urma lui dar nu-l putură ajunge.

Marinarii se crezură scăpaţi, dar inamicul nu se îndura să lase să-i scape prada din mână. La un loc unde râul se strâmta, chinezii apărură din nou şi împuşcăturile porniră şi mai cu furie. Şi, culmea nenorocirii, două tunuri pe care chinezii le ascunseseră în tufele de pe malul râului, începură să verse foc şi pară asupra bieţilor marinari.

Nu mai era o clipă de pierdut, trebuiau să dea înapoi. Totuşi, locotenentul ştia ce voia să ştie. Zărise în depărtare un pod de vase pe care îl construiau chinezii peste râu. Locotenentul calculă distanţa, însemnă toate punctele de reper şi se înapoie la escadră unde raportă rezultatul însărcinării sale lăudând purtarea lui Forgues care fu felicitat cu multă căldură de comandant.

Misiunea se sfârşise. Marinarii italieni se înapoiau pe vasul lor iar Forgues, Fauvel şi cu Milo rămaseră singuri pe submarin.

— Bine că ne-am văzut iar acasă la noi, zise Fauvel.

— Era şi timpul, mormăi Forgues.

— Dar nu cred că o să ne lase în pace multa vreme; o să vezi că au să aibă iar nevoie de „bidonul nostru de zinc”.

— Să-l mai ia şi pe-al englezilor nu tot pe-al nostru.

— Englezii sunt oameni practici, nu vor să se servească nimeni de-al lor, le place mai bine să se strice al nostru.

— N-au să aibă încotro.

— Dacă n-om pleca în curând iar ia drum…

— Asta s-o crezi tu. Cine ştie cât o să mai stăm pe-aici…

— Nu cred. Crucişătoarele aliaţilor n-au trebuinţă de noi, ai văzut şi tu. Pe noi ne trimit numai în recunoaştere. Le convine mai bine să pună la bătaie un biet submarin decât un mare vas de război.

Pe când Forgues şi cu Fauvel stăteau de vorbă, Milo se coborâse în submarin, dar deodată apăru pe punte strigând:

— Veniţi repede să vedeţi… a pătruns apa în submarin.

Cei doi marinari alergară cât putură de repede şi văzură că, într-adevăr, apa inundase fundul vasului şi că se auzea un plescăit neîntrerupt.

— Uitaţi-vă, băieţi, pe aici a pătruns apa, zise Forgues şi se repezi într-acolo. Cercetă cu băgare de seamă, apoi urmând: s-a desprins o tablă care trebuie bătută la loc.

— Aşa e, trebuie să reparăm imediat stricăciunea.

— Uşor de zis, dar cu ce? Ne-ar trebui unelte.

— Sunt destule pe bord.

Forgues clătină capul.

— Degeaba, nu putem face nicio ispravă cu ele.

— Dar de ce?

— Fiindcă ar trebui bătută tabla pe din afară şi crăpătura e mai jos de nivelul apei.

— Atunci ce e de făcut?

— Nimic altceva decât să dăm de veste locotenentului italian ca să ia măsuri.

E ceva grabnic?

— Oho, şi încă foarte grabnic.

— Mă duc eu, zise Milo. O să dezleg o barcă.

— Bine, băiete, du-te, dar cât mai repede dacă se poate.

Ajutat de Fauvel, Milo dezlegă barca şi o lăsă pe apă. Sări apoi sprinten în ea şi în curând pieri în dosul vaselor de război ancorate în râu.

Cap. 207 – Reparaţia

Milo găsi cu greu vasul italian care îşi schimbase locul. În cele din

urmă îl zări şi se apropie de el.

Locotenentul Mazzini, care tocmai se afla pe punte, îl văzu şi veni spre el.

— Ce e, tinere, ce s-a întâmplat?

— Vasul nostru ia apă, domnule locotenent, şi trebuie reparat numaidecât.

— Spărtura e mare?

— Destul de mare.

— Unde?

— La tribord, mai jos de linia de plutire.

— Ei drace! Lucrul e grav. Bine, vin îndată să văd ce e.

— Să vă aştept, domnule locotenent?

— Nu, întoarce-te pe bord.

Milo se înapoie pe submarin.

— Ei? îl întrebă Forgues.

— Am vorbit cu locotenentul; vine numaidecât.

— Ar trebui să se cam grăbească fiindcă apa năpădeşte mereu. Peste un ceas vom începe a pluti dar fără voia noastră.

— Nu se poate să întârzie mult, trebuie să sosească în curând.

Cei trei marinari coborâră în submarin. Apa creştea. Cala era plină şi se auzea un clipocit înăbuşit. Mascota, care nu voia să-şi ude labele, sărise pe o ladă şi privea cu ochii miraţi la ceea ce se petrecea în jurul ei.

— Dacă am putea seca apa din cală, am fi scăpaţi, zise Forgues.

— Nici să nu te gândeşti că se poate aşa ceva, îi răspunse Fauvel.

— Atunci ne-am dus pe copcă.

— Nu, căci dacă un vapor de război reuşeşte să ne salte cu un metru numai, ar ajunge.

— Ce crezi tu că un submarin se poate sălta de subţiori ca un om?

— Ştiu eu ce spun. Cu nişte macarale zdravene se poate sălta foarte uşor.

— Bine, o să vedem. Ar trebui însă să se grăbească; dacă mai întârzie, ne ducem la fund.

— Să punem pompele în funcţiune.

— Numai noi trei?

— Trebuie.

— Dacă-i aşa, să ne punem pe lucru.

Cei trei prieteni începură să pompeze, dar după o muncă de un ceas, văzură că le era truda zadarnică. Crăpătura se mărise şi situaţia devenea tot mai ameninţătoare.

În sfârşit sosi şi ofiţerul italian însoţit de doi marinari. Văzu numaidecât că lucrurile stăteau prost şi comandă să se pună în mişcare motoarele de suprafaţă. Submarinul înainta încet. Ajunse lângă crucişătorul italian unde fu legat cu odgoane şi prins de macarale. Cu mare greu îi putură sălta, apoi marinari specialişti s-apucară să-l repare.

Munca ţinu patru ceasuri. În cele din urmă izbutiră să-l pună la punct şi submarinul se înapoie la locul său. Fu lăsat iar în paza celor trei marinari francezi. Aceştia începuseră să se cam plictisească stând fără treabă. Stăteau toţi trei de vorbă în interiorul submarinului şi conversaţia lor se învârtea în jurul aceluiaşi lucru: ce s-o fi întâmplat cu camarazii lor, pe unde s-or fi aflând şi dacă vor mai fi încă în viaţă.

— Eu cred, zise Forgues, că se vor fi ascuns pe undeva şi că aşteaptă ajutor.

— Cine ştie! răspunse Fauvel. Poate că nenorociţii au fost măcelăriţi de chinezi…

— Să sperăm că nu. Când am plecat noi, se aflau într-un post destul de bine întărit şi aveau şi mitraliere la îndemână.

— O, două…

— Ehei, dragă, cu două mitraliere, oameni ca ei pot face minimi.

— Nu zic… dar cum să ţii piept la o întreagă armată?

— Drept e că erau mulţi al dracului, dar asta nu înseamnă că au biruit. Nu ţii minte ce-a fost cu atacul asupra Legaţiilor?

— Da, dar inamicul nu era atât de numeros ca acum. Mişună oraşul de rebeli.

— Ştiţi ce? zise deodată Milo, eu aş avea poftă să fac o plimbare prin oraş.

— Pesemne că eşti nebun, băiete! Dar la cei dintâi paşi o să fii ucis ca un câine.

— Nu se ştie.

— Ce nu se ştie? E mai mult ca sigur.

— Bine-nţeles că nu o să mă duc să cutreier străzile în uniformă de

marinar. O să caut să-mi procur o îmbrăcăminte de-a chinezilor şi în întunericul nopţii o să trec neobservat.

— Nu eşti în toate minţile, după cum văd.

— Dar am mai făcut-o şi altă dată. Când aţi fost închişi toţi în subterană, şi am reuşit eu să mă duc să caut ajutor.

— Aşa e, murmură Forgues, ai avut o îndrăzneală care ne-a uimit pe toţi. Dar astfel de încercări nu reuşesc de două ori în viaţa unui om.

— Eu sunt de altă părere.

Cap. 208 – Tirul în puterea nopţii

— Uite ce e, Milo, zise Forgues, ştim cu toţii că eşti un băiat viteaz şi că nu te dai în lături când e vorba de vreo primejdie, dar sunt cazuri când încercări de astea sunt de prisos. Să zicem că reuşeşti să te strecori în oraş; să zicem chiar că reuşeşti să-l străbaţi în lung şi-n lat – ceea ce e îndoielnic – care va fi însă rezultatul?

— Voi da, poate, de ai noştri.

— Bine, să zicem. Cine îţi spune că îi vei putea salva? Dacă mai sunt încă în viaţă, nenorociţii trebuie să stea ascunşi pe undeva de unde nu pot ieşi. Ştii care va fi rezultatul? Au să fie descoperiţi de duşmani.

— Nu, nu, să nu crezi una ca asta. Voi fi cu mare băgare de seamă.

— Nu mă îndoiesc, dar chiar dacă poţi pătrunde până la ei, ce o să faci? Dacă n-au putut ieşi până acum din ascunzătoare, n-ai să le fii de niciun folos.

— Aşa e, dar voi şti unde se află şi în cazul când se va încerca o nouă debarcare, îi voi putea îndruma pe soldaţi.

— Te amăgeşti singur, dragul meu. Ţin şi eu din tot sufletul să-mi scap prietenii, dar dacă n-am încercat s-o fac până acum, e că-mi dau seama că e cu neputinţă.

Se înnoptase. Forgues aprinse lumina şi zise:

— Haidem la masă, băieţi. Trebuie să mâncăm ceva ca să prindem puteri. Cine ştie dacă nu vom avea în curând nevoie.

— Crezi că au să ne „mobilizeze” iar? întrebă Fauvel.

— Nu se ştie. Tot ce se poate.

— Mi se pare că nu mai avem ce cerceta pe râu.

— Pentru un moment nu, dar cine ştie ce poate fi peste un ceas! Uiţi, se vede, că rebelii construiesc un pod de vase şi că aliaţii n-au să le dea răgaz să-l sfârşească. I-auzi!

Se auzi o bubuitură înăbuşită. Submarinul se zgudui. În curând bubuiturile urmară, una după alta şi tirul deveni neîntrerupt.

— Nu mai încape nicio îndoială, se bombardează podul.

— Aşa crezi tu?

— Sunt sigur. Ai văzut că ofiţerul italian a reperat cu îngrijire distanţele şi-şi avea motivele lui. A calculat depărtarea de la crucişătoare la pod şi sunt sigur că în momentul ăsta podul e în parte distrus. I-ascultaţi… S-ar zice că e un adevărat tir de baraj.

Marinarii se aşezară în faţa unei lăzi care le slujea de masă şi erau pe cale să deschidă o cutie de conserve; dar curiozitatea îi făcu să lase mâncarea şi să iasă pe punte ca să vadă cum e un bombardament în puterea nopţii. Tabloul era înfiorător, dar măreţ în acelaşi timp. Limbi de foc pornite dinspre crucişătoare, asemenea unor fulgere, brăzdau văzduhul. Râul era luminat ca ziua. S-ar fi zis că un incendiu puternic mistuia crucişătoarele şi obuzele care străbăteau aerul scoteau un mieunat sinistru care se sfârşea în depărtare cu un zgomot de geamuri sparte.

— Ei drace, dar ştiţi că nu-i de glumit! zise Fauvel.

— Mare prăpăd, răspunse Forgues. Ca la Dixmude.

— Acolo era şi mai şi…

— Parcă…

Bombardamentul ţinu două ceasuri, apoi se opri brusc ca şi când un şef nevăzut ar fi comandat să înceteze focul.

— S-a isprăvit, zise Forgues, chinezii şi-au luat porţia.

— Cred şi eu. Li s-a dus dracului podul, răspunse Fauvel.

— Bine ar fi, dar ştii şi tu că un pod de vase e îngust şi nu poţi şti niciodată dacă obuzele n-au căzut alături.

— Astăzi nu mai e aşa, tirul se poate calcula cu o precizie uimitoare şi poţi face să explodeze bombele la distanţa pe care o doreşti.

— Ai dreptate. Ei, acu haide să mâncăm.

Masa fu foarte simplă; pesmeţi şi carne conservată. Cât pentru băutură, ea lipsea cu totul căci nu mai aveau apă distilată pe bord.

Milo cotrobăi pretutindeni şi găsi o sticlă cu rom care fu primită cu mare bucurie.

— Acum, după ce ne-am săturat, ar fi bine să dormim niţeluş, zise Forgues.

Eu sunt mort de oboseală.

— D-apoi eu! făcu Fauvel.

— Duceţi-vă de vă culcaţi, le zise Milo. Dormiţi fără grijă patru ceasuri şi eu o să veghez.

— Eu, nu, nu se poate, protestă Forgues. Tot tu veghezi şi noi dormim.

— Dar nu sunt defel obosit, credeţi-mă.

Şi Milo stărui atât, până ce camarazii se învoiră.

— Bine, zise Forgues, dar o să faci de cart numai două ceasuri.

— Hai, fie şi-aşa

Forgues şi cu Fauvel se coborâră în submarin, legară două hamace şi se culcară îmbrăcaţi. După zece minute, sforăiau pe întrecute.

Cap. 209 – Luntrile

Ţinând pisica în braţe, Milo se plimba de colo până colo pe puntea submarinului. Uneori se oprea, cerceta cu privirea râul şi pornea iar. Şi fiindcă n-avea cui să-şi împărtăşească gândurile, vorbea cu Mascota.

— Ce să-i faci, drăguţă, nu prea e vesel pe la noi, nu-i aşa? Ce bine ar fi într-o căsuţă curată acolo… în ţara noastră. Dar cine ştie dacă o să mai vedem vreodată Franţa! Mi se pare că o să mai stăm încă multă vreme prin meleagurile astea. Războiul… războiul! Ce grozăvie, pisicuţa mea dragă… Când o să le vină oamenilor mintea la cap ca să nu se mai ucidă între ei? Ce bine ar fi să trăiască toată lumea în bună înţelegere! Dar ţi-ai găsit! Pentru o nimica toată se iau la ceartă şi încep să bubuie tunurile. Vă bateţi şi voi pisicile câteodată, dar nu e cine ştie ce lucru mare. Vă alegeţi cu o zgârietură la ureche ori cu un ochi scos, atâta tot, pe când oamenii se ucid ca fiarele. Şi pentru ce? Ca să se simtă şi mai nenorociţi ca înainte de a se război şi cel care a fost biruit n-are astâmpăr până ce nu se răzbună. Şi aşa, pisicuţo dragă, lucrurile nu se mai sfârşesc niciodată…

Şi tot vorbind, Milo mângâia pisicuţa cu dragoste.

— Poate că vom fi iar despărţiţi, urmă ei. Un glonţ rătăcit şi gata – n-o să-l mai revezi pe Milo în vecii vecilor! Cine ne-o fi pus să pornim în călătoria asta, Doamne!…

Scăricica de fier hurui şi deodată apăru capul lui Fauvel.

— Cu cine vorbeşti, Milo? A venit cineva pe bord?

— Eu, răspunse Milo încurcat, vorbeam singur sau mai bine zis cu pisicuţa mea.

— Şi-ţi răspunde? întrebă râzând Fauvel.

— De răspuns nu-mi răspunde, dar parcă îmi vine să cred că înţelege ce-i spun.

— Auzisem vorbă şi eram îngrijoraţi. Credeam că a venit cineva. Dacă e aşa, mă duc să mă culc iar. Vezi de nu uita să ne trezeşti la timp, auzi?

— Fii fără grijă, peste un ceas şi jumătate o să vă chem.

Fauvel se întoarse în submarin şi Milo se aşeză tăcut pe o ladă. Ţinea pe Mascota în braţe şi de la o vreme deveni nerăbdător. Ar fi avut chef să se plimbe puţin pe punte. Băiatul nu cuteza să dea drumul pisicii ca să nu sară în apă. Dar deodată Mascota se smuci din mâinile lui şi începu să alerge ca nebună pe punte. Milo se căzni multă vreme până putu s-o prindă şi căută s-o ţină mai bine.

Timpul trecea încet. Pe puntea crucişătoarelor ancorate, la o mică depărtare, băiatul zărea umbrele santinelelor care se schimbau. Apa plescăia domol izbindu-se de cheresteaua submarinului: o hulă uşoară îl legăna pe unde. Uneori lanţurile zornăiau, apoi totul se liniştea iar.

Milo se gândea. Se vedea parcă aievea acasă, la oamenii aceia de treabă care îi culeseseră, pe el şi surioara lui, de pe drumuri şi se întreba cu durere în suflet dacă îi va mai revedea vreodată. Ce speranţe hrănea la început şi acum…

Stătea aşa, cufundat în gânduri când auzi un plescăit uşor de apă care se apropia. Crezu că e vreo luntre care vine să aducă un ordin. Privi cu mai multă încordare şi de-abia îşi putu stăpâni un ţipăt. Luntri (piroge) care nu se asemănau întru nimic cu ale crucişătoarelor, se apropiau pe furiş. Încotro se vor fi ducând? Milo crezu mai întâi că luntrile se îndreaptă spre crucişătoare, dar îşi dădu repede seama că veneau spre submarin. În luntri se aflau vreo câţiva chinezi. Băiatul

alergă să-şi trezească tovarăşii.

Cap. 210 – Doi prizonieri

— A, ai venit să te schimbăm, micule? zise Forgues căscând. Bine, mă duc numaidecât! Tu, fă bunătatea şi te culcă.

— Nu e vorba acum de aşa ceva, răspunse băiatul agitat. Suntem ameninţaţi… trebuie să ne apărăm.

— Dar ce e, băiete, ce s-a întâmplat?

— Vor să ne atace.

— Cine?

— Chinezii.

— Ai dracului! Nici să dormim nu ne lasă. Stai că o să le arătăm noi…

Se trezise şi Fauvel.

— E ceva nou? întrebă el.

— Hai repede, îi răspunse scurt Forgues.

Ieşiră toţi trei pe punte. Luntrile se aflau la vreo zece metri de submarin.

— Fără doar şi poate, ăştia sunt chinezi… La treabă, băieţi… murmură Forgues.

Apoi îndreptând mitraliera de pe bord înspre chinezi începu să împroaşte la gloanţe care căzură cu un zgomot sec în prima luntre. Aceasta, găurită din toate părţile ca o strecurătoare, se umplu repede cu apă şi se scufundă.

— Una la mână, zise Forgues. Acum, alta la rând.

Dar inamicul o luase la fugă şi pe apa râului nu mai rămăseseră decât cei din luntrea scufundată care se luptau cu valurile. Pesemne, însă, că nu erau buni înotători, căci văzându-se în primejdie, căutau să se agaţe de orice le ieşea în cale. Doi din ei ajunseră până la submarin şi se încleştară cu disperare de el.

— Uite, frate, doi musafiri care vor să ne facă o vizită. Hai să-i tragem sus să vedem cum arată la faţă.

Chinezii puseră piciorul pe punte; dârdâiau şi se holbau speriaţi la marinari.

— Am făcut şi noi doi prizonieri, zise vesel Forgues.

— Şi poate că au să ne fie de vreun folos, fu de părere Fauvel. Ia uitaţi-vă la ei. Tare sunt pociţi, mamă Doamne!… Să-i legăm cobză şi când s-o lumina de ziuă, să-i ducem plocon comandantului italian. Are să găsească el vreun tălmaci ca să se poată înţelege cu ei.

Chinezii crezură, pesemne, că le sosise ceasul din urmă căci se lăsară în genunchi tremurând. Forgues îi ridică numaidecât de jos şi-i trimise de-a berbeleacul în fundul submarinului.

— Pişicherii naibii! Credeau că dormim şi voiau să se strecoare pe bord ca să pună mâna pe submarinul nostru. Măi, da' ticăloşi mai sunt şi gălbejiţii ăştia! Eu aş crede că n-ar strica să dăm de veste numaidecât locotenentului Mazzini.

— De prisos, răspunse Fauvel. Mitraliera a stârnit pe cei din preajma noastră. Uite două bărci care vin spre noi, dar de data asta cei dinăuntru sunt de-ai noştri, nu chinezi.

Într-adevăr, două bărci albe înaintau spre submarin. Când fură aproape să acosteze, locotenentul, care se afla întruna din ele, se sculă în picioare şi întrebă:

— Ce e, băieţi, ce s-a întâmplat?

— O să vă spunem numaidecât. Veniţi sus, domnule locotenent, răspunse Forgues.

Locotenentul urcă repede scara de frânghie şi sări pe punte.

— Uite ce e, domnule locotenent: stăteam liniştiţi pe punte când zărirăm nişte luntri care veneau de-a dreptul spre noi. Mai întâi am crezut că în luntri sunt camarazi de-ai noştri, fiindcă nici prin gând nu ne trecea că inamicul ar fi avut îndrăzneala să ne atace.

— Şi erau chinezi?

— Da. Trebuie să fi fost cam vreo sută dar i-am împroşcat niţeluş cu mitraliera. Am scufundat o luntre şi când au văzut ceilalţi, le-a trecut pofta.

— Mare îndrăzneală, într-adevăr.

— Spuneţi mai bine prostie, fiindcă lovitura nu se putea să nu dea greş.

— Eşti sigur că voiau să atace submarinul?

— Foarte sigur. De altfel, dacă ştiţi chinezeşte, puteţi să vă informaţi foarte uşor de la cei doi prizonieri pe care îi avem în fundul calei.

— Aţi făcut şi prizonieri? Nu se poate!

— Ba se poate foarte bine şi dacă vreţi să vă osteniţi până jos, o să vi-i recomand şi dumneavoastră.

După câteva momente, prizonierii se aflau în faţa locotenentului. Chinezii, văzând că se află înaintea unui ofiţer, se ploconiră până la pământ.

— O să-i duc pe bordul vasului nostru, zise locotenentul Mazzini, şi o să pun tălmaciul să-i cerceteze, dar ca să nu se mai repete o astfel de surpriză neplăcută, să schimbaţi locul şi să vă daţi mai aproape de vasul nostru. Nu m-aş mira ca duşmanul să mai încerce vreun atac.

Locotenentul dădu ordin ca prizonierii să fie transportaţi pe bortul crucişătorului italian, apoi bărcile porniră imediat. După ce dispărură, Forgues zise:

— Părea cam îngrijorat locotenentul nostru. Oare să fi aflat că se pregăteşte vreun atac din partea chinezilor?

— Un atac? Mare nesocotinţă din partea lor să încerce să ia cu asalt vase de război ca ale europenilor. De altfel, înainte de a putea ajunge până la ele, ar fi bombardaţi şi daţi la fund.

— Negreşit, dar galbenii ăştia sunt cât nisipul mării şi de ce ucizi din ei, de ce sporesc. Oamenii care înaintau spre noi voiau, pesemne, să pună stăpânire pe submarin şi ar fi reuşit cu siguranţă dacă nu prindeam de veste la timp.

— În orice caz, trebuie să ne dăm mai aproape de crucişătoare. Vom fi mai la adăpost.

— Când ridicăm, ancora? întrebă Fauvel.

— Cât mai curând.

— Dar nu înainte de a se lumina de ziuă.

— Probabil.

— Atunci trebuie să fim cu ochii-n patru şi să ne pregătim mitralierele.

— Gloanţe mai avem?

— Puţine, dar avem.

— Sper să ne ajungă.

— Cred şi eu. Cinci sute de gloanţe cât avem pot trimite pe lumea cealaltă destui chinezi.

— Da, dar ne pot trimite şi ei pe noi.

— Ei aş! Noi suntem fermecaţi, nu s-ating gloanţele de noi.

— Până într-o bună zi când…

O pârâitură ciudată le întrerupse vorba.

— Dar asta ce-o fi? întrebă Forgues.

— Parcă vine de la tribord, răspunse Fauvel.

Se auzi un scârţâit, apoi apăru un cap de om deasupra punţii.

— Nu cumva suntem atacaţi? strigă Forgues şi se repezi la mitralieră.

Omul sări pe bord. Era un marinar englez. Forgues şi cu Fauvel înaintară, spre el.

— Cine eşti? întreba Fauvel.

— Marinar, răspunse noul sosit.

— Văd eu că eşti marinar, dar ce cauţi aici?

— Chinezii urmărit… eu sărit în apă.

— Dacă ştii să înoţi, după cum văd, de ce nu te-ai întors pe vasul dumitale?

— Vas?

— Da, vapor.

Englezul, păru că nu-nţelege.

— Mie mi se pare cam ciudat individul ăsta, făcu Forgues.

— Şi mie, fu de părere Fauvel. Milo, ia du-te de vezi, nu cumva mai sunt şi alţii ca el agăţaţi de submarin?

Băiatul se uită peste parapet şi zise:

— Nu, nu mai e nimeni.

Forgues, care ştia câteva cuvinte englezeşti, încercă să se înţeleagă cu marinarul, dar acesta pricepea din ce în ce mai puţin. La întrebările care i se puneau, răspundea într-aiurea.

— Măi băieţi, eu zic să ne cam ferim de puşlamaua asta. Mă tem să nu fie vreun spion. Va fi crezut că nu e nimeni pe submarin şi o fi venit să facă vreo năzbâtie.

— Tot ce se poate, răspunse Fauvel.

— Ce-ar fi să-l scotocim prin buzunare?

— Bună idee…

Şi înainte ca englezul să se poată împotrivi, fu apucat zdravăn în braţe de Forgues ca să-l poată căuta ceilalţi. Găsiră la el un revolver, carnete cu însemnări şi o cutie mică lungă de zece centimetri pe opt.

— O, o, o, ce comedie o fi asta? bombăni Forgues.

Marinarul păru tulburat. Se uita la ei cu spaimă.

— Aţi băgat de seamă, întrebă Milo, că hainele nu-i sunt defel ude?

— Aşa e. Deci ne-a minţit când a spus că a sărit în apă ca să scape de chinezii care îl urmăreau. Se încurcă treaba, băieţi, zise Fauvel.

— Trebuie să cercetăm în mai de aproape, cum stă chestia; mie mi se pare că nu e lucru curat la mijloc, fu de părere Forgues.

— Nu mai încape îndoială, pun ceva la cale, ticăloşii.

Omul nici nu clipea. La întrebările care i se puneau, tăcea şi zâmbea.

— Lasă, fă tu pe prostu', dar o să-ţi treacă pofta, nu te teme. Te vom duce pe un crucişător şi o să vedem dacă o să-ţi mai dea mâna să-ţi baţi joc de noi, îi zise Forgues.

De-abia sfârşi vorba că o barcă acostă lângă submarin. Locotenentul Mazzini trimisese să dea de veste marinarilor să fie gata căci se pregătea un atac, apoi în curând sosi şi el cu marinarii săi.

Fauvel îi înfăţişă pe prizonier.

— Să-l legaţi şi să-l duceţi în fundul vasului, porunci locotenentul. Vom vedea mai târziu ce e cu el. Deocamdată trebuie să ne pregătim de luptă. Ni s-a comunicat adineauri că pirogi şi sampane prevăzute cu tunuri şi mitraliere vor veni să ne atace. Încercarea lor e o mare îndrăzneală şi fără folos, căci aceste vase vor fi numaidecât bombardate şi scufundate. În orice caz, noi trebuie să fim cu ochii deschişi. Suntem însărcinaţi să mergem în recunoaştere până la locul unde râul face un cot, apoi ne vom întoarce să aşteptăm evenimentele.

În câteva minute numai submarinul fu pus la punct şi ridică ancora.

— Ce dracu', nu se mai isprăveşte odată? zise Fauvel. Să porneşti, paşnic ca să faci înconjurul lumii şi să te pomeneşti războindu-te cu chinezii. Dacă ştiam, ceream să mă lase pe uscat. Mă lipseam de aşa chilipir…

— Ei aş! Ce era să faci în Franţa? Ţi se ura de moarte, pe când aici ai cu ce-ţi mai trece vremea, îl îmbuna Forgues.

— Ce mai trecere ele vreme! Să te pomeneşti când nici nu gândeşti cu un glonţ în scăfârlie…

— Dar pe timpul războiului nu era tot aşa?

— Ba să mă ierţi dumneata! Atunci mă luptam pentru patrie şi

aveam o ţintă, pe când aici… Nu e acelaşi lucru, dragă.

— Aducem foloase şi aici aşa că nu trebuie să cârtim. Soldatul trebuie să asculte de ordine şi noi suntem soldaţi, camarade.

— O fi, dar nu prea e plăcut ce facem noi aici, şi apoi nu vezi că tot pe noi ne pun înainte pe când submarinul celălalt stă la adăpost?

— Jeluieşte-te amiralului englez fiindcă el comandă escadra. De, nu pricepi? îi ocroteşte pe ai lui.

— Aşa e întotdeauna. Francezii să scoată castanele din foc şi englezii să le mănânce.

— Ne lasă şi nouă uneori câteva.

— Ce să-i faci! trebuie să ne supunem.

Cap. 210.1 – O manevră ciudată

Submarinul, condus de marinarii italieni ca şi rândul trecut, ajunse în curând la cotitura râului. Domnea o linişte desăvârşită. Nici nu s-ar fi putut bănui că duşmanul pregăteşte vreo lovitură. Lumina lunii se răsfrângea peste apă.

— Mie mi se pare că ne-am făcut spaimă degeaba. Ia te uită ce linişte şi pace în jurul nostru. Parc-am fi în pustiu. Dacă vor fi având chinezii vreo flotă pe aici, apoi, drept să-ţi spun, nu prea ştiu unde şi-or fi pitit-o, zise Forgues.

— Poate că au una submarină, răspunse râzând Fauvel.

— Nu prea cred, nu sunt ei atât de înaintaţi.

— Părerea mea e că n-au să îndrăznească să ne atace. Îşi dau seama că ar fi în paguba lor.

— Cu toate astea ai văzut că au încercat.

— Da, dar le-a ieşit pe dos şi numai cât ai clipi. Eu zic că n-avem de ce să ne temem. Pe uscat, e altceva. Cu întăririle care le-au sosit, au pus stăpânire pe oraş şi nu-i poţi clinti aşa de uşor.

— De aceea eu cred că sărmanii noştri ofiţeri şi camarazi au fost ucişi până la cel din urmă.

— Din nenorocire aşa trebuie să fie.

— Dacă n-ar fi fost aşa, am fi aflat ceva despre ei.

— Poate vor îi blocaţi pe undeva şi n-au avut cum să dea semne de viaţă. Îţi închipui şi tu că toate posturile de telegrafie fără fir vor fi

fost distruse de chinezi.

Deodată, Milo, care nu-şi lua privirea de la râu, zise:

— Ia uitaţi-vă colo… mi se pare că se zăreşte ceva.

— Parc-ar fi o dungă neagră, răspunse Fauvel.

— Da, da, aşa e, făcu şi Forgues. Trebuie să fie un baraj ca acelea pe care le-am mai întâlnit în drum.

— Un baraj de vase, zise Milo. Dar nu vi se pare că se mişcă? Un baraj obişnuit stă pe loc.

— Ţie ţi se pare că se mişcă? întrebă Forgues.

— Nu mi se pare, sunt chiar sigur.

— Aşa e, parcă vine spre noi.

Locotenentul, care se afla în cabina de comandă, zărise şi el ceea ce lui Milo şi camarazilor săi i se păruse că e un baraj. Dădu un ordin şi submarinul se opri. Locotenentul, cu ocheanul la ochi, cerceta zarea.

Forgues se apropie.

— Nu e lucru curat, nu-i aşa domnule locotenent?

— Da, pare să fie suspect, răspunse ofiţerul.

— Parc-ar fi nişte vase care se apropie.

— Aşa cred şi eu.

— Înaintează cu pânzele întinse şi au să ne ajungă în curând.

— N-o să stăm să le aşteptăm.

— Credeţi că ne-au zărit?

— Până acum nu, dar au să ne zărească destul de repede.

— Ce ţintă vor fi urmărind?

— Nu ştiu nici eu.

— Că doar n-or fi nădăjduind să ne distrugă crucişătoarele?

— Asta nu, dar vor încerca, poate, să le dea foc.

Tăcură.

— Se apropie, zise deodată locotenentul. Să le ocolim şi să ne ducem să dăm de veste la ai noştri.

La un ordin ai locotenentului, submarinul se întoarse cu mare iuţeală la crucişătoarele aliate unde ofiţerul înştiinţă pe comandantul său; acesta se puse în comunicaţie prin T.F.F. cu celelalte vase. Cât ai clipi, pregătirile fură gata. Vasele chinezeşti înaintau şi la un moment dat s-ar fi putut crede că vor să se apropie de crucişătoare. Se opriră, însă la oarecare distanţă. Submarinul se lipise de crucişătorul italian.

— Ehehei, mi se pare că şovăie, dumnealor, zise Forgues.

— Nu s-ar fi aşteptat să dea de atâtea vapoare de război, răspunse Fauvel.

— Trebuie să fi fost ei bine informaţi, nu te teme.

— Nu se ştie. Sampanurile astea vin de departe pesemne şi habar n-au ce e pe aici. Acum când ştiu, şi văd, o să le vină cam albastru. Măi, mare poftă aş avea să-i împrăştii cu mitraliera.

Trecură câteva minute.

— Uite-i că pleacă, zise Milo.

— Au văzut şi ei că nu e de glumă şi-şi iau tălpăşiţa, râse Forgues. Cum şi-ar putea închipui cineva că nişte păcătoase de corăbii de lemn pot ţine piept unor crucişătoare? Da, da, uite-i că se depărtează şi încă în mare arabă, măcar că au vântul în faţă.

— Se slujesc de lopeţi, observă Fauvel. Nicicând n-ar putea înainta în contra curentului cu pânzele întinse. I-auziţi… plescăitul apei bătută de lopeţi.

— Adevărat, dar uşor nu poate să fie să înaintezi în susul apei vâslind.

— Sampanurile sunt ca galerele de odinioară, cu multe vâsle cu coada lungă şi două rânduri de oameni la lopeţi. Patruzeci de oameni lopătând în acelaşi timp, e ceva.

— Vâsla e cel mai sigur motor.

— Da, dar şi cel mai obositor. Să vâsleşti aşa, ceasuri întregi, îţi stoarce toată vlaga din tine

— Ştiu. Am trecut şi eu prin asta.

Cap. 210.2 – Minele plutitoare

Conversaţia fu întreruptă de o comandă a locotenentului care urcase pe puntea crucişătorului şi dăduse ordin ca vasul să se aşeze nu pe flanc ci cu prora împotriva curentului. Strigă marinarilor de pe submarin să facă aceeaşi manevră. Aceştia puseră în mişcare motoarele de suprafaţă şi executară ordinul la iuţeală.

— Ce idee să ne aşezăm împotriva curentului! bombăni Fauvel. Stăteam noi bine cum stăteam şi nu era nicio primejdie să ne ducă apa la vale.

— Pesemne că locotenentul îşi are motivele lui. Uite-te şi la celelalte crucişătoare; au făcut la fel, răspunse Forgues.

— Ciudată manevră.

— Cam ciudată, drept e, şi nu-i înţeleg rostul. Nu cumva pornim la drum? Nu cred. Văd că nu s-a dat ordin să se ridice ancorele. În orice caz, mie mi se pare cam ciudat şi nu pricep nimic din toată harababura asta.

De-abia îşi sfârşi vorba şi o trâmbă de foc se înălţă în văzduh. S-ar fi zis că a izbucnit din apă. Urmă apoi imediat o explozie grozavă. Se auziră ţipete deznădăjduite.

— Ce-o mai fi şi asta? întrebă Forgues zăpăcit. Ai zice că a sărit în aer crucişătorul englez de colo… cel din prima linie.

— Chiar aşa şi e, răspunse Fauvel. Zău că nu mă aşteptam la aşa ceva.

Crucişătorul nu sărise în aer, dar fusese atins de o mină plutitoare care se izbise de proră. Apa începuse să năvălească din toate părţile.

— Acum înţeleg eu, strigă, indignat Forgues. Ticăloşii ăştia de chinezi sunt de o îndrăzneală nemaipomenită. Ne miram noi ce fel de manevră era asta şi când colo ei semănau mine în râu. Ia uitaţi-vă la bulgării aceia negri şi mari aduşi de curent…

— Numai de nu s-ar izbi de submarin…

— Cum ne-o fi norocul…

Minele veneau mereu aduse de apă; păreau nişte cocoloaşe mari negre. Erau astfel alcătuite că se spărgeau la cea mai mică piedecă întâlnită în cale.

Pe bordul tuturor vaselor de război era o îngrijorare uşor de înţeles şi îngrijorarea deveni groază când văzură că aceste unelte ale morţii se apropie din ce în ce. Comandantul escadrei dădu ordin să se tragă asupra lor, astfel că vreo câteva din ele explodară la distanţă fără să aducă vreo pagubă însemnată.

O luntre şi un torpilor fură izbite de mine şi săriră în aer, iar minele care trecuseră de linia de vapoare îşi urmau calea spre îmbucătura râului, împinse de curent spre mare.

Vasele aflate la îmbucătura lui Hoang-Pou fură înştiinţate prin T.F.F. Apoi, de teamă ca să nu dea drumul chinezii la alte mine în jurul vaselor de război fură aşezate reţele de siguranţă.

— Brr! făcu Fauvel, mare noroc am avut! Dacă vreo drăcovenie de astea s-ar fi izbit de submarinul nostru, săream în aer până-n slava cerului.

— Dar nici mult nu ne-a lipsit. N-am vrut să vă spun ca să nu vă sperii, dar una a trecut atât de aproape de noi, încât ne-a şi atins. Am văzut cum te văd şi mă vezi. Noroc că a cotit dusă de curent şi am scăpat ca prin urechile acului.

— Bine ai făcut că nu ne-ai spus.

— De ce să vă fi băgat frica-n oase degeaba?

— Şi aşa, deci: săream în aer fără să fi prins măcar de veste. Acum cred că putem fi fără grijă.

— Nu te prea grăbi, dragă, nu se ştie dacă diavolii de chinezi n-au să încerce iar.

— Că doar n-or fi având cine ştie câte mine plutitoare la dispoziţie.

— Nu se ştie. Eu zic că aceia care au avut interes să stârnească răscoala, vor fi aprovizionat din belşug pe chinezi cu muniţii.

— Oricum, m-aş mira s-o mai facă.

— Cine poate şti! În orice caz, acum suntem noi la adăpost cu reţelele astea puse în jurul crucişătoarelor.

— În jurul crucişătoarelor da, dar pe noi se vede că ne-au uitat.

— Să ne dăm pe după un vapor de război şi vom fi mai apăraţi.

În clipa aceea se auzi o zbârnâitură. Forgues şi cu cei doi tovarăşi ai săi crezură mai întâi că e un crucişător care se pune în mişcare, dar văzură în curând că era un aeroplan care sosea în zbor. Fură cuprinşi de spaimă. Să fie vreun avion de-al inamicului? Chinezii n-aveau mine şi muniţii din belşug, cine ştie dacă nu li se pusese la dispoziţie şi aeroplane? Ar fi fost un adevărat dezastru, distrugerea sigură a vaselor aliate.

Aeroplanul se apropia. Acum zbura chiar deasupra râului.

— Numai de nu ne-ar arunca vreo torpilă în cap, zise Fauvel.

Cap. 210.3 – Primejdie înlăturată

După ce descrise curbe mari în aer, aeroplanul se lăsă pe apa râului. Era un hidroavion francez, trimis să înlocuiască pe celălalt care fusese distrus de chinezi. Forgues, Fauvel şi Milo răsuflară uşuraţi.

— Uf, făcu Forgues, ne-a tras o spaimă zdravănă biplanul ăsta! Dar de unde o fi venind?

— Ce ne pasă! Bine că a venit. Acum avem încă un ajutor şi încă unul destui de important, răspunse Fauvel. Ce o să-i mai scărmănăm acum pe chinezi!… Ne-a venit şi nouă apa la moară.

Avionul se apropiase de vasul pe care se afla comandantul escadrei şi unul din aviatori urcă pe punte. Forgues şi prietenii săi se liniştiseră acum şi făceau fel de fel de presupuneri despre cele ce au să urmeze.

— Să vedeţi că o să se pună şi ai noştri pe lucru, zise Forgues.

— Cred şi eu, numai nu prea ştiu cum ar putea stârpi un singur avion – oricât ar fi el de bine aprovizionat, – atâta sumedenie de chinezi, fu de părere Fauvel.

— De stârpit nu, dar o să le bage frica în oase şi o să ne dea şi nouă informaţii asupra fiecărei mişcări pe care o va face duşmanul. Rezultatul va fi să escadra şi-ar putea îndrepta tirul unde trebuie şi ar mai trimite în lumea drepţilor o grămadă de chinezi. Doar nu ne-or ţine aici un an întreg, stârpiturile astea… trebuie să se sfârşească odată şi odată.

— Se ţin bine ai dracului şi, drept să-ţi spun, nu-i credeam atât de încăpăţânaţi.

— Tu nu-i cunoşti, dragă. Toate popoarele astea din Extremul Orient nu se tem de moarte şi în fanatismul lor se lasă ucişi până la cel din urmă, fără să dea înapoi de la o idee.

— Ai haz, zău aşa! Atunci o să mai stăm încă mult, după cum văd.

— Poate că da, poate că nu. Când şefii rebelilor îşi vor da seama că totul e pierdut, vor căuta să intre-n tratative. Li se va cere să predea armele şi tunurile şi totul va intra în ordine.

— Să dea Dumnezeu să fie aşa şi să putem porni spre Singapore.

— O să vezi că aşa o să fie, nu-ţi mai face inimă rea degeaba.

— Eu zic că cei de acasă trebuie să-şi fi închipuit că ne-am prăpădit demult.

— Ce, eşti nebun? În Franţa se ştie de întâmplarea de acum, altminteri la ce-ar mai folosi telegrafia fără fir? Vor fi aflat, desigur, că submarinele plecate să facă înconjurul lumii iau parte la desfăşurarea evenimentelor din China şi vor fi înştiinţat pe cei de acasă.

Vestea aceasta îl mai linişti pe Milo căci bietul băiat era grozav de

mâhnit când se gândea la îngrijorarea surioarei lui care nu mai primise de atâta vreme niciun rând de la el.

Îi făgăduise la plecare să se întoarcă în curând, dar nu numai că nu se întorsese, dar nici de scris nu mai putuse să-i scrie. Cu câtă nerăbdare va fi aşteptând ea o scrisoare de la el!

— Dumneata crezi că ministerul marinei va fi înştiinţat pe ai noştri? întrebă el pe Forgues.

— Sunt sigur, căci aşa e obiceiul. Când se întâmplă un naufragiu, se dă de ştire familiei victimelor – bineînţeles cu foarte multe menajamente – sau dacă un vas e oprit undeva în drum prin cine ştie ce împrejurare, li se comunică prin T.F.F. celor interesaţi despre aceasta întâmplare. Fii fără grijă, dragul meu cei pe care i-ai lăsat acasă, ştiu foarte bine unde te afli acum. Stai să-ţi spun ce mi s-a întâmplat mie acum vreo zece ani: Mă aflam pe atunci pe o corabie cu pânze care făcea serviciul între Bordeaux şi Capul Bunei Speranţe. Deodată, pe când eram în faţa coastei Africii, nu am mai putut înainta. Începusem să ne luăm nădejdea de la viaţă şi ne credeam pierduţi când trecu un vapor pe acolo şi ne dădu provizii şi ajutor ca să reparăm corabia. Întârziasem călătoria cu douăzeci şi opt de zile şi ne frământam cu gândul ce o fi pe cei de acasă. Dar mare ne-a fost mirarea când, înapoindu-ne la vetrele noastre, am găsit pe ai noştri foarte liniştiţi. Vaporul telegrafiase în Franţa şi ministerul marinei comunicase alor noştri ce se întâmplase. Vezi, deci, dragul meu, că nu ai de ce să te mâhneşti.

Avionul plecase iar.

— Se duce să spună ceva la ureche chinezilor, zise Forgues.

— Mai mult ca sigur. O să auzim numaidecât bombele şuierând, răspunse Fauvel.

Dar se înşelau. Aeroplanul nu venise să ia numai bombe ci şi de-ale mâncării. Pentru cine erau acestea? O vom afla în curând.

Se luminase de ziuă. În depărtare, pe luciul apei, se zăreau acum corăbii de-ale chinezilor dar nu păreau defel că au de gând să se înapoieze. Poate că se pregăteau să dea iar drumul la un număr de mine plutitoare.

Milo, care stătea rezemat de parapetul submarinului, strigă:

— Veniţi repede să vedeţi ceva!

Forgues şi Fauvel alergară numaidecât şi văzură la cârma vasului o mină enormă care se legăna încet pe unde. Se încurcase în lanţuri şi la cea mai mică izbitură ar fi explodat pe loc.

— O, o, făcu Forgues, e lucru serios, băieţi. Dacă am încerca s-o desprindem cu o cange, ar exploda numaidecât şi ne-ar face harcea-parcea.

— Şi dacă n-o dăm la o parte, tot o să se lovească de ceva şi e acelaşi lucru.

— S-o putem mişca numai niţel ar lua-o apa şi am scăpa. Eu tot o să încerc şi… ce-o fi o fi.

— Bagă de seamă, primejdia e mare.

— Atunci ce vreţi să fac? Uite ce e: ia tu o prăjină, eu o să iau o cange şi pe când tu vei ţine mina în loc ca să nu se lovească de vas, eu o s-o împing uşor la o parte.

— Încercarea e primejdioasă.

— Ştiu, dar n-avem ce face. Aşa ori aşa, tot a să sărim în aer, suntem datori să încercăm, poate că reuşim să scăpăm teferi.

Fauvel se duse să caute o prăjină şi Forgues o cange, apoi cu mare băgare de seamă, se apucară să dea mina la o parte. Reuşiră. Mina se învârti niţel în loc, apoi o luă la vale dusă de curent.

— Sfinte Dumnezeule, m-au trecut fiorii morţii! strigă Forgues.

— Nici mie nu mi-a prea fost la îndemână răspunse Fauvel, credeam că hait! am şi zburat în aer.

Mina se îndepărtase.

— Ar trebui să dăm de veste la ceilalţi; porcăria asta e în stare să facă vreo poznă.

— Nu e nevoie au zărit-o şi ei.

Într-adevăr, pe bordul unui crucişător englez se vedeau oamenii înghesuindu-se la parapet. La un ordin al ofiţerului, un marinar luă o puşcă şi ochii mina care se umplu de apă şi căzu la fund.

Acesta e mijlocul de a înlătura primejdia. Tragi cu puşca în mână având grijă să nu nimereşti piedica, altfel se produce explozia, primejduind viaţa celor din apropiere.

Cap. 210.4 – O încercare îndrăzneaţă

Ce făcuse comandantul Dartois cu oamenii săi, pe care îi lăsasem în păduricea din marginea oraşului? Au trecut cinci zile de când rătăcesc prin pădure, nemâncaţi şi nebăuţi căci nu-şi luaseră nimic cu ei, fiindcă pentru o simplă patrulare nu era trebuinţă de aşa ceva. Nenorociţii se aflau într-o situaţie disperată.

Trupele duşmane îi înconjurau din toate părţile; ştiau că ei se află acolo, dar nimeni nu încerca să-i prindă. Voiau să-i omoare cu încetul, lăsându-i să moară de foame.

Marinarii ceruseră în câteva rânduri comandantului lor să le îngăduie o încercare de fugă, dar acesta care-şi dădea seama că ar fi o nebunie, refuzase. Tot mai spera, că le va veni cineva într-ajutor.

— Domnule comandant, zise în cele din urmă un marinar, nu mai putem rămâne aici. Ne stingem, ne prăpădim de foame şi de sete. Mai bine să ne ucidă duşmanul, decât să murim încetul cu încetul de slăbiciune.

— Mai aşteptaţi, băieţi, poate că trupele care ne împresoară vor fi silite să se retragă şi vom putea ieşi de aici, îi răspunse comandantul.

— Ba n-au să se retragă defel, stau bine unde sunt. Nu vedeţi că ne pândesc? Ei, dacă ne-aţi da ordin să ne năpustim asupra lor, aţi vedea dumneavoastră…

— Te poţi bate unul contra zece, dar nu contra o sută. Încercarea de fugă, ar fi să mergem la o moarte sigură. Să mai aşteptăm, vă spun. Poate că tot ne vor veni ai noştri în ajutor.

— De unde să ne vină? Trupe de-ale noastre aproape că nici nu se mai află în oraş.

Martinvast luă cuvântul:

— Domnule comandant, începu el, se înnoptează. A cincea noapte de când suntem aici. Trebuie să facem o încercare; vedeţi şi dumneavoastră că oamenii sunt pe jumătate înnebuniţi şi în curând nu vor mai asculta de ordinele dumneavoastră. Dacă-mi daţi voie, voi căuta să pătrund în oraş, ştiu că mă duc la moarte, dar trebuie.

— Să pătrunzi în oraş? Dar cum, nenorocitule?

— Treaba mea. Oi scăpa? bine, nu?…

— N-o să faci nicio ispravă, ascultă-mă ce-ţi spun.

— Nu se ştie; de multe ori lucrurile care ţi se par cu neputinţă, izbutesc mai uşor.

— Dar bine, omule, cum crezi că o să poţi trece prin rândurile duşmanilor?

— Nu ştiu nici eu până acum. O să văd. Pe timpul războiului, pe când eram numai simplu soldat, mă trimitea uneori să comand o patrulă şi am reuşit întotdeauna să scap de nemţi. Într-o noapte, în împrejurimile lui Dixmude, izbutii să trec printr-un cordon de trupe germane. Cum? Nici până azi nu ştiu. În astfel de împrejurări nu ştii niciodată dinainte ce o să faci, totul atârnă de moment. Lăsaţi-mă să plec, domnule comandant. La urma urmei, ce poate să mi se întâmple? Numai o dată moare omul şi… ce mi-o fi scris…

Comandantul şovăia, dar Martinvast stărui atât până ce comandantul îi zise, strângându-i mâna:

— Dacă-i aşa, du-te, dragul meu.

Martinvast şopti câteva cuvinte unui camarad, apoi se strecură afară din pădure. Din pricina întunericului, nimeni nu-l zări.

Se pomeni în curând pe o câmpie întinsă cu iarbă rară. Înainta târându-se pe burtă, oprindu-se la cel mai mic zgomot. Drept armă, nu avea decât revolverul, dar era hotărât să nu se slujească de el decât în ultima clipă, când va vedea că totul e pierdut. Arma era încărcată cu şase gloanţe. Va ucide, deci, cinci chinezi, apoi cu cel de-al şaselea îşi va zbura creierii pentru a nu cădea viu în mâna duşmanului, căci ştia ce soartă l-ar aştepta.

Până acum nu ajunsese încă linia duşmană. Înainte de-a ajunge, se odihni puţin, avea nevoie de toate forţele sale pentru greaua şi ultima încercare pe care voia s-o facă.

Lungit pe burtă în iarbă, privea înaintea lui.

O dungă neagră se desluşea la numai câţiva metri de el: era cel dintâi cordon de trupe. I se păru, însă, că zăreşte între aceste trupe la un anumit loc, un gol. Aşteptă să iasă luna din nori, apoi înaintă. Într-adevăr, între trupe se afla un loc de vreo zece metri. Se gândi să se repeadă printre trupele inamice şi să treacă în goană această barieră omenească dar îşi zise că e mai bine să aştepte.

Peste un ceas, văzu oamenii întinzându-se la pământ ca să se odihnească puţin până ce se va face ziuă. Oamenii adormiseră. Numai

santinelele rămăseseră de veghe. Martinvast ştia cum să scape de santinele.

Când socoti că a sosit momentul, se târî cu băgare de seamă până la zece paşi de inamic, apoi se opri. Auzi pe unii sforăind, pe alţii gemând încet.

Luna se ascunse iar în nori. Se târî mai departe. Reuşi să treacă nebăgat în seamă, de cei adormiţi, dar zărise o santinelă care se plimba de colo până colo cu puşca la umăr, se opri iar, spionând mişcările santinelei. Când omul fu cu spatele la el, se ascunse după o tufă, apoi începu iar să se târască pe burtă.

Reuşise să scape de întâia santinelă şi trecu cea dintâi linie. Crezu că ce-a fost mai greu s-a făcut, dar îşi dădu seama că se înşela. Trupele formau un cerc larg; acum era împresurat din toate părţile.

Îl trecu un fior. Avea de trecut prin altă linie. Reuşi-va oare? Cu o îndrăzneala de care numai el era în stare, putu să se strecoare printre cei adormiţi, dar un om îl zări şi puse mâna pe el. Martinvast, a cărui putere era fără pereche, îl apucă pe om de gât cu mâna stângă, iar dreapta i-o apăsă pe gură.

Chinezul nu mai avu vreme să ţipe.

După ce-l sugrumă, Martinvast, se lăsă iar uşor la pământ şi-l dezbrăcă de tunică pe care o îmbrăcă peste uniforma lui. O capelă chinezească zăcea alături; şi-o trase pe cap apoi se lungi lângă ceilalţi chinezi care dormeau adânc.

Când socoti că a venit momentul propice, porni iar la drum. Dădu de o santinelă, reuşi să treacă nebăgat în seamă, ajunse la o movilită la poalele căreia se aflau două tunuri lângă care dormeau doi soldaţi. Se apropie de ei, luă desaga cu mâncare a unuia, se trase mai la o parte, desfăcu desaga şi se sătură bine. Simţi cum îi revin puterile. Era şi vremea căci urechile îi vâjâiau de slăbiciune, şi-i venea ameţeală.

Cap. 210.5 – Ajutor neaşteptat

Până acum lucrurile merseseră destul de bine; scăpase de inamic şi credea că a înlăturat primejdia când… fu cât p-aci să scoată o înjurătură. În faţa lui se afla o mlaştină.

Acum… ce era de făcut? Să se întoarcă de unde venise? Nici prin

gând nu putea să-i treacă aşa ceva. Să încerce să treacă mlaştina? S-ar fi dus la moarte sigură. Stătu multă vreme nemişcat, apoi se hotărî să meargă în lungul mlaştinii până ce va da de un vad. Trupele chineze trecuseră doar pe undeva ca să intre în oraş.

Acum era vorba să dea de locul acela. Ca să nu se mai audă plescăitul pe care îl făceau paşii lui prin apă, vru să caute un loc mai uscat şi se apropie, fără să vrea de liniile inamice. Deodată se auzi un ţipăt gutural care trebuie să fi fost un strigăt de alarmă, apoi imediat urmă o detunătură. Un glonţ trecu pe lângă el şi se pierdu în gol.

Hotărât, se lăsă în nămol. Se simţea pierdut. Fusese descoperit. Nu-i mai rămăsese altă scăpare decât mlaştina. Aşteptă câteva clipe. Umbre negre se mişcau de colo până colo în întuneric. Îl urmăreau. Auzi zvon de glasuri. Viteazul marinar se dădu afund, numai capul îi rămase afară.

Chinezii alergau din toate părţile. În curând însă se lăsară păgubaşi. Martinvast înţelese că goana încetase. Ieşi iar din nămol şi începu să se târască mai departe. Izbuti să dea de uscat unde se opri cu urechea aţintită la cel mai mic zgomot.

Trebuia cu orice preţ să treacă de linia inamicului înainte de a se lumina de ziuă. Totuşi nu putea intra în oraş care era în stăpânirea rebelilor. Nu-i mai rămânea decât un mijloc de scăpare: să treacă râul înot. Primejdia era mare deoarece cu greu ar fi putut ajunge până la mal.

Între liniile inamice şi porţile oraşului se afla o mare întindere pustie; doar ici-colo câte o tufă rară mai înveselea pustietatea. O linişte adâncă, domnea peste câmpia adormită. Martinvast se ghemuise într-un tufiş, ca să se mai odihnească, când deodată un huruit de motor îi ajunse la ureche. Ascultă cu încordare şi înţelese că era un aeroplan care se apropia de pământ. La lumina lunii îl putu desluşi bine.

Chinezii, treziţi din somn, nici nu se clintiră. Aşteptau, pe semne, cu gând să pună mâna pe aeroplan şi pe aviatori. Aceştia aterizaseră la câţiva metri de Martinvast şi se apucară să facă la repezeală nişte reparaţii la motor. Când sfârşiră, marinarul nostru se repezi spre ei.

— Sunt un marinar francez… bâigui el. Camarazii mei se găsesc în păduricea de colo împresuraţi de duşmani. Eu am reuşit să fug… ca să

mă duc după ajutor, dar nu pot trece râul din pricina mlaştinii…

— Urcă-te, îi zise unul din aviatori.

Martinvast n-aşteptă să-i spună de două ori.

Avionul îşi reluă zborul. Chinezii, care nu se aşteptaseră ca reparaţia să se facă atât de repede, se văzură păcăliţi. Deschiseră focul asupra aeroplanului, dar era prea târziu; avionul se îndepărtase şi nu-l mai putură ajunge.

Din pricina zgomotului pe care-l făceau motoarele, Martinvast nu putu întreba nimic pe noi săi tovarăşi. Stătea ghemuit într-un colţ, căutând să prindă cât mai puţin loc. Viteazul băiat era salvat, dar se gândea cu durere la bieţii lui camarazi care vor fi atacaţi de chinezi îndată ce se va face ziuă şi măcelăriţi cu siguranţă. Îi părea rău şi se căia amarnic că-i părăsise la primejdie şi nu rămăsese să lupte şi să moară cu ei împreună.

Aeroplanul trecu deasupra oraşului şi porni peste râu. Se lăsă apoi pe apă… Era un hidroavion al marinei engleze adus de ei pe bordul unui crucişător şi trimis în recunoaştere. Aviatorii erau doi aşi ai aviaţiei franceze care se distinseră în mai multe rânduri pe timpul războiului.

Unul se numea Heurtel, iar celălalt Jacotat; Heurtel făcea serviciul de pilot, iar Jacotat de observator şi făceau parte amândoi din escadrila trimisă în Indochina. De-abia sosiţi, fuseseră trimişi în recunoaştere şi acum se înapoiau să-şi dea raportul însărcinării lor comandantului şef al escadrei. O barcă, fu trimisă să-i ducă pe bord, iar hidroavionul fu legat de o remorcă.

Mare fu mirarea şefului escadrei când îl văzu pe marinarul francez adus de cei doi aviatori. Cercetă mai întâi pe Jacotat care, în calitatea de observator, spuse cele ce văzuse.

— Câmpia, începu el, e plină de trupe chineze care împresoară oraşul la partea de răsărit. Am zărit şi câteva tunuri lângă o movilă pe care am însemnat-o pe harta mea. Chinezii au însă prea puţină cavalerie cu ei.

— Cam cât crezi să fie de mare numărul inamicului? îl întrebă comandantul.

— Ar fi greu de precizat, dar cred că se ridică la opt până la zece mii de oameni.

— Atât de mulţi? Nu te înşeli?

— Defel.

— Ai obişnuinţa de a socoti de la distanţă?

— Da. Pe timpul războiului am făcut astfel de recunoaşteri şi nu cred să mă fi înşelat vreodată.

— Ar trebui să te duci într-una din zile şi să încerci să fotografiezi ce vezi, ca să-mi pot eu da seama de locurile unde se află trupele.

— Vom pleca de îndată ce se va lumina de ziuă.

— Foarte bine. Duceţi-vă acum de vă odihniţi.

— Dar nu suntem defel obosiţi, domnule comandant. Şi-apoi, nu mai e mult până la ziuă.

— Veţi veni să luaţi ordinele mele cu un sfert de ceas înainte de-a porni.

— Am înţeles, domnule comandant.

— Şeful escadrei cercetă apoi ce e cu Martinvast.

— Mi-aţi spus că aţi găsit pe omul acesta pe câmpie. Unde?

— Lângă mlaştina care mărgineşte râul Hoang Lo.

— Bine. O să vedem numaidecât, cine e şi ce căuta acolo.

Cap. 210.6 – Interogatoriul

Comandantul escadrei era englez. Îl chema Rebwell. Bănuitor din fire, i se părea că toţi oamenii pe care nu-i cunoştea sunt spioni. Numai cu englezii lui era îngăduitor. După ce privi câtva timp pe Martinvast, îl întrebă:

— De unde vii dumneata?

— Dintr-un loc al cărui nume nu-l ştiu.

— Asta nu e un răspuns.

— Altceva nu pot să spun. Dacă mi-aţi da o hartă, v-aş putea, cred, arăta locul.

Englezul părea din ce în ce mai bănuitor.

— Faci parte din echipajul submarinului francez? întrebă el iar.

— Da, sau mai bine zis, făceam parte, căci nu ştiu ce s-a ales cu vasul nostru.

— Se află aici pe râu.

— Ce bine îmi pare. Mă temeam că nici nu mai există. Ce bucurie

pe comandant şi pe camarazi când vor afla! Dacă, adăugă el cu glas înăbuşit, vom reuşi să-i salvăm.

— Unde se găsesc acum?

— Colo… într-o pădurice. Înconjuraţi de trupele chineze. Nemâncaţi de cinci zile… nu vor mai putea îndura mult chinurile foamei.

— Dar de ce s-au lăsat încercuiţi în pădure?

— Uşor de zis… Parcă poţi să ştii ce ţi se poate întâmpla când porneşti în recunoaştere? Trebuia să cercetăm câmpia, să ne încredinţăm că nu se află ascunşi cumva duşmani, când, fără să ştim cum, ne-am pomenit deodată înconjuraţi de chinezi. Ne-am refugiat atunci într-o pădurice, crezând că au să plece, dar s-au statornicit acolo, şi nu s-au mai clintit. Ne-am gândit să scăpăm cu fuga, dar ne-am dat numaidecât seama că ar fi ceva cu neputinţă de înfăptuit; ne-ar fi măcelărit chinezii şi atâta tot. Atunci ce m-am gândit? Hai să încerc eu singur şi… am încercat.

— Şi cum ai putut trece printre rândurile inamice?

— Păi… să vedeţi dumneavoastră… asta e chestie de deprindere. Am făcut şi eu războiul şi am comandat adesea câte o patrulă. Ca să scurtez vorba: cred că tot ar fi pus chinezii mâna pe mine fiindcă nimerisem printre mlaştini, dacă nu soseau dumnealor (şi Martinvast arătă pe aviatori). Aterizaseră ca să repare ceva la motor; eu m-am apropiat atunci, am spus cine sunt şi m-au luat cu ei. Asta e toată povestea. Dar nu e de ajuns… trebuie să-i salvaţi şi pe camarazii mei.

— Prin ce mijloc? întrebă ofiţerul englez.

— Zău că nici eu nu ştiu cum. Până să-i puteţi salva însă, ar trebui să li se ducă de-ale mâncării, căci mor de foame, sărmanii…

— Nu-ţi dai seama că nu s-ar găsi nimeni care să încerce să treacă, printre liniile inamicului?

— Păi… aviatorii. Ar putea prea bine duce până acolo pachete cu mâncare pe care să le arunce din zbor.

Ofiţerul se mai însenină la faţă.

— Eşti un băiat deştept, după cum văd, zise el.

— Nu ştiu dacă sunt deştept ori nu, dar mă, gândesc mai întâi ce e mai uşor de făcut. Până una alta, trebuie să li se dea mâncare bieţilor băieţi.

— Se va face. Ei, şi pe urmă?

— Pe urmă? De, atârnă de dumneavoastră. După ce aviatorii vă vor arăta locul exact, unde se află trupele chineze, n-aveţi decât să îndreptaţi într-acolo tirul şi deschide focul.

— Ai dreptate. Ştii că ai putea fi un foarte bun ofiţer?

— Nu, n-am destulă pricepere pentru aşa ceva, dar văd lucrurile aşa cum sunt şi o lungă experienţă a războiului m-a învăţat să nu dau vrabia din mână pentru cioara din par şi nici să-mi pierd curajul aşa de uşor. Noi, în Franţa, am avut de-a face cu duşmani mult mai primejdioşi decât chinezii ăştia, şi tot i-am pus cu botul pe labe. Eu zic că aici, cu o bună artilerie şi ofiţeri pricepuţi, trebuie să biruim pe maimuţoii ăştia care au drept comandanţi nişte tâmpiţi.

— Da, dar sunt mulţi, pe când noi suntem doar o mână de oameni.

— Ştiu, dar aveţi tunuri de mare calibru cu care se poate face treabă bună.

Ofiţerul se retrase în cabina sa şi-şi adună camarazii..

— Pare să fie om de omenie, englişul ăsta, zise Martinvast celor doi aviatori, dar e cam domol.

— Lasă că o să se iuţească, el, râseră aviatorii. Dar ştii că nu e rea ideea dumitale ca să ducem provizii camarazilor? Drept e că nu e nouă, dar e bună.

— Ştiu, răspunse Martinvast. Pe timpul războiului, s-a întrebuinţat de multe ori mijlocul ăsta. Îmi aduc aminte că o dată, în Belgia, aproape de Dixmude, o trupă de marinari infanterişti, printre care eram şi eu – pe când eram împresuraţi de inamic, amiralul Ronarch – ce om! halal să-i fie! – a avut ideea să ne trimită cu avionul o provizie întreagă de cutii cu conserve şi pesmeţi. Numai aşa am putut rezista până au sosit trupele de rezervă care întârziau.

— Cam întârziau ele des, trupele de rezervă, zise Heurtel.

— Cred şi eu, astupau cu ele toate găurile. Cum făcea duşmanul o mişcare undeva, hait! le şi încărcau în camioane şi a doua zi le trimiteau în altă parte. Ce vreţi? Venise o vreme când duceam lipsă de oameni.

— Aşa e, zise Jacotat, de multe ori nu se afla în faţa inamicului decât o perdea de oameni, un strat subţirel de tot. Dacă ar fi prins de veste duşmanul, cu zece-douăsprezece tancuri trecea fără grijă printre

liniile noastre.

— Fără grijă, nu prea cred, se supără Martinvast, dar bine zici, mult n-am fi putut ţine piept nemţilor.

Cap. 210.7 – O alarmă

Începuse să mijească zorile. Ofiţerul englez, care nu se culcase defel, ieşi din cabină şi se apropie de cei trei francezi.

— Domnilor, le zise el, e timpul să vă pregătiţi de drum.

— Suntem gata, răspunse Heurtel. Marinarul acesta ne va însoţi.

— Păi eu ce vreau? făcu Martinvast.

— Voi pune să vi se ducă la avion pachete cu provizii. Cam cât poate transporta avionul?

— O, trei până la patru sute de kilograme.

— Nu e nevoie de atât, zise Martinvast, fiindcă nu prea sunt mulţi camarazii mei. Vreo cincizeci de kilograme le-ar ajunge. Dacă le-aţi putea trimite şi un număr oarecare de grenade, n-ar fi rău.

— M-am gândit şi eu, dar mă tem că vor exploda când vor fi aruncate de la o depărtare atât de mare, răspunse ofiţerul.

— Vom ateriza, făcu Heurtel cu nepăsare. Atât cât să le dăm pachetele.

Dar câmpia e plină de chinezi.

— Nu face nimic. Mă rog cât e ceasul?

— Două după miezul nopţii.

— Deci, de-abia peste o jumătate de ceas se va face ziuă. Lucrând repede, vom putea sfârşi totul înainte de răsăritul soarelui.

— Bine, voi da ordinele trebuincioase. Duceţi-vă pe bord şi aşteptaţi pachetele.

Apoi şeful de escadră, dădu în grabă, câteva ordine. După ce se făcu încărcătura avionului, acesta alunecă vreo câtva timp pe apă, apoi îşi luă zborul.

Martinvast îl îndruma pe pilot. După zece minute se aflau deasupra păduricii, unde stăteau ascunşi marinarii şi comandantul lor. Pilotul ochi un loc pentru aterizare şi aeroplanul se lăsă la pământ. Fără a pierde vremea, Martinvast şi cu aviatorii descărcară lăzile cu provizii şi grenade.

— Curaj, camarazi, strigă Martinvast. V-am adus de mâncare şi grenade ca să daţi iama-n chinezi.

Comandantul înaintă şi zise:

— Mulţumesc, Martinvast, eşti un băiat de treabă, şi n-o să uit niciodată ce ai făcut pentru noi.

Marinarii se repeziră la provizii şi înfulecau de zor.

— De, nu prea aveţi udătură, dar n-avem ce vă face, le zise râzând Martinvast.

În vremea asta chinezii porniseră în căutarea avionului. Acum se îndreptau spre pădurice.

— Plecaţi, plecaţi repede! strigă Martinvast aviatorilor şi ţineţi bine minte locul. Aveţi grijă, mai ales ca să nu tragă asupra pădurice.

— Nu te teme, răspunse Heurtel, vom repera bine toate poziţiile. S-a făcut ziuă şi putem fotografia locul. Hai, vii şi dumneata cu noi?

— Nu, locul meu e alături de camarazii mei.

— Bravo, foarte bine faci, aşa trebuie să fie un soldat; să nu-şi părăsească niciodată prietenii la primejdie.

Aviatorii îşi luară rămas bun şi porniră la drum. Când văzură chinezii aeroplanul înălţându-se în aer, traseră asupra lui. Timp de câteva minute, salvele se urmară cu furie, dar zadarnic. Trecând deasupra unui loc unde chinezii se adunaseră într-o masă compactă, Heurtel aruncă o bombă, care ucise foarte mulţi din ei şi-i înspăimântă grozav pe ceilalţi. Mai departe aruncă iar una, aşa că, văzând dezastrul, chinezii se risipiră care-ncotro.

— Ştiu, că a trimis pe mulţi pe lumea cealaltă francezul nostru, zise Martinvast.

— Pe mulţi, dar nu pe toţi.. Sunt câtă frunză şi câtă iarbă, răspunse Le Gonidec.

— Mi se pare că ni se pregăteşte ceva.

— Crezi?

— Nu cred, sunt sigur.

Comandantul se apropia de ei.

— Martinvast, zise el, ceea ce ai făcut dumneata e admirabil, dar mă tem, dragul meu, că ţi-ai pus viaţa în primejdie degeaba.

— Eu sunt de altă părere domnule comandant.

— Avem acum provizii şi grenade; putem rezista câteva ceasuri, ei

şi-apoi?

— Apoi o să vină o bombardare straşnică. Comandantul escadrei a dat ordin aviatorilor să repereze bine locurile şi să împroaşte pe chinezi.

— Dar vom cădea şi noi victimele bombardamentului.

— Nu vom cădea deoarece se ştie unde suntem şi se vor feri să tragă asupra noastră. Tirul se va îndrepta înspre o anumită zonă. Vă închipuiţi şi dumneavoastră că, pe dată ce se va şti unde sunt îngrămădiţi chinezii, vor da iureş în ei şi vor fi siliţi s-o ia la sănătoasa.

— Să sperăm că aşa va fi. Dar tare mă tem că vor căuta să se refugieze în pădure.

— Şi noi o să-i primim cu grenade, ceea ce îi va face să-şi ia tălpăşiţa.

Comandantul zâmbi şi-l bătu pe umeri.

— Dragul meu, îţi datorăm viaţa.

— Staţi, că n-am scăpat încă, domnule comandant. Nădăjduiesc însă că tot vom izbuti.

Deodată, un marinar care stătuse la marginea pădurii, veni în fugă.

— Chinezii vin încoace, strigă el.

— Sunt mulţi?

— Cam la vreo sută.

— A sosit momentul să încercăm grenadele ca să vedem dacă putem face vreo ispravă cu ele, zise Martinvast.

Cap. 210.8 – Un prizonier folositor

Se făcuse ziuă. Soarele lumina câmpia. Aeroplanul nu se mai zărea; îşi împlinise menirea şi se înapoiase la escadră. În curând va începe bombardamentul.

Chinezii, care se îndreptau spre pădurice, făceau parte dintr-o trupă de elită: era garda de onoare a generalului care comanda trupele rebelilor. Generalul, pe care îl supărau, pesemne, razele soarelui, se hotărâse să se adăpostească la umbra copacilor din pădure.

Comandantul dădu ordin marinarilor să se pregătească de luptă. Oamenii fură înşiraţi în lungul unui rând de copaci şi Martinvast le

împărţi grenadele.

— Să nu faceţi nicio mişcare fără ordinul meu, le zise comandantul. Trebuie să aşteptăm până ce inamicul va înainta, şi numai după ce vor intra toţi în pădurice, să aruncăm grenadele asupra lor.

Şi fiindcă unii din marinari nu mai umblaseră cu astfel de bombe, Martinvast le arătă repede cum să le mânuiască.

— Câte grenade avem? întrebă comandantul.

— Două sute cinci în cap, răspunse un marinar care le numărase.

— E o provizie bunişoară, dar să nu facem risipă. Ca să ne scăpăm de cei care vin încoace, ne ajung douăzeci.

— Ohoho, şi încă prea… făcu Martinvast.

— Deci… la posturile voastre.

Marinarii se ascunseră în tufişuri, fiecare cu o grenadă în mână şi cu alte două puse jos, alături.

Chinezii înaintau fără să bănuiască vreo primejdie. În frunte mergea generalul, călare pe un cal murg. De o parte şi de alta, aghiotanţii, tot călări, iar soldaţii veneau în urmă cu puşca la umăr.

— Habar n-au ce-i aşteaptă, murmură Martinvast. O să-i vedeţi ia, acu, zburând în aer ca nişte mingi….

Chinezii ajunseseră la cincizeci de paşi de marinari. Generalul şi aghiotanţii descălecară şi dădură caii în grija unor soldaţi.

— Fiţi gata, băieţi, şopti comandantul.

— Suntem, domnule comandant, răspunse Martinvast.

Chinezii, în loc să între în pădurice pe o singură linie, intrară în grup, ceea ce era de preferat căci puteau fi ochiţi toţi deodată. Îi lăsară să înainteze şi când comandantul socoti că a venit momentul, scoase un fluierat. Zece grenade porniră în acelaşi timp şuierând şi se sparseră în mijlocul inamicului.

Fu un adevărat masacru. Treizeci de oameni fură ucişi, patruzeci răniţi. Generalul, care nu fusese atins, încercă să scape cu fuga, dar Martinvast se repezi la el şi-l trase într-un tufiş, pe când ceilalţi marinari aruncau cu grenade în cei rămaşi.

Chinezii fură scoşi din luptă; numai zece din ei reuşiră să fugă.

— Cred că i-am învăţat minte pe chinezi… o să le treacă pofta să se odihnească la răcoare, zise Martinvast.

— Bine ar fi, altminteri o să ne pomenim cu ei dând năvală peste

noi.

— Aş! s-au zăpăcit de tot, fiindcă am pus mâna pe şeful lor. Ia uitaţi-vă la el. Dârdâie ca prins de friguri, săracul!

Într-adevăr, generalul îţi inspira milă. Holbase ochii speriat şi repeta într-una:

— Che ko che mo!… Che mo cho!…

— Ce tot îndrugă? întrebă Martinvast.

— Che mo cho, repeta chinezul.

— Bine, bine, maimuţa dracului, o să spui ce ai de spus şefilor noştri. Deocamdată eşti prizonier şi te sfătuiesc să nu faci pe şiretul cu noi că-ţi trag acum un pumn peste bot. Să-ţi treacă pofta, m-ai înţeles?…

Dar chinezului nu-i ardea defel să facă pe şiretul. Se vedea bine că era cuprins de groază crezând că-l vor omorî pe loc.

— Uite un ostatec de preţ, zise comandantul. Dacă l-am putea ţine cu noi, ne-ar fi de mare folos.

— Şi de ce să nu-l ţinem, domnule comandant? întrebă Martinvast. În orice caz, dacă vom fi atacaţi de inamic, şi vom vedea că suntem biruiţi, îi vom face de petrecanie. Până una alta, să-i luăm armele…

Şi Martinvast îi luă revolverul şi sabia.

— Ia te uită la babalâcul ăsta! Ce mai sabie? Plină de aurării şi diamante. Trebuie să facă multe parale. Cât pentru revolver… o rablă care se vinde la noi prin hala de vechituri. Dar uniforma e grozavă, zău aşa! Ce s-a mai împopoţonat ca să meargă la război, moşul! Cizme de piele rusească, pantaloni de mătase parcă s-ar fi dus să joace pe scenă.

— Che mo cho… che mo ho!… bolborosea chinezul.

— Ce tot spui acolo, măi? Nu-ţi place, ai? Ce draci ăi mai fi vrând? îl întrebă Martinvast.

Marinarii începură să râdă cu hohote.

Comandantul încercă să se înţeleagă cu chinezul. Îi vorbi mai întâi englezeşte, apoi franţuzeşte, dar degeaba. Nenorocitul holba ochii şi repeta mereu:

— Che mo cho… che mo cho.

Ca să-l sperie, Martinvast îl ameninţă cu revolverul. Chinezul n-avea pe semne, suflet de erou, căci tremura din tot corpul.

— Halal de-aşa general! De-abia se ţine pe picioare. Dacă toţi comandanţii lor ar fi ca ăsta, apoi nu mă mir că o să mănânce bătaie. Mult aş da să ştiu dacă ăsta o fi cu adevărat comandantul lor suprem, zise cu dispreţ Martinvast.

— El trebuie să fie, uite steluţele de aur pe mânecă, răspunse comandantul.

— Aşa, e, zău. Dar nu prea economisesc ei cu semne de astea. Are câte opt pe fiecare mânecă şi o sumedenie pe piept. Doar în spate îi mai lipseşte. Văd şi eu că trebuie să fie ceva de capul lui. Ce-ar fi să fi pus cu adevărat mâna pe generalisimul lor!... Le-ar cam strica socotelile maimuţelor astea galbene.

Cap. 210.9 – O nouă primejdie

În vremea asta, cei zece chinezi care reuşiseră să scape cu fuga, ajunseseră la trupele rămase pe câmpie. Se zărea acolo o mare agitaţie.

— Par să fie foarte neliniştiţi chinezii noştri, ia uitaţi-vă, domnule comandant, într-acolo: s-au întors toţi cu faţa înspre pădure.

Dar Le Gonidec se înşela. Nu înspre pădurice se uitau chinezii, ci în sus. Erau încredinţaţi că bombele fuseseră aruncate dintr-un aeroplan. Nu ştiau că se afla cineva ascuns în pădurice, căci fugarii nu-şi putuseră vedea inamicul.

Ce măsuri vor lua acum chinezii?

— Eu aş zice, fu de părere Martinvast, să pregătim grenadele, fiindcă o să ne pomenim iar cu boierii ăştia pe capul nostru.

Trecură câteva minute.

— Şi bombardamentul despre care ne spuneai nu prea se vede, zise Le Gonidec.

— Stai că vine, ia, acuş. Pe semne că-şi pregătesc tunurile.

De abia sfârşise vorba şi se auziră nişte miorlăituri prin aer urmate de bubuituri înăbuşite.

— Hait! începe balul, râse Martinvast şi se repezi la marginea pădurii, urmat de comandantul Dartois.

— O, o, zise el, avionul a reperat bine locul şi distanţele. Ia uitaţi-vă, domnule comandant, bombele cad tocmai unde trebuie.

Obuzele plouau peste câmpie.

Şi într-adevăr, urmară nişte bubuituri grozave de se cutremură pământul sub picioarele lor.

— Aha, astea care vin sunt de 240… le cunosc după şuierat, auziţi acu detunături.

Se vedea din depărtare nisipul învolburându-se şi trupuri sfârtecate învârtindu-se în aer.

— Ăsta e măcel, nu glumă, adăugă Martinvast. Să vadă şi chinezii ce e războiul. Mă prind c-ar da mult să fie acum la mama dracului, numai aici nu. S-au zăpăcit de tot şi nu mai ştiu încotro să fugă.

— Numai de nu le-ar da prin gând să vină încoace, zise Le Gonidec.

— Tot ce se poate, dar când vor vedea ce primire o să le facem, au să facă stânga-mpre… Uite şi aeroplanul. Vine să vadă ce s-a întâmplat.

Avionul se zărea plutind la mică depărtare de pământ, deasupra câmpiei, şi rotindu-se în cercuri mari.

Chinezii erau atât de îngroziţi că nici nu cutezară să tragă asupra lui. Deodată aeroplanul aruncă şi el o bombă, apoi alta. Probabil că aviatorii zăriseră un petec de pământ care scăpase nescormonit de bombele tunurilor.

După ce urmă o linie dreaptă, apoi un viraj brusc, avionul se îndreptă spre pădurice.

— Ne vin prietenii în vizită, zise Martinvast. Foarte drăguţ din partea lor, n-am ce zice. Nu ne dau uitării, după cum văd.

În curând aeroplanul ateriză la dreapta pădurii. Comandantul, împreună cu marinarii, alergară într-acolo.

Heurtel salută pe comandant şi-i zise:

— Aţi văzut, cred, că totul s-a petrecut după cum speram. Bombardamentul va ţine încă un ceas şi cred că va fi de ajuns ca să o ia chinezii la sănătoasa.

— Probabil, răspunse comandantul, cu atât mai mult cu cât s-au văzut şi fără comandant.

— De unde ştiţi?

— Cum să nu ştim, dacă generalul e prizonierul nostru. Poftim, uite-te, şi dumneata, ăsta e.

— Asta e o lovitură care le întrece pe toate!

— O, nu e cine ştie ce ispravă. Ne-a căzut în mână din întâmplare. Venise să se odihnească la răcoare însoţit de vreo sută de oameni şi noi l-am întâmpinat cu un alai de grenade.

— Văd, se cunosc urmele, zise aviatorul uitându-se în juru-i la cadavrele care zăceau la pământ. Dar nu credeţi că ar fi mai prudent să-l luăm de aici pe general? Nu se ştie ce se poate întâmpla. Dacă inamicul va încerca să pătrundă în pădure?

— Îl vom ucide pe general, răspunse scurt comandantul.

— Ar fi şi asta ceva, dar şi mai bine ar fi să-l ducem comandantului de escadră care va pune pe un tălmaci să-l cerceteze. S-ar afla, cred, lucruri interesante. Comandantul ar putea pune condiţii care ar avea poate ca rezultat sfârşitul răscoalei.

— M-am gândit şi eu la asta, dar nu speram să te revăd. Ai dreptate, ia-l cu dumneata şi du-l pe vasul-amiral.

— Se va face numaidecât.

— Staţi niţel să vă fac pachetul. Să-l legăm numai cu sfoară şi e gata.

După ce generalul fu legat fedeleş, îl transportară în aeroplan. Chinezul nu se împotrivise defel. Era zdrobit. Aviatorii se suiră şi ei.

— Nici cu gândul nu gândea chinezul nostru să facă o plimbare prin văzduh, zise Le Gonidec.

— Să vadă şi el ce e progresul, răspunse Martinvast.

În vremea asta chinezii se mai dezmeticiseră. Când aeroplanul trecu deasupra lor, traseră câteva focuri, dar fără să-l atingă. Aviatorii se ridicaseră repede la mare înălţime ca să nu fie în drumul tirului aliaţilor şi zburau la două mii de metri de la pământ.

Obuzele cădeau cu nemiluita, dar fiindcă inamicul îşi schimbase poziţiile, bombele cădeau aproape toate în gol, ceea ce îi făcu pe chinezi să mai prindă curaj. Se refăcuseră întrucâtva şi acum dădeau năvală în pădurice.

— O, o, băieţi, mi se pare că de data asta o să avem de furcă, zise Martinvast.

— Cred şi eu, bombăni Le Gonidec, dar o să-mi vând scump pielea, de asta poţi fi sigur, camarade.

— Lasă că o să vedem noi. Cu grenadele noastre se poate face treabă bună, o să vezi tu…

Cap. 210.10 – O curăţătorie în lege

Inamicul înainta mereu. Nu mai încăpea îndoială că venea spre pădurice. În curând marinarii se vor pomeni cu ei faţă-n faţă. Sunt momente când, în faţa primejdiei, îţi dai seama că orice împotrivire e de prisos. Vezi venind vijelia şi ştii că nu o poţi ocoli. Totuşi marinarii nu se lăsau pradă deznădejdii. Comandantul cu revolverul în mână, se uita printre ramuri la inamicul care înainta.

— Să nu-i lăsăm să se apropie prea mult ca să nu-şi dea seama că suntem atât de puţini, altfel suntem pierduţi.

— Înţeles, domnule comandant, răspunse Martinvast. O să-i ţinem la distanţă. Dumneavoastră să ne spuneţi când să deschidem focul.

— Voi să fiţi gata.

Cel dintâi grup de chinezi nu mai era decât la vreo sută de metri de pădurice. Marinarii aşteptau unii cu puşca întinsă şi cu degetul pe trăgaci, alţii cu grenadele în mână. Martinvast, în genunchi lângă mitralieră, stătea nemişcat.

— Fiţi cu băgare de seamă, zise comandantul.

Trecură câteva secunde.

— Foc! comandă el apoi.

Urmă o bubuitură grozavă, scurtă, fulgerătoare. Mitraliera începu să ţăcăne.

Chinezii, uluiţi de atacul ăsta neaşteptat se prăbuşiră unii peste alţii. Rândurile lor se răriră şi înainte de a se putea reface, se pomeniră cu o nouă descărcătură şi ciuruiţi de gloanţe. Te-ai fi aşteptat să se repeadă turbaţi la asalt, dar o luară la fugă care încotro.

— Ahaha, aşa, fricoşilor… fuga e ruşinoasă, dar e sănătoasă! răcnea Martinvast cât îl ţinea gura.

— Nu le place, pesemne, mirosul de praf de puşcă, făcu Le Gonidec râzând.

Focul încetase. Trebuiau să-şi economisească gloanţele, iar de grenade să nu se slujească decât în ultimul moment. Până atunci, mitraliera portativă, pe care marinarii avuseseră prevederea s-o ia cu ei când plecaseră în patrulare, aşa mică cum era, le aducea mari foloase.

Dar partida nu era câştigată încă. Trebuia să se vadă mai întâi ce va face duşmanul după ce se va dezmetici. Fugiseră, e drept, dar cine ştie dacă nu se vor întoarce şi mai numeroşi.

Al doilea grup, spre care se îndreptaseră fugarii, nu părea de fel grăbit să înainteze spre păduricea de unde pornise focul. În cele din urmă, un ofiţer mai curajos, luă comanda unei coloane, se puse în fruntea ei şi porni spre pădurice, urmat de două sute de soldaţi cu baioneta la armă.

— Ăstora li s-a urât pesemne, cu binele, zise Martinvast, caută singuri pe dracu.

Aşteptă, să se apropie mai bine chinezii şi când i se păru momentul potrivit, îi împroşcă din belşug. Ofiţerul care mergea în cap şi-şi îndemna oamenii, se prăbuşi la pământ împreună cu încă zece soldaţi. Ceilalţi, rămaşi fără şef, şovăiră. Încercară, totuşi, o ofensivă, dar când văzură gloanţele căzând ca grindina asupra lor, se lăsară păgubaşi. Urmă, ca şi de rândul trecut, o zăpăceală grozavă şi fugiră toţi îngroziţi.

— Se face „curăţenie”, după cum văd, zise Martinvast.

— Da, dar după ce vom isprăvi cartuşele, o să ne „curăţăm” şi noi, bombăni Le Gonidec.

— Când vom isprăvi gloanţele, ne rămân grenadele.

Cap. 211 – O idee care dă roade

Până acum, chinezii nu-şi zăriseră duşmanii, dar îşi dădeau seama că mulţi nu pot fi, judecând după micimea păduricii. De aceea vreo câţiva ofiţeri fură de părere să se dea un nou asalt. Dar şi de data asta fură puşi pe fugă. În timpul acesta sosi şi avionul. Zbura la mică distanţă de pământ, cam la vreo patruzeci de metri. Aviatorii îşi făcură şi ei de lucru cu mitraliera. Aceasta puse vârf dezastrului. Chinezii alergau zăpăciţi de colo până colo, neştiind încotro s-o ia. Dacă ar fi fost generalul lor cu ei, poate s-ar fi purtat mai vitejeşte, dar aşa, neavând comandant mai priceput, nu erau în stare de o sforţare eroică.

Chinezii fugiră, deci, care încotro, fiecare căutând să scape cu viaţa.

— Nu mă aşteptam să-i văd împrăştiindu-se aşa ca potârnichile, zise Martinvast.
Aviatorii aterizară.
— Mi se pare că le-am dat o lecţie bună, zise Heurtel. Ia te uită cum mai fug!…
— Totuşi să nu ne credem scăpaţi, răspunse comandantul. Pentru moment sunt zăpăciţi, de groaza morţii, dar au să se dezmeticească în curând şi n-au să se lase.
— Credeţi, domnule comandant?
— Sunt chiar sigur de asta.
— Atunci veţi fi iar atacaţi?
— Nu încape îndoială.
— Şi nu e chip de ieşit din pădure?
— Ar fi cam greu. Să fugim înspre râu, nici gând nu poate fi, şi ca să ieşim în câmpie, ar fi curată nebunie. Chinezii ne cred mai numeroşi decât suntem, şi când vor vedea că nu suntem decât o mână de oameni, vor căpăta, curaj şi ne vor ucide cu siguranţă.
— Dacă e aşa, cum credeţi că veţi ieşi din situaţia în care vă găsiţi? întrebă aviatorul.
— Nici eu nu ştiu.
— Câţi sunteţi cu toţii?
— Optsprezece.
— Atâta tot?
— Da.
— Ciudat… credeam că sunteţi cel puţin treizeci. Atunci, ar fi, poate, un mijloc… Avionul nostru, poate duce patru oameni, mai mult nu. Lăsând pe observator aici, pot lua cu mine trei. În şase rânduri, v-aş putea transporta pe toţi.
— Bună idee, zise Le Gonidec care-l auzise.
— Da, nu-i rea, fu şi comandantul de părere. Cât timp îţi trebuie de aici până la flotă şi înapoi?
— Zece minute în cap.
— Atunci, într-o oră, am putea fi scoşi toţi din pădurice?
— Să zicem că o oră şi un sfert, răspunse Heurtel.
— Dar asta e admirabil! Totuşi nu putem întreprinde călătoria decât când se va înnopta.

— Şi de ce nu acum?

— Uite de ce: în primul drum vei lua trei oameni; vor rămâne, deci, aici, cincisprezece. În al doilea, alţi trei şi vor rămâne numai doisprezece şi aşa mai departe. Când vom rămâne numai trei sau chiar şase, ne va fi imposibil să ne apărăm dacă vom fi atacaţi.

— Aş! făcu Martinvast mai am încă destule benzi pentru mitralieră. Iau eu asupra mea să-i pun la respect pe chinezi.

— Nu se poate, dragul meu; oricât ar fi cineva de curajos şi viteaz, nu poate ţine piept singur, unei întregi armate, răspunse comandantul.

— De ce să nu începem numaidecât, domnule comandant? întrebă Heurtel. Inamicul e încă buimăcit de cele întâmplate. Peste câteva ceasuri, însă, se va dezmetici şi va fi prea târziu pentru a face vreo încercare de scăpare – oricare ar fi ea.

— Poate că ai dreptate, zise comandantul Dartois. Ia pe cine vrei din oamenii mei şi plecaţi.

Cap. 212 – O nouă îngrijorare

Comandantul aşeză pe marinari la rând şi hotărî pe cei trei care trebuiau să plece întâi. Se urcară în aeroplan. Heurtel lăsă pe observator cu marinarii rămaşi şi avionul îşi luă zborul.

Martinvast nu mai putea de bucurie, râdea cu hohote.

— Mare noroc pe noi, zise el lui Le Gonidec; ce băieţi cumsecade şi aviatorii ăştia!

— Numai să nu facă chinezii ceva aeroplanului.

— Ei aş! Nu se pricep să ochească în aer, şi-apoi aviatorii noştri n-au să se ducă la plimbare taman peste capetele lor.

— Negreşit că nu, dar cine ştie… o mişcare greşită…

— Ia nu te mai gândi. Dacă nu ţi s-a întâmplat nimic până acum, n-o să li se întâmple nici de-acum încolo.

— Ei, ziceam şi eu aşa…

După ce stătu niţel pe gânduri, Le Gonidec urmă:

— Dacă vom izbuti să scăpăm din viesparul ăsta, gândesc că au să ne lase în pace şi n-au să ne mai trimită în recunoaştere.

— Cred şi eu. De altfel, vrei să-ţi spun ce cred eu?

— Ce?

— Că s-a isprăvit cu războiul.

— Ţi s-a comunicat ţie pe cale particulară?

— Nu, dar aşa-mi dau eu cu socoteala. Atâta vreme cât chinezii au avut unul mai mare de care trebuiau să asculte, mergeau orbeşte, dar acum când generalul lor a fost prins, au fost puşi cu botul pe labe. Comandantul escadrei aliate o să le pună anumite condiţii şi dacă nu le vor primi, are să tragă pe generalul lor în spânzurătoare să-i iasă limba de-un cot, cât e el de general.

— Ai dreptate, dar cine-ţi spune că îndată ce se vor îndepărta crucişătoarele n-au să înceapă chinezii să-şi facă iar de cap.

— Nu cred. Îţi închipui şi tu că T.F.F. n-a stat degeaba şi în curând o să te pomeneşti cu o infanterie colonială destul de numeroasă.

— Şi de unde să vină infanteria asta colonială? Din Franţa, nu cred.

— Din Franţa nu, dar din Indochina.

— Bine zici, la asta nu m-am gândit.

— Pun rămăşag că vapoarele încărcate cu soldaţi vor sosi în curând.

— Atunci războiul nu mai poate să ţină mult.

— După cum vezi.

— Dar, drept să-ţi spun, n-a fost glumă.

Avionul se înapoie.

— Oamenii noştri sunt acum în siguranţă? întrebă comandantul.

— Da, se află pe bordul vasului-amiral, răspunse Heurtel.

— Trebuie să se fi mirat toţi când te-au văzut venind?

— Nu le venea să creadă că aţi stat cinci zile teferi printre chinezi. Dar, vă rog, să nu pierdem vremea. Alţi trei la rând.

Trei marinari se urcară în aeroplan. Îşi fluturară beretele strigând: „Să ne vedem sănătoşi, camarazi!"

— Scade numărul, zise Martinvast. Dacă vrei, Le Gonidec, noi să plecăm împreună.

— Tocmai asta voiam şi eu să-ţi spun.

— Şi cei din urmă, da?

— Asta nu cred.

— De ce?

— Fiindcă sunt sigur că domnul comandant şi locotenentul Du Bourdieu, vor cere să fie ei cei din urmă. Sunt ofiţeri şi pe mare, când

se îneacă un vapor, ofiţerii rămân întotdeauna, cei din urmă pe bord.

— Aşa o fi, dar aici nu suntem pe mare.

— Tot una e.

Comandantul îi auzise.

— Da. Dragii mei, eu şi cu Du Bourdieu vom fi cei din urmă.

— Atunci, dacă ar surveni vreun atac, cine să manevreze mitraliera?

— Eu, răspunse comandantul.

Le Gonidec şi Martinvast nu mai ziseră nimic; ştiau că e de prisos să mai stăruie. Avionul se înapoia pentru a doua oară.

— Călătorii pentru Shanghai! Poftiţi în vagoane, domnilor! strigă Martinvast.

Alţi trei marinari se urcară în aeroplan şi avionul porni.

— Am rămas cam puţini, se goleşte repede locul, zise Le Gonidec.

— Mai repede decât credeam. Ce faţă au să facă mâine dimineaţă chinezii când vor veni să cotrobăiască prin pădure!

— Ar fi în stare să creadă că i-au bombardat duhurile necurate.

— Zău, să crezi. Oamenii ăştia trebuie să fie foarte superstiţioşi. Dumnezeul lor e, pare-mi-se, Confucius.

— Aşa mi se pare şi mie.

— Atunci au să creadă că acest Confucius le-a trimis pe cap o armată de draci ca să-i pedepsească pentru că s-au apucat să facă război.

— Dacă nu l-or fi bănuind pe Satana.

— Cum i-or fi zicând ei Satanei?

— Mă, dar prea multe vrei să ştii! Nu prea mă pricep la religia chinezească, aşa că mă întrebi degeaba. Dar ia te uită, mi se pare că se petrece ceva colo.

— Unde?

— Pe câmpie, unde vrei să fie? Parcă îşi strâng rândurile păcătoşii ceia de chinezi…

— Se gătesc de drum, pesemne.

— Ba să ne atace.

Cap. 213 – Toate se sfârşesc cu bine

Martinvast nu se înşelase. Chinezii îşi strânseseră rândurile şi acum, aşezaţi în coloane, porneau iar la drum. Se auzea un vuiet în depărtare care ajungea până în pădure.

— Acu să te ţii! Bine că avem grenade cu noi, zise Martinvast.

Comandantul se uită cu ocheanul printre crengile rare ale copacilor.

— De astă dată pare că o să fie un atac foarte serios, zise el locotenentului său.

Aeroplanul veni iar. Când ateriza, comandantul puse pe aviator la curent cu cele ce se pregăteau.

— N-am prevăzut aşa ceva, răspunse Heurtel, şi n-am nicio bombă cu mine.

Aviatorul luă ocheanul său telemetru, calculă distanţa până la inamic şi zise comandantului:

— O să pun să-i împroaşte niţel de pe crucişătoare. Obuzele au să-şi facă datoria, fiţi siguri de asta. Să se urce repede în avion alţi trei pasageri. Dar repede… nu cred că în interval de zece minute, cât îmi trebuie ca să ajung la flotă, să survină ceva.

Aeroplanul se înălţă în grabă şi porni cu toată iuţeala.

Chinezii observaseră acest du-te-vino al avionului şi pricepuseră ce se petrece. Cum văzură aeroplanul dispărând, porniră spre pădurice.

— Tirul crucişătoarelor nu va mai folosi la nimic deoarece chinezii şi-au schimbat locul, zise comandantul.

— Mă tem şi eu, răspunse locotenentul.

— Dar înaintează, cam încet. Parc-ar fi intrat într-un hârtop. Cu atât mai bine, asta o să-i mai ţină în loc.

De-abia sfârşise comandantul vorba şi obuzele începură să plouă peste câmpie. Heurtel informase atât de bine pe tunari, încât tirul era îndreptat unde trebuia.

Chinezii uluiţi, şovăiră un moment, dar îşi reveniră repede şi porniră iar. Bombele făcuseră goluri mari printre rânduri şi, cu toate îndemnurile ofiţerilor, soldaţii nu îndrăzneau nici şi înainteze, nici să dea îndărăt. Unii din ei, mai îndrăzneţi, se repeziseră înainte şi ajunseră la marginea păduricii. Erau vreo cincizeci cu toţii.

— O, pe ăştia o să-i punem noi repede cu botul pe labe, zise Martinvast. Fiţi gata, camarazi!

Marinarii ţineau fiecare câte o grenadă în mână. Comandantul şi locotenentul Du Bourdieu se pregăteau să dea semnalul. Când chinezii se aflară numai la zece metri în pădure, grenadele începură să plouă asupra lor şi-i făcură praf. Urmă iar o zăpăceală de nedescris, apoi ceilalţi o luară la fugă.

— Cred că i-am săturat pe nesăţioşii ăştia, zise Le Gonidec.

Chinezii fugeau care-ncotro.

Avionul se întoarse şi luă iar trei călători şi în curând nu mai rămase niciun marinar în pădure. Fură toţi duşi pe bordul vasului-amiral unde comandantul escadrei felicită călduros pe comandantul Dartois şi oamenii săi pentru curajul şi vitejia lor. Le mulţumi mai cu seamă pentru că le dăduse în mână pe generalul chinez care, după cum credea comandantul, era acela care se împotrivea încetării luptei şi care, ajutat de cei pe care îi cunoaştem şi noi, îi împinsese pe oameni la revoltă.

Generalul, întrebat prin tălmaci, mărturisi tot ce voiau de la el şi se declară gata să iscălească o proclamaţie prin care trupele rebele se obligă să depună armele. Se mai învoia, de asemenea, să verse o mare sumă de bani reprezentanţilor puterilor păgubite de revoluţie.

După cum vedem, lucrurile se sfârşiseră cu bine, dar, fiindcă nimeni nu voia să se încreadă în făgăduielile chinezilor, se luă hotărârea ca Shanghaiul să fie ocupat milităreşte de trupele britanice şi franceze cerute prin telegrafie fără fir.

Generalul se declară mulţumit de toate dispoziţiunile luate, dar când, află că va fi ţinut ca ostatec şi trimis într-o insulă aparţinând englezilor, nu-i veni defel la socoteală. Căută să se dezvinovăţească, aruncă toată răspunderea asupra a patru indivizi al căror nume îl spuse şi printre care se afla şi, bine-nţeles, Higghins.

Peste câteva ceasuri după declaraţia generalului chinez comandantul escadrei aliate, publică următoarea proclamaţie:

„Generalul, comandantul şef al trupelor chineze, ordonă acestora să depună armele şi asigură că şeful escadrei aliate, care conduce operaţiunile militare, nu va mai bombarda oraşul şi împrejurimile, cerând, totuşi, să-i

fie predaţi principalii agitatori.

Dacă, în patruzeci şi opt de ore, aceştia nu vor fi aduşi pe bordul vasului-amiral, tratativele sunt considerate ca nule şi neavenite”.

Această proclamaţie produse efectul aşteptat. Chiar în aceeaşi seară, câţiva ofiţeri chinezi aduseră ne bordul crucişătorului englez patru europeni printre care şi pe faimosul Steinbach. Fură judecaţi imediat şi osândiţi la spânzurătoare. Încercară ei, nu e vorbă, să se apere aruncând vina pe alţii, dar nu le folosi la nimic. Higghins, care fusese complicele lor, trebuia să le împărtăşească soarta. Protestă, se zbătu, susţinu sus şi tare că n-avea niciun amestec în afacerea asta şi că era victima unei răzbunări; zadarnic însă, comandantul escadrei nu se lăsă înduplecat. Execuţia fu hotărâtă pentru a doua zi dimineaţa.

După ce condamnaţii fură duşi în fundul calei, şeful escadrei zise comandantului Dartois:

— Puteţi reîncepe ocolul lumii în submarin în cel mai scurt timp. Îndată ce ne vor sosi trupele pe care le aşteptăm, escadra va părăsi râul pentru a se înapoia la locul ei de bază. Vom lăsa aici numai două crucişătoare.

— Drept să vă spun că mă bucur să pornesc iar pe mare. Începuse să mi se cam urască stând pe loc, răspunse comandantul Dartois.

— Mai ales în pădurice, pe când eraţi încercuiţi de chinezi – nu e aşa? zise zâmbind

— Cam aşa e, dar am avut norocul să scăpăm dintr-o situaţie pe care o credeam disperată. Dacă eu şi oamenii mei suntem astăzi în viaţă, aceasta o datorăm celor doi aviatori atât de curajoşi.

— Da, aşa e; voi căuta să le obţin o recompensă, dar numai pentru a-mi arăta admiraţia mea pentru ei, căci şi-au câştigat pe timpul războiului toate decoraţiile la care poate năzui un soldat.

— Viteji băieţi!

Heurtel şi observatorul său fură felicitaţi de şeful escadrei în faţa tuturor ofiţerilor, iar comandantul Dartois şi oamenilor săi le fu îngăduit să se întoarcă pe bordul submarinului lor.

Cap. 214 – O veste bună

Milo, Fauvel şi Forgues începuseră să se plictisească de-a binelea singuri pe submarin. Nu ştiau nimic din cele ce se petreceau şi făceau fel de fel de presupuneri, unele mai năbădăioase ca altele.

Era între seară şi tocmai se pregăteau de cină, când zăriră două bărci înaintând spre submarin.

— Mi se pare că ne vin musafiri, zise Fauvel.

— Parcă… răspunse Forgues care, din pricina depărtării nu putea desluşi pe cei din bărci.

— Mă prind pe ce vrei că vin să ne pună iar la vreo corvoadă.

— Tot ce se poate; numai pe noi cade beleaua. Nu cârtesc, dar găsesc că ar putea să se mai slujească şi de submarinul englez, nu numai de al nostru. Dumnealor stau frumuşel la odihnă şi noi muncim până nu mai putem.

— Ce să-i faci, dragă! Pesemne fiindcă submarinul nostru e mai bun, de aceea.

— Ei aş! Ba fiindcă comandantul escadrei e englez şi ţine cu ai lui.

— Să-i mai pună şi pe ei ia treabă, nu tot pe noi.

— Lasă că au debarcat şi pe cei de pe submarinul lor şi i-a trimis să facă şi ei „curăţenie” pe străzile Shanghaiului.

— Da, dar pe urmă i-a pus la odihnă.

— O să le vină şi lor rândul, n-avea grijă.

— Ştiu, fiindcă eu cred că o să mai stăm o bucată de vreme prin meleagurile astea.

— Aşa crezi? întrebă îngrijorat Milo.

— De ştiut nu se ştie nimic sigur, băieţaş, răspunse Forgues, dar tare mă tem ca aşa o să fie. Un singur mijloc ar fi ca să scăpăm noi de aici: să se trimită armată destulă care să-i măcelărească pe toţi rebelii din oraş.

— Oare ce se vor fi făcut trupele guvernamentale? se întrebă Fauvel.

— Asta mă întreb şi eu, că de văzut nu se văd pe nicăieri. Eu cred că au trecut de partea rebelilor, fu de părere Forgues.

— Să ştii că aşa trebuie să fie.

Bărcile se apropiau…

— Mă băieţi, ăştia din barcă par să fie nişte ofiţeri francezi, strigă Forgues. Vin, pesemne, să ia în primire submarinul.

Deodată Fauvel izbucni în râs.

— Ce râzi, mă, ai înnebunit? se răsti Forgues.

Fauvel râdea mereu şi dădea din mâini.

— Ce ţi-e frate, de râzi aşa?

— Dar bine, camarade, tu nu vezi?

— Ce să văd?

— Pe cei din barcă.

— Ba îi văd, cum să nu-i văd?

— Şi nu ştii cine sunt?

— Eu ştiu! strigă Milo, e comandantul nostru… uite şi camarazii…

— Nu se poate! exclamă Forgues. Ba da, aşa e… ei, vezi, la asta nu m-aşteptam pentru nimic în lume.

Bărcile se aflau acum la vreo patruzeci de metri; înaintau cu mare repeziciune şi în curând acostară lângă submarin.

— Noi suntem! strigă Le Gonidec.

Strigăte de bucurie izbucniră din toate piepturile. Cel dintâi care puse piciorul pe puntea submarinului fu comandantul Dartois şi ne putem închipui bucuria cu care fu primit de cei trei marinari. Le Gonidec se repezi la Milo şi-l sărută.

— Oh, şefule, nici nu mai credeam c-am să te mai văd vreodată, zicea băiatul cu ochii plini de lacrimi.

— Nici eu, micuţule, bâigui bretonul mişcat. Prin ce-am trecut!… Dar lasă că o să-ţi povestim noi mai târziu păţaniile noastre… o să te minunezi şi tu când ăi auzi…

— Cât p-aci să ne trimită chinezii pe lumea cealaltă, adăugă Martinvast.

Vreme de jumătate de ceas se auzi numai vorbă şi râs apoi după ce se mai potoliră, comandantul luă cuvântul.

— Dragii mei, începu el, acum după ce ne-am văzut iar adunaţi la un loc, să vedem în ce hal a ajuns bietul nostru submarin. Trebuie să fie într-un hal fără de hal.

— Vă înşelaţi, domnule comandant, protestă Forgues. N-am mai fi marinari dacă nu ne-am fi îngrijit de vasul nostru. Îndată ce ne-am văzut pe bord, ne-am apucat să facem curăţenie peste tot. Puteţi

controla unde voiţi: puntea, interiorul, pretutindeni. Totul e în regulă. Numai motoarele de suprafaţă poate să fie cam murdare, dar de-abia ne-am întors şi ne pregăteam tocmai să facem şi aici puţină curăţenie când aţi sosit dumneavoastră.

Comandantul zâmbi şi zise, strângând mâna lui Forgues.

— Nu te supăra, dragul meu, dar nu voiam să-ţi fac vreo imputare. Ştiu ca sunteţi toţi băieţi curagioşi şi harnici. Dar, parcă spuneai că v-aţi servit nu demult de submarin.

— Da, domnule comandant, de-abia ieri ne-am întors dintr-o recunoaştere.

— Şi aţi putut numai voi trei să puneţi în funcţiune submarinul?

— O, nu, am avut oameni cu noi şi un ofiţer.

— Englezi?

— Nu, italieni, şi vă asigur că am făcut bună ispravă; nu e vorbă, era cât p-aci să rămânem împotmoliţi în mâl.

— Şi aţi putut despotmoli vasul?

— Da.

— Îmi pare foarte bine că aţi reuşit.

— A mers destul de greu şi vedeam cu groază clipa când afurisiţii ceia de chinezi vor despica „bidonul nostru de zinc”. Dacă s-ar fi întâmplat una ca asta, aş fi fost deznădăjduit căci, vedeţi dumneavoastră, domnule comandant, marinarului îi e drag vasul lui ca şi un camarad. Când mă gândeam că frumosul nostru submarin va zăcea în fundul apei, mi se rupea inima de jale.

— Fii liniştit, dragul meu, de-acum încolo aşa ceva nu se mai poate întâmpla. Chiar de-ar fi să se întâmple, în niciun caz prin meleagurile astea.

— Zău? Atunci o să plecăm în curând?

— Da.

— Dar războiul nu s-a sfârşit încă.

— Ba da, îl putem considera de pe acum sfârşit.

— Nu se poate! Păi… dacă-i aşa, o să-i tragem un chef…

Strigăte de bucurie se auziră din toate părţile.

— Aşa e, băieţi, războiul e ca şi terminat, reluă comandantul. Am făcut prizonier pe generalul şef care comanda trupele rebelilor şi care a iscălit o proclamaţie de pace.

— Aşa da, zic şi eu! zise Forgues. Atunci putem să ne urmăm călătoria.

— Numai cu niţică întârziere.

— Şi când plecăm, domnule comandant? întrebă cu sfială Milo care se bucura că oricât de departe s-ar duce, tot va sfârşi prin a se apropia de Franţa.

— Nu ştiu încă, aşteptăm să sosească trupele şi îndată ce vor sosi, vom porni în josul râului. Trupele sunt pe drum şi cred că peste două trei zile vor fi aici. Până ce nu vor fi pus stăpânire pe oraş, nu putem pleca. Chinezii au declarat că vor depune armele, dar îndată ce vor vedea că s-au îndepărtat crucişătoarele şi nu le va mai fi frică de bombardament, ar fi în stare să reia ofensiva.

— Asta e sigur, fu de părere Forgues. Cu diavolii ăştia galbeni te poţi aştepta la orice. Dar ce s-a făcut cu instigatorii aceia europeni care erau capii răsculaţilor, au fost arestaţi?

— Da, deocamdată au fost închişi în fundul calei pe crucişătorul comandantului de escadră. Mâine vor fi spânzuraţi toţi patru.

— Bine o să le facă. Din pricina lor era cât p-aci să ne rămână oasele pe-aici. Ce bine o să-mi pară când i-oi vedea bălăbănindu-se în aer cu limba scoasă!... Dar pe Higghins? Au să-l spânzure şi pe el?

— Da, va avea şi el soarta celorlalţi.

— Aşadar, toate s-au sfârşit cu bine şi ne vom putea urma călătoria fără să mai fim expuşi la cine ştie ce?

Deodată se auzi un bubuit de tun.

— Dar asta ce-o mai fi? Nu cumva o fi început iar lupta? strigă Forgues.

Cap. 215 – Dreptate se va face

Marinarii se uitară uluiţi. Se auzi iar o detunătură. Comandantul se duse repede la proră şi privi cu ocheanul vreme de câteva minute.

— E salutul celor două vase care aduc pe bordul lor trupele aşteptate, zise comandantul. De-acum sunt sigur că vom putea pleca fără întârziere.

Cuvintele lui fură primite cu urale de către marinari.

Două vapoare mari soseau încărcate cu soldaţi care făceau semne

camarazilor lor de pe celelalte vase.

— Bine că a dat Dumnezeu, zise Forgues. O să ne putem vedea şi noi de cale, că parc-am prins rădăcini pe-aici.

— Şi să întâmpinăm cine ştie ce alte necazuri, răspunse Le Gonidec.

— Ce dracu', nu s-o fi războind toată lumea, făcu supărat Fauvel.

— Oricum, dar nu cred că vom pleca în astă-seară.

— Negreşit că nu. Comandantul va pune mai întâi să se controleze cu băgare de seamă submarinul. Aici, pe apa râului o avarie nu înseamnă cine ştie ce, dar pe mare e altceva.

— Bidonul nostru de zinc a trecut el, săracul, prin multe…

— Da, dar e destul de solid şi nu-i pasă.

— În orice caz, trebuie să recunoşti şi tu că acum se schimbă lucrurile cu meciul nostru.

— De ce?

— Păi noi am intrat în foc şi am întâmpinat cam multe, pe când englezii, care au stat frumuşel la adăpost, n-au avut nicio avarie.

— Ai dreptate, dar cu o reparaţie serioasă, submarinul nostru va fi tot atât de solid ca şi al lor.

— Să sperăm, dar n-ar fi drept ca aceia care s-au izbit de atâtea să fie biruiţi de cei care n-au făcut nimic.

— Biruinţa! Stai că n-au biruit încă. Ai văzut şi tu cum îi tot lăsam în urmă… mai ales la cea din urmă escală.

— Ei, lasă şi tu… Nu te lăuda. Îl lăsăm noi din când în când în urmă, dar ne lasă şi el pe noi. Dar ia spune: cine o să ia locul lui Higghins ca supraveghetor?

— Nu ştiu, o să-i găsească, desigur, comandantul un înlocuitor.

— Numai de-ar fi vreun om de omenie.

— Să dea Dumnezeu.

Comandantul îi auzi:

— Eu cred, zise el, că ni se va da unul la Singapore; nădăjduiesc că de data asta vom avea mai mult noroc. Oameni ca Higghins se găsesc, din fericire, mai rar.

— Tii, ce ticălos! Nici nu cred să-şi afle pereche în lume. Nu trebuia să-l ţinem pe bord, domnule comandant, răspunse Forgues. Bine c-am scăpat de el, măcar că eu parcă tot nu cred.

— Fii fără grijă, dragul meu, mâine va fi spânzurat.

— Nu v-aduceţi aminte că a mai fost condamnat la moarte şi că au amânat execuţia?

— De data asta, însă, n-o să-i mai meargă.

— Dacă ziceţi dumneavoastră…

— Fiţi liniştiţi, băieţi, s-a isprăvit cu el.

— Oare execuţia va fi pe bordul vasului-amiral?

— Desigur.

— Atunci o să fim şi noi de faţă?

— Probabil.

— Eu parcă n-o să cred că e mort cu adevărat decât după ce l-oi vedea cu laţul de gât. Nu zic că e o plăcere să vezi spânzurând un om, dar de astfel de ticăloşi nu trebuie să-ţi fie milă.

Submarinul ridică ancora înspre seară şi veni împreună cu cel englez, să se alăture de flancul vasului amiral.. Celelalte vase ancoraseră şi ele care pe unde apucase. Vapoarele care aduseseră trupele de soldaţi, ancoraseră la chei şi soldaţii debarcau la iuţeală. În curând fură toţi pe uscat; era o armată destul de numeroasă care putea înăbuşi repede o primă răscoală. Erau, însă, aproape siguri că de acum încolo chinezii nu vor mai încerca să se ia iar la harţă; îi costase prea mult încercarea. Trebuie să recunoaştem, totuşi, că lovitura fusese bine pusă la cale şi dacă n-ar fi sosit la timp crucişătoarele aliate, rebelii ar fi rămas stăpâni pe oraş şi cu greu ar mai fi putut fi urniţi din loc. Acum se făcuse linişte şi era probabil că englezii vor pretinde – cum le e obiceiul – despăgubiri destul de mari pentru intervenţia lor, căci crucişătoarele n-aveau de gând să plece până ce nu vor obţine satisfacţie deplină.

Cap. 216 – Corvoada

A doua zi dimineaţa, după răsăritul soarelui, spionii fură executaţi. Toţi marinarii se aflau pe punte. Submarinul, ca şi celelalte vapoare, toate trase cât mai aproape de vasul-amiral, mişunau de oameni.

Cei patru spioni înaintară pe punte, urmaţi de Higghins. Ticălosul era galben ca ceara şi de-abia se ţinea pe picioare. Marinarii stăteau toţi cu capetele descoperite. Un ofiţer citi sentinţa prin care instigatorii erau condamnaţi la moarte prin spânzurătoare, apoi toţi

cinci fură traşi în spânzurătoare, în acelaşi timp.

Ca să nu fie faţă la o privelişte atât de înfiorătoare, Milo se coborâse în submarin. Nu ieşi pe punte decât după ce veni Le Gonidec să-i spună că se făcuse dreptate. Copilul era foarte emoţionat şi când văzu trupurile bălăbănindu-se în aer, se cutremură.

— Lasă, băiatule, nu-ţi face inimă rea; ce au căutat, au găsit. Gândeşte-te că toate nenorocirile şi primejdiile prin care am trecut, au fost numai din pricina netrebnicilor ăştia. Dacă mai suntem încă în viaţă, e o adevărată minune. Eu cred că ticălosul ăsta de Higghins a fost cel mai vinovat dintre toţi.

Spânzuraţii fură lăsaţi un ceas în văzul tuturor, apoi dezlegaţi şi aruncaţi în mare cu un pietroi de gât.

— Ăştia nici cu gândul n-au gândit c-au să se ducă într-o bună zi să cerceteze fundul lui Hoang-Pou, făcu Martinvast râzând.

— Mai curând sau mai târziu, tot ăsta trebuia să le fie sfârşitul, murmură Forgues. Ce oameni blestemaţi şi spionii ăştia!…

— Şi când te gândeşti că numai lăcomia de bani îi îndeamnă la astfel de ticăloşii. Ce de mai ticăloşi de soiul lor am văzut pe timpul războiului… Răsăreau frăţioare, ca din pământ. Încotro te întorceai, numai de ei dădeai. Ei, să-i lăsăm în plata Domnului! Acum să ne pregătim de drum. O să avem de lucru pe ziua de azi fiindcă, n-o să fie defel uşor să ne aprovizionăm.

— Păi, de ce sunt vasele de război? zise Fauvel. Atât ar mai trebui, să nu ne dea ce ne trebuie, după câte am făcut pentru ele. Fiindcă, orice s-ar zice, le-am fost de mare folos şi ne-am pus viaţa în primejdie pentru dumnealor. Pe când comandantul escadrei stătea frumuşel la adăpost, noi ne luptam pe viaţă şi pe moarte. Dacă nu eram noi şi marinarii italieni, nu ştiu, zău, ce s-ar fi ales de ei.

— Vezi că, englezii se lăsau pe tânjală ca să iasă la iveală tocmai la spartul târgului – vorba ceea, zise Forgues, râzând.

— Nu trebuie să-i învinovăţim nici pe ei. Au luat parte şi ei, ca şi noi, la debarcare. Numai şefii sunt răspunzători, nu şi, bieţii marinari. Acum bine că s-a sfârşit. Parcă o să mai răsuflu niţel când nu i-oi mai simţi pe chinezi în spate.

— Da, dar vezi că am pierdut cinci din camarazii noştri.

— Aşa e.

— Cine să-i înlocuiască acum?

— Vezi, la asta nu m-am gândit. Englezii sunt toţi la număr pe crucişătoarele lor.

— Nu cred; trebuie să fi pierdut şi ei destui de-ai lor.

— O să aflăm în curând.

Comandantul dădea, ordine.

— Forgues, zise el, vei lua cinci oameni cu dumneata şi te vei coborî pe uscat ca să te aprovizionezi cu apă dulce. Cât pentru de-ale mâncării, va avea grijă comandantul escadrei.

— Bineînţeles, domnule comandant, dar de unde să iau apă de băut?

— Mi s-a spus că în apropierea cheiului se află un izvor. Uite, aici.

Şi comandantul scoase o hartă din buzunar şi arătă un punct însemnat cu negru.

— Văd, îl vom găsi uşor. Ei, băieţi, să vină oamenii de corvoadă!

Veniră cinci marinari şi Forgues se urcă cu ei într-o luntre de-a submarinului.

— Numai de nu li s-ar întâmpla ceva, zise Martinvast îngrijorat.

— Ce poate să li se întâmple? întrebă Le Gonidec. N-a spus comandantul că războiul s-a sfârşit?

— Da, aşa e, dar de la fanaticii ăştia de chinezi te poţi aştepta la orice…

— Aşa eşti tu, numai a rău cobeşti.

— Nu, nu e aşa. Eu prevăd numai. Şi-au luat cel puţin armele cu ei?

— Forgues poartă întotdeauna revolverul la el.

— Ce să facă el cu un revolver împotriva unei bande întregi?

— Păi, m-ăi fi vrând să ia o mitralieră!

— Negreşit că nu.

Fauvel se amestecă şi el în vorbă:

— Fiţi pe pace, zise el, chinezii nici n-au să se clintească măcar. Oraşul e ocupat de infanteria marină şi ştiţi şi voi că flăcăii ăştia sunt soldaţi nu glumă şi i-ar pune repede la locul lor dacă ar încerca să facă vreo mişcare.

— Ai dreptate, cu ei nu e de glumit, încheie Le Gonidec.

Cap. 217 – Ridicarea ancorei

Luntrea în care se afla Forgues şi cu cei cinci marinari, acostă lângă submarin. Oamenii rostogoliră pe chei două butoaie de apă. Marinarii rămaşi pe bord, se apucară să spele puntea. Submarinul se afla în bună stare şi avaria pe care o avusese nu-i dăunase întru nimic.

Comandantul se plimba de colo până colo supraveghind munca oamenilor. Se făcură şi câteva încercări. Motoarele funcţionau foarte bine şi balasturile se umpleau şi se goleau cu repeziciune.

— Suntem gata, după cum văd, zise Le Gonidec. Acum nu ne rămâne decât să aşteptam. Cine va da ordinul de plecare?

— Nu ştiu, pentru moment comandă şeful escadrei.

— Nu mai are niciun motiv să ne ţină pe loc.

— Aşa cred şi eu. Ia te uită: comandantul nostru s-a urcat într-o luntre; se duce să vorbească, pesemne, cu şeful escadrei.

— Probabil.

Într-adevăr, comandantul Dartois se urcase împreună cu încă doi marinari într-o barcă şi se îndrepta spre vasul-amiral.

— Eu mă tot gândesc cine o să-i înlocuiască pe camarazii noştri ucişi în luptă, zise Le Gonidec.

— O să fie cam greu, drept e. Nu cred că au să ne dea marinari englezi pe bord, răspunse Fauvel.

— Să ne păzească Dumnezeu! Ăştia ar face tot ce le-ar sta în putinţă ca să iasă învingător concurentul nostru.

— Eu zic că, dacă lipsa de oameni ar fi aceeaşi pe amândouă submarinele, am putea să pornim la drum. Şi nu cred că ar fi în dauna noastră, fiindcă noi, francezii, suntem mai iuţi la treabă decât englezii. Ce fac ei doi, face unul singur de-ai noştri. Părerea mea ar fi să nu ni se pună niciun înlocuitor.

— Toate bune, făcu Martinvast, dar eram tocmai aţâţi cât trebuiau pe bord; cu cinci mai puţin o să fie cam greu.

— Nu cumva te sperii de muncă, măi camarade? îl întrebă râzând Fauvel.

— Află, băiete, că nu m-am dat nicicând înapoi de la muncă; mă tem, însă, că nu vom putea prididi. Cât e marea liniştită, merge, e o adevărată plăcere să pluteşti, aşa, alunecând pe unde. Dar când îi vin

dracii şi ridică valurile până în slava cerului, e cam greu să te lupţi cu ea. Şi-apoi, dacă mai survine şi o avarie, ce te faci?

— Să sperăm că nu se va întâmpla nimic. Am străbătut Pacificul şi ce-am mai ţopăit!… Ziceai, na, na, acuş s-a isprăvit cu bidonul nostru de zinc!

Comandantul se înapoie pe bord.

— Bucuraţi-vă, băieţi, mâine pornim la drum, zise el voios.

Vorbele lui fură întâmpinate cu urale.

— Da, dragii mei, mâine vom coborî râul ca să ieşim în largul mării.

— În sfârşit! Navigarea pe râu e bună pentru marinarii de apă dulce, pe când nouă ne trebuie altceva, murmură Fauvel.

— Aşa e, nouă marea ne trebuie, dar, să iertaţi, domnule comandant, dumneavoastră ştiţi că efectivul nostru nu e complet? Au să ne dea oameni care să înlocuiască pe cei de lipsă?

— Nu.

— Atunci o să ne întreacă submarinul englez.

— Te înşeli, dragul meu. Nouă ne lipsesc cinci oameni, lor patru. Concurentul nostru va lăsa un om pe uscat şi vom fi egali.

— Ei, aşa mai merge, zise Le Gonidec, dar o să avem de lucru în lege.

— Eu şi cu locotenentul o să vă dăm o mână de ajutor.

— Nu se poate, domnule comandant. O să muncim noi mai mult şi atâta tot. Ştiţi că noi nu ne dăm înapoi când e vorba de muncă.

— Ştiu, dragul meu şi o să vă punem la încercare, răspunse zâmbind comandantul.

După câteva minute submarinul plutea pe apa râului cu o adevărată măiestrie. Balasturile fură din nou controlate; funcţionau perfect.

Englezii, văzând pe concurentul lor făcând aceste încercări, vrură să-i imite, dar avură o avarie la motor şi trebuiră să arunce iar ancora.

— După cum văd eu, zise Le Gonidec, au cam sfeclit-o cei de pe „Victorious”.

— Aşa mi se pare şi mie; au avut o pană la motor, răspunse Fauvel.

— Au stat prea mult pe loc, fu de părere, Forgues. Trebuiau să-şi supravegheze motoarele. Ale noastre, fiindcă au lucrat în vremea asta,

funcţionează de minune şi trag nădejde că n-au să ne lase în drum.

— Vezi să nu vorbeşti într-un ceas rău, făcu Martinvast. Ori mai bine, bate-n lemn ca să nu le deochi.

Fauvel căută o bucată de lemn şi fiindcă nu găsi, atinse plăselele cuţitului de la brâu şi zise:

— Uite c-am bătut.

Băieţii izbucniră în râs. E ştiut că marinarii sunt din firea lor superstiţioşi şi e oprit să pronunţi pe bord unele cuvinte ca: avarie, naufragiu, împotmolire, furtună. Oricine scapă unul din aceste cuvinte, e pus la amendă. Bineînţeles că toate acestea nu sunt decât glume, dar e şi ceva serios în ele şi marinarii se feresc să pronunţe cuvintele de mai sus.

— Până acum, toate bune, dar cum rămâne cu chestia aprovizionării? întrebă Fauvel.

— Nu te mai nelinişti atât, are el comandantul grijă, îi răspunse Le Gonidec.

— Ştiu, dar de, nu poate omul să le prevadă pe toate.

— Pe cât am aflat, au să ne aprovizioneze crucişătoarele.

— De abia vor fi având pentru ei.

— Nu ştii ce spui şi vorbeşti într-aiurea, cum ţi-e obiceiul. Nu-ţi fie frică, măi băiete, o să ai cu ce să te „îndopi”. De altfel, nu ne trebuie butoaie întregi cu provizii, să avem chiar atât cât să ajungă până la Singapore.

— Vorbeşti ca un copil neştiutor, camarade, zise Martinvast. Unde ai văzut tu să pleci la drum cu mâncare pe sponci? Presupune că cine ştie ce se întâmplă pe drum şi rămânem o vreme în loc fără să ne putem urni, ori ne pomenim cu vreo avarie la maşini, ori…

— Amenda, Martinvast, plăteşte amenda!… strigară marinarii. Ai spus o vorbă de piază rea; amenda, amenda, plăteşte amenda!…

— Ho că plătesc… isprăviţi odată!… Cât e amenda?

— Cinci franci!

— Atât? Poftim, na-vă cinci franci şi lăsaţi-mă în pace.

Cap. 218 – Clipe de grijă

După cum vedem, veselia domnea iar pe bordul submarinului. La

gândul că vor putea, în sfârşit, să-şi urmeze drumul, marinarii nu-şi mai găseau locul de bucurie. Pe bordul celuilalt submarin domnea aceeaşi voie bună. Proviziile date de vasul-amiral fură încărcate pe bord. Lăzile conţineau cutii de conserve, pesmeţi şi şuncă.

Dar oamenii trimişi după apă de băut nu se mai înapoiau. Lucrul devenea îngrijorător.

— I-ascultaţi, băieţi, voi nu credeţi că era timp să se întoarcă, băieţii trimişi după apă? zise deodată Fauvel

— Bine zici, răspunse un marinar.

— Nu cumva vor fi fost atacaţi de chinezi?

— Tot ce se poate. Nu e nevoie de trei ceasuri ca să umpli două butoaie cu apă.

— Poate că n-or fi găsit izvorul.

— Ne-ar fi dat de veste.

— Aşa e. Ar trebui să vedem ce e cu ei.

— Să-i spunem comandantului:

— Mă duc eu, făcu Fauvel şi se apropie de comandant, care stătea lângă cabina de comandă.

— Domnule comandant, începu el, camarazii noştri însărcinaţi cu corvoada de apă, nu s-au mai întors.

— La asta mă gândeam şi eu acum.

— Li se va fi întâmplat ceva. Vreţi să mă duc eu să văd ce e cu ei?

— Du-te, dar mai ia trei oameni cu dumneata.

Fauvel se întoarse la Le Gonidec.

— Comandantul mi-a spus să mai iau trei oameni cu mine şi să mă duc să văd ce e cu băieţii plecaţi după apă. Cine vrea să vină cu mine?

— Şi eu, adăugă Martinvast.

— Şi eu, se înghesui Milo.

— Bine, să luăm baionetele şi revolverele cu noi şi, la drum.

— Păcat că nu putem lua şi mitraliera, făcu Martinvast.

— Nu e nevoie, vom găsi acolo ajutoare.

Marinarii traseră luntrea lângă submarin şi cei patru marinari porniră imediat. Peste zece minute ajunseră la mal.

— Băgaţi de seamă, băieţi, să nu ne şterpelească luntrea. Să rămână Milo s-o păzească.

Băiatul n-avu încotro, trebui să rămână, deşi i-ar fi plăcut mai bine

să se ducă şi el cu ceilalţi. Martinvast, Le Gonidec şi Fauvel săriră pe chei şi se îndreptară spre locul unde li se spusese că se află izvorul. De-abia putură da de el, dar nu găsiră pe nimeni.

— Să ştii, măi camarade, că nu-i lucru curat. Nu văd nici picior de marinar pe-aici, murmură Le Gonidec.

Rămaseră câteva momente tăcuţi.

— Trebuie să cercetăm, zise Fauvel.

— Negreşit, dar încotro s-o luăm?

— În orice caz, e sigur că băieţii noştri au fost pe-aici. Uite urme de paşi. Şi cercurile astea în nisip arată că au stat butoaie în locul ăsta.

— Aşa e. Ştii, camarade, că am intrat la grijă?

— Ai şi de ce. De-am zări pe cineva care să ne dea vreo informaţie. Uite colo un om, hai să-l întrebăm.

— Tot degeaba. E chinez şi n-o să înţeleagă vorba.

— Păi atunci?

— Atunci… nu mai ştiu nici eu ce să spun.

Martinvast se apropia de stâncă.

— Uite colo, în văgăuna ceea… un butoi de-al nostru.

— Eu zic să strigăm… poate ne-or auzi băieţii.

Începură să răcnească:

— Ei, camarazi! Acolo sunteţi?

Dar nu răspunse nimeni.

— Nu mai încape nicio îndoială, zise Martinvast, au pus chinezii mâna pe ei.

— Parcă se zicea că s-a sfârşit războiul.

— Pesemne că nu pentru toţi.

— Acu', ce să facem? Nu putem rămâne aici cu mâinile-n sân.

— Negreşit că nu, dar încotro s-o luăm?

Cap. 219 – Cârciuma chinezească

Un soldat din infanteria colonială, care se uita de câtăva vreme la ei, se apropia şi-i întrebă:

— Ce căutaţi, camarazi?

— Căutăm pe nişte marinari de-ai noştri care trebuiau să vină încoace.

— I-am văzut şi eu. Împingeau nişte butoaie.

— Ăştia erau. Nu ştii dumneata unde ar fi acum?

— Nu, i-am văzut numai trecând.

— Ei, drăcia dracului! Că doar nu i-o fi luat vântul!…

— Poate s-or fi dus să-şi potolească setea în cârciuma de colo.

— Nu se poate. Erau de serviciu.

— Poţi fi de serviciu şi să te duci să tragi o duşcă, răspunse soldatul râzând. Haideţi cu mine, camarazi, şi dacă dăm de băieţii noştri, faceţi cinste?

— Facem.

Şi infanteristul, un parizian glumeţ, îşi duse camarazii la o cârciumă din apropiere. Uşa era deschisă la perete. În cârciumă, câţiva chinezi beau nişte băuturi ciudate.

— N-au fost pe-aici nişte marinari, jupâne? întrebă soldatul pe un chinez burduhănos care se uita la el cu ochii holbaţi.

Chinezul nu răspunse.

— Ce eşti surd, mă? se răsti soldatul la el.

Chinezul clătină capul în semn că n-a înţeles.

— Mă, da' tâmpiţi mai sunt! Nu ştiu o boabă franţuzească, idioţii! făcu soldatul indignat.

Fauvel ieşise în pragul uşii.

— Ia veniţi încoace, băieţi, strigă el.

Marinarii veniră fuga.

— La uitaţi-vă colo… butoiul ăla parcă ar semăna cu al nostru.

— Aşa e, răspunse Le Gonidec.

— Hai să vedem.

Butoiul se afla într-o curticică împrejmuită cu un gard. Fauvel împinse gardul cu umărul, se apropia de butoi şi zise.

— Hotărât, ăsta e butoiul nostru. Uite-i semnul.

— Adevărat, alb. Păi, atunci, chinezii l-au furat de la camarazii noştri şi ca să li-l fure, au trebuit să-i atace. Lasă că o să vă arătăm noi vouă, pocitaniile dracului… o să-l vedeţi voi pe dracu, se înfurie Martinvast.

— Staţi că e un post de-al nostru pe aici pe aproape, zise soldatul. Mă duc să aduc nişte camarazi.

— Hai, du-te repede.

Soldatul porni în fugă.

— Mă aşteptam eu la aşa ceva, făcu Le Gonidec. Camarazii noştri au fost atacaţi. Numai de nu i-ar fi ucis afurisiţii de chinezi!

— De la astfel de ticăloşi te poţi aştepta la orice.

— Blestemaţii, voi pune eu mâna pe ei! O să-i învăţ eu minte! răcnea cât îl ţinea gura Martinvast.

Soldatul se întoarse cu încă patru camarazi şi un caporal. Le Gonidec îi spuse repede despre ce era vorba. Chinezii din cârciumă păreau foarte neliniştiţi.

— Uite ce e, băieţi: dacă ziceţi că butoiul ăsta e al vostru, trebuie să aflăm ce caută aici. Trebuie să fi fost adus de cineva, nu e aşa? Veniţi după mine. Hai să întrebăm pe maimuţele de colo, zise caporalul.

— De prisos, răspunse Le Gonidec. Nu înţeleg o vorbă franţuzească.

— Atunci să percheziţionăm cârciuma.

Văzându-i intrând, chinezii vrură s-o ia la fugă, dar soldaţii le tăiară calea. Cârciumarul tremura din toate mădularele.

— Ăsta are ceva pe cuget, zise caporalul şi puse vârful baionetei în pieptul chinezului.

— Iertare… missi… iertare, bolborosea cârciumarul.

— Ahaha, după cum văd, ştii franţuzeşte, râse caporalul.

Le Gonidec se apropia şi el cu revolverul întins.

— Răspunde la ce te-ntreb, ticăloşiile, ori îţi zbor creierii.

— Eu… eu..

— Spune unde sunt marinarii care au venit mai adineauri după apă.

— Marinari… marinari… gângăvea ticălosul.

— Da, ai înţeles? Una… două…

Dar înainte de a spune Le Gonidec trei, burtosul zise:

— Plecat… au plecat.

— Unde?

— Plecat… nu ştii…

— Bagă de seamă, ori… I-ai văzut?

— Da… venit aici… bea… plecat…

— Minţi. Sunt aici.

— Nu, nu… plecat…

— Spui, sau?…

— Nu ştii… missi… nu ştii nimic…

— Bine, şi Le Gonidec îi apăsă ţeava revolverului pe tâmplă.

De astă dată, ticălosul se hotărî să vorbească.

— Nu mă ucideţi… nu mă ucideţi… se rugă el.

— Atunci vorbeşte. Unde sunt marinarii pe care tovarăşii tăi i-au luat prizonieri?

Omul dădu ochii peste cap şi răspunse:

— În pivniţă.

— Unde e pivniţa?

Chinezul arătă cu un semn din cap o uşă din fundul cârciumii.

— Să luăm seama. Ticălosul e în stare să ne atragă într-o cursă, zise Le Gonidec.

— O să-l ţinem sub ochi, răspunse Martinvast. De altminteri, soldaţii au să ţină la respect pe maimuţele de colo care se zgâiesc la noi.

Apoi Martinvast şopti ceva la urechea caporalului care dădu din cap.

— Acum, făcu Le Gonidec, putem merge, şi urmat de tovarăşii săi se îndreptă spre uşa din fund împingându-l pe chinez înainte.

Ticălosul tremura ca varga şi bolborosea vorbe neînţelese.

— Deschide! îi porunci Le Gonidec.

— N-am cheia.

— Caut-o ori te pocnesc.

— N-o am.

— Găseşte-o.

— Luat-o Fu-Hung-Tchi.

— Şi unde e Fu-Hung-Tchi?

— Nu ştiu, era pe-aici adineauri, dar a fugit.

Martinvast examină uşa.

— Nu e nevoie de cheie, zise el şi cu o opintire o scoase din balamale.

Uşa căzu cu zgomot la pământ.

— O, o, făcu Le Gonidec, e un întuneric de-ţi dai cu degetele-n ochi. Unde ţi-e lampa, camarade?

Martinvast aprinse lampa de buzunar şi o lumină gălbuie se întinse pe pereţii umezi şi pe scara de piatră alunecoasă.

— Trebuie să fie cam adâncă pivniţa, fu de părere Le Gonidec.
— N-are a face, n-avem decât să ne coborâm şi-om vedea.
— Ce-ar fi să-i strigăm mai întâi ca să ştim dacă sunt înăuntru?
— Bine zici.
Începură să strige cu toţii:
— Ei, camarazi, acolo sunteţi?
Nu răspunse nimeni.
— Ciudat, zise Le Gonidec. Ar fi trebuit să ne audă, că doar nu sunt în fundul pământului.
— Hai să mai încercăm.
— Tăcere.
— Să ştiţi că ne-a minţit chinezul. Nu-i de mirare, oamenii ăştia mint cu neruşinare. Apoi adresându-se chinezului: Ne-ai minţit, păcătosule!
— Nu, nu, aicea sunt, vă jur.
— Atunci de ce nu răspund?
— Nu pot.
— De ce nu pot?
— Fiindcă… sunt încă ameţiţi.
— Ori morţi… Dacă i-aţi ucis cumva, să ştii că vă punem la gard şi vă împuşcăm ca pe nişte câini.
— Nu, nu sunt morţi, răspunse chinezul.
— Dacă-i aşa, ia-o înainte şi du-ne la ei.
Burtosul înţelese că nu-i de glumit. Porni să coboare treptele alunecoase care duceau în pivniţă şi ajungând la un coridor întunecos, zise:
— Colo… în fund.
Deodată un om trecu pe lângă ei şi vru s-o ia la fugă. Martinvast îl apucă de gât şi-l răsuci în loc.
— Unde vrei să te duci?
Acesta nu răspunse. Omul era voinic şi încercă să scape din mâinile marinarului. Martinvast îl izbi cu pumnul în faţă şi omul se rostogoli la pământ horcăind.
— Ăsta era pus de santinelă la uşă, zise Le Gonidec.
— Pesemne, dar i-am luat dintr-odată graiul şi i-a trecut pofta să stea cu noi de vorbă, răspunse Martinvast.

Ajunseră înaintea unei uşi putregăite pe care Martinvast o dădu jos cu o lovitură. Într-o pivniţă, plină pe jumătate cu apă, se aflau întinşi pe nişte scânduri, legaţi şi cu căluşuri în gură marinarii trimişi cu butoaiele. Le Gonidec şi Martinvast îi dezlegă şi bieţii băieţi de-abia se putură pune pe picioare, atât îi cotonogiseră în bătaie chinezii.

— Aţi sosit la timp, camarazi, începu Forgues. Vă mulţumim cu toţii că ne-aţi salvat de la o moarte sigură. Căluşurile ne înăbuşeau şi funiile ne tăiau carnea. În sfârşit, bine că aţi venit. Şi eu care credeam că s-a isprăvit cu păcătoşii ăştia!... Dar văd că, atâta vreme cât vom sta în tara asta afurisită, n-am scăpat încă de primejdii.

— Dar ce-au avut cu voi? îl întrebă Le Gonidec.

— Parcă eu ştiu! Ne apucasem să umplem butoaiele cu apă când, nişte indivizi care ne priveau de câtva timp, se apropiară de izvor. Noi, n-aveam de ce ne teme – nu-i aşa? Deodată, numai ce vedem răsărind de după o stâncă vreo douăzeci de pocitanii de astea înarmaţi cu săbii şi ciomege. Vă închipuiţi că nu ne-am lăsat nici noi cu una cu două, dar cum să ţii piept la atâţia? La urmă, după ce am dat şi noi la ghionţi în dreapta şi-n stânga, ne-au biruit. Ne-au dus apoi într-o cocioabă, ne-au cotonogit în bătaie, ne-au legat fedeleş şi ne-au rostogolit în pivniţa asta. Ce-or fi vrând să facă din noi, zău nu ştiu. Carne conservată, pesemne.

— Puteţi să umblaţi?

— Ei, ne-au cam frânt de şale, nu-i vorbă, dar de umblat tot putem umbla.

— Dacă-i aşa, la drum.

Urcară cu toţii scara. Cârciuma era pustie.

— A ta e casa asta? întrebă Martinvast pe cârciumar.

— Da.

— Atunci, ia-ţi rămas bun de la ea, fiindcă peste un ceas n-o s-o mai vezi.

— Eu... n-am făcut nimic... Hu-Tching-Kan e de vină...

— Dar ăsta cine mai e?

— Şeful „Flamurei Roşii”.

— Flamurei roşii?

— Da, aceia care v-au atacat.

— Şi zici că tu n-ai niciun amestec în toată afacerea asta?

— Eu nu sunt decât un biet negustor… Ei au adus pe prizonieri aici… Dacă nu-i primeam, mă omorau.

— Ştii unde e acum acest Hu-Tching-Kan?

— Da, dar dacă ar afla că eu…

— Arată-ne unde e.

Omul se făcuse verde la faţă şi se uita cu ochii holbaţi.

— Dacă nu ne spui unde e, dăm foc cocioabei şi te lăsăm să te pârjoleşti ca un pui la frigare.

— Dar dacă vă spun?

— Nu ştim, o să vedem pe urmă.

— Dăruiţi-mi viaţa şi vă spun.

— Hai, vorbeşte, că de unde nu…

Cap. 220 – Întoarcerea pe bord.

Şi Martinvast lipi ţeava revolverului pe tâmpla chinezului. Simţind răceala oţelului, nemernicul începu să tremure şi bâigui:

— Hu-Tching-Kan e acolo… şi arătă cu degetul o uşă verde pe care scria ceva cu litere albe chinezeşti.

Martinvast dădu drumul prizonierului şi se repezi la uşa pe care o făcu ţăndări. În camera mică şi pătrată stăteau doi oameni în nişte scaune de trestie.

— Mă rog, zise Martinvast glumeţ, care din dumneavoastră e domnul Hu-Tching-Kan?

Nu-i răspunse nimeni. Martinvast repetă întrebarea mângâindu-şi ţeava revolverului:

— V-am întrebat, pare-mi-se, care din voi e Hu-Tching-Kan? A, care vasăzică nu vreţi să răspundeţi? Cu atât mai rău pentru voi… şi ochi pe unul dintre ei.

Cârciumarul interveni.

— Nu ştiu franţuzeşte şi nu înţeleg ce le spuneţi.

— Atunci vorbeşte-le tu. Întreabă-i de ce, în pofida convenţiilor, i-au arestat pe camarazii noştri. Războiul s-a sfârşit şi n-aveau dreptul s-o facă.

Burtosul tălmăci pe limba lui cuvintele marinarului. Cei doi chinezi se bâlbâiră câtăva vreme făcând gesturi mari cu mâinile.

— Ei zic că nu ştiau că războiul s-a sfârşit şi văzând pe marinari aducând butoaiele, credeau că au în ele praf de puşcă, tălmăci iar cârciumarul.

Tălmaciul mai vorbi ceva cu ei şi spuse că cei doi chinezi fuseseră de bună credinţă, neştiind că ostilităţile luaseră sfârşit şi că se încheiase pacea.

— Bine, au să dea socoteală comandantului. Acum o să-i luăm cu noi.

Cârciumarul şi cei doi chinezi fură suiţi în şalupă cu marinarii care îşi umpluseră mai întâi butoaiele cu apă de izvor. Comandantul Dartois rezemat de parapet, aştepta neliniştit întoarcerea marinarilor săi care întârziaseră cam mult.

— Ei, ce s-a întâmplat, băieţi? întrebă el când şalupa acostă lângă submarin.

— Ce să vă spun, domnule comandant… cât p-aci să ne rămână oasele pe-aici, răspunse Martinvast.

— Şi cu chinezii ăştia ce e?

— Prizonierii noştri.

— Dar ştiţi destul de bine că războiul s-a isprăvit. Nu mai avem dreptul să luăm prizonieri. O să ne faci cine ştie ce boroboaţă, Martinvast.

— Nu, domnule comandant, fiţi sigur că dacă v-am adus pe indivizii ăştia, am avut motivele noastre. Îi arestaseră pe camarazii noştri şi voiau să-i ucidă. Am crezut că astfel de ticăloşi merită o pedeapsă şi am pus mâna pe ei. Aşa că, vedeţi dumneavoastră, n-am făcut decât ce se cuvenea.

Apoi Martinvast povesti comandantului cele întâmplate.

— Nu vă pot aduce o vină din cele ce aţi făcut. Aceşti trei chinezi sunt, într-adevăr vinovaţi şi vor fi aduşi înaintea unui consiliu de război. Voi face un raport şi-i voi trimite pe vasul comandantului de escadră.

— Care o să-i condamne la spânzurătoare, fără doar şi poate.

— Să facă aşa cum va crede de cuviinţă. Acum, în timp ce eu mă voi ocupa de ei, vezi de dă o mână de ajutor camarazilor ca să ne pregătim de drum.

— Uf! exclamă Fauvel, scăparăm şi din asta. Trag nădejde că de-

acum încolo n-o să mai avem de-a face cu nemernicii ăştia de chinezi. Măi, dar ai dracului oameni! Bine că plecăm, tot n-au să se lase ei cu una cu două şi altminteri cine ştie ce mai păţeam. Eu zic că să mai aibă de furcă şi ăşti de rămân pe-aici. Afurisit neam de oameni! Măcar de-ar şti, păcătoşii, pentru ce se bat. Dar încearcă de-i întreabă, că nu-s în stare să-ţi spună de ce. Merg ca vitele împinse cu ţăpoiu dinapoi, fără să ştie încotro se duc.

— Nu le plac oamenii de rasă albă şi atât aşteaptă: să le facă rău. Îi cunosc eu demult şi ştiu cât le plăteşte pielea, făcu Le Gonidec. O să vedeţi că într-o bună zi, după ce-or avea o armată bine organizată, o să ne pomenim cu ei în spate.

— Ei aş! răspunse Fauvel, le venim noi de bac, n-avea grijă, cum le-am venit şi nemţilor care sunt ceva mai grozavi ca ei. Ăia soldaţi, nu ca ăştia…

— Uiţi, măi camarade, că „galbenii" sunt cât nisipul mării. Pot pune pe picior de război o sută de milioane de oameni. Cum să te lupţi cu atâta norod?

— Eu nu prea cred în gogoşile astea. De când ni se tot împuiază urechile cu „pericolul galben", şi cu toate astea chinezii n-au ajuns niciodată până la Paris.

— Poate că au să mai vină, nu se ştie.

— Ehehei, până atunci o să fim demult în lumea drepţilor…

Cap. 221 – Spaimă trecătoare

Comandantul Dartois, care expediase pe cei trei prizonieri pe bordul vasului-amiral, dădea ordine în dreapta şi-n stânga. Oamenii se pregăteau să ridice ancora lucrând cu o veselie uşor de înţeles. Alergau de colo până colo râzând şi glumind.

Pe submarinul englez, ancorat la o mică depărtare, domnea aceeaşi veselie. Marinarii se porneau iar să se ia la întrecere în luptă dreaptă şi cinstită.

— I-ascultaţi, măi băieţi, voi credeţi că meciul va începe după ce vom ieşi la larg sau încă de aici? întrebă Fauvel.

— Nici eu nu ştiu, răspunse Le Gonidec.

— Călătoria pe râu nu se ia în seamă, fu de părere Martinvast.

— Nu se ştie, făcu Fauvel.

— Liniştiţi-vă, zise zâmbind comandantul care-i auzise, meciul va începe de-abia după ce vom ieşi la largul mării, acolo de unde l-am întrerupt.

— Mai bine, pe aici e apa plină de sfărâmături de vase şi ne-am putea izbi de ceva dând viteză prea mare.

— Ba eu zic că tocmai aici s-ar putea vedea îndemânarea şi dibăcia timonierilor. Asta mi-ar aduce aminte de regatele de pe canalul Mânecii. Îţi trebuia, dragă, o iscusinţă grozavă.

— Aşa e, zise Le Gonidec. Într-un an am luat şi eu parte pe un vapor de curse la regatele de la Arcachon; drept să vă spun, nu e lucru uşor. Un vapor de curse e mai greu de condus, decât o goeletă sau un bric şi trebuie să fii cu mare băgare de seamă la cârmă.

— Mar ales când te iei la întrecere cu englezii.

— Da, dar la cursa asta de vă spusei cu, tot noi am ieşit biruitori.

— Să sperăm că aşa o să fie şi cu „Victorious”.

— Eu vă spun curat că nu mi-e frică defel. Am cam tras cu ochiul la felul lor de a manevra şi mi-am dat seama că nu sunt destui de dibaci. Nu ştiu să-şi regleze viteza. Mai ales când e hulă pe mare, bat apa-n piuă – cum s-ar zice.

— Aşa e, îşi iuţesc mersul când nu trebuie, dar când e marea liniştită, ne-o iau înainte întotdeauna.

— Ei şi tu! Întotdeauna, e cam mult. Când eram pe Pacific şi era marea calmă, de-abia se puteau ţine alături de noi. În sfârşit vom vedea.

Se auzi un fluierat.

— Pornim, băieţi! strigă Forgues.

— Cred că de data asta n-au să ne mai trimită după treburile lor, zise Fauvel.

— Zi, Doamne fereşte. Uite colo o luntre care se îndreaptă spre noi; te pomeneşti ca vine iar cu vreun ordin, făcu Martinvast.

— Taci, măi cobeo! se răsti Le Gonidec la el.

Luntrea se apropia; în ea se afla un ofiţer din marina engleză.

— Hait! uite-l că se urcă pe punte, zise Martinvast.

Marinarii stăteau tăcuţi, întrebându-se cu îngrijorare ce-o să mai vină. Ofiţerul vorbi ceva cu comandantul, apoi plecă.

— Măi, să ştiţi că e ceva la mijloc, mormăi Le Gonidec.

— Aşa mi se pare şi mie, răspunse Fauvel.

— Nu cumva s-o fi început iar lupta? murmură Forgues.

Din fericire, se speriaseră degeaba. Ofiţerul venise ca să spună comandantului să se ferească de minele plutitoare care fuseseră semnalate la câteva mile de la îmbucătura râului. Comandantul însemnă cu puncte negre pe hartă locurile primejdioase, apoi dădu semnalul de plecare.

— Călătorii pentru Franţa! Poftiţi în vagoane, domnilor! strigă Fauvel glumind.

— Nu te pripi aşa, camarade. Deocamdată e vorba să ajungem la Singapore, răspunse Forgues.

— O să ajungem, n-avea grijă.

— Aşa nădăjduiesc, dar nu uita că marea Chinei e cu toane şi dai uneori de dracu' cu ea.

— N-o să fie mai rău decât pe Pacific.

— O să vedem noi.

Cap. 222 – Printre mine

Submarinul înainta încet, urmat de „Victorious". Cei doi concurenţi îşi arboraseră fiecare steagul în culorile naţionale. Pe bordul submarinului francez, marinarii cântau „Marseillaise", Englezii răcneau cu glasuri răguşite „God save the King". Când cele două submarine trecură pe lângă vasul comandantului de escadră, fură salutate cu zece lovituri de tun, iar cei de pe vas le răspunseră fluturând de trei ori, adică ridicând şi coborând steagul lor.

După ce lăsară în urmă rândul de crucişătoare aliniate pe râul Hoang-Pou, îşi măriră viteza.

— Ce plăcere să te vezi iar pe drum! Parcă învii, nu alta, zise Forgues.

— Ba parcă şi mai mare plăcere îmi face, răspunse Martinvast, să nu mai văd pe nemernicul ăla de „Holera" care ne făcea la fiecare pas câte una boacănă.

— Dumnezeu să-l ierte că şi-a plătit păcatele!

— Mare pagubă!

— Dacă ştia ce-l aşteaptă, nu mai pleca el din Europa, fiţi pe pace. Să te duci la mii şi mii de kilometri ca să mori spânzurat în ţară străină şi să putrezeşti în fundul apei, nu e puţin lucru.

— Lasă că mai curând sau mai târziu tot în spânzurătoare îşi sfârşea viaţa. Oameni ca el nu mor niciodată de moarte bună. Dar, fiindcă veni vorba: cine o să ne supravegheze acum?

— Păi cine altul dacă nu chiar concurentul nostru? La cea mai mică abatere vor face un raport şi la sosire vor depune o reclamaţie.

Să sperăm că n-are să fie nevoie.

— Să dea Dumnezeu. Oricum noi să deschidem bine ochii.

— Uite la ce mă gândeam eu acum, începu iar Le Gonidec, Submarinul englez are pe bord un om în plus, adică pe supraveghetorul francez, deci, o greutate de cel puţin şaizeci de kilograme mai mult ca noi.

— Mare lucru! Ce însemnătate poate să aibă şaizeci de kilograme pentru un vas ca al nostru! Pentru unui mai mic, nu zic, dar pentru ăsta…

Trecuseră de locul unde se aflau sfărâmăturile sampanului cufundat de crucişătoare. Râul se îngusta. Helicele submarinului aduceau la suprafaţă un noroi gălbui. Mii de ţânţari zburau zbârnâind în aer.

— Ar trebui să avem ceva ca să ne apărăm de jivinele astea, zise Fauvel, ia uitaţi-vă cum mi s-a umflat mâna. Sunt mici ele, dar pişcă al dracului.

— Bine zici, încuviinţă Forgues a cărui faţă se umflase la repezeală.

— Păi bine o să ne meargă dacă o mai ţine aşa!

De ce înaintau, ţânţarii deveneau tot mai numeroşi. De unde până atunci zburau în grupuri, acum formau ca un nor galben care întuneca simţitor lumina soarelui. Marinarii trebuiră să-şi pună mănuşi şi să-şi acopere faţa cu brâurile lor de lână. Zumzetul ţânţarilor devenise atât de puternic încât părea asemenea zgomotului făcut de helicea unui aeroplan.

Forgues aprinse o faclă pe care o plimba de colo până colo, dar în locul ţânţarilor arşi de flacăra năvăleau alţii, parcă şi mai mulţi.

— Dar de unde or fi ieşind atâtea lighioane? strigă înfuriat Fauvel. De ce înaintăm, de ce se înmulţesc. Parc-am avea o perdea înaintea ochilor. Numai de n-ar nimeri timonierul în vreo sfărâmătură de vas.

Atât ne-ar mai trebui!

— Cu iuţeala cu care mergem, n-ar fi cine ştie ce lucru grav.

— Se poate, dar o izbitură cât de uşoară, pentru un vas ca al nostru, tot ar fi ceva: ar putea dăuna niturilor.

— Ei şi? Am înlocui niturile şi atâta tot.

— Uşor de zis, dar dacă se întâmplă fără să băgăm de seamă?

— Să nu vorbeşti într-un ceas rău! Eu cred că au să fie toate bune şi n-o să ni se întâmple nimic. Uite că gângăniile astea au început să ne slăbească. Trebuie să ne scăpăm odată de ele, că doar n-o să se ţină de noi până la sfârşitul pământului.

Norul de ţânţari se subţia, într-adevăr. Începuse să se zărească încetul cu încetul cerul şi în curând norul pieri cu totul.

— Era şi timpul! făcu Le Gonidec. Afurisite lighioane! Să sperăm că n-o să le mai întâlnim în cale. Ia uitaţi-vă în ce hal ne-au adus!

Deodată se auzi o comandă:

— „Bara la dreapta!”

Comandantul fusese acela care dăduse ordinul. Zărise prin ochean ceva negru plutind pe apa râului. Submarinul se abătu din drumul pe care-l urma şi se apropie la vreo câţiva metri de mal. Submarinul englez făcu aceeaşi manevra.

— Mogâldeaţa aceea neagră care atrăsese băgarea de seamă a comandantului, creştea din ce în ce. Era o mină enormă care, împiedicată de vreo epavă (sfărâmătură de vas) rămăsese pe loc în mijlocul apei. Trecură pe lângă ea, dar după ce se îndepărtară, întâlniră alta, apoi iar alta şi, ca să nu se ciocnească de ele, marinarii trebuiră să manevreze cu mare băgare de seamă.

— Dacă plecam pe înnoptate, zise Forgues, ne duceam la o moarte sigură.

— Nici vorbă că săream în aer, murmură Le Gonidec. Dar parcă astea n-ar fi mine plutitoare, ci din cele fixe, şi sunt puse drept în calea vapoarelor – după cum văd. Ştiţi că e cam primejdios drumul, băieţi? Chinezii ăştia nu sunt atât de proşti pe cât par şi-şi organizează apărarea navală ca şi europenii.

— Te cred! Sunt destui pe aici care să le dea sfaturi, bombăni Martinvast.

— Lasă că îi ştim şi noi.

Submarinele înaintau tot pe lângă mal. Minele deveneau din ce în ce mai numeroase şi timonierii trebuiră să manevreze cu mare îndemânare ca să nu se izbească de ele.

— Măi băieţi, aici e mai rău ca pe Mâneca în vremea războiului. De unde or fi luat chinezii atâtea mine?

— Pregăteau ei demult o lovitură şi şi-au făcut provizii, din timp, răspunse Forgues.

Cap. 223 – Un zgomot îngrijorător

Cu puţin înainte de a ieşi la largul mării, submarinele se văzură împiedicate de a-şi urma călătoria de un baraj format din sampane şi caiace legate unele de altele. Trebuiră să oprească.

— Nu prea pare trainic barajul lor, zise Le Gonidec. Se poate distruge foarte uşor tăindu-le odgoanele.

— Ba nici să nu vă gândiţi, le răspunse comandantul care îi auzise. Probabil că sub vasele astea sunt ascunse mine care ar exploda la cea mai mică atingere. Staţi că o să vedem acum.

Dădu ordin ca submarinul să se apropie de cel englez şi se sfătui cu ofiţerii lui. Pesemne că se înţeleseră asupra celor ce erau de făcut căci marinarii submarinelor primiră ordin să dea înapoi, să se oprească la două sute de metri de baraj şi să pregătească mitralierele.

O grindină de gloanţe se abătu peste vasele de baraj şi urmă o detunătură grozavă.

— Dacă încercam să le distrugem pe altă cale, zise comandantul, săream cu toţii în aer.

Focul continuă vreun sfert de ceas. Alte două mine explodară şi se făcu un gol între vase care era destul de mare ca să poată lăsa trecerea liberă submarinelor.

— Putem zice că am scăpat ca prin urechile acului, zise Forgues. Potriviseră, nemernicii, bine lucrurile. Cred, însă, că de-acum încolo am scăpat.

— Nu se ştie, făcu Le Gonidec dând posomorât din cap.

— Ba eu cred că da; ia uite colo, se şi zăreşte marea.

Aşa şi era. O întindere nesfârşită albastră, sclipea în bătaia soarelui.

— Iată-ne în sfârşit liberi! exclamă Fauvel. Acum să pornim iar la

plimbare.

— O plimbare care poate să ne mai dea de furcă, mormăi Martinvast.

— Oricum o fi, tot mai plăcută decât aceea pe care am făcut-o pe râul ăsta afurisit. Şi-apoi, eu nu mă gândesc niciodată la ce o să vină. De ce să-mi fac inimă rea mai dinainte şi să-mi cobesc eu singur a rău?

— Ai dreptate, băiete, încuviinţă Le Gonidec, viaţa are şi aşa destule necazuri. Trebuie să te bucuri de clipa de faţă şi să nu te tot gândeşti la ce te aşteaptă.

Valurile săltau submarinele fără întrerupere. Ajunseră la îmbucătura râului.

— Ciudat, făcu Fauvel, parcă mi-ar fi greaţă.

— Nu cumva vei fi având rău de mare? îl întrebă Le Gonidec râzând.

— Nu chiar, dar nu mi-e defel bine.

— Un marinar care să aibă rău de mare are haz, zău aşa.

— Aşa mi se întâmplă de câte ori stau prea mult timp pe uscat. Un ceas, două, apoi îmi trece. De altfel, nu sunt singurul. Uite colo doi camarazi care stau aplecaţi peste parapet ca să dea – cum zicem noi – mâncare peştilor. Statul ăsta pe loc o vreme mai îndelungată, ne-a dezvăţat de hulă şi de tangaj.

Submarinele săltau mereu pe apă şi valurile măturau puntea. Marinarii fură nevoiţi să se coboare în submarin; pe punte nu mai rămaseră decât cei trebuincioşi la manevrarea vasului. Comandantul dădu ordin timonierului să îndrepte vasul spre un crucişător englez care se afla în apropiere. „Victorious” îl urmă. Când cele două submarine ajunseră lângă vasul de război, comandantul Dartois, împreună cu cel englez urcară pe bordul crucişătorului unde rămaseră vreo jumătate de ceas. Când se înapoiară, vasul de război înălţă steagul englez şi francez în cinstea celor două submarine.

Se dădu semnalul de plecare. Motoarele lucrau din răsputeri şi cei doi rechini de oţel spintecau cu repeziciune talazurile.

— De data asta nu mai e de glumit; trebuie să zorim, pe cât putem zise Forgues. Uite-l pe englez că slăbeşte din puteri. O să i-o luăm cu siguranţă înainte.

Submarinul francez îl întrecuse demult.

— Ia te uită cum se mai trudesc să ne ajungă, făcu Le Gonidec voios, dar degeaba. Orice-ar face, e zadarnic, nu o duc ei la hulă. Dar-ar Dumnezeu să ţină hula asta cât mai mult.

— Bine zici, i-am lăsat cu mult în urmă. Acum or fi la vreo trei sute de metri după noi. Dacă o merge tot aşa, vom ajunge cu o zi înaintea lor la Singapore.

— Ei şi tu, prea o iei repede… Tu nu vezi, mă, că joacă-n loc?

— Ţi se pare numai.

Pe timpul celor şase ore de navigare la suprafaţă, submarinul englez rămase cu aproape două mile în urmă.

— Vorba e acum să nu ne lăsăm ajunşi, zise Forgues.

Comandantul dădu un ordin.

— „Deschideţi balasturile!”

Se auzi un scârţâit, apoi apa clipocind în balasturi. Submarinul se lăsă încetul cu încetul în apă, apoi îşi reluă echilibrul la cincisprezece metri de la suprafaţă.

— S-ar zice că stăm bine până acum, fu de părere Fauvel.

— Da, dar nu se ştie cât o ţine, tot aşa răspunse Forgues.

— De ce să nu ţină? Motoarele electrice sunt de obicei bune şi nu dau loc la o pană.

— Plăteşte cinci franci amendă, Fauvel, strigă Le Gonidec.

— Bine zici, răspunse Fauvel râzând. Am spus un cuvânt interzis pe bord. Uite banii. Apoi, după ce se scotoci prin buzunare, scoase o piesă de cinci franci pe care i-o întinse lui Le Gonidec zicând: Bag-o şi pe asta în puşculiţă. Trebuie să se fi adunat până acum o sumă bunicică.

Ne aducem aminte că dacă scăpa cineva cuvântul naufragiu, împotmolire, pană la motor, etc. trebuia să plătească o amendă.

Martinvast nu se mişca de lângă microfon. Ascultă cu încordare dacă nu cumva se aude zgomotul elicelor submarinului englez. Din când în când îi informa pe camarazi.

— Ei, ei, uite-l că se apropie şi încă foarte repede, zise el deodată.

— Zău? întrebă Forgues.

— Ascultă şi tu.

Forgues luă receptorul microfonului şi, rămase câtva timp în

ascultare.

— Aşa e, dar de ce-o fi făcând atâta gălăgie concurentul nostru?

Le Gonidec ascultă şi el.

— Ai dreptate, parc-ar fi altceva.

Comandantul, înştiinţat de marinari, veni şi el s-asculte.

— Dragii mei... Ăsta nu e zgomot de elice, sunt aproape sigur, le zise el după câteva momente.

— Îmi pare bine, mă speriasem că e englezul care ne ajunge din urmă, esclamă Forgues.

În curând zgomotul deveni asurzitor.

— Vaporul acesta, pare să aibă acelaşi drum cu noi, ar fi mai prudent să ne schimbăm direcţia, fu de părere comandantul, apoi strigă prin cornetul acustic: „Bara la dreapta şi fără întârziere!"

Submarinul coti cu repeziciune. Era şi timpul căci se auzi un vuiet grozav.

— Niţel să mai fi zăbovit şi trecea vaporul peste noi, zise Le Gonidec.

— Numai de nu s-ar fi întâmplat ceva concurentului nostru.

— Se va fi ferit şi el ca şi noi.

Comandantul dădu ordin ca submarinul să-şi reia direcţia deoarece nu voia să piardă nicio secundă. Locotenenţii săi urmăreau împreună cu el fiecare mişcare a compasului.

Adevărata pricepere a unui marinar se dovedeşte mai ales în urmărirea direcţiei ca să nu se abată din calea hotărâtă, zigzagurile şi cotiturile nu sunt îngăduite decât vaselor cu pânze care plutesc uneori în voia vântului. Vapoarele cu motor însă, trebuie să înainteze în linie dreaptă, întocmai ca o săgeată şi să caute să scurteze drumul cât mai cu putinţă. Ştiut e că pe mare, există drumuri hotărâte urmate de vapoare. Dacă ar fi altfel, ciocnirile ar fi mai dese.

Comandantul Dartois era ceea ce se cheamă un bun conducător. Îşi cunoştea pe de rost harta sa marină şi era la curent cu toate schimbările făcute de serviciul hidrografic. Ştia că aici trebuia să ocolească o stâncă, că dincolo un curent prea repede putea fi foarte primejdios. De altfel, navigase adesea pe marea Chinei şi o cunoştea destul de bine.

Când ieşiră la suprafaţă adică după şase ore de navigare în apă,

marinarii fură foarte miraţi că nu-şi zăresc concurentul.

Să se fi dus la fund sau va fi avut vreo pană la motor? Comandantul puse pe telegrafist să expedieze o radiogramă dar nu primi niciun răspuns. Acum ce să facă? Să se întoarcă din drum şi să pornească în căutarea submarinului? Se sfătui cu locotenenţii săi. Nici ei nu ştiau ce e de făcut. Mai trimiseră încă o radiogramă, dar şi aceasta rămase fără răspuns.

— Mă tem că s-a întâmplat o nenorocire, zise comandantul Dartois.

— Aşa cred şi eu, răspunse locotenentul Du Bourdieu.

Cap. 224 – Clipe de îngrijorare

Situaţia era destul de neplăcută. Să-şi urmeze drumul fără să ştie ce s-a întâmplat cu submarinul englez, era imposibil. Se hotărâră, deci, să pornească în căutarea lui. Dacă nu le va fi cu putinţă să dea de el, vor căuta să ajungă cât mai repede la Singapore pentru a da de veste autorităţilor maritime. Meciul ar fi, deci, terminat. Nu va fi niciun învingător şi submarinul se va putea înapoia în Franţa.

— Uite o încurcătură la care nimeni nu s-ar fi aşteptat, zise Le Gonidec. Ce s-o fi întâmplat, băieţi, concurentului nostru?

— Nu m-aş mira, răspunse Forgues, să fi fost spintecat de vaporul pe care l-am întâlnit şi de care am putut să ne ferim la timp.

— N-aş crede. Comandantul englez nu e un începător şi e deprins cu astfel de lucruri. Şi apoi, avea un microfon pe bord.

— Atunci se va fi izbit de o sfărâmătură de vas sau de vreo stâncă.

— De o sfărâmătură de vas, poate, dar de o stâncă nu se poate. La ce-ar mai folosi atunci hărţile marine?

— Eu cred, fu de părere Martinvast, că vor fi avut o avarie şi că balasturile lor nu mai funcţionează.

— Săracii de ei!

— Adevărat! Dacă se vor fi înecat aşa, deodată, n-au avut de suferit, dar ar fi grozav să se fi pomenit îngropaţi de vii în sicriul lor de oţel.

— Taci, că mă cutremur numai când mă gândesc! Îmi aduc şi-acum aminte de catastrofa lui „Farfadet”. Ce grozăvie a fost, măi băieţi, nici nu se poate spune.

— Dacă mi s-ar întâmpla mie aşa ceva, zise Martinvast, n-aş mai aştepta să simt cum mă înăbuş; mi-aş zbura la moment creierii.

— Nu mai vorbi aşa, băiete, omul cât respiră, trage nădejde. Dovada e că la începutul călătoriei noastre când era să ne înăbuşim cu toţii, nu ţi-ai zburat nici atunci creierii.

Martinvast nu-i răspunse.

Comandantul mai făcu o încercare şi puse să se dea iar o radiogramă. De astă dată primi următorul răspuns:

„Fiţi fără grijă, suntem toţi sănătoşi. Nu v-am putut răspunde până acum deoarece T.F.F.-ul nostru nu mai funcţiona”.

— Dragii mei, zise comandantul marinarilor, ne-am speriat degeaba. Concurentul nostru îşi urmează cafea. A avut numai o avarie la aparatul de telegrafie fără fir.

— E cu mult în urma noastră? întrebă Le Gonidec.

— Nu ştiu, mă duc să mă informez.

Le trimise o nouă radiogramă. Răspunsul îi ului pe toţi.

— La asta nu m-aşteptam, zise comandantul mirat. Ne-au şi ajuns. Atunci trebuie să fi mers cu o viteză nebună.

— Au să ne întreacă, strigă Martinvast.

— Da, căci după câte am aflat, sunt cu patru mile înaintea noastră.

— Patru mile? E cu neputinţă.

— Ba da, căci după poziţia pe care ne-o arată, aşa trebuie să fie.

— Atunci trebuie să fi mers ca nişte nebuni.

— În apă, merg mai repede decât noi, şi-apoi, am pierdut un sfert de ceas ca să-i căutăm.

— Şi au profitat de bunătatea noastră, ceea ce nu e drept, zise Le Gonidec.

— Lasă că tot noi o să le-o luăm înainte, n-aveţi grijă. Şi chiar dacă vor ajunge înaintea noastră la Singapore sunt sigur că noi vom fi clasaţi întâi la sfârşitul călătoriei.

Apoi comandantul dădu ordin să se mărească viteza.

Cap. 225 – În mijlocul rechinilor

De-abia când fu să se lase afund, zăriră submarinul englez care pierduse mult din timpul câştigat căci acum se afla numai le vreo cinci sute de metri de ei.

— Ahaha, făcu Le Gonidec, uite că i-am ajuns. Nu prea le-a folosit graba, după cum văd.

— De-acum încolo n-o să ne mai întreacă, ascultaţi ce vă spun, zise Forgues.

Submarinul englez, care era, după cum v-am mai spus, superior în apă, devenea inferior celui francez de îndată ce ieşea la suprafaţă. Marea era tot agitată şi înainta cu greu. Le Gonidec şi Milo, rezemaţi de parapet, priveau valurile care se spărgeau cu zgomot de vas.

— Ia te uită colo, şefule, ce vase ciudate, zise deodată băiatul.

— Da, sunt nişte catamarane.

— Ce? Cum ai spus?

— Nişte catamarane.

— O să caut să ţin minte numele vaselor astea. Ai zice că e unul singur şi când colo sunt două lipite unul de altul.

— Nu, e numai unul singur, dar ceea ce crezi tu că e tot vas, nu e decât o contra greutate care le menţine echilibrul. Aceste vase, în loc să-şi ducă lestul sub tălpoaie îl poartă alături. Uite, în clipa asta vântul apleacă pânza atât de tare încât ai crede că o să atingă apa, dar cumpăna aceea mare care se află pe dreapta, ţine echilibrul vasului.

— Astea sunt corăbii de pescari?

— Da, şi oamenii din corabie sunt foarte îndrăzneţi căci nu se sfiesc să se depărteze la mai bine de douăzeci de mile de coastă.

— Sunt vase de-ale chinezilor?

— Nu, coreene. Chinezii sunt mai fricoşi şi n-au curajul să pornească atât de departe pe vase atât de şubrede.

— Dar sunt o grămadă.

— Da, de obicei pornesc mai mulţi deodată ca să poată să-şi dea ajutor unul altuia la nevoie.

Cei de pe catamaranele care brăzdau marea, văzuseră şi ei submarinul şi se trudeau să-l ajungă, dar vântul le era potrivnic şi-i făcea să cotească mereu când la dreapta, când la stânga, aşa că

pierdeau vremea fără folos.

În curând nu se mai zăriră şi atenţia lui Milo fu atrasă de un alt tablou. Sute de rechini urmăreau submarinul şi se vedea lămurit pântecele alb sclipind la soare când se răsuceau ca să înghită vreun peşte sau altceva.

Se ştie că rechinul e de o lăcomie nemaipomenită, şi când urmăreşte vreun vas, înghite tot ce-i iese în cale sau cade de pe bord: bucăţi de lemn, coji de zarzavat sau fructe, chiar şi cărbuni.

— Brr, nu i-ar prea merge bine cuiva dacă ar cădea din întâmplare de pe punte prin locurile acestea, făcu Milo înfiorându-se.

— Cred şi eu. L-ar înghiţi la repezeală.

În clipa aceea un rechin făcu o săritură grozavă şi ajunse aproape până la puntea submarinului.

— Dar turbate mai sunt şi dihăniile astea, zise băiatul. Acu' te pomeneşti cu ele pe punte.

— Nu pot trece peste parapet, altminteri te-ai pomeni – cum zici tu – cu ele pe punte.

— Nu e aşa că numai în apă sunt primejdioşi?

— Ba nu, dragul meu. Chiar şi pe uscat sunt grozavi. Numai cu o izbitură de coadă îţi zdrobesc oasele la repezeală. Îmi aduc aminte că pe când mă aflam o dată pe „Albatros" şi pluteam fără grijă pe întinderea nesfârşită a mării, marinarii prinseseră un rechin. Îl legaseră pe punte crezându-l mort. Dar deodată rechinul, cu o mişcare bruscă izbi cu coada pe un marinar şi-i zdrobi amândouă picioarele. A fost nevoie de vreo treizeci de lovituri de căngi date zdravăn de marinari ca să poată ucide rechinul. Fiindcă trebuie să ştii, dragul meu, că rechinul şi caracatiţa pot fi ucise mai greu decât orice altă vietate de pe lume.

— Caracatiţa? Tare sunt scârboase. Dar ia spune-mi, şefule, e adevărat că există caracatiţe atât de mari încât pot să răstoarne un vapor?

— Nu, băiete, astea sunt palavre, dar există într-adevăr caracatiţe destul de mari. Eu, de pildă, am văzut în marea Antilelor una de vreo cinci metri. Plutea pe apă ca un pachet de bulendre şi nimănui nu-i trecea prin minte că ar fi ceva primejdios. Noi eram pe o balenieră şi ne înapoiam spre casă. Deodată caracatiţa s-a destins ca împinsă de un

resort şi s-a apucat cu braţele, mai bine zis tentaculele ei, de marginea vasului în care ne aflam. Drept să-ţi spun că am văzut moartea cu ochii. Noroc că unul din noi avea o secure; a putut reteza la vreme tentaculele dihăniei. De-abia după ce a rămas caracatiţa fără braţe, am putut scăpa de ea.

— Trebuie să fie grozav să te pomeneşti în luptă cu astfel de dihănii.

— Tocmai plăcut nu e, crede-mă…

Cap. 226 – O povestire cu o caracatiţă

Milo şi cu Le Gonidec coborâră în submarin. Le Gonidec deschise cu băgare de seamă o lădiţă în care îşi ţinea ce avea el mai de preţ, scoase din ea o carte cu scoarţele verzi şi i-o întinse lui Milo.

— Uite, băiete, citeşte cartea asta. E scrisă de Victor Hugo şi se numeşte „Scormonitorii mărilor”; vei găsi în ea o povestire despre lupta unui om cu o caracatiţă. Ţi-o împrumut cu condiţia să iei bine seama cum umbli cu ea, fiindcă ţin la cartea asta ca la ochii mei din cap.

— Să n-ai nicio grijă, şefule, ştiu eu cum să umblu cu cărţi, îl linişti băiatul.

Le Gonidec zâmbi, răsfoi cu degetele lui butucănoase paginile şi începu să citească: „Văzu la nivelul apei, la îndemâna lui, o crăpătură orizontală în stâncă. Vârî pumnul înăuntru cât putu mai adânc şi s-apucă să pipăie în gaura aceea întunecoasă. Deodată se simţi apucat de braţ. Fu cuprins de o spaimă grozavă. Ceva subţire lătăreţ, rece, alunecos şi viu se încolăcise de braţul lui şi i se urca spre piept. Era asemenea unei strângeri de curea şi sfredelitoare ca un burghiu. În mai puţin de o clipită, nu se ştie ce spirală i se încolăcise pe braţ, până la cot, apoi ajunsese la umăr.

Gilliatt se trase îndărăt, dar de-abia putu face mişcarea. Era ca ţintuit. Cu mâna stângă apucă cuţitul pe care-l ţinea între dinţi, se înţepeni de stâncă şi făcu o sforţare deznădăjduită ca să-şi tragă braţul din crăpătură. Dar nu reuşi să slăbească cât de puţin legătura nevăzută care îi strânse şi mai tare braţul. Era mlădioasă ca pielea, tare ca oţelul, rece ca noaptea. Din crăpătura stâncii se ivi altă

cureluşă, subţire şi ascuţită; se prelinse pe spinarea şi pieptul lui, se lipi de piele şi se încolăci peste tot trupul”. Oh, săracul! strigă Milo înfiorat.

Şi Le Gonidec urmă:

„În acelaşi timp o durere grozavă, care nu se asemăna cu niciuna de până atunci, umfla muşchii lui Gilliatt. I se părea că buze nenumărate i se lipiseră de piele şi căutau să sugă tot sângele din el. Apoi deodată, o grămadă vâscoasă, rotundă şi lătăreaţă se ivi de sub crăpătura stâncii. Era mijlocul de la care porneau curelele ca dintr-un sâmbure. Alte trei tentacule rămăseseră înfipte în stâncă. În mijlocul acestui sâmbure de carne se aflau doi ochi care se uitau la Gilliatt. Gilliatt îşi dădu seama că avea în faţa lui o caracatiţă”.

În clipa aceea se auzi un fluierat. Era un ordin de-al comandantului ca submarinul să fie lăsat în apă. Le Gonidec închise repede cartea şi-i zise lui Milo:

— O să ţi-o dau niţel mai târziu, apoi se duse să ia parte la manevră.

După ce submarinul fu la cincisprezece metri adâncime şi liniştea se restabili pe bord, Milo, emoţionat şi acum de cele ce-i citise Le Gonidec, se duse la el şi-i zise:

— Dragă şefule, te rog din suflet să-mi citeşti mai departe din cartea aceea. Sunt foarte nerăbdător să aflu ce s-a mai întâmplat cu Gilliatt şi dacă a putut să scape din strânsoarea caracatiţei. Aşa că nu l-a omorât? Prea ar fi lucru trist… Eu cred că tot el a ucis caracatiţa, nu ea pe el – nu-i aşa?

Le Gonidec luă cartea zâmbind, şi după ce găsi pagina, urmă:

„Gilliatt ţinea mereu cuţitul în mână, tentaculele îi sugeau înainte sângele. Deodată, lighioana îşi desprinse şi al şaselea tentacul de stâncă şi aruncându-l asupra lui, căută să-i cuprindă şi braţul celălalt, întinzând în acelaşi timp, capul. O clipă să mai fi trecut şi gura ei s-ar fi lipit de pieptul lui Gilliatt, care cu amândouă braţele legate, ar fi fost omorât cu siguranţă. Dar el veghea. Se feri, şi în clipa când caracatiţa se pregătea să-l muşte, repezi cuţitul asupra ei. Urmară două smucituri puternice, ca două străfulgerări: a dihaniei şi a lui Gilliatt. Gilliatt înfipse vârful cuţitului în carnea vâscoasă şi lătăreaţă, apoi cu o mişcare asemenea unei sfârleze, reteză capul caracatiţei care

îşi descolăci într-o clipită tentaculele şi căzu jos moartă”.

— Ce bine-mi pare! strigă Milo, care ascultase ţinându-şi răsuflarea. Mi-era frică să nu-l ucidă ea pe săracul domn Gilliatt. Ce curaj pe el... nu şi-a pierdut defel capul. Oare asta să se fi întâmplat cu adevărat, nene Le Gonidec?

— Nu ştiu nici eu, drăguţule. Poate că e numai o poveste închipuită de scriitor. Dar e foarte bine descrisă, nu-i aşa?

— Parc-ar fi ceva trăit. Şi de cine zici că a fost scrisă?

— De Victor Hugo.

— Am văzut numele ăsta pe o placă a unei străzi din Havre.

— În toate oraşele se află o stradă cu numele ăsta. La noi, în Franţa, când cineva s-a făcut celebru, fie prin scrierile lui, fie prin cine ştie ce faptă mare, nu e dat uitării.

— Şi domnul ăsta, a murit?

— Da, băiatule, în 1885, la vârsta de peste optzeci de ani. Ce mai om! Ne putem făli cu el.

— Scria mai bine decât Jules Verne?

— Nu ştiu, eu nu prea am multă carte şi nu pot judeca astfel de lucruri.

— Ce frumos e să poţi scrie întâmplări care par să fie adevărate.

— Păi ăsta e talentul scriitorului. Şi Victor Hugo cunoştea bine marea, de asta sunt sigur, fiindcă n-am găsit nicăieri în cartea lui vreo greşeală. N-aş putea spune acelaşi lucru despre alţi scriitori care cred că e cine ştie ce de capul lor şi care scriu despre mare fără să se priceapă. Uite, acum un an, un camarad din Havre mi-a împrumutat o carte în care era vorba de o călătorie pe apă în Australia. De când sunt n-am citit o prostie ca asta. Era plină de greşeli şi descrieri caraghioase. Pentru că, vezi tu, băiete, ca să scrii lucruri de astea, trebuie să le fi văzut cu ochii tăi. Altminteri e ca şi când m-aş apuca eu să vorbesc despre matematici.

Cap. 227 - Milo citeşte şi se instruieşte

Din ziua aceea, Milo se apucă să citească „Scormonitorii mărilor” cu o adevărată patimă.

— Până unde ai ajuns? îl întrebă întru zi Le Gonidec văzându-l cu

ochii plini de lacrimi.

— Gilliatt a murit, îi răspunse băiatul.

— Ştiu, s-a înecat, săracul de el. A fost un om fără noroc. Când a văzut că nu mai are ce să spere, s-a aruncat în mare. Lucruri de astea se întâmplă şi în viaţa de toate zilele. Aşa e pe lume… Băiatul ăla era prea bun la suflet. Era însă un vajnic marinar şi n-am întâlnit în viaţa mea mulţi care să fi făcut ce-a făcut el. Se pricepea de minune să conducă o corabie cu pânze.

— Eu cred că omul ăsta trebuie să fi trăit cu adevărat.

— Tot ce se poate, răspunse Le Gonidec încuind cartea în lădiţă.

Lectura acestei cărţi trezise gustul cititului în sufletul lui Milo şi el îşi pusese în gând ca la înapoierea în Havre să citească în fiecare seară câte o povestire frumoasă. Totuşi, Le Gonidec crezu de datoria sa să-i atragă băgarea de seamă asupra unor anumite cărţi al căror citit i-ar fi dăunător.

— Uite ce e, băiatule, nu trebuie să citeşti, numai ce-ţi place, ci şi pentru a învăţa. O carte din care nu te alegi şi cu vreo învăţătură, e fără folos. O să-ţi împrumut eu nişte cărţi care au să-ţi placă, şi au să-ţi folosească. Ar trebui să te duci şi la cursurile de seară. Cunosc eu la Havre pe un institutor foarte cumsecade şi priceput care, după ce şi-a sfârşit orele de clasă, adună seara băieţii la Asociaţia politehnică şi le dă lecţii. Pe când eram copil, am urmat şi eu câtva timp cursurile astea dar, din nenorocire, a trebuit să renunţ la ele. Tata era pescar şi încă de la vârsta de doisprezece ani a trebuit să-i dau ajutor şi să pornesc cu el pe mare. De aceea am rămas un om fără carte şi-mi pare, crede-mă, destul de rău, căci dacă aş fi putut învăţa mai departe, poate că astăzi aş fi căpitan de cursă lungă. Ei, ce să-i faci. Ce-a fost, a fost. Dacă eşti sărac şi trebuie să-ţi câştigi pâinea, eşti silit să munceşti încă din frageda copilărie ca să fii de ajutor părinţilor.

— E greu s-ajungi căpitan de cursă lungă?

— Altă dată nu era aşa de greu. Acum trebuie să ştii o grămadă de lucruri: geometria, algebra, trigonometria, cosmografia şi câte altele…

— E nevoie de atâtea ca să ajungi un bun marinar?

— Sunt marinari şi marinari. Sunt unii care sunt foarte buni marinari numai din practică, alţii, tot atât de buni, însă datorită învăţăturii. Uite, eu n-am carte, am numai practică şi cu toate astea

mă pricep foarte bine să-mi însemn drumul, să socotesc înălţimea soarelui, să iau poziţia exactă pe mare, dar numai din practică, pe când un ofiţer trecut prin şcoli, le descurcă pe toate la repezeală. Ştie să se slujească de logaritme şi la ce-mi trebuie mie un ceas, lui îi ajung numai câteva minute.

— Cu toate astea ai putea îndruma foarte bine un vapor.

— Da, în lungul coastelor sau la cincizeci de mile de ţărm, dar dacă ar trebui să străbat Oceanul Atlantic sau Pacificul, m-aş putea foarte uşor rătăci şi n-aş mai ajunge la portul hotărât.

— Ce crezi dumneata, şefule, aş putea s-ajung şi eu căpitan de cursă lungă?

— Tot ce se poate dragul meu. Dacă vei fi muncitor şi cu tragere de inimă pentru meserie, s-ar putea şi asta. Eşti tânăr, inteligent, dar trebuie să-ţi spun pe şleau că vei avea mult de muncit fiindcă eşti fără carte şi se cere multă învăţătură ca să ajungi ceva. Ei, dar să nu-ţi pierzi curajul. Am văzut eu ucenici de marină care au ajuns căpitani. În zilele noastre, orice om ridicat din popor poate să ajungă în cele mai înalte slujbe, numai minte să aibă.

— Ar putea unul ca mine să ajungă amiral?

— De, asta mai greu, fiindcă, vezi tu, aici se cere să fii şi de neam. Apoi mai e şi protecţia. Dar socot că nu vei fi având pretenţia să ajungi amiral? Nu zic că nu s-ar putea, dar mai anevoie. Ar trebui să vină vreun război mare în care să te distingi, dar să ferească Dumnezeu. Războiul costă prea mult şi n-aduce niciun folos. Se ucid milioane de oameni între ei şi în urmă nu s-alege nimeni cu nimic. Tu mulţumeşte-te să ajungi căpitan de cursă lungă, ţi-ar ajunge şi atât şi o să ai tot dreptul să te mândreşti, fiindcă-ţi va trebui multă muncă şi învăţătură până ce vei obţine diploma.

— O, nu-mi lipseşte mie curajul.

— Cred, băiatule, te-am văzut la treabă şi ştiu să te preţuiesc. Eşti muncitor şi harnic şi-ţi place să înveţi. Îţi mai spun şi ţi-o repet că în ziua de astăzi, în marină, oricine poate ajunge ceva, numai să fie deştept şi să aibă voinţă.

— Era mai greu altădată?

— Da, dragul meu. Înainte vreme numai boierii şi oamenii de neam mare puteau ajunge în fruntea bucatelor. Era destul să aibă avere şi-şi

cumpărau gradul cum ţi-ai cumpărat un sac de cartofi. Erau unii pe care la douăzeci de ani îi vedeai comandanţi de vas şi nu ştiau nici cât un simplu marinar. Progresul a schimbat faţa lucrurilor. Astăzi toţi francezii sunt egali şi titlurile de nobleţe nu mai fac două parale. Numai meritul e ce e.

— Aşa e şi drept.

— Da, căci nu se poate să ţii cu cei bogaţi ca să asupreşti pe sărac. Săracii sunt şi ei tot atât de inteligenţi ca şi bogaţii, uneori chiar mai mult ca ei, dovadă că mulţi oameni mari – de pildă învăţatul doctor Pasteur – se trag din neam de jos. Dar mă luai cu vorba şi uitai să văd ce mai face concurentul nostru. Ne vom ridica în curând la suprafaţă şi trebuie să ştim dacă e pe aproape.

Cap. 228 – Ciclonul

Le Gonidec se îndreptă spre microfon şi stătu multă vreme în ascultare.

— N-aud nimic, zise el. Semn bun.

— Nu se ştie, răspunse Martinvast. Poate că „englezul” ne-a luat-o cu mult înainte şi zgomotul elicelor nu ajunge până la noi.

— Se poate şi asta, dar se mai poate să fi rămas cu mult în urmă.

— Nu prea cred.

— Ba eu zic că tot noi ţinem frânghia de căpătâi.

— Frânghia… auziţi, băieţi? Plăteşte amenda, Le Gonidec, strigară marinarii.

— Aşa e, am uitat că nu trebuie să spun. Na-vă banii şi daţi-mi pace, zise Le Gonidec râzând.

Marinarii nu întrebuinţează niciodată pe bord cuvântul frânghie, zicând că e piază rea. Ei nu spun decât: odgon, cablu, funie, pălimar, lanţ, sârmă, etc. Numai când e vorba de funia clopotului spun frânghie. De aceea, tinerii mei cititori, vă sfătuiesc că, dacă vă duceţi în vacanţă la mare şi staţi de vorbă cu un marinar, nu întrebuinţaţi decât termenii pe care vi i-am arătat mai sus. Vă vor lua drept marinari adevăraţi şi bătrânii „lupi de mare” nu vor râde de voi. Fiecare meserie îşi are felul ei de grai şi nu strică să-l cunoască omul.

Sosise ora să se ridice la suprafaţă. Balasturile fură golite şi

submarinul ieşi la lumină. Era o vreme să nu dai un câine afară – cum s-ar zice – şi vântul sufla cu putere ridicând valuri cât casa care se izbeau cu furie de tăbliile vasului. Numai oamenii însărcinaţi cu manevra rămăseseră la posturile lor; ceilalţi coborâră în interiorul submarinului.

— Afurisită vreme! zise Le Gonidec. Numai de nu ne-am pomeni cu un ciclon.

— Iar ai început cu cobitul! mormăi Martinvast.

— Eu nu cobesc, dar prevăd ce o să se întâmple.

— De unde ştii tu că o să avem un ciclon? Ţi s-a spus poate la institutul meteorologic?

— Nu, dar mi-a spus barometrul. Uite-te şi tu şi o să vezi.

Martinvast se apropie de locul unde era atârnat barometrul vasului, stătu câtva timp cu ochii aţintiţi la el, apoi zise:

— Arată 730.

— Şi atât nu-ţi ajunge? făcu Le Gonidec.

— Păi furtună nu înseamnă numaidecât ciclon.

— Uiţi, pesemne, că ne aflăm în marea Chinei unde cicloanele sunt foarte dese.

— Să zicem că o să avem un ciclon. Oare vasul nostru nu e destul de trainic ca să nu-i pese?

— Se vede, băiete, că nu ştii ce vrea să zică un ciclon, sau un taifun – dacă-ţi place mai bine aşa.

— Da, da, numai tu eşti singurul pe lume care ştie de astea…

— Nu zic că numai eu ştiu, dar poate că le cunosc mai bine decât altul fiindcă am navigat mult prin partea locului şi am şi întâmpinat o dată o furtună atât de grozavă că n-am să uit cât oi trăi. Uite, era cam tot pe vremea asta şi a-nceput ca acum. Vântul sufla dinspre sud-vest şi marea căpătase culoarea asta gălbuie pe care o vedeţi. Mă aflam pe o corabie cu pânze când…

— Cred că v-a dat în gând să strângeţi din pânze, îi tăia vorba râzând Martinvast.

— Ba mai mult decât atât: le coborâsem pe toate.

— Până şi pe aceea de la catarg?

— Da.

— Atunci cum puteaţi înainta?

— Nu mă mai întreba!
— Ei, şi ce s-a întâmplat?
— S-a întâmplat că vântul ne-a smuls catargele.
— Trebuie să fi fost grozav!
— Ţie îţi vine să glumeşti, dar nouă nu ne ardea defel de glume. Ne-am pomenit deodată ridicaţi de nişte valuri grozave, care mai să ne răstoarne corabia; când şi-a recăpătat echilibrul, ne aflam la vreo două mile depărtare de unde ne ajunsese ciclonul.
— Să ştiţi, băieţi, că Le Gonidec nu exagerează defel, zise Forgues. Am văzut şi eu un ciclon şi nu v-aş dori să treceţi prin ce-am trecut eu. Furtuna cea mai grozavă nu e nimic pe lângă un ciclon.
— Atunci e probabil că ne vom lăsa în apă. Comandantul trebuie să fie mai bine informat decât noi de ce ne aşteaptă.
— Mai bine, nu, poate tot atât de bine, răspunse Le Gonidec.
— N-ar strica să-i spunem.
De-abia mântuise vorba şi se auzi ordinul:
— „Deschideţi balasturile!"
Submarinul se lăsă cu anevoie sub apă, dar şi aici era zguduit cu putere şi înainta cu greu atât era de agitată marea. De la suprafaţă se auzea un vuiet grozav ca şi când mii şi mii de fiare sălbatice urlau cu turbare.
— Încep să cred şi eu că Le Gonidec are dreptate, zise Martinvast. Ce gălăgie! N-am pomenit aşa ceva de când sunt. Ne zguduie, frăţioare, de ne scoate sufletul.
Oamenii de-abia îşi puteau ţine echilibrul şi tot ce nu era bine înţepenit cu frânghii, se rostogolea pe jos cu un zgomot asurzitor. Pisica se ghemuise într-o ladă şi miorlăia îngrozită.
Comandantul dădu ordin ca vasul să se lase afund în apă dar hula nu slăbea de fel.
— Eu zic că ar fi mai bine să stăm întinşi pe spate, fu de părere Fauvel şi se lungi pe podea. Ceilalţi făcură la fel afară de Martinvast care voia să facă pe grozavul şi să dovedească celorlalţi că numai el e un adevărat marinar. Dar nu putu rezista multă vreme. O zguduitură puternică îl trânti şi pe el lângă ceilalţi.
— Văzuşi că nu-i de glumă, camarade? îi strigă Le Gonidec.
— Văzui, răspunse ei şi trase o înjurătură grozavă pipăindu-şi

cucuiul din frunte.

— Cât p-aci să te izbeşti de volanul motoarelor şi să-ţi spargi căpăţâna, râse Fauvel.

— Afurisit ciclon… n-am văzut aşa ceva de când sunt…

— Multe vede omul cât trăieşte, zise Le Gonidec. O să-ţi aduci şi tu aminte ce-ai păţit în marea Chinei.

Cap. 229 – Două avarii în acelaşi timp

Furtuna se potoli tot atât de brusc după cum începuse. Oscilaţiile submarinului deveniră tot mai slabe, zguduiturile încetară cu totul.

— Parcă îi mai bine aşa, zise Fauvel. Bine c-a trecut mai repede decât m-aşteptam.

— Ei, mai spuneţi şi-acum că un ciclon nu e cine ştie ce? întrebă Le Gonidec pe camarazii săi.

— Nu ştiu cine o fi fost acela care a născocit cicloanele, dar trebuie să fi fost unul care a vrut să-şi bată joc de marinari, zise Fauvel râzând. Mă întreb cum vapoarele şi corăbiile care nu s-au putut lăsa afund ca noi, au putut scăpa de grozăvia asta. Multe trebuie să se fi înecat.

— Din nenorocire aşa e, răspunse Le Gonidec.

— Dar cu concurentul nostru ce-o fi? O fi avut timp să se pună la adăpost?

— Trebuie să fi făcut şi el ce-am făcut noi. Când e vorba de primejdii de-astea, regulamentul cade de la sine.

Se şi dăduse prin cornetul acustic ordinul de a se ridica vasul la suprafaţă când unul din marinarii care stătea în fundul submarinului strigă:

— Luăm apă, domnule comandant! Aici, la tribord… veniţi de vedeţi.

Marinarii se priviră înspăimântaţi. Se auzea un plescăit uşor care crescu repede. Din pricina unei zguduituri, două nituri se desprinsesem şi apa năvălea prin crăpătură. Până acum nu pătrundea decât ca un fir subţire, dar prin presiunea masei lichide marginea tăbliilor se dezlipea mereu şi dădea loc la o mare primejdie. Se apucară să astupe crăpătura cu fitil şi smoală dar ştiau că această

reparaţie nu putea ţine mult. Cât timp marea va fi liniştită, reparaţia asta provizorie putea dura, dar când vor veni valuri mari care să se izbească de pereţii vasului, fitilul va fi scos din loc şi apa va năvăli în submarin. Comandantul puse să se închidă compartimentul tribordului prin care ar putea trece apa.

— O bucată de vreme poate să meargă şi aşa, zise Le Gonidec, dar după ce compartimentul se va umple de apă, nu vom mai putea păstra echilibrul; de lăsat în apă ne putem lăsa, dar ca să mai ieşim la suprafaţă, nici gând.

— Atunci o să rămânem în fundul mării, murmură Fauvel.

— Nu cred, fiindcă n-o să fie comandantul nostru atât de neprevăzător să ordone o manevră care ne-ar putea fi primejdioasă. Eu cred că va înştiinţa pe concurentul nostru că îi e cu neputinţă să se lase în apă.

— Aşa că până la Singapore vom naviga numai la suprafaţă.

— Ce să-i faci dacă altfel nu se poate…

— O să fie drumul mai vesel.

— Da, dacă nu se va ivi iar vreun ciclon. De data asta nu l-am mai putea ocoli lăsându-ne afund şi ştie Dumnezeu ce s-ar alege de noi.

— O, va fi cât se poate de simplu: o să ne salte ca pe un fir de pai şi o să ne ducă valurile cine ştie unde, zise Le Gonidec.

— Deocamdată cred că putem fi liniştiţi, fu de părere Forgues.

— Aşa cred şi eu. Cerul s-a înseninat şi vântul a încetat. Dar prin meleagurile astea schimbarea timpului e atât de rapidă şi neaşteptată încât e aproape cu neputinţă să prevezi ce o să vină. Stai colea, frumuşel, fără nicio grijă şi deodată te pomeneşti cu o furtună din acelea care pot distruge un coşcogeamitea crucişător.

Comandantul trimisese o radiogramă concurentului său care se afla cu vreo cinci sute de metri în urmă şi iată conversaţia telegrafică dintre cele două submarine:

„Avem avarie pe bord”, comunica comandantul francez. „Până facem reparaţia, imposibil de lăsat în apă”. „Avem de asemenea avarie”, răspunse concurentul. „O helice strâmbată… nu putem înainta. Mă apropii… vom putea vorbi de pe bord.”

În curând cele două submarine fură unul lângă altul; navigau acum aproape lipite. Comandantul Dartois se aplecase peste parapet şi

vorbea cu camaradul său englez.

— Avaria noastră e destul de gravă, îi spuse el.

— Tot aşa şi a noastră, îi răspunse ofiţerul englez. Înaintăm cu greu.

— Va trebui să facem escală în cel mai apropiat port.

— Asta e şi părerea mea.

— La golfuleţul din Amoi sau la insula Formosa.

— Golful Amoi ar fi mai nimerit.

— Aşa cred şi eu.

— Vom putea face în linişte reparaţiile trebuincioase.

— Ai dreptate; de altfel, nu văd alt port mai apropiat.

— Atunci să ne îndreptăm spre Amoi.

— Cât e ceasul?

— Trei.

— Am putea ajunge la Amoi înainte de-a se înnopta.

— Ar fi cam greu.

Pe când comandanţii stăteau de vorbă, submarinele se ţineau foarte aproape unul de altul. Trebuiră să micşoreze viteza submarinului francez deoarece englezul având elicea strâmbă, de abia putea înainta. În curând zăriră în depărtare o limbă de pământ: era insula Formosa.

— Nu cred să ajungem la Amoi înainte de-a se înnopta, zise comandantul Dartois comandantului englez.

— Nici eu nu cred. Dar nu face nimic; câteva ore mai mult sau mai puţin, n-are importanţă.

— Aşa ar fi dacă n-ar fi oarecum primejdios să intri pe întuneric în preajma golfului Amoi.

— N-avem decât să urmăm drumul indicat pe hartă.

— Cred că ştii şi dumneata că trecerea aceasta a fost modificată. Odinioară trebuia să intri în golf prin partea de est, acum, după cum ştiu din instrucţiunile maritime, trebuie s-o iei pe la nord-est.

— Sper să găsim un pilot.

— Aşa sper şi eu.

Cap. 230 – Un ordin prin T.F.F.

Când eşti pe mare, se întâmplă adesea să iei unele hotărâri şi să faci

planuri care nu pot fi realizate din cine ştie ce cauze neprevăzute ivite pe neaşteptate.

Până atunci marea fusese liniştită. După trecerea ciclonului se potolise şi marinarii nădăjduiau că va ţine aşa încă o bucată de vreme, când deodată vântul începu din nou să bată cu putere.

— Hait! am păţit-o iar, făcu Le Gonidec bombănind.

Martinvast înaltă din umeri zicând:

— Barometrul e staţionar.

— Asta nu dovedeşte nimic.

— Păi dacă nici în barometru nu te mai poţi încrede, n-au decât să născocească un alt aparat.

— N-am spus că nu te poţi încrede în barometru, dar se întâmplă câteodată, ca să înceapă vântul înainte de-a fi avut vreme barometrul să se coboare. Şi-apoi, fiindcă zici că eşti marinar trebuie să ştii că atunci când barometrul coboară şi se urcă termometrul, e mai întotdeauna semn rău. Ia te uită la comandant; nu prea pare liniştit nici el.

Într-adevăr, comandantul şi locotenenţii săi nu-şi luau ochii de la un nor mare, roşietic, care se apropia pe nesimţite.

— Norul ăsta nu prevesteşte ceva bun, zise el.

— Aduce furtună, răspunse ofiţerul englez.

— Dacă ar fi numai furtună, n-ar fi nimic, dar eu mă tem de ceva mai rău.

— Să ne lăsăm afund.

— Dumneata poate, dar eu nu ţi-am spus doar că avaria pe care o avem e gravă şi în apă ar fi şi mai primejdioasă. Va trebui deci să înfruntăm totul la suprafaţă. Mă tem însă că ne va fi aproape imposibil.

— Poate că vântul se va îndrepta spre altă direcţie.

— Nu cred. Norul se îngroaşe şi… uite-l că vine de-a dreptul spre noi.

Se răcorise. Valurile începură să se agite. Hula se pornise.

— Închideţi capacele. Oamenii care nu sunt de trebuinţă la manevrare să coboare în submarin! strigă comandantul.

Aceeaşi comandă o dădu şi ofiţerul englez. Pe puntea vasului nu rămaseră decât vreo câţiva marinari care vor fi siliţi în curând şi ei să

se adăpostească în cabina de comandă. Vântul începu să sufle cu turbare dar trecu aşa că submarinele ridicate de talazuri nu fură prea greu încercate. Fură doar săltate, smucite, zguduite dar suportară vajnic zbuciumul mării.

— Trecurăm şi peste asta, zise Le Gonidec.

— Numai de nu ne-am pomeni cu alta, răspunse Forgues.

— M-aş mira. Oricum, nu cred că vom mai întâmpina ceva până vom ajunge la Amoi.

— Amoi… ce-o mai fi şi asta?

— Ai mai fost pe-acolo?

— Da, or fi de-atunci vreo douăzeci şi cinci de ani. Eram ucenic de marină ori mus – cum se zice – pe bordul lui „Petrel”, şi aveam un afurisit de căpitan, mânia lui Dumnezeu! Îi zicea meşterul Antifer. Parcă-l văd şi-acum înaintea ochilor. Avea un păr roşcat şi ochii bulbucaţi. Înjura şi ocăra de dimineaţă până seara şi-şi vărsa focul mai ales pe bieţii ucenici. Ne zvânta în bătăi şi-i făcea o adevărată plăcere să ne chinuiască.

Într-o zi m-a legat de catarg şi m-a lăsat aşa o zi întreagă în ploaie şi vânt. Şi ştiţi de ce? Fiindcă greşisem şi pusesem prea multă sare în mâncare. Am crezut că mi-a sunat ceasul.

— Cum ziseşi? Meşterul Antifer? Pe ăsta l-am cunoscut şi eu, făcu un marinar. Am servit sub el la Terra-Nova. Al dracului om! Nu putea nimeni să-l sufere. Pe vremea războiului i s-a întâmplat una boacănă de tot. Aveam pe bord pe un biet băiat, unul Marvic, din Roscoff. Era prăpădit de bolnav de nu putea să se ţină pe picioare. S-a cerut, săracul, de câteva ori să-l trimită pe un vas de ambulanţă, dar căpitanul nici nu voia s-audă… Într-o bună zi, nenorocitul de Marvic a fost găsit mort în hamacul lui. Îl cunosc şi eu pe Antifer ăsta al tău, sau mai bine zis, l-am cunoscut, fiindcă a dat ortul popii.

— Ce, a murit? întrebă Le Gonidec.

— Da, şi de o moarte cumplită: a fost aruncat în aer de un submarin neamţ.

— N-aş putea spune că-mi pare rău.

— Nici mie. Noroc că în ziua de azi nu se mai găsesc marinari de soiul ăsta.

— Or mai fi şi acum, dar oamenii nu mai sunt atât de proşti ca să

se lase batjocoriţi de alde Antiferi. Marinarii nu sunt robi ca odinioară şi ucenicii de marină sunt trataţi cu blândeţe.

— Ei, şi tu! Cu blândeţe – nu prea. Cunosc şi eu pe vreo câţiva căpitani de ăştia care nu se sfiesc să le tragă din când în când câte o bătaie zdravănă.

— Dar sunt şi unii ucenici de marină răi al dracului. Nu sunt toţi ca Milo al nostru.

Conversaţia fu întreruptă de glasul santinelei care semnala un vas spre babord. Fiindcă marea era liniştită, marinarii urcară pe punte.

Zăriră o corabie asemănătoare celor care se văd pe Mediterana, cu două pânze mari, dintre care una triunghiulară la partea dinainte a corabiei. Cheresteaua ei largă şi prelungă era ascuţită la amândouă capetele.

— Caraghioasă corabie, zise Fauvel.

— E un vas chinez, îi lămuri Le Gonidec.

— Mi-am închipuit şi eu, măcar că nu a arborat pavilionul chinez.

— Bine zici, nu văd niciun steag fâlfâind pe catarg. Dacă poliţia maritimă ar fi mai acătării prin ţara lor, nu le-ar îngădui să călătorească fără pavilion. A, uite că ne-au zărit şi-şi înalţă pavilionul. Ce steag ciudat: un ghemotoc roşu şi albastru şi de fiecare parte nişte dungi mici albastre. Ăsta e vas chinezesc.

— Nu, răspunse Martinvast care se uitase într-o carte unde erau însemnate culorile tuturor ţărilor, e coreean.

— Ne fac semne de salut.

— Dovadă că au pe bord oameni bine crescuţi.

— O fi, dar, după cum văd, nu prea au poftă să dea ochii cu noi fiindcă o cam iau la sănătoasa.

— N-or fi având oamenii ce să ne spună.

În momentul acela telegrafistul veni pe punte şi zise comandantului.

— Domnule comandant, o radiogramă.

— De unde?

— De pe „Marjory”, un vapor englez.

— Şi ce spune?

— Să vă citesc:

„Se ordonă tuturor vaselor, care navighează în marea Chinei – de orice

naţionalitate ar fi ele – să percheziţioneze vasul coreean Ke-Loung care, în pofida regulamentului, face contrabandă de opiu”.

Submarinul englez primise, se vede, aceeaşi radiogramă căci strigă ofiţerilor francezi.

— Sunteţi dispuşi să daţi urmare radiogramei?

— Da, răspunse comandantul Dartois.

— Atunci să punem mâna pe coreean.

Cap. 231 – Corabie suspectă

— O să mai petrecem şi noi niţel că prea mi se urâse cu plictiseala care e pe-aici, făcu Le Gonidec frecându-şi mâinile.

— Zici tu aşa, dar eu cred că era mai bine să nu ne amestecăm unde nu ne fierbe oala. Nu e treaba noastră să facem poliţie pe mare.

— Dar, după cât ştim, comerţul cu opiu e oprit.

— Dacă am sta să urmărim noi toate vapoarele care transportă opiu, n-am mai isprăvi, căci prin meleagurile astea comerţul ăsta se face pe o scară întinsă.

— Te pomeneşti că au să ne întâmpine cu vreo lovitură de tun.

— Nu cumva ţi-e frică?

— Frică… mie? Ţi-ai găsit! Găsesc însă că e o idioţie să expui submarinul ca să fie bombardat degeaba. Când şchioapătă el, săracul, şi fără asta.

— Comandantul ştie mai bine decât noi ce are de făcut.

— Asta ne mai lipsea! Ce facem noi nu e ocolul pământului. După ce ne-am războit cu chinezii, alta acum: să urmărim vasele suspecte. Cine ştie ce ne mai aşteaptă şi la Amoi!

— Nu face nimic, ne mai trece de urât.

— Ai haz, zău aşa. Dacă o fi să ne ducem la fund, o să-ţi treacă pofta de petrecere.

— Nu-ţi fie frică, n-o să ne ducem la fund. Dacă ar îndrăzni coreeanul să tragă asupra noastră, o să-i facem şi noi corabia strecurătoare cu mitraliera noastră.

— Mare scofală! Submarinul nostru n-o să câştige nimic, ba o să-l împiedece chiar să-şi urmeze călătoria.

Cele două submarine fugăreau de zor corabia care, deşi avea vântul

destul de bun tot nu putu scăpa de urmăritorii ei, care o ajunseră în curând. Cei de pe corabie nu încercară nicio împotrivire. Ofiţerii de pe submarine făcură cunoscut prin semnale că vor să se uree pe bordul corabiei. Un om cu chipul galben veni pe punte şi-i întrebă în englezeşte:

— Mă rog, ce doriţi dumneavoastră?

— Să vă percheziţionăm vasul.

— Şi pentru ce asta?

— Fiindcă transportaţi opiu.

— Nu e adevărat.

— Vom vedea numaidecât.

Omul vorbi ceva cu un alt individ de pe corabie, apoi strigă prin port-voce:

— Vă dăm cuvântul nostru de onoare că nu avem opiu pe bord, ci orez şi bumbac.

— Trebuie să ne încredinţăm şi noi. Lăsaţi jos scara, îi răspunse comandantul englez.

Dar cei de pe vasul coreean nu se grăbeau defel să asculte de ordinul ofiţerului englez. Toţi marinarii coborâseră în interiorul corabiei şi pe punte nu rămase decât burtosul care părea să fie căpitanul vasului.

— N-ai înţeles ce ţi-am spus? se răsti comandantul.

— Ba da, aşteptaţi, vă rog, vi se va întinde imediat scara.

Trecură zece minute fără ca să vină cineva să lase scara. Căpitanul voia, pesemne, să câştige timp.

— Omul ăsta îşi bate joc de noi, zise comandantul Dartois ofiţerului englez.

— Aşa mi se pare şi mie.

— Să sfârşim odată!

— Îţi repet pentru ultima oară, strigă comandantul englez, să ne lăsaţi jos scara.

— S-a dus s-o aducă.

— Nu-ţi trebuie un ceas ca s-aduci o scară.

— Se vede că oamenii mei n-o găsesc.

— Bine, o să trimitem noi una.

Submarinul englez se apropie şi un marinar aruncă o scară de

frânghie peste parapetul corabiei. Căpitanul n-avu încotro şi legă scara de parapet dar cu multă încetineală şi stângăcie.

— Ăştia nu sunt marinari de meserie, zise Le Gonidec, nici nu se pricep să lege un odgon.

— Bine mă, tu nu vezi că fac aşa dinadins ca să zăbovească mai mult? făcu dispreţuitor Forgues.

După ce fixară scara, comandantul englez puse doi din marinarii săi să încerce dacă e bine legată, apoi, pe când un om se aşeză la mitralieră gata să deschidă focul la prima mişcare suspectă a coreenilor, se urcă pe puntea corabiei însoţit de comandantul Dartois. Marinarii corabiei nu se zăreau pe nicăieri. Pe punte se afla numai căpitanul, secundul şi cârmaciul care se trudea să ţină piept vântului.

— Adună-ţi oamenii pe punte, porunci comandantul englez.

Coreeanul duse la buze un fluieraş de lemn şi fluieră de trei ori. Deabia atunci marinarii acestui vas ciudat apărură unul câte unul prin deschizătura capacului şi veniră să se aşeze la rând în faţa căpitanului lor. Toţi aveau nişte mutre caraghioase şi erau îmbrăcaţi în nişte zdrenţe soioase. Se uitară cu un aer batjocoritor la cei doi ofiţeri europeni.

— Vom porni acum în cercetarea vasului, dar te previn că dacă oamenii dumitale ar încerca să se atingă de noi, marinarii noştri vă vor scufunda la moment corabia. M-ai înţeles?

— Oamenii mei nu sunt tâlhari, răspunse căpitanul coreean.

— Se poate, eu am crezut însă de datoria mea să ţi-o spun. Am primit ordin să-ţi percheziţionăm vasul, deci, trebuie să ne supunem.

— N-aveţi decât. Eu nu vă împiedec.

— Dumneata ne vei însoţi.

— De prisos. Vasul e destul de mic şi n-aveţi nevoie de mine.

— Te somez să ne însoţeşti.

— Bine, haidem.

Apoi căpitanul coreean porni pe o scăricică de lemn urmat de cei doi comandanţi.

— Aici e cabina mea, dincoace a secundului, iar celelalte două ale pasagerilor mei.

— A, ai şi pasageri pe bord? întrebă cu mirare comandantul englez.

— Da.

— Câţi?
— Doi.
— Spune-le să deschidă uşa.
— Mă rog… nu mi-aţi spus că voiţi numai să-mi percheziţionaţi vasul ca să vedeţi dacă transportăm opiu? Cercetaţi corabia dar lăsaţi pasagerii în pace.

Cap. 232 – Surpriza

Ofiţerul englez se uită la comandantul Dartois şi-i şopti:
— E ceva suspect la mijloc.
— Aşa mi se pare şi mie.
— Căpitanul ăsta trebuie să fie un mare bandit.
— Sunt de aceeaşi părere.
— Să nu-l slăbim din ochi, adăugă comandantul englez şi scoase revolverul din buzunar.
Coreeanul nu-şi pierduse cumpătul dar se vedea bine că se stăpânea cu greu să nu se repeadă la el.
— Ţi-am spus să ne arăţi ce călători ai pe bord, repetă comandantul.
— Călătorii mei n-au niciun amestec în toată afacerea asta. Opiu căutaţi, n-aveţi decât să găsiţi.
— Nu vrei să descui uşa cabinelor?
— Nu.
— Bine.
Comandantul englez urcă pe punte, scoase un fluierat scurt şi cinci din marinarii submarinului veniră pe corabie. Căpitanul nici nu se clinti din loc. Comandantul urmat de cel francez şi cei cinci marinari, bătu la uşa uneia din cabine. Nu răspunse nimeni. Mai bătu o dată. Tăcere.
— Deschideţi uşa cu forţa, porunci el.
Doi marinari voinici se opintiră cu umărul şi scoaseră uşa din balamale. Dădură de doi chinezi care se holbau speriaţi la ei.
— Cine sunt indivizii ăştia? întrebă ofiţerul englez.
— Vezi şi dumneata, nişte pasageri.
— Luaţi-i, porunci comandantul, vom cerceta în curând ce e cu ei.

Oamenii de treabă n-au de ce se ascunde.

Celelalte cabine erau goale. Coborâră în cală. Văzură nişte baloturi de bumbac aşezate la rând. Se cunoştea totuşi că fuseseră de curând mişcate din loc.

— N-avem vreme să le cercetăm. Care e portul cel mai apropiat?

— Fou-Tsien, răspunse comandantul Dartois.

— Cam la câte mile de aici?

— Vreo douăzeci.

— Vom duce atunci corabia cu noi la Fou-Tsien. Poate că vom putea face reparaţiile acolo ca să nu trebuiască să ne mai abatem pe la Amoi.

— Cred că ar fi cel mai bun lucru pe care l-am avea de făcut.

Când află căpitanul coreean ce aveau de gând se înfurie grozav.

— Asta n-aveţi drept s-o faceţi, strigă el. Nu mă puteţi sili să mă întorc din drum. Percheziţionaţi corabia şi basta!

— Facem ce credem noi de cuviinţă, nu ce vrei dumneata, răspunse englezul.

În clipa aceea, telegrafistul de pe submarinul francez veni în fugă strigând:

— Domnule comandant, o radiogramă!

— Şi ce vrea?

— Ordonă tuturor vaselor care vor întâlni în drum corabia cu pavilion coreean Ke-Loung, s-o ducă în portul cel mai apropiat. În afară de o încărcătură de opiu, se mai află pe bordul vasului, doi criminali primejdioşi.

— Nu spuneam eu! zise comandantul. Aveau ei motive serioase să şi zăvorească uşile cabinei.

Căpitanul coreean care nu ştia franţuzeşte, nu păru defel tulburat, dar când comandantul lui Victorious îi traduse telegrama, se înfurie grozav şi începu să răcnească ca scos din minţi.

— Ce e porcăria asta? De când nu mai au dreptul vasele care sunt cu hârtiile în regulă să-şi vadă de drum? Mie puţin îmi pasă de ordinele şi paraordinele voastre!

— Ba, trebuie să-ţi pese, fiindcă orice împotrivire e zadarnică. Avem noi oameni destui care vor şti să vă pună la respect. Dacă n-aveai decât opiu pe bord, poate că te lăsam să-ţi vezi de drum, – deşi

traficul e oprit – dar ai ascuns aici doi criminali primejdioşi.

— Doi criminali? Dar de unde o mai scoseşi şi pe asta?

— Ştiu eu ce spun. Nu te mai răzvrăti degeaba că ar fi numai în paguba dumitale.

După ce zise aceste cuvinte, cei doi comandanţi se urcară pe puntea corabiei. Dar spre marea lor mirare văzură că scăricica dispăruse. Se priviră întrebător.

— Căpitanul vrea, probabil să-i dăm o lecţie, i-o vom da numaidecât, zise comandantul englez şi scoase un fluierat.

Toţi marinarii săi apărură pe puntea submarinului. Acelaşi lucru făcură şi camarazii lor francezi.

— Dragii mei, zise comandantul Dartois, trimiteţi-ne o scară.

Le Gonidec şi Forgues coborâră în submarin şi se întoarseră numaidecât cu o scară de frânghie pe care o aruncară pe puntea corabiei. Comandantul o legă chiar el, dar când vru să păşească pe prima treaptă, marinarii vasului coreean, care până atunci stătuseră aliniaţi în lungul parapetului, se repeziră la cei doi ofiţeri.

— Ajutori băieţi! strigă comandantul Dartois.

Într-o clipită, marinarii englezi şi francezi se năpustiră pe puntea corabiei. Pe bordul submarinelor rămăseseră numai oamenii trebuincioşi la manevră. Echipajul vasului coreean era alcătuit dintr-o adunătură de bandiţi care nu se dădeau înapoi în faţa unei lupte, dar acum aveau de-a face cu marinari voinici şi oţeliţi. În curând cincisprezece bandiţi zăceau doborâţi pe punte, pe când ceilalţi, înspăimântaţi, nu mai cutezau să facă vreo mişcare.

— Bravo, Martinvast, strigă Forgues, halal să-ţi fie. Parc-ai fost boxeur de meserie; ai făcut patru din tâlhari knock-out.

— Ba cinci, făcu Martinvast mulţumit.

— Bine i-ai mai aranjat…

— După cum merită. Nu cumva ţi-e milă de ei?

— Mi se rupe inima, nu alta. Ticăloşii!

— Ce-au avut ei cu noi, frăţioare, că nu le-a făcut nimeni nimic…

— Au ascultat de ordinele şefului lor.

— Aşa şef… Trebuie să fie şi ăsta vreunul scăpat de la ocnă.

Comandantul englez porunci marinarilor să ducă pe căpitanul corabiei pe submarinul său, apoi zise comandantului Dartois:

— Dacă l-am lăsa pe individul ăsta pe corabia lui, ar fi în stare să ne joace o festă. De aceea sunt de părere să remorcăm corabia şi s-o ducem cu noi la Fou-Tsien.

— Aşa cred şi eu, dar dumneata nu eşti de părere să lăsăm pe vreo câţiva marinari de-ai noştri pe corabie?

— Ai dreptate; zece sunt de ajuns.

Cap. 233 – Spre Fou-Tsien

Cu mare greutate putură face pe oamenii echipajului corabiei să-şi întindă pânzele. Legară apoi corabia de submarine.

— Altă comedie acum, zise Le Gonidec lui Fauvel, Forgues şi Milo, rămaşi pe submarin. Dacă ne vom trece vremea remorcând corăbii, n-o să ajungem niciodată la Singapore.

— Ce vrei dragă? Ăsta e un caz special. Am primit ordinul, trebuia să-l executăm, răspunse Forgues.

— Aşa, e, dar oricum, nu e rolul submarinelor să facă poliţie pe mare.

— Într-adevăr.

— În orice caz au T.F.F., ceea ce dovedeşte că nu sunt atât de înapoiaţi pe cât s-ar crede.

— Pe cât am înţeles eu, pe bordul coreeanului s-ar afla doi criminali primejdioşi, zise Fauvel.

— Da, şi ţin, după cum văd, mult să pună mâna pe ei.

— Numai de n-ar scăpa.

— Ai haz, zău! Unde să se ducă? Oricât de buni înotători ar fi ei, tot n-ar avea cum să fugă.

— Aici nu, dar când ne vom apropia de coastă.

— Cred că vor avea grijă camarazii care au rămas pe corabie să nu se întâmple aşa ceva. Ş-apoi e şi Martinvast printre ei, şi aţi văzut şi voi ce iureş a dat în ticăloşii ăştia de coreeni.

— Adevărat zău, are o putere de taur şi boxează ceva grozav. Dar şi tu, Le Gonidec, te-ai ţinut destul de bine şi ai doborât doi inşi deodată, pe când eu, de-abia am putut birui unul singur. Era sprinten, al dracului, şi se ferea de lovituri de nimereau tot în sec. La urmă, de-abia i-am venit de hac cu o lovitură în pântece.

— Lasă că nici marinarii englezi nu s-au lăsat mai prejos.

— Nu zic, dar sunt cam greoi în mişcări.

— O fi, dar nu glumesc defel când e vorba de dat şi mi se pare că ne întrec chiar.

— Nu cred. Noi francezii suntem mai sprinteni şi ştim să ocolim loviturile.

— Da, însă ei ştiu să le primească fără să crâcnească. Dar ne luarăm cu vorba şi nici n-am băgat de seamă că s-a înnoptat. Să fim cu ochii-n patru băieţi. Hai, Milo, aprinde luminile. Ce e cu tine, băiatule, ce ai astă-seară?

Milo, cam tulburat de cele ce văzuse, uitase, într-adevăr, să aprindă luminile la tribord şi la bord. Dădu fuga să aducă felinarele şi după ce le aprinse le aşeză la locul lor.

Cei doi comandanţi, urcaseră pe puntea corabiei şi din când în când dădeau ordine marinarilor rămaşi pe submarine.

Căpitanul coreean fusese închis pe submarinul englez şi un marinar îl păzea cu revolverul în mână.

Vreme de un ceas lucrurile merseră foarte bine, dar corabia era grea şi submarinele înaintau încet.

— Parc-am remorca un transatlantic, zise Le Gonidec, aprinzându-şi luleaua.

— Drept e că e destul de grea corabia. Pe semne că duce o încărcătură prea mare pentru ea. Dar oare mult o s-o târâm aşa după noi? făcu Fauvel indignat.

— Nu cred. Auzii pe comandant pomenind despre un port din apropiere.

— Un port chinezesc! Îmi cam închipui eu ce primire o să ne facă.

— Om vedea noi, numaidecât.

— Eu să-ţi spun pe şleau ce aş fi făcut în locul comandantului: lăsam corabia să-şi vadă de drum. Te pomeneşti acum iar cu vreun bucluc.

— Ei, nu te mai speria şi tu degeaba. N-or fi numai vase chinezeşti în port.

Noaptea era întunecoasă; norii deşi se fugăreau pe cer acoperind luna care străbătea arareori printre ei. O ceaţă, uşoară la început, apoi din ce în ce mai deasă, se întinse peste apă.

— Asta ne mai trebuia, bombăni Le Gonidec. Parcă ne sunt toate potrivnice. Numai de nu ne-am ciocni de vreun vapor. Milo, dă fuga la semnale şi nu înceta o clipă.

Băiatul se aşeză lângă sirenă şi începu să scoată nişte răgete de fiară. Ce sinistre păreau aceste trei vase înaintând în bezna străbătută de lumina tulbure care de-abia răzbea prin negură!…

— Eu, zise Le Gonidec, tare-aş vrea să-ţi spun că drumul ăsta nu mi-e tocmai pe plac.

— Lăsaţi, băieţi, nu vă mai faceţi inimă rea, tot o să ajungem noi odată şi odată, îi linişti Forgues.

— Bine ar fi să fie cum zici tu, dar văd că de la o vreme dăm din lac în puţ. Pe mine nu mă îngrijorează decât namila asta pe care o tragem după noi. Să nu se întâmple te miri ce pe bord.

— N-avea tu grijă, veghează ei, camarazii.

— Ştiu, dar dacă i-ar da în gând vreunui marinar coreean să dea vasul la fund?

— Ei, aş!

— De, nu se ştie… Eu cam prevăd întotdeauna ce o să se întâmple…

— Ia nu mai prevedea şi tu atâtea…

— Mai bine să prevezi prea mult decât nimic.

— Ai şi tu dreptate, dar îţi vei fi închipuind că ofiţerii noştri veghează cu mare băgare de seamă. Toţi marinarii coreeni trebuie să fie încercuiţi pe punte.

— E de ajuns să fi rămas unul singur în fundul vasului ca să facă pocinogul.

— Ei şi? Ofiţerii şi marinarii noştri ar da fuga pe submarin de îndată ce ar vedea primejdia.

— Pe întunericul şi ceaţa asta n-ar fi chiar aşa de uşor, cu atât mai mult că şi marea a cam început să se agite.

Urmă o tăcere. Nu se auzea decât plescăitul apei izbindu-se de cele trei vase. Deodată se auzi un fluierat ascuţit.

— Dar asta ce-o mai fi? se miră Forgues.

— Ni se dă ordin să stopăm.

— Trebuie să se fi întâmplat ceva.

— Să stopăm întâi, pe urmă vom vedea noi ce e.

Cele două submarine se opriră aproape în acelaşi timp.

Comandantul Dartois zise oamenilor săi.

— Staţi câtva timp nemişcaţi împotriva curentului, apoi cârmiţi.

Glasul lui se auzi ca din depărtare, înăbuşit de ceaţă. Atâta fu tot ce spuse.

— Pe semne, că a survenit vreo avarie, murmură Fauvel.

— Fără-ndoială, răspunse Le Gonidec.

— Cine ştie ce-o mai fi.

— O să vedem noi.

Tăcură amândoi.

Se auziră în curând lovituri înăbuşite pe bordul corabiei.

— Repară ceva, zise Forgues. Mi-am închipuit că trebuie să fi avut vreo avarie. Să ştiţi că ticăloşii de coreeni au încercat să înece vasul. Dobitocii!

— Pe semne că au ceva pe cuget dacă vor mai bine să se ducă la fund cu corabie cu tot decât să se întoarcă în port. Cine ştie ce ispravă or fi făcut!

— Pare să fie ceva serios; i-auziţi cum mai bocăne.

— Pare-ar astupa nişte găuri.

— N-o fi cine ştie ce lucru grav.

— Să dea Dumnezeu, altminteri ar fi foarte greu să treci încărcătura de pe corabie pe submarin pe o negură ca asta.

După un sfert de ceas, bocăniturile încetară şi se auzi iar un fluierat.

— La drum! strigă comandantul Dartois, luaţi direcţia de mai înainte.

Submarinele porniră. De ce înaintau, ceaţa devenea tot mai deasă.

— Aşa ceva numai pe aici se poate vedea, zise Fauvel.

— Dacă ai fi fost pe Terra-Nova, ai fi văzut ceva şi mai şi, răspunse Le Gonidec. Pe acolo, se întâmplă să nu se împrăştie ceaţa o lună şi chiar două. Nu se vede om pe om. Toate vasele stau ancorate, stai de vorbă cu oamenii de pe celelalte vase, dar de văzut nu-i vezi.

— Ce plăcere!

— Ei, te deprinzi…

— Şi în vremea asta ce făceaţi?

— Ne pregăteam năvoadele şi uneltele de pescuit.

— Ceaţa nu e primejdioasă când stai pe loc, dar la drum e rău al dracului. Cu toată sirena şi luminile de pe bord, ne putem ciocni foarte uşor de vreun vapor.

— Nu prea mişună ele prin meleagurile astea.

— Unul să fie şi ne ajunge.

— De, astea sunt neplăcerile meseriei. Dacă ne-am tot gândi la nenorocirile care ni s-ar putea întâmpla, n-am mai avea o clipă de linişte.

Se auzi iar vocea comandantului:

— Timonier, cârmeşte cu zece grade la tribord!

Aceeaşi comandă se dădu şi submarinului englez şi amândouă îşi schimbară direcţia.

— Vedeţi şi voi că săracul comandant al nostru nu se lasă pe tânjală, zise Le Gonidec. Cu toată ceaţa cunoaşte drumul şi ştie încotro s-o ia ca şi când ar fi ziuă, se ia după compas şi o să vedeţi că acu' o să încerce apa cu sonda.

Într-adevăr, aproape imediat se auzi un zgomot ca şi când ar fi căzut ceva în apă şi un clipocit uşor.

— Ei, ce vă spuneam, băieţi? Fiţi fără nicio grijă, comandantul nostru ştie foarte bine unde ne aflăm şi nu e nicio primejdie să ne ducem la fund.

Cap. 234 – Sosirea la Fou-Tsien

Cu puţin înainte de a se lumina de ziuă, ceaţa începu să se împrăştie, şi cum răsări soarele se irosi într-o clipă.

— Uf, aşa mai zic şi eu; acum putem admira şi noi priveliştea, făcu Fauvel răsuflând.

Se aflau acum la vreo cinci mile de coastă. La dreapta se înălţau stânci mari verzui, colţuroase şi înfiorătoare.

— Nu prea e vesel prin meleagurile astea, zise Fauvel. Şi voi credeţi, băieţi, că o să dăm de vreun port?

— Aşa se zice, răspunse Le Gonidec.

— Unde vom putea face reparaţii la submarin?

— Să sperăm.

— Tot am avut niţel noroc. Dacă îi veneau dracii mării, ne duceam

pe copcă.

— Mai mult ca sigur.

— Bine că scăparăm şi de data asta, dar, drept să vă spun, nu m-aşteptam ca o călătorie pe care mi-o închipuiam atât de uşoară, să aibă atâtea peripeţii primejdioase.

— Pe mare, dragul meu, Forgues, nu ştii niciodată ce aduce ziua de mâine. Porneşti la drum voios şi fără grijă şi te pomeneşti cu cine ştie ce pe cap. Eu, de câte ori pun piciorul pe un vapor, îmi spun dinainte: „să dea Dumnezeu să mă mai întorc”, deşi nu sunt sigur că o să mai văd locul de unde am plecat. De aceea, orice mi se întâmplă nu mă miră defel.

— Aşa şi eu; când îmi iau rămas bun de la ai mei, nu le spun niciodată „la revedere”, fiindcă se zice că nu e bine. Doar atât le spun: „rămâneţi cu bine şi să dea Dumnezeu să-mi meargă şi mie tot aşa”. Noi, marinarii, nu putem zice niciodată: „mâine o să fac cutare lucru”, fiindcă suntem la voia întâmplării. Fie că porneşti pentru două ceasuri ori o jumătate de an, nu ştii niciodată dacă o să te mai întorci.

— Prea vezi şi tu lucrurile în negru, dragă, zise Fauvel râzând. Dacă e să fie cum zici tu, apoi şi pe uscat i se poate întâmpla omului o nenorocire.

— De, nu e chiar aşa precum spui tu.

— Ba chiar aşa e. Pe uscat ţi se poate întâmpla să te calce un automobil la un colţ de stradă, să-ţi cadă o cărămidă în cap, să-ţi frângi gâtul alunecând pe o coajă de ceapă, să te strângă de gât într-o noapte un pungaş, să te muşte un câine turbat… şi câte altele. Nu mai spun în aviaţie. Pe când pe mare, ce poate să ţi se întâmple? Un naufragiu şi atâta tot. Dacă ai sta să numeri câte vapoare s-au înecat, vei vedea că numărul nu e atât de mare pe cât se crede.

— Asta e părerea ta, dar uiţi că pe uscat tot îţi poate da cineva ajutor, pe când pe apă, te duci de-a dreptul la fund. Eu atâta ştiu: ce ţi-e scris, în frunte ţi-e pus – cum zice proverbul.

Printre stânci se ivi un luminiş şi în depărtare se zăreau case şi copaci.

— Aha, uite că am ajuns printre oameni. Oare pe-aici să fie portul despre care ne spunea comandantul? întrebă Forgues.

— Aşa cred, răspunse Le Gonidec.

— Bine c-o să ne mai odihnim şi noi oleacă.

Comandantul Dartois se apropie de submarin şi dădu instrucţiunile trebuincioase marinarilor.

— Mergeţi drept înainte şi când veţi ajunge înaintea stâncii care se zăreşte la dreapta, veţi încetini mersul aşteptând ordinele mele, zise el marinarilor.

— Am înţeles, domnule comandant, răspunse Le Gonidec care stătea acum la cârmă. Suntem aproape de port?

— Da, la vreo milă numai.

— După cum văd, călătoria asta a mers strună, făcu Fauvel mulţumit.

— Nu te pripi, camarade. Până ce nu ne vom vedea acostaţi în radă, nu putem şti ce se mai poate întâmpla, îi răspunse Forgues.

— Tu tot Toma necredinciosul ai rămas, se răsti Fauvel la el.

— Ba defel. Intrarea ea şi ieşirea dintr-un port e tot ce poate fi mai periculos. De obicei atunci se întâmplă avariile.

— Să nu vorbeşti într-un ceas rău…

La comanda ofiţerilor, submarinele îşi încetiniseră mersul. Ajunseră în faţa stâncii arătată mai adineauri, la dreapta căreia se vedea un golf unde stăteau ancorate un mare număr de vase. Era portul Fou-Tsen. Portul nu e cine ştie ce însemnat, dar pare să fie prielnic pentru ancorarea vapoarelor care merg de la Shanghai la Formosa, Hong-Kong şi în Indochina. Canalul din intrarea portului e arătat printr-un far şi patru indicatoare ale stâncilor primejdioase.

Comandantul Dartois şi ofiţerul englez ordonaseră stoparea submarinelor, apoi trecuseră pe bord ca să poată supraveghea mai bine manevra. De altfel, un vas de pilotaj ieşi în întâmpinarea submarinelor.

Intrarea în port se făcu încet, printre două şiruri de amărci şi nişte bărci de o formă foarte ciudată, apoi submarinele şi corabia remorcată de ele acostară în lungul cheiului pe care se înghesuia o mulţime de chinezi.

Sosirea vasului coreean trezi o agitaţie neobişnuită. Un om într-o uniformă galonată apăru şi ură bun sosit ofiţerilor străini. Un tălmaci lămuri în englezeşte – deoarece în partea aceea a Chinei nu se vorbeşte franţuzeşte, doar puţin englezeşte şi foarte mult spanioleşte –

că domnul plin de fireturi e comandantul portului, că-l cheamă Wei-Tching şi că îndeplineşte în acelaşi timp şi funcţia de ofiţer de poliţie.

Acesta urcă pe puntea corabiei coreene, ajuns din urmă de cei doi comandanţi străini.

Cap. 235 – Răsplata neaşteptată

Iată ce comunică ofiţerul chinez prin tălmaciul său: Un mare furt se comisese la banca centrală a Chinei, de unde dispăruseră peste cinci milioane de piaştri. Hoţii reuşiseră să închirieze o corbie cu pânze coreeană şi în înţelegere cu căpitanul corabiei, încărcaseră prada în corabie şi reuşiseră să dispară. Când s-a prins de veste, serviciul maritim a dat ordin să se trimită radiograme tuturor vaselor ca să pună mâna pe corabia coreeană. Traficul cu opiu nu era decât un pretext; de altfel, ne aducem aminte că o altă radiogramă anunţa că, pe bordul Corabiei s-ar afla doi criminali periculoşi.

Ofiţerul portului mulţumi celor doi comandanţi şi purcese la interogatoriul bandiţilor. După aceea cercetă şi pe căpitanul corabiei, şi cum în China se judecă repede, cei doi criminali împreună cu părtaşul lor, fură osândiţi să li se taie capul, deşi suma furată de la bancă se găsise la ei neatinsă. Suma de zece mii de piaştri care fusese hotărâtă aceluia care va pune mâna pe bandiţi, se împărţise marinarilor de pe cele două submarine.

Ofiţerii refuzară partea lor în folosul oamenilor de pe bord. Piastrul valorează doi franci şi cincizeci – deci suma totală era de douăzeci şi cinci de mii de franci; aşa că partea fiecărui submarin era de douăsprezece mii cinci sute de franci care, în părţile marinarilor, revenea fiecăruia din ei ca la vreo cinci sute de franci şi lui Milo două sute cincizeci.

— Bună zi am avut, zise Fauvel. Dacă ne-ar merge tot aşa, am putea ajunge în curând să trăim numai din veniturile banilor.

— Parcă altfel spuneai la Shanghai, zise Forgues.

— Păi acolo era altceva. Acolo aveam de-a face numai cu sălbatici, pe când aici oamenii par să fie mai civilizaţi. De altminteri, eu am auzit mai de mult spunându-se că în China meridională oamenii sunt mult mai înaintaţi decât cei de la Nord. Un prieten de-al meu, care a

cutreierat prin părţile astea, s-a întors încântat de chinezi.

— Nu te prea grăbi aşa, poate că nu peste multă vreme o să vorbeşti altfel.

— Tot ce se poate, dar deocamdată n-am de ce mă plânge. Cinci sute de franci, un fleac la scumpetea de acum, dar tot mai mult decât nimic. O să avem cu ce cumpăra câte ceva la ai noştri fără să ne atingem de leafă. Am auzit că la Colombo şi Singapore se găsesc nişte statuete de fildeş, evantaie şi mici Buda foarte frumoase.

— Eu, zise Le Gonidec, o să-mi cumpăr un serviciu de fumat.

— Eu un covor, făcu Martinvast.

— Şi eu o cutie de abanos cu încuietoare secretă, zise Forgues.

— Eu aş vrea mai bine să-mi iau un papagal, şopti ruşinat Milo.

— Păi atunci submarinul nostru o să fie un adevărat bazar, râse Le Gonidec.

— Ia să nu mai facem atâtea planuri, fu de părere Forgues.

— Să facem, de ce să nu facem? Fie că o să cumpărăm ceva ori nu, tot ne alegem cu cinci sutare, zise Fauvel.

După ce dădu pe vinovaţi pe mâna şefului poliţiei chineze şi primi suma făgăduită pentru prinderea lor, comandantul Dartois zise oamenilor săi:

— Dragii mei, vom face aici o escală de patruzeci şi opt de ore. Cei care vor să-şi mai dezmorţească picioarele, sunt liberi să coboare pe uscat, după ce mai întâi, se vor fi înţeles asupra schimbului santinelelor. În orice caz, nu uitaţi că toată lumea trebuie să fie pe bord înainte de a se însera.

— Să trăiţi, domnule comandant! strigară marinarii într-un glas, apoi traseră la sorţi al cui e rândul mai întâi.

Martinvast, Forgues, Le Gonidec şi Milo avură norocul să iasă cei dintâi. Printre cei patru care trebuiau să rămână pe bord era şi Fauvel. Lăsară jos puntea şi marinarii francezi împreună cu englezii coborâră pe chei.

— Ia să vedem şi noi ce-i prin cocioabele astea, că nu prea pare să fie multe şi n-avem cum ne rătăci, zise Martinvast. Hai s-o luăm pe uliţa asta; văd nişte prăvălii, poate să târguim câte ceva.

— Măi, după cum văd eu, ai de gând să faci pe milionarul, râse Le Gonidec.

— Mie când îmi place un lucru, nu mă uit la bani – aşa să ştii, camarade, răspunse ţanţoş Martinvast.

Apucară pe o stradă mărginită de case de lemn cu un singur etaj, de care atârnau firme şi felinare de hârtie colorată. Negustorii şedeau în uşa prăvăliei şi-şi chemau muşterii într-o limbă pe care marinarii noştri n-o înţelegeau. Din când în când, câte un negustor venea până în mijlocul străzii arătându-şi marfa înşirată înaintea prăvăliei.

Marinarii se opriră în faţa unei prăvălii unde zăceau claie peste grămadă păpuşi, arme, fructe, stofe şi tabachere pentru tutun.

— Măi băieţi, eu aş avea poftă să-mi cumpăr o lulea. Uite, aia de colo, zise Martinvast.

— Ce eşti nebun, băiete? O să râdă lumea de tine când te-o vedea cu ea în gură, îl certă Le Gonidec.

— Ei şi? N-au decât să râdă.

— Mai bine ţi-ai cumpăra ceva de folos.

— Păi ce, luleaua nu-i de folos?

— Da, dar nu una ca aia. Nu vezi că n-ai nici unde vârî tutunul în ea?

— Adevărat, e cam mică, bine zici.

— Bine, măi prostule, aia e o pipă pentru opiu.

— Ptiu, ce scârboşenie! Opiu?… să mă ferească sfântul.

— Nu cumva ai fumat vreodată opiu?

— Da, o singură dată, acum zece ani, la Toulon, pe bordul lui „Jeanne D'Arc". Era un ofiţer tânăr cu noi care se prăpădea după opiu. Într-o zi, ca să facă, pesemne, haz, mi-a dat şi mie o „pipă" de astea şi i-a dat foc. Arde ca un „artifiţ"… am tras un fum. Ce să vă spun, băieţi, un gust, să ţi se întoarcă maţele pe dos. Nici n-am vrut să mai aud de aşa ceva. Dar ofiţerului tare îi plăcea, se vede, că fuma cât e ziulica. Nu i-a priit, săracul… s-a îmbolnăvit şi l-au dus la spital. Nu, nu, băieţi, nu mă-mpac eu cu farfastâcuri de-astea. Şi-apoi, după cum am auzit, cine fumează opiu, ajunge la balamuc. Am văzut nişte chinezi la Canton care se tâmpiseră de-a binelea din pricina buruienii ăştia. Rătăceau pe uliţe, dând din cap şi împleticindu-se ca oamenii beţi.

Cap. 236 – Plimbarea prin oraş

Negustorul chinez, dându-şi, se vede, seama că marinarii nu se prea bat după pipe şi lulele, le puse dinainte un fel de cutii ciudate care încăpeau una într-alta, apoi nişte lădiţe pe care nu le puteai deschide dacă nu le cunoşteai secretul broaştei.

Martinvast se hotărî să cumpere una.

— Ce-o să mai râd de camarazi când i-oi vedea cum îşi bat capul s-o deschidă, zise el râzând.

Dădu trei piaştri pe ea şi o luă. Milo cumpără o păpuşă care mişca din cap şi Le Gonidec o călimară în formă de pagodă. Numai Forgues nu luă nimic zicând că nu-i trebuie lui fleacuri de astea.

Ieşiră din prăvălie şi porniră să hoinărească pe străzi. Şi fiindcă era o căldură înăbuşitoare, se gândiră să-şi potolească setea. Intrară într-un fel de cârciumă, se aşezară la o masă şi Martinvast strigă:

— Să vină patru ţapi.

Chelnerul se uita la el speriat.

— Patru ţapi, n-auzi? repetă el.

— Bere, zise Le Gonidec crezând că băiatul nu ştie ce un ţap.

Chelnerul chemă pe patron care îngăimă câteva cuvinte neînţelese.

— Cum dracu să ne înţelegem cu maimuţele asta? zise mânios Martinvast şi făcu gestul ca şi când ar fi dus un pahar la gură.

Patronul zâmbi şi se duse de aduse un samovar şi patru ceşti.

— Ce-i comedia asta? întrebă Martinvast.

— Ceai, răspunse Le Gonidec.

— Ceai? Nu cumva ne crede bolnavi, dobitocul ăsta? Unde-a mai văzut el marinari bând ceai?

— Nu-i nimic, o să-l stropim cu niţel rachiu şi o să meargă.

— De unde să luăm rachiu?

— Tot de la el.

— Dar cum să-i spunem să ne dea?

— Foarte uşor. O să fac inspecţia prăvăliei până oi da de ce caut, răspunse Forgues şi se duse să cerceteze un raft pe care stăteau înşirate nişte sticle.

— Am găsit! strigă el vesel arătând o sticlă pe care scria „Rhum” şi o aduse la masa lor. Vedeţi că nu-i chiar aşa de greu să te priceapă

oamenii ce vrei. Gesturile sunt aceleaşi pe toate limbile.

Bieţii marinari nu mai puseseră strop de rachiu în gură de foarte multă vreme. Deşertară la repezeală sticla pe jumătate. Când fu la plată, patronul le puse dinainte un mic carton pe care scria: „douăzeci de piaştri”.

— Ce, e nebun? strigă Forgues. Cincizeci de franci patru ceşti de apă fiartă şi niţel rom? Stai să-l scarmăn eu acu’ niţel pe pungaşul ăsta de chinez…

— Vezi-ţi de treabă, măi omule, îi sfătui Le Gonidec, că tot n-o să te înţeleagă şi o să ne faci vreun bucluc. Plăteşte şi taci.

— Nu, nu şi iar nu! repetă înfuriat Forgues.

Cu mare greu îi potoliră şi ieşiră din cârciumă.

— Măi băieţi, dacă ar fi să stăm aici numai o săptămână, nu ne-ar mai ajunge solda pe un an întreg. I-au muştruluit bine europenii, jupoaie pielea de pe om.

Îşi urmară plimbarea. Se opriră apoi într-o piaţă unde nişte scamatori făceau fel de fel de figuri acrobatice. Lucrau cu foarte multă îndemânare şi marinarii noştri rămaseră cu gura căscată. Scamatorii aruncau în aer farfurii, cuţite, mingi pe care le prindeau apoi din zbor cu o dibăcie uimitoare. Apoi, unul din ei luă o minge mare pe care o învârtea în loc cu piciorul fără să-şi întrerupă exerciţiile. Apăru o fetiţă de vreo zece ani. Se căţără pe o prăjină lungă de bambus; unul din scamatori luă prăjina, o ridică în sus şi puse capătul de jos pe frunte.

— Mare comedie! ziseră marinarii minunându-se.

Scamatorii veniră cu cheta; ei se scotociră în pungă şi le dădură câteva monede. Tocmai voiau sa plece, când vreo zece indivizi care căscau gura în jurul scamatorilor, se năpustiră din senin asupra marinarilor.

Era vădit că voiau să-i prade de banii pe care îi aveau asupra lor. Dar n-o prea nimeriră. Martinvast şi Le Gonidec, cu pumnii tot zdraveni, făcură knock-out pe cinci dintre ei, iar ceilalţi, ca să nu li se întâmple acelaşi lucru, o luară la fugă.

— Ia te uită, nene, ce ticăloşi! strigă indignat Martinvast. Credeau că o să ne vină ei noua de hac cu una cu două. Nu ştiau, pesemne, că au de-a face cu marinari francezi care ştiu cum să se apere. Dar cred

că le-a trecut pofta…

— Cred şi eu, zise Forgues arătând pe chinezii stâlciţi, care de-abia se puteau ridica de jos.

Jonglerii îşi sfârşiseră scamatoriile. Strânseră cu îngrijire farfuriile, cuţitele şi mingile cu care jonglau şi-şi văzură de drum.

— Ei, băieţi, acu încotro? întrebă Le Gonidec.

— Zău dacă ştiu! răspunse Forgues. Prea e zăpuşeală şi praf pe aici. Ce-ar fi să ieşim niţel la câmp?

— Bine zici. Vreme mai avem.

Porniră câteşipatru spre capătul oraşului. Casele se răreau din ce în ce şi zăriră în sfârşit verdeaţă.

— Ah, făcu Martinvast, parcă-mi râde inima când văd iar copaci…

— Te cred, încuviinţă Le Gonidec.

— Eu aş zice să mergem în păduricea de colo ca să ne odihnim niţel la umbră, fu de părere Forgues.

— Haidem.

Trecură printr-o câmpie cu iarba deasă şi ajunseră la marginea unei păduri de cedri şi pini uriaşi. Plante urcătoare se încolăceau de trunchiul copacilor. O mireasmă tare, ameţitoare se împrăştia în aer.

— Ce bine e aici, băieţi, zise Forgues.

— Parc-am fi în grădina colonială din Cherbourg, răspunse Le Gonidec.

— Ba parcă aici e şi mai bine. Să şedem niţel jos în iarbă.

Marinarii noştri, îmbărbătaţi de mireasma pământului şi a copacilor, se lăsară unul după altul în iarbă. Martinvast sporovăia mereu, înveselit de farmecul firii.

— Eu, drept să vă spun, nu găsesc nimic mai frumos pe lume decât pădurea – afară, bine-nţeles de mare.

— Dar munţii? zise Forgues.

— Munţii au ceva care te întristează parcă.

— Mie nu mi se pare.

— De, fiecare cu gustul lui…

Cap. 237 – Şarpele cu ochelari

Mai flecăriră ei o bucată de vreme, apoi marinarii, copleşiţi de

căldură, adormiră. Numai Milo nu lăsa să-l fure somnul. Zărise printre ramuri nişte păsărele cu penele în fel de fel de feţe şi nu se mai sătura privindu-le. De altfel, în ţara asta feerică, tot ce vedea era ceva nou pentru el. Cel mai mic lucru îl interesa. Văzu apoi nişte furnici mari roşii care alergau cu o repeziciune uimitoare pe pământ, pe urmă câteva şopârle galbene care alunecau prin iarbă şi dispăreau de îndată ce încerca să pună mâna pe ele.

Dar deodată tresări. Înaintea lui, numai la câţiva paşi apăru un cap lătăreţ cu ochii sclipitori. Era un „naja”, aşa-zisul şarpe cu ochelari. Fioroasa reptilă voia să se repeadă la el. Scoase un ţipăt grozav la care camarazii săi săriră speriaţi din somn.

— Ce e, ce s-a întâmplat? întrebă buimăcit Martinvast.

Dar copilul mut de spaimă, nu putu scoate un cuvânt şi-i arătă cu degetul şarpele.

— O, o, uite un domn care nu prea are gânduri bune, zise Martinvast. Dar ia stai, c-o să vă arăt eu, ia acu, numaidecât cum o să-i fac scăfârlia piftie.

Apoi scoţând revolverul din buzunar, ţinti şarpele drept între ochi şi-i sfărâmă capul.

— Ca la moşi; am nimerit la ţintă dintr-odată, râse el.

Marinarii se apropiară de şarpe, care se tăvălea în ţărână ca un vierme tăiat în două.

— Am mai văzut eu lighioane de astea în India. Le zice naja. Ia uitaţi-vă, are nişte cercuri în jurul ochilor parcă ar fi nişte ochelari. Tii, da’ urât mai e!…

— Sunt primejdioşi şerpii ăştia? întrebă Milo.

— Foarte; dacă te-ar fi muşcat, mureai pe loc. Au în vârful limbii un venin grozav care ucide într-o clipă.

Milo se înfioră.

— Da, dragul meu, nu e de glumit cu lighioanele astea, încheie Le Gonidec.

— Numai de n-am da şi de alţii pe-aici, zise copilul tremurând.

De-abia sfârşi el vorba şi un alt naja îşi înălţă capul dintre ierburi şi dintr-o săritură fu lângă marinari. Martinvast îl ucise şi pe ăsta dar trebui să tragă de două ori căci primul glonţ trecuse pe lângă el fără să-l nimerească.

— Hotărât lucru, e frumos pe aici, n-am ce zice, dar cam primejdios. Dacă adormea şi Milo, apoi se alegea bine de noi. Eu zic să ne luăm tălpăşiţa… Prea ar fi de tot să porneşti să faci ocolul pământului în submarin şi să mori muşcat de un şarpe.

— Bine zici, ar fi o curată idioţie.

Ieşiră din pădure, şi o luară pe câmp.

— Să băgăm de seamă, băieţi, ca să nu călcăm în iarbă, fiindcă trebuie să mişune şerpii prin partea locului.

Ajunseră în oraş şi mare le fu mirarea când văzură în mijlocul pieţei pe un chinez stând pe un bolovan şi cântând din fluier, înconjurat de patru şerpi mari, cu ochelari care păreau vrăjiţi de sunetele ascuţite pe care le scotea chinezul.

— Uite unul care s-a priceput să farmece şerpii cu ochelari. Habar n-am cum o fi făcând. Poate că lighioanele astea, nu mai sunt primejdioase ori le-o fi tăiai limbile lor veninoase.

— Ei aş! Ia te uită la limba ceea despicată ca o furcă.

— Atunci i-a îmblânzit fluierul.

— Aşa cred; bănuiesc fosă că trebuie să mai fie şi află şmecherie la mijloc.

Omul băgă fluierul în buzunar, luă apoi şerpii unul după altul, îi mângâie şi îi vârî în sân.

— Bârr! făcu Forgues, n-aş face aşa ceva pentru nimic în lume…

— Nici eu, zise Le Gonidec.

Martinvast, care se credea atotştiutor, se apucă să le explice care sunt mijloacele pentru îmblânzirea şerpilor. Din spusele lui reieşea că li se dădea şerpilor o buruiană care le distrugea veninul şi-i făcea neprimejdioşi.

— O fi, dar drept să-ţi spun, eu nu m-aş încumeta să le dau buruiana cu mâna mea, zise Forgues.

Cap. 238 – Pomana

Cei patru tovarăşi nu prea ştiau cum să-şi omoare timpul. Porniră să cutreiere străzile ca nişte soldaţi calici fără un gologan în buzunar care cască gura pe la geamurile prăvăliilor, întreabă de toate şi nu cumpără nimic.

Ajunseră în nişte ulicioare mărginaşe unde locuia sărăcimea.

— După cum văd, nu-s toţi milionari, prin meleagurile astea, zise Forgues. Ia uitaţi-vă la ăia de colo! curg zdrenţele pe ei. Şi copiii… vai de mama lor… unii n-au nici cămaşă pe ei.

Din cocioabele dărăpănate duhnea de ţi se făcea greaţă. În faţa caselor, bătrâni plini de păduchi zăceau lungiţi cu burta la soare. Femei numai piele şi oase, forfoteau de colo până colo, cu ţânci în braţe, jigăriţi şi zbârciţi la faţă ca nişte moşnegi.

— Ştiţi ce, băieţi? decât să cheltuim banii pe fleacuri, n-ar fi mai bine să dăm câţiva piaştri nenorociţilor ăstora?

— Bine zici, răspunse Martinvast.

— Straşnică idee, adăugă Forgues.

— Da, da, să ne facem pomană cu ei, strigă Milo.

Dar marinarii nu prevedeau cele ce aveau să se întâmple. Când începură să împartă banii, se pomeniră deodată înconjuraţi de o năvală de oameni şi copii care întindeau mâinile lor slabe şi murdare scoţând ţipete jalnice. Cu mare greutate putură scăpa de cerşetorii aceştia pe care vederea piaştrilor îi scosese din minţi. Ba trebuiră, spre părerea lor de rău, să mai dea şi câţiva ghionţi în dreapta şi-n stânga ca să-şi facă loc şi să nu fie înăbuşiţi de gloata asta flămândă.

Răsuflară uşuraţi când se văzură scăpaţi.

— Mare noroc am avut, zise Le Gonidec. Parcă mă şi vedeam călcat în picioare de nenorociţii aceia.

— Ce vrei, dragă? omul flămând nu mai ţine socoteală de nimic. Ţi se rupe inima de mila lor, răspunse înduioşat Forgues.

— În India e şi mai şi, reluă Le Gonidec. Pe vremea foametei oamenii ajung numai piele şi os şi de-abia se ţin pe picioare, ba unii mor în stradă ca nişte câini.

— Şi noi ne mai plângem de sărăcie în ţara noastră… murmură Forgues.

— Rău facem. Drept e că viaţa e destul de scumpă şi în Franţa, dar tot trăieşte omul, pe când în Asia mii şi milioane de oameni mor de foame. Pare-se că e prea multă populaţie din pricina asta. Nu ajunge grâul pentru toţi.

— N-ar trebui să fie aşa. Pământul e destul de întins ca să hrănească pe toată lumea.

— Pe semne că nu e aşa.

Conversaţia lor fu întreruptă de un zvon de glasuri din apropiere, unde se înghesuia lumea ca şi când ar fi voit să vadă ceva neobişnuit.

— Dar asta ce o mai fi? se întrebă Forgues şi se duse să vadă ce e, pe când tovarăşii săi rămaseră pe loc.

Se înapoie însă numaidecât.

— Ei, ce e? îl cercetă Martinvast.

— O execuţie, răspunse el.

— O execuţie?

— Da, ba chiar una întreită. Se pregătesc să taie capetele celor trei bandiţi de pe corabia coreeană.

— Dar ştii că ăştia de pe-aici nu ştiu multe…

— Cum, frate, chiar aşa, la repezeală?

— Vreţi să vedeţi şi voi?

— Eu nu, răspunse Le Gonidec.

— Nici eu, adăugă Milo.

Forgues şi Martinvast se amestecară prin mulţimea care năvălea din toate părţile. Oamenii se băteau între ei care să fie mai în faţă. În cele din urmă se făcu o tăcere adâncă. Ai fi auzit musca zbârnăind. Milo era foarte emoţionat la gândul că nişte făpturi omeneşti erau duse la moarte. Zadarnic îşi spunea el că aceşti trei nelegiuiţi erau nişte tâlhari de rând, totuşi pedeapsa i se părea prea aspră. Ca să ucizi oamenii pentru că au furat, era, cu adevărat, o pedeapsă exagerată.

Deodată se auzi un hârşâit, apoi alte două şi mulţimea izbucni într-un urlet prelung.

Se făcuse dreptate.

Forgues şi cu Martinvast se înapoiară.

— Dacă ştiam, nici nu mă duceam să mă uit, zise Martinvast. Era ceva grozav. Dar nenorociţii au dat dovadă de un curaj admirabil. Când au fost aduşi în faţa călăului, s-au lăsat de bună voie în genunchi şi cât ai clipi, le-au zburat capetele cât colo.

Marinarii noştri se depărtară în tăcere, impresionaţi fără să vrea de cele ce se petrecuseră.

— Chinezul, începu după câtva timp Martinvast, e foarte curajos, nu se teme de moarte. Să-i fi văzut… erau tot atât de liniştiţi ca mine şi ca tine. Au făcut o închinăciune tuturor, apoi au îngenuncheat…

— Ia mai schimbă vorba, făcu Le Gonidec.

— Bine zici. Ei, acu', ce facem? Ne întoarcem pe bord?

— Cât e ceasul?

— Patru.

— Mai avem încă trei ceasuri libere, să profităm de ele; rândul nostru de cart e tocmai la şapte.

Un om care-i observa de câtva timp, se apropie de ei şi le zise într-o franţuzească perfectă:

— După cum văd, dumneavoastră, domnilor, nu cunoaşteţi oraşul. E foarte interesant. Dacă doriţi să vă slujesc de călăuză, vă voi arăta ce n-aţi mai văzut până acum şi o să-mi daţi numai doi piaştri.

Martinvast se uită la el. Era jerpelit rău.

— Eşti francez? îl întrebă el.

— Nu, domnule, sunt elveţian.

— Şi faci pe călăuza?

— De, domnule, câştig şi eu o pâine…

— De ce nu te întorci în ţara ta?

— Când oi avea cu ce, credeţi-mă că n-o să-mi mănânc amarul pe-aici.

— Bine, condu-ne, zise Martinvast. La urma urmei, ce ni se poate întâmpla? făcu el către tovarăşii săi.

Porniră.

Cap. 239 – Fumătoria de opiu

Călăuza le arătă câteva case ciudate dându-le pe scurt lămuririle trebuincioase. Deodată se opri în faţa unei clădiri mari de lemn în uşa căreia se legăna un felinar de hârtie roşie.

— Aţi putea vedea aici lucruri foarte interesante, le zise el.

— Zău? făcu Martinvast. O fi o cafenea?

— Nu.

— Ori o baracă unde se fac scamatorii?

— Nu, nici asta.

— Păi atunci ce e?

— O fumătorie de opiu.

— Parcă auzeam că nu e voie.

— Aici sunt chiar două.

— Hai să intrăm, băieţi, zise Martinvast marinarilor, că doar de fumat nu ne poate sili nimeni.

După ce trecură printr-un gang îngust, intrară într-o încăpere mare pătrată; de jur-împrejurul pereţilor se aflau bănci de lemn late de doi metri. La început nu văzură mare lucru căci în încăpere domnea un fel de semiobscuritate, dar în cele din urmă desluşiră nişte forme nelămurite, ş-apoi, după ce se deprinseră cu întunericul, văzură că sunt trupuri omeneşti. Făpturi care păreau adevărate cadavre, zăceau întinse pe spate.

— Păi aici e morga, strigă Le Gonidec.

— St! îi şopti călăuza.

Din întuneric se ivi un om care se apropie de ei şi spuse câteva cuvinte pe care ei nu le înţeleseră.

— Întreabă dacă doriţi să fumaţi, le explică în franţuzeşte călăuza.

— Spune-i că fumăm noi, dar nu mahorcă de-a lui, răspunse Le Gonidec.

Omul pieri în întuneric.

Marinarii, ai căror ochi se obişnuiseră acum cu întunericul, desluşeau destul de bine chipurile fumătorilor de opiu. Aceştia stăteau nemişcaţi şi erau de o paliditate înspăimântătoare. Un miros înţepător, dezgustător plutea în aer.

— Ptiu, cum mai pute! făcu Martinvast ţinându-se de nas, tot mai bine miroase mahorca noastră decât buruiana asta a lor… Nici nu-ţi vine să crezi că sunt ofiţeri de-ai noştri care au patima asta urâtă…

— Am cunoscut şi eu unul la Toulon care fuma opiu. Ce băiat! Deştept, învăţat, bun marinar, tot ce pofteşti, dar din pricina opiului a decăzut din ce în ce şi n-a mai fost bun la nimic. La urmă a trebuit să-şi dea demisia din armată.

— Noroc că sunt rari oamenii care se dedau la patima asta. Dar ia uitaţi-vă la ăia de colo. Zac ca morţi întinşi pe scânduri. Oare ce plăcere o fi simţind să se tâmpească aşa?

— Se cunoaşte că n-aţi fumat niciodată opiu, zise călăuza. Îţi dă nişte visuri de te-ai crede în rai.

— Ai fumat şi tu?

— Da.

— Şi te-ai lăsat de sportul ăsta scârbos?

— Nu.

— Acum înţeleg de ce-ai ajuns în halul ăsta; tot ce câştigi, dai pe buruiana asta, îi zise Le Gonidec uitându-se cu milă la nenorocitul acela.

Omul nu răspunse.

Deodată unul din fumători se ridică într-o rână şi începu să vorbească. Marinarii nu înţelegeau ce spune dar călăuza le sluji de tălmaci.

— Fumătorul acesta a căzut în extaz. Zice că se află într-o grădină minunată plină de flori mirositoare şi cascade sclipitoare, iar femei frumoase ca nişte zâne dansează la lumina razelor de lună. Mai spune că simte cum se înalţă de la pământ şi pluteşte uşor ca un nor în văzduhul albastru.

— E nebun, săracu'! murmură Martinvast. Şi cât costă ca să te tâmpeşti aşa?

— Un tael.

— Umple, pesemne, bine pipa pentru atâtea parale.

— O, nu se umple pipa de opiu ca aceea de tutun, după cum credeţi dumneavoastră. Uite, aşa se face, răspunse călăuza. Apoi luând o pipă de pe măsuţă urmă: Se pune un grăunte de opiu în ţeava asta şi i se dă foc, iar fumul se înghite ca şi aerul.

— Atâta tot?

— Trebuie două sau trei pipe de astea ca să te adoarmă.

— Ia uitaţi-vă la ei ce slabi sunt. Parc-ar fi nişte schelete. Oare nu există o lege care să împiedece negoţul ăsta şi să apere pe nenorociţii ăştia împotriva lor înşile?

— Ba da, legea există, dar n-o respectă nimeni.

— Atunci toată lumea poate să-şi cumpere opiu?

— Da.

— Păi dacă o merge tot aşa, China o să ajungă în curând în rândul popoarelor celor mai de jos.

Unul din cei adormiţi începu să cânte, altul să vorbească, iar alţii să se zvârcolească în nişte spasme teribile.

— Ăştia n-au visuri tocmai plăcute, după cum văd, zise Martinvast, râzând.

— Nu toţi visează frumos, răspunse călăuza. Ca să fumezi opiu trebuie să te afli într-o stare de veselie căci dacă adormi necăjit, visurile care urmează sunt grozave.

— Hai să plecăm, băieţi, făcu dezgustat Le Gonidec.

— Să plecăm, fu şi Martinvast de părere.

Ieşiră din fumătorie, dar în clipa când să păşească pragul, un chinez cu mâinile puse cruce pe piept, li se aşeză în drum.

— Ce-o mai fi vrând şi ăsta? întrebă Le Gonidec.

— Cere preţul intrării, răspunse călăuza.

— Dar n-am fumat şi nici n-am băut nimic.

— N-are a face; aşa e obiceiul.

— Ei aş! Stai că-i arăt eu lui să-mi ia banii de pomană, făcu Martinvast indignat şi după ce-l învârti pe chinez în loc ca pe o sfârlează, îi zvârli cât colo.

Cap. 240 – Lucrurile se încurcă

— Rău aţi făcut, şopti călăuza, o să dăm de bucluc.

— Zău? Doar n-or fi vrând să plătim pe degeaba, răspunse Martinvast. Înţeleg să fi fumat dar aşa…

— Aşa e obiceiul; chiar şi cei care nu fumează trebuie să plătească. Când intraţi în vreo baracă de bâlci ca să vedeţi ceva, nu plătiţi?

— Negreşit că da, dar plătim la intrare. Dacă ştiam că au să ne ceară plată, nu intram în porcăria asta.

— Treaba dumneavoastră, faceţi cum vreţi, dar eu n-am poftă să intru în cârd cu poliţia, de aceea daţi-mi bacşişul făgăduit ca să-mi văd de drum.

— Poftim cinci franci, îţi ajunge?

— Mai puneţi cinci şi să zicem că-i destul.

— Bine, mai na cinci şi şterge-o.

Călăuza mulţumi şi pieri repede.

— Am dat noi zece franci, dar nu-mi pare rău; încaltea văzurăm ceva caraghios.

— Chiar aşa, încuviinţă Le Gonidec spusele lui Martinvast.

— Când om auzi vorbindu-se de-acum încolo de fumătoriile de opiu, o să ştim şi noi ce e asta, zise Forgues. Altminteri la ce bun să

călătoreşti atât şi să nu ştii nimic? Toate bune, dar acum încotro?

— Eu aş zice să ne întoarcem pe bord.

— Bine zici, haidem. Dar ăsta care aleargă după noi ameninţând ce-o mai fi vrând?

— Nu vezi? E portarul fumătoriei.

— Ia staţi niţel. Dacă o cuteza să se apropie îl pocnesc, făcu Martinvast oprindu-se în loc. Dar omul nu se apropia. Urla şi răcnea ca un nebun. În curând marinarii noştri se pomeniră împresuraţi de o droaie de chinezi înfuriaţi şi câţiva gardişti negri se repeziră la ei cu ciomagul în mână.

Marinarii se apărau cu îndârjire dar fură copleşiţi de mulţime. Poliţiştii le puseră cătuşele de mâini şi-i târâră la poliţie unde un chinez burduhănos, care nu-i înţelegea ce spun fiindcă nu ştia franţuzeşte, îi trânti într-o cocioabă unde mirosea urât şi încuie uşa după ei.

— Alta acum! făcu Le Gonidec.

— Parcă-i un făcut, zise Martinvast, nu scăpăm de una şi dăm de alta…

— De spânzurat n-au să ne spânzure fiindcă n-am omorât pe nimeni, fu de părere Forgues.

— Dar nu ne pot ţine închişi cine ştie cât.

— Crezi?

— Sunt chiar sigur fiindcă ofiţerii noştri vor fi în curând înştiinţaţi de cele ce ni s-au întâmplat.

— Şi cine o să le dea de veste?

— Cum cine? Milo. Copilul a fost mai şiret decât noi şi a ştiut să se strecoare nevăzut.

— Măi, ce copil deştept!

De-abia sfârşise vorba şi opt vlăjgani chinezi cu nişte săbii încovoiate în mâini intrară în odaie.

— O, o, făcu Forgues, nu cumva or fi având de gând să ne taie capul?

Dar chinezii, la un ordin al şefului lor, băgară săbiile în teacă şi luară pe prizonieri de braţ.

— Ne duc la interogatoriu, zise Forgues.

Îi scoaseră într-o curte mare în mijlocul căreia stătea un chinez

într-o uniformă plină de fireturi, iar lângă el se afla portarul fumătoriei de opiu.

După ce marinarii fură puşi în rând, chinezul vorbi multă vreme cu portarul.

— Ce dracu şi-or fi spunând? se întrebă Martinvast.

În sfârşit, chinezul galonat zise ceva şi duse pe prizonieri la capătul curţii unde poliţiştii, în loc să le scoată cătuşele, după cum sperau ei, le înţepeni pe umeri o scândură grea pe care o potriviră în jurul gâtului, scoţându-le capul prin gaura de la mijloc. Bieţii marinari fuseseră puşi la butuc, unul din chinurile obişnuite în China. Greutatea scândurii îi doborî; se lăsară în genunchi ca să o poată suporta.

— Numai la asta nu m-aşteptam, zise Forgues oftând.

— Nici eu, răspunse Le Gonidec. Vorba e: mult au să ne ţină aşa?

— Asta e o păcătoşenie de-a chinezilor… răcni Martinvast, dar lasă că o să vadă ei pe dracu, n-aveţi grijă!

În vremea asta mulţimea năvălise în curte ca să vadă chinurile prizonierilor şi să-şi bată joc de ei.

Cap. 241 – La butuc

Vreme de două ceasuri, lumea venea şi pleca înjurând şi scuipând în faţă pe bieţii marinari. Toţi se înghesuiau să se bucure de pedeapsa dată unor europeni.

Deodată Forgues recunoscu printre ei pe omul care-i dusese la fumătoria de opiu.

— Uite ce-am păţit din cauza dumitale! îi strigă marinarul înfuriat.

— Ba să mă ierţi, eu ţi-am spus că n-o să iasă bine. De ce n-ai vrut să plăteşti? Şi ceea ce e şi mai rău, ai bătut pe poliţişti.

— Dar dacă am plăti, ne-ar da drumul?

— Nu, ar fi degeaba, e prea târziu acum.

— Şi mult o să ne ţină aşa?

— Nu ştiu, poate patruzeci şi opt de ore… poate şi mai mult.

— Ce plăcere!

— Drept să-ţi spun, cât sunt eu de voinic, dar simt că nu mai pot îndura, zise Martinvast.

— Fii fără grijă ca o să scăpăm în curând. Milo trebuie să fi dat de veste comandantului, răspunse Le Gonidec.

Într-adevăr, copilul alergase la submarin, dar nu găsi pe bord decât pe cei patru oameni de gardă. Ofiţerii şi ceilalţi marinari erau toţi în oraş şi trebuia să aştepte întoarcerea lor. Dar comandantul nu se întoarse decât la ora nouă. Milo, care pândea sosirea lui, se repezi la eu strigând:

— Domnule comandant, domnule comandant, camarazii mei au fost arestaţi de chinezi.

— Arestaţi? Şi, de ce?

— Nu. Ştiu. Au fost închişi într-o clădire mare din apropiere.

— Vor fi făcut scandal.

— Nu, domnule comandant, n-au făcut nimic.

— Nu se poate să-i fi arestat aşa, din senin. Ai fost şi tu cu ei, ia spune, ce s-a întâmplat.

Copilul şovăia. Nu-i venea să spună afacerea cu fumătoria, dar în cele din urmă se hotărî şi povesti totul. După ce sfârşi, comandantul clătină din cap, zâmbind.

— Oamenii ăştia nu-şi pot schimba firea: minunaţi marinari cât sunt pe bord, capete înfierbântate de cum pun piciorul pe uscat, zise el, apoi îşi puse mantaua, şi fiindcă marinarii se aflau acum toţi pe submarin, luă opt oameni cu el şi plecă.

Călăuzită de Milo, mica trupă se îndreaptă spre clădirea în care erau închişi marinarii. Ceru să vorbească numaidecât cu şeful poliţiei, dar acesta plecase şi nu lăsase pe nimeni în loc. Se adresă atunci unui sergent, dar nu se putu înţelege cu el. Trebuiră să caute un interpret şi până să găsească unul, trecu un ceas.

În sfârşit, tălmaciul sosi. Comandantul vorbi ceva cu el, apoi se duse la locuinţa particulară a poliţaiului. Acesta era tocmai la masă şi nu vru să se deranjeze, dar comandantul stărui atât până ce fu primit de chinez..

— Domnule, începu comandantul, ai arestat astăzi pe nişte marinari care se plimbau prin oraş.

— Da, domnule.

— Din ce pricină?

— Fiindcă au intrat într-o fumătorie de opiu şi n-au voit să

plătească.

— Bine, voi plăti eu pentru ei.

— Dar nu e numai asta.

— Ce mai e?

— Au bătut pe sergentul care a voit să-i aresteze.

— Dacă nu i-ar fi bătut alţii pe ei, nu băteau nici ei pe alţii.

— Sunt nişte sălbatici, oamenii dumitale, aşa să ştii… făcu indignat poliţaiul.

— Şi acum unde se află?

— În închisoare.

— Să le dai imediat drumul.

— Nu se poate.

— Îţi pretind s-o faci.

— Dumneata uiţi, se vede, că sunt şeful poliţiei şi că am dreptul să pedepsesc pe aceia care s-au făcut vinovaţi de o abatere.

— Şi ce pedeapsă aveţi de gând să le daţi?

— Le-am şi dat-o.

— Cum aşa?

— Da, i-am condamnat la patru zile de chinuri la butuc.

— Patru zile?

— Da.

— Dar n-aveai dreptul s-o faci. Pedeapsa cu butucul e numai pentru chinezi.

— Ba pentru oricine nu respectă legea.

— Mă voi adresa consulului nostru.

— Faceţi cum vreţi, eu am făcut ce-am crezut de cuviinţă.

— Bine, domnule, dar dumneata nu ştii că lucrurile pot lua o întorsătură serioasă?

— Vă repet că sunt în dreptul meu.

— Ăsta e ultimul dumitale cuvânt?

— Da.

— Bine, vom vedea noi.

Cap. 242 – O hotărâre energică

Comandantul, însoţit de Milo şi cei opt marinari, se duseră la

consulat. Consulul era plecat în călătorie şi funcţionarul care-i ţinea locul, un om sfios şi fricos, nu îndrăznea să ia o hotărâre.

— Înţelegeţi şi dumneavoastră că relaţiile sunt şi aşa destul de încordate între chinezi şi francezi. Guvernatorul e un om foarte supărăcios şi ar fi mai bine să nu-i dăm prilej de nemulţumire.

— Atunci, după părerea dumitale, trebuie să-i lăsăm pe chinezi să-şi bată joc de noi şi să se poarte ca şi când am fi nişte sclavi, nu?

— Recunosc că e foarte regretabil ce se petrece şi-mi pare destul de rău, dar cu chinezii trebuie să întrebuinţezi multă diplomaţie.

— Deci, nu vrei să încerci nimic ca să-mi scapi oamenii de la tortură?

— Vă asigur că ar fi o mare imprudenţă să…

— Bine, ştiu ce-mi rămâne de făcut, încheie comandantul care era un om energic şi nu se da în lături ca, atunci când o cereau împrejurările, să ia o hotărâre rapidă.

Zise bună ziua secretarului consulatului, şi când se văzu în stradă, porunci unuia din marinari să se întoarcă pe submarin şi să vină cu încă zece marinari bine înarmaţi.

— Cu puşti şi gloanţe, domnule comandant?

— Da. Vă aşteptăm aici.

Marinarul porni în fugă.

— Deoarece nimeni nu voieşte să ne facă dreptate, zise ofiţerul, vom întrebuinţa mijloace cât mai aspre. Să nu se spună că nişte păcătoşi de chinezi au pus la torturi pe francezi ca pe nişte tâlhari ordinari.

— Şi bine o să faceţi, domnule comandant, zise un marinar.

— Da, aşa e, făcură ceilalţi într-un glas.

După un sfert de ceas, cei zece oameni soseau înarmaţi până-n dinţi. Tălmaciul când îi văzu, se fâstâci de tot.

— Fiindcă nu mai aveţi nevoie de mine, eu o să mă duc, făcu el cu frică.

— Dimpotrivă, am chiar mare nevoie de dumneata, îi zise comandantul.

— Aşa credeţi?

— Da, aşa cred. Nu ştiu chinezeşte şi îmi trebuie cineva care să tălmăcească vorbele mele.

— Eu zic să vă păziţi, domnule comandant. Şeful poliţiei e un om grozav; e în stare de orice.

— Şi eu tot aşa, răspunse comandantul râzând.

— Să nu asmută asupra dumneavoastră pe toţi negrii lui.

— Nu face nimic, o să-i primim cum se cuvine. Haidem, băieţi, la drum…

Şi fiindcă interpretul încercă să fugă, comandantul puse pe marinari să-l ia între ei.

Ajunseră în curând la postul de poliţie. Ofiţerul, urmat de cei optsprezece marinari ai săi şi de Milo, pătrunse în clădirea cea mare şi ceru să vorbească imediat cu locţiitorul poliţaiului, care-l primi numaidecât. Acesta era un om mărunţel, cu chipul viclean care, ghicind cele ce aveau să se întâmple, îl întâmpină foarte respectuos.

Comandantul salută şi prin tălmăcirea interpretului lămuri scopul venirii sale.

— Împotriva oricărui drept, zise el, aţi arestat şi pus la chinuri pe trei din oamenii submarinului meu. Dacă s-au făcut vinovaţi de ceva, era cu cădere să fie pedepsiţi de polisului francez, nu de dumneavoastră. Cer se fie puşi imediat în libertate.

Chinezul făcu pe miratul.

— Nu ştiu ce voiţi să spuneţi, răspunse el.

— Te rog să nu te prefaci. Ştii dumneata foarte bine despre ce este vorba.

— Vă asigur că nu; de-abia acum am intrat în serviciu şi nu mi s-a spus nimic.

— Nu cred.

— Totuşi aşa e. Aşteptaţi, vă rog, un moment şi o să mă informez.

Şi chinezul pieri într-o clipă ca şi când l-ar fi înghiţit pământul. Comandantul vru să-l urmeze, dar omul închise repede uşa pe dinafară.

— O, o, mi se pare că se îngroaşă gluma, făcu îngândurat comandantul.

— Aşa mi se pare şi mie, şi ar fi mai bine să o ştergem cât mai e timp, zise un marinar şi se repezi la uşa cealaltă.

Dar şi aceasta era încuiată tot pe dinafară.

— Hait! iată-ne prizonieri, făcu el.

— Spargeţi uşa! porunci înfuriat comandantul, ceea ce se şi făcu imediat.

Afară, marinarii se pomeniră în faţa a douăsprezece gardişti negri cu sabia scoasă.

— Spune-le că dacă nu bagă săbiile în teacă pun oamenii să tragă în ei, zise ofiţerul interpretului.

Acesta tălmăci ordinul şi gardiştii se înmuiară.

— Întreabă-i unde se află prizonierii.

Dar negri nu răspunseră.

— Mai întreabă-i o dată şi spune-le că eu nu ştiu de glumă.

Dar gardiştii nici nu clipiră.

— Arma la ochi! ordonă comandantul.

Ameninţarea nu fu zadarnică. Unul din negri zise tălmaciului:

— Prizonierii sunt în fundul curţii.

Fiindcă se înnoptase şi nu se zărea nimic prin întuneric, câţiva marinari îşi aprinseră lămpile de buzunar şi porniră să cerceteze locul. Dădură de camarazii lor, îngenuncheaţi, cu butucul de gât. Îi strigară şi ei răspunseră numaidecât.

— În sfârşit v-am găsit! zise comandantul.

Dar când îşi văzu oamenii în halul acela, nu-şi putu stăpâni furia.

— Cum, astfel sunt trataţi aici soldaţii francezi? Scoateţi-le repede butucul! strigă el.

Marinarii se repeziră să-şi ajute camarazii, dar butucul era făcut din două scânduri groase, care se închideau cu două lacăte mari pe care trebuiră să le sfărâme.

— Uf, nu mai pot, făcu Le Gonidec când se văzu liber. Mi-a făcut gâtul piftie…

— Dar pe-al meu!… bombăni Forgues.

După ce toţi prizonierii fură eliberaţi, comandantul dădu semnalul de plecare. Şeful poliţiei însă, aflase ce se petrece şi trimisese soldaţi chinezi în apărare.

— Să ne retragem după balustrada asta şi dacă înaintează spre noi, trageţi, zise comandantul.

Lupta era de neînlăturat. Dar chinezii stăteau pe loc, dându-şi probabil seama că dacă vor trage asupra marinarilor, gloanţele nu-i vor atinge, fiind bine adăpostiţi. Interpretul care rămăsese cu

marinarii, tremura vargă.

— Lăsaţi-mă să plec, se ruga el, căci dacă mă vor lua drept unul de-ai dumneavoastră, mă vor ucide cu siguranţă.

— Bine, du-te, dar tare mă tem ca de cum te vor zări vor trage asupra dumitale.

— Aşa e. Atunci ce să fac? A, mi-a venit ceva în minte. Dacă oamenii dumneavoastră ar vrea să mă ajute, aş putea trece pe zid şi ieşi la câmp, nevăzut de nimeni. Pe urmă mă voi duce la şeful poliţiei ca să-i spun că sunt de partea lor şi să nu-mi facă vreun rău.

Comandantul rămase câtva timp pe gânduri, apoi zise:

— Bine, pleacă, dar pe aceeaşi cale vom ieşi şi noi de aici. Deocamdată suntem la adăpost şi chinezii nu vor observa fuga noastră. Cred că e mai bine aşa decât să ne luăm la luptă cu ei.

— Mult mai bine, domnule comandant, credeţi-mă pe mine, făcu tălmaciul care de-abia aştepta să se vadă plecat.

În câteva minute marinarii, care erau foarte sprinteni, săriră peste zid şi ieşiră la câmp deschis. Comandantul îi urmă.

— Ce mutră au să facă chinezii când vor prinde de veste că le-am tras chiulul… murmură Forgues. Te pomeneşti că dau în gălbinare…

Dar afară îi aştepta o nouă surpriză. Înaintea lor, la vreo douăzeci de metri, chinezii îi pândeau.

— Băgaţi de seamă! strigă Milo, colo… în faţa noastră…

— La pământ! comandă ofiţerul.

Marinarii se lungiră pe burtă.

Cap. 243 – Lucrurile se potolesc

Trecură câteva minute. Chinezii, care se pregăteau să împiedece drumul marinarilor, nu se clinteau. Aşteptau, dar situaţia nu se putea prelungi aşa, la nesfârşit.

— Înainte, băieţi! strigă comandantul.

Marinarii se repeziră cu baioneta întinsă şi în mai puţin de zece secunde îşi făcură drum printre chinezi. Câţiva chinezi fură ucişi, dar marinarii scăpară toţi teferi.

Când ajunseră pe bordul submarinului, comandantul făcu lui Forgues şi celorlalţi doi aspre imputări.

— Nu vă opresc să vă plimbaţi prin oraşele unde ne oprim, îi zise el, dar nu vă îngădui să faceţi scandal. Vedeţi şi voi care e rezultatul. E probabil că se vor ivi complicaţii şi, bineînţeles, răspunderea va cădea pe capul meu. Doresc ca pe viitor să nu se mai întâmple ceea ce s-a întâmplat.

Apoi comandantul le întoarse spatele.

— Ne-a tras o săpuneală… făcu Martinvast cam plouat.

— Pe care am meritat-o, răspunse Forgues. Are dreptate comandantul, nu trebuie să facem scandal pe unde trecem.

— Nu noi l-am provocat, mormăi Le Gonidec, ci sălbaticii aceia de negri. S-au repezit ca nişte fiare şi noi ne-am apărat – atâta tot.

— Da, aşa e, dar dacă dădeam omului de la fumătorie câţiva piaştri, nu se întâmpla ce s-a întâmplat. Acu', ce-a fost a fost, bine că s-a isprăvit.

— Aşa crezi tu? N-ai auzit ce-a spus comandantul? Zicea că se vor ivi complicaţii.

— Ei şi? N-o să fie cine ştie ce…

— Zău?

— Da, fiindcă am fost vinovaţi şi unii şi alţii. Dacă ne-au găsit vinovaţi, n-aveau decât să ne aresteze, dar nu să ne pună butucul acela greu de gât. Eu zic că o fi cântărind pe puţin patruzeci de kilograme.

— Patruzeci? Ba şaizeci ori chiar optzeci…

— N-aş fi crezut în viaţa mea că o să mă pomenesc o dată pus la butuc.

— Ce să-i faci, dragă… se întâmplă…

— Să căutăm să fim mai cu băgare de seamă de-acum încolo. Dar i-ascultaţi, băieţi, mi-e o foame… Ce-ar fi să îmbucăm ceva?

— Bună idee.

Marinarii coborâră în submarin şi deschiseră o cutie de conserve. Pe când mâncau, vorbeau între ei:

— Când te gândeşti că puteam mânca şi noi acum ca oamenii în oraş, nu tot carne stătută… făcu Forgues, strâmbându-se.

— Ba să mă ierţi, răspunse Le Gonidec. Cine ştie ce mâncăruri ne dădeau. Chinezii nu se hrănesc ca noi. Mai întâi, ei nu ştiu ce e furculiţa; iau mâncarea cu un fel de beţişoare şi hrana lor e de obicei

orezul. Se îndoapă cu el până crapă.

— Or mai fi mâncând şi altceva decât orez, fu de părere Forgues.

— Da, au ei o mâncare de-a lor după care se dau în vânt – nu alta.

— Ce anume?

— O mâncare care ne-ar întoarce nouă, europenilor, maţele pe dos.

— Care?

— Cuiburi de rândunele.

— Nu mai vorbi prostii!

— Zău că nu mint. Au ei un soi de rândunele care îşi fac cuibul cu un fel de sacâz gălbui.

— Şi mănâncă aşa ceva?

— Se prăpădesc după el.

— Să-l mănânce sănătoşi.

— Se zice că e foarte bun la gust.

— Ai mâncat şi tu ca să ştii?

— Eu nu, dar mi-au spus nişte camarazi care au mâncat. După cum spuneau ei, ar avea gustul de tapioca.

— Foarte mulţumesc.

Fură întrerupţi de glasul santinelei de pe submarin.

— Înapoi! strigă santinela. V-am spus că nu e voie să vă urcaţi pe bord. Dacă vreţi să vorbiţi cu comandantul, aşteptaţi pe chei; trebuie să se întoarcă numaidecât.

— Ce-o mai fi şi asta? se întrebă Forgues.

— Hai şi noi să vedem, zise Le Gonidec.

— Hai.

Cap. 244 – O ameninţare nesocotită

Urcară toţi trei pe punte şi văzură pe santinelă vorbind cu doi ofiţeri chinezi însoţiţi de un tălmaci.

— Ce e, ce s-a întâmplat? întrebă Forgues.

Unul din chinezi văzând galonul de aur de pe mâneca lui Forgues, îl luă probabil drept ofiţer căci spuse ceva interpretului. Acesta tălmăci pe franţuzeşte cuvintele chinezului.

— Cele două persoane care mă întovărăşesc sunt căpitani în armata chineză şi vor să vorbească imediat cu comandantul dumneavoastră.

— Ce doresc?

— Cer să li se predea trei marinari de-ai dumneavoastră, care s-au făcut vinovaţi faţă de soldaţii chinezi.

— Da? făcu liniştit Forgues.

— Şi spun că dacă nu vă veţi executa, vor trimite aici o companie de armată regulată.

— Pentru ce?

— Ca să vă ceară satisfacţie.

Forgues se uită lung la interpret.

— Spune-le, răspunse el, că dacă îndrăznesc să trimită armata împotriva noastră, o vom întâmpina cu mitralierele. Dumneata ştii ce e o mitralieră? E o jucărioară care plouă gloanţe cu nemiluita şi seceră oamenii ca spicele de grâu.

Interpretul tălmăci celor doi ofiţeri chinezi răspunsul.

— Şi să le mai spui, adăugă Forgues, că dacă nu-şi iau numaidecât tălpăşiţa, îl punem în fiare şi-i băgăm la odihnă în fundul vasului – m-ai înţeles?

Ameninţarea păru să-şi fi făcut efectul căci ofiţerii făcură pe loc stânga-mprejur, şi plecară fără zăbavă.

— Ai cam luat-o razna, zise Le Gonidec.

— Zău?

— Nu trebuia să te repezi aşa. Cine ştie ce ni se poate întâmpla din pricina asta.

— Ei aş!

— Te pomeneşti că se duc să reclame; comandantul va fi chemat să dea socoteala şi dăm de belea.

— Nu cred. Chinezii sunt fricoşi. N-ai văzut cum au şters-o când le-am pomenit de mitralieră?

Peste câtva timp veni şi comandantul. Forgues îi povesti despre cei doi ofiţeri chinezi dar se feri să-i spună ceva de ameninţarea pe care le-o făcuse.

— Toate sunt în regulă, zise comandantul. Am fost la consulul nostru care a făcut observaţii şefului poliţiei, acesta va veni pe bord ca să-mi ceară scuze.

— Bravo, făcu Forgues vesel.

— Băgaţi însă de seamă, ca pe viitor să nu-mi mai faceţi încurcături

de astea. Acum duceţi-vă de vă culcaţi, să rămână pe punte numai oamenii de veghe.

Marinarii coborâră în submarin. Până după miezul nopţii stătură de vorbă despre întâmplările de peste zi, apoi cineva stinse lumina şi în curând dormeau toţi duşi.

Când se lumină de ziuă, oamenii se apucară, după obicei, să spele puntea şi să facă trebuincioasa curăţenie pe bord, apoi la ora opt înălţară steagul în culorile Franţei. Comandantul, care dormise în oraş împreună cu locotenenţii săi, îşi aruncă ochii la submarin şi văzând că totul era în ordine, se declară mulţumit.

— Dragii mei, spuse el, reparaţia submarinului va fi gata chiar în astă seară. Mâine în zori, vom porni în larg. M-am înţeles cu comandantul englez care va fi de asemenea gata la vreme.

— Era şi timpul să ne vedem de drum, zise Forgues.

— Cui o spui!… făcu Le Gonidec insuflând uşurat.

Nu trecu mult şi santinela semnală un grup de chinezi care înaintau spre submarin.

— E şeful poliţiei care vine să-şi ceară scuze, zise comandantul.

Într-adevăr, burduhănosul pe care Forgues şi ceilalţi doi marinari îl recunoscură numaidecât, venea însoţit de patru gardişti negri şi un interpret. Când ajunse la capătul punţii, salută. Comandantul îi răspunse la salut şi-l pofti pe submarin.

Poliţaiul trecu puntea împreună cu interpretul şi zise prin tălmaci.

— Domnule comandant, îmi pare foarte rău de cele ce s-au petrecut ieri.

— Şi mie, răspunse acesta.

— Eram totuşi în dreptul meu, dar fiindcă mi s-a spus că n-am avut dreptate, mă supun.

— Şi bine faci.

Pe când vorbea, şeful poliţiei se uita cercetător în jurul lui; se vedea că, submarinul îl interesa. La urmă zise:

— Mi-aţi da voie, domnule comandant, să vizitez submarinul?

— Mă rog… cu plăcere. Să vină patru oameni să-l conducă pe domnul, ordonă comandantul.

Forgues, Martinvast, Le Gonidec, şi Fauvel înaintară. Îl duseră pe chinez şi pe tălmaci în interiorul submarinului, dar făcură astfel că la

înapoierea pe punte, amândoi erau plini de ulei şi catran pe haine. Haina de mătase albastră a şefului era pătată toată, iar interpretul se alese cu o stea mare de catran în spate. Totuşi niciunul nu zise nimic dar plecară numaidecât fără să mai viziteze restul submarinului.

— Ce le-aţi făcut, băieţi, de au şters-o aşa de repede? întrebă comandantul.

— Noi, nimic, domnule comandant, dar chinezii ăştia sunt foarte curioşi din fire şi când s-au dat mai aproape de maşini ca să vadă mai bine, s-au murdărit pe haine de smoală şi ulei.

Ofiţerul zâmbi. Înţelese că marinarii noştri căutasem să se răzbune pentru butuc. Răzbunarea era copilărească şi fără însemnătate, de aceea nu le făcu nicio observaţie.

Cap. 245 – Ridicarea ancorei

Ziua trecu în pregătiri şi reparaţii. Mecanicii controlară amănunţit motoarele, iar marinarii însărcinaţi cu manevra încercară în două rânduri balasturile ca să vadă dacă funcţionează bine.

Totul mergea de minune.

— Cred că suntem gata, zise Le Gonidec. Era şi timpul, nu-i vorbă. Eu m-am cam săturat de porturile chineze, drept să vă spun.

— Darmite eu! făcu Forgues. Dacă o fi să ies la pensie şi să mă statornicesc undeva, nu cred că o s-aleg tocmai China.

— Nici eu, răspunse Martinvast.

— Ştiţi voi, băieţi, care e părerea mea? Că toate ţările astea nu vin nici la degetul cel mic al Franţei.

— Parcă eu zic altfel? Dar de-abia după ce ai cutreierat o lume şi ai văzut cum e prin alte părţi, îţi poţi preţui mai bine ţara ta, fu de părere Forgues.

— Lasă că şi aiurea sunt locuri frumoase

— Nu zic, dar crezi că la noi nu? Şi-apoi clima de la noi e mai prielnică decât oriunde. Nu-s călduri ca să scoţi limba de un cot, nici ger ca să-ţi degere vârful nasului. Ştiţi ce era să păţesc o dată în Canada? Să rămân fără nas. Râdeţi, ai? Dar vă încredinţez că aşa e. Ancorasem în golful Hudson; nu îngheţase încă de tot şi am fi putut naviga dar a survenit o avarie pe vasul nostru – o corabie mare cu trei

catarge, îi zicea „Chanouna” – şi a trebuit să ne oprim ca să facem reparaţia cuvenită. Pe când lucram să îndreptăm avaria, frigul s-a înteţit şi într-o bună dimineaţă ne-am trezit cu o temperatură de treizeci şi opt de grade sub zero. Pişcă al dracului. Ne-am coborât vreo câţiva pe uscat ca să ne mai dezmorţim picioarele. Străzile erau pline de nămeţi şi de pe case atârnau ţurţurii cât burlanele. Deodată văd pe unui că se apleacă, ia un bulgăre de zăpadă de jos şi începe să-mi frece nasul. Tocmai voiam să-i trag un zavrac când omul îmi spuse într-o franţuzească stricată: „La dumneata gheaţa vârf de nas”. Şi ăsta era. Nasul mi se albise şi bietul om, ca să-mi facă un bine, mă freca de zor. Aşa e, după cum am aflat, obiceiul prin partea locului.

— Am auzit şi eu; canadienii sunt foarte cumsecade, zise Martinvast.

— Ce oameni de treabă! Vezi că sunt francezi, adică sunt mai toţi de obârşie franceză. Cea mai mare parte din ei se trag de prin Normandia şi oraşele şi satele lor au nume franţuzeşti ca: Honfleur, La Touque, Saint-Andr, etc.

— Se zice că sunt foarte muncitori.

— N-au pereche… Desţelenesc ogoarele, taie pădurile ca să facă pământuri de arătură şi iarna vânează vulpi, castori, vidre şi urşi.

— Au destulă treabă, după cum văd, râse Fauvel, dar vorba e, câştigă atât cât să aibă cu ce trăi?

— Cred că da, dar muncesc din greu, săracii! Se întâmplă uneori ca vreunul să se rătăcească prin locuri neumblate şi moare îngheţat în zăpadă.

— Brr, făcu Fauvel, parcă-i mai bine în ţările calde.

— Se cunoaşte, dragul meu, că ai călătorit prea puţin, răspunse Le Gonidec. Ţările calde sunt mai teribile decât cele îngheţate. Am apucat la Ecuator nişte călduri de coceai oul pe punte fără foc.

Marinarii se porniră pe râs dar deodată tăcură îngrijoraţi. Comandantul se înapoia de pe uscat cu chipul încruntat şi ştiau ei că nu e semn bun.

— Să ştiţi, băieţi, că s-a întâmplat ceva, făcu Forgues. Ce-o să ne mai audă urechile…

Comandantul puse să se sune adunarea şi când oamenii fură toţi pe punte, întrebă:

— Care dintre voi a spus că va îndrepta mitraliera asupra ofiţerilor chinezi?

— Eu, domnule comandant, răspunse Forgues.

— Ai înnebunit?

— Să vedeţi, domnule comandant… ofiţerii veniseră cu ameninţări şi eu… ca să-i potolesc…

— Foarte frumos! Şi ştii dumneata ce ispravă ai făcut?

Forgues lăsă capul în jos.

— Guvernatorul oraşului şi-a adunat trupele şi peste un ceas vom fi atacaţi.

— Nu se poate!

— Totuşi aşa e.

— Păi atunci… să o ştergem cât mai repede.

— Aşa voi face, dar recunoaşte şi dumneata că e foarte nesocotit ceea ce ai făcut.

— Recunosc, domnule comandant, şi vă rog să mă iertaţi. Am greşit, văd, dar să fi auzit dumneavoastră în ce fel mi-au vorbit nemernicii ăia…

Comandantul înălţă din umeri, apoi dădu ordin să se lase jos o luntre în care se urcă numaidecât şi se îndreptă spre submarinul englez de unde se întoarse după o jumătate de ceas. Dădu ordin să se ridice numaidecât ancora şi submarinul ieşi la larg. Cel englez îl urmă.

Când fură la o milă de port, aruncară iar ancora.

— Acum, zise Forgues lui Le Gonidec, suntem la adăpost; ar trebui să-şi mobilizeze flota de războiri ca să ne atace.

— Cred şi eu.

Cu toate astea evenimentele erau mult mai grave decât şi le închipuiau ofiţerii şi marinarii submarinului. Chinezii, înfuriaţi, îşi adunaseră trupele militare care numărau vreo cinci sute de oameni, apoi, în frunte cu cei doi că pitani de care, îşi bătuse joc Forgues, porniră spre chei. Mare le fu mirarea când văzură că submarinul dispăruse, dar în curând îl zăriră în largul mării.

Comandantul Dartois urmărea prin ochean cele ce se petreceau în port.

— O, o, zise el locotenentului Du Bourdieu, uite ce agitaţie pe chei… Oare ce vor fi având de gând să facă?

Trecu o jumătate de ceas, apoi apăru un vapor plin de soldaţi care se îndrepta spre submarin.

— Au turbat de tot, oamenii ăştia… vin să ne atace în largul mării, făcu indignat comandantul.

Cap. 246 – Atacul în largul mării

Într-adevăr, vaporul chinezilor care arborase drapelul de război, înainta cu repeziciune. Deodată un fulger verzui sclipi la prora vaporului şi un obuz căzu la o sută de metri de submarin.

— S-au apucat acum să ne bombardeze, ticăloşii… zise Forgues.

Al doilea obuz căzu numai la zece metri.

Comandantul crezu de prisos să înceapă o luptă în toată regula; de altfel, ce putea să facă numai cu o mitralieră împotriva a două tunuri de mare calibru?

— Umpleţi balasturile! comandă el.

Capotele submarinului fură închise într-o clipă şi submarinul se lăsă afund. „Victorious”, care-l urma, făcu la fel.

Când fură la douăzeci de metri adâncime, Forgues începu să râdă.

— Acu' n-au decât să tragă cât or pofti.

— Numai la asta nu s-aşteptau. Eu cred că n-au mai văzut de când sunt un submarin, zise Fauvel.

— Tot ce se poate; acum ştiu şi ei ce e.

După ce făcură vreo jumătate de milă de drum, comandantul ordonă să se golească balasturile atât cât să ajungă periscopul la nivelul apei şi zări vaporul chinez îndepărtându-se spre sud.

— Au renunţat la luptă, zise comandantul.

Apoi când văzu că vaporul a ajuns în port, dădu ordin să iasă submarinul la suprafaţă. „Victorious” era alături de el.

— Nu eşti de părere, zise comandantul englez că ar fi timp să ne urmăm călătoria? Ne pierdem vremea degeaba şi ne mai expunem la o mulţime de neplăceri. Chinezii aceştia sunt nebuni. De ce vor fi trăgând în noi fără motiv?

Dar comandantul Dartois crezu de prisos să-i explice motivul atacului neaşteptat.

— Ai dreptate, să ne vedem de drum. Dumneata, eşti gata?

— Da.
— Pornim la suprafaţă sau în apă?
— La voia dumitale.
— Atunci e de preferat la suprafaţă deoarece sunt o mulţime de stânci în apă prin locurile acestea. Cât e ceasul la cronometrul dumitale?
— Unsprezece fără şapte minute.
— Dacă eşti de părere, vom porni la unsprezece fix.
— Sunt perfect de acord cu hotărârea dumitale.
Cele două submarine se depărtară unul de altul la vreo două sute de metri şi aşteptară. La unsprezece fix traseră câte un glonţ de puşcă – semnalul de plecare.
— Înainte spre Singapore! strigă Le Gonidec.
— Ho, nu te bucura aşa, cine ştie ce ni se poate întâmpla în drum, îi răspunse Forgues.
— Taci, nenorocitule, că te punem la amendă.
Forgues tăcu numaidecât. Submarinul înainta la vreo patru mile de coastă. Concurentul său se ţinea în aceeaşi linie fără să i-o poată lua înainte.
— Eu cred că englezul n-o să ne mai întreacă de-acum încolo. A dat toată viteza dar degeaba, zise Le Gonidec.
— Aşa e, dar marea e liniştită; de cum s-o stârni hula, o să-l vedeţi luând-o razna.
— Nu, n-o s-o ia; am băgat de seamă că a cam „ostenit” de la o vreme încoace şi maşinile nu mai lucrează aşa de bine ca la-nceput, fiindcă le-a prea forţat.
— Astea-s numai vorbe. În orice caz, n-avem de ce ne îngrijora, deocamdată i-am luat-o cu mult înainte.
— Ai şi tu dreptate, zise Le Gonidec şi fiindcă marea e liniştită, o să mă duc să scriu nişte scrisori; voiam s-o fac cât am fost pe uscat, dar n-am avut răgaz.
Le Gonidec coborî în interiorul submarinului urmat de Milo care nu se mai despărţea o clipă de el.
— Ce e, băiete, vrei şi tu să scrii acasă şi să pun scrisoarea la posta din Singapore? îl întrebă el. Hai să-ţi dau un plic şi hârtie.
Se aşezară apoi la o măsuţă de tablă şi s-apucară să-şi scrie

scrisorile legănaţi de hula uşoară a mării. Copilul era fericit că poate să aştearnă pe hârtie tot ce văzuse, mai ales că de data asta văzuse destule. Dar, pe când scria, se întreba cu grijă dacă scrisoarea lui va ajunge vreodată la destinaţie.

Nădăjduia să găsească la Singapore un răspuns de-al Mariettei şi, fără să vrea se simţea cuprins de o mare nelinişte…

Ce se va fi întâmplat cu ea de la plecarea lui? Cine ştie dacă nu s-o fi îmbolnăvit? Era atât de plăpândă biata lui surioară… Şi-apoi, oamenii aceia milostivi care o luaseră la ei – ce-o mai fi cu ei? Numai o scrisoare de-a ei îl putea linişti, dar găsi-va el o astfel de scrisoare la Singapore? Atâtea şi atâtea gânduri frământau mintea lui de copil…

Le Gonidec care călătorise atât, ştia că nu toate scrisorile trimise ajung la destinaţie şi că, de multe ori, răspunsul pe care-l aştepţi cu înfrigurare, soseşte când nici nu te mai gândeşti la el. Îşi făcuse însă obiceiul să scrie regulat acasă, ceea ce numea el „să mai stea niţel de vorbă cu ai lui”. Acum scrise o scrisoare lungă de trei pagini, ceva neobişnuit pentru el.

Milo umplu şi el trei foi mari de hârtie cu un scris mărunt şi îndesat. Apoi, după ce sfârşi, scrise adresa pe plic şi puse scrisoarea în lădiţă, de teamă să n-o mototolească în buzunar.

Cap. 247 – Submarinul se lasă afund

Călătoria urma în linişte. Când se lăsară afund, văzură că maşinile funcţionau minunat. Pe bord domnea veselia şi voia bună.

— Cred că de data asta o să ne revedem ţara, zise Fauvel.

— Da, numai să nu ne mobilizeze iar ca să ne războim cu chinezii, mormăi Le Gonidec.

— Nădăjduiesc că nu.

— De, nu se ştie!

— Nu cumva crezi că o s-o luăm de la-nceput?

— N-aş putea să-ţi spun dacă da sau nu, dar am auzit la plecare – mai bine zis mi-a ajuns la ureche, ce vorbea comandantul cu locotenentul du Bourdieu.

— Şi ce spuneau?

— Ziceau că englezii şi chinezii…

— Ce ne priveşte asta pe noi?

— Uite, se vede, că avem pe concurentul englez în tovărăşia noastră, se amestecă în vorbă Martinvast. Dacă va fi atacat, vom fi siliţi să-l apărăm.

— Nare decât să nu-şi înalţe pavilionul şi nu se va şti cărei naţiuni aparţine.

— Adevărat, dar chinezii nu-s chiar aşa de proşti, trebuie să fi aflat şi ei de meciul nostru.

— Să nu ne facem sânge rău de geaba, vom vedea noi ce o să mai fie.

Primiră ordinul să se ridice la suprafaţă. Balasturile fură golite numaidecât şi submarinul ieşi la lumină.

— Ia te uită! Credeam că ne aflăm mai departe de coastă, făcu Forgues mirat.

— Şi eu tot aşa credeam, zise Le Gonidec.

— Nu face nimic, vom putea mai bine admira priveliştea.

— Deocamdată n-ai ce admira. Stânci şi iar stânci.

— Da, dar nişte stânci foarte ciudate în fel de fel de culori.

Coasta era sălbatică, presărată cu stânci imense roşii, albastre şi verzi, care sclipeau în bătaia soarelui ca şi când ar fi fost de sticlă.

— Uite colo un port! strigă deodată Fauvel.

Într-adevăr, văzură un golf la capătul căruia se zărea la o mare depărtare vapoare şi corăbii cu pânze.

— Ce port o fi ăsta? întrebă Milo.

— Trebuie să fie Amoi, răspunse Le Gonidec.

— Dumneata ai mai fost pe-aici, şefule?

— Da, în două rânduri.

— O să facem escală?

— Nu cred.

— Mai e mult până la Singapore?

— Da, dragul meu. Până să ajungem la Singapore trebuie să trecem mai întâi de Hong-Kong, să ajungem la punctul Haï-Nan, apoi vom străbate Indochina până la capul Cambodge. De acolo vom atinge peninsula Malacca şi vom da în sfârşit de Singapore.

— Ce mult mai e până acolo!

— E mult, aşa e, dar putem întâlni în cale curenţi care să ne

împingă spre sud, şi fiindcă aceşti curenţi sunt foarte repezi, vom câştiga mult din timp. Dar uite colo un vapor; oare ce-o fi vrând?

Un vaporaş ieşise în întâmpinarea submarinului şi-şi fâlfâia drapelele. Le Gonidec luă ocheanul bordului şi privi câtva timp cu atenţie.

— Nu pot desluşi încă semnalele, zise el, dar mi se pare că ni se face semn să intrăm în port.

— Poftim… asta ne mai lipsea! O să vedeţi că o să ne facă iar vreo boroboaţă chinezii ăştia, făcu Martinvast supărat.

Steagurile arborate de vapor se vedeau acum desluşit. Se ordona submarinelor să stopeze. Comandantul Dartois se apropie de camaradul său englez şi schimbă cu el câteva cuvinte, apoi înalţă pe bord pavilionul codului internaţional care slujea de înţelegere între vase în largul mării. Se ştie că acest cod e alcătuit din douăzeci şi opt de pavilioane (steaguri) care, după felul cum sunt înălţate, formează litere care corespund unui vocabular sau carte de convorbire.

— Ce doriţi? întrebă submarinul francez.

— Să ancoraţi în port, repetă vaporul.

— Pentru care motiv?

— Vi se va spune acolo.

— Nu ancorăm până nu cunoaştem motivul.

Urmă o întrerupere a convorbirii, apoi vaporul repetă în doua rânduri:

— Intraţi în port, altfel veţi fi bombardaţi.

Ofiţerii ambelor submarine se sfătuiră în grabă între ei, apoi se auzi comanda:

— Umpleţi balasturile şi lăsaţi vasul afund.

Submarinul englez făcu acelaşi lucru şi în mai puţin de două minute, submarinele pieriră în apă.

— Mi se pare că era să dăm de dracul zise Le Gonidec.

— Aşa mi se pare şi mie, răspunse Forgues.

— Noroc că ofiţerii noştri au luat hotărârea repede.

— Ce era să facă?

În vremea asta vaporul chinez slobozi două lovituri de tun în urma cărora trei torpiloare ieşiră numaidecât din port şi porniră în largul mării. Nădăjduiau, probabil, că submarinele vor apare în curând la

suprafaţă şi le vor putea bombarda cu uşurinţă. Alte două aruncară patru mine în apă care explodară la douăzeci de metri adâncime.

Marinarii de pe submarin auziră desluşit detunăturile.

— Nu-i de glumit, băieţi, uite-i că ne bombardează acum şi în apă, zise Le Gonidec

— N-au decât, de ajuns tot nu ne pot ajunge răspunse Forgues.

— Oricum, noi să ne ferim.

— Nu ne pasă, ne-am îndepărtat binişor de ei.

Totuşi, ca măsură de prevedere, comandantul Dartois ordonă să se schimbe direcţia vasului.

După vreo două ceasuri, se hotărî să-şi arunce ochii prin periscop. Marea era pustie. Dar, înainte de-a ieşi la suprafaţă, mai merse vreme de un ceas tot în apă, apoi când fură la lumina zilei, căută să se ţină cât mai departe de coastă ca să nu dea iar de vreo neplăcere.

Marinarii ca şi ofiţerii lor nu ştiau că tocmai în vremea aceea chinezii se războiau cu japonezii şi că interziseseră tuturor vapoarelor să intre în apele lor. Anglia, care nu luase în seamă ordinul chinezilor, avusese două vapoare de comerţ torpilate şi era probabil că în urma acestor incidente, va trimite din Hong-Kong vase de război ca să facă o demonstraţie navală.

Când submarinele ieşiră la suprafaţă, marea, care până atunci fusese liniştită ca un lac, începu să se agite. Un vânt puternic sufla fără întrerupere din spre vest.

— Se strică treaba, făcu Le Gonidec îngrijorat, să nu ne pomenim iar cu un uragan.

— Nu se prea întâmplă pe aici, răspunse Martinvast.

— Eu sunt de altă părere; adu-ţi aminte ce-am păţit prin preajma insulei Formosa.

Talazurile care ajungeau la o înălţime de zece metri se năpusteau cu furie asupra submarinului. Deodată se auzi un pârâit sinistru în interiorul vasului ca şi când acesta s-ar fi izbit de o stâncă.

— Bara la stânga! strigă comandantul.

Oamenii se priviră îngrijoraţi, întrebându-se ce se va fi întâmplat.

Cap. 248 – Avaria

Din interiorul submarinului, cineva strigă:

— Năvăleşte apa în vas.

Coborâră cu toţii. O băltoacă mică strălucea la lumina becurilor electrice pe podeaua sclipitoare de oţel.

— Unde e crăpătura? întrebă comandantul.

— Aici, la tribord, răspunse unul din mecanici.

Ofiţerul se apropie şi porunci să se astupe crăpătura numaidecât. Oamenii luară nişte tampoane de câlţi gudronat şi le vârâră cu o daltă în crăpătură; apoi aşezară deasupra o tablă de tinichea pe care o înţepeniră cu sârmă răsucită în jurul şuruburilor.

Apa se opri dar fiecare ştia că reparaţia nu va ţine mult, mai ales pe o mare atât de agitată.

Comandantul dădu ordin ca vasul să fie îndreptat în aşa fel ca valurile să nu izbească direct în partea avariată.

— O ţine cât o ţine… făcu un marinar.

— De ţinut o să ţină, dar trebuie bine supravegheată crăpătura, răspunse Le Gonidec.

— Eu cred că ne-am ciocnit de vreo sfărâmătură de vapor, zise Fauvel.

— Nu, am atins o stâncă, fu de părere Le Gonidec. Sfărâmătura se abate niţel când o izbeşti pe când lovitura de acum fu straşnică. Ofiţerii vorbeau cu însufleţire, cercetând harta întinsă pe masa din cabina de comandă.

— Uitaţi-vă, zicea comandantul, ne aflăm acum la 120° longitudine de est şi 26°3 latitudine nordică; or, prin locurile acestea nu se indică niciun fel de stâncă în apă.

— Aşa e, răspunse locotenentul Du Bourdieu, atunci?…

— Nici eu nu-nţeleg ce-a fost. Să fie o stâncă ivită brusc în urma unei răscoale submarine, după cum s-a mai întâmplat şi în alte dăţi în Pacific… Voi însemna locul pe hârtie ca să-l pot semnala la întoarcere serviciului hidrografie.

Submarinul se ciocnise într-adevăr de o stâncă în mare. Dacă, în loc să se fi izbit de ea în tribord s-ar fi ciocnit în proră, avaria ar fi fost cu neputinţă de reparat. Marinarii supravegheau acum placa de oţel şi

astuparea făcută în pripă, cu mare atenţie. De cum vedeau că începe să pătrundă iar apa, îndesau fitiluri de cânepă în crăpătură.

— Ar putea să ţină o bună bucată de vreme reparaţia asta dacă talazurile nu ne vor izbi în plin, ci de-a curmezişul, zise Le Gonidec.

— Aşa e, răspunse comandantul, şi cred că vom ajunge fără primejdie în portul Macao, din apropierea lui Hong-Kong.

— Câte mile să fie până acolo? întrebă Forgues.

— Vreo două sute.

— Frumoasă escală.

— Da, dar vom încerca s-o trecem cât mai repede.

Comandantul dădu câteva instrucţiuni mecanicilor, apoi omului de la cârmă şi se duse la T.F.F. ca să trimită o radiogramă submarinului englez care trebuia să fie prin apropiere, dar care nu se zărea din pricina unei neguri care se lăsase de vreo jumătate de ceas.

Ştim că printre convenţiile meciului, era şi aceea că dacă unul din vase avea vreo avarie şi era silit să se oprească într-un port, timpul trebuincios reparaţiei era neutralizat şi concurentul trebuia să aştepte până ce se termina reparaţia.

Cap. 249 – Înspre Hong-Kong

Erau nevoiţi să înainteze acum cu cea mai mare băgare de seamă căutând să ferească flancurile vasului cât mai mult de talazuri.

Marea era foarte agitată şi în unele locuri submarinul sălta ca şi când ar fi fost o coajă de nucă, ceea ce îngrijora mult pe marinari.

— N-avem noroc şi pace! făcu Fauvel. De două ori până acum s-a slăbit tăblia în acelaşi loc.

— Păi aşa e întotdeauna când se întâmplă ceva la tribord sau babord: pereţii slăbesc şi niturile stau gata să sară; dar nu te teme, că nu e cine ştie ce lucru mare. Să vezi ce-am păţit eu o dată; mă aflam pe o corabie mare cu pânze de o mie cinci sute de tone în care năvălea apa ca într-o plasă. Ne găseam taman la Ecuator când văzurăm că luăm apă. Nu era numai o crăpătură cum e asta, ci o tăblie întreagă se desprinsese tocmai la nivelul de plutire al vasului. Noroc că nu şi-a pierdut capul căpitanul – era un breton bătrân pe care-l chema Cadoret – care crescuse pot să zic, pe mare. Dându-şi

seama că reparaţia nu se putea face atât timp cât flancul corabiei unde era avaria nu putea fi ridicat mai sus de apă, s-a aşezat la bară, şi a început să cârmească în pieziş. Se nimerise să fie vânt în ziua aceea – ceea ce e cam rar la Ecuator – şi corabia a început să se lase într-o rână pe partea unde nu era avaria, aşa că s-a putut face o reparaţie în lege. Noi, toţi câţi eram pe bord, pompam să ne iasă sufletul. Altă dată (eram pe Oceanul Indian) vasul nostru, o goeletă – îi zicea „La Monette" – care ar fi trebuit scoasă demult din circulaţie, atât era de şubredă, a avut o avarie din acelea care rar se întâlnesc în viaţa unui marinar. Fundul, putred şi ros de şoareci, s-a crăpat pretutindeni. Mare noroc am avut că era corabia încărcată cu butoaie goale care ne-au ţinut deasupra apei până ce a venit un vapor şi ne-a salvat pe toţi.

— Şi ce s-a întâmplat cu corabia? întrebă Fauvel.

— S-a dus la fund şi butoaiele au luat-o care-ncotro.

— După cum văd, dragă Le Gonidec, multe ai întâmpinat în viaţa ta.

— Destule, băiete.

— Dar vreun naufragiu ai apucat?

— De trei ori.

— Parc-ai fi vrăjit, din toate ai scăpat.

— Uneori îmi vine şi mie să cred.

— Şi nu te ai săturat de navigat?

— Află, băiete, că un marinar adevărat nu se satură niciodată de aşa ceva. Dragostea de călătorit pe mare se moşteneşte în sânge din tată-n fiu. Uite, dacă mi-ai spune tu acum că mi-e dat să pier înecat, ţi-aş râde-n nas. Pe noi numai încrederea ne ţine şi tot ea ne scapă din primejdii. Marinarul care pleacă pe mare cu gândul că n-o să se mai întoarcă, nici nu se mai întoarce, pe când acela căruia nici nu-i pasă, fii sigur că îşi revede iar pe cei de-acasă. Dar se întâmplă să fie vapoare şi fără noroc, iar altele norocoase. Uite, să ştii de la mine că vasul care are cine ştie ce meteahnă când îi dă întâia oară drumul pe apă şi trebuie întors la şantier, ăla n-are sfârşit bun.

— Ei aş! Ce-are a face! făcu Fauvel râzând.

— Ba chiar aşa e. Să-ţi dau o dovadă: Am servit o dată pe o corabie de pescuit moruni; – îi zicea „St. Jaques" – mândru vas şi construit cât se poate de trainic. Când l-au lansat pe apă, s-a răsturnat. L-au

cercetat cu de-amănuntul, l-au cârpit pe ici colo, dar peste un an s-a dus la fund prin preajma Noii-Scoţii. Şi altele care au păţit la fel.

— Dacă nu mă înşel, submarinul nostru a pornit-o bine când i-au dat drumul pe apă.

— Minunat.

— Atunci n-avem de ce ne teme.

— Adică ne putem aştepta să sfârşească mai bine decât un altul. Vapoarele, dragul meu, sunt asemenea oamenilor. Aceia care o încep prost în viaţă, n-ajung niciodată la cine ştie ce pricopseală.

— Ai dreptate, camarade – bine zici.

Un val puternic zgudui vasul şi le tăie vorba.

— Ce mai ţopăială! zise Fauvel.

— Ţopăială, nu glumă, răspunse Le Gonidec.

— Oare mult o să ţină?

— Nu cred. Unde ne aflăm noi acum sunt doi curenţi care se întâlnesc şi se bat cap în cap – ca să zic aşa. Cum vom nimeri într-unul din ei, o să meargă strună şi nici n-o să simţim cum alunecăm de uşor.

Şi aşa era. După ce se clătină, zdravăn în loc, submarinul porni cu iuţeală şi începu să plutească fără cel mai uşor tangaj.

— Tii, da' bine a pornit-o! strigă Fauvel.

— Eu cred că mergem cu cel puţin cincisprezece noduri.

— Ba chiar cu şaptesprezece, îl îndreptă Martinvast.

— Fie. După cum văd, comandantul nostru a nimerit curentul cel bun.

— Da. Care ne va duce de-a dreptul la Hong-Kong.

— Unde vom face escală.

— Dacă nu ne vom opri, poate, la Macao.

— Nu face nimic, port să fie.

— Dar tot n-am ajuns la Singapore.

— Nu, şi după cum văd, cu greu o s-ajungem.

— Tot bine c-am trecut ce-a fost mai anevoie; am ieşit din Pacific.

— Şi destul de uşor, pare-mi-se.

— Ne-a fost şi timpul prielnic.

— Nu chiar. Ai uitat pesemne câte am pătimit.

— Vorba e că le-am biruit.

— Staţi că n-am scăpat încă, băieţi. O să ajungem în curând la

insulele Nicobar, şi acolo să vedeţi voi ţopăială… zise Le Gonidec.

— Zău? întrebă Fauvel.

— Lasă că o să vezi tu, băiete…

Cap. 250 – O nouă surpriză

Şi cum Fauvel părea că nu-l crede, Le Gonidec urmă:

— Da, dragul meu, şi încă o ţopăială cum n-ai mai văzut tu de când eşti, mai ales la Sumatra.

— Am trecut şi eu pe-acolo, zise Forgues. Noroc că după ce ai făcut două sau trei sute de mile de drum, marea e niţel mai potolită. Tare-i cu toane şi Oceanul Indian.

— După cum văd, zâmbi Fauvel, pe toate mările întâmpini neplăceri.

— Da, dragă, aşa e.

— Dar care din ele e mai rea?

— Eu cred, răspunse Le Gonidec după ce se gândi niţel, că Mediterana.

— Nu se poate! făcu mirat Fauvel.

— Ba da, mai ales prin părţile mării Egee, deasupra Sporadelor, e grozăvie. Nu că e mai zbuciumată ca la Capul Horn, dar în Arhipelag sau în marea Candiei trebuie să navighezi printre stânci primejdioase: Seriphos, Naxos, Nios, Siphnos, şi încă altele, toate cu os la coadă. Să călătoreşti pe o mare înfuriată când ai spaţiul înaintea sau în urma ta, e oarecum uşor, dar când te vezi înconjurat de stânci colţuroase de care valurile te pot izbi cu uşurinţă, nu e defel plăcut, crede-mă. Trebuie să lupţi, şi încă voiniceşte, şi nopţile sunt parcă şi mai grozave.

Marinarii stăteau de vorbă pe punte, deoarece, de când cu avaria, comandantul nu cuteza să se lase afund.

— Uite un vapor! strigă deodată Forgues.

— Adevărat. De când n-am mai întâlnit un vapor… Parc am fi fost în pustiul Saharei nu pe mare, zise Le Gonidec.

— Ăsta e un vapor de călători, îşi dădu cu părerea Fauvel.

— Ei aş! Nu te pricepi, băiete, se răsti Forgues.

— Păi atunci ce zici tu că e?

— Un crucişător, răspunse Le Gonidec.
— Mm, da... se poate. Mi se păruse.
Comandantul cerceta cu ocheanul vaporul semnalat.
— E un vas englez, zise el.
— Nu-i de mirare, încotro te-ntorci, tot de englezi dai, mormăi Martinvast.
— De aceea li se şi zice stăpânii mărilor, adăugă Fauvel.
Crucişătorul se apropia. Submarinul englez îşi înălţase steagul.
— Oare ce-o fi căutând un vas de război prin meleagurile astea? întrebă Fauvel.
— Uiţi, pesemne, că nu suntem departe de Hong-Kong şi că Hong-Kong-ul e al englezilor.
— Bine zici. N-o să treacă mult şi o să-i vezi stăpâni peste tot pământul.
— A cui e vina?
— A puterilor celelalte care nu ştiu să se apere.
Când vasul englez fu la o mică depărtare de submarine, stopă, salută înălţând şi coborând de trei ori steagul apoi o barcă fu desprinsă de pe bord şi se îndreptă spre Victorious care-i venea mai în drum. Un ofiţer urcă pe puntea submarinului englez care, după câteva momente făcu nişte semnale concurentului său.
— Vor să vorbească numaidecât cu ofiţerii noştri. Oare ce-o fi vrând? zise Le Gonidec.
Convorbirea ţinu multă vreme, apoi comandantul Dartois se înapoie pe bord. Şi fiindcă marinarii se înghesuiau pe lângă el, curioşi să afle ce s-a întâmplat, el le vorbi astfel:
— Dragii mei, n-avem noroc şi pace! Se pare ca ne găsim aici într-o zonă de război. Chinezii au scufundat mai multe vase engleze şi escadra din Hong-Kong se pregăteşte să facă o demonstraţie de protest. Asta însă n-ar fi nimic, dar ceea ce e mai grav e că englezii cer ca submarinul lor să rămână aici pentru a îndeplini oarecare însărcinări. Deci, trebuie să rămânem şi noi deoarece condiţiile meciului sunt forte clare: cele două vase care iau parte la concurs, nu se pot despărţi sub niciun motiv – oricare ar fi el. Dacă n-am avea avaria pe vas, ar fi cum ar fi, dar nici gând să putem face reparaţiile în alt loc decât la Hong-Kong. Aşadar va trebui să ne oprim în acest port

aşteptând ordine. Nu vă pot ascunde un fapt destul de serios, adică amestecul Franţei în această chestiune şi îndatorirea noastră de-a lua parte la orice mişcare se va face aici.

Cap. 251 – Câteva păreri

După ce zise cele de mai sus, comandantul se retrase în cabina de comandă. Omul de la bară primise ordin să se ţină de urma submarinului englez.

— Măi da' mare noroc avem! bodogănea Forgues. Când să zicem Doamne-ajută bucuroşi că o să ajungem în sfârşit la Singapore, altă belea pe capul nostru… să vedeţi că o să fie ca şi la Shanghai; au să ne pună cine ştie la ce muncă primejdioasă. Zău dacă nu-ţi vine să-ţi iei lumea-n cap!…

— Dacă o să ţină tot aşa, nu mai isprăvim cât lumea şi pământul… Degeaba am mai făcut patru ani războiul.

— Ştiţi ce spun eu? zise Fauvel. Meciul ăsta n-a fost decât o vorbă; ştiau foarte bine când ne-au trimis încoace la ce ne-au trimis, dar ca să nu stârnească îngrijorare, s-a zis că e o întrecere între două submarine făcând ocolul pământului. Ziceţi voi ce-oţi vrea, dar e cum vă spun eu – aşa să ştiţi.

— Ei aş! Când am pornit, nu se prevedea ce o să se întâmple. Ne-am pomenit pe negândite amestecaţi şi noi în vârtej.

— Spui şi tu cum te taie capul, fiindcă nu te pricepi la politică, făcu indignat Fauvel. Toate erau bine chibzuite de mai înainte şi acum iar o să ne pună la treabă.

— Dovada că vorbeşti prostii e că dacă prevedeau că în timpul călătoriei vom lua parte la o luptă, ne dădeau arme pe vas şi nu un fleac de tun ca ăsta pentru semnale. Ni sar fi dat bombe, mine şi torpile cu care să ne putem apăra şi ataca.

— Să zicem, dar la Shanghai ni s-au dat mitraliere de care ne-am şi slujit la nevoie. Să vedeţi că au să ne încarce acum vasul, cu de toate.

Forgues şi cu Le Gonidec încercară să-l convingă pe Fauvel că n-are dreptate, dar degeaba; o ţinea morţiş că totul fusese pus la cale mai dinainte şi că Anglia şi Franţa erau înţelese între ele.

Cele două submarine veneau în urma crucişătorului care îşi

încetinise mersul. Ai fi zis că se teme de ceva. Din când în când, ofiţerii de pe bordul lui scrutau zarea cu ocheanul. Marinari francezi urmăreau cu încordare toate mişcările de pe crucişător.

— Mi se pare că se pregăteşte ceva, zise Le Gonidec.

— Aşa crezi? făcu Fauvel curios.

— Da, nu vezi că înaintăm cu băgare de seamă ca şi când ne-am aştepta la un atac?

— Ne va apăra crucişătorul. Trebuie să aibă nişte tunuri straşnice pe bord.

— Negreşit, dar nu poţi să ştii niciodată ce se poate întâmpla.

— Nu-s ei în stare, chinezii, să se lupte cu noi.

— De, să nu zici vorbă mare. Galbenii au făcut mari progrese de vreo câţiva ani încoace. Şi nu numai pe uscat, ci şi pe mare. Au şi ei acum ofiţeri foarte pricepuţi.

— Nu zic nu, dar n-au armament.

— Noi nu avem cum şti dacă au sau nu. Dacă nu mă-nşel, am auzit că germanii au furnizat multe arme şi muniţii japonezilor. Şi la Shanghai, n-aţi văzut câte vapoare de război au chinezii?

— Da, dar ce fel de vapoare? Sampane, nişte păcătoase de vase de lemn.

— N-au numai sampane; aveau şi vreo două vase de război.

— Ei şi? Mare treabă au făcut cu ele!

— Dar minele?

— Asta aşa e, erau mine adevărate.

— Şi crezi că erau fabricate în China?

— Nu ştiu.

— Să-ţi spun eu atunci. M-am uitat la una care se împotmolise în malul râului. Şi ştii ce scria pe ea?

— Nu.

— Essen. Or, nu cred că Essen să fie în China.

— Nu, în Germania.

— Ei, vezi? Aşa că germanii sunt în înţelegere cu chinezii? Dacă astăzi chinezii se trezesc din somnul lor adânc, e că se simt destul de tari ca să se măsoare cu europenii.

— Se înşală amarnic şi o să-şi dea repede seama.

— Nu se poate şti mai dinainte.

— Doar nu vei fi punând alături marina engleză de cea chineză?

— Negreşit că nu e nicio potriveală, dar oricum, trebuie să fim cu ochii deschişi. Nu e toată flota engleză în apele Chinei. Câte vase de război să fie pe-aici? Cel mult patru. Or, nu mai încape îndoială că au chinezii ceva mai mult decât atât.

Cap. 252 – Un duşman neaşteptat

— Se auzi un huruit de motor. Marinarii crezură mai întâi că e vreo barcă din cele cu petrol pe care însă n-o puteau zări, dar Fauvel ridică deodată braţul în sus şi arătă ceva deasupra lor.

— Ia uitaţi-vă, strigă el.

În văzduhul albastru, un aeroplan plutea în zigzag şi se lăsa pe nesimţite în jos.

— E englez, zise Forgues.

— Nu, e francez, fu de părere Le Gonidec. Dar n-apucă să termine vorba şi de pe crucişătorul englez se auzi o bubuitură de tun, urmată aproape numaidecât de alta.

— Ohoho, ăsta e un duşman primejdios, făcu Martinvast.

— Aşa trebuie să fie, zise Forgues râzând, că nu-mi prea vine să cred că englezii or fi trăgând în ai lor.

Aeroplanul era un hidroavion chinez. Deşi, nu era din modelele cele mai noi, dar se ţinea bine în aer şi era condus, cu destulă îndemânare. După ce-şi potrivi echilibrul la o oarecare înălţime, se lăsă drept deasupra crucişătorului şi aruncă două bombe care căzură, una înaintea, alta în urma vasului.

— A dat strechea-n chinezi! făcu Forgues.

— Şi încă rău de tot, răspunse Le Gonidec. Uite-l că virează iar ca să mai arunce şi alte bombe.

— Numai de l-ar putea nimeri ăştia de pe crucişător.

— Bine-ar fi….

Avionul plutea acum drept deasupra crucişătorului, Aruncă iar o bombă care căzu numai la zece metri de proră.

— Trebuie să fi făcut mari pagube vasului, zise Forgues.

— Aşa cred şi eu, răspunse Martinvast.

— Mare îndrăzneală pe aeroplanul ăsta.

— Eu nu cred să fie pilotat de chinezi.

— Dar de cine?

— Cum de cine? De germani, fără doar şi poate.

— Glumiţi? N-ar avea ei curaj să se atingă de englezi fiindcă ştiu ei destul de bine la ce s-ar putea aştepta.

— Ai uitat, pesemne, ce-a fost la Shanghai.

— Bine zici. După cum văd, o să mai curgă multă apă pe gârlă până ce-or pieri războaiele dintre oameni.

— Şi mai cutează să vorbească despre dezarmare…

— Vorbe.

Crucişătorul bombarda cu îndârjire avionul. Obuzele explodau în jurul lui în nişte norişori albi care se iroseau apoi în văzduh.

— Degeaba, n-au să-l nimerească, zise Martinvast care, ca bun tunar ce era, ştia mai bine ca oricine să-şi dea seama de distanţe. Îşi prăpădesc obuzele în zadar.

— Aşa crezi tu?

— Nu cred, sunt sigur.

— Uite că era cât placi să-l doboare.

— O fi, dar nu l-a doborât. Ia vezi-l cum set pierde în depărtare.

— S-a săturat, pesemne

— Dacă nu s-o fi dus să mai ia bombe.

— Tot ce se poate, dar unde ne-o fi ducând crucişătorul ăsta?

— O să aflăm noi în curând, niţică răbdare numai.

Aeroplanul dispăruse spre vest, adică înspre uscat. Era mai mult ca sigur că se va înapoia cu muniţii.

— Canonierele astea engleze n-au destulă pricepere şi agerime când e vorba de tras un tun, făcu Martinvast.

— Nu cumva te vei fi pricepând tu mai bine? râse Fauvel.

— Da, să ştii tu.

— Atunci n-ai decât să le spui ca să te pună pe tine în locul lor.

— N-au să vrea.

— Mai ştii!

— Nu, îi cunosc eu pe tunarii lor, sunt prea semeţi, nu mi-ar îngădui pentru nimic în lume, aşa ceva.

Trecură iar câteva minute. Marinarii priveau cu încordare în văzduh?

— Uite-l, se întoarce, zise deodată Fauvel.

— Ştiţi, măi băieţi, că e cam îndrăzneţ aviatorul ăsta, făcu Le Gonidec înciudat.

Hidroavionul înainta cu repeziciune. Pe bordul crucişătorului tunarii stăteau, gata să tragă. Avionul plutea la o înălţime destul de mare. Îşi schimbase acum tactica. Când trecu deasupra vasului englez, aruncă iar două bombe, dar şi acestea dădură greş. Înţelese, probabil, că zbura prea departe, căci începu să coboare. De data asta însă, se lăsase mult prea jos, aşa că un obuz îl nimeri drept în mijloc. Îl văzură clătinându-se, plutind câteva clipe, apoi aplecându-se într-o parte, învârtindu-se puţin în loc şi prăbuşindu-se în mare. Cu puţin înainte de-a atinge apa, rezervorul său de benzină luă foc.

— O nimeriră şi ei o dată, făcu Martinvast.

— O dată şi bine, răspunse Forgues. Să vedem dacă le dă mâna chinezilor să mai trimită şi alt aeroplan.

— Să nădăjduim că nu mai au altul.

— De, nu se ştie! Te pomeneşti că au mai multe hidroavioane.

— O să vedem noi în curând.

Aeroplanul, care nu mai era acum decât o făclie imensă, se legăna pe mare.

— Aviatorii au scăpat teferi, zise deodată Forgues care privea prin ochean.

— Ah! făcu Le Gonidec dezamăgit.

— Şi înoată din răsputeri.

— Cred, pesemne, că o să-i salvăm noi.

— Aşa trebuie să fie. Să vezi că o să-i scăpăm tot noi de la moarte.

— Nu m-aş mira.

Comandantul Dartois se apropie de omul de la bară şi-i dădu pe scurt câteva instrucţiuni. Submarinul coti şi se îndreptă spre naufragiaţi.

— În sfârşit, o să aflăm şi noi cine mai sunt şi ăştia, zise Forgues.

— Fac prinsoare pe ce vreţi că sunt nemţi, răspunse Le Gonidec.

— Tot ce se poate.

Cap. 253 – Ştiri îngrijorătoare

Submarinul ajunse repede la locul unde naufragiaţii înotau cu disperare. Când zăriră vasul se îndreptară spre el şi fură urcaţi pe bord.

— Pierdeai prinsoarea, dragă Forgues, zise Le Gonidec. Ăştia nu sunt nemţi, ci chinezi.

— Aoleu ce urâţi sunt, maică Doamne! făcu Forgues cu scârbă. Păcat că nu-i putem cerceta ce şi cum.

— Poate că ştiu franţuzeşte.

— Nu cred, mai degrabă englezeşte.

Naufragiaţii nu rămaseră multă vreme pe bordul submarinului, căci o barcă a crucişătorului veni să-i ia.

— Ei, văzurăţi că şi chinezii s-au apucat de aviaţie şi că se pricep tot atât de bine ca şi noi? făcu Forgues.

— Ce să-i faci, dragă… progresul… râse Fauvel.

În depărtare începuse să se zărească o dungă negricioasă care ar fi putut fi luată drept coasta mării, dar nu era decât o insulă – insula Hong-Kong.

— Mi se pare că ajungem la destinaţie; ce-i drept, era şi timpul căci submarinul nostru „nu mai vrea” defel. Îmi spunea chiar adineauri Baravel că reparaţia nu poate să mai ţină şi că ar fi bine să ancorăm undeva.

— Lasă că o să mai ţină ea până la primul port, răspunse Le Gonidec.

— Să dea Dumnezeu.

Crucişătorul îşi iuţise mersul şi submarinele trebuiau să se ţină după el. Dunga aceea negricioasă se lămurea din ce în ce şi în curând zăriră o aşezare de case.

— Ăsta să fie Hong-Kong? întrebă Fauvel.

— Aşa cred, răspunse Le Gonidec.

— Are un port mai ca lumea?

— Bine-nţeles. Odată ce e în stăpânirea englezilor, au avut ei grijă şi de asta. Oraşul cel mai însemnat al insulei se numeşte Victoria.

— Tu l-ai mai văzut până acum?

— Nu, dar am auzit că face să-l vezi.

— Trebuie să aibă ei pe-aici şi ateliere de reparaţie.
— Cum să nu!
— Să sperăm că de data asta bidonul nostru de zinc o să fie reparat cum se cuvine. A întâmpinat cam multe, săracul, şi să nu te miri dacă s-ar fi slăbit mai multe nituri.
— Au să vadă ei ce e de făcut.
— Eu cred că pe noi au să ne lase acum în pace un răstimp; să mai dea de greu şi „Victorious”, că prea a stat pe tânjală la Shanghai.
— Spune-mi, te rog, şefule, zise Milo care ascultase până atunci la ce vorbeau ei, o să stăm mult pe-aici?
— Nici eu nu ştiu, băiatule, şi nu cred să ştie nici ofiţerii noştri.
După o oră ajunseră la insulă. În port se aflau patru vase mari de război engleze, prevăzute cu nişte tunuri grozave.
— O, o, făcu Le Gonidec, cum văd eu nu-i de glumă şi cred că le-a vârât frica-n oase chinezilor.
După ce submarinele acostară în port, comandantul Dartois le vorbi astfel oamenilor săi:
— Dragii mei, vă rog să nu uitaţi că suntem mobilizaţi şi că nimeni n-are voie să părăsească vasul. Eu mă duc să primesc ordinele comandantului de escadră şi în curând vă voi putea da mai multe lămuriri.
După ce spuse aceste cuvinte, comandantul urcă într-o barcă şi se îndreptă spre un crucişător englez al cărui nume era „Indomitable”.
— Mie nu-mi prea place ce e p-aci, făcu Forgues.
— Nici mie; miroase a praf de puşcă, răspunse Le Gonidec.
— De-ar fi vorba numai de puşcă, încă n-ar fi nimic, dar sunt şi aeroplane. Ia te uită colo…
Într-adevăr, două avioane se zăreau zburând la o mică depărtare de port.
— După cum văd eu, nici aici n-o să prea fim la adăpost. Oare englezii n-au şi ei hidroavioane? murmură Fauvel şi duse ocheanul la ochi. Dar astea sunt aeroplane engleze, strigă el deodată. Se deosebeşte foarte bine culorile steagului zugrăvite la partea de dindărăt a avioanelor.
— Atunci, stăm bine. Dacă au şi chinezii avioane, o să avem prilejul să vedem o luptă în aer. Ce-o să mai petrecem!

— Mie, drept să-ţi spun, zise Le Gonidec pe care cuvintele lui Martinvast îl făcuse să zâmbească, mi-ar plăcea mai bine altfel de petrecere. M-aş bucura mai mult să văd portul Singapore decât o luptă în aer.

— O să-l vedem, nu te teme.

În vremea asta, unul din avioanele engleze se lăsă pe apă şi cineva din avion făcu semnale ca să se apropie o barcă în care se urcă numaidecât şi se îndreptă spre crucişătorul englez.

— Aviatorul ăsta vine cu vreo veste, zise Le Gonidec.

— Numai de-ar fi una bună.

— Nu prea cred.

— De ce?

— Fiindcă pare cam grăbit aviatorul.

— Bine zici. Trebuie să fi aflat el ceva.

— Să ştiţi că o să ne spună că o flotă numeroasă chineză soseşte în cea mai mare grabă.

Marinarii izbucniră în râs.

După o jumătate de oră comandantul Dartois se întoarse pe bord.

— V-aduc veşti rele, băieţi, le zise el. Chinezii stau la pândă în strâmtoarea din Amoi şi se pregătesc de luptă. Au cincisprezece vase de război şi două torpiloare. Comandantul escadrei engleze m-a întrebat dacă submarinul nostru poate suporta călătoria. I-am răspuns că avem trebuinţă de o reparaţie serioasă şi că, imediat ce va fi terminată, vom fi la dispoziţia lui. Mi se pare că o să avem iar de lucru, dragii mei.

Urmă o lungă tăcere. După ce ofiţerul plecă, Forgues zise camarazilor săi.

— Aţi auzit… o să avem iar de lucru. Asta vrea să zică – după cum am înţeles eu – că au să vrea să astupe iar toate găurile cu noi. Aşadar, o luăm, cum văd, de la cap. Ei, ce să-i faci! Trebuie să ne supunem…

— Aşa o fi, dar dacă o ţine tot aşa n-o să ajungem niciodată la Singapore. Parcă-mi vine să cred că n-o să se mai sfârşească în vecii vecilor călătoria asta a noastră, bodogăni Le Gonidec.

— Ba te pomeneşti că mai curând decât credem noi, îşi dădu cu părerea Martinvast.

— I-ascultă, mă, nu cobi că acu… începu Le Gonidec, dar o explozie grozavă îl făcu să amuţească.

Cap. 254 – De unde a pornit conflictul

Flota chineză avea de comandant pe unul anume „Fu-Tong-Ling”, un ofiţer de marină de mare valoare – după cum se zicea. Ca mulţi alţii din compatrioţii săi, îşi făcuse studiile în Franţa şi Anglia. Făcea parte din categoria acelora care rupseseră cu vechile obiceiuri şi pornise într-o bună zi să cutreiere Europa pentru a-i cunoaşte moravurile şi a profita de progresele ştiinţei europene. Făcuse şcoala navală din Franţa, ucenicia ca aspirant pe un crucişător francez, apoi se dusese să se perfecţioneze în Anglia, la Spithead.

Vreme de aproape şapte ani stătuse departe de ţara sa, se îmbrăcase europeneşte şi învăţase limba franceză şi engleză ca şi când n-ar fi cunoscut în viaţa lui altă limbă. Mai târziu, colindase şi prin Germania, studiase marina germană, apoi venise să se statornicească în patria lui unde, ca profesor la şcoala navală, scosese un număr de tineri ofiţeri de marină care ar fi putut sta alături de cei mai buni marinari din ţările înaintate pe suprafaţa globului. Dar nu s-a mulţumit numai cu atât. A silit guvernul să cumpere vase de război cât mai perfecţionate şi să construiască altele în şantierele chineze. Cumpărase vapoare din Anglia şi Germania, aşa că, Imperiul Ceresc avea acum o flotă de cinci crucişătoare, trei cuirasate, şase aviso şi şaisprezece torpiloare. Două submarine, comandate în Germania, trebuiau să sosească în curând şi persoanele bine informate şopteau că aceste submarine fuseseră îmbarcate pe „Heidelberg” – un mare vapor de transport german, care făcea serviciul între Germania şi Extremul Orient.

Pentru o putere atât de mare cum e China, care are o populaţie de peste patru sute de milioane de locuitori, flota aceasta era destul de redusă, dar era doar numai un început şi era neîndoios că „Fu-Tong-Ling” îşi va îmbogăţi în scurt timp ţara cu o adevărată armată navală.

Anglia, pe care înarmarea aceasta a Chinei o cam pusese pe gânduri, refuzase să-i mai furnizeze alte armamente, aşa că singură Germania fabrica pentru Imperiul Ceresc vase de război cât poftea.

Atâta timp, însă, cât flota Chinei nu era de temut, Japonia se va ţine în rezervă, dar îndată ce va vedea că pericolul ameninţă să devină mai serios, va intra şi ea în horă. Deocamdată un lucru destul de neînsemnat, dar care luase o întorsătură gravă iscase conflictul. Iată despre ce era vorba: Un vas chinez, cu o încărcătură de opiu, cu destinaţia pentru Liverpool, fusese oprit în marea Chinei şi înapoiat la Hong-Kong. Autorităţile chineze, bizuindu-se pe faptul că comerţul e liber, protestară, dar englezii confiscaseră nu numai încărcătura, dar şi vasul. Ca să se răzbune, chinezii înecaseră un vapor britanic şi făcură cunoscut englezilor că orice vas de comerţ de-al lor, care va cuteza să pătrundă în apele Chinei, va fi oprit în porturile lor, marfa distrusă şi vasul confiscat.

Anglia răspunse numaidecât printr-un ultimatum, şi chinezii, în loc să răspundă precum se cuvenea, îşi adunaseră flota în strâmtoarea din Amoi, mai jos de Hong-Kong.

Această afacere n-ar fi privit de drept decât ţările interesate, dar chinezii merseseră atât de departe cu îndrăzneala, încât bombardaseră un vapor francez care transporta cărbuni pentru escadra engleză din Hong-Kong. Acum, Anglia şi Franţa, care fusese şi ea dăunată, făceau o demonstraţie de protest navală. Rezultatul acestei lupte nu putea fi pus la îndoială căci englezii aveau vase de război puternice la care se adăugau cele două unităţi franceze care trebuiau să sosească din Saigon. După cum vedem, submarinele noastre plecate să facă înconjurul pământului în bună pace, nimeriseră în apele Chinei într-o vreme destul de tulbure.

Cap. 255 – O aşteptare înfrigurată

Submarinul fu luat numaidecât în cercetare de către lucrători şi se constată că avaria era foarte serioasă. Trebuiau înlocuite mai multe tăblii, ceea ce cerea muncă de o săptămână. În vremea aceasta „Victorious” făcu vreo câteva recunoaşteri, ocrotit de două avioane care zburau la o mică înălţime deasupra lui. Deocamdată, chinezii nu dădeau semne de viaţă. S-ar fi putut crede că renunţaseră la luptă sau, poate, înţeleseseră că deşi superiori ca număr, vor fi totuşi biruiţi. Căci, în război nu e numărul care învinge, ci calitatea armelor şi a

luptătorilor şi vasele aliaţilor aveau pe bord tunuri de 305 şi 240 cu tragere repede.

Şeful escadrei engleze stătea în aşteptare, nevoind să înceapă el ostilităţile. Nădăjduia, poate, că le va fi venit mintea la cap chinezilor şi se vor învoi să plătească o despăgubire însemnată pentru daunele aduse.

Marinarii de pe submarinul francez – care fusese în sfârşit reparat – începuseră să-şi piardă răbdarea.

— N-or fi având de gând să ne ţină aici cu lunile, bodogănea Forgues. Dacă nu mai au trebuinţă de noi, să ne-o spună; dar aşteptarea asta mă face să-mi ies din sărite…

— Şi eu tot aşa zic, răspundea Le Gonidec.

— Lasă că n-o să putreziţi aici, făcu Martinvast.

— Ai aflat ceva? întrebă Forgues.

— Nu.

— Păi atunci de ce vorbeşti?

— N-am aflat nimic, dar aşa-mi dau eu cu gândul.

— Dacă asta e tot, apoi nu poate fi ceva serios.

— Lasă că o să vedeţi voi; îi cunosc eu mai bine pe chinezi, sunt foarte răzbunători, nu se lasă ei cu una cu două. Nu m-aş mira să aflu că pun ceva la cale.

— Prea se chibzuiesc mult.

— Nu se grăbesc de fel, aşteaptă momentul prielnic.

— Să înceapă odată ca să ştim cel puţin ce avem de făcut.

— Dacă ni s-ar îngădui măcar să ne coborâm niţel pe uscat… Mie mi-au înţepenit picioarele, zise Fauvel, şi o plimbărică nu mi-ar face defel rău.

— Eu găsesc că e o idioţie să ne ţină consemnaţi pe bord, bodogăni Martinvast. Nu cumva se tem că au să ne fure chinezii submarinul?

— Ne-au consemnat, pesemne, fiindcă se tem de o lovitură pe neaşteptate, făcu Le Gonidec care era mai chibzuit ca ceilalţi.

— Şi eu cred că se pregăteşte ceva, fu de părere Martinvast. Liniştea asta nu prevesteşte nimic bun.

— Bine zici, parc-ar pluti o ameninţare deasupra capetelor noastre, răspunse Fauvel.

Comandantul îi auzise. Se apropie de ei şi le zise:

— Aveţi dreptate, dragii mei. Se pregăteşte ceva, de aceea vă ţin consemnaţi. Dintr-o clipă într-alta putem fi chemaţi să înfăptuim ceva. Ultimele ştiri pe care le-am primit sunt destul de îngrijorătoare. Se crede că chinezii pregătesc o lovitură. Ce anume? N-aş putea să vă spun, dar un pescar pe care englezii l-au luat prizonier, ne-a dat unele indicaţii foarte grave. Orice-ar fi să se întâmple, eu mă bizui pe curajul vostru şi vă rog să nu uitaţi că în toată această afacere nu sunt numai interesele Angliei în joc şi că suntem chemaţi să apărăm şi pe ale Franţei.

— Ne vom face datoria, domnule comandant. Suntem, înainte de toate, soldaţi şi soldatul e dator să lupte până la ultima lui picătură de sânge, răspunse Martinvast.

— Ştiu. V-am văzut la lucru şi am învăţat să vă preţuiesc vitejia.

După ce zise aceste cuvinte, comandantul salută zâmbind, şi se retrase în cabina de comandă căci de când se făcuse reparaţia submarinului, stătea mereu aplecat peste hartă împreună cu ofiţerii săi.

— Mi se pare că o să avem în curând de lucru, băieţi, zise Fauvel.

— Mai bine, răspunse Forgues; mi s-a urât să stau aşa, fără nicio treabă.

— Pe mine asta mă scoate din fire, făcu Martinvast.

— Chinezii vor încerca, probabil, un atac de noapte, dar şi avem de ce ne teme. Trebuie să fie destule muniţii pe-aici, zise Le Gonidec.

— Cred şi eu! Ia te uită pe chei, răspunse Forgues. Vezi torpilele de colo? Astea sunt pentru noi.

— Ei aş!

— Sunt foarte sigur de ce vă spun; de altfel, au şi fost însemnate. Nu vedeţi literele S.M.F. pe ele?

— Şi ce înseamnă literele astea?

— Nimic alta decât Sub-Marinul-Francez.

— Aşa e, ai dreptate.

Cap. 256 – O torpilare

Cu două ceasuri înainte de a se înnopta, marinarii submarinului francez primiră ordin să încarce torpilele care fură duse înlăuntrul

vasului; numai patru fură lăsate pe punte.

De când începuse să se însereze, o vie agitaţie se stârnise în port. Macaralele electrice descărcau întruna pe vasele de război bombe şi obuze.

— Mi se pare că balul o să-l începem noi, zise Le Gonidec. Fiindcă n-au de gând să înceapă chinezii, o să-i scoatem noi din bârlog.

— S-ar putea să fie precum zici, dar fii pe pace, cuirasatele cele dolofane nu se vor clinti decât după ce vom face noi o recunoaştere, iar torpiloarele vor porni înainte, fu de părere Forgues.

Dacă nu ne vor trimite mai întâi pe noi.

— N-au decât. Suntem gata.

Deodată sosi un ordin. Comandantul părăsi numaidecât submarinul şi se duse pe bordul crucişătorului unde se afla şeful escadrei. Se întoarse după un sfert de oră şi puse să se sune adunarea. Când toţi oamenii fură pe punte, le zise:

Băieţi, nouă ni s-a dat însărcinarea să atacăm cei dintâi pe inamic, ceea ce e o mare cinste pentru un soldat. Pregătiţi-vă; vom porni imediat. Iată ce ni se cere: În golful Amoi stau câteva crucişătoare chineze gata să dea lovitura. Noi trebuie să le împiedecăm trecerea scufundând unul sau două din ele. Marinarii torpilori să fie la postul lor şi să pregătească aruncătoarele de torpile.

— Nu vă spuneam eu? Mergem la nuntă, flăcăii strigă vesel Forgues.

— Nu la nuntă, băiete, ci la joc, mormăi Le Gonidec.

— Unde-ai mai văzut tu nuntă fără joc?

— Să joc, nu zic nu, dar să joace şi cei de pe „Victorious” cu noi.

— Fii pe pace, că au să vină şi ei.

— Aşa e, uite-i că se pregătesc de drum.

— Când se înnoptă de-a binelea, se dădu semnalul de plecare şi cele două submarine, cu luminile stinse, se îndreptară spre golful Amoi.

Vreme de un ceas, plutiră la suprafaţă, dar fiindcă un vas suspect fusese semnalat, submarinele se lăsară pe jumătate în apă. Luna îşi răsfrângea lumina pe întinsul mării aşa că ofiţerii puteau vedea prin periscop ceea ce se petrecea înaintea lor.

— O mai fi mult până la Amoi? întrebă Fauvel.

— Ţi-e frică să nu întârzii, râse în bătaie de joc Forgues.

— Nu de asta, dar aş vrea să ştiu.

— N-am mai fost pe-acolo, aşa că n-am de unde să ştiu; întreabă-l pe Le Gonidec.

— Ce e, băieţi, întrebă Le Gonidec care îşi auzise numele.

— Fauvel ar vrea să ştie dacă mai avem mult până la Amoi.

— Oho, mai e o bună bucată de drum până acolo.

— Zău?

— Da, dragă, mai avem încă de mers.

Se auzi deodată un ordin prin cornetul acustic: „Torpilorii de la babord, la posturile voastre”!…

— Hait! făcu Fauvel, începe dansul.

— Poate că nu încă, fu de părere Le Gonidec. Cred că se fac numai pregătirile din urmă. Vă daţi şi voi seama că nu vrea să fim luaţi pe neaşteptate şi-şi ia măsurile trebuincioase ca la cea dintâi alarmă să şi aruncăm torpila..

— Torpilele – vrei să spui.

— Aşa e, torpilele… şi să sperăm că niciuna nu va da greş.

— Să dea Dumnezeu.

— Măi, ce ciudate sunt şi jucărioarele astea! Câte una nimereşte drept la ţintă, pe când altele se abat sau se opresc la jumătatea drumului.

Martinvast înalţă din umeri.

— Când o torpilă e bine aşezată, trebuie să nimerească, dar în puterea nopţii se poate întâmpla ori să treacă peste ţintă, ori să n-ajungă până la ea. Aici e priceperea ofiţerului, să dea semnalul când trebuie.

— În privinţa asta, comandantul nostru e foarte iscusit. La un concurs de tragere la ţintă, înainte de război, a ieşit cel dintâi.

— „Torpila Nr. 1 babord, atenţiune”! Oamenii aşezaţi la ţeava stăteau nemişcaţi, cu auzul încordat. Trecură încă două minute apoi veni ordinul:

— „Torpila Nr. 1, foc!”…

Urmă o pocnitură răsunătoare ca şi când s-ar fi destupat o sticlă, apoi tăcere. Torpila pornise. Va ajunge ea la ţintă! Dacă urma o explozie, era semn că a ajuns la locul unde fusese îndreptată. Pe

bordul submarinului toţi aşteptau îngrijoraţi. În sfârşit o bubuitură înăbuşită se auzi în depărtare.

— A nimerit, a nimerit!… strigară marinarii.

Cap. 257 – Între reţele

Într-adevăr, torpila nimerise un vas de pază a coastei care patrula la o oarecare depărtare de golful Amoi. Când santinelele o văzură venind, era prea târziu. Vasul atins mai jos de linia de plutire fu aproape despicat în două şi prora şi pupa nu se mai ţineau decât de scândurile punţii.

— Urmă o învălmăşeală şi o zăpăceală de nedescris, fiecare căutând să scape cu viaţă. Lăsară bărcile de salvare dar două se răsturnară de cum atinseră apa iar celelalte se depărtară repede. Marinarii care nu avuseseră loc în bărci se apucară să desprindă în grabă plutele de ajutor dar n-apucară să termine că-i şi înghiţi apa cu vas cu tot. Numai aceia care ştiau să înoate bine sau care apucaseră să se agate de vreo sfărâmătură, încercară să ajungă la coastă.

În golful Amoi se auzise bine explozia. Imediat reflectoarele luminară întinsul mării, dar fiindcă submarinele se aflau pe jumătate în apă, inamicul nu le putu zări.

Deodată, ceva ca o rachetă mică neagră apăru într-un unghi de lumină. Era un torpilor care se îndrepta cu mare iuţeală spre locul nenorocirii. Submarinele l-ar fi putut scufunda şi pe el cu uşurinţă, dar ar fi însemnat să se dea de gol, de aceea îl lăsară în pace. Acum toată atenţia vaselor din port era îndreptată spre largul mării şi nimeni nu bănuia că doi rechini de oţel, purtând în pântecele lor atâtea lucruri aducătoare de moarte înaintau spre ei, ocolind zona luminată de reflectoare.

— Acum vine lovitura cea mare; numai de n-am da greş, zise Le Gonidec.

— De ce să dăm greş? Comandantul nostru ştie ce face, n-avea tu grijă, şi n-o să iasă la iveală decât atunci când va crede că a sosit timpul, răspunse Forgues.

Submarinul înainta încet. Se auzea plescăitul apei izbindu-se de cabina de comandă care împreună cu periscopul, se aflau la suprafaţă.

— „Umpleţi balasturile!” strigă comandantul. Balasturile se umplură cu un gâlgâit răsunător şi submarinul se lăsă afund.

— Mi se pare că a zărit ceva comandantul, murmură Forgues.

— Probabil, răspunse Le Gonidec, sau poate că s-a lăsat afund ca să pătrundă în golf.

— E mai bine aşa.

— Numai de nu ne-am ciocni de vreun crucişător…

— Ia nu te mai gândi la aşa ceva.

Submarinul înainta acum şi mai încet ca să nu se izbească de ceva.

— Mi se pare că o să fie mare prăpăd, zise Forgues.

— Văd şi eu că se îngroaşă gluma, răspunse Le Gonidec, în vreme ce se uita la Milo care stătea lângă el.

Ca şi până acum, copilul dădea dovadă de o linişte admirabilă, deşi ştia destul de bine că se duce, poate, la moarte. Se uită când la unul când la altul, căutând să citească în ochii lor ce-i aşteaptă. La un ordin venit din cabina de comandă, torpilorii rămaseră nemişcaţi la posturile lor. Comandantul aştepta, fără-ndoială, momentul să iasă la suprafaţă. Va trebui ca manevra să fie executată cu repeziciune. Cum vor ieşi din apă, se vor arunca două torpile asupra unuia din crucişătoarele aflate în golf, apoi submarinul se va lăsa iar afund. Fiecare stătea la postul lui, aşteptând ordinul de executat.

Deodată o zguduitură puternică, urmată de un zgomot înăbuşit.

— „Maşina înapoi”! răcni comandantul.

Marinarii ascultară dar submarinul nu se clinti.

Comandantul repetă ordinul, dar vasul rămase pe loc.

— Ne-am încurcat între reţele, zise cineva.

Urmă o tăcere mormântală.

Şi aşa şi era. Submarinul nimerise drept în barajul întins de chinezi la intrarea golfului. Prora vasului se înţepenise între lanţurile de fier. Situaţia era destul de îngrijorătoare şi cei mai viteji dintre marinari îşi simţiră fruntea îmbrobonată de o sudoare rece.

Dacă nu reuşeau să se descurce dintre reţele, îi aştepta moartea, şi ce fel de moarte!…

O zi, două chiar, puteau să reziste datorită tuburilor de oxigen de pe bord, dar apoi va reni asfixia, se vor înăbuşi încetul cu încetul, căzând ca muştele, unul după altul.

Făcură mai multe încercări să se descurce dintre reţele, dar zadarnic. Era grozav!... Nimeni nu scotea un cuvânt. Le Gonidec prinsese mâinile lui Milo într-ale lui şi le strângea cu putere.

— Suntem pierduţi, nu e aşa? bolborosi copilul.

— Nu, dragul meu, dar de unde! răspunse marinarul, căutând să-şi stăpânească tremurul din glas. O să reuşim să ieşim de-aici, fii sigur. Uite cum se trudeşte comandantul... Mi se pare că ne-am şi mişcat niţel. Încă vreo câteva sforţări şi am scăpat.

Bietul om zicea aşa ca să-l încurajeze puţin pe copil, dar nici el nu credea ce spune.

Comandantul încercă să se ridice la suprafaţă crezând că astfel se va putea descurca dintre reţele, dar văzu că e zadarnic; renunţă, deci, şi se lăsă iar afund.

Trecuse un ceas de când submarinul stătea înţepenit şi marea, care până atunci fusese foarte liniştită, începu să se agite. Submarinul simţi numaidecât zbuciumul mării deoarece se afla la o mică adâncime în apă. În curând hula îl făcu să joace în loc căci talazurile erau grozave la intrarea golfului unde se întâlniseră două curente potrivnice. Se auzeau desluşit scârţâiturile barajului şi izbiturile lanţurilor unele de altele.

Comandantul mai făcu o încercare să dea vasul înapoi; de astă dată reuşi căci, deodată submarinul alunecă, sub baraj. Lanţurile zguduite de apă se despărţiseră o clipă şi vasul putuse să se desprindă de ele.

Un oftat de uşurare ieşi din toate piepturile.

— Suntem scăpaţi! strigă cineva.

— Vezi că aveam dreptate când îţi spuneam că o să ieşim noi şi din încurcătura asta? zise Le Gonidec lui Milo.

— Văd, dar nici dumneata nu credeai ce spuneai, răspunse băiatul privindu-l drept în ochi.

Le Gonidec zâmbi şi nu răspunse.

Cap. 258 – Dispariţia lui «Victorious»

Comandantul înţelese că, dacă nu se afla vreo trecere printre baraje, trebuia să renunţe la călătorie. Se sfătui cu locotenenţii săi şi se hotărî să se lase pe jumătate în apă în aşa fel ca să poată cerceta

golful prin periscop. Era o manevră foarte îndrăzneaţă deoarece reflectoarele vor mai căuta să lumineze marea şi îndată ce vor zări submarinul, acesta va fi bombardat cu siguranţă de crucişătoarele ancorate la o mică depărtare de port. Vru totuşi să încerce lovitura. Dădu ordin să fie golite balasturile şi submarinul se ridică la suprafaţă. Totul nu ţinuse mai mult de treizeci de secunde dar fuseseră de ajuns pentru ca să poată repera intrarea canalului. Acum era sigur de direcţia pe care avea s-o ia, şi fiindcă nu fusese zărit, coti spre stânga şi vasul intră în canal tot pe jumătate lăsat în apă.

În curând zări cinci crucişătoare mari, asemenea unor monştri negri dormind pe întinsul mării. Se apropia de unul din ele şi, când fu la treizeci de metri de el, strigă:

— „Torpila Nr. 2, atenţiune”.

Trecură câteva secunde, apoi se auzi comanda:

— „Foc”!

Urmă o explozie grozavă care cutremură submarinul până în adâncul lui.

— „Torpila No. 3… atenţiune”.

Pe bord domni o tăcere mormântală. Marinarii stăteau nemişcaţi, ţinându-şi răsuflarea. Cei de la torpila 3 se aplecaseră peste ţeava şi aşteptau.

— „Foc!”

O altă explozie, şi mai grozavă ca cea dintâi zbuciumă apa care se învolbură şi împroşcă valuri în toate părţile, pe când submarinul, cotind cu repeziciune, se îndreptă cu iuţeală spre canal.

Dar în clipa când să treacă, un obuz căzu la douăzeci de metri de el, apoi altul la cincizeci de metri de proră.

După ce trecură canalul, vasul se lăsă afund şi se îndreptă spre larg. Submarinul francez îşi împlinise menirea. Cufundase două mari crucişătoare chineze şi strâmtoarea golfului era acum închisă. Celelalte unităţi nu puteau trece decât după ce vor fi date la o parte cadavrele celor două vase uriaşe care împiedecau drumul.

Marinarii scoaseră un chiot de bucurie apoi începură să cânte „Marseillaise”, pe când submarinul îşi lua avântul.

— Asta zic şi eu lovitură! făcu Forgues după ce însufleţirea se mai potoli.

— Da, dragii mei, zise Le Gonidec, lovitură nu glumă. Am scufundat două crucişătoare şi am adus pagube însemnate flotei chineze.

— Două crucişătoare şi un vas de coastă, adaugă Martinvast.

— Bine zici, pe ăsta îl uitasem. Adică trei dintr-odată. Tare n-aş crede că englezii ar fi fost în stare de o astfel de ispravă.

— Dar ce-o fi cu „Victorious”? întrebă cineva. N-a mai dat semne de viaţă de la un timp încoace.

— Poate că aşteaptă un moment prielnic ca să-şi arunce torpilele, făcu Le Gonidec zâmbind.

— Îi trebuie cam mult, după cum văd. Să fi primit şi el aceleaşi ordine ca noi?

— Da, răspunse Martinvast.

— Eşti sigur?

— Foarte sigur.

— Ştiţi că am cam început să mă îngrijorez? murmură Fauvel. Nu o fi păţit şi el ce-am păţit noi?

— Tot ce se poate, dacă nu i s-ar fi întâmplat nimic, ar fi încercat fără doar şi poate să arunce şi el o torpilă două.

— Poate că o fi aruncat dar nu şi-or fi ajuns ţinta.

— Se poate, dar m-aş mira… Nu s-o fi prins şi el în reţelele barajului?

Urmă o tăcere. Toţi aceşti oameni, care scăpaseră ca prin minune de la o moarte sigură, vedeau parcă în minte situaţia grozavă în care se aflau poate în clipa aceea camarazii lor englezi.

— Să ştiţi că li s-a întâmplat o nenorocire, zise după câtva timp Le Gonidec.

— Se poate, dar se mai poate să fi avut o avarie şi să fi fost siliţi să se înapoieze în port, îşi dădu cu părerea Forgues.

— O s-o aflăm în curând. Când l-am pierdut din ochi?

— La vreo şase mile de locul unde am torpilat vasul de coastă.

— Trebuie deci să se fi îndreptat şi el spre golful Amoi.

— Probabil, şi în cazul acesta, trebuie să fi ajuns înaintea noastră.

— Aşa e.

Submarinul se înapoia în grabă spre portul de unde pornise.

— Ce au să se mai mire englezii când vor auzi că am scufundat trei

vase de război duşmane… făcu Le Gonidec cu mândrie.

— Cred şi eu că am dat o lovitură straşnică, răspunse Forgues.

— Păcat că n-o să fie luată în seamă în meciul nostru.

— Ei şi? Puţin ne pasă, tot noi suntem până acum în frunte.

— Aşa e, dar pe mare nu ştii niciodată ce te poate aştepta.

— Ba ştiu foarte bine, dar vom birui fiindcă suntem oameni cu noroc; n-aţi văzut şi voi din câte am scăpat până acum?

Deodată se auziră nişte bubuituri înăbuşite.

— Ce-o mai fi şi asta? întrebă Forgues îngrijorat.

— Nici eu nu ştiu, răspunse Le Gonidec.

— Nu cumva or fi bombardând submarinul englez?

— Tot ce se poate.

— Să nădăjduim că va scăpa cu faţa curată.

— Bine-ar fi…

Cap. 259 – O nouă însărcinare

Bubuiturile erau datorate crucişătoarele chineze din golful Amoi, care văzând că trecerea era împiedecată, căutau să distrugă prin bombardare cele două vase sfărâmate de submarin, ca să elibereze canalul.

Scopul lor n-avea niciun rost căci, chiar dacă reuşeau să distrugă unul din aceste vase, epava enormă scufundată în adânc, ar fi fost totuşi o piedecă primejdioasă. Trebuie să fi înţeles ei singuri aceasta, căci bombardamentul încetă deodată.

Încercară apoi cu ajutorul unor remorchere puternice să aducă în lungul cheiului cele două crucişătoare sfărâmate, dar truda le fu zadarnică. Vasele chineze erau şi rămâneau blocate în golf şi nu erau speranţe că vor putea ieşi atât de curând. În vremea asta submarinul francez se duse să dea raportul comandantului de escadră din Hong-Kong. Acesta felicită călduros pe comandantul Dartois şi prin el pe marinarii săi, apoi îi zise:

— Îmi pare rău, scumpul meu coleg, că trebuie să te pun iar la muncă dar am primit o radiogramă prin care ni se face cunoscut că submarinul englez a fost lovit de un proiectil chinez şi de-abia se mai poate ţine la suprafaţă. Vei pleca, deci, pe un torpilor pentru a da de

el.

— Părerea mea ar fi să ne daţi mai bine un hidroavion care să ne însoţească, răspunse comandantul Dartois.

— M-am gândit şi eu, dar din cele două pe care le avem aici, unul e dus la reparat, iar celălalt într-o recunoaştere la sud unde ne-a fost semnalată o mişcare de trupe dinspre Hien-King.

— Bine. Când trebuie să plecăm?

— Imediat chiar.

— Atunci mă înapoiez pe bord.

— T.F.F.-ul dumneavoastră funcţionează bine?

— Da.

— Deci, putem comunica prin limbajul secret. Poftim un vocabular de care vă veţi sluji pentru a nu fi înţeles de chinezi.

Şeful escadrei înmâna comandantului Dartois o carte cu scoarţe albastre şi-i zise:

— E singurul exemplar pe care îl am de dat. Din trei – cât am avut, unul mi-a dispărut iar celălalt îl păstrez pentru mine.

— Nu cumva a fost furat?

— Nu ştiu nici eu. Acum patru zile îl aveam încă. Poate că-l voi regăsi. Ajung însă aceste două ca să ne putem înţelege între noi. După ce vă veţi împlini însărcinarea, mi-l veţi restitui ca să-l dau ofiţerului care comandă torpiloarele.

Comandantul Dartois se înapoie pe submarin şi zise oamenilor săi:

— Dragii mei, trebuie să ne ducem în ajutorul lui „Victorious”.

— Se află în primejdie? întrebă Forgues.

— Da, se pare că a fost lovit de un obuz.

— Atunci s-a dus la fund.

— Nu, şeful escadrei mi-a spus că se poate ţine încă la suprafaţă.

— E departe de-aici?

— La vreo nouă mile şi ceva.

— Şi plecăm numaidecât? mai întrebă Le Gonidec.

— Da, imediat ce va sosi torpilorul care trebuie să ne însoţească.

Marinarii se apucară să-şi facă pregătirile de drum şi când fură gata, aşteptară. Sosi şi torpilorul; comandantul său se prezintă, apoi porniră la drum. Submarinul înainte, torpilorul la o mică depărtare în urmă.

— Eu cred că „Victorious” e pierdut, zise Le Gonidec. Dacă au avut o avarie serioasă, apoi cu o mare înfuriată ca asta, cu neputinţă să scape.

— Asta e şi părerea mea, încuviinţă Forgues.

Deodată torpilorul se apropia cu iuţeală de submarin. Să fi zărit ceva?

Cap. 260 – La noroc

Comandantul Dartois întrebă pe colegul său:

— Ce e, ce s-a întâmplat?

— Ne apropiam de un câmp de mine.

— Crezi?

— Sunt sigur. Uite şi dumneata; vezi bulgării ceia negrii de colo?

— Da, dar credeam că sunt amărci de canal.

— Uită-te cu ocheanul.

— Aşa e, răspunse comandantul Dartois, după ce privi câtva timp prin ochean. Atunci – ce e de făcut?

— Trebuie să ocolim zona primejdioasă.

Situaţia era gravă. Timp ca să se cureţe locul nu era. Trebuiau sau să înainteze sau să dea îndărăt.

Cei doi comandanţi se sfătuiră între ei şi hotărâră să se depărteze de coastă la o distanţă de şese mile, apoi să se apropie iar după ce vor trece de locul presărat cu mine. Ceea ce trebuia deocamdată, era să dea de Victorious. Submarinul expedie o radiogramă dar nu primi niciun răspuns. La a doua urmă aceeaşi tăcere.

— Mă tem, zise comandantul Dartois, că bietul nostru concurent s-a înecat.

— De asta mă tem şi eu, răspunse Forgues, altminteri ne-ar fi răspuns.

— S-ar mai putea însă ca aparatul său de telegrafie fără fir să se fi stricat.

— Şi asta se poate. În sfârşit… vom vedea noi ce e.

Acum submarinul înainta pe urmele torpilorului. Uneori încetineau mersul, comandanţii se rezemau de parapete şi vorbeau între ei. Deodată omul de veghe al torpilorului strigă:

— O sfărâmătură la tribord.

Toate privirile se îndreptară într-acolo şi desluşiră într-adevăr, la o depărtare de vreo două mile o grămadă neagră care plutea aproape la nivelul apei. Dar comandantul Dartois văzu prin ochean că grămada aceea nu era submarin, ci un fel de plută. Când fură numai la vreo sută de metri de ea, îşi dădură seama că nu era alta decât o plută a vasului de război chinez care fusese scufundat de curând.

Porniră mai departe dar nici urmă de Victorious. Începură să creadă de-a binelea că pierise în valuri, când sosi următoarea radiogramă pe bordul submarinului: „Veniţi imediat în ajutor…” Atâta tot. Comandantul Dartois ceru desluşiri printr-o radiogramă, dar nu primi niciun răspuns. Era, deci, sigur că aparatul de T.F.F. al submarinului englez se stricase în timp ce încercase să telegrafieze.

Un lucru era însă ne-ndoios: că submarinul englez se afla la suprafaţă. Dar unde? În ce loc?

Torpilorul şi submarinul cutreierară marea vreme de patru ceasuri, dar nu găsiră nimic. Şi totuşi, Victorious se afla undeva. Comandantul Dartois şi colegul său nu-şi pierdură nădejdea, îşi întinseră cercetările mai departe, dar tot zadarnic. Nimic şi iar nimic. Obosiţi, gândeau să se întoarcă de unde au plecat, când zăriră în depărtare un vas de război venind dinspre nord şi care se îndrepta spre golful Amoi.

— Le sosesc întăriri chinezilor, zise comandantul Dartois comandantului de pe torpilor. Vasul acesta e primejdios pentru dumneata; de aceea cred că ar fi mai nimerit să vă înapoiaţi la bază. Eu mă voi lăsa afund şi voi încerca să-l torpilez.

Dar comandantul torpilorului, un breton încăpăţânat, nici nu voi s-audă.

— Pot să-l torpilez şi eu, nu numai dumneata, răspunse el dârz.

— Nu mă îndoiesc, dar primejdia e mai mare pentru dumneata, decât pentru mine.

— Ei aş! Dacă ştii să potriveşti cum trebuie torpila, nu e nicio primejdie. Am eu oameni destul de iscusiţi pe bord.

— Bine, te priveşte.

Torpilorul îşi încetini mersul şi se îndreptă cu hotărâre spre inamic.

— E viteaz şi curajos ofiţerul ăsta, făcu Forgues.

— O fi, dar şi cam nesocotit, răspunse Le Gonidec. Uneori curajul

devine nesocotinţă; dacă reuşeşte, cu atât mai bine, dacă nu, să ne vedem sănătoşi pe lumea cealaltă…

— Ei aş! chinezii nu se pricep să tragă la ţintă şi trebuie prea buni tunari ca să nimerească la o oarecare depărtare un vas atât de mic cum e un torpilor, zise Fauvel.

— Negreşit, negreşit, dar o mişcare greşită şi te-ai dus pe copcă…

Cap. 261 – O radiogramă ciudată

Submarinul se ţinea cu anevoie pe urmele torpilorului care înainta mult mai repede ca el. Cât pentru vasul de războiţi chinez, acesta îşi vedea de drum, apropiindu-se din ce în ce. Zărise, probabil, torpilorul căci îşi schimbase direcţia ca să-şi găsească un loc mai prielnic pentru a-l bombarda.

— O să fie frumos, zise Fauvel.

— Da? Aşa ţi se pare dumitale? mormăi Forgues.

Dar de-abia sfârşise vorba şi o bubuitură grozavă cutremură văzduhul. O coloană de apă asemenea unei trombe se înălţă la vreo douăzeci de metri de torpilor.

— Ştii că nu sunt chiar aşa de neîndemânateci precum credeam chinezii ăştia? se miră Forgues.

Se auzi o altă detunătură şi de astă dată căzu şi mai aproape de torpilor.

— Şi-au îndreptat bine tirul, a treia lovitură o să fie şi mai primejdioasă, zise Forgues.

Dar torpilorul îşi schimbase repede locul, aşa că, în loc să-i vină tirul în faţă, îi venea pe flanc. Aceia care nu ştiu ce înseamnă tirul marin, îşi închipuie, poate, că un vas care se prezintă din faţă e mai apărat decât cel din flanc, dar se înşală. Pe când în fată obuzul poate să cadă în mijlocul vasului, de flanc numai însă într-o parte şi poate fi nimerit mai greu.

A treia bombă a crucişătorului trecu dincolo de torpilor şi căzu la vreo douăzeci de metri de el. Se zări atunci o mică dâră albă care se îndrepta spre crucişătorul inamic.

Torpila a pornit, zise Le Gonidec, să vedem acum dacă o să şi nimerească la ţintă; după cum mi se pare mie, aş zice că a fost bine

îndreptată.

— Da, dar cam prea de departe şi la o astfel de distanţă nu poţi fi sigur că ajunge unde trebuie, răspunse Forgues.

Toate privirile erau acum aţintite asupra vasului duşman care nu-şi contenea tirul. Deodată se auzi un bubuit înăbuşit, o trâmbă sclipitoare se prelinse în lungul crucişătorului şi o limbă de văpăi se înălţă în văzduh.

— A nimerit! A nimerit! strigară marinarii de pe submarin.

— Dar bine a potrivit-o, zise Le Gonidec.

— Nu ştiu dacă din întâmplare, dar oricum, a reuşit din plin. O să vedeţi acu' pe chinezi dând din colţ în colţ... făcu Forgues.

— Depinde de locul unde l-a nimerit.

— Oriunde l-o fi atins, zdravăn n-a scăpat el, fiţi pe pace.

— Şi o să-l înzdrăvenească de tot cu lovitura pe care au să i-o dea acum. Uitaţi-vă la torpila asta mi se pare că merge drept la ţintă.

Trecu o jumătate de minut. Torpila căzu de-a dreptul în mijlocul vasului care începu să se lase într-o parte pe când oamenii de pe bord alergau pe punte înnebuniţi de groază.

Torpilorul coti şi se apropie de submarin; de pe crucişător tunarii trăgeau mereu dar în curând încetară şi vasul începu să se scufunde.

— Vezi că nu mi-a fost lauda degeaba? făcu ofiţerul comandantului Dartois.

— Da, şi te rog să primeşti felicitările mele.

— Amândouă torpilele au fost bine îndreptate.

— Am văzut şi eu. Acum, după ce ne-am descotorosit de crucişător, ar trebui să pornim iar în căutarea submarinului englez.

— E cu neputinţă deocamdată. Se înnoptează şi nu l-am putea zări în întuneric. Aş fi de părere să cerem de la escadră ordine prin T.T.F. Ţi s-a dat cartea cu limbajul secret?

— Da.

— Atunci trimite o radiogramă.

Comandantul Dartois telegrafie şi după câteva minute primi următorul răspuns: „Rămâneţi în larg. Aşteptaţi instrucţiuni!”.

Trebuia să se supună. Dar după scurt timp primi o telegramă care suna astfel: „Daţi-ne poziţia exactă unde vă aflaţi”.

Comandantul păru foarte mirat, întrucât locul unde se afla putea să

intereseze pe comandantul escadrei, atâta timp cât nu era vorba să i se mai trimită un ajutor? Mai mult încă: aceste două radiograme nu păreau să fie în regulă. Ar fi trebuit să fie concepute cu literele M.J.K. şi nu erau. Să fi uitat cel care le expediase? Comandantul Dartois comunică această neregulă ofiţerului torpilorului care păru îngrijorat.

— Foarte ciudat! zise acesta. Mai trimiteţi o telegramă ca să vedem ce e.

Când răspunsul sosi, văzură că nici acesta nu conţinea literele convenţionale. În curând însă, sosi altă radiogramă care, de data asta era limpede şi desluşită.

— Nu mai încape îndoială, zise comandantul Dartois, inamicul a descoperit limbajul nostru secret. De altfel, îmi spusese mie comandantul escadrei că i-a furat cineva o carte cu vocabularul convenţional.

— Să fi fost un spion?

— Desigur.

— Ciudat, foarte ciudat… Oricum, bine că ştim. Ni se spune să ne înapoiem la locul de bază; o putem face fără teamă căci de astă dată ordinul vine de la şeful escadrei. Să pornim, dar să fim cu mare băgare de seamă, la câmpul de mine.

Dar de-abia făcură vreo două mile de drum şi primiră următoarea radiogramă: „Aşteptăm ajutor… direcţia golfului…”

Telegrama venea cu siguranţă de la submarinul englez. Trebuia să alerge în ajutorul lui, dar ce însemnau întreruperile acestea în comunicări? Să fi fost din pricină că aparatul nu funcţiona bine sau altceva? Unde se va fi aflând acum Victorious? La nord, la sud, sau la est?

O luară la noroc spre nord, dar zadarnic cutreierară marea în toate părţile, nu descoperiră nimic. Nădăjduiră câtva timp că vor primi o radiogramă mai lămurită de la submarinul englez, dar nu sosi nimic.

Cap. 262 – Goana după submarin

Goana în căutarea submarinului englez ţinu toată noaptea. Când se lumină de ziuă, submarinul francez şi torpilorul primiră ordin să se înapoieze numaidecât la locul de bază. Poate că şeful escadrei aflase

ceva şi ştia ce se făcuse submarinul rătăcit.

— Acu hai îndărăt! La ce ne-o mai fi plimbat degeaba atâta vreme, zău nu pricep… Să vedeţi că Victorious s-a întors singur în port fără ajutorul nimănui, bodogăni Forgues.

— Bine ar fi să fie aşa, răspunse Le Gonidec.

— Să dea Dumnezeu, dar nu prea cred, zise Fauvel.

— De ce?

— Nici eu nu ştiu, dar parcă îmi spune mie inima.

— Poate că te înşeli.

— Nu mi-ar părea rău să mă înşel...

Martinvast fu de părere că e o prostie să vorbeşti aşa, în neştire.

Se întoarseră în port şi cei doi comandanţi se duseră numaidecât să ia noi ordine. Rămaseră multă vreme pe bordul vasului şefului de escadră, apoi când fură iar înapoi, comandantul zise oamenilor săi:

— Dragii mei, un hidroavion a reuşit să repereze locul unde e submarinul englez. A fost capturat de două crucişătoare chineze şi se află acum într-un mic port care se numeşte Tsu-Fou. Noi suntem însărcinaţi cu greaua misiune de a-l scăpa din ghearele duşmanului, şi vom pleca numaidecât în căutarea lui.

Oamenii nu ziseră nimic, deşi erau toţi rupţi de oboseală. După ce spălară puntea şi făcură curăţenia vasului, îmbucară ceva şi se pregătiră de drum. Pe la ceasurile opt dimineaţa fură gata de plecare.

Comandantul dădu direcţia spre sud-est. Trebuiau să înainteze cu mare băgare de seamă, de aceea dădu ordin ca submarinul să se lase pe jumătate în apă.

Portul Tsu-Fou se afla cam ascuns între stânci şi ca să ajungi la el trebuia să treci printr-un canal foarte îngust. Dar până la canal era nevoie să te strecori printre colţuri de stânci în mare, cele mai multe din ele cu vârfurile la suprafaţa apei.

Când fură la vreo două mile de port, comandantul Dartois îşi dădu seama că i-ar fi cu neputinţă să pătrundă în golf aşa cufundat în apă. Se hotărî, deci, să aştepte până ce se va înnopta. Porniră iar în larg ţinându-se tot pe jumătate în apă, ceea ce îngăduia comandantului să cerceteze zarea prin periscop.

— Mi se pare că o să avem de furcă, făcu Le Gonidec.

— Aşa cred şi eu, răspunse Forgues, căci meleagurile astea sunt

pline de obstacole printre care va fi greu de manevrat.

— Ei aş! Comandantul nostru are o hartă marină şi va şti să se descurce.

— Aşa o fi, dar ştiţi şi voi că nu te poţi încrede întotdeauna în hărţile marine, fu de părere Martinvast. N-aţi văzut în mările Europei câte vapoare s-au izbit de stânci care nici nu erau trecute pe hartă?

— După cât ştiu, inginerii noştri hidrografi sunt oameni pricepuţi şi-şi cunosc meseria, făcu zâmbind Fauvel.

— Nu zice nimeni altfel, dar poate să le-o fi scăpat câteva din vedere.

— Atunci nenorocul nostru să dăm tocmai de una din astea.

— Ce vrei, dragă, cum ne-o fi scris…

— Dacă ne-am gândi mereu la stânci netrecute pe hartă şi la de-alde astea, ne-am amărî degeaba zilele.

— Tot mai bine să fii prevăzător.

— Nu zic nu, dar comandantul nostru e om chibzuit şi ştie ce face.

Martinvast dădu din umeri şi zise camarazilor săi:

— Vorbiţi prostii măi băieţi. Orice port are o intrare şi e de ajuns să urmezi însemnările arătate pe hartă ca să nu ţi se întâmple nimic. Şi un copil ar putea s-o facă.

— Negreşit, nu zic nici eu altfel, dar uiţi, pesemne, că aici nu ne aflăm în Canalul Mânecii şi ca să ne facă să rătăcim drumul, chinezii vor fi scos, desigur, semnele puse ca să arate locurile primejdioase.

— Tot ce se poate, dar oricând suntem la voia întâmplării şi în tot momentul poate să ne pomenim cu un accident.

— La amendă, la amendă! strigară câţiva marinari.

— Tii, iar uitai că nu e îngăduit să spun o vorbă ca asta! exclamă Forgues. Poftim, na-vă cinci franci.

Milo luă moneda şi o băgă în puşculiţă.

— O să vedem noi ce o să mai fie, zise Le Gonidec. Comandantul stă şi cercetează drumul pe hartă. Îl auzii mai adineauri zicând locotenentului du Bourdieu: „Zece grade la stânga, apoi cinci la dreapta şi vom fi pe calea cea bună – te asigur”.

— Dacă a spus aşa, ştie el ce spune, nu e omul care să vorbească fără rost.

Minutele treceau şi submarinul se învârtea în aceleaşi meleaguri,

lăsat pe jumătate în apă.

Oamenii începuseră să-şi piardă răbdarea când, deodată comandantul dădu ordin să se vâre torpilele în ţevile lor. Supraveghea însuşi manevra şi când totul fu gata, zise:

— De cum se va înnopta, vom pătrunde în portul Tsu-Fou. Să fiţi toţi atenţi la ordinele mele căci ceea ce vom întreprinde în noaptea asta întrece toate primejdiile prin care am trecut până acum. Nu ştiu dacă vom întâmpina vreo împotrivire din partea duşmanului, dar trebuie să ne aşteptăm la orice. Controlaţi reflectoarele, căci vom avea trebuinţă de ele ca să reperăm locul unde se află submarinul englez. Trebuie de asemenea, ca oamenii de la mitralieră să fie cu ochii deschişi, deoarece va fi nevoie să lucram cu mare iuţeală.

— Fiţi fără grijă, domnule comandant, ne vom face datoria fără şovăire, răspunse Forgues.

— Nu mă îndoiesc, dar vom întâmpina multe greutăţi. Ca să pătrundem în port, nu înseamnă nimic, greul e să ieşim din el ducând cu noi pe Victorious. Nu ştiu dacă ne va putea urma prin propriile sale mijloace sau vom fi nevoiţi să-l remorcăm. Mergem la întâmplare şi nu putem prevedea nimic. De-abia când vom fi pe loc, vom putea lua o hotărâre. Acum e ora şapte; la opt şi jumătate, după ce se va înnopta, vom porni la drum.

După ce spuse aceste cuvinte, comandantul se înapoie în cabina sa.

— Dacă scăpăm şi din asta, să ştiţi că mare noroc avem, băieţi, zise Fauvel.

— De multe ori, ce ţi se pare mai greu izbuteşte mai lesne, fu de părere Le Gonidec.

Cap. 263 – O torpilă bine îndreptată

Cu puţin înainte de a se înnopta, comandantul zări prin periscop un vapor care se îndrepta spre sud-est adică tocmai unde se afla submarinul. Recunoscu numaidecât că era un vas de război chinez. La început crezu că vasul avea de gând să intre în portul Tsu-Fou, dar îl văzu schimbându-şi direcţia în linie dreaptă şi urmându-şi calea spre Amoi.

Comandantul trimise imediat o radiogramă în limbaj secret prin

care dădea de veste şefului de escadră de sosirea acestei noi unităţi. Ba, o clipă îl ispiti gândul să torpileze vasul care se apropia, dar îşi luă seama. Ar fi trezit atenţia celorlalte vase din port asupra submarinului. Lăsă, deci, vasul să-şi vadă de drum.

Jos, în interiorul submarinului, marinarii deveniseră nerăbdători. Întrebau mereu dacă nu se va da mai curând semnalul de plecare. În sfârşit, se auzi comanda: „Înaintaţi încet şi cu băgare de seamă”.

Motoarele electrice fură puse în funcţiune şi submarinul porni. Deabia după ce va fi la intrarea în port va ieşi la suprafaţă. La început totul merse bine. Intrară în canal. Era aproape sigur ca acesta nu era prevăzut cu reţele, dar trebuiau, totuşi, să fie cu mare băgare de seamă. Oamenii erau într-o mare încordare. Torpilorii stăteau nemişcaţi la ţevi, cei însărcinaţi cu golirea balasturilor aşteptau. Comandantul nu se clintea de lângă periscop. Deodată strigă prin acustic:

— „Bara la stânga!… Bine…”

Submarinul coti încet.

— „Torpilele 3 şi 5, pregătiţi!”

O tăcere mormântală domnea pe vas.

— „La suprafaţă!…”

Se auzi un ţăcănit urmat de un şuierat şi balasturile se goliră cu repeziciune. Submarinul ieşi deasupra apei. Dinaintea lui apăru portul Tsu-Fou. Era mai mare decât bănuiau. La dreapta era apărat de un dig care să împiedice năvala valurilor, pe când spre uscat, portul se lărgea din ce în ce. Două vase de război stăteau ancorate în mijlocul lui la o depărtare de vreo douăzeci de metri unul de altul, asemenea a două animale uriaşe dormind pe luciul apei. Alte două corăbii cu pânze eram trase la chei, iar în lungul uneia din ele se zărea o dungă neagră: acesta era submarinul englez. Comandantul se apropia de el. Doi oameni se aflau pe punte.

— Toţi marinari noştri sunt pe bord? întrebă el în englezeşte.

— Da.

— Bine. Pregătiţi-vă. Motoarele funcţionează?

— Cele de suprafaţa, nu.

— Dar celelalte?

— Da.

Apăru şi comandantul englez. Recunoscând submarinul francez, înţelese că veneau să-l scape din ghearele duşmanului.

— Mulţumesc, şopti el emoţionat.

— Fiţi gata să ne urmaţi, zise comandantul Dartois. Vreţi să vă remorcăm?

— Cred că ar fi mai bine.

— Aruncaţi-ne un cablu.

În clipa aceea o bubuitură cutremură văzduhul şi un obuz se sparse de una din corăbiile de care era ancorat submarinul englez. Comandantul Dartois nu mai zăbovi o clipă. Slobozi imediat o torpilă care lovi un crucişător mai jos de linia de plutire. Zguduitura fu atât de puternică încât produse o zăpăceală printre toate vasele ancorate, ceea ce îngădui submarinului francez să iasă din port târând după sine ne celălalt.

— Englezii ăştia ar trebui să ne mulţumească toată viaţa din ce i-am scăpat, zise Forgues.

— Cred şi eu şi nădăjduiesc că au să ne fie recunoscători, făcu Le Gonidec.

— Nu te bizui prea mult pe asta. De altfel noi ne-am făcut datoria şi atâta tot.

— Oricum, încercarea a fost grea şi dacă nu reuşeam… murmură Fauvel.

— Dacă nu reuşeam, dragul meu, apoi zăceam acum în fundul mării, pradă peştilor.

— Drept să spun, pentru o întrecere în jurul pământului, am cam trecut prin multe peripeţii… Cine s-ar fi aşteptat la aşa ceva…

— Omul trebuie să s-aştepte la toate.

— Nu zic, dar nici chiar aşa… Pornim să facem în bună pace înconjurul lumii în submarin şi ne luptăm mai rău ca în timpul războiului.

— Mulţumeşte-te că ai scăpat cu viaţa şi nu te mai jelui atât.

— Nu mă jeluiesc, spun numai ce e.

Cele două submarine străbătură canalul şi ieşiră la larg. Vasele chineze nu dădeau niciun semn de viaţă. Erau prea ocupate cu ale lor ca să se gândească să pornească pe urmele duşmanului.

— Nu prea sunt curios din fire, dar tare aş vrea să ştiu cum de s-a

lăsat prins concurentul nostru, zise Fauvel.

— Trebuie să se fi oprit din pricina unei avarii şi au pus mâna pe el.

— Aşa trebuie să fie.

Iată în realitate ce se petrecuse. Victorious sa înapoia la postul de bază când, deodată, motoarele de suprafaţă încetară să mai funcţioneze. Pe când făceau reparaţia trebuincioasă, apăru un crucişător chinez şi începu să bombardeze submarinul. Comandantul englez, dându-şi seama că orice împotrivire era zadarnică, încercase să se lase afund, dar o schijă de obuz îi izbise balasturile de la tribord şi îi fu cu neputinţă să execute manevra, aşa că fusese silit să se predea şi crucişătorul chinez îl remorcase.

Cap. 264 – La odihnă

Dus în micul port Tsu-Fou, Victorious fu tras la chei şi aştepta să vină ofiţerii chinezi pentru a-l cerceta. Stând astfel în aşteptare încercase să trimită radiograme, dar aparatul nu funcţiona bine şi nu putuse da locul precis unde se afla. Dacă nu l-ar fi zărit un hidroavion englez, ar fi rămas prizonier cine ştie cât.

După ce fu adus la bază, remorcat de submarinul francez, comandantul escadrei ceru să i se dea un raport amănunţit despre cele întâmplate, apoi aduse în faţa tuturor laude echipajului şi ofiţerilor francezi pentru vitejia lor. Comandantul lui Victorious veni pe bordul submarinului francez ca să mulţumească bravilor marinari care îşi puseseră viaţa în primejdie pentru el şi oamenii săi.

— Nu voi uita niciodată, că vă datorăm viaţa şi vom căuta să vă dovedim recunoştinţa noastră, zise el; strânse apoi mâna tuturor marinarilor francezi şi se înapoie pe bordul vasului său.

— Toate bune şi frumos a vorbit, dar nu strica să ne facă englezii cinste şi cu un pahar de rachiu, făcu Fauvel.

— Poate că n-au băuturică pe bord, fu de părere Le Gonidec.

— Ei aş! N-am văzut eu ce mai de lăzi cu „wisky” au încărcat când au plecat!

— L-or fi băut pe tot. Tu nu ştii că le cam place să bea.

— Eu cred că la întoarcere comandantul englez o să ceară

guvernului său să ne dea câte o decoraţie.

— Mai mult ca sigur. Până una alta, însă, tare mi-ar plăcea să mă cobor niţel pe uscat. Mi-au înţepenit de tot picioarele, zise Le Gonidec.

— Bine-ar fi să ne dea o permisie de câteva ceasuri măcar. De, am merita-o, ce dracul…

Martinvast se puse pe râs.

— Că şi aveţi ce vedea în pustietatea asta… făcu el în batjocură.

— O fi, dar eu tot mă duc la comandant să-l rog să ne îngăduie să coborâm pe uscat, zise Forgues.

— Du-te, du-te! strigară ceilalţi marinari.

Forgues îşi încheie haina, îşi potrivi bereta şi se îndreptă spre cabina de comandă. Când fu în fata comandantului salută.

— Ce e, Forgues? îl întrebă acesta.

— Domnule comandant, vin în numele camarazilor mei.

— Da? Şi ce vor?

— V-ar mulţumi foarte mult dacă le-aţi îngădui să coboare câteva ceasuri numai pe uscat.

— Tocmai la asta mă gândeam şi eu acum. Trebuie, însă, să întreb şi pe comandantul escadrei. Vino peste o jumătate de ceas, şi-ţi voi da răspunsul.

— Înţeles, domnule comandant, zise Forgues şi făcu stânga-mprejur.

Ceilalţi marinari îl aşteptau cu nerăbdare.

— Ei? făcu Fauvel când îl văzu.

— Trebuie să mai aşteptăm.

— De ce?

— Dacă vrei să ştii, du-te de-ntreabă.

— Nu cumva au de gând să ne trimită iar în recunoaştere?

— Nu ştiu.

— Foarte bine… Găsesc că prea se poartă aspru cu noi.

— Stai, omule, nu te înfuria degeaba. Doar n-a spus că nu ne lasă pe uscat, dar nu porunceşte numai comandantul nostru aici, mai e şi şeful escadrei…

— Atunci s-aşteptăm, mormăi Martinvast, om vedea noi ce-o mai fi.

Marinarii stăteau toţi îmbufnaţi. Deodată se auzi ordinul: „Toţi oamenii pe punte. Permisia a fost încuviinţată”.

Urmă o forfoteală şi o gălăgie de nedescris. Forgues căuta zadarnic să spună ceva dar nimeni nu-l asculta. În cele din urmă izbuti să facă puţină linişte şi zise că trebuie să se tragă la sorţi oamenii care să rămână de veghe pe bord căci santinelele trebuiau să se schimbe la un anumit ceas. După ce totul fu pus la cale, Milo şi prietenii săi văzură cu părere de rău că lor le venea rândul mai târziu. Dintre ei, numai Forgues şi Fauvel coborâră pe uscat împreună cu alţi marinari. Milo rămase, deci pe bord cu Le Gonidec, Martinvast şi un electrician pe care îl porecliseră Ariciul din pricina părului său zbârlit.

— De rândul ăsta, am tras un număr prost, zise Le Gonidec.

— Ei şi? Vom fi liberi peste patru ceasuri, făcu nepăsător Martinvast. Ne rămâne destulă vreme, să dăm iar de vreun bucluc.

— Ia mai taci, mă! Ar zice cineva că numai de buclucuri dăm…

— Zău că aşa e. De câte ori punem piciorul pe uscat, ni se întâmplă un pocinog.

— Acu' n-o să ni se întâmple nimic.

— De, nu se ştie!…

— Dar nu vezi că portul e la marginea unui orăşel, adică mai bine zis sat. În spatele lui e un şir de munţi, aşa că n-avem cum ne îndepărta.

— Nu e nevoie să te duci departe ca să dai peste cine ştie ce. Nu uita că ne aflăm în China, o ţară plină de taine, unde nu poţi şti niciodată ce te pândeşte. Şi-apoi, nu ne prea au la stomac, chinezii ăştia… N-au ochi să ne vadă şi atât aşteaptă: să ne facă vreun rău.

— O fi, dar de data asta să fim cu băgare de seamă.

— Aşa zici, dar te laşi dus fără să vrei.

— O să vedem noi. Acu' hai să stăm puţin jos.

Se aşezară lângă cabina de comandă.

— Păcat că n-avem o gazetă să aflăm şi noi ce se mai petrece prin lume, zise Martinvast.

— Gazete? făcu râzând Le Gonidec. Ehehei, băiete, o să mai treacă mult până o să vezi aşa ceva. Parcă eu n-aş vrea să ştiu ce-o mai fi prin Franţa? De când am plecat, n-am primit nicio veste de la ai noştri.

— Lasă că o să găseşti un teanc de scrisori când om ajunge la Singapore.

— Sau poate niciuna.
— M-aş mira; doar nu ne-or fi uitat toţi.
— Asta nu, dar scrisorile se pot rătăci pe drum.
— O să vedem noi.

Cap. 265 – Un om de veghe

Portul Tsu-Fou nu era defel vesel. Împresurat de munţi înalţi, apărat de vânturi; în afară de partea de est, forma un fel de potcoavă care se deschidea într-un canal lat de vreo patruzeci de metri. De jur-împrejur stânci colţuroase, iar înspre partea de nord se afla oraşul cu acelaşi nume, dacă oraş am putea numi o aşezare de treizeci-patruzeci de case care se asemănau mai degrabă cu nişte magazii decât cu locuinţe omeneşti. Un dâmb înverzit ducea de aici către o pădure deasă care stăvilea zarea.

Cei patru marinari se uitau tăcuţi la priveliştea din faţa lor care nu le prea încânta vederea.

— La Cârantec, zise Martinvast, e un colţ de ţară care semăna cu ăsta de aici.

Dar Le Gonidec se mânie.

— Nu vei fi potrivind Bretania noastră cu sărăcăciosul ăsta de sat chinezesc, făcu el. Tot mai frumos e pe la noi… dovadă că parizienii vin să-şi petreacă vara prin meleagurile noastre.

— Nu te supăra, dragă, n-am zis că aici e mai frumos ca pe la noi; spuneam că seamănă numai cu un sat pe care l-am văzut eu prin împrejurimile lui Cârantec.

— Ei aş! Ţi se pare ţie, dar nici gând să semene.

— Bine, fie şi-aşa. Hai să vorbim de altceva.

— Mai bine.

Cei doi marinari schimbară vorba, dar tăcură aproape numaidecât. Omul, poreclit Ariciul, începu să cânte. Avea glas frumos şi ştia o mulţime de cântece. Zise unul în care era vorba de un ţăran care vine la Paris şi se minunează de tot ce vede în oraş. Şi le spunea cu atâta haz, încât Martinvast şi Le Gonidec se porniră pe râs. Ariciul, văzând că le place, imită cum fac felurite animale, spuse un monolog schimonosind cuvintele ca un englez care vorbeşte franţuzeşte, aşa că

le mai trecu din timp.

— Uite-i pe camarazii care vin să ne schimbe, zise deodată Martinvast.

Într-adevăr, patru marinari veneau agale. Înaintau cu paşi domoli pe fâşia îngustă de pământ care mărginea cheiul, oprindu-se din când în când ca să privească vapoarele.

— De ce nu s-or fi grăbind niţeluş, camarazii... bodogăni Martinvast.

Le Gonidec se uită la ceas şi răspunse îngăduitor:

— N-au de ce se grăbi; mai au un sfert de ceas până să le vină rândul.

— Mi se pare că n-au avut ce vedea pe uscat, fu de părere Martinvast, altminteri mai zăboveau.

Le Gonidec nu răspunse. Milo dezmierda pisica şi făcea haz de giumbuşlucurile ei. În sfârşit, sosiră şi marinarii pe punte.

— Ei, cum v-a plăcut pe unde-aţi fost, camarazi? îi întrebă Le Gonidec.

— Ce să vă spun? răspunse unul din ei râzând. O să vedeţi şi voi.

— E barem vreo cârciumă prin sat?

— Ba chiar mai multe.

— Şi prăvălii?

— Nu e cine ştie ce de capul lor.

— Haidem, făcu Le Gonidec, punându-şi bereta.

Milo se duse de închise pisica în submarin, apoi se întoarse în fugă.

— Încotro s-o luăm? întrebă Le Gonidec.

— Ţine-o drept pe chei, şi după ce vei trece de casa aceea mare, ia-o spre stânga, răspunse marinarul.

— Mulţumesc, acu' să vedem şi noi ce e pe acolo.

Cei trei marinari, urmaţi de Milo, coborâră de pe submarin, o luară pe un drum plin de praf, mărginit de o parte de nişte ziduri văruite, ajunseră apoi la un şopron mare acoperit cu tablă pe faţada căruia se desluşeau, scrise cu negru, nişte litere chinezeşti. Uşa şopronului era deschisă de perete. Se uitară înăuntru şi văzură vreo câţiva chinezi îngrămădind unii peste alţii saci de pânză care păreau greu de mânuit. Îşi văzură de drum şi ajunseră într-o stradă unde se aşteptau să dea de camarazi de-ai lor, dar nu văzură decât nişte chinezi împingând

cărucioare pline cu buruieni şi frunze uscate. Casele erau toate la fel: clădiri de lemn cu un singur etaj, ale căror uşi şi ferestre erau închise.

— Mă, da' urât e pe aici, făcu Martinvast.

— Doar nu ne-aşteptam să vedem cine ştie ce… am pornit şi noi să ne mai dezmorţim picioarele, răspunse Le Gonidec.

— Şi să ne mai udăm niţel gâtlejul. Parcă ne spusese camaradul că sunt şi cârciumi prin partea locului

— A vrut să râdă de noi.

— Dar camarazii ceilalţi pe unde-or fi? Trebuie să fie ei pe undeva.

Li se iviră în cale doi marinari englezi. Se ţineau de braţ şi se clătinau pe picioare.

— Ăştia au tras zdravăn la măsea, zise Martinvast.

— Ba au cam întrecut măsura, după cum văd, răspunse Le Gonidec…

— Staţi că-i întreb eu acu', făcu Ariciul.

— Ce mă, tu ştii englezeşte?

— Ia aşa, puţin, am stat vreo trei luni în Anglia.

— Atunci întreabă-i.

Ariciul se apropia de cei doi englezi.

Cap. 266 – Destăinuiri ciudate

Vorbi cu ei vreo cinci minute apoi se întoarse la camarazii săi.

— Ei? întrebă Martinvast.

— Zice c-ar fi nişte prăvălii p-aproape.

— Slavă ţie Doamne. Tu ştii drumul?

— Mi-a spus el, englezul, dar nu l-am prea priceput. Oamenii ăştia sunt atât de morocănoşi, că de-abia le scoţi vorba din gură. Hai c-o să dăm noi de vreo cârciumă.

În curând zăriră o ulicioară atât de îngustă, încât acoperişurile caselor aproape că se împreunau. Uşile erau toate deschise de perete şi se auzea vuiet de glasuri şi râsete. Milo se uită într-una din prăvălii şi zise:

— Sunt o grămadă de marinari înăuntru.

Într-adevăr, vreo zece-cincisprezece marinari, mai toţi englezi, stăteau la nişte mese mici de fier şi beau.

— Hai şi noi, făcu Martinvast.
— Hai!
Fură primiţi cu urale.
— Ce se găseşte de băut pe-aici? întrebă Martinvast.
— Ceai, răspunse un marinar.
— Rachiu nu?
— Ba da, dar e scump.
— Nu face nimic, avem de unde.
Şezură la una din mese. Doi chelneri chinezi alergau de colo până colo cu zâmbetul pe buze.
— Ceai şi rom, porunci Martinvast.
— Bum! făcu chelnerul.
— Ce-a zis? întrebă Le Gonidec.
— A zis bum!
— Asta o fi pe chinezeşte…
— Aş! Franţuzeşte. Pe semne că n-ai intrat de când eşti într-o cafenea din cele mari. Acolo, când porunceşti chelnerului ceva, răspunde bum – adică, vrea să zică aşa: ca înţeles şi că-ţi aduce numaidecât.
— Par dezgheţaţi de tot chinezii ăştia.
— Sunt şireţi rău, după cum văd.
Chelnerul se întoarse cu o tavă pe care se aflau patru ceşti, un ceainic şi o sticlă cu rom.
— Mă, tu ştii franţuzeşte? îl întrebă Martinvast…
— Da, domnule, ştiu şi chinezeşte şi englezeşte, şi nemţeşte şi mai ştiu şi spanioleşte.
— Unde ai învăţat toate limbile astea?
— Păi în călătorii…
— Şi ce ţi-a venit să te statorniceşti tocmai aici?
— Aş pleca eu, dar nu pot.
— De ce?
— Aşa.
Apoi chinezul se îndepărtă.
— Ăsta îşi bate joc de noi, zise Martinvast.
— V-a spus adevărul. Când s-o întoarce, uitaţi-vă la gleznele şi la braţele lui, îl sfătui un marinar care-l auzise.

Omul se înapoie, şi Martinvast văzu ca avea la mâini şi la picioare nişte lanţuri subţiri de oţel… „

— Aici îţi porţi tu juvaericalele? îl întrebă Martinvast.

Chinezul zâmbi.

— M-aş lipsi eu de ele, dar nu-i chip să le scot. Şi-apoi, chiar de le-aş scoate, tot degeaba, răspunse el.

Martinvast pricepu.

— Eşti prizonier?

— Da.

— Şi pentru cât timp?

— Pentru încă vreo douăzeci de ani. Mai sunt încă două sute ca mine pe-aici. Cum, domnule, dumneata n-ai înţeles? Suntem la puşcărie, puşcăria din Tsu-Fou. Şi eu sunt un puşcăriaş.

— Păi te văd liber.

— Da, dacă şi asta s-o fi chemând libertate… Peste zi administraţia ne împrumută negustorilor şi fabricanţilor din oraş, şi te rog să crezi că ne muncesc ca vai de noi. Seara, când ne înapoiem la închisoare, suntem atât de osteniţi încât nu mai avem putere nici să ne dezbrăcăm. Dar sunt alţii şi mai nenorociţi ca mine. De pildă, aceia de la minele de fier şi cei care lucrează în smârcurile din Peï-Han.

— Şi pentru ce-ai fost condamnat?

— Pentru furt. De aceea şi sunt ţinut la un regim mai blând, dar ucigaşii şi falsificatorii – e vai şi-amar de ei. Unii îşi ucid gardienii numai ca să fie omorâţi numaidecât şi să scape de suferinţă.

— Se poate vizita închisoarea?

— Cum să nu? Tot oraşul e o închisoare. Dar dacă vreţi să vedeţi ceva înspăimântător, duceţi-vă la mine sau la smârcuri. De-abia acolo o să vă puteţi da seama de sălbăticia gardienilor noştri. Sunt nişte adevăraţi călăi.

Martinvast se simţi înduioşat fără să vrea.

— Săracii! făcu el.

În clipa aceea Milo se apropie de el şi-i şopti la ureche:

— Am descoperit ceva.

— Da? Şi ce anume?

— Uite la omul cela de colo. Ăsta nu e chinez.

— Văd şi eu. Ei şi?

— A arătat chiar acu' unuia din tovarăşii săi o cărticică albastră. Mă prind pe ce vrei că e cartea cu semne secrete de T.F.F. care a fost furată comandantului de escadră.

Cap. 267 – O dispariţie grabnică

Situaţia era oarecum neplăcută. În cârciumă se aflau mulţi muşterii şi dacă s-ar fi repezit să-i ia cartea, ar fi urmat o încăierare căreia marinarii, mai puţini la număr, nu i-ar fi putut ţine piept…

— Bine zice, făcu Le Gonidec. Uite c-o ascunde sub haină. Ia să vedem noi ce e cu dumnealui…

Martinvast şi Le Gonidec se sfătuiră între ei ce e de făcut. Se hotărâră să ceară ajutor marinarilor străini care se aflau în cârciumă, ceea ce aceştia vor primi cu siguranţa.

— Noi, zise Le Gonidec, să sărim asupra individului şi să-i luăm cartea, iar dacă tovarăşii lui vor încerca să-i ia apărarea, să le dăm la cap.

— Bine, răspunse Martinvast, dar eu zic c-ar fi mai nimerit să-l arestăm şi să-l ducem la comandant. Nu e băştinaş şi va fi silit să mărturisească de ce a furat cartea cu însemnările secrete. Omul ăsta trebuie să facă parte dintr-o bandă de spioni. Vom afla prin el multe lucruri interesante.

— Ai dreptate. Să-l arestăm.

Martinvast şi Le Gonidec se sculară de la locurile lor ca să se înţeleagă cu ceilalţi marinari, dar spre marea lor mirare văzură că individul dispăruse. Pe unde pierise? Nu auziseră nicio uşa deschizându-se şi omul intrase ca-n pământ.

Martinvast chemă chelnerul şi-l întrebă pe şoptite:

— Dumneata cunoşti pe omul care stătea până mai adineauri colo, lângă fereastră?

— Nu.

— Nu l-ai mai văzut niciodată pe aici?

— Ba da, dar n-am vorbit cu el. De altminteri, nu prea e vorbăreţ, după cât ştiu.

— Locuieşte în Tsen-Fou?

— Aşa mi se pare, dar nu ştiu unde.

— Hai, nu te mai preface! Dacă îmi spui adevărul, îţi dau o liră sterlină.

— Lira sterlină nu e de lepădat, dar nu pot să vă spun nimic, fiindcă nu ştiu nimic.

Chelnerul părea sincer. Martinvast plăti ce băuseră şi ieşi urmat de Le Gonidec, Milo şi Ariciul.

— Păcat, zise Le Gonidec, am scăpat chilipirul din mână.

— Cine ştie? Poate că vom mai avea prilejul să-l întâlnim. Ceea ce e însă sigur, e că se află aici, ca şi la Shanghai, o bandă de spioni care sunt europeni, iar nu chinezi.

— E şi vina noastră că ne-a scăpat. Trebuia să punem numaidecât mâna pe el, să nu-i dăm răgaz să fugă.

— Aşa e, dar de unde era să ştim noi că o să piară ca prin minune. Omul ăsta e învăţat cu astfel de lucruri căci pare foarte dibaci.

— Dacă nu era aşa, nu reuşea să fure cu atâta îndemânare cartea.

— Eu cred că are şi părtaşi.

— Mai mult ca sigur.

— Sau eşti de părere să dăm de veste comandantului?

— Ar fi chiar foarte bine s-o facem.

— Atunci, hai…

Marinarii se duseră în port, dar comandantul lipsea. Neştiind ce să facă, se înapoiară în oraş şi se puseră în căutarea individului.

— Nu face nimic, zise Le Gonidec, avem destul timp să-l înştiinţăm pe comandant. Spionul nu poate să scape căci are, fără-ndoială, motive serioase să nu plece de-aici.

— Tu l-ai putea recunoaşte? întrebă Martinvast.

— Ştiu şi eu? L-am zărit o clipă numai.

— Ba eu l-aş recunoaşte dintr-o mie, făcu Milo.

— Atunci deschide bine ochii, băiete, şi dacă îi zăreşti pe undeva, fă-ne semn.

— Fiţi fără grijă.

Cap. 268 – Locul chinurilor

Cei trei marinari, împreună cu Milo, porniră să cutreiere străzile – adică, mai bine zis ulicioarele – oraşelului chinez. Oamenii pe care îi

întâlneau în cale, îi priveau curioşi, pe semne din pricina înălţimii lor, căci toţi erau voinici, mai ales Martinvast şi Le Gonidec care aveau nu mai puţin de un metru şi optzeci şi cinci. Chinezii, mărunţi la trup şi firavi, se mirau de ei şi se dădeau la o parte cu teamă şi respect. Un negustor care vindea sandale de paie şi pălării de hârtie îi opri în loc ca să le arate şi să-şi laude marfa.

— Măi, să ştii că-mi cumpăr şi eu o pereche de sandale de astea, zise Le Gonidec.

— Şi eu o pălărie, făcu Ariciul. După ce vom trece de Singapore o să pârjolească grozav soarele şi o să-mi prindă bine un acoperământ ca ăsta.

— Şi tu crezi că o să te lase comandantul? Ce, suntem în carnaval?

— Când eşti pe mare, departe de vreun port, totul e îngăduit.

— Cumpără-ţi mai bine o pereche de sandale.

Ariciul îl ascultă. Plătiră, îşi vârâră sandalele sub haină, şi-şi urmară hoinăreala, oprindu-se când şi când în faţa unei prăvălii sau privind la scamatorii care făceau fel de fel de ghiduşii.

Ajunseră în faţa unei porţi deschise. Intrară înăuntru şi văzură o curte mare unde chinezii legaţi cu lanţuri unii de alţii, forfoteau de colo până colo, trăgând după ei butuci mari şi grei. Se aflau în închisoarea din Tsu-Fou.

— Nenorociţii! făcu Le Gonidec, nu ştiu ce crimă or fi făcut, dar amar o mai ispăşesc.

Într-adevăr, paznicii, îmbrăcaţi în bluze albastre, izbeau cu sete în bieţii osândiţi. Unora le curgea sângele şiroaie.

— Ce sălbatici! zise Martinvast.

Totuşi nu văzuseră tot ce era de văzut. Ceva mai departe, văzură puşcăriaşi atârnaţi de braţe, cu picioarele la zece centimetri de pământ. Alţii aveau butuci enormi care îi doborau în genunchi. Dar cel mai grozav loc de tortură era al ţepilor, unde nenorociţii erau întinşi şi legaţi zdravăn pe nişte scânduri bătute-n cuie cu vârful în sus.

Marinarii noştri nu mai putură îndura priveliştea.

— Hai să mergem, băieţi, că mi se rupe inima de jale, zise Le Gonidec.

— Haidem, făcu Milo, cu ochii plini de lacrimi.

Dar când să iasă pe poartă, se opriră încremeniţi în loc. Văzură un om care izbea cu cnutul – un fel de bici –, cu sălbăticie într-un copil de vreo doisprezece ani. Copilul se zvârcolea şi răcnea cât putea.

— Dar o să-l omoare, săracu'! strigă Milo.

Martinvast opri braţul călăului zicându-i:

— Nu ţi-e ruşine, nemernicule, să dai într-un copil?

Omul, înfuriat, se smuci din prinsoare şi-l biciui pe marinar. Atunci Martinvast îl răsuci în loc şi-i dădu un pumn în faţă care-l prăbuşi la pământ unde rămase nemişcat. Copilul, văzându-se ocrotit, se repezi la salvatorul său şi se agăţă de el plângând. Călăul se sculă de jos împleticindu-se. Martinvast crezu că se va năpusti asupra lui, dar chinezul o luă la fugă.

— Pe ticălosul ăsta trebuia să-l omor cu mâinile mele, zise Martinvast.

— Şi bine făceai, răspunse Le Gonidec.

— Auzi, să baţi cu atâta cruzime un biet copil! Şi nu poate fi nici măcar un puşcăriaş. Prea e mic, săracul!

Copilul îl apucase pe Milo de mână şi se uita la el cu ochii înlăcrimaţi, Milo îl mângâie şi bietul copil îi zâmbi printre lacrimi. Nu semăna a chinez, ci mai degrabă a japonez. Era îmbrăcat în zdrenţe, şi picioarele lui goale, erau pline de zgârieturi.

— Tchen-Tchi! Tchen-Tchi… repeta el mereu.

— Ce o fi vrând să spună? se întreba Milo.

— N-aş şti să-ţi răspund, dragul meu, zise Le Gonidec râzând, fiindcă au uitat să mă înveţe chinezeşte la şcoală. Cred însă că ne spune: mulţumesc.

— Aşa cred şi eu… Hai să-l luăm cu noi; dacă îl lăsăm aici, călăul o să-l omoare în bătăi.

Dar nu isprăvi vorba şi se pomeniră înconjuraţi de vreo douăzeci de chinezi cu puştile întinse.

— Asta ne mai trebuia! făcu Martinvast şi se pregătea să se ia la trântă cu ei, când văzu pe chinezi ducând puşca la ochi. Oricât ar fi cineva de viteaz, nu-i prea vine la socoteală când se vede ameninţat cu moartea. Martinvast trăsese baioneta din teacă, ceilalţi doi marinari făcură la fel, dar deodată apăru un chinez care trebuie să fi fost şeful bandei; acesta dădu pe chinezi la o parte şi întrebă într-o

franţuzească destul de corectă:

— Cine sunteţi şi ce căutaţi aici?

Cap. 269 – O faptă bună

— Suntem marinari, după cum prea bine vezi, răspunse Le Gonidec. Venisem aici să admirăm blândeţea şi mila cu care sunt trataţi puşcăriaşii chinezi.

— Nu vă priveşte pe dumneavoastră. Facem ce poftim în ţara noastră. Nu e treaba străinilor să se amestece.

— Dar nu puteam lăsa pe nemernicul acela, să ucidă un biet copil fără apărare.

— Copilul ăsta e o haimana, poate chiar un hoţ, de aceea a şi fost arestat.

— Şi de aceea trebuia bătut fără milă?

— S-a împotrivit şi…

— Acum ce aveţi de gând să faceţi cu el?

— Să-l închidem.

— Adică să-l ucideţi. N-are părinţi ori pe altcineva care să se intereseze de el?

— Nu, a venit cu un vapor şi s-a rătăcit pe-aici. Am întrebat pe mai mulţi dacă vor să-l ia, dar au refuzat.

— Dar dacă-i cere cineva, îl lăsaţi liber?

— Da, cu condiţia să părăsească oraşul.

— Bine, îl iau sub ocrotirea mea, zise Martinvast.

— Nu glumeşti?

— Defel.

— Şi plecaţi în curând?

— Foarte curând.

— Atunci ia-l să nu-l mai văd în ochi. Avem şi-aşa prea multe haimanale pe-aici. Toţi sunt sământă de criminali. Dar trebuie să-mi daţi zece taeli.

— Ce e asta?

— Am zis: zece taeli.

— De auzit, am auzit eu dar n-am înţeles.

— Nu ştii ce e un tael?

— Nu.

Omul se gândi niţel apoi zise scoţând nişte monede din buzunar:

— Uite, ăsta e un tael. Trebuie să-mi dai zece de-ăştia.

— Dar n-am bani chinezeşti la mine.

— Primesc şi bani străini, numai să fie buni.

Martinvast îi arătă o liră sterlină.

— N-ajunge, făcu chinezul, mai trebuie încă jumătate dintr-atât.

— Aha, am înţeles. Vrei treizeci de franci. Bine, o să-ţi dau, dar vreau mai întâi să ştiu pentru ce.

— Atâta e amenda.

— Care amendă?

— Amenda fiindcă ai bătut pe gardian. Ba încă să fii mulţumit că scapi numai cu atât.

— Şi dacă nu vreau să plătesc?

— Te arestez.

Lui Martinvast îi sărise ţandăra. De-abia îl putu potoli Le Gonidec.

— Hai plăteşte şi nu mai fă gălăgie. O că dăm şi noi jumătate.

Martinvast plăti bodogănind. Ofiţerul chinez luă banii, salută şi zise:

— Aşadar îl luaţi pe haimanaua asta cu dumneavoastră?

— De câte ori vrei să-ţi spun? făcu Le Gonidec mânios.

— Bine. La revedere, domnilor…

Dădu un ordin pe limba lui, chinezii se răsuciră în călcâie şi plecară.

— Alta acum, zise Martinvast. Plătim o amendă şi înfiem un copil. Amenda, ca amenda, dar cu băiatul ce facem? Oare o să vrea comandantul să-l ţină pe bord?

— Comandantul nostru e atât de bun! N-o să-l gonească, ştiu eu… O să-l debarcăm la Shanghai şi acolo poate că s-o găsi cineva căruia să-i fie milă de el, făcu Milo înduioşat.

— Oamenii miloşi nu se prea găsesc pe toate drumurile… mormăi Martinvast.

— Ba da, ba da, tot mai sunt şi de-ăştia pe lume. Şi-apoi, dacă nu s-o găsi nimeni să-l ia, să-l ducem cu noi în Franţa. Ne poate fi de ajutor pe drum… pare inteligent şi bun.

S-ar fi zis ca bietul copil înţelegea ce spunea Milo, căci se uita la el

cu privire plină de recunoştinţă..

— În sfârşit… eu sunt de vină… dar nu puteam lăsa să-l omoare în bătăi. Acum haidem îndărăt pe bord, cele patru ore de permisie s-au încheiat.

— Nu, răspunse Le Gonidec după ce se uită la ceas, mai avem aproape o oră.

Marinarii porniră iar la plimbare. Milo ţinea de mână pe micul chinez, pe când cei trei marinari veneau în urma lor.

— Dacă ne-ar vedea cineva ar zice că am venit aici în plimbare şi că ne ducem copiii la aer curat, zise Martinvast râzând.

— Ce mai plimbare!… făcu Ariciul.

— Să mulţumim lui Dumnezeu că simţim pământul sub picioare, după câte am pătimit.

— Ai şi tu dreptate. N-a lipsit mult să ne putrezească oasele prin pădurile chinezeşti ori să facem o călătorie în fundul mării.

— Călătorie din care nimeni nu se mai întoarce…

— Ba se întâmplă şi asta uneori… în pântecele unui peşte.

Marinarii se puseră pe râs. Tocmai voiau să apuce pe o ulicioară, când Milo apucă deodată pe Martinvast de braţ şi şopti:

— Uite-l colo pe omul cu cartea… care a pierit aşa, ca-n pământ…

Cap. 270 – O întâmplare neaşteptată

Marinarii se uitară înspre partea pe care ie-o arătase Milo şi zăriră un individ care căuta să se ascundă după o uşă. Se repeziră spre el, dar când ajunseră în dreptul lui, uşa se deschise şi se închise cu iuţeală de fulger. Omul pierise iar, ca şi când l-ar fi înghiţit pământul. Ariciul smuci o clanţă şi uşa se deschise. Dădură de o scară de lemn.

Marinarii se sfătuiră ce să facă. Să urmărească pe individ în casă? Dar dacă or mai fi şi alţii ca ei ascunşi acolo?

— Voi ce spuneţi? întrebă Martinvast.

— De, ştiu şi eu? răspunse Le Gonidec. Să calci casa cuiva… violare de domiciliu – cum zice la lege – să nu dăm de vreo belea.

— Păi nu spargem uşile, ci intrăm de-a dreptul.

— Da, dar oricum…

— Fie ce-o fi! Haidem… Să nu ne scape iar ticălosul de spion, zise

Martinvast şi păşi pe o scară urmat de Le Gonidec, Ariciul şi Milo care trăgea după el pe micul chinez.

Urcară scara şi ajunseră într-o încăpere pătrată în care se aflau două uşi. Se priviră întrebători.

— Numai o dată să mă opintesc şi dau uşa la pământ, zise Martinvast.

Le Gonidec nu răspunse. Şovăia.. Om prevăzător şi chibzuit, se gândea cu îngrijorare la urmări. Pe când stăteau ei aşa, neştiind ce hotărâre să ia, auziră ţipete. Cineva deschisese fereastra şi cerea ajutor.

Marinarii vrură să coboare, dar pe scară năvăliră o mulţime de chinezi care răcneau cât îi ţinea gura, printre ei se zăreau oameni de-ai poliţiei într-o uniformă caraghioasă.

Asta ne mai lipsea! făcu Martinvast pregătindu-se să ţină piept năvalei.

— Stai binişor, omule, îi zise Le Gonidec, nu vezi câţi sunt?

Sergenţii puseră mâna pe ei şi când îi văzură în neputinţă de a se apăra, apăru şi individul cu pricina; acesta începu să vorbească repede şi cu însufleţire ceva pe limba chinezească.

Bieţii marinari fură duşi la poliţie, urmaţi de o droaie de chinezi care îi ocărau şi îi ameninţau cu pumnii.

Milo încercase în câteva rânduri să se facă nevăzut pentru a se duce să dea de ştire comandantului, dar de câte ori căuta să se strecoare printre chinezi, aceştia îl împingeau înapoi cu sălbăticie.

Ajunseră în sfârşit la poliţie. Marinarii se pomeniră în faţa unui chinez burtos care porunci să fie duşi numaidecât la închisoare. Cât pentru micul chinez, acesta pierise în învălmăşeală.

— Alta acum! făcu Le Gonidec.

— Poate că o să scăpăm şi din asta, răspunse Martinvast.

— Bine ar fi.

Trecu un ceas şi nimeni nu dădea semne de viaţă.

— Mi se pare că au uitat de noi. Să ciocănim niţel în uşă ca să-i trezim din amorţeală, zise Martinvast, şi începu să izbească în uşa putredă cu atâta furie încât o scândură se desprinse şi căzu la pământ. E cam şubredă cocioaba… ce-ar fi s-o dărâmăm de tot?

Apoi, fără să mai aştepte răspunsul camarazilor săi, se opinti o dată

zdravăn şi alte două scânduri se năruiră într-o clipită.

Trecură prin deschizătura făcută şi nimeriră chiar în sala cea mare a poliţiei unde dădură peste patru poliţişti pe care îi îmbrânciră la o parte şi ieşiră în stradă.

— La picior, băieţi! răcni Martinvast şi o luară cu toţii la fugă, aşa că până să se dea alarma, ei şi ajunseră pe chei.

Mare le fu însă mirarea când văzură pe micul chinez alergând în urma lor. Acesta aşteptase se vede la uşa poliţiei şi când îi văzuse fugind, se luase după ei.

— Ia te uită la piciul ăsta! făcu Martinvast, a prins pe semne dragoste de noi şi nu ne slăbeşte de fel.

Dar Milo apucă pe copil de mână şi-l trase după el pe punte.

— Domnul comandant e aici? întrebă Le Gonidec.

— Nu, răspunse un marinar de serviciu.

— Şi nu ştii unde se află?

— Trebuie să fie la comandantul escadrei.

— Atunci nu-mi rămâne altceva decât să-l aştept. Uf! prin ce-am trecut! Bine c-am scăpat. Te pomeneşti că ne ţinea cine ştie cât închişi, pocitaniile celea galbene! Aţi văzut camarazi, cum le-am jucat renghiul? Păcat că ne-a scăpat ticălosul ăla de spion. Se simţea el cu musca pe căciulă, altminteri n-o ştergea aşa, la repezeală. Oricum, bine c-am putut fugi la vreme.

Pe când Martinvast pălăvrăgea fără întrerupere, Milo îl trase pe micul chinez după el în interiorul submarinului. Copilul se minuna de tot ce vedea şi repeta mereu:

„Tchin Chaoting”, ceea ce trebuie să fi însemnat în limba lui că e tare frumos submarinul. Milo îi dădu un pesmet şi o bucată de carne conservată pe care băiatul le înghiţea că lăcomie. După ce mâncă, apucă mâinile lui Milo şi le sărută plângând.

— Sărăcuţul de el! făcu Milo. Rău îmi pare că nu-i pot înţelege graiul; aş afla multe lucruri de la el. Pare să fie inteligent şi l-aş putea învăţa încetul cu încetul limba franceză.

De sus, de pe punte se auzi o mare gălăgie. Milo alergă într-acolo, urmat de protejatul său şi văzu pe comandant făcând aspre observaţii lui Martinvast.

— Frumoase lucruri am aflat… Mi s-a spus că aţi intrat cu forţa

într-o casă particulară şi de acolo aţi fost duşi la poliţie.

— Aşa e, domnule comandant, dar nu vi s-a spus pentru ce am făcut-o.

— Hai, vorbeşte, explică-te!

— Să vedeţi, domnule comandant. Ziceaţi săptămâna trecută că s-a furat o carte cu limbajul secret al T.F.F. şi întrebaţi cine ar fi putut-o face. Noi l-am descoperit pe hoţ.

Cap. 271 – Alarma

Comandantul se uită lung la Martinvast.

— Aşa, l-aţi descoperit pe hoţ?

— Da, domnule comandant. La început a reuşit să ne scape, dar am dat apoi iar de urma lui şi trebuie să fi avut individul ceva pe cuget, căci de cum ne-a zărit, a luat-o la fugă. Bineînţeles că ne-am luat după el şi l-am ajuns. Se ascunsese într-o casă de chinezi şi era tocmai să-l apucam de piept, când a năvălit o droaie de sălbatici de-ăştia care ne-au dus la poliţie şi, fiindcă am văzut că ne fac uitaţi, am dărâmat cocioaba şi am dat fuga pe submarin. Asta e toată povestea.

— Dar bine, nenorocitule, nici nu ştii de ce sunteţi învinuiţi?

— Zău că nu.

— Zic că aţi pătruns în casă ca să furaţi.

— Ei, asta-mi place!

— Aşa mi-a spus şeful poliţiei.

— Atunci e un dobitoc. Ne învinuiesc de furt; dacă e vorba de furt, trebuie să fie şi un păgubaş. Să ne pună faţă.

— Asta o să-i şi cer.

— Şi o să vedeţi că acela care ne învinuieşte e chiar omul care a furat cartea.

Comandantul se gândi puţin apoi zise:

— Eşti sigur că individul despre care vorbeşti e într-adevăr hoţul?

— Fără doar şi poate. Întrebaţi-l pe Milo care a văzut cartea în mâna pungaşului.

— Aşa e, domnule comandant, am văzut-o cu ochii mei.

— Bine, o să cer să fiţi confruntaţi cu el. Dacă vine şi-l recunoaşteţi într-adevăr, să-mi spuneţi.

Ofiţerul făcu un semn şi unul din chinezii care se aflau pe chei, înaintă; acesta era un interpret.

— Du-te la şeful poliţiei şi spune-i că oamenii pe care îi învinovăţeşte sunt aici, dar că nu-i dau în mână decât după ce ne va pune faţă cu pârâtorul, îi zise comandantul.

Chinezul salută şi plecă.

— Ce haz o să facem, făcu râzând Martinvast.

— Să vezi că n-o să îndrăznească să vină, zise Le Gonidec.

— Mi-ar părea rău; am putea afla şi noi cu cine avem de-a face.

— Vezi că toţi oamenii de teapa lui se ajută între ei. Ar fi în stare să născocească cine ştie ce minciună.

— N-au decât. Bine că ne-am văzut pe bord.

— A mers destul de greu, nu-i vorbă.

— Bine zici. Mi-era frică să nu ne ţină peste noapte închişi. Şi n-ar fi fost de mirare să ni se întâmple ceva şi mai rău. Te pomeneşti că ne făceau de petrecanie.

— Mai ştii!…

Se făcuse ora opt. Oamenii care avuseseră voie să coboare pe uscat se întorceau unul câte unul. Vreo câţiva din ei erau chiar puţin cam chercheliţi, dar comandantul păru că nu bagă de seamă. Milo, însoţit mereu de micul chinez care-l urma ca un căţeluş, aşeză felinarele la locul lor, apoi se făcu linişte pe vas.

Martinvast, Forgues, Le Gonidec şi Fauvel se aşezaseră lângă cabina de comandă şi stăteau de vorbă pe şoptite. Martinvast îşi povestea păţania şi din când în când se auzeau râsete înăbuşite.

Ceasul de pe bord bătu ora nouă.

— Mi se pare că individul s-a lăsat păgubaş şi s-a lipsit de plângerea lui. Nu cred să mai vină de-acu încolo, zise Martinvast.

— O să vedem noi mâine, răspunse Le Gonidec.

— Să ştii că nu mai vine.

— O, nu se lasă el, comandantul. Am fost arestaţi, trebuie să i se lămurească pricina.

— Nu vei fi crezând că întâmplarea asta o să dea loc la un conflict diplomatic.

— Nu se ştie. Despre partea mea, aş mulţumi să se facă lucrurile muşama şi să plecăm cât mai repede din afurisitul ăsta de port.

— Nici gând. Am auzit că „galbenii” aşteaptă întăriri.

— Păi atunci au să ne mai ţină cine ştie cât. Şi eu care credeam că s-a sfârşit războiul!...

— Cu războiul e lucru dracului. Când zici că s-a sfârşit, începe iar. Azi chinezii, mâine, poate japonezii, americanii sau englezii, – dacă nu germanii, fiindcă, vedeţi voi, le stă în gât şi nu pot mistui de fel hapul pe care l-au înghiţit.

— Ei, acu’ destulă palavrageală, haideţi la culcare.

— Bine zici, haidem.

Marinarii coborâră în submarin, pe punte rămaseră numai oamenii de veghe. Toată lumea dormea. Milo înjghebase un culcuş pentru noul său prieten care dormea acum adânc.

— A, făcu Martinvast, am uitat să-i spunem comandantului că l-am adus pe piciul cela pe bord, şi ştiţi că nu e voie să o facem fără în voirea lui. O să ne tragă o săpuneală când o afla…

— Dacă îmi îngăduiţi, o să-i spun eu comandantului, zise Milo care-l auzise.

— O să vedem noi mâine dimineaţă ce e de făcut; acu’ dormi, băiete, că e târziu.

Am mai spus-o şi în alte dăţi că marinarul nu e niciodată sigur de ziua de mâine. Se culcă seara liniştit cu gând să tragă un somn zdravăn până la ziuă şi peste noapte se pomeneşte cu cine ştie ce. Aşa se întâmplă şi acum. De-abia trecuse un ceas de când se făcuse linişte pe bord şi toţi dormeau duşi, când se auzi clopotul de alarmă.

— Ce-o mai fi iar? bodogăni somnoros Fauvel

— Toată lumea pe punte! se auzi glasul locotenentului Du Bourdieu.

Oamenii se îmbrăcară în grabă şi când fură toţi adunaţi pe punte, comandantul le zise:

— Băieţi, mi s-a comunicat chiar acum că au sosit două crucişătoare chineze care vin să blocheze portul. Trebuie să le luăm la goană. Deci, toţi oamenii imediat la posturile lor.

Pe când unii alergau să dezlege odgoanele, ceilalţi coborâră în submarin ca să pună motoarele în funcţiune. Noaptea era senină, mii şi mii de stele sclipeau pe bolta cerească. În depărtare luna se oglindea în unde.

— Ce-o mai fi iar? bodogăni somnoros Fauvel. Când e vorba, de vreo treabă, dumnealor sunt scutiţi.

— Fiindcă nu sunt buni de nimic, zise Forgues.

Motoarele de suprafaţă începură să duduie. Submarinul se îndepărtă încet de chei. Când fu pe la mijlocul portului, îşi iuţi mersul şi se îndreptă spre canal. Dar înainte de a intra în el, încetini puţin şi comandantul cercetă zarea. Deodată dispăru în cabina de comandă şi strigă prin acustic:

— „Închideţi capacele”!

Cap. 272 – O torpilare

Se auzi aproape numaidecât comanda:

— „Deschideţi balasturile!”

Apa năvăli în balasturi şi submarinul se lăsă afund. După ce vasul se echilibră la adâncimea voită, porni iar cu repeziciune. Probabil că fusese bine reperat locul unde se aflau crucişătoarele, căci comandantul porunci să se pregătească torpilele care trebuiau să scufunde crucişătoarele.

Marinarii aşteptau cu încordare, dar ordinul întârzia.

— Oare chinezii or fi renunţat la luptă? şopti Fauvel.

— Tot ce se poate, răspunse Forgues, şi n-ar fi rău.

— Nu cred să ne fi zărit.

— Nici eu, dar s-ar mai putea să se fi înşelat comandantul şi că nici gând n-aveau să blocheze portul.

— Părerea mea e că nu degeaba am primit ordinul să ne lăsăm afund; trebuie să fi văzut comandantul ceva.

— Şi eu tot aşa cred, zise Le Gonidec.

— O să vedem noi.

— Ba eu, drept să vă spun, n-aş vrea să văd nimic.

Urmă o tăcere. Submarinul îşi urma drumul.

— I-auziţi cum se mai zbate marea, făcu Le Gonidec după un timp.

— E înfuriată rău, răspunse Forgues. Poate că din pricina asta a renunţat şi duşmanul la planurile lui.

— Mai bine ar fi să isprăvim mai curând. Dacă tot ne-a scos din bârlog, barem să nu ne fie degeaba.

Se auzi un ordin prin acustic:

— „Stop!”

— Ce-o mai fi şi asta? întrebă Forgues.

Submarinul rămase pe loc. Comandantul coborî din cabina de comandă şi puse urechea la microfon. Ascultă câtva timp, apoi zise:

— Inamicul nu e departe, se aude desluşit zgomotul elicelor. Fiţi cu băgare de seamă. Ne vom ridica pe jumătate în apă ca să-l putem supraveghea. Torpilorii să rămână la posturile lor, atât cei de la babord cât şi cei de la tribord.

Apoi ofiţerul dădu ordin ca submarinul să se ridice pe jumătate la suprafaţă. Când periscopul fu afară din apă, comandă:

— „Zece grade la stânga… atenţie!”.

În submarin era o linişte de puteai auzi musca zbârnâind. Oamenii stăteau toţi la posturile lor, încordaţi, nemişcaţi, asemenea unor stane de piatră. Inima le bătea cu putere în piept.

— „Torpila Nr. 2… atenţie!”

Se auzi un ţăcănit.

— „Foc!”

Urmă o bufnitură, apoi… nimic. Unealta aducătoare de moarte zbura spre ţintă.

Comandantul privea neclintit prin periscop. Toţi de pe bord aşteptau explozia care trebuia să le dea de veste că torpila s-a izbit de crucişător. Trecu un minut, două, trei… nimic.

— A dat greş, murmură Forgues.

— Aşa mi se pare, răspunse în şoaptă Le Gonidec.

Într-adevăr, torpila în loc să izbească crucişătorul în plin, îl atinsese numai pe flanc deoarece vasul făcuse un viraj neobservat de cei de pe submarin. Acum, când îşi dădură seama de primejdie, chinezii căutară să fugă. Comandantul submarinului mări viteza, încercând să ajungă crucişătorul ca să-l bombardeze de flanc dar zadarnic.

Vasul dispăru urmat de celălalt care se aţinea în preajma lui. Să le fugărească nu avea niciun rost deoarece nu le-ar fi fost cu putinţă să le ajungă. Trebuiră, deci, să stea pe loc ca să vadă ce au de făcut. Dacă s-ar fi întors în port, ar fi fost cu siguranţă luaţi la ochi.

Cap. 273 – O radiogramă urgentă

Submarinul rămase deci tot în poziţia de mai înainte, adică pe jumătate în apă ca să nu fie zărit de inamic, care, la distanţa unde se afla, l-ar fi putut foarte uşor bombarda. Comandantul spiona fiecare mişcare a inamicului căci îşi dădea seama că acesta nu se va da bătut şi va încerca să se apropie de port. Şi nu se înşela. După o jumătate de ceas, unul din crucişătoarele chineze făcu un viraj şi se apropie. Era o îndrăzneală destul de mare din partea lui, dar trebuia să-şi împlinească însărcinarea. Comandantul submarinului îi ieşi înainte ca să-l primească din flanc când va trece pe lângă el.

— Mi se pare că o luăm de la-nceput, zise Martinvast.

— Parcă… răspunse Le Gonidec.

— Comandantul nostru nu se lasă cu una cu două. Altul în locul lui se lăsa păgubaş. O să le tragă o bătaie chinezilor, ca să-l ţină minte…

Se auzi un nou ordin prin acustic.

— „Torpila Nr. 2, atenţiune! Foc!”

— De data asta o să avem ce vedea, şopti Le Gonidec.

Şi nu se înşelă. Se auzi o bubuitură grozavă care răsună peste apă, asemenea unui tunet.

— Hait! a nimerit-o, strigă Le Gonidec.

— Şi încă în plin, răspunse cel care îndreptase torpila. Să vadă tunarii că suntem şi noi buni la ceva.

Martinvast, care înţelese că voia să-l atingă pe el, crezu de cuviinţă să nu răspundă. Comandantul dădu ordin ca vasul să se ridice la suprafaţă ca să-şi poată da seama de starea în care se afla crucişătorul. Acesta fusese nimerit drept în mijlocul maşinilor şi începuse să se încline într-o parte, aşa că oamenii de-abia se mai putea ţine pe punte. Se trudeau să dezlege şalupele ca să se salveze cât mai era timp, dar lucrau cu anevoie din pricina scufundării vasului, căruia apa îi ajunsese până la punte.

Crucişătorul celălalt, care se aţinea la vreo patru mile de cestălalt, alergă în ajutor, dar nu putu sosi la vreme. Vasul se scufundă cu repeziciune şi crucişătorul se îndepărtă de teamă să nu fie prins de talazuri.

Comandantul submarinului profită de faptul că acesta din urmă se

prezintă de flanc ca să-i expedieze o torpilă în babord; a doua îl nimeri în cheresteaua de oţel drept la linia de plutire. Urmă imediat dezastrul. Dar înainte de a se cufunda, marinarii chinezi încercară să bombardeze submarinul, fără succes însă, căci crucişătorul se aplecase atât de tare încât tirul lor devenea neputincios.

— Halal să ne fie! făcu Le Gonidec. Dacă am ţine-o tot aşa, o să stârpim toate vasele chinezeşti.

— Bine ar fi; ca să ne putem vedea de drum, răspunse Forgues.

— Ar fi şi timpul.

— Te pomeneşti că la Singapore ne mobilizează iar.

— Păi atunci nu mai scăpăm cât lumea şi pământul. Doar nu s-o fi războind toată lumea!…

— Vedeţi voi, măi băieţi, prăpădul din 1914–1918 pare să fi înfierbântat toate noroadele de la un cap la celălalt al pământului. Războiul e o molimă, se ia de la om la om, ca holera.

— Ba şi mai grav… Când au să înţeleagă oamenii că e o nebunie să se ucidă ca fiarele între ele? murmură Le Gonidec.

— Războiul a fost de când e lumea şi o să fie cât o fi lumea, îşi dădu cu părerea Martinvast.

— Până ce va domni pacea printre oameni, răspunse Fauvel.

Martinvast înălţă din umeri:

— Cum vrei să trăiască noroadele în pace, când o mână de oameni puşi faţă-n faţă se încaieră? Omenirea e bătăioasă şi ce nu poate avea omul prin bună-nţelegere, caută să-şi însuşească şi să-şi apropie cu sila. Pacea, înţelegerea, înfrăţirea popoarelor… Am crezut şi eu că se poate aşa ceva, dar acum nu mai cred. O să vină, poate, şi asta odată şi odată, dar n-o s-o mai apucăm nici noi, nici copiii noştri. Dar ce să fie asta? De ce nu ne întoarcem în port?

— Mi se pare că iar se pregăteşte ceva.

— Şi mie tot aşa mi se pare, murmură Fauvel.

Într-adevăr, submarinul, în loc să ţină drumul drept, la un ordin primit coti brusc, aşa că, în loc să se îndrepte spre Tsu-Fou, o luase acum spre larg. Marinarii se întrebau îngrijoraţi ce să însemne manevra asta, când se pomeniră cu comandantul înaintea lor.

— Băieţi, nu vă neliniştiţi degeaba, le zise el. Am luat calea aceasta pentru a ocoli un câmp de mine care mi-a fost semnalat. După ce vom

trece de el, vom relua drumul spre port.

Întâlniră două vase engleze culegătoare de mine, care adunau minele din apă, se opriră câteva momente ca să schimbe câteva cuvinte cu cei de pe vas, apoi porniră mai departe. După un ceas, lăsară în urmă zona de mine şi porniră spre port. Dar când fură la vreo cinci mile de el, sosi o comunicare prin T.F.F.: „Rămâneţi în larg şi aşteptaţi ordine”.

Marinarii fură puţin cam dezamăgiţi de acest mesaj.

— Nici nu se putea altfel, zise Fauvel. Tot noi la toate. Mi se pare că ar trebui să-i mai pună şi pe englezi la treabă.

— Ştii doar că bidonul lor de zinc e avariat, răspunse Forgues.

— N-au decât să-l repare; dar, după cum văd, nu se prea grăbesc s-o facă. Mi se pare că dumnealor s-au lăsat pe tânjală şi ne lasă tot pe noi să muncim în locul lor. Eu zic că n-ar fi rău să-i mai aducă aminte comandantul nostru şefului de escadră. Şi măcar de ne-ar aduce vreun folos! Dar de unde! Muncă şi iar muncă, ba şi primejdii destule pe deasupra.

— Au să ne întâmpine cu buchete de felicitări, zise în ironie Fauvel, de ce vă plângeţi?

— Felicitări?

— Numai cu atât ne-am ales, răspunse furios Forgues. N-avem ce face cu ele. Să ne slăbească…

Cap. 274 – Tao

Ziua era pe sfârşite; în curând se va însera şi ordinele care trebuiau să sosească în port nu veniseră încă.

— Să vedeţi că au să ne ţină peste noapte în larg, zise Fauvel.

— Ei şi? Vremea e frumoasă, marea liniştită, adie un vânt plăcut – ce mai pofteşti?

— Lasă că te ştiu eu… tu nici noaptea n-ai avea astâmpăr, prea ţi-e dragă munca, dar eu m-am săturat până peste cap de ea. Am pornit să fac ocolul pământului iar nu să mă războiesc cu chinezii.

— Au să-ţi dea o decoraţie… dar ştii, una frumoasă de tot.

— N-am ce face nici cu cele pe care le am.

— Dar pe a Chinei n-o ai.

— Nici nu-mi trebuie.

— Hai, lasă, nu te mai necăji atât că o să pornim iar la drum. Uite, vrei să facem prinsoare că peste cel mult două săptămâni suntem la Singapore?

— Ori în fundul mării… înecaţi.

— Amenda! Amenda! strigară marinarii.

— Daţi-mi pace! Poftim cinci franci şi nu mai zbieraţi aşa. O să tac ca un peşte de-acum încolo.

— Nu prea cred. Tu nici mort n-o să taci.

Se înnoptase. Milo se pregătea să aprindă luminile dar comandantul îl opri zicându-i:

— Ce ai de gând să faci, băieţaş? Vrei să ne zărească inamicul? Ia felinarele de aici şi du-le la locul lor.

Milo, ajutat de micul chinez, se duse de aşeză felinarele în dulapul de fier.

Până atunci comandantul nu-l văzuse încă pe chinez; coborând însă înlăuntrul submarinului ca să facă inspecţie, dădu cu ochii de el. Chinezul freca de zor la nişte alămuri.

— Cine e copilul acesta? întrebă comandantul mirat.

Milo voi să răspundă dar Le Gonidec i-o luă înainte.

— Am să vă spun numaidecât, domnule comandant. Am vrut s-o fac mai demult, dar am avut atâtea pe cap că n-am găsit vreme. Să vedeţi cum a fost. Când ne-aţi dat voie să coborâm pe uscat la Tsu-Fou, am nimerit, din întâmplare, în închisoarea oraşului, şi am văzut pe un sălbatic de chinez biciuind cu furie pe acest biet copil. Era cât p-aci să-l omoare. Nouă ne-a fost milă de copil şi i-am luat apărarea – după cum se şi cuvenea de atunci nu ne-am mai putut descotorosi de el, s-a ţinut scai de noi. E un biet orfan care n-are pe nimeni şi dacă nu-l luam noi, îl băgau la închisoare ca pe o haimana fără căpătâi. De, spuneţi şi dumneavoastră: puteam să-l lăsăm pe mâna călăului? Ne-am gândit să-l ţinem până vom ajunge la Singapore; poate s-o găsi acolo cineva să-l ia. Gândesc că n-o să fiţi supărat pe noi pentru ce-am făcut. V-am fi spus întâmplarea mai demult, dar a trebuit să ridicăm ancora chiar în noaptea acea şi n-am avut când.

Comandantul se uită la chinez care, înţelegând că e vorba de el, tremura ca varga. Ofiţerul acesta voinic, plin de fireturi, îl

înspăimânta grozav şi bietul copil se întreba cu groază ce soartă i se pregăteşte.

— E foarte drăguţ şi harnic, domnule comandant, zise iar Le Gonidec. Pare să fie deştept şi e bucuros când îl punem la vreo treabă. Eu zic c-am putea face un bun marinar din puiul ăsta de lup.

Comandantul mângâie copilul pe obraz.

— Bine, să-l oprim. Milo să-l ia în seama lui şi să-l înveţe ce trebuie.

După ce se depărtă comandantul, Le Gonidec zise plin de bucurie:

— Aţi văzut, băieţi? Ştiam eu că n-o să ne certe comandantul pentru atâta lucru. Acum, fiindcă piciul face parte din echipajul vasului, trebuie să-i dăm şi un nume.

— Să-l botezăm Scăpatul, fu de părere un marinar.

— Coboco, zise altul.

— Ori Maimuţica făcu unul.

— Maimuţă eşti tu! se răsti Le Gonidec. Nu, trebuie să-i găsim un nume care să semene a chinezeşte, dar să fie uşor de pronunţat.

— Tao! strigă Forgues.

— Da, da, Tao, încuviinţară marinarii, e scurt şi sună frumos.

Forgues se duse să înscrie în lista echipajului înrolarea lui Tao ca ucenic de marină, apoi îi dădu o beretă pe care copilul şi-o puse pe cap râzând.

— Ar trebui să-i dăm şi nişte haine că zdrenţele de pe el nici nu se mai ţin de ferfeniţite ce sunt, zise Le Gonidec.

— Staţi că am eu o pereche de pantaloni şi o flanelă de lână, strigă Milo.

Nu trecu mult şi tânărul Tao fu preschimbat în marinar; păru foarte fericit când se văzu gătit în hainele lui noi.

— Acum ţie ţi-l dau în grijă, Milo, tu să te îndeletniceşti cu educaţia lui, zise Le Gonidec.

— Fii fără grijă, şefule! O să-nveţe foarte repede limba noastră. Mai întâi să-l fac să-şi spună numele.

Repetă de câteva ori numele micului chinez care spuse desluşit după el: „Tao”.

— Prieten, zise iar Milo.

— Prieten, spuse şi copilul.

— Vapor.

— Vapor.

— Ei, vedeţi strigă Milo încântat.

— Aşa e că e deştept? N-o să treacă mult şi o să înţeleagă tot ce-i spunem. Mare noroc a avut, săracul! Ce s-alegea de el dacă nu-l luam cu noi? Îl omorau cu siguranţă sălbaticii de chinezi.

Cap. 275 – O surpriză

Ordinele nu mai soseau. Comandantul rândui oamenii de schimb şi cei care nu erau de serviciu se duseră să se culce. E de prisos să spunem că nimănui nu-i ardea de somn. Numai Tao, care nu înţelegea nimic din cele ce se petreceau, dormi ca un buştean. Se trezi de-abia în zori şi s-apucă de treabă în rând cu ceilalţi marinari. Se uita ce fac ei şi făcea şi el la fel. Milo era bucuros că va avea un tovarăş de vârsta lui. Când punea mâna pe vreun lucru, îi spunea chinezului cum se numeşte şi-l silea să repete după el. Uneori chinezul schimonosea atât de caraghios cuvintele, încât Milo râdea cu hohote. De pildă, Tao, în loc să spună babord, zicea haoor, tribord triooor şi-i era cu neputinţă să zică submarin. Totuşi, numele lui Milo îl reţinu numaidecât, dar pronunţa Mio, iar când nu mai ştia ce să spună, repeta mereu Mio, Mio, Mio…

De dimineaţă, când marinarii urcară pe punte, marea era foarte agitată şi vasul juca pe talazuri ca o coajă de nucă. Se aşteptau să-l vadă pe chinez bolnav de răul de mare, dar copilul suporta fără să-i pese hula şi tangajul.

— Să ştiţi că piciul ăsta a mai călătorit pe mare, zise Le Gonidec. De aceea nu s-a mirat defel de cele ce a văzut aici.

— Dar pe un submarin nu cred să mai fi fost până acum, răspunse Fauvel.

— Probabil, în oriee caz însă a călătorit pe vreun vapor sau corabie cu pânze. Mie nu-mi scoateţi din cap că băiatul ăsta nu e chinez; trebuie să fie japonez.

— Tot ce se poate, dacă n-o fi anamit sau cambodgian.

— Când o învăţa limba noastră, o să ne povestească cine e şi de unde vine. Trebuie să fi pătimit multe, sărăcuţul! Nu-l vedeţi ce slab

e?

— De câte ori o fi răbdat de foame…

— Lasă că la noi o să se îngraşe.

Fură întrerupţi, de venirea comandantului căruia telegrafistul îi adusese o radiogramă.

— Dragii mei, zise comandantul, ordinul pe care îl aşteptam a sosit.

Marinarii se priviră cu îngrijorare.

— Da, reluă ofiţerul, dar liniştiţi-vă; misiunea noastră s-a sfârşit, ne înapoiem în port.

Cuvintele lui fură primite cu urale. Ofiţerul zâmbi şi se întoarse în cabina lui.

— Ne-am făcut spaimă degeaba, zise Forgues. Cred că de-acum e lucru hotărât: părăsim Tsu-Fou.

— Nu te prea grăbi, camarade; nu se ştie ce aduce ziua de mâine! fu de părere Le Gonidec.

— Măi, tu până nu cobeşti nu trăieşti, zise supărat Forgues.

Întoarcerea în port se făcu repede. Când submarinul acostă lângă chei un om îmbrăcat într-o uniformă ciudată înaintă spre punte. Era însoţit de un individ pe care-l cunoaştem şi care nu era altul decât tălmaciul.

— Ce poftiţi? îi întrebă comandantul Dartois.

— Am venit, pentru afacerea aceea.

— Care afacere?

— Ştiţi dumneavoastră, persoana care mă însoţeşte e şeful poliţiei.

— Dar pârâtul unde e?

— La poliţie. Veniţi, vă rog, să-l vedeţi şi vă va lămuri el singur cum a fost bătut de oamenii dumneavoastră şi cum a fost prădat.

— Aduceţi-l aici, eu nu-mi pot părăsi vasul.

Interpretul vorbi ceva cu şeful poliţiei, apoi zise:

— Confruntarea nu se poate face decât la poliţie; aşa e obiceiul.

— Îmi pare rău, dar nu pot altfel.

— Atunci trimiteţi numai pe vinovaţi.

— Care sunt aceia?

— Marinarii care fuseseră arestaţi şi care au evadat.

— Oamenii mei nu au voie să plece de pe bord. V-am spus şi v-o repet: aduceţi pe pârâtor aici şi vom vedea ce e de făcut.

Tălmaciul vorbi iar ceva cu şeful poliţiei.

— Bine, îl vom aduce.

— Dar grăbiţi-vă căci trebuie să ridicăm în curând ancora.

— Justiţia trebuie să-şi urmeze cursul. Noi nu suntem duşmanii dumneavoastră şi nu luăm parte la luptele care se desfăşoară în momentul de faţă.

— Grăbiţi-vă, v-am spus, acesta e ultimul meu cuvânt.

Tălmaciul şi cu şeful poliţiei plecară.

— Încăpăţânaţi mai sunt şi nemernicii ăştia! făcu Martinvast care auzise ce se vorbise.

— Acu' să vedem dacă o să-l aducă pe individul nostru.

— Dacă îl aduc, trebuie arestat numaidecât fiindcă nu mai încape îndoială că e spion.

— Cu ce dovedeşti?

— Să-şi arate hârtiile şi să spună ce caută aici.

— Oameni de soiul lui au întotdeauna hârtii doveditoare la ei. Dacă e spion – şi lucrul e sigur – are el acte false cu care să-şi probeze identitatea.

— Aşa e, ai dreptate. În sfârşit… vom vedea ce o să mai fie. Eu însă m-aş mira ca să cuteze să mai dea semne de viaţă.

— Rău mi-ar părea să nu mai dau ochi cu el. Tare aş vrea să-l mai văd pe individul care a avut curajul să depună plângere împotriva noastră ca să fim puşi la răcoare.

Cap. 276 – Pârâtorul

După vreo trei sferturi de ceas apăru iar şeful poliţiei cu tălmaciul însoţiţi de doi agenţi şi un individ în haine cafenii şi o şapcă deschisă pe cap. Comandantul îi pofti pe punte.

— Acesta e omul care a depus plângere împotriva marinarilor dumneavoastră, zise interpretul.

— Foarte bine, care îi e plângerea? întrebă comandantul.

— Zice că pârâţii i-au spart uşa casei de unde au furat cinci sute de taeli.

Comandantul sări în sus.

— Eu îmi cunosc oamenii şi ştiu că nu se află niciun hoţ printre ei.

Dar, mă rog, cine e acuzatorul? Văd că nu e chinez.

— Nu, e suedez.

— A, suedez… sau german. Are acte în regulă?

— Desigur.

— Spuneţi-i să le arate.

Tălmaciul transmise individului cererea comandantului. Omul scoase din buzunar un carnet soios şi-l întinse tălmaciului, care începu să cerceteze hârtiile aflate în carnet.

— Omul acesta se numeşte Kauffmann şi e născut la Varşovia, zise el.

— Parcă spuneai că e suedez. Aşadar îşi schimbă naţionalitatea după voie?

— Eu îl credeam suedez.

— Şi vezi că te-ai înşelat.

— Adevărat. Dar asta, n-are nicio importanţă.

— Ba să mă ierţi dumneata, are chiar foarte multă, căci cum poţi da crezare plângerii unui individ despre care nu ştii nimic, care poate fi tot atât de bine un pungaş, după cum poate fi un om de treabă. Dar să vedem ce mai e. Învinovăţeşte – după cum spui – pe marinarii mei…

— Numai pe patru din ei.

— Întreabă-l dacă îi poate recunoaşte.

— Cred că da.

— Bine, aşteptaţi un moment.

Comandantul duse fluierul la buze şi scoase un fluierat ascuţit repetat de trei ori. La semnalul acesta, marinarii veniră toţi şi se înşirară pe două rânduri.

— Acum, zise comandantul, pârâtorul să arate pe oamenii învinuiţi de el.

Aşa–zisul Kauffmann înaintă, trecu prin faţa marinarilor şi se opri în faţa a patru din ei; aceştia protestară cu vioiciune.

— Omul ăsta e nebun? făcu unul. Mă doare un picior de de-abia mă mişc, cum era să mă mai duc şi la plimbare pe uscat!…

— Aşa e, încuviinţă un gradat, Kereveur n-a părăsit o clipă submarinul.

Ceilalţi trei marinari putură dovedi de asemenea că nu l-au văzut în

viaţa lor pe individ.

Tălmaciul se sfătui cu şeful poliţiei. Acesta părea foarte încurcat dar vru să facă pe grozavul şi zise că îi recunoaşte şi el deoarece tot el îi arestase.

— Măi, ce obrăznicie! zise Martinvast.

Comandantul se adresă atunci lui Le Gonidec.

— Zici că nu-l cunoşti pe omul acesta?

— Jur că nu l-am văzut în viaţa mea, domnule comandant.

— Nici eu, adaugă Martinvast.

— Eu de asemenea, făcu şi Ariciul.

— Şi eu, domnule comandant, vă încredinţez că omul pe care l-am văzut cu cartea albastră în mână nu e individul de faţă, zise grav Milo.

— Bine, răspunse comandantul, şi întorcându-se spre tălmaci, urmă: Omul acesta a depus o mărturie falsă, mă văd, deci, silit să-l arestez chiar eu. Tălmaciul traduse aceste cuvinte şefului de poliţie, care protestă zicând că un străin n-are dreptul să se amestece în treburile lui.

— Ne pare foarte rău, dar dreptul mi-l iau eu însumi, ba mai mult încă: voi cerceta chiar pe acest individ deoarece sunt încredinţat că e un spion.

Kauffmann nici nu clipi ca şi când n-ar fi înţeles un cuvânt din cele ce spunea comandantul.

— Eşti un spion, îi zise acesta.

Omul tăcu.

— Şi o să pun să te împuşte chiar acum, aici pe loc. Să vină opt marinari cu puştile încărcate.

Comandantul nici gând n-avea să facă aşa ceva, dar era sigur că ameninţarea îşi va face efectul. Şi nu se înşela. Când individul văzu puştile îndreptate asupra lui, începu să tremure şi strigă în franţuzeşte:

— Nu mă omorâţi… nu mă omorâţi… o să vă spun tot…

Comandantul zâmbi.

— Ştiam eu că ştii franţuzeşte. Hai, vorbeşte, o să aflăm lucruri interesante. De ce i-ai învinovăţit pe aceşti marinari pe care de altfel nici nu-i cunoşti?

Kauffmann tăcu.

— Bagă de seamă, dacă nu răspunzi, pun să te împuşte căci ştiu cu siguranţă că eşti spion. Răspunde la ce te întreb, în caz contrar dau ordin marinarilor să tragă.

De data aceasta Kauffmann, galben de spaimă zise:

— Nu eu am avut de-a face cu marinarii… ci Kronz.

— Şi Kronz ăsta cine e?

— Şeful meu.

— A, aşadar aici există un întreg serviciu de spionaj?

— Da.

— Şi dumneata eşti german?

— Adică… nu, nu, sunt olandez.

— Născut în Polonia? întrebă zâmbind comandantul.

— Să vă spun… mama mea era poloneză.

— Am înţeles… Şi unde se află în momentul de faţă şeful dumitale… Kronz?

— Nu ştiu.

— Aşa? Nu ştii? Atunci n-am ce-ţi face, trebuie să plăteşti dumneata pentru el.

— Iertare, iertare, domnule ofiţer…

— Te iert dacă îmi spui unde se află complicele dumitale.

Cap. 277 – O însărcinare

Kauffmann se gândi puţin, se uită ia marinarii cu puştile întinse în faţa lui, apoi zise:

— Kronz e acasă la el.

— Acasă? Unde?

— Casa e pe strada Tien-Tsin… o puteţi cunoaşte uşor fiindcă e spoită cu albastru.

— Bine, vreau să mă încredinţez dacă spui adevărul. Dacă m-ai minţit, vei fi împuşcat.

— Am spus ce e, murmură ticălosul.

Comandantul îi chemă pe Martinvast, Le Gonidec şi Ariciul şi le zise:

— Luaţi cu voi patru oameni bine înarmaţi şi duceţi-vă la locul arătat de omul acesta. Individul rămâne aici ca ostatic.

— Cunoaştem casa, răspunse Martinvast, am mai fost noi acolo. E chiar locul unde era cât p-aci să punem mâna pe pungaşul care a furat cartea, dacă nu venea poliţia şi lumea să-l facă scăpat.

— Bine. Şeful poliţiei şi tălmaciul vă va însoţi şi vă veţi întoarce împreună cu ei pe bord.

— Înţeles, domnule comandant. Dacă pasărea nu a zburat cumva din colivie, o vom aduce imediat, dar tare mă tem că a spălat putina.

— Voi încercaţi. E mare nevoie să-l avem în mână.

— Dumneata, urmă comandantul – tălmaciului, spune şefului de poliţie că trebuie să ne dea tot concursul şi la nevoie să ne şi ocrotească. Dacă nu se va supune cererii noastre, voi raporta comandantului escadrei engleze care va lua, împreună cu noi, măsurile cele mai energice.

După câteva minute Martinvast, Le Gonidec, Ariciul şi patru marinari înarmaţi, coborau de pe submarin, însoţiţi de tălmaci. Dar când să pună piciorul pe chei, Martinvast întrebă:

— Dacă vom fi cumva în primejdie, putem face uz de armă, domnule comandant?

— Bineînţeles, vă poruncesc chiar s-o faceţi.

— Aşa da. Dacă chinezii se reped la noi, o să-i primim cum se cuvine.

Trupa porni la drum; interpretul vru să facă pe călăuza.

— Lasă că ştim noi drumul, făcu Martinvast, n-avem nevoie să ne spui dumneata.

— Şeful poliţiei era furios şi bolborosea cuvinte pe care marinarii nu le înţelegeau.

— Nu-i vine de fel la socoteală maimuţei ăsteia. Pesemne că era învoit cu spionii. S-ar putea să dea de dracu' fiindcă îl cunoşti pe comandantul nostru, nu prea ştie de glumă.

Ajunseră în faţa casei.

— Treceţi dumneavoastră înainte, domnilor, zise Martinvast interpretului şi celuilalt.

Urcară scara şi când ajunseră la primul etaj, Martinvast porunci tălmaciului să bată la una din uşi. Se auzi un zgomot de paşi apoi un om apăru în prag. Era individul pe care marinarii voiseră să-l aresteze şi care le scăpase cu atâta dibăcie.

— Ei, ce-ţi spuneam eu, prietene? Aşa e că am dat iar ochi amândoi? îi strigă Martinvast. Hai că avem o vorbă de vorbit, nu mai fă fasoane că nu se prinde.

— Cine sunteţi şi ce poftiţi? făcu omul într-o limbă schimonosită.

— Cine suntem, ai? Marinari francezi, nu vezi? Ce poftim? Urmează-ne şi o să afli.

— Nu, nu vă urmez… răspunse spionul şi repezindu-se la şeful poliţiei îi spuse ceva într-o limbă străină.

Dar Martinvast şi cu Le Gonidec nu-i dădură răgaz şi-l apucară fiecare de un braţ.

— Asta e o ticăloşie… o mârşăvie!… răcnea spionul.

— Chiar aşa precum spui, îi răspunse Martinvast. Hai şi nu mai fă gură că acu te pocnesc – m-ai înţeles?!

Cap. 278 – O veste bună

Văzând că nu e de glumit cu marinarii îndârjiţi, Kronz înţelese că e pierdut. Fu dus pe bord şi cercetat. Vorbea o franţuzească fără cusur. Încolţit din toate părţile cu întrebări, mărturisi că e german şi lucra pentru o mare societate din Shanghai care avea interes să menţină un neîntrerupt conflict între China şi Anglia. În timp de război se găsesc întotdeauna oameni care pescuiesc în apă tulbure şi trag foloase din situaţiile cele mai nenorocite. Câştigă parale multe şi nu le e ruşine să împingă oameni nevinovaţi la moarte ca ei să se îmbogăţească după urma acestui lucru. Pe vremea revoluţiei celei mari din 1789, astfel de oameni erau ghilotinaţi; în zilele noastre sunt daţi în judecată şi adeseori achitaţi, atât e de mare puterea banului.

Kronz fu dat pe mâna autorităţilor engleze care percheziţionară numaidecât casa în care locuia şi unde găsiră, pe lângă faimosul cod secret, o corespondenţă dintre cele mai compromiţătoare. Nemernicul acesta era cu adevărat foarte iscusit, unul din acei tulburători ai ordinei care îşi întrebuinţează inteligenţa în a face rău.

— În sfârşit am pus mâna pe el! făcu Le Gonidec. Când mă gândesc că individul ăsta e de vină că era cât p-aci să ne spânzura chinezii, îmi vine nu ştiu ce să-i fac… Numai de nu l-ar lăsa englezii să scape.

— N-avea grijă, englezii nu ştiu multe când e vorba de spioni. Îi

spânzură fără să stea mult pe gânduri, răspunse Forgues.

— Crezi că o să fie condamnat la moarte?

— Ba bine că nu!

— Foarte bine, aşa şi merită.

— Bine zici şi găsesc că englezii au dreptate. Noi, francezii, suntem uneori prea îngăduitori, prea miloşi şi în vreme de război mila şi îngăduinţa sunt primejdioase.

Urmă o tăcere, apoi Le Gonidec zise:

— Eu, drept să vă spun, tare-aş vrea să mă văd plecat odată. M-am săturat să tot sar în ajutorul englezilor. Să se descurce şi singuri. Dacă nu veneam noi, ce se făceau?

— Aveţi puţină răbdare, dragii mei, zise comandantul care îi auzise. Cred că mâine dimineaţă ridicăm ancora şi pornim iar la drum.

— Uf, bine-ar fi! murmură Fauvel.

— Şi chiar aşa o să fie, o să vedeţi. A sosit aici un submarin englez de la Hong-Kong şi se aşteaptă patru hidroavioane în cel mai scurt timp.

— Numai de ar veni…

— Au şi fost semnalate.

Marinarii se uitară unii la alţii plini de bucurie.

— Aşadar, răbdare, băieţi, repetă comandantul.

— Fiţi fără grijă, domnule comandant, ştim să ne supunem împrejurărilor, altfel n-am fi marinari.

— Ai dreptate, dragul meu. Marinarul trebuie să fie pregătit la orice. Viaţa lui e alcătuită numai din întâmplări neprevăzute.

Cap. 279 – Pregătirile de drum

Ziua trecu în linişte. Deoarece, deocamdată, nu era nimic de făcut pe bord, Forgues şi Fauvel se apucară să joace o partidă de table. Erau amândoi buni jucători şi marinarii se înghesuiră în jurul lor ca să privească. Întâia partidă o câştigă Forgues, a doua Fauvel dar când să înceapă a treia, se sună alarma. Un aeroplan chinez zbură deasupra portului şi aruncă o bombă care căzu la vreo treizeci de metri de submarinul francez.

— Nemernicii! Să vedeţi că o să ne distrugă vasul, strigă Martinvast. Dar ce dracu or fi făcând tunarii englezi? Dacă au mâinile împiedecate, să mă cheme pe mine să le iau locul.

Nici nu-şi sfârşi vorba că de pe vasul comandantului de escadră se auziră detunături scurte şi avionul fu repede înconjurat de norişori de fum alb. Aeroplanul încercă să se ridice deasupra lor, dar fu atins de un proiectil; se învârti în loc, se aplecă o clipă peste una din aripi, apoi începu să se prăbuşească.

— L-au atins! strigă Forgues.

— Şi încă zdravăn, răspunse Fauvel. Ia te, uită cu ce iuţeală coboară. Ar trebui să-şi deschidă paraşutele.

— Dacă n-or fi având…

— Atunci s-au ars.

Fauvel o nimerise fără să ştie. Rezervorul de benzină al aeroplanului luase foc şi avionul era acum înconjurat de flăcări. Când ajunse pe apă, focul se înteţi.

O luntre pornise din port ca să dea ajutor aviatorilor, dar nu mai avură ce le face. Aeroplanul era o făclie aprinsă de care nu se puteau apropia.

— E grozav! murmură Le Gonidec. Or fi ei duşmanii noştri, dar parcă tot ţi-e milă să-i vezi pierind aşa în flăcări.

— Ce vrei… aşa e războiul… oftă Forgues.

— Războiul! bodogăni Martinvast. Când au să înţeleagă oamenii că e o sălbăticie să se ucidă între ei?

— Niciodată!

— Din nenorocire aşa e.

Aeroplanul pierise în valuri. După câteva minute două trupuri carbonizate pluteau pe apă. Fură pescuite; erau grozave la vedere.

Cu puţin înainte de a se însera, apăru un alt aeroplan chinez, dar de data asta aviatorii fură mai puţin îndrăzneţi şi zburară la o înălţime unde nu puteau fi ajunşi de tunurile engleze. Aruncară vreo douăsprezece bombe, dar niciuna din ele nu-şi atinse ţinta.

Când se înnoptă, vasele ancorate în port sau la chei nu-şi aprinseră luminile, dar pentru a-şi înşela inamicul, şeful escadrei puse să se aşeze în larg vreo zece amărci luminoase care fură bombardate fără întrerupere vreme de patru ceasuri de aeroplanele chineze. Una

singură fu atinsă şi se cufundă. Chinezii vor fi crezut cu siguranţă că au nimerit un vas duşman.

Nimeni de pe submarin nu închise ochii în noaptea aceea, căci se aşteptau din clipă în clipă, la o alarmă care, din fericire nu se produse. În zori sosi un mesaj, prin T.F.F., prin care se da de ştire că hidroavioanele şi submarinul aşteptat de englezi ajunseseră în port. Vestea fu primită cu mare bucurie de marinarii noştri.

— În sfârşit, o să putem pleca! Era şi timpul, strigă Fauvel.

— Cine ştie dacă n-o să ne pară rău… zise Forgues.

— Iar ai început cu ale tale, cobea naibii? făcu Martinvast. Măi rău ca aici n-are să ne fie.

— Nu se ştie… Amenda! Amenda! strigară marinarii.

— Bine, bine, plătesc, dar ce-am spus, rămâne spus. Asta e părerea mea şi pace…

Toţi săriră cu gura la el şi dacă nu intervenea comandantul ca să-i potolească, marinarii l-ar fi luat poate şi la bătaie.

— Ce înseamnă asta? tună el. Tocmai în momentul când trebuie să plecăm vă luaţi la ceartă? Vedeţi-vă mai bine de treburi şi pregătiţi-vă de drum, decât să umblaţi cu fleacuri de astea – m-aţi înţeles?

Marinarii lăsară capul în jos ruşinaţi… După o jumătate de ceas, totul fu gata. Se aştepta numai semnalul de plecare. Comandantul trecu pe submarinul englez ca să se înţeleagă cu colegul său şi cei doi ofiţeri se învoiră să navigheze în apă douăsprezece ore în loc de şase până ce vor trece de zona inamică.

Curând după aceea se auzi o bubuitură de tun de pe vasul comandantului de escadră şi cele două submarine salutând cu steagurile, ieşiră la larg şi se lăsară afund. Acum erau în sfârşit liberi şi se îndreptau spre Singapore.

Cap. 280 – Printre stânci

— Eu stau de multe ori şi mă întreb, începu Fauvel care nu putea să stea un minut fără să vorbească, dacă prin Europa s-o fi ştiind de peripeţiile prin care trecem noi.

— Ba bine că nu! Ce rost ar avea atunci T.F.F.?

— Aşa e, dar ce putea comunica telegrafia fără fir decât plecarea şi

sosirea pe undeva? Mulţi se vor fi mirând de ce atâta zăbavă. Eu zic că trebuie să fie unii care ne cred pierduţi.

— Lasă că i-au liniştit scrisorile noastre.

— Scrisorile? Crezi tu că a ajuns vreuna din ele la destinaţie?

— Iar începi? strigă Martinvast. Măi, tu numai a rău cobeşti… Să ştii că au ajuns. Nu ţi-oi fi închipuind că toate vapoarele cu care le-am trimis s-au înecat. Ar fi să te dai cu capul de pereţi…

— Dar şi când ne-om întoarce! Cu ce bucurie au să ne primească…

— Şi cu ce alai! Mai ales dacă vom fi învingători.

— Şi adică, de ce n-am fi? I-am luat-o cu zece mile înainte concurentului nostru.

— Ei şi? Ce sunt zece mile?

— Oricum e ceva.

— O fi, dar poate să nu ţină.

— Păi dacă e p-aşa, orice e cu putinţă. Noi trebuie să fim plini de nădejde, altminteri ne pierdem încrederea în noi şi nu mai facem nicio ispravă. Am avut o dată un prieten la Madagascar care avea o voinţă de fier, şi care zicea că numai ce nu vrea omul nu se face.

— Vorbe. Să zicem că vreau eu acum să mă fac animal – ei, mă fac?

— Tăceţi cu prostiile, zise Martinvast. Omul să vrea numai ce se poate, nu ce-i trăsneşte lui prin minte.

Se auzi un ordin prin acustic:

— „Deschideţi balasturile!”

Marinarii se priviră încremeniţi.

— Parcă era vorba să navigăm douăsprezece ore în apă, făcu Fauvel. Ce s-o fi întâmplat de ieşim iar la suprafaţă?

Submarinul ieşi la lumină.

— A, acum înţeleg, zise Forgues. Ia uitaţi-vă încolo, şi arătă nişte stânci care păreau mici pete negre pe întinsul apei… Pesemne că a găsit de cuviinţă comandantul că e mai bine să plutim la suprafaţă prin meleagurile astea ca să nu ne izbim de stâncile din apă. Uite că şi concurentul nostru face tot aşa.

Se aflau la două mile de vârful Ta-Kaon, aşezat între Formoza şi coastă. Marea era presărată cu stânci printre care trebuiau să se strecoare cu băgare de seamă. Submarinele înaintau încet. Uneori se opreau chiar în loc ca şi când şi-ar fi căutat drumul.

— Primejdioase locuri, făcu un marinar, ce de-a mai bolovani…

— Şi o să mai dăm şi de multe altele, răspunse Le Gonidec. Noroc că domnul comandant al nostru stă cu ochii aţintiţi pe hartă, altminteri te-ai pomeni cu bidonul nostru de zinc făcut praf. Eu am mai fost pe aici cu un bric-goeletă – îi zicea „Saint-Magloire”. Mersesem bine o bucată de vreme, vântul ne era prielnic şi înaintam cu uşurinţă dar deodată vântul se potoli şi o luarăm razna printre stâncile astea afurisite. Pas de mai fă ceva! Încercarăm noi să aruncăm ancora, dar la o adâncime de două sute de metri credeţi că se putea? Şi curentul ne ducea de-a dreptul spre bolovani. Ce să vă spun. Ni se făcuse inima cât un purece. Căpitanului nostru, unul Cadoret, nu-i prea era nici lui îndemână. Cârma nu mai era bună la nimic. Ne vedeam pierduţi şi ne hotărârăm să dezlegăm bărcile de salvare când, deodată, vântul se schimbă şi pânzele începură să se umfle. De bucurie începurăm să cântăm ca nebunii. Vasul se clătină niţel ca un om beat, apoi îşi luă avânt şi puturăm depăşi stâncile fără să ni se întâmple ceva.

— Scăpaserăţi! strigă Milo.

— Nu încă, băiete. Ne bucurasem prea curând. După un ceas nimerirăm în nişte curenţi, care ne împingeau spre coastă şi vântul slăbea din ce în ce. Scăpasem dintr-o primejdie ca să dăm peste alta. Dacă nu trecea pe acolo un vapor ca să ne remorcheze, se alegea praful de noi.

— De ce n-aţi încercat să v-apropiaţi de coastă? întrebă Fauvel.

— Am fi încercat noi dar nu ne lăsau curenţii care ne azvârleau de colo până colo fără să ne lase să ajungem la ţărm. Vedeţi de ce comandantul nostru navighează mai bine printre stânci decât să nimerească între curenţi. Omul ăsta ştie ce face şi încotro merge.

— Pe semne că a mai călătorit prin părţile astea.

— Nu, dar ofiţerii de marină urmăresc drumul pe hartă şi se îndreaptă încotro vor.

— Noroc că sunt şi hărţile pe lume.

— Să ştii, altminteri multe vase s-ar îneca.

— Tu ce crezi, întrebă Fauvel pe Le Gonidec, ieşim noi dintre stânci până nu se va înnopta?

— Trebuie, căci de nu…

Dar Le Gonidec nu sfârşi ce avea de spus de teamă să nu fie luat drept cobe.

Cap. 281 – Drum primejdios

Submarinele înaintau mereu printre stâncile care păreau din ce în ce mai numeroase. Deodată nu se mai văzură, dar apărură iar, mai ascuţite, mai îndesite. S-ar fi zis că răsăreau deodată din adâncul mării.

Marinarii cercetau îngrijoraţi zarea.

— Să vedeţi, băieţi, că nu ieşim dintre afurisitele astea de meleaguri aşa de curând. Ne apucă noaptea printre bolovani, zise Fauvel.

— Tare mi-e frică şi mie, răspunse Forgues.

— Păi… atunci ce ne facem?

— O să vedem noi. Trebuie să ştie comandantul ce e de făcut.

— Ar fi cu neputinţă de navigat prin întuneric.

— O să ne slujim de reflector, îşi dădu cu gândul Le Gonidec.

— N-are a face, totuna e. Reflectorul nu străbate prin ceaţă şi după cum văd se lasă negură pe ape.

— Parcă, dar nu trebuie să ne speriem; se întâmplă uneori ca înspre seară să fie ceaţă şi să se risipească apoi într-un ceas două.

— Un ceas două! Prea destul ca să te duci la fund.

— Taci să nu te audă băieţii că te pun la amendă.

— Doar n-o să-mi pun lacăt la gură de frica lor!

— Treaba ta.

— Atunci, tu crezi că nu e nicio primejdie?

— O să-ţi spun peste un ceas.

— După cum văd, nici tu nu eşti tocmai liniştit.

— Ei aş! Cine ţi-a spus?

Submarinul îşi iuţise puţin mersul.

— Comandantul vrea, pe semne, să apucăm să trecem de linia aceea neagră care se vede colo, înainte de a se înnopta, zise Le Gonidec ca să schimbe vorba.

— Ei, şi pe urmă?

— Pe urmă vom fi scăpat de primejdie.

— Păi, n-are decât să dea viteză mai mare.

— Mă, da' deştept mai eşti! Tu nu pricepi, băiete, că stâncile acelea de colo nu sunt atât de primejdioase cât sunt cele ale căror vârfuri de-abia ating nivelul apei şi care ne-ar face praf dacă ne-am izbi de ele? Fii tu pe pace, ştie el, comandantul, ce face şi concurentul nostru îşi pune nădejdea în ştiinţa lui, altminteri nu s-ar ţine după urmele noastre.

— Păi vezi că nu sunt proşti. Ce îşi spun ei? Dacă vedem că submarinul francez dă de vreo stâncă, ştim s-o ocolim.

Se înnoptase şi nu ieşiseră încă din zona primejdioasă. Comandantul dădu ordin să se ridice reflectorul şi la lumina lui înaintau încet şi cu mare băgare de seamă. Se întâmplă de multe ori că vrând să ocoleşti o primejdie, dai buzna peste alta. Reflectorul dădu de veste inamicului prezenţa submarinului şi avioanele începură să arunce asupra lui o grindină de bombe. Trebuiră, deci, să stingă reflectorul şi să navigheze la întâmplare. Dar, ca măsură de prevedere, comandantul puse să se aşeze la prora vasului două catarturi care legate oblic intrau pe jumătate în apă. Măsura era minunată căci dacă submarinul ar fi dat peste vreo stâncă, izbitura ar fi ferit prora de avarie.

Bombele plouau mereu din avioane, dar cădeau din ce în ce mai departe de submarine. Din fericire marea era liniştită. Niciun val, doar în jurul stâncilor. Toată noaptea plutiră orbeşte, fără nicio ţintă, dar nu se întâmplă nimic. Când se lumină de ziuă, văzură că trecuseră de zona stâncoasă şi marea se întindea la nesfârşit, netedă ca o oglindă.

— „Umpleţi balasturile"! strigă comandantul care din ajun nu-şi îngăduise o clipă de odihnă.

Submarinul se lăsă afund urmat de concurentul său.

Cap. 282 – Ciclonul

— În sfârşit, bine c-a dat Dumnezeu! De-acum încolo ştiu că n-avem să ne mai temem de stânci şi om lua-o şi noi mai repejor că prea mergeam ca după mort, zise Fauvel. Ca să mă mai odihnesc niţel, mă duc să citesc ceva.

— Şi ce vrei să citeşti? îl întrebă Le Gonidec.

— Doctorul Omega.

— Ce e asta?

— O carte nemaipomenită, dragă. Întâmplarea se petrece pe planeta Marte. E vorba de un învăţat care a descoperit mijlocul să pornească în cercetarea stelelor şi nu-ţi faci idee ce interesantă e.

— Ba eu mă duc să mă culc, zise Le Gonidec.

— Şi eu, mormăi Martinvast.

— Eu zic că n-ar strica să dormim toţi niţel fiindcă nu se ştie ce se mai poate întâmpla. Barem s-apucăm să ne odihnim oleacă, fu de părere Forgues.

Toţi găsiră că are dreptate şi în curând dormeau tun. Rămaseră treji numai oamenii de cart, aşteptând să le vină schimbul.

Noaptea aceasta fu cea mai liniştită din cele le petrecuseră ei pe bidonul lor de zinc. Marea era netedă, fără niciun val, şi submarinul aluneca ca pe o întindere de ulei. Dar, mai spre ziuă, începu o hulă uşoară care crescu din ce în ce.

— Mi se pare că se strică vremea, zise Le Gonidec sărind jos din hamac.

— Nici nu se putea altfel, prea ne era bine, răspunse Fauvel.

— I-auziţi cum şuieră, murmură Milo.

— Da, a început să bată vântul, făcu Martinvast.

Vuietul creştea mereu.

— Să ştiţi că o să ne pomenim cu un ciclon, zise Le Gonidec.

— Atunci ar fi mai bine să-l avem acum decât după ce vom ieşi la suprafaţă.

— Negreşit că ar fi mai bine, dar ce crezi că în apă n-o să-l simţim?

— Mai puţin, poate.

Uraganul care se dezlănţuise trebuie să fi fost grozav, căci apa era agitată până la o adâncime de douăzeci de metri. Talazuri puternice zguduiau submarinul care gemea din toată armătura lui.

— Ei drăcie, ştiţi că nu-i de glumă, băieţi? strigă Martinvast. Vai de capul ălora pe care i-a apucat vremea asta pe mare!

— În larg am simţi mai puţin zguduiturile, dar aici ne aflăm aproape de coastă şi sunt nişte curenţi teribili, zise Le Gonidec.

— Numai de nu ne-am izbi de stânci, făcu Fauvel, îngrijorat.

— Nu te teme, nu se găseşte aşa ceva pe aici.

Hula devenea grozavă, înspăimântătoare.

Toate lucrurile de pe bord care nu erau legate în curele cădeau pe duşumeaua de tablă cu un vuiet de vase sparte. Mascota, pisica submarinului, se ghemuise speriată lângă motoare, dar Milo, de teamă să nu se lovească de ceva, o lua în braţe şi o mângâia. Tao, chinezul pe care îl luaseră cu ei, se uita îngrozit la Milo, ocrotitorul său. Acesta căuta să-l liniştească dar nu reuşea căci bietul Tao nu înţelegea ce îi spunea.

Submarinul juca mereu. Aici se lăsa într-o parte, aici se ridica până cine ştie unde sau se învârtea ca şi când ar fi fost prins într-un vârtej. Tao, care nu era destul de deprins cu marea şi neobişnuit încă la astfel de zguduituri, simţi cum îi vine rău. Se îngălbeni la faţă ca ceara, apoi se făcu pământiu şi în cele din urmă trebui să se culce apucat de greţuri grozave. Milo îl înfăşă peste piept cu un brâu de lână, îi dădu să bea rom, dar degeaba, copilului îi era din ce în ce mai rău aşa că marinarii se temură să nu le moară pe drum.

— Nu e nimic, zise Fauvel, o să-i treacă. Când am pornit eu întâia oară pe mare, mi-a fost atât de rău încât am crezut că mă prăpădesc. De-abia după o săptămână m-am simţit mai bine. După cum vedeţi, nu moare nimeni din pricina răului de mare.

— Aşa crezi tu, răspunse Le Gonidec, dar eu am văzut pe unul murind. Era un băiat voinic ca un brad; ei bine, cât era el de voinic n-a putut îndura răul de mare. A început să verse până şi-a vărsat sângele din trup. Şi-a dat sufletul într-o bună zi prin apropierea insulelor Kerguelen. L-am aruncat a doua zi în mare.

— Noroc că aşa ceva se întâmplă foarte rar, zise Fauvel.

— Uite eu, începu Milo, am dus-o destul de rău la început şi credeam că n-o să mă pot deprinde cu marea. Şi cu toate astea, m-am deprins. O să se înveţe şi Tao, dar să mai treacă.

— Am auzit că doctorii au descoperit leacuri împotriva răului de mare. Eu cred însă că, atunci când simţi că-ţi vine greaţă, să cauţi să umbli, şi să-ţi vezi de treabă şi să te faci că nu bagi de seamă.

— Aşadar, după tine, e chestie numai de voinţă. Eu nu prea mă încred în leacul ăsta.

— Dar ce?

— Socot că totul atârnă de firea omului. Unii încearcă să biruie

boala prin voinţă – dar asta se întâmplă mai rar – alţii prin doctorii; cel mai bun lucru e să aştepţi până ce te obişnuieşti cu mişcările vasului.

— Ia, vorbim şi noi să n-adormim – vorba ceea – căci de ştiut nu ştim nimic şi astea sunt lucruri pe care nu şi le poate lămuri cineva.

— S-a dovedit că oamenii sângeroşi îndură mai uşor răul de mare, zise Fauvel.

Părerile lor medicale fură întrerupte de glasul comandantului:

— „La suprafaţă!”

Cap. 283 – Ameninţă o primejdie?

Marinarii se priviră miraţi!

— Ce i-o fi venit comandantului să ne scoată la suprafaţă pe o astfel de vreme? întrebă Forgues.

— Drept e că mi se pare cam ciudat, dar o fi având el motivele lui, răspunse Le Gonidec.

Goliră numaidecât balasturile şi submarinul ieşi deasupra apei. Dar aici fu atât de puternic zguduit de valuri încât oamenii trebuiră să se ţină bine de drugii de fier ca să nu fie trântiţi jos. Nici gând să deschidă capacele, căci apa ar fi năvălit cu furie înlăuntrul vasului.

Această manevră, care putea să pară ciudată, îşi avea rostul ei. Comandantul avea nevoie să arunce privire prin periscop pentru a cerceta o clipă marea, căci un curent submarin schimbase direcţia vasului şi acum nu mai era sigur încotro mergea.

— Bara la dreapta! comandă ofiţerul.

Submarinul coti cu repeziciune.

— Aşa!

Marinarii înţeleseră.

— Ei, acu vedeţi de ce? făcu Le Gonidec. Comandantului i-a fost frică să nu ne-mpingă curentul în direcţia stâncilor care se află la patru cinci mile de noi.

— Aşa, e, zise Forgues, ne abătusem din drum.

— Oho, şi încă mult de tot.

— Nu mă mir, îi lămuri Le Gonidec. Sunt curenţi de suprafaţă şi curenţi de adâncime. Am fost târâţi de aceşti din urmă şi comandantul

şi-a dat numaidecât seama. Dacă englezii nu au luat aceeaşi măsură, de prevedere s-ar putea să se izbească de stânci şi să fie făcuţi praf.

— O fi ştiind comandantul lor atâta lucru.

— Probabil. În orice caz noi nu-i putem da de veste.

— Nu suntem puşi să-i arătăm drumul.

— Negreşit că nu, dar dacă îi putem da un sfat, să i-l dăm.

Submarinul înainta acum lăsat pe jumătate în apă, adică numai periscopul ieşea afară din valuri. Marea era agitată şi nu părea să se liniştească atât de repede, deşi vântul se mai „înmuiase".

— Ne aflăm prin nişte locuri foarte primejdioase şi navigatorii se tem mai toţi de ele; numai vapoarele mari nu. Cele care n-au un tonaj de peste opt sute de tone sunt întotdeauna ameninţate să li se întâmple o catastrofă.

— Ai spus un cuvânt neîngăduit, strigă Fauvel.

— Nu, băiete, n-am spus că ne putem aştepta la catastrofă, ci am făcut o simplă presupunere pentru alţii – deci, refuz să plătesc amenda.

— Aşa e, are dreptate, făcu Martinvast.

Nimeni nu mai cuteză să mai spună ceva. Vasul se clătina îngrozitor şi marinarii se ţineau cu toate puterile de bare.

Câteodată se auzea un muget înăbuşit, urmat de un vuiet de cataractă şi submarinul se apleca atât de tare ca şi când ar fi fost gata să se dea peste cap. Micul Tao, care stătea întins în culcuşul său, fu deodată zvârlit pe duşumea. Copilul se ridică, dar se clătină pe picioare şi se poticni. Milo se târî pe mâini până la el ca să-i dea ajutor. Bietul chinez îţi inspira milă. Era verde la faţă şi dinţii îi clănţăneau. La vorbele de încurajare ale lui Milo, răspunse cu gemete dureroase. În cele din urmă, Milo reuşi să-l lege în pătucul lui.

— Afurisită vreme! ocăra Fauvel. Oare mult o să mai ţină?

— Nu cred; peste un ceas marea o să se potolească, răspunse Le Gonidec.

— Aşa crezi tu?

— Da. Vântul s-a mai muiat şi marea s-a mai liniştit.

— Ţi se pare ţie, că eu nu simt.

— Nu vezi că talazurile nu mai sunt atât de mari? În curând au să înceteze de tot.

— De-ar înceta odată că parcă-s rupt din şale de atâta zdruncinătură.

— Lasă că nu eşti numai tu…

Comandantul dădu ordin ca submarinul să fie lăsat în apă deoarece acum era sigur de direcţia luată şi înţelese că vasul era foarte „obosit”. După ce acesta fu echilibrat la o adâncime de cincisprezece metri, zguduiturile aproape nu se mai simţeau.

— Uf, bine c-am scăpat de ţopăială! Dacă mai ţinea niţel scotea sufletul din mine, zise Fauvel.

Tot aşa era şi părerea celorlalţi marinari de pe submarin.

— Nu te bucura prea curând, măi băiete, făcu Le Gonidec. De ţopăit o să mai ţopăim noi o bucată de vreme, dar nu atât de rău ca până acum.

Şase ore navigară încă sub apă apoi ieşiră la suprafaţă. Marea era tot agitată dar nu atât cât să-i împiedice să înainteze cu o viteză potrivită.

— Câte mile or mai fi până la Singapore? întrebă Fauvel.

— Nu te sinchisi de asta, vorba e că acum mergem cum trebuie, răspunse Le Gonidec.

— Ba eu aş vrea să ştiu ce te întrebai.

— Ce folos să ştii?

— Aşa. Aş putea socoti în gând cam câte zile mai avem de mers.

— N-ai putea socoti nimic fiindcă nu avem un mers regulat. Acum înaintăm, ce e drept, cu viteză destul de mare dar s-ar putea întâmpla ca peste un ceas să încetinim mersul.

— De ce să-l încetinim?

— Parcă poţi şti ce se poate întâmpla?

— Mă, tu până nu pui omul pe gânduri nu te laşi…

— Nu vreau să pun pe nimeni pe gânduri, dar vorbesc ca omul păţit. Pe mare e lucru dracului… de ce să te bucuri până nu treci hopul?

Fauvel nu răspunse. Se aşeză într-un colţ şi s-apucă să citească „doctorul Omega”, cartea care-i plăcea atât. Le Gonidec şi vreo câţiva alţi marinari se urcară pe punte. Milo îi urmă. Deodată, băiatul, care avea o vedere foarte bună, zise lui Le Gonidec:

— Şefule, nu ţi se pare şi dumitale că se vede colo un punct negru?

Oare o stâncă să fie?

Bretonul îşi făcu mâna streaşină la ochi şi privi cu atenţie.

— Nu se vede nimic, răspunse el.

— Ba da, uite colo, drept înaintea noastră.

— A da, bine zici. Drace! Ce să fie? O stâncă? Nu cred; aş zice mai degrabă că e o epavă – vreo sfărâmătură de vas. Ia du-te de-mi adu ocheanul.

Cap. 284 – Epava

— Să ştiţi că e o barcă, zise după un timp Le Gonidec. Nu pot însă să văd dacă e cineva în ea.

Forgues privi şi el prin ochean.

— O barcă? Eşti nebun, pe semne.

— Atunci ce zici tu că e?

— Mai degrabă cheresteaua unui vas.

— Vrei să spui o epavă?

— Probabil.

— N-ar fi de mirare. Cu furtuna asta…

Submarinul se apropia din ce în ce.

— Ciudat… făcu Le Gonidec.

Forgues nu luase ocheanul de la ochi.

— E un aeroplan! strigă el.

— Un aeroplan?

— Da, uite-te şi tu.

— Da, aşa e, răspunse Le Gonidec după ce se uită câtva timp prin ochean. Trebuie să fie unul chinezesc.

— Şi eu tot aşa zic.

În curând se deosebi lămurit epava. Era un aeroplan sfărâmat.

— Călătorii lui s-or fi odihnind demult în fundul mării, zise Forgues.

— Cine ştie de când… făcu Le Gonidec cu mâhnire.

Comandantul dăduse ordin să oprească şi examină epava.

— E un hidroavion chinez, zise el. Trebuie să fi fost prăbuşit de aviatorii englezi din Hong-Kong.

Trecură mai departe. Avionul sfărâmat se mai zări ca un punct

negru în depărtare, apoi pieri cu totul.

— Aşadar, n-am ieşit încă din zona primejdioasă deoarece tot se mai războiesc oamenii pe aici, fu de părere Fauvel.

— Atâta vreme cât nu vom fi depăşit Hong-Kongul trebuie să fim cu mare băgare de seamă răspunde Forgues.

— Să supraveghem mai ales văzduhul.

— Şi marea, fiindcă s-ar putea ca vreun vas de război inamic să fi înaintat până prin meleagurile astea.

— O să facem escală la Hong-Kong? întrebă după un timp Fauvel.

— De ce? Ca să dăm bună ziua englezilor? Nu e nevoie.

— Numai de nu ne-am pomeni iar cu vreun ordin de mobilizare.

— De abia scăparăm…

— Eu, drept să vă spun, n-o să fiu liniştit decât după ce-oi trece de Hong-Kong.

Cap. 285 – Talazuri în adânc

În curând lăsară pe dreapta oraşul Victoria, capitala insulei Hong-Kong, şi o luară spre sud…

— Tot în Pacific suntem? întrebă Fauvel.

— Da, să zicem răspunse Le Gonidec, dar în realitate ne aflăm în marea Chinei meridionale. Ca să ne îndreptăm spre Singapore, trebuie să ocolim mai întâi pe la Saigon, apoi să ajungem la punctul Cambodge, să intrăm în golful Siamului şi să lăsăm pe dreapta peninsula Malacca.

— Cum văd eu, mai avem cale lungă de făcut.

— Da, dar după ce vom trece de capul Cambodge, nu ne vor mai rămâne decât vreo mie de kilometri de străbătut.

— O nimica toată!… Dar parcă te auzii de peninsula Malacca. Mi se pare că e şi strâmtoare cu acelaşi nume.

— Este între Sumatra şi Malacca.

— Am auzit că e foarte primejdioasă.

— Nu, nu atât pe cât se spune. Am trecut şi eu de vreo trei ori şi nu mi s-a părut că e atât de grozavă. Numai prin preajma insulelor Nicobar e marea rea, încolo nu prea.

— Insulele Nicobar? Eu n-am auzit până acum de ele, zise Fauvel.

— E o adunare de insule la ieşirea din strâmtoare.
— Tu ştii exact unde ne găsim acum?
— Nu chiar, dar aş putea să vă spun cu siguranţă că ne aflăm între Capul Bojeador şi Hai-Nan.
— Şi aşa şi e, încuviinţă comandantul care-i auzise.
— Mă dar bine te pricepi în geografie! făcu Fauvel.
— Nu mă pricep mai bine decât altul, răspunse Le Gonidec, dar am călătorit mult şi geografia, ca şi multe altele, le înveţi mai bine din călătorii decât din cărţi şi atlase unde nu-şi poate da cineva bine seama de distanţe.
— Şi mai puţin încă de privelişti.
— Bine-nţeles.
— Cine călătoreşte mult, multe ştie.
— Nu toţi.
— Cum aşa?
— Am cunoscut fochişti care făceau serviciul pe vapoare şi vase mari de comerţ, şi care nu văzuseră nimic în viaţa lor. Nici la escale nu coborau pe uscat.
— Aşa e, săracii. Ei n-au vreme să admire priveliştile, ca şi când ar călători închişi într-o ladă. Dar când se opresc în vreun port, le e doar îngăduit să coboare pe uscat.
— Negreşit că da, dar n-au defel poftă să pornească la plimbare. Sunt atât de osteniţi şi de istoviţi încât se mulţumesc să se înfunde în vreo cârciumă ca să-şi mai potolească setea şi să-şi ude gâtlejul uscat ca o iască.
— Grea e meseria de fochist! făcu Forgues.
— Foarte grea. Să trăieşti luni întregi ca într-un iad, fără aer, nu prea e plăcut, ce e drept… Mie, de mi-ar da cineva oricât, n-aş putea.
— Ehei, dragul meu, se învaţă omul cu toate.. Fochiştii nu o duc mai greu decât ceilalţi oameni ai echipajului. Crezi tu că e cine ştie ce plăcere să trăieşti într-un submarin? Nici de-aici n-ai cum admira priveliştile.
Oamenii se puseră pe râs dar se întrerupseră numaidecât zărind un vapor care se îndrepta spre nord.
— Asta e un vas englez care face cursa între Hong-Kong şi Singapore.

— Rău îmi pare că un merge spre sud, ne-ar remorca şi pe noi, glumi Fauvel. După cum văd eu, încotro te duci tot de englezi dai.

— Vezi că le place grozav să călătorească.

— Nu ca noi, francezii.

— Ba să mă ierţi dumneata. Altădată, nu zic nu, dar de la o vreme încoace, mulţi de-ai noştri au prins gust de călătorit şi sunt destui francezi care, în loc să-şi închidă viaţa în vreun birou, pornesc prin ţările îndepărtate unde se află colonii franceze şi unde oamenii muncitori pot câştiga bani, nu glumă…

Ajunseră la un loc unde marea ridica talazuri mari, care însă nu se vedeau, ci făceau numai să salte vasul ca o minge.

— O, o, dar ce-o mai fi şi asta? făcu Fauvel mirat.

— Ce să fie? Aici talazurile sunt în adâncul mării în loc să fie la suprafaţă – atâta tot. Dar o să trecem repede.

Într-adevăr, după o jumătate de ceas, apa era iar liniştită şi vasul aluneca uşor pe unde.

Cap. 286 – O altă surpriză

Întrecerea între cele două submarine reîncepuse. De câtva timp Victorious o luase binişor înainte, ceea ce îi îngrijora pe marinari.

— Englezul vrea să ne facă să-i admirăm pe semne dosul, zise Fauvel. Zoreşte de nu te poţi ţine după el. Nu cumva o fi având motoare noi?

— Nu merge mai repede ca de obicei, noi am cam lăsat-o moale, asta e, răspunse Martinvast.

— Şi cu toate astea dăm toată viteza de care suntem în stare, zise Le Gonidec care venea de la maşini.

— Motoarele noastre „nu mai voiesc”. Cele de la suprafaţă, ca şi cele de adâncime.

— Ciudat, făcu îngândurat Forgues.

— Aşa e, dar n-avem ce face.

Comandantul se sfătuia cu locotenenţii săi şi din când în când se ducea să stea de vorbă cu mecanicii şi electricienii vasului. Aceştia îl asigurau că motoarele erau în cea mai bună stare, dar că se învârteau cu prea multă greutate.

— Poate să fie ceva la elice, fu de părere unul din electricieni.
— Nu, răspunse comandantul, la elice nu e nimic.
— Atunci? Ceva trebuie să fie.
— Negreşit, dar nu e uşor să controlezi eticele în mers.
— Dacă daţi ordin să stopăm, o să văd eu repede ce e, zise un electrician.
— O să poţi?
— Da, spuneţi numai să oprească vasul în loc.
Comandantul, care avea mare încredere în cel care vorbea, unul Baleston, ajutor de electrician, dădu ordin să stopeze numaidecât. Atunci Baleston, împreună cu încă patru camarazi se îndreptă spre pupa submarinului, se dezbrăcă, şi puse să-l lege cu o frânghie pe sub subţiori. Îi dădură drumul în apă – unde se lăsă afund până la elice.
— Nu e de mirare că înaintăm atât de încet, zise el după ce apăru iar pe bord, elicele noastre sunt pline de alge marine, care le împiedecă mersul.
Puse să-l lase iar în apă, apoi după un sfert de ceas, istovit cu desăvârşire, reapăru zicând:
— S-a făcut! Ne-am descotorosit de ele. Apoi, după ce se îmbrăcă, adăugă: Acum, domnule comandant, porunciţi să dea viteză la maşini. O să vedeţi şi dumneavoastră care a fost pricina.
Într-adevăr, submarinul porni cu o iuţeală care minună pe marinari. În curând ajunseră din urmă pe Victorious, apoi îl întrecură, spre încremenirea englezilor care nu-şi credeau ochilor.
— Aşa mai înţeleg şi eu, făcu Forgues frecându-şi mâinile de bucurie. Mă, da grozavă idee a avut şi Baleston ăsta! Îl ştiu eu, e dat dracului de deştept!
— Mulţumită lui o să-l lăsăm la coadă pe englez, zise Forgues.
— Ce mai vorbă, l-am şi lăsat… ia te uită îndărăt.
— Ohoho, de-abia se mai vede. A noastră e izbânda!
— Aşa cred şi eu, dar stai, nu te pripi aşa să nu ne pomenim cu vreun bucluc pe neaşteptate. Poate că are şi concurentul nostru alge la elice.
— Numai de nu i-ar trece prin gând să le cureţe, făcu Fauvel râzând.
— Lasă că au să prindă ei de veste la Singapore unde au să facă

escală ca şi noi.

— Ne-ar trebui şi nouă niţică vopsea la submarin căci un vas bine vopsit ţine mai bine la drum.

— Da, dar regulamentul poate că se opune ca să dăm niţică faţă bidonului nostru de zinc.

— Nu cred, îşi dădu cu părerea Martinvast, ca să fie vorba de aşa ceva în regulament. Avem dreptul să facem orice reparaţie în drum şi când se repară un vas, îi dai şi niţică faţa pe dinafară.

— Bine zici; o să-i spun asta comandantului, zise Le Gonidec.

— Dar comandantul, care se ţinea prin preajma lor, îi auzi.

— Aşa e, dragii mei, răspunse el, avem tot dreptul să vopsim vasul dacă credem de cuviinţă, şi o vom face de cum vom ajunge la Singapore.

— Mare nevoie, săracul! murmură Le Gonidec. S-a aşezat rugina în jurul carenei şi a balasturilor. Şi-apoi, când am plecat din Havre vopseaua nu se uscase încă de tot şi apa a şters-o în mai multe locuri.

— O să vedem ce e de făcut. Principalul lucru e să nu pierdem din timpul câştigat.

— Nu vă fie frică, domnule comandant, nu ne lăsăm noi bătuţi.

— Aşa să faceţi băieţi.

— Dar mai e mult până la Singapore, domnule comandant?

— Da, dragii mei, mai e destul, dar tot o să ajungem, fiţi fără grijă, răspunse el zâmbind. Când ne vom lăsa în apă, voi căuta să profit de curenţii submarini care te împing de-a dreptul spre sud. Dacă avem norocul să dăm de ei, vom fi câştigat timp îndoit căci vom putea înainta cu o viteză de cincisprezece noduri.

— Bine ar fi; în şase ceasuri am străbate un drum bunişor. Te pomeneşti că ajungem cu trei ceasuri înaintea concurentului nostru la Singapore.

— Cu trei nu, dar cu vreun ceas şi jumătate – asta e sigur.

— Tot e bine şi atât.

Cap. 287 – Spaima zadarnică

Călătoria îşi urma cursul în linişte.

— Măi, nu e a bună, zise Fauvel lui Le Gonidec.

— Ei şi? Nu cumva îţi pare rău că nu ni s-a mai întâmplat nimic? Vezi să nu ne deochi.

— Cum să-mi pară rău, măi prostule? Mi-e numai teamă că n-o să ţină.

— De ce să nu ţină? Am trecut de locurile primejdioase; acum să ne lăsăm împinşi de curenţii prielnici şi am scăpat de grijă. Eu mă mir ce te face să fii mai puţin liniştit ca noi.

— Păi, uite ce e: neavând de lucru, mă apucasem mai adineauri să privesc la pereţii vasului şi am băgat de seamă că pe alocurea sunt uzi, adică „năduşeşte” cum s-ar zice pe limba noastră marinărească.

— Să nu te miri, dragă. „Năduşeala” asta e din pricina aburului adunat în vremea cât suntem sub apă.

— Ştiu eu, dar parcă n-ar fi asta pricina. Ia hai cu mine, să vezi şi tu.

Coborâră amândoi în submarin şi s-apucară să cerceteze cu băgare de seamă pereţii vasului.

— Ei, ce zici? întrebă Fauvel după câtva timp.

— Ai dreptate, parcă s-ar fi slăbit şuruburile. Eu as fi de părere să-i spunem comandantului. Să fie apăsarea apei pricina? S-ar putea şi asta, căci uneori ne-am lăsat afund la mai bine de douăzeci şi cinci de metri. Cu toate astea un vas ca al nostru poate rezista la o presiune de două şi chiar trei atmosfere. Cel mai bun lucru ar fi să-l înştiinţam pe comandant.

— Hai să-i spunem.

Îl găsiră pe comandant în cabina de comandă, aplecat peste hărţile lui.

— Să ne iertaţi, domnule comandant, că vă facem supărare, dar vedeţi şi dumneavoastră… se întâmplă câteodată că…

— Hai, Le Gonidec, spune ce ai de spus, zise zâmbind cu îngăduinţă comandantul.

— Să vedeţi ce e, domnule comandant: Fauvel, aici de faţă, mi-a atras luarea aminte că prin pereţii vasului nostru străbate apa.

— Ce-ai spus? tresări comandantul.

— Adevărul, domnule comandant.

— E vreo crăpătură pe undeva?

— Nu, nu se vede niciuna.

— Atunci?

— Să vă spun… ar fi, cum s-ar zice, din pricina condensării, dar după părerea mea, nu e asta.

Comandantul se ridică de pe scaun.

— Hai să vedem, zise el.

— Bine faceţi, domnule comandant. Poate să nu fie nimic, dar e mai bine să vedeţi şi dumneavoastră.

Comandantul examină cu mare băgare de seamă – pereţii interiorului, ciocăni în fiecare tăblie, apoi zise:

— S-au slăbit niturile pe alocurea, asta e. Deocamdată nu avem de ce ne teme. Când vom ajunge la Singapore, o să vedem ce e de făcut. Un submarin e mai expus decât un torpilor care nu e nevoit să suporte ca noi presiuni atât de înalte. Oricât de bine ar fi nituit un submarin, tot e nevoie să fie controlat din când în când. Îţi mulţumesc că m-ai avertizat, Le Gonidec, dar să fii fără grijă, nu ne ameninţă nicio primejdie.

Ceilalţi marinari, pe care vizita comandantului lor îi neliniştise, făcură fel de fel de presupuneri. Le Gonidec şi Fauvel îi lămuri care era pricina. Forgues voi să facă pe atotştiutorul şi începu să le ţină o adevărată conferinţă despre calcule şi presiuni hidraulice, bucuros că-i vede pe toţi ascultându-l cu gura căscată. Drept că era cel mai învăţat din camarazii săi şi-i plăcea să-şi arate ştiinţa de câte ori avea prilejul. Dar pe Martinvast îl scotea din fire această pretenţie a lui Forgues şi nu se sfia niciodată să-l i-a peste picior. Cu toate astea Forgues avea foarte mulţi ascultători dintre care cel mai atent era Milo. Băiatul prindea tot ce se auzea şi reţinea tot ce ştia că poate să-i fie de folos.

Într-o seară, pe când Forgues se distra trăgând cu creta pe o tăbliţă cercuri şi formule, Milo îi ceru câteva lămuriri:

— Ca să le înţelegi, băiete, trebuie să cunoşti mai întâi geometria, îi răspunse marinarul.

— Şi e greu de învăţat geometria?

— E şi nu e, dar trebuie multă sârguinţă şi o mare voinţă. Aşa de pildă, dacă îţi spun că o linie dreaptă e drumul cel mai scurt de la un punct la altul, îţi dai numaidecât seama că aşa e. Dar nu ajunge să înţelegi, trebuie să şi dovedeşti de ce e aşa şi nu altminteri. Tu n-ai învăţat până acum nimic din geometrie?

— Nu, nimic.

— Atunci trebuie să înveţi, căci fără geometrie şi trigonometrie nu poţi fi marinar. Cum ai putea măsura unghiurile dacă nu cunoşti geometria? Te văd dornic de învăţătură, de aceea, să-ţi dau câteva lecţii începătoare, apoi vei putea învăţa singur mai departe.

Din ziua aceea, Milo nu se mai gândea decât la linii, drepte, curbe, triunghiuri echilaterale, isoscele, scalene şi dreptunghiulare. Câteodată îl auzeau murmurând: „Suprafaţa unui triunghi e egală cu produsul bazei prin jumătatea înălţimii", şi-l vedeai scriind tot ce spunea pe tăbliţă.

Din nenorocire, lecţiile pe care i le putea da Forgues erau la prea mari răstimpuri, aşa că nu înainta mai deloc. Le Gonidec se trudea să-i dea şi el oarecare desluşiri, dar erau prea încâlcite ca să le poată pricepe copilul.

Cap. 288 – Îngrijorări

Vreme de trei zile submarinul înainta cu repeziciune, atât la suprafaţă cât şi în apă. Întrecuse cu mult pe concurentul său şi nu era nici speranţă ca acesta să-l ajungă. Marinarii erau toţi veseli şi Fauvel, care avea glas frumos, cânta toată ziulica. Dar de câte ori îşi dădea drumul glasului, Le Gonidec, care era superstiţios, din fire, îl potolea, încredinţat că dacă e cineva prea vesel, îl aşteaptă cu siguranţă vreun necaz. Astea sunt fleacuri, nu e vorbă, dar când îi intră cuiva o idee în cap, cu greu să i-o mai scoţi. Aşa că, el şi cu Fauvel se ciorovăiau întruna spre hazul celorlalţi marinari.

Înspre sfârşitul zilei a patra, marea se tulbură. Câte o răbufneală de vânt fierbinte sufla dinspre sud, ceea ce nu prevestea nimic bun. Era o vreme ciudată care îngrijorează şi descurajează pe marinari. Nu poţi şti niciodată dacă nu cumva aduce furtună şi oamenii stau mereu cu frica-n sân. Le Gonidec nu-şi mai lua ochii de la barometru şi camarazii săi, care aveau încredere în el, în întrebau în tot minutul ce să însemne cerul acela întunecat. Dar bretonul nostru nu ştia nici el ce să le răspundă.

— Dacă am fi pe coasta Mânecii, v-aş putea spune cu siguranţă ce ne aşteaptă, dar aici, drept să vă spun, nu ştiu nici eu ce să zic. Poate

că n-o să fie nimic, poate că o să ne pomenim cu o furtună grozavă, le răspunse el.

— Halal de-aşa răspuns! făcu Fauvel. Zii: dacă nu e bine, e rău, şi dacă nu e rău, e bine.

— Păi… dacă eşti tu mai deştept, n-ai decât să spui…

— Eu nu mă laud ca tine şi nu fac pe astronomul…

— Păcat că n-avem o broască, zise un marinar. E cel mai bun barometru. Vâri o scăricică în apă şi dai drumul unei broaşte. Dacă iese broasca din apă şi se urcă pe scăricică, e semn de ploaie.

— S-au dus vremurile cu broaşte, făcu altul. Acu te uiţi la barometru şi la termometru; dacă unul urcă şi celălalt coboară, vine furtuna.

— Ştiu, zise Gonidec, şi am încercat de multe ori să controlez lucrul ăsta pe care-l găseşti scris în toate cărţile marinăreşti. Ei, ce să vă spun? Mofturi şi fleacuri… Eu nu mă iau decât după nori şi direcţia dincotro bate vântul.

— N-ai decât, atunci să vezi ce-ţi arată.

Se mai ciondăniră ei încă o bucată de vreme apoi fiecare se duse să-şi vadă de treabă. Comandantul şi locotenentul du Bourdieu nu păreau defel liniştiţi; din când în când se uitau îngrijoraţi în zare. Milo, care se aţinea pe lângă ei, îl auzi pe comandant zicând:

— Cam aşa încep taifunurile.

— Da? întrebă locotenentul.

— Mi s-a mai întâmplat o dată aşa ceva tot prin marea Chinei.

— Să sperăm că uraganul se va dezlănţui când vom fi noi în apă… dacă se va dezlănţui.

— Nu se poate şti. Uneori izbucneşte dintr-odată, nici nu-l vezi venind.

— Vasul nostru e desul de trainic, nu-i pasă lui de furtună.

— De, nu se ştie…

— Sunteţi îngrijorat, domnule comandant?

— Cam aşa ceva.

Milo se duse numaidecât la Le Gonidec care stătea de vorba cu Fauvel.

— Comandantul se teme să nu ne pomenim cu un uragan, le zise el.

— Ştim şi noi, băiete, nu ne spui nimic nou.

— Da, dar comandantul a mai spus că poate să pună vasul în primejdie.

— Aşa a spus?

— Da, l-am auzit cu urechile mele.

— Atunci... să fim cu ochii-n patru. Când vom simţi că se dezlănţuie furtuna, să închidem numaidecât capacele.

Cap. 289 – Dispăruţi!

Jos, în submarin, marinarii, care habar n-aveau de ce-i aşteaptă, şedeau şi vorbeau cu glas tare. Povesteau, ca întotdeauna, despre călătoriile făcute sau despre războiul cel mare şi fiecare spunea câte o întâmplare hazlie. Un marinar, anume Brasso, de câte ori venea vorba de vreo luptă grozavă se lăuda că a luat şi el parte în primele rânduri.

— Cum se face că te găseai în două locuri în acelaşi timp? îl întrebă Martinvast.

Şi fiindcă lăudărosul, prins cu minciuna nu ştiu ce să răspundă, Martinvast îi zise cu grosolănie:

— Taci, măi, şi nu te mai lăuda, că te pocnesc...

Marinarii izbucniră în râs.

Micul chinez, căruia îi trecuse, în sfârşit, răul de mare, asculta fără să-nţeleagă şi părea că-l distrează foarte mult gesturile pe care le făceau tovarăşii săi. Privea cu mare admiraţie la trupurile lor înalte şi voinice; deşi nu ştia să vorbească pe limba lor, căută totuşi să le fie de folos. Cum vedea pe unul umplându-şi pipa, dădea repede fuga să i-o aprindă.

— Măi băieţi, piciul ăsta nu e aşa de prost pe cât pare. Când o învăţa franţuzeşte, o să-l facem ucenic de marină (mus) zise Martinvast.

— Să-i treacă mai întâi boala de mare şi pe urmă.

— O să-i treacă, fiţi pe pace. Dar lasă că şi ţie, Bemot, nu prea ţi-e îndemână când e marea rea... Mă uitam la tine mai deunăzi... gata, gata să ţi se întoarcă maţele pe dos.

Oamenii începură să râdă.

— Chiar dacă mi-e cam rău uneori pe furtună, treaba mea tot mi-o fac, răspunse marinarul, înţepat...

— Atât ne-ar mai lipsi, s-o facă altul în locul tău. Fiecare îşi are rostul lui pe vas – că şi, aşa nu suntem cine ştie câţi.

— Dacă gradaţii ar munci în rând cu ceilalţi, ar fi mai bine.

Martinvast, care era gradat, înţelese unde bate camaradul.

— Gradaţii, răspunse, muncesc cât şi ceilalţi şi de multe ori munca lor e mai grea ca a altora. Noi n-avem trândavi pe bord, aşa să ştii.

Bemot tăcu căci îl ştia pe Martinvast iute la mânie. Să răsuci în călcâi, deschise o ladă şi scoase o otreapă unsuroasă cu care se apucă să frece drugii strâmbându-se şi schimonosindu-se ca o maimuţă.

— Fă pe caraghiosul, băiete, că te prinde… zise Martinvast în bătaie de joc.

— Hai, isprăviţi… dar nu v-oţi lua acum la ceartă pentru nişte prostii, făcu înspăimântător Forgues. Mai bine ne-am urca pe punte ca să ne mai răcorim niţel.

— Bine zici, hai sus să pufăim niţeluş din lulea.

Forgues puse cel dintâi piciorul pe scara de fier, dar în clipa când să iasă pe punte, o răbufneală de vânt îl sili să se dea îndărăt.

— Hai, ieşi odată, ce stai? îi strigă Martinvast.

— Ieşi tu dacă poţi, răspunse Forgues.

Vântul urla cu turbare şi valurile se izbeau cu furie de vas.

— Grozav! încuviinţă Forgues.

Se auzi un ordin prin acustic:

— Închideţi obloanele!

În aceeaşi clipă apa năvăli în submarin.

— Dar ce dracu or fi făcând ăia colo, sus? strigă Forgues şi scoase cu anevoie capul pe punte. Dar aceasta era pustie.

— Cine era de cart, măi camarade? întrebă el pe Martinvast.

— Le Gonidec, Fauvel şi Milo…

— Nu-i mai văd.

— Pe semne că s-or fi coborât pe scara cealaltă.

— „Închideţi obloanele!” strigă iar comandantul.

Martinvast se repezi la cabina de comandă.

— Domnule comandant, domnule comandant, răcni el, au dispărut oamenii de cart!

O altă năvală de apă se năpusti în submarin. Închiseră repede obloanele. Era şi timpul…

— Le Gonidec şi ceilalţi care erau cu el trebuie să fi coborât fără să fi fost văzuţi de voi, răspunse comandantul şi începu să strige: Le Gonidec! Le Gonidec!

Dar nimeni nu răspunse. Martinvast şi Forgues se priviră în tăcere.

Comandantul scosese capul afară şi cercetă cu privirea puntea, deşi apa îi năvălea în ochi. Dar puntea era pustie. Le Gonidec şi tovarăşii săi dispăruseră…

Cap. 290 – Pentru cei duşi dintre vii…

Bietului comandant nu-i venea să-şi creadă ochilor. Se uită iar, dar nu văzu pe nimeni. Strigă atunci prin acustic:

— Cercetaţi bine dacă nu sunt în interiorul submarinului!

Marinarii chemau pe cei dispăruţi pe nume, dar zadarnic. Nu mai încăpea nicio îndoială: pieriseră în valuri. Urmară clipe de groază apoi deodată comandantul dădu ordin să întoarcă; voiau să se pună în căutarea nenorociţilor. Vreme de două ceasuri cercetară marea, dar fără niciun folos. Cerul era întunecat de nori groşi, valurile se năpusteau cu furie. Puseră reflectorul în funcţiune, dar la lumina lui nu zăriră decât munţi înalţi de spumă.

— Nenorociţii! zise oftând comandantul.

Vorbele lui răsunară într-o tăcere adâncă.

— Nu-nţeleg cum s-a întâmplat… murmură Martinvast.

— Trebuie să-i fi luat răbufneala aceea grozavă de vânt de mai adineauri.

— Atât de grozavă a fost?

— Nici nu vă puteţi închipui… Dacă n-au apucat să se încleşteze de parapet, i-a ridicat ca pe un fulg.

— Săracii! Ce camarazi de treabă…

— Da, da, călătoria asta nu ne-a fost a bună…

După ce cercetase zadarnic marea, submarinul pornise iar la drum. Pe bord, nimeni nu mai scotea un cuvânt. O tristeţe adâncă plutea în această închisoare de oţel care va deveni poate, un sicriu al tuturor.

Victorious, anunţat prin T.F.F., se pusese şi el în căutarea marinarilor dispăruţi, dar nu fusese nici el mai norocos decât concurentul său.

Martinvast şi Forgues, aşezaţi pe o ladă, schimbau din când în când câte o vorbă.

— Poate că vor fi scăpat cu viaţă, zise Forgues.

— Nu ar fi cu putinţă pe o mare atât de agitată. I-au luat valurile pe sus şi i-au aruncat în adânc fără să le dea răgaz să răsufle, răspunse Martinvast.

— Sunt toţi trei buni înotători.

— Ce folos! Dacă marea n-ar fi fost atât de înfuriată, nu zic, dar aşa…

— Ce grozăvie!

— Da, aşa e! oftă Martinvast. Şi când te gândeşti că asta e soarta care ne aşteaptă şi pe noi…

Tăcură câtva timp, apoi Forgues zise iar:

— Dacă, totuşi, ar fi reuşit să se agate de balasturi…

— Tot degeaba; n-ar fi putut să se ţină mult, valurile i-ar fi silit să-şi dea drumul.

— Ai dreptate, dar eu parcă n-am pierdut orice nădejde.

— Degeaba; n-o să-i mai vedem niciodată… poate pe lumea cealaltă…

— Întâmplarea multe face…

În clipa aceea li se păru că aud ciocănind în pereţii submarinului. Îşi încordară auzul.

— Ai auzit? făcu Forgues.

— Da, parc-ar lovi cineva cu piciorul în lungul vasului.

Ascultară iar, apoi Forgues murmură:

— Nu, se izbeşte apa de submarin, asta e.

— Crezi?

— Sunt chiar sigur că nu poate fi altceva.

— Da, aşa e. Săracii de ei!…

Toţi marinarii, de loc din Bretania, începură să spună – după cum era obiceiul pe la ei – rugăciunea „Veşnica Pomenire”. Era ceva care te pătrundea până în adâncul sufletului rugăciunea aceasta a morţilor spusă cu glas adânc şi îndurerat de marinarii aceia viteji care văzuseră de atâtea ori moartea în faţă. Forgues şi Martinvast stăteau cu capetele descoperite şi când unul din marinari încheie rugăciunea cu „Dumnezeu să-i ierte”, toţi îşi plecară ochii în jos.

Comandantul şi locotenenţii săi stăteau în picioare, cu chipiurile în mână.

Cap. 291 – O luptă deznădăjduită

Ce se făcuseră cei trei nenorociţi luaţi de valuri? Se duseseră la fund de îndată ce-i măturase de pe punte talazurile, sau se zbătuseră încă multă vreme în luptă cu moartea?

Oricât s-ar părea de ciudat, dar în loc să se ducă la fund, fuseseră târâţi în larg. Înotau alături unul de altul şi Le Gonidec, sprijinea din când în când pe Milo de teamă ca să nu slăbească puterile copilului şi să fie dus la fund. Băiatul însă era viteaz şi lupta cu îndârjire împotriva valurilor.

Zăriseră o clipă lumina proiectorului şi înţeleseră că pe ei îi căutau, dar luaţi de un val puternic, nu se putură îndrepta spre submarin.

— Curaj, băiatule, curaj! repeta mereu Le Gonidec.

Şi copilul îşi îndoia puterile. Fauvel însă îşi pierduse speranţa.

— De ce să mai luptăm degeaba?... Suntem pierduţi – voi nu vedeţi?

— Taci, taci! răcni Le Gonidec, marinarul nu-şi pierde nădejdea până în ultima clipă...

Totuşi, după un ceas, bieţii marinari, uzi până la piele, tremurând de frig, cu trupul zdrobit, de-abia se mai ţineau pe valurile furioase.

— S-a sfârşit... rămâneţi cu bine, camarazi... eu mă las la fund... zise Fauvel.

— Nu, nu, să nu faci una ca asta! urla Le Gonidec. Puţintel curaj şi suntem scăpaţi!

— Scăpaţi? Cum poţi să spui aşa ceva?

— Ba da, ba da, suntem scăpaţi! Sunt pe aici nişte stânci şi dacă reuşim să ajungem până la ele, am putea să ne încleştăm de ele până ce ne vor veni într-ajutor.

Aceste cuvinte îl mai îmbărbătară puţin pe bietul Fauvel care începu iar să înoate cu putere. Dar Milo slăbea din ce în ce; gâfâia, răsufla greu şi se vedea bine că nu se va mai putea ţine multă vreme deasupra apei. Le Gonidec îl ajuta pe cât putea, dar copilul se lăsa tot mai greu şi bravul marinar era cuprins de o frică grozavă. Se întreba

câtă vreme va mai avea putere să susţină pe copil şi dacă nu-l va vedea în curând dispărând în valuri. La gândul acesta, ochii i se umpleau de lacrimi şi-şi aduna toată energia de care mai era în stare.

— Şefule, şoptea băiatul, nu mai pot… îţi mulţumesc pentru tot ce-ai făcut… pentru mine… dar văd bine că s-a sfârşit. Dacă scapi cu viaţă… du-te… te rog… când vei fi la Havre, de caută pe surioara mea… Mariette… şi spune-i că…

Copilul nu mai putu urma. Leşinase. Le Gonidec chemă pe Fauvel.

— Suntem foarte aproape de stânci, îi strigă el, ajută-mă, să duc băiatul până acolo.

Fauvel făcu o ultimă sforţare, se apropie de camaradul său şi luă copilul de subţiori. Deodată scoase un strigăt de bucurie: simţise o stâncă sub picioare.

— Nu ţi-am spus eu? făcu Le Gonidec. Încă puţin şi suntem scăpaţi.

Se aflau acum pe o piatră mare de care valurile se izbeau cu atâta furie încât de-abia se puteau ţine pe ea. Reuşiră totuşi să se târască până la o altă stâncă mai ieşită din apă, apoi la alta şi mai înaltă şi căzură istoviţi. Din când în când, câte un val mai puternic se abătea peste trupurile lor, dar izbutiră să se încleşteze de un colţ de stâncă şi valul trecea fără să-i poată mişca din loc.

Vreme de patru ceasuri – patru veacuri! – statură astfel, apoi marea se potoli, vântul încetă şi nu mai fură siliţi să lupte cu năvala talazurilor. Când se lumină de ziuă, cercetară cu privirea zarea. Dar nu văzură alt nimic decât o întindere nesfârşită verzuie şi dantelată de spumă… Razele soarelui le uscară puţin hainele de pe ei şi începură să respire mai în voie.

Milo se trezi din leşin.

— Unde mă aflu? şopti el cu glas slab, unde mă aflu?

— Lângă prietenii tăi, îi răspunse Le Gonidec.

Copilul se uita cu ochii rătăciţi la salvatorul său, apoi murmură înfiorându-se:

— Ce frig mi-e.

Fauvel şi Le Gonidec îl fricţionară puţin apoi îl întinseră la un loc uscat. Copilul adormi. Dar suspina mereu din somn, tremura şi dinţii îi clănţăneau.

— De-ar scăpa, sărăcuţul!… zise Fauvel.

Le Gonidec nu răspunse. Se uită numai cu ochii înlăcrimaţi la bietul băieţaş care îi era drag ca şi când ar fi fost copilul său, şi care îşi va da, poate, sufletul chiar aici, în faţa lui. La ce bun atunci că luptase atât ca să-l scape din ghearele morţii când tot asta îi era soarta!

Şi bravul marinar începu să se roage în gând ca să-i scape copilul.

— Mi se pare că o să treacă mult, până ce o veni vreun vapor să ne ia, bodogăni Fauvel. Nu prea mişună ele prin partea locului…

Le Gonidec se uită la el lung şi înălţă din umeri.

— Trec sau nu trec vapoare pe-aici? se răsti Fauvel.

— De unde vrei să ştiu eu? îi răspunse marinarul împăciuitor. S-ar putea însă ca ai noştri să fi pornit în căutarea noastră, zise el apoi după un timp.

— Crezi tu că ar îndrăzni să vină până aici?

— Submarinul nu, dar o luntre da. Noi să nu pierdem nădejdea… poate… cine ştie?

Cap. 292 – O licărire de speranţă

Fauvel, care privea mereu în preajma-i, zări deodată la o mică depărtare de ei, o stâncă netedă şi lată la vârf care forma un fel de platou.

— Nu crezi că ne-ar fi mai îndemână acolo? zise el arătând spre stâncă. Ce-ar fi să încercăm să înotăm până la stâncă?

— Dar cu copilul ce facem?

— O să-l ajutăm noi.

— Nu vezi că e ca un sloiul de gheaţă, sărăcuţul? Cum să-l târâm aşa îngheţat cum e. Să mai aşteptăm niţel.

— Bine, să mai aşteptăm.

Trecu încă un ceas. Copilul se trezi mai întremat şi putu să se ridice de jos.

— Te-ai mai încălzit, micuţule? în întrebă Le Gonidec.

— Da, şefule.

— Ai fi în stare să înoţi o bucată de vreme?

Băiatul se uită cu frică la Le Gonidec.

— O, nu te speria, dragă, numai până la insuliţa aceea de colo. O să stăm mai bine decât pe stânca asta bătută de valuri şi alunecoasă. Ei,

ce zici?

— Sunt gata, şefule.

— Noi o să te ajutăm.

— Nu e nevoie, pot să merg şi singur bucăţica asta de drum.

— Crezi?

— Da, şefule, nu te teme că nu mă înec.

— Bagă de seamă, sunt curenţi puternici printre stânci, dar uite cum o să facem: o să te luăm la mijloc, între noi, şi când vei simţi că-ţi slăbesc puterile, o să te sprijinim.

— Bine, şefule, haidem.

Se lăsară toţi trei în acelaşi timp în apă. Avură de luptat din greu împotriva curentului care era mai rapid decât îşi închipuiseră ei şi de-abia – de-abia putură ajunge la insuliţa de nisip de pe vârful stâncii. Locul era neted, necolţuros şi avea o întindere de vreo şaizeci de metri în circumferinţă. Se simţiră la adăpost.

— Am putea-o duce aici multă vreme, zise Le Gonidec.

— Da, dacă n-om muri de foame, răspunse Fauvel cu tristeţe-n glas.

— O să ne hrănim cu scoici şi melci. Uite ce multe sunt. Şi Le Gonidec arată lui Fauvel o mulţime de moluşte cu carapacea conică care se ţin lipite de stânci şi pe care le desprinzi de piatră cu vârful cuţitului. Nu sunt ele prea gustoase, nu e vorbă, dar omul flămând nu are dreptul să fie mofturos şi trebuie să se mulţumească la nevoie cu ce găseşte.

Fauvel şi Le Gonidec se apucară să facă o provizie îmbelşugată de scoici, dar lăsară să le mănânce mai târziu când foamea va deveni mai chinuitoare.

Cei trei prieteni şezură jos în nisip, cu ochii aţintiţi în zare, părându-li-se în fiecare clipă că văd apărând un vapor. Când priveşti multă vreme neclintit într-un singur punct, ai impresia că vezi, într-adevăr, ceea ce ai vrea să vezi. Dar se înnoptă şi vasul liberator nu se ivi.

— Poate că mâine… murmură Le Gonidec.

— Da, mâine… zise şi Fauvel cu un zâmbet trist.

— Nu cred să fim departe de drumul pe care-l urmează de obicei vapoarele.

— După ce cunoşti?

— Nu ţi-am spus că am mai fost prin meleagurile astea? îmi aduc foarte bine aminte că, pe când treceam pe aici, se zăreau desluşit stâncile pe care ne aflăm acum.

— Eşti sigur?

— Da.

— Toate stâncile sunt la fel.

— Asta aşa e, dar stâncile acestea sunt uşor de recunoscut. Uite, aceea de colo, pe stânga şi care seamănă cu un om care şade, i se zice „Scaunul", iar cealaltă, în forma unui cort ciuntit, pe hartă poartă numele de „Vulcanul". Odată, neavând ce face, luasem ocheanul şi mă uitam încoace; te încredinţez că nu mă înşel când îţi spun că le cunosc foarte bine.

— Să dea Dumnezeu!… Dar la ce depărtare se află linia obişnuită pe unde trec vapoarele?

— La vreo patru mile, cel mult.

— Patru mile! Şi crezi tu că ne-ar putea zări cineva de la atâta depărtare?

— Nu e ceva cu neputinţă.

— Ei… să nădăjduim, că altceva nu ne rămâne de făcut… Dar ia spune, văzut-ai tu multe vapoare trecând de când stăm aici?

— N-ei fi crezând că vapoarele trec la fiecare zece minute ca trenurile… Trebuie să avem răbdare.

— Şi tu mai tragi nădejde că vom scăpa?

— Da.

— Eu, drept să-ţi spun, urmă Fauvel cu glas scăzut ca să nu-l sperie pe Milo, nu mai am nicio speranţă. N-o să ne mai urnim de-aici, cât o fi lumea şi pământul.

— Vorbeşti prostii, nu ştii ce spui.

— Nici tu.

Tăcură o bucată de vreme.

— S-ar putea să fie cum spui tu, zise apoi Le Gonidec, dar eu nu-mi pierd aşa de uşor nădejdea. Am trecut de multe ori în viaţa mea prin momente ca acestea şi cu toate astea, uite-mă, trăiesc şi acum.

— Dar de data asta ţi s-a înfundat.

— Fauvel, taci, te rog, nu mai cobi. Fă şi tu ca mine: speră. Vom avea destulă vreme să disperăm, când vom vedea că totul s-a sfârşit.

Mie, însă, parcă-mi spune inima că o să scăpăm şi de data asta.

Cap. 293 – Duşmani neprevăzuţi

Când se înnoptă, cei trei naufragiaţi, după ce mâncară câteva scoici, se întinseră pe nisip ca să doarmă. Erau atât de osteniţi, sărmanii, încât îi cuprinse numaidecât un somn adânc, cu toată umezeala şi frigul care se lăsase.

Dar de-abia trecuse un ceas de când dormeau când Milo scoase un ţipăt ascuţit. Fauvel şi Le Gonidec tresăriră speriaţi, crezând că băiatul visează urât, ceea ce nu ar fi fost de mirare după emoţiile prin care trecuse. Se aşteptau ca să-l vadă liniştindu-se şi adormind iar, dar copilul se ridicase în sus şi căuta să se descotorosească de ceva scoţând ţipete de spaimă.

— Ce e, băiete, ce ţi s-a întâmplat? îl întrebă Le Gonidec apropiindu-se de el.

— Uite, şefule, lighioana asta s-a încleştat de mine şi nu pot să scap de ea, răspunse copilul.

Le Gonidec apucă lighioana agăţată de pantalonul lui Milo şi o trase cu putere.

— Păi ăsta e un crab, un rac din cei mari care o să ne prindă bine fiindcă are carnea mai gustoasă decât scoicile şi e mai hrănitoare, zise el şi izbi racul de pământ încât îl ameţi de tot.

— Acu' hai, culcă-te, micuţule, şi vezi de dormi ca să mai prinzi puteri.

Nu trecu însă mult şi Fauvel scoase şi el un ţipăt; un rac îl apucase de gleznă şi-l strângea cât putea. Îl desfăcu repede zicând:

— Încă unul… ce mai ospăţ o să facem mâine…

Dar aproape numaidecât se auzi un hârşâit ciudat. Pământul era presărat cu pete negre care păreau că se mişcă din loc.

— Alta acum! făcu Le Gonidec îngrijorat, uite cum ies de pretutindeni…

Într-adevăr, racii năvăleau cu sutele şi înaintau spre cei trei naufragiaţi. Trebuia să se apere cu îndârjire împotriva lor. Le Gonidec şi Fauvel striviră cu piciorul vreo douăzeci din aceste crustacee, dar de ce ucideau, de ce năvăleau mai numeroase. Insuliţa mişuna de ele;

se agăţau de haine, se înfigeau atât de adânc în carne încât cu mare greutate izbuteau să scape de ele. Vreme de trei ceasuri fu o luptă cumplită din care bieţii marinari se aleseră cu carnea şi hainele sfâşiate. Fauvel sapă o groapă mare în nisip în care arunca racii pe care îi ucidea.

În sfârşit, reuşiră să scape de ei dar le era frică să mai adoarmă căci în fiecare clipă se auzea hârşiitul acela care vestea o nouă năvală. Când se făcu ziuă, Le Gonidec şi Fauvel se sfătuită ce e de făcut.

— Trebuie să găsim un mijloc ca să ne apărăm împotriva lighioanelor astea, zise Le Gonidec, altminteri n-o să avem o clipă de odihnă.

— Doar n-or veni aşa, cu miile…

— Ia te uită; nu le vezi cum vin?

— Nu e chip să scăpăm de ele?

— Ba da. Să săpăm o groapă de jur-împrejur pe care să n-o poată trece.

— Bună idee. Să nu mai pierdem vremea, hai să ne apucăm de treabă. Tu, Milo, uite-te mereu în zare şi dacă vezi cumva un vapor, dă-ne de veste.

Cei doi marinari se apucară de lucru. Săpau cu greu căci, în vreme ce săpau, trebuiau să se apere de crabii care năvăleau asupra lor. Reuşiră în cele din urmă să facă un şanţ adânc de un metru şi lat de vreo şaizeci de centimetri. Ceea ce prevăzuse Le Gonidec, se întâmplă. Toţi crabii care încercau să treacă şanţul cădeau înăuntru şi nu mai puteau ieşi. Bieţii marinari se văzură acum apăraţi întrucâtva şi se putură odihni puţin. Se aşezară în mijlocul circumferinţei pe care o trăseseră în jurul lor şi mâncară unul din crabi. Aveau acum destulă provizie de hrană care să le ajungă pe câteva zile.

Trecură trei zile la mijloc dar nici urmă de vapor. Lucrul devenea îngrijorător. În sfârşit, a patra zi de dimineaţă, zăriră o trâmbă de fum înălţându-se în văzduh.

— Un vapor! strigă Milo.

— Da, aşa e, l-am zărit şi eu, zise Le Gonidec.

— Parc-ar veni încoace.

— Caută să se ferească de curenţi. Îl vom vedea şi mai aproape, dar vorba e: ne vor vedea şi ei pe noi?

— Să-i facem semn.

Cei trei marinari îşi scoaseră bluzele de pe ei şi începură să le fluture în vânt.

Vaporul era încă prea departe, aşa că, numai dacă s-ar fi uitat cineva cu ocheanul de pe punte i-ar fi putut zări.

Totuşi se vedea bine cum se apropie. Se deosebeau acum cele două coşuri înalte, apoi cheresteaua lui mare, albă.

— E numai la patru mile de noi, zise Le Gonidec, dar în curând se va îndrepta spre sud. Dacă ne-ar putea zări mai înainte!

— Nu prea cred, murmură Fauvel.

Cap. 294 – Sforţări zadarnice

Vaporul părea că se oprise în loc. Naufragiaţii avură o licărire de nădejde. Să-i fi zărit? Fluturau mereu hainele dar nicio luntre nu se desprinse de pe bord.

— Ai zice că se apropie tot mai mult, spuse Milo.

Aşa şi era. Vasul era acum numai la vreo trei mile de ei, dar deodată se suci în loc şi o luă spre sud.

Cei trei marinari scoaseră un strigăt de descurajare.

— Era de aşteptat! făcu Fauvel cu glas stins. Dacă am avea cel puţin din ce face o plută, am putea ieşi înaintea vapoarelor care trec în larg. Dar aşa… înot nu le putem ajunge… Suntem pierduţi… vă spun… pierduţi…

Le Gonidec se înfurie.

— Ci taci odată, cobea dracului, nu te tot boci! Îţi spusesem doar că ne aflăm în apropierea liniei pe care o urmează vapoarele în drumul lor şi vezi că am avut dreptate. Ăsta nu ne-a văzut, ei şi? O să treacă unul care o să ne vadă.

— Bine-ar fi.

— Aşa o să fie, ascultă ce-ţi spun. Cum se cunoaşte că n-ai mai navigat până acum, că n-ai luat parte la un naufragiu. Prin ce-am trecut eu în viaţa mea! O dată, ni s-a înecat corabia şi cu mare greutate am reuşit să înot până la o stâncă – nu era nici pe jumătate cât asta – unde am stat o săptămână încheiată până a venit un vapor şi m-a salvat.

Milo îi cuprinse mâna.

— Şi dumneata crezi, şefule, că o să ne vină cineva în ajutor? întrebă el cu glas tremurător.

— Da, băiatule, cred, după cum cred în Dumnezeu.

— Suntem atât de departe de orice suflare omenească.

— N-are a face, o să fim salvaţi, fii pe pace. De altfel, unele vase se apropie cât mai mult de stâncile astea fiindcă printre ele e un curent care se îndreaptă spre sud. Navigatorii cei buni îl cunosc şi adeseori caută să se folosească de el. Lasă, o să vezi tu…

Milo se mai linişti puţin. Aşadar, tot o s-o mai revadă el odată şi-odată pe surioara lui dragă…

Ziua trecu şi niciun vapor nu se ivi în zare.

— O să treacă mâine, zise Le Gonidec cu un fel de siguranţă în glas.

Auzindu-l ai fi putut crede că ştia el ce ştia; dar bietul breton, care avea o energie admirabilă, zicea aşa ca să-şi liniştească prietenii. Era şi el tot atât de descurajat ca şi ei, dar nu lăsa să se vadă. Când îi vedea mai abătuţi, încerca să-i înveselească spunând cine ştie ce glumă.

— Ei, Fauvel dragă, aşa e că nu te aşteptai să faci escală tocmai pe-aici? Ce ţi-oi fi zis tu: tii, ce mai călătorie de plăcere o să fac! Şi când colo… Aşa e, măi băiete, viaţa de marinar: mai cu bine, mai cu rău… mai o piedică pe ici colo…

— Asta e piedică la tine? Când te-ar auzi cineva ai crede că ceea ce ni se întâmplă e un fleac.

— Fleac nu, dar nici aşa de grozav precum faci tu. Uite, vrei să facem o prinsoare?

— Ia slăbeşte-mă…

— Nu, fără glumă, vrei?

— Hai, fie.

— Dacă dăm de submarinul nostru, tu să-mi dai o sută de franci.

— Şi dacă nu?

— Îţi dau eu ţie.

— Ai haz zău! Şi de unde să-i iei? Din coada unui rac?

— Treaba mea. Nu-ţi fie frică, o să ţi-i dau, dar sunt sigur că o să mi-i dai tu mie.

— Măi, vorbeşti prostii. Cum crezi tu că am mai putea da de

submarin?

— Tot ce se poate.

— Îţi baţi joc de mine, pesemne; ţi-ai ales rău momentul.

— Tot ce se poate, îţi spun. Să zicem că trece pe-aici un vapor care merge spre sud, ne ia pe bord şi…

— Ei şi?

— Vaporul se opreşte la Singapore…

— Până ce s-ajungem noi, submarinul nostru va fi plecat demult.

— Nu se ştie. Nu-ţi aduci aminte că avea o avarie destul de serioasă? Câteva nituri săriseră din loc şi chiar şi celelalte se slăbiseră simţitor. Vor trebui, deci, să le înlocuiască şi să controleze tăbliile. Asta nu e treabă de-o zi, cere cel puţin o săptămână de lucru.

— Da, dar de când suntem noi aici vor fi făcut o bucată bună de drum.

— Măi camarade, măi, vorbeşti în neştire. Mi se pare, băiatule, că te-ai cam scrântit la minte.

— Crede ce vrei, dar cu prinsoarea noastră ce facem?

— La ce bun?

— Nu aşa – o fi ori nu?

— Bine, fie.

— Bate palma ici! Aşa. Să fie al dracului cine şi-o lua vorba-napoi.

Fauvel dădu din cap.

— Mi-ar părea mai bine să pierd.

— Şi mie să câştig. Dar ia te uită-ncoace. Mi se pare că afurisiţii ăştia de raci dau iar năvală peste noi.

Într-adevăr, crabii izbutiseră să treacă şanţul, urcându-se peste grămada celor căzuţi îngroapă. Fură siliţi să s-apuce iar de treabă: uciseră pe toţi din şanţ şi-i aruncară în mare.

După ce se descotorosiră de ei, se aşezară din nou la postul lor de observaţie. Spre seară, se zări iar un vapor. Ca şi celălalt, vaporul se apropie până la o milă şi jumătate de ei, dar zadarnic făcură fel de fel de semne, nimeni nu le răspunse.

— Ciudat, zise Le Gonidec, vasul ăsta parcă n-ar avea cârmaci şi înaintează drept spre stâncile unde ne aflăm noi.

— Bine zici. Ce-ar fi să strigăm ca să ne-audă cineva?

— Să încercăm.

Toţi trei îşi uniră glasurile şi începură să strige cât îi ţinea gura.

Pe vapor părea că nimeni nu se sinchiseşte de ei.

— Uite că au aruncat ancora, zise Le Gonidec. Nu mai încape îndoială; au o avarie şi s-au oprit în loc s-o repare. Să vă spun ceva, băieţi. Dacă îmi daţi ascultare, suntem cu toţii salvaţi.

— Cum? strigară Fauvel şi Milo în acelaşi timp.

— Eu zic aşa: dacă vaporul nu poate să vină la noi, să ne ducem noi la el. O milă şi jumătate înot, nu e cine ştie ce lucru mare pe o mare liniştită ca asta. Simţiţi în voi curajul să faceţi încercarea?

— Eu da, răspunse Fauvel.

— Şi eu, adăugă Milo.

— Atunci, să nu mai pierdem vremea degeaba.

Şi cei trei marinari se aruncară în apă şi începură să înoate cu o energie neînchipuită. O milă şi jumătate e o distantă bunicică, dar la disperare omul încearcă orice, numai să scape. La început, fură ajutaţi de curent care îi împingea în direcţia vaporului pe care îl vedeau tot mai aproape. Începuseră să se şi zărească oamenii de pe punte când, deodată, curentul se schimbă brusc şi îi mână spre est.

— Nu vă lăsaţi, băieţi, înotaţi din răsputeri că acum ajungem, strigă Le Gonidec tovarăşilor săi şi se apropia de Milo pe care apa îl luase niţel la vale, pe când Fauvel se lupta să rămână cel puţin în loc. Caută de înoată împotriva curentului îi zise el dând acelaşi sfat şi lui Milo

Dar totul fu zadarnic, curentul îi împinse cu o iuţeală înspăimântătoare.

— Ce nenoroc, zise Fauvel, când să zicem şi noi Doamne-ajută!

Le Gonidec nu răspunse. Apucase pe Milo de braţ şi înota cu disperare nădăjduind că va putea ieşi dintre curenţi, dar nu izbuti.

— Degeaba, dragii mei, morţii nu-i poţi pune împotrivire. Nu ne-a mai rămas altceva decât să ne luăm rămas bun, fu de părere Fauvel.

Cap. 295 – O schimbare neprevăzută

De data asta Le Gonidec nu mai zise nimic. Vedea şi el că totul e pierdut şi înţelese, în sfârşit, că orice luptă era zadarnică. Venise sfârşitul. Făcu, totuşi o sforţare supraomenească, şi începu iar să înoate cu disperare. Curentul îl mână şi mai cu furie. În curând cei trei

naufragiaţi ajunseră într-un loc unde erau nişte bulboane grozave. Se văzură învârtiţi în loc de nişte valuri mari verzi care ţâşneau în sus vâjâind. Orbiţi de apă, înotau mereu în neştire, fără să-şi dea seama, ca duşi de pe lume.

Dar ce se întâmplă? N-ar fi putut-o spune. Se simţiră ridicaţi în sus, rostogoliţi ca într-o prăpastie apoi… leşinară. Când îşi veniră în simţiri se aflau culcaţi într-o cabină. Un marinar îi veghea. Crezură că visează. Auziră ceva mugind înăbuşit, neregulat, iar din când în când fluierături ascuţite, sfâşiind văzduhul;

Cel dintâi care se trezi din leşin fu Le Gonidec.

— Unde sunt? întrebă el.

Nu-i răspunse nimeni.

Se ridică în pat şi privi în juru-i. Omul care stătuse până mai adineauri lângă el, dispăruse.

— Fauvel, mă Fauvel! Milo! strigă bretonul.

— Aici! răspunse Fauvel cu glas slab.

— Şi Milo?

— Nu ştiu; trebuie să fie şi el cu noi, stai să mă uit, zise marinarul şi se aplecă peste marginea patului.

— Milo e şi el aici, dar mi se pare că îi e tare rău, mititelul! E galben ca ceara şi respiră greu de tot.

Le Gonidec se lăsă jos pe pardoseală şi s-apropie de patul copilului. Se uită lung la el, îi apucă mâna şi-l strigă pe nume.

— Milo, micuţule, m-auzi?

Băiatul deschise ochii dar pleoapele îi căzură iar la loc.

În clipa aceea intră în cabină un locotenent din marina americană.

— Mi se pare, domnilor, le zise el într-o franţuzească minunată, că v-aţi întors de la un drum lung.

— Cam aşa ceva şi mă întreb cum de-am ajuns aici, răspunse Fauvel.

— Aţi fost aduşi, n-aţi venit singuri.

— Cred şi eu, căci nu eram în stare să facem cea mai mică mişcare.

— Aţi scăpat cu adevărat ca prin minune, răspunse ofiţerul american. Unul din oamenii noştri v-a zărit chiar în clipa când voiam să ridicăm ancora, după ce ne oprisem câtva timp să reparăm ceva la vas. Omul ne-a dat numaidecât de veste, – căpitanul a poruncit să se

lase barca motor în apă, dar sunt nişte curenţi grozavi pe aici şi crezusem la un moment dat că nu vom putea ajunge până la dumneavoastră. În cele din urmă am reuşit; era şi timpul căci începuserăţi să vă duceţi la fund.

— Mulţumesc, domnule locotenent. Vă datorăm viaţa şi nu ştiu cum v-am putea dovedi vreodată recunoştinţa noastră, făcu Le Gonidec mişcat.

— Nu-i vorba de asta, noi ne-am făcut datoria de oameni faţă de semenii noştri şi suntem fericiţi că v-am putut scăpa. Pe ce vas vă aflaţi când a survenit naufragiul?

— Nu e vorba de niciun naufragiu, domnule locotenent, vasul nostru e bun teafăr şi trebuie să fie acum foarte departe de-aici. Pe noi ne-au măturat valurile pe când făceam de cart pe punte.

— Şi n-au încercat să vă salveze?

— Cum să nu? dar valurile erau atât de mari şi curentul atât de puternic încât n-au putut da de noi.

— Aşadar era în timpul nopţii?

— Da.

— Atunci nu mă mir. Chiar peste zi dacă se întâmplă să cadă cineva în mare, e greu să-l scapi, dar în întunericul nopţii, e aproape imposibil. Pe ce fel de vas făceaţi serviciul?

— Pe un submarin.

— Unul englez, probabil.

— Nu, francez.

— Credeam că pe aici nu se află decât submarine britanice, cele din Hong-Kong.

— Noi nu venim din Hong-Kong, ci din Europa.

— Din Europa! Nu cumva faceţi parte din echipajul submarinului francez, care s-a luat la întrecere cu unul englez ca să facă înconjurul pământului?

— Chiar aşa, domnule locotenent.

— Trebuie să vă simtă grozav lipsa pe bord, dragii mei… zise ofiţerul american cu milă.

— Cred şi eu, trei oameni mai puţin pe bordul unui submarin e ceva, răspunse Le Gonidec.

— Şi încotro se îndrepta vasul?

— Spre Singapore.
— Chiar într-acolo mergem şi noi.
— Şi câte zile vă mai trebuie ca s-ajungeţi?
— Două, cel mult.
— Poate că vom da şi de submarinul nostru acolo.
— Nu ştiu, dar pot să aflu numaidecât printr-o radiogramă.
— Mulţumesc, domnule locotenent, sunteţi foarte bun. Acu', v-aş ruga… nu cumva aveţi un medic pe bord? Copilului îi e, după cum văd, foarte rău, ar avea nevoie de îngrijiri.
— Bine, mă duc să trimit imediat pe doctor.

Cap. 296 – Se făuresc planuri

Peste câteva minute intră şi maiorul – medicul vasului – un om gras şi voinic, cu o mutră veselă şi simpatică.
— Zii ăştia sunt salvaţii noştri… Ei, cum vă simţiţi, dragii mei? zise el cu glas prietenos, în franţuzeşte, dar cu un accent străin.
— Eu şi camaradul meu, destul de bine, dar copilul nu ştiu ce are de zace aşa dus, răspunse Le Gonidec îngrijorat.
Doctorul şezu jos pe marginea patului în care zăcea bietul Milo, îi luă mâna, îi pipăi pulsul, apoi zise după câtva timp:
— Fierbinţeală n-are… e doar tare slăbit, atâta tot. O să-i dăm ceva care până mâine dimineaţă îl pune pe picioare. Ce copil drăguţ! Aşa de tânăr şi uite-l marinar.
— Şi marinar, nu glumă! Face treabă cât un om în toată firea şi se pricepe la toate, răspunse Le Gonidec.
— Cât timp e de când aţi suferit naufragiul? întrebă doctorul.
— Cinci zile, domnule maior.
— Cinci zile? Că doar nu veţi fi stat în apă atâta vreme?
— Nu, am reuşit să ajungem până la o stâncă unde ne-am putut aciui; numai când am zărit vasul dumneavoastră, am pornit înot ca să vă ajungem. Nu mai aveam decât o milă şi jumătate până la dumneavoastră şi am fi putut-o străbate în cele din urmă. Dacă nu nimeream într-un curent grozav care ne-a dus de-a dreptul în nişte vâltori… Fără dumneavoastră…
— Ei, să lăsăm asta, principalul e că aţi scăpat, răspunse maiorul şi

după ce se mai uită o dată la Milo, plecă.

— Acu’, ce mai spui, băiete? zise Le Gonidec lui Fauvel, aşa e că ai pierdut prinsoarea?

— Am pierdut-o şi nu-mi pare rău. Dar, drept să-ţi spun, camarade, ai o voinţă de fier… Dacă nu erai tu, ne duceam pe copcă.

— Las-o încolo, să ne gândim mai bine la submarinul nostru.. Dacă se va mai fi aflând la Singapore, ce-au să se mai mire ai noştri când ne-or vedea!

— Au să ne ia drept strigoi.

— Numai de-am mai avea norocul să dăm de bidonul nostru de zinc.

— Eu cred că o să-l mai apucăm în port.

— Aşa crezi tu?

— Sunt aproape sigur.

— Dar dacă o fi plecat?

— O să găsim noi vreun vapor care să ne ducă până la Colombo şi o să stăm acolo să-l aşteptăm.

— Măi, dar bine le mai ticluieşti tu…

— Nu le ticluiesc, ci spun ce-o să fie. Ba, dacă vrei să-ţi spun părerea mea, eu cred că vom găsi submarinul nostru la Singapore.

— Dar-ar Dumnezeu să fie aşa!

— O să vezi tu că chiar aşa o să fie.

Intră şi locotenentul.

— Am trimis o radiogramă la Singapore şi mi s-a răspuns că n-a sosit încă niciun submarin acolo, le zise el.

— Nu se poate! exclamă Le Gonidec.

— Mie aşa mi s-a spus.

— Atunci trebuie să se fi întâmplat ceva submarinului nostru.

— Şi celui englez de asemenea, zise Fauvel.

— Vasul dumneavoastră, are aparat de T.F.F.? întrebă ofiţerul.

— Da.

— Dacă e aşa, o să încerc să comunic direct cu el.

— Te pomeneşti că s-au înecat, făcu Le Gonidec după ce plecă locotenentul.

— Amândouă deodată, ar fi cam prea-prea.

— Cine ştie! Să nu fi fost bombardate de avioanele chineze.

— Ori le vor fi mobilizat iar.

— Şi asta se poate. În sfârşit… să aşteptăm, poate vom afla ceva.

— Ce călătorie, frate! Fel de fel de peripeţii…

— Zău, că bine zici… măcar de s-ar sfârşi cu bine…

În vremea asta Milo se mai dezmeticise niţel.

— Domnule Le Gonidec, aicea eşti? întrebă el cu glas slab.

— Da, băiatule, aicea sunt, răspunse bravul breton apropiindu-se de pat.

— Aşadar am scăpat? Ce s-a petrecut, că eu nu-mi aduc defel aminte?

— Am fost salvaţi la timp, altminteri eram demult hrană peştilor.

— Şi încotro ne ducem acum?

— La Singapore.

— La Singapore? întrebă copilul cu mirare. Eşti sigur?

— Da, drăguţule.

— Atunci… o să ne vedem prietenii, nu e aşa? spuse copilul plin de bucurie. Şi eu care credeam că n-o să-i mai văd niciodată!

— O să-i revezi, dragă, negreşit că o să-i revezi.

— Ah, şefule, dacă nu erai dumneata să ne dai curaj, eram pierduţi.

— Vezi, vezi, aşa e că omul nu trebuie să dispere niciodată? Să nădăjduieşti până în ultima clipă, copilule – ţine minte vorbele astea. Cine se lasă pradă deznădejdii, e un om pierdut.

— Bine zice băiatul, făcu Fauvel, dacă nu erai tu, acum eram cu toţii în fundul mării.

— Ei, ei, nu mă mai lăudaţi atât… poate că scăpaţi şi fără mine. Acu', ce-a fost, a fost, bine c-a trecut. Să nu te gândeşti niciodată la ce-ai pătimit şi să fii bucuros că ai scăpat.

Cap. 297 – O întâlnire

Simţindu-se mai bine, Milo vru să se scoale din pat.

— Nu se poate, băieţaş, trebuie să te odihneşti, îi zise Le Gonidec. Eşti încă prea slab, aşteaptă să te mai întremezi.

— Nu, nu, domnule Le Gonidec, te încredinţez că mi-e foarte bine.

— Ai auzit ce-a spus doctorul: o să-ţi dea o doctorie care să-ţi dea puteri. Mai stai culcat, ascultă de ce-ţi spun!…

În curând un marinar veni să le aducă de mâncare. De prisos să vă mai spun că mâncară cu mare poftă.

— Ce ziceţi, camarazi; parcă e mai bună mâncarea de aici, decât racii de pe stâncă, nu-i aşa?

— Parcă… dar să nu cârtim împotriva bieţilor raci; fără ei muream de foame, răspuns Le Gonidec.

— Nu zic nu, dar mi se scârbise cu atâta carne de raci şi cred că n-o să mai pun rac în gură câte zile oi avea.

După ce mâncară, Le Gonidec şi Fauvel se suiră pe puntea vaporului, lăsându-l pe Milo culcat în cabină. Marinarii americani voiau cu orice chip să afle povestea lor; Le Gonidec nu se lăsă să fie rugat şi începu să istorisească toate păţaniile lor.

Vasul pe care se aflau se numea „Preşedintele Lincoln"; era un vapor mare cu trei coşuri care mergea cu iuţeala vântului. Avea pe bord aproape trei mii de călători – populaţia unui orăşel, dintre care cei mai mulţi erau americani care se duceau în Europa – un fel de Ţara Făgăduinţei pentru ei, mulţumită valorii dolarilor americani.

„Preşedinte Lincoln" venea din Vancouver; făcuse escală în insulele Havai, apoi la Yokohama şi se îndrepta acum spre Singapore. Vaporul era foarte luxos şi călătorii, mai toţi, oameni cu avere.

— Ce bine e să fii bogat, să poţi călători pe un asemenea vapor, zise Fauvel. Parc-ai fi în rai, nu alta!

— Bine e, nu zic nu, dar, drept să-ţi spun, mie mi-ar plăcea mai bine pe o corabie mare cu pânze care aleargă ca vântul.

— O fi, dar pe o corabie ca aceea ai cam mult de lucru. Ba ridică vintrele, ba strânge-le… toată ziulica ai de-a face cu pânzele, pe când aici, merg toate de la sine.

— Se vede că n-ai fost niciodată pe o astfel de corabie. Sunt toate făcute în felul goeletelor şi manevra se face pe punte cu ajutorul aburilor. Nu e nevoie să te urci pe funiile catargelor căci pânzele se strâng şi se întind singure. Şi nici nu-ţi închipui cum alunecă vasul pe apă… fără o zguduitură, fără zbucium, parc-ar merge pe rotile.

— Chiar şi pe furtună, zise Fauvel râzând.

— Se-nţelege că atunci când e marea agitată ţopăie al dracului, dar crezi tu că vaporul pe care ne aflăm acum nu păţeşte la fel? Ba află de la mine că pe furtună un vapor că ăsta se clatină şi mai grozav decât

un vas cu pânze. Am de unde şti fiindcă am fost în slujba vintrelor pe o corabie cu pânze.

— Păi tu eşti marinar de meserie, pe când eu… întâmplarea a făcut să intru în marină. Ei, dar nu mă plâng; marea are şi ea părţile ei frumoase.

— Ehei, dragă, când ai gustat o dată din farmecul acestei mari Urlătoare, cu greu să te mai laşi de ea…

— Dragostea mea pentru mare nu-i chiar atât de pătimaşă şi nu mă sfiiesc să-ţi spun că de-abia aştept să mă eliberez din armată… Mi-ar plăcea mai bine pe un elefant sub un baldachin de mătase, prin pustiu decât pe un vapor cât de luxos pe mare.

— Fiecare cu gustul lui…

Locotenentul îi zări şi veni spre ei.

— Am mai trimis o radiogramă la Singapore, le zise el.

— Şi vi s-a răspuns? întrebă Le Gonidec.

— Da. Submarinele n-au ajuns încă în port.

— Nu se poate!

— Eu vă spun ce mi s-a răspuns.

— Atunci li s-o fi întâmplat vreo nenorocire.

— Tot ce se poate, eu cred însă că au nimerit în vreun loc unde navigaţia se face anevoie şi-şi vor fi micşorat viteza.

— Dar astăzi sunt şase zile de când am fost luaţi de valuri de pe punte. Submarinul a avut destulă vreme să ajungă la Singapore. Ar fi poate mai bine să-i telegrafiaţi lui direct. Are T.F.F., după cum v-am mai spus şi sunt sigur că vi se va răspunde. I-aţi mai putea spune că aţi salvat pe cei trei marinari dispăruţi, adică Milo, Fauvel şi Le Gonidec.

— Bine, mă duc să telegrafiez, zise locotenentul şi plecă.

— Au să rămână încremeniţi camarazii când vor afla că mai suntem încă în viaţă, făcu râzând Fauvel.

— Te cred! Vorba e: au să primească ei radiograma ori nu? Eu zic că trebuie să fi avut vasul o avarie gravă, altminteri era acum la Singapore. Nu-ţi aduci aminte că avea nevoie de o reparaţie ca lumea şi fiindcă s-a făcut numai una, aşa, de mântuială, n-a putut-o duce mult la drum.

— Atunci Victorious e în aceeaşi situaţie.

— Poate.

— Nu, nu cred, trebuie să fie numai o întârziere.

— Bine-ar fi să fie aşa.

De câtăva vreme, un om care stătea rezemat de parapet, se uita întruna la cei doi marinari. Era un bărbat de vreo patruzeci de ani, îmbrăcat cu îngrijire. Deodată luă o hotărâre şi se apropie de ei.

— Mă rog, o întrebare: Dumneata eşti din Paris? zise el lui Fauvel

— Da.

— N-ai lucrat înainte de război în uzinele Rondel din Billancourt?

— Da. A, iertaţi-mă, vă rog, acum vă recunosc. Dumneavoastră sunteţi domnul Rondel, fostul meu patron. Nu mă aşteptam să vă întâlnesc aici pentru nimic în lume…

Cap. 298 – Un patron – om de omenie.

Fauvel nu mai putea de bucurie. Lucrase într-adevăr în uzinele domnului Rondel şi acesta se purtase întotdeauna foarte bine cu el.

— Ei, şi-aşa zi, eşti acum pe bordul unui vapor american? îl întrebă domnul Rondel.

— Da' de unde? Suntem aici numai ca naufragiaţi.

— Cum se poate?

— Se poate, fiindcă aşa e.

— A, voi sunteţi oamenii pe care i-au scăpat ieri de la înec?

— Da, noi suntem.

— Mare noroc aţi avut!

— Ceva nemaipomenit.

— Nici nu ştii ce bine-mi pare că te revăd, dragă Fauvel…

— Şi mie, domnule Rondel. Vă duceţi la Singapore?

— Nu, mă înapoiez în Franţa, la Marsilia.

— Mai aveţi până acolo.

— Nu face nimic, n-am nicio grabă. Am fost la Vancouver de unde am cumpărat nişte maşini admirabile cu care voi putea dubla producţia fabricilor mele.

— Atunci trebuie să fiţi foarte mulţumit.

— Cât se poate de mulţumit, dragul meu. Dar dumneata?

— Astăzi da, sunt chiar foarte vesel, dar să mă fi văzut ieri…

credeam că mi-a sosit ceasul.

Apoi Fauvel povesti fostului său patron prin ce-a trecut.

Domnul Rondel îl ascultă cu atenţie şi după ce sfârşi, îl întrebă:

— O să te eliberezi în curând din armată?

— Mă şi eliberasem, dar m-a pus naiba să mă angajez pe submarinul care face ocolul lumii, aşa de plăcere.

— Să ştii, dragă Fauvel, că la mine la fabrică poţi găsi oricând un loc când te vei înapoia.

— Vă mulţumesc foarte mult, domnule Rondel. Tocmai mă gândeam să vin la dumneavoastră când voi fi iar în Franţa.

Mai vorbiră câtva timp despre războiul cel grozav pe care domnul Rondel îl făcuse ca ofiţer de rezervă, apoi se despărţiră.

— Bine de tine, că ţi-ai şi găsit loc, zise Le Gonidec lui Fauvel.

— Îmi pare chiar foarte bine şi crede-mă că aş vrea să mă văd odată acasă. Nu o să mai fiu eu tot atât de iute la treabă cum am fost înainte de război, dar o să mă deprind. Dar tu, dragă Le Gonidec, ce-ai de gând să faci după ce vom sfârşi călătoria asta?

— O să-mi văd de meserie ca şi până acum. Mai am încă vreo cinci ani de servit.

— Bine zici, eşti reangajat, dar o să ieşi cu o pensie bunicică.

— Destul de bună.

— Şi pe urmă o să te aşezi la ţară să-ţi vezi de grădină şi de stupi?

— Nu, flăcăule, o să-mi cumpăr o barcă şi o să mă apuc de pescuit.

— E bună meseria?

— Aşa şi-aşa… Când e peşte, merge bine treaba, când nu, cam tragi pe dracu de coadă. Dar vezi tu, dragă, că până n-oi hoinări pe mare, nu trăiesc. A, uite şi pe locotenentul… parcă ne-ar căuta pe noi. Pe semne că a primit o telegramă.

Se apropiară repede de ofiţer ca să afle vreo veste.

— Dragii mei le zise acesta, am telegrafiat de vreo trei ori, dar n-am primit niciun răspuns.

Fauvel şi Le Gonidec se priviră îngrijaţi. Ce s-o fi întâmplat oare? Să se fi înecat vasul? Şi Victorious de asemenea?

— Cine şi-ar fi închipuit una ca asta! făcu Fauvel.

— Să nu ne speriem degeaba, zise Le Gonidec. Poate că au avut numai o avarie.

— Atunci să se fi stricat şi T.F.F.-ul?

— Tot ce se poate. N-ai văzut ce uşor se strică un astfel de aparat? Poate că peste un ceas-două să primim răspuns.

Vaporul se afla acum în golful Tonkinului şi lăsase în stânga Hai-Nan.

— Ce-ar fi să trecem peste submarinul nostru şi să-l scufundăm fără să ştim… zise deodată Fauvel.

— Ia nu mai vorbi prostii!

— S-au mai văzut de-alde astea…

— La o sută de cazuri unul.

— E rău drumul pe-aici: Nu vezi ce de-a mai gherdapuri?

Le Gonidec nu răspunse. Era şi el tot atât de îngrijorat ca şi camaradul său. Coborâră în cabină. Se aşteptau să-l găsească pe Milo culcat, dar îl văzură stând la masă şi scriind.

— Bravo, băiete, după cum văd, nici aici nu vrei să stai degeaba, îi zise vesel Le Gonidec.

— Am aflat că vaporul merge la Marsilia şi m-am gândit să scriu surioarei mele Mariette, răspunse copilul.

— Ca să-i povesteşti naufragiul?

— Doamne fereşte! Ca s-o sperii? O să-i spun toate din gură când mă voi întoarce.

— Adică, Fauvel, ce-ar fi să scriem şi noi acasă la ai noştri? întrebă Le Gonidec.

— Eu, răspunse trist bietul băiat, nu mai am pe nimeni pe lume.

— Nici mamă, nici tată, nici logodnică?

— Nu, pe nimeni…

Le Gonidec nu mai stărui; văzuse pe prietenul sau cu ochii plini de lacrimi şi-l cuprinse jalea.

Cap. 299 – O veste rea la care nu s-aşteptau

A doua zi dimineaţă se primi pe vapor următoarea veste prin telegrafia fără fir: „Avarie gravă… prin ciocnire… nu putem înainta” Restul telegramei nu se mai putea înţelege. Zadarnic telegrafiară cerând lămuriri, nu putură afla nimic. Presupuneau numai că radiograma venea de pe vasul lor.

— Eu cred, zise Le Gonidec, că submarinul nostru s-a ciocnit cu vreun vapor. Pesemne că asta s-a întâmplat peste noapte şi n-au putut vedea ce le stă în cale.

— Se poate, dar ceea ce mă miră pe mine e că şi Victorious a avut de asemenea un accident, răspunse Fauvel.

— Ce dovadă ai că a rămas şi el pe loc?

— Ar fi răspuns. Eu drept să-ţi spun, nu ştiu ce să mai cred. Ceea ce e sigur însă, e că s-a întâmplat ceva. Să mai aşteptăm, poate că lucrurile se vor lămuri.

Ofiţerii de pe vaporul american făceau tot ce le stătea în putinţă ca să afle ce e cu cele două submarine. Întrebaseră prin T.F.F. pe toate vasele care navigau în golful Tonkinului şi în marea Chinei meridionale dacă nu zăriseră submarinele, dar toate răspunsurile fuseseră la fel: nimeni nu le văzuse.

Iată ce se întâmplase: Cele două vase se aflau afund când se produse ciocnirea. Motoarele nu mai funcţionară şi cu mare greutate putură ieşi la suprafaţă, Totuşi reuşiră să ajungă până la un mic port anume Tin-Nang şi acum se aflau deocamdată la adăpost. Portul acesta era cât se poate de sărăcăcios şi n-avea T.F.F. Cât priveşte aparatele de pe submarine, ele fuseseră deranjate serios din pricina ciocnirii, ceea ce explica tăcerea lor.

Avariile erau grave şi era cu neputinţă să se facă o reparaţie cum ar fi trebuit, Tot ce se putea face era să le aducă în stare, ca să ajungă până la Singapore unde, în atelierele de pe şantier s-ar putea repara complet amândouă vasele deteriorate. Cele două submarine, temându-se de o nouă ciocnire, se abătuseră din drumul lor ca să nu fie în calea numeroaselor vapoare care mişunau prin părţile acelea. „Preşedintele Lincoln” sosi la Singapore, minunatul port pe care englezii îl preschimbaseră încetul cu încetul în port de război, spre marea îngrijorare a Japoniei şi a Americii.

Marinarii noştri fură debarcaţi şi cea dintâi grijă a lor fu să alerge la birourile amiralităţii. Credeau că, chiar dacă nu ştiau nimic aici despre submarinul francez, vor fi având vreo veste de la Victorious.

Fură trimişi de la un birou la altul, până ce, în sfârşit îi primi un comandant din marina engleză care vorbea foarte prost franţuzeşte şi

care aproape nici nu-i înţelese ce vor. Ba mai mult încă: aceşti trei marinari zdrenţăroşi care avuseră îndrăzneala să i se adreseze lui, îi părură chiar suspecţi. Le ceru actele şi fiindcă bieţii oameni n-aveau nicio hârtie la ei, fură trimişi la închisoare.

— Măi, da' norocoşi mai suntem şi noi! După ce am pătimit atâtea, mai mâncăm şi închisoare… zise Le Gonidec.

— Trebuie să dăm noi de cineva cu care să ne putem înţelege, răspunse Fauvel.

— Nădăjduiesc, dar vorba e: când o să fie asta?

— Să cerem să vorbim cu consulul nostru.

— M-am gândit şi eu, numai că nu ştiu cum să ajungem până la el.

— Să aşteptăm să vedem ce-o să mai fie, fu de părere Fauvel şi s-apucă să izbească în uşă cu pumnii.

Apăru un marinar englez care spuse ceva pe limba lui. Fauvel nu se lăsa: bătea de zor în uşă. Un ofiţer, însoţit de patru oameni înarmaţi, deschise uşa odăii care slujea de închisoare marinarilor.

— Ce vreţi? întrebă el în franţuzeşte.

— Dreptate vrem, răspunse Le Gonidec.

— Cine sunteţi?

— Dacă vreţi s-aflaţi, duceţi-ne la consulul nostru.

Ofiţerul nu răspunse. Se răsuci în călcâie şi dădu ordin oamenilor săi să încuie uşa în urma lor.

— Asta e prea-prea, răcni Fauvel. Trebuie să ne dea ascultare, altminteri dărâm cocioaba ia, acuş…

Probabil, însă, că ofiţerul vorbise cu şefii săi, căci în curând câţiva soldaţi veniră să-i scoată pe arestaţi de unde erau închişi. Fură duşi la comandantul-şef care îi cercetă fără bunăvoinţă, dar fiindcă marinarii stăruiau să fie trimişi la consulul lor, n-avu încotro şi se învoi.

Bieţii noştri marinari se credeau în sfârşit scăpaţi de necazuri, dar când ajunseră la consulat, aflară că din pricină de boală, consulatul era închis. Atât consulul cât şi secretarul său, erau bolnavi de friguri şi nu era nimeni care să-i înlocuiască.

La înapoiere însă, cei trei marinari zăriră vaporul care îi luase pe bord şi care nu părăsise încă Singapore.

— N-avem decât să ne adresăm comandantului vaporului şi o să le spună ce e cu noi, zise Le Gonidec.

— Bună idee, răspunse Fauvel.

Vrură să lămurească oamenilor care îi însoţeau ce vor, dar aceştia nu pricepură ce le spun. Le arătară vaporul, zicând: „Duceţi-ne la comandantul lui. „Preşedintele Lincoln”, marinarii englezi însă nu răspunseră. Deodată un muget prelung urmat de alte două mai scurte sfâşia văzduhul. Vaporul ieşea din port.

Le Gonidec şi prietenii săi scoaseră un strigăt de dezamăgire. Tocmai voiau să-i bage iar în închisoare, când zăriră un locotenent din marina franceză.

— Domnule locotenent, domnule locotenent! îl strigară ei.

— Ce doriţi? îi întrebă acesta apropiindu-se.

În câteva cuvinte Le Gonidec îi spuse ce şi cum. Ofiţerul văzându-i atât de zdrenţăroşi, nu prea ştia ce să creadă din toată povestea lor, totuşi se învoi să meargă cu ei la comandantul amiralităţii engleze. Aici, se lămuriră lucrurile. Englezul recunoscu numaidecât că fuseseră închişi pe nedrept şi le dădu drumul, fără să li se spună măcar o vorbă bună.

Le Gonidec, Fauvel şi Milo, se aflau acum pe cheiul din Singapore, fără un gologan în buzunar. Ce se va alege de ei?…

Cap. 300 – Clipe de nehotărâre

— Asta-mi place, făcu Fauvel. Scăpăm din cel mai grozav naufragiu şi ia te uită cum se poartă cu noi… Ne arestează degeaba, apoi ne dau drumul fără măcar să-şi ceară scuze. N-am mai văzut aşa ceva de când sunt, pe cinstea mea! Halal de Singaporele lor! Dacă o fi să-mi închei zilele pe undeva, tare n-aş vrea să mă nimeresc pe aici.

— Nici eu, zise Le Gonidec. Dar nu-ţi fă sânge rău, prietene, nişte bieţi marinari ca noi, trebuie să înghită tot fără să cârtească. Ba să zicem şi „Mulţumescu-ţi Doamne!” că ne aflăm aici şi nu în insula crabilor.

— Ai şi tu dreptate… Ah, insula aceea a racilor n-o s-o uit cât oi trăi şi o să le povestesc adesea camarazilor ce-am pătimit acolo.

— Vorba e dacă au să te şi creadă…

— De ce să nu mă creadă?

— Fiindcă aşa e omul: când îi povesteşti întâmplări de astea

grozave, zice că tai piroane.

— Dar aţi fost şi voi cu mine şi puteţi sta mărturie că nu mint.

— Degeaba, n-au să ne creadă nici pe noi.

— Eu cred că nu e aşa; cei care te ascultă, pricep numaidecât dacă minţi sau spui adevărul.

— Lasă că o să vezi tu…

— Bine, o să vedem. Până atunci nu găseşti că ar fi vremea să îmbucăm ceva? Mi s-au lungit urechile de foame.

— Şi mie, răspunse Le Gonidec. Dar te-ai gândit la un lucru?

— Care anume?

— Că toate paralele noastre au rămas pe bordul submarinului?

— Bine zici. N-avem noroc şi pace! Atunci ce ne facem?

— Zău dacă ştiu!

— Poate că o să găsim vreo cârciumă care să ne dea de mâncare şi băutură pe datorie până ce ne-o sosi submarinul.

— Şi dacă nu mai soseşte?

— O să garanteze consulul nostru pentru noi. Pe urmă o să se despăgubească din solda noastră.

— Aşa cum le potriveşti tu ar fi foarte lesne, dar vezi că până să plătească marina, e o întreagă dandana. Eu zic că ar fi mai nimerit să căutăm să dăm de nişte marinari francezi şi să le spunem cum e povestea.

— Bine, şi-aşa să fie, dar n-avem cum să-i găsim pe aici, trebuie să ne ducem în port.

Cap. 301 – O întâmplare neprevăzută

Cei trei marinari porniră spre chei. Domnea aici o forfoteală şi o agitaţie ca în toate porturile mai mari. Mai toate vapoarele erau americane sau engleze.

— Nu prea văd de-ai noştri pe aici, zise Fauvel.

— Nici eu. Hai să mergem într-acolo, parcă zăresc un vapor care pare să fie, judecând după cheresteaua lui, de prin meleagurile noastre, zise Gonidec.

Nu se înşela. Era un vapor mare care făcea cursa între Indochina şi Marsilia. Se numea Pei-Ho şi sosise chiar atunci în port, unde descărca

mărfuri şi bagaje.

— Să mai aşteptăm, zise Fauvel şi toţi trei rămaseră pe chei, urmărind cu privirea munca marinarilor care scoteau din fundul calei baloturi şi cufere pe care le agăţau de cârligele macaralelor electrice.

Când văzură că oamenii au isprăvit, Fauvel strigă pe unul dintre ei:

— Ei, camarade!

— Ce pofteşti?

— Să-ţi spun două vorbe.

Omul se apropie. Fauvel îi povesti ce şi cum.

Marinarul, mirat la început, răspunse apoi:

— Uite ce e: să vorbesc şi cu băieţii ceilalţi şi să facem o pantahusă – adică o colectă.

Drept e faptul că era cam umilitor, dar neavând altă cale să-şi potolească foamea, marinarii noştri primiră. Se adunată vreo cinzeci de franci care li se înmânară numaidecât.

— Ce era să facem, băieţi? zise Le Gonidec. Dacă submarinul nostru soseşte până a nu pleacă vaporul, dăm camarazilor banii îndărăt.

Intrară într-o cârciumă ca să mănânce. Cârciuma era plină de marinari englezi, care se uitară chiondorâş la ei. Unul dintre marinari s-apucă să facă într-o franţuzească stricată fel de fel de glume jignitoare pe socoteala marinarilor francezi. Apoi, deodată, englezul se sculă de la masă şi se apropie de ei.

— N-aţi putea să-mi daţi şi mie adresa croitorului care v-a făcut hainele astea frumoase? îi întrebă el în batjocură.

Ştim că bieţii băieţi, din pricina naufragiului, rămăseseră aproape în zdrenţe.

— Croitorul nostru nu lucrează pentru beţivi, îi răspunse Fauvel.

Englezul care era într-adevăr beat, se înfurie grozav.

— Aşa? Îndrăzneşti să mă insulţi? răcni el şi ridică pumnul ca să-l izbească pe Fauvel, dar camarazii îl opriră. Unul dintre ei, un gradat, zise cu glas tare:

— Camaradul nostru a fost „sultat...” marinarul francez trebuie să-i dea satisfacţie.

Imediat scaunele şi mesele fură date la o parte şi în mijlocul cârciumii rămase un loc mare liber. Acesta este „ringul”, locul de luptă în care cei doi adversari aveau să-şi măsoare puterile. Altul în

locul lui Fauvel s-ar cam fi pus pe gânduri, dar parizianul nostru nu era dintre aceia care-şi pierd aşa de uşor cumpătul. Îşi scoase cămaşa şi rămase gol până la brâu. Adversarul său, un om zdravăn şi voinic, lat în spate, cu faţa stacojie, se dezbrăcase şi el şi aştepta, umflându-şi venele. Un gradat trebuia să facă pe arbitrul. Marinarii făcură toţi cerc în jurul celor doi luptători.

— Doamne, făcu Milo speriat, o să-l facă piftie pe bietul domnul Fauvel!

— Nu se ştie, răspunse bretonul, Fauvel e un ştrengar de-al Parisului şi cunoaşte toate loviturile şi chiţibuşurile care au să-l cam zăpăcească pe englez.

— „Time”! zise arbitrul.

Adversarii se aşezară faţă-n faţă. Englezul cu sprâncenele încruntate părea grozav. Fauvel zâmbea şi se uita liniştit la cei din jurui lui. Le Gonidec interveni:

— Mă rog, domnilor, nu găsiţi că lupta asta este idioată? Ţin să vă atrag luarea aminte că nu camaradul nostru v-a provocat. Putea foarte bine – şi era în drept – să n-o primească, dar odată ce s-a învoit, aş vrea să ştiu care va fi răsplata învingătorului.

— Niciuna, răspunse arbitru.

— Ba da, ba da, făcu un marinar. Învinsul va face cinste cu un rând pentru toţi.

Propunerea fu primită.

— E îngăduit boxul francez? întrebă Fauvel.

— Oricare pofteşti, răspunse zâmbind arbitrul care părea să aibă cel mai mare dispreţ pentru boxul francez…

Le Gonidec şi Milo erau destul de îngrijoraţi.

Cunoşteau ei, nu-i vorbă, curajul ca şi iscusinţa lui Fauvel, dar adversarul său era un vlăjgan cât toate zilele. Trebuie să fi fost înalt, de vreun metru şi optzeci de centimetri şi gros cât un butoi.

— Nu te lăsa Fauvel, strigă Le Gonidec.

— Nu te teme, camarade, o să-l învăţ eu minte pe englez, răspunse parizianul zâmbind.

Cap. 302 – Lupta

Un marinar englez adusese nişte nisip pe care-l împrăştiase pe jos ca boxerii să nu alunece; făcură apoi un baraj de scaune, lăsând la mijloc un loc de cinci metri pe patru. Englezii erau cu toţii foarte atenţi deşi nu se îndoiau defel că tot campionul lor va învinge.

— „Time ”, repetă arbitrul.

Cei doi luptători fură aşezaţi faţă-n faţă. Uriaşul englez se năpusti ca un taur la Fauvel, dar acesta, prevăzând atacul, făcu o săritură într-o parte şi englezul, pierzându-şi echilibrul, căzu peste scaune. Se ridică furios şi schimbă tactica; se apropia agale, apoi când fu la o mică depărtare, întinse repede braţul. Lovitura atinse obrazul lui Fauvel, care răspunse cu un pumn în stomacul adversarului.

Englezul, zăpăcit un moment, se dădu cu doi paşi îndărăt ca să-şi recapete răsuflarea, dar în clipa aceea, Fauvel îl izbi cu piciorul drept în faţă. Şi fiindcă bocancii lui nu erau tocmai uşori, lovitura fu atât de puternică încât englezul se poticni. Se şterse de sânge pe faţă şi turbat de mânie se repezi iar la Fauvel.

Acesta însă stătea în aşteptare. De data aceasta lovitura pe care i-o dădu cu capul în stomac, îl făcu pe englez să se clatine pe picioare şi să cadă apoi în genunchi.

Arbitrul anunţă sfârşitul „rundei”, deşi lupta nu ţinuse mai mult de două minute.

Le Gonidec se împotrivi.

— Nu, nu, n-au trecut încă cinci minute, zise el.

— „Rundele” sunt numai de două minute, răspunse arbitrul.

— Foarte bine; trebuia să mi-o spuneţi de la început. Acum ştiu cum stau lucrurile: două minute de luptă, două de odihnă.

— „Yes…”

Fauvel se apropiase de prietenii săi:

— Să nu vă fie frică, dragii mei, o să-l pun cu botul pe labe pe elefantul ăsta, le şopti el.

La a doua rundă englezul atacă şi mai cu furie: te aşteptai să-l facă praf pe bietul Fauvel, dar acesta ocolea loviturile cu o îndemânare uimitoare. Lupta era frumoasă şi cei de faţă erau entuziasmau. Se minunau toţi cum un omuleţ ca Fauvel putea ţine piept unui uriaş

cum era englezul. Acesta din urmă slăbea din ce în ce.

— Ţin-te bine, Willy! îi strigau mereu camarazii lui.

Dar Willy gâfâia şi se vedea desluşit că dacă nu va reuşi să-şi doboare adversarul în câteva minute, va fi biruit. Trebuie să fi înţeles şi Willy lucrul acesta, căci făcu o ultimă încercare, adică lupta corp la corp. Sărind asupra lui Fauvel, vru să se ia cu el la trântă şi poate că ar fi şi reuşit, dar o păţi rău de tot. Parizianul se aplecă repede şi englezul căzu între scaune. Se ridică numaidecât dar primi un „upercut" grozav, care-l rostogoli pe duşumea. Se sculă el de jos, nu-i vorbă, dar nu mai fu în stare de luptă. Fauvel îi mai dădu o directă în faţă şi-l trimise în lumea visurilor.

De data asta Willy nu se mai ridică.

Englezii stăteau înmărmuriţi. Pe când Le Gonidec şi Milo aplaudau pe Fauvel, subofiţerul care făcuse pe arbitrul, îşi dădu cu părerea că lovitura care-l culcase la pământ pe Willy nu fusese în regulă. Le Gonidec protestă, dar arbitrul o ţinea morţiş că el are dreptate.

— Ca să nu se spună că izbânda mea nu e deplină, sunt gata să reîncep lupta, strigă Fauvel şi sări iar pe ring.

Englezii, pe care spectacolul îi distra, atât aşteptau, dar Willy zise că-i ajunge pe ziua de azi şi ca să arate lui Fauvel că lupta fusese dreaptă şi cinstită, îi strânse mâna. Se împăcară şi englezii, după ce strigară de trei ori ura, făcură cinste cu un rând şi închinară paharele în sănătatea învingătorului.

Se produse însă şi un incident. Patronul cârciumii, un om gras şi cu privirea sălbatică, ceru să i se plătească cele câteva scaune stricate. Atât le-a trebuit englezilor, ca să se înfurie – ameţiţi cum erau de băutură. Fură cuprinşi de o mânie turbată; devastară într-o clipă toată cârciuma şi-l luară la bătaie pe patron. Interveni poliţia şi marinarii fură duşi cu alai la circumscripţie.

— Asta ne mai lipsea… zise Le Gonidec.

— Ce-ar fi să ştergem putina? făcu Fauvel.

— Degeaba.

— Mai bine s-aşteptăm să vedem ce o să mai fie, răspunse Le Gonidec.

Aşteptară şi când veni comisarul – care era şi el englez – toată ciuda lui căzu, bine-nţeles, pe cei trei francezi. Aceştia se

dezvinovăţiră; n-au făcut altceva decât să se apere.

— Sunt şi ei vinovaţi ca şi ceilalţi, strigă cârciumarul.

— Şi la ce sumă se ridică paguba? întrebă comisarul…

— La cel puţin şaptezeci şi cinci de lire.

— Bine…

Apoi adresându-se celor învinuiţi.

— Sunteţi în măsură să plătiţi?

Toţi tăcură. Comisarul repetă întrebarea. Nici de data asta nu răspunse nimeni.

— Foarte bine. Veţi fi duşi toţi pe bordul vasului vostru şi supuşi unei pedepse. Cum se numeşte vaporul din al cărui echipaj faceţi parte?

— Canterbury, răspunse gradatul.

— Şi al vostru? întrebă el apoi pe francezi.

— E submarinul care face ocolul pământului.

— Veţi fi duşi de asemenea pe bord.

— Ar fi cam greu, răspunse Fauvel.

— Şi de ce?

— Fiindcă nu ştim nici noi unde se află.

— Aşadar sunteţi dezertori?

— Din păcate da, dar fără voia noastră…

— Vă bateţi joc de mine, după cum văd…

— Nicidecum. Aşa e cum v-am spus. Eram tocmai de cart pe puntea submarinului nostru când a venit un talaz puternic care ne-a măturat de pe punte. După ce-am stat câteva zile pe o insulă, am fost salvaţi de un vapor american care ne-a debarcat aici.

— Şi cum se numeşte vaporul?

— Preşedintele Lincoln.

— Unde e acum?

— Nu ştim, a plecat mai departe.

Cap. 303 – O idee de-a lui Milo

Comisarul se uită la cei trei francezi, apoi zise:

— Îmi faceţi impresia unor derbedei şi haimanale fără pereche care au ceva pe cuget; de aceea vă declar arestaţi.

Le Gonidec protestă:
— Mă rog, cu ce drept?
— Zău?
— Noi nu suntem nici hoţi, nici pungaşi, şi trebuie să ne daţi aceeaşi pedeapsă ca şi celorlalţi.
— Dar nu sunteţi pe bordul niciunui vapor.
— Trimiteţi-ne la consulul nostru. Vom lămuri lucrurile în faţa lui.
— Vom vedea mai târziu.
— Nu, dom'le comisar, n-aveţi niciun drept să ne arestaţi. Noi vrem să vorbim cu consulul nostru. El singur e chemat să ne judece.
— Uitaţi, se vede, că sunt şef de poliţie.
— Ştim, dar şefii de poliţie sunt puşi să aresteze pe răufăcători şi noi nu suntem dintr-aceştia.
— Cine mi-o dovedeşte?
— O să v-o dovedească – după cum v-am spus – consulul nostru.
Comisarul începuse să-şi piardă răbdarea.
— Destul, strigă el, duceţi-i la închisoare pe pungaşii ăştia!…
— Domnule, făcu Le Gonidec, va trebui în curând să vă retrageţi aceste cuvinte şi să vă cereţi scuze.
— Scuze? Eu? Eşti nebun, pesemne! Să fie duşi la închisoare numaidecât.
Patru gardişti apucară pe cei trei marinari şi-i duseră într-un fel de cocioabă unde pătrundea lumina printr-o ferestruică îngustă cu gratii.
— Mare noroc avem şi noi, n-am ce zice! făcu Fauvel. Toată lumea ne ia drept pungaşi… ce dracu' de mutre om fi având?
— Comisarul ăsta e un dobitoc, răspunse Le Gonidec.
— Aşa e, numai că dobitocii sunt întotdeauna primejdioşi. Ce-o fi având de gând cu noi?
— N-o să aibă încotro, o să trebuiască să ne ducă în faţa consulului nostru.
— Da, da, dar n-o să se prea grăbească.
— Măi, mare bucurie pe capul nostru…
Milo, care până atunci nu spusese nimic, îl apucă pe Le Gonidec de braţ.
— Eu zic, şefule, că ar fi un chip să grăbim lucrurile.
— Ei aş! Şi care?

— Dacă i s-ar spune consulului, ar veni ca să ne cerceteze.

— Şi cine să-i spună? Ai văzut şi tu că nu prea are chef comisarul să-l cheme.

— Ce-ar fi să mă duc eu?

— Eşti nebun! băiete!

— Nu, şefule, nu sunt nebun, ştiu eu ce spun. Dacă aţi vrea să-mi daţi o mână de ajutor…

— La ce să-ţi dăm o mână de ajutor?

— Suiţi-mă până colo sus, la fereastră. Gratiile sunt destul de rare aşa că pot trece lesne printre ele.

— Ideea nu e rea, într-adevăr, zise Le Gonidec, dar dacă fereastra nu dă în stradă şi te pomeneşti în vreo curte de unde n-ai pe unde ieşi?

— E lesne de văzut. Ridicaţi-mă să mă uit.

Le Gonidec îl ridică până la prichiciul ferestrei.

— Stăm bine, şefule, fereastra dă în stradă. Să ne vedem sănătoşi în curând, zise Milo şi se strecură afară. Apoi curajosul băiat mai strigă în urma lui: Nu vă fie frică, nu m-a văzut nimeni.

Într-adevăr, strada era pustie. Milo o luă la fugă şi ajungând într-un bulevard, văzu un sergent de stradă pe care-l întrebă:

— Mă rog, domnule, unde e consulatul Franţei?

— „I do not unterstand”, răspunse sergentul zâmbind.

— Nu te-am întrebat asta, eu vreau să-mi arăţi unde se află consulatul francez.

Sergentul păru că se trezeşte.

— „Oh… yes… Consulate… French consulate… yes!” zise el şi dădu băiatului o lungă explicaţie din care acesta nu pricepu un cuvânt

Sergentul văzând că nu poate fi înţeles avu deodată o bună inspiraţie. Făcu semn băiatului să-l urmeze şi-l duse la un hotel din apropiere, unde spuse ceva portarului. Acesta vorbea puţin franţuzeşte şi-i putu lămuri, de bine de rău, lui Milo unde se află consulatul Franţei.

Copilul mulţumi şi porni în fugă.

După un sfert de ceas, ajunse înaintea unei case pe al cărei acoperiş flutura un steag. Zărind tricolorul Franţei, Milo se simţi mişcat. Numai aceia care nu şi-au părăsit niciodată ţara nu-şi pot da seama ce plăcere

simte cineva când vede într-o ţară străină fâlfâind tricolorul naţional. I se pare celui îndepărtat că vederea acestui steag îl apropie de patria-mumă şi că nu mai e atât de singur şi lipsit de ocrotire.

Milo intră în clădirea consulatului. Îi ieşi înainte un om care-l întrebă:

— Ce vrei, băieţaş?

— Domnule, răspunse copilul; aş vrea să vorbesc cu consulul.

— Cu consulul?

— Da.

— Şi ce treabă ai cu el?

— Vreau să-i spun ceva;

— Ce anume?

— O afacere foarte gravă.

— Zău?

— Da, domnule.

— Ia s-aud şi eu despre ce e vorba?

În câteva cuvinte, Milo îi povesti întâmplarea. Omul, care nu era altceva decât portarul consulatului, dar care-şi dădea aere grozave, crezu de cuviinţă să ţină băiatului un lung discurs.

— Dragul mea, zise el, consulul nu se află acum aici, dar chiar de s-ar afla, nu prea cred că te-ar primi, căci domnul de La Breteche nu primeşte pe oricine. Trebuie să-i înaintezi o petiţie şi să-i lămureşti pentru ce vii. De altfel, nici nu cred că l-ar interesa o afacere unde e vorba de scandalul unor oameni beţi.

Milo îl luă de sus.

— Mă rog, cu cine am cinstea să vorbesc?

— Cu portarul consulatului.

— Şi de când portarul consulatului Franţei îşi permite să trateze de beţivi pe marinarii francezi?

— Păi…

— Niciun „păi”, domnule. Am venit să vorbesc cu consulul şi să-i spun despre o nedreptate făcută unor francezi şi trebuie cu orice chip să-i vorbesc.

Portarul se uită chiondorâş la băiat.

— Ia te uită la piciul ăsta ce aere îşi dă!… Mă băiete, ştii tu că pot să te dau pe uşă afară, obraznicule?

— Nu, n-o să mă dai. Avem aici un consul şi consulul nostru e pus să ne ia apărarea şi să ne ocrotească. Vreau să-i vorbesc, ţi-am mai spus-o, şi dacă nu e aici, după cum zici, du-mă la secretar.

În clipa aceea se deschise o uşă şi în prag se ivi un tânăr.

— Ce e, Iosif, ce s-a întâmplat? întrebă el.

— Ce să fie, domnule, ia, piciul ăsta… ţine morţiş să-l vadă pe domnul consul. E de-o obrăznicie…

— Mă rog, eu nu sunt obraznic, dar dumneata mă tot ameninţi mereu că mă dai pe uşă-afară.

Tânărul se apropie.

— Ce vrei, băieţaş? Spune-mi mie ce ai de spus… sunt cancelarul consulatului.

Milo îşi scoase cu respect bereta.

— Domnule, zise el, am venit pentru o nedreptate care ni s-a făcut, eu şi cu încă doi camarazi de-ai mei am fost arestaţi fără nicio vină.

— Zici că ai fost arestat şi eu te văd liber.

— Da, fiindcă am reuşit să fug de unde am fost închis ca să vin să vă spun.

— Hai, vino în biroul meu ca să-mi spui cum stau lucrurile.

Cap. 304 – Un ofiţer de treabă

Cancelarul era un om foarte politicos. Ascultă cu multă atenţie cele ce-i spunea Milo şi când acesta îşi sfârşi povestea, îi zise:

— E, într-adevăr, un abuz de putere, dacă, bine-nţeles, cele ce mi-ai povestit s-au petrecut întocmai. Dar vezi, tinere, aici englezii sunt stăpâni. Singapore e al lor şi fac ce vor. Vom încerca totuşi, să punem lucrurile la cale ca să vi se dea drumul. O să telefonez numaidecât şefului de poliţie.

— Da, domnule, vă rog din suflet… făcu Milo plin de bucurie.

Cancelarul avu o lungă convorbire cu şeful poliţiei dar se părea că acesta nu se învoia defel cu cele ce-i cerea francezul.

— Dragul meu, şeful poliţiei spune că marinarii arestaţi s-au făcut vinovaţi de dezordine, că au bătut pe cârciumar şi au devastat cârciuma. Acestea sunt fapte care trebuie judecate de justiţia maritimă, zise cancelarul după ce sfârşi convorbirea.

— Atunci de ce au trimis pe vasele lor pe marinarii englezi care au pricinuit scandalul? întrebă Milo.

Cancelarul chibzui puţin apoi răspunse:

— Uite ce e, băiatule, eu şi dac-aş vrea, nu pot să fac nimic. Dacă ar fi consulul aici, el ar putea să aranjeze lucrurile, dar în momentul de fată lipseşte din oraş.

— Şi când se întoarce?

— De-abia peste două luni, e bolnav.

— Dar trebuie să fie cineva care să-i ţină locul?

— Da, primul secretar, însă şi el este în concediu. Eu cred că n-aveţi altceva de făcut decât să vă adresaţi unui căpitan de fregată francez care se află acum aici cu o însărcinare. O să-ţi dau adresa lui. E un om foarte cumsecade şi care o să te asculte cu răbdare, sunt sigur.

— Vă mulţumesc, domnule, dar nu mă pot duce la el fără o recomandare. Nu sunt decât un biet ucenic, de marină şi…

— Bine, o să-ţi dau câteva rânduri pentru comandantul Langevin.

Şi cancelarul luă o foaie de hârtie cu adresa ambasadei, scrise repede câteva cuvinte, puse hârtia în plic şi i-l întinse lui Milo.

— Ţine. Comandantul Langevin locuieşte la hotelul Farurilor, du-te chiar acum la el.

— Mulţumesc, domnule, făcu Milo şi după ce salută milităreşte, ieşi din birou.

În gang se întâlni cu portarul care-i zise:

— Ei, ai reuşit?

— Treaba mea, răspunse el scurt şi trecu mândru şi semeţ pe lângă portarul uluit de atâta obrăznicie.

Găsi cu greu hotelul unde stătea comandantul căci toţi aceia pe care îi întreba nu ştiau franţuzeşte. În cele din urmă, un marinar francez îl îndreptă. Când ajunse la hotel, era vremea mesei şi căpitanul Langevin tocmai mânca.

— O s-aştept până ce va isprăvi, zise băiatul portarului hotelului.

— Nu se poate aici, aşteaptă afară, îi răspunse portarul.

Milo ieşi din hotel şi şezu pe un bolovan. Din locul unde stătea, putea zări destul de bine pe cei care mâncau şi-şi aduse aminte că nu băgase nimic în gură de azi dimineaţă, dar bietul copil era deprins să

stea mai multă vreme nemâncat. Deocamdată ceea ce îl preocupa nu era cina, ci convorbirea pe care o va avea cu comandantul Langevin.

După ce văzu lumea ieşind din restaurant, Milo se apropie de hotel şi zări pe un ofiţer de marină cu trei trese de aur pe mânecă. Când fu în faţa ofiţerului, Milo luă poziţia militară şi zise:

— Domnule comandant, poftim o scrisoare din partea cancelarului ambasadei franceze.

Ofiţerul luă scrisoarea şi se uită la copil.

— Eşti marinar, după cum văd, băiete, făcu el.

— Da, domnule comandant.

— Pe ce vas?

— Pe bordul submarinului francez care face ocolul pământului.

— Vasul se află în port?

— Nu, domnule comandant.

— Dar unde e în momentul de faţă?

— Nu ştiu…

— Atunci cum de-ai ajuns tu aici?

Milo istorisi pe scurt trista lui poveste. Ofiţerul îi ascultă cu interes şi după ce isprăvi copilul, îl mângâie pe obraz.

— Ştii că eşti un om şi jumătate, băieţaş? murmură el.

Deschise apoi scrisoarea, o citi, apoi îl întrebă:

— Acum spune-mi cu ce te pot ajuta.

— Să vedeţi ce e domnule comandant: Şeful poliţiei a arestat pe doi din camarazii mei şi nu vrea să le dea drumul, zicând că au făcut scandal într-o cârciumă. Dar nu e adevărat, vă jur pe ce vreţi… Eram şi eu cu ei şi am văzut cum s-au petrecut lucrurile. Marinarii englezi au spart tot din cârciumă; camarazii mei sunt nişte oameni foarte cumsecade şi nu sunt în stare de aşa ceva.

— Bine, băiete, o să văd eu ce e. Acum hai cu mine la poliţie.

— Dacă nu vă supăraţi, domnule comandant, pe mine să mă lăsaţi să v-aştept afară, fiindcă… am fugit, din arest.

— De ce?

— Ca să mă duc să dau de ştire la consulat.

— Mă, dar curajos mai eşti!… O să te faci un bun marinar. Hai…

Porniră. Când ajunseră în faţa poliţiei, Milo rămase în stradă. Ofiţerul stătu vreo jumătate de ceas de vorbă cu şeful, apoi când ieşi

zise:

— Dragul meu, stăm prost. Şeful nici nu vrea s-audă şi ţine numaidecât să dea afacerea pe mâna amiralităţii.

— Atunci camarazii mei rămân arestaţi?

— Da, până la noi ordine.

Milo începu să plângă.

— Lasă, băiete, nu mai plânge, poate că n-o să fie nimic. Va trebui în cele din urmă să fie cercetaţi cei vinovaţi şi se va afla cum stau lucrurile. Dar tu ce ai de gând? Unde o să te adăposteşti până atunci?

— Nu ştiu nici eu, domnule comandant.

— Ai mâncat?

— Nu.

— Hai cu mine la hotel să spun să ţi se dea ceva de mâncare. Pe urmă îţi voi face rost de un culcuş.

— Mulţumesc domnule comandant, vă mulţumesc din suflet… Ce bun sunteţi… zise copilul înduioşat.

Cap. 305 – Cele dintâi stăruinţe

Comandantul Langevin văzuse numaidecât cu cine avea de-a face. Milo îi plăcuse din capul locului prin sinceritatea şi hotărârea lui. Ajunşi la hotel, porunci să se dea copilului să mănânce şi o cameră unde să se odihnească.

— Somn uşor, băiete, îi zise el la plecare, mâine vom vedea ce mai e de făcut.

De când părăsise Franţa, Milo nu se mai culcase într-un pat ca lumea, şi dormi fără vise până a doua zi dimineaţa. Când se trezi, erau ceasurile nouă. Se îmbrăcă în grabă şi coborî în vestibulul hotelului. Întrebă de comandantul Langevin şi i se răspunse că e în salon. Milo nu ştia ce să facă. Nu îndrăznea să intre şi-l aşteptă la uşă. Pesemne însă că chelnerul îi spusese comandantului că-l caută cineva, căci comandantul veni numaidecât la el.

— A, bine c-ai venit, băiete, hai să mergem acum la amiralitatea americană şi să încercăm să lămurim afacerea cu prietenii tăi.

Şi fiindcă, din respect, Milo păşea în urma lui, acesta îl luă lângă el.

— Aici nu eşti de serviciu, dragul meu, mergi alături de mine, îi

zise el.

Foarte mândru că-i era îngăduit să păşească în rând cu un căpitan de fregată, Milo mergea ţanţoş cu capul sus, dar când îşi dădu seama de zdrenţele de pe el, se simţi foarte nenorocit.

Ajunseră în sfârşit la amiralitate unde, după ce aşteptară câtva timp, fură conduşi în biroul vice-amiralului englez, Sir Richard Palmerston. Acesta era un om înalt, cu chipul aspru, slab ca o iască, cocoţat pe nişte picioare lungi ca fusele. Salută cu răceală pe comandantul Langevin, se uită cu dezgust la bietul Milo apoi întrebă cu un glas pe care se silea să-l facă prietenos:

— Cărui lucru datorez cinstea vizitei dumitale, domnule comandant?

— Domnule amiral, am venit să vă vorbesc de o afacere care trebuie lămurită fără întârziere, răspunse ofiţerul francez. Ieri, într-o cârciumă a oraşului, în urma unui scandal, doi marinari francezi au fost arestaţi şi duşi la poliţie.

— Scandalagii trebuie să-şi primească pedeapsa, răspunse englezul.

— Ştiu, domnule amiral, dar marinarii despre care vă vorbesc, n-au avut nicio vină… au plătit – cum s-ar zice – oalele sparte.

— Ai dovada?

— Aproape.

— Trebuie s-o ai pe de-a-ntregul, domnule comandant, odată ce poliţia a găsit de cuviinţă să-i aresteze, înseamnă că are motivele ei.

— Se poate, dar dreptatea trebuie făcută fără părtinire. Pe când marinarii englezi au fost trimişi pe bordului vasului lor, cei francezi au fost aruncaţi la închisoare.

— Ofiţerii englezi vor şti ce pedeapsă să dea celor vinovaţi.

— Aşa e, dar trebuie stabilite răspunderile. Nu trebuie să plătească cei nevinovaţi pentru faptele celor vinovaţi.

— Dar cine îţi spune că marinarii dumitale sunt nevinovaţi?

— Am motive serioase s-o presupun.

— A, să presupui… deci, nu eşti sigur.

— Ca să fiu sigur, domnule amiral ar trebui să se facă o anchetă, să fie ascultaţi martorii…

Ofiţerul superior englez încruntă sprâncenele. Se vedea cum se stăpâneşte ca să nu spună ceva jignitor comandantului.

— La urma urmei, dumneata ce pofteşti?
— V-am spus: o anchetă.
— Bine, voi da ordin să se facă, zise el şi se sculă dând a înţelege că întrevederea s-a sfârşit.
— Vă rog să mă iertaţi, domnule amiral, dar aş avea să vă mai spun un cuvânt.
— Mă rog…
— Trebuie să ştiţi că dacă iau astfel apărarea marinarilor arestaţi, e că ştiu ce fel de oameni sunt.
— Îi cunoşti dumneata?
— Nu, dar cunosc pe ofiţerii lor şi pentru călătoria pe care au întreprins-o, nu puteau alege decât oameni cu o purtare exemplară.
— Şi anume ce călătorie?
— Ocolul pământului în submarin.
Amiralul făcu ochii mari.
— Atunci, marinarii aceştia fac parte din echipajul vasului care s-a luat la întrecere cu Victorious?
— Da, domnule amiral.
— Cum se face atunci că ei se găsesc la Singapore când nu se ştie nimic despre locul unde se află cele două submarine?
— Au naufragiat şi au fost salvaţi de vaporul Preşedintele Lincoln.
— Dar ceilalţi marinari ce s-au făcut?
— Trebuie să fie şi acum pe bordul vasului lor, dacă nu vor fi avut şi ei un naufragiu.

Cap. 306 – Câteva lămuriri

Amiralul rămase câteva momente pe gânduri.
— Lucrurile par cam ciudate, zise el apoi. Vreau să cercetez eu singur pe aceşti doi oameni.
— Şi o să faceţi foarte bine, domnule amiral.
Amiralul salută şi comandantul plecă însoţit de Milo.
— Nu ne rămâne altceva decât să aşteptăm, zise ofiţerul. O să vedem acum ce măsuri o să ia amiralul.
— Nu prea pare binevoitor camarazilor mei.
— Poate că o să-şi schimbe părerea după ce va vorbi cu ei şi-i va

auzi ce spun.

— Ţin să vă mulţumesc din tot sufletul meu pentru cele ce-aţi făcut şi veţi face încă pentru ei, începu Milo, vrând să-şi ia rămas bun de la căpitan.

Dar acesta îl opri în loc.

— Unde vrei să te duci, băiete?

— Eu… gângavi copilul.

— Tu… o să stai cu mine până se va termina cu afacerea asta şi o să-mi slujeşti de ordonanţă. Vrei?

— O, din toată inima, domnule comandant…

— Atunci, hai cu mine.

În vreme ce se petrecură cele povestite mai sus, să vedem ce s-a mai întâmplat cu Le Gonidec şi Fauvel care se băteau cu gândurile în cocioaba care le slujea de închisoare. La început făceau haz de păţania lor, dar când văzură că lucrurile nu mai iau sfârşit, se mâniară foc.

— Afurisită treabă, zise Fauvel, să plătim noi oalele sparte. Măcar de-am fi vinovaţi, dar aşa… Intrăm, ca omul, într-o cârciumă să îmbucăm ceva, ne iau nişte englezi beţi peste picior, unul are chef să se ia la trântă cu mine şi după ce îl fac knock-out, fac tot ei praf tot ce le cade sub mână şi ieşim vinovaţi noi. Păi dreptate e asta, frate?

— În Franţa nu s-ar fi petrecut aşa ceva, nu uita însă că aici suntem într-o ţară stăpânită de englezi şi ai putut vedea şi tu că ei ţin cu ai lor şi-i părtinesc în paguba altor popoare, răspunse Le Gonidec.

— Rău am făcut că am intrat în cârciuma aceea.

— Ai dreptate, mai bine nu intram… acum, ce s-a făcut s-a făcut.

— Dar nu prea văd să se intereseze cineva de noi.

— Lasă că Milo nu stă el cu mâinile-n sân, fii pe pace.

— Dacă nu-l vor fi închis şi pe el.

— Tot ce se poate.

— De aici te poţi aştepta la orice…

Tăcură o bucată de vreme.

— I-ascultă, camarade, începu iar Fauvel, mi se pare că englezii au uitat să ne dea şi nouă de mâncare. Ei nu ştiu că şi arestaţii trebuie să mănânce?

— Te pomeneşti că au de gând să ne lase să murim de foame.

— Să mai aşteptăm niţel şi-om vedea.

Dar vremea trecea şi nu s-auzea niciun zgomot din afară.

— Stai că le aduc eu aminte că mai suntem şi noi pe-aici, făcu Fauvel şi începu să bată cu pumnii în uşă.

După cinci minute se auziră paşi pe sală şi cineva se opri în dreptul uşii lor.

— „What is it?” se auzi un glas.

Fauvel, care o rupea niţel englezeşte, răspunse:

— „What is it”. Adică ce vrem? „Lunch breakfast, bifteck”, asta vrem.

Cuvintele acestea îşi făcură efectul căci în curând li se aduse mâncarea cuvenită arestaţilor. Nu li se pomeni însă nimic de starea lor.

De-abia a doua zi dimineaţa veniră să-i scoată din închisoare. Crezură că, în sfârşit, li se dă drumul, dar nici gând de aşa ceva. Doi gardişti voinici îi luară de braţ şi-i trecură tot oraşul, sub privirea batjocoritoare a trecătorilor.

În sfârşit îi băgară într-o clădire mare pe care fâlfâia drapelul britanic şi-i duseră înaintea amiralului.

— A, zi-i, voi sunteţi aceia care au semănat dezordine în oraş… au devastat cârciumile, care au…

— Să avem iertare, domnule amiral, făcu indignat Le Gonidec, dacă ne-aţi cunoaşte nu ne-aţi vorbi aşa. Noi suntem oameni de treabă şi dacă ofiţerii noştri ar fi de faţă, v-ar putea spune că n-am dat niciodată prilej să ni se facă vreo observaţie pentru purtarea noastră.

— Da, dar ofiţerii voştri nu sunt de faţă şi vă puteţi lăuda, cât poftiţi. Am citit raportul şefului poliţiei şi m-am lămurit.

— Nouă nu ni s-a citit, aşa că n-am avut cum ne apăra de învinuirile care ni se aduc.

— Bine, o să vi-l citesc eu.

Amiralul căută printre hârtiile de pe birou şi zise după câteva clipe:

— Aţi intrat în cârciuma „Cosmopolitan Bar”; eraţi beţi…

— Nu-i adevărat! strigă Fauvel.

Amiralul se uită aspru la el, apoi urmă:

— Uiţi, se vede, că vorbeşti cu un amiral englez.

— Nu, domnule amiral, dar trebuie să înţelegeţi şi dumneavoastră indignarea mea. Să fii luat drept beat când nu pusesem nimic în gură

din dimineaţa aceea…

— Bine, urmez. De-abia intraţi în cârciumă, aţi căutat gâlceavă cu nişte marinari englezi şi i-aţi provocat… v-aţi încăierat… şi în cursul luptei aţi sfărâmat tot ce era în cârciumă.

Cap. 307 – O intervenţie folositoare

Le Gonidec luă cuvântul:

— Domnule amiral, începu el, vă atrag respectuos atenţia că nu e nimic adevărat din ce scrie acolo. Nu ştiu cine a făcut raportul, dar vă dau cuvântul meu de cinste că tot ce spune în el e o minciună sfruntată. Dacă am fi vinovaţi, am mărturisi-o căci noi suntem deprinşi să spunem întotdeauna adevărul. Vă încredinţez însă, domnule amiral că în toată întâmplarea asta nenorocită, noi am fost cei persecutaţi. De altfel, e uşor să învinuieşti, dar dacă dumneavoastră aţi avea bunătatea să cereţi să vină martorii, aţi vedea că noi n-am avut nicio vină.

— Martorii sunt aici.

— Cu atât mai bine; mărturia lor va dovedi că cearta n-am început-o noi.

Amiralul sună şi veni un marinar căruia îi dădu câteva ordine. În curând uşa se deschise şi în prag apăru cârciumarul cu pricina. Amiralul îl cercetă în englezeşte. Fauvel şi Le Gonidec ciuliră urechile căutând să prindă ceva, dar nu înţeleseră nimic. Cârciumarul se uita din când în când la marinari cu o privire destul de duşmănoasă. Când isprăvi, amiralul zise celor doi francezi:

— Omul acesta susţine că voi aţi început.

— Minte! făcu Le Gonidec cu tărie.

— Atunci, după voi, toată lumea minte. Văd eu: căutaţi să vă dezvinovăţiţi, dar n-o să reuşiţi. De altfel, am motive serioase să vă bănuiesc. Ce fel de marinari sunteţi voi care vă părăsiţi vasul şi veniţi să faceţi scandal prin cârciumile engleze?

De rândul ăsta lui Le Gonidec îi sări ţandăra.

— Dacă ne-am părăsit vasul, domnule comandant, n-am făcut-o de bună voie. Cine se poate împotrivi unui val care mătură tot în calea lui? Dacă aţi fi navigat vreodată, aţi şti şi dumneavoastră ce e asta.

Americanii care ne-au salvat, au avut o părere mai bună de noi căci nu ne-au precupeţit laudele şi felicitările lor. Văd că judecaţi cu părtinire şi că orice v-am spune nu foloseşte la nimic. Cârciumarul acesta minte cu neruşinare; şi dacă aş şti englezeşte, l-aş sili să recunoască numaidecât că noi n-avem nicio vină: şi că scandalul nu a izbucnit din pricina noastră. Dacă vreţi să faceţi ancheta aşa cum trebuie, chemaţi aici pe marinarii care erau cu noi în cârciumă.

Amiralul dădu din umeri.

— Dac-ar fi după voi, ar trebui să-mi mobilizez toată flota de dragul vostru. Destul acum. Ştiu ce vream să ştiu. Veţi fi duşi la poliţie şi descurcaţi-vă cum veţi putea. Dacă vrea cârciumarul să-şi retragă plângerea, veţi plăti paguba şi s-a sfârşit.

— Asta e prea de tot! zise Fauvel. Alţii fac paguba şi noi să plătim… Păi… aşa se face dreptatea în ţara asta?

Amiralul făcu un gest de nerăbdare şi tocmai voia să-i expedieze când un marinar de serviciu veni cu o carte de vizită. Amiralul păru la început, mirat, apoi zise cu răceală:

— Să poftească.

Intră comandantul Langevin urmat de Milo.

— Domnule amiral, vă rog să mă iertaţi că vin iar să vă deranjez, dar în urma unei anchete amănunţite pe care am făcut-o, m-am convins pe deplin că cei doi marinari francezi sunt nevinovaţi.

— Da, şi pe ce te bizui, domnule ca să susţii aşa ceva?

— Pe dovezi.

— Serios?

— Foarte serios.

— S-auzim şi noi care îţi sunt dovezile.

— Vi le voi spune numaidecât. Ştiţi şi dumneavoastră că există între toţi marinarii de pe glob o solidaritate care nu se dezminte în nicio împrejurare. Se iau ei adesea la bătaie între ei, dar nu mint niciodată când e vorba să-şi recunoască o vină.

— Vino la chestie, domnule, zise amiralul pe care această introducere îl plictisea.

— Imediat, domnule amiral. Aşadar, aceşti doi oameni au fost învinuiţi pe nedrept şi veţi fi nevoit să recunoaşteţi şi dumneavoastră acest lucru, ca şi mine.

— Mă-ndoiesc.

— Nu, să nu vă-ndoiţi. Ceea ce vă voi povesti vă va convinge. M-am dus pe vasul „Canterbury” şi mulţumită bunăvoinţei ofiţerilor am fost primit. Am întrebat pe marinarii care au pricinuit scandalul din cârciumă. Unul din ei, un subofiţer, mi-a mărturisit că marinarii săi au fost pricina. Când au intrat francezii în cârciumă, englezii i-au luat la înjurături şi unul din ei, anume Willy – vedeţi că vă dau şi numele – a provocat pe omul acesta (şi arată spre Fauvel). Din nenorocire şi-a găsit omul, căci francezul l-a doborât la pământ făcându-l knock-out. Atunci marinarii englezi s-au înfuriat şi au devastat localul. Întrebaţi pe cei care au fost faţă şi vă vor spune ceea ce v-am istorisit eu. Au recunoscut cu sinceritate faptele şi nu mă-ndoiesc că nu-şi vor tăgădui spusele nici înaintea dumneavoastră

Cap. 308 – O licărire de speranţă

Dar amiralul nu părea de fel convins.

— Nu cumva vă îndoiţi de cuvântul meu? întrebă comandantul.

— Nu, domnule, îmi vei îngădui însă să mă informez.

— Mă rog… n-aveţi decât, dar faceţi-o cât mai neîntârziat.

— Ai aerul că-mi dai ordine, făcu mânios amiralul.

— Nu, vă atrag numai atenţia că aceşti doi marinari sunt închişi de douăzeci şi patru de ore şi că datoria dumneavoastră e să-i puneţi imediat în libertate.

Amiralul englez era un om autoritar şi se credea adevăratul guvernator al oraşului.

— Ştiu ce trebuie să fac, nu e nevoie să mă înveţi dumneata, zise el.

— Şi eu, de asemenea, răspunse comandantul.

— Bine, domnule.

Apoi englezul făcu un semn şi cei doi poliţişti care stătuseră până atunci la uşă, apucară pe arestaţi.

— Să n-aveţi nicio grijă, dragii mei, le zise comandantul Langevin, în curând veţi fi liberi.

Amiralul zâmbi cu răutate şi salută ironic pe comandant care ieşi însoţit de Milo.

— N-o să-i puteţi scăpa, domnule comandant, făcu Milo cu ochii

plini de lacrimi.

— Ba da, băiete, o să vezi tu…

— Ce-aveţi de gând să faceţi?

— Am eu ceva în cap.

Milo se mai linişti.

Când gardiştii intrară în biroul şefului de poliţie, comandantul îi urmă şi ceru să vorbească numaidecât cu inspectorul şef. Acesta se pregătea tocmai de plecare, dar auzind că un ofiţer de marină vrea să-i vorbească, îl primi numaidecât. În câteva cuvinte, acesta îi povesti despre ce e vorba. Inspectorul îl ascultă cu atenţie, apoi îl întrebă.

— Sunteţi sigur de cele ce afirmaţi?

— Foarte sigur.

— Bine. Voi chema aici pe marinari. Ziceţi că fac parte din echipajul lui Canterbury?

— Da.

— Vă rog să treceţi pe la mine imediat după masă; vom lămuri, sper, această afacere.

Fauvel şi Le Gonidec fură duşi iar în închisoare, dar de data asta o licărire de speranţă le mai lumina sufletul.

— Ştiam eu că Milo n-o să se lase, zise Fauvel. Deştept băiat şi bun camarad. Mă tot întreb unde o fi dat el de ofiţerul acela de marină care pare să fie un om tare cumsecade?

— O să aflam noi mai târziu, deocamdată nu avem altceva mai bun de făcut decât să aşteptăm, răspunse Le Gonidec.

— Aşa e, s-aşteptăm, dar dacă în vreme ce stăm aici închişi ca nişte tâlhari, soseşte submarinul în Singapore, se opreşte niţel în port, apoi porneşte iar la drum? Noi ce ne facem?

— Nu prea cred. Dacă soseşte la Singapore, ceea ce e de dorit, va avea nevoie de reparaţii serioase şi va sta cel puţin două săptămâni pe loc, dar…

Le Gonidec nu-şi sfârşi vorba.

— Adică tu crezi că nu-l vom mai revedea niciodată? îl întrebă Fauvel.

— N-am spus asta, dar cred că nu va fi în bună stare când va ajunge aici.

— Aşa cred şi eu, căci nu e semn bun zăbava asta.

— Poate că au acostat în vreun port ca să facă reparaţia vasului.

— Tot ce se poate. Când te gândeşti cu ce bucurie am pornit cu gând să facem ocolul lumii ca o plimbare şi când colo…

— Pe mare nu ştii niciodată ce se poate întâmpla.

Tăcură.

— Ceea ce mi se pare ciudat, începu iar Fauvel, e că cele două submarine nu dau defel semne de viaţă. Trebuie să credem că au avut amândouă avarii grave.

— Dacă nu vor fi fost iar mobilizate pe undeva…

— Nu cred.

— Nu se ştie! N-ai văzut că pretutindeni pe unde am trecut, tot de război am dat.

— Adică nu chiar pretutindeni.

— Aproape. De cum am intrat în apele Chinei, am nimerit în toiul luptei.

— Dacă vom avea norocul să putem pleca, de-acum înainte cred că ne vom urma călătoria în linişte.

— Să dea Dumnezeu să fie precum zici!

— De ce nu? N-ai văzut şi tu că până acum am scăpat cu bine din toate peripeţiile? Şi la o adică, închisoarea parcă e cine ştie ce? Suntem mai bine adăpostiţi aici decât în insula crabilor, unde era să ne mănânce racii de vii.

— O fi, dar ceea ce mă revoltă pe mine e duşmănia pe care ne-o arată englezii ăştia…

— Lasă că o să scăpăm noi şi de-aici… o să vezi…

Cap. 309 – Lucrurile se sfârşesc cu bine

Într-adevăr, Le Gonidec avusese dreptate. După amiază arestaţii fură duşi în biroul şefului poliţiei unde se afla comandantul Langevin şi Milo. Într-un colţ, pe o bancă de lemn stăteau mai mulţi marinari englezi printre care Le Gonidec şi Fauvel recunoscură pe faimosul Willy şi încă vreo cinci din tovarăşii săi:

Şeful poliţiei luă cuvântul într-o franţuzească destul de schimonosită:

— Domnule, zise el comandantului, în urma dorinţei

dumneavoastră voi cerceta pe marinarii aici de faţă şi dacă mărturisesc că ei au fost pricina scandalului, voi pune imediat în libertate pe cei doi arestaţi.

Apoi şeful întrebă râzând pe rând pe marinarii de pe Canterbury cum s-a petrecut lucrurile. Aceasta ţinu aproape un ceas. În sfârşit, şeful poliţiei zise comandantului:

— Reiese din spusele acestor oameni că ei au fost aceia care au pricinuit scandalul din „Cosmopolitan Bar”. Au mărturisit-o cu cea mai mare sinceritate, aşa că nu mă mai pot îndoi o clipă şi recunosc nevinovăţia marinarilor francezi.

— Vă mulţumesc foarte mult, domnule şef, răspunse comandantul Langevin şi vă rog să fiţi atât de bun să comunicaţi aceasta amiralului englez.

— Negreşit… se va face.

— Mulţumesc.

Apoi comandantul, întorcându-se spre Le Gonidec şi Fauvel, le zise:

— Sunteţi liberi, dragii mei, dar drept să vă spun, greu a mers… În orice caz, mulţumiţi acestui copil, căci fără el aţi fi stat încă mult şi bine în închisoare. Amiralul englez nu vă era defel binevoitor. Mulţumiţi de asemenea domnului şef al poliţiei care a dat dovadă în această afacere de un înalt spirit de dreptate.

Le Gonidec şi Fauvel se înclinară şi ieşiră, însoţiţi de comandant şi Milo. Ajunşi în stradă comandantul îi întrebă:

— Şi-acum, ce aveţi de gând?

— Vom aştepta, domnule comandant, răspunse Le Gonidec. Poate că submarinul nostru va sosi în curând.

— Dar dacă nu soseşte?

— Atunci… făcu mâhnit Le Gonidec, ar fi o mare nenorocire şi…

Nu-şi putu sfârşi vorba căci emoţia îl sugruma.

— Să nădăjduim că lucrurile se vor sfârşi cu bine. Dar, dacă submarinul a pierit în valuri, vă voi readuce în patrie. Până atunci veţi sta cu mine. Mă aflu aici cu o însărcinare din partea statului francez şi am îngăduinţă să iau câţi oameni vreau pe vasul meu.

— Aveţi un vas în port, domnule comandant? întrebă Le Gonidec.

— Da, un contra-torpilor.

— Vă mulţumim foarte mult şi suntem toţi trei la ordinele

dumneavoastră

— Atunci urmaţi-mă.

Bieţii băieţi îşi găsiseră deocamdată un adăpost şi erau încântaţi, dar li se strângea inima de durere când se gândeau la submarinul lor. Îşi ziceau ei mereu, nu-i vorbă, că nu se poate să se fi înecat şi că vor fi scăpat din primejdii, dar nici lor nu le venea să creadă că le va fi îngăduit Dumnezeu o astfel de bucurie.

În drum se întâlniră cu amiralul englez care păru foarte mirat când îi văzu. Salută pe comandant şi-l întrebă:

— Unde se duc oamenii ăştia?

— Pe bordul vasului meu, domnule amiral.

— Nu se poate! Sunt doar arestaţi…

— Nu, nu mai sunt.

— Cum aşa?

— Foarte simplu. Şeful poliţiei a chemat pe martori şi aceştia au mărturisit de bună voie că marinarii francezi, aici de faţă, sunt nevinovaţi. Au fost provocaţi şi n-au făcut altceva decât să se apere. Cât priveşte scandalul şi pagubele, n-au niciun amestec şi nicio vină.

— Cine a spus astea?

— Marinarii de pe Canterbury, domnule amiral.

— Atunci ei sunt singurii vinovaţi?…

— Da.

— Va trebui să lămuresc afacerea asta.

— Nu vă mai osteniţi degeaba, veţi obţine acelaşi rezultat pe care l-am obţinut eu.

— Nu se ştie.

— Mă mir, zău, domnule amiral, că mai stăruiţi atât. De altfel, oamenii aceştia nu aparţin marinei engleze şi n-au nici în clin nici în mânecă cu dumneavoastră. Singur şeful poliţiei avea cădere să hotărască de soarta lor şi a şi hotărât aşa cum a crezut că e drept, deci, nimeni nu poate ataca hotărârea lui.

— Vom vedea.

— Îmi permit, domnule amiral, de-a vă atrage respectuos luarea-aminte că nu veţi obţine câştig de cauză şi nu cred că aveţi intenţia ca pentru o afacere atât de neînsemnată, să provocaţi un incident diplomatic. După cât ştiu, nici chiar într-o ţară străină, amiralii nu

sunt chemaţi să facă pe şefii de poliţie.

Amiralul înălţă din umeri, se răsuci în călcâie şi plecă fără a mai saluta.

— L-a pus cu botul pe labe comandantul, zise Le Gonidec lui Fauvel. Prea îşi vâră şi englezul ăsta nasul în toate, parc-ar fi el stăpân peste oraş…

— S-a îmbufnat ca un curcan, făcu Fauvel, râzând.

— Da, dar n-are ce ne face.

— Nu se ştie… omul ăsta pare să fie tare câinos la inimă.

— Dac-o încerca să facă pe grozavul, şi-a găsit naşul fiindcă, după cum văd eu, nici comandantului nu i-a tors mamă-sa ne limbă…

Cap. 310 – Pe bordul contra-torpilorului

Contra-torpilorul francez pe care se angajase deocamdată Le Gonidec, Milo şi Fauvel era ancorat în port. Era un vas din cele mai noi modele care făcuse drumul între Marsilia şi Singapore într-un timp uimitor de scurt şi fără să întâmpine cea mai mică neplăcere în cale.

Marinarii primiră cu mare bucurie pe cei trei camarazi străini şi când aflară ce e cu ei, stăruiră să le povestească şi lor peripeţiile prin care trecuseră. Fauvel, bun de gură cum era, le povesti toate amănuntele şi ziua trecu repede, fără să bage de seamă că se însera. Porniră apoi cu toţii în oraş în grupuri mici, împreună cu Le Gonidec, Fauvel şi Milo. Plimbarea ţinu până la ceasurile nouă, dar când fu să se urce pe bord, vreo zece marinari englezi le aţinură calea. Unul din ei, care vorbea franţuzeşte, zise lui Le Gonidec:

— Am făcut rău că v-am provocat, dar vă rugăm să ne iertaţi fiindcă ne cam întrecusem cu băutura. Şi, ca să ne încredinţăm că nu ne purtaţi pică, hai să cinstim un pahar-două… eu plătesc.

— Mulţumim, camarade, dar n-avem vreme, trebuie să ne întoarcem pe bord.

— Ei, lasă. Mai avem încă un ceas de hoinăreală, făcu un marinar de pe torpilor; nu e frumos să refuzăm pe băieţi…

— Aşa e, aşa e, strigară şi ceilalţi…

Le Gonidec şi cu prietenii lui fură siliţi să-i urmeze, şi intrară într-o cârciumă ţinută de un chinez. În cârciumă dădură de alţi marinari de

toate naţiile: americani, spanioli, italieni, turci, toţi beţi.

Nu trecu mult şi un marinar turc, o matahală cât toate zilele cu chip de fiară, începu să insulte fără niciun motiv, într-o englezească stricată pe noii sosiţi. Alţii îi ţinură isonul şi…

Ceea ce trebuia să se întâmple, se întâmplă. Izbucni o încăierare în care marinarii englezi şi americani şi francezi fură nevoiţi să ia partea noilor lor prieteni. Turcul apucă un scaun şi-l aruncă în capul lui Fauvel care se feri la vreme. Apoi se produse o învălmăşeală şi sticlele, şi paharele zburară în toate părţile.

— Eu zic c-ar fi mai bine s-o tulim, fu de părere Le Gonidec.

Dar era prea târziu. Bătaia se-ncepuse între englezi, americani şi turci. Trebuiră să rămână. Fuga într-o astfel de împrejurare, era o laşitate. În curând sosi şi poliţia care ameninţă să tragă cu revolverul în scandalagii dacă nu se predau. Turcii, înfierbântaţi de luptă răspunseră cu înjurături. Atunci poliţiştii plecară dar se întoarseră numaidecât în număr mult mai mare.

— Alt bucluc acum, zise Le Gonidec lui Fauvel. Dacă vom fi arestaţi, cade iar beleaua pe noi, căci ne vor lua într-adevăr drept scandalagii şi de data asta nu vom mai scăpa, cu una cu două…

— Bine zici… hai s-o ştergem.

Se îndreptară toţi trei spre o fereastră deschisă şi pieriră într-o clipită. Marinarii de pe torpilor făcură la fel, dar când englezii vrură să fugă şi ei, se pomeniră în faţa lor cu vreo douăzeci de poliţişti cu revolverul întins.

— Repede, repede, băieţi, strigă Fauvel, mi se pare că suntem urmăriţi…

Cap. 311 – Urmărirea

Şi aşa şi era. O bandă de poliţişti, vestiţi de fluierăturile colegilor lor, se luase pe urmele fugarilor.

— Trebuie cu orice preţ să scăpăm de ei, altminteri o s-o păţim rău de tot, zise Le Gonidec.

— Bine, bine, dar cum? Nu-i simţi că ne ajung din urmă? răspunse gâfâind Fauvel.

— Hai să ne urcăm colo sus.

Le Gonidec le arată un fel de stâlp, mai bine zis o piramidă de fier în vârful căreia erau câteva becuri puternice care îşi împrăştiau lumina la mare depărtare. De jos pornea o scară, care ducea până în vârful piramidei. Într-o clipă cei trei prieteni începură să urce treptele şi, sprinteni ca toţi marinarii, în mai puţin de cinci minute se văzură cocoţaţi pe o platformă îngustă, la cincizeci de metri de pământ. Jos, la lumina becurilor electrice presărate în lungul cheiului, se zăreau mogâldeţe mici negre care se mişcau de colo până colo. Erau poliţiştii care-i căutau pe fugari.

— Of! din ce-am scăpat! făcu Le Gonidec.

— Mare noroc am avut, altminteri, după întâmplarea de rândul trecut, dacă ne arestau iar, ne-ar fi socotit, pe drept cuvânt, ca pe nişte derbedei şi haimanale puse numai pe scandal, răspunse Fauvel. Tii, ce chilipir ar fi fost pe amiralul englez dacă punea mâna pe noi… adaugă el apoi râzând.

— Nu prea ne avea la stomac, englezul… zise Le Gonidec.

— Nu credeţi că a trecut primejdia şi că ne-am putea coborî? întrebă după câtva timp Milo.

— Nu, nu încă, să mai aşteptăm, răspunse Le Gonidec. Deocamdată suntem în siguranţă şi mă tem să nu stricăm totul dacă ieşim prea curând la iveală. Poate că locul mişună de poliţişti chiar şi aicea jos lângă scară.

— Ce naiba, n-or sta toată noaptea la pândă, făcu Fauvel îngrijorat, ş-apoi nu cred ca bănuiesc că ne-am cocoţat tocmai aicea sus, deasupra capetelor lor.

— Noroc c-am dat de pilonul ăsta, altfel ni se-nfunda.

— Ba bine că nu! Dar ia staţi… parcă nu se mai văd… ce-ar fi să ne dăm jos?

După câteva momente, Milo zise camarazilor săi:

— Dacă vreţi, mă las eu binişor pe scară şi dacă văd că au plecat, vă dau de veste şuierând ca sirena vaporului când dă semnalul de plecare.

— Eu zic să mai aşteptăm, fu de părere Le Gonidec.

— Aş! eu cred că nu mai e nicio primejdie. Şi-apoi trece timpul şi vom ajunge prea târziu pe bord.

— Bine zici, hai Milo, dă-te jos şi vezi… fii cu mare băgare de

seamă.

— Nu-ţi fie frică, şefule, ştiu eu…

Şi micul ucenic de marină începu să coboare scara. Trecu un sfert de ceas, dar semnalul hotărât nu se auzea.

— Dar asta ce-o mai fi? făcu îngrijorat Le Gonidec.

— Să ştii că s-a întâmplat ceva, zise Fauvel. Copilul ăsta ştie ce face.

Într-adevăr, Milo ştia ce face. Tocmai când credea că a scăpat şi mai avea numai câteva trepte de coborât, văzu două umbre care se aţineau la piciorul scării. Acum, ce să facă? Nu se poate să nu-l fi zărit. Hotărându-se repede, sări jos şi o luă la fugă cât îl ţineau picioarele, fluierând ca sirena vaporului, cu poliţiştii după el.

Le Gonidec şi Fauvel se dădură şi ei jos şi fură foarte miraţi când văzură că Milo nu e nicăieri. Îl strigară, dar băiatul nu le putu răspunde căci era acum departe…

Cap. 312 – Primejdie înlăturată

Milo fugea mereu, urmărit de cei doi poliţişti. Cât pentru Le Gonidec şi Fauvel, erau acum liniştiţi căci nu-i zărise nimeni şi gardiştii care pândiseră îl fugăreau, probabil, pe Milo.

La-nceput, marinarii noştri nu-şi dădură seama de ceea ce se petrecuse, dar la urmă pricepură ce-a fost.

— Mititelul! A făcut pe gardişti să se ia după el numai ca să ne scape pe noi. De nu l-ar prinde! zise Le Gonidec.

Dar băiatul alerga acum pe chei strecurându-se printre lăzile şi baloturile de bumbac. Din când în când se uita îndărăt şi zărea două umbre mari care se ţineau pe urmele lui. De la o vreme băgă de seamă că, oricât fugea el de repede, urmăritorii săi se apropiau din ce în ce. Câteva clipe numai şi vor pune mâna pe el. Nu mai era vreme de pierdut; trebuia să lucreze repede şi fără zăbavă. Se lăsă pe o scară de fier care era înţepenită de chei şi sări într-o luntre, o dezlegă în pripă şi cu o lopată pe care o găsi în luntre, începu să vâslească din răsputeri spre contratorpilor unde ajunse făcând câteva ocoluri şi sări fără zgomot pe punte. Un om se repezi la el, dar recunoscându-l îl întrebă:

— A, ai izbutit şi tu să scapi?
— Da, slavă domnului, răspunse el oftând uşurat.
— Şi camarazii tăi ce s-au făcut?
— Cred c-au să vină şi ei în curând.

Omul care-l văzuse era unul din marinarii care fuseseră faţă la încăierarea din cârciumă. Avusese norocul să scape, dar doi din camarazii săi fuseseră prinşi de gardişti.

Nu trecu mult şi sosi şi Le Gonidec cu Fauvel. Mare le fu mirarea când dădură cu ochii de Milo.

— Tu eşti, mă, piciule? întrebă bucuros Le Gonidec.
— După cum vezi, şefule.
— Zii, ne pândeau, ai?
— Ba bine că nu! Stăteau doi jos, la scară ca să vă prindă-n braţe, dar când m-au văzut s-au luat după mine şi… ţin-te! I-am făcut s-alerge până mai să le iasă sufletul.
— Bine că am scăpat cu faţa curată, dar ar trebui să ne ferim de-acum încolo să mai intrăm în vreo cârciumă din porturile astea mari fiindcă e primejdie – după cum văd, zise Le Gonidec.
— Bine zici, făcu râzând Fauvel, mai bine să ne lăsăm păgubaşi.

În clipa aceea două umbre mari se zăriră pe chei şi una din ele spuse ceva pe englezeşte.

— Ce-o mai fi vrând şi ăsta? întrebă Fauvel.

Un marinar de pe contratorpilor care ştia niţel englezeşte, zise camarazilor săi:

— Întreabă dacă nu s-a ascuns un băiat pe bordul vasului nostru.
— Spune-i că nu, şopti Le Gonidec.
— Că doar n-o să-i spun că da! făcu marinarul şi răspunse în englezeşte: Nu, nu se află aici…

Cei doi poliţişti plecară.

— Măi, da’ turbaţi sunt englezii ăştia! Ce dracu or fi atât de înverşunaţi împotriva unor bieţi marinari? făcu Fauvel.
— Păi n-o fac degeaba, răspunse un marinar, fiindcă de câte ori prind vreun marinar care a făcut o poznă, li se dă o răsplată în bani.
— I-auzi, frate! Ei las’ că de pe urma mea n-au să se procopsească! râse Fauvel.
— Ar fi o gogomănie din parte-ne să ne mai vârâm aşa degeaba în

gura lupului, făcu Le Gonidec înţelepţeşte lui Fauvel, de aceea să ne băgăm minţile-n cap şi să ne vedem de treabă.

— Chiar aşa, că bine zici... fu de părere şi Fauvel. Mulţumită comandantului Langevin am putut scăpa dintr-un mare bucluc, că dacă nu era el, o păţeam rău de tot... Acum să stăm liniştiţi şi s-aşteptăm.

— S-aşteptăm, poate că ne-o fi dat să ne revedem în curând submarinul şi pe bieţii noştri camarazi.

Cap. 313 – O lovitură neaşteptată

Le Gonidec, Fauvel şi Milo dădeau dovadă de multă pricepere şi tragere de inimă. Nu se dădeau îndărăt de la nicio muncă şi de multe ori comandantul era silit să-i roage să se mai odihnească puţin. Când ceilalţi marinari se coborau pe uscat, ei rămâneau pe vas şi-şi vedeau de treabă, de frică să nu se mai isce vreo ceartă cu marinarii străini, aflaţi în port şi să dea iar de vreo belea.

Într-o dimineaţă, pe când stăteau toţi trei rezemaţi de parapet, un marinar care se înapoia din oraş, le strigă de departe.

— Măi băieţi, mi se pare că v-a sosit submarinul!

— L-ai văzut tu? întrebă Fauvel.

— Nu, dar s-a zvonit că un submarin a sosit în port.

— Unde?

— Nu ştiu, dar e lesne de aflat.

Cei trei prieteni nu mai statură s-aştepte. Trecură în fugă puntea şi se îndreptară spre locul unde bănuiau că ar fi ancorat submarinul.

Totuşi îl găsiră cu mare greutate căci portul Singapore e întins şi vapoarele stau ancorate în şiruri lungi, unele lângă altele.

Întrebară din om în om dar nimeni nu-i înţelese. În cele din urmă, un ofiţer american care ştia franţuzeşte, le zise că sosise într-adevăr un submarin şi-i îndreptă înspre locul unde se afla. Le Gonidec şi prietenii săi îi mulţumiră şi dădură fuga spre capătul portului. Aici trebuiră să întrebe iar pe unul şi pe altul şi din cele ce li se spuse, văzură că au greşit drumul şi au mers prea departe, aşa că se întoarseră din cale. În sfârşit, zăriră în spatele unui vapor submarinul. Sărind din vapor în vapor, ajunseră până la el. Când puseră piciorul

pe punte, cel dintâi marinar care dădu cu ochii de ei fu Martinvast care era de santinelă pe bord.

— Ce… ce… nu cumva visez? făcu acesta frecându-se la ochi şi uitându-se speriat la ei.

— Nu, dragă, nu visezi… noi suntem, îi răspunse Le Gonidec.

— Dar de unde veniţi, fraţilor, nu cumva aţi căzut din cer? bâigui el.

— Cam aşa ceva, zise râzând Fauvel.

— Noi vă credeam morţi demult.

— Ne-nchipuiam noi.

În clipa aceea urcă şi Forgues scara.

— Ei… asta-i prea-prea! strigă el.

— Zău? răspunse Fauvel.

Şi fiindcă Forgues rămăsese cu gura căscată nedumerit, Le Gonidec îl dezmetici zicând:

— Iac-aşa… ne-am întors şi noi acasă.

Vestea se răspândi numaidecât pe vas. Marinarii alergau toţi din toate părţile; comandantul şi cu locotenenţii săi veniră şi ei.

— Le Gonidec… Fauvel… Milo… ah, dragii mei… strigă comandantul căruia nu-i venea să-şi creadă ochilor.

— Ne credeaţi pieriţi în valuri, nu-i aşa, domnule comandant? întrebă Le Gonidec.

— Da, dragul meu şi mi se pare o adevărată minune că vă văd. Dar cum aţi reuşit să scăpaţi? Hai, spuneţi repede că de-abia aştept să aflu.

— N-a fost tocmai uşor, domnule comandant şi au fost clipe în care credeam că trebuie să ne luăm rămas bun de la viaţă. Ei, dar ce-a fost, s-a trecut şi suntem bucuroşi că am scăpat. Dar dumneavoastră de ce aţi întârziat atât? Din ce pricină?

— Au să vă povestească mai târziu camarazii noştri. Să nu credeţi că n-am fost şi noi la doi paşi de moarte, dragii mei şi că am scăpat ca prin minune, răspunse comandantul.

Le strânse apoi mâinile şi se întoarse în cabina de comandă. Marinarii înconjurară pe Gonidec şi ceilalţi doi tovarăşi şi începură care mai de care să-i întrebe ce se petrecuse cu ei. De-abia după ce le povestiră amănunţit toate peripeţiile, Forgues, începu să istorisească şi el primejdiile prin care trecuse submarinul.

Cap. 314 – Ce povesteşte Forgues

— La câteva ceasuri după dispariţia voastră, începu el, se stârni o furtună cum nu mai văzusem vreodată până atunci. Era grozav. Ne aflam la suprafaţă şi ne săltau valurile de ziceam ce e asta… Ne pregăteam să ne lăsăm afund, căci înţelesese şi comandantul că n-o să mai meargă aşa, când bagarăm de seamă că bidonul nostru de zinc nu vrea. Se produsese o avarie la balasturi şi trebuia să rămânem deasupra apei. Ce-am păţit… Vai de capul nostru! noroc că închisesem obloanele devreme, altfel eram „pierduţi." Concurentul nostru, care se afla la vreo sută de metri de noi, fusese împins de vânt spre o stâncă şi a avut o avarie gravă la proră. Nu s-a înecat, dar nici mult nu i-a lipsit, nu e vorbă. Au reparat de bine de rău avaria atât cât să se poată ţine pe talazuri. Dar când s-a potolit furtuna, ia-l pe „Victorious" de unde nu-i…

— Se înecase? întrebă Le Gonidec.

— Stai să vezi. Noi eram pe ducă… Motoarele electrice nu mai voiau să ştie de nimic. Cât despre cele de suprafaţă, erau într-un hal fără hal: Pas de-ţi mai dă seama încotro s-o iei… Pluteam aşa, în neştire, la voia-ntâmplării. Concurentul nostru, nicăieri. Începusem să ne cam pierdem capul când comandantul veni şi ne zise: „Dragii mei, am văzut din hărţile mele, că ne aflăm, numai la vreo zece mile de un port mic care se numeşte Hien-Tsing. Dacă putem ajunge până acolo, suntem salvaţi, dacă nu…" Înţeleserăm cu toţii ce vrea să spună. Dar cum s-ajungem în port când motoarele nu mai funcţionau? Comandantul, care nu-şi pierde niciodată capul când e vorba de-o primejdie, avu deodată o idee năstruşnică. Puse să se aşeze pe punte două prăjini drept catarge de care întinse nişte pânze, aşa că din bidonul nostru de zinc făcurăm o corabie cu vintre. Din fericire aveam şi vântul din spate, dar vă închipuiţi-şi voi că nu prea înaintam cu cine ştie ce iuţeală. Nu ştiu cum se făcu însă, că deodată vântul se schimbă şi ne pomenirăm cu el drept în faţă. Ei, acu, luptă dacă mai poţi!… Mergeam în neştire încotro ne-mpingea vântul. Vreme de patru zile am navigat aşa, dacă navigare se mai poate numi asta, apoi vântul ne fu iar prielnic şi puturăm să ne apropiem de coastă unde ne

zări un vaporaş şi ne veni în ajutor remorcându-ne. După două ceasuri ne aflam în portul din Hien-Tsing – ce mai port! – un fel de canal rău adăpostit, aşezat în dosul unui şir de stânci.

— Şi „Victorious”?

— L-au căutat trei zile încheiate până ce au dat de el împotmolit într-un banc de nisip. Tot vaporaşul care ne salvase pe noi, – un vaporaş spaniol – reuşi să-l despotmolească şi să-l târască şi pe el în port.

— Fără vaporaşul ăsta vă duceaţi pe copcă!…

— Ba bine că nu! Rătăceam şi-acum fără ţintă cine ştie pe unde. De aceea am şi mulţumit după cum se cuvine marinarilor de pe „Blasco Ibanes” – cum îi zice vaporului. Ce să vă mai spun – ne-am oprit în port atâta timp cât ne-a trebuit ca să reparăm motoarele şi te rog să mă crezi că n-a fost tocmai lesne. În sfârşit, am reuşit să facem ce s-a putut ca să ţină reparaţia până ce-am ajuns la Singapore.

— Şi concurentul nostru? întrebă Fauvel.

— Cred că e şi acum acolo, fiindcă era, săracul, şi mai beteag ca noi. O să-l aşteptăm aici. De altfel, ne trebuie şi nouă vreo două săptămâni, dacă nu chiar mai mult, ca să facem o reparaţie mai ca lumea. Ia te uită la bietul nostru bidon de zinc: nici nu mai e de recunoscut… Par-ar fi de vândut la fier vechi. Dar şi ce-a mai pătimit de când am pornit la drum!… Să fi fost altul mai şubred, nici praful nu s-alegea de el!

— Ei, bine c-am scăpat cu toţii; am văzut, de atâtea ori moartea cu ochii că nici nu-ţi vine să crezi că mai suntem încă pe lumea asta, făcu Le Gonidec.

Milo, care ascultase cu încordare, întrebă deodată:

— Dar Tao? Ce s-a ales de el, sărăcuţul?

— E aici, dar zace bolnav la pat, răspunse Forgues. Nu ştiu ce are, băiatul ăsta. Unii spun că friguri, alţii că i-a venit din spaimă. De ştiut nu ştie nimeni ce-o fi. Comandantul vrea să cheme un doctor. O să găsim vreunul căci acum suntem doar într-o ţară civilizată.

Milo n-aşteptă să-şi termine vorba, o luă la fugă pe scara care ducea în submarin. Dar când să pună piciorul pe ultima treaptă, o mogâldeaţă neagră se repezi la el. Era Mascota, pisica lui, care scăpase şi ea cu bine din toate cele întâmplate vasului.

— Miţulică dragă, zise Milo luând-o în braţe. Ce-ai mai tras şi tu, săraca de tine! Dar lasă, o să ne întoarcem noi iar acasă şi nădăjduiesc că n-o să mai trecem prin ce-am trecut…

Pisica răspunse printr-un mieunat şi-şi lipi căpşorul de obrazul băiatului.

Cap. 315 – Milo îşi regăseşte prietenul

Cu pisica în braţe, Milo se îndreptă spre fundul vasului şi văzu într-un hamac pe prietenul său Tao; bietul copil arăta rău de tot. Îi apucă mâna şi i-o mângâie. Japonezul, recunoscându-l încercă să zâmbească dar zâmbetul i se preschimbă într-o schimonosire de durere.

— Lasă, dragă, să vezi că n-o să fie nimic… o să-ţi treacă…

Tao, care nu pricepea ce-i spune, îi strângea numai mâna, bolborosea cuvinte neînţelese şi gemea din când în când dureros.

— Vai, da’ rău arată, sărăcuţul! făcu Le Gonidec cu milă când îl văzu. Numai piele şi os… Nu era el gras nici înainte, dar acu’ parc-ar fi un schelet.

— Oare ce boală s-aibă?

— Cine poate să ştie? O fi având tifos…

— Adică febră tifoidă?

— Da, aşa îi spun doctorii. Am mai văzut oameni bolnavi de tifos şi tot aşa arătau la faţă.

— Ar trebui să se cheme un doctor.

— Da, şi cât mai în grabă.

Milo alergă la comandant. Îl găsi scriind.

— Ce e, băiatule? îl întrebă acesta când îl văzu.

— Domnule comandant, zise Milo, Tao e rău bolnav şi…

— Ar trebui chemat un doctor… Linişteşte-te dragul meu, s-a şi făcut. Peste câteva momente va veni un medic de pe un vapor englez.

— Ce bine-mi pare! Fiindcă, să vedeţi, domnule comandant, băiatului îi e tare rău.

— Da, dar nu cred să fie ceva primejdios. Eu cred că are friguri palustre. De altfel, i-am dat toate îngrijirile cu putinţă.

— Vă rog să mă iertaţi c-am îndrăznit să…

— Te-am iertat băiete, răspunse zâmbind comandantul.

În curând veni şi doctorul. Era un maior englez de vreo cincizeci de ani, voinic şi lat în spete. Vru să cerceteze pe bolnav ce-l doare, dar Tao nu înţelegea englezeşte, după cum nu înţelegea nici franţuzeşte. Se uita cu ochii holbaţi la doctor şi gemea încetişor.

Doctorul îl ascultă la piept, îi pipăi pulsul, apoi zise după câtva timp:

— Nu e nimic grav, doar un acces de friguri. Să i se dea chinină şi peste două zile accesul îi va trece.

Milo se mai linişti. Îi era drag micul japonez şi ar fi fost deznădăjduit să-l vadă murind. Îl îngriji pe cât putu mai bine şi după două zile băiatul se simţi mai bine.

— Ar trebui, totuşi, să ştim din ce ţară e copilul ăsta, zise Le Gonidec. Noi îl credem japonez, dar nu suntem siguri. Poate că s-o găsi cineva în Singapore care să ştie limba japoneză.

— Ai dreptate, răspunse Forgues, o să vedem noi şi de-asta. Deocamdată, nu sunteţi de părere, camarazi, că n-ar strica să facem o plimbare prin oraş?

— Negreşit, răspunse Le Gonidec, dar parcă mă tot tem de vreo primejdie. Dacă dăm de nişte beţivi care caută cearta cu lumânarea, ne pomenim iar cu vreun bucluc.

— Ei aş! Ţie ţi-e frică şi de umbra ta…

— Ia întreabă-l şi pe Fauvel dacă-mi fac spaimă degeaba. De două ori până acum era cât p-aci s-o păţim rău de tot şi am scăpat ca prin urechile acului. Dacă nu era comandantul acela de treabă, am fi şi-acum în închisoare.

— Să încercăm de data asta să nu dăm loc la scandal, zise zâmbind Forgues. Hai să mergem.

— Eu rămân cu Tao, răspunse Milo.

— Dar nu vezi că e mai bine? Hai şi tu cu noi că n-o să zăbovim mult.

Băiatul n-avu încotro şi-i însoţi. Le Gonidec, Fauvel, Forgues şi Martinvast porniră la plimbare. Ajunseră în strada principală a Singaporelui. Deodată zăriră o clădire mare pe care scria: „General Post Office”.

— Aici nu e un post de poliţie, ci poşta, zise Le Gonidec, arătând ce scria pe clădire.

— Aşa mi se pare şi mie, răspunse Forgues.

Milo se uită la Le Gonidec.

— Poate c-o fi vreo scrisoare şi pentru noi, murmură el.

— Bine zici, băiete, răspunse bretonul, s-ar putea, dar ar trebui să căutăm pe cineva care vorbeşte englezeşte, altminteri cum să te descurci cu oamenii ăştia care nu ştiu o boabă franţuzească?

— Poate că vom găsi un tălmaci.

— Hai să intrăm şi-om vedea.

Intrară unul după altul în localul poştei şi pătrunseră într-o încăpere lungă de vreo douăzeci de metri în care se aflau o mulţime de ghişee, fiecare cu câte o tăbliţă pe care scria ceva.

— Uite aici e telegraful, colo scrisorile recomandate… începu Fauvel.

— Nu de astea avem noi nevoie, ci de post-restant, îi tăie vorba Le Gonidec.

— Aşa e, dar cum s-o fi zicând post-restant pe englezeşte? A, staţi să întreb pe gardianul de colo.

Fauvel s-apropie de un om cu şapca galonată şi, schimonosindu-şi limba crezând că aşa va fi mai bine înţeles, începu:

— La mine rog spuneţi unde eşti post-restant?

Gardianul, care ştia foarte bine franţuzeşte închipuindu-şi că îşi bate joc de el, se uită chiondorâş la Fauvel şi-i răspunse arătând cu degetul:

— Uite colo, domnule.

Cap. 316 – Scrisoarea

Le Gonidec şi Milo se apropiară de ghişeul pe care li-l arătase gardianul. În dosul gratiilor stătea un om morocănos.

— Mă rog, domnule, zise Le Gonidec, nu cumva aveţi ceva scrisori pentru marinarii Le Gonidec şi Milo, de pe submarinul francez?

Funcţionarul se uită nedumerit la el. Marinarul îi repetă întrebarea dar funcţionarul tot nu-l pricepu. Trimise după un tălmaci şi lucrurile se lămuriră.

— Aveţi ceva acte la dumneavoastră? îl întrebă acesta.

Le Gonidec îi arătă livretul militar şi Milo înscrierea pe bordul

submarinului. Li se înmână câte o scrisoare. Bietul băiat nu mai putea de bucurie. Va şti, în sfârşit, ce mai e cu surioara lui… Rupse repede plicul şi deschise scrisoarea. Iată ce citi:

„Scumpul meu frăţior,

Sunt foarte mâhnită că te ştiu atât de departe, mai ales că ziarele care vorbesc despre călătoria voastră dau ştiri foarte îngrijorătoare. Până acum n-am primit decât o singură scrisoare de la tine, aceea din New York, şi altceva nimic. Nu ştiu dacă o vei primi pe aceasta pe care mi-ai scris să ţi-o trimit la Singapore. Văd cu durere că această călătorie care era vorba să ţină numai două luni, se prelungeşte şi mă întreb cu grijă ce se va fi întâmplat. Aici, la Havre, când văd marea înfuriată, mă gândesc la tine şi mi-e tot frică să nu se fi înecat vaporul cu tine. Un marinar care vine adesea pe la noi mi-a spus că n-am de ce să mă îngrijesc, dar cred că-mi spune aşa ca să mă liniştească. Ce greu îmi vine, frăţioare dragă, să fiu aşa departe de tine, mai ales că până acum n-am fost niciodată despărţiţi. Uneori mi se pare că n-o să te mai văd în toată viaţa mea şi mi se rupe inima de jale. Totuşi trebuie să fii acum în drum spre Franţa. Măcar că nu prea sunt tare în geografie, când mă uit pe atlasul pe care l-am primit în dar, văd cât de lung e drumul pe care trebuie să-l faceţi.

Îmi scrii în scrisoarea ta că eşti sănătos şi că ai prins dragoste de meserie. Să te cred, fiindcă aşa vrei tu, dar mă tem că-mi spui aşa numai ca să nu-mi fac eu inimă rea. Ştiu eu destul de bine că meseria de marinar e destul de grea şi pe mare multe trebuie să mai întâmpini. Văd ce păţesc aici, pe la noi, bieţii pescari, darmite tu… Mi-e frică să nu te fi îmbolnăvit şi gândul ăsta mă chinuieşte grozav. Dacă primeşti cumva scrisoarea de faţă, răspunde-mi numaidecât.

În fiecare zi pândesc pe factorul poştal, să văd dacă nu e ceva şi pentru mine, dar nimic şi iar nimic… Oamenii ăştia cumsecade care m-au adăpostit, sunt foarte buni cu mine şi fac tot ce le stă în putinţă ca să mă mângâie şi să-mi îndulcească amarul… Eu, la rândul meu, caut să le fiu de folos şi muncim toţi trei. Am intrat la o prăvălie de mărunţişuri din strada Paris şi câştig trei franci pe zi. E cam puţin, nu-i aşa? dar tot e ceva.

Luna viitoare mă face vânzătoare şi mi se va mări leafa la cinci franci pe zi.

Am dat să mărească fotografia mamei şi un prieten de-al nostru,

tâmplar, a fost drăguţ şi mi-a făcut o ramă la ea. Am agăţat fotografia în odăiţa mea şi mă uit adesea la ea. Uneori mi se pare că mama mă vede şi stă să-mi vorbească. Dacă aş avea şi o fotografie de a ta, aş fi tare mulţumită, dar se vede că n-ai putut să mi-o trimiţi încă, după cum îmi făgăduiseşi.

Astăzi e Duminică şi m-am dus pe chei să văd cum sosesc vapoarele. Ce bucurie pe mine când te voi vedea şi pe tine întorcându-te acasă!

Aş vrea să-ţi mai spun multe dar nu prea sunt îndemânatecă la scris şi nu pot aşterne pe hârtie tot ce simt şi gândesc. Nu ştiu dacă am scris bine adresa pe plic; poate de aceea n-ai primit scrisorile mele. Ţi-am trimis una la Singapore, alta la Colombo, iar una pe care o voi scrie în curând, o voi trimite la Port-Said. Ce bine mi-ar părea să le primeşti pe toate… Scrie-mi şi tu, frăţiorul meu drag şi scump, cât mai des şi gândeşte-te la mine cum mă gândesc eu la tine.

Surioara ta care te iubeşte

Mariette."

Cap. 317 – Hoinărind prin oraş

După ce citi scrisoarea, pe Milo îi podidi plânsul.

— Ce e, băiatule, veşti rele de pe-acasă? îl întrebă Le Gonidec.

— Nu, şefule, dar oricum, îţi vine nu ştiu cum, când te gândeşti la cei care îţi sunt dragi.

— Da, dar te bucuri să afli că sunt sănătoşi. Ce scrie surioara ta, e sănătoasă?

— Cu sănătatea o duce bine, dar îi e dor de mine.

— Ce să-i faci! dar lasă că o să ne întoarcem în curând.

— Aşa crezi dumneata?

— Negreşit, dragă, negreşit…

— Am auzit că o să stăm vreo două săptămâni p-aici.

— Cam aşa ceva, dar, pe urmă o să zorim la întors. Hai, nu te mai necăji atât, ce-a fost mai greu a trecut şi de-acum încolo o să meargă lucrurile strună.

— Dar-ar Dumnezeu să fie precum zici!

— Ei, aţi isprăvit de citit fleacurile alea ale voastre? întrebă Fauvel. Mergem?

— Mergem. Dar tu? Ai primit ceva de pe-acasă?

— Mai nimic. Cine vrei să-mi scrie? N-am lăsat pe nimeni în urma mea, aşa că n-are cine-mi scrie; vă mărturisesc însă că mi-ar plăcea şi mie să primesc din când în când câte o scrisorică. Cine ştie, poate că o să vină şi asta mai târziu… răspunse Fauvel încercând să zâmbească, dar se cunoştea bine că în adâncul sufletului său suferea că n-are pe nimeni pe lume. Nici mamă, nici tată, nici fraţi, nici măcar logodnică… Tristă viaţă!

Marinarii ieşiră de la poştă, şi porniră să hoinărească pe străzi. Se opreau la geamurile prăvăliilor şi de toate ar fi vrut să cumpere; parcă erau nişte copii care se întorc de la şcoală.

— Dacă aş avea parale destule, aş cumpăra lădiţa asta îmbrăcată cu scoici, zise Fauvel.

— Şi ce să pun în ea? îl întrebă luându-l în râs Forgues. Ia-ţi mai bine o lulea de spumă de mare.

— N-am ce face cu ea. Mie îmi place mai bine să fumez dintr-o pipă de lemn de vişin.

— Eu o să-mi cumpăr o tabacheră. Prea ar fi de tot să fi fost în Singapore şi să nu fi luat ceva ca amintire de-aici.

— Ia te uită un cinematograf! strigă Fauvel. Ce-ar fi băieţi, să intrăm? Se joacă tocmai o dramă pe mare; să vedem dacă e bine redată ori numai aşa, o maimuţăreală.

— Trebuie să fie cine ştie ce prostie, fu de părere Martinvast.

— Hai să vedem.

— Bine, hai, zise şi Le Gonidec.

Reprezentaţia trebuia să înceapă chiar atunci.

Sala era plină şi marinarii noştri de abia putură străbate prin mulţime ca să-şi găsească loc. În sală se aflau foarte mulţi marinari de toate naţiile: chinezi, negrii şi alţi marinari de alte neamuri. În sfârşit muzica începu să cânte şi se făcu întuneric.

Cel dintâi film, „Un copil îndrăcit” stârni hohote de râs, dar lumea aştepta cu nerăbdare „Dramele mării”. Toţi marinarii voiau să vadă dacă cele ce se vor desfăşura pe ecran, adică pe pânză, erau asemenea întâmplărilor adevărate.

Începu drama. Spectatorii nu spuneau nimic la început, privind nelămuriţi la marinarii de pe pânză care maimuţăreau prost –

bineînţeles – manevrele care se fac pe vapoare. Deodată cineva strigă:

— Nu-i aşa, vă bateţi joc de lume!…

Atât le-a trebuit celor din sală. Se stârni o gălăgie ca-n iad. Unii huiduiau, alţii urlau, pe când alţi câţiva imitau ţipetele tuturor animalelor de pe suprafaţa pământului. La urmă, nemulţumindu-se cu atât, începură să arunce care mai de care cu ce nimerea: banane, sâmburi, coji de mere şi de portocale, etc. Tropăiau cu furie şi praful care se înălţa de jos se împrăştia în sală ca o negură. Dar nu se mulţumiră numai cu atât. Ridicară scaunele, le dădură de pământ şi le făcură praf. Directorul cinematografului alergă la poliţie şi când aceasta sosi, trebui să se posteze la uşă ca să nu lase pe nimeni să iasă.

— Hait! iar am păţit-o, făcu Le Gonidec. O să fie o încăierare mare şi au să-i ducă pe toţi din sală la poliţie.

— Ce-ar fi s-o ştergem? fu de părere Fauvel.

— Da, dar cum?

— Prin acoperiş.

— Au să ne vadă de afară.

— Ori prin pivniţă.

— Cum s-o nimerim? Şi chiar de-am nimeri-o, cine ştie unde-o fi dând…

— Atunci am dat de dracu'…

— Ei, că doar n-au să aresteze pe toată lumea făcu Martinvast. Suntem cam la vreo trei sute de inşi, aşa că le-ar trebui două companii de sergenţi pentru asta.

Gălăgia creştea.

În sfârşit, apăru directorul, ceru să se facă tăcere; apoi zise în englezeşte:

— Linişte, vă rog, domnilor… goliţi sala în ordine.

— Să ni se dea banii înapoi… banii!… răcneau cei din sală.

Se făcu un zgomot asurzitor, apoi urmă o încăierare generală.

Cap. 318 – Scandalul

Directorul cinematografului, care înţelese că i va fi cu neputinţă să potolească lumea, se sluji de un mijloc întrebuinţat adesea pentru a împrăştia mulţimea înfuriată. Trimise după pompieri. Aceştia veniră

numaidecât, se urcară pe acoperiş şi începură să împroaşte cu apă prin ferestruici. Dar tactica lor dădu greş căci înfuria şi mai mult pe marinari. Stricară tot ce le căzu în mâini, chiar şi aparatele de proiecţie, sparseră uşile şi năvăliră spre ieşire. Aici fură întâmpinaţi de sergenţi, cu care se luară la bătaie. Se făcură numeroase arestări. Marinarilor le era cu neputinţă să scape, căci toţi care se aflaseră în sală erau uzi leoarcă şi-i recunoşteau numaidecât.

— Ştiţi ce? zise Le Gonidec. Să lăsăm să plece toată lumea, apoi vom vedea ce e de făcut.

— Tot degeaba, căci după ce se va goli sala, directorul şi cu oamenii săi au să vină să vadă ce pagubă s-a făcut şi au să dea de noi, răspunse Martinvast.

— Noi să-ncercăm să plecăm acum, poate că vom putea scăpa, fu de părere Fauvel.

— Bine, să încercăm.

Se alăturară de cei care părăseau sala, dar îi aştepta o surpriză neplăcută. La capătul gangului, dădură peste nişte poliţişti, şi ofiţeri de marină care însemnau numele tuturor care treceau prin faţa lor. Printre ofiţeri se afla şi amiralul englez pe care îl cunoaştem şi noi şi care era însărcinat cu poliţia maritimă din Singapore. Zărind pe Le Gonidec şi Fauvel pe care îi recunoscu numaidecât, zise cu ironie:

— M-aş fi mirat să nu fie şi indivizii ăştia pe-aici. Ori unde e vorba de scandal, dai de ei; hotărât că ei sunt pricina scandalului.

— Vă înşelaţi, domnule amiral, răspunse Martinvast, sunt camarazi de-ai mei, am fost şi eu cu ei şi vă pot spune cu siguranţă că nu au nicio vină.

— Te-am întrebat? Dumneata să taci! Nu ştii, se vede, cu cine vorbeşti.

— Vă rog să mă iertaţi, dar tocmai fiindcă sunteţi amiral mă adresez dumneavoastră

— Ţi-am spus să taci!

Forgues vru să intervină şi el.

— Mă rog, domnule amiral, vă asigur şi eu că oamenii ăştia sunt nevinovaţi.

Amiralul înălţă din umeri şi zise câteva cuvinte unui comisar care se afla lângă el. Le Gonidec şi Fauvel fură imediat puşi în rând cu cei

arestaţi.

— Ei, asta-mi place! făcu Martinvast cu ciudă, după cum văd, aici e destul să fii francez ca să te bage la răcoare… Dreptate-i asta?…

— Ce-ai spus? răcni amiralul.

— Am spus că nu prea ocrotiţi pe francezi, după cum văd, şi cu toate astea Anglia nu trebuie să uite că pe timpul războiului francezii au luptat împreună cu ei.

— Arestaţi pe acest marinar, porunci amiralul.

— Păi dacă-i aşa, arestaţi-mă şi pe mine, strigă Forgues, fiindcă sunt de aceeaşi părere cu camaradul meu. E o ruşine ce se petrece aici, dar când va afla comandantul nostru o să ştie el ce trebuie să întreprindă ca să ni se facă dreptate.

Această atitudine dârză fu încuviinţată şi de alţi marinari francezi care erau de fată.

— Aşa e… bine spune… strigară ei. Toţi care au fost arestaţi până acum sunt francezi, italieni ori spanioli şi niciun englez. Domnul amiral părtineşte pe ai săi…

— Camarazi, strigă Forgues, să se ducă unul din voi pe bordul submarinului ca să spună comandantului ce s-a petrecut aici.

— Fii fără grijă, răspunse cineva din cei de faţă, mă duc eu.

Dar nu mai era nevoie căci Milo, care reuşise, să se strecoare prin mulţime, o luase la fugă pe chei şi ajunse în curând la submarin.

— Ce e, Milo, ce s-a întâmplat? îl întreabă comandantul când îl zări. Pari speriat rău.

În câteva cuvinte, băiatul povesti ofiţerului întâmplarea.

— Bine, mă duc să văd ce e. Hai cu mine.

Când fură la locul cu pricina, Milo arătă, pe amiral.

— Uite, domnule comandant, lunganul acela de colo are ce are cu noi.

— Amiralul englez?

— Da.

Comandantul s-apropie, salută milităreşte şi zise:

— Aflu, domnule amiral că aţi arestat patru din oamenii mei.

— Nu, numai doi, răspunse acesta cu răceală, ceilalţi s-au declarat solidari cu camarazii lor făcând cauză comună.

— Desigur pentru că ştiau pe camarazii lor, arestaţi pe nedrept.

— Nu eşti dumneata chemat să-ţi dai părerea asupra unui lucru care nu te priveşte.

— Zău? Ba mă priveşte şi încă foarte de-aproape. Marinarii aceştia fac parte din echipajul vasului meu, îi cunosc şi ştiu cât preţuiesc.

— Atunci trebuie să ştii că nu prea preţuiesc mult.

— Da? Ia uitaţi-vă mai bine la ei. Au toţi pe piept o decoraţie militară şi crucea de război.

— Asta nu înseamnă nimic.

— Aşa crezi dumneata?

— Oamenii cei mai nedisciplinaţi sunt cei mai viteji ostaşi pe timp de război.

— Oamenii mei nu sunt nedisciplinaţi, răspund eu de ei.

— Pe vasul dumitale, poate, dar pe uscat…

— Chiar şi pe uscat ştiu că se poartă ca oameni liniştiţi şi cuminţi.

— Dă-mi voie să fiu de altă părere. S-au mai făcut vinovaţi de un scandal şi-i găsesc şi acum printre scandalagiii care au devastat cinematograful.

— Sunteţi sigur de cele ce spuneţi?

— Foarte sigur, dar îngăduie-mi, rogu-te, să-ţi atrag luarea aminte că uiţi cu cine vorbeşti.

— Defel, şi nu cred că v-am jignit întru nimic cu cele ce v-am spus.

— Îndrăzneşti să mă contrazici?…

— Fiindcă bănuielile dumneavoastră nu mi se par îndreptăţite. Învinuiţi fără dovezi.

— Te-aş ruga, domnule, să-ţi măsori cuvintele. Ştiu ce spun. Uite, oamenii aceştia doi vă vor convinge.

Amiralul făcu un semn şi doi marinari englezi se apropiară.

— Oamenii aceştia, în care am deplină încredere, îţi vor spune că îngeraşii dumitale de marinari au început mai întâi scandalul, aţâţau şi pe ceilalţi şi tot ei au fost aceia care au pornit devastarea cinematografului.

— O, aşa ceva nu s-a mai pomenit! strigă indignat Fauvel, să nu-i credeţi domnule comandant… mint cu neruşinare.

Cap. 319 – Necazuri

Cei doi marinari englezi se apropiară şi unul din ei, care o rupea niţel pe franţuzeşte, spuse arătând spre Le Gonidec şi Fauvel, că ei au fost aceia care au început scandalul.

— Nu-l credeţi, domnule comandant! strigă Fauvel. Mai sunt şi alţi marinari pe-aici care vă pot spune că nu noi suntem cei vinovaţi.

— Aşa e, zise un marinar italian, gălăgia a început în fundul sălii şi marinarii ăştia stăteau lângă mine, aproape de uşă.

Mai veniră şi alţii care spuseră acelaşi lucru. Comandantul Dartois atrase băgarea de seamă a amiralului că oamenii lui de încredere nu spuneau adevărul.

— Putem da crezare la cele ce spun doi oameni când alţi douăzeci spun contrariul? zise el amiralului.

— Ştiu ce trebuie să cred şi te rog să nu uiţi că sunt liber să iau ce hotărâte cred eu de cuviinţă, răspunse acesta dârz.

— Văd, deci, că toate străduinţele mele sunt zadarnice. Vă previn, însă, că voi supune afacerea în faţa consiliului de Marină. Vom vedea dacă martorii dumneavoastră vor fi şi acolo tot atât de hotărâţi în spusele lor.

— N-ai decât. Indivizii arestaţi să fie duşi numaidecât la închisoare, porunci apoi amiralul.

Arestaţii erau vreo douăzeci la număr. După ce îi văzu plecaţi, comandantul Dartois zise lui Milo.

— Tu întoarce-te pe bord, băieţaş, eu mă duc să văd ce e de făcut cu Le Gonidec şi camarazii săi.

Într-adevăr, alergă de colo până colo, stărui când pe lângă unul când pe lângă altul până ce, înspre seară, îşi văzu oamenii puşi în libertate din ordinul guvernatorului oraşului. Era ca o palmă pentru amiral, dar nu-i vorbă, o şi merita.

Le Gonidec, Fauvel, Martinvast şi Forgues erau furioşi.

— De-acum încolo, zise Le Gonidec când se întoarse pe bord, nu mai pun piciorul în păcătosul ăsta de oraş.

— Nici eu, îi ţinu isonul Fauvel.

— Ba o să trebuiască să mai mergem odată fu de părere Martinvast.

— Pentru ce? întrebă Forgues.

— Lasă că o să-ţi spun eu. În ajunul plecării o să trebuiască să ne mai abatem pe la cineva… dar o să vă spun atunci… am eu ceva în gând…

Pe bordul submarinului se lucra de zor la repararea vasului. Se credea la-nceput că lucrările au să ţină două săptămâni, acum însă vedeau că au să se sfârşească mult mai repede. Credincioşi hotărârii luate, Le Gonidec şi prietenii săi nu mai puseră piciorul pe uscat, doar din când în când făceau câte o plimbare pe chei, în apropierea submarinului. Numai Milo, care avea adesea lungi convorbiri în taină cu Martinvast, se ducea la anumite ore în oraş, dar nu zăbovea mult. De câte ori se întorcea pe bord, s-apropia de Martinvast şi-i spunea ceva în şoaptă.

Submarinul englez mult aşteptat, intră în port, unde fu supus unei amănunţite cercetări în vederea reparaţiilor de care avea nevoie. Era mult mai zdruncinat decât cel francez şi-i trebuia peste două săptămâni ca să-l aducă iar în stare de-a porni la drum. Astfel, cele două submarine trebuiau să mai stea încă o bucată de vreme pe loc.

Când marinarii aflară acest lucru, părură foarte nemulţumiţi.

— Alta acum! făcu Fauvel. Mie-mi ajunge peste cap Singapore ăsta. O fi el oraş civilizat nu zic ba, dar nu ştiu cum se face, că de câte ori ne încumetăm şi noi să facem un pas, ne iau toţi drept pungaşi şi derbedei.

— Nu face nimic, o să ne mai odihnim şi noi niţeluş, îl îmbună Le Gonidec.

— Asta-i odihnă la tine? Mi s-a urât de-mi vine nu ştiu ce.

— Hai să ne plimbăm puţin prin oraş.

— Doamne fereşte! Cum ne-o vedea amiralul, ne-a şi înhăţat. Nu ştiu ce-o fi având omul ăsta cu noi.

— Nu poate defel să-i înghită pe francezi – asta e.

— Se şi vede, răspunse Forgues râzând. Dar n-ar mai avea de ce să ne aresteze. Şi-apoi, mai e şi comandantul nostru pe-aici.

— Tare-aş vrea eu, murmură Fauvel, să mai dau o dată ochi cu cei doi ticăloşi de englezi care ne-au pârât amiralului.

— Au să-şi ia ei porţia, fii pe pace, făcu Martinvast cu înţeles.

— Zău?

— Ştiu eu ce spun.

— De unde o să-i iei?

— Treaba mea.

— De, nu că vreau să te supăr, dar tare mă tem că n-o să-i mai vezi vreodată.

Martinvast nu răspunse, dar zâmbi şiret. Ştia el ce ştia.

— Ca să-mi mai treacă de urât, zise Le Gonidec, o să m-apuc să scriu acasă.

— Bună idee, încuviinţă Forgues. Am cumpărat aici nişte cărţi poştale ilustrate cu vederi din Singapore şi vă dau fiecăruia câte una. Cine vrea?

— Eu… şi eu… şi eu… strigară toţi.

— Staţi că n-am decât zece, râse el şi împărţi cărţile poştale celor mai de-aproape printre care cel dintâi fu prietenul său Milo.

Cap. 320 – O idee de-a lui Martinvast

După ce marinarii, isprăviră de scris, stătură să se sfătuiască.

— Ce-ar fi să ne ducem să punem scrisorile la poştă? zise Fauvel.

— De ce nu? Că doar nu suntem ciumaţi să n-avem voie să intrăm în oraş… răspunse Martinvast.

— Negreşit că nu, dar să fim cu mare băgare, de seamă. Cum vom vedea pe undeva scandal să ne îndepărtăm numaidecât, căci dacă s-ar întâmpla să fim şi noi pe acolo şi ar afla-o amiralul, ne băgă numaidecât la răcoare, zise Le Gonidec.

— Fii fără grijă, făcu Martinvast, vom fi precum zici până la urmă, numai că înainte de plecare cu câteva ceasuri, o să-ntorc foaia pe partea ailaltă…

— Ce e, măi băiete, ce-ai de gând? întrebă Le Gonidec îngrijorat.

— Lăsă că o să vezi tu…

Porniră în oraş. Aproape de poştă le ieşiră înainte patru marinari englezi, beţi morţi. Se feriră de ei şi-şi văzură de drum. Dar era o căldură înăbuşitoare şi bieţilor băieţi li se uscase gâtul de sete.

— Ce-ar fi să bem şi noi un ţap de bere? zise Forgues.

— N-ar fi rău, dar te pomeneşti că dacă intrăm în vreo cârciumă dăm iar de bucluc.

— Să tăcem chitic dacă om vedea că e cineva care caută gâlceavă.

— Foarte bine zici, dar văzuta-i tu până acum marinar francez care să tacă, dacă încearcă cineva să-l insulte?

— Să căutăm o cârciumă mai retrasă unde nu prea vine lumea.

— Să căutăm.

Găsiră una într-o ulicioară mai dosnică

— Hai să intrăm, fu de părere Forgues.

— Nu sunt decât patru muşterii în cârciumă, zise Fauvel care îşi aruncase ochii prin uşa deschisă.

— Atunci, hai înăuntru, făcu Martinvast.

Cârciumarul, un om dolofan, vesel, îi servi. Era tot francez. Se luă la vorbă cu marinarii şi făcu cinste cu un rând. În curând veniră şi nişte marinari englezi; erau chercheliţi rău, dar nu ziseră nimic francezilor. Aceştia, de teamă să nu se isce iar vreun scandal, plătiră şi plecară numaidecât. Se duseră să-şi pună scrisorile la poştă apoi se înapoiară pe bord. Dar când fu să se facă pregătirile din urmă, Martinvast îşi adună camarazii şi le vorbi astfel:

— Băieţi, părăsim Singapore, dar înainte de plecare vreau să mă răfuiesc cu cei doi ticăloşi care ne-au învinuit pe nedrept şi din pricina cărora era s-o păţim.

— Cine sunt aceştia? întrebă Le Gonidec…

— Cum nu i-ai ghicit?

— Nu.

— Ia gândeşte-te niţel…

— Nu, nu ştiu despre cine vorbeşti..

— Măi, da’ uituc mai eşti! Prea uiţi lesne, camarade. Eu însă, nu. De pildă, n-am uitat că doi martori mincinoşi, doi marinari englezi, au spus că au văzut cu „ochii lor”, cum am aţâţat pe marinarii din cinematograf ca să facă scandal şi că din pricina lor am fost arestaţi. Dacă nu era comandantul nostru, nu ştiu, zău, ce s-ar fi ales de noi… Ştiu cum îi cheamă, pe aceşti ticăloşi; Milo, care e un mare pişicher, a cercetat până ce-a aflat: pe unul îl cheamă Whitcomb iar pe celălalt Peary şi fac parte din echipajul lui „Revenger”. Zilnic se duc pe la ceasurile cinci de se îmbată într-o cârciumă. Ştiu şi cârciuma. Mai avem încă patru ceasuri până la plecare. Deci, o să-l iau pe Fauvel cu mine şi cred că noi doi o să le venim de hac ticăloşilor.

— Merg şi eu! strigă Le Gonidec.

— Şi eu, făcu Forgues, dar să fim cu băgare de seamă ca să nu pună poliţia mâna pe noi.
— Nu te teme, răspunse Martinvast. După ce-i vom cotonogi bine o s-o ştergem repede; până să prindă poliţia de veste. Până să facă ei cercetările, noi o să fim în larg.
— Sunt şi eu de părere să le tragem o bătaie, dar pentru plăcerea unei răzbunări, de altfel meritată, face să ne primejduim libertatea? Dacă ne-ar aresta tocmai acum, la plecare, ar fi o adevărată nenorocire, zise Le Gonidec.
— Dacă vom vedea ca e primejdie, o să-i lăsăm în pace, răspunse Martinvast.
— Noi suntem gata, făcu Forgues, dar mi se pare că e încă prea devreme. Şi-apoi, eşti sigur că o să dăm de ei?
— Da, numai dacă nu vor fi renunţat astăzi la plimbarea lor zilnică.
— Mi-ar părea grozav de rău, eu cred însă că o s-avem noroc... Uite, numai când mă gândesc că o să-i văd, mă şi mănâncă palma...

Cap. 321 – O răfuială

La patru şi jumătate, cei patru prieteni, împreună cu Milo care ţinuse morţiş să-i însoţească, porniră pe chei. Ajunşi la un loc unde stăteau îngrămădite unele peste altele lăzi şi baloturi cu marfă, se opriră.
— Să-i aşteptăm aici. Trebuie să treacă pe lângă noi că n-au alt drum, zise Martinvast.
— Bine, să-i aşteptăm, răspunse Fauvel suflecându-şi mânecile.
— Tu, piciule, să le ieşi înainte şi cum i-oi zări, fluieră o dată ca sirena, zise Martinvast lui Milo.
— Înţeles! făcu băiatul, bucuros să fie faţă la bătaie.
Nu că era rău din fire, dar era de părere că în împrejurarea aceasta, ticăloşii aceia de englezi meritau să-şi primească pedeapsa mişeliei lor. Înaintă până la locul unde era ancorat „Revenger”, apoi se aşeză la pândă. Nu trecură nici zece minute şi se auzi clopotul sunând pe vapor. În curând marinarii porniră pe puntea care lega vaporul de chei. Deodată Milo zări pe Whitecomb şi Peary care veneau vorbind între ei şi râzând. Milo se strecură printre baloturile de bumbac şi

începu să fluiere din răsputeri.

Marinarii francezi stăteau cu auzul încordat. Lăsară pe cei doi englezi să s-apropie, şi când aceştia fură în faţa lor, îi înconjurară.

— Nu v-aşteptaţi, ai, să ne mai întâlnim vreodată, derbedeilor? zise Martinvast rânjind.

Unul din englezi, care vorbea puţin franţuzeşte, bâigui:

— Ce poftiţi?

— Să ne răfuim... Avem o socoteală veche noi doi.

— O socoteală?

— Da, băiatule, chiar aşa...

— Nu-nţeleg...

— Stai c-o să înţelegi numaidecât. Hai, pregăteşte-te. O să boxăm niţeluş...

— Să boxăm... de ce?

— Ia nu mai fă pe prostul Ştii tu ce vreau să spun. Tu şi cu ăsta de colo, aţi învinuit mai deunăzi pe doi camarazi de-ai mei pe nedrept. Ştiaţi doar bine ca minţiţi... Ei, vezi, aşa ceva se plăteşte, băiete... Hai, să-ncepem. Pe tine te iau eu pe seamă.

— Şi eu pe cestălalt, zise Fauvel, înţepenindu-se în faţa englezului.

Acesta vru să îndruge ceva, dar Martinvast îi tăie vorba.

— Destul, n-avem vreme de pierdut.

Forgues şi Le Gonidec se dăduseră mai înapoi ca să vadă englezii că n-au de luptat decât cu doi inşi.

— Păi se vede că vă arde de glumă... începu englezul.

— Zău? Stai c-o să vezi tu acu' dacă glumesc ori ba. Hai... apără-te că încep.

— Time, strigă Forgues.

Imediat Martinvast şi Fauvel se năpustiră asupra adversarilor lor. Aceştia n-avură încotro şi se puseră în poziţie de apărare. Erau amândoi voinici, dar fricoşi. Martinvast, al cărui pumn izbea ca un ciocan, trânti o directă drept în pieptul englezului, care se împletici. Atunci francezul începu să-i care la pumni în obraz de-l făcu numai vânătăi. Englezul încercă să se apere, dar căzu grămadă la pământ.

— Altul la rând! zise Martinvast.

Fauvel se lupta mereu; adversarul său se apăra pe cât putea, dar n-avea sprinteneala şi vioiciunea francezului. Începu să slăbească şi

primi directă după directă. Chipul îi era tot o rană. În cele din urmă, o lovitură sub falcă îl culcă lângă camaradul său.

— S-a isprăvit şi cu ăsta, zise Le Gonidec. Acum, băieţi, s-o tulim cât mai iute.

Din fericire, lucrurile se petrecuseră cu mare repeziciune şi fără martori. O luară toţi patru la fugă, dar când ajunseră aproape de submarin, încetiniră pasul. Apoi, liniştiţi, nepăsători, trecură puntea şi se aşezară la posturile lor. Era şi timpul. Se făceau pregătirile din urmă. „Victorious” îşi şi pusese motoarele în mişcare.

— Cât p-aci să-ntârziem, zise Martinvast. Dar ştiu că-mi plăcu... Le-a trecut pofta englezilor să mai colinde astă-seară cârciumile. Trebuie să meargă la vreo farmacie ca să-şi lege rănile.

— I-aţi adus într-un hal fără hal, râse Forgues.

— Pe bună dreptate. Ce mutră o să facă amiralul când i-o vedea...

— Nu-mi pare rău de ce-am făcut, zise Martinvast. Nicio faptă fără plată. Să se-nveţe minte ca să mai bage oameni nevinovaţi în bucluc.

— Să nu-i fi omorât... făcu îngrijorat Le Gonidec.

— Ei aş! Le-am muiat numai niţel oasele.

Se auzi un fluierat.

— Acu să ne caute cât or pofti... am plecat.

Într-adevăr, comandantul dăduse ordinul de plecare. Motoarele de suprafaţă se puseră în mişcare.

În clipa aceea, patru poliţişti apărură pe chei făcând semne cu braţele.

— Prea târziu! le strigă Fauvel.

— Ce vor poliţiştii aceştia? întrebă comandantul.

— Nu ştiu, domnule comandant, pesemne că ne urează drum bun...

Cap. 322 – Poliţia intervine

— Mi se pare că vor să vină pe bord, zise comandantul.

— Au sosit cam târziu, să poftească altă dată, răspunse Forgues.

Poliţiştii făceau gesturi disperate. Unul din ei, care vorbea franţuzeşte, strigă:

— Vrem să vorbim cu comandantul... afacere gravă.

— Poftim, eu sunt. Ce doriţi? întrebă comandantul Dartois,

apropiindu-se de parapet.

— Patru din oamenii dumneavoastră au ucis aproape-n bătaie pe doi marinari englezi. Predaţi-ne pe vinovaţi.

— Îmi pare rău, dar n-avem vreme, am ridicat ancora.

— Nu e vorba acum de ancoră, e…

— În numele cui vorbiţi?

— În numele şefului de poliţie.

— Să poftească dumnealui.

— Sunt eu în locul lui… inspectorul.

— Îţi mai spun încă o dată că n-avem vreme. Nu ne putem amâna plecarea din pricina unei bătăi între marinari.

— Afacerea e gravă. Marinarii au fost aproape ucişi şi a trebuit să fie duşi la spital.

Pe când se schimbau aceste vorbe, marinarii zoreau pe cât puteau plecarea.

— Gata, domnule comandant, strigă Le Gonidec.

— Bine, răspunse acesta, daţi-i drumul.

Motoarele fuseseră puse în funcţiune şi submarinul se depărta fără grabă. Pe chei, poliţiştii răcneau mereu.

— Dar ce s-a petrecut băieţi? întrebă comandantul.

— Mai nimic, domnule comandant, ne-am răfuit cu doi martori mincinoşi, răspunse Martinvast.

— Cum? Ce-ai spus?

— Să vedeţi, domnule comandant… începu Le Gonidec, e vorba de doi marinari englezi care au avut obrăznicia să ne învinuiască în faţa amiralului de un fapt pe care nu l-am făcut şi din pricina cărora am fost arestaţi. Ne făgăduisem în gând să-i învăţăm minte înainte de plecare şi… ne-am ţinut făgăduiala. Cred că vă închipuiţi şi dumneavoastră că pentru un fleac nu ne apucam noi.

Comandantul înălţă din umeri şi zise zâmbind:

— Voi… tot voi. Buni băieţi, dar prea iuţi la mânie. Numai de n-am avea neplăceri din cauza lucrului ăsta.

— Acu’ nu ne mai pasă, făcu Le Gonidec cu dispreţ.

Cap. 323 – Situaţie se înrăutăţeşte

Submarinul se îndepărta de chei; concurentul său se ţinea în rând cu el.

— Aşadar, plecăm? zise comandantul Dartois colegului său de pe Victorious.

— Dacă vreţi…

— La suprafaţă sau afund?

Cum doriţi.

— Atunci, dacă n-aveţi nimic împotrivă, eu aş zice să ne lăsăm afund.

— Bine, fie şi-aşa.

De-abia îşi sfârşi comandantul vorba şi văzură fâlfâind în port un steag verde, ceea ce însemna că ieşirea din port e oprită. În acelaşi timp s-auziră şi două bubuituri de tun.

— Asta ce-o mai fi? întrebă mirat comandantul submarinului englez.

— Ştiu eu?… răspunse comandantul Dartois.

— Nu cred ca ordinul să fie privitor la noi.

— Nici eu. Eu zic că ar fi bine să ne vedem de drum.

Dar englezul care respecta ordinele reprezentanţilor guvernului său, nu fu de aceeaşi părere.

— Dacă portul e închis, zise el, e şi pentru noi ca şi pentru ceilalţi. Trebuie, deci, s-aşteptăm. A, dar mi se pare că e chiar pentru noi. Semnalele spun desluşit: „Submarinele înapoi la chei”. Să ne supunem.

Comandantul Dartois văzu că orice împotrivire era de prisos.

— Dragii mei, zise el marinarilor săi, iar am dat de bucluc.

— Prost lucru… mormăi Le Gonidec.

— Văd şi eu… răspunse Forgues.

— Te pomeneşti că ne arestează.

— Zău? Lasă că o să ne apere el, comandantul!…

— Bine-ar fi…

— Noi să tăgăduim… numai aşa o să scăpăm de belea.

— Lesne de zis, dar au să ne recunoască păcătoşii ceia de marinari englezi.

— Nu cred.

— Ei aş! Nu se poate.

— Ba se poate foarte bine.

Cele două submarine traseră la chei. Poliţiştii cerură să li se lase puntea ca să se urce pe bord, dar comandantul Dartois le zise hotărât:

— Nu dau voie nimănui să calce pe vasul meu, până ce nu-mi va arăta un ordin în scris din partea guvernatorului.

— Sunt inspector general şi iau orice răspundere asupra mea.

— Nu mă priveşte; eu cer să mi se prezinte un ordin scris.

— Foarte bine. Vă atrag însă atenţia că împotrivirea dumneavoastră înrăutăţeşte situaţia.

— Defel, eu mă ţin de litera legii, atâta tot.

— Voi raporta amiralităţii.

— Treaba dumitale!

Poliţiştii plecară. Comandantul coborî în submarin, şi după ce îşi adună oamenii le zise:

— Vedeţi în ce încurcătură m-aţi băgat iar? Din pricina voastră plecarea se amână şi cine ştie ce urmări neplăcute voi avea de îndurat.

— Fiţi fără grijă, domnule comandant, nu veţi avea nimic de îndurat, răspunse Forgues.

— De unde ştii?

— Vă asigur că va fi aşa, după cum vă spun eu.

— Atunci ştii mai multe decât ştiu eu. În orice caz, deocamdată suntem ţinuţi în loc şi la sfârşitul meciului timpul pierdut pe-aici va fi luat în seamă.

După ce spuse aceste cuvinte, comandantul se înapoie nemulţumit în cabina de comandă.

Trecu o jumătate de ceas, un ceas şi, în sfârşit, poliţiştii apărură iar.

— Băgaţi de seamă… acum e acum, să ne pregătim, zise Forgues şi trase cu sine pe Le Gonidec, Martinvast şi Fauvel în fundul vasului.

Oamenii poliţiei urcară pe bord. De data asta inspectorul prezentă un ordin în scris, semnat de amiral. Iată ce scria el:

„Împuternicim pe reprezentantul nostru să aresteze pe marinarii francezi, care s-au făcut vinovaţi de lovire asupra a doi din supuşii noştri. Aceştia vor fi confruntaţi cu vinovaţii care vor fi arestaţi imediat ce vor fi recunoscuţi de cei loviţi”.

— Domnilor, zise comandantul Dartois, faceţi-vă datoria, dar mai întâi aduceţi aici pe reclamanţi.

— Vor fi confruntaţi la poliţie.

— Nu, nu e vorba de aşa ceva în ordinul prezentat de dumneavoastră. Confruntarea trebuie să aibă loc aici pe submarin.

Cap. 324 – Confruntare de prisos

Inspectorul de poliţie n-avu încotro şi trebui să se supună.

— Bine, voi trimite să-i aducă, dar vă atrag atenţia că îndată ce îi vor recunoaşte pe cei care i-au lovit, aceştia vor fi imediat arestaţi.

— Veţi face aşa cum veţi crede de cuviinţă.

— Ne-am înţeles, răspunse inspectorul, înclinându-se.

După o jumătate de ceas, cei doi marinari englezi care făcuseră plângerea, veniră pe bord. Erau într-un bal fără hal. Faţa umflată şi ochii învineţiţi, de de-abia li se mai cunoşteau.

— Toţi oamenii pe punte! strigă comandantul.

Marinarii se înşirară la rând în poziţie militărească. Atunci inspectorul de poliţie zise comandantului:

— Daţi acum voie reclamanţilor să-i arate pe pârâţi?

— Mă rog… poftim.

Inspectorul împreună cu cei doi marinari englezi, trecu de la om la om, dar lucru ciudat, englezii nu-i recunoscură pe cei care îi bătuseră. Repetară cercetările, zadarnic însă, cei învinuiţi nicăieri…

— Domnule, făcu inspectorul nedumirit, mi se pare că nu toţi marinarii dumneavoastră se află pe punte.

Comandantul trimise să s-aducă registrul şi-l dădu inspectorului.

— Poftim, fă dumneata singur apelul; îţi vei da seama că nu lipseşte niciunul din oamenii echipajului meu.

Poliţistul făcu imediat aşa cum îl povăţui comandantul, dar citea şi schimonosea atât de caraghios numele marinarilor, încât aceştia râdeau în hohote.

După ce sfârşi, se întoarse spre comandant.

— Nu pricep nimic… reclamanţii nu-i recunosc pe pârâţi, zise el necăjit.

— Asta dovedeşte, domnule inspector, că aceştia nu se află printre marinarii mei. Mai sunt şi alte vapoare franceze în port.

— Da, dar aceşti doi marinari englezi susţin că au fost bătuţi de nişte marinari de pe submarinul francez. Ciudat… foarte ciudat…

— Ceea ce mi se pare cu adevărat ciudat e stăruinţa dumitale de a-mi învinui oamenii, răspunse supărat comandantul.

Inspectorul rămase câtva timp pe gânduri, zise apoi cam cu sfială:

— Îmi îngăduiţi să mai trecem o dată prin faţa marinarilor?

— Poftim, n-ai decât…

Dar nici de data asta nu fu mai norocos.

— Vezi şi dumneata, domnule, că aceia pe care îi căutaţi nu se află aici. Am onoarea să te salut, făcu încruntat comandantul şi-i întoarse spatele.

Inspectorul se îndreptă spre punte, dar se opri deodată în loc şi întrebă:

— Îmi daţi voie, domnule comandant să vizitez vasul?

— Din partea mea, ai toată voia, răspunse el şi însoţi pe inspector în cercetarea submarinului.

— Vă mulţumesc, zise la urmă inspectorul.

— Mă rog, ai isprăvit?

— Da.

— Atunci putem pleca, da?

— Poate.

— Cum „poate”?

— Adică, vreau să spun că eu, personal, n-am nimic împotrivă, dar trebuie să raportez mai întâi amiralului.

— Mi se pare că asta nu mă priveşte pe mine şi că nu poate fi o piedică…

— Da… negreşit… trebuie însă să afle şi amiralul.

— Bine, domnule, dumneata nu pricepi că trebuie să ridicăm ancora şi că mă ţii în loc?

— Peste un ceas veţi putea pleca.

— Bine, fie, dar să nu mă ţii mai mult.

Inspectorul, încurcat, salută şi plecă însoţit de cei doi marinari englezi.

Cap. 325 – Iar încurcături

După ce-i văzură îndepărtându-se, marinarii izbucniră într-un râs cu hohote; până şi comandantul nu-şi putu stăpâni râsul.

— Mă băieţi, sunteţi mai şireţi decât vă credeam. Nu vă ştiam atât de iscusiţi. Dumneata, Le Gonidec, erai de nerecunoscut cu barba aceea neagră, iar Martinvast, mânjit aşa pe faţă, parcă era nu ştiu ce…

Forgues şi Fauvel se vopsiseră şi ei ca nişte draci. Barba lui Le Gonidec era din câlţi lipiţi cu gumă arabică şi cei mai buni detectivi nu l-ar fi putut recunoaşte.

— Aţi văzut cum se zgâiau la noi? Dar degeaba, de recunoscut tot nu ne-au recunoscut, zise Fauvel.

— Le-am jucat renghiul, râse Martinvast.

— Acum ne putem duce să ne spălăm, fu de părere Fauvel.

— Nu încă, zise Le Gonidec, te pomeneşti că se întorc cu amiralul lor.

— Ei aş! Că doar nu s-o osteni el, cogeamite amiralul să vină pe bord pentru noi!

— Nu m-aş mira defel.

— Să mai aşteptăm dar.

— Ce-au să mai râdă cei de-acasă când le-om povesti ce păcăleală le-am tras englezilor…

Peste un ceas, un poliţist veni cu un plic închis pe care-l dădu comandantului.

— În sfârşit, a sosit ordinul de plecare! strigă comandantul.

Dar nu era ce credea el, ci o scrisoare prin care amiralul îl ruga să poftească până la el.

— Bine, vin imediat, zise comandantul, şi coborî pe chei.

— Măi, da' încăpăţânat mai e şi amiralul ăsta! făcu Fauvel. Nu ne slăbeşte defel… După cum văd nu ne-nghite deloc fiindcă suntem francezi. Şi se zice, chipurile, că ne sunt prieteni! Aşa prietenie…

— La urma urmei o să trebuiască să ne lase-n pace, n-o să aibă încotro…

— De, nu se ştie…

— Ba se ştie. Să avem numai niţică răbdare şi să mai aşteptăm.

— Aşteptăm cam demult, nu-i vorbă… Cine ştie ce o să mai

născocească. De câte ori avem de-a face cu englezii, se ivesc fel de fel de încurcături; parcă le-ar fi frică să nu câştigăm noi rămăşagul şi să-i biruim.

— O să-l câştigăm şi fără voia lor. De ce le e frică n-au să scape.

— Să dea Dumnezeu! Ce bucurie o să fie când ne vom întoarce în Franţa! Mulţi au să se mire când ne vor vedea… Şi-or fi închipuind că ne-am înecat demult.

— Parcă v-am mai spus o dată că ştie lumea prin T.F.F. ce e cu noi. Altminteri la ce-ar mai folosi telegrafia fără fir? zise Martinvast.

— Adică tu crezi că se interesează lumea de noi? întrebă cu neîncredere Le Gonidec.

— Ba bine că nu!

— Păi… atunci o să ajungem celebri.

— Fără doar şi poate…

— Zău? Mie parcă nu-mi vine-a crede…

— Lasă că o să vezi tu…

Cap. 326 – O întrevedere furtunoasă

Pe când marinarii stăteau astfel de vorbă între ei, comandantul Dartois era în conferinţă cu amiralul.

— Domnule, zicea acesta ofiţerului francez, marinarii dumitale sunt nişte derbedei.

— Domnule amiral, nu dau voie nimănui să-mi insulte oamenii, cu atât mai mult, cu cât cele ce susţii nu sunt adevărate.

— Eu ştiu ce spun.

— Şi eu.

— Uiţi cu cine vorbeşti.

— Nu, nu uit defel; îmi dau seama că vorbesc cu un om părtinitor.

— Aşa crezi dumneata?

— Da, căci acuzi oameni care s-au purtat vitejeşte în război şi care sunt de o cinste exemplară. Chiar acum în urmă s-au luptat cu chinezii pentru a apăra drapelul englez.

Amiralul zâmbi cu dispreţ.

— Credeţi că noi avem nevoie de marinarii dumneavoastră pentru a ne apăra?

— Dacă n-aveţi nevoie de ei, de ce i-aţi chemat în ajutor?

— Nu i-am chemat eu.

— Ştiu, dar dacă nu dumneata, i-au chemat ai dumitale şi nu poţi dezaproba dumneata ceea ce a făcut guvernul ţării dumitale.

— Bine, să lăsăm… nu de asta e acum vorba, ci de marinarii dumitale care au bătut pe doi oameni de-ai noştri.

— Îţi atrag atenţia că nici ai dumitale nu s-au dat în lături când a fost vorba să-i bată pe marinarii mei. Nu cumva ai vrea ca să stea cu mâinile-n sân când sunt luaţi la bătaie?!

— Nu, dar aş vrea să nu sară zece asupra doi.

— Nu, n-a fost aşa.

— Ba da, am dovezi.

— Dă-mi voie, domnule amiral, să nu fiu de părerea dumitale.

— Dar bine, domnule, am dovezi…

— Să le văd…

— Nu primesc porunci de la dumneata.

— Atunci… să încheiam discuţia.

— Nici nu mă gândesc. Am fost nevoit să arestez pe doi marinari de ai dumitale fiindcă au făcut scandal în oraş. Li s-a dat drumul fără ordinul meu şi cer acum să fie duşi din nou la închisoare. Îi voi cerceta când voi avea vreme.

— Uiţi, se vede, că trebuie să plecăm chiar astăzi.

— N-aveţi decât… eu nu vă opresc.

— Cum adică? Îmi arestezi doi oameni din echipaj şi crezi că pot porni la drum fără ei? Pe cinstea mea, s-ar zice că n-ai navigat niciodată pe un submarin…

Amiralul se făcu roşu ca un rac; observaţia comandantului îl atinsese neplăcut căci îşi făcuse aproape întreaga carieră prin birourile administrative şi ajunsese la gradul de amiral numai prin protecţie.

— Sunt marinar ca şi dumneata, domnule, răspunse el înţepat.

— Dacă e aşa, atunci trebuie să ştii că am trebuinţă de toţi marinarii mei pentru serviciul pe mare.

— Ştiu, dar fiindcă aceşti doi marinari s-au făcut vinovaţi de fapte neîngăduite, e de datoria mea să-i arestez.

— Da? Bine. Să supunem afacerea consulului nostru.

— N-am niciun zor de consulul dumitale. Eu sunt stăpân aici în

Singapore.

— Dă-mi voie să-ţi atrag atenţia, domnule amiral, că dumneata cauţi să dai loc unui incident diplomatic care ar putea avea urmări serioase.

— Nu e vorba de niciun incident diplomatic. Eu mă slujesc numai de puterile pe care mi le-a încredinţat regele Angliei.

— Regele Angliei nu ţi-a dat însă ordin să arestezi marinari francezi.

— Sunt îndrituit să arestez pe toţi netrebnicii care provoacă tulburări în oraş.

Comandantul Dartois începuse să-şi piardă răbdarea.

— În sfârşit, ce pofteşti, domnule amiral? întrebă el.

— Vreau să-mi predai pe cei doi marinari arestaţi de mine şi cărora li s-a dat drumul fără ştirea mea.

— În cazul acesta îţi voi răspunde că şi eu sunt stăpân pe vasul meu şi nu pot îndeplini dorinţa dumitale. De altfel, dacă aceşti doi au fost puşi în libertate, e că li s-a dovedit nevinovăţia.

— Asta o spui dumneata!

— O spun şi o susţin.

— Aşadar nu vrei să-i predai?

— Nu.

— Bine. Atunci mă folosesc de puterea pe care o am aici şi nu-ţi dau voie să părăseşti portul.

— N-ai niciun drept s-o faci.

— Vom vedea noi.

— Da, vom vedea. Şi dacă totuşi părăsesc portul?

— Bombardez submarinul.

— Foarte bine. Deci declari război?

— Spune-i cum vrei… treaba dumitale.

— Bine… ştiu acum ce-mi rămâne de făcut.

— Şi eu. Aş vrea însă să-ţi dau un sfat.

— N-am nevoie de sfaturile dumitale. Mă duc imediat la consulul nostru.

— N-ai decât, dar n-o să-l găseşti fiindcă nu e niciodată aici, consulul dumitale.

— Atunci voi expediat o radiogramă, ministrului nostru de Marină.

— T.F.F. al oraşului nu e la dispoziţia dumitale.

— Mă voi servi de aparatul meu de bord. Voi telegrafia tuturor vaselor franceze care se află prin meleagurile acestea. Vor transmite mesajul meu şi se va afla cum sunt trataţi la Singapore marinarii francezi.

— Fă cum pofteşti… Îţi dau timp două ceasuri, ca să-mi predai pe cei vinovaţi.

— Nici nu mă gândesc.

Şi comandantul Dartois salută cu răceală pe amiral, apoi plecă.

Cap. 327 – Ieşirea din port e oprită

Comandantul era furios. Nicicând un ofiţer superior străin nu se purtase astfel cu el. Se înapoie pe submarin şi zise oamenilor săi:

— Băieţi, amiralul care comandă aici m-a oprit să părăsesc portul. Vrea cu orice preţ să-i predau pe cei doi marinari care au făcut scandal în oraş şi au fost arestaşi din ordinul lui. Nu mă pot supune unei astfel de pretenţii; deci, vom pleca imediat.

— Şi foarte bine o să facem, mormăi Le Gonidec.

Comandantul se adresă apoi colegului său de pe „Victorious".

— Dumneata eşti gata?

— Da, răspunse ofiţerul englez.

— Atunci să plecăm, vrei?

— Cum să nu? dar ieşirea din port e oprită.

— A, bine zici… au uitat să dea jos semnalul de consemn, dar vin chiar acum de la amiral.

— Atunci… la drum.

— Eu aş zice să ne lăsăm afund.

— Dacă vrei… numai stai să expediez mai întâi o radiogramă la amiralitate.

— Nu e nevoie.

— Da? Aşa crezi dumneata? Atunci hai să plecăm.

Se auziră fluierături, odgoanele fură dezlegate şi cele două submarine se îndepărtară de chei. Când ajunseră la larg, se lăsară afund şi începură să plutească între două ape.

— Amiralul nu ne lăsa să plecăm, zise comandantul, şi am plecat

fără voia lui. Acu… fie ce-o fi!

— Şi foarte bine aţi făcut, domnule comandant, răspunse Le Gonidec. Amiralul ăsta face pe grozavul ca şi când Singapore ar fi al lui. Şi după cum văd, nu-i înghite deloc pe francezi.

În clipa aceea, din fundul submarinului auziră o bubuitură de tun, urmată numaidecât de alte două.

— Ia te uită!… Ce-o mai fi şi asta? întrebă mirat Forgues.

— Se semnalează plecarea noastră, răspunse comandantul.

— Ei şi? Acum nu ne mai poate opri nimeni făcu Le Gonidec cu nepăsare.

— Aş fi curios să ştiu ce face concurentul nostru. Dacă iese el la suprafaţă, vom fi nevoiţi să ieşim şi noi, zise comandantul, şi privi prin periscop.

— Iese din apă! strigă el după câteva clipe.

— Ei drace! Dar ştii că asta nu-mi place defel! făcu Le Gonidec.

Marinarii erau foarte furioşi.

— Ce-ar fi ca noi să ne vedem de drum? mormăi Forgues.

— Nu se poate, nu putem pleca fără concurentul nostru, răspunse comandantul. Haideţi, băieţi, fiecare la postul său!

Urmă o clipă de tăcere, apoi comandantul strigă:

— Goliţi balasturile!

Când submarinul ieşi la suprafaţă, văzură două torpiloare care înaintau cu iuţeală spre ei.

— Înapoi în port! Ordinul amiralului, strigă un ofiţer de pe unul din torpiloare.

Trebuiau să se supună. Cele două submarine se îndreptară spre chei. După ce acostară, amiralul, care stătea pe ponton, înaintă şi zise cu glas poruncitor:

— Întindeţi puntea.

Comandantul Dartois îi împlini dorinţa.

— N-aţi respectat ordinele mele! strigă amiralul trecând pe submarin, şi drept pedeapsă veţi rămâne în port.

— Foarte bine. Vom vedea noi dacă ai dreptul să mă împiedici că să-mi urmez călătoria.

— Te rog să-ţi dai seama că eu nu te-mpiedec să-ţi urmezi călătoria, îţi cer numai să-mi predai pe cei doi vinovaţi.

— Nici nu mă gândesc!
— Asta e ultimul dumitale cuvânt?
— Da.
— Atunci vei rămâne în Singapore până ce voi obţine satisfacţie deplină.
— Vom vedea noi cine are dreptate.
— Fără-ndoială eu.
— Nu prea cred.
— Bine, vom vedea.
Comandantul Dartois nu răspunse, de teamă să nu scape vreo vorbă insultătoare, căci de-abia îşi putea stăpâni mânia. Nu i se mai întâmplase niciodată de când era el marinar aşa ceva şi era hotărât să nu se lase până ce nu va ieşi biruitor din această întâmplare urâtă.
— Aşadar, nu vrei cu niciun preţ să-mi predai pe cei doi marinari? întrebă amiralul când să plece de pe submarin.
— Nu.
— Vei rămâne, deci, aici până ce mi se va da satisfacţie deplină.

Cap. 328 – Lucrurile se descurcă, apoi se-ncurcă iar

Amiralul englez, pe care-l chema Sexton, era un om foarte ciudat. Deseori se primiseră plângeri împotriva uneori hotărâri care nemulţumeau pe toată lumea din Singapore. Se zicea chiar că ar fi cam ţicnit şi că o să sfârşească la balamuc.
După ce plecă, comandantul Dartois zise colegului său de pe „Victorious”:
— Dumneata ce zici de toată afacerea asta?
— Ciudat; foarte-ciudat, răspunse acesta.
— Iată-ne acum siliţi să nu ne clintim din loc. Dar situaţia nu poate dura mult aşa.
— Asta e şi părerea mea, dar ce e de făcut? Mai întâi, care e motivul pentru care amiralul nu ne lasă să plecăm?
— Cere să-i predau pe doi din oamenii mei care, pare-se, au provocat un scandal în oraş, ceea ce nu e adevărat, aşa că nici nu mă gândesc să-i fac pe voie.
— În locul dumitale aş face la fel.

— Dar lucrurile se pot prelungi cine ştie cât.

— Din nenorocire... dar ce e de făcut?

Ofiţerul englez se gândi puţin apoi zise:

— Amiralul are un şef ierarhic şi acesta e sir Thomas Lipton, guvernatorul oraşului...

— Dumneata îl cunoşti? întrebă repede comandantul.

— Nu, dar se zice că e un om foarte drept.

— Ce-ar fi să ne ducem la el?

— Tocmai asta voiam şi eu să-ţi spun.

— Atunci să nu mai zăbovim...

Cei doi ofiţeri se îmbrăcară cu uniforma lor de mare ţinută şi după câteva minute porniră spre palatul guvernatorului. Acesta îi primi numaidecât.

Sir Thomas Lipton era un om voinic, foarte distins, cu maniere alese. Cei doi ofiţeri îl salutară şi el le răspunse foarte prietenos apoi îi întrebă:

— Ce doriţi dumneavoastră, domnilor?

— Domnule guvernator, luă cuvântul comandantul Dartois, colegul meu din marina engleză şi cu mine venim la dumneavoastră să ne faceţi dreptate.

Guvernatorul păru uimit.

— Despre ce e vorba?

— Amiralul care comandă aici nu ne lasă să plecăm.

— Cum aşa? Asta nu se poate!

— Totuşi e adevărat.

— Mă rog, explicaţi-vă!

— Să vedeţi ce e, domnule guvernator: Amiralul pretinde că doi din oamenii mei au făcut scandal şi că li s-a dat drumul fără învoirea lui.

— Fuseseră deci arestaţi?

— Da.

— Ciudat, eu n-am ştiut nimic despre asta.

— Şi vă pot da cuvântul meu de cinste, domnule guvernator, că oamenii mei sunt nevinovaţi. Dacă ar fi făcut vreo greşeală oarecare, eu aş fi fost cel dintâi care să-i pedepsesc.

Guvernatorul se gândi puţin, apoi zise:

— În orice caz, amiralul ar fi trebuit să mă înştiinţeze mai întâi pe

mine şi să ceară şi părerea mea dacă să vă interzică sau nu plecarea din port. Dumneavoastră liniştiţi-vă, iau totul asupra mea. Puteţi pleca în orice moment. Ştiu că faceţi o minunată călătorie în jurul lumii şi nu are nimeni dreptul să vă oprească din cale.

— Mulţumesc, domnule guvernator; de altfel, nici nu mă aşteptam la altceva din partea dumneavoastră, atât de bine cunoscut pentru simţul dumneavoastră de dreptate şi nepărtinire.

— Domnilor, încerc, în măsura slabelor mele mijloace, să-mi fac datoria. Amiralul a greşit faţă de dumneavoastră şi voi şti să-l pun la locul său.

— Aşadar, putem pleca?

— Când doriţi.

— Mulţumesc, domnule guvernator.

— Nu e nevoie să-mi mulţumiţi, mă bucur că v-am putut fi de folos, răspunse guvernatorul binevoitor.

Luă o foaie de hârtie şi scrise următoarele:

„Ordin autorităţilor maritime de-a permite celor două submarine care fac ocolul lumii să iasă din port”,

şi semnă: *„Sir Thomas Lipton”*.

— Poftim, domnule comandant, zise el apoi şi întinse hârtia lui Dartois.

Cei doi ofiţeri mulţumiră iar şi-şi luară rămas bun de la guvernator. Comandantul Dartois era radios.

— Dragii mei, pregătiţi-vă, zise el oamenilor săi, când se înapoie pe bord.

— Plecăm? întrebă Le Gonidec.

— Da, şi fără întârziere.

— În sfârşit…

Marinarii făcură imediat pregătirile de plecare, dar când să dezlege odgoanele, se pomeniră iar cu amiralul care, văzând cele ce aveau să urmeze, sări înfuriat pe punte.

— Ce pofteşti? îl întrebă comandantul Dartois.

Amiralul făcu pe grozavul.

— Cum? Mă întrebi ce vreau? Ştii doar foarte bine ce vreau. Ţi-am interzis să părăseşti portul şi văd că ai spus să se dezlege odgoanele.

Comandantul nu răspunse. Amiralul făcea spume la gură de furie.
— N-ai auzit ce ţi-am spus?
— Ba da.
— Atunci?…
— Atunci… plec.
— N-ai să pleci.
— O să vezi că da.
— Am dreptul să te opresc.
— Nu, nu-l mai ai.
— Ce vrea să zică asta?
— Hai, dă-te jos de pe submarin, altminteri mă voi vedea silit să te iau cu mine.
— Dar asta e o neruşinare nemaipomenită! Stai că-ţi arăt eu!…
Şi amiralul strigă pe câţiva marinari care căscau gura pe chei.
— Nu te mai zbuciuma aşa că e zadarnic. Plec fiindcă am primit ordin să plec, zise liniştit comandantul.
— Ordin de la cine?
— Uită-te şi dumneata de la cine, răspunse comandantul şi-i vârî sub ochi hârtia iscălită de guvernator..
De data asta amiralul se potoli ca prin minune.
— A, aşa da, dacă guvernatorul îţi dă voie să pleci, nu mă mai pot împotrivi.
— Cred şi eu, dar înainte de plecare, îngăduie-mi să-ţi spun că nu te-ai purtat ca un gentleman.
Amiralul sări în sus.
— Dacă nu eşti un laş, domnule, trebuie să-mi dai socoteală.
— Aş face-o cu mare plăcere, dacă n-aş fi silit să plec chiar acum.
— Aha, spui aşa fiindcă ţi-e frică… fiindcă eşti un laş…
Comandantul Dartois se îngălbeni la faţă.
— Îmi pare rău că mi-eşti superior în grad, altminteri ţi-aş trage o pereche de palme să mă ţii minte… zise el tremurând de mânie.

Cap. 329 – Insulta

Amiralul ridică mâna şi strigă:
— Atunci află, domnule, că un englez nu se lasă niciodată insultat.

Consideră-te pălmuit…

Comandantul chemă pe locotenentul său şi pe aspirantul de pe bordul submarinului şi le zise:

— Domnilor, omul acesta m-a insultat, ba mai mult încă, insulta nu e adresată numai mie, personal, ci şi drapelului nostru. Cu toate că mi-e superior, voieşte să se bată cu mine în duel. Dumneavoastră îmi veţi servi de martori.

— Nu luaţi în seamă insultele lui, domnule comandant, zise locotenentul Du Bourdieu.

— Nu, dragul meu, vreau să-l învăţ minte…

Apoi întorcându-se spre amiral:

— Sunt la dispoziţia dumitale, domnule, dar trebuie ca afacerea asta să se sfârşească fără întârziere căci sunt silit să plec cât mai curând.

— Bine, să-mi caut numai martori şi sunt gata. Să ne întâlnim peste o jumătate de ceas în Green-Park, în dosul palatului guvernamental.

— Fiindcă eu am fost insultat, tot eu am drept să aleg arma de luptă, zise comandantul Dartois.

— Ba să mă ierţi, eu sunt cel insultat…

— Fie şi-aşa, dacă ţii numaidecât…

— Deci, aleg spada.

— Bine, dar să aduci dumneata arme căci îţi închipui foarte bine că n-am aşa ceva pe bord.

— Ne-am înţeles, răspunse amiralul şi plecă.

— Eşti tare în lupta cu spada, domnule comandant? întrebă locotenentul du Bourdieu după ce-l văzu plecat.

— Odinioară nu prea mă întreceau mulţi, dar n-am mai ţinut o spadă în mână de ani de zile. Totuşi nu te teme, o să scap cu faţa curată, răspunse comandantul râzând. Acum, fiindcă nu se ştie ce se poate întâmpla, să-ţi spun ce ai de făcut, dacă voi fi ucis, dumneata vei lua comanda submarinului şi vei urma călătoria, iar când te vei întoarce în Franţa, vei raporta amiralităţii noastre ce s-a petrecut.

— Să nădăjduim că nu va fi nevoie de asta.

— De, duelul e lucru ciudat, e de ajuns o nimica toată şi…

— Urâtă treabă…

— Bine zici, dar ce vrei? Un ofiţer nu poate îngădui să fie insultat şi

sunt sigur că şi dumneata în locul meu făceai la fel. Haidem, domnilor, pregătiţi-vă…

După câteva minute cei trei ofiţeri francezi coborâră pe uscat.

— Mie nu-mi prea place ce se petrece… făcu Le Gonidec. Afurisitul ăsta de amiral ne-a mâncat zilele… E sărit rău, să ştiţi de la mine.

— Voi nu ştiţi nimic, zise Fauvel apropiindu-se. Eu însă am auzit tot.

— Ei, ce e?

— E că au să se bată în duel.

— Cine, mă?

— Comandantul şi cu amiralul.

— Glumeşti?

— Nu glumesc deloc. Amiralul l-a insultat pe comandant şi acesta i-a răspuns cum se cuvenea fiindcă ştiţi şi voi ce poate comandantul nostru… a dat dovadă în război.

— Atunci, au să se bată?

— Da, chiar acum.

— Doamne, doamne, ce pacoste pe capul nostru! Şi dacă îl omoară pe comandant?

— Aş! Nici prin gând să-ţi treacă… mai degrabă cred că o să mi ţi-l ciopârţească niţel pe amiral.

— Măi, ce călătorie afurisită!… Prin multe am trecut, dar numai la aşa ceva nu mă gândeam…

— Noi s-avem încredere şi s-aşteptăm.

— S-aşteptăm, zise Martinvast, dar eu sunt sigur că o să-l vedem pe comandant întorcându-se bun-zdravăn pe bord.

— Să te-audă Dumnezeu! Dar, eu grozav aş vrea să fiu de faţă la lupta asta.

— Parc-ai putea fi de vreun folos!…

Milo, care ascultase ce vorbeau camarazii săi, era mişcat până în adâncul sufletului său la gândul că sărmanul lui comandant, pe care-l iubea atât, îşi va încrucişa spada cu vreun duşman. Le Gonidec, însă, îl linişti:

— Nu-ţi fie frică, băiatule, comandantului nostru n-o să i se întâmple nimic… o să vezi tu că o să-i dea o lecţie englezului ca să-l ţină minte cât o trăi.

— Nu-ncape nicio îndoială, încuviinţă Fauvel. Comandantul are mâna sigură şi mult sânge rece, pe când nebunul de amiral se înfurie ca un taur, şi ştiut e că la duel, cei repeziţi se vâră singuri în spadă ca într-o frigare.

— Nu e întotdeauna aşa. Adeseori acela care atacă mai cu putere biruie pe adversar, îşi dădu cu părerea Forgues.

— Când te-aude cineva ar zice că te-ai bătut şi tu în duel măcar de câteva ori în viaţa ta, zise zâmbind Martinvast.

— Păi, m-am şi bătut o dată.

— Mă, da' lăudăros mai eşti!

— Nu, zău, vorbesc foarte serios. La început, când am intrat în armată, am avut o ceartă cu un camarad care mă insultase şi m-am bătut în duel.

Cap. 330 – Duelul

Marinarii se uitau zâmbind la Fauvel.

— Voi nu mă credeţi, dar vă spun pe cinstea mea că nu vă mint. Pe adversarul meu îl chema Giacomi… El îmi dăduse o palmă şi eu i-o întorsesem cu dobândă. Comandantul nostru – vă spun şi numele, era Louchard, un om vajnic care nu ştia de glumă, ne-a silit să ne duelăm şi ne-am bătut într-o curte de-a Arsenalului din Toulon.

— Şi ţi-ai ucis adversarul… zise în bătaie de joc Forgues.

— Nu, nu l-am ucis, dar i-am străpuns braţul. Asta s-a petrecut la 27 Iulie 1913, cu un an înainte de război. Dacă nu mă credeţi, întrebaţi-l pe comandantul Louchard.

— Te credem, te credem, făcu Le Gonidec.

— Slavă ţie, Doamne! De altfel, nu sunt numai eu, s-au mai bătut şi alţii. L-aţi cunoscut şi voi pe Rivelli… ei bine, la şase luni după mine, s-a bătut şi el.

Marinarii nu mai stăruiră.

În vreme ce stăteau ei de vorbă, comandantul însoţit de martorii săi ajunsese la Green-Park, unde îi aştepta amiralul împreună cu doi prieteni de-ai lui, căpitani de fregată. De asemenea se afla acolo şi un medic.

Martorii se apropiară şi se prezentară.

— Domnilor, zise unul din ofiţerii englezi, lucrurile se mai pot încă aranja. Clientul dumneavoastră să ceară scuze amiralului şi…

— Scuze? Nici gând de-aşa ceva! Un ofiţer francez nu-şi cere niciodată scuze, domnule, răspunse locotenentul du Bourdieu.

— Atunci duelul trebuie să aibă loc.

— Suntem de aceeaşi părere.

— Să tragem, deci, la sorţi, alegerea locului şi să numim un conducător al luptei.

După ce fură puse toate la cale, locotenentul du Bourdieu, ales conducător al luptei luă spadele, le trecu prin flacăra de spirt şi întrebă pe adversari:

— Sunteţi gata, domnilor?

— Da, răspunse comandantul Dartois cu hotărâre.

— Da, zise şi amiralul zâmbind.

— Aşezaţi-vă la locurile dumneavoastră.

Când cei doi adversari fură faţă-n faţă, locotenentul du Bourdieu, măsură spadele, dădu fiecăruia câte una, şi zise:

— Începeţi, domnilor.

De-abia îşi isprăvi vorba şi amiralul se şi repezi la adversarul său, dar acesta, retrăgându-se brusc, se feri de lovitură.

Dacă văzu aşa, amiralul îşi schimbă tactica, încercă să izbească spada, comandantul însă ocolea loviturile cu o siguranţă uimitoare. Toate atacurile adversarului său nimereau în gol.

După ce trecură două minute, locotenentul du Bourdieu opri lupta ca să se odihnească adversarii. Amiralul zâmbea mereu, dar se vedea bine că e nervos şi agitat. Stătea de vorbă cu martorii săi şi părea sigur de sine.

După ce se termină pauza, lupta reîncepu. De rândul acesta atacă comandantul. Se cunoştea că făcuse multă scrimă în viaţa lui, căci para fiecare lovitură, cu mare îndemânare. La un moment dat, la un atac al amiralului, pară, apoi răspunse cu atâta precizie încât spada lui atinse pieptul amiralului. Toţi îl crezură rănit.

Opriră lupta dar când martorii se încredinţară că nu fusese nimic, puseră pe adversari iar în gardă. Amiralul fu de astă dată mai puţin norocos. Vrând să atace mai cu îndârjire, comandantul răspunse printr-o lovitură care-i străpunse umărul.

— Opriţi! strigă conducătorul luptei.

Medicul se apropia de rănit, şi după ce cercetă rana, fu de părere că amiralul nu mai putea continua lupta. Martorii făcură un proces-verbal în care se descria în amănunt condiţiile şi rezultatul duelului, apoi amiralul, după ce fu pansat de medic, înaintă spre comandant şi-i zise:

— M-ai rănit, domnule, dar să nu crezi că ne-am împăcat. Voi veni după dumneata în Franţa să te provoc iar, şi vom vedea atunci care din noi e cel învins..

— Vă rog să-mi spuneţi numai atât, domnule amiral: Lupta a fost dreaptă? întrebă locotenentul du Bourdieu.

— Da.

— Atunci ce mai poftiţi? Onoarea e satisfăcută.

— Eu însă nu sunt mulţumit.

Locotenentul socoti de prisos să mai stăruie.

Martorii salutară şi se despărţiră. Pe când îl urcau pe amiral în trăsură, comandantul Dartois şi prietenii săi se înapoiară pe submarin.

Cap. 331 – Talazurile din adânc

Îşi poate oricine închipui bucuria cu care fu primit comandantul de oamenii săi. Le Gonidec, în numele camarazilor lui spuse cu glas mişcat câteva cuvinte bine simţite.

— Dragii mei, răspunse comandantul, acum la drum. Trebuie să câştigăm timpul pierdut.

Pregătirile fură făcute la repezeală şi după o jumătate de ceas, cele două submarine porniră şi odată ajunse în larg, se lăsară afund.

— Bine e, frate, să te simţi iar în apă! zise Le Gonidec. Cred că de-acum încolo s-a isprăvit cu necazurile.

— Vezi să nu ne deochi, răspunse Forgues. Cine ştie ce ne mai aşteaptă…

— Iar cobeşti mă, bufniţo? se răsti Le Gonidec.

— Nu cobesc, dar zic că nu e bine să se bucure omul prea de vreme.

Când ieşiră la suprafaţă, marea era liniştită ca un lac.

— Unde ne aflăm acum? întrebă Fauvel.

— Într-un loc foarte primejdios, răspunse Le Gonidec.
— Ei aş! Nu vezi ce potolită e marea?
— Şi cu toate astea, aşa e cum îţi spun eu: Trebuie să ne temem mai ales de talazurile din adâncul apei.
— Crezi că sunt din acestea prin partea locului?
— Destul de multe. Am navigat adesea prin meleagurile astea. Nu degeaba i se zice locului „Minghineaua”. Îţi vezi liniştit de drum, te crezi în siguranţă, te pomeneşti deodată împins de acolo-colo ca o minge şi strâns ca într-o minghinea din care nu poţi ieşi.
— Lasă că submarinul nostru n-are habar, n-o să-l dea talazurile peste cap.
— Peste cap n-o să-l dea, dar o să-l hâţâne al dracului.
— Nu ne speriem noi de atâta lucru.
— Da, dar ia te uită la vârfurile acelea de stânci ieşite la suprafaţa apei.
— Ce e cu ele?
— E, că dacă s-ar întâmpla să vină un talaz care să ne salte o dată mai zdravăn, drept în ele am nimeri, şi de, nu ne-ar prea merge bine.
— Le-o fi ştiind şi comandantul.
— Le ştie, fiindcă a mai fost şi el pe-aici, şi dovada e că a cotit-o mai spre stânga.
Urmă o tăcere, apoi după câteva momente, Le Gonidec urmă:
— Afurisitele astea de talazuri care vin din adânc sunt viclene rău. Ai zice că pândesc apropierea unui vapor ca să se dezlănţuie. Acu vreo doisprezece ani, tot cam pe vremea asta, treceam pe aici pe bordul unui cargobot, „Croumir”, care alerga cu o iuţeală de cincisprezece noduri pe ceas. Stăteam toţi liniştiţi pe punte, fără nicio grijă, când deodată ne pomenirăm ridicaţi în sus, zguduiţi şi clătinaţi ca nişte oameni beţi şi aruncaţi peste stânci. De-abia am avut vreme să dezlegăm bărcile de salvare.
— Dacă ni s-ar întâmpla nouă aşa ceva, nu ne-am putea salva în bărci; ar trebui să căutăm scăparea înot şi să ne cocoţăm pe vreun vârf de stâncă, aşa cum fac cormoranii.
Martinvast înălţă din umeri.
— Talazurile din adânc, zise el, sunt mai puţin grozave decât spui tu. Te ridică în slavă, te fac să ţopăi niţel şi atâta tot.

— Se cunoaşte că n-ai trecut niciodată prin astfel de clipe, zise Le Gonidec.

— Aşa crezi tu… Am văzut şi eu de-alde astea, prin Mediterana.

— Da, dar trebuie să ştii că aceste talazuri nu sunt primejdioase decât prin locurile cu stânci, altminteri nu prea sunt de temut. Am şi eu aşa, niţică experienţă, şi ştiu ce spun.

— Păi, ce ştii tu, nu mai ştie nimeni…

— Nu că ştiu mai mult decât un altul, dar aţi putut vedea şi voi de multe ori că, atunci când prevedeam ceva, se împlinea.

— Aşa e, făcu Fauvel.

De-abia sfârşi vorba că submarinul fu repezit o dată în sus ca o minge aruncată de o mână uriaşă şi zvârlit la vreo douăzeci de metri.

Cap. 332 – Clipe de spaimă

— Ei, aşa e că aveam dreptate? strigă Le Gonidec.

— Da, văd că eşti mai deştept decât noi, răspunse Forgues. Se cunoaşte că ai mai fost pe-aici. Noroc că talazul nu ne-a înghiţit. Cred că acum s-a terminat.

— Nu, peste câteva clipe o să mai vină şi altele.

— Zău?

— O să, vezi.

— Păi atunci să ne pregătim, făcu Fauvel râzând.

— Nu râde, băiete, că nu ştii ce te aşteaptă, zise Le Gonidec. Uite stâncile cele de colo… alea se poate să fie moartea noastră.

— Eu zic că ar trebui să-i dăm de ştire comandantului.

— Ştie şi el tot aşa de bine ca şi mine ce e de făcut. De când suntem prin meleagurile astea, n-a mai ridicat ochii de pe hartă şi dă în fiecare clipă ordine timonierului. Încearcă să se îndepărteze de zona primejdioasă, dar are de luptat împotriva curentului care e grozav de rapid.

— Mi se pare că nu prea e adâncă apa pe-aici, zise Fauvel.

— Destul; are cel puţin două sute de metri adâncime, răspunse Le Gonidec.

În clipa aceea submarinul fu zguduit cu putere. Marinarii fură nevoiţi să se încleşteze de drugi ca să nu fie aruncaţi în apă.

— Mi se pare că nu e semn bun, făcu Fauvel. Bine zicea Le Gonidec. Afurisite locuri!… Numai de nu ne-ar rămâne oasele pe-aici…

Cu toate sforţările omului de la cârmă, submarinul o luă razna. Maşinile nu mai puteau pune împotrivire curentului. Le Gonidec urmărea cu îngrijorare zbuciumul vasului. Nimeni nu cuteza să-l întrebe. Deodată îl văzură îngălbenindu-se; deschise gura ca şi când ar fi vrut să spună ceva, dar nu putu scoate un cuvânt. Totuşi, camarazii săi înţeleseră ce voia să spună. Submarinul înainta de-a dreptul spre o stâncă neagră ieşită din apă, asemenea unui monstru marin. Dacă se izbea de ea, erau pierduţi. Vasul, care, din pricina curentului alerga cu o iuţeală de opt noduri pe oră, se va sfărâma de piedeca ivită-n cale ca o coajă de nucă.

Cap. 333 – Un strigăt de deznădejde

Deodată se auzi comanda:

— „Bara la stânga!”

Manevra fu executată imediat. Vasul porni cu o iuţeală ameţitoare şi se repezi înainte ca o fiară cuprinsă de turbare. Se auzi o zvâcnitură şi… asta fu totul. Atinsese numai stânca.

— Am scăpat! strigă Le Gonidec. De bolovanul acela afurisit mi-era mie frică. Acum e vorba să dăm de un curent care să ne împingă la larg.

Le Gonidec nu se înşelase. Primejdia era înlăturată. Dar când fu să se lase submarinul afund, telegrafistul veni pe punte şi zise cu glas tare:

— Domnule comandant, am primit un S.O.S.

— Din ce direcţie?

— Dinspre Nord, Nord-vest.

— Ce latitudine?

— Nu mi s-a dat.

Victorious primise şi el acest strigăt de deznădejde. Se apropie de submarinul francez şi comandantul întrebă pe colegul său:

— Ce ai de gând să faci?

— Să alerg în ajutorul vaporului primejduit, răspunse comandantul

Dartois.

— Indicaţiile sunt vagi…

— Poate că vom mai primi altele mai precise. De altfel, voi trimite chiar acum o radiogramă.

Trecură câteva minute. Mesajul fusese expediat, se aştepta răspunsul. Vaporul care cerea ajutor era un vas spaniol, Domingo; avea o avarie gravă şi era ameninţat să se scufunde. Se afla la douăzeci de mile de submarin.

Cele două submarine, porniră cu cea mai mare iuţeală.

— Alta acum! făcu Fauvel nemulţumit.

— Doar nu vei fi vrând să lăsăm oamenii la voia întâmplării! răspunse Le Gonidec.

— Nu zic nici eu, numai de-am sosi la vreme…. Dar vezi că dacă se îneacă vaporul, nu avem loc să luăm cine ştie câţi călători pe bord.

— O să vedem noi.

Marea, care până atunci fusese foarte liniştită, începu să se tulbure. Mici talazuri izbeau submarinul cu un plescăit scurt de pereţi şi se auzea mugetul vântului în depărtare.

— Mi se pare că se strică vremea, zise Forgues.

— Aşa e, răspunse Le Gonidec, dar asta n-ar fi nimic dacă n-am avea curentul împotrivă. O să ne cam ţină în drum furtuna.

— Vine furtuna?

— Da, şi încă una grozavă, fiindcă norii se adună din ce în ce mai ameninţători.

— Ar fi poate mai bine să ne lăsăm afund.

— O să vadă comandantul ce e de făcut.

— Măi, da' oameni fără noroc mai suntem şi noi! făcu Forgues. Tocmai când s-alergăm în ajutorul unui vapor în primejdie, se porneşte furtuna.

Strigătul de ajutor prin T.F.F. devenea din ce în ce mai deznădăjduit.

— Grăbiţi-vă, zicea ultimul radio, nu ne mai putem împotrivi… ne scufundăm…

Submarinele erau acum numai la cinci mile de vapor, dar înaintau cu greu. Vântul era tot mai rece şi valurile cu crestele în spumă se îndeseau din ce în ce. Cerul se întunecase sinistru.

— Ia, uitaţi-vă ce vine dintr-acolo, zise Le Gonidec.

O trâmbă de negură deasă înainta spre ei stârnind scântei de spumă.

— Coborâţi-vă în submarin şi închideţi obloanele! strigă comandantul.

Ordinul fu executat cu repeziciune. Pe punte rămase numai comandantul, adăpostit în cabina de comandă. Înlăuntrul submarinului domnea o căldură năbuşitoare. Toţi aşteptau cu teamă zguduitura care va trebui să vină. Veni şi fu într-adevăr grozavă. Vasul se cutremură din toată armătura lui şi răsună ca un clopot uriaş.

Lucrurile care nu erau prinse-n curele se împrăştiară pe jos cu un zgomot asurzitor. Micul Tao, care nu era încă deprins cu de-alde astea, fu repezit cu atâta putere de un perete al vasului, că se prăbuşi ameţit şi rămase nemişcat.

— Doamne, Doamne, numai de nu s-ar fi rănit! strigă Milo şi alergă spre el.

Dar micul japonez îşi veni numaidecât în simţiri şi privi zăpăcit în juru-i. Milo îl sprijini până la pătucul lui.

Submarinul sălta şi juca pe valuri ca o minge; uneori se lăsa în cap, gata să se răstoarne, apoi se ridica deodată ca un cal nestrunit.

— Mult o să ţină? întrebă Fauvel.

— Nu, răspunse Le Gonidec, o să se potolească numaidecât.

— M-am cam săturat şi eu de-atâta drum şi bine mi-ar părea să mă văd iar în satul meu, zise Fauvel. Acolo pot să mă înţeleg cu toată lumea pe limba mea. Mi se pare că nu mă mai prinde nimeni de-acu' încolo…

— Te laşi de marinărie?

— Ohoho, şi cu mare plăcere, crede-mă…

— Asta dovedeşte că nu eşti marinar adevărat.

— Nu, nu de asta, dar n-aş mai vrea să lipsesc atâta vreme din ţară.

— Deschideţi obloanele! se auzi ordinul comandantului…

— Ai putea să te angajezi pe un iaht pentru regate.

— Ca să faci slujbă pe un astfel de vapor trebuie să cunoşti bine manevrarea lui şi camaradul de colea nu se prea pricepe… făcu Martinvast.

— O să-nvăţ.

— Nu, băiete, cal bătrân în buiestru… ştii vorba ceea. Dacă n-ai luat-o din copilărie, greu lucru.

— Aşa e, mai ales că navigarea pe un iaht nu e aşa de uşoară după cum îţi închipui. Se cere un ochi ager şi multă îndemânare. La întrecerea între iahturi – sau regate, cum li se zice – trebuie să fii cu ochii în patru căci lupta e dârză. Am luat şi eu într-o vreme parte la astfel de întrecere şi vă asigur că nu e o jucărie. Stăpânul vasului vrea, bine-nţeles, să fie el la cârmă şi cum, mai întotdeauna, e un ageamiu, care habar n-are ce e asta, mai trebuie să-l îndrumi tu.

— Atunci… o să m-apuc mai bine, iar de meseria mea.

— Şi bine o să faci, încuviinţă Le Gonidec, fiecare ce a învăţat. Tu, dragă, te-ai făcut marinar cam fără voia ta, de aceea ţi se cuvin laude fiindcă a trebuit să înveţi ce ştim noi din copilărie, şi, drept să-ţi spun, mă minunez de câte ştii.

— Zău?

— Să nu crezi că te linguşesc, spun numai ce cred.

Cap. 334 – Epava

Cele două submarine înaintau mereu. Trebuiau să fie acum aproape de vaporul primejduit. Comandanţii celor două submarine se sfătuiră între ei.

— Mi se pare, zise comandantul Dartois, că nu suntem departe de locul care ne-a fost semnalat prin T.F.F…

— Aşa cred şi eu.

— Dar nu se vede nimic.

— Poate că indicaţia era greşită.

— M-aş mira…

Dartois luă ocheanul şi cercetă zarea.

— Zăresc, parcă, un punct alb, făcu el.

— Să fie vaporul spaniol?

— Nu, e o barcă.

— Atunci vaporul s-a înecat şi echipajul a dat drumul bărcilor pe mare.

— Să ne mai apropiem şi vom vedea ce e.

Era într-adevăr o barcă, dar se răsturnase şi acum plutea cu fundul

în sus.

— Săracii! zise comandantul Dartois, trebuie să fi pierit toţi în valuri.

— Mai mult ca sigur.

— Să ne dăm mai aproape, poate vom putea scăpa câţiva naufragiaţi.

Deodată comandantul dădu ordin să se schimbe direcţia submarinului căci zărise plutind pe apă o grămadă neagră: era vaporul care trimisese strigătul de deznădejde.

— Am sosit prea târziu, zise comandantul englez.

— Văd şi eu. Spre nenorocul lor nu se găsea niciun vapor prin apropiere. Dar ia stai… parcă zăresc colo un naufragiat.

Şi chiar aşa era. De una din bărcile răsturnate, se ţinea încleştat un om. Părea istovit şi în clipa când submarinul francez fu aproape de el, era gata să se lase în voia valurilor. Îl traseră cu mare greutate pe punte. Nenorocitul leşină. Îl coborâră în interiorul vasului.

— Bietul om, zise Le Gonidec, nu cred că o să-şi mai vină în fire… a trebuit să ducă o luptă crâncenă cu valurile.

— Nu e rănit nicăieri şi poate că, după ce se va odihni niţel, o să se înzdrăvenească, răspunse Forgues.

— Să dea Dumnezeu!

— Eu cred că vor mai fi şi alţi naufragiaţi prin preajmă.

— Nu, nu se vede niciunul.

Submarinele cercetară vreme de trei sferturi de ceas marea, dar nu văzură decât o barcă şi aceea goală.

— Nenorociţii trebuie să fi căutat să scape în bărci pe furtună şi n-au putut ţine piept coşcogeamitea vapoare, vrei să ţină o biată barcă? zise Martinvast.

Cap. 335 – Ce povesteşte naufragiatul

După câteva ceasuri, naufragiatul îşi veni în simţiri. Se uită cu ochii rătăciţi în juru-i, apoi începu să strige nume ciudate. Le Gonidec, Martinvast, Fauvel şi Milo se apropiată.

— Mare noroc ai avut, frăţioare, îi zise Le Gonidec.

Omul se uită la el şi rămase cu gura căscată.

— Ştii franţuzeşte? îl întrebă Fauvel.
— Cum să nu ştiu! răspunse omul.
— Noi credeam că eşti spaniol.
— Nu, sunt din Bretania.
— Ca şi mine, făcu Le Gonidec bucuros. Şi din ce parte de loc?
— Din Paimpol.
— Dă mâna-ncoace, frate-meu…
— Eşti şi tu tot din Bretania?
— Sunt şi mă mândresc cu asta.
Tăcură o bucată de vreme, apoi omul întrebă:
— Dar ceilalţi unde sunt?
— Care ceilalţi?
— Păi oamenii de pe vapor… de pe Domingo.
— S-au înecat toţi.
— Sărmanii! Eram treizeci şi doi pe vapor… e cu neputinţă să nu mai fi scăpat din ei.
— N-am văzut pe mare decât două bărci, răsturnate, altceva nimic.
— Erau şase pe bord.
— Vor fi avut soarta celor două pe care le-am zărit.
— E grozav ce s-a petrecut, începu omul după câtva timp. Pornisem acu vreo patruzeci şi opt de ore din Singapore. Vasul nostru era un vapor spaniol; eram patru francezi pe bord, patru naufragiaţi…
— Oameni norocoşi, ai? Să scapi o dată de moarte ca să sfârşeşti tot prin înec. Pe semne că aşa mi-a fost mie scris, să am parte tot de vapoare sortite să piară în valuri. Trebuie să ştiţi că vasul nostru, o corabie mare cu pânze, care venea din Indochina, se izbise de nişte stânci şi am fost salvaţi de Domingo. Şi fiindcă tot făcea drumul spre Marsilia, ne ducea şi pe noi în patrie. La început, toate mergeau de minune, dar după ce trecurăm afurisita de strâmtoare Malacca, marea se apucă de năzbâtii. Mai întâi uşor, apoi din ce în ce mai tare, vaporul începu să salte şi să se frământe de-ţi scotea sufletul. Vaporul era un vas vechi, cam şubred, cu cheresteaua putredă. Deodată veni cineva să spună că se vede o crăpătură prin care năvăleşte apa. Căpitanul încercă s-o astupe dar pas de împiedecă apa care pătrundea cu nemiluita… Ce să vă mai spun, văzurăm că nu mai era chip de scăpare. Atunci am trimis la cele patru vânturi strigătul nostru de

deznădejde cerând ajutor. Vaporul se înclinase rău de tot şi de-abia ne mai puteam ţine pe punte. Şi ajutorul nu mai sosea. Căpitanul a dat ordin să se lase bărcile pe apă. Erau şase pe bord, dar numai patru erau în bună stare, aşa că două din ele încercară să se agaţe de celelalte; acestea se răsturnară, şi fiindcă marea era agitată rău, toţi călătorii fură înghiţiţi de valuri. Eu mă apucasem de o vâslă care plutea pe apă şi mă lăsam dus. Nici eu nu credeam că o să mai vină cineva să mă scape, dar aşa e omul, speră până în ultima clipă. Deodată, ceva alb trecu pe lângă mine. Era o barcă răsturnată. Încercai s-o întorc, nu mă lăsau însă valurile. Mă încleştai atunci de ea, dar talazurile mă biciuiau cu furie în obraz şi de o sută de ori poate mă gândii să-mi dau drumul mâinilor. Mi se învârtea capul, nu mai puteam lega un gând. Noroc că aţi sosit la vreme, căci dacă nu veneaţi voi, zăceam acum în fundul mării. Bieţii mei camarazi! Pe unde or fi ei acum… Nu cred că vor fi izbutit să scape. Mi se rupe inima de jale…

— Aşa e, camarade, tristă viaţă şi a noastră… Dar ce să-i faci… aşa ne e soarta. Marea e a marinarului şi marinarul e hărăzit mării.

Omul zâmbi îndurerat şi murmură:

— Soarta mea e ca să mor înecat într-un naufragiu.

— Ţi s-a mai întâmplat de multe ori să ţi se înece vaporul?

— De zece ori cu cel de acum.

— Nu mai spune! De zece ori?

— Chiar aşa, camarade. Am făcut naufragiu în toate mările de pe glob, dar cred că dacă mi se mai întâmplă încă o dată, s-a isprăvit… nu mai scap.

— De ce? Dacă ai scăpat tu de atâtea ori de la moarte, poţi să mai scapi şi de-acum încolo. Parcă eu n-am trecut de trei ori prin ce-ai trecut tu? Şi cu toate astea, uite că trăiesc şi acum.

Cap. 336 – Tao

Naufragiatul se înzdrăveni repede, şi fiindcă era om harnic şi muncitor, ceru numaidecât să-l pună la treabă ca să fie şi el de folos la ceva. Era vesel din fire, bun de glume şi prietenos cu toată lumea aşa că în curând le fu drag tuturor de pe bord. Îl chema Penhoet şi părea

fericit că se află pe un submarin.

Cele două submarine pluteau acum aproape în acelaşi rând şi arareori o lua unul înaintea celuilalt, totuşi tot cel francez mergea în cap.

Drumul ar fi urmat fără peripeţii dacă o întâmplare dureroasă n-ar fi venit să-i întristeze pe toţi.

Tao, micul japonez, prietenul lui Milo, se prăpădea văzând cu ochii. Slăbise de rămăsese numai piele şi oase.

Nu mai avea putere nici să se mişte. Milo nu se mai clintea de lângă patul lui şi căuta să-i spună cuvinte mângâietoare, dar bietul copil părea că nu-l mai aude. Răsufla greu, mâinile îi ardeau şi ochii i se împăienjeneau.

— Sărman copil, zise Le Gonidec, i-a fost scris să sufere până la ultima suflare. Sunt pe lume copii care n-au ştiut niciodată ce e bucuria. Cine ştie de pe unde o fi nenorocitul ăsta… îl vor fi părăsit părinţii? s-o fi rătăcii de ei? Cine ştie!…

— Sărăcuţul! Dumneata crezi că o să moară, şefule?

— Nu ştiu, văd însă că e rău de tot.

— Moare, voi nu vedeţi? făcu Fauvel.

— Ar fi poate chip să scape, zise Penhoel, care-i auzise vorbind. Dacă i-ai da să bea rom fierbinte şi l-ai înfăşura în pături calde. Nu-l vedeţi cum tremură săracul?

— Cu leacuri de astea nu scapă el.

— Nu strică să încercaţi.

— Bine zici, barem să facem tot ce ne stă în putinţă.

Milo puse să fiarbă rom iar Le Gonidec încălzi o pătură de lână. După ce bolnavul bău romul, îl fricţionară bine şi-l înfăşurară în pătură. Păru că-i e mai bine.

— Ei, aţi văzut? strigă Penhoet. Aşa e că e bun leacul meu? Scapă, ascultaţi ce vă spun eu, scapă negreşit…

Micul Tao deschisese ochii şi se uita la prietenii săi cu o privire plină de recunoştinţă. Strângea mâna lui Milo şi bolborosea cuvinte neînţelese. Toţi îl crezură scăpat, dar înspre seară începu să-i fie din ce în ce mai rău. Milo se sperie.

— Ia uite-te, şefule, cum se îngălbeneşte, zise el lui Le Gonidec.

Acesta nu răspunse. Înţelese că bietul japonez era pierdut.

— Dac-am avea un doctor pe bord… murmură el.

Toţi tăcură. Comandantul veni de câteva ori să vadă ce face bolnavul. Milo se aşezase la căpătâiul lui şi-i vorbea cu blândeţe; Tao însă, nu-l mai auzea. Moartea venea încetul cu încetul. Peste noapte, micul japonez începu să horcăie şi nu putea fi nimic mai dureros ca cele din urmă gemete ale acestui copil, pe care nimeni nu-l înţelegea şi care nu putea spune ce-l doare.

În zori, când submarinul se lăsă afund, bietul Tao îşi dădu sufletul. Dar înainte de-a închide ochii pentru vecie, se uită în juru-i, puse mâna lui slabă pe umărul lui Milo şi şopti:

— Fatzi zao!… Fatzi zao…

— Sărăcuţul… îşi ia rămas bun de la noi, zise Le Gonidec ştergându-şi o lacrimă.

— Aşa crezi? întrebă tulburat Milo.

— Îmi închipui…

— Totuşi avură o clipă de nădejde. Bolnavul se ridică deodată, zâmbi şi chipul lui slab păru că se luminează.

— Parcă i-ar fi mai bine, strigă Milo.

— Da, ciudat… răspunse Le Gonidec.

— Leacul meu l-a scăpat, făcu Penohet. Nici nu se putea altfel…

Tao vorbea cu glas tare cuvinte întretăiate, cu sunete ciudate. Încercă să se scoale dar picioarele lui slabe nu-l putură ţine şi căzu îndărăt pe pat gemând.

— Să-l lăsăm să se odihnească, zise Le Gonidec.

— Bine zici, răspunse Forgues.

Plecară toţi, numai Milo rămase să-şi vegheze prietenul.

Cap. 337 – Un suflet care se duce la ceruri

Tao dormi liniştit vreme de două ceasuri. Milo se bucura sperând că micul său prieten va fi în curând în picioare. Dar unele boli sunt foarte înşelătoare. Când crezi că bolnavul e scăpat, s-apropie clipa din urmă.

Deodată, bietul copil începu să horcăie iar, dar de rândul acesta horcăiala era grozavă, parc-ar fi fost un glas de pe lumea cealaltă. Milo se înspăimântă şi se duse să-l cheme pe Le Gonidec. Acesta se

uită la bolnav şi zise cu milă.

— Moare…

— Crezi? întrebă Milo izbucnind în plâns.

— Da, dragul meu, am văzut pe mulţi murind şi ştiu ce e asta.

— Dar nu-i e mai rău ca ieri.

— Nu, răsuflă însă mai greu, parcă s-ar înăbuşi.

— Aşa e.

— Şi-apoi, nu mai ştie ce e cu el.

În clipa aceea Tao deschise ochii ca şi când ar fi înţeles, se uită la Milo, îi zâmbi, apoi rămase nemişcat. Chipul îi era acum foarte liniştit, ai fi zis un copilaş care doarme în leagănul său.

— Şefule… strigă! Milo, mâna i se răceşte.

— Da, băiete, şi-a dat sufletul, suspină Le Gonidec.

— Nu, nu, nu se poate!…

— Vai, dragul meu, de-acuma degeaba sunt toate… sufletul lui s-a înălţat la cer…

— Parcă respiră….

— Ţi se pare… nu vezi că pieptul nu se mişcă?

— Doamne, Doamne, sărăcuţul de el! zise Milo şi începu să plângă.

Tuturor le păru rău de bietul Tao care era blând şi supus ca un miel. Milo era disperat. Gândul lui fusese să-l ia cu el în Franţa dar soarta fusese neînduplecată cu bietul japonez. Când fu vorba să se facă actul de deces, cum e obiceiul pe bord, îl trecură cu numele de Tao şi i se dădu o vârstă apropiată aparenţei sale.

După ce formalităţile fură făcute, trupul lui fu înfăşurat într-o muşama în loc de giulgiu. Comandantul hotărâse ca înspre ziuă, îndată ce vor ieşi la suprafaţă, cadavrul să fie aruncat în apă.

Vreme de şase ceasuri, Milo îi veghe. Când sosi ordinul ca submarinul să se ridice la suprafaţa apei, doi marinari luară trupul şi-l aduseră pe punte. Burniţa şi nori negrii pluteau în văzduh. Părea că şi firea era cernită ca la o îngropăciune. Marinarii se aliniară pe două rânduri şi, după cum era datina, comandantul rosti rugăciunea pentru morţi. Oamenii ascultau cu capul descoperit. Deodată se auzi un fluierat ascuţit. Comandantul încheie cu „Veşnica lui pomenire”, doi marinari apucară trupul şi-i legară două bucăţi de plumb de picioare, îl aşezară pe o scândură şi-i dădură drumul în mare. Se auzi un

clipocit de apă, apoi… nimic. Micul Tao se afunda acum în veşnicia morţii..

Marinarii porniră să-şi vadă de treabă şi Milo coborî în submarin plângând cu hohote. Le Gonidec se trudea să-l mângâie.

— Nu mai plânge, drăguţule… poate că bietul Tao e acum mai fericit. Era slăbuţ, bolnăvicios şi ar fi suferit cine ştie cât încă, dar zile multe n-avea, crede-mă… Dumnezeu, sfântul, a pus capăt suferinţelor lui. Ştiu că e dureros, dar aşa i-a fost scris, sărăcuţul!…

Trei zile în şir Milo îşi jeli prietenul. Nu-l putea uita şi-şi făcea fel de fel de gânduri care îl înnebuneau aproape. Îşi zicea că poate micuţul n-o fi fost mort… că-l vor fi aruncat în apă pe când mai răsufla încă… şi multe de astea. Cu mare greu îl putu potoli Le Gonidec.

Cap. 338 – Clipe de spaimă

Submarinele înaintau mereu împreună; se lăsau afund şi ieşeau la suprafaţă în acelaşi timp.

— Dacă o s-o ţinem tot aşa, zise Fauvel, n-o să fie bine de noi.

— De ce? îl întrebă Forgues.

— Pentru o nimica toată, ne-ar putea face să pierdem ce-am câştigat.

— N-o să pierdem nimic fiindcă tot noi o să i-o luăm înainte englezului.

— De, nu se ştie!

— Mă, băiete, mă, tu tot în rău le vezi toate. De ce vrei tu numaidecât să pierdem ce câştigasem? O să i-o luăm înainte cu cel puţin o milă sau două, n-avea grijă.

— Ce te face să crezi? Ai vreo dovadă?

— N-am niciuna. De altfel, cu astfel de presupuneri, am lua-o razna.

— Ca să rămânem înapoi, ar trebui să survină vreo avarie, se amestecă Martinvast în vorbă. Or, motoarele noastre funcţionează bine şi nu pare să aibă de gând să se oprească. Eu zic că o să-l lăsăm în curând în urmă pe concurentul nostru şi că o să ajungem cu zece ceasuri, dacă nu chiar mai mult, înaintea lui.

— Ne-ar ajunge numai câteva minute, fu de părere Le Gonidec.

— Nu, nu, n-ar fi drept… trebuie cel puţin un ceas, două.

— Dacă s-o întâmpla să câştigăm noi prinsoarea, să vedeţi ce mutră o să facă englezii!… Asta o să fie pentru ei ca şi un doliu naţional, zise Fauvel.

— Ei aş!

— Ba da, ba da, ascultă ce-ţi spun. Englezii ţin atât de mult la sport încât o simplă partidă de fotbal pierdută, îi face să se dea cu capul de pereţi.

— Atunci, de data asta o să crape fierea în ei.

— Să nu crezi că o să-mi fac inimă rea, bombăni Martinvast.

Tăcură câtva timp.

— Măi, să vedeţi ce primire frumoasă au să ne facă ai noştri când ne-om întoarce! O să fim eroii zilei şi au să ne dea pozele la gazete, făcu plin de mândrie Fauvel.

— Ai vreo fotografie de-a ta mai bună? îl întrebă zâmbind în bătaie de joc Forgues.

— Nu e nevoie, au să ne fotografieze pe toţi la un loc, în grup. O să fie o zi mare pentru noi şi seara o să-i tragem un chef!… De data asta n-au să ne mai bage poliţiştii la răcoare…

— Nu se ştie. Jandarmii maritimi nu ne prea au nici ei la inimă. Cum pun mâna pe un marinar care a făcut vreo ispravă, hait, l-au şi înhăţat!

— Au să mai treacă şi ei cu vederea. Ce dracu, n-au să îndrăznească să pună mâna pe nişte marinari care au făcut ocolul pământului în submarin şi şi-au învins concurentul. Eu, drept să vă spun, o s-o fac lată rău când m-oi întoarce.

— Dar pe camarazi n-o să-i pofteşti?

— Mă, parcă nu m-ai cunoaşte! Care o vrea să vină, n-are decât.

— Aşa-mi place! Să ştii că de mine nu scapi…

Se auzi un fluierat. Comandantul dădu ordin să se ridice submarinul la suprafaţă.

— Uf, bine că mai ieşim niţel la aer! Pregăteşte-ţi pipa, Le Gonidec, strigă Fauvel.

— S-a şi făcut, flăcăule, răspunse Le Gonidec care tocmai îşi îndesa luleaua cu tutun.

Dar submarinul nu se ridica. Se clătina, se sucea, încerca să se înalţe, dar cădea repede înapoi.

— Oare ce-o fi având? făcu Martinvast mirat.

Nimeni nu-i răspunse. Pe toţi îi cuprinsese frica.

— Daţi drumul apei!.. Goliţi balasturile! repeta comandantul.

Submarinul însă nu putea ieşi din apă. Lucrul devenea grav.

— Nu cumva o să înţepenim aici? zise Fauvel cu glas tremurător.

— Aşa mi se pare, răspunse Martinvast.

— Pesemne că balasturile nu mai funcţionează.

— Vezi şi tu.

— Atunci?

— Atunci l-am văzut pe dracu.

Oamenii manevrau din răsputeri dar munca le era zadarnică.

— Domnule comandant, zise un marinar, se aude o şuierătură, trebuie să fie undeva o spărtură.

Cap. 339 – Avaria e reparată

În astfel de momente, oricine, îşi pierde capul. Dar pe bordul submarinului oamenii rămaseră liniştiţi. Deprinşi cu primejdiile, priveau cu răceală situaţia. Fauvel fu acela care găsi avaria. O arătă numaidecât şi reparaţia se făcu în grabă aşa că în curând submarinul putu să se ridice la suprafaţă.

— Uf, m-au trecut năduşelile! strigă Forgues.

— Bine că s-a isprăvit, zise Le Gonidec.

— Bidonul nostru de zinc a obosit rău, săracul!

— Lasă că o să ţină el până la sfârşit.

— Aşa cred şi eu, dar am zăbovit cam mult şi concurentul nostru trebuie să ne-o fi luat binişor înainte.

— Rău a făcut, fiindcă e vorba să ne ridicăm şi să ne lăsăm afund în acelaşi timp. Când o fi văzut că nu ieşim la suprafaţă, trebuia să-şi închipuie că ni s-a întâmplat ceva.

Submarinul se ridică deasupra apei. După ce deschiseră obloanele, Martinvast zise camarazilor săi:

— Vedeţi că nu ne-a aşteptat? Ia uitaţi-vă cum a luat-o la goană…

— Îndrăcitul! strigă Fauvel, nu aşa ne-a fost vorba…

— A fost, n-a fost, lui nu-i pasă!

— O să treacă el, comandantul, asta în condica de bord.

— Cred şi eu!

Marinarii erau înfuriaţi.

— Ce fac ei, nu e cinstit, zise Le Gonidec.

— Dar-ar Dumnezeu să i se întâmple şi lui ce ni s-a întâmplat nouă, blestemă Fauvel.

— Nu, nu, să nu vorbeşti aşa… Nu trebuie niciodată să dorim rău altuia, nici chiar unui duşman. Drept e că nu s-a purtat cinstit, dar oricum…

— Pungaşii dracului! ocări Martinvast. Dar cine sapă groapa altuia, cade singur într-însa, vorbă veche. Ia uitaţi-vă că şi-a luat răsplata. Mai că l-am ajuns şi în curând o să-l întrecem.

Aşa şi era. Submarinul francez se apropia din ce în ce de concurentul său; la un moment dat, i-o luă chiar înainte.

— Ura! striga Fauvel, i-a luat dracul pe englezi!

— Taci mă, ce zbieri aşa? îl potoli Le Gonidec.

În trecere, comandatul Dartois atrase băgarea de seamă colegului său englez, că ar fi fost de datoria lui să-l aştepte.

— Şi de ce? întrebă englezul.

— Fiindcă fusesem opriţi în loc din pricina unei avarii.

— Aţi avut o avarie?

— Da, şi încă una care ar fi putut avea urmări grave.

— N-am ştiut.

— Ceasornicele noastre sunt doar puse exact unul ca şi cellalt aşa că, atunci când aţi văzut că nu ieşim la suprafaţă, trebuia să vă închipuiţi că ni s-a întâmplat ceva

— Îmi pare rău!

— Bine, nu face nimic, răspunse comandantul Dartois cu răceală.

Submarinul înainta uimitor de repede. Cel englez rămase cu mult în urmă.

— I-a spus-o verde-n faţă comandantul, văzut-aţi, băieţi? zise Fauvel.

— Şi bine i-a făcut. Englezul nici n-a mai crâcnit, zise Forgues.

— Păi cred şi eu! Se simţea cu musca pe căciulă.

— Frumos nu e ce-a făcut. Când a băgat de seamă că nu ieşim din

apă, nici nu s-a sinchisit.

— Te pomeneşti că i-a părut bine.

— I-o fi părut, dar nu-i folosea la nimic. Fără noi, tot degeaba.

— Oricum, să ne fie învăţătură de minte.

— Să dea dracu să păţească şi ei ceva, că-i lăsăm în plata domnului.

— Nu, nu, asta n-ar fi frumos din partea noastră, zise Le Gonidec împăciuitor. Lasă să facă ei cum îi taie capul, noi să ne purtăm cinstit şi omeneşte.

— Bine zici, să nu ne luăm după ei.

Cap. 340 – O poveste cu rechini

Submarinul o luase acum bine înainte lui Victorious; marinarii francezi nu mai puteau de bucurie.

— Ei, ce ziceţi, aşa e că rămân de căruţă? zise vesel Fauvel.

— Dreptatea iese ca untdelemnul pe apă, mormăi Martinvast.

— Dacă om ţine-o tot aşa, ajungem cu două zile înaintea lui la Colombo.

— Două nu cred, dar nici nu e nevoie de atât, răspunse Le Gonidec.

— Nu ştiţi câtă vreme o să ne oprim la Colombo? întrebă Fauvel.

— Cel puţin douăzeci şi patru de ceasuri; atât cât ne trebuie să controlăm motoarele şi să cercetăm dacă n-avem vreo avarie serioasă, răspunse Le Gonidec.

— Nu cred s-avem.

— Nu se ştie. Ori ce vapor slăbeşte cu timpul.

— Mai cu seamă când a întâmpinat atâtea furtuni ca noi.

— De furtună nu ne putem plânge; am avut chiar prea multe.

— Ei şi? O călătorie pe mare fără furtună n-are niciun haz.

Deodată marinarii văzură ceva care îi puse pe gânduri. Vreo treizeci de rechini se ţineau după submarin făcând fel de fel de giumbuşlucuri. Erau grozav de mari şi când se răsturnau pe spate, li se vedeau fălcile enorme.

— Brr! făcu Fauvel, nu mi-ar plăcea defel să mă pomenesc în gura unei dihănii de astea…

— Te-ar înghiţi cât ai clipi, zise Le Gonidec.

— Ce-ar fi să pescuim unul din ei.

— Ce să faci cu el?

— Ca să ne mai treacă niţel de urât.

— Dragul meu, află de la mine că pescuitul unui rechin nu e o glumă. Rechinul e o lighioană grozavă. Îmi aduc aminte că o dată, pe bordul lui Pelican, ne-am apucat să pescuim unul. Oamenii îl izbiră cu mâinile în cap, până-l lăsară nemişcat. Îl credeam mort, când, deodată făcu o săritură grozavă şi cu o lovitură de coadă rupse unuia din marinari piciorul.

— Atunci e mai bine să nu-l tragi pe punte. Se întâmplă doar câteodată să prinzi un rechin.

— Da, dar îl târăşti după tine până ce te-ai încredinţat că e mort de-a binelea.

Fauvel aruncă o bucată mare de cărbune în mare. Un rechin se repezi numaidecât şi înghiţi cărbunele.

— Mă, dar lacomi mai sunt! făcu el.

— Adevărat, rechinul e de o lăcomie înspăimântătoare, zise Le Gonidec. Dacă-l spinteci găseşti în burta lui fel de fel de lucruri ciudate: bolovani, bucăţi de lemn, frânghii şi multe, altele. Am văzut în burta unuia un ceasornic.

— Ce?

— Un ceasornic deşteptător.

— Glumeşti, pe semne.

— Ba nu glumesc deloc.

— Şi ceasul mergea?

— Nu m-am uitat să văd.

— Are haz, zău! Te pomeneşti că o fi şi sunat în pântecele rechinului…

Marinarii râseră cu poftă.

— Eu am găsit o dată în pântecele unui rechin pe care l-am spintecat o pereche de cizme noi nouţe, zise Penhoet. Bine-nţeles că m-am şi încălţat cu ele fiindcă taman se nimerise să mi se rupă cele pe care le aveam.

— Să ştii că ţi le trimisese cizmarul tău prin rechin.

O manevră, care trebuia executată fără-ntârziere, întrerupse glumele marinarilor. O sfărâmătură de vas, sau o epavă – cum i se zice – se agăţase de balastul de la tribord şi trebuia desprinsă numaidecât

căci îngreuia mersul submarinului.

Martinvast fu acela care primi să facă treaba aceasta, primejdioasă din pricina rechinilor care se ţineau mereu după ei.

— Mare curaj pe el, zise Fauvel. Eu în locul lui aş fi stat la-ndoială.

— Martinvast e un băiat curajos care nu se dă înapoi de la o primejdie, răspunse Le Gonidec.

— Numai să nu-l apuce vreun rechin... ia uitaţi-vă cum sare unul chiar acum.

Toţi priveau cu spaimă. Rechinul făcuse o săritură grozavă şi trecu pe lângă Martinvast. Noroc că acesta izbutise să desprindă epava, o bucată mare de lemn care se înţepenise într-un cablu.

— Iată, s-a făcut! zise el urcându-se pe punte.

— Halal să-ţi fie, băiete, dar era cât p-aci să te înhaţe rechinul, făcu Le Gonidec strângându-i mâna.

— Lasă că de mâncat tot nu mă mânca, mi-e carnea tare ca iasca. Am mai păţit-o eu o dată: am căzut în mijlocul unei bande de rechini şi după cum vedeţi, nu m-au înghiţit. Pe semne că s-au speriat de mine, ori erau ghiftuiţi, de aceea nu m-au mâncat.

— Trebuie să-ţi fi fost o frică!

— Aş minţi dacă v-aş spune că nu mi-a fost.

— Am văzut o dată pe coasta Africii nişte negri care făceau vânătoare de rechini şi drept să vă spun, m-am mirat de puterea şi curajul lor, zise Le Gonidec. Se aruncau în apă, porneau înot şi când vedeau că rechinul venea spre ei, stăteau în loc să-l aştepte cu cuţitul în mână. Apoi, cum se întorcea dihania pe spate ca să-l înhaţe, îi împlântau cuţitul în burtă şi se lăsau afund.

— Am văzut şi eu aşa ceva prin apropiere de ţărmul Africii.

— Negrii ăştia sunt de o îndemânare nemaipomenită.

— Şi vicleni nevoie mare. Ştiţi ce fac în Ubanghi ca să prindă şerpii aceia veninoşi numiţi şerpi negri? Aruncă şarpelui un brâu lung de lână. Lighioana îşi înfige dinţii în brâu şi nu-i mai poate scoate; atunci înfăşură brâul în jurul ei şi şarpele e prins.

— Ca şi vânătorii de crocodil; aşteaptă în loc până ce văd crocodilul căscând gura lui grozavă şi-i înfig în ea o bucată mare de lemn ascuţită la amândouă capetele. Drept să-ţi spun mare îndrăzneală îţi trebuie pentru o astfel de vânătoare.

— Iscusiţi vânători şi negrii ăştia…

— Ce să mai spuneţi atunci de indieni, care fac vânătoare de tigri, zise Martinvast.

Cap. 341 – Întâmplare neprevăzută

Mai vorbiră încă multă vreme despre priceperea şi îndemânarea feluritelor popoare în ale vânătoarei. Marinarii simt oameni umblaţi care au călătorit mult şi au văzut multe.

Drumul continua în linişte; Victorious rămânea tot la coadă şi nu prea dădea semne ca să iasă el întâiul. Trecuseră pe insulele Nicobar şi se îndreptau acum spre Ceylon.

— De rândul ăsta, nicio primejdie, marea e liniştită prin meleagurile astea, fu de părere Fauvel.

— Să nu zici vorbă mare, răspunse Le Gonidec, intrăm în golful Bengalului şi, ca în toate părţile unde sunt curenţi puternici, nu poţi şti ce te aşteaptă.

— Ei aş! Curenţii nu înseamnă nimic, dacă nu sunt locuri stâncoase.

— Te înşeli, dragă, sunt şi pe aici stânci submarine foarte primejdioase.

— Se ştie de ele?

— Negreşit că da.

— Atunci?

— Poţi foarte bine să le cunoşti şi să ştii locurile unde se află, şi se poate totuşi întâmpla să te împingă curentul spre ele.

— O să le ocolim. Mi se pare că trec destule vase pe aici. Uite acolo două vapoare. Asta arată că e loc umblat.

— Da şi o să mai întâlnim şi altele.

— Dacă ni s-ar întâmpla să avem o avarie, ar avea cine să ne dea o mână de ajutor.

— Amendă, amenda! strigară marinarii, cuvântul avarie e oprit pe bord.

Fauvel n-avu încotro şi plăti amenda.

— I-ascultaţi băieţi, trebuie să se fi adunat o sumă frumuşică în puşculiţă după urma amenzilor, zise Forgues.

— O, nu e cine ştie ce, răspunse Le Gonidec.

— Cam cât?

— Cincizeci de franci mari şi laţi.

— Eu credeam că e mai mult. N-avem cu ce face chef când ne-om întoarce.

— De o gustare tot ajunge.

— E mult de când nu mai ştiu ce e asta! oftă Fauvel.

— Lasă că trăieşti tu şi fără gustare.

— Trăiesc, nu zic nu, dar tare îmi mai plăcea!

— Ţi-o fi plăcând, dar e mai sănătos să nu bea omul băuturi spirtoase, fiindcă gustare fără băutură nu se poate.

— Ei, parcă beam cine ştie cât! Aşa, din când în când un pahar, două…

— Alcoolul e dăunător cât de puţin ai bea.

— Ce, mă, te-ai apucat acum să faci pe popa care predică împotriva beţiei?

— Alcoolismul trebuie înfrânat pe orice cale, căci el e pricina tuturor răutăţilor.

— Atunci, după tine, omul să nu pună picătură de băutură în gură?

— Nu, nu merg până acolo, dar sunt împotriva beţiei fiindcă o ţară de beţivi merge la pieire.

— Vezi că sunt uneori împrejurări când un strop de rachiu ţi-e de mare folos.

— Dacă ar bea omul numai când e nevoie, n-ar fi nimic. Aţi văzut şi voi, dragii mei, urmările beţiei. Bătăi, certuri, crime chiar, cum a fost nu demult la Singapore.

— O, zise deodată Fauvel, dar tot pălăvrăgind, noi nici n-am băgat de seamă că Victorious a cam luat-o razna. Ia uitaţi-vă colo…

— Aşa e, oare ce l-o fi apucat?

— A dat, pe semne, de un curent prielnic, îşi dădu cu părerea Martinvast.

— Atunci o să ne-o ia iar înainte?

— Nici gând; o să-l vedeţi numaidecât stând pe loc, zise Le Gonidec.

— Aşa crezi tu?

— Nu cred, sunt sigur. Prin meleagurile astea curenţii se încrucişează. Comandantul nostru a dat ordin să se schimbe direcţia

vasului şi să se îndrepte bara la dreapta. Ştie el de ce.

Într-adevăr, deodată Victorious rămase unde era, apoi, în loc să înainteze, începu să dea îndărăt.

— Nu v-am spus eu? strigă Le Gonidec. Grozav mă mir că nu cunoaşte comandantul englez mai bine meleagurile astea, fiindcă trebuie să mai fi navigat el pe-aici şi în alte dăţi.

Submarinul englez dădea mereu îndărăt ca racul.

— Dacă nu izbuteşte să iasă dintre curenţi, au să-l împingă spre Sud, fu de părere Le Gonidec.

Toate privirile erau acum aţintite spre Victorious care se vedea tot mai mic, până ce se zări numai ca un punct negru în depărtare, apoi pieri cu totul.

— Nu ştiu, zău, ce o să se aleagă de el, zise Le Gonidec. Curentul e grozav şi au să-i mâne spre sud.

— Dacă s-ar lăsa afund, poate că ar scăpa de el, răspunse Martinvast.

— Ţi-ai găsit! Curenţii ating aici până la douăsprezece noduri. Mă mir că nu şi-a dat seama comandantul englez de lucrul ăsta, când are destule hărţi marine pe bord.

— A vrut să ne întreacă şi nu s-a uitat la drum. Dar lasă că nu e nicio primejdie; o să treacă vreun vapor care să-l remorcheze.

— Nu se ştie. Vapoarele nu sunt atât de neprevăzătoare ca să se vâre de bunăvoie în linia curenţilor. Ţin şi ele drumul urmat de noi.

— Afacerea asta o să ne dea iar de lucru, zise Forgues.

— Mă tem şi eu, răspunse Le Gonidec. Fără concurent, n-are niciun rost prinsoarea.

— Aşadar, o să ne întoarcem singuri în Franţa?

— Da, şi o s-o luăm de la cap.

— Zău?!

— Chiar aşa.

— Nu se ştie. Nu e vina noastră că Victorious a luat o direcţie greşită. S-a scos el singur de la întrecere.

— Proastă afacere! Tocmai când să zicem şi noi Doamne-ajută!…

Cap. 342 – Albatroşii

Comandantul se apropie de ei.

— Dragii mei, zise el, concurentul nostru s-a lăsat luat de curenţi. S-ar putea întâmpla însă, să nimerească unul prielnic care să-l mâne de-a dreptul spre Ceylon şi să ajungă acolo înaintea noastră.

— Eu trag nădejde că nu l-o fi nimerit, făcu Martinvast râzând.

— Bine-ar fi, că dacă s-ar întâmpla ca dintr-o nesocotinţă a lor să iasă englezii biruitori, nu ştiu, zău, ce-aş fi în stare… bodogăni Forgues încruntat.

Comandantul zâmbi, dar nu răspunse.

Submarinul, deşi rămăsese singur acum, îşi urma călătoria după condiţiile prevăzute în regulament. Naviga şase ore în apă şi şase la suprafaţă. Începuse însă o hulă grozavă, care sălta vasul de-l făcea să joace ca o minge.

Când ieşeau la lumină, marinarii stăteau de vorbă şi Le Gonidec, care mai fusese prin meleagurile acelea, le arăta camarazilor fiecare locşor mai de seamă.

— Vedeţi voi, băieţi, stânca aceea roşie de colo care seamănă cu un ardei înfipt în apă? I se zice „dintele dracului” fiindcă multe vapoare s-au înecat din pricina ei. Uneori, la anumite ceasuri din zi, din pricina luminii soarelui nici nu se zăreşte măcar. Acum se deosebeşte bine din valuri, dar peste un ceas, va dispare, poate, cu totul. Acu vreo cincisprezece ani, era cât p-aci să ne izbim de ea. Mă aflam pe bordul unei goelete, „Potârnichea”, un vas minunat care ţinea straşnic piept vântului şi alerga ca fulgerul. Ne înapoiam din Indochina şi ne îndreptam ca şi acum spre Ceylon. Briza ne era prielnică şi mergeam cu o iuţeală îndrăcită. Oamenii de pe bord erau voioşi şi sprinteni, fiindcă orice marinar e vesel când vasul merge repede. Mai cu seamă, în ziua aceea, zburam, nu altceva. Soarele se lăsa spre asfinţit şi o lumină roşietică se împrăştiase pe mare. Căpitanul nostru, un breton ca şi mine, pe care-i chema Rervanec, părea sigur de drumul lui. Mai navigase şi în alte dăţi prin părţile astea şi aveam încredere în el. Dar deodată santinela semnală o piedică la tribord în faţă. Ne uitarăm toţi într-acolo dar nu văzurăm nimic. Cu toate astea căpitanul crezu de cuviinţă să schimbe direcţia şi bine a făcut, căci ne pomenirăm fără să

ştim cum cu un fel de con roşcat drept în faţa noastră şi care părea că ieşise atunci din apă. Am scăpat ca prin urechile acului. N-a lipsit mult să ne facă fărâme.

— O s-o ocolim şi noi, stânca asta a diavolului, zise Fauvel.

— Păi dacă se vede, n-o să dăm ca prostul în ea…

Trecură pe lângă stâncă la o depărtare de jumătate de milă aşa că o putură privi în voie. Era o piramidă roşiatică cu vârful acoperit de guano, murdăria pe care o fac anumite păsări. Acestea zburau cu miile deasupra stâncii, scoţând ţipete ciudate.

— Ce fel de păsări sunt astea? întrebă Fauvel.

— Albatroşi, răspunse Le Gonidec.

Albatroşii sunt nişte păsări mari din mările australe, cărora li se mai zice şi berbecii de la Cap, din pricina mărimii lor. Totuşi au zborul sprinten şi repede. Plutesc în văzduh fără să li se vadă mişcarea aripilor şi trăiesc cât mai departe de coastă. Se hrănesc, mai ales, cu stârvuri de animale marine, ca foci şi cetacee. Sunt consideraţi drept corbii oceanului, deoarece curăţă mările de hoiturile care plutesc la suprafaţa apei. Cuiburile şi le fac foarte aproape unele de altele, pe ţărm, din noroi şi mâl. Puii sunt hrăniţi multă vreme de mamele lor; nu se tem de oameni şi când sunt atacaţi, se apără împroşcând din stomac un potop de ulei împuţit.

Două din ele, care zburau în jurul submarinului, se lăsară pe punte, scoţând ţipete asemănătoare unui scârţâit de osie neunsă.

— Ce drăguţe sunt! făcu Fauvel. Să omorâm una şi s-o frigem.

— La ce bun, zise Le Gonidec. Tot n-o s-o putem mânca. Are carnea tare şi miroase a ulei rânced.

— De unde ştii?

— Am încercat şi eu o dată să mănânc, dat n-am putut.

— Păcat, mai schimbam şi noi felul că prea ni s-a urât cu conservele.

Cap. 343 – O întâlnire ciudată

Se înnoptase. Era o noapte senină, străvezie. Marea sclipea, schimbându-şi uneori culorile în chip ciudat. Deodată, Milo, care stătea la capătul vasului strigă:

— Se zăreşte un vapor.
— Unde? întrebă Le Gonidec apropiindu-se.
— Colo, la babord.
— Aşa e. Oare ce-o fi?
Înştiinţară pe comandant care zise, după ce se uită prin ochean:
— E un vas naufragiat.
Se apropiară de epavă care plutea la nivelul apei. Era o corabie mare cu pânze, cu catargele rupte. Îndreptară reflectorul într-acolo şi zăriră ceva mişcând la prora vasului.
— Sunt oameni pe bord! strigă Fauvel.
— Aşa e, văd şi eu un om care ne face semne, răspunse Le Gonidec.
Marea era liniştită aşa că se putură apropia de vas. Deodată, ceva negru sări pe puntea submarinului scoţând un strigăt ciudat. Crezură că e un om, dar mare le fu mirarea când văzură că era o maimuţă de o mărime nemaivăzută de ei până atunci. Se dădură toţi în lături speriaţi; maimuţa însă nu părea defel sălbatică. Se oprise în loc şi se uita curioasă la salvatorii săi.
— E o gorilă, zise Fauvel.
— Nu, e un cimpanzeu, răspunse comandantul.
Era, într-adevăr, un cimpanzeu splendid, înalt de vreun metru şi jumătate. La urmă se apropie de marinari şi-şi dădură seama că e îmblânzit. Făcea nişte gesturi atât de caraghioase încât toţi începură să râdă.
— Trebuie să fie lihnit de foame, săracul zise Forgues. Să-i dăm ceva să mănânce.
Milo se duse să aducă, pesmeţi şi puţină carne conservată pe care i-o dădu cu mâna lui.
Cimpanzeul înghiţi cu lăcomie mâncarea, apoi începu să se plimbe pe punte, cercetând cu curiozitate fiece lucru.
— Parc-ar fi o făptură omenească, făcu Fauvel.
— Animalele astea se îmblânzesc foarte uşor, răspunse Le Gonidec. Am văzut în Sumatra unul care servea la masă.
— Mi se pare că-ţi baţi joc de noi, zise Fauvel.
— Ba vorbesc foarte serios. Maimuţele astea au o inteligenţă omenească.
Le Gonidec nu exagera. Cimpanzeul, prin felul construcţiei sale

trupeşti, se aseamănă mult cu omul. Are craniul rotunjit, faţa fără păr, botul scurt, urechile mari, palmele late cu degetele bine proporţionate, trupul gros şi îndesat şi inteligenţa foarte dezvoltată.

Cap. 344 – Un nou călător pe bord

Cimpanzeul, după ce se plimbă niţel pe punte, coborî înlăuntrul submarinului; dar se sperie când se văzu, în cutia aceea închisă şi veni înapoi în fugă.

Marinarii, încredinţându-se că pe sfărâmătura de vas nu se află nicio făptură omenească, porniră iar la drum.

— La aşa călător nu ne-aşteptam, făcu Fauvel râzând.

— Ce-au să se mai mire camarazii noştri de acasă, când vor da cu ochii de marinarul ăsta, răspunse Le Gonidec.

— Să încercăm să-l dresăm, te pomeneşti că-l învăţăm meseria.

Toţi izbucniră-n râs. Milo era însă îngrijorat, căci nu ştia cam cum o s-o ducă pisicuţa lui cu maimuţa. La început, Mascota se sperie, dar încetul cu încetul se deprinse cu tovărăşia noului călător. Îi făcură un culcuş în fundul submarinului, unde putea dormi în voie.

— Măi băieţi, aşa nu mai merge, trebuie să-l botezăm pe cimpanzeu, zise într-o zi Fauvel.

— Bine zici, răspunse Forgues.

Se gândiră să-i găsească un nume; unul zicea într-un fel, altul altminterea, până ce se hotărâră să-l boteze Pum, fiindcă maimuţa spunea adesea cuvântul acesta. Din ziua aceea Pum făcu parte din echipaj, ca să zic aşa. Băga la cap tot ce vedea şi încerca să imite ce făceau ceilalţi. Prinsese dragoste de Milo şi nu-l slăbea o clipă. Şi era ceva cât se poate de caraghios să-i vezi plimbându-se amândoi pe puntea submarinului, ca doi buni prieteni.

Pum era cu adevărat o maimuţă uimitoare. Ca să facă haz, marinarii îi înjghebaseră un costum de pânză şi Pum părea foarte fericit de această îmbrăcăminte. Uneori făcea lucruri care semănau a fapte de om. Se urca pe periscop şi stătea acolo nemişcat ca o santinelă care cercetează zarea; alte ori strângea în rotocoale funiile, cum văzuse că fac marinarii. Se arăta foarte mulţumit de noua lui viaţă şi era de-o curăţenie deosebită. Câteodată lua o otreapă şi freca

de zor drugii de alamă până ce-i făcea să sclipească.

— Zău dacă nu-i aidoma unui om, zise Le Gonidec.

— Nu-i de mirare, răspunse Fauvel, nu ştiţi că omul se trage din maimuţă?

— Nu mai vorbi prostii!

— Păi dacă aşa e…

— Învăţaţii spun că nu-i aşa.

— Spună ei ce-ar vrea, eu cred că noi oamenii nu suntem decât nişte maimuţe perfecţionate.

Ciondăneala lor fu întreruptă de o privelişte ciudată. Un albatros enorm veni să s-aşeze la capătul submarinului, lăsându-se legănat de hulă. Pum îl zări şi se repezi la el. Pasărea însă se apăra din răsputeri, izbind cu ciocul în dreapta şi-n stânga, aşa că cimpanzeul nu-i putea face nimic. Deodată, cei doi luptători se rostogoliră peste parapet în apă.

— O maimuţă în mare! strigă Fauvel.

Milo luă în grabă o amarcă legată de o frânghie şi o aruncă naufragiatului. Pasărea îşi luă zborul, iar pe maimuţă o traseră pe punte. Bietul animal părea foarte ruşinat. Scotea ţipete deznădăjduite şi se tânguia ca un copil.

— Eu cred că maimuţele ar putea să înoate, zise Fauvel.

— Nu ştiu, răspunse Le Gonidec. Poate că ar fi în stare să înveţe înotul ca şi oamenii.

— Mai ştii!

Submarinul se lăsase afund. Când Pum văzu că vasul se scufunda, începu să geamă ca un copil speriat. Se înfricoşa de toate, de plescăitul apei în balasturi, de tic-tacul motoarelor, de tot ce auzea şi de frică se ghemui într-un colţ. De-abia îl putu potoli Milo, vorbindu-i cu blândeţe. S-ar fi zis că maimuţa înţelege ce-i spune, căci se deprinse în curând cu viaţa sub apă. Totuşi se înăbuşea şi răsufla greu ca o focă. În cele din urmă adormi liniştit.

— Oricum, cei care au lăsat pe biata maimuţă aşa, la voia întâmplării, au fost câinoşi la inimă. Ar fi putut s-o urce şi pe ea într-o barcă, făcu Fauvel.

— Se cunoaşte că n-ai suferit niciodată naufragiu. Clipele în care se aude strigătul: „Scape cine poate!” e grozav, zise Le Gonidec. Dau

năvală toţi la bărci ca nebunii şi ofiţerii sunt uneori siliţi să ameninţe pe marinari cu revolverul ca să-i împiedice să nu se împingă unii pe alţii în mare. Ţin minte că o dată ni s-a înecat vasul prin preajma insulelor Havai. Era o furtună îngrozitoare. Trebui să lăsăm bărcile de salvare, căci vasul începuse să se scufunde. Ce grozăvie! Au fost călcaţi în picioare nu ştiu câţi oameni, din pricina înghesuielii. Care mai de care căuta să scape de moarte şi şi-a găsit moartea pe bord, în loc să se înece.

— Aşa e, sunt momente grozave. Să nădăjduim că nouă nu ni se va întâmpla aşa ceva.

— Nici n-ar avea cum; noi n-avem bărci de salvare pe bord aşa că ar trebui să ne ducem toţi de-a valma la fund.

— N-aţi mai isprăvit odată cu poveştile voastre de groază? bodogăni Martinvast. Ştiţi doar că nu e îngăduit să vorbiţi de naufragiu pe bordul unui vas. Hai, plătiţi repede amenda.

— Aşa e, băiete, ai dreptate, zise Le Gonidec.

— Păi… atunci să plătim, făcu şi Fauvel şi dădu fiecare câte cinci franci la puşculiţă.

Cap. 345 – „Victorious” reapare

Se apropiau de insula Ceylon, dar „Victorious” tot nu se vedea.

— Să ştiţi că pe concurentul nostru l-a împins curentul cine ştie cât de departe spre nord, zise Forgues.

— Numai de nu i s-ar fi întâmplat ceva, făcu Fauvel.

— E o mare nesocotinţă din partea unor navigatori să pornească pe curenţi ca aceia pe care i-am întâlnit în cale.

— Adevărat, mare nesocotinţă.

— Şi multă neştiinţă. Eu cred că ofiţerii englezi nu sunt atât de pricepuţi ca ai noştri.

— Nu e aşa; sunt numai neprevăzători şi vor să meargă mai iute ca ceştilalţi.

— După cum văd, meciul s-a sfârşit.

— Aşa mi se pare şi mie.

— Atunci, o să-l încercăm altădată.

— Nu cred. Dar oricum ar fi, eu mă las păgubaş. Nu vreau să-mi

petrec viaţa cutreierând lumea pe un submarin.

— Nici eu. O dată, treacă meargă, dar de două ori…

— Ziceţi voi aşa, pun însă rămăşag că atâta aţi aştepta; s-o luaţi de la început, făcu Martinvast. Eu zic că n-avem nicio dovadă că submarinul englez a pierit în valuri. S-ar putea să fi înaintat cine ştie cât spre nord, dar s-ar putea tot atât de bine să fi dat de un curent prielnic care să-l ducă pe drumul cel bun.

— Nu prea cred, zise Fauvel.

— Ce ştii tu, mă, marinar din întâmplare?

Fauvel păru jignit.

— Marinar din întâmplare – se poate, dar mi-am făcut datoria ca oricare din voi şi tare mă mir că-mi spui aşa.

Martinvast era omul care nu-şi măsoară cuvintele, era însă drept.

— Aşa e, am spus o gogomănie, iartă-mă, numai că, vezi tu, nu-mi place ca cei care n-au experienţă în ale navigaţiei să-şi dea cu părerea şi în vorbeşti despre lucruri de care habar n-ai. Întreabă-l mai bine pe Gonidec, să-ţi spună el.

— A spus şi Fauvel aşa, fără să-şi dea seama, răspunse bretonul; ş-apoi e foarte greu să prevezi ce se poate întâmpla. Marea e atât de ciudată… Crezi că o cunoşti pe degete – cum s-ar zice – şi, când colo îţi face cine ştie ce şotie. Uite, chiar acum; vezi valurile de colo? Să ştiţi că nu e semn bun.

— Dar nu bate nici pic de vânt, făcu Forgues.

— Tocmai de asta. Talazurile sunt pricinuite de stâncile care se află în apă. Numai de nu ne-ar împinge vreun curent într-acolo.

— Cunoaşte comandantul drumul, n-o să îndrepte el vasul tocmai înspre ele.

Marinarii îşi ţineau toţi privirile aţintite la dâra de spumă care sclipea în depărtare la soare.

— Nu ştiu, mi se pare mie ori suntem mânaţi într-adevăr spre stânci? zise Forgues.

— Aşa s-arată, răspunse Le Gonidec, te înşală ochii, dar dimpotrivă, vasul se îndepărtează din ce în ce de locul primejdios.

— Bine zici.

Deodată, Milo, care stătea rezemat de parapet, strigă arătând spre sud:

— Uitaţi-vă… uitaţi-vă într-acolo!

— Ei, ce e?

— Nu vezi nimic, şefule?

— Ba da, parcă s-ar zări o liniuţă neagră.

— E „Victorious”.

— Ai dreptate, băiete, răspunse Forgues care dusese ocheanul la ochi. Al dracului bidon de zinc! Trebuie să fi mers cu o iuţeală nebună ca să ne poată ajunge.

— Păi cred şi eu. Un curent l-a dus spre sud şi altul l-a întors încoace. Acum o să ne luăm iar la întrecere şi să vedem care pe care.

— Mai bine că s-a întâmplat aşa. Ar fi fost păcat să ne lipsim de rămăşag tocmai când eram pe cale să-l câştigăm.

— Eu cred că vom ajunge în acelaşi timp la Ceylon, răspunse Le Gonidec.

— Ia uitaţi-vă cum goneşte, strigă Fauvel, vrea să facă pe grozavul faţă de noi.

— Ba mai degrabă cred că merge aşa mai mult de nevoie decât de voie şi tare n-aş vrea să fim în locul lui. Nu vedeţi că nu poate ieşi din curent şi că va fi împins spre stâncile de colo? zise Le Gonidec.

Dar „Victorious” reuşise să dea de un curent prielnic şi să-şi ia direcţia care trebuia.

— Mai bine că s-a întâmplat aşa, zise Le Gonidec, meciul va reîncepe. Ce noroc au însă englezii ăştia. O luaseră razna şi, deodată, iată-i în rând cu noi. Parcă-ar fi fermecaţi.

— Or fi având ei noroc, nu zic, dar tot degeaba, noi o să ieşim biruitori, las c-o să vedeţi… răspunse Forgues.

— Oare unde ne-om fi aflând acum? întrebă Fauvel.

— Am lăsat la dreapta insulele Santinele şi ne îndreptăm spre Ceylon. Vom da întâi de Capul Galles, apoi vom ajunge la Colombo.

— De acum încolo cred că am scăpat de primejdie, făcu Martinvast.

— Mai c-aş zice şi eu ca tine, dacă n-ar fi golful Bengal care are câteodată nişte toane… Cred, însă, că pe timpul ăsta nu prea sunt vânturi pe-acolo, răspunse Le Gonidec.

Cele două submarine mergeau acum în rând. Din când în când „Victorious” încerca s-o ia înainte; zadarnic însă, căci iar rămânea înapoi spre hazul marinarilor francezi. Când veni vremea să se lase în

apă, se scufundară aproape în acelaşi timp. Pum, cimpanzeul bordului francez, era de-o veselie nemaipomenită cât timp pluteau la suprafaţă, dar îndată ce se lăsa vasul afund, îl cuprindea o frică grozavă. Se ghemuia în vreun colţ şi nu se mai mişca de-acolo. Dacă venea cineva să-i vorbească, holba ochii speriat şi gemea ca un om. Milo, căruia maimuţa îi devenise foarte dragă, căuta să-l mângâie, dar nu izbutea. Pum tresărea la cel mai mie zgomot şi se chircea cât putea. În cele din urmă reuşi să se deprindă şi să-şi recapete veselia. Se scula de la locul lui, începea să umble, la început cu oarecare teamă; apoi prindea curaj şi se ducea să privească maşinile. Zgomotul motoarelor însă îl înfricoşa. Milo îl potolea şi de data asta.

Mascota se speriase la început de maimuţă dar în curând spaima îi trecu şi după trei zile se făcură cei mai buni prieteni. Se plimbau amândouă pe punte şi pisica, vechi marinar, părea că-i explică viaţa pe bord.

— Ia te uită la ele ce caraghioase sunt! zicea Le Gonidec.

— Când ne-om întoarce acasă le putem arăta pe la bâlciuri, răspundea Fauvel. Ar avea haz, zău!

— S-ar câştiga bune parale. Să-ţi cumperi o căruţă de-alea de au comedianţii şi să porneşti cu ele din târg în târg, dar vezi să-l iei şi pe Milo cu tine.

Milo însă protesta. I-ar fi plăcut altă meserie.

— Eu vreau să rămân marinar, zise el cu hotărâre.

— Şi bine-o să faci, băiete, e o meserie mai frumoasă şi mult mai cinstită.

— Ei aş! Orice meserie e cinstită, dacă eşti om cinstit, făcu Fauvel.

— Aşa e, dar după ce ai fost marinar, nu face să porneşti prin lume ca îmblânzitor de animale, fu de părere Martinvast.

Cap. 346 – O poveste despre urşii albi

Venise vremea să iasă submarinul din apă. Când fură la suprafaţă, văzură un vapor mare care trecu foarte aproape de ei.

— Am scăpat ca prin minune, zise Forgues. Să ne fi ridicat în momentul când trecea vaporul deasupra noastră, ne făcea fărâme.

— Nici praful nu s-alegea de noi, răspunse Le Gonidec.

— Fărâmiţe… râse Fauvel.

— Ei bine că n-a fost nimic, deşi n-ar fi fost întâia oară când se întâmplă aşa ceva. La Terra-Nova nu trecea o zi ca să nu fie vreun vas spintecat de vapoarele astea mari.

— Vina e a căpitanilor; dacă n-ar înainta atât spre nord, nu s-ar întâmpla de-astea, dar englezii nu ţin niciodată drumul drept. Aleargă ca nebunii, mai ales noaptea, şi vai de bietele vase care li se ivesc în cale, făcu Martinvast.

— Dar o păţesc şi ei câteodată rău de tot. Ţin minte că într-o zi un mare vapor englez care înaintase prea mult spre nord, s-a ciocnit de un iceberg şi cred că nu e nevoie să vă spun că nu icebergul a pătimit ceva de pe urma izbiturii. Vaporul a fost spintecat drept prin mijloc şi s-a scufundat cât ai clipi, povesti Le Gonidec.

— Trebuie să fie grozave icebergurile astea, domnule Le Gonidec, nu e aşa? întrebă Milo.

— Da, băiatule, dar şi mai grozave sunt acelea care plutesc în apă decât cele de la suprafaţă, pe care le poţi vedea uşor.

— Şi încotro merg icebergurile?

— Coboară tot mai spre sud, apoi se topesc.

— Şi vin de departe?

— Da, dragul meu, foarte de departe, de la banchize.

— De la Polul Nord?

— Nu banchiza începe mai departe de Polul Nord.

— Aşa e că s-a putut ajunge la Pol?

— Da, aşa se pare.

— Şi ce-au găsit acolo?

— Nimic. Se credea până atunci că la pol s-ar afla pământ, dar s-a văzut că nu se află decât apă.

— Trebuie să fie greu de ajuns până acolo.

— Foarte greu, fiindcă nu te poţi îndrepta după busolă, ci după soare sau stele.

— De ce?

— Nu prea ştiu nici eu, băiete, nu sunt atât de învăţat, ceea ce ştiu însă e că acolo ceasurile nu se schimbă.

— Ciudat…

— Şi mai sunt multe de astea pe care numai învăţaţii şi astronomii

le cunosc.

— O fi tare frig pe acolo, şefule?

— Cred şi eu! Şi chiar înainte de-a ajunge la Pol.

— Dar sunt şi animale, nu-i aşa?

— Da, urşi albi, foci şi pinguini.

— Grozavi trebuie să fie urşii ăştia albi!

— Cred şi eu! Nu prea ţi-ar merge bine să le cazi în gheare. Ni s-a întâmplat o dată, pe când mă aflam pe o balenieră, să fim atacaţi de patru din aceste fiare grozave.

— O, povesteşte-ne şi nouă, şefule!…

— Eram prin Oceanul Îngheţat, în apropierea insulei Ian Mayen, o insulă aşezată la nord de Islanda. Goeleta noastră pescuia la est de Groenlanda; doi din oamenii noştri, plecaţi cu o barcă nu se mai întorceau. Pornirăm în căutarea lor, mergând când vâslind, când duşi de pânze.

— Cum adică, se aflau pânze pe bordul unei baleniere? întrebă Milo.

— Negreşit, două pânze latine, şi trebuie să ştii că atunci când ai vântul în spate aleargă cu o iuţeală nemaipomenită, numai că nu poate să meargă la cotituri. Şi cum vă spuneam, eram şase în balenieră care cercetam marea. Treceam pe lângă nişte gheţari grozavi, care se frecau între ei cu un zgomot înspăimântător. Deodată unul din noi strigă: „Ia uitaţi-vă, asta ce-o mai fi?”. Ne uitarăm încotro ne arăta el şi văzurăm patru bulgări albi care pluteau pe apă. Crezurăm la început că sunt nişte gheţari mititei, dar un om ne atrase băgarea de seamă că pluteau împotriva curentului, ceea ce era destul de ciudat. Ne uitarăm mai bine şi fiindcă bulgării se apropiau de noi, văzurăm că sunt urşi albi. Afurisitele astea de fiare simţiseră, pesemne, carne proaspătă şi veneau de-a dreptul spre noi.

— Atunci, eraţi neînarmaţi?

— Ba aveam două securi şi un cârlig pentru balene. Urşii înaintau mereu. Când fură lângă noi, începură să se învârtească în jurul bărcii, mormăind înfiorător, dar nu cutezau să se-apropie.

— Gândesc că vă cuprinsese o frică…

— Ce să-ţi spun, băiete, nu prea ne era îndemână. Deodată unul din urşi, da’ ştii, unul mare de tot, vine înot spre noi şi pune labele pe

muchia bărcii. Dintr-o lovitură de secure, îi retezăm o labă. Fiara îşi dă atunci drumul şi se lasă în apă. Crezurăm că s-a scufundat, dar cine ştie ce fel e ursul alb, ne-am dat seama că nu-şi lasă el aşa de uşor prada din gheare. Ursul nostru ieşi iar deasupra apei, plin tot de sânge şi groaznic la vedere. Dar de data asta, o pocnitură, în creştet îl trimise drept în fundul mării. Mai aveam însă încă trei duşmani, parcă şi mai mari ca cel dintâi. Înotau pe sub apă, numai cu botul afară. Ne gândeam cu groază că dacă ne vor ataca toţi trei deodată, ne răstoarnă corabia şi ne-am dus pe copcă, fiindcă n-ar fi fost chip să ne apărăm. Noroc că ne atacară unul câte unul. Mai uciserăm unul, dar ceilalţi doi care păreau şi mai sălbatici ca ceilalţi, încercară să pătrundă în balenieră. Unul dintr-ai noştri fu apucat de urs care cu o izbitură de labă îi zdrobi braţul. Bietul băiat scotea ţipete sfâşietoare dar n-aveam vreme să vedem de el fiindcă ne apăram viaţa noastră atât de primejduită în clipele acelea. Vreme de o jumătate de ceas ne luptarăm cu fiarele sălbatice.

— Şi le-aţi biruit?

— Da, i-am ucis pe toţi trei, cu mare greutate însă, căci cel din urmă ne răsturnase vasul. Norocul nostru că în clipa aceea se ducea cu el la fund.

— Cum aţi putut să întoarceţi baleniera?

— Vai de capul nostru ce ne-am mai trudit!

— Dar camaradul, cel cu braţul zdrobit de urs ce s-a făcut?

— S-a înecat, săracul!

Milo se uită cu admiraţie la Le Gonidec.

— Mare curaj ai avut, şefule, zise el.

— În astfel de împrejurări, dragul meu, nu te mai gândeşti la primejdie, te gândeşti cum să te aperi, răspunse marinarul.

Cap. 347 – Altă poveste

Forgues vru să povestească şi el o întâmplare. Fusese şi el atacat de un urs alb, dar pe un gheţar.

— Ni se înecase vasul prin apropierea capului Nord, începu el, şi reuşisem să mă aciuiesc pe un gheţar mare care cobora spre sud. Mă credeam salvat, căci va trebui să mă apropii în curând de uscat când,

deodată, zării la vreo douăzeci de metri de mine un urs mare, alb. Fiara părea foarte mirată că mă vede acolo şi se uita la mine urât, dar nu cuteza să s-apropie. N-aveam la mine altă armă decât un cuţit mare şi-mi ziceam cu groază că dacă ursul se va năpusti asupra mea, n-o să mă pot apăra cu o armă atât de neînsemnată. Totuşi eram hotărât să-mi vând scump pielea. Deodată se auzi o trosnitură grozavă; gheţarul pe care mă aflam se ciocnise de un altul. Izbitura fusese atât de puternică, încât spintecă gheţarul pe care mă aflam drept în două, aşa că mă pomenii despărţit de urs. Acesta însă nu se lăsă, căci se pregăti să sară în apă ca să m-ajungă înot. Eu sării pe alt gheţar care trecea la un metru de mine dus de un curent puternic.

— Şi ai scăpat de urs? întrebă Milo.

— Aş! De unde… Ursul sărea şi el de pe un gheţar pe altul şi nu ştiu, zău, ce s-ar fi întâmplat – ori mai bine zis ştiu eu destul de bine – dacă nu trecea pe-acolo o goeletă care trimise o barcă să mă ia.

Fauvel izbucni în râs.

— Ei, acu' al cui e rândul? Mai ştie cineva o poveste cu urşi? întrebă el.

Forgues se supără.

— Tu ştii numai să iei pe alţii peste picior că de povestit nu prea ai ce, nici n-ai cum avea.

— Oi fi având poate şi eu câte ceva de povestit; nu e om căruia să nu i se fi întâmplat ceva în viaţă.

— Ei, şi… ia s-auzim şi noi.

— Dacă vreţi, o să vă spun şi eu ce mi s-a întâmplat o dată, dar la Paris.

— Păi la Paris nu sunt urşi albi.

— Ba sunt, la grădina zoologică. Povestea mea nu e cu urşi, ci cu apaşi.

— Hai, spune, dar să nu ne tragi la piroane, că pe urmă…

— Dacă credeţi că vreau să vă spun minciuni, nu vă mai povestesc nimic.

— Spune, spune, făcură marinarii în cor.

— Atunci ascultaţi: Aşadar, într-o seară pe când mă întorceam spre casă, mi se păru că mă urmăreşte cineva. Nu mă speriai însă; căci se mai afla lume pe stradă, adică înaintea mea mai mergea cineva. Îmi

vedeam liniştit de drum, când mă simţii apucat pe la spate şi două mâini se căzneau să-mi înfăşoare gâtul cu o basma. Sunt, spre norocul meu, destul de voinic şi nu mă biruie cineva cu una cu două. Mă răsucesc deci o dată repede şi cu un pumn sub fălci îmi rostogolesc adversarul la pământ. Dar ce să vezi? Cei doi indivizi pe care îi credeam oameni paşnici care îşi vedeau de drumul lor, se reped şi ei la mine. Erau înarmaţi amândoi cu nişte cuţite cât toate zilele.

— Brr! făcu Forgues râzând.

— Mă credeam pierdut, dar îmi veni o idee. Îmi scosei repede haina şi o aruncai în capul celui mai aproape de mine, îi înfăşurai faţa şi începui să-l zgudui cu putere. În vremea asta tovarăşul său înaintează spre mine cu cuţitul în mână. Îi dau şi lui un picior în faţă şi-l culc la pământ. Noroc c-au venit trei sergenţi de stradă din postul apropiat şi i-a luat pe indivizi la secţie unde am aflat că erau nişte apaşi primejdioşi.

— Ei aş! Apaşii sunt indieni, îl întrerupse Forgues râzând.

— Da, dar aşa li se zice la Paris bandiţilor care atacă lumea noaptea pe stradă. Ai mei voiau să mă ia pe la spate, să-mi înfăşoare gâtul cu o basma apoi să-mi facă de petrecanie.

— E grozav! făcu în bătaie de joc Forgues.

— Aş fi vrut să te văd în locul meu, răspunse Fauvel.

— Ia nu vă mai certaţi, băieţi, zise împăciuitor Le Gonidec. Îl cunoaştem noi pe Fauvel şi ştiu că e în stare de ce spune. Şi apoi, camarazi, trebuie să credem întotdeauna când ne povesteşte cineva ceva.

— Uite eu, făcu de colo un meridional, unul Giacopo, am sărit o dată din vârful turnului Eiffel şi nu mi s-a întâmplat nimic.

— Ba da, răspunse Le Gonidec, ţi-ai crăpat capul şi de-atunci te-ai cam scrântit la minte.

Marinarii râseră în hohote şi ar fi glumit ei mai departe dacă nu s-ar fi auzit ordinul comandantului:

— „Închideţi balasturile!”

Se lăsau afund. Manevra fu executată în grabă.

— Ne apropiem de Colombo, zise Forgues care venea de la comandant unde se dusese să afle ce mai e. Când vom ieşi la suprafaţă, vom fi în preajma lui. Drept să vă spun, de-abia aştept să

mă văd acolo.

— De ce? Ca să te odihneşti? îl întrebă Le Gonidec.

— Nu, ca să mă îmbogăţesc.

— Vrei să râzi de mine?

— Ba vorbesc destul de serios.

— Lămureşte-mă şi pe mine că nu te pricep ce vrei să spui.

— Uite ce e: La Ceylon e târg de stridii.

— Şi vrei să te apuci să vinzi stridii?

— Dimpotrivă să cumpăr.

— Ca să le vinzi apoi iar?

— Nu, ca să le deschid şi să le arunc apoi în mare.

— Să mă spânzuri dacă pricep ceva.

— Nu e cine ştie ce greu de înţeles. La Colombo lumea cumpără stridii ca să găsească perle în ele.

— Adică mărgăritare?

— Şi crezi că tu o să găseşti?

— Tot ce se poate. Când am fost ultima oară la Colombo, un soldat englez care cumpărase vreo zece stridii, a găsit într-una din ele o perlă minunată pe care a vândut-o cu treizeci de mii de franci. Ce-ar fi să dea norocul şi peste mine?

— Mai ştii? Dar poţi să cumperi sute de stridii şi să nu găseşti nimic în ele.

— Păi la toate trebuie să aibă omul noroc, poate să am şi eu.

— Bine zici… o să vedem noi.

— Dacă găsesc una, îmi fac ac de cravată din ea.

— Ei aş! Las' că te ştiu eu… dacă găseşti vreuna, n-o să ştii cum s-o vinzi mai repede, ceea ce ar fi foarte cuminte din partea ta.

Cap. 348 – Pescuitorii de mărgăritare

Când ieşiră la suprafaţă, marea era străbătută de mici vase ciudate, nu mai mari de şase metri lungime, prevăzute cu o cumpănă laterală care le ţinea echilibrul pe valuri.

— Ia te uită ce corăbii caraghioase! strigai Milo.

— Astea, băiete, sunt catamarane, cu care cingalezii se duc la pescuitul mărgăritarelor, îi răspunse Le Gonidec. După cum vezi,

înaintează cu ele destul de departe pe mare, căci ne aflăm la vreo douăzeci de mile de Ceylon.

— Mare curaj au să pornească atât de departe.

— Sunt deprinşi. Ajunge să ştii cum să le manevrezi şi n-ai habar, poţi înainta cât vrei.

Toate catamaranele erau prevăzute cu pânze triunghiulare roşii.

— Mie-mi plac mai bine corăbiile de pescuit de pe la noi, zise Le Gonidec.

— Şi mie, fu de părere Martinvast.

Bărcile mişunau pe unde, încrucişându-se în toate părţile. Uneori rechinii apăreau pe aproape şi li se zărea pântecele alb sclipind la soare.

— Nu m-aş încumeta defel să mă scald prin părţile astea, zise Fauvel.

— Te cred, dar pescuitorii de mărgăritare din Ceylon nu se sinchisesc de rechini. Se dau afund după scoici, cu cuţitul în mână.

— Eu, zic că tot e mai bine să te plimbi pe uscat decât să pluteşti pe mare.

— Atunci nu trebuia să intri la marină.

— V-am mai spus că n-am intrat de voie, m-au vârât ei.

— Bine zici, eşti marinar de ocazie.

— Fie, dar nu puteţi spune că mă dau în lături de la treabă.

— Nu, e adevărat, dar nu se poate susţine că eşti prea priceput la manevrarea unui vas.

— Dacă îmi îndeplinesc cum trebuie însărcinările care mi se dau, e de ajuns, cred.

— Dar nu-ţi impută nimeni nimic, băiatule, fiecare cu meseria lui.

— Afurisită meserie!

— O fi pentru tine, dar pentru noi care am fost crescuţi pe mare, e bucuria vieţii noastre, îndrăgeşti marea, şi după ce ai navigat câţiva ani, nu-ţi mai place să simţi pământul sub picioare.

Conversaţia lor fu întreruptă de o privelişte care înveseli pe marinari. Pum, cimpanzeul, care văzuse de atâtea ori pe marinari strângând frânghiile, se apucase să facă şi el treaba asta, şi o făcea cu o îndemânare uimitoare.

— Ia uitaţi-vă la el, zise Le Gonidec minunându-se.

Pum înţelese că toţi îl privesc şi-şi dădea osteneala să facă funiile şi frânghiile frumos colac, apoi le aşeza unele peste altele. Se apucă apoi să frece de zor drugii cu nişte gesturi atât de caraghioase, încât îi făcea pe toţi să râdă.

— Măi, maimuţele astea au o inteligenţă… parcă ar fi oameni, nu animale, zise Fauvel.

— Ba sunt oameni mai proşti decât ele şi sunt sigur că dacă şi-ar da cineva osteneala, ar face din Pum un marinar desăvârşit, răspunse Forgues.

— Ar avea haz, zău, să vezi un vapor care să aibă ca oameni de echipaj numai maimuţe.

Cap. 349 – Se zăreşte Colombo

După ce-şi isprăvi treaba, Pum se aşeză într-un colţ şi se uită la marinari cu un fel de mulţumire în ochi, ca şi când le-ar fi spus: „Vedeţi? Sunt şi eu de folos la ceva şi nu vă mănânc pâinea de pomană”.

— Ce o să facem cu maimuţa asta când ne-om întoarce în Franţa? întrebă Fauvel

— O să vedem noi atunci, răspunse Le Gonidec.

— Am putea s-o vindem la grădina Zoologică sau la vreo menajerie.

— Dacă nu s-o găsi vreunul din noi care să vrea s-o ia.

— Ce să facă unul de-ai noştri cu un astfel de animal?

— Cel mai bun lucru ar fi să o dăruim grădinii zoologice. Au s-o pună într-o cuşcă frumoasă cu o tăbliţă pe care să scrie; „Dăruită de marinarii submarinului francez, care a câştigat meciul ocolului în jurul pământului” fu de părere Martinvast.

— Asta ar fi lucrul cel mai nimerit, încuviinţă şi Forgues.

— Păcat să-l înstrăinăm… cine ştie cum au să se poarte cu bietul Pum, făcu Milo cu obidă.

— Dragul meu, păzitorii şi îngrijitorii Grădinii Zoologice se poartă foarte omeneşte cu animalele şi le îngrijesc cu milă, răspunse Le Gonidec. Doar nu vei fi vrând să-i iei tu… Te-ar încurca rău de tot un astfel de animal.

Submarinul dăduse de un curent din cele mai repezi şi nu putea ieşi

din el.

— Nu găsiţi băieţi, că trage al naibii pe-aici? făcu Martinvast.

— Nu te speria, băiatule, îi răspunse Le Gonidec, o să dăm în curând de altul care să ne mâne drept spre coastă.

— Numai de nu ne-ar împotmoli pe undeva.

— Fii fără grijă.

— Tu tot în bine vezi lucrurile.

— Fiindcă ştiu eu ce ştiu.

— Şi ceilalţi nu ştiu nimic, aşa e?

— Nu zic asta, camarade, dar cred că mi-e îngăduit să-mi dau şi eu o părere.

— Cum să nu… cum să nu!

Din cabina de comandă se auzi un ordin care le tăia vorba.

Se înnoptase. O noapte senină şi blândă cu mii şi mii de stele care sclipeau, pe bolta viorie a cerului. În depărtare se zări o luminiţă.

— Ăsta e farul din Colombo, zise Le Gonidec. L-am văzut eu de multe ori până acum şi ţin minte că o dată mare bucurie am simţit când i-am zărit lumina.

— Te bucuri oricând vezi un far, răspunse Fauvel.

— Da, dar sunt împrejurări când sclipirea asta albă care parcă-ţi zice: „Vino… portul e aproape” te face să simţi o bucurie pe care n-ai mai simţit-o vreodată.

— Oare vom trece spre nordul Ceylonului prin strâmtoarea Palk sau vom ţine coasta dinspre Matara? întrebă Forgues.

— Când vii de la Singapore n-ai alt drum mai bun decât pe ăsta din urmă. Prin strâmtoarea Palk treci numai când vii de la Djibuti ca să te îndrepţi spre Birmania sau Siam.

— Nu întotdeauna; acum patru ani am trecut prin strâmtoare.

— Asta era din pricina războiului, de dată asta n-avem de ce să facem drumul pe acolo.

— Aşa e, pe atunci se aflau o mulţime de vase germane pe-aici.

— Nu, numai unul singur, dar a înecat foarte multe vase.

— Cum se numea?

— Nu-mi mai aduc aminte, ştiu însă că în urmă a fost bombardat şi s-a scufundat.

După cum prevăzuse Le Gonidec, curentul îi ducea acum spre

coastă. Deodată se zări o grămadă neagră care semăna cu o stâncă mare.

— Ia te uită! Ce-o mai fi şi asta? întrebă Fauvel.

— E un vapor care merge la Singapore. Noroc că omul de la cârmă şi comandantul l-au zărit la vreme, răspunse Le Gonidec.

— Prea era de tot să ne înecăm tocmai când ziceam Doamne-ajută.

— Ai dreptate, dar acum primejdia e înlăturată.

— Parcă vaporul vine de-a dreptul spre noi.

— E o înşelare a ochilor. Nu vezi cum ne depărtăm şi că el trece spre partea lăturalnică a vasului nostru?

— Aşa e, bine zici.

Se auzi un muget grozav care spintecă văzduhul şi vaporul se îndepărtă cu repeziciune. Era însă urmat de un alt vapor care părea că manevrează cu anevoie. Era o corabie mare indiană, ale cărei pânze mari ascuţite ca nişte aripi, fluturau cu putere în bătaia vântului.

— Ce dracu fac ăia de colo? întrebă mirat Forgues.

— Nu vezi? Au o avarie şi nu m-aş mira să se fi ciocnit de vaporul acela mare, răspunse Le Gonidec.

Cap. 350 – Câteva lămuriri despre pescuit

Într-adevăr, nenorocita de corabie se ciocnise de vapor şi era pe cale să se scufunde. Comandantul submarinului, care văzuse cele întâmplate, expedie numaidecât un radio, căci după cum era de închipuit corabia n-avea T.F.F. pe bord, aşa că două vapoare care erau prin apropiere, îi veniseră în ajutor. Sosiseră la timp deoarece corabia începuse să se scufunde.

— Urât lucru din partea vapoarelor astea mari; se ciocnesc de alte vase mai mici şi în loc să le vină în ajutor, îşi văd nepăsător de drum, zise Le Gonidec. Noroc că de astă dată vaporul a fost văzut când a dat peste corabie şi are să dea de dracu', fiindcă nu poate minţi că a făcut-o din pricina ceţii.

Oamenii de pe corabie fură toţi salvaţi pe cele două vapoare venite în ajutor. Corabia era un vas cu pânze din portul Colombo, care pornise la pescuit.

— Uite, vezi, dacă aş fi unul din mai-marii de la autorităţile

maritime, aş fi fără milă pentru tâlharii ăştia care îneacă vasele, apoi o iau la sănătoasa. Ar merita să fie împuşcaţi, fu de părere Forgues.

— Asta e şi părerea mea, dar de, tot ăl mai mare găseşte dreptate. Comandantul vaporului o să spună că a făcut tot ce i-a stat în putinţă ca să ocolească corabia, ba o să-i învinovăţească tot pe cei de pe corabie, zicând că s-au pus în calea lui, ori că au dat buzna peste ei. Şi, fiindcă n-a fost nimeni de faţă să vadă cum s-a întâmplat, afacerea o să se facă muşama sau vinovatul o să scape cu o amendă bănească.

— Aşa, zii: pe mare ca şi pe uscat. Hoţul de păgubaş – vorba ceea.

Înaintau tot mai mult spre Colombo. Luminile farului se vedeau lămurit.

— Uf, bine că dă Dumnezeu să-mi mai dezmorţesc niţel picioare, făcu Fauvel cu bucurie.

— Stai, nu zi hop, până n-ai trecut puntea, îi răspunse Le Gonidec. Trebuie să ştii că pe mare, dacă zăreşti farurile nu înseamnă că ai şi sosit în port. Deşi nu-ţi dai seama, trebuie să ştii că mai avem încă vreo treizeci de mile până acolo.

— Atât de mult?

— Poate chiar şi mai mult.

— Nu s-ar crede.

— Luminile farului din Colombo sunt foarte puternice şi apoi, pe aici atmosfera e foarte limpede, fără pic de ceaţă.

— Am băgat şi eu de seamă.

— Aşa e pretutindeni în orient. Dacă am fi acum prin apropierea coastelor norvegiene n-am zări nimic nici la depărtare de două mile.

— O, coastele Norvegiei! O să le ţin minte cât oi trăi… cea mai mare parte din timp pluteşti în negură, zise Martinvast.

— Dar la Terra-Nova! răspunse Le Gonidec. Trec luni de zile fără să poţi vedea vârful nasului. Stau uneori două sute de vase înşirate unele lângă altele şi oamenii nu se văd la faţă. Se aude zvon de glasuri, sunetul cornului care vesteşte ceaţa, fluierături, dangăt de clopot, dar de văzut nu se vede nimic.

— Ce plăcere! făcu Fauvel.

— Nu e nicio plăcere, băiete, de aceea nici nu te-aş sfătui să te duci pe-acolo.

— Fii pe pace, nici nu mă gândesc.

— De, să nu zici vorbă mare, râse Forgues. Tot aşa ziceam şi eu, şi într-o bună zi m-am pomenit călătorind într-acolo, ba, după cum vezi, m-am şi întors.

— Ce te-a făcut să pleci?

— Ce? Nevoile.

— Aşa e, nevoile… Când pescuitul nu mai merge în ţara ta şi lipsurile bat la uşă, o porneşti încotro vezi cu ochii, fiindcă atunci când nevasta şi copiii cer pâine, trebuie să le dai.

— Înţeleg, dar oricum, pescarul care îşi are barca lui, câştigă, cred, atât cât îi trebuie.

— Ei, băiete, se cunoaşte că eşti neştiutor în ale meseriei… E foarte bine, nu zic, să-ţi ai barca ori corabia ta, dar dacă nu-i peşte, ce te faci? Corabia cere şi ea cheltuieli fiindcă se strică după câtva timp şi reparaţiile costă parale. Dacă nu-i, de unde să iei?

— Păi, ce, s-a isprăvit peştele în Franţa?

— Nu că s-a isprăvit, ani de zile e din belşug, apoi vine o vreme când se ascunde ştie naiba pe unde, şi atunci trebuie să te duci să-l cauţi aiurea.

— Eu credeam că în Bretania se găsesc sardele şi scrumbii din belşug.

— Aşa crezi tu. Anul trecut nu s-a pomenit sardea pe coastele Bretaniei şi a trebuit să ne ducem la pescuit tocmai până în golful Gasconiei, spre Saint-Jean-de-Luz. De altminteri, peştele a ajuns din ce în ce mai rar.

— Care e pricina?

— Vasele cele mari de pescuit cutreieră marea şi pescuiesc tot ce le iese înainte. În Islanda, dacă vrei să dai de peşte, trebuie să te duci tot mai adânc spre Nord.

— Atunci de ce nu se reglementează pescuitul?

— Tot spun ei că au s-o facă, dar amână din zi în zi.

Cap. 351 – Un accident neprevăzut

Fauvel nu fu defel încredinţat de spusele lui Le Gonidec şi tocmai voia să-şi dea părerea când apăru Milo foarte înspăimântat.

— Ce e băiete? ce s-a întâmplat? îl întrebă Le Gonidec îngrijorat.

— Vai, şefule, tare sunt supărat.
— De ce?
— Pum e bolnav.
— Zău?
— Vino şi dumneata să vezi.
Le Gonidec, Forgues şi Fauvel alergară după Milo jos în submarin. Mai întâi nici nu-l văzură pe cimpanzeu, îl zăriră apoi ghemuit într-un, colţ. Bietul animal tremura ca varga şi se uita cu ochii îndureraţi la ei.
— Să ştiţi că a răcit, săracul, dar n-o să fie nimic. Niţel ceai fierbinte cu rom şi o să-i treacă, zise Fauvel.
— Bine zici, răspunse Le Gonidec.
— Milo pregăti în grabă un ceai, turnă rom în el şi-l dădu maimuţei să-l bea. Pum sorbi o înghiţitură strâmbându-se, apoi începu să ţipe.
— Ce o fi având, frate? Parcă l-ar durea în gât, zise Fauvel.
— Aşa mi se pare şi mie, răspunse Le Gonidec.
Încercară să-l facă să mai soarbă o dată, dar animalul răcnea cât putea.
— Dobitoacele astea sunt mai gingaşe decât s-ar părea. Cum le scoţi din ţara lor, se îmbolnăvesc numaidecât, aşa că sunt foarte greu de crescut, fu de părere Forgues.
— Dar ăsta n-avea nimic până acum un ceas. Mie nu mi se pare lucru curat…
— Maimuţele mor mai mult de oftică, zise Forgues.
— Da, dar nu le apucă aşa, din senin. Te pomeneşti că s-o fi rănit undeva.
Milo cercetă pieptul şi labele cimpanzeului şi nu găsi nimic.
— Nu, nu e rănit, zise el, parcă l-ar arde înăuntru. Nici nu poate să înghită, săracul!
Marinarii nu pricepeau ce poate să fie. Ce să se fi întâmplat?
— Să ştiţi că are ceva în gât, fu de părere Forgues. Nu vedeţi că nu poate să înghită?
— Aşa e, îi e gâtul inflamat.
— Poate că şi maimuţelor ca şi nouă, li se umflă amigdalele. Dacă le ţii la căldură le trece.
Bietului Pum îi era însă din ce în ce mai rău. Se zvârcolea şi gemea

ca un om. Marinarii erau tare amărâţi. Milo îl înveli cu o pătură, dar cimpanzeul avea dureri atât de mari că zvârli pătura de pe el şi începu să se zvârcolească pe jos scoţând ţipete sfâşietoare.

Fauvel îi dădu fel de fel de leacuri, toate fără niciun folos. Starea cimpanzeului se înrăutăţea. Se uita la ei cu ochii holbaţi, plini de spaimă. Era o jale să-l priveşti. Deodată Fauvel striga:

— Acum înţeleg ce e. Ia uitaţi-vă… şi întinse prietenilor săi o sticlă, goală pe trei sferturi.

— Ce e asta? întrebă Forgues.

— Sodă, ce să fie! Pum a băut sodă, asta e…

Era adevărat. Cimpanzeul dăduse peste o sticlă cu sodă topită în apă şi o băuse mai mult de jumătate.

— E pierdut, moare, făcu Le Gonidec.

— Da, săracu'… soda i-a ars gâtlejul şi stomacul. Ce suferinţe grozave!

Ca şi când ar fi înţeles ce se vorbea, maimuţa se uita cu disperare la cei din jurul ei şi gemea de ţi se rupea inima.

— Şi nu e niciun leac care să-l scape? întrebă Milo cu durere în glas.

— Nu, dragul meu, niciunul, îi răspunse Le Gonidec.

Copilul, care ţinea foarte mult la Pum, începu să plângă.

— Lasă, Milo, nu te mâhni atât, încercă Fauvel să-l mângâie, nu se ştie, poate că scapă…

Le Gonidec înălţă din umeri, arată sticla aproape goală şi zise:

— Nu vedeţi cât a băut?

— N-ar fi bine să-i dăm ceva care să-i potolească arsura? întrebă Milo.

— Bine, să-i dăm un ceai de nalbă, fu de părere Forgues.

Dar maimuţa nu vru să mai bea nimic.

Se lungise pe podea şi gemea întruna. Uneori încerca să se ridice de jos dar durerile nu-l lăsau şi cădea îndărăt scoţând ţipete sfâşietoare.

— Degeaba, nu-i mai ajută nimic. Nu-l vedeţi ce greu răsuflă? zise Forgues.

— I s-au răcit şi labele, adăugă Fauvel.

Milo plângea în hohote şi nu se mai mişcă de lângă maimuţă. Îi luase laba în mâinile lui şi-i vorbea încetişor ca unei făpturi omeneşti.

Dar deodată Pum începu să horcăie, se cutremură din tot trupul şi rămase nemişcat. Murise.

Cap. 352 – La Colombo

Milo încremeni. Nici nu-i venea să creadă că de-acum încolo acest prieten care îi era drag ca un om, va dispare şi el pentru totdeauna din viaţa lui.

Când veniră marinarii jos, numai atât putu să spună:

— Uitaţi-vă la el, e mort…

— Mai bine, a scăpat săracul de suferinţe, îl mângâie Forgues.

După câteva ceasuri, îl aruncară pe Pum în mare. Ceremonia fu scurtă dar mişcătoare, aproape ca la o făptură omenească. Un marinar încercă să facă o glumă, dar camarazii săi îi închiseră gura. Milo suferea cumplit căci îi fusese dragă maimuţa aceea inteligentă ca şi când, ar fi fost un bun şi vechi prieten.

Sosiră la Colombo. Portul mişuna de vapoare şi de la depărtare se vedeau sute de catarge.

— În sfârşit acum, suntem siguri c-am ajuns, făcu Fauvel bucuros. Bine c-a dat Dumnezeu să mai văd şi eu chipuri de oameni înaintea mea.

— Dar noi ce suntem? întrebă Forgues supărat. Ştii că eşti cam mojic, băiete?

— Ei, acu', las-o încurcată…

Victorious, mânat de un curent prielnic, ajunse în port, şi, după ce-şi înălţase steagul cu culorile naţionale engleze, ancorase la chei. Englezii aflaţi în oraş alergaseră cu toţii în port şi aplaudau scoţând urale de bucurie, crezând că submarinul englez, sosise cel dintâi. Când aflară însă că rămăsese în urma celui francez, fură cam dezamăgiţi. Trufia lor patriotică fusese jignită. Dar cingalezii, care nu prea aveau la inimă pe englezi, se înghesuiau pe lângă submarinul francez.

Deodată Le Gonidec scoase un ţipăt. Recunoscuse printre indienii de pe chei pe un fost camarad cu care făcuse războiul şi se luptase alături de el în Belgia. Îl strigă pe nume. Omul îl recunoscu şi el şi veni numaidecât pe submarin.

— Ce mai faci, dragă Hizab? strigă Le Gonidec bucuros de întâlnire.

Nici prin gând nu mi-ar fi trecut să te găsesc aici, fiindcă mi se spusese că ai căzut lângă Dixmude.

— Nu, nu, la mine nu mort, dar nu mult lipsit să fii… răspunse indianul râzând.

Apoi, într-o franţuzească pocită povesti fostului său camarad că fusese îngropat de viu de un obuz şi dezgropat de altul.

Zăcuse trei luni în spital, după aceea fusese trimis să se întremeze la Saint-Raphael.

— Nu m-aşteptam să găsesc aici un fost camarad, zise Le Gonidec băieţilor, dar îmi pare bine că s-a întâmplat aşa, fiindcă Hizab o să ne slujească de călăuză.

— Mare plăcer la mine, răspunse vesel indianul.

— E adevărat, îl întrebă Fauvel, că pe aici se găsesc mărgăritare, care preţuiesc până la cincizeci de mii de franci bucata?

— Da, câteodată… răspunse el zâmbind.

— Dacă-i aşa, să căutăm să dăm şi noi de aşa chilipir.

Marinarii crezură că vor coborî numaidecât pe uscat, dar de-abia după ce s-a înregistrat în port ora sosirii le fu îngăduit s-o facă. Hizab îi aştepta pe chei.

— Avem patru ceasuri libere, zise Le Gonidec, să facem deci, o mică plimbare prin oraş. Măi, de când n-am mai fost pe-aici!… Cum s-a schimbat Colombo… mai să nu-l recunosc…

Întovărăşiţi de Hizab şi încă un indian, Le Gonidec, Milo, Forgues, Fauvel şi Martinvast porniră mai întâi pe chei ca să privească numărul mare de vapoare ancorate acolo. Văzură şi-un vapor francez. Salutară şi marinarii de bord le răspunseră. Străbătură mai multe străzi şi se opriră la o cârciumă ţinută de un indian.

— Să fim cu băgare de seamă, zise Fauvel, să nu ni se întâmple şi pe-aici ce ni s-a mai întâmplat în alte părţi.

— Să ne păzim de scandal, răspunse Le Gonidec.

— Ca de mama focului… fu de părere Forgues. Chiar dacă va căuta cineva să ne aţâţe, noi să nu luăm în seamă.

— Păi aici nu suntem la Singapore.

— Adevărat, dar suntem într-un port care mişună de marinari de toate neamurile şi te poţi aştepta la orice.

Cârciuma era plină de muşterii; marinari englezi, spanioli, italieni,

americani, turci, japonezi şi chinezi. Toţi făceau o gălăgie asurzitoare. Le Gonidec şi prietenii săi se aşezară la o masă aproape de tejghea.

Hizab, foarte mândru de noii săi tovarăşi, îi recomandă cârciumarului care fu foarte prietenos cu ei.

La început lucrurile merseră cât se poate de bine, dar pe măsură ce trecea timpul, capetele se înfierbântau, Doi marinari englezi, care vorbeau destul de bine franţuzeşte, începură să-i ia peste picior pe francezi.

— Uite, frate, au început şi indienii să-şi facă prieteni… zise unul din ei.

— Ce mai prieteni! Cum e sacul şi petecul…

— Cu prietenii ăştia m-am luptat cot la cot pe front, răspunse Hizab care îi auzi.

— Păi atunci sunt nişte viteji… făcu în bătaie de joc englezul.

— Da, aşa să ştii; i-am văzut luptând, şi ştiu de ce sunt în stare.

— Vei fi vrând să zici, poate, că sunt mai viteji decât englezii, ai?

— N-am spus asta.

— N-ai spus-o, dar o gândeşti.

Hizab dădu din umeri. Se amestecară şi alţi englezi în vorbă, ţinând isonul camarazilor lor.

— I-ascultaţi, camarazi, n-am venit aici ca să ne luăm la ceartă, de aceea vedeţi-vă de treabă, zise Forgues plictisit.

Cuvintele lui stârniră hohote de râs.

— Nu e vorba de ceartă, făcu un marinar, dar nu permitem ca să îndrăznească vreun francez să ne mai insulte acasă la noi.

— Acasă la voi? Te cam lauzi, băiete… îi răspunse Hizab.

— Ce-ai apus, marinată galbenă?

— Am apus numai că dacă voi sunteţi aici acasă la voi, sunt şi eu.

— Aha, aşa ai spus? Ia să nu faci pe şiretul cu mine că…

Le Gonidec, văzând că lucrurile luau o întorsătură urâtă, încercă să-i împace.

— Măi camarazi, lăsaţi încolo cearta, şi ca să-i potolească, zise ridicând paharul: Beau în sănătatea Angliei şi a Franţei.

— Trăiască Anglia! strigară marinarii.

— Şi Franţa! adăugă Le Gonidec.

Toţi tăcură. Duşmănia marinarilor era vădită.

— Mă tem că o să dăm iar de dracu… făcu Forgues…

— Mă tem şi eu, de aceea ar fi mai bine să plecăm, fu de părere Fauvel.

Hizab, care habar n-avea de ceea ce păţiseră marinarii la Singapore, se mira că-i vedea atât de liniştiţi, dar nu zise nimic.

— Hai să mergem, zise Le Gonidec căruia îi era frică de încăierare între marinarii englezi şi francezi.

Cap. 353 – O ceartă care se sfârşeşte cu bine

Marinarii englezi începură să râdă şi unul din ei aruncă vorba: laşi şi fricoşi!

Martinvast şi Fauvel se înţepeniră în picioare şi-i ziseră:

— Fricos şi laş eşti tu şi dacă ai cumva poftă să te fac knock-out, poftim încoace.

— Pe mine, mă? Derbedei ca tine… le e frică şi de umbra lor…

Le Gonidec vru să-i potolească şi zise celorlalţi marinari din cârciumă.

— Camarazi, vedeţi şi voi cum ne insultă. Sunteţi deci martori că nu noi am început cearta.

— Aşa e, nu voi aţi început, răspunse un marinar italian.

— Puteţi depune mărturie la nevoie?

— Da, da, răspunseră mai multe glasuri.

— Dacă e aşa, vom răspunde provocării acestui nemernic.

— Lasă-l pe seama mea, făcu Forgues şi înfigându-se în faţa englezului care îl făcuse fricos, îi zise: Acu’ scoate-ţi haina, iar voi ceilalţi daţi-vă mai aproape să vedeţi cum o să-l învăţ minte să se mai lege de oameni.

Englezul păru îngrijorat; încercă să dea îndărăt, dar Fauvel se răsti la el!

— Hai, destulă vorbă, pregăteşte-te! Şi fiindcă englezul nu se mişca, adăugă: Ai înţeles ori nu? Nu cumva ţi-e frică?

Ceilalţi marinari erau toţi de partea lui Fauvel.

— Ai dreptate, camarade, omul ăsta te-a insultat, trebuie să-ţi dea satisfacţie.

Vreo câţiva englezi vrură să protesteze, dar ceilalţi marinari le

închiseră gura, aşa că englezul n-avu încotro. Dădură mesele şi scaunele la o parte şi făcură cerc în jurul celor doi luptători. Fauvel îşi scoase haina şi-şi suflecă mânecile cămăşii. Englezul făcu şi el la fel.

— Numai cu pumnii, fără picioare… strigă unul din cei de faţă.

— Am înţeles, răspunse Fauvel.

Un gradat italian făcu pe arbitrul.

— Încă o dată, sunteţi toţi martori că nu eu am început cearta? mai întrebă Fauvel.

— Suntem, suntem… strigară zeci de glasuri.

— Atunci… sunt gata.

Gradatul italian, în loc să zică time, spuse simplu: „Începeţi”.

Fauvel îşi aştepta adversarul; acesta, aplecat înainte, cu pumnii strânşi, veni spre Fauvel şi încercă o directă de care Fauvel se feri trăgându-se îndărăt. Încurajat de fereala omului pe care-l avea în faţa lui, englezul vru să încerce o lovitură pe care trebuie s-o fi stăpânit bine, dar o păţi rău de tot căci Fauvel, care-l pândea, îi aplică un upercut şi englezul se prăbuşi la pământ.

— Un, doi, trei, patru, cinci, şase, numărară cei de faţă.

La şapte omul se ridică de jos. Fauvel s-ar fi putut năpusti acum asupra lui, dar mărinimos, aşteptă ca englezul să se dezmeticească mai bine.

Lupta devenea interesantă. Englezul, ameţit încă de loviturile primite, izbea în gol. Fauvel aşteptă un moment prielnic, şi cu o lovitură îl trimise pe adversar cât colo. Englezului îi fu de ajuns, căci nu se mai putu scula. Marinarii aplaudară toţi cu însufleţire.

— Tăcere, camarazi, făcu Forgues.

Bunul prieten Hizab îi scoase pe marinarii francezi pe o uşă dosnică.

— Scăparăm de data asta, dar dacă mai zăboveam niţel, o păţeam, zise Fauvel.

— Nici nu e de mirare, răspunse Hizab, pentru că le place băutura şi când sunt beţi, se leagă de toată lumea. Nu sunt răi din fire, dar beau de zvântă…

— Am mai avut noi o daraveră ca asta la Singapore cu nişte marinari englezi şi tot pe noi ne-au scos vinovaţi. Guvernatorul a poruncit să ne bage la închisoare.

— Lasă că aici n-o să vi se întâmple aşa ceva. Haideţi cu mine. O să vă duc eu într-un loc unde o să daţi numai de prieteni, răspunse Hizab.

— Eşti sigur? întrebă Fauvel.

— Foarte sigur; o să vă duc la nişte fraţi indieni.

După câteva minute intrară într-un local în care se aflau adunaţi vreo treizeci de indieni.

— Dragii mei, zise Hizab marinarilor, aici sunteţi ca la voi acasă.

Şopti apoi ceva indienilor care salutară cu respect pe noii sosiţi.

— În casa aceasta, începu Hizab nu calcă niciodată străini; ca să fii primit în localul nostru, trebuie să fii adus de unul de-ai noştri. Oamenii pe care îi vedeţi adunaţi aici sunt fraţii asociaţiei „Tăcerea desăvârşită”, o societate care se străduieşte să păstreze în Ceylon datinile şi obiceiurile strămoşeşti ale indienilor şi care nu se supune cu niciun chip legilor străine.

Oamenii adunaţi acolo fumau liniştiţi, sorbind din pahare mari o băutură galbenă care se asemăna foarte mult cu berea. Deodată, unul din ei se sculă şi apuse ceva lui Hizab în limba industană. La răspunsul acestuia, toţi industanii aprobară cu însufleţire.

Cap. 354 – O situaţie primejdioasă

Hizab porunci să se servească ceva de băut apoi întrebă pe Le Gonidec.

— Ai auzit tu până acum ceva despre Ghandi?

— Nu. Ce e asta? Un oraş?

— Nu, făcu indianul zâmbind, un bărbat. E şeful nostru şi luptă pe cât poate împotriva stăpânirii englezilor.

— Deci… e un revoluţionar.

— Da, aşa se zice aici despre el.

— Atunci eşti şi tu.

— Aşa e.

— Ia seama, băiete, englezii nu prea ştiu de glumă.

— Ştiu, dar când lupţi pentru neatârnarea neamului, nu ţi-e frică de nimic… nici chiar de moarte. Fraţii „Tăcerii desăvârşite” nu se tem de nimeni.

— Şi sunteţi mulţi?
— Foarte mulţi.
— Aici, în oraş?
— În tot cuprinsul Indiei.
— Trebuie să fiţi urmăriţi, persecutaţi…
— Suntem, avem însă locuri unde ne adunăm, pe care poliţia nu le cunoaşte.
— Dar care vă e ţinta?
— Să dăm neatârnare Indiei… s-o dezrobim.
— Greu lucru… englezii sunt puternici.
— Şi noi. Suntem împărţiţi în grupuri numeroase. De la un capăt la celălalt al Indiei, fraţii noştri se supun poruncilor lui Ghandi.
— E tânăr?
— Da, şi viteaz. A îndurat şi îndură încă multe, dar e curajos şi nu-l pot birui. Îl urmăresc, îl încolţesc de pretutindeni, dar le scapă printre degete. Cu toate astea, găseşte el mijloace ca să fie în legătură cu noi şi să ne trimită poruncile lui.
— Măi, Hizab, măi, îţi pui viaţa în primejdie.
— Ei şi? Ce înseamnă o viaţă de om dând e în joc salvarea unui popor?…
Le Gonidec nu răspunse. Se simţea destul de stingherit căci îşi dădea seama că tovărăşia lui Hizab era foarte compromiţătoare. Găsi, deci, de cuviinţă să se despartă de el cât mai în grabă.
— Dragul meu, zise el, noi plecăm, fiindcă suntem aşteptaţi pe submarin. Suntem soldaţi şi soldatul trebuie să respecte disciplina.
— Da, da, înţeleg… Atunci, la revedere. Cred că o să ne mai întâlnim, nu-i aşa?
— Negreşit… cum să nu?…
Marinarii se pregătiră de plecare, dar Hizab care se uitase pe fereastră, zise deodată::
— Staţi… nu vă mişcaţi… suntem spionaţi. Ascultă puţin, apoi zise iar: Aşa e, ne pândesc.
— Cine? Poliţia? întrebă Le Gonidec.
— Da.
Marinarii se priviră îngrijoraţi.
— Nu vă fie frică, le zise Hizab, o să vă scot eu de aici fără să fiţi

văzuţi. Fraţii „Tăcerii desăvârşite” nu se lasă niciodată prinşi în cursă. Haideţi cu mine.

Hizab ridică o trapă – un fel de oblon ascuns în duşumea – şi dădură de o scară. Porniră să coboare scara şi ajunseră într-un gang subteran atât de scund încât trebuia să mergi încovoiat ca să nu te loveşti cu capul de tavan. La capătul gangului se afla o uşă mică zăbrelită, care ducea într-un gang şi mai îngust de unde ieşeai într-o ulicioară.

Hizab se apropie de uşă, ascultă, apoi zise pe şoptite:

— Acum putem ieşi.

Deschise încet uşa, trăgând zăvorul, dar înainte de a ieşi, cercetă cu o privire repede ulicioara; se trase însă iute îndărăt zicând:

— Ne-au dat de urmă… am fost trădaţi de cineva!…

Le Gonidec se uită la camarazii săi. Situaţia se încurca din ce în ce.

— Iar am păţit-o Cine ştie ce dracu ne mai aşteaptă! făcu Fauvel cu ciudă.

— Hotărât lucru: nu trebuie să mai punem piciorul pe uscat, zise Forgues.

— Nu vă speriaţi, le răspunse Hizab, că n-o să se întâmple nimic. Să aşteptăm; nu cred să ştie că suntem aici. Li s-a spus ceva, dar nu cunosc locul unde ne aflăm. De altfel, dacă vom vedea că n-avem încotro, o să ieşim prin canal, şi le arătă un oblon, jos în duşumea.

— Şi canalul unde răspunde? întrebă Forgues.

— De-a dreptul în mare, adică pe chei, puţin mai jos de docuri.

Tăcură o bucată de vreme, Hizab cu urechea lipită de uşă. Zise apoi lui Le Gonidec:

— Ticălosul care a pus poliţia pe urmele noastre, a cunoscut bine locul. În dosul uşii stau oameni la pândă. Să fugim!

Fură nevoiţi să coboare în canal, un canal împuţit, plin de guzgani. Într-un loc canalul era atât de mic, încât trebuiră să se târască pe brânci şi-şi poate oricine închipui în ce hal ajunseseră hainele de pe ei. Intrară în noroi până-n gât, şi apa puţea de-i înăbuşea.

— Fie, că frumoşi o să fim când vom ajunge pe bord, zise Fauvel. Oare ce-o să spună comandantul?

Şi afurisitul de canal nu se mai sfârşea… După ce se mai târâră o bună bucată de drum, ieşiră în cele din urmă la lumină. Hizab vru să

împingă grilajul de fier care nu era niciodată încuiat, dar de data asta îl găsi zăvorât.

— Poliţia a descoperit trecătoarea! strigă el deznădăjduit.

Marinarii simţiră cum le-ngheaţă sângele în vine. Ce se va întâmpla cu ei? Dacă vor fi arestaţi în tovărăşia indienilor revoluţionari, soarta lor era pecetluită, englezii nu glumesc cu astfel de lucruri.

— Acum am păţit-o rău de tot, băieţi, zise Forgues.

— Cred şi eu, răspunse Le Gonidec.

Hizab se străduia să-i liniştească.

— N-aveţi de ce vă teme, le zise el, doar nu puteţi fi învinuiţi că luaţi parte la mişcarea noastră.

— Zău? Atunci nu-i cunoşti pe englezi… mă mir, ai avut prilejul… Sunt fără milă pentru cei care conspiră împotriva lor, răspunse Le Gonidec.

— Păi, voi nu conspiraţi.

— Nu, e adevărat, dar suntem în tovărăşia voastră şi le ajunge. Pot să spun eu mult şi bine că te-am cunoscut pe front şi că ne-am dus cu tine la cârciumă ca să ne cinstim. Degeaba, n-au să ne creadă.

Cap. 355 – Cursa

Fauvel se trudi să deschidă uşa zăbrelită, dar nu reuşi. Încercă apoi să scoată o gratie, tot fără folos însă.

— Ei, acu' ce ne facem? Hotărât lucru, cum punem piciorul pe uscat, dăm de vreo belea, zise el.

— Dac-am putea să dăm la o parte piatra de sub grilaj, poate că am reuşi să scăpăm.

— Hai să-ncercăm.

Se puseră toţi pe treabă, dar după o muncă de un ceas, înţeleseră că le era truda zadarnică.

Timpul trecea. Ce să facă? Bieţii băieţi erau disperaţi şi Hizab, care îi vârâse, fără voia lui, ce-i drept, în încurcătură, era mai deznădăjduit ca toţi.

— Nu ne rămâne decât să ne întoarcem de unde am plecat, făcu Le Gonidec.

— Dar îţi dai seama de ce ne aşteaptă? îl întrebă Forgues. Au să ne

aresteze pe loc.

— Atunci?…

— Staţi, o să mai încerc eu ceva, zise Fauvel.

Vârî vârful cuţitului în broască, dar în loc s-o mişte din loc, rupse vârful cuţitului.

— Trebuia să te aştepţi la asta, îi zise Le Gonidec lui Hizab.

— La ce?

— Că englezii au să încuie grilajul.

— De unde să-mi treacă mie prin minte? De luni de zile pe aici ne strecuram când ne urmărea poliţia. Pe semne că au prins de veste şi au zăvorât uşa dinadins.

În curând se auzi apa plescăind.

— Hait! asta ne mai lipsea făcu Le Gonidec. Creşte apa.

Venea într-adevăr, fluxul; încetul cu încetul marea creştea, zgomotul deveni mai puternic şi apa ajunse până la grilaj.

— Nu mai putem sta aici, zise Le Gonidec.

— Îndărăt, băieţi, Acu’ fie ce-o fi.

— Mai stai niţel, îi răspunse Fauvel, care se trudea mereu să strice broasca.

O clipă crezu că va reuşi, căci lovea mereu în ea cu un pietroi, dar nu putu face nimic.

Apa creştea cu repeziciune. Începuse să pătrundă în subterană.

— Întoarceţi-vă pe unde aţi venit, băieţi, îi sfătui Hizab, o să găsiţi uşor drumul.

— Şi tu? îl întrebă Le Gonidec.

— Eu rămân cu tovarăşii mei aici.

— Dar vă aşteaptă o moarte sigură.

— Ştiu; mai bine să mor încet decât să cad în mâinile englezilor.

— Mai încearcă… poate să scapi, cine ştie… o întâmplare oarecare norocul…

— Norocul pentru noi e: ce ţi-e scris.

— Ascultă ce-ţi spun: vino cu noi!

Apa ajunse la o înălţime de o jumătate de metru.

Hindusul vorbi ceva cu tovarăşii săi, apoi zise:

— O să încercăm să ieşim din încurcătură dacă vom putea.

O luară toţi pe drumul pe care veniseră dar când ajunseră la locul

unde trebuia să urce canalul pe brânci, văzură că apa năvălise înăuntru.

— De data asta s-a sfârşit… făcu Forgues.

— Aşa mi se pare şi mie, răspunse Le Gonidec.

Se întoarseră la grilaj şi se apucară cu toţii să zguduie gratiile. Drugii trosneau, dar nu se clinteau din loc. Se mai opintiră o dată şi una din balamale ieşi din zid.

— Cu putere, băieţi! strigă Fauvel, încă niţel şi suntem scăpaţi…

În clipa aceea auziră nişte lovituri înăbuşite deasupra capetelor lor. Se opriră s-asculte.

— Ştiţi ce e? Poliţia se căzneşte să dărâme subterana, zise Le Gonidec.

— Nu, nu, strigă Hizab al cărui chip se înseninâ, sunt prietenii noştri, care ne vin în ajutor.

— Aşa crezi tu? îl întrebă Le Gonidec cu îndoială.

— Nu cred, sunt încredinţat de ce spun. Deasupra locului unde ne aflăm noi acum e casa unuia din fraţii „Tăcerii desăvârşite”. Când a văzut poliţia venind, şi-a închipuit că suntem în primejdie şi acum caută să ne scape.

Un bolovan se nărui deodată, apoi altul, şi iar altul. Se văzu un crâmpei de lumină şi cineva spuse câteva cuvinte în limba industană.

— Scăpaţi! Suntem scăpaţi, strigă Hizab.

În curând deschizătura fu destul de mare că să lase loc de trecere unui om voinic, lat în spete. Marinarii se urcară unul înapoia celuilalt, indienii făcură asemenea şi ieşiră din subterană; cei rămaşi jos, fură traşi sus cu o frânghie.

Fugarii se pomeniră într-o încăpere simpla mobilată, în care se aflau patru indieni care părură foarte miraţi când văzură pe marinarii francezi, dar Hizab îi linişti:

— Unde suntem? întrebă Le Gonidec.

— La vreo sută de metri de port, răspunse Hizab.

— Dacă e aşa, putem pleca.

— Nu încă, strada e fără-ndoială supravegheată, aşa că staţi până ce se va întuneca.

— Nu se poate, suntem aşteptaţi pe bord.

— Dacă plecaţi, stricaţi tot.

— Eşti sigur că stau la pândă?

— Stai că-ţi spun numaidecât, răspunse Hizab şi trecu în camera de alături, de unde se întoarse după zece minute.

— Da, zise el, strada e păzită de soldaţi şi oameni de-ai poliţiei.

Cap. 356 – O întâlnire neplăcută

Vremea trecea. De afară nu se auzea nicio mişcare. Când se înnoptă, Le Gonidec zise lui Hizab:

— Întâmple-se orice, noi trebuie să plecăm; nu putem dezerta de pe bord.

Hizab se sfătui cu tovarăşii săi.

— Prietenii mei vă îngăduie să plecaţi, dar cu o condiţie.

— Care?

— Dacă s-ar întâmpla să vă aresteze şi să vi se ceară desluşiri asupra noastră, să nu ne trădaţi.

— Îţi făgăduiesc.

— Bine. Mă încred în cuvântul tău. Te cunosc şi ştiu că mă pot bizui pe tine. Nu uita că dacă ne dai de gol, vom fi spânzuraţi.

— Nu te teme, vom tăcea ca mormântul.

— Stai acum să-mi arunc ochii în stradă să văd ce e pe afară.

Hizab urcă scara care ducea la etaj, şi când se întoarse, spuse lui Le Gonidec:

— Luaţi-o pe stânga, poate că n-o să vă întâlniţi cu poliţia. Dacă, însă, daţi de ei şi vă întreabă de unde veniţi, spuneţi, că vă plimbaţi aşa pe stradă, fără nicio ţintă. Nu cred să vă fi văzut cineva cu noi. Şi-acum, să ne vedem sănătoşi şi… noroc.

Marinarii ieşiră unul câte unul. Cotiră la stânga, după cum li se spusese şi ajunseră la capătul străzii. Se credeau scăpaţi, când se pomeniră cu nişte oameni răsărind din întuneric şi o voce îi întrebă în limba engleză:

— De unde veniţi?

Forgues, care o rupea niţel englezeşte, răspunse:

— De nicăieri… ne plimbăm şi noi niţel pe răcoare.

Un poliţist se apropie cu o faclă aprinsă şi le lumină faţa. Marinarii fură o clipă orbiţi de lumină. Când putură deschide ochii, văzură

înaintea lor un pluton de soldaţi englezi, comandat de un locotenent.

— Şi ce căutaţi pe aici? îi întrebă locotenentul, de astă dată în franţuzeşte.

— Nimic, domnule locotenent… ia… ne plimbam.

— Nu prea e timpul nimerit pentru plimbare la ora asta… şi nici locul.

— Nu ştiam.

— Aha, nu ştiaţi?

— Zău nu, domnule locotenent, răspunse Le Gonidec, vă rog să luaţi în seamă că e cam târziu şi că trebuie să ne întoarcem pe bord.

— V-am spus să mă urmaţi. Dacă vă împotriviţi pun oamenii să vă ia pe sus.

N-aveau încotro, trebuiau să se supună.

— Mergem, domnule locotenent, dar protestez în numele camarazilor mei. Nu înţeleg de ce ne arestaţi. Nu făceam doar rău nimănui şi nici scandal.

Ofiţerul nu răspunse. Soldaţii englezi îi înconjurară pe marinari şi trupa se puse-n mişcare. După douăzeci de minute se opriră în faţa unei clădiri de cărămidă pe faţada căreia se putea citi: „Admiralty”

Marinarii împreună cu soldaţii pătrunseră într-o încăpere mare, în care se afla un ofiţer superior în faţa unui birou încărcat cu hârtii. Locotenentul vorbi ceva cu ofiţerul, apoi interogatoriul începu:

— Faceţi parte din echipajul submarinului francez, care e ancorat în port? întrebă ofiţerul care avea gradul de căpitan.

— Da, domnule comandant, răspunse Le Gonidec.

— Cunoaşteţi pe cineva în Colombo?

— Nu, pe nimeni.

— Puteţi să faceţi jurământ?

— Adică… m-am întâlnit aici cu vreo câţiva hinduşi cu care am făcut războiul în Franţa.

— Aha... Începi să mărturiseşti. Cunoşti, deci, dintre revoluţionarii care…

— Revoluţionari? îi tăie Le Gonidec vorba.

— Da, oameni care s-au răsculat împotriva legilor Majestăţii Sale Britanice. Aţi fost văzuţi în tovărăşia lor. Tăgăduiţi?

— Ne-am întâlnit, într-adevăr, cu nişte hinduşi, am stat cu unul din

ei de vorbă, ba ne-am şi cinstit chiar cu un pahar două, apoi ne-am despărţit.

— V-aţi despărţit? Cum se face atunci că în momentul când a intrat poliţia în local nu v-a mai găsit?

— Fiindcă plecaserăm.

— Nu, nu plecaserăţi – avem dovada – ci aţi fugit împreună cu ei.

Acum luă Martinvast cuvântul.

— Nu cumva veţi fi vrând să spuneţi că suntem părtaşi la mişcarea lor, domnule căpitan? întrebă el.

— Tot ce se poate.

— Păi nu sunt nici zece ceasuri de când am sosit în Colombo.

— N-are a face. În orice caz, nu asta ne interesează acum. Aţi fost văzuţi cu rebelii. Aceştia s-au ascuns şi voi împreună cu ei. Aţi putea să-mi spuneţi şi mie cum aţi putut fugi aşa de repede şi pe unde?

Întrebarea era, ce-i drept, de aşa fel că-i punea pe marinari în mare încurcătură. Dar Martinvast nu era omul care să-şi piardă atât de uşor cumpătul.

— Păi… n-am fugit… am plecat cum se pleacă.

— Nu e adevărat.

— Ba e foarte adevărat.

— Nu mai tăgăduiţi degeaba. Ştim că aţi dispărut împreună cu răsculaţii. Deci, trebuie să ştiţi unde se află. Spuneţi-mi locul şi vă pun numaidecât în libertate, altminteri vă arestez şi vă consider drept duşmanii noştri.

— Domnule comandant, nu pricep nimic… V-am spus şi vă mai spun încă o dată că ne-am despărţit de indieni la o jumătate de ceas după ce i-am întâlnit. Altceva n-avem ce vă spune.

— Aşadar nu vreţi să-mi spuneţi?

— Dacă n-avem ce…

— Foarte bine. Vă atrag însă atenţia că e foarte grav cazul vostru. Ştiţi ce vă aşteaptă: consiliul de război, nici mai mult, nici mai puţin…

— Nu cred. Mai întâi şi-ntâi suntem francezi şi ca atare nu putem fi judecaşi de un Consiliu de război englez; apoi, mai e şi o dreptate pe lumea asta…

— Văd că sunteţi buni de gură şi şireţi, dar să nu credeţi că o să scăpaţi atât de uşor. Dacă nu ne spuneţi unde s-au ascuns hinduşii cu

care aţi fost, veţi fi consideraţi drept părtaşii lor.

Le Gonidec protestă.

— Nu putem îngădui să fim învinovăţiţi pe nedrept şi cerem să fim ascultaţi de către comandantul nostru.

— Comandantul vostru n-are niciun amestec în afacerea asta.

— Ba să mă iertaţi… e şeful nostru şi de el depindem. Dacă găseşte că am făcut rău fiindcă am stat de vorbă cu hinduşii ne va da pedeapsa pe care o va găsi el de cuviinţă, dar nu recunoaştem niciun drept ofiţerilor englezi ca să ne aresteze.

— Ia seama la ce spui…

— De ce? N-avem de ce ne teme; cugetul ne e curat.

— Vom vedea noi. Până atunci, în numele Majestăţii Sale Britanice, ai cărei reprezentanţi suntem şi însărcinaţi cu aplicarea legilor, vă declarăm arestaţi.

Cap. 357 – Mare încurcătură

Bieţii marinari fură duşi la închisoare şi puşi sub paza a două santinele cu baioneta la armă.

— Nici nu se putea altfel… zise Fauvel. Parcă e un făcut… pe unde trecem, ne sâcâie cât pot englezii. Tare mi se pare că le e ciudă pe noi, fiindcă prevăd ei că o să câştigăm noi meciul.

— O fi şi asta, dar eu cred mai degrabă că ne bănuiesc într-adevăr că facem parte din asociaţia „Tăcerii desăvârşite”. Drept să vă spun, numai la asta nu m-aşteptam!… făcu Forgues îngrijorat.

— Ce încurcătură! Nădăjduiesc însă că vom scăpa şi de rândul acesta, căută să-l liniştească Le Gonidec.

— Să dea Dumnezeu! oftă Martinvast. Dar Milo unde e că nu-l văd pe-aici? întrebă el deodată cătând în juru-i.

— Mă, deştept băiat! Să ştiţi că s-a strecurat printre soldaţi şi s-a dus să-i spună comandantului ce s-a întâmplat, fu de părere Le Gonidec.

— Să ştiţi că e aşa. Şiret băiat al naibii! Să vedeţi că tot el o să ne scape şi de data asta.

— Cred că o să meargă cam greu, murmură Fauvel. Cazul nostru e mai serios decât bănuim noi. Suntem luaţi drept părtaşii rebelilor şi n-

au să ne dea aşa de uşor drumul.

— Tot o să trebuiască la urma urmei. Nu există nicio lege care să îndrituiască pe reprezentanţii unei puteri străine să aresteze marinari de-ai altei puteri fiindcă au ciocnit un pahar de vin cu oameni care au ceva în cârd cu ei.

Deodată se deschise uşa şi intră locotenentul care îi arestase.

— Nu ştiu dacă vă daţi seama, le zise el, dar cazul vostru e foarte grav şi vin să fac o ultimă încercare. Comandantul cu care aţi vorbit, e hotărât să meargă până la capăt şi e în dreptul său. Se află aici răsculaţi hinduşi care fac parte dintr-o asociaţie primejdioasă. Oamenii aceştia nu sunt vrednici de milă şi-i urmărim fără pic de răgaz. Nu pot încă bănui că sunteţi complicii lor, dar fiindcă nu voiţi să ne spuneţi unde sunt ascunşi, înseamnă că sunteţi de partea lor. Hai… mărturisiţi. Spuneţi-mi unde v-aţi dus cu ei şi unde se găsesc în momentul de fată.

— Vă încredinţez, domnule locotenent, că habar n-avem. Dac-am şti, fiţi sigur că v-am apune, răspunse Le Gonidec.

— Aşadar, nu vreţi să spuneţi unde sunt?

— Păi… nu ştim.

— Băgaţi de seamă… vă înrăutăţiţi situaţia.

— Fără voia noastră, credeţi-mă…

Dar ofiţerul ţinea cu orice preţ să obţină mărturisiri.

— Bine, băieţi, de ce ţineţi partea unor ticăloşi care au făcut aici grozăvii? Uite, numai săptămâna trecută au ucis pe doi ofiţeri de-ai noştri şi ştim bine că mai pregătesc şi alte asasinate. Ştiţi şi voi că englezii nu sunt fiare sălbatice şi că în colonii se străduiesc să se poarte cât mai omeneşte cu băştinaşii, dar când aceştia se răzvrătesc împotrivă-le şi ucid zilnic pe stăpânitorii lor, trebuie să se ia măsuri aspre ca să-i potolească.

— Păi, aşa şi trebuie, fu de părere Fauvel.

— Atunci înţelegeţi şi voi că nu putem lăsa astfel de fapte nepedepsite. Dacă nu vom şti să ne facem temuţi, mâine întreaga Indie se va ridica împotriva noastră şi va fi o adevărată grozăvie.

— Aşa e, dar n-au ajuns lucrurile până acolo, zise Martinvast. Şi-apoi aveţi poliţia care-i supraveghează pe răsculaţi. Cum se face atunci că nu ştie unde se află aceia pe care îi căutaţi?

— Poliţia îi supraveghează întruna dar vezi că tâlharii ăştia sunt sumedenie.

— Zău? Atât de mulţi sunt?

— Da, şi caută să câştige de partea lor pe cine întâlnesc.

— Şi bănuiţi că au încercat lucrul ăsta şi cu noi, domnule locotenent? Păi noi suntem marinari şi nu ne pasă ce se petrece în India. Şi apoi, chiar aşa să fie, ce le putem folosi noi care mâine pornim îndărăt spre Franţa?

— Rebelii au complici în toate colţurile lumii.

— Nouă puţin ne pasă de ei. De, gândiţi-vă şi dumneavoastră domnule locotenent, ce zor am avea noi să le ţinem partea? Că doar nu suntem nebuni.

— Degeaba căutaţi să mă prostiţi. Dacă într-adevăr, nu sunteţi de partea lor, de ce nu vreţi să ne spuneţi unde s-au ascuns?

— V-am spus că nu ştim.

— Aşadar, nu vreţi?

— Cum să nu vrem? Dar nu ştim…

— Foarte bine, să nu ziceţi că nu v-am spus. Vă puneţi pielea-n joc.

— Nu prea cred.

— Vom vedea noi, făcu înfuriat ofiţerul şi plecă.

Cap. 358 – La amiralitate

După ce-l văzură plecat, Le Gonidec zise în şoaptă.

— Măi, dar încăpăţânaţi sunt şi englezii ăştia!

— Treaba lor; n-au decât să fie cu ochii deschişi. Nu cumva o să facem noi pe poliţiştii lor? răspunse Fauvel.

— Vorba e că până una alta stăm noi închişi şi o să mai stăm cine ştie cât… făcu Forgues.

— Aşa crezi? întrebă Martinvast. Caută ei acum să ne înfricoşeze, dar când vor vedea că nu pot scoate nimic de la noi, au să ne dea drumul.

— Eu nu sunt de părerea ta, zise Le Gonidec.

Pe când se petreceau acestea, Milo aştepta pe bord pe comandantul Dartois care ieşise în oraş cu locotenentul Du Bourdieu şi nu mai venea. Bietul copil nu ştia ce hotărâre să ia. Se gândise mai întâi să

pornească în căutarea lor, dar încotro s-o ia? Cel mai bun lucru era să aştepte.

Pe la ceasurile zece seara se înapoie în sfârşit şi comandantul. Milo se repezi la el.

— Domnule comandant, zise el, camarazii mei au fost duşi la închisoare.

— Care camarazi? întrebă ofiţerul încruntând sprâncenele.

— Le Gonidec, Forgues, Fauvel şi Martinvast.

— Pentru ce?

— Să vă spun cum a fost: domnul Le Gonidec cunoştea pe un indian încă de pe timpul războiului, când au luptat împreună pe front. Au stat amândoi de vorbă apoi ne-am dus cu toţii într-o cârciumă unde mai erau şi alţi indieni. Se vede însă că nu prea sunt văzuţi cu ochi buni pe-aici fiindcă-i fugăreşte poliţia. Atunci s-au ascuns şi cum eram şi noi cu ei, ne-am ascuns şi noi. La urmă, camarazii mei au fost arestaţi şi învinuiţi că ţin parte indienilor.

— Stai, băiete, ce tot îmi îndrugi, că eu nu pricep nimic.

— Aşa e cum v-am spus, domnule comandant.

— Şi marinarii mei au fost închişi?

— Da, domnule comandant.

— Adică sunt arestaţi?

— Da, domnule comandant.

— Cine i-a arestat?

— Nişte soldaţi englezi comandaţi de un ofiţer.

— Unde s-au petrecut toate astea?

— Într-o stradă destul de departe de aici. Eu am putut să fug şi am venit să vă spun şi dumneavoastră.

Comandantul se întoarse spre locotenentul Du Bourdieu.

— Iar încurcături, zise el. Hotărât lucru, mă voi vedea silit să consemnez pe bord pe toţi oamenii mei de câte ori ne vom opri în vreun port. Întrebă apoi pe Milo: Unde sunt acum ai noştri?

— La amiralitate, domnule comandant.

— La amiralitate? Ei, drace, lucrurile se complică. În sfârşit, vom vedea ce e de făcut. Hai cu mine, băiete.

Comandantul îl luă pe Milo cu sine şi plecă, dar când ajunseră la amiralitate, birourile erau închise. Zadarnic bătu comandantul în uşă,

nu răspunse nimeni. Ocoliră clădirea şi în cele din urmă văzu lumină la o fereastră. Bătu iar şi de data asta un om care trebuie să fi fost portarul, scoase capul prin fereastră şi întrebă:

— What do you want? (Ce doriţi?)

— Vreau să vorbesc cu unul din ofiţeri, răspunse comandantul.

— Au plecat toţi.

— E ceva grabnic, trebuie să vorbesc numaidecât cu cineva.

— Veniţi mâine dimineaţă la ora nouă.

— Nu se poate… ţi-am mai spus, e ceva foarte grabnic. Unde locuieşte comandantul amiralităţii?

— În oraş.

— Ştiu eu asta, dar ce adresă are?

— Am ordin să nu spun, ca să nu-i bată toată lumea capul.

— Sunt ofiţer de marină.

— Da?

— Dumneata n-ai băgat de seamă?

— E în interes de serviciu?

— Negreşit.

— Atunci e altceva. Comandantul Remington locuieşte în High Street, 14, la doi paşi de-aici.

— Mulţumesc.

— N-aveţi pentru ce.

Şi portarul închise fereastra.

Comandantul Dartois, însoţit de Milo se duse numaidecât la adresa dată de portar, dar aici i se spuse că domnul comandant Remington era la o sindrofie la guvernator şi nu se înapoia decât pe la ora unu dimineaţa.

Cap. 359 – Eliberarea

Pe când se desfăşurau aceste evenimente, hinduşii reuşiseră să se strecoare din casa unda se ascunseseră, trecând peşte acoperişuri, fără să trezească atenţia poliţiştilor.

Se întorseseră apoi în centrul oraşului unde aflară de arestarea marinarilor francezi. Hizab era un om curajos şi cinstit. Când auziră că marinarii sunt închişi la amiralitate, zise tovarăşilor săi:

— Francezii ăştia de treabă stau la închisoare din pricină noastră fiindcă n-au voit să spună unde ne-am ascuns. E deci, de datoria noastră să-i scăpăm.

Ceilalţi încuviinţară toţi. Porniră atunci în grup la amiralitate. Ştiau unde e închisoarea, căci mulţi dintr-ai lor fuseseră închişi acolo şi mai ştiau că toate celulele dădeau într-o ulicioară pustie.

Hizab şi prietenii săi se hotărâră să-i scape pe marinari. Hinduşii sunt oameni dibaci şi foarte şireţi. Doi din ei reuşiră să pilească fără zgomot o gratie şi marinarii putură fugi.

Se simţeau, fericiţi c-au scăpat, deşi îşi dădeau seama că făptuiseră o mare greşeală; Până atunci putuseră să spună că nu sunt decât prieteni cu hinduşii, dar de-acum încolo vor fi luaţi, cu siguranţă, drept complicii lor. Şi aşa se şi întâmplă…

Când, după patru ceasuri de aşteptare, comandantul Dartois putu să vorbească, în sfârşit, cu şeful amiralităţii, acesta îi zise:

— O să lămuresc eu afacerea asta. Găsesc că poliţia a depăşit drepturile ei căci nu se poate ca marinarii dumitale să facă parte dintr-o asociaţie de răufăcători. O să dau ordin ca mâine dimineaţă să fie puşi în libertate.

Comandantul Dartois, mulţumit de rezultatul obţinut, se înapoie pe bord. Nu trecu însă niciun ceas de când se întorsese, când auzi întinzându-se puntea…

Se sculă numaidecât şi întrebă ce e.

— Sunt oamenii noştri, răspunse santinela.

Comandantul le ieşi înainte.

— Voi sunteţi? zise el. Ce mai e şi comedia asta?

Le Gonidec, în numele camarazilor săi, luă cuvântul.

— Păi… să vedeţi, domnule comandant. Ne-am întâlnit peste zi cu un indian pe care l-am cunoscut pe front, în Belgia. Stăteam cu el şi încă vreo câţiva prieteni de-ai lui la un pahar de bere, când ne-am pomenit cu poliţia peste noi şi în loc să stăm pe loc, am fugit împreună cu ei. Rău am făcut, fiindcă ne-au luat drept părtaşi de-ar lor. S-ar părea că hinduşii ăştia fac parte dintr-o asociaţie de răufăcători. Noi de unde era să ştim că sunt la cuţite cu englezii?… Aşa că, am fost arestaţi şi lucrurile au luat o întorsătură urâtă de tot. Ofiţerul englez care ne-a luat în cercetare, ţinea morţiş că suntem şi

noi înţeleşi cu ei, adică revoluţionari, tâlhari, şi mai ştiu eu ce… Şi nu ştiu zău, ce s-ar fi întâmplat cu noi dacă nu veneau să ne dea drumul.

— Aşadar, ofiţerul şi-a dat seama că sunteţi nevinovaţi.

— Păi… nu ofiţerul ne-a dat drumul.

— Atunci cine?

— Hinduşii. Ce oameni cumsecade! Au văzut că din pricina lor ne-au băgat englezii la răcoare şi ne-au venit în ajutor. Frumos din partea lor, nu e aşa?… Asta dovedeşte că sunt deştepţi al dracului! Şi-apoi, domnule comandant, nu şi-au făcut decât datoria. Cum scăpam noi o vorbă, îi închidea pe toţi. Noi n-am vrut cu niciun preţ să spunem unde s-au ascuns şi cum ne-au înlesnit fuga.

— Dar bine, nenorociţilor, nu vă daţi seama ce-aţi făcut? Dacă hinduşii au fost aceia care v-au scos din închisoare, o să treceţi drept complicii lor… De rândul ăsta nu cred zău, că o să mai pot face ceva pentru voi…

Cap. 360 – Lucrurile se sfârşesc cu bine

De Gonidec şi camarazii săi rămaseră înmărmuriţi. De-abia acum îşi dădură seama de fapta lor şi de urmările pe care le putea avea.

— Nu ştiu ce are să urmeze, zise comandantul. Făcusem demersurile trebuincioase, ofiţerul cu care am vorbit îmi făgăduise să vă pună în libertate şi iată că lucrurile iau o întorsătură urâtă. Dacă n-am avea nevoie de reparaţii la submarin, n-aş mai rămâne o clipă aici, dar aşa… În sfârşit… voi căuta să fac ce se va putea; voi nu vă mai mişcaţi de pe bord.

— Fiţi pe pace, domnule comandant. De-acum încolo nu ne mai prinde nici dracu pe uscat, nici aici nici în alte porturi unde ne vom mai opri.

— Ar fi mai cuminte pentru voi. Nu vedeţi că de câte ori ieşiţi în oraş vi se întâmplă câte ceva?

Comandantul şi marinarii se duseră să se culce, dar nu se lipi somnul de ei în noaptea aceasta. Erau grozav de îngrijoraţi căci îşi dădeau seama de cele ce aveau să se întâmple. Englezii nu se vor lăsa aşa de uşor şi era de aşteptat să survină complicaţii serioase. Şi ca o culme a nenorocirii, fraţii „Tăcerii desăvârşite”, după ce-i eliberaseră

pe ei se duseră apoi la închisoarea centrală şi încercaseră să facă scăpaţi pe nişte hinduşi arestaţi cu vreo câteva săptămâni în urmă. Aceasta stârnise o încăierare grozavă şi câţiva soldaţi englezi fură ucişi.

De dimineaţă, pe la ceasurile nouă, comandantul Dartois se duse la amiralitate. Ofiţerul cu care vorbise în ajun, îl aştepta. Părea foarte supărat şi-i zise cu un ton foarte rece:

— Cred că ai aflat şi dumneata, domnule, ce s-a petrecut.

— Da.

— Deci, nu mai încape nicio îndoială că oamenii dumitale fac cauză comună cu rebelii…

— Nu, asta nu e adevărat.

— Ba e foarte adevărat. Dacă nu erau complicii lor, ce zor ar fi avut aceştia să-i facă scăpaţi? Cazul e cât se poate de grav şi trebuie să pun la curent amiralitatea.

— Mă rog… judecă puţin şi vei înţelege că afacerea e mai puţin gravă decât se pare, răspunse comandantul. Marinarii mei nu pot face parte dintr-o astfel de asociaţie. Am plecat din Franţa de aproape trei luni. Cum îţi închipui dumneata că au putut în vremea asta, când noi eram într-una pe drum, să fie în legătură cu hinduşii?

— Unul din ei a mărturisit singur că-l cunoaşte pe Hizab, un şef de-al rebelilor.

— Da, aşa e, dar l-a cunoscut pe front, în toiul luptei. Pe câmpul de luptă oamenii se împrietenesc lesne. S-au întâlnit acum aici şi le-ar părut bine că se revăd. Nimic mai firesc.

— Bine, fie şi-aşa, răspunse comandantul englez, dar cum se face atunci că marinarii dumitale în loc să se despartă de ei, s-au făcut părtaşii lor?

— Părtaşi? Mi se pare că exagerezi… Se aflau împreună; a venit poliţia şi au fugit. Au făcut rău, recunosc, dar nu puteau prevedea nici ei, complicaţiile care aveau să urmeze. Marinarii mei sunt oameni de treabă, cinstiţi şi curajoşi, dar simpli. Revoluţionari? Haida-de! Sunt disciplinaţi şi liniştiţi ca nişte copii cuminţi; n-aveţi decât să vedeţi, livretele lor şi vă veţi convinge. N-au suferit niciodată o pedeapsă gravă şi pe timpul războiului s-au bătut ca nişte eroi. Unul din ei e decorat cu Legiunea de Onoare iar ceilalţi cu Medalia Militară şi

Crucea de Război. Oare soldaţi nedisciplinaţi, revoluţionari – cum le zici dumneata – s-ar fi purtat astfel? Răspund de ei ca de mine însumi.

— Vei fi având dreptate, nu zic, dar recunoaşte şi dumneata, că purtarea lor de-aici nu se potriveşte defel cu cea din război.

— Recunosc, dar au păcătuit din neştiinţă.

— Bine, să zicem. Vreau să trec cu buretele peste această afacere, dar cu o condiţie.

— Care?

— Să mărturisească în faţa tuturor că dezaprobă în totul purtarea hinduşilor şi că nu au nicio ură împotriva englezilor.

— O vor face bucuroşi, cu atât mai mult, cu cât acestea sunt adevăratele lor sentimente.

— Bine, trimiteţi-i la mine, ca să le fac niţică morală şi să punem punct afacerii.

Cei doi ofiţeri îşi strânseră mâna prieteneşte şi se despărţiră.

Cap. 361 – Vizita la amiralitate

Le Gonidec şi prietenii săi aşteptau cu oarecare îngrijorare întoarcerea comandantului lor. Oare ce veste o să le aducă?

— Să vedeţi, fraţilor, zise Forgues, că lucrurile au să se încurce rău de tot şi o să fim luaţi drept revoluţionari.

— N-avem noroc şi pace! făcu Fauvel. Cine dracu' ni l-a mai scos în cale şi pe Hizab ăsta? Bun băiat, nu zic, dar ne-a băgat în belea.

— Ba am fost noi nişte dobitoci fiindcă în loc să fugim cu indienii ceia, trebuia să ieşim frumuşel pe uşă. Cu noi n-avea nimeni nimic.

— Aşa e, dar parcă stă omul să mai judece în astfel de împrejurări? Ne-a luat aşa, pe negândite…

— Şi ne-am speriat ca proştii… Acu', să nădăjduim că lucrurile au să se sfârşească, poate, cu bine.

— De, eu nu prea cred.

— S-aşteptăm şi vom vedea.

Când se întoarse comandantul, îi ieşiră înainte.

— Mă băieţi, mă, în mari belele mă băgaţi voi pe mine! le zise el necăjit.

— Vă rugăm de iertare, domnule comandant, răspunse Le Gonidec,

dar ştiţi şi dumneavoastră că n-a fost din vina noastră. Şi-apoi, aşa suntem noi: oameni fără noroc. De rândul ăsta ne dădusem cuvântul că nu vom trăda pe hinduşi şi de, spuneţi şi dumneavoastră, puteam să facem altfel?

— Bine că s-a terminat şi aţi scăpat cu faţa curată, făcu uşurat comandantul.

— Da? Slavă ţie, Doamne!

— Dar cu o condiţie, adică să vă duceţi să cereţi scuze comandantului amiralităţii.

— Scuze? Mai degrabă ar trebui să ne ceară el nouă… Auzi! Ne arestează, ne bagă la răcoare ca pe nişte pungaşi de rând şi tot noi să-i cerem scuze…

— Sunt împrejurări când omul trebuie să-şi calce pe inimă. Fiţi bucuroşi că aţi scăpat numai cu-atât. Aşadar, vă veţi duce la comandant şi veţi spune că n-aveţi nici în clin nici în mânecă cu revoluţionarii indieni şi că vă căiţi de cele ce s-au întâmplat.

— Dacă nu se poate altfel, o să facem şi-aşa, domnule comandant, oftă Le Gonidec. Când trebuie să ne ducem la amiralitate?

— Cât mai repede.

— Bine, o să pornim chiar acum în pas grăbit. Şi-acum, îngăduiţi-mi, în numele camarazilor mei şi al meu, să vă mulţumim pentru toată osteneala pe care v-aţi dat-o ca să ne scăpaţi.

Nu trecu nici o jumătate de ceas şi marinarii se înfăţişară la amiralitate. Îi lăsară să aştepte multă vreme până ce fură duşi la comandant, care se afla în birou împreună cu locotenentul care îi arestase.

Le Gonidec, foarte grav, înaintă cu capul descoperit şi după ce salută, zise:

— Domnule comandant, vă rugăm să ne iertaţi pentru întâmplarea neînsemnată care…

Ofiţerul încruntă sprâncenele.

— Întâmplarea neînsemnată? Aşa o numeşti dumneata? Eu găsesc că afacerea e gravă, foarte gravă chiar. Cum adică? Sunteţi găsiţi în tovărăşia unei bande de revoluţionari, fugiţi împreună cu ei nu ştiu pe ce cale, şi mai aveţi îndrăzneala să spuneţi că e vorba de o întâmplare neînsemnată? Aşa înţelegeţi voi lucrurile. În sfârşit… vă primesc

scuzele, vă atrag însă luarea aminte că dacă veţi mai fi găsiţi încă o dată în tovărăşia rebelilor, veţi fi arestaţi şi judecaţi de Consiliul de Război. M-aţi înţeles?

— Fiţi pe pace, domnule comandant, vă dau cuvântul meu că n-o să se mai întâmple.

— Iau act de declaraţia dumitale.

Le Gonidec vru să mai spună ceva, dar comandantul le făcu semn să plece. Marinarii salutară şi se retraseră. Ajunşi în stradă se porniră toţi pe un râs cu hohote.

— Cine dracu' şi-ar fi închipuit că o să ne pomenim într-o zi amestecaţi într-un complot pus la cale de hinduşi? zise Fauvel. Ia te uită, frate, ce face întâmplarea! Ah, Doamne, de ne-am întoarce odată acasă! Eu, să vă spun drept, m-am săturat pentru câteva zile oi mai avea de călătorit.

— Aşa zice omul la necaz, dar cum se iveşte prilejul, o ia iar razna, răspunse Le Gonidec.

— Tu, poate, dar eu fac jurământ că nu mă mai prinde nimeni… O să m-aşez frumuşel la Paris şi nici dracu' nu mă mai scoate de-acolo.

— Oricum, vei fi văzut şi tu ţări străine şi îndepărtate şi vei avea ce povesti parizienilor tăi.

— O, parizienii mei… nu se prea minunează ei aşa de lesne. Când le voi povesti câte am păţit, nici n-au să mă creadă, au să spună că le tai piroane şi că mă laud. De aceea ca să nu mă ia drept lăudăros, o să-mi ţin gura.

Marinarii izbucniră în râs.

— Are dreptate, Fauvel, nimeni nu te crede când spui adevărul, fu de părere Martinvast. Sunt pe lume o groază de mincinoşi care născocesc din capul lor fel de fel de întâmplări de care habar n-au.

— Aşa e omul, vrea să stea lumea să-l asculte cu gura căscată, făcu Le Gonidec zâmbind.

Merseră câţiva paşi în tăcere, apoi Forgues întrebă deodată:

— Şi-acu', încotro?

— Cum, încotro? Pe bord, unde vrei să mergem? Trebuie să spunem comandantului ce-am făcut.

— Bine zici.

Se îndreptară spre chei. În drum se întâlniră cu vreo câţiva

marinari care se uitau chiondorâş la ei.

— Ce s-or fi uitând aşa la noi? întrebă Fauvel. Ba parcă la mine se uită mai mult.

— Or fi, pesemne, din cei care au fost faţă când ai boxat cu englezul şi te cred vreun campion de luptă.

— Aşa trebuie să fie. Fiindcă se uită cu respect.

Ajunseră la submarin.

— Ei, cum a fost? întrebă comandantul când îi văzu.

— Am cerut scuze.

— Bine că s-a terminat, dar băgaţi de seamă să nu mai faceţi iar vreo poznă că nu ştiu zău cum aţi mai ieşi din încurcătură…

— Să n-aveţi nicio grijă, domnule comandant. Şi-apoi, avem de gând nici să nu ne mai mişcăm de pe submarin.

— Nu, nu, vă puteţi plimba din când în când şi prin oraş.

— Ne-au cam ieşit prin nas plimbările astea, aşa că mai bine ne lăsăm păgubaşi…

Cap. 362 – Marinarii cingalezi

Dar vezi că hotărârile cele mai serioase nu se prea ţin când te afli într-o ţară însorită şi ai vrea să cunoşti oraşul în care te găseşti.

După masă, Forgues zise prietenilor săi:

— Tii, ce vreme frumoasă! Ce-ar fi să ne plimbăm niţel?

— Ce, măi băiete, ţi s-a urât cu binele? Nu te-ai mai săturat de câte ai pătimit? făcu supărat Le Gonidec.

— Păi doar nu om păţi-o aşa, întruna…

— Are dreptate, Forgues, am putea merge niţel la plimbare, fu de părere Fauvel.

— Treaba voastră… n-aveţi decât, eu nu mă mişc de-aici, răspunse cu hotărâre Le Gonidec.

— Hai, zău şi tu…

— Nici nu mă gândesc.

— Atunci n-ai decât să rămâi, noi ne ducem să admirăm priveliştea; cine ştie dacă vom mai vedea vreodată Colombo.

Urmară câteva momente de nehotărâre, apoi Fauvel strigă:

— Ei, mergem? La urma urmei, ce poate să ni se întâmple? Mai întâi şi-ntâi n-o să intrăm în niciun local public. O să hoinărim niţel pe străzi cu mâinile la spate ca nişte soldaţi care n-au un gologan în buzunar şi dacă ne-o spune cineva o vorbă nu răspundem şi atâta tot.

— Dar dacă ne insultă?

— Tăcem din gură.

— Ar fi cam greu.

— Defel, o să ne facem că n-am înţeles.

— Ascultaţi-mă pe mine, băieţi, staţi pe loc, nu vă mai duceţi nicăieri, le zise Le Gonidec.

— Stai tu, dacă vrei, îi răspunse Fauvel, eu ţin cu orice chip să văd oraşul.

— Şi eu la fel. Doar nu s-or ţine belelele mereu de capul nostru…

— Să ştiţi însă că trebuie să mai aşteptăm până ne vine schimbul, nu e încă rândul nostru, le atrase băgarea de seamă Le Gonidec.

— Bine, o să mai aşteptăm.

Cei patru prieteni se rezemară de parapet şi priviră forfoteala de pe chei. Hinduşii mişunau de colo până colo. Printre ei cingalezii se deosebeau foarte lesne prin chipul lor bronzat şi sprinteneala lor. Oamenii aceştia mărunţei şi slăbuţi aveau o putere uimitoare. Ridicau poveri enorme în spinare eu o uşurinţă de neînchipuit.

— Zdraveni băieţi, făcu Fauvel minunându-se, ia uitaţi-vă, parcă s-ar juca, nu alta, cu baloturile astea!

— Aşa sunt anamiţii, zise Forgues. I-am văzut pe front, purtând în spinare saci cu ovăz, orez şi grâu pe care eu nu i-aş fi putut duce.

— Asta nu e dovadă de putere, ci de deprindere, fu de părere Martinvast. Ca şi hamalii la noi. Unii urcă, singuri în spinare un pian şi încep să cânte, râse Fauvel.

— Nu râde, băiete. Am cunoscut o dată pe un pianist care ajunsese în mizerie şi s-a făcut hamal.

— Dacă era artist adevărat n-ajungea până aici.

— Pe semne că meseria de pianist nu prea e cine ştie ce procopseală. Săracii de ei, de-abia câştigă cu ce să-şi ţină zilele…

Se întrerupseră din vorbă căci văzură ceva foarte ciudat care le atrase privirile. Nişte marinari cingalezi, în loc să treacă peste puntea întinsă de la vapoare pe chei, săreau de-a dreptul pe frânghiile

catargelor şi se lăsau să alunece pe vas.

— Sunt sprinteni ca nişte maimuţe, cingalezii ăştia, făcu Fauvel. Eu zău, că nu m-aş încumeta să fac o astfel de săritură.

— Ceea ce fac e un fapt nesocotit căci îşi pot frânge gâtul cât ai clipi, zise Le Gonidec.

— Pesemne că sunt deprinşi, dar nu e destul să faci acrobaţii de astea, trebuie să te şi pricepi la manevrarea unui vapor.

— Lasă-i că ştiu ei şi asta. I-am văzut la treabă şi pot să vă spun că se pricep chiar mai bine ca noi. Aleargă pe bare ca nişte pisici.

— Dar căpitanii lor sunt tot atât de buni comandanţi ca şi ai noştri?

— Cred că da, fiindcă pornesc în mari depărtări cu vasele lor şi nu e nevoie numaidecât să-ţi fi ros coatele pe băncile şcolii ca să fii un bun conducător.

— Atunci la ce să-ţi mai baţi capul cu învăţătura dacă tot n-ai trebuinţă de ea? întrebă Fauvel.

— Nu e chiar aşa, băiete; ofiţerii de marină sunt de mare folos, căci ştiu ceea ce unul de-ai noştri, oricât ar fi el de bun marinar, n-are de unde le şti.

— Eu cred că orice meserie se învaţă cu timpul şi am văzut lucrători tot atât de pricepuţi ca şi inginerii, zise Fauvel înălţând din umeri.

— Se poate, dar asta nu înseamnă că inginerii sunt de prisos. Cine a construit Turnul Eiffel? Inginerii. Şi de, trebuie să recunoaşteţi şi voi că nu e un fleac. Lucrătorii au lucrat după un plan anumit. Ca şi la vapoare. Cine face planurile? Arhitecţii navali, nu e aşa? La orice meserie se cer oameni învăţaţi care să închipuie planul şi lucrători care să-l execute.

Cap. 363 – Fachirul

— Măi băieţi, ia lăsaţi vorba că ne-a venit schimbul, zise deodată Forgues. Cine are poftă de plimbare, să vină cu mine, că eu mă duc.

— Hm, făcu Le Gonidec, băgaţi de seamă… dacă ne-om pomeni iar duşi la închisoare?…

— Păi de frica asta să nu se mai mişte omul din loc? Doar n-om da de duşmani la tot pasul, ce naiba! Hai să mergem… şi să căutăm să

fim cu mare băgare de seamă. Vii şi tu, Martinvast?

— Ba bine că nu!

— Dar tu, Fauvel?

— Cum să nu vin?

— Fără tine se poate! făcu Le Gonidec.

Marinarii se gătiră niţel, apoi porniră la drum.

— Şi-acu, încotro? făcu Fauvel.

— Nici eu nu ştiu, răspunse Le Gonidec. S-o luăm aşa, înainte.

Merseră niţel în lungul cheiului, apoi o luară pe o stradă care mişuna de lume.

— Ce forfoteală! zise Forgues.

— Parc-am fi la Paris, răspunse Fauvel.

Oamenii pe care îi întâlneau nici nu se uitau la ei. Deodată văzură lume multă adunată în jurul unui bătrân zdrenţăros care spunea vorbe neînţelese şi făcea gesturi cu mâinile.

— Ce-o fi vânzând ăsta? întrebă Fauvel.

— Mi se pare că n-are nimic de vânzare, răspunse Forgues.

— Atunci la ce sporovăieşte atât?

— Nu ştiu, dragă.

Bătrânul se holba la oameni, întindea mâinile ca şi când ar fi binecuvântat pe toată lumea apoi începu să urle îngrozitor.

— Ăsta e nebun, zise Le Gonidec.

— Nu, răspunse cineva de lângă el, e un fachir.

— Un fachir? Ce e asta?

— Un om care face parte dintr-o sectă foarte obişnuită în India. Aici fachirii sunt foarte respectaţi şi nu aş sfătui pe nimeni să le spună vreo vorbă urâtă.

— Dar nici gând n-avem de aşa ceva.

Fachirul, după ce termină de vorbit, scoase din buzunarul mantalei sale două bile de fildeş, le arătă celor de faţă uitându-se cu ochii holbaţi la ei.

— Oare ce are de gând cu ele? făcu mirat Fauvel.

De-abia isprăvi vorba şi omul lipi bila de un zid şi o apăsă cu putere; cât ai clipi, bila pieri ca prin farmec.

— Mare scofală! zise Fauvel, a dosit-o la repezeală în mânecă.

Fachirul se uită iar la cei din jurul său, apoi ducând bila cealaltă la

gură, o înghiţi ca pe un bob de cireaşă.

— Mă, dar ştiţi că asta e ceva de mirare! strigă Fauvel.

Aproape în acelaşi timp, bila îi ieşi fachirului prin ochi.

— Bun scamator, făcu Forgues.

Omul cu care vorbiseră mai adineauri marinarii, le zise:

— Tot ce vedeţi dumneavoastră nu e decât o părere.

— Cum aşa?

— Uite ce e: aţi băgat de seamă că fachirul înainte de a începe ceea ce numiţi dumneavoastră scamatorii, se uită bine la cei din jurul lui. Ştiţi pentru ce?

— Nu.

— Ca să-i hipnotizeze. Îi face să creadă că va înghiţi o bilă şi o va scoate apoi prin ochiul şi lor li se pare că vede ceea ce nici nu e aievea, ci numai în închipuirea lor. Bila o ţine frumuşel în mână dar nimeni nu o vede.

Fauvel se uită la cel care-i vorbea, crezând că-şi bate joc de el.

— Văd că nu mă credeţi, urmă el, dar vă dau un sfat: închideţi ochii când se uită la lume ca să nu-i vedeţi privirile şi uitaţi-vă la mâinile lui când lucrează.

Fauvel îi ascultă sfatul şi se încredinţă de cele ce-i spuse străinul.

— Aşa e, zise el apoi, dar bine, frate, omul ăsta e primejdios, poate să te adoarmă cu privirea.

— Mă, dar multe mai vede omul cât trăieşte!

— Staţi, că n-aţi văzut încă nimic.

Marinarii erau uimiţi dar se mirară şi mai mult când Fauvel le zise:

— Să ştiţi, băieţi, că tot ce vedeţi voi nu e decât o părere.

Le Gonidec ridică din umeri.

Străinul nu minţea. Fachirul indian este un hipnotizator, care are mare putere de convingere. El e un fel de călugăr vagabond, un hoinar care trăieşte singuratic şi umblă fără încetare din loc în loc. Se hrăneşte cu ce-i dă de pomană unul şi altul şi nu primeşte un gologan de la nimeni, zicând că e păcat. Spune că omul nu trebuie să se îmbrace cu haine călduroase, nici să muncească pentru pâinea de toate zilele.

Foarte mulţi oameni care au călătorit prin Indii au vorbit despre fachir ca de o fiinţă primejdioasă, când îl întâlneşti prin locuri dosnice

sau departe de oraş; s-a spus despre fachiri că ei se adună în bandă sub ordinele unui şef şi că fac pe tâlharii la drumul mare. S-a văzut însă că adevăratul fachir trăieşte singuratic şi că nici nu fură şi nici nu omoară. Aceia care fac, într-adevăr, astfel de fapte sunt din banda grozavă numită Thang sau adoratorii morţii, care ucid din credinţă religioasă.

Marinarii se uitau acum şi mai curioşi la fachir, iar omul care le spusese toate aceste cuvinte, adăugă:

— Hinduşii poartă un respect neţărmurit fachirilor. Când trec pe drum, unii îngenunchează în faţa lor, ca să-i învrednicească cu o privire, căci îi consideră, şi sunt chiar, adevăraţi martiri. Din dragoste pentru Dumnezeul lor fac unele lucruri uimitor de chinuitoare. De pildă nu stau jos săptămâni de-a rândul, sau ţin braţele ridicate deasupra capului luni întregi; ceea ce întrece însă orice închipuire omenească e îngropatul de viu.

— Cum, adică, se lasă îngropaţi de vii?

— Chiar aşa. Nu demult, un ofiţer englez, domnul Osborne, mi-a povestit următorul fapt: Un maharadjah a voit să se încredinţeze el singur de anumite lucruri, care i se povestiseră şi care i se păreau de necrezut. Chemă pe un fachir care se arătase gata să se lase îngropat de viu. Se zidi un mormânt anume. Fachirul puse să i se astupe nasul, urechile şi gura cu ceară, apoi căzu într-un fel de amorţire. Fu aşezat într-o ladă de scânduri încercuită cu fier şi îngropat. Mormântul era supravegheat zi şi noapte, aşa că nu se putea face nicio şmecherie. După, trei luni scoaseră pe fachir din mormânt. Zăcea nemişcat şi fu crezut mort. Inima nu mai bătea, nu mai răsufla defel, numai creştetul capului îi era cald, singurul semn că mai trăia. I se vârî încetinel degetul în gură şi îi îndreptară limba la locul ei, îl fricţionară, îi turnară apă caldă pe corp şi fachirul se întoarse încetul cu încetul la viaţă.

— Cât zici c-a stat îngropat? întrebă Le Gonidec.

— Trei luni de zile.

— Nu se poate! Să văd cu ochii mei şi parcă tot n-aş crede.

— Aşa ziceam şi eu, dar de când mi-au spus oameni pe care îi cunosc, că e adevărat, nu mă mai îndoiesc. De altfel, lucrul e lesne de înţeles. După cum v-am spus, fachirul pune să i se astupe urechile,

nasul şi gura, dar se lasă o crăpătură mică în ghemotocul de ceară. Are, deci, pe unde respira uşor, pe nesimţite aproape, şi aerul din ladă ajunge cât să trăiască o bucată de vreme. Bineînţeles, n-aş sfătui pe oricine să încerce, dar vezi că fachirii nu sunt oameni ca toată lumea. Au o voinţă atât de puternică, încât pot desăvârşi lucruri neînchipuite. N-aţi văzut şi dumneavoastră mai adineauri?

— Aşa e, oamenii ăştia te minunează, făcu Fauvel.

Străinul care le povestise cu atâta bunăvoinţă cele de mai sus, era francez. Conducea o şcoală de agricultură din Colombo. După ce plecă, Fauvel spuse prietenilor săi:

— N-am ce zice, de rândul ăsta am avut ce vedea.

— Da, dar eu parcă tot nu cred.

— Mai bine să cred, fără să văd, răspunse Le Gonidec.

După ce se plimbară o bucată de vreme prin oraş, marinarii porniră înapoi spre chei. Deodată Fauvel le arătă pe un cerşetor bătrân care cânta din fluier.

— Să ştiţi că şi ăsta e tot fachir, zise Le Gonidec, dar n-ar face rău, să înveţe niţel să cânte fiindcă, după cum văd, nu se prea pricepe.

— Ei şi! Pesemne că aşa le place indienilor; nu vezi cum îl ascultă toţi? Fiecare naţie îşi are muzica ei. Ceea ce ne place nouă, li se pare altora caraghios. Uite-te la negri… Crezi că e plăcut tam-tamul lor care-ţi sparge urechile? Şi ei se sunt fericiţi când pot dansa la sunetele tobei, care nouă ni se par ca scoase din cratiţe sparte.

— Aşa e, încheie Martinvast, fiecare popor îşi are obiceiurile lui. Acu', vorba e: unde s-o fi aflând mult lăudatul târg de stridii, fiindcă tare aş vrea să dau şi eu de un mărgăritar ca să mă îmbogăţesc.

— Slabă nădejde, râse Forgues.

— Şi de ce, mă rog dumitale? E ca şi o loterie şi care nu câştigă atâţia la loterie?

— Bine zici, să-ncercăm, dar azi nu mai avem timp, s-o lăsam pe mâine.

— De ce nu acum? La ce s-amânăm?

— Bine, fie, dar pe cine să-ntrebăm?

— Pe gardistul de colo, poate ştie franţuzeşte.

— Să vedem, dacă nu ştie el franţuzeşte, o rup eu niţel pe englezeşte, răspunse Forgues.

Se apropie apoi de gardist – un om zdravăn cât un munte – şi-l întrebă:

— Mă rog, domnule, n-ai putea să-mi spui dumneata unde e târgul de stridii?

Gardistul holbă ochii. Forgues repetă întrebarea şi văzând că nu-l înţelege, zise pe englezeşte:

— Oyster, oyster…

Gardistul se făcu roşu ca sfecla, apucă pe Forgues de umeri şi începu să-l scuture ca pe prun. Marinarii se apropiară, neînţelegând ce se petrece. Forgues se zbătu cât putu, dar englezul îl ţinea zdravăn. Începu să strige şi la strigătul său alergară şi alţii în ajutorul lui. Cât ai clipi, Forgues fu luat pe sus.

— Doamne, ce-o mai fi asta? zise Le Gonidec.

— Nu ştiu ce e şi ce nu e, răspunse Fauvel, dar mie nu prea-mi place.

— Nici mie.

— Vorba acum e, ce facem? Că de lăsat nu-l putem lăsa pe Forgues pe mâna ăstora.

— Aşa e, dar noi trebuie să ne întoarcem pe bord răspunse Le Gonidec. Eu cred că ar fi mai nimerit să dăm de ştire comandantului.

— Bine zici, fu de părere Martinvast. Noi să mergem pe vas, iar Milo să se ia după ei, ca să vadă unde-l duc, pe urmă să vină să ne spună şi nouă.

Cap. 364 – La comisariat

Milo îl însoţi pe camaradul său până la comisariat. Aşteptă afară mai bine de un ceas, şi dacă văzu că acesta nu mai vine, se înapoie la submarin.

— Ei? îl întrebă Le Gonidec când îl văzu.

— Nimic, răspunse, copilul.

— Trebuie să dăm de veste comandantului.

— Ar fi cel mai bun lucru ce avem de făcut, fu şi Martinvast de părere.

Le Gonidec se duse numaidecât la comandant şi-i zise pe şleau:

— Ni s-a întâmplat un bucluc, domnule comandant.

— Iar?

— Da. Forgues a fost arestat.

— De cine?

— De un poliţist.

— Din ce pricină? Ce a făcut?

— Nimic. Aşa, din senin. Îl întrebase numai ceva şi gardistul, drept răspuns, l-a înhăţat.

— Nu se poate! Numai pentru atâta lucru?

— Pe cinstea mea, domnule comandant! Ştiţi că Forgues o rupe niţel pe englezeşte; a întrebat ceva pe gardistul englez pe limba lui, atâta tot.

— Bine, să mergem să vedem ce e. Ştii unde se află acum?

— Eu nu, dar vă poate însoţi Milo, el ştie.

Comandantul dădu din umeri, îşi luă chipiul şi murmură:

— Ar trebui să se sfârşească odată comediile astea, altfel mă voi vedea nevoit să-i consemnez pe toţi marinarii pe bord.

Când ajunse la postul de poliţie, ceru să vorbească numaidecât cu şeful. Acesta auzind că-l caută un ofiţer de marină, veni numaidecât.

— Bună ziua, domnule comandant, începu el, ştiu la ce-aţi venit, îmi pare rău că trebuie să vă comunic că nu pot lua nicio hotărâre până ce nu voi vorbi cu şeful meu ierarhic, adică prefectul poliţiei locale.

— Afacerea e într-adevăr atât de gravă?

— Destul de gravă; unul din marinarii dumneavoastră a insultat în chip grosolan pe un agent de-al nostru.

— Mă mir.

— Şi totuşi aşa e.

— L-aţi cercetat pe acest marinar?

— Nu încă.

— Atunci v-aş fi îndatorat, dacă aţi avea bunătatea s-o faceţi în faţa mea.

— Dacă ţineţi numaidecât, pot s-o fac, dar trebuie să fie sergentul de stradă de faţă.

— Trimiteţi să-l cheme.

Comisarul apăsă pe un buton.

— Să vină Cowardly, zise el unui sergent.

Cowardly se afla tocmai acolo deoarece ieşise chiar atunci din post.

Cap. 365 – Insultă fără voie

Sergentul fu confruntat numaidecât cu Forgues. Comisarul răsfoi un registru şi zise marinarului.

— Te-ai făcut vinovat de o faptă foarte urâtă. Ai insultat fără pricină pe un om de-al poliţiei, care nu-ţi făcuse nimic.

— Nu e adevărat, răspunse Forgues.

— Raportul zice că da. I-ai spus cuvinte de ocară, i-ai spus stridie.

Forgues izbucni în râs şi zise comandantului:

— Acum înţeleg eu... Ştiţi, domnule comandant, că vorbesc puţin englezeşte. Am vrut să întreb pe sergent unde se află piaţa de stridii... pesemne că m-a înţeles greşit şi a luat întrebarea mea drept insultă.

Comandantul se uită la comisar.

— Mă aşteptam eu să fie o neînţelegere la mijloc. Marinarii mei sunt băieţi bine crescuţi şi nu au obiceiul să insulte lumea...

Comisarul nu ştia ce să creadă, dar Forgues îi mai lămuri o dată că nu voia altceva decât să se ducă să vadă piaţa unde se vând stridiile.

— Dar nu e cine ştie ce de văzut, zise comisarul.

— Se poate, noi voiam să cumpărăm stridii, crezând că poate vom avea norocul să dăm de vreun mărgăritar de preţ.

De data asta comisarul râse în hohote.

— Aşadar, sunteţi şi voi dintr-aceia care voiesc să se îmbogăţească pe nemuncite! Există într-adevăr un târg de stridii care se ţine însă în septembrie, nu acum; cât pentru mărgăritare slabă nădejde... la cine ştie câte mii de stridii unul.

— Îmi pare foarte rău.

— Aşadar, eşti gata să ceri scuze gardistului?

— Scuze? De ce? Doar nu l-am insultat... a înţeles numai greşit ce-am vrut să spun.

— Adevărat, aşa e, dar el e încredinţat că ai făcut-o dinadins. Fă ce te sfătuiesc eu, ca să se isprăvească mai curând afacerea.

Vorbeau bine-nţeles, franţuzeşte, aşa că sergentul nu pricepea nimic din ce spunea şi se uita cu ochii zgâiţi la ei.

— Dacă e numai atât, răspunse Forgues, poftim, n-am decât s-o fac.

Comisarul se întoarse spre sergent şi-i vorbi vreo cinci minute în englezeşte. Acesta însă era încăpăţânat ca un catâr; se ţinu mai întâi dârz, apoi se învoi să strângă mâna lui Fauvel în semn de împăcare. Comandantul plecă însoţit de Forgues.

— Proşti mai sunt şi poliţiştii ăştia, zise Forgues comandantului când ieşiră de la comisariat, auzi, să se supere de atâta lucrul. Să ştiţi că de-acum încolo nu mai vorbesc englezeşte cât oi fi…

— Şi foarte bine o să faci, îi răspunse comandantul râzând.

— Ei? întrebă Le Gonidec când îi văzu.

— S-a isprăvit… era numai o neînţelegere. Dar tot mi-a folosit la ceva, răspunse Forgues.

— La ce?

— Târgul de stridii…

— Ei, ce e cu el?

— Se ţine tocmai în septembrie.

— Aşadar, nădejdea cu îmbogăţirea s-a dus pe copcă.

— Da, dragă… oftă el.

Îi auzi un marinar.

— Negreşit, s-amestecă el în vorbă, târgul de stridii nu e acum, dar dacă vreţi să vedeţi ceva interesant, duceţi-vă să vedeţi pe pescuitorii de perle. Face să-i vezi.

— Unde să dăm de ei?

— Întrebaţi pe oricine şi o să vă spună.

— Să ne ducem mâine; ce ziceţi, băieţi?

— Să ne ducem, fu de părere Le Gonidec, numai să nu dăm iar de vreo belea.

— Ce dracu', doar nu o vom duce-o tot într-o închisoare!…

Se înţeleseră ca a doua zi să se ducă să-i vadă pe pescuitorii de mărgăritare. Le Gonidec şi Fauvel nu se prea aşteptau la cine ştie ce lucru mare, dar marinarul le povesti cu atâta însufleţire despre dibăcia acestor pescuitori, încât se hotărâră să se ducă să vadă şi ei ce e şi ce nu e adevărat.

Cap. 366 – Pescuitorii de perle

A doua zi dimineaţă, după ce mâncară ceva, Le Gonidec, Fauvel,

Forgues şi cu Milo porniră la drum. Cercetară pe ici colo şi li se spuse următoarele: Dacă vreţi să vedeţi pe aceşti pescari, duceţi-vă la locul care se cheamă Heridji şi-i veţi vedea la lucru. Găsiră numaidecât locul şi văzură ceva care îi minună. Nu există în întreaga insulă a Ceylonului un loc mai interesant pentru europeni ca golful Condatchy. Pe această plajă, de obicei pustie, domneşte la anumite epoci ale anului, o însufleţire ca nicăieri aiurea. Mii de indivizi de toate culorile, din toate ţările, de toate vârstele se perindă pe dinaintea ochilor într-o necontenită mişcare. Pământul e acoperit de colibe şi corturi, fiecare cu bazarul sau taraba plină cu marfă.

Marinarilor li se spusese dinadins că nu e vremea stridiilor, fiindcă lucrul se ţine ascuns ca să nu vină europenii să pună mâna pe bogăţiile îngrămădite acolo.

Flote întregi de corăbii se întorceau de la bancurile de perle şi-şi descărcau aici marfa.

Era interesant să priveşti îngrijorarea care se citea pe feţele celor care stăteau în aşteptare pe ţărm şi înfrigurarea cu care se repezeau la bărci, când acostau.

Numărul negustorilor băştinaşi de bijuterii era foarte mare şi te minuna prin felurimea îmbrăcămintei şi a chipurilor. Oamenii ăştia n-au altă meserie decât negoţul cu mărgăritare. Unii le aleg, alţii le cântăresc, le numără şi le preţuiesc.

Cel mai însemnat banc de stridii se afla la vreo douăzeci de mile de coastă. Aceste bancuri sunt împărţite în mai multe loturi şi puse sub controlul englezilor. Pescuitul nu ţine mai mult de şase săptămâni. O bubuitură de tun trasă din staţia Arippo, dă semnalul de plecare. Flotila soseşte la bancuri înainte de răsăritul soarelui şi pescarii se şi apucă de treabă.

Pescuitul urmează cu înfrigurare până la amiază, când briza care suflă înspre uscat vesteşte clipa întoarcerii. Înainte de-a se înnopta, se aude o altă bubuitură de tun şi steagurile sunt ridicate în vârful catargelor ca să dea de ştire proprietarilor barăcilor că vasele se apropie. Până să se înnopteze, toate stridiile sunt descărcate pe ţărm.

În afară de *tindad*, adică patronul care slujeşte de pilot, bărcile sunt conduse de douăzeci de oameni – zece vâslaşi şi zece scufundători. Scufundătorii din Colang, un sătuleţ de pe coastele Malabar, sunt

socotiţi drept cei mai dibaci şi nu-i întrec nici chiar cei din Lubbah.

Scufundătorii se împart în două grupuri de câte cinci şi, pe când unii se lasă în adânc, ceilalţi se odihnesc. Deprinşi din fragedă copilărie cu munca aceasta istovitoare, oamenii aceştia cutezători se lasă afund, slujindu-se de un bolovan de granit în formă piramidală, rotunjit la capete şi găurit la vârf; prin gaura aceasta se trece o frânghie.

În afară de acest bolovan, fiecare scufundător duce cu sine un fel de năvod, o plasă în care pune stridiile; funia de la capătul năvodului rămâne legată de barcă şi cu ea se trage în sus năvodul când s-a umplut cu stridii. În clipa când omul se lasă afund, pune între degetele piciorului drept funia de care e legat bolovanul şi între degetele celui stâng pe a năvodului. Ajuns la fund, îşi agaţă plasa de gât şi-o umple cât poate mai repede cu stridiile din preajma lui. Apoi, mişcă funia rămasă legată de barcă şi e tras de cei din barcă la suprafaţă.

Stridiile se găsesc uneori în grămezi; atunci scufundătorul le vâră pe toate în plasă fără să le despartă şi uneori poate aduce astfel până la o sută cincizeci de stridii.

Munca de scufundător e atât de grea, încât scufundătorul ajuns în barcă, varsă adesea sânge prin gură, nas şi urechi, ceea ce nu-l împiedecă însă să se scufunde de patruzeci şi cincizeci de ori pe zi. Rămâne un minut şi jumătate în apă şi s-au văzut scufundători care au stat chiar şi două minute.

Mai toţi aceşti nenorociţi nu trăiesc mult. Trupul li se umple de răni, vederea le slăbeşte şi ochii li se injectează de sânge. Se întâmplă câteodată că la ieşirea din apă să fie loviţi de un atac de apoplexie; mulţi alţii sunt înghiţiţi de rechinii care se aţin în fundul mării prin preajma locului.

Îndată, după ce bărcile au fost descărcate pe ţărm, fiecare proprietar îşi ia stridiile în primire şi le îngroapă la o adâncime de două picioare în pământ sau în gropi pătrate bine zăvorâte. Peste nisip se întind rogojini, ca să împiedece contactul cu aerul şi stridiile sunt lăsate acolo până ce mor şi putrezesc. După, ce au putrezit şi s-au uscat, pot fi deschise fără teamă, că se vor strica perlele, ceea ce s-ar putea întâmpla dacă le-ar deschide proaspete, din pricina greutăţii pe

care o întâmpini la deschiderea lor. Odată ghiocul desfăcut, stridia e cercetată cu băgare de seamă, ba e chiar pusă la fiert. Mirosul care domneşte pe timpul cât putrezesc stridiile, e de nesuferit. El mai dăinuieşte încă multă vreme şi după terminarea pescuitului şi se simte la o depărtare de mai multe mile.

Cap. 367 – Vânătorii de tigri

Milo, Le Gonidec, Fauvel şi Forgues fură de faţă la înapoierea bărcilor. Crezură că vor putea cumpăra câteva stridii, dar nu vru nimeni să le vândă.

— Păi tot ce ni s-a spus nu e atunci decât o păcăleală. Nici gând de îmbogăţit, după cum văd eu, zise Fauvel.

— Aşa mi se pare şi mie, răspunse Le Gonidec.

— Parcă-mi vine să cred că nu se găseşte nici urmă de mărgăritare în stridii!

— Ei aş! Dacă n-ar fi, s-ar trudi ei atât degeaba?

— Eu tare mă mir cum s-or fi făcând mărgăritarele astea aşa, într-o scoică?

Un domn, îmbrăcat în alb, care se afla lângă ei, auzind ce spune Fauvel, îi lămuri:

— Perlele sau mărgăritarele sunt o producţie calcară, tare, sclipitoare, în deosebite forme, alcătuite din carbonat de calciu cu puţină materie organică şi foarte asemănătoare sidefului. Aceste producţiuni se formează întotdeauna înlăuntrul unei scoici. Ar trebui, deci, ca toate moluştele cu scoică să producă întâmplător astfel de concreţiuni izolate. Scoica sau stridia care produce mai des perlele se numeşte perlieră, pe franţuzeşte. Perlele sunt de obicei rotunde, sau în formă de pară. Foarte puţine au o formă neregulată. Culoarea lor, sau e de un alb lăptos, sau trandafiriu ori galben şters. Sunt însă unele de un galben auriu şi acestea sunt foarte rare, deci foarte scumpe.

— Vă mulţumim pentru cele ce ne-a ţi spus, domnule; sunteţi, după cum se vede, negustor de perle.

Omul zâmbi:

— Nu, sunt vânător de tigri.

— Aşa e, nu e acelaşi lucru, făcu Fauvel ruşinat şi se uită mai cu

băgare de seamă la el. Era un omuleţ de vreo cincizeci de ani, cam burtos, părând foarte blajin. Chipul lui bucălat, cu privirea blândă de sub ochelarii mari legaţi în baga, semăna mai degrabă, a chip de preot.

— Şi aşa zii, făcu marinarul, niţel cam neîncrezător, sunteţi vânător de tigri… îi vânaţi ca să le vindeţi pielea?

— Nu, îi vânez, fiindcă îmi face plăcere.

— Aţi ucis mulţi până acum?

— Vreo douăzeci.

— Drace!! Şi sunteţi demult pe aici?

— Cam de un an… adică de obicei mă las mai adânc spre nordul Indiei. Acum mă aflu în Colombo, fiindcă aştept să-mi vină nişte arme şi muniţii din Franţa.

— Întrebuinţaţi multe muniţii?

— Destul de multe, mai ales că mi le şi fură indienii.

Marinarii, interesaţi, se adunară în jurul lui.

— Nu e aşa că dacă nu nimereşti fiara, te sfâşie? întrebă Le Gonidec.

— Nu mi s-a întâmplat până acum să n-o nimeresc, fiindcă trag de la cincisprezece metri de ea.

— Dar un singur glonţ n-ajunge s-o ucidă.

— Ba da, fiindcă mă slujesc de gloanţe explozibile.

— Nu mai spune! Păi atunci ar fi mai bună o mitralieră.

Omul zâmbi.

— Văd că sunteţi buni de glume, dar nu mă supăr. Pe ce vas sunteţi?

— Pe un submarin.

— Da? Şi aveţi de gând să vă înapoiaţi în Franţa tot pe submarin?

— Aşa nădăjduim, dacă nu ni s-o întâmpla ceva pe drum, ceea ce nu prea cred, fiindcă am şi făcut a treia parte din călătorie.

— Veniţi de departe?

— Cred şi eu! Am pornit din Brest, am ajuns în America, de-acolo am trecut canalul Panama şi acum suntem, după cum se vede, aici.

— Foarte frumos… Aşa e, bine zici, am auzit despre călătoria asta. Şi când plecaţi?

— Nu ştim nici noi.

— Aţi face bine să vă cam grăbiţi.
— De ce?
— Fiindcă o să se întâmple lucruri mari pe-aici. Uite, eu plec chiar în astă seară la tigrii mei; eşti mai în siguranţă acolo decât aici.
— Zău?
— Credeţi ce vă spun.
— Dar ce se poate întâmpla la Colombo?
— O revoltă.
— O revoltă?
— Nici mai mult nici mai puţin. Indienii se organizează sub conducerea unuia Shurab, duşman neîmpăcat al englezilor.
— Şi de unde ai aflat dumneata cele ce se pregătesc?
— Fiindcă vorbesc limba hindustană, ceea ce ei nu ştiu, aşa că nu au niciun zor să se ferească de mine. Ştiu ce spun, credeţi-mă. Indienii sunt oameni foarte blânzi, dar când se înfurie, sunt grozavi…
— Dar guvernatorul trebuie să fi aflat şi el?
— Cred, dacă n-o fi înconjurat de oameni care nu văd şi n-aud nimic.
— Nu prea cred.
— Nici eu, încheie străinul şi-şi luă rămas bun de la marinari.
— Omul ăsta mi se pare cam ţicnit, făcu Fauvel.
— Şi mie tot aşa. Şi-apoi, nu prea seamănă a vânător de tigri.
— Să nu te iei după asta. Sunt mulţi pe care nu-i arată faţa şi cu toate astea sunt foarte îndrăzneţi şi viteji. Oricum, mi se pare ciudat că vorbeşte de revoltă, ca şi când ar fi sigur de ce spune. Dar la urma urmei, chiar de-ar fi să fie, ce ne pasă nouă?…
— Negreşit. Treaba lor. Acu, vorba e, noi ce mai căutăm aici? Dacă nu e chip de cumpărat stridii, să ne întoarcem pe bord. Tii, dar mare păcăleală ne-au tras! Auzi, perle de cincizeci de mii de franci una! Nu dă norocul ăsta peste noi…
Luară înapoi drumul spre port.
— Ia te uită colo, zise deodată Fauvel, nu cumva o fi avut omuleţul nostru dreptate? Mi se pare că s-au încăierat… ba se bat chiar de-a binelea…
Se auziră împuşcături.
— Repede, băieţi, dacă vreţi să n-o păţim iar, îi zori Forgues.

Porniseră în fugă pe chei dar se pomeniră împresuraţi de o ceată care urla ca ieşită din minţi.

— Hait! am dat de dracu'! făcu Le Gonidec, pas de mai scapă dacă poţi…

Vreo sută de indieni îi înconjurară, tăindu-le calea.

— Lăsaţi-ne să trecem, domnilor, le zise Fauvel, suntem grăbiţi.

Cap. 368 – Răscoala

— Noi nu suntem duşmanii voştri, începu Le Gonidec.

Dar nimeni nu-i răspunse şi răcnetele nu mai conteneau. În cele din urmă, marinarii se simţiră târâţi de răsculaţi şi orice împotrivire fu zadarnică. Îi duseră într-o clădire mare pustie, care trebuie să fi fost cândva o magazie. Aici, un indian care vorbea puţin franţuzeşte le zise:

— Aţi venit aici ca să luaţi parte la lupta împotriva noastră?

— Ce fel de luptă? întrebă Le Gonidec.

— Lasă că ştiţi voi, nu faceţi pe proştii.

— Noi nu ştim nimic…

— Aşa, nu ştiţi? Staţi că vă spun eu acuş, dacă ofiţerii voştri au uitat să vă spună. S-au adus aici nişte vase de război ca să ne bombardeze, fiindcă ne cerem dreptul nostru… dar ne vom apăra până la cea din urmă picătură de sânge… vom da foc oraşului să ardă până în temelii, dacă va fi nevoie…

— Bine faceţi că vă cereţi dreptul vostru, dar pentru asta nu trebuie să ne arestaţi pe noi.

— V-am arestat ca să nu vă puteţi duce la duşmanii noştri. Orice marinar pe care-l întâlnim, fie el francez, italian, spaniol ori american, îl arestăm numaidecât.

Forgues vru să-l potolească pe indian, care părea să fie şeful răsculaţilor.

— Toate bune, dar nu-nţeleg ce aveţi cu oamenii care nu v-au făcut nimic.

— Aşa e, voi nu ne-aţi făcut nimic, dar în curând o să primiţi ordine de care va trebui să ascultaţi… veţi trage cu tunul în noi, veţi…

— Stai, omule, că noi nici n-avem tunuri pe bord.

— Ei aş! Vas de război fără tun nu se poate.

— Păi dacă aşa e…

— Nu-ţi mai bate joc de noi că nu te credem…

— Ba vorbesc foarte serios.

— Doar nu sunteţi pe un vapor de comerţ?

— Nu, pe un submarin.

— Submarinele sunt înarmate.

— Al nostru nu. Noi n-am pornit să ne războim, ci să facem ocolul pământului.

— Aha, am înţeles! Dar n-avem ce vă face, trebuie să vă arestăm, fiindcă ăştia de-aici ar fi în stare să vă cheme în ajutorul lor împotriva noastră. Fiţi însă fără grijă, n-o să vă facem nimic.

— O să fim daţi dezertori.

— Nu se poate, nu sunteţi numai voi; în clipa asta, toţi marinarii şi soldaţii care au fost găsiţi pe străzile oraşului Colombo au fost şi ei arestaţi.

— Atunci… suntem nevoiţi să ne supunem, dar protestăm, zise Le Gonidec.

— N-aveţi decât… numai că e degeaba, mai zise indianul şi plecă.

Marinarii rămaseră în paza a zece oameni înarmaţi, cu puşca la umăr.

— Nici că se putea altfel, făcu Le Gonidec, cum punem noi piciorul pe uscat, izbucneşte o revoltă. Să vedeţi că n-o să treacă mult şi englezii au să spună că suntem de partea răsculaţilor.

— Nu cred; nu suntem numai noi în situaţia asta, răspunse Fauvel.

— N-are a face.

— Şi zii, iar o păţirăm!

— După cum vezi.

De afară se auzea vuiet de gloată.

— Mi se pare că e mare prăpăd pe-acolo, i-auzi ce gălăgie fac, zise Forgues.

— Aşa mi se pare şi mie, răspunse Le Gonidec. N-aş fi crezut odată cu capul că oamenii ăştia atât de blajini se pot răscula vreodată.

— Nu ştii vorba aceea? Mâţa blândă zgârie rău.

— Englezii au trupe multe, au să-i pună repede cu botul pe labe.

— O fi, dar când se ridică noroadele astea, e primejdie.

— Doar n-om fi întotdeauna bănuiţi că ne dăm de partea răsculaţilor.

— Mai ştii?

— Nu se poate, prea ar fi de tot…

— Am mai văzut noi altele şi mai şi.

Deodată, indienii care îi păzeau părură foarte tulburaţi. Ascultară cu încordare, aşteptând parcă un ordin. Acela care îi comanda se înapoia în grabă. Zise câteva cuvinte pe care marinarii nu le înţeleseră şi indienii târâră după ei pe Le Gonidec şi tovarăşii lui într-un gang îngust la capătul căruia se afla o uşă mică. Unul din indieni deschise uşa; în faţa ei era o scară plină de umezeală. Marinarii trebuiră să coboare cele douăzeci de trepte alunecoase şi se pomeniră într-un beci întunecos.

— După cum văd, am păţit-o rău de tot, zise Fauvel.

— Tot e bine că nu ne bate soarele, glumi Forgues, măcar că nu prea îi ardea de glume.

După câteva clipe o luminiţă luci într-un colţ. Un indian aprinsese o lampă.

— Nu se prea vede cine ştie ce, dar tot mai bine decât nimic, zise Fauvel bucuros.

Marinarii s-aşezară jos la pământ. Deasupra lor bubuiau camioanele.

— Forfoteală destulă, dar împuşcături n-am auzit încă, făcu Le Gonidec.

— Poate că au să se potolească şi-aşa, fu de părere Forgues.

— Nu prea cred.

De-abia sfârşi vorba, că se auzi ţăcănit de mitralieră.

— Furtuna s-a dezlănţuit, acum să vedem cine o să iasă biruitori. Oare ce s-or fi făcut camarazii şi ofiţerii noştri? Numai de nu i-ar fi ucis… zise cu îngrijorare Fauvel.

Împuşcăturile se auzeau desluşit.

— Vedeţi că ştia el ce spune, omuleţul acela pe care l-am întâlnit la pescăria de mărgăritare? făcu Forgues.

— Eu cred că era şi el amestecat în daravera asta, fu de părere Le Gonidec. Aş pune rămăşag pe ce vreţi că e vreun neamţ cam de teapa

acelora pe care i-am cunoscut la Shanghai.

— Tot ce se poate, dar m-aş mira. După chip nu părea om rău.

— Atunci de unde ştia?

— Nu ne-a spus că ştie limba hindustană? Pesemne că a auzit ceva vorbindu-se prin vreo cafenea din oraş.

— Să fi dat de veste autorităţilor?

— Ei aş! Nici nu se sinchisea de ele.

Cap. 369 – Bombardamentul

Acum se auziră şi detunături de tun.

— Aha, făcu Le Gonidec, uite că încep şi tunurile de pe vasele de război să-şi dea drumul glasului. O să fie o grozăviei Numai de n-ar dărâma şi cocioaba în care ne aflăm… Nu mi-ar plăcea defel să mor îngropat sub dărâmături.

— Până acum, obuzele cad destul de departe de aici. Le auzi bubuiturile?

— Da, trebuie să fie din cele de 305.

— Aşa cred şi eu.

— Vasele de război din port trebuie să se fi retras în larg şi trag asupra punctelor de rezistenţă ale răsculaţilor; au să-i biruie – e mai mult ca sigur.

— Până una alta, noi stăm zăvorâţi aici şi nu e nădejde să vedem aşa de curând lumina zilei.

— Poate că n-o s-o mai vedem niciodată, oftă Fauvel. Nu ne putem plânge că a fost plictisitoare călătoria noastră. Dar parcă tot mai bine mi-ar plăcea pe mare decât pe uscat, în pivniţa asta jilavă.. Fiindcă, să vă spun curat: eu dacă nu văd cerul deasupra capului, nu mă simt la largul meu.

— Zii şi tu că eşti în tranşee, ca pe timpul războiului.

— O fi, dar erai mai la adăpost într-un şanţ ca acela, decât în hardughia asta. Ia gândeşte-te; ce ai deasupra capului? O cocioabă de cărămidă şi un sfert de metru de ţărână.

Milo şedea lângă Le Gonidec şi părea foarte îngrijorat. Totuşi voia să arate liniştit.

— O, o, se apropie vijelia, zise deodată, Fauvel. Proiectilele cad la

cel mult cinci sute de metri de noi.

Indienii stăteau de vorbă între ei. Unul din ei deschise o uşă care se afla în fundul beciului şi-i împinse pe prizonieri înainte. Mai coborâră o scară şi se găsiră într-o altă pivniţă cu zece metri mai adâncă decât cealaltă.

— Aici ştiu că nu ne mai poate nimeri vreun obuz, zise Fauvel.

— Obuzul nu, dar toată casa peste noi, răspunse Le Gonidec.

— Trag nădejde că n-o să se întâmple aşa ceva.

Tăcură. Tunurile nu mai conteneau şi obuzele cădeau acum la mică depărtare de casă. Deodată se auzi o explozie grozavă, care cutremură pământul, pereţii pârâiră şi începură să se năruie.

— Vezi de ce mă temeam eu? Acum ne-am dus pe copcă… murmură Le Gonidec.

— Poate să fie vreo ieşire tăinuită pe undeva. Indienii noştri nu prea par înspăimântaţi, pesemne fiindcă sunt siguri că au pe unde scăpa, fu de părere Fauvel.

Un obuz căzu de astă dată chiar pe clădirea în care se aflau ei şi prăbuşi pereţii până-n temelii. După ce le trecu spaima, se auzi un glas întrebând:

— E cineva rănit?

Era glasul lui Forgues.

Marinarii răspunseră unul după altul că n-aveau nimic. Scăpaseră toţi teferi, numai un indian zăcea cu capul zdrobit de o bârnă. Printr-o crăpătură destul de mare, se zărea cerul.

— Tot voiai tu să mai vezi soarele, acu' satură-te, zise Forgues lui Fauvel.

— Nu ştiu zău, dacă o să-l mai vedem multă vreme; încă un obuz ca ăsta şi ne luăm rămas bun de la viaţă, răspunse acesta.

— Ar fi ceva de mirare să mai cadă unul… două sunt prea destul…

Urmă încă o explozie dar acum ceva mai departe, poate chiar la o sută de metri de ei.

— O să fie cam greu de ieşit de aici, zise Fauvel.

— Aşa cred şi eu, răspunse Le Gonidec.

— Să mai aşteptăm; după ce va înceta bombardamentul, o să vedem ce e de făcut.

Oraşul era în plină răscoală şi ştirile care soseau din împrejurimi nu erau de fel liniştitoare. Indienii se răsculaseră nu numai la Colombo, ci şi în alte provincii din apropiere. Revolta izbucnise ca o lovitură de trăsnet.

De vreo câteva luni, un indian anume Ghandi aţâţase populaţia împotriva guvernului englez care se trudea totuşi să se poarte cât mai omeneşte cu feluritele naţii din Ceylon şi India. Era, într-un fel, războiul sfânt care izbucnise şi se ştie până unde poate duce fanatismul.

Pretutindeni, în acelaşi ceas, indienii se ridicaseră ca un singur om şi arestaseră pe toţi soldaţii şi marinarii întâlniţi în cale. Cuvântul de ordine al lui Ghandi fusese respectat, şi prea puţini nu-i dăduseră ascultare. Până acum, englezii fuseseră stăpâni pe Colombo, dar în ţinuturile de miazănoapte răscoala se întindea cu repeziciune şi trupele nu erau destul de numeroase ca să o poată potoli. Indienii se plimbau pe străzi ducând nişte pancarte mari pe care scria în limba hindustană: „Libertate, Neatârnare”.

Ghandi, şeful răscoalei, cutreiera în automobil centrele de agitaţie, însoţit de doi rajahi, adică prinţi indieni şi de un european îmbrăcat în haine albe.

Pe acest european îl cunoaştem şi noi: e domnul cu ochelarii legaţi în baga care vorbise cu marinarii noştri pe plaja unde soseau bărcile cu stridii.

Omul acesta pe care Fauvel îl luase drept neamţ, era un ofiţer din armata turcă şi şeful statului major al lui Ghandi.

Vedem, deci, că mişcarea fusese pusă la cale de un străin şi Ghandi dădea numai cuvântul de ordine diferitelor triburi de la nord şi de la est. Totul fusese pregătit cu încetul. De aproape un an, indienii primeau muniţii, putând să înşele, până în ziua hotărâtă, atenţia englezilor. Omul care ajuta pe Ghandi se numea Izey. Era un ofiţer foarte destoinic, făcuse şcoală germană şi servise pe timpul războiului sub ordinele lui Enver Paşa.

Ştiuse să pună bine lucrurile la cale. Ca să nu bănuiască nimeni nimic, el alcătuise secţii conduse de şefi, subşefi şi agenţi. Până în ultima clipă, niciun zvon nu străbătuse în public.

Când începu atacul, mulţi soldaţi şi marinari străini se aflau prin

oraş. Aceştia fură prinşi şi închişi, astfel că nu rămăsese să apere oraşul decât oamenii de pe vapoarele ancorate în port. Patru vase de război engleze, două italiene şi unul spaniol se aflau în momentul acela în rada din Colombo şi săriseră numaidecât în ajutorul englezilor. Cât priveşte cele două submarine, fuseseră şi ele mobilizate pe loc. Totuşi nicio debarcare nu era cu putinţă căci efectivul de oameni era prea neînsemnat. Comandantul englez ceruse prin T.F.F. ajutoare de la Singapore, Calcutta, Bombay şi Aden. Deocamdată, indienii erau stăpâni pe Colombo. Palatul guvernatorului fusese incendiat şi guvernatorul reuşise să scape cu fuga…

Văzând însă că bombardamentul îşi produsese efectul, englezii se hotărâră să trimită trupe pe uscat. Marinarii submarinului francez fuseseră însărcinaţi să apere consulatul francez şi comandantul Dartois se coborâse pe uscat împreună cu ei. Străbătu în capul marinarilor săi oraşul, fără să întâlnească vreun rebel, dar când păşi în strada Bakhur-Gali, pe unde trebuia să treacă până la consulat, fu întâmpinat cu împuşcături.

— Înainte! înainte, băieţi! strigă el.

Cap. 370 – În adâncul pământului

Strada era pustie, căci indienii fugiseră la apropierea marinarilor. Când ajunseră înaintea unei căsuţe văruită în roşu, detunături de armă pornite din casă îi ţintuiră în loc. Comandantul însă se repezi înainte. Oamenii săi rămăseseră la vreo zece metri în urmă.

Le făcu semn să-l urmeze şi pătrunse în casa de unde porniseră împuşcăturile. Dar de-abia făcuse câţiva metri că se pomeni într-un întuneric adânc. S-ar fi zis că un văl des şi negru i se lăsase pe ochi. Strigă. Nu-i răspunse nimeni. Încercă atunci să dea îndărăt dar mâinile lui dădură numai de ziduri reci şi umede. I se părea că duşumeaua se lăsa încet, încet cu el şi că se cufunda în pământ.

O clipă crezu că e prada unui vis urât. Vezi că în împrejurări de astea omul nu-şi dă bine seama, ce se petrece cu el.

Îşi strigă iar oamenii. Glasul îi rămase fără răspuns. Avea la el o lampă mică electrică. O scoase din buzunar şi o aprinse. Lumina ei se răsfrânse pe nişte pereţi albi care se înălţau deasupra capului său.

Strigă iar, nădăjduind că va fi auzit de oamenii lui, dar nimic. Era ca şi îngropat de viu într-un mormânt adânc.

După ce încercă zadarnic să se caţere pe peretele din faţa lui, se lăsă la pământ, descurajat, tremurând de oboseală şi furie şi rămase aşa multă vreme. Deodată fu cuprins de o mânie cumplită. Vru să se ridice, să cerceteze zidurile, ca să vadă dacă nu se află vreo deschizătură pe undeva, dar n-avu putere, un fel de toropeală punea stăpânire pe el. Mintea îi era încă limpede, puterile însă îi slăbeau încetul cu încetul. Îşi zicea că nu fusese cu putinţă să cadă în puţul acela deoarece nu îşi aducea aminte să fi simţit căzătura. Dimpotrivă, i se păruse că alunecă încetişor ca şi când pământul s-ar fi cufundat cu el. După câtva timp i se făcu greaţă, capul i se învârtea, îi venea ameţeală, apoi îşi pierdu cunoştinţa…

Când îşi veni în simţiri, se văzu într-o încăpere ciudată, unde domnea o linişte desăvârşită. La lumina slabă a unei lămpi cu glob de sticlă, atârnată în tavan, desluşi mai întâi o statuie a lui Budha, ai cărui ochi luminaţi de un foc lăuntric străluceau ca două rubine. De pe o tipsie pusă într-un colţ al încăperii, se înălţa un fum verzui. Deasupra capului său se afla o cupolă mare de un albastru întunecat de străveziu, prin care pătrundea o lumină viorie. S-ar fi zis un astru în culori şterse, o lună foarte palidă, pe un cer senin de vară.

Comandantul era întins pe lespezile de piatră. Vru să se scoale, dar nu putu şi văzu, spre marea lui mirare că era legat de mâini şi de picioare.

Trecură câteva minute apoi o uşă se deschise şi i se păru că o umbră se furişase pe lângă el. Auzi şoapte, un uşor zăngănit urmat de o lumină vie, orbitoare şi zări lângă uşă un om de o mărime neobişnuită. Zidurile din jurul lui dispărură, acoperite de arme de toate felurile: săbii sclipitoare, puşti cu paturile bogat împodobite, săgeţi şi iatagane. Printre ele, capete de tigri şi pantere, ale căror piei căptuşeau pe alocuri pereţii.

Omul pe care acum îi vedea bine, purta pantaloni largi de mătase albastră. Era încălţat cu papuci şi un turban mare îi acoperea capul. Stătea nemişcat ca o statuie. Ochii lui foarte mari, care păreau de smalţ, pe un chip fioros, sclipeau ameninţători.

Comandantul Dartois vru să spună ceva, să protesteze împotriva

sechestrării sale, când apăru un alt personaj, un bondoc, cu umerii laţi, îmbrăcat cu o haină de mătase verde şi cu un turban pe cap. Acesta se aşeză într-un jilţ de lemn sculptat împodobit cu sidef şi făcu semn uriaşului de lângă uşă să plece.

Cap. 371 – Ghandi, şeful răsculaţilor

Comandantul crezu că noul sosit va începe el întâi vorba, dar se înşelase. Acesta îl privea numai cu mânie şi din când în când cuvinte neînţelese îi ieşeau de pe buze. În cele din urmă se sculă, făcu vreo câţiva paşi, aprinse două facle de răşină aşezate în şfeşnice de bronz înfipte-n zid.

Ce vor fi însemnând toate aceste pregătiri?

Comandantul se întrebă cu groază, dacă nu va fi cumva supus la chinuri. Un miros tare, piperat, se înălţa din tipsie şi devenea din ce în ce mai greu de îndurat. Deodată omul începu să vorbească, de astă dată cu glas tare, într-o limbă necunoscută şi se lăsă la pământ înaintea statuii lui Budha. Vorbi astfel vreo douăzeci de minute, apoi scoase un ţipăt. O uşă se deschise pe neaşteptate şi o răbufneală de aer rece pătrunse înăuntru. De afară se auzea un zgomot nelămurit de glasuri, bocănitul ritmic al unor sandale şi doi indieni care ţineau fiecare câte două statuete de fildeş în mâini, apărură în uşă. În urma lor veneau alţii şi alţii, iar cei care încheiau alaiul purtau un fel de baldachin, sub care era întins un om.

Puseră jos litiera şi comandantul putu vedea bine pe cel întins în ea.

Era un indian de vreo patruzeci de ani: chipul lui, luminat de torţe, părea de o cruzime înfiorătoare. Întinse mâna-i lungă şi bronzată spre comandant şi zise în franţuzeşte, cu un accent britanic destul de pronunţat:

— Ai vrut să lupţi împotriva fraţilor mei, deşi nu-ţi făcuseră nimic. Aparţii unei naţiuni ce nu ne e duşmană, de ce dar ai ridicat arma contra noastră?

— Ai noştri aflaţi aici erau ameninţaţi; era de datoria noastră să-i apărăm, răspunse comandantul.

— Nimeni nu era ameninţat, noi numai cu englezii avem ce-avem.

— Eu n-am ucis pe nimeni dintr-ai tăi, ci ei au tras în oamenii mei.

— Ştiu, şi-mi pare rău că nu i-a ucis pe toţi. Străinul care se dă de partea duşmanului nostru e un nelegiuit şi nu-l putem cruţa.

Urmă o tăcere, apoi indianul zise iar:

— Aş putea să pun să te ucidă pe loc, fiindcă sunt în dreptul meu, dar n-o voi face. Eşti un trădător, vei suferi deci pedeapsa cuvenită trădătorilor.

— Eu nu sunt trădător, protestă comandantul.

— Toţi care ridică arma împotriva noastră sunt trădători şi nu ne e milă de ei. Eu lupt pentru neatârnarea neamului, sunt şeful, acela care porunceşte şi căruia toţi i se supun fără să murmure, fiindcă ştiu că vreau binele lor. Tu te-ai abătut de la sfânta ta datorie de om, făcându-te părtaşul asupritorilor noştri, aşa că vei primi aceeaşi pedeapsă ca şi ei. O, nu încerca să te dezvinovăţeşti... Orice ai spune, ar fi zadarnic. Luaţi-l de aici!...

Câţiva indieni ridicară pe comandant şi-l duseră într-un gang unde se afla o uşă roşie ferecată. În prag se ivi un om îmbrăcat într-o manta roşie iar turbanul îi era prins cu un cuţitaş de oţel.

— Dost, îi zise un indian, îţi încredinţez pe un om care a ridicat arma împotriva noastră. Până ce înaltul nostru stăpân va hotărî ce soartă-l aşteaptă, trebuie să rămână sub bună pază. Aşa scrie la lege.

Omul roşu se aplecă, întinse braţele înainte şi răspunse cu glas înăbuşit:

— Legea va fi respectată.

După ce zise aceste cuvinte, omul duse la buze un ghioc de aramă şi scoase un sunet prelung, care te înfiora. La acest semnal, apărură doi oameni voinici cu chipurile arămii şi apucară cu asprime pe comandant, ca şi când ar fi fost cine ştie ce criminal. Îi puseră două cătuşe de oţel la mâini şi-l târâră într-o încăpere strâmtă şi întunecoasă, în mijlocul căreia se afla un stâlp negru, cu fel de fel de cârlige şi verigi.

Îl săltară niţel şi comandantul simţi sub picioare o tăblie de fier în care îi fură prinse gleznele ca într-o menghină. Din tavan se lăsă în jos un lanţ gros; indienii apucară lanţul, desfăcură două verigi prinse de el şi i le puseră în jurul mâinilor apoi traseră lanţul în sus.

Comandantul se găsea acum pe jumătate spânzurat în aer, cu

braţele ridicate, picioarele încrucişate unul peste altul şi-şi poate oricine închipui ce suferinţe îi pricinuia poziţia aceasta îngrozitoare.

După ce-l ţintuiră astfel de stâlp, călăii săi îi prinseră pe piept un petec de pânză, pe care erau zugrăvite fel de fel de lighioane ca: şerpi, plăsmuiri fantastice, chipuri de Budha, iar deasupra capului agăţată o tăblie scrisă pe limba lor. După aceea îi aruncară în faţă ocări şi blesteme, aprinseră într-o tipsie o mirodenie care era pesemne bună pentru curăţirea aerului, strigară de trei ori acest cuvânt ciudat: „Shurab! Shurab! Şhurab!” şi plecară.

O lumină vie, care străbătea printr-o mică deschizătură triunghiulară din tavan, făcea o pată luminoasă pe podea, dar restul încăperii se afla în umbră. Ochii comandantului se obişnuiră însă încet, încet cu întunericul şi desluşi în juru-i fel de fel de unelte de tortură. Toate aceste lucruri puse anume aici ca să-i înspăimânte pe prizonieri, îl lăsară rece. Tot mai spera că va fi eliberat în curând, că marinarii săi erau în căutarea lui. Şi nu se înşela, dar locul unde se afla era greu de descoperit.

Cap. 372 – Camera de tortură

Întâia zi de chinuri fu grozavă. Comandantul suferea cât nici nu se poate spune. Spre seară, un bătrân veni să-l vadă, dar în loc să se uite la el cu milă, îl privi cu duşmănie şi-i vorbi multă vreme într-o limbă pe care el n-o înţelegea. După ce sfârşi de sporovăit, rămase un moment nemişcat, se înclină, apoi întinse braţele lui descărnate şi plecă.

Cât ţinu noaptea, sărmanul ofiţer fu pradă unor halucinaţii. Urechile îi vâjâiau, scântei de foc îi jucau înaintea ochilor, inima îi zvâcnea cu putere. În cele din urmă, leşină.

Când se trezi din leşin, soarele năpădea prin deschizătura din tavan. Cei doi călăi se aflau lângă el. Unul din ei ţinea pe o tipsie o mâncare de culoare roşie. Se urcă pe un scăunel şi cu o lingură de lemn vârî cu de-a sila în gura prizonierului din această mâncare piperată. Nu trecu mult şi comandantul simţi o sete arzătoare care-i frigea gâtlejul. Ceru apă, dar călăii nu-i răspunseră. Ţipă, răcni, în zadar, nici nu se uitau la el.

Comandantul era un om cu o voinţă de fier. Îndură şi acest chin; în adâncul sufletului său era încredinţat că ai lui vor veni în cele din urmă să-l scape. Marinarii trebuie să fi pornit în căutarea lui şi soldaţii englezi li se vor alătura fără întârziere. Până atunci, indienii care îl străjuiau se purtau cu o cruzime neasemuită; se simţeau fericiţi că fac pe un european să sufere.

Setea devenea tot mai chinuitoare.

A doua zi dimineaţa, bătrânul din ajun veni iar. La porunca lui prizonierul fu dezlegat; bietul om uită parcă de chinurile îndurate peste noapte. Bătrânul îi făcu semn să şadă pe un scăunel de lemn, se aşeză în faţa lui şi scoţând o carte din buzunar, începu să citească. Oare ce era ceea ce citea el? Comandantul nu pricepea un cuvânt.

— Shurab! încheie bătrânul şi plecă precum venise. De-abia ieşi pe uşă şi cei doi călăi îl apucară pe comandant, îl întinseră pe un fel de şevalet de lemn cu colţurile ascuţite care îi sfâşia carnea de pe şale. La fiecare mişcare pe care o făcea bietul om ca să găsească un locşor mai puţin dureros, vârfurile şevaletului se înfigeau şi mai adânc în carne şi-i pătrundeau până la os. Chinul acesta era grozav. De astă dată, sărmanul comandant credea că nu va mai putea îndura. Până atunci reuşise să se stăpânească, gemând numai din când în când; acum începu să răcnească răguşit. Dar nu era la capătul suferinţelor. Zdrobit de durere, leşină. Când îşi veni-n simţiri, fu foarte mirat nemaisimţind sub el scândura aceea care îi zdrobea oasele. Se uită în juru-i şi nu văzu pe nimeni. Mâinile şi picioarele îi erau libere.

Pe când era leşinat, cineva îl dezlegase. Se sculă cu greu de jos şi se rezemă de uşă.

Era singur. Mai întâi crezu că străjerii săi erau în camera de alături şi că se vor întoarce în curând, dar nu auzi niciun zgomot. Lucrul i se păru atât de ciudat, încât rămase o clipă nemişcat, necutezând nici să păşească înainte, nici înapoi. Tăcerea care domnea în juru-i îl înspăimânta.

Aşteptă încă puţin, apoi, hotărât, făcu vreo câţiva paşi. Văzu înaintea lui o scară. Să plece? Să rămână? Nu ştia singur ce să facă. Îşi închipui că oraşul era acum în puterea englezilor şi că toţi indienii care se aflaseră aici fugiseră. Ceea ce îl mira însă, era că nu se auzea niciun zgomot din afară; trebuia totuşi să mai fie gălăgie în oraş, o

răscoală ca asta nu se potoleşte în câteva ceasuri.

Cu toate astea merse înainte. În faţa lui, la o depărtare de cel mult zece metri, în fundul unui coridor se deschidea o uşă mare, prin care pătrundeau din belşug razele soarelui. Încă vreo câţiva paşi şi va fi liber.

Dar o teamă îl stăpânea încă. Nu era primejdios lucru să fugă? Nu avea nicio armă asupra lui şi mai era şi foarte slăbit.

Ajuns la uşă, văzu că nu se afla nimeni prin preajma ei. Nu mai încăpea nicio îndoială, indienii fugiseră.

Se afla acum într-o grădină; o alee prunduită ducea la un gard, pe care n-avea decât să-l treacă şi era scăpat. Vru s-o şi facă dar… deodată patru oameni ieşiră din tufiş şi se năpustiră asupra lui, îl legară de mâini şi de picioare, îl duseră îndărăt în camera de tortură şi-l întinseră iar pe scândura aceea cu colţurile ascuţite. Înţelese. Ca să-i facă chinul şi mai grozav, indienii îl făcuseră să creadă că e liber, ca suferinţele să-i fie în urmă şi mai mari.

Nu şi-ar fi închipuit niciodată că făpturi omeneşti ar fi în stare de atâta cruzime şi sălbăticie. Se văzu pierdut. Ajutorul la care nădăjduia nu mai venea. Cine ştie dacă marinarii săi nu fuseseră ucişi?…

Pe când gândurile sale se duceau cu îngrijorare la ai săi, locotenentul Du Bourdieu, care luase comanda micii trupe, îl căuta mereu. Răscoli din pivniţă până în pod casa în care dispăruse comandantul, dar casa era pustie.

— Mie mi se pare lucru tare ciudat, zise Martinvast. Comandantul nostru şi-o fi luat zborul în văzduh; l-am văzut doar cu ochii mei intrând în casă.

— Şi eu tot aşa, murmură locotenentul.

Un indian care stătea ascuns după un copac, încercă să fugă. Marinarii puseră mâna şi-l duseră înaintea locotenentului, care vorbea foarte bine englezeşte.

— Cunoşti bine casa? întrebă el pe indian.

Acesta, un băiat de vreo şaisprezece ani, cam nătâng, răspunse:

— Da, o cunosc.

— Cine locuieşte în ea?

— Şeful.

— Care şef?

— Şeful cel mare, Ghandi.

— Ai fost vreodată la el?

— Da.

— Atunci hai să ne arăţi drumul.

Indianul se dădu îndărăt speriat.

— Vai de mine! Nu se poate…

— Bagă bine de seamă, dacă nu vrei, îţi sfărâm ţeasta cu revolverul.

— Dar nu pot… Eu…

— Nicio vorbă! Hai. Fiindcă zici că ai mai fost pe-aici, du-ne la şef.

Indianul tremura ca o frunză în bătaia vântului. Îl cunoştea pe şef, pe marele şef Ghandi şi ştia că era un om de temut.

— Uite ce e, zise el în şoaptă, eu nu pot să merg cu voi, dar vă spun atât: în casă se află o scară care duce în beciuri. Găsiţi scara. Pe acolo trebuie să-l fi dus pe omul pe care îl căutaţi, pe mine nu mă siliţi să merg cu voi, fiindcă nu pot, cum o afla Ghandi, mă omoară.

— Bine, pleacă, făcu locotenentul căruia i se făcu milă de bietul copil, care tremura tot de frică.

Indianul o luă la fugă.

— Dragii mei, zise locotenentul marinarilor, mă bizui pe voi. Trebuie cu orice preţ să-l găsim pe comandant.

— Îl vom găsi, domnule locotenent, răspunse Martinvast.

Intrară în casă. Dar de-abia puse unul din marinari piciorul pe lespedea de la intrare şi aceasta se lăsă în jos târând pe marinar cu ea.

— Acum înţeleg, zise locotenentul, asta e taina.

Cap. 373 – În subteranele lui Ghandi

Lespedea se ridică iar la locul ei.

— Spargeţi lespedea, porunci locotenentul.

Marinarii începură să izbească în lespede cu paturile puştilor dar aceasta nici nu se clinti din loc.

— Ne-ar trebui un ciocan, zise Martinvast.

— Fiindcă n-avem ciocan, să încercăm cu bolovani, fu de părere locotenentul.

— Staţi, strigă Martinvast, am o idee… Eu o să mă aşez pe lespede

şi când veţi vedea că începe să se mişte, proptiţi-o cu o scândură ca să nu se mai poate închide la loc. Pe urmă o să fie uşor s-o spargeţi.

— Ideea e bună, dar e de prisos să-ţi frângi gâtul. O să punem mai bine deasupra vreo câteva pietroaie, atât cât ar fi greutatea unui om şi când s-o mişca din loc, vom vedea noi ce e de făcut.

Făcură precum zisese locotenentul şi când lespedea începu să se mişte, vârâră o bucată mare de lemn ca să nu se poată închide la loc, lăsând astfel o deschizătură destul de mare cât să poată trece prin ea un om. Locotenentul se aplecă peste deschizătură.

— O, o, adâncă mai e! făcu el.

— Foarte adâncă, zise şi Martinvast care se aplecase şi el. Dacă bietul nostru comandant a căzut înăuntru, şi-a zdrobit oasele, săracu'… Ori chiar dacă n-a murit, apoi nici zdravăn n-a scăpat. Ia să încercăm să-l strigăm; poate că ne va răspunde.

— Domnule comandant, domnule comandant, acolo sunteţi?

Nimeni nu răspunse.

— Cel mai bun lucru ar fi să ne coboram şi noi; ne-ar trebui însă o frânghie, fu de părere locotenentul.

— Greu de găsit o frânghie ne-aici, zise un marinar.

— Aşa e, făcu altul.

— Atunci daţi-mi brâurile voastre, făcu Martinvast hotărât.

Adună repede cinci brâuri de lână marinăreşti care sunt tot atât de trainice ca şi nişte cabluri de vapor. Le legă unul de altul şi zise:

— Poftim o scară.

Înţepeniră bine scara asta închipuită şi marinarii coborâră la rând în puţ. Unul din ei aprinse o lampă mică de buzunar.

— Da' ştii că e foarte frumos aici! făcu Martinvast. Şefului îi place, pesemne, să trăiască bine. Ia uitaţi-vă ce arme… ce lucruri de preţ…

Locotenentul cercetă încăperea. Nu-i trebui mult să dea de uşa din colţul camerei.

— Nu mai încape îndoială că pe aici a fost dus comandantul nostru, zise el. Spargeţi repede uşa, băieţi.

Uşa era solidă şi le trebui cam mult până să-i vină de hac. Când o văzură dată la pământ, locotenentul, cu revolverul în mână porni înainte pe coridor. Coridorul era destul de larg, ca să poată înainta patru inşi deodată. Marinarii păşeau cu puştile întinse, gata să tragă la

cel dintâi ordin. Străbătură astfel vreo treizeci de metri şi se pomeniră în faţa unui grilaj de fier în dosul căruia se zărea o scară.

— Ei vezi, aici o să fie mai greu; grilajul ăsta nu poate fi scos aşa de uşor din balamale, zise Martinvast.

— Să încercăm; faceţi o pârghie din puştile voastre, porunci locotenentul.

Marinarii ascultară de poruncă dar după o muncă de un sfert de ceas, văzură că truda le era zadarnică. Deodată, fără să priceapă cum şi ce fel, o placă groasă de tablă se lăsă de partea cealaltă peste grilaj.

— Asta îmi place făcu Martinvast încremenit. Să ştiţi că se află indieni pe aici prin subterană…

Tăcură câtva timp. În dosul tăbliei se auzeau şoapte.

— Peste piedica asta nu se poate trece, zise locotenentul. Să-ncercăm mai bine să facem o spărtură în zid.

— Sau în tavan; mi se pare cam şubred, fu de părere Martinvast.

Într-adevăr, tavanul era alcătuit din scânduri şi tencuială aşa că marinarii îl puteau găuri cu ajutorul paturilor de puşcă.

— Acum suntem scăpaţi, făcu Martinvast răsuflând uşurat, şi cum ceilalţi nu înţelegeau ce vrea să spună, adăugă: e foarte lesne de priceput. Vom ieşi toţi prin tavan, vom căuta să ne însemnăm bine locul şi vom găuri tavanul la câţiva metri de-aici. Numai aşa vom putea pătrunde în subterană de partea cealaltă a grilajului.

Aşa şi făcură. După cum prevăzuse Martinvast, stratul de tencuială şi scândurile care acopereau gangul fu găurit cu uşurinţă.

— S-a făcut! strigă Martinvast.

Săriră cu toţii unul după altul de cealaltă parte a grilajului. Se auziră pe undeva paşi grăbiţi, apoi nimic.

— Mi se pare că am pus mâna pe ei, zise locotenentul Du Bourdieu. Fiţi cu ochii-n patru, băieţi, nu vă lăsaţi luaţi prin surprindere.

Marinarii înaintau cu mare băgare de seamă, cu puşca-ntinsă, gata să tragă. Gangul, sau mai bine zis subterana în care se aflau cobora în pantă uşoară. Din când în când pătrundea până la ei un zgomot înăbuşit.

— I-ascultaţi niţel… parcă s-ar văieta cineva, făcu Martinvast.

— Aşa e, răspunse locotenentul.

Merseră mai departe. Vaietele se auzeau acum desluşit.

— Ăsta e glasul comandantului! strigă Martinvast. Ticăloşii... l-au pus la chinuri, sărmanul.

Cap. 374 – Salvat!

— Aşa e, e glasul comandantului, zise şi locotenentul. Repede, repede... să căutăm să-l scăpăm. Au să-l ucidă, tâlharii!...

Dădură cu toţii năvală, dar se pomeniră în faţa unei uşi de fier, cu neputinţă de sfărâmat.

Marinarii erau dezamăgiţi. Voiau din tot sufletul să-l scape pe comandantul lor drag şi n-aveau cum. Vaietele lui se auzeau desluşit şi le rupea inima de jale.

— Eu cred, domnule locotenent, că s-ar putea intra prin odaia asta; trebuie să fie un chip de pătruns înăuntru, zise Martinvast.

— Care anume?

— Nu ştiu, dar trebuie să-l găsim. Mă duc eu să cercetez pe afară.

— Nenorocitule, au să pună până pe tine...

— Nu vă temeţi, o să fiu cu băgare de seamă.

Şi Martinvast se îndreptă spre o ferestruică la nivelul pământului prin care străbătea o dungă de lumină. Ferestruica dădea într-o stradă pustie. Dădu cu baioneta câteva pietre la o parte şi reuşi să facă o deschizătură destul de mare cât să poată trece un om. Ieşi din subterană, apoi, odată afară, înaintă cu băgare de seamă. Ajunse lângă un tufiş înalt de vreo doi metri în spatele căruia se afla o clădire în mijlocul unei grădini.

— Aici trebuie să fie comandantul nostru, îşi zise el.

Într-adevăr, vaietele pe care le auzise destul de lămurit în subterană, se auzeau aici bine de tot. Ascultă câtva timp, apoi se căţără sprijinindu-se în mâini, până în vârful zidului care împrejmuia grădina, o grădină plină de bălării îşi ici colo câte un rododendron. Casa era construită, ca mai toate clădirile indiene, din material uşor. Uşile nu erau greu de spart.

Se duse la tovarăşii săi şi le zise:

— Mi se pare că i-am dat de rost. După cum mă aşteptam, uşa asta de fier răspunde într-o casă cam şubredă, împrejmuită de un zid pe care îl putem trece lesne.

Locotenentul şovăia, dar fiindcă gemetele comandantului erau din ce în ce mai dureroase, se hotărâse să urmeze sfatul lui Martinvast.

— Haidem, zise el, fie ce-o fi… Nu-l putem lăsa pe comandant pe mâna călăilor.

Unul câte unul, marinarii trecură prin ferestruică apoi se îndreptară spre casa aceea indiană. Trebuie să fi fost însă simţiţi căci se auzi un scârţâit de uşi.

— Ne-au adulmecat copoii, făcu Martinvast, dar nu face nimic, noi să nu dăm îndărăt.

Într-o clipită săriră toţi în grădină şi porniră spre casă. După cum prevăzuse Martinvast, uşile fură făcute ţăndări numaidecât cu paturile puştilor şi pătrunseră într-o încăpere împodobită cu stofe în fel de fel de culori.

Deodată se pomeniră cu un om, care spuse ceva într-o limbă neînţeleasă. Acesta era bătrânul care fusese faţă la chinurile comandantului Dartois. Marinarii îl împinseră la o parte şi intrară în camera de tortură unde se afla bietul comandant. Îl dezlegară în grabă şi puseră mâna pe cei doi păzitori.

— Ah, dragii mei, bine că aţi venit; niţel să mai fi zăbovit şi nu mă mai găseaţi în viaţă. Vai, ce chinuri grozave!…

— Îngrozitoare! făcu şi locotenentul văzând în ce stare se află comandantul. Şi cine v-a chinuit aşa?

— Oamenii ăştia, răspunse comandantul arătând pe cei doi indieni, şi încă unul bătrân pe care trebuie să-l fi zărit şi voi pe aici.

— L-am văzut, dar mi se pare c-a luat-o razna; lasă, că o să plătească ăştia doi şi pentru el, răspunse Martinvast.

Cei doi indieni stăteau împietriţi, necutezând să se mişte. Marinarii îi legară cobză, pe unul pe scândura de care fusese legat până mai adineauri comandantul, iar pe celălalt îl spânzurară cu braţele în sus de stâlpul cel negru.

— Aşa li se cuvine, ticăloşilor, zise Martinvast.

Marinarii îl înconjurară pe comandant şi locotenentul îl întrebă:

— Vă simţiţi în stare să umblaţi, domnule comandant.

— Cred că da, dar mi-e sete… o sete îngrozitoare… aduceţi-mi, vă rog, niţică apă.

Un marinar se duse în grădină şi se întoarse numaidecât cu gamela

plină cu apă. Comandantul bău cu lăcomie, apoi întrebă:

— Lucrurile cum stau? Englezii au pus stăpânire pe oraş?

— Nu ştiu nici eu, răspunse locotenentul. De când aţi dispărut dumneavoastră, n-am făcut altceva decât să vă căutăm, fără să ne sinchisim de ce se petrece în oraş. Cred însă că e aşa, fiindcă bombardamentul a încetat.

Cap. 375 – Situaţie destul de gravă

— Ei, acum ce facem? întrebă comandantul pe locotenent.

— Eu zic, răspunse acesta, să căutăm să ne întoarcem pe submarin.

— Dacă vom putea…

— Poate că vom da de vreo patrulă care să ne însoţească.

— Nu uita că pentru indieni, noi suntem duşmani.

— Ştiu, dar cred că s-au potolit. În sfârşit… vom vedea noi.

Când vrură însă să plece, auziră din stradă un vuiet nedesluşit.

— Dar asta ce-o mai fi? întrebă îngrijorat comandantul.

Martinvast se duse până la zidul grădinii şi se uită în stradă. După câteva momente se întoarse şi zise:

— Strada e ocupată de un detaşament de indieni.

— Eşti sigur?

— Foarte sigur, le-am văzut turbanele.

— Atunci o să ne fie greu să fugim. Sunt mulţi?

— Pe cât am putut eu să văd, cred că ar fi vreo cincizeci, dacă nu chiar mai mulţi.

Comandantul se gândi puţin.

— Să mai aşteptăm zise el. Ne aflăm aici mai în siguranţă decât în stradă deoarece putem susţine un asalt şi ne putem apăra mai bine dacă vom fi atacaţi.

— Aşa e, aveţi dreptate; ne putem baricada aici şi aştepta până ce ne va veni cineva în ajutor, fu şi locotenentul de părere.

— În ajutor! Nici gând; cui i-ar putea trece prin minte că ne aflăm aici? Probabil că toţi ne cred morţi.

Martinvast se uită iar peste zid.

— Indienii, spuse el, se îndreaptă încoace. Sunt mult mai mulţi decât credeam. Mi se pare că vor să dea năvală peste noi.

— Dacă e aşa, atunci să ne pregătim de luptă, zise comandantul. Casa aceasta are două etaje, să ne ascundem în cel dintâi de unde vom putea vedea toate mişcările inamicului. Încuiaţi uşile de jos şi baricadaţi-le bine. Nu cred ca indienii să aibă tunuri cu ei, deci nu ne pot nărui cetatea.

Marinarii încuiară uşile, aşezară în dosul lor toate mobilele care se aflau în casă şi se urcară la primul etaj. La cele patru ferestre zăbrelite ale camerei, se aşeză câte un om.

Trecu un sfert de ceas. Nu se vedea şi nu s-auzea nimic.

— Nu cumva vor fi renunţat la noi? întrebă comandantul.

— Poate că nici nu ştiu că suntem aici, răspunse locotenentul.

— Cu atât mai bine. Nu prea suntem noi în stare să ţinem piept unei năvăliri. Deocamdată nu ne putem socoti în luptă, deoarece n-am tras niciun foc asupra lor. Ei au început ostilităţile, aşa că nouă nu ni se poate imputa că i-am provocat.

— Totuşi ne consideră duşmani şi dacă ne găsesc, n-au să şovăie o clipă să tragă asupra noastră.

— O să vedem noi atunci. În orice caz, mult nu putem sta; vom avea nevoie de hrană.

— Poate că ne-au zărit şi au de gând să ne împresoare.

— De aceea ar trebui să încercăm să ieşim de aici.

Şi indienii tot nu se arătau. Un marinar se duse în recunoaştere. Se urcă pe zid, dar când fu în vârful lui, dispăru brusc.

— Ce i s-o fi întâmplat? strigă speriat comandantul.

— Şi-o fi pierdut echilibrul şi a căzut dincolo de zid, răspunse locotenentul.

— Nu cred; dacă ar fi aşa, ar căuta să urce îndărăt şi după cum văd, nu s-arată. Să ştii că a fost atacat de indieni. Trebuie să ne ducem să-l scăpăm din mâinile lor cu orice preţ.

De-abia termină vorba şi marinarul apăru iar pe creasta zidului şi sări în grădină. Era plin tot de sânge şi cu hainele sfâşiate.

— Ah, sălbaticii! strigă el, alergând în casă, am scăpat de moarte ca prin urechile acului.

— Dar ce ţi s-a întâmplat?

— Să vedeţi cum a fost: în clipa când am ajuns sus pe zid, m-am pomenit deodată apucat de picioare şi trântit jos la pământ. O droaie

de nemernici de ăştia s-au repezit la mine şi au început să mă cotonogească în bătăi. Nu ştiu nici eu cum de-am putut izbuti să le scap din gheare şi s-o iau la fugă. Drept să vă spun, mare noroc am avut!

— Cred şi eu, făcu Martinvast minunându-se.

Situaţia devenea tot mai primejdioasă. Indienii stăteau în spatele zidului, pândind pe marinari, care n-aveau alt chip de scăpare decât sărind peste zid. Cum i-ar fi văzut afară, i-ar fi şi înhăţat şi măcelărit pe loc. Singura speranţa a bieţilor marinari era ca să treacă pe-acolo a trupă de englezi, dar speranţa lor nu părea să se împlinească. Probabil că ele se aflau în centrul oraşului, unde era focarul răscoalei.

Trecu un ceas, apoi încă unul şi iar unul. Începuse să se însereze.

— Poate că va fi chip să ne strecurăm prin întuneric, fu de părere comandantul.

— Noi să-ncercăm, răspunse locotenentul, dar ştiţi şi dumneavoastră că indienii nu-şi lasă atât de lesne prada din mâini. Ar mai fi însă încă un mijloc.

— Care?

— Nu ştiu dacă ar reuşi, l-am putea totuşi încerca. Ce-ar fi să căutăm să fugim prin subterane?

— Bine zici… casa asta are mai multe subterane… acum mi-aduc aminte şi eu. Am fost adus printr-un gang lung, dar trebuia să treci prin mai multe uşi ca s-ajungi până aici.

— Aşa e, dar n-a mai rămas decât una singură, pe celelalte le-am spart noi cu patul puştilor.

— Atunci… ce mai aşteptăm?

— Să vedeţi ce e: una din uşi e de fier şi n-am putut-o sparge. Poate că vom reuşi s-o descuiem fiindcă broasca se află pe partea unde suntem noi. Descuind-o ne putem întoarce la locul unde ne aflam când aţi dispărut.

— Să-ncercăm.

Coborâră cu toţii în catul de jos.

— Nu strică să fi lăsat pe cineva sus de santinelă, fu de părere comandantul.

— Aveţi dreptate, răspunse locotenentul, dar pe cine?

— Mă duc eu, strigă Martinvast. Dacă găsiţi cumva o ieşire,

chemaţi-mă şi pe mine.

Cap. 376 – Înainte şi… la noroc!

Comandantul Dartois, însoţit de oamenii săi, trecu prin camera de tortură în care cei doi indieni se chinuiau cumplit.

— Poate că indivizii aceştia ne-ar putea da unele indicaţii preţioase, zise comandantul. Spuneaţi de o uşă care era greu de deschis; poate că se află cheia la ei.

— Aşa e, răspunse locotenentul.

Scotociră buzunarele indienilor şi găsiră, într-adevăr, un inel cu chei. După ce descuiară uşa de fier şi înainte de a porni în subterană, comandantul zise locotenentului său:

— Tare aş avea poftă să-i dezleg pe nenorociţii ăştia de indieni.

— Se poate? După ce v-au chinuit atât?

— Au ascultat şi ei de poruncile altora mai mari, aşa că nu e vina lor.

— Faceţi cum vreţi, eu însă în locul dumneavoastră, i-aş lăsa acolo unde sunt; fraţii lor îi vor dezlega, dacă vor găsi de cuviinţă.

— Ba nu, am să-i dezleg eu.

— Ca să se ducă să spună indienilor pe unde am fugit…

— Nu, n-au s-o facă, fiindcă o să-i luăm cu noi ca să ne slujească de călăuză şi ostateci.

— Dumneavoastră sunteţi şeful, faceţi, deci, cum credeţi de cuviinţă.

Comandantul, urmat de oamenii săi, intră în camera de tortură şi dezlegă pe cei doi indieni. Unul din ei înţelegea puţin englezeşte.

— Aş fi putut să le las legat împreună cu tovarăşul tău şi aţi fi aşteptat poate mult şi bine până să vă vină cineva în ajutor, începu comandantul. Poate că v-aţi fi dat până atunci sufletul în chinuri grozave. Vreau însă să uit că te-ai purtat cu atâta cruzime faţă de mine, – cu toate că nu-ţi făcusem nimic – şi te scutesc de suferinţe; dar fiindcă ai fi în sfare să te duci să dai de veste la ai tăi, veţi veni amândoi cu mine.

Indienii se uitau cu ochi zgâiţi la comandant. Nu se aşteptau, pesemne, la atâta mărinimie. Urmară pe marinari care, mulţumită

cheilor pe care le găsiseră la indieni, putură descuia uşa de fier pe care o încuiară în urma lor, ca să aibă la nevoie o retragere.

Porniră înapoi pe coridorul pe care venise; când să ajungă la uşa a doua, o lumină le sclipi deodată în faţă şi apărură câţiva indieni înaintea lor. Marinarii vrură să tragă asupra lor, n-avură însă când pământul le fugi de sub picioare, o explozie grozavă urmă şi se prăbuşiră în gol.

Pe când se zbăteau în întuneric, se auzi vocea comandantului, strigând:

— Sunteţi răniţi, băieţi?

Toţi răspunseră că nu. Căzuseră pe moale, aşa că nu se loviseră cine ştie ce rău. Duşumeaua gangului era acoperită cu un strat gros de nisip aşternut peste scânduri.

Un marinar apăsă pe resortul unei lămpi electrice de buzunar şi putură cerceta locul unde se aflau. Era o încăpere mare boltită, de unde porneau două ganguri, din care unul fusese astupat de bârnele şi molozul tavanului dărâmat.

— Ne-am dus pe copcă! zise un marinar. Nici dracu' nu ne mai scoate de-aici…

— St! Tăcere! făcu încet comandantul, apoi întrebă pe indianul care ştia englezeşte: Tu cunoşti subterana asta?

— Da, răspunse omul.

— Ai mai fost vreodată pe-aici?

— Am fost chiar de mai multe ori.

— Şi crezi că ar fi chip de ieşit pe undeva?

— Nu ştiu.

— Cum nu ştii?…

— De câte ori am fost, am ieşit pe scara de lemn pe care a dărâmat-o explozia.

— Dar gangurile astea care se văd, ce rost au?

— Trebuie să ducă ele undeva dar nu ştiu unde. Să întreb pe tovarăşul meu, poate că ştie ei.

Cei doi indieni vorbiră ceva între ei pe şoptite, apoi cel care ştia englezeşte, zise:

— Tovarăşul meu zice că gangul din faţa noastră răspunde undeva la mare, prin apropierea portului, crede însă că drumul e plin de

piedici.

— Bine, o să vedem noi, vă spun însă fără ocol, că dacă ne-aţi minţit, vom fi fără milă cu voi…

— V-aţi purtat cu atâta mărinimie cu noi, încât n-avem de ce vă înşela.

— Atunci… la drum.

Doi marinari o luară înainte, luminând calea cu lămpile lor de buzunar. Gangul pe care mergeau era destul de larg dar foarte scund, aşa că trebuiau să se aplece în jos ca să nu se lovească de tavan. În curând însă se făcu atât de îngust încât nu puteau merge doi în rând. Pământul era jilav, cleios, un miros greu, împuţit plutea în aer. Uneori se auzea paşi mărunţei şi uşori; erau şobolanii, care fugeau speriaţi, afundându-se în noroiul cleios. Acum simţeau cum coboară pe o pantă lină şi noroiul să făcea mai apos.

Înaintau anevoie. Comandantul şi locotenentul mergeau în frunte.

— Dacă într-adevăr subterana asta duce la mare, atunci suntem scăpaţi, zise comandantul.

În curând însă nu mai putură înainta. Intraseră în apă până la genunchi.

— De-am şti hotărât că suntem aproape de mare, am porni-o înot, greu n-ar fi, apa e destul de adâncă, mă tem însă că ne-ar fi osteneala degeaba, zise Martinvast, care nu prea se încredea în spusele indienilor.

— Nu încape nicio îndoială că subterana răspunde undeva la mare; nu simţiţi mirosul de apă sărată? întrebă un marinar.

— Parcă, numai că trebuie să fie cam departe de aici.

— Nu cred; după socotelile mele, nu poate fi mai mult de o jumătate de kilometru până acolo.

— Chiar aşa şi e, răspunse comandantul.

— Ah, de-am avea cum înjgheba o plută!… oftă Martinvast.

Situaţia devenea din ce în ce mai primejdioasă. Să meargă înainte? Să se întoarcă de unde venise?

Nu ştiau nici ei ce să facă.

— Ia te uită… mi se pare că scade apa… făcu deodată unul din marinari.

— Aşa e, adăugă altul.

— Asta ar însemna că marea se retrage şi că vine refluxul.

— Bine ar fi să fie aşa, am putea merge fără grijă înainte.

— Da, aşa e, zise comandantul care îi auzise. Apa se retrage, deci, să mai aşteptăm.

Sufletele li se umplură de speranţe. Zgomotul care se auzise până mai adineauri încetase. Apa scădea mereu. După patru ceasuri de aşteptare, porniră iar la drum. Ajunseră la un grilaj care răspundea într-adevăr la mare, dar grilajul era încuiat. Printre gratii se zăreau luminile vapoarelor ancorate în radă.

— Când mă gândesc că sunt la doi paşi de submarin şi nu pot ajunge până la el, îmi vine să turbez nu alta! făcu Martinvast cuprins de disperare.

— Ce-ar fi să începem să strigăm cu toţii? Poate că o să ne audă cineva, fu de părere un marinar.

Îşi uniră glasurile şi începură sa răcnească din toate puterile, dar răcnetul se pierdu în depărtare, pe mare.

Cap. 377 – O idee de-a lui Martinvast

Comandantul şi locotenentul începură să-şi piardă curajul.

— Nu ne rămâne altceva de făcut decât să ne întoarcem pe unde am venit şi să încercăm să ieşim printre dărâmături, fu de părere comandantul.

— Nu vad nici eu alt mijloc, răspunse locotenentul.

— Staţi, staţi! strigă Martinvast care îi auzise, am eu o idee…

Crezură că a înnebunit.

— Da, da, repeta el, trebuie să izbutească… nu se poate altfel… o să putem ieşi negreşit de aici…

— Hai s-auzim, Martinvast, spune care e ideea ta.

— Să-mi dea camarazii toate gloanţele pe care le au la ei.

— Şi ce să faci cu ele?

— O să vedeţi dumneavoastră

Marinarii îşi deşertară cartuşierele, şi dădură gloanţele lui Martinvast, care se apucă, împreună cu ceilalţi să golească pulberea într-un bidon. Când bidonul fu umplut pe jumătate, înfăşură brâul lui de lână în jurul bidonului şi făcu din el un ghemotoc cât un pepene de

mare şi tare ca piatra. După aceea scoase din buzunar fitilul cu care îşi aprindea luleaua, îl vârî într-o gaură în bomba pe care o îngropă apoi în pământ, sub grilaj, lăsând fitilul afară şi strigă:

— Fiţi cu băgare de seamă, că dau foc bombei. Fugiţi cât mai departe de aici, fiindcă o să fie un cutremur grozav…

Toţi îl ascultară. El aprinse fitilul; se zări un mic punct roşu care înainta încetişor pe pământ. Martinvast alergă la camarazii săi şi aşteptă împreună cu ei să vadă ce o să urmeze.

— Nu cred că bomba asta o să fie atât de puternică încât să sfarme grilajul, zise comandantul.

— O să vedem noi, domnule comandant; de încercat nu strică. Dacă asta nu ajunge, o să fabricăm alta. Mai avem încă destule cartuşe. Trebuie neapărat să aruncăm în aer grilajul, ori dacă nu, să dărâmăm măcar o bucată de zid. Ne-ar fi destul şi-atât ca să putem ieşi de-aici.

Punctul mic roşu se prelingea pe pământ şi toţi îl urmăreau cu o înfrigurare lesne de-nţeles. Iată-l acum numai la câţiva centimetri de bombă, apoi deodată se făcu nevăzut. S-a stins sau tot mai arde?

Clipele se scurg cu o încetineală chinuitoare şi toţi încep să creadă că fitilul s-a stins, când deodată o explozie grozavă zgudui pământul. Ţărâna se împrăştie în toate părţile, un miros înţepător, împuţit pluteşte în aer.

— S-a făcut! S-a făcut. Grilajul s-a năruit, strigă Martinvast.

Într-adevăr, grilajul o grămadă mare de fier, zăcea la pământ.

— Vedeţi? Nu era cine ştie ce lucru mare… Ca şi cu oul lui Columb… Trebuia numai să-ţi vină-n gând ce să faci. Acum calea e liberă să plecăm, adăugă, vesel Martinvast.

Să plece… lesne de zis, dar greu de făcut. O puteau face numai înot.

— Staţi, făcu un marinar, mă duc să caut o barcă… cred că se vor fi găsind destule pe aici, pe aproape.

Îşi scoase haina, pantalonii şi ghetele şi se aruncă în apă. Aşteptară multă vreme. În sfârşit se înapoie cu o barcă ciudată. Era un catamaran foarte încăpător, în care intrară toţi şi patru oameni se aşezară la vâsle.

— Uf, scăparăm şi de rândul ăsta! făcu Martinvast.

— Mulţumită ţie, dragul meu, zise comandantul. Eşti foarte dibaci,

după cum văd. Dacă nu erai tu, acolo înţepeneam şi cine ştie ce s-alegea de noi.

— Ei aş! Se găsea alt mijloc de scăpare. Acum, vorba e, trebuie să dăm de bidonul nostru de zinc. Nu sunt sigur, dar mi se pare că trebuie să fie cam prin partea locului, pe stânga.

— Nu, nu, eu cred că e pe dreapta, fu de părere locotenentul Du Bourdieu.

— Nu face nimic, avem vreme destulă să-i căutăm. Şi apoi, e lună plină şi lumină ca ziua.

Marea era agitată şi barca, foarte uşoară şi strâmtă sălta pe valuri. Câte un talaz mai puternic o umplea cu apă şi marinarii erau nevoiţi s-o golească la repezeală cu beretele şi cu mâinile făcute căuş.

Trecură pe lângă nişte vapoare de comerţ, care moţăiau cu luminile stinse şi ajunseră la locul unde stăteau ancorate vasele de război.

— Cred că nu suntem departe de submarin, făcu Martinvast.

Oamenii de la lopeţi vâsleau de zor, dar submarinul nu se zărea.

— Încep să cred că am luat drumul greşit, murmură Martinvast.

— Aşa mi se pare şi mie, răspunse un marinar.

Se înnorase şi luna se ascunsese după o perdea de nori groşi.

— Asta ne mai lipsea! bodogăni Martinvast. Dacă am avea un compas… dar pas acu' de te mai descurcă… Tare mă tem că o să ne ciocnim de vreun vapor… Ar fi mai bine să aşteptăm să iasă luna din nori, că doar n-o sta tot pitită…

Oamenii se opriră din vâslit şi se căzniră să ţină barca deasupra apei, căci curentul era foarte puternic în locul acela.

Cap. 378 – Primire neaşteptată

Se îndepărtaseră binişor de port şi ca să nu se rătăcească trebuiau să se călăuzească de luminile de pe vasele de război. Luna stătea tot ascunsă-n nori. Cerul era întunecat.

— O să vedeţi că o să ne sâcâie aşa până la ziua, zise Martinvast, dar tot mai bine aici decât în mâinile indienilor. Ai dracului oameni! Ce le făcusem noi? înţeleg să se lege de englezi, cu noi însă ce au, că le suntem doar prieteni…

Unul din marinari fu de părere că ar fi mai bine să ocolească vasele

de război ca să nu se lovească de lanţuri. Comandantul găsi ideea bună şi dădu ordin să îndrepte barca spre dreapta. Aceasta făcu o curbă şi se îndepărta pe nesimţite, de calea pe care apucase.

— Afurisit port. Nu te poţi descurca defel… Nici far, nici geamanduri, nimic… mormăi Martinvast.

— Probabil că răscoala nu s-a sfârşit încă, răspunse comandantul, deoarece mai toate vasele şi-au stins luminile din faţă ca să nu slujească ca mijloc de îndrumare inamicului, cred că la ziuă bombardamentul o să înceapă iar.

— Înceapă, despre partea mea, numai să nu ne trimită iar la vânătoare de indieni. Suntem prea puţini că să alcătuim o companie de debarcare; pentru asta ar trebui să aştepte să vină întăriri.

— Vor veni, fii pe pace.

— Atunci n-au decât să se descurce englezii şi fără noi.

— Nu uita că era de datoria noastră să le venim în ajutor, cu atât mai mult, cu cât în oraş se află şi francezi pe care trebuie să-i apărăm.

— Eu nu mă prea pricep, dar ce poate face o mână de oameni împotriva unei armate întregi de răsculaţi? Înseamnă să sacrifici vieţi de oameni fără niciun folos. A, bine, că-mi adusei aminte: ştiu că vreo câţiva de-ai noştri, adică Le Gonidec, Fauvel, Forgues şi Milo erau învoiţi în oraş, când am plecat noi. Ce s-o fi făcut cu ei? Nu cumva au căzut în mâinile indienilor?

— Să sperăm că nu.

— Mie mi se pare cam ciudat că nu se întorseseră încă… plecaseră neînarmaţi…

Tăcură îngrijoraţi. Barca înainta acum la întâmplare, căci întunericul se făcuse de nepătruns.

Deodată o lumină sfâşie bezna.

— Ia te uită… un reflector! strigă Martinvast. Cu atât mai bine, vom putea înainta mai uşor.

O dâră lungă de lumină se întindea acum pe apă. Tremură o clipă, se suci într-o parte şi într-alta îşi luă locul de la început apoi se aţinti asupra bărcii.

— Hait! am fost văzuţi! strigă Martinvast.

Nu-şi sfârşi bine vorba şi o trâmbă de apă se înălţă la câţiva metri de barcă în timp ce o bubuitură se auzi venind din adânc.

— Trag asupra noastră! Ne-au luat drept indieni!… răcni Martinvast înspăimântat

Cap. 379 – Pe bordul unul vas englez

Se auzi iar o bubuitură şi un obuz căzu atât de aproape de barcă, încât o răsturnă.

— Asta ne mai lipsea! Dobitocii!… ne iau drept duşmani, strigă Martinvast.

Un crucişător englez deschisese focul asupra nenorociţilor marinari. La lumina proiectorului, tunarii zăriseră pe cei doi indieni.

Naufragiaţii se agăţară de barcă. În curând o vedetă fu trimisă după ei.

— Suntem marinari francezi! strigă comandantul, dar cei care se aflau pe vedetă nu-l crezură.

— Atunci ce caută indienii cu voi? întrebă cineva.

— Sunt prizonierii noştri.

Se făcu transbordarea şi după câteva minute marinarii şi ofiţerii francezi, împreună cu cei doi indieni puseră piciorul pe bordul vasului englez. Fură primiţi de comandant care păru foarte mirat când îi văzu.

— Am fost prinşi de indieni, am reuşit să scăpăm cu fuga printr-o subterană care dădea în mare şi ne întorceam pe vasul nostru în barca aceasta pe care am avut norocul s-o găsim la îndemână, îi lămuri comandantul Dartois.

Ofiţerul englez îi răspunse zâmbind:

— Mare noroc aţi avut că tunarii noştri n-au ţintit bine, altminteri vă omorau pe toţi. Ce vreţi? Nu trebuie să ne-o luaţi în nume de rău, dar chiar în noaptea asta indienii au încercat să se-apropie de unul din vasele noastre pentru a-l face să sară în aer. Am crezut că tot ei erau şi că se întorceau să mai încerce o dată acelaşi lucru.

— N-avem nimic de zis, dumneavoastră vă făceaţi datoria şi ne mulţumim că am scăpat numai cu spaima, îi răspunse comandantul Dartois.

— Sunteţi de pe submarinul care face ocolul pământului?

— Da.

— Mi se pare că aţi fost mobilizaţi de guvernator – nu e aşa?

— Aşa e, dar n-am avut noroc, căci urmărind nişte indieni care mi se păreau suspecţi, am căzut într-o cursă şi am fost făcut prizonier. Dacă bravii mei marinari nu reuşeau să dea de mine, în clipa de faţă nu mai eram printre cei vii, deoarece duşmanul mă osândise la moarte.

Apoi comandantul povesti colegului său englez toate peripeţiile prin care trecuse. După ce sfârşi, acesta îi strânse mâna, zicându-i:

— Mă bucur din tot sufletul că ai scăpat. Indienii sunt hotărâţi să ducă lupta mai departe. Deşi li s-a dat deplină satisfacţie la cele mai multe din cererile lor, stăruie, totuşi, să continue războiul. Au pus mâna pe guvernatorul englez şi pe şapte din ofiţerii noştri şi mă tem că i-au supus la chinuri ca şi pe dumneata. Din fericire, aşteptăm ajutoare care trebuie să sosească în curând şi sper că vom pune stăpânire pe oraş. Până la noi ordine, vom continua bombardamentul. Dar cu indienii ăştia ce e? întrebă el. Îmi spuneaţi, pare-mi-se că sunt prizonierii dumneavoastră?

— Şi aşa şi e. Aceşti doi indieni erau puşi să mă păzească. Aş fi putut să-i ucid, dar le-am dăruit viaţa.

— Rău aţi făcut. Daţi-i pe mâna mea, o să pun să-i spânzure.

— Nu pot să-mi calc cuvântul. Le-am făgăduit să-i cruţ şi ar fi urât din partea mea să nu mă ţin de făgăduială.

— Dacă e aşa, nu mai stărui, te rog însă să-i laşi aici, poate că voi afla ceva de la ei.

— Nu cred că aţi avea ce afla; i-am cercetat şi eu şi cele ce mi-au spus nu prea au vreo însemnătate. De altfel, par să fie cam tâmpiţi.

— Vom vedea noi. Deocamdată să ne ocupăm de dumneavoastră. Sunteţi toţi uzi până la piele. Voi da ordin să fiţi transportaţi pe submarinul dumneavoastră.

Cap. 380 – O însărcinare

Comandantul englez porunci să se lase pe apă o barcă mare cu motor în care se urcară marinarii francezi. În câteva minute ajunseseră la bidonul lor de zinc, pe care se afla numai unul din electricieni. Mare fu mirarea acestuia când îi văzu pe toţi uzi leoarcă.

— Eşti singur, Lavalle? îl întrebă comandantul.

— Da, domnule comandant.

— Atunci, marinarii care au ieşit în oraş nu s-au mai întors?

— Nu, nu i-am văzut.

— Nenorociţii!! strigă ofiţerul, au căzut în mâinile indienilor.

— Nu mai încape nicio îndoială, răspunse locotenentul du Bourdieu.

Nimeni de pe submarin nu închise ochii în noaptea aceea.

— Săracii de ei, repeta mereu Martinvast, să ştiţi că au fost măcelăriţi… Dar de ce nu s-or fi întors pe bord când au văzut ce se petrece?

— Răscoala s-a întins cu atâta repeziciune că nici n-au mai avut când, răspunse un marinar.

Dis-de-dimineaţă comandantul primi un mesaj prin telegrafia fără fir, prin care amiralul englez îl poftea numaidecât la el, având a-i comunica un lucru foarte important, privitor la o însărcinare grabnică pe care avea să i-o dea.

Comandantul se duse imediat la amiral, care îl aştepta cu nerăbdare.

— Am însărcinat pe comandantul lui Victorious, începu el, să facă o recunoaştere în lungul coastei. A plecat de ieri cu submarinul său, dar nu s-a mai întors nici până acum, deşi trebuia să se înapoieze după două ore. Lucrul acesta mă nelinişteşte foarte mult şi v-aş fi recunoscător dacă aţi avea dumneavoastră bunătatea să plecaţi în căutarea lui.

— Cu mare plăcere, dar personalul meu e acum foarte redus. Patru din oamenii mei au dispărut.

— E vorba numai de o cercetare a coastei.

— Înţeleg, ştiţi însă şi dumneavoastră că pe un submarin dacă lipseşte un singur om, manevrarea devine foarte anevoioasă. În sfârşit… voi căuta să fac ce-mi va sta în putinţă. Ce direcţie a luat Victorious?

— A pornit în lungul cheiului, a ieşit apoi la larg, după aceea s-a apropiat de coastă spre locul unde sunt ancorate bărcile pescuitorilor de perle.

— În definitiv, dumneavoastră ce doriţi să aflaţi?

— Vreau să ştiu dacă indienii nu concentrează trupe la punctul de

est al insulei.

— Bine, vom încerca să dăm de Victorious şi să vă informăm asupra poziţiilor inamicului. Peste trei sferturi de oră vom porni la drum.

Comandantul Dartois salută pe amiral şi plecă. Întors pe bord, îşi adună oamenii şi le zise:

— Dragii mei, mi se cere un serviciu pe care trebuie să-l facem. E vorba să-l găsim pe Victorious despre care nu se mai ştie nimic de câteva ceasuri şi să facem o recunoaştere în lungul coastei. Deşi efectivul nostru e destui de redus, mă bizui pe priceperea voastră ca manevra să se facă şi aşa. De altminteri, n-o să zăbovim mult.

— Vom naviga la suprafaţă sau în apă? întrebă un mecanic.

— Numai la suprafaţă, răspunse comandantul.

— Mai bine aşa, fiindcă am băgat de seamă că motoarele electrice de scufundare au nevoie de o reparaţie serioasă.

— N-o să fie nevoie să ne slujim de ele.

Se începură pregătirile. În momentul când submarinul vru să pornească la drum, o vedetă engleză le aduse un tun de 37 mm. şi o mitralieră, pe care le aşezară pe punte.

— O să avem de furcă, pesemne, zise unul din marinari.

— Ei aş! Ce crezi că dacă avem arme pe bord trebuie să ne slujim de ele? făcu Martinvast. E o măsură de prevedere, atâta tot.

Se lumina de ziuă. Soarele, un soare roşu ca o ghiulea de foc se oglindea în apă. Ieşiră din port şi porniră în lungul coastei la o mică depărtare de ţărm. Pe uscat domnea linişte. Se zăreau doar ici şi colo indieni care umblau după treburi şi păreau că habar n-au de ce se petrece în oraş.

— După cum văd, pe-aici e linişte, zise Martinvast.

— Să nu te prea încrezi în ce vezi, răspunse un electrician care trăise mai multă vreme prin India. Indianul e foarte şiret şi ştie să se prefacă. Când îl crezi mai paşnic, cine ştie ce pune la cale?

— În orice caz, atacul n-ar putea fi primejdios fiindcă văd prea puţini luptători. Şi apoi nu cred că au să vină înot să se năpustească asupra submarinului.

Comandantul cercetă cu ocheanul zarea. Deodată se auzi ordinul:

— Daţi viteza… toată!! Înainte!

Oare ce va fi zărit? Nimeni nu cuteza să-l întrebe. Ordinul fu executat pe loc şi submarinul îşi schimbă direcţia îndreptându-se spre sud.

— Pun rămăşag pe ce vreţi, că domnul comandant a dat de urma lui Victorious, zise Martinvast.

— Aşa cred şi eu, răspunse un marinar.

— Aşa e, adăugă altul, ia uitaţi-vă colo la punctul cela negru, care joacă pe valuri. Să ştiţi că e submarinul englez. Ce i s-o fi întâmplat? Pesemne că are o avarie serioasă fiindcă, nu se poate mişca din loc. Mie mi se pare lucru cam ciudat să se fi stricat în acelaşi timp şi motoarele de la suprafaţă şi cele de la scufundare.

— Bine zici… o să vedem noi ce e.

Se apropiau din ce în ce de punctul acela negru. Era într-adevăr Victorious. Se zărea acum lămurit pavilionul său înălţat la periscop, adică semnalul de primejdie. Când ajunseră lângă el, comandantul Dartois întrebă pe colegul său englez:

— Ce vi s-a întâmplat?

— Elicele noastre s-au înţepenit.

— V-aţi lovit de vreo piedică?

— Nu, s-a agăţat ceva de ele. Am încercat să le descurcăm, dar n-am putut.

— O să vă remorcăm.

— Mulţumesc.

Îşi aruncară de pe o punte pe cealaltă odgoane şi după ce submarinul francez remorcă pe cel englez, porni încet la drum. Dar de-abia făcu vreo câţiva metri şi se simţi oprit în loc. Lucrul care se agăţase de elicele vasului englez părea să fie înţepenit în fundul mării. Încercară să scape de el prin opintiri, zadarnic însă.

— Degeaba ne trudim, zise comandantul Dartois, ne trebuie un scafandru.

Unul din marinari se oferi să se lase afund. După o jumătate de minut ieşi deasupra apei şi zise:

— Elicea e înfăşurată de un lanţ înţepenit în fundul mării.

— E gros lanţul?

— Foarte gros.

— Şi crezi că l-am putea desprinde din jurul elicei?

— Mă duc să văd.

Omul se lăsă iar afund şi după ce zăbovi mai bine de un minut, veni şi spuse:

— Nu se poate face nimic, domnule comandant. Lanţul s-a înfăşurat în jurul elicei în aşa fel încât ar fi cu neputinţă să-l desfăşoare cineva. Ar trebui tăiat, dar pentru asta se cer unelte şi-apoi, numai un scafandru ar putea-o face.

Comandantul comunică ofiţerului englez cele ce îi spusese marinarul. Hotărâră ce au de făcut, apoi desprinseră odgoanele care remorcaseră submarinul englez şi vasul francez se înapoie în port.

Cap. 381 – Muncă grea şi obositoare

Submarinul francez se opri lângă vasul-amiral şi comandantul se sui pe punte.

— Domnule amiral, zise el, l-am găsit pe „Victorious” la vreo şaisprezece mile de aici spre sud, dar e cu totul în neputinţă de a se mişca din loc din pricina unui lanţ gros care-l tine înţepenit de fundul mării. Am încercat să-l descătuşăm dar n-am putut. Lanţul trebuie tăiat, ceea ce nu poate face decât un scafandru prevăzut cu uneltele trebuincioase.

— Mulţumesc, domnule comandant, voi chema îndată un scufundător, răspunse amiralul.

T.F.F. fu pus numaidecât în mişcare şi de-abia după două ore putură găsi un scafandru. Acesta sosi în sfârşit însoţit de patru oameni într-o barcă mare în care se afla o pompă de aer şi tot ce trebuie pentru o scufundare în fudul mării. Submarinul remorcă barca şi porni la drum.

Era cu neputinţă să forţeze viteza căci marea era agitată şi barca sălta îngrozitor pe valuri.

Când ajunseră la „Victorious”, scafandrii se apucară să-şi facă pregătirile trebuincioase. Scufundătorul se îmbrăcă pe dedesubt cu nişte haine de lână, puse deasupra costumul de scafandru cu guler metalic şi îşi trase pe cap până pe umeri casca. Îi aşezară apoi ţeava acustică şi pe aceea pentru aer, îi puseră plumburile pe piept şi spate şi omul se lăsă în apă, pe când pompa funcţiona încet.

Barca în care se afla pompa şi uneltele de scufundare fu priponită zdravăn de pupa lui „Victorious”.

După cinci minute, scafandrul ceru să fie tras la suprafaţă. Îşi scoase casca şi zise:

— Lanţul e foarte gros şi o să fie foarte greu să-l tai, cred însă că voi izbuti.

Îl lăsară iar în apă împreună cu o foarfecă şi fierăstraie de tăiat metale. Munci multă vreme, mai mult chiar decât şi-ar fi putut cineva închipui. De-abia după o jumătate de ceas mişcă frânghia; era semnalul să fie tras afară.

„Victorious” era acum liber.

Scufundătorul ţinu să lămurească pricina pentru care submarinul fusese înţepenit de fund.

— Lanţul, zise el, e legat de nişte ghiulele îngropate în adânc şi lăsat liber numai atât cât să i se poată înfăşura în jurul roţilor sau elicelor. Nu mai încape îndoială că indienii au aşezat în mai multe locuri astfel de lanţuri ca să împiedice mersul vaselor.

Porniră împreună cu „Victorious” înapoi spre port, unde acesta fu pus în cercetare de către lucrători, ca să i se scoată lanţul înfăşurat în jurul elicelor.

Marinarii francezi crezură că acum, după ce îşi îndepliniseră însărcinarea vor fi lăsaţi în pace, dar fură trimişi iar să cerceteze coasta.

— Vom începe bombardarea unor anumite puncte care mi-au fost semnalate, zise amiralul englez; dumneavoastră veţi controla dacă sunt bine reperate şi comunicaţi-mi prin T.F.F. Aparatul dumneavoastră funcţionează bine?

— Foarte bine, răspunse comandantul Dartois.

— Atunci, plecaţi şi te rog să primeşti dinainte toate mulţumirile mele.

Submarinul ieşi din port.

— Măi, băieţi, măi, eu nu-i mai înţeleg defel englezii ăştia? Unde e mai greu, tot pe noi ne trimit… făcu Martinvast mânios. De ce nu trimit vedetele lor care ar putea foarte bine să facă treaba asta?

— Păi… fiindcă sunt şireţi ai dracului, de aceea. La ce să-şi primejduiască ei vasele lor şi nu pe-ale altora… răspunse un marinar.

— Asta trebuie să fie.

— Ei şi? La urma urmei nu e vorba de nicio primejdie; o plimbare şi atâta tot.

— Zău! Dar dacă ne prindem şi noi într-un laţ?

— Las' că vine „Victorious" şi ne scoate.

— Bine zici.

Ţineau acum lungul coastei la vreo milă, depărtare de ţărm. Totul părea paşnic şi liniştit. Dar când tunurile engleze începură să bubuie, trupe de indieni se iviră de după garduri.

— Ia te uită, frate, după cum văd eu, e norod mult pe-aici, zise Martinvast minunându-se. Ştia el amiralul ce spune.

Bombardamentul nu contenea. Obuzele alergau pe prundiş şi explodau cu un zgomot de vase sparte. Comandantul urmărea cu ocheanul ceea ce se petrecea pe coastă. Deodată făcu un gest de mirare şi-l chemă pe locotenentul du Bourdieu.

— Ia uită-te şi dumneata colo, în faţa noastră, la clădirea aceea de cărămizi roşii şi spune-mi ce vezi, îi zise el, trecându-i ocheanul.

Locotenentul se uită câtva timp şi răspunse:

— Aşa e! Eram sigur.

Şi par să fie francezi.

— Crezi?

— Nu-ncape nicio îndoială. Sunt patru şi parcă ne-ar face semne. Nu, nu, nu mă-nşel… ne cheamă… uite unul care face semn cu mâna.

— Ce vor fi voind?

— Ajutor.

— Ajutor? Cam greu lucru… Tot ce putem face e să ne apropiem de coastă. Uite-te, te rog, pe hartă şi vezi ce adâncime e pe-aici.

După câteva momente locotenentul veni şi spuse:

— Ne putem apropia până la cincizeci de metri de coastă.

— Bine.

Comandantul, dădu un ordin şi vasul coti, făcu o curbă şi se apropie de uscat.

Acum se putea foarte bine vedea cu ocheanul oamenii care cereau ajutor.

Era Milo, Le Gonidec, Forgues şi Fauvel.

Când văzură submarinul apropiindu-se, o luară la fugă spre ţărm,

dar o bandă de indieni se repezi spre ei.

— Oho, se-ncurcă treaba, făcu Martinvast. Ce-ar fi, domnule comandant, să punem în mişcare tunul?

— Dar, am putea nimeri pe-ai noştri…

— Nu vă temeţi, lăsaţi-mă pe mine să trag… ştiţi că sunt bun ochitor.

— Bine, fă cum crezi.

Martinvast îndreptă ţeava tunului înspre indienii care fugăreau pe cei patru marinari şi slobozi obuzul. Ţintise bine, căci patru indieni se prăbuşiră la pământ.

Indienii înspăimântaţi, se opriră în loc. Marinarii se folosiră de zăpăceala lor ca să se dea mai aproape de ţărm.

Se aruncară toţi în apă, dar indienii, dezmeticiţi, deschiseră focul asupra lor.

— Acum nu mai avem de ce e teme, zise Martinvast, putem trage în voie cu mitraliera, că pe ai noştri n-avem cum să-i nimerim.

Cu o iuţeală uimitoare Martinvast îndreptă mitraliera şi începu să tragă fără răgaz în indieni. Fu o grozăvie. Cădeau ca muştele.

În curând cei patru marinari ajunseră la submarin şi fură traşi pe punte…

— De unde răsăriră̆ţi fraţilor? îi întrebă Martinvast strângându-le mâinile…

— Păi… ne-am plimbat şi noi aşa… niţel… răspunse Fauvel râzând.

— Nu prea v-a priit plimbarea.

— Aşa mi se pare şi mie.

— Ia spuneţi-ne şi nouă ce vi s-a întâmplat.

— O, mai nimic… Hoinăream aşa pe străzi, fără nicio ţintă, când ne-am pomenit arestaţi de indieni. Habar n-aveam că izbucnise răscoala. Ne-au dus într-o clădire mare şi ne-au pus sub pază. Deodată am auzit că-ncepe bombardamentul. Ce să vă spun! Se cutremura cerul şi pământul, nu alta… Tot nădăjduiam că hardughia în care ne aflam n-o să fie atinsă, dar numai ce căzu o bombă peste ea şi ne-am prăbuşit în pivniţă cu indienii care ne păzeau. Ne înfundasem la nu ştiu câţi metri în pământ. De-abia după vreo patru ceasuri de trudă am putut ieşi de acolo; de necazuri însă, tot nu scăpasem. Cum am ieşit în stradă, ne-am pomenit înhăţaţi de o droaie de indieni care s-au

năpustit ca turbaţii asupra noastră. Ne-am împotrivit noi, nu-i vorbă, degeaba însă, ei erau cam la cincizeci şi noi, patru. Ne-au târât apoi cu ei şi ne-au închis într-un fel de pagodă plină, cu chipuri de ale lui Buda al lor. Brr, pociţi mai sunt, Doamne!… Noroc că peste noapte am izbutit să ne strecurăm printr-o ferestruică şi să fugim. Am pornit-o atunci spre malul mării, crezând că aici vom fi mai la adăpost. Am zărit nişte vapoare, le-am făcut semn, am răcnit cât am putut, dar niciunul n-a vrut să se oprească. Noi nu ne-am pierdut curajul, tot nădăjduind că o să fie unul mai de omenie când, uite pe indieni că dau năvală pe plajă. De frică ne-am vârât în nisip şi de-abia când v-am zărit am ieşit din ascunzătoare.

— Măi, ce-aţi mai pătimit şi voi!… făcu Martinvast.

— Cred şi eu… răspunse Fauvel. Voi stăteaţi frumuşel la odihnă pe bidonul vostru de zinc şi noi…

— Zău? Te înşeli, băiete, am trecut şi noi prin multe şi dacă ne vezi acum în faţa ta, apoi, drept să-ţi spun, e o minune. Ceasuri întregi am fost blocaţi într-o subterană plină cu şobolani de unde credeam că n-o să mai ieşim cât o fi lumea şi pământul.

— Noroc că a găsit Martinvast mijlocul să ne scoată de acolo, adăugă comandantul.

— Ia lăsaţi… vorba e că ne-a ajutat Dumnezeu să ne vedem acum iar adunaţi la un loc, făcu Martinvast.

— Şi ce vânt v-a adus prin meleagurile astea?

— Facem o recunoaştere.

— Spre norocul nostru.

— Bine zici.

— Altminteri ne măcelăreau indienii.

— Ori vă puneau în frigare, râse comandantul.

Cap. 382 – Tunul de 37 mm

Submarinul se îndepărtase de coastă, ţinând-o însă mereu sub ochi. Bombardamentul continua. Deodată se auzi o explozie grozavă. Bucăţi de scânduri, bolovani şi volburi de nisip zburau prin văzduh.

— Mare prăpăd, zise Fauvel, nu se poate să fie pricinuit de tunurile 305.

— Nu, e un depozit de muniţii care a sărit în aer, răspunse comandantul.

— Straşnică lovitură pentru indieni! făcu Martinvast.

— I-a lăsat fără muniţii.

— Dacă n-or mai fi având şi alt depozit.

— M-aş mira…

Comandantul expedie numaidecât pe vasul amiral următoarea radiogramă: „Depozitul cu muniţii a fost bombardat şi a sărit în aer”.

Nu trecu mult şi pe submarin se primi următorul mesaj: „Ocoliţi coasta şi vedeţi dacă instalaţia de T.F.F. a fost distrusă.”

Submarinul se îndreptă imediat spre locul arătat şi se încredinţă că staţia de T.F.F. nu fusese încă atinsă de bombardament.

— Nu cred că au să poată da atât de lesne jos antena, zise Martinvast. Mare minune ar fi s-o nimerească. Ce-ar fi, domnule comandant, să încercăm noi cu tunul nostru de 37?

— Ar fi cam greu.

— Noi să încercăm. Ar trebui însă să ne dăm mai aproape de coastă.

— Bine, să-ncercăm.

Martinvast era, după cât ştim, bun ochitor. Când fură la vreo sută de metri de ţărm, îndreptă tunul, îl încarcă şi începu să tragă. Comandantul urmărea tirul cu ocheanul.

— Direcţia e bună, zise el, dar tragi prea departe.

— Să mă dau mai aproape, răspunse Martinvast.

Traseră încă trei obuze; la al patrulea, prăjina care sprijinea antena fu secerată ca un spic de grâu.

— Gata! strigă vesel Martinvast. Puteţi da de ştire amiralului că postul de T.F.F. al indienilor a fost făcut praf. Acum, dacă mai e ceva de făcut, porunciţi… muniţii sunt berechet.

— Nu, dragul meu, ce-am avut de făcut s-a făcut. Cred că o să primim ordin să ne întoarcem în port.

— Şi mult o să ne mai pierdem vremea pe aici?

— Nici eu nu ştiu, totul atârnă de întorsătura pe care o vor lua lucrurile.

— Mare bucurie pe capul nostru!…

— Ce vrei, băiete, suntem nevoiţi să stăm la cheremul englezilor,

fiindcă avem şi noi de-ai noştri în oraş, pe care trebuie să-i ocrotim.

— Aşa e, dar până acum nu prea ştiu să ne fi sinchisit de ei. Cine ştie ce o fi cu ei…

Observaţia lui Martinvast era dreaptă. Ce se putea însă face pentru a apăra consulatele?

Trupele de debarcare nu erau destul de numeroase şi încercările pe care le făcuseră dăduseră greş. Trebuiau să aştepte ajutoare şi acestea nu puteau sosi decât peste patru-cinci zile.

Comandantul aştepta un ordin de pe vasul-amiral. Înaintau încet ca să nu se depărteze prea mult de coastă. Deodată Milo, care privea cu încordare marea, zise lui Le Gonidec:

— Ia te uită, şefule, ce să fie asta?

— Vreo epavă, sfărâmătură de vas sau aşa ceva, răspunse marinarul.

— Nu, nu, făcu băiatul, parc-ar fi nişte hârdăiaşe legate unele de altele.

— Aşa e, ai dreptate.

Le văzuse şi comandantul.

— Bara la stânga! strigă el.

Submarinul coti numaidecât.

— Numai câteva clipe să fi trecut şi ne pomeneam şi noi înţepeniţi ca „Victorious” Deasupra acestor hârdăiaşe e aşezat un lanţ. Indienii au născocit sistemul acesta de baraj pentru a împiedica vasele să înainteze şi ar fi bine să dăm de veste amiralului englez ca să poată comunica prin T.F.F. vapoarelor care ne aduc întăriri ca să nu cadă în cursă. Sistemul e cât se poate de ingenios şi trebuie să se găsească multe curse de acestea prin partea locului. Valurile produse de mersul vaselor le împing spre elice pe care le înţepenesc în loc, sau le rup.

De pe vasul-amiral sosi următorul mesaj: „Înapoiaţi-vă în port”.

Submarinul îşi iuţi mersul. Se îndepărtară de coastă şi oameni puşi de strajă supravegheau marea ca să ocolească piedicile care li s-ar ivi în cale.

Deodată un marinar strigă:

— Se zăreşte ceva înainte la tribord.

De-abia îşi sfârşi vorba şi submarinul fu zguduit cu putere, se lasă în cap, apoi înapoi pe spate şi rămase nemişcat.

— Am păţit-o, strigă comandantul, ne-am prins şi noi în laţ!…

Cap. 383 – Luntrea Berthon

Aşa şi era. Erau acum înţepeniţi, cu lanţul greu de fier încurcat în elicele vasului.

— Indienii aceştia sunt foarte şireţi, zise comandantul. Au învăţat multe din războiul care a fost acum în urmă.

— Văd şi eu, răspunse Forgues, dar vorba e, noi ce ne facem, că nu prea ştiu, zău, cum o să ieşim din încurcătură…

— Ne-ar trebui un scafandru, fu de părere Le Gonidec.

— Da, dar cine să se ducă să-l aducă şi cum?

— Nu e decât un singur mijloc: cu luntrea Berthon, pe care o avem pe bord. Să se ducă îndată cineva la amiral şi să-i spună să ne trimită nişte scafandri numaidecât.

— Nu vezi ce agitată e marea, dragul meu? O astfel de luntre nu se poate ţine mai mult de cinci minute pe valuri şi nu poate duce decât o foarte mică greutate.

— Dacă îmi daţi voie, mă duc eu, zise Milo, care-l auzise.

Comandantul se uită la copil.

— Ce băiat curajos… nu se teme de nimic. Ce mai marinar o să iasă din el! Nu se poate dragă, nu te pot lăsa să-ţi primejduieşti astfel viaţa… răspunse comandantul.

— Vă asigur că n-o să mi se întâmple nimic, domnule comandant. Marea e rea, aşa e, dar curentul e înspre port. Lăsaţi-mă să mă duc… vă rog…

Ofiţerul şovăia.

— Nu, nu, nu am dreptul să te trimit la moarte.

— Dar nu putem sta aici o veşnicie, domnule comandant… Şi apoi au să tragă cu tunurile şi asupra noastră. Sunt împrejurări când omul nu trebuie să stea la îndoială. Vă temeţi că luntrea n-o să se poate ţine pe valuri. Să zicem că se răstoarnă. Ei şi? O să mă încleştez de marginile ei şi curentul o să mă mâne de-a dreptul în port.

— Lăsaţi-l să se ducă, domnule comandant; piciul ăsta e tot atât de dibaci ca şi noi, zise şi Le Gonidec.

Comandantul se lăsă înduplecat.

— Bine, fie, răspunse el cu jumătate de glas.

Milo şi Le Gonidec despăturară luntrea de pânză şi o întinseră pe armătura ei. Când fură gata, o lăsară pe apă şi Milo se aşeză în ea, cu multă greutate însă, căci valurile o săltau ca pe o minge. Copilul apucă lopeţile şi începu să vâslească. Ofiţerii şi marinarii stăteau toţi pe punte şi-i urmăreau mişcările.

— Ce copil curios! făcu minunându-se comandantul. Când l-am luat cu noi, n-aş fi crezut că o să iasă ce-a ieşit din el… era sfios şi tăcut.

— Vedeţi cum s-a oţelit… parcă ar fi bărbat în toată puterea cuvântului, răspunse mândru Le Gonidec.

— Datorită dumitale, dragul meu, căci l-ai îndrumat pe o bună cale.

— Am făcut şi eu ce-am putut, domnule comandant, şi-mi pare bine că nu mi-am pierdut vremea degeaba cu el.

Cap. 384 – Târât de valuri

Luntrea sălta pe valuri şi credeai în fiecare clipă că acu, acu se răstoarnă, dar copilul vâslea cu dibăcie. Se pricepea să se ţină pe talaz, să se lase târât de el dar şi să vâslească după cum trebuie, când se cerea.

Deodată cineva de pe puntea submarinului strigă:

— Hait! s-a răsturnat luntrea!

— Nu, nu, uite-l colo… răspunse altul.

Într-adevăr, Milo, după ce fusese pe jumătate acoperit de valuri, ieşise deasupra apei.

— Da’ bine-l mai dă, huţa, săracu’!… zise Forgues.

— Îl zdruncină de-i scoate sufletul, făcu Le Gonidec cu milă.

— Lăsaţi, nu vă fie frică, ajunge el teafăr în port, fu de părere Martinvast.

— Să dea Dumnezeu să fie aşa, dar greu de străbătut şi dacă se schimbă curentul fluxului, o să fie aproape cu neputinţă să lupte împotriva lui.

— Crezi că se poate schimba curentul aşa, deodată?

— Tot ce se poate. Eu nu cunosc destul de bine locurile astea, aşa că nu pot să vă spun dacă da sau nu.

Luntrea nu se mai vedea. Le Gonidec se uită prin ochean.

— Îl mai zăreşti? întrebă Forgues.

— Da, pare însă să înainteze anevoie.

— Eu nu cred că o să ajungă până la vasul-amiral.

— Cine ştie!

Deodată se auzi o bubuitură de tun.

— Dar asta ce-o mai fi? făcu mirat Forgues.

Urmă încă o bubuitură, aproape imediat după cealaltă.

— O, strigă Martinvast, nu vedeţi că trag asupra lui?

— Greu să-l ajungă, răspunse Forgues.

— Ei aş! întâmplarea multe face.

Le Gonidec cerceta mereu zarea cu ocheanul.

— Nu-l mai văd, zise el.

— Nu se poate! Nu cumva l-or fi nimerit, păcătoşii ceia?

Martinvast luă ocheanul din mâna lui Le Gonidec şi se uită şi el.

— Ciudat, zise el, ar fi de mirare ca nemernicii de indieni să fi nimerit luntrea. Numai un prea bun ochitor poate nimeri un lucru atât de mititel.

Comandantul privi şi el, clătină capul, spuse ceva încet locotenentului Du Bourdieu, chemă apoi pe telegrafist şi-i zise:

— Trimite numaidecât un mesaj comandantului englez prin care să-i comunici că am trimis pe cineva cu o luntre la el dar că ne e teamă să nu se fi răsturnat. Să dea imediat ordin unei vedete să pornească în căutarea naufragiatului.

Cererea comandantului era de prisos, căci Milo se afla tot pe luntrea lui pe care o mâna cum da Dumnezeu. Luntrişoara juca pe valuri ca o coajă de nucă, ameninţând să se scufunde în fiecare clipă. Totuşi Milo luptă vitejeşte împotriva valurilor. Obuzele trase de indieni cădeau toate departe de el.

Se vede că-şi dădură în cele din urmă seama că era păcat să-şi risipească muniţiile degeaba, căci bombardamentul încetă. Milo vâslea din răsputeri şi cu toată hula grozavă, tot înainta câte puţin. În sfârşit, iată-l aproape să ajungă la vasele engleze, când deodată un curent din cele mai violente suci luntrea în loc şi o târî apoi spre sud.

Cu toate sforţările lui, Milo nu reuşea să ia direcţia pe care o urmase până atunci. Luntrea o luase razna şi gonea cu o iuţeală

nebună.

Bietul copil se văzu pierdut. Mai aruncă o privire spre port apoi îl pierdu din vedere.

Curentul îl mâna spre larg. De unde era el să s-aştepte la una ca asta? Totuşi nu se descuraja, nădăjduind că un alt curent prielnic îl va împinge spre coastă, dar înainta tot mai mult către sud. Încercă el să lupte împotriva curentului, lupta îi fu însă zadarnică. Spre nenorocul lui, nici radiograma trimisă de pe submarin nu ajunse la destinaţie, căci aparatul de T.F.F. de pe vasul-amiral era deranjat. Trebuiau cel puţin patru ceasuri pentru a fi reparat şi până atunci era mult.

Cap. 385 – Dispărut

Indienii zăriră în sfârşit submarinul. Stătură mai întâi să-l observe bine, apoi se hotărâră să-l bombardeze.

Dar fiindcă n-aveau decât vreo câteva piese de artilerie grea, fură nevoiţi să se ducă să caute un tun, ceea ce le cerea timp.

— Trebuie să ieşim cu orice preţ din încurcătură, zise comandantul Dartois şi dădu ordin să se sondeze adâncimea.

Sonda arăta douăzeci de metri.

— Credeam că marea e mai adâncă pe-aici, fu el de părere.

— Numai douăzeci de metri? strigă Fauvel. Asta nu e nimic. Dacă mă lăsaţi pe mine, scot eu lanţul din jurul elicei. Sunt destul de bun scufundător şi pot sta cu uşurinţă un minut sub apă.

— Să-ncercăm, făcu comandantul.

Fauvel se dezbrăcă, puse să-l lege cu o frânghie şi se lăsă la fund. După un minut ieşi iar la suprafaţă şi zise:

— Liniştiţi-vă, o să vă descurc eu. Am văzut ce e.

Se lăsă iar sub apă; când ieşi afară, spuse comandantului:

— S-a făcut. Acum la drum.

— Zău? întrebă cu îndoială Forgues.

— Niciun zău… Acum lasă-mă să mă îmbrac.

De-abia coborî el în submarin, când pântecul alb al unui rechin apăru la suprafaţa apei.

— O, o, o, făcu Le Gonidec, niţel să mai fi zăbovit Fauvel şi-l păpa dihania… Mare noroc a avut.

— Păi dacă e vrăjit…

— Aşa zice el.

— Pesemne că e adevărat, fiindcă după cum vezi nu l-a înghiţit rechinul.

Când apăru Fauvel pe punte, rechinul se aţinea tot pe lângă submarin.

— Uite colo un cetăţean care voia să te cunoască mai de-aproape, zise Le Gonidec arătând spre rechin.

— Am şi făcut cunoştinţă cu dumnealui. A trecut chiar pe lângă mine pe când dezlegam lanţul.

— Nu ne spuseşi nimic despre aşa ceva.

— De ce să vă spun? Aţi fi crezut că mă laud.

— Mare spaimă trebuie să fi tras…

— Defel. Am crezut mai întâi că e un peşte din cei mari, altminteri cred că n-aş fi fost aşa de liniştit. De-abia la urmă mi-am dat seama! că e un rechin.

În clipa când submarinul porni iar la drum, indienii, care aduseseră un tun pe ţărm începură să tragă asupra lui.

— Cam târziu, stimabililor, le strigă Forgues.

— Aşa e, v-aţi trezit cam târziu, adaugă Fauvel şi le dădu cu tifla.

Înaintau acum cu mare băgare de seamă, de teamă să nu dea iar peste un baraj de lanţuri. Indienii trăgeau de zor.

— Ce mai tunuri! zise Forgues. Astea trebuie să fie de pe vremea lui tata Noe. Ia uitaţi-vă, bombele cad la cel mult patru sute de metri de mal. Cu astfel de tunuri nu fac ei mare scofală…

— Nu ştiu să încline cum trebuie ţeava, îşi dădu cu părerea Martinvast. Halal de-aşa tunari…

— Norocul nostru!… murmură Fauvel.

Submarinul se îndepărtase de coastă şi se apropia de vasele engleze. Când intră în curentul care-l târâse pe Milo, trebuiră să dea toată viteza la motoare ca să n-o păţească şi ei.

— Măi, da’ trage al naibii pe-aici, zise Le Gonidec. Mult trebuie să se fi muncit bietul copil să poată ieşi la liman.

— Dac-o fi ieşit… răspunse Forgues.

Le Gonidec căzu pe gânduri. Se întreba îngrijorat dacă Milo va fi reuşit s-ajungă până la vapoarele englezilor şi de-abia aştepta să

sosească în port. Când fură lângă vasul-amiral, comandantul Dartois zise amiralului.

— După cum vedeţi, nu mai avem trebuinţă de ajutor.

— Aţi fost cumva în primejdie? întrebă mirat comandantul englez.

— Ce, nu vi s-a spus?

— Eu nu ştiu nimic.

— N-a venit la dumneavoastră un ucenic de marină de pe submarinul meu?

— La mine n-a venit nimeni.

Comandantul se întoarse spre oamenii săi.

— Ceea ce am prevăzut s-a întâmplat. Copilul s-a înecat…

Nimeni nu răspunse. O durere adâncă era întipărită pe toate feţele.

— Eu cred, că luntrea a fost luată de curent, fu de părere Le Gonidec. Trebuie să ne ducem în căutarea băiatului.

— Aşa cred şi eu, răspunse comandantul.

Dădu apoi ordin ca submarinul să pornească numaidecât la drum şi o luară spre sud. Cercetară vreme de şase ceasuri marea dar nici urmă de luntre.

— Sunt nişte vâltori grozave pe-aici, zise comandantul. Cred că bietul copil a fost târât la fund cu luntre cu tot.

— Dar o luntre de pânză pluteşte deasupra, nu se duce la fund, fu de părere Forgues.

— Nici chiar dacă se umple cu apă nu se îneacă, adăugă Le Gonidec.

Cercetările nu dădură niciun rezultat. Se întoarseră în port, adânc mâhniţi căci tuturor de pe bord le era drag Milo, copil curajos şi ascultător, gata oricând să dea o mână de ajutor cui i-ar fi cerut.

— Nu trebuia să-l lăsăm să plece. A fost o mare nesocotinţă din partea noastră, murmură Le Gonidec.

— Ai dreptate, nu trebuia să-l lăsăm, dar era atât de sigur de sine, dragul de el… răspunse Forgues.

— Cât era de curajos şi îndrăzneţ… Nu se poate să se fi înecat, sărăcuţul!…

— Eu cred că va fi dat de un curent prielnic care l-a împins spre coastă.

— Dacă era aşa, îl găseam noi.

— Bine zici.

— E şi vina mea, făcu Fauvel cuprins de remuşcări. Trebuia să încerc să descurc lanţul mai înainte de plecarea copilului. Ah, afurisită ţară! O să-mi aduc aminte de ea cât oi trăi!…

Cap. 386 – Un strigoi

Răsculaţii îşi îndreptară acum atacul împotriva vaselor ancorate în port. Reuşiră să dea foc unui mare vapor de comerţ cu ajutorul unor amare incendiare care se aruncă în mare, şi care se aprind când vin în atingere cu apa.

După ce dădu ordin ca toate vasele ancorate în port să iasă la larg şi europenii care se mai găseau în oraş, anunţaţi prin T.F.F. reuşiseră să se adăpostească pe vapoare, comandantul englez hotărî să reînceapă bombardarea oraşului.

A treia zi, rebelii arborară steagul alb. Cereau să parlamenteze. Comandantul englez se învoi să primească pe bordul vasului său pe patru delegaţi cărora le impuse condiţiile sale.

— Dacă vreţi să încetez bombardamentul, le zise el, trebuie să-mi predaţi pe şefii răscoalei şi, mai ales, pe unul anume Ghandi, sufletul revoltei. Numai după ce-i voi avea în mână voi hotărî ce e de făcut.

Parlamentarii plecară dar nu se mai întoarseră cu răspunsul. După douăzeci şi patru de ore, bombardamentul reîncepu.

Cele două submarine făceau serviciu de eclerori şi bombardau vasele duşmane care începeau să pătrundă în port.

De vreo două zile se semnalase un vaporaş care izbutise mereu să fugă la larg de câte ori zărea vreun vas apropiindu-se de el.

Se dădu ordin celor două submarine să pună cu orice preţ mâna pe el. Submarinele fură înarmate fiecare cu un tun de 47 mm şi vânătoarea începu.

Cele din urmă ştiri despre acest vas-fantomă, semnalau prezenţa lui spre sud. De obicei, vaporaşul se apropia de coastă după apusul soarelui şi ieşea la larg în zorii zilei. Trebuie să fi fost însărcinat cu aprovizionarea de muniţii a indienilor, altfel n-ar fi avut el niciun rost pe acolo.

Cei care îl pândeau spuneau că înălţa când steagul spaniol, când pe

cel turcesc.

Era un vaporaş de cel mult cinci sute de tone, făcut din lemn, prevăzut cu pânze, dar avea şi un motor care îl ajuta să alerge cu o iuţeală de vreo opt noduri. Până acum nu putuse fi descoperit locul unde se ascundea peste noapte. Probabil că se pitula în vreun port mic de pe coastă sau în dosul stâncilor de la sud-est ale insulei.

Victorious şi submarinul francez îl spionau, fără niciun rezultat însă. Crezură că plecase pentru totdeauna când se semnală iar apariţia lui.

În sfârşit, într-o dimineaţă, la răsăritul soarelui, submarinul francez îl zări şi porni să-l fugărească. Vaporaşul alerga cu o iuţeală nebună căutând să scape de urmăritorii săi, dar după o goană de aproape trei ceasuri îl ajunseră. Martinvast, care făcea serviciul de tunar pe bord, descărcă ceea ce se cheamă un tun de alarmă, ca să stea vaporul pe loc, şi fiindcă acesta nu luă în seamă înştiinţarea, mai trase unul care îl nimeri în flanc, puţin mai sus de linia de plutire. Dar vaporaşul nu se opri nici de rândul acesta; fugea ca nebun. Atunci Martinvast îi mai trimise două obuze care îl izbiră în mijloc. Vaporaşul n-avu încotro şi se opri. Apa da năvală din toate părţile şi înecase cala. Puseră pompele în funcţiune, zadarnic însă căci nu se mai putea face nimic.

Marinarii vaporaşului dezlegară bărcile de salvare căutând să scape cu fuga. Încercarea nu le reuşi căci submarinele îi siliră să le urmeze.

Tocmai voiau să pornească spre port, când pe vaporul naufragiat care se înclinase rău de tot, apăru o făptură omenească.

— Pe semne că a mai rămas cineva pe vapor, zise Le Gonidec.

— Aşa mi se pare şi mie, răspunse Forgues.

Mare fu mirarea marinarilor francezi, când văzură că naufragiatul care cerea ajutor nu era altul decât Milo al lor. Le Gonidec scoase un strigăt de bucurie.

— Îmi spunea mie inima că nu s-a înecat! Repede, băieţi, vaporul o să se scufunde acu, acu… să-l scăpăm până nu-l acoperă valurile.

Dar de-abia îşi sfârşi vorba şi vaporul se clătină o clipă; vru parcă să se îndrepte la loc, apoi se aplecă înainte şi se scufundă în adânc lăsând în urma lui o dâră de spumă.

— Ce nenorocire… am sosit prea târziu! strigă Le Gonidec.

Trecură câteva clipe, clipe de groază şi spaimă… Priveau toţi ca

năuci.

Deodată, un punct negru răsări din apă.

Era Milo!

Un strigăt de bucurie izbucni din toate piepturile.

Copilul înota anevoie. Să fi fost rănit?

Îi săriră numaidecât în ajutor şi-l traseră pe punte. Dar de-abia se văzu salvat şi copilul leşină.

Cap. 387 – Ce povesteşte Milo

Când bietul copil se trezi din leşin, povesti marinarilor ce i se întâmplase.

— După cum ştiţi, începu el, pornisem cu luntrea Berthon să dau de veste comandantului englez de păţania noastră, ca să ne trimită un scafandru. La început, luntrea mergea destul de bine. Deşi hula era foarte puternică, puteam totuşi să mă ţină pe valuri şi aş fi putut ajunge – cu greu, ce-i drept – până la vasul amiral, dacă nu mă zăreau indienii. Începură numaidecât să bombardeze biata mea luntrişoară, şi eu, ca să mă pun la adăpost, cotii spre dreapta, ceea ce a fost o mare greşeală din partea mea, fiindcă nimerii într-un curent puternic, care m-a târât cu o iuţeală nebună. Degeaba vâsleam eu din răsputeri, că tot nu-mi folosea la nimic. Nu-mi pierdui însă curajul, tot nădăjduind că în curând voi ieşi din curent şi că îmi voi urma calea. Dar mă înşelasem. De ce înaintam mai spre sud, de ce se făcea curentul mai puternic. Atunci mi-am dat seama că totul se sfârşise. Eram pierdut. Gândurile mele s-au îndreptat pentru cea din urmă oară la camarazii mei lăsaţi pe submarin şi la draga mea surioară care mă aştepta, acolo… departe… în Franţa.

— Sărăcuţul! murmură Le Gonidec cu ochii plini de lacrimi.

— Şi luntrea mea alerga mereu în goană nebună, urmă iar Milo. Apa intra în ea cu nemiluita. Căutam s-o golesc cu bereta, dar era de prisos, valurile o umpleau la loc. Deodată luntrea se răsturnă şi de-abia avusei vreme să mă încleştez de ea. De data asta înţelesei că nu mai era nicio nădejde. O mai puteam duce aşa câtva timp dar în cele din urmă tot va trebui să-i dau drumul şi… să mă duc la fund. Nu mă mai aşteptam la vreun ajutor din partea cuiva când, deodată, un vapor

se ivi din ceaţă. Începui să strig. O luntre se desprinse de pe vapor şi veni să mă salveze.

— Aşadar, aceia pe care i-am bombardat noi sunt salvatorii tăi?

— Da. De ce i-aţi bombardat?

— Fiindcă vaporul aprovizionează cu muniţii pe indieni.

— Nu se poate!

— Aşa mi s-a spus.

Tăcură câtva timp.

— S-au purtat bine cu tine pe bord? întrebă apoi Le Gonidec.

— Da, destul de bine.

— Te-au luat la cercetări?

— M-au întrebat ei ceva dar nu i-am putut înţelege. Nu ştiu ce limbă vorbesc oamenii ăştia.

— Bine că ai scăpat, asta e tot ce ne interesează.

— Am scăpat, aşa e, dar drept să vă spun, nu credeam că o să vă mai văd vreodată. Când s-a cufundat vaporul m-am pomenit la o adâncime de vreo câţiva metri în apă şi într-o astfel de vâltoare încât mi-era cu neputinţă să mă ridic la suprafaţă. Doamne, Doamne, prin ce-am trecut! Hotărât lucru, încep să cred că nu ni-e dat să ne mai vedem odată ţara!…

— Ba o s-o vedem, dragă, făcu Le Gonidec sărutându-l. Călătoria noastră merge spre sfârşite.

— Oho, răspunse copilul, mai e mult până atunci.

— Ei aş! N-am ajuns încă acolo!… Drumul pe care îl mai avem de făcut e un fleac pe lângă cel pe care l-am străbătut. În curând o să ajungem la Marea Roşie, vom lua-o apoi pe canalul de Suez, de acolo la Port-Said şi… iacă şi Marsilia. Ce bine o să ne pară când vom vedea ţărmul scumpei noastre Franţe!

— Cred şi eu… de abia aştept să mă văd la Paris, făcu Fauvel oftând.

— Nu vă bucuraţi prea de timpuriu, zise Martinvast înălţând din umeri. Nici n-am ieşit încă din Colombo şi cine ştie cât o să ne mai ţină aici.

— Zău? întrebă cu îngrijorare Fauvel.

— De, după cum se vede, răscoala nu s-a potolit încă şi afurisiţii ăştia de indieni sunt încăpăţinaţi al dracului.

— Treaba englezilor, noi ce zor avem de ei? India nu e una din coloniile noastre.

— Aşa e, dar dacă le-am venit în ajutor n-am făcut-o de dragul lor, ci ca să apărăm pe francezii noştri care se află pe-aici. De îndată ce vor fi scăpaţi de primejdie, nu ştiu zău ce rost vom mai avea prin meleagurile astea. Nu le-om tot face de patrulă mereu…

— Asta a fost norocul nostru, altminteri nu dădeam de Milo, strigă Le Gonidec cu bucurie.

Se apropiau de vasele engleze ancorate în larg. Naufragiaţii care se aflau în luntri fură duşi pe bordul vasului-amiral. Şi cele două submarine se alăturară şi ele de vas. Seara, comandantul flotei engleze, pofti la el pe cei doi comandanţi ai submarinelor şi le zise:

— Domnilor, mă simt dator să vă mulţumesc pentru serviciile pe care mi le-aţi adus până acum. Cred că răscoala se va potoli în curând. În orice caz, am acum la dispoziţia mea vase şi oameni destui pentru a ţine în frâu pe indieni. Mâine dimineaţă vă puteţi continua drumul.

Când vestea aceasta se răspândi pe submarin, marinarii izbucniră în urale.

— În sfârşit, ne cărăbănim, zise Fauvel.

— Stai, nu prea te bucura aşa, camarade, nu se ştie ce se mai poate întâmpla până mâine, îl potoli Le Gonidec.

— Aş! Nu ni se mai poate întâmpla nimic… aici, cel puţin.

— Să dea Dumnezeu!

Din fericire nu se întâmplă nimic. A doua zi dis-de-dimineaţă comandanţii dădură ordin să se pregătească de plecare şi pe la ceasurile opt, cei doi concurenţi porniră la drum.

— Ah, Colombo, oraş frumos, rămâi cu bine, dar p-aici un mă mai prinzi! strigă Fauvel fluturându-şi bereta.

Dar deodată se produse o zguduitură şi submarinul rămase înţepenit pe loc.

— Na, asta ce-o mai fi? mormăi Forgues.

Alergară toţi la prora vasului.

— Pare-mi-se că s-a agăţat un lanţ de vas, zise Le Gonidec.

— Şi o să trebuiască iar să mă dau afund? întrebă Fauvel.

Noroc că lanţul nu se înţepenise prea tare: dădură niţel înapoi, se opintiră cu putere şi lanţul căzu la fund.

— Uf, bine că scăparăm! făcu răsuflând uşurat Forgues.

Înaintau acum în voie, se lăsau afund şi ieşeau la suprafaţă la ore hotărâte.

Submarinul francez îşi menţinea întâietatea şi ajunse înaintea celuilalt la Aden; tot el intră cel dintâi în canalul de Suez.

— De-acum încolo am scăpat de grijă, făcu Fauvel. Parcă simt aerul sănătos al Franţei!

— Ţi-am mai spus şi altă dată: nu zi hop până n-ai sărit şanţul, îi răspunse Forgues. De abia când mă voi vedea la Marsilia, zic şi eu că am scăpat. Marea Mediterană e cam cu toane şi-ţi face adesea câte o şotie.

— O să vedem noi. Până una alta, canalul e liniştit şi n-avem de ce ne teme.

— Aşa cred şi eu.

— Canalul e făcut acum de curând, nu e aşa?

— Nu tocmai de curând. A fost inaugurat la 17 Noiembrie 1869, îi lămuri comandantul Dartois care îi auzise. Lucrările au ţinut zece ani. E lung de o sută cinzeci şi şapte de kilometri şi lat de şaizeci sau şaptezeci de metri; are o adâncime de opt metri cincizeci. Această adâncime nu prea e de ajuns pentru noile vase cu aburi şi motoare. De la 1887 numai vasele care au fanaluri electrice sunt admise să circule noaptea şi cu o viteză de cinci mile pe oră. Canalul acesta a scurtat mult distanţele dintre porturile mari ale Europei şi cele ale Indiei. De la Marsilia la Bombay distanţa e, pe la Cap, de 10.560 de mile, pe când prin canal e numai de 4.280. Numai vasele cu aburi pot profita de această prescurtare de drum, căci nicio mare nu e atât de neprielnică navigaţiei cu pânze ca Marea Roşie, străbătută de vânturi grozave. Arareori trece un vas cu pânze prin Canalul de Suez. Unele din ele iau calea aceasta, remorcate însă de alte vase cu aburi.

Milo asculta cu încordare lămuririle comandantului. Pe el tot ce auzea îl interesa şi căuta să şi le bage bine la cap. Era de pe acum un adevărat marinar.

Cap. 388 – Un ordin secret

Când ajunseră la Port-Said, cele două submarine găsiră aici câte un

plic închis care le fu înmânat de către amiralitate.

Ordinul suna astfel:

„În loc ca sosirea celor două submarine care au făcut ocolul pământului să fie la Brest, ea va trebui să se facă la Marsilia. Astfel au hotărât guvernul francez şi englez din cauza unor evenimente neprevăzute. Odată ajunse la Marsilia, celor două submarine li se vor da unele instrucţiuni pe care le vor executa fără cea mai mică întârziere”.

— Hait! făcu Fauvel, după ce ascultă citirea ordinului, iar ne mobilizează!... Şi-acu, unde o să ne mai trimită? Nu cumva a izbucnit din nou războiul în lipsa noastră? De altfel, n-ar fi de mirare să nu ştim, n-am mai citit un jurnal de nu se mai ţine minte.

— Războiul? Ce, mă, eşti nebun? zise Forgues.

— De, spune şi tu… Ne vedem liniştiţi de drum, ajungem la sfârşitul călătoriei, şi uite că se vorbeşte de „evenimente neprevăzute” şi „instrucţiuni pe care le vor executa fără cea mai mică întârziere”.

— Adevărat, e cam ciudat, fu şi Le Gonidec de părere.

— Nu se poate să nu fie ceva la mijloc. Ce-ar fi să întrebăm pe comandant? zise Martinvast.

— N-o fi ştiind nici el.

— Poate că da.

— Noi să-l întrebăm.

— Du-te tu.

Le Gonidec se duse la comandant.

Cap. 389 – Le Gonidec întreabă

— Să-mi fie cu iertare, domnule comandant, începu el încurcat, învârtindu-şi bereta în mână, dar camarazii mei ar vrea să ştie de ce avem ordin să ne ducem la Marsilia şi nu la Brest. E vreo pricină serioasă la mijloc?

— Da, dragul meu, îţi mărturisesc însă că nici eu nu ştiu care.

— Atunci, nu vă daţi cu gândul ce poate să fie?

— Defel.

— Nu cumva e vorba de vreun război?

— Tot ce se poate.

— Iar cu nemţii?

— O, nu cred… Mai degrabă poate să fie vreo încurcătură prin colonii.

— Atunci o fi dinspre Algeria.

— Dacă nu partea de nord a Africii. Îţi spun însă cinstit că nu ştiu absolut nimic şi habar n-am ce-ar putea fi.

Le Gonidec salută şi se înapoie la camarazii săi.

— Ei? întrebă Forgues când îl văzu.

— Nu ştie nici comandantul nimic, răspunse el dând din umeri.

— Nu se poate!...

— Aşa mi-a spus.

— Atunci aşa şi trebuie să fie. A dracului treabă! Nu cumva au de gând să mai ne ţină multă vreme în serviciul activ?

— Pesemne. Când guvernul are buni marinari, îi păstrează. Până acum ne-au vârât în toate ciorbele; o să vedeţi că o să ne mai pună la cine ştie ce muncă grea.

— Eu nu mă mai mir de nimic. Să vină cineva să-mi spună că ne trimite iar în China, l-aş crede pe cuvânt.

— Nu cred că o să fie chiar aşa de departe. Bidonul nostru de zinc a cam ostenit, săracul, şi are trebuinţă de reparaţii serioase.

— Au să-l ducă, probabil, în şantier când, vom ajunge la Marsilia.

— Ne putem aştepta la aşa ceva.

Cap. 390 – Neliniştea lui Milo

Milo care se bucura că o să-şi revadă surioara, se nelinişti grozav.

Unde o să-l mai trimită iar? Spre ce zări necunoscute îşi va găsi submarinul un liman?

Îşi spuse păsul lui Le Gonidec care căuta să-l liniştească.

— Nu te speria, dragul meu. Tu nu te-ai angajat decât atâta cât o ţine meciul. Când ne vom întoarce în Franţa, vei fi slobod să-ţi iei desaga în spinare şi să te întorci la Havre, numai noi trebuie să mai cutreierăm încă ştie Dumnezeu cât lumea. Eu, ce să-ţi spun? nu mă plâng. Marea e viaţa mea. De mic copil pe mare m-am trezit şi tot pe mare o să mor. Pentru tine, copilule, nu e acelaşi lucru. Te-ai făcut marinar din întâmplare şi de nevoie. Eşti destoinic, şi ţi-ai putea face

calea în marină, dar meseria e grea, să ştii!… Dacă nu vrei să rămâi toată viaţa ta simplu marinar, dacă vrei să înaintezi, trebuie să munceşti din greu şi să înveţi carte.

— Ţi-am mai spus, domnule Le Gonidec, eu vreau să mă fac marinar.

— Da, ştiu micule, dar vezi că e marinar şi marinar. Sunt unii, aşa ca mine, care nu înaintează niciodată fiindcă n-au avut cum, şi sunt alţii care au învăţătură şi au ajuns astăzi căpitani de cursă lungă. Odinioară nu era greu să-ţi câştigi galoanele de căpitan, acum însă când se cere carte, multă carte chiar, nu e lucru uşor. Trebuie muncă, muncă şi iar muncă.

— O să muncesc… nu-mi lipseşte curajul… răspunse Milo.

— Nu mă-ndoiesc, te-am văzut ce poţi… dar va fi greu, foarte greu. În sfârşit, cu multă voinţă şi dragoste de meserie… cine ştie!…

Cap. 391 – Izbândă! izbândă!

Acum cele două submarine pluteau pe Mediterana.

Submarinul francez o luase cu cinci ore şi şaisprezece minute înaintea concurentului său. Numai cine ştie ce întâmplare potrivnică l-ar împiedica să câştige prinsoarea. Dar marea e nemiloasă. Un vânt năprasnic a stârnit o hulă grozavă.

Ca toate mările interioare, Mediterana e foarte rea când suflă vântul de nord. În câteva clipe se înfurie şi ridică valuri înalte, de cinci-şase metri.

Bietele submarine se luptă vitejeşte cu valurile. Când ajunseră la Candia, întâmpinară o furtună înspăimântătoare şi vremea se menţinu rea până la Malta. De-abia după ce trecură Sicilia, se mai potoli. La un moment dat „Victorious” câştigă ceva din timp, dar rămase iar înapoi.

Cel dintâi care ajunse în portul Marsiliei fu submarinul francez.

Era aşteptat cu înfrigurare. După douăzeci şi patru de ore cheiul era înţesat de oameni. Când fu zărit la fortul Saint-Jean, se traseră salve de tun şi urale izbucniră din toate piepturile. Toate vasele din port îşi arboraseră steagurile.

Intră măreţ şi grăbit în port unde avu loc o ceremonie pe care e de prisos s-o mai descriem. Se ţinură discursuri în limba franceză şi

engleză şi submarinul francez fu declarat învingător. Nimeni nu protestă.

Englezii sunt oameni stăpâniţi. Atunci când pierd un joc sau un rămăşag, suferă în trufia lor naţională dar nu lasă să se cunoască ce se petrece în sufletul lor. Marinarii care făcuseră ocolul pământului în submarin fură sărbătoriţi şi se dădu o masă în cinstea lor. Vreme de trei zile o duseră într-o sărbătoare şi putură să se bucure din plin de izbândă.

Odată înfrigurarea potolită, comandantul Dartois care fusese decorat cu Legiunea de Onoare, îşi adună într-o zi oamenii şi le zise:

— Dragii mei, am câştigat o mare victorie de care putem fi mândri, dar n-am isprăvit cu necazurile, mai avem încă multe de suferit. Ceea ce am făcut noi, e destul de însemnat căci am dovedit superioritatea submarinelor noastre asupra celorlalte. Anglia, care e cea mai de seamă naţiune maritimă din Europa – nu spun a lumii întregi, ca să nu jignesc pe americani – construise un submarin care trebuia să bată pe toţi concurenţii săi. Mulţumită nouă, energiei şi răbdării noastre am biruit pe Victorious, acest submarin modern care părea de neînvins. Această izbândă paşnică, ne face cinste. Suntem puşi acum la altă încercare. Franţa are nevoie de noi şi trebuie să răspundem la chemarea ei. Marocanii, sub conducerea lui Abd-El-Crim, s-au răsculat împotriva noastră. Popoare pe care le credeam credincioase nouă au luat armele în mână şi au trimis trupe numeroase în Maroc. Noi suntem însărcinaţi să supraveghem coasta şi să semnalăm vaselor noastre de război care se şi află acum acolo, toate vapoarele suspecte, care încearcă să aprovizioneze cu arme şi muniţii pe duşman. Aţi făcut toţi războiul, v-aţi purtat ca nişte viteji, de aceea mă adresez curajului şi patriotismului vostru francez.

Cuvintele lui fură primite cu aplauze. Oamenii aceştia dornici de odihnă, nerăbdători de-a se vedea iar la vetrele lor, erau gata să-şi verse sângele pentru ţara lor.

Comandantul le mai dădu câteva lămuriri, apoi adăugă.

— Peste cinci zile pornim iar la drum.

— Vom fi gata la vreme, domnule comandant, răspunse Le Gonidec, hotărât.

Comandantul se întoarse apoi spre Milo şi-i zise:

— Tu, dragul meu copil, te poţi întoarce acasă la tine. Angajamentul ţi-a expirat. După ce ţi se va plăti solda, poţi pleca.

Copilul rămase câtva timp foarte tulburat, apoi răspunse:

— Eu… domnule comandant, nu-mi pot părăsi postul la vreme de primejdie.

— Dar n-ai încă vârsta, nu poţi fi soldat.

— Cred că asta nu m-a împiedecat să-mi fac datoria ca şi ceilalţi, atât în Indochina cât şi în Colombo…

— Negreşit, te-ai purtat ca un viteaz şi în curând voi face un raport la ministerul marinei despre tine, dar nu cred că-mi va fi îngăduit de astă dată să te iau cu mine.

— Nu, domnule comandant, nu mă pot despărţi de dumneavoastră nici de camarazii mei, care au fost atât de buni şi îngăduitori cu mine. Ştiţi şi dumneavoastră că nu mai am părinţi, aşa că n-are cine se opune la plecarea mea.

Comandantul sărută pe copil şi-i zise înduioşat:

— Bine, mă învoiesc, îmi trebuie însă şi autorizaţia ministerului de marină. O s-o cer numaidecât şi nădăjduiesc că o voi obţine. Plecăm peste cinci zile. Dacă vrei să te duci în timpul ăsta la Havre, să-ţi vezi surioara, îţi voi da un bilet de drum. Astăzi avem luni, poţi deci, fi înapoi vineri. Ne-am înţeles?

— Mulţumesc, mulţumesc, domnule comandant! strigă copilul. Când pot pleca?

— Când vrei, cât mai curând cu putinţă.

— Dacă nu mi-ar fi aşa dor de surioara mea, nici n-aş pleca, aş sta aici ca să dau o mână de ajutor, dar… înţelegeţi şi dumneavoastră…

— Da, da, pleacă fără grijă, în vremea asta eu o să pun totul la cale.

Băiatul alergă să spună camarazilor săi vestea cea bună.

— Ştii, şefule, comandantul mi-a dat voie să mă duc la Havre, strigă el de departe lui Le Gonidec.

— Aşadar ne părăseşti?

— Da’ de unde? Mă întorc peste patru zile.

— Da? făcu Le Gonidec neîncrezător.

— Ce, nu cumva crezi că vă părăsesc de tot? Tocmai acum când va fi atâta treabă pe bord? Se vede că nu mă cunoşti…

Le Gonidec zâmbi.

— Şi zi, te duci la Havre?
— Da, mi-a dat voie comandantul.
— Să-ţi dau un sfat, băiete.
— Spune, şefule, te ascult.
— Nu te mai întoarce.
— Să nu mă mai întorc? Şi de ce?
— Pentru că acolo unde ne ducem noi o să fie primejdie, mare primejdie…
Copilul se uită lung la el.
— Atunci mă crezi un fricos?
— Nu, nu, dragul meu, nu mă-ndoiesc defel de curajul tău. Te-am văzut ce poţi, dar gândeşte-te la ce ne aşteaptă acolo…
— Ei şi? O să îndur şi eu ce-or îndura ceilalţi.
— Vezi că noi suntem oameni în toată firea, pe când tu eşti încă un copil.
— Ce-are a face! Fost-am eu măcar o dată, bolnav cât a ţinut călătoria? N-am pătimit ca şi voi, fără să mă plâng?
Le Gonidec nu ştiu ce să-i mai spună, la urmă găsi:
— Nu mi-ai spus tu că vrei să te faci marinar, să ajungi căpitan de cursă lungă? Pentru asta trebuie să te apuci de carte, să te înscrii la şcoala de aspiranţi…
— Aşa e, dar cu o lună două mai curând sau mai târziu, n-are a face. Eu cred că acum, când e nevoie de mine pe submarin, ar fi cât se poate de urât din partea mea să dau bir cu fugiţii – cum s-ar zice.
— Măi, al naibii băiat! Nu ştiu cum face, cum drege, că tot el are dreptate, făcu râzând Le Gonidec.

Cap. 392 – În permisie

Când oamenii echipajului aflară că Milo va pleca la Havre, mulţi crezură că nu se va mai întoarce, dar Le Gonidec le zise:
— Nu, nu, Milo va veni îndărăt, ascultaţi ce vă spun eu care-l cunosc mai bine ca voi. Copilul a prins dragoste de meserie. Fauvel nu se prea încredea în spusele lui Le Gonidec.
— Eu nu zic că pleacă hotărât să nu se mai întoarcă, dar comandantul, care nici gând n-are să-l ia cu noi în Maroc, i-a spus aşa,

ca să scape de el. Când băiatul va fi acasă, va primi o telegramă că submarinul a plecat înainte de ziua hotărâtă.

— Ce spui tu nu se poate, zise Le Gonidec, nu umblă comandantul nostru cu tertipuri de-astea. Dacă n-ar fi vrut să-l ia, i-o spunea pe şleau.

— O să vedem noi. Eu aş zice însă că ar fi mai bine să nu vină. Nici nu ştie, sărăcuţul, ce suferinţe îl aşteaptă…

— A trecut el prin multe până acum, nu se prea sperie aşa de lesne.

— Da, dar acolo o să fie mare prăpăd. Bombardament, lupte grozave pe viaţă şi pe moarte şi câte altele… Noi, de, suntem oameni în toată firea şi e firesc să ne ducem unde ne cheamă datoria, pe când el… ia, un copil acolo…

— Copilul ăsta e bărbat…

Şi fiindcă Milo tocmai venea spre ei, tăcură.

— Şi aşa zi, băiete, pleci în permisie? întrebă Fauvel.

— Plec, da' mă-ntorc repede.

— Îţi pare bine că te duci să-ţi vezi părinţii?

— Eu n-am părinţi, am numai o surioară.

— Se cheamă că tot ai pe cineva. Şi când pleci?

— Chiar astăzi.

— Bine de tine!

— Îmi pare rău, zău, că vă las…

— E lung drumul pân-acolo?

— Nu aşa de lung ca acela pe care l-am făcut acum.

— Ştiu că e un tren care pleacă peste două ceasuri. O, să te duc la gară, zise Le Gonidec.

— Merg şi eu, adăugă Fauvel. Vezi de te fă frumos pentru drum.

Copilul coborî înlăuntrul submarinului de unde se înapoie peste o jumătate de ceas. Se îmbrăcase cu hainele lui noi şi pe cap îşi puse o beretă cu pompon roşu.

— Ce bine-ţi stă cu moţul ăsta roşu, râse Fauvel, marinar în lege, nu glumă…

Le Gonidec şi Fauvel îl însoţiră la gară. Când să-şi ia rămas bun de la ei, lui Milo, îi veni gândul că poate de-acum încolo n-are să-i mai vadă niciodată şi se întristă. Se simţea atât de singur, părăsit, şi dacă n-ar fi fost bucuria că-şi va vedea surioara, s-ar fi pus pe plâns.

Când ajunse la Paris, fu nevoit să întrebe pe unul şi pe altul ca să nu se rătăcească. Nu mai fusese niciodată în capitală şi se minuna de tot ce vedea. De la gara Saint-Lazare, luă trenul pentru Havre şi după patru ceasuri şi jumătate de drum, se cobora pe peronul gării.

Fără să piardă o clipă, se îndreptă spre cartierul Saint-François. Aici lăsase el pe surioara lui la plecare şi când să treacă poarta locuinţei ei, se simţi cuprins de teamă. Dacă n-o va mai găsi? Casa era pustie. Un vecin îi spuse că oamenii care o adăposteau se mutaseră împreună cu ea în strada Perrey.

În sfârşit Milo găsi noua lor locuinţă. Aţi ghicit şi dumneavoastră fără să vă mai spun bucuria revederii lor. Amândoi se găsiră însă foarte schimbaţi.

— O, Milo, strigă ea, ai venit în sfârşit! Nu credeam ca să te mai văd vreodată… Am auzit povestindu-se atâtea! Marinarii de pe strada noastră ziceau că submarinul nostru n-o să se mai întoarcă cât lumea şi pământul…

— Şi vezi că m-am întors…

— Vai ce bine-mi pare! De acum încolo n-o să ne mai despărţim, nu-i aşa? O să găseşti tu de lucru prin oraş şi o să stăm împreună.

— Mai târziu, răspunse el cam stânjenit.

— Mai târziu? Cum adică?

— Da, trebuie să mă întorc pe bord.

— Păi… călătoria nu s-a isprăvit?

— Ba da, dar m-am angajat pentru şase luni, aşa că mai am o lună de făcut.

— Da? Şi-apoi te vei întoarce aici, aşa e?

— Negreşit.

— Vorbeşti cam cu gura pe jumătate, Milo, parcă mi-ai ascunde ceva…

— Nu, dragă, nu-ţi ascund nimic, crede-mă.

Fetiţa se mai linişti când Milo îi spuse că avea de gând să îmbrăţişeze cariera de marinar, dar pentru a nu o înspăimânta, o asigură că nu va lipsi mult.

— Aş putea, zise el, să intru undeva aici în oraş, dar fiindcă nu ştiu nicio meserie, voi fi nevoit să-mi fac întâi ucenicia, pe când marinar mă pot socoti chiar de-acum. E o meserie frumoasă în care poţi ajunge

departe, şi deşi de îmbogăţit nu poate fi vorba, totuşi îţi dă prilej să duci o viaţă destul de îmbelşugată. Şi-apoi poţi înainta foarte repede. Ştiu că va trebui să muncesc mult, să studiez, simt însă în mine destulă voinţă şi putere de muncă. Ia gândeşte-te, surioară, ce-ar fi să mă vezi căpitan de cursă lungă? Te-aş ajuta şi pe tine şi n-ar mai trebui să munceşti. Mama noastră dragă mi-a lăsat cu limbă de moarte să veghez asupra ta şi vreau să-i împlinesc ultima dorinţă. Dacă ar fi să facă omul ceea ce vrea în viaţă, eu nu te-aş părăsi, crede-mă, trebuie însă să ne gândim la viitor, mai cu seamă astăzi, când e aşa de greu să-ţi faci un rost pe lume. M-am gândit şi am chibzuit bine: numai în marină pot ajunge ceva. De altfel, tot aşa spun şi camarazii mei de pe submarin, nişte oameni de ispravă. E, mai ales, unul pe care-l cheamă Le Gonidec, pâinea lui Dumnezeu nu altceva… care ţine la mine ca la copilul lui. Mi se pare că l-ai văzut şi tu. Ştii, acela care m-a luat pe bord când m-am îmbarcat, aici la Havre. Ce om de treabă! O să-i fiu recunoscător cât oi trăi pentru felul cum s-a purtat cu mine…

Cap. 393 – O întâlnire

Fetiţa îl asculta cu băgare de seamă şi se silea să-şi stăpânească plânsul. Aşadar, frăţiorul ei va pleca iar în lumea largă… Şi ea care se bucura atât crezând că nu se vor mai despărţi niciodată de-acum încolo…

— Şi o să te duci departe?

— Nu, numai până la Marsilia.

— Ziceai parcă mai adineauri că angajamentul tău se isprăveşte peste o lună. Aşadar, vrei să faci altul?

— Da, voi rămâne însă pe loc până ce-mi voi sfârşi studiile. S-ar putea să fiu trimis la Brest. Atunci o să vii şi tu să stai cu mine. O să găseşti şi tu acolo ceva de lucru, iar dacă nu se va putea şi va trebui să rămâi în Havre, o să vin foarte des să te văd. Deocamdată ţi-am adus solda mea pentru timpul servit. Parte din bani îi vei opri pentru tine, parte îi vei da oamenilor care te-au adăpostit la ei.

Milo rămase douăzeci şi patru de ceasuri la Havre apoi trebuiră să se despartă. Fata dădu dovadă de mult curaj, căci înţelesese din capul

locului că frăţiorul ei trebuia să-şi facă şi el un rost, aşa că în loc să plângă şi să se tânguiască, îl îmbărbăta pe cât putea. Plânseră ei, nu-i vorbă, niţel la despărţire, dar erau mai puţin mâhniţi ca întâia oară, când Milo se îmbarcase pe submarin.

Şi fiindcă Milo mai avea un ceas până la plecarea trenului, se duseră amândoi în sala de aşteptare. Deodată un ofiţer se opri în faţa lor.

— Nu, nu, nu mă-nşel, zise acesta bătându-l pe Milo pe umeri. Nu eşti dumneata băiatul cu care m-am întâlnit atunci, la Shanghai?

— Ba chiar eu sunt, domnule locotenent, răspunse Milo.

— Şi tot la marină eşti?

— Tot. Chiar acum mă-ntorc la Marsilia unde e ancorat submarinul pe care fac serviciul.

— La Marsilia zici? Tot acolo mă duc şi eu. Plec peste un ceas cu aeroplanul. Dacă nu ţi-e frică, te iau cu mine în avion. O să ajungem mai repede decât cu trenul şi n-o să ne înăbuşim în aerul îmbâcsit din vagon.

— Primesc cu mare bucurie, domnule locotenent, răspunse băiatul.

Fetiţa îl privi cu îngrijorare.

— Nu te teme, surioară, o călătorie în aeroplan e tot atât de puţin primejdioasă ca în tren.

— Dacă eşti hotărât să mergi cu mine, zise aviatorul, trebuie să mă urmezi numaidecât, fiindcă e niţel drum până la locul unde se află aeroplanul.

Cei doi copii se îmbrăţişară luându-şi rămas bun.

— Nu plânge, surioară, o să mă întorc în curând. Poate peste o lună, poate şi mai curând, ne vom revedea iarăşi, o mângâie el. Nu uita că pentru tine muncesc şi trebuie să fii bărbată…

Peste un ceas şi jumătate, Milo se urca în avion, acesta îşi luă zborul spre sud. Milo simţi la început puţină emoţie, dar când pasărea cea uriaşă începu să se înalţe în văzduh, nici nu-şi mai dădu seama că nu e pe pământ. I se părea că pluteşte lin, deşi avionul zbura cu o iuţeală ameţitoare. Vru să stea de vorbă cu pilotul, să-l întrebe unele lucruri care îl interesau, dar din pricina zgomotului, nu se putea înţelege nimic.

Acum Milo îşi dădea foarte bine seama că înaintau. Vedea jos la

picioarele lui, sate şi oraşe rămânând în urmă. Rouen cu monumentele sale, apoi panglica argintie a Senei, pe urmă păduri şi iar păduri, Vernon, Mantes, Meulan, Poissy, Maisons-Laffitte şi la urmă… Parisul.

Aplecat peste marginea avionului, băiatul privea curios în jos. Trecură într-o clipă deasupra oraşului, apoi văzură iar câmpul cu pajiştile-i înverzite, păduri, case mititele asemenea unor jucării de copii şi iar oraşe, mereu alte oraşe: Sens, Dijon, Lyon, Vienne, Valence, Montélimar, Orange, Avignon, Tarascon, Arles, şi, în sfârşit, Marsilia.

Milo era uluit, îmbătat de aer, ameţit de iuţeala zborului. Când puse piciorul pe pământ, la nordul oraşului, de-abia îşi putu aduna gândurile. Drumul ăsta i se păruse un vis.

— Ei, ce zici de acest mijloc de călătorit? îl întrebă aviatorul.

— Minunat… Cu un astfel de mijloc nu ţi-ar trebui mult să faci înconjurul pământului, răspunse Milo.

— Ceea ce am de gând să şi fac peste puţin timp.

— Ah, de-aş putea să vă însoţesc şi eu…

Aviatorul zâmbi fără să răspundă.

— Şi când credeţi că o să porniţi la drum?

— Nici eu nu ştiu. Deocamdată trebuie să plec şi eu în Maroc.

— Ia te uită! Ca şi mine, făcu mirat băiatul. Poate că o să ne întâlnim şi p-acolo.

— Tot ce se poate.

— Dumneavoastră când plecaţi?

— Chiar mâine.

— Noi trebuie să ridicăm ancora de-abia peste două sau trei zile. Şi credeţi că o să stăm mult în Maroc?

— Habar n-am. Războiul se poate sfârşi repede, dar poate să şi ţină cine ştie cât. Avem de-a face cu un duşman foarte îndărătnic, şi care se pricepe la luptă. Cele din urmă ştiri primite de-acolo, sunt destul de îngrijorătoare, răspunse îngândurat aviatorul şi-şi luă rămas bun de la Milo, care se sui într-un tramvai, care mergea spre port.

Când puse piciorul pe puntea submarinului, cel dintâi pe care-l întâlni fu Le Gonidec.

— Ce, te-ai şi întors? făcu acesta mirat. Te aşteptam tocmai pe mâine seară. Ţi-ai scurtat şederea la Havre?

— Nu, dar am venit cu avionul.

— Nu se poate!

— Ba se poate, fiindcă aşa e.

— Bun gând ai avut, fiindcă am primit ordin să pornim peste două ceasuri.

— Şi voiaţi să plecaţi fără mine?

— Ce era să facem? spune şi tu… ordinul e ordin.

— Norocul meu că am ajuns la vreme. Vezi, şefule? Nu vrea soarta să ne despărţim şi pace.

— Mai bine nu veneai, băiete…

— De ce?

— Aşa. Acolo unde ne ducem noi e primejdie mare şi nu se ştie câţi au să se mai întoarcă.

— Atunci… după cum văd, vă temeţi că n-o să fiu bun de nimic. Dar m-aţi văzut toţi la treabă şi ştiţi bine că nu mă dau înapoi în faţa primejdiei.

— Ştiu, ştiu, băiatule, şi tocmai de aceea am vrut să te scutim de alte osteneli. Tu nu eşti ca noi, deprins cu oboselile vieţii de marinar.

— M-am dat până acum în lături de la ceva?

— Nu zice nimeni… voinţa te-a mânat… eşti un băiat harnic şi plin de curaj, dar puterile au şi ele o margine. Poate că tu, aşa crud cum eşti, nu vei putea îndura ceea ce va trebui să îndurăm noi…

— Nu-ţi fie frică, şefule, o să stau vajnic la postul meu.

Comandantul, care se înapoia din oraş, păru foarte mirat când îl văzu, nu zise însă nimic. Milo îl salută milităreşte.

Se şi începuseră pregătirile de plecare. Trebuiau să se ducă la Algesiras, apoi de-acolo să se îndrepte spre Tanger. Cele din urmă ştiri primite prin T.F.F. erau destul de îngrijorătoare. Abd-El-Krim, care avusese pierderi sângeroase, încerca să-şi împrospăteze forţele, Caidul Ghomara luase comandamentul harkaselor alcătuite din Beni-Zeruali şi Beni-Duriaghili. Trupele inamice se adunau spre Ain-Martauf şi colonelul francez Freydenberg îşi organiza apărarea împotriva lui Beni-Mesguilda.

Se credea că luptele acestea se vor isprăvi repede, căci rifanii îşi vor sfârşi în curând muniţiile, dar primeau mereu altele şi era nevoie ca marea să fie bine supravegheată. În scopul acesta fuseseră trimise

vasele de război. Spania şi Franţa se întovărăşiseră ca să apere coastele. Toate vapoarele suspecte erau puse sub pază, totuşi duşmanul era aprovizionat întruna cu arme şi muniţii. Patrulările făcute pân-atunci nu reuşiseră să pună mâna pe contrabandişti. Numai submarinele ar fi fost în stare de una ca asta.

La ora hotărâtă, submarinul francez părăsi portul, urmat de Victorious, care se înapoia la Southampton. Vruseră la început să-l ia şi pe el pentru patrulare, dar comandantul lui se împotrivise zicând că Anglia nu era în război cu Marocul.

Poate că aveau de gând să intervină de-abia atunci când vor crede că a sosit momentul să se înfrupte ei din cozonac, căci de câte ori se iveşte vreun conflict, Anglia îşi vâră şi ea coada; ca să împace lucrurile de astă dată însă, se părea că nu va fi nevoie de bunăvoinţa ei interesată. Franţa şi Spania vor fi ele în stare să-i supună singure pe rebeli.

Cap. 394 – O veche cunoştinţă

Când submarinul fu să iasă din port, toate vasele ancorate în radă, îi trimiseră salutul lor de despărţire. Răspunse şi el prin trei salve de artilerie căci avea şi el acum pe bord două tunuri de 47 şi o mitralieră, ca un adevărat vapor de război.

Cu tot vântul puternic care sufla pe mare şi care îl întâmpină la miazăzi de insulele Baleare, înainta destul de repede. Fu totuşi silit să se oprească la Cartagina pentru douăzeci şi patru de ore, ca să facă o reparaţie vasului în urma unei avarii survenite în drum.

Când li se spusese oamenilor din echipaj la Marsilia că vor trebui să plece în Maroc, fuseseră foarte nemulţumiţi. Nădăjduiau că după o călătorie atât de obositoare, în care porniseră, vor putea să se odihnească şi ei niţel pe la vetrele lor. Dar, după câteva ceasuri, nu mai cârtiră şi se simţiră gata să înfrunte orice; chipurile lor care se întunecaseră o clipă, se înseninară iarăşi.

Pe când se făcea în portul Cartaginei reparaţiile trebuincioase, marinarii porniră să cutreiere oraşul, unde fură întâmpinaţi cu inima deschisă.

Cartagina, în provincia Murcia, e aşezată pe ţărmul Mediteranei, la

poalele Sierrei Cartaginei. Oraşul numără vreo optzeci şi şase de mii de locuitori. Portul e foarte frumos, Cartagina se află într-un golf întins, în care pot intra cele mai mari vapoare şi e închis de două promontorii cu forturi.

Le Gonidec, care mai fusese la Cartagina, făcea pe călăuza.

— De rândul ăsta cred că nu vom mai da iar de vreun bucluc, zise Forgues.

— Lasă că ne-ajunge câte-am tras, răspunse Fauvel.

— O să mai vină şi altele, nu te teme.

— Nu cred, marocanii nu sunt mai răi decât nemţii.

— Mai răi nu, dar ei sunt la ei acasă, îşi cunosc ţara, şi se folosesc de orice ascunziş; şi-apoi, sunt deprinşi cu clima pe care o au.

— Eu zic că trebuie să fie o căldură grozavă pe la ei.

— Ceva de speriat, răspunse Martinvast. În Maroc dogoreşte soarele de te frige.

— Nouă nu ne pasă, pe mare e răcoare.

— Dacă ne-or lăsa numai pe mare…

— Crezi că o să facem parte din trupele de debarcare?

— Asta nu, dar o să trebuiască să stăm mult prin porturi.

— O să găsim, probabil, pe acolo şi vase de război franceze.

— Negreşit că da.

— Oricum, mai bine pe Atlantic decât acolo pe unde-am fost.

— Aşa cred şi eu, deşi o să avem de furcă şi pe-aici.

— Ştim şi noi treaba asta, dar nu cred să aibă şi marocanii submarine ca noi.

— Se zice c-ar avea tancuri.

— Ei şi? Nu ne pasă de ele.

— Au şi aeroplane.

— N-au să le aibă multă vreme fiindcă au să le facă praf aviatorii noştri.

— De, nu se ştie!

Treceau tocmai pe o străduţă căreia i se zicea Calle Santa Maria, când Fauvel dădu cu cotul lui Forgues.

— Ia te uită la individul de colo.

— Ala în haine cenuşii?

— Da. Nu-l recunoşti?

— Nu.
— Uite-te mai bine. Eu îl cunosc, l-am văzut şi la Shanghai.
— Bine zici, să ştii că individul pune şi aici ceva la cale. Oameni de soiul lui caută să pescuiască întotdeauna în apă tulbure, când se iscă vreun război. A, pesemne că ne-a recunoscut şi el... a şi luat-o la sănătoasa.
— Pare să nu prea fie bucuros de întâlnire.
— Oare ce-o fi învârtind pe-aici?
— Cine ştie? Spionează, poate.
— Ar trebui să dăm de veste comandantului.
— N-ar fi rău. Ia te uită... a şi pierit.
— Aşa e. Parc-a intrat în pământ.
— Nu, ci în casa de colo.
Marinarii grăbiră pasul şi când ajunseră la locul unde dispăruse individul, se opriră-n loc.
— Eu zic să ne vedem de drum, fu de părere Forgues. De arestat nu putem să-l arestăm aşa, fără pricină. Vom spune însă ofiţerilor noştri ce-am văzut şi ei vor face ce vor crede de cuviinţă.
Marinarii îşi urmară plimbarea, dar după câtva timp, Milo, care se tot uita înapoi, zise camarazilor săi.
— Mi se pare că indivizii ceia din urma noastră vor să afle încotro ne ducem, căci de la o vreme ne urmăresc mereu.
— Pe semne că i-a trimis individul de mai adineauri. Nu mai încape îndoială, am dat de o bandă de spioni. Noi să ne facem că nici nu i-am văzut îi sfătui Forgues.
Marinarii cotiră pe o stradă, apoi pe alta şi se îndreptară spre port, cu spionii după ei. Când fură la vreo cincizeci de metri de locul unde era ancorat submarinul, Forgues zise tovarăşilor săi:
— Măi băieţi, indivizii nu ne slăbesc. Să punem mâna pe ei şi să-i ducem la comandant.
— Aşa să facem, răspunse Fauvel. Pe ei, băieţi!
Fauvel, Martinvast, Forgues şi Le Gonidec se repeziră într-o fugă la spioni şi-i apucară de piept.
Aceştia vrură să se împotrivească, marinarii însă nu luară în seamă protestele lor şi-i duseră pe submarin.
— Domnule comandant, zise Forgues, vă aducem pe indivizii ăştia

doi care mi se par cam cu musca pe căciulă, fiindcă n-au prea vrut să vină de bună voie. Eu cred că nu s-au abătut prin Cartagina ca să admire monumentele, înaintea lor ne întâlnisem cu unul pe care-l mai văzusem la Shanghai şi tocmai voiam să-i luăm de scurt, când a pierit ca-n pământ şi a trimis pe ăştilalţi doi să ne urmărească. Ce ne-am zis noi atunci? Nu e lucru curat la mijloc, hai să-i ducem la comandant, şi… vi i-am adus.

Comandantul nu prea ştia ce să facă, fiindcă o astfel de arestare cu de la sine putere putea să dea loc la urmări neplăcute.

— Cine sunteţi dumneavoastră? întrebă el pe cei doi străini.

— Suntem nişte turişti englezi, răspunse unul cu un foarte vădit accent german.

— Da? Aveţi acte?

— Negreşit că avem.

— Să le văd.

— Cu ce drept?

— Am motivele mele.

— Şi eu am motivele mele să nu ţi le arat. De când e obiceiul să se aresteze oamenii fără mandat de arestare? După câte ştiu, dumneata nu eşti comisar, deci, n-am niciun zor să-ţi dau ascultare.

— Bine, veţi da socoteală şefului de poliţie din localitate.

— Foarte bine, lui da, dar nu dumitale.

Cap. 395 – Contrabandişti

Comandantul îşi dădu acum seama cu cine avea de-a face. Se temuse la-nceput să nu facă vreo greşeală arestând oameni care n-aveau nicio vină, acum însă, văzându-i atât de obraznici şi încurcaţi în faţa lui, nu mai şovăi o clipă.

— Luaţi-i pe sus şi duceţi-i numaidecât la poliţie, zise el lui Le Gonidec şi Martinvast

Forgues şi Fauvel îi însoţiră şi ei pe camarazii lor. Cei doi străini bodogăneau întruna.

— Lasă că o să vedeţi voi ce o să păţiţi, fiindcă vă legaţi aşa din senin de oameni… Auzi dumneata! Să aresteze nişte turişti care nu le-au făcut nimic…

Ajunşi la poliţie, comandantul Dartois ceru să vorbească numaidecât cu comisarul de serviciu, căruia îi povesti pe scurt afacerea.

— De când sunteţi aici în oraş? întrebă comisarul pe cei doi indivizi.

— De trei zile, răspunse unul din ei.

— Atunci trebuie să vă fi vizat paşapoartele, da?

— Păi… staţi să vă spun… ni s-au furat la amândoi hârtiile pe drum.

— Aşa că n-aveţi niciun act, nu-i aşa?

Omul se tulbură.

— Goliţi-vă buzunarele.

Individul îşi deşertă buzunarele cam în silă.

Comisarul băgă însă de seamă că din buzunarul de sus al hainei nu scosese ce se afla înăuntru.

— Scoate şi de acolo.

Şi fiindcă necunoscutul se codea, comisarul porunci unui agent să-i scotocească toate buzunarele şi să-i predea ce va găsi în ele. Se găsiră nişte hârtii scrise în limba germană din care unele erau cifrate.

— Ahaha, făcu bănuitor comisarul, uite ceva care îmi dă de bănuit. O să pun să le traducă ca să văd ce scrie în ele.

— Ştiu eu nemţeşte, zise comandantul Dartois.

— Atunci vezi dumneata ce poate să fie.

Comandantul răsfoi hârtiile, apoi spuse cu hotărâre:

— Aceşti doi indivizi sunt în legătură, cu şefii răsculaţilor marocani.

— Eşti sigur? întrebă comisarul.

— Foarte sigur. Ascultă şi dumneata.

Şi comandantul citi cu glas tare următoarele:

„Reinaldo *va fi pe ziua de 15 curent în apropiere de Casablanea. Debarcarea muniţiilor se va putea face prin mijlocul şalupelor în schimbul celor convenite.*

Holtzer”.

— Foarte bine, făcu comisarul. Mi se anunţase că pe coastele mării s-ar afla nişte contrabandişti, nu bănuiam însă că se găsesc chiar în

Cartagina. Apoi adresându-se celor doi indivizi: Ce aveţi de spus?
Oamenii tăcură.
— Tăcerea voastră, urmă el, e o mărturisire. Vă declar arestaţi.
— Părerea mea, e că oamenii aceştia sunt numai complici, trebuie să aibă aici un şef, zise comandantul Dartois.
— Aşa crezi?
— Şi aşa şi e, domnule comisar. Marinarii mei au zărit aici în oraş pe un individ pe care l-au văzut pe timpul tulburărilor şi la Shanghai…
— Da şi omul acela trebuie să locuiască pe undeva aproape de Calle Santa Maria, adăugă Forgues.
— Bine, o să dau ordin să se facă o anchetă. Vă mulţumesc, domnule comandant, pentru însemnatul serviciu pe care mi l-aţi făcut. Ne străduim pe cât putem să supraveghem coasta, urmărim foarte deaproape pe indivizii care ni se par suspecţi, zadarnic însă, căci ticăloşii ăştia ni se strecoară printre degete.
Când se întoarseră pe submarin, comandantul Dartois felicită pe Le Gonidec şi pe camarazii săi, zicând:
— Bună idee aţi avut că mi-aţi adus pe cei doi ticăloşi; mi-aţi uşurat poate prin aceasta foarte mult sarcina. Oamenii aceştia fac parte dintr-o bandă de contrabandişti străini care aprovizionează peste noapte pe rebeli. Vom avea mult de furcă să le dăm de urmă, dar nădăjduiesc că în cele din urmă tot vom izbuti. Până atunci, am făcut aici bună ispravă, după cum vedeţi.
A doua zi submarinul porni iar la drum.
Victorious îşi urmase calea de-a dreptul şi acum trebuia să fi ajuns în Atlantic.
— Ce mojici englezii ăştia! făcu Fauvel, nici la revedere nu ne-au spus. După ce-ai călătorit luni de-a rândul cot la cot – cum s-ar zice – se cheamă că eşti oarecum prieten.
— S-au bosumflat. Credeau că au să câştige meciul şi acum le e ciudă pe noi. Nu-i credeam aşa de josnici. Auzi, să se poarte cu noi ca şi când le-am fi duşmani… răspunse Le Gonidec.
— Ei, şi! Vorba e, am câştigat noi? Le-am dovedit că nu ştiu să construiască submarini numai ei.
— Şi să le conducă, adăugă Fauvel.

— Şi să le conducă, bine zici.
— Văd şi ei că marina noastră preţuieşte cât şi a lor.
— În ce priveşte calitatea.
— Negreşit, nu vorbesc de cantitate. Nu, ştiu nici eu, datorită cărui tratat n-avem dreptul să construim câte vapoare am vrea, pe când ei scot în fiecare lună câte unul nou la iveală.
— Sunt lucruri pe care nu trebuie să le cercetezi mai de-aproape, murmură Forgues.
Marinarii flecăreau veseli de toate celea ca şi când nici n-ar fi fost vorba să se ducă poate la moarte. Milo, care îşi luase acum rolul în serios (nu se afla el oare pe un vas de război?) asculta la cele ce spuneau camarazii săi.
— Ia uitaţi-vă, zise el deodată, cum s-o fi numind muntele de colo?
— Asta e Gibraltarul, băiete, o fortăreaţă temută a englezilor, răspunse Forgues.
— Dar Gibraltarul e în Spania…
— Aşa e, totuşi e englez. Englezii au pus mâna pe el în 1700 şi nu l-au lăsat din gheare cu toate încercările spaniolilor de a şi-l lua îndărăt.
Submarinul mergea cu iuţeală şi când se apropie de Gibraltar, o luă puţin spre stânga, îndreptându-se către Tanger, unde ajunse pe la ceasurile cinci după amiază.
Ştim că Tangerul e un port al Marocului. Are 38 de mii de locuitori, printre care foarte mulţi europeni. Portul, adăpostit de dealuri înalte împotriva vânturilor de est şi sud-est, e singurul în Maroc unde poate încăpea o flotă de război. Oraşul, zidit în amfiteatru pe povârnişul unei coline văroase cu a sa cetate în vârf, şi-a păstrat aspectul său oriental; uliţe înguste prost pavate, moschee cu pereţii căptuşiţi cu faianţă sclipitoare. Dar europenii, mai ales spaniolii, schimbă din ce în ce oraşul.
Tangerul datează din cea mai veche antichitate. Odinioară era o localitate comercială; trecu apoi în puterea romanilor şi ajunse capitala Mauritaniei. Odată în mâinile musulmanilor, deveni iar un centru comercial. În 1471, puseră portughezii mâna pe oraş, trecu apoi în a englezilor în 1662, dar bombardat la 1844 de francezi, rămase de atunci al marocanilor.

Cap. 396 – În aşteptare

Submarinul era semnalat. I se făcuse un loc în port unde se mai aflau două aviso (vase de mic tonaj, însărcinate odinioară cu transmiterea ordinelor, întrebuinţate azi la război, în ţările îndepărtate) franceze, două spaniole şi patru torpiloare.

— N-o să mai fie niciun alt submarin, afară de al nostru, zise Fauvel.

— Nu se ştie, răspunse Le Gonidec, poate că mai sunt şi altele pe drum.

— M-aş mira. Până una alta, o să ne punem noi pielea în joc…

Ştirile primite erau destul de bune. Zăpăceala şi dezbinarea dintre partizanii lui Abd-El-Krim creştea. Ali-Chirifii se supuseră armatelor noatre şi făgăduiseră că dacă li se va da arme vor lupta în rândurile franceze împotriva celorlalţi.

Benii-Usufii părăsiseră cauza şefului rifan. Numai stăpâniţi de teroare bieţii oameni serviseră sub acest sultan din Adjir, dar succesele din urmă ale francezilor le dăduse puterea să se împotrivească chemării luptătorilor rifani. Aceştia dădură foc duarurilor lor şi jefuiră magaziile cu proviziile armatei.

Cea mai mare parte a triburilor, văzându-se în neputinţă de a-şi face însămânţările de grâne, se gândeau să se alipească de francezi, dar înspre seară sosiră oameni de-ai lui Abd-El-Krim conduşi de fratele acestuia, şi vrură să-i silească pe locuitori să ducă lupta mai departe.

Fiindcă aceştia nu păreau înclinaţi să le dea ascultare, armata regulată a rifanilor îi supuse la chinuri groaznice. Sub ochii femeilor şi ai copiilor le tăiară bărbaţilor braţele şi picioarele cu ferestrăul. Trupele franceze respingând aceste hoarde de sălbatici, triburile veniră la francezi şi cerură să fie răzbunate. Chiar şi Beni-Jesquildos-ii care fuseseră până atunci duşmani neîmpăcaţi ai francezilor, începură să dezerteze.

Mai spre sud, caizii protestară împotriva jertfelor care li se impuneau. Toţi partizanii lui Abd-El-Krim erau pe cale să-l părăsească, totuşi era încă destul de puternic şi avea muniţii din belşug.

Blocajul nu folosise până atunci atât cât s-ar fi aşteptat de la el. Cei

care aprovizionau pe răsculaţi erau cu băgare de seamă şi cum zăreau un vas de război, o luau la fugă. Se cerea, mai ales o supraveghere straşnică dinspre Casablanca. Tanger devenea primejdios şi va trebui neapărat evacuat.

Trecură patru zile fără ca să se ceară ajutorul submarinului; dar în seara celei de-a cincea, comandantul Dartois îşi adună oamenii, şi le vorbi astfel:

— Băieţi, mi se semnalează un vapor care pluteşte în larg de douăzeci şi patru de ore. Au încercat să-l prindă, dar n-au reuşit. Trebuie neapărat să punem noi mâna pe el. Peste un ceas pornim.

— Ahaha, zise Fauvel, după ce se îndepărtă comandantul, intrăm şi noi în horă. Zău că-mi pare bine, începusem să mă plictisesc. Cel puţin aşa, o să avem şi noi niţică distracţie.

— Mi se pare că o să avem chiar mai multă decât am vrea, răspunse Forgues.

— Ei şi! Nu face nimic, mai bine prea mult decât deloc… Măi, camarade Martinvast, pregăteşte-ţi sculele. Şi fii cu ochii-n patru.

— Fii pe pace, am eu grijă de toate.

— Mai cu seamă că mai ai un tunar pe bord.

— Da, pe Benazech.

— Numai de-ar fi bun ochitor.

— Straşnic… a dat dovadă.

— Atunci stăm bine. Cu tunuleţele astea ale noastre de 47 o să facem bună ispravă.

— Cred şi eu. Ghiulelele noastre îţi sparg şi oţelul, aşa mititele cum le vezi…

— Ho, ho, nu te mai lăuda atât…

— Lasă că o să vezi şi tu.

— De-abia aştept…

— Dar muniţii avem destule?

— Mai mult decât ne trebuie.

Ordinul de plecare sosi. Submarinul ieşi din port. Era o noapte frumoasă şi senină. Mii şi mii de stele sclipeau pe întinsul cerului. Comandantul privea neclintit în zare.

— Eu cred că vom naviga la suprafaţă, zise Fauvel lui Le Gonidec.

— Nu se ştie. Deocamdată e vorba să dăm de urma inamicului. De

cum îl vom descoperi, ne vom lăsa desigur afund, ca să ne putem apropia de el fără să ne vadă.

Milo, postat la proră, privea drept înaintea lui. Când i se părea că zăreşte ceva suspect, dădea de veste lui Le Gonidec.

Deodată, apăru pe apă, un punct negru care crescu cu repeziciune.

— Nu cumva o fi vaporul pe care îl căutăm? zise Fauvel.

— Tot ce se poate, răspunse Forgues.

Dar recunoscură în curând că era un aviso spaniol. Acesta trecu pe lângă submarin şi cele două vase schimbară semnalele obligatorii.

— Ne-am înşelat, făcu Fauvel. Dar oricum, mare îndrăzneală pe indivizii ceia care aprovizionează pe rebeli, să vină prin locurile acestea, unde mişună vase de război.

— Oamenii care fac o astfel de meserie, nu se tem de nimic.

— Mai cu seamă când e vorba de un bun câştig.

— Aşa e.

— Trebuie să fie şi bine plătiţi.

— Pesemne.

— Dar de unde iau ei atâtea muniţii?

— Asta, dragul meu, n-am de unde şti… au uitat să-mi spună…

— Nici Franţa şi nici Spania nu cred să le dea puşti şi gloanţe.

— Nici eu nu cred.

— Atunci le vin de departe, poate chiar din Germania. Vorba e cum le aduc ei până aici? Ar trebui să pună mâna pe ei cât mai curând şi să nu le dea răgaz să ajungă unde trebuie.

— Vezi că oamenii ăştia sunt foarte şmecheri, răspunse Le Gonidec. Ca şi piraţii de odinioară. Îşi schimbă pavilioanele ca şi cămăşile. Cum să bănuieşti un cargobot dolofan care îşi vede liniştit de drum sub culorile Angliei, de pildă?… Dacă s-ar aresta toate vapoarele care cutreieră marea, unde-am ajunge?

— Nu zic nici eu altfel, dar o dată o anumită zonă depăşită, ar trebui luate la ochi. Ce dracu, se vede destul de bine calea pe care o ia un vas, fie el cu aburi sau cu pânze.

— Aşa e, dar vezi că indivizii cu pricina sunt destul de şireţi. Au aerul că urmează o direcţie anumită, spre insulele Canare, de pildă, şi după ce s-a întunecat bine, se apropie de coastă. Cei care îi aşteaptă sunt înştiinţaţi mai dinainte de sosirea lor şi descărcarea muniţiilor se

face la repezeală.

— Atunci de ce nu se plantează mine în lungul coastei?

— Măi, da' deştept mai eşti! Ca să sară şi vasele noastre în aer?

— Dacă s-ar face un canal care să fie cunoscut numai de marinarii puterilor aliate şi în care n-ar avea dreptul să intre alte vase, nu s-ar întâmpla nimic. S-a mai făcut aşa ceva, pare-mi-se, şi pe timpul războiului şi a dat rezultate bune.

Cap. 397 – Lumina verde

Se auzi un fluierat îndepărtat.

— Ce-o mai fi şi asta? întrebă Fauvel. Nu cumva e mult aşteptatul vapor care îşi vesteşte sosirea? Ia te uită?... o lumină verde o fi vreun semnal. În orice caz, nu e unul de-al marinei.

Lumina cea verde mai sclipi o dată, apoi pieri.

— Nu mai încape îndoială, el e, dă de veste oamenilor de pe ţărm, zise Le Gonidec.

Submarinul îşi iuţi mersul.

— Cred că o să punem mâna pe el, fiindcă n-are cum ne vedea; suntem foarte aproape de nivelul apei, fu de părere Forgues.

Sosi un ordin. Comandantul cerea să se lase vasul pe jumătate în apă. În clipa aceea lumina cea verde licări iar. De data asta se putea vedea bine locul unde se afla.

— Ticălosul! I-am prins, strigă Le Gonidec.

Când ajunseră la locul unde trebuia să se găsească vaporul, nu văzură nimic. Totuşi fusese acolo, cu puţin mai înainte, îl zăriră ei doar bine, cu ochii lor. Admiţând chiar că plecase din locul unde se aflase, tot trebuia stă se zărească pe undeva. Dar nu se vedea nimic, pierise ca o nălucă.

Comandantul dădu ordin să iasă submarinul de tot la suprafaţă, dar de-abia fu deasupra apei că se auzi o salvă de tun şi un obuz căzu la o mică depărtare de el. O nouă detunătură urmă şi de rândul acesta, se văzu fulgerarea descărcăturii.

— Goliţi balasturile! strigă comandantul.

Submarinul se afundă numaidecât. După ce îşi stabili echilibrul la douăzeci de metri adâncime, ofiţerul zise oamenilor săi.

— Fiţi cu băgare de seamă, băieţi, duşmanul pe care îl avem împotrivă, e un submarin.

— Tii, făcu Fauvel, vezi, la asta nu m-aşteptam!

— Acum pricep eu de ce nu poate pune nimeni mâna pe el. Ai dracului marocani, îşi aduc muniţiile în submarine, zise Martinvast.

— Ştiţi că nu sunt proşti? Eu cred însă ca asta a fost pusă la cale de nemţi. Numai ei sunt în stare de aşa ceva.

— Nu prea încap multe muniţii într-un submarin.

— O fi poate unul de acelea cum e *Deutschland*.

Comandantul nu-şi lua ochii de la tăbliţa periscopului.

— Lupta o să fie dârză după cât prevăd eu, zise Martinvast.

— Crezi? întrebă Le Gonidec.

— O să fie o vânătoare cu multe peripeţii, o să vedeţi voi.

Submarinul francez rămase pe loc, hotărât ca de-abia după ce vasul va fi luat prea repede de curent, să-şi pună iar motoarele electrice în funcţiune. Inamicul se aştepta şi el să vadă ce va urma. Era de prevăzut că acela care va ieşi mai întâi la suprafaţă va fi bombardat imediat.

Toţi de pe bord erau îngrijoraţi. Trecu o jumătate de ceas, apoi un ceas.

— Eu, în locul comandantului aş ieşi cel dintâi la suprafaţă şi cum l-aş vedea pe celălalt că-şi scoate vârful vasului, la iveală, i-aş trimite vreo câteva bombe în pântece.

— Las’ că ştie comandantul ce face. Poate că vede prin periscop pe inamic stând la pândă, răspunse Forgues.

— Aşa e şi la vânătoare. Cum zăreşte vânătorul pasărea, pac, îi şi trimite un glonţ în aripi.

De-abia îşi sfârşi vorba şi se auzi o detunătură înăbuşită în apă care făcu să se cutremure submarinul.

— Ticăloşii, au bombe submarine! strigă Martinvast.

Din fericire submarinul nostru nu avu nici o avarie. Fusese numai zguduit straşnic şi atâta tot.

Comandantul socoti mai nimerit să se îndepărteze de locul unde se afla ca să nu fie la îndemâna inamicului.

Urmă încă o bombă, dar aceasta nu avu niciun efect.

— După cum văd eu, zise Fauvel, ăsta e război în lege.

— Aşa mi se pare, şi mie, răspunse Forgues. Cui i-ar fi trecut prin minte că o să avem de-a face cu un submarin… Ne aşteptam să dăm peste un vapor de contrabandişti de pe vremea lui tata Noe şi când colo ne pomenim în faţa unui submarin din cele mai perfecţionate. Nu se poate, aici trebuie să-şi fi vârât coada neamţul.

— Se poate, dar eu cred că nemţii au destul cu ale lor, nu le-or fi arzând de luptele coloniale.

— Nu se ştie, te pomeneşti că au poftit şi ei la Maroc.

— N-or fi numai ei…

Submarinul francez se afla acum într-o situaţie destul de neplăcută. Dacă ieşea din apă, se putea întâmpla să fie bombardat. Rămânea afund, îl nimerea vreo bombă submarină.

Comandantul se hotărî.

— Goliţi balasturile! comandă el.

Balasturile fură golite şi submarinul ieşi la suprafaţă. Înainte însă de a ieşi de tot, aruncă o privire prin periscop şi văzând că marea e liberă, nu se mai codi. Ceea ce făcea el era destul de îndrăzneţ căci inamicul se găsea, probabil prin apropiere. Totuşi nu se putea altfel. Trebuia să lupte făţiş. Martinvast şi Benazech, al doilea tunar, se aşezară la tunuri.

Marea era liniştită şi întunericul se întinsese peste ape. Submarinul stătu pe loc vreo douăzeci de minute, apoi, fiindcă nu se zărea nimic, se puse în mişcare. Se vede că inamicul auzise zgomotul elicelor, căci aruncă iar o bombă, care explodă la vreo douăzeci de metri de submarin. Urmă o clipă de spaimă; marinarii îşi recăpătară însă repede sângele rece. Stăteau toţi la posturile lor şi nu voiau decât un lucru; să-şi vadă duşmanul faţă în faţă. Acesta nu se vedea nicăieri.

— Le e frică de luptă dreaptă, zise Fauvel.

— Păcat, noi suntem gata s-o începem, răspunse Forgues.

— Crezi tu într-adevăr că submarinul duce muniţii pe bord?

— Păi… socot că n-o fi ducând banane.

— Poate că face pe eclerorul altor vapoare.

— Le-am fi văzut şi noi.

— O fi luat-o el înainte ca să le arate calea.

— Şi asta se poate, deşi nu cred, căci torpiloarele cutreieră marea şi ar fi zărit ele ceva, dacă ar fi avut ce. Eu zic că submarinul duce

muniţii rifanilor. Trebuie să fie foarte mare şi încăpător.

— Submarinul ăsta pesemne, e construit astfel încât se poate apropia mult de tot de coastă ca să-şi descarce marfa în vreun golf pustiu. Şi poate că nu e singurul… vor mai fi altele, ca el. Dacă l-am putea scufunda măcar pe ăsta, tot ar fi ceva.

— O să-l scufundăm, n-avea grijă.

— Nu prea cred, se ţine bine, al dracului…

— Eu nu zic tot aşa.

— Atunci tacă-ţi gura, că e mai bine.

Cap. 398 – Bombardarea

Comandantul Dartois cerceta mereu cu încordare marea.

— Nu ştiu dacă mă înşel sau nu, dar mi se pare că zăresc colo, la dreapta ceva negru, zise Milo.

— E o stâncă, răspunse Forgues.

— Da?

— Aş pune mâna-n foc că e aşa.

— Nu, nu, uite că se mişcă.

Le Gonidec şi Fauvel se uitară şi ei.

Dacă e o stâncă, apoi ciudată stâncă; uite-o cum sare pe apă, făcu Le Gonidec, mirându-se.

— Să ştiţi că e o mină plutitoare, fu de părere Martinvast.

— Ba e un submarin, zise Milo.

— Şi aşa şi era.

Comandantul strigă deodată.

— Atenţiune! La tunuri!

— N-aveţi grijă, domnule comandant, suntem gata, răspunse Martinvast.

Dar inamicul nu se ivea încă în întregime. Văzuse probabil prin periscop că-l pândeau şi şovăia.

Comandantul Dartois nu mai aşteptă.

— Foc! comandă el.

Martinvast trase cel dintâi.

— S-a făcut! zise Martinvast. Am tras niţel mai jos ca să-l nimeresc în plin.

— Şi eu tot aşa, zise Benazech.

— I-am făcut cred o gaură zdravănă bidonului lor de zinc.

Cupola submarinului duşman dispăruse în apă.

— Hait! l-aţi trimis la fund, strigă Fauvel. Bravo, băieţi, halal să vă fie!…

— Aşa suntem noi… răspunse Martinvast râzând.

Toţi erau încredinţaţi că submarinul se înecase; ei nu ştiau că inamicul era foarte şiret. Cupola pe care Martinvast o nimerise atât de bine era pusă deasupra apei ca să înşele ochii.

— Cred că acum ne putem întoarce în port, nu mai avem nimic de făcut aici, zise comandantul şi expedie prin T.F.F. următorul mesaj:

„Vasul inamic scufundat, ne înapoiem imediat”.

Marinarii nu mai puteau de bucurie.

— Văzurăţi cum le-am făcut praf bidonul lor de zinc? zise Fauvel.

— La repezeală. Bun tunar şi Martinvast ăsta al nostru… răspunse Le Gonidec.

— Nici Benazech n-are cusur, adăugă un marinar.

— Şi Benazech, se înţelege…

— Care din ei doi o fi nimerit submarinul?

— Nu se ştie, dar n-are a face, bine că l-au nimerit. Vorba e că dacă ne-o merge tot aşa, n-o să prindem rădăcini p-aici.

De câteva momente însă, comandantul nu părea să împărtăşească defel bucuria marinarilor săi. Zărise probabil ceva care-l punea pe gânduri.

— La posturile voastre! strigă el deodată.

— Ia te uită, frate! Nu cumva o mai fi vreun submarin prin meleagurile astea? făcu Fauvel îngrijorat.

— Pesemne, murmură Le Gonidec.

— Păi atunci să-i trimitem şi lui în dar o ghiulea de-a noastră.

O detunătură înăbuşită cutremură văzduhul. O torpilă explodă la vreo douăzeci de metri de submarin.

— Asta nu mai fu un obuz ci o torpilă, zise Le Gonidec. Au început acum şi cu de-alde astea.

Urmă încă una, dar nici aceasta nu-şi ajunse ţinta, căci submarinul se feri, luând-o mai la stânga.

Cât ţinu noaptea fu o goană neîntreruptă, care nu se sfârşi decât în zorii zilei. Submarinul se înapoie în port unde comandantul raportă autorităţilor maritime cele întâmplate.

— Se află în aceste meleaguri unul sau mai multe submarine care, sunt sigur, aduc muniţii pentru rebeli, zise el.

Ofiţerii ţinură sfat între ei, dar nimeni nu putu afla ce hotărâri fură luate la această consfătuire.

Cap. 399 – Lupta în întunericul nopţii

— După cum văd nu e de glumit, o să avem de furcă, zise Fauvel când află că nu le e îngăduit să coboare pe uscat.

— Păi la asta am şi venit, răspunse Le Gonidec.

— Aşa e, nu zic, dar să ştim şi noi cu cine avem să ne războim.

— N-ai văzut? Cu nişte submarine.

— Submarine? Care ţi-e dovada?

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că vom fi nimerit nişte mine care au explodat şi atâta tot.

— Nu, dragul meu, a fost submarin în toată legea, dacă nu chiar două.

— Dar de unde s-or fi aprovizionând, că aşa, de la sine, nu merg ele…

— Trebuie să aibă pe cineva în lungul coastei, altminteri nu se poate. Nu ţii minte cum era pe timpul războiului? Se găseau submarine pretutindeni şi de multe ori vapoare, pe care le credeam de-ale aliaţilor noştri, le aprovizionau cu petrol.

— O să vedem noi ce-o mai fi. Tu ai aflat ceva din ce au hotărât ăi mai mari?

— Nu, nimic, dar cred că la noapte o să pornim să fugărim iar pe duşman.

— Aşa cred şi eu.

— De rândul ăsta nădăjduiesc că o să fim mai norocoşi.

— Să dea Dumnezeu…

Cu puţin înainte de a se înnopta, comandantul care rămăsese pe bord cu oamenii săi, fu chemat la amiralul care comanda flota. Acesta

îi spuse că aflase de la un vapor care venea din Cadix că acesta zărise o corabie mare cu pânze pe care flutura pavilionul grec, oprit lângă un vapor pântecos negru – probabil un submarin.

Nu mai era nicio îndoială. Se aflau pe acolo vase în înţelegere cu răsculaţii. Se cerea acum să se alcătuiască un blocaj, lucru care trebuia, de altfel, făcut mai demult.

Deocamdată, submarinul era însărcinat să se pună în urmărirea vaselor care-i aprovizionau pe rebeli.

După ce se înnoptă porni în larg, de astă dată însă, la suprafaţă.

— Văd că e vorba să dăm lupta făţiş, zise Fauvel. Pesemne că ştie el, comandantul, ce face.

— Ce te face să crezi?

— Nu ţii minte pe vremea războiului? Rar se întâmpla ca un submarin să s-arate două zile la rând. Venea când nici nu te aşteptai.

— Ei aş! Unele veneau seară de seară. Cred că ăsta are tot interesul să vrea să scape cât mai curând de noi, fiindcă prea îi stăm în cale şi nu-şi poate face mendrele.

— O să vedem noi ce-o să mai fie.

Până pe la ceasurile trei, dinspre ziuă, nu se ivi nimic, dar cam pe la patru, o torpilă venită nu se ştie de unde, se sparse numai la doi metri de pupa submarinului; din pricina presiunii apei, se produse o avarie serioasă care strâmbă cârma vasului.

Comandantul dădu ordin să se telegrafieze numaidecât pe uscat, cerând să fie remorcat.

Urmă atunci o adevărată dramă, una din acele drame grozave atât de obişnuite în timpul ultimului război.

Inamicul, crezându-şi adversarul ţintuit pe loc, vru să-i dea ultima lovitură şi ieşi la suprafaţa. Din apă se ivi o masă enormă, un submarin uriaş, din acelea construite de germani.

— Foc! răcni comandantul Dartois.

Martinvast şi Benazech îşi descărcară amândoi în aceeaşi clipă tunurile. Se vede că obuzele îl nimeriseră, căci se auzi o trosnitură prelungă; inamicul, care era înarmat cu un tun de 80 mm, trase şi el.

Probabil că tunarii inamicului erau mai puţin dibaci, deoarece obuzele lor căzură în mare. Nu tot aşa se întâmplă cu cestălalt. Submarinul uriaş începu să se cufunde şi pe bordul lui urmă o

zăpăceală de nedescris. Fiecare căuta să-şi salveze viaţa. În acelaşi timp însă, se stârni o furtună grozavă, aşa că naufragiaţilor le fu cu neputinţă să scape.

Se ştie că pe mare, orice vapor e dator să vină în ajutorul celuilalt, fie el prieten sau duşman.

Furtuna ţinu vreo două ceasuri şi când se mai potoli, nu se mai zări pe mare nici trupuri omeneşti, nici sfărâmături de vas.

— De-acum încolo cred că n-are cine să ne mai atace, zise Le Gonidec.

— Aşa cred şi eu, răspunse Forgues. Dar fie, că straşnici tunari avem... cu jucărioarele astea de tunuri au făcut minuni.

— Nu e nevoie de tunuri mari, trebuie să fii bun ochitor ca să nimereşti la ţintă, fu de părere Martinvast.

— Ne-am ales şi noi cu o avarie, dar bine că scăparăm numai cu atât.

— Nu zi aşa, avaria e destul de serioasă.

— Are să ne vină numaidecât cineva în ajutor de pe mal; comandantul a pus să se trimită o radiogramă.

— Văd că nu se prea grăbesc dumnealor, aveau destulă vreme să vină.

— Nu uita că suntem cam departe de port.

Cap. 400 – Sosirea ajutoarelor

Submarinul ar fi putut porni la drum, dar comandantul se temea ca avaria pe care o avea să nu devină şi mai primejdioasă. Era, deci, mai bine să aştepte.

Torpilorul care veni să-l remorcheze sosi pe la ceasurile şapte dimineaţa, fiindcă cercetase toată noaptea coasta pentru a surprinde o corabie cu pânze suspectă, care îi fusese semnalată.

Submarinul fu adus în port unde începură numaidecât reparaţia lui.

Marinarii ar fi vrut grozav să facă o plimbare prin oraş, primiră însă ordinul să nu se mişte din port şi nimănui nu-i trecu prin minte să calce consemnul.

Se aşezară, deci, pe chei la taifas. Mai veniră şi alţi marinari şi s-apucară să povestească fel de fel de întâmplări, unele adevărate, altele

născocite de ei.

Din când în când câte un nou sosit le aducea veşti despre cele ce se petrec în oraş.

Deodată, un aeroplan se lăsă la pământ aproape de ei şi Milo recunoscu în aviatorul care-l conducea pe ofiţerul care-l adusese de la Havre la Marsilia. Se duse să-i dea bună ziua şi acesta îi spuse ce ştia despre luptele pe uscat.

— Marocanii, zise aviatorul pe care îl chema Ranvier, sunt foarte buni ochitori şi rareori îşi greşesc ţinta. Sunt postaţi pe dealuri şi trag asupra avioanelor. Ieri era cât p-aci să mă nimerească şi pe mine; dacă aterizam, eram pierdut.

— Se poate însă ateriza fără să ţi se-ntâmple niciun accident, fu de părere Milo.

— Aşa e, dragul meu, dar mie nu de accident mi-a fost frică. Ţine minte vorba mea: mai bine să-ţi zdrobeşti oasele de pământ decât să cazi viu în mâinile marocanilor.

— De ce?

— Fiindcă sunt foarte cruzi… cine încape pe mâna lor, e pus la chinuri grozave şi schilodit ca vai de el.

— Aşadar, oamenii ăştia sunt nişte sălbatici?

— Aproape.

— Carevasăzică e lucru primejdios să fii aviator?

— Foarte primejdios.

— Şi sunteţi şi acum tot singur pe avionul dumneavoastră?

— Nu, am un observator, l-am lăsat însă la câţiva kilometri de aici pe un câmp de soldaţi ai Legiunii, unde are nişte prieteni.

— Plecaţi în curând?

— Nu mai plec defel. Sunt chemat să pilotez un hidroavion. După câte am aflat, trebuie supravegheată coasta mai de-aproape.

— Ştiu, am încercat-o şi noi pe pielea noastră chiar ieri.

Şi băiatul povesti aviatorului întâmplarea pe care o cunosc şi cititorii noştri. După ce sfârşi, aviatorul îi zise:

— Să nu credeţi că aţi scăpat de necazuri, dragul meu. Rifanii au aliaţi puternici, pe care nu vreau să-i numesc şi care le dau arme perfecţionate. Mai deunăzi, pe când, zburam deasupra unui duar (sat) am zărit nişte tancuri.

— Tancuri? Cu neputinţă!

— Le-am văzut cu ochii mei. Au şi tunuri de mare calibru, pe care se pricep destul de bine să le mânuiască.

— O să le venim noi de hac.

— Nu mai încape vorbă, dar au să ne mai poată ţine piept o bucată de vreme. Noi n-avem nicio vină în războiul de-acum, ci ei. Dovada cea mai bună e că am făcut lui Abd-El-Krim propuneri de pace de care nici n-a vrut s-audă. E un om plin de trufie şi se crede de neînvins.

Aviatorul, care avea întâlnire cu amiralul, îşi luă ziua bună de la Milo şi plecă, iar băiatul se întoarse la camarazii săi.

— După cum văd, cunoşti pe toată lumea de pe-aici, îi zise Forgues.

— Aviatorul acesta m-a adus de la Havre la Marsilia, răspunse Milo zâmbind.

— I-auzi dom'le! Şi despre ce-aţi mai vorbit?

— Mi-a spus că o să cam avem de furcă.

— Ştim asta.

— Mi-a mai spus că inamicul are aliaţi, pe mare.

— Am văzut şi noi.

— Şi că ni se vor trimite hidroavioane.

— Cu atât mai bine. Mă şi miram că n-au făcut-o până acum. Dacă sunt submarine, de ce n-ar fi şi hidroavioane? Cred că de-acum încolo n-o să ne pierdem vremea fără folos.

— Aşa cred, şi eu.

A doua zi, marinarii crezură că se vor putea înapoia pe bidonul lor de zinc, li se spuse însă că acesta avea nevoie de o reparaţie mai serioasă deoarece avaria era mai mare decât crezură ei şi că lucrările vor ţine vreo două săptămâni.

— Ce dracu' o să facem atâta timp fără treabă? zise Fauvel.

— O să te odihneşti, îl necăji Martinvast.

— Măi băiete, eu n-am venit aici să mă odihnesc, am venit să mă războiesc cu marocanii.

— Păi… la asta am venit şi noi, dar dacă nu se poate deocamdată…

— Poate că au să ne pună la altă treabă.

— Tot ce se poate.

Şi chiar aşa se întâmplă. Echipajul submarinului fu îmbarcat numaidecât pe un torpilor; numai pe Milo îl lăsară pe uscat. Bietul

băiat era foarte mâhnit. Ce, nu era şi el marinar ca şi ceilalţi?

Se duse de se plânse comandantului Dartois.

— Nu-ţi fă inimă rea, dragul meu, o să pornim în curând iar pe mare, îl mângâie acesta.

Milo nu mai stărui. Se înapoie pe chei şi s-aşeză pe un odgon.

Fu faţă la debarcarea unor trupe şi văzu defilând prin faţa lui un detaşament din al 9-lea de spahii, unul din al 9-lea de geniu şi o baterie din al 62-lea de artilerie.

Se uita cu drag la soldaţii aceştia îndrăzneţi şi hotărâţi, care se duceau să înfrunte moartea. Ar fi vrut să plece şi el, dar nu se putea; trebuia să rămână la postul său.

Nu trecu mult şi patru avioane aterizară pe ţărm. Avioanele erau pilotate de voluntari americani.

Deodată îl bătu cineva pe umăr. Era prietenul lui, aviatorul.

— I-ascultă, băiatule, n-ai vrea să vii cu mine? Mi s-a îmbolnăvit observatorul şi-mi trebuie neapărat altul în loc.

— Cum să nu? Trebuie să cer însă învoirea comandantului meu.

— Unde e acum comandantul tău?

— Colo, în casa aceea albă, pe dreapta.

— Să mă duc să vorbesc cu el?

— Mergem împreună, e mai bine să fiu şi eu de faţă.

Cap. 401 – Observator pe un hidroavion

Când fu înaintea comandantului, Milo îşi lui inima-n dinţi şi zise cel dintâi.

— Vă rog să mă iertaţi, domnule comandant, că vin şi vă supăr, dar aş vrea să vă cer ceva.

— Despre ce e vorba, dragul meu? îl întrebă comandantul cu bunăvoinţă.

— Să vedeţi ce e: domnul aviator aici de faţă are trebuinţă de un observator pe hidroavionul său şi vrea să mă ia pe mine ca observator.

— Cum? Vrei să te faci aviator?

— Numai pentru câteva zile, domnule comandant. Vă închipuiţi că nici gând n-am să părăsesc bidonul nostru de zinc. Îndată ce va fi reparat, îmi voi relua serviciul pe bord.

— Dar nu te-ai urcat de când eşti într-un aeroplan…

— Ba da, domnule comandant. Mi se pare chiar că v-am spus că de la Havre la Marsilia am venit cu avionul.

— Aşa e, bine zici. Bine, te las, dar bagă bine de seamă, călătoria în aeroplan e mult mai primejdioasă decât în submarin.

— Mie nu mi-e frică de primejdie…

— Atunci, du-te, deşi eu nu te-aş sfătui s-o faci.

— Mulţumesc, domnule comandant. Înţelegeţi şi dumneavoastră că nu pot sta aşa, fără nicio treabă, iar camarazii mei să muncească din greu. Fiindcă… pe ei i-au îmbarcat pe torpilor şi… pe mine… m-au lăsat aici, zise copilul aproape plângând.

— Nu sunt eu de vină, băiete, n-a vrut comandantul torpilorului să te ia, răspunse comandantul Dartois zâmbind. A zis că aşa scrie la regulament şi n-am avut ce să-i fac. Am stăruit eu destul, zadarnic însă, spunea că eşti prea tânăr pentru un marinar adevărat.

Milo se însenină la faţă şi plecă numai decât cu aviatorul.

Copilul era bucuros că va putea dovedi la întoarcere că n-a stat nici el cu mâinile-n sân. Şi-apoi, îl ispitea călătoria asta, pe care avea s-o facă în văzduh.

Hidroavionul cu care trebuia să pornească era un aparat din cele mai perfecţionate şi zbura cu o iuţeală neînchipuită. Ducea cu el patru bombe, care cădeau într-o clipă, dacă apăsai pe un buton.

Aviatorul, v-am mai spus că-l chema Ranvier, dădu pe scurt câteva explicaţii, pe care Milo le ascultă cu băgare de seamă, aşa că nu mai fu nevoie săi i le spună de două ori. După ce aviatorul văzu că Milo pricepuse atât cât trebuia, îi zise:

— Peste o jumătate de ceas plecăm; tu vei sta în spatele meu şi vei observa cu atenţie marea. Ai vederea bună?

— Foarte bună, domnule.

— Nu aşa, spune-mi domnule locotenent.

— A, vă rog să mă iertaţi…

— Aşadar, vei cerceta cu privirea marea şi îndată ce vei zări ceva suspect, îmi vei da de veste printr-un tub port-voce, adică tubul acustic care se află lângă tine, la îndemână. După cele ce-mi vei spune tu, voi şti ce am de făcut. Dacă va fi nevoie să dăm drumul unei bombe, îţi voi face semn, dar bagă de seamă, auzi? trebuie să ocheşti

bine. Şi să nu uiţi că te afli pe un aeroplan în zbor; deci, bomba trebuie aruncată cu zece, ba chiar douăzeci de metri înainte, după înălţimea la care te afli. De altfel, o să-ţi fac semn. Tu să te uiţi ce fac, şi când vei vedea că ridic braţul, dă drumul bombei. Fiindcă zici că ai vederea bună, s-ar putea întâmpla să zăreşti ceva înaintea mea; atunci să-mi dai numaidecât de veste. Ai înţeles tot ce ţi-am spus?

— Fiţi fără grijă, domnule locotenent, voi fi cu ochii-n patru.

— Bine, o să văd eu. Să nu crezi însă că de rândul acesta călătoria pe care o vom face se aseamănă cu aceea pe care am mai făcut-o împreună. Se poate întâmpla să fim atacaţi, se poate să avem o pană la motor sau cine ştie ce alt lucru… Chibzuieşte bine… dacă nu te simţi în stare să înfrunţi primejdia, mai ai timp să te răzgândeşti. M-am gândit să te iau cu mine, fiindcă mi-ai părut curajos şi hotărât; n-aş vrea însă să te târăsc în cine ştie ce aventură de care să-ţi pară rău.

— Puneţi-mă la încercare, domnule locotenent, şi veţi vedea. Nu sunt un fricos şi dacă ar fi camarazii mei de faţă, v-ar putea spune că pe submarin am dat dovadă de curaj şi îndrăzneală. Sunt, ce-i drept, numai un copil, dar la nevoie pot face faţă împrejurărilor ca şi un bărbat.

— O să te văd eu ce poţi…

Totuşi, Milo nu era chiar atât de liniştit pe cât voia să pară. Nu că i-ar fi fost frică, dar se temea că nu va fi destul de îndemânatec şi răspunderea era mare.

Când sosi momentul plecării, se urcă în aeroplan şi s-aşeză în mica firidă a observatorului.

— Uite-te bine, îi zise aviatorul. Vezi mânerul ăsta la dreapta ta? E de ajuns să apeşi pe el, pentru ca resortul să se destindă şi să dea drumul bombei la pământ. Ai un astfel de mâner la dreapta şi altul la stânga. Acum uite şi tubul acustic. Dacă vei avea să-mi spui ceva, să strigi cât poţi de tare, pentru că elicea face un vuiet de te asurzeşte. Acum la drum.

Hidroavionul alunecă pe mare. După ce îşi potrivi viteza, începu să se înalţe pe nesimţite.

Milo nu zburase încă deasupra mării; fu uimit de străvezimea apei. Se uita cu băgare de seamă în jos, dar nu vedea nimic decât o întindere nesfârşită albastră, care părea nemişcată.

Aviatorul primise, probabil, instrucţiuni, căci zbura drept înainte, ca un om care ştie încotro se duce. După ce străbătu o oarecare distanţă, se lăsă mai aproape de mare şi începu să facă nişte curbe mari.

Deodată Milo strigă prin port-voce:

— Zăresc o grămadă neagră, care pare să plutească pe apă.

Aviatorul se apropie de locul arătat şi privi cu băgare de seamă. Aproape imediat ridică braţul drept şi Milo, ascultând de acest semnal, apăsă pe mânerul din dreapta. Bomba se desprinse pe loc şi după câteva secunde explodă. La un nou semn, aruncă alta.

Avionul se îndreptă apoi spre coastă.

Când ateriză, aviatorul îi zise lui Milo:

— Cred, că am făcut bună treabă. Ştii ce era grămada aceea neagră?

— Da, un mare submarin.

— Aşa e. L-am înecat.

— Era înecat mai demult, adică se ţinea el niţel la suprafaţă, dar nu mai era bun de nimic.

— Cum aşa?

— Păi… îl bombardasem noi mai demult cu tunurile noastre de ’47.

Şi băiatul povesti aviatorului lupta din noaptea trecută.

— Nu face nimic, zise Ranvier, mai bine, bombardat de două ori decât deloc. Dacă submarinul era cu adevărat distrus, cu atât mai bine, iar dacă era numai ţintuit în loc de vreo avarie, apoi l-am mântuit noi de tot. În orice caz, tu ai dovedit că eşti destul de îndemânatic şi că vom face din tine un bun aviator.

— Nu zic că ar fi rău, dar să vedeţi, domnule locotenent, eu… vreau să mă fac marinar.

— Se vede că nu ştii că şi în aviaţie sunt marinari.

— Zău?

— Negreşit.

— Dar dumneavoastră nu sunteţi marinar.

— Te înşeli, băiete, sunt locotenent de marină.

Milo era foarte mirat.

— Dar ca să te faci aviator, trebuie să capeţi brevetul de pilot şi asta e lucru tare greu, zise iar Milo.

— Aş! defel. Îţi trebuie numai mult sânge rece şi ochi buni, atâta tot. Acum să lăsăm vorba şi să ne ducem să dăm raportul amiralului. Hai şi tu cu mine.

Ranvier se duse la amiral, unde zăbovi multă vreme; trimise apoi să îl cheme pe Milo, care rămăsese afară la uşă.

— Acesta e băiatul despre care v-am vorbit, domnule amiral, zise locotenentul, când intră Milo pe uşă. E foarte curajos şi nu ştie ce e frica. Am făcut cu el un zbor deasupra mării şi am avut prilejul să mă încredinţez că e un minunat observator.

— Dar e încă un copil, n-are vârsta care se cere unui soldat.

— Totuşi e, domnule amiral, şi un foarte bun marinar chiar. Face parte din echipajul submarinului, care a câştigat meciul ocolului pământului şi nu numai că s-a luptat cu elementele naturii, dar şi cu duşmanii în război.

— Care război? Unde? întrebă mirat amiralul.

— În Indochina, în Indii, şi s-a luptat vitejeşte, credeţi-mă. Acum, dacă dumneavoastră mi-aţi îngădui, aş vrea să-l iau cu mine pe aeroplanul meu.

— Eu nu mă-mpotrivesc, dar nu crezi că ar fi mai bine să iei un bărbat cu dumneata?

— Aş prefera o greutate mai mică.

— Înţeleg. Bine, ia-l; trebuie însă să întreb şi pe comandantul lui dacă îi dă voie. Vino după-amiază pe la mine şi-ţi voi spune ce s-a hotărât.

Aviatorul salută şi plecă împreună cu Milo.

— Dumneavoastră credeţi că o să se poată? întrebă băiatul.

— De ce să nu se poată? doar dacă n-o vrea comandantul tău să te lase. Du-te şi tu şi-l roagă, poate că s-o îndupleca.

— Mă duc chiar acum.

Cap. 402 – Hotărârea lui Milo

Milo se duse numaidecât, de-a dreptul la comandantul Dartois.

— Ce e, băieţaş, ce vrei? îl întrebă acesta.

— Vreau să vă rog ceva, domnule comandant.

— Da? Ce anume?

Milo, încurcat, îşi răsucea bereta în mână şi nu cuteza să înceapă.

— Hai, spune, îl încurajă comandantul.

— Să vedeţi ce e, domnule comandant… aş vrea să-mi îngăduiţi să servesc câtva timp pe un hidroavion.

— Vrei să părăseşti submarinul nostru?

— Nu, nici gând de aşa-ceva; aş vrea numai să „zbor” şi eu niţel…

— Bine, eu te las, dar gândeşte-te bine la ce faci. Să nu-ţi închipui că aviaţia nu-şi are şi ea primejdiile ei. O pană la motor, bombardarea aeroplanului, şi câte altele…

— Nu face nimic… scapă omul şi din astea.

— Aşa crezi tu? În sfârşit… nu vreau să te descurajez. Dacă vrei să încerci pe pielea ta, te priveşte, numai să nu te căieşti…

— N-o să vă părăsesc de tot, domnule comandant, căci ne vom întâlni adeseori pe mare şi poate că voi putea fi chiar de folos camarazilor mei de pe submarin.

— N-aş dori să avem nevoie, răspunse ofiţerul zâmbind, dar fiindcă vrei să-ţi faci niţel gustul cu aviaţia, bine, fie. În orice caz te consider şi de-acum încolo ca făcând parte din efectivul submarinului.

— Vă mulţumesc foarte mult, domnule comandant.

— Chibzuieşte-te bine, băiete, nu te pripi… să nu-ţi pară rău!

— Am chibzuit, domnule comandant. De altfel, n-am de gând să rămân pentru totdeauna în aviaţie. Ştiţi dumneavoastră bine că eu marinar vreau să mă fac; poate că timpul petrecut în aviaţie o să-mi prindă bine mai târziu, cine ştie!…

— S-ar putea să ai dreptate, dragul meu, omul trebuie să ştie de toate. Ei, în sfârşit, dacă ţii numaidecât, fie, încheie comandantul şi-i strânse lui Milo mâna zâmbind.

Când se găsi singur, Milo rămase puţin pe gânduri. Făcea el oare bine părăsind submarinul atât de drag lui, pe bordul căruia toţi îi erau prieteni? Nu era o nesocotinţă din partea lui ceea ce voia să încerce?

Acum… ce o vrea Dumnezeu! Totuşi nu se putea despărţi de camarazii săi, fără să-şi ia rămas bun. Vasul pe care se îmbarcaseră ei nu pornise încă din port. Trecu puntea care îl lega de chei.

— Ce e cu tine, măi băiete, dai bir cu fugiţii ai? Rămâi pe uscat? îi strigă Le Gonidec când îl văzu.

— Nu te supăra, şefule, făcu băiatul cam încurcat, dar vreau să-ţi

spun că…

— Hai, spune, ce te codeşti atât?

— Păi… e vorba să intru… la aviaţie.

— Ei şi? Ai de gând s-o faci?

— Am şi intrat.

Le Gonidec încruntă sprâncenele şi rămase câtva timp pe gânduri. Se uită apoi ţintă în ochii băiatului, îi puse mâna lui mare pe umăr şi-l întrebă:

— Aşadar ne părăseşti?

— Nu de tot, numai pentru câtăva vreme.

— Da, înţeleg, te plictiseai, pesemne, pe submarinul nostru.

— Nu, nu mă plictiseam defel, dar…

— Atunci ce te-a făcut să pleci de la noi?

— Uite ce e… Ştii că ţi-am mai vorbit despre un aviator care se numeşte Ranvier.

— Da, parcă mi-aduc aminte. Nu e el acela care te-a adus de la Havre la Marsilia, nu e aşa?

— Chiar el. Ranvier crede că aş avea oarecare înclinaţie pentru aviaţie şi eu aş vrea să văd dacă e sau nu adevărat. Ne-am înţeles să facem o încercare. Să nu te gândeşti o clipă măcar că n-am să mă întorc pe submarin.

— I-ai spus şi comandantului de planul tău?

— Da.

— Şi ţi-a dat voie să părăseşti submarinul?

— Da.

— Atunci bine. Îţi doresc din suflet, băiete, să nu te căieşti de cele ce vrei să faci! Nu că vreau să te sperii, dar să ştii de la mine că aviaţia e şi mai primejdioasă decât navigaţia pe un submarin.

— Eşti sigur?

— Foarte sigur.

Copilul ridică din umeri şi zise cu nepăsare:

— Ei şi! Viaţa ţi-e în primejdie la fiecare pas, oriunde te-ai afla.

— De! Când te prăbuşeşti la pământ de la două mii de metri înălţime, nu e totuna cu o avarie la vapor. De-aici tot mai poţi scăpa, pe când de acolo, aleluia!

— Aşa e, dar dacă se duce vasul la fund, ori se înţepeneşte pe la

mijlocul apei şi nu mai ai cum respira, crezi că moartea e mai uşoară? Ai uitat ce-am păţit la începutul călătoriei noastre?…

— Astea sunt accidente care se întâmplă foarte rar.

— Ştiu, sunt însă grozave atunci când se întâmplă.

— Şi când pleci?

— Chiar astăzi.

Cap. 403 – Plecarea

Le Gonidec dădu trist din cap.

— Aş dori numai să nu-ţi pară niciodată rău de ce faci, dragul meu, zise el. Ştii cât ţin la tine.

— Ştiu, şefule, dar nici prin gând să nu-ţi treacă, nici dumitale, nici celorlalţi camarazi, că am de gând să mă las de meseria de marinar. Ţi-am spus şi ţi-o mai spun şi acum: eu marinar vreau să mă fac, dar servind ca observator pe un hidroavion nu înseamnă că faci parte tot din marină?

— Nu zic nici eu altfel, numai că între un submarin şi un hidroavion e o deosebire.

— Negreşit că e, dar cred că nu mi-ar strica să învăţ şi meseria de aviator.

— De stricat n-are ce-ţi strica; ţi le spun astea toate de teamă să nu te hotărăşti într-o bună zi să ne părăseşti.

— Niciodată n-aş face una ca asta, şefule, strigă băiatul, mă jur pe ce am mai scump că nici nu mă gândesc.

— Şi cam cât crezi că o să rămâi în aviaţie?

— O, cel mult o lună…

Copilul şi marinarul tăcură o bucată de vreme, apoi Milo zise cu sfială:

— Aş vrea… să-mi iau ziua bună de la camarazi.

— Ar fi mai bine să n-o faci. Hotărârea ta i-ar mira şi unii din ei nu s-ar sfii să-ţi spună pe şleau părerea lor. Nu toţi vor înţelege că numai curiozitatea ta de copil te îndeamnă să încerci ceva nou pentru tine. Ştii şi tu că marinarii sunt oameni care nu se prea dau în lături dând e vorba să spună omului în faţă ce au de spus.

— Aşa e, ai dreptate. Dacă te vor întreba unde sunt, te rog să le mai

spui că am fost trimis cu o însărcinare oarecare de comandant.

— Ba n-am să le spun nimic; au să creadă că eşti plecat iar în permisie.

— Şefule dragă, ai grijă, rogu-te, de Mascota mea.

— Fii fără grijă, răspunse Le Gonidec zâmbind.

Băiatul strânse mâna lui Le Gonidec şi plecă. Acesta se uită lung în urma lui, clătină capul, şi murmură:

— Săracul!

Milo se îndreptă spre hangarul unde îşi ţinea Ranvier aeroplanul.

— Ei? îl întrebă aviatorul când îl văzu.

— S-a hotărât, plec, răspunse el.

— Comandantul s-a împotrivit mult?

— Da, dar la urmă tot mi-a dat voie.

— Cu atât mai bine. Dar nu ştii noutatea?

— Ce?

— S-a întâmplat ceva de ieri încoace şi acum nu mai fac parte din escadrila de hidroavioane.

— Atunci?…

— Comand acum o escadrilă de avioane de bombardament. E vorba să bombardăm mai cu seamă uscatul. Coasta nu mai e primejdioasă fiindcă e supravegheată de crucişătoare şi torpiloare, dar câmpia ne dă acum de lucru. Mâine dimineaţă o să zburăm deasupra întinsului dinspre Ain-Aişa ca să trimitem câteva bombe de bun sosit rifanilor. O trupă de luptători pornită, de la Tafrant se îndreaptă spre Bun-Aişa ca să ajungă la Amjot, capitala Ben-Zerualilor. Noi suntem însărcinaţi să-i întovărăşim la drum, şi să le arătăm poziţiile inamicului.

— A, strigă Milo, o să fie foarte interesant.

— Da, cât se poate de interesant, dacă nu vom fi siliţi să aterizăm.

— De ce?

— Mai întrebi? Păi nu ştii, băiete, că dacă va trebui să ne coborâm pe pământ, nu ne va rămâne altceva de făcut decât să ne zburăm creierii?

— Ce spui?…

— Ceea ce e, dragul meu. Rifanii n-au obiceiul să-şi facă duşmanii prizonieri.

— Atunci n-avem de ce să ne temem.

— Zău? Ţi-am spus că nu iau prizonieri, pentru că de îndată ce te prinde, te măcelăresc pe loc. Asta încă n-ar fi nimic, dacă mai întâi nu te-ar pune la chinuri groaznice.

— Da? făcu Milo cam dezamăgit. Crezi că întâi îi pun la chinuri pe prizonieri?

— Oho, şi ce fel de chinuri!... Soldaţi de-ai noştri au găsit nişte nenorociţi de prizonieri cu braţele şi picioarele tăiate, care aveau pe corp răni teribile.

— Atunci rifanii ăştia sunt cu adevărat sălbatici...

— Bine zici. Linişteşte-te însă, o să căutăm să nu cădem în mâinile lor.

— Bine ar fi...

— Nu trebuie să te sperii de ce ţi-am spus. Dar dacă te codeşti, n-ai decât să-ţi iei vorba-napoi.

Milo era însă îndrăzneţ din fire şi nu voia să pară un fricos în faţa aviatorului.

— Nu, răspunse el, n-am obiceiul, ce-am hotărât rămâne bun hotărât.

— Bravo, băiete, vezi, aşa-mi placi. Mâine dimineaţă plecăm. Până atunci, hai să vezi aparatul. A sosit de ieri, dar n-am avut încă vreme să-l examinez. Se zice că ar fi un aeroplan straşnic, construit după ultimul model.

— Cum, strigă Milo, mirat, nu l-ai văzut încă?

— Nu, de altfel nici n-aş fi putut, fiindcă de-abia acum au isprăvit cu montarea lui.

Cap. 404 – Milo e înfăţişat aviatorilor

Se îndreptară amândoi spre locul unde se afla avionul cel nou. Îl zăriră de departe. Era de o mărime nemaivăzută până atunci.

— În aeroplanul acesta ar putea încăpea mai mulţi inşi, zise Milo minunându-se.

— Da, dar nu vom fi decât doi, răspunse Ranvier. După cum vezi, e loc destul şi vom putea duce cu noi bombe şi torpile din belşug. O să avem un adevărat arsenal şi tu vei avea în seamă aruncarea lor din zbor. Dacă eşti dibaci şi îndemânatic, poţi face harcea-parcea din

duşmani.

Milo nu răspunse. La gândul că va trebui să ucidă cine ştie câte făpturi omeneşti, i se strângea inima de durere. Ştia el bine, că aceştia erau duşmanii lor neîmpăcaţi, totuşi acum aproape îi părea rău că primise să ia parte la cele ce aveau să urmeze. Trăsese el, nu-i vorbă, cu puşca şi la Shanghai, nu era însă acelaşi lucru. Se luptase cu chinezii faţă-n faţă, şi fiecare căutase să-şi apere propria lui viaţă, pe când aici nici nu-i vedea la faţă pe cei ne care avea să-i bombardeze. Duşmani cruzi şi sălbatici, fără pic de milă pentru prizonierii lor, aşa e, dar când se gândea că va trebui să arunce bombe şi asupra satelor cu bătrâni, femei şi copii, nu-i era defel la îndemână.

Ranvier, foarte liniştit, îşi examina aeroplanul ca un om care se pricepe.

— Aşa avion zic şi eu, făcu el. Şi trebuie să zboare ca gândul. Nici nu se potriveşte cu hidroavionul meu de mai-nainte.

Rămase multă vreme în admiraţia aparatului, apoi zise lui Milo.

— Mâine dimineaţă îl punem la-ncercare.

— Cum adică, o să şi aruncăm bombe?

— Nu, răspunse aviatorul râzând, o să facem numai un mic zbor.

Milo îl urmă în tăcere pe Ranvier, care îl duse pe câmpul de aviaţie unde aviatorii îşi instalaseră „popota”. Când îl văzură pe Milo, se uitară nedumeriţi la el.

— Camarazi, zise Ranvier, vă prezint pe observatorul meu.

— L-ai ales cam tinerel, răspunse în bătaie de joc un aviator dolofan şi bucălat.

— Mi se pare că te-ai apucat să dresezi copiii, făcu un altul.

— Sunt copii care preţuiesc mai mult decât oamenii în toată firea, de pildă băiatul acesta curajos şi îndemânatic. Şi-apoi e uşor şi nu-mi va îngreuna aparatul, aşa că voi putea lua şi mai multe bombe cu mine.

— Ehehei, băiete, mare pişicher eşti! Scazi din greutatea observatorului, ca să iei bombe din belşug. Vorba e, ai tu destulă încredere, în el? întrebă dolofanul.

— Ca şi în mine însumi. L-am pus la probă şi ştiu ce poate.

— Nu mai spune! Numai că nu te-ai gândit la un lucru.

— La care anume?

— Că băieţaşul ăsta e prea tânăr pentru a fi soldat.

— N-ai tu grijă, s-a angajat voluntar pe un submarin şi e foarte iubit de comandantul său. Aşa cum îl vedeţi, a şi făcut ocolul pământului şi s-a luptat în Indochina. E un adevărat soldat.

— Căruia nu i-au crescut încă mustăţile.

— N-are a face. E îndrăzneţ şi curajos şi atât ajunge. Pe cât e de tânăr, pe atât e de viteaz.

— Bravo! Bravo! strigară aviatorii, să trăiască noul nostru camarad!…

Milo nu ştia ce să creadă. Nu cumva îşi băteau joc de el? Aviatorii vrură să ciocnească un pahar de rom cu el, după cum era obiceiul, dar băiatul dădu paharul la o parte zicând:

— Mulţumesc, eu nu beau niciodată spirtoase.

— Aha, e antialcoolic, tânărul, râse unul din aviatori.

— Nu bea decât apă, adaugă altul.

— Păi ăsta nu e aviator, e o raţă, fiindcă numai raţelor le place apa…

— Domnilor, zise Ranvier, vă rog să fiţi îngăduitor cu noul nostru camarad. Nu veţi fi vrând să tragă la măsea ca unul de-ai noştri. De altfel, foarte bine face: cu cât bea cineva mai puţin, cu atât mai sănătos pentru el. Acum, încetaţi cu glumele voastre nesărate, nu vedeţi că aţi zăpăcit de tot pe bietul copil?

Un aviator morocănos, zise:

— Dacă ne-om apuca să facem de-acum încolo aviatori din toţi copiii, o să trebuiască să-i luăm din leagăn.

Ranvier nu luă în seamă spusele lui. Ştia el ce ştia despre Milo şi atâta îi era de ajuns. Dar fiindcă morocănosul nu se lăsa, îi răspunse:

— Ca să poţi judeca oamenii, trebuie să-i vezi la lucru. Eu numai atâta îţi spun: în curând o s-auzi vorbindu-se despre flăcăul ăsta al nostru. Mă cunoşti, şi ştii că n-am obiceiul să spun palavre. Dacă l-am luat pe băiat cu mine, mi-am dat eu bine seama că-mi va fi de folos.

Cap. 405 – În ajunul luptei

Vorbele lui închiseră gura aviatorilor, care înţeleseră că nu era frumos din partea lor să-şi bată joc de băiatul acesta, care putea fi tot

atât de curajos ca şi alţii. Strânseră toţi mâna lui Milo urându-i noroc. Băiatul le mulţumi cu stângăcie, dar în curând se încredinţă că toţi aceşti aviatori care vor fi camarazii săi, erau, de altfel, băieţi de treabă. Totuşi, în suflet îl rodea un gând: nu era mai bine să fi rămas pe submarin? De ce, după ce scăpase din atâtea primejdii, se mai vârâse acum în altele, aşa, de bună voie? Era prea târziu să mai dea înapoi.

Multe hotărâri sunt datorate trufiei omeneşti. Te învoieşti la un lucru fără să judeci mai întâi; şi după ce ai intrat în horă, trebuie să joci – vorba ceea. Milo era curajos, am văzut lucrul acesta în împrejurări destul de grele şi voia să dea acum încă o dovadă de energie.

Avea şi multă încredere în Ranvier şi ştia că nu avea de ce se teme cu un astfel de pilot.

Noaptea din ajunul plecării sale cu avionul, o petrecu în tabăra aviatorilor, împreună cu Ranvier.

Acesta stătu multă vreme aplecat peste o hartă pe care o studia cu atenţie. În cele din urmă îi zise lui Milo:

— Uite ce e: generalul Billotte cere să cercetăm satele de pe frontul lui Uerga. Ar vrea să ştie dacă Beni-Uraghelii, aşa-zişii disidenţi, se îndreaptă, după cum se crede, spre nordul lui Bibaue.

— Aşadar n-o să bombardăm încă nimic.

— Nu se ştie; dacă vor trage asupra noastră, trebuie să le răspundem şi noi la fel, însărcinarea noastră însă e de a face o recunoaştere. Să nu-ţi închipui că o să fie o jucărie; avem de luptat cu duşmani înverşunaţi, care vor căuta prin toate mijloacele să iasă biruitori. Abd-El-Krim, prin teroare şi ameninţări, câştigă zilnic noi partizani. Sunt multe triburi care ar fi bucuroase să treacă de partea noastră, dar nu o pot face deoarece sunt în mâna tiranului. Dă foc satelor şi măcelăreşte pe oricine nu-l urmează.

— Atunci războiul acesta poate ţine încă multă vreme.

— Mult mai multă decât s-a crezut la început. Efectivul nostru însă creşte din zi în zi şi în momentul de faţă avem aproape o sută de mii de oameni pe frontul marocan.

— O sută de mii? se miră Milo.

— Da. Poziţia Taunat, cea mai de căpetenie bază a unei apropiate

ofensive, a fost bine întărită. S-au adus acolo cantităţi mari de provizii şi muniţii pentru trupele împrăştiate prin împrejurimi, în aripa dreaptă a sectorului de atac. De asemenea, pe cea stângă, înspre Terual, forţele noastre sunt destul de însemnate.

— Marocanii sunt şi ei bine înarmaţi?

— Destul de bine. Au tunuri cu tragere lungă, de mare calibru, ba se spune că ar avea şi tancuri.

— Tancuri? de unde?

— Vezi, aici e taina. Sunt sprijiniţi de o putere, dar nu se ştie de care, vorba e, au arme şi muniţii cu prisosinţă. Totul e să nu mai aibă de-acum încolo putinţa de-a fi aprovizionaţi şi cred că o să reuşim. Vasele noastre de război stau la pândă şi nu lasă să treacă niciun vapor suspect. Pe de altă parte, dacă o fi adevărat ce mi s-a spus, s-au adus acum în urmă pe plaja de la Cebadilla foarte multe muniţii. În Djebel Malmur, am reuşit să distrugem mai multe fortificaţii.

— Simt multe avioane franceze pe-aici? întrebă Milo.

— Până acum am avut şaptezeci şi cinci de aparate în foarte bună stare, care au dat iama-n duşman, totuşi am pierdut şi noi douăsprezece din ele.

— Atât de multe?

— Din nenorocire… Serviciul de recunoaştere a fost la început foarte primejdios. Nu cunoşteam încă ţinutul şi ne-am lăsat prea jos în vale. Rifanii, tupilaţi pe vârfurile dealurilor, ne nimereau cu uşurinţă. Acum, zburăm la o înălţime potrivită şi ne apropiem de pământ numai când socotim că e nevoie, adică să ajutăm infanteria.

— A, ajutăm infanteria? făcu Milo.

— Adică noi poate nu, dar de, mai ştii!… Să nu crezi, băiete, că e o jucărie să zbori deasupra bledului, adică a câmpiei. O să vezi şi tu, şi dacă îţi plac emoţiile, o să te saturi acum de ele. Nu ţi-e frică? spune drept.

— Frică? zise el zâmbind. Nu, eu nu ştiu ce e frica şi o să vezi, şi dumneata…

Cap. 406 – În înaltul cerului

Nu trecu mult şi cei doi aviatori dormeau adânc. Când fu însă

înspre zori, Milo se trezi. Se miră mai întâi când văzu că e culcat pe uscat în loc să se simtă legănat de valuri. Se frecă bine la ochi apoi se dezmetici. De-abia acum îşi aduse aminte că nu se mai află pe submarin, ci într-o tabără de aviatori. Gândurile lui zburară la surioara lui, care îl aştepta acolo, departe, nădăjduind că-l va vedea în curând. O părere de rău îi cuprinse sufletul. Avea el dreptul să se avânte aşa, spre necunoscut, când datoria lui era să-şi ocrotească surioara? De ce n-a dat ascultare sfaturilor lui Le Gonidec? Să fi rămas în ţară şi să se fi apucat de învăţătură, ca să se facă şi el un bun marinar. Acum era prea târziu, nu mai putea da înapoi.

La răsăritul soarelui, Ranvier sări jos din aşternut, strigând:

— Scoală, băiete, a sosit clipa.

Milo se spălă şi se îmbrăcă în grabă.

— Ce timp frumos! De câteva zile încoace dimineaţa era o ceaţă afurisită care nu-ţi îngăduia să vezi nimic; astăzi însă cerul s-a limpezit şi cred că o să putem face ceva.

Când fură gata de plecare, ieşiră din tabără şi se îndreptară spre hangarul unde se afla aeroplanul lor. Câţiva aviatori stăteau adunaţi pe un loc din apropiere şi vorbeau cu însufleţire. Veştile sosite în urmă prin T.F.F. erau foarte îngrijorătoare. Abd-El-Krim trimisese oameni de-ai lui ca să spună şefilor triburilor din zona franceză să ţină cu îndârjire piept oricărei năvăliri de-a francezilor. Se adeverea ştirea că Abd-El-Krim se refugiase la Sidi-Eberke şi că încredinţase apărarea golfului Albucemas unchiului său, un rifan fanatic, ai cărui fii erau nişte războinici înverşunaţi.

— Ohoho, se îngroaşă gluma, zise Ranvier.

— Nu face nimic, cu atât mai bine… Le trebuie o lecţie şi o să le-o dăm.

Veni un general; era generalul Billotte. Stătu câtva timp de vorbă cu aviatorii, le dădu câteva instrucţiuni, apoi le strânse cu prietenie mâinile.

Fiecare aviator primi în scris ordinele statului major.

Al lui Ranvier era următorul:

„Se ordonă locotenentului Ranvier să pornească imediat spre ţinutul Uerga, între Urzagh şi Bibane, şi să bombardeze toate adunările de trupe şi convoiurile de aprovizionare şi muniţii pe care le va zări. Se va înapoia, în

după amiaza aceleiaşi zile, şi va raporta numaidecât comandamentului rezultatul”.

— Na, alta acum, zise Ranvier, ieri m-au trimis în recunoaştere, astăzi îmi dau ordin să bombardez… Foarte bine, o să avem de lucru aşa că n-o să fie numai o plimbare de plăcere. Hai!…

Milo sări în carlingă, Ranvier se aşeză la postul său. După câteva clipe, avionul uriaş se înălţă în văzduh.

Soarele strălucea, aerul era limpede şi zarea străvezie.

Aeroplanul se ridică treptat, apoi când fu la o mie cinci sute de metri îşi potrivi echilibrul. Milo observă tot ce vedea dedesubtul lui. Zburară deasupra unor câmpii uscate pe care se zărea ici colo mici cuiburi albe care nu erau altceva decât case de ale locuitorilor. Vegetaţia era rară, numai la mari depărtări unul de altul câte un petec de pământ cu verdeaţă.

Cei doi aviatori îşi vorbeau prin tubul acustic, căci vuietul motorului era asurzitor şi nu s-ar fi putut înţelege altfel.

Deodată Ranvier strigă:

— Atenţie! Zăresc colo o trupă de oameni în mers.

— Am văzut-o şi eu, răspunse Milo.

— Bine.

Şi aviatorul se apropie de pământ.

Milo simţi cum i se strânge inima. În curând Ranvier o să-i dea negreşit ordin să dea drumul unei bombe. Sta gata să execute ordinul.

Înainte de plecare, Ranvier îi arătase cum trebuie făcută manevra aceasta şi băiatul era sigur de sine. Avionul nu era acum decât la o sută cincizeci de metri de pământ. Câteva gloanţe trecură şuierând pe lângă aeroplan.

— Gata! strigă Ranvier.

Milo dădu drumul unei torpile, care explodă în mijlocul unei gloate, unde trebuie să fi făcut un măcel grozav.

— Alta! strigă iar locotenentul.

De data aceasta Milo le trimise o bombă care căzu peste nişte căruţe aşezate în şir.

Gloanţele plouau în jurul avionului, dar acesta se înălţă iar în văzduh, fără să-i pese de ele. Ranvier nu era omul care să se lase aşa

de lesne de o treabă. Se apropie iar de locul unde se afla adunat inamicul şi mai aruncă vreo câteva bombe. Calcula atât de bine iuţeala zborului, că mai toate bombele îşi nimereau ţinta. Acum socoti de prisos să mai urmeze bombardamentul său aerian, căci efectul era satisfăcător. Se înălţă din nou şi porni de-a dreptul în direcţia lui Sidi-Eberke, unde se zicea că s-ar fi refugiat Abd-El-Krim.

Aviatorul nostru socoti – şi nu fără dreptate – că n-ar fi rău să dea o lovitură, o lovitură, foarte îndrăzneaţă.

Abd-El-Krim nu s-aştepta, se vede, să-i vină musafiri de soiul acesta şi va fi, desigur, foarte uimit când se va pomeni cu o grindină de bombe asupra lui.

Ranvier avea la el o hartă, pe care o studia cu băgare de seamă, dar când zbori deasupra unei câmpii fără pic de verdeaţă, unde uneori nici nu poţi zări căsuţele risipite ici colo, e greu să te orientezi şi o iei mai mult la întâmplare. Totuşi Ranvier credea că va da în cele din urmă de Sidi-Eberke.

Când ajunse în apropierea unui munte, vru să-şi ia zborul la înălţimea trebuincioasă. Era prea târziu. O grindină de gloanţe se abătu peste aeroplan, căci rifanii se aflau acum aproape în linie dreaptă cu el.

— Am păţit-o! strigă Ranvier.

Avionul atins de gloanţe începu să se clatine. Trebuiau să aterizeze. Mai mare nenorocire nici că li se putea întâmpla, căci inamicul când va vedea aeroplanul lăsându-se la pământ, va căuta să pună mâna pe aviatori.

Milo înţelese că totul era pierdut. Ochii i se umplură de lacrimi; ştia bine că aceasta era cea din urmă călătorie a lui. Peste puţin va cădea în mâna rifanilor. Îşi aduse aminte de cele ce-i spusese Ranvier. Inamicul tăia mai întâi mâinile şi picioarele prizonierilor apoi îi ucidea fără multă zăbavă.

Aeroplanul ateriză cu o zguduitură atât de puternică pe pământul uscat, încât aviatorii fură aruncaţi la zece metri de el, fără să fie însă răniţi. Se ridicară de jos şi Ranvier examină aeroplanul cu băgare de seamă.

— Degeaba, zise el, nu mai e nimic de făcut.

Cap. 407 – Duşmanul se apropie

Milo se uită la el înspăimântat.

— Nu crezi că s-ar mai putea încerca totuşi ceva? întrebă el.

— Ar fi în zadar. Motorul a fost atins… cilindri au plesnit… Ce-ai putea să-i mai faci?

— Atunci?…

— Atunci, dragul meu, suntem într-o situaţie foarte urâtă şi nu prea văd cum am puteai ieşi din ea.

— Trebuie să ne fi văzut căzând.

— Cu siguranţă.

— Şi au să vină să ne prindă…

— Mă tem că aşa o să fie.

Ranvier era un om hotărât, foarte curajos şi nu-şi pierdea niciodată cumpătul.

— Ascultă-ncoa', băiatule, zise el lui Milo. Avem revolvere, adică fiecare câte douăsprezece gloanţe. Dacă inamicul vrea să pună mâna pe noi, să căutăm să ne vindem pielea cât mai scump. Apoi… cu cel din urmă glonţ să ne zburăm creierii… m-ai înţeles?

Milo se înfioră. Prevăzuse el multe întâmplări care îl aşteptau când se hotărâse să intre la aviaţie. Numai pe asta nu. Tăcu însă, ca să nu se vadă teama care îi stăpânea sufletul.

Ranvier cerceta zarea cu ocheanul.

— Nu văd pe nimeni, zise el. Cu toate astea nu se poate să nu ne fi văzut. Acum e vorba să nu ne pierdem capul. Să ne ascundem după râpa asta. Dacă am reuşi să rămânem nedescoperiţi de ei până ce se va întuneca, s-ar putea să scăpăm strecurându-ne la unul din triburile prietene nouă, care se află prin apropiere. Tot atât de bine s-ar putea să dăm de un trib duşman, aşa că numai norocul ne poate ajuta.

Se târâră amândoi pe brânci până la o râpă şi se ascunseră într-un tufiş. Din când în când, Ranvier cerceta câmpia cu ocheanul.

— Ciudat, făcu el nedumerit, sunt sigur că ne-au văzut căzând. Cum se face de nu vin să ne prindă?

Căldura era înăbuşitoare. Un soare arzător dogorea întinsul pustiu al bledului. În curând cei doi aviatori îşi simţiră gâtlejul uscat şi o sete grozavă îi chinuia cumplit.

Şi inamicul tot nu se arăta. Poate îşi va fi închipuit că aviatorii au murit cu oasele zdrobite când s-au prăbuşit la pământ şi că e de prisos să-i mai caute.

Ranvier începuse să mai prindă niţică inimă când deodată strigă:

— Semn rău… zăresc nişte călăreţi care se îndreaptă încoace.

— Sunt mulţi?

— Nu, şapte sau opt cel mult.

— Am putea atunci să…

Copilul nu sfârşi fraza dar Ranvier îl înţelesese.

— Da, poate, că am reuşi să ne scăpăm de ei. Ştii să tragi cu revolverul?

— Nu cine ştie ce, dar cred că ochesc destul de bine.

— Nu va fi nevoie să tragem la depărtare, ci vom lăsa pe inamic să se apropie cât mai mult de noi.

Călăreţii erau acum la vreo cinci sute de metri departe de ei.

— Nu m-am înşelat, făcu Ranvier, vin înspre noi.

Se auzea acum bine tropotul cailor.

— Sunt şapte, zise Ranvier încărcându-şi revolverul.

Cap. 408 – La strâmtoare

Deodată tropotul încetă. Călăreţii se opriseră în loc.

— Ia te uită! Ce s-o fi întâmplat? se miră Ranvier.

— Vin încoace? întrebă Milo.

— Deocamdată stau nehotărâţi, s-ar zice că nu ştiu ce să facă. A, au descălecat. Acum înţeleg… Nu pot înainta din pricina piedicilor care le stau în cale. Vor să vină pe jos.

Cei şapte oameni descălecaseră într-adevăr. Unul din ei rămase să ţină caii de căpăstru, pe când ceilalţi porniră să se caţere de stânci. Când ajunseră lângă aeroplan, se apucară să-l examineze, încercând să-i ridice aripile ca să se încredinţeze probabil, că aviatorii sunt dedesubt. Părură că se sfătuiesc între ei, apoi se uitară la dreapta şi la stânga cercetător. Unul din ei arătând spre râpă, porniră toţi într-acolo.

— Atenţie!… şopti Ranvier lui Milo..

Cel dintâi inamic care se apropie fu ucis pe loc; al doilea la fel, iar

al treilea avu aceeaşi soartă. Cei care mai rămăseseră vrură să fugă, dar n-avură timp, căci Ranvier mai ucise doi şi Milo unul.

— Repede, băiete, să nu mai zăbovim, vino după mine… strigă Ranvier lui Milo şi începu să se târască spre stânci.

Milo nu pricepea ce are de gând, dar îl urmă fără să întrebe. Când ajunseră aproape de omul care păzea caii, îl doborâră şi pe el cu un glonţ, la pământ.

— Acum, la iuţeală… încalecă… Ştii să te ţii pe cal? întrebă Ranvier.

— O să încerc.

Ranvier alese doi cai, urcă pe Milo pe unui, încălecă el pe celălalt şi după ce trecură piedicile din cale, porniră amândoi în galop.

Deodată Ranvier îşi luă seama.

— Să ardem aeroplanul, ca să nu se poată sluji duşmanul de el, zise aviatorul.

Dădu foc rezervorului de benzină şi aeroplanul se aprinse numaidecât.

— Ce păcat să distrugi un astfel de aeroplan! făcu îndurerat Ranvier, dar mai bine aşa decât să-l lăsăm duşmanului.

După ce aeroplanul arse până ce nu mai rămase decât cheresteaua de fier şi motorul, cei doi aviatori plecară.

Încotro? Nici ei nu ştiau. Se duceau, poate, de-a dreptul la moarte!

După ce străbătură vreo zece kilometri, se opriră, căci zăriră la o mică depărtare de ei mai multe corturi. Să fie o tabără de-a inamicului? Sau a unui trib prieten francezilor? Cum ar putea s-o afle?

Îşi priponiră caii în spatele unei movile de nisip şi se lungiră la pământ. Nu ştiau nici ei ce hotărâre să ia. Dacă înaintau se putea întâmpla să cadă în mâna rebelilor, ceea ce însemna o moarte sigură – şi ce moarte cumplită! Înapoi, iar nu se putea căci ar fi trebuit să urce munţi aproape cu neputinţă de trecut şi puteau să fie prinşi de rifani.

Când începu a se înnopta, Ranvier zise lui Milo:

— Acum fie ce-o fi! Aici nu putem rămâne, fiindcă o să murim cu siguranţă de foame. După ce se va întuneca bine, vom porni iar la drum, poate că vom putea trece primejdia.

Milo primi; ce putea face alta decât să se lase dus de împrejurări?

Pe când aşteptau ei să se întunece, un avion zbura deasupra

câmpiei. Era un aeroplan francez. Îi făcură semn, dar nimeni nu-i văzu; aeroplanul zbura prea sus.

— Poate că au pornit în căutarea noastră, zise Milo.

— Tot ce se poate, răspunse Ranvier, deşi nu cred. Dacă ne-ar căuta pe noi, n-ar zbura aşa de sus. E un avion de recunoaştere.

— Ah, numai niţel să se fi lăsat mai jos… oftă Milo.

Ranvier înălţă din umeri.

— Locul unde ne aflăm e foarte primejdios, aşa că aeroplanele zboară cât pot mai sus. Pe munţii ăştia înalţi, rifanii îşi vor fi aşezat fără îndoială, tunurile.

Se înnoptase bine de tot. Era o noapte fără lună, dar destul de luminoasă.

— Hai să încălecăm şi… ce-o vrea Dumnezeu! zise Ranvier.

Săriră în şa, şi-şi lăsară caii la pas, căci ar fi fost primejdios s-o ia în galop prin nişte locuri atât de accidentate. Ponoare, râpe, gropi, şi bolovani pretutindeni.

Ranvier căuta să ocolească pe cât se poate tabăra pe care o văzuse mai adineauri. Tabăra părea pustie. Niciun zgomot nu se auzea în tăcerea nopţii. Răsculaţii dormeau, dar santinelele trebuie să fi vegheat.

Deodată se auzi un ţipăt ciudat.

— E un şacal, zise Ranvier.

Alt ţipăt, mai prelung acum.

Cei doi aviatori se opriră în loc.

— Nu crezi mai degrabă că e vreun semnal? întrebă în şoaptă Milo.

— Da, aşa trebuie să fie. Crezusem la început că era vreun animal, acum însă sunt sigur că ţipătul a fost scos de un om. Am fost, probabil, zăriţi şi au să vină să ne prindă. Să nu-i aşteptăm şi s-o luăm la fugă.

Porniră în galopul cailor.

Cap. 409 – În mâna duşmanului

De-abia făcură vreo două sute de metri, când se pomeniră înaintea unui zid făcut din bolovani puşi unul peste altul. Vrură să se întoarcă, dar caii de sub ei se prăbuşiră la pământ; se simţiră cuprinşi de braţe

vânjoase care îi ţinură în loc. Fură duşi, mai bine zis târâţi până la tabăra de corturi. Într-unul din ele se zărea o lumină slabă. După ce fură legaţi zdravăn de mâini şi de picioare, îi traseră în cortul acesta şi-i lăsară singuri.

— Dragul meu, zise Ranvier, mi se pare că ne-am dus pe copcă.

Copilul nu răspunse. De-abia îşi putea reţine lacrimile. Aşadar, aici ajunsese! L-a pedepsit Dumnezeu. Cine l-a pus să plece de pe submarin şi să se arunce singur în gura lupului?…

— Ţine-ţi firea, băiete, adăugă aviatorul când îl văzu atât de disperat. Poate că lucrurile nu stau chiar aşa de rău pe cât ni le închipuim. Până ce nu vom fi cercetaţi, nu putem şti dacă marocanii aceştia sunt prietenii sau duşmanii noştri. Sunt foarte multe triburi care nu văd cu ochi buni lupta începută de Abd-El-Krim. Dacă am avea norocul să fi încăput pe mâna unuia din aceştia…

— Dacă ar fi prietenii noştri, nu ne-ar fi legat aşa.

— Nu ştiu cine suntem, aşa că…

— În cort apărură doi bărbaţi în burnusuri (un fel de mantie lungă de postav), cu turbane pe cap. Unul părea să fie un şef, iar celălalt tălmaci. Acesta începu să-i vorbească lui Ranvier în limba spaniolă, limbă pe care aviatorul n-o ştia. Şeful trimise atunci după alt tălmaci, un om gras, blond, cu ochelari pe nasul lui borcănat. Vorbea cu un foarte puternic accent german.

— Cine sunteţi voi? îi întrebă tălmaciul.

— Nişte dezertori, răspunse Ranvier.

Răspunsul era dibaci, căci rifanii vor vedea cu ochi buni soldaţi care le-ar fi putut da oarecari informaţii folositoare.

— Aşa? făcu tălmaciul după ce schimbă câteva vorbe cu şeful. Zii, sunteţi dezertori. Şi de unde veniţi acum?

— De la Fez.

— Pe jos?

— Nu, în drum am dat de nişte cai rătăciţi şi fiindcă nu erau ai nimănui, i-am încălecat.

— Da, ştim; caii aceştia vin de la Djebel-Malmur. Sunt de-ai soldaţilor Beni-Uragheli. O să ne informăm ca să ştim dacă spuneţi adevărul. Dar asta mai târziu. Ziceaţi că sunteţi dezertori?

— Da.

— Şi pentru ce aţi dezertat?

— Ne săturasem de război.

— S-ar putea să fie şi aşa. S-a cam săturat lumea de atâta război. Aţi făcut însă o socoteală greşită, căci dacă sunteţi cu adevărat dezertori, veţi fi siliţi să luptaţi în rândurile noastre. Până atunci, fii bun şi răspunde la ce te voi întreba. Mai întâi, să-mi spui ce se petrece la Fez?

— Când am plecat noi de acolo soseau trupe numeroase.

— Bine, ştim asta, dar ce fel de trupe?

— Soldaţi din Legiunea străină şi de-ai artileriei.

— Artilerie de luptă sau de asediu?

— Am văzut descărcând tunuri de mare calibru.

— Din ce armă faci parte dumneata?

— Eu am fost aviator, iar tânărul acesta marinar.

— Ce, pe la dumneavoastră se iau copii din leagăn în armată?

— S-a angajat voluntar.

— Pe ce vas?

— Pe un torpilor.

Tălmaciul vorbi iar ceva cu şeful.

— Toate bune, zise el apoi lui Ranvier, dar nu mi-ai spus cine ştie ce lucru mare. Şeful zice, şi cu drept, că nu aveaţi nevoie să veniţi până aici pentru a dezerta. Puteaţi să vă opriţi la Djebel-Malmur.

— Nu se putea.

— De ce?

— Fiindcă acolo întreagă zona e ocupată de trupe franceze. Toate fortificaţiile au fost distruse şi rifanii puşi pe fugă.

Aşa. Şi era. De altfel, era singura informaţie pe care Ranvier o dădea tălmaciului.

— Da, ştiu, dar aveaţi mai jos Djebel-Haman… de ce nu aţi rămas acolo? întrebă iar acesta.

— Nu ştiam cu cine ţin, şi dacă din întâmplare făceau cauză comună cu francezii, ne-ar fi dus la ai noştri care ne-ar fi împuşcat pe loc.

Tălmaciul traducea fiecare frază şefului. Acesta, înfăşurat în burnusul său, stătea nemişcat şi se uita cu ochi duşmănoşi la cei doi prizonieri.;

— Vom vedea noi, zise tălmaciul. Dacă ne-aţi spus adevărul, n-aveţi de ce vă teme şi veţi găsi aici o primire cât se poate de prietenoasă. Dacă însă ne-aţi minţit, ştiţi ce vă aşteaptă? Veţi fi supuşi la chinuri, apoi omorâţi.

— Nu suntem de fel îngrijoraţi de soarta noastră, răspunse Ranvier cu o siguranţă pe care în fundul sufletului său n-o împărtăşea defel.

— Doresc să fie aşa, pentru binele vostru, făcu tălmaciul cu îndoială. Până atunci vă considerăm prizonierii noştri şi nu vă vom lăsa liberi decât după ce ne vom încredinţa că nu sunteţi nişte spioni veniţi să ne faceţi rău.

Cap. 410 – Fuga

Tălmaciul plecă împreună cu şeful lăsându-i tot legaţi.

— Au să cerceteze şi când vor afla cine suntem, au să ne omoare, zise Milo cu glas tremurător.

— Până atunci nu se ştie ce se poate întâmpla, răspunse Ranvier. De altfel, o să treacă multă vreme până ce au să afle.

— Să ştii că ne-au dat de gol caii.

— Aşa e. Eu cred însă că totul nu e încă pierdut. Obiceiul meu e să nu mă las pradă disperării şi am o încredere oarbă în steaua mea. Mi s-a mai întâmplat şi alte daţi să mă aflu în situaţii tot atât de grave ca aceea de acum şi totuşi am scăpat. Ţie ţi-e frică după cum văd că au să cerceteze dacă e adevărat ce le-am spus. Eu nu sunt de aceeaşi părere. Ofensiva s-a dezlănţuit… de două ceasuri se aud bubuituri de tun. Rebelii vor avea de furcă să-şi apere pielea lor, nu să se mai apuce de cercetări. Şi-apoi, soldaţii noştri nu stau pe loc. S-ar putea întâmpla ca mâine liniile lor să fi înaintat cu mai mulţi kilometri aşa ca să ne pomenim printre ei.

Ranvier le spunea toate acestea pentru a-l linişti pe Milo, dar era, şi el destul de neliniştit. Ştia bine că rifanii îşi vor apăra cu îndârjire poziţiile şi că trupele franceze vor putea înainta cu mare greutate. Totuşi, cuvintele lui treziră puţină nădejde în sufletul lui Milo.

Pe la amiază li se aduse o mâncare ciudată, pe care prizonierii n-o putură mânca, deşi erau lihniţi de foame. Băură însă multă apă, deoarece era o căldură înăbuşitoare în cortul unde se găseau. Înspre

seară se produse în tabără o vie agitaţie. Se auzea vuiet de glasuri, apoi zgomotul nedesluşit al unei trupe care se pune în mişcare.

— Ce s-o fi întâmplat? întrebă Milo.

— Nu ştiu nici eu, dar mi se pare că indivizii noştri o iau la sănătoasa, răspunse Ranvier.

— Atunci au să ne ducă şi pe noi cu ei.

— Până acum nu prea văd că au de gând s-o facă.

— Poate că vor să ne lase aici.

— M-aş mira. Noi s-aşteptăm.

Aşteptarea le fu scurtă. Patru rifani, cu puşca la umăr, veniră să-i ia. Îi suiră într-o căruţă trasă de doi catâri care urma coloana.

— Fug… zise Ranvier. Inamicul bate în retragere, ceea ce înseamnă că poziţiile din faţă au fost ocupate de soldaţii noştri. Vasăzică, şeful n-are cum să cerceteze ce e cu noi.

— Doamne, dacă ar fi cum zici dumneata… oftă bietul Milo.

— Aşa şi e, dragul meu. N-auzi împuşcăturile? E mare prăpăd pe acolo… zgomotul s-a apropiat; dovadă că trupele noastre înaintează cu repeziciune.

Convoiul zorea. Se vedea lămurit că inamicul căuta să ajungă cât mai curând pe o poziţie unde să se găsească în siguranţă. Merseră toată noaptea, şi când se lumină de ziuă ajunseră la poalele unui munte, unde rifanii îşi aşezară tabăra. Împuşcăturile nu încetaseră o clipă şi se auzeau din ce în ce mai aproape.

Şeful tribului la care se aflau cei doi aviatori, umbla de colo până colo dând ordine şi părea foarte îngrijorat.

— Stau prost marocanii noştri, zise Ranvier. Să vezi că n-o să stăm multă vreme pe loc.

Într-adevăr, după un ceas, convoiul se puse iar în mişcare.

— Asta era o retragere, murmură Ranvier. Oare unde au de gând să ne ducă?…

În drum, alte triburi se adăugară la cel dintâi şi în curând fu o adevărată gloată. Se opriră de-abia când ajunseră prin preajma lui Mjara, pe malul stâng al Uerghei. Ajuns aici, inamicul îşi făcu câmpul de luptă şi de apărare. Nu trecu mult şi un aeroplan ateriză în mijlocul taberei. Era un avion inamic.

— Ia te uită, frate, dumnealor au şi aeroplane pe-aici! asta mă

bucură… făcu Ranvier vesel.

— Dacă am putea… şopti Milo..

— Păi la asta m-am gândit şi eu.

Aviatorii marocani se coborâră din aeroplan.

— Ăştia nu prea seamănă a arabi, zise Ranvier, oare ce naţie de oameni or fi? Bănuiam noi că sunt şi europeni printre rebeli… Oricine ar fi, eu tare-aş vrea să-i văd la faţă şi să stau de vorbă cu ei.

Cap. 411 – O lovitură îndrăzneaţă

Rifanii se aflau acum pe o poziţie de unde cu greu i-ar fi putut clinti cineva. Ca strategi desăvârşiţi, săpaseră la repezeală tranşee, şi aveau de asemenea şi câteva tunuri de câmp şi adăposturi şi acum stăteau gata de apărare. Aveau şi obuziere.

— Mult aş da eu să ştiu de unde au ei tot materialul ăsta… Dar degeaba, când vor începe tunurile noastre să bombardeze întăriturile lor au să cadă cât ai clipi, zise Ranvier.

Pe când spunea el aşa, trecu tălmaciul pe lângă ei. Ranvier îl strigă.

— Ei, ce e cu informaţiile celea, au sosit?

— Nu încă, răspunse tălmaciul.

— N-ai putea da ordin să ne mai slăbească niţel legăturile astea?

— O să vorbesc cu şeful.

— Spune-i că suntem gata să-l servim cu plăcere.

— O să-i spun.

După o jumătate de ceas tălmaciul se întoarse.

— Şeful vă consideră spioni şi nu vă va pune în libertate decât după ce se va încredinţa că nu l-aţi minţit.

— Ce mai aşteaptă de nu cercetează?

Tălmaciul nu răspunse.

— Şeful n-are de ce să se poarte astfel cu noi; suntem într-adevăr dezertori. Numai de nu ne-ar lăsa pe-aici când va trebui să bată în retragere, dacă va trebui…

— Fii pe pace, n-avem obiceiul să lăsăm pe prizonieri în urma noastră.

— Când crezi că veţi avea rezultatul cercetărilor privitor la noi?

— În curând.

— Da!... Până atunci nu e omenos lucru să ne ţineţi aşa, legaţi burduf. Frumos ştiţi să vă purtaţi cu cei care vin să vă ceară ocrotirea, n-am ce zice...

Tălmaciul nu răspunse şi-şi văzu de drum.

— Cred şi eu că n-au avut când să se intereseze ce e cu noi, şi fiindcă e foarte probabil că nu va avea timp s-o facă nici de-acum încolo, vom sta legaţi cine ştie cât în tabăra asta afurisită. Nemernicii! Mare poftă aş avea să le trag un renghi, aşa cum ştiu eu. Apoi, după ce se mai gândi niţel, zise lui Milo: Ascultă încoace, băiete, trebuie să luăm o hotărâre. Când se va întuneca, o să facem o încercare şi dacă reuşim, să vezi ce mutră au să facă ticăloşii ăştia de-aici...

Vorbele acestea aţâţară curiozitatea lui Milo. Ce va fi având de gând Ranvier? Să mai fie chip de scăpare? Prinse niţel curaj şi aşteptă noaptea cu nerăbdare.

Când întunericul se lăsă peste tabără şi după ce li se aduse ce bruma li se dădea de mâncare, Ranvier zise băiatului:

— O să încercăm o lovitură îndrăzneaţă. Dacă reuşeşte, vom fi scăpaţi, dacă nu...

Nu-şi sfârşi vorba. Se vedea că se codeşte dacă trebuie sau nu să tragă după sine pe bietul lui tovarăş de suferinţă într-o aventură atât de primejdioasă. Stătu câtva timp pe gânduri, apoi urmă:

— Dragul meu, să nu ne legănăm în iluzii.. Ceea ce ne aşteaptă aici e moartea, o moarte cumplită. Trebuie să fugim cu orice preţ. Eşti gata să mă urmezi şi să-mi dai o mână de ajutor?

— Voi face ce-mi vei cere, răspunse Milo.

— Bine. Atunci să-ţi spun care e planul meu. Mai întâi ţi se va părea că e o nebunie ceea ce am eu de gând, dar totuşi se poate să reuşească. Am băgat de seamă că de multe ori lucrurile care ţi se par mai cu neputinţă de îndeplinit, reuşesc mai uşor. Uite ce-am hotărât: La o depărtare de cel mult douăzeci de metri de noi se află un aeroplan. Toată ziua nu mi-am luat ochii de la el. Şi am chibzuit bine ce s-ar putea face. Dacă am izbuti să ajungem până la el şi să-l punem în mişcare, am fi scăpaţi.

— M-am gândit, şi eu la asta, răspunse Milo, dar cum să ajungem până acolo aşa legaţi?

— Trebuie să dezlegăm frânghiile, ceea ce nu e atât de greu pe cât

ţi se pare ţie. Uite, întinde mâinile… bine… aşa… nu te mişca!

Şi Ranvier se apucă să deznoade cu dinţii frânghia din jurul mâinilor lui Milo. După un sfert de ceas, băiatul se putea mişca în voie şi-l putu dezlega pe tovarăşul său.

Când se văzură liberi, înaintară încet spre deschizătura cortului. Nu erau supravegheaţi, căci rifanii erau atât de siguri că prizonierii nu aveau cum să fugă, încât găsiseră că e de prisos să pună pe cineva să-i păzească.

Toată atenţia inamicului era îndreptată spre câmpie, de unde se aştepta să năvălească pe neaşteptate o coloană de atac. Oamenii de veghe stăteau pitiţi în tranşee, gata să dea de veste dacă s-ar ivi ceva, iar ceilalţi dormeau duşi, înfăşuraţi în burnusurile lor.

Ranvier şi Milo ieşiră fără zgomot din cort, şi, ocrotiţi de întunericul nopţii, putură să ajungă până la aeroplan fără să fie simţiţi. Examinară şi se încredinţară că e în bună stare. Rezervorul pe jumătate plin cu benzină şi aparatele de funcţionare fără cusur.

Ranvier şovăi puţin apoi zise încet lui Milo:

— Urcă-te.

Băiatul îl ascultă. Ranvier se sui şi el în aeroplan, apoi, hotărât îl puse în mişcare.

Se aşteptau să vadă pe rifani alergând din toate părţile, dar nu apăru nimeni. Probabil că erau deprinşi ca aviatorii lor să facă recunoaşteri de noapte. Aceia care veniră în fugă, fură cei doi stăpâni ai aeroplanului, era însă prea târziu, avionul îşi lua zborul.

— Rămâneţi sănătoşii strigă cu glas răsunător Ranvier.

— Trăiască Franţa! răcni Milo.

Aeroplanul se şi ridicase la o înălţime de două sute de metri.

Cap. 412 – Încercarea dă greş

Îndrăzneala era de neînchipuit şi Ranvier dăduse dovadă de multă hotărâre. Îşi potrivi echilibrul la o mie de metri în aşa fel ca să poată zbura deasupra munţilor pe care nu-i vedea, dar îi ghicea prin întuneric. Şi se îndrepta spre liniile franceze.

Se rătăci şi o luă prea spre vest, aşa că în loc să nimerească unde voia el, se pomeni în poziţiile duşmane.

Când îşi dădu seama de greşeala lui, era prea târziu. Tunurile şi mitralierele îl bombardau din toate părţile. Încercă să se mai înalţe puţin, dar avionul fusese atins, şi, ca o pasăre rănită, de-abia mai fâlfâia o biată aripă ciuruită şi ea de gloanţe.

În împrejurări obişnuite, Ranvier ar fi aterizat; acum nu avea de ales, trebuia să fugă, să găsească liniile franceze, să scape cu orice preţ din ghearele duşmanului.

Dar vai! aterizarea fu fără voia lui, şi dintre cele mai primejdioase. Din fericire, aviatorii scăpară ca prin minune, fără să li se întâmple ceva.

— Nenorocul nostru! strigă Ranvier înfuriat.

— Poate că l-am putea repara… făcu Milo cu teamă.

— Nu, nu mai e nimic de făcut.

— Eşti sigur?

— Foarte sigur.

— Atunci?

— Atunci, ne aflăm în aceeaşi situaţie ca şi ieri. O singură nădejde ne mai rămâne.

— Care?

— Poate că n-am căzut prea departe de liniile franceze. Să aşteptăm să se lumineze de ziuă şi vom vedea.

— Dumneata crezi că rifanii au văzut când ne-am prăbuşit?

— Nu, nu cred, dar îşi închipuie că am fost atinşi de gloanţe. Numai de n-ar porni să ne caute…

Ranvier nu ştia unde se află, şi nădăjduia că va putea ajunge la poziţiile francezilor. După ce se socoti mai bine, înţelese că trebuie să fie mult prea departe de zona lor, căci era cu neputinţă de admis ca, rifanii să se găsească atât de aproape de liniile duşmane.

Până dimineaţa se frământa cu gândurile, făcând fel de fel de presupuneri, dar când se lumină de ziuă, îşi dădu seama că, se află în liniile marocanilor.

Totuşi nu veni nimeni şi până seara aviatorii noştri nu zăriră picior de rifan.

— Stăm mai bine decât credeam, zise Ranvier. Cei care ne-au doborât ne cred pesemne morţi. Vorba e, acum cum ieşim noi de aici? Trupele noastre trebuie să fie acolo, pe dreapta, poate că vom putea

ajunge până la ele. O să meargă greu, ţi-o spun dinainte, fiindcă o să trebuiască să umblăm toată noaptea, pe o câmpie unde vom da peste fel de fel de piedici aşa că vom fi în primejdie să ne frângem gâtul la fiecare pas. Acum, fie ce-o fi! Aici nu putem sta, trebuie să fugim. Hai, să pornim, dragul meu, şi… ce-o vrea Dumnezeu.

Ranvier o luă înainte; când vedea că e ceva în cale, dădea de veste lui Milo, şi amândoi se târau cu mare băgare de seamă, căutând să nu facă vreun zgomot care să-i dea de gol.

Ocoliră o tabără de-a inamicului şi porniră să coboare o râpă adâncă. Nădăjduiau că pe râpa plină de tufişuri nu vor putea fi zăriţi, dar în curând tufele fură atât de dese încât nu mai putură înainta. Trebuiră să se întoarcă pe câmpie şi să se târască pe burtă printre ţărână şi printre buruieni.

Când se lumina de ziuă, se simţiră morţi de oboseală, şi istoviţi cu totul. Se ghemuiră într-o groapă, şi adormiră numaidecât. Se treziră de-abia peste câteva ceasuri într-un vuiet grozav. Se uitară pe furiş şi văzură trecând pe acolo o trupă de marocani care se îndrepta spre miază-zi cu un convoi de tunuri, şi muniţii în urmă. Veneau apoi cavaleriştii cu puşca la spate. După ce trecură, Ranvier zise lui Milo:

— Semn bun… Vasăzică, au fost goniţi din poziţiile lor de frica duşmanului… Aşadar, francezii trebuie să fie pe-aproape. Poate că am ajuns la capătul suferinţelor noastre şi în curând vom fi printre ai noştri.

Cap. 413 – Un soldat din legiunea străină

Nu cutezau, totuşi, să pornească la drum pe lumină şi se ghemuiră iar în ascunzătoarea lor. Din când în când, aruncau o privire pe câmpie, apoi trăgeau iute capul îndărăt. Nu vedeau în jurul lor nimic după care s-ar fi putut călăuzi. Pretutindeni întinderi nesfârşite de nisip, întretăiate pe ici colo de bolovani mari de stânci sau copăcei firavi.

Aviatorii stăteau de o bună bucată de vreme pitiţi în ascunzătoarea lor şi ar fi putut sta până pe înnoptate, când se simţiră deodată pişcaţi îngrozitor de nişte furnici enorme care le pătrunseseră pe sub haină până la piele. Dar de frică să nu se dea de gol, îndurară cu răbdare şi

chinul acesta.

Soarele se lăsa spre asfinţit, când Milo, care cerceta cu încordare zarea, strigă deodată:

— Un soldat francezi Uite un soldat francez!

Ranvier se uită şi el şi văzu un soldat francez care înainta repede aplecat din şale.

— Ne-a zărit şi vine în ajutorul nostru, zise Milo.

— Nu ştiu încă, o să vedem numaidecât.

Omul era acum numai la vreo treizeci de metri de ei, dar în loc să se îndrepte spre aviatori, o luă spre dreapta.

— Ei, camarade! strigă Ranvier.

Soldatul se opri mirat făcu mâna streaşină la ochi şi zărind pe cei doi aviatori, veni în fugă la ei.

— Ce faceţi aici? îi întrebă el.

— Nu vezi? Stăm ascunşi.

— Plecaţi numaidecât.

— De ce?

— Cum de ce? Nu ştiţi că vă aflaţi în liniile inamice?

— Şi dumneata nu?

— Ba da, dar eu sunt fugar. Am fost luat prizonier, am reuşit să scap şi vreau să mă întorc la posturile franceze.

— Ştii unde se află?

— Cum să nu! Colo, la dreapta.

— Departe?

— La vreo zece kilometri.

— Ştii bine?

— Foarte bine.

— Aşadar într-acolo te duceai acum?

— Nu, căutam un loc unde să mă ascund până ce s-o înnopta.

După ce zise vorbele astea, soldatul se ghemui şi el în groapa unde se aflau cei doi aviatori. Era un caporal din Legiunea străină. Povesti ce i se întâmplase.

— Plecasem, începu el, împreună cu patru camarazi de-ai mei să facem o recunoaştere. Era noapte. Ştiam destul de bine că ne aflăm într-o zonă primejdioasă, dar nu puteam bănui că inamicul e atât de aproape. Înaintam fără zgomot. Avusesem însă prevederea să ne

ascundem baionetele ca să nu sclipească prin întuneric. Străbătusem vreo jumătate de kilometru, când ni se păru că zărim ceva alb mişcând pe pietriş. Spusei camarazilor mei să stea pe loc şi ne lungirăm toţi la pământ. În preajma noastră, linişte desăvârşită. Crezurăm atunci că ceea ce zărim noi era un bolovan de piatră albă care sclipea prin întuneric. Pornirăm iar la drum, dar de-abia făcurăm câţiva păşi şi ne pomenirăm împresuraţi, izbiţi cu paturile puştilor şi ameţiţi de lovituri. Nici n-avusesem când ne apăra. Furăm târâţi cu de-a sila la o tabără, uite, în dosul movilei celeia. E acolo un trib, al Beni-Zerualilor. Ah, ticăloşii! Să-mi cadă mie o dată unul în mână, şi las' că îi arăt eu lui!… Fiarele astea sălbatice ne-au spânzurat de mâini şi ne-au ţinut aşa vreo patru ceasuri. Un şef de-al lor ne-a luat apoi la cercetări şi ni s-a spus că vom fi împuşcaţi ca spioni, dar că mai înainte au să ne pună ei la nu ştiu la ce fel de chinuri. Am avut noroc că la un atac din partea francezilor, acum vreo câteva ceasuri, am putut scăpa cu fuga în învălmăşeală. Au tras după noi… trei din camarazii mei au fost ucişi, săracii, iar al patrulea nu ştiu ce s-a făcut; o fi scăpat şi el. Acu', vorba e, ajung eu până la liniile franceze ori nu?

— Cu noi s-a petrecut la fel, răspunse Ranvier, numai că înainte de-a te întâlni pe dumneata nu ştiam încotro se află poziţiile noastre; acum am aflat.

— Sunteţi aviatori?

— Da.

— Şi aţi aterizat, bănuiesc, fără voie.

— Chiar aşa.

— Mare noroc aţi avut că nu v-au împuşcat, adică, ce spun eu? Şi mai mare noroc că nu v-au pus la chinuri, fiindcă rifanii ăştia sunt de o cruzime nemaipomenită. Am văzut eu cu ochii mei în tabăra lor cum au ciopârţit pe nişte nenorociţi de spahii… era ceva înspăimântător… De aceea nu trebuie să ne fie milă de ei ca de nişte fiare sălbatice.

Cap. 414 – Un bombardament venit la vreme

Furnicile năvăliră acum şi asupra noului venit dar acesta nici nu crâcni. Era, pesemne, învăţat cu pişcăturile lor.

— Uite, într-acolo, zic şi eu să ne îndreptăm după ce s-o înnopta, făcu el, arătând eu mâna înspre o moviliţă lângă care creştea un palmier firav. Se află pe aici o râpă pe care să ne lăsăm la vale, şi dacă putem ajunge până la un deluşor în spatele căruia sunt poziţiile noastre, suntem scăpaţi. Numai că, v-o spun dinainte, primejdiile sunt foarte mari. Aveţi arme?

— Nu, răspunse Ranvier.

— Nici eu, dar nădăjduiesc că vom avea în curând.

— Pe ce cale?

— A fost pe-aici pe-aproape o luptă grozavă în care au căzut foarte mulţi rifani. Vom găsi la ei câte o puşcă şi gloanţe, atât cât să avem cu ce ne apăra dacă vom fi atacaţi, ceea ce, de altfel, nu cred că o să se întâmple. Primejdia cea mare e să nu cădem în vreo cursă.

— Ce fel de cursă?

— Inamicul a săpat pretutindeni gropi adânci pe care le-a acoperit cu şipci şi cu nisip, curse, în care au căzut mulţi soldaţi de-ai noştri… Trebuie să pipăim cu băgare de seamă drumul. La lună se văd destul de bine cursele astea, dar pe întuneric… mă-nţelegeţi, nu-i aşa? Şi-apoi, s-ar putea să ne zărească vreo santinelă şi să dea alarma. Am fi văzuţi numaidecât la lumina rachetelor şi împuşcaţi pe loc ca nişte iepuri.

— Inamicul are şi rachete luminoase?

— Ba bine că nu! Au ei de toate, nemernicii, ceea ce dovedeşte că se pregătesc de cine ştie când să dea lovitura. De altminteri, sunt şi europeni printre ei, mai cu seamă, germani.

Un vuiet grozav le tăie vorba. Un obuz de mare calibru se sparse la vreo sută de metri de ascunzătoarea lor, apoi altul şi iar altul.

— O, o, făcu îngrijorat caporalul, ăştia sunt ai noştri… să mai fi aşteptat şi ei niţeluş până plecam noi. Să vedeţi că au să ne facă piftie. La urma urmei, tot mai bine să te omoare un obuz francez decât să te ciopârţească marocanii. Fiţi cu băgare de seamă… plouă cu obuze… s-o luăm la sănătoasa, şi cât se poate de repede.

Ieşiră toţi trei din ascunzătoare şi o luară la fugă înspre deluşorul de dinapoia tirului. Reuşiră să ajungă până la el, dar se găseau acum pe loc descoperit şi duşmanii postaţi pe înălţimi îi vedeau desluşit. Deschiseră focul asupra lor.

— Lungiţi-vă la pământ! strigă Ranvier.

Se lungiră pe burtă.

— Ticăloşii, bodogănea caporalul, ce, credeţi că au să ne lase în pace? Ţi-ai găsit! Acu' să mai înceapă şi cei din fortuleţul de la stânga, şi ne-am dus pe copcă…

Nici n-apucă să-şi sfârşească vorba şi o grindină de gloanţe se abătu peste ei fără însă să-i atingă.

— Să căutăm să ajungem la râpă că acolo nu ne mai got nimeri, strigă caporalul.

Până la râpă erau vreo cinci sute de metri şi gloanţele plouau în jurul lor. Putură ajunge la râpă de unde se lăsară pe spate la vale cu o iuţeală ameţitoare. Se aflau acum în siguranţă. Dar râpa se oprea brusc la mijloc, aşa că fugarii rămaseră blocaţi şi trebuiau s-aştepte să se înnopteze pentru a putea ieşi de-acolo. Cine putea însă să prevadă ce se mai poate întâmpla până atunci?

— Până una alta suntem la adăpost, zise caporalul, numai nu ştiu cât o să ţină, fiindcă ne putem pomeni cu nişte obuze trimise chiar de-ai noştri. Dacă o fi să scăpăm şi de-aici, apoi să ştiţi că mare noroc am avut…

— Când mă gândesc la ziua de ieri, mi se pare că acum suntem ca în rai, făcu Ranvier.

— Bine zici, domnule locotenent, de aceea zic să nu ne descurajăm şi să nădăjduim că o să se sfârşească toate cu bine.

Bombardamentul nu contenea şi în curând curăţă câmpia de marocani. Volburi de nisip se înălţau în aer şi câmpia părea învăluită în ceaţă.

— Nu prea îşi economisesc muniţiile camarazii noştri, după cum văd, zise caporalul.

Marocanii nu mai puteau rămâne în poziţiile lor, aşa că se dădură mai îndărăt, doar cei de pe dreapta nu se clintiseră încă. Şi aceştia erau tocmai cei mai primejdioşi pentru fugarii noştri.

Îşi avură însă şi ei partea lor de bombe şi încă din belşug, aşa că la urmă trebuiră să-şi ia şi ei tălpăşiţa.

— În sfârşit, îi măturară şi pe ăştia, făcu Ranvier uşurat. Parc-ar ghici ai noştri că suntem pe-aici şi ne deschid calea.

— Da, zău… răspunse caporalul, numai că nu le arde lor acum de

noi. Oricum, tot acolo iese. După ce i-om vedea şi pe cei din stânga duşi de-aici, ne putem îndrepta fără frică spre liniile franceze.

Cap. 415 – Primejdia

Din nenorocire, rifanii se încăpăţânaseră să nu-şi părăsească poziţia, şi cu tot bombardamentul francezilor nu voiau să dea înapoi. Învăţaţi, probabil, de oameni care luaseră parte la marele război european, făcuseră adăposturi adânci unde se aflau în siguranţă. Aveau de gând, ca, după ce tirul va înceta, să iasă iar la iveală, ca să-i sâcâie pe francezi.

Cei trei fugari, expuşi mereu bombardamentului, nu cutezau să se mişte. Nimeriseră un locşor până unde nu ajungeau obuzele.

— Tare mă tem că vom sta multă vreme blocaţi aici, zise Ranvier.

— Mă tem şi eu, dar când s-o întuneca poate că tot vom putea înainta, răspunse caporalul.

— Bine-ar fi.

— Eu cred că o să se poată.

— Nu se ştie.

Ne putem închipui cu ce nerăbdare aşteptau ei noaptea. Dar vai! suferinţele lor n-aveau să se sfârşească atât de curând. După ce încetă bombardamentul, duşmanii năvăliră de pretutindeni şi s-apucară să facă întărituri pentru a-şi aşeza tunurile, aşa că le tăiară calea.

— Asta ne mai lipsea! făcu oftând caporalul.

— Acum ni s-a dus orice nădejde, zise Ranvier.

— Nu, nu, vom fi numai nevoiţi să facem un ocol destul de mare.

Tăcură o bucată de vreme.

— Dumneata crezi că vom putea ocoli poziţiile inamicului? întrebă apoi Ranvier.

— Eu aşa cred. În spatele nostru se află o trecere, vorba e să putem ajunge numai până acolo.

— S-ar putea întâmpla să ne rătăcim.

— De, şi asta se poate…

— Ce-ar fi să o luăm de-a dreptul?

— Am da peste avanposturile duşmane.

— Nu se ştie, cu niţică dibăcie poate că…

— O să încerc. Sunt deprins eu cu patrulările.

— Atunci s-aşteptăm şi vom vedea ce e de făcut.

Marocanii lucrau de zor, săpau, scormoneau nisipul, se întăreau. Deodată un aeroplan zbură deasupra poziţiilor, pluti câtva timp, apoi pieri.

— Vedeţi voi? Aeroplanul ăsta o să ne scape, zise Ranvier.

— Aşa crezi dumneata?

— N-aţi văzut că a plutit deasupra liniilor marocanilor şi că s-a înapoiat de unde a venit? S-a dus să dea de veste şefilor săi că marocanii se fortifică. De-acu să te ţii! O să plouă obuzele cu nemiluita.

— Să dea Dumnezeu. Dacă i-ar putea urni pe afurisiţii ăştia de sălbatici…

— N-au să poată ţine piept bombardamentului.

Peste o jumătate de ceas începu bombardamentul. Fu grozav şi ţinu două ceasuri încheiate. De astă dată inamicul trebui să părăsească locul şi să bată în retragere. Marocanii fugeau mâncând pământul, treceau pe lângă ascunzătoarea lor şi nu-i vedeau.

— Salvaţi! Suntem salvaţi! strigă Ranvier.

Se înşelase însă. Deodată, un detaşament de vreo douăzeci de oameni apăru tocmai în clipa în care ieşiră ei din ascunzătoare. O luară la fugă peste câmpie, dar zadarnic căci marocanii şi puseră mâna pe ei.

— N-avem noroc şi pace! zise caporalul.

— Trebuia să mai aşteptăm, răspunse Ranvier. Acum, chiar că nu mai e nicio nădejde.

— Poate că tot o să reuşim să fugim.

— Nu prea cred.

Marocanii împingeau din urmă pe prizonieri lovindu-i cu patul puştii. Merseră multă vreme. În sfârşit se opriră la poalele unui munte. Se înnoptase demult.

Ranvier şi tovarăşii săi fură legaţi de nişte buşteni, înfipţi cu în pământ. Se gândeau cu groază că în zori vor fi împuşcaţi de rifani. Dar nu se întâmplă aşa, căci de dimineaţă aceştia îşi văzură de drum lăsându-i acolo unde îi legaseră.

— Ah, ticăloşii! strigă Ranvier.

— Să nu ne speriem degeaba; trupele noastre înaintează, vor trece şi pe-aici şi ne vor dezlega, zise caporalul.

— Când o să fie asta?

— Cât de curând. Nu degeaba au prăpădit ele atâtea bombe ca să cureţe drumul, vor căuta acum să profite de fuga inamicului.

Ceasuri după ceasuri treceau şi pe câmpia domnea o linişte desăvârşită. Tot trăgând de ţăruşii de care erau legaţi, cei trei prizonieri reuşiră să-i scoată din loc, dar rămâneau tot legaţi de ei, zdrobiţi aproape de greutatea lor. Ranvier încercă să deznoade frânghia cu dinţii; degeaba însă, căci nodurile erau bine strânse şi legate într-un fel anumit pe care el nu-l cunoştea.

Îşi poate oricine închipui chinurile celor trei nenorociţi legaţi de trei stâlpi groşi, care trebuie să fi cântărit câte treizeci-patruzeci de kilograme fiecare. Ca să poată umbla cu ei în spinare, trebuiau să se aplece din mijloc, aşa că sufereau chinuri cumplite. În cele din urmă nemaiputând îndura, se întinseră jos la pământ.

Cap. 416 – Clipe de groază

Căldura era şi mai înăbuşitoare ca în ziua trecută. Un soare ca de plumb dogorea câmpia. Vulturi flămânzi zburau deasupra capetelor celor trei nenorociţi. Uneori se lăsau atât de aproape încât îi atingeau cu aripele lor.

De cum îi vedeau apropiindu-se, Ranvier şi cu ceilalţi doi trebuiau să se scoale şi să scoată răcnete puternice, pentru a-i goni.

Chinul acesta ţinu trei zile şi trei nopţi la rând. Foamea şi, mai cu seamă setea îi făcea să sufere cumplit. Îşi vedeau moartea cu ochii, o moarte din cele mai grozave. Nici nu mai aveau putere să se apere împotriva vulturilor care începură să-i ciugulească.

Cel dintâi care leşină fu bietul Milo, apoi după el Ranvier. Caporalul o mai duse câtva timp şi în cele din urmă îşi pierdu şi el cunoştinţa.

Când îşi veniră în simţiri se văzură în mijlocul unei tabere arabe. Erau atât de istoviţi încât n-aveau putere nici să se mişte. Mare le fu mirarea când nişte arabi veniră să le aducă apă. Băură cu lăcomie. Îi înfăşurară apoi în nişte mantale de-ale lor şi-i duseră la umbră.

Spre norocul lor, fuseseră găsiţi de un trib care rămăsese credincios Franţei.

De-abia după două zile francezii noştri îşi mai veniră în fire, apoi după ce se putură ţine pe picioare, întrebară pe salvatorii lor ce s-a petrecut cu ei.

Li se spuse că inamicul se retrăsese spre sud şi că trupele franceze înaintau.

Fugarii se crezură scăpaţi, dar pe-nserate un puternic detaşament de răsculaţi atacară tabăra.

Vreme de patru ceasuri fu o luptă grozavă între cele două triburi. Djalii se luptară vitejeşte, ajutaţi de Ranvier, Milo, şi caporalul. În cele din urmă fură învinşi şi căzură în mâna duşmanului. Caporalul fu rănit destul de grav. Ranvier şi Milo scăpară neatinşi, dar inamicul îi târî cu el, aşa că nu le mai rămânea nicio nădejde şi ştiau ce soartă îi aşteaptă.

Şeful rebelilor, unul anume Mahomet Ben-Ali, care vorbea destul de bine franţuzeşte, le spuse că peste puţin vor fi puşi la chinuri apoi ucişi.

Bieţii băieţi înţeleseră că erau pierduţi şi că nicio putere omenească nu i-ar mai putea scăpa. Francezii erau departe, aşa că nu se puteau bizui pe ei.

Singura remuşcare a lui Ranvier era că-l luase cu el pe Milo. Fără voia lui, nenorocise un biet copil nevinovat. Când se uita la el, i se umpleau ochii de lacrimi.

Băiatul însă părea liniştit. Poate că nici nu-şi dădea seama de soarta grozavă care îl aştepta. Văzuse de atâtea ori moartea cu ochii, încât nu se mai temea de ea.

— Am băgat-o pe mânecă, zise caporalul. Păi… nici nu ne puteam aştepta la altceva. Doamne, ce rău mă doare rana…

Avea la umăr o rană urâtă din care gâlgâia sângele. Era foarte slăbit, dar nu-şi pierduse încă de tot curajul. De altfel, mai fusese el de câteva ori rănit de când se lupta prin Africa. Chiar, şi în marele războiţi european se distinsese în câteva lupte şi era decorat cu medalia militară şi crucea de război. Îl chema Hafner şi era din Alsacia. Fiindcă îl vedea suferind din ce în ce mai cumplit, Ranvier încercă să-i panseze rana cum pricepu şi el mai bine.

— Lasă, nu te osteni degeaba, îi zise Hafner, pentru cât mai avem de trăit…

— Nu se ştie, îi răspunse Ranvier.

— Dumneata mai ai vreo speranţă, domnule locotenent?

— Da.

— Pesemne că nu ştii că ne aflăm la peste douăzeci de kilometri de liniile franceze şi că până să vină ai noştri, noi o să fim demult pe lumea cealaltă.

— Eu nu mi-am pierdut încă nădejdea.

— Cu atât mai bine pentru dumneata. Eu…

— Avem încă douăzeci şi patru de ceasuri înaintea noastră şi multe se pot întâmpla în vremea asta.

— Eu îmi dau cu părerea că n-o să se întâmple nimic.

— Nu se ştie…

Din depărtare se auzeau desluşit împuşcăturile. Lupta era în toi. Începură acum şi mitralierele.

— Trebuie să fie grozăvie pe-acolo, zise caporalul.

— Prăpăd… răspunse Ranvier.

— Las' că-i bine…

Tăcură.

— Eu zic, începu iar Ranvier, că dacă arabii care ne-au scăpat aveau încă vreo sută de oameni, nu se întâmpla ce s-a întâmplat.

— Aşa cred şi eu, răspunse caporalul.

Prizonierii fură puşi într-un ţarc de vreo sută de metri pătraţi, apoi rifanii se apucară să-şi facă întăritori. Pe când săpau, un aeroplan trecu în zbor deasupra lor.

— Ăta e francez, zise Ranvier.

Cap. 417 – Rafl-Abed

Avionul se apropia de pământ. Ranvier şi Milo îi făcură semn fluturându-şi batistele. Vazură aviatorii semnele lor? În orice caz se lăsară şi mai aproape şi trebuie să credem că de data aceasta înţeleseră despre ce e vorba, căci începură să împroaşte cu mitraliera în rifani. Aceştia răspunseră cu focuri de puşcă, dar fără folos, fiindcă gloanţele mitralierei cădeau ca grindina asupra lor.

Urmă o învălmăşeală, şi-o zăpăceală generală în rândurile rifanilor, care o luară la fugă care încotro vedea cu ochii. Aeroplanul neavând de ce se mai teme, se lăsă la pământ.

Ranvier şi cu Milo alergară la aviatori şi le spuse cine sunt. Întâmplarea făcu să fie chiar un aeroplan care făcea parte din escadrila lui Ranvier.

— Cum, v-aţi lăsat să fiţi prinşi? întrebă unul din aviatori.

— Vai de capul nostru! De când am plecat, tot rău ne-a mers, parcă a fost un făcut…

Apoi povesti pe scurt ce se petrecuse cu ei.

— Eram chiar în căutarea voastră, zise un aviator. Ne închipuisem că aţi avut vreun accident, şi ne tot uitam să vedem aparatul.

— L-am distrus ca să nu cadă în mâna inamicului şi să-l repare pentru a se sluji de el împotriva noastră.

— Foarte bine aţi făcut. Acum bănuiesc eu cam ce-aţi vrea dumneavoastră, adică să vă întoarceţi la locul de bază, nu-i aşa?

— Mai întrebi?…

— Bine, o să vă facem pe plac. Dar ăştia care sunt cu voi, ce e cu ei?

— Sunt nişte marocani de treabă, care au rămas credincioşi Franţei.

— Atunci să căutăm să-i ocrotim şi pe ei.

— Înălţimile de colo sunt ocupate de inamic? întrebă Ranvier.

— Da, dar vom trece pe un drum pe care ai noştri l-au curăţat de duşmani. Deocamdată ne vom lua zborul făcând nişte curbe care ne vor îngădui să nu ne depărtăm, iar voi ne veţi urma. La cea dintâi alarmă… mai avem destule benzi de mitralieră la noi.

Apoi aviatorii strânseră mâna camarazilor lor şi-şi reluară drumul prin văzduh.

— Ai văzut, dragul meu, că omul nu trebuie să-şi piardă niciodată, nădejdea? zise Ranvier caporalului. Când credeai că ţi-a sosit ceasul din urmă, ne-a venit ajutorul dorit.

— Mă bucur, drept e, dar să nu ne fie bucuria degeaba…

— Ei aş! Lucrurile merg cum nu se poate mai bine…

Într-adevăr, lucrurile merseră foarte bine vreme de două ceasuri, apoi deodată mica trupă fu atacată de inamic. Aeroplanul se lăsă aproape de pământ şi-şi puse mitraliera în funcţiune, totuşi fu lovit de

gloanţele duşmane şi ceea ce trebuia să se întâmple, se întâmplă: aviatorii fură şi ei făcuţi prizonieri împreună cu ceilalţi. Dar nu-şi pierdură cumpătul.

— Dacă rifanii nu ne ucid numaidecât, zise unul din ei, scăpăm cu siguranţă, căci trebuie să vină în curând un avion de-al nostru. Noi am plecat cei dintâi ca eclerori, rămânând ca alte patru avioane să ne urmeze, aşa că nu cred să întârzie mult.

— Aşa crezi, întrebă cu îndoială Ranvier.

— Sunt sigur. N-o să treacă nicio jumătate de ceas şi ai să le vezi venind.

— Bine-ar fi să fie aşa…

— Şi-aşa o să şi fie, crede-mă pe mine.

Tribul pe mâna căruia căzuseră prizonierii era unul din cele mai sălbatice ale bledului. Se întovărăşise chiar de la-nceput cu Abd-El-Krim şi şeful lui, Rafi-Abed, trecea drept un înverşunat duşman al Franţei.

Omul acesta era în vârstă de vreo patruzeci de ani, ambiţios şi viclean şi dispreţuia pe toţi cei care nu erau de-o lege cu el. Considera pământul Africii ca al său şi al musulmanilor şi îi ura pe străini. Toţi prizonierii care îi căzuseră până atunci în mână, fuseseră omorâţi până la unul. După ce îi pusese mai întâi la chinuri groaznice, îi îngropase de vii.

Cap. 418 – În faţa tiranului

Ranvier şi prietenii săi nu ştiau cu ce fel de om aveau de-a face, dar o vor afla în curând, căci Rafi-Abed trimise să-i aducă pe francezi înaintea lui. Îşi descărcă întâi mânia pe ei.

Începu cu Hafner.

— Pe tine te cunosc, ai fost prizonier la Dued-Halii. Ai reuşit, să fugi, după cum văd, dar nu ţi-a folosit la nimic, fiindcă peste două ceasuri vei afla cum se răzbună Rafi-Abed.

Uitându-se apoi la aviatori, urmă:

— Voi aţi semănat moartea în triburile noastre, veţi fi deci îngropaţi de vii. Ştiţi voi care e chinul la care veţi fi supuşi? Nu? O să vi-l spun eu atunci. Veţi fi îngropaţi în picioare în nisip până la gât,

numai capul vă va rămâne afară. Aşa veţi sta până ce va veni moartea să vă scape de chin! În vreme ce veţi aştepta moartea binefăcătoare, corbii vă vor ciuguli bucăţică după bucăţică craniul şi obrazul, şi vă vor scoate ochii cu ciocurile lor ascuţite. Să vă învăţaţi minte şi să mai poftiţi şi altă dată să tulburaţi pacea oamenilor Rif-ului. Vă credeţi grozavi, domnilor francezi, şi socotiţi că aliindu-vă cu spaniolii veţi reuşi să ne învingeţi, dar vă înşelaţi… Allah care e bun şi drept nu va îngădui ca străinii cei spurcaţi să stăpânească pământul nostru sfânt…

Aviatorii nu răspunseră, ceea ce îl înfurie şi mai mult.

— Ce credeţi, câini de creştini, că vă ameninţ numai? striga el, spumegând de mânie. Las’ că o să vedeţi voi ce v-aşteaptă…

Dădu poruncă oamenilor săi, care legară pe aviatori şi pe caporal şi-i târâră la marginea taberei, unde îi lăsară sub paza a patru santinele.

— Ar fi timpul să nu mai întârzie avionul despre care vorbeaţi mai adineauri, zise Ranvier.

— N-o să întârzie, n-avea grijă, răspunse unul din aviatori.

— Dacă nu se va fi prăbuşit în drum…

— Atunci o să vină altul după ei.

— Bine, să zicem că aşa o să fie; vorba e, o să se oprească aici, sau o să bombardeze măcar tabăra?

— Fără nicio îndoială, căci a primit ordin ca şi noi, să arunce bombe oriunde o vedea trupei de-ale inamicului pe câmpie.

— Numai de-ar veni mai repede…

— În privinţa asta sunt foarte liniştit.

Ranvier începuse să-şi piardă nădejdea, când se auzi un vâjâit îndepărtat.

— Ei, aşa e că aveam dreptate? zise aviatorul.

Nu trecură nici zece minute şi un aeroplan francez zbură deasupra taberei, şi o împroşcă din belşug.

Întâia bombă ucise douăzeci de oameni, a doua tot cam pe atât, şi Rafi-Abed care ieşise din cort ca să vadă ce s-a întâmplat fu îşi el omorât. Odată şeful mort, urmă o zăpăceală de nedescris şi rifanii se împrăştiară ca potârnichile.

De data asta aviatorii erau salvaţi. Avionul ateriză, aviatorii îi dezlegară pe prizonieri şi porniră la drum împreună cu arabii,

prietenii francezilor. Aeroplanul zbura la o înălţime de cincizeci de metri deasupra lor, ca să-i poată apăra la nevoie.

Ajunseră în sfârşit la poziţiile franceze.

— Uf, făcu Ranvier, bine că ne văzurăm scăpaţi! Uşor n-a fost, dar acum s-a sfârşit.

— Şi ar fi timp să ne odihnim şi noi niţel, zise Hafner. Eu cu rana mea, n-o mai duceam mult.

Nenorocitul, a cărui stare se înrăutăţea, fu dus la ambulanţă. Milo şi Ranvier fură urcaţi într-un camion şi trimişi la ai lor.

Toţi îi credeau pierduţi, ba se spunea chiar că fuseseră măcelăriţi de rifani. Vestea rea aleargă ca vântul. Nu trecuse mult şi echipajul submarinului aflase de nenorocirea întâmplată lui Milo.

— Mititelul! Cine l-a pus să plece! se tânguia Le Gonidec. Aeroplanele astea sunt mai primejdioase şi decât submarinele. Cel puţin pe mare, chiar dacă se îneacă vasul, tot te mai poţi agăţa de o epavă, dar când te rostogoleşti de la o înălţime de o mie de metri…

— Nu e nevoie să cazi de la o mie de metri, zece sunt prea de-ajuns, răspunse Fauvel.

— Bine zici. Zică unii şi-alţii ce-or vrea, dar păcătoasă meserie şi aviaţia asta…

— Ba mie mi-ar fi plăcut, zise Martinvast.

— Na, iacă încă unul care vrea să ne părăsească, făcu Forgues.

— Eu? Nici prin gând nu-mi trece. Marinar am fost de dând mă ştiu şi marinar o să rămân cât oi trăi. Ziceam şi eu aşa, adică, dacă n-aş fi fost marinar, mi-ar fi plăcut să fiu aviator.

— Mie drept să spun, nu, zise Le Gonidec. Nu vedeţi ce-a păţit bietul Milo? A vrut să încerce şi el ce e aviaţia şi n-a nimerit-o.

Cap. 419 – Pe bordul submarinului

Comandantul Dartois, care auzise ce vorbeau marinarii, se apropie de ei.

— Dragii mei, tot nădăjduiam să aflu vreo veste bună, dar acum sunt aproape sigur că nenorocitul de Milo e mort. Avionul în care se afla el, a fost doborât de duşman.

— Nu trebuia să-l lăsăm să plece, strigă Le Gonidec.

— Ai dreptate, eu sunt vinovatul, dar a stăruit atât, încât nu m-am putut împotrivi. Şi apoi, credeam că va face parte dintr-o escadrilă de hidroavioane şi va zbura deasupra mării. Dacă aş fi ştiut…

Comandantul tăcu, abia putându-şi stăpâni emoţia.

După ce plecă, Le Gonidec zise camarazilor săi:

— Rău a făcut comandantul.

— Păi n-ai auzit ce spunea? Credea că e vorba de un hidroavion, răspunse Martinvast.

— Hidroavion ori aeroplan, e tot atât de primejdios şi unul şi altul.

— Oricum, hidroavionul mai puţin, – căci dacă cazi în apă, tot poţi să scapi…

— Da, dacă nu te omoară pe loc. Ehei, băieţi, toate maşinile astea nu se potrivesc nici pe de departe cu bidonul nostru de zinc. Dacă mă asculta băiatul pe mine, stătea aici cu noi şi mâine, poimâine se vedea iar acasă la el, în Franţa. Mi se rupe inima de mila lui… era ca şi copilul nostru…

— Greu o să-mi vie să nu-l mai văd, sărăcuţul!... oftă Forgues.

— Poate că n-a murit, zise după un timp Fauvel.

— Eu, după cele ce-am aflat nu mai trag nicio nădejde, zise Le Gonidec.

— Ei, ce-am aflat la urma urmei? Mai nimic. Milo nu s-a mai întors, atâta ştim. Se prea poate să fi avut aeroplanul o pană la motor tocmai în mijlocul pustiului şi atâta tot.

Le Gonidec înalţă din umeri.

— O astfel de întâmplare e moartea.

— Şi de ce adică?

— Fiindcă în pustiu dacă nu mori de foame ori de sete, eşti de obicei ucis de duşman.

— Da, ştiu, am auzit şi eu. Adevărat să fie?

— Foarte adevărat. Marocanii sunt nişte sălbatici.

— Eu am cunoscut mulţi pe front, dar nu mi s-au părut aşa precum spui.

— Aceia pe care i-ai cunoscut tu, nu sunt cei cu care ne războim astăzi, ci aliaţii, prietenii noştri, pe când aceştia cu care ne luptăm sunt nişte fanatici. Cred că vrem să punem stăpânire pe pământul lor şi ne urăsc de moarte.

Martinvast spuse şi el că îi povestise un soldat care reuşise să scape din mâinile lor, nişte sălbăticii grozave de-ale rebelilor. Toţi ascultau cu inima strânsă de grijă.

Deodată Fauvel strigă:

— Eu tot mai sper. Băiatul e deştept, l-am văzut noi ce poate, ştie el să se descurce.

Le Gonidec dădu din umeri:

— Ce-ţi foloseşte deşteptăciunea când te pomeneşti în mijlocul unei hoarde de sălbatici?

— Cine îţi spune că a căzut în mijlocul unei hoarde de sălbatici? Poate să fi aterizat într-un loc pustiu. Se zice că avioanele au plecat în căutarea lor şi poate că au să-i găsească.

— Să dea Dumnezeu să fie aşa! Eu însă sunt sigur că n-o să-l mai vedem niciodată.

— Doar nu-i aşa de mult de când a plecat.

— N-are a face. Trebuia să se înapoieze după patru ceasuri şi-a trecut o săptămână de atunci.

— Eu mă duc să cercetez, poate aflu ceva, zise Fauvel. Ştiu un loc unde se afişează ştirile… colo, lângă tabăra aviatorilor.

— Stai că merg şi eu cu tine, făcu Forgues cu grabă.

Îşi schimbară hainele şi coborâră pe chei.

Cap. 420 – Primire călduroasă

Când să ajungă la locul unde se afişau de obicei telegramele, se opriră în loc, înmărmuriţi.

— Ia te uită colo, strigă Fauvel.

— Ce? întrebă Forgues.

— Nu vezi?

— Ce să văd?

— Nu se poate… visez… Băiatul acela… marinarul care vorbeşte cu un aviator… parc-ar fi… el e, e Milo al nostru… Aşa e că aveam eu dreptate când îţi spuneam că o să se întoarcă? Dacă ne-am lua după Le Gonidec, tot la rău ar trebui să ne aşteptăm.

— Ai dreptate, ăsta e Milo al nostru în carne şi oase.

Se repeziră amândoi la copil strigând:

— Milo, ei Milo!

Băiatul întoarse capul. Recunoscându-şi prietenii se aruncă în braţele lor.

— Forgues! Fauvel!... Ce bine îmi pare că vă văd, strigă el sărutându-i cu dragoste.

Cei doi marinari plângeau şi de emoţie nu puteau scoate un cuvânt. După ce se mai liniştiră, Fauvel îl întrebă:

— Unde-ai fost dragă? Ce ţi s-a întâmplat de-ai zăbovit atât?

— Dac-aţi şti prin ce-am trecut! Haidem acum pe submarin şi-o să vă povestesc.

Se îndreptară toţi trei cu paşi mari spre submarin.

— Uite-l, vi l-am adus! strigară Forgues şi Fauvel de departe.

Vă puteţi închipui bucuria marinarilor, când îl văzură pe Milo, iar printre ei, şi cred că nu e nevoie să vă spun primirea pe care i-au făcut-o.

Le Gonidec plângea şi-l săruta mereu, pe când ceilalţi marinari se înghesuiau care mai de care să-i strângă mâna.

După ce Milo le povesti cu de-amănuntul câte pătimise, Le Gonidec îi zise:

— Cred că te-ai săturat acum de aviaţie.

Dar copilul nu-i răspunse.

— Cum? făcu marinarul, nu cumva ai de gând să porneşti iar cu vreun afurisit de aeroplan de ăsta?

— Angajamentul meu nu s-a terminat, răspunse Milo.

— Ei şi? N-ai decât să renunţi la el.

— E cu neputinţă.

— Ce e aia cu neputinţă?

— Mi-am dat cuvântul.

Le Gonidec îl privi drept în ochi şi-i zise.

— Atunci e altceva, dar pentru câtă vreme te-ai angajat?

— Pe tot timpul cât o ţine războiul.

Le Gonidec scoase o înjurătură grozavă, apoi murmură cu blândeţe.

— Sărăcuţul de tine!... Atâta tot.

— Ţi-ai dat cuvântul, foarte bine, dar când te-ai angajat în aviaţie nu ştiai ce primejdie te aşteaptă, îi zise Fauvel, căutând să-l facă să renunţe la ideea lui. Nimeni nu ţi-a spus că se putea în fiecare

moment să cazi în mâna unui duşman care omoară pe orice soldat străin, în loc să-l ia prizonier.

— Cine se duce să se bată pe câmpul de luptă trebuie să se aştepte la orice, răspunse băiatul.

— Aşa e, dar oricum… Ascultă-ncoa', băiete: eu în locul tău aş spune comandantului că vreau să mă întorc pe submarin şi o să ştie el cum să se înţeleagă cu şeful aviaţiei. Că doar s-o fi putând şi fără tine, ce dracu'! Mai sunt şi alţii care să se ducă în locul tău…

— Negreşit, numai vezi că, dacă nu mă voi mai duce, ar spune că mi-e frică.

— Aha, acum înţeleg eu… o faci ca să nu te creadă lipsit de curaj. Ei, dragul meu, mare nesocotit ai rămas.

Milo nu răspunse. Îi părea şi lui rău de angajamentul făcut, dar nu mai putea da înapoi.

Cap. 421 – În aşteptare

Când Milo se văzu iar pe submarin, i se păru că s-a întors acasă la ai lui. Ce nesocotit fusese când se hotărâse să se facă aviator… Acum n-avea ce face, trebuia să meargă până la capăt. Şi-apoi, poate că n-o să dea mereu peste accidente care să-i pună viaţa în primejdie.

Mâncă împreună cu marinarii pe submarin, iar după masă se întoarse întovărăşit de Le Gonidec şi Fauvel la postul său unde îl aştepta o surpriză.

Pe uşa biroului generalului comandant al corpului de aviaţie era afişat următorul comunicat:

„Generalul comandant al corpului de aviaţie aduce la cunoştinţa tuturor, soldaţi şi marinari, strălucita purtare a celor doi aviatori Ranvier şi Milo care sunt citaţi la ordinul de zi”.

Citind aceste rânduri, inima, lui Milo bătea cu putere. Fauvel şi Le Gonidec erau şi ei foarte mişcaţi.

— Bine… foarte bine, murmură Le Gonidec.

— Foarte bine… îi ţinu Fauvel isonul.

Unii dintre aviatorii care îl cunoşteau pe Milo îl felicitară călduros.

— Vezi tu, băiatule, zise Le Gonidec, e frumoasă gloria, n-am ce

zice, dar…

Nu-şi sfârşi vorba. Era, ce-i drept, foarte fericit că-şi vedea protejatul citat la ordinul de zi, se întreba însă cu teamă ce are să urmeze.

Ranvier, care era şi el acolo, ieşi înaintea lui Milo.

— Ei, eşti mulţumit? îl întrebă el.

— Foarte mulţumit, domnule locotenent.

— Mă mir şi eu la ce atâtea laude, că doar n-am făcut cine ştie ce lucru mare. Nădăjduiesc că în viitor să facem mai mult.

— O să plecaţi în curând? întrebă Le Gonidec.

— Chiar mâine.

— Aşa de repede?

— Bineînţeles. N-am venit aici ca să stăm cu mâinile în sân.

— Credeam că după cele ce-aţi făcut o să aveţi câteva zile de concediu.

— Adică noi să stăm şi ceilalţi să muncească? Nu, dragul meu, aşa ceva nu se poate.

Lui Le Gonidec care era soldat adevărat, îi plăcură aceste cuvinte inimoase, îi părea însă rău să se despartă aşa de curând de Milo. Vru să-l ia pe dedeparte pe locotenent şi începu:

— Ceea ce faceţi dumneavoastră e foarte frumos, n-am ce zice, dar nu vi se pare că un om în toată firea v-ar fi mai de folos decât un copil?

— Sunt copii care preţuiesc mai mult decât un om matur.

— Ştiu eu mai bine ca oricine, răspunse Le Gonidec, dar nu asta voiam să spun. Băiatul e curajos, dar e marinar de meserie şi nu cred să se priceapă cine ştie ce în aviaţie.

— Ei, vezi, aici te-nşeli. A învăţat numaidecât ce trebuie, şi cred că n-o să treacă mult şi o să fie unul din cei mai buni aviatorii de-ai noştri.

— Doar n-o să-l puneţi să conducă singur un aeroplan?

— Ba bine că nu! O să-l fac să-şi ia brevetul de pilot, fiindcă trebuie să ştie să conducă un aeroplan. Ştiu că n-o să-i trebuiască mult, fiindcă e îndemânatec şi pricepe numaidecât ce îi arăţi.

Le Gonidec nu mai spuse nimic deşi era foarte îngrijorat de soarta lui Milo. Apoi îşi luă rămas bun de la băiat şi-l sărută.

. . . .

Chiar în aceeaşi seară Ranvier primi instrucţiunile trebuincioase. Se semnalaseră trupe de răzvrătiţi în lungul Uergh-ei în direcţia lui Mjara. Trebuia cercetat ce se petrece pe-acolo şi, la nevoie, o bombardare serioasă a inamicului se impunea. Li se dădură celor doi aviatori un nou aeroplan, pe care îl încercară numaidecât.

După aceea Ranvier zise noului său observator:

— Avem un avion minunat; l-a întrecut pe celălalt şi merge şi mult mai repede. Cred că o să facem minuni cu el.

— Mi se pare şi mie că zboară cu mai mare iuţeală, fu şi Milo de părere.

— Ehei, şi nici nu i-am dat eu toată iuţeala… Vorba e să ne ferim ca să nu ni-l doboare duşmanul şi pe-ăsta. De altfel, am de gând acum să zbor la o înălţime mai mare, numai să nu fim siliţi de cine ştie ce împrejurări să ne apropiem de pământ, fiindcă, trebuie să ştii, e foarte greu să ţinteşti bine de la o înălţime mare. În sfârşit, o să vedem noi. Acum hai să mâncăm. Trebuie să prindem puteri, pentru ziua de mâine.

— La ce oră plecăm? întrebă Milo.

— De cum o răsări soarele.

Dar nu plecară a doua zi, după cum credeau, căci se aşteptau noi veşti pentru a li se da instrucţiunile trebuincioase. În ziua aceea o altă escadrilă îşi luă zborul.

Ranvier se ducea mereu după informaţii. Într-o seară, întorcându-se, zise lui Milo:

— Mi se pare că o să avem de lucru, băiete.

— Zău?

— E vorba să ne ducem să dăm o mână de ajutor spaniolilor.

— Cum adică, ei n-au aeroplane?

— Probabil. Oricum ar fi, sunt aliaţii noştri; şi nu-i putem lăsa la nevoie.

— O să mergem departe?

— Nu ştiu încă nici eu, nu mi s-au dat amănunte.

Crezură că vor pleca a doua zi, nu le veni însă niciun ordin. Începură să-şi piardă răbdarea, căci vedeau zilnic pe camarazii lor

plecând şi ei stăteau pe loc.

Ranvier, care era cam sensibil, crezu că sunt nemulţumiţi de el, şi se duse să-l întrebe pe comandantul său. Acesta îl linişti zicându-i:

— Nu, nu, dragul meu, fii fără grijă, n-are nimeni nimic cu dumneata. Dimpotrivă, ştim să te preţuim precum meriţi şi când e vorba de o treabă mai serioasă, la dumneata ne e nădejdea. Ceea ce ai făcut în timpul din urmă e o dovadă de mare curaj şi eşti propus la avansare, aşa că în curând vei fi făcut căpitan. Dacă te-am ţinut aici până acum, e fiindcă eşti chemat să îndeplineşti o faptă eroică despre care îţi voi vorbi la timp.

Ranvier plecă liniştit.

— Merge bine, zise el lui Milo, au să ne pună în curând la probă să vadă ce putem; e vorba de ceva mai greu. Eşti gata şi acum să mă însoţeşti?

— De ce mă-ntrebi? Dumneata nu ştii?

— Fiindcă mai ai vreme să te răzgândeşti. Dacă vrei să demisionezi, poţi încă s-o faci.

— Pentru ce să demisionez? Am intrat de bunăvoie în aviaţie, trebuie să-mi ţin angajamentul.

— Aşa e, dar fiindcă n-ai încă vârsta de făcut armată şi ai fost primit, nu zic de hatâr, pentru că ai dat dovezi de vitejie, ci fiindcă ai stăruit, te poţi încă dezice din slujba de observator. Gândeşte-te bine.

— M-am gândit.

— Ai văzut ce ni s-a întâmplat. S-ar putea să cădem iar în mâinile rifanilor şi poate că de rândul acesta n-ar mai fi scăpare.

— Să speram că da.

— Meseria noastră e supusă întâmplărilor.

— Aceea a marinarului la fel.

— Aşa e, ai întâmpinat şi pe mare destule. În sfârşit, ceea ce îţi spun, e în interesul tău.

— Mulţumesc, dar eu când m-apuc de un lucru, merg până la capăt.

— Bravo, băiete, aşa-mi placi! Bine-ar fi să fie toţi soldaţii ca tine. Mărturisesc spre ruşinea mea că la vârsta ta nu eram atât de îndrăzneţ. Acum, hai să mâncăm. Mi-e foame…

Se duseră amândoi la popota ofiţerilor. Când intrară, fură

întâmpinaţi cu strigătele:

— Bravo Ranvier! bravo băiatule!

Cap. 422 – O debarcare

Milo, ruşinat, înaintă cu sfială.

Primirea aceasta îl stingherea şi se întreba dacă nu cumva îşi bat joc de el. Când văzu însă că nu e o glumă, prinse puţin curaj şi se aşeză lângă Ranvier.

— Un căpitan care se afla la aceeaşi masă, se uită câtva timp la Milo, apoi zise:

— Şi zii, ăsta e cel mai tânăr dintre aşii noştri… Am auzit că face minuni.

— Aşa e, răspunse Ranvier, e de-o îndrăzneală nemaipomenită şi nu-şi pierde aşa de uşor cumpătul. Am trecut prin momente grozave şi nu l-am văzut o clipă descurajat.

— Era şi el cu dumneata când ai căzut în mâinile rifanilor?

— Bine-nţeles şi de două ori am văzut moartea cu ochii. Credeţi că s-a tulburat măcar? Aş! Nici gând. Şi vă spun drept, n-a lipsit mult să fim puşi la chinuri şi apoi omorâţi.

— Rifanii ăştia sunt nişte fiare sălbatice.

— Adevărat, şi mă mir că noi îi tratăm pe prizonieri cu atâta blândeţe.

— Vezi că noi suntem francezi, şi trebuie să dăm pildă de omenie.

— Aşa e, dar trebuie să recunoşti şi dumneata că suntem prea buni cu ei. Dacă Abd-El-Krim ne-ar cădea în mână, fac prinsoare că ne-am purta cât se poate de frumos cu el.

— Frumos, poate nu, dar aşa cum trebuie să te porţi cu un prizonier de război.

— Să sperăm că o să fie prins în curând.

— Era cât p-aci să se întâmple chiar ieri.

— Zău?

— Da. Un pluton de spahii care pornise în recunoaştere l-a zărit, şi s-a luat după el dar a pierit numaidecât. Dacă l-am fi putut prinde, se isprăvea şi cu războiul.

Toţi erau voioşi, glumeau, şi râdeau ca şi când ziua de mâine nu le-

ar fi adus, poate, moartea. Aviatorii fură însă ţinuţi câteva zile pe loc. Era vorba să plece în ajutorul spaniolilor, dar înaintarea acestora fusese amânată. Trebuiau să debarce în golful Alhucemas şi de-acolo să se îndrepte spre Ajdir.

Într-o seară, comandantul escadrilei îşi adună oamenii şi le zise:

— Băieţi, mâine în zorii zilei veţi pleca să faceţi un zbor deasupra plajei din Cebadilla unde vor debarca spaniolii. Voi veţi zbura deasupra poziţiilor duşmane, şi veţi căuta să-i împroşcaţi cu bombe. Nu economisiţi proiectilele şi căutaţi să ţintiţi bine.

Apoi comandantul dădu pe scurt instrucţiunile trebuincioase celor care trebuiau să plece şi zise celorlalţi:

— Iar voi, ceştilalţi, veţi sprijini debarcarea împotriva infanteriei duşmane.

Şi comandantul, cu harta dinainte, însemnă cu creion roşu locurile ocupate de inamic.

Milo şi Ranvier se întoarseră în corturile lor şi se trântiră îmbrăcaţi pe patul lor de campanie ca să fie gata când o lovitură de tun va da semnalul de plecare.

— O să fie grozăvie mâine, zise Ranvier. O să-i împroşcăm cu bombe.

— Dar dacă n-om avea destule? întrebă îngrijorat băiatul.

— Nu te îngriji cu de asta; când le-om isprăvi, o să venim să mai luăm.

— Eu cred că vasele de război au să ne dea şi ele o mână de ajutor.

— Aşa cred. Noi trebuie să le arătăm poziţiile inamicului, iar ei vor trimite tunuri de 305. Dar asta nu e de-ajuns, acum să dormim niţel.

— Noapte bună, domnule locotenent.

— Noapte bună, dragul meu.

Ranvier adormi numaidecât, Milo însă nu putea închide ochii, mii de gânduri îi frământau mintea. Se gândea la surioara lui şi se întreba cu grijă dacă îi va fi dat s-o mai vadă vreodată. Şi-l cuprinse o mâhnire adâncă. Degeaba îşi zicea el că toate au să se sfârşească cu bine, că se va înapoia teafăr în ţara lui; o presimţire dureroasă îi strângea inima. În sfârşit adormi. Vorbise, se vede, în somn căci Ranvier îl trezi, întrebându-l:

— Ce e cu tine băiete, eşti bolnav?

— Nu, nu, n-am nimic, bolborosi el.
— Ai ţipat în somn.
— Voi fi visat rău.
— Hai, linişteşte-te şi dormi.

Cap. 423 – Golful Cebadilla

Cu puţin înainte de ora cinci, Ranvier sări jos din pat şi trezi şi pe Milo din somn.
— Hai, scoală, băiete, că e târziu, îi zise el.
Milo, care dormea adânc se sculă somnoros.
Se spălară amândoi cu apă rece pe obraz şi pe mâini, se încălţară şi ieşiră din cort. Câteva avioane se şi aflau înşirate pe locul de aterizare.
La ora cinci apăru şi comandantul. Îşi repetă instrucţiunile, adăugă câteva schimbări, apoi îşi luă rămas bun de la aviatori.
Aproape în aceeaşi clipă se auzi o bubuitură de tun. Aeroplanele decolară unul după altul şi-şi luară zborul.
Milo şi Ranvier plecară printre cei dintâi. Noul lor aparat făcea un vuiet grozav. Ai fi zis că e o fiară sălbatică, nerăbdătoare să se năpustească asupra duşmanilor săi.
Ranvier se înălţă, până la o mie cinci sute de metri, apoi îşi echilibră zborul. Ajunseseră repede în apropierea munţilor care se înaltă deasupra golfului Cebadillei.
Zăreau de-aici marea pe care mişunau mici puncte negre. Acestea erau vapoarele care aduceau trupele spaniole. În curând vapoarele se apropiară de ţărm şi debarcarea începu. De sus, de pe înălţimile munţilor, tunurile marocanilor îi pândeau.
Peste câteva clipe o grindină de fier se va abate asupra spaniolilor.
Avioanele erau acum la o mie de metri deasupra coamei munţilor, căutând să repereze bateriile duşmane. Pe platou domnea linişte. Era liniştea aceea adâncă, nepătrunsă, care prevesteşte furtuna.
Vapoarele se apropiau din ce în ce de ţărm. Parc-ar fi fost nişte marsuini enormi care se fugăresc.
În depărtare, învăluite în ceaţă, de-abia se zăreau marile vase de război, ale căror tunuri vor scuipa în curând foc şi pară. Până atunci tunurile duşmane tăcuseră şi era cu neputinţă să fie reperate deoarece

erau foarte bine ascunse. De-abia după ce vor intra în acţiune, avioanele vor vedea unde se află şi le vor putea bombarda. Se vor înălţa apoi iar pentru a nu fi atinse de proiectilele marocanilor.

Numai după ce tirul inamic va înceta, vor reîncepe aruncarea de bombe, de sus, din văzduh.

Se aştepta un semnal. Acesta va fi o lovitură de tun care va dezlănţui grozăvia.

Dar ordinul pe care trebuia să-l dea marele şef nu venea. Dacă văzură aşa, marocanii deschiseră ei focul. Începură să tragă asupra vaselor de război care, puţin cam mirate fură nevoite să iasă mai în larg. Să fi fost mai dibaci, tunarii marocani ar fi distrus cu siguranţă unul sau două din aceste vase.

Răspunsul veni repede, căci tunurile de 305 ale acestora începură să bubuie.

Efectul fu fulgerător. Se vedeau bombele spărgându-se pe vârful muntelui; artileria inamică trebuie să fi fost însă bine ascunsă deoarece nu încetă o clipă.

Ranvier întovărăşit de Milo, descoperi ascunzătoarea, şi dădu de ştire vaselor de război; în curând tirul nu mai dădu greş.

Marocanii îşi făcuseră nişte adăposturi, în care îşi aşezaseră tunurile şi se vedea bine că fuseseră sfătuiţi de străini, pricepuţi în ale războiului.

Bombardamentul tunurilor marine ţinu două ceasuri.

Din când în când avioanele dădeau îndrumări vasului-comandant. În cele din urmă, inamicul, ale cărui tunuri fură aduse mai toate în neputinţă de-a funcţiona, trebui să înceteze, căci bombele care cădeau asupra lui, ucideau oamenii cu nemiluita.

Milo şi Ranvier tocmai se pregăteau să se înapoieze la bază, când băgară de seamă că marocanii căutau să-şi schimbe locul şi târau într-acolo tunurile care le mai rămăseseră în bună stare. Îşi luară zborul într-acolo şi aruncară câteva bombe, care făcură minuni. Distruseră două tunuri şi uciseră vreo douăzeci de tunari.

Până acum aparatul lor funcţionase cum nu se poate mai bine, dar deodată, fără să niciun motiv, se lăsă într-o parte, şi Ranvier, cu toate sforţările lui nu-l putu îndrepta. O clipă păru că vrea să-şi reia zborul dar se întoarse în cap şi se prăbuşi la pământ.

Din fericire aterizarea nu fu prea primejdioasă pentru aviatori, care scăpară teferi, totuşi avionul se sfărâmă.

Cei doi aviatori se aflau acum la vreo cinci sute de metri, de poziţiile duşmane, şi deoarece fuseseră văzuţi căzând, era sigur că, vor porni în căutarea lor.

— N-avem noroc şi pace! zise Ranvier. Cine s-ar fi aşteptat la una ca asta… ce bine-ncepusem… Acu', ce e de făcut? Noroc că mitraliera noastră n-a păţit nimic şi vom putea trimite vreo câţiva marocani pe lumea cealaltă.

Milo nu răspunse nimic. Îşi dădea seama de primejdie şi se întreba în gândul lui dacă de astă dată va mai putea fi scăpare.

Cap. 424 – Foc de mitralieră

De câteva minute, Ranvier examina cu băgare de seamă avionul.

— Nu mai e nimic de făcut, zise el.

— Eşti sigur? întrebă Milo care tot mai spera încă.

— Motorul s-a stricat şi câteva piese au fost sfărâmate.

— Atunci…

— Atunci… suntem la voia întâmplării.

Până acum marocanii nu dădură semn de viaţă; era însă mai mult ca sigur că vor năvăli în curând, căci era cu neputinţă să nu fi văzut aeroplanul prăbuşindu-se.

Ranvier avu o licărire de speranţă.

— Poate că inamicul crede că am plecat. Suntem ascunşi aici după o movilă, aşa că s-ar putea să nu ne fi văzut căzând. Dacă e aşa, vom câştiga timp, ceea ce nu înseamnă însă că am scăpat. Apoi, după ce se gândi câtva timp, adăugă: un singur mijloc ne mai rămâne: să căutăm, după ce s-o înnopta, să fugim spre mare, unde ne vom putea ascunde după stânci iar la ziuă să facem semnale care nu se poate să nu fie zărite de pe vapoarele ancorate în port.

— O să fie greu să ajungem până la mare, fu de părere Milo.

— Adevărat, dar s-ar putea totuşi.

— Bine-ar fi.

— Eu cred că da. Deocamdată s-aşteptăm.

— Nu crezi c-ar fi mai bine să ne ascundem pe undeva?

— O să vedem noi pe urmă. Totul atârnă de ce va face inamicul. Dacă vom fi atacaţi şi numărul lor nu va fi prea mare, îi putem răpune.

După cum vedem, Ranvier era omul care nu se da înapoi de la nimic. Era unul din acei francezi, care ţin piept fără frică oricărui duşman şi nu se tem de nimeni.

Până acum marocanii nu dăduseră semne de viaţă şi aviatorii crezură că n-au fost văzuţi căzând.

Începuse să se însereze, când Milo zise deodată locotenentului său:

— Iar te uită colo… la dreapta.

— Nu văd nimic.

— Uite-te mai bine, dumitale nu ţi se pare că se zăreşte ceva alb?

— Aşa e, trebuie să fie vreun bolovan.

— Nu, se mişcă… e un om.

— Bine zici.

— Acum sunt mai mulţi… vin spre noi.

— Ai dreptate, suntem descoperiţi. Nu face nimic… o să le arătăm numaidecât că e cam primejdios lucru să se atingă cineva de noi.

Se suiră amândoi în aeroplanul care, culcat pe o rână, semăna cu o pasăre uriaşă rănită de moarte.

Duşmanii, încredinţaţi că n-au de ce să se teamă, înaintau fără grijă. Să tot fi fost vreo douăzeci la număr. Acela care mergea în frunte purta un turban galben pe cap şi ţinea în mână un iatagan. Părea să fie şeful lor. Când fură la vreo cincizeci de metri se opriră şi se sfătuiră, apoi înaintară cu hotărâre.

La treizeci de metri, Ranvier deschise focul. Efectul fu grozav. Gloanţele îi secerau ca şi când ar fi fost nişte spice de grâu. Zece căzură trăsniţi, apoi alţi zece, iar puţinii care mai rămăseseră, o luară la fugă, care încotro nimerea. Era neîndoielnic că se vor duce să dea numaidecât de veste la ai lor şi că în curând aviatorii vor avea în faţa lor o trupă înarmată împotriva căreia nu vor mai putea lupta.

— Să fugim repede, şopti Ranvier lui Milo, apoi adăugă bătându-se pe frunte: Urmează-mă, am găsit mijlocul cum să scăpăm.

Cap. 425 – O situaţie primejdioasă

Se înnoptase de-a binelea. O luară amândoi prin munţi: Pe când zbura o dată deasupra coastei prin partea aceea, Ranvier zărise o potecă care ducea spre mare. Nădăjduia acum să dea de ea, dar nu ştia câte piedici îi mai stăteau în cale. În curând se găsiră în faţa unei bariere de stânci cu neputinţă de trecut. Încercară să se caţere pe ele, nu reuşiră însă decât să-şi sfâşie mâinile şi genunchii. Se întoarseră din drum căutând o ieşire, dar negăsind-o, căzură istoviţi la pământ.

— Nădăjduiam, zise în şoaptă Ranvier că voi da de poteca pe care o zărisem când zburam deasupra muntelui, cred însă că suntem departe de ea, căci ne-am rătăcit. Trebuie să aşteptăm să se lumineze de ziuă, altminteri, pe întuneric, ne vom îndepărta şi mai mult de liniile noastre.

Milo nu răspunse. Se gândea.

Niciodată nu-şi va mai revedea ţara, nu va mai călca pe pământul Franţei, aici îi vor rămâne oasele în Marocul acesta blestemat…

Şi vina era a lui, numai a lui. De ce nu rămăsese pe submarin unde toţi îi erau prieteni? Îl ispitise aviaţia, zborurile în înaltul cerului… şi-acum se căia. Amarnic se mai căia. Avea el dreptul să facă o nebunie ca asta, când ştia că acasă îl aştepta surioara lui dragă?

Erau şi pe mare destule primejdii, dar scăpase teafăr din ele, pe când aici… nu mai avea nicio speranţă. Se afla pe pământul marocan şi duşmanul era fără-ndurare faţă de soldaţii francezi.

Pe când mintea lui era zbuciumată de aceste gânduri, Ranvier adormise. Cu capul pe un bolovan, sforăia zgomotos aşa că Milo trebui să-l zguduie zdravăn ca să-l trezească, pentru a nu fi auzit de rifani.

— Ce e, ce s-a întâmplat? întrebă el buimăcit de somn.

— Sforăiai, de aceea te-am trezit, îi şopti Milo.

— Aşa? Sforăiam? Mi se întâmplă câteodată.. Nu face nimic…

Ranvier voia să-şi vadă mai departe de somn, când un zgomot ciudat îi atrase băgarea de seamă.

— Nu cumva, suntem ameninţaţi iar? zise el pe şoptite, şi duse mâna la revolver.

Zgomotul se repetă. S-ar fi zis o frecătură uşoară, care înceta, apoi

începea iar.

Milo asculta cu încordare.

Îşi dădură repede seama de ce era. Un vultur enorm, probabil, care se zbătea între două stânci înalte încercând să-şi ia zborul în văzduh.

Răsuflară uşuraţi.

O năvală neaşteptată a inamicului în bezna nopţii, ar fi fost pierzania lor.

Erau totuşi îngrijoraţi ca în aşteptarea unor nenorociri. Vulturul reuşi să iasă dintre stânci şi se pierdu în noapte. Tăcerea puse iar stăpânire peste natura adormită.

— Uite ce e, zise cu glas scăzut Ranvier, căruia îi pierise somnul, dacă am putea da de un drum care să ne scoată la mare, suntem salvaţi. Odată la ţărm, n-avem de ce ne mai teme.

— Dar dacă inamicul trage asupra noastră de sus de pe munte?

— N-o să ne vadă fiindcă o să ne pitim pe după stânci. Tu ştii să înoţi?

— Ştiu.

— Ai fi în stare să înoţi o milă?

— Negreşit că da.

— Atunci să căutăm să ajungem până la o insuliţă care se află la vreo mie cinci sutei de metri de coastă, şi unde vom putea fi zăriţi de vreo patrulă.

— Bine, bine, dar cum s-ajungem până acolo?

— Las' că o să vedem noi, am eu ceva de gând…

Aşa să fi fost, sau Ranvier voia numai să-şi liniştească puţin camaradul, dându-i speranţa înşelătoare?

Noaptea trecu fără să se zărească picior de rifan.

Când se făcu ziuă, Ranvier îl luă pe Milo de braţ şi-i zise:

— Hai cu mine.

— Unde? întrebă Băiatul.

— O să vezi tu.

Se întoarseră la locul unde zăceau leşurile marocanilor ucişi de ei. Ranvier se aplecă, dezbrăcă pe unul din ei de manta şi se înfăşură cu ea.

— Fă şi tu ca mine, zise el lui Milo.

Copilul se codi puţin, apoi făcu şi el la fel.

— Acum să ne punem şi câte un turban pe cap.

După ce se prefăcură astfel în arabi, porniră la drum în lungul muntelui.

— De la distanţă putem fi luaţi drept marocani. Cu uniforma noastră ne cunoaştem de departe. Dacă vom avea norocul să ocolim avanposturile duşmane, trag nădejde să ajungem până la mare nesupăraţi de nimeni.

Dar de-abia termină vorba, că se pomeniră cu o santinelă în faţa lor. Aceasta n-avu vreme să scoată un cuvânt, căci Ranvier îi puse mâna în beregată. Omul căzu moale la pământ.

Milo şi Ranvier se întinseră pe burtă şi-şi rotiră privirile în jurul lor. Puţin mai la vale se afla o tabără de rifani. Câţiva paşi să mai fi făcut şi cădeau în mâinile duşmanului.

Cap. 426 – O întâlnire

Se târâră încetişor până la o râpă, se lăsară să alunece la vale şi rămaseră nemişcaţi în loc. Un zvon de glasuri ajungea până la ei. Nu mai încăpea îndoială că în curând vor găsi santinela ucisă şi vor trimite o poteră pe urmele aviatorilor. Trebuiau să fugă cu orice preţ, dar unde? Se aflau pe o râpă care cobora în întortocheri printre munţi şi care, nu ştiau unde duce. Acum, fie ce-o fi! Porniră la întâmplare şi ce-o ieşi să iasă.

Merseră vreo două sute de metri şi se pomeniră la marginea unei prăpăstii. Aici se oprea râpa.

O luară îndărăt pe unde veniseră. Trecură iar pe lângă tabără, auziră pe marocani vorbind între ei. Cu mari greutăţi izbutiră să se strecoare nesimţiţi pe câmpie.

De o zi şi o noapte de când colindau aşa, de-abia înaintaseră vreo trei sute de metri. Şi iar o luară la drum, ferindu-se pe după cea mai mică moviliţă de pământ.

O dată, un avion francez zbură la o mică înălţime deasupra capetelor lor şi fiindcă duşmanul îl lăsă în pace, bănuiră că se află destul de departe de ei. Făcură semne avionului dar nimeni nu-i văzu.

— M-aş mira ca aeroplanul acesta să nu fie trimis în căutarea noastră, zise Ranvier.

— O fi, dar uite-l că se îndepărtează, aşa că nu ne putem bizui pe el, răspunse Milo.

— O să vină poate altul.

— Să dea Dumnezeu.

După câtva timp, Milo zise lui Ranvier.

— Am uitat un lucru.

— Care?

— Trebuia să ardem aeroplanul, fiindcă rifanii l-ar putea repara ca să se slujească de el împotriva noastră.

— Bine zici, haidem.

Se îndreptară tot târându-se pe pământ la locul unde zăcea bietul lor aeroplan.

Ranvier dădu foc rezervorului cu benzină şi în curând aparatul fu cuprins de flăcări. Aviatorii se îndepărtară cât mai mult de el, căci ştiau că în aeroplan se mai aflau trei bombe şi mai multe benzi de cartuşe pentru mitralieră.

Se produseră trei explozii grozave asemenea unor detunături de tun. Câţiva rifani care se găseau aproape crezură că au fost atacaţi de inamic căci ieşiseră dintre stânci şi o luară repede spre munte.

— Habar n-aveam că duşmanul era la doi paşi de noi, zise Ranvier.

— Nu se poate să nu ne fi zărit, şopti Milo.

— Tot ce se poate, dar mulţumită burnusurilor noastre ne-au luat drept de-ai lor. Dacă eram în uniforme franceze, se isprăvea cu noi.

Se lăsară iar să alunece printre stânci. Ranvier tot mai nădăjduia să găsească poteca pe care o zărise pe când zbura deasupra poziţiilor inamice.

— Cu greu o să ieşim noi undeva, la liman. Ne-am rătăcit şi nu mai ştiu unde ne aflăm. Cum dracu' să te descurci printre stâncile astea care se aseamănă una cu alta ca două picături de apă? făcu Ranvier cu ciudă. Ar fi mai bine să ne călăuzim după soare. Aici e, să zicem apusul, colo…

Nişte răcnete grozave nu-i dădură răgaz să urmeze. O bandă de marocani care răsărise ca din pământ se repezi la cei doi aviatori.

Ranvier îndreptă revolverul spre ei, dar se codea să tragă căci văzu printre ei un ofiţer de spahii. Poate că oamenii aceştia le erau prieteni şi făceau parte din vreunul din triburile care nu vruseseră să se

supună lui Abd-El-Krim. De aceea găsi nimerit să se dea pe faţă. Îşi scoase turbanul, şi burnusul şi strigă:

— Camarade, ei, camarade!

Ofiţerul de spahii înaintă cu mâna întinsă.

— Eşti aviatorul care a căzut ieri prin apropierea stâncilor cenuşii, nu e aşa?

— Da, răspunse Ranvier.

— Mare noroc ai avut că ai scăpat, fiindcă de-abia acum am putut pune pe fugă o trupă de rebeli care, se aţinea pe-aici, prin preajma dumitale.

Şi ofiţerul lămuri lui Ranvier că era comandantul unui detaşament trimis în recunoaştere, detaşament care fusese împresurat pe neaşteptate de duşman şi că dacă nu-i venea tribul acela aliat în ajutor, ar fi fost măcelăriţi până la cel din urmă soldat. Totuşi, dacă scăpaseră teferi până acum, situaţia le era destul de periclitată deoarece se găseau acum toţi blocaţi în munţi. Ceruseră ajutor prin semnale optice, până acum însă nu venise nimeni aşa că nici soarta lor nu era mai bună ca a aviatorilor.

— Dacă ajutorul cerut nu soseşte până în două ceasuri, nu ne rămâne decât să ne luăm rămas bun de la viaţă. În cazul când vom avea norocul să ajungem la o poziţie unde să putem ţine câtva timp piept inamicului, ar mai fi oarecare speranţă. E o întăritură pe care au părăsit-o nu demult rifanii şi unde ne putem apăra cu uşurinţă. Nenorocirea e însă că acest mic fort se află în spatele unei tabere de-a tribului Beni-Ueddi, duşmani cruzi şi neîmpăcaţi, de o sălbăticie neîntrecută. Noi vom încerca să ajungem până la fort şi-apoi… ce-o, vrea Dumnezeu. Vreţi să veniţi cu noi?

— Cum să nu vrem? făcu Ranvier bucuros.

— Dacă reuşim să ajungem fără piedici la poziţia despre care vă spuneam, cred că ne vom putea împotrivi duşmanului până la sosirea ajutoarelor.

— Zici că ai dat semnale de telegrafie optică? întrebă Ranvier pe ofiţer.

— Da.

— Eşti sigur că te-au înţeles?

— Cred că da, dar pentru mai multă siguranţă am trimis şi doi

porumbei.

— Şi nu se vede nimeni venind?

— Nu încă, totuşi eu nu mi-am pierdut nădejdea. Dacă rifanii se mai astâmpără câtva timp, – cum au făcut de vreo patru zile-ncoace – ajutoarele pe care le aşteptăm, au vreme să sosească.

Cap. 427 – Pe creştetul muntelui

Milo şi Ranvier începură să-şi recapete încrederea. Deşi situaţia lor nu se îmbunătăţise întru nimic, deoarece se putea în fiecare clipă să fie împresuraţi de duşmani, acum, cel puţin, nu mai erau singuri, aveau tovarăşi, aşa că puteau ţine piept unui număr mai mare de duşmani.

Locul unde voia să ajungă ofiţerul de spahii cu arabii săi se afla la o depărtare de vreo două mile de ei. Era un mic dâmb, foarte bine adăpostit de stânci, dar urcuşul era cât se poate de anevoios.

— Am fost nevoiţi să ne lăsăm caii prin nişte ponoare, fiindcă n-am fi putut înainta până aici călări, zise ofiţerul.

— Au să vi-i ia, fu de părere Ranvier.

— Nu cred, fiindcă sunt bine ascunşi.

— E destul să necheze unul şi rifanii le dau numaidecât de urmă.

— Calul arab e tăcut de felul lui. Ai zice că ştie de primejdie şi nu nechează niciodată când simte duşmanul pe-aproape, aşa că de asta nu mă tem. Şi-apoi chiar dacă s-ar întâmpla aşa, vom face drumul pe jos până la ţărm, de unde va veni vreun vapor să ne ia.

— Tot asta aveam şi noi de gând, răspunse Ranvier, n-am putut însă găsi drumul care duce la mal.

— Nu e decât unul singur şi acesta la mai bine de zece mile de-aici. Ca să ajungem până acolo, ar trebui să trecem pe lângă tabăra unui trib duşman, Beni-Ulifii, oameni foarte răi, şi cruzi ca nişte fiare.

— Care din triburi ne ameninţă în clipa de faţă?

— Beni-Uedii, trib nomad care a făcut cauză comună cu rebelii numai cu scopul de-a jefui taberele adversarilor. Să nu crezi că războiul acesta e îndreptat numai împotriva Franţei. Se află în munţi triburi care se urăsc între ele de o vreme îndelungată şi fiecare caută să-l nimicească pe celălalt. Abd-El-Krim, care e un mare pişicher, a

ştiut să adune în juru-i pe cele care ţineau cu el şi le-a asmuţit împotriva rebelilor – cum le zice el – şi care nu sunt în realitate decât nişte triburi paşnice, trăind din munca lor cinstită.

— S-ar putea să întâlnim pe-aici din aceşti aliaţi ai noştri?

— Nu, ne aflăm în focarul inamic. La dreapta, Uedii, oamenii grozavi care nu se gândesc decât la jaf şi omor; la stânga Beni-Zamedii, nişte sălbatici în toată puterea cuvântului, iar în spatele nostru Aissaşii, tot atât de răi ca şi ceilalţi.

— După cum văd, primejdia ne ameninţă din toate părţile.

— Da, dacă nu ne vin ajutoare.

— Şi dumneata numai pe ele te bizui?

Ofiţerul se aplecă la urechea lui Ranvier şi-i şopti:

— Nu, nu mă bizui defel, pentru că nici nu cred că au să vină, dar nu vreau să-mi descurajez oamenii. Zic şi eu aşa că să-i liniştesc. Un şef trebuie să dea totdeauna pilda cea bună.

— Am înţeles. Admiţând totuşi că ne-ar veni trupe în ajutor, dumneata crezi că vor putea ajunge până la noi?

— Tot ce se poate, totul atârnă de calea pe care o vor lua. Dacă apucă prin munţi, pe drumuri umblate, riscă să fie prinse, dar dacă o iau aşa, la noroc – ăsta e cuvântul potrivit – n-ar fi de mirare să ne pomenim cu ai noştri pe-aici. Drept e că uşor nu le-ar fi, căci ar trebui să urce stânci netede şi ascuţite; pentru soldaţii noştri însă nu e imposibil. Vorbesc mai cu seamă de tiraliorii marocani. Prin munţi au crescut şi cunosc toate potecile.

— În telegramele tale optice ai arătat bine locul unde ne aflăm?

— Foarte bine.

Pe când înaintau vorbind între ei, cei doi ofiţeri urmaţi de mica lor trupă ajunseră la o potecă abruptă pe care trebuiau să urce. Reuşiră, legaţi de frânghiile pe care arabii le poartă întotdeauna la ei şi în curând se aflau pe un fel de platformă care domina stâncile împrejmuitoare. Poziţia era bună şi uşor de apărat. Dacă spahiul şi oamenii săi ar fi avut unul sau două tunuri cu ei, ar fi putut ţine multă vreme piept duşmanului în această cetate naturală, dar n-aveau la ei decât puşti şi carabine. Ofiţerul de spahii porunci oamenilor să se întindă jos la pământ în dosul stâncilor, zicându-le:

— Nu trebuie să fim zăriţi de inamic. Am avut norocul să ajungem

nesimţiţi până aici, să căutăm să nu ne dăm singuri de gol, nici de-acum încolo.

Cap. 428 – Uedii

Ofiţerul se înşelase, când crezuse că nu fuseseră zăriţi de inamic. Santinele nevăzute, aşezate printre stânci, văzuseră foarte bine mica trupă urcând pe platoul de la Mussaia (aşa se numea poziţia aceea). Dădură numaidecât alarma şi după o jumătate de ceas un puternic detaşament de Uedii se îndrepta tupilându-se cât putea mai bine spre locul unde se afla ofiţerul împreună cu oamenii săi. Acesta pusese oameni la pândă, care zăreau de departe pe oricine ar fi înaintat.

Deodată unul din ei strigă:

— Ahnu Ada! Ah Kan?

Imediat toate privirile se îndreptară încotro arăta el.

— Uite colo, vezi ceva? zise ofiţerul de spahii lui Ranvier.

— Da, zăresc nişte burnusuri albe.

— Am fost descoperiţi.

— Crezi?

— Sunt chiar foarte sigur. Nu vezi că inamicul se îndreaptă spre noi?

— Aşa e, bine zici.

— Peste o jumătate de ceas vor fi aici.

— Aici?

— Adică la poalele platoului. Nu ştiu dacă vor reuşi să ajungă până sus, dar până s-ajungă, n-au să rămână mulţi din ei.

— Cum aşa?

— Fiindcă oamenii mei au să prăbuşească peste ei bolovani mari de stâncă care au să zdrobească oasele multora. Nu ne vom sluji de arme de foc decât în ultimul moment.

Ofiţerul dădu un ordin şi soldaţii cărară la marginea prăpastiei pietroaie enorme pe care le vor repezi peste puţin în spaţiu.

Inamicul, adăpostit bine, era acum nevăzut, dar vulturii care îşi luaseră speriaţi zborul, îi dădeau de gol.

— Peste un sfert de ceas vor încerca să ne împresoare, le va fi însă greu să urce povârnişul.

Minutele treceau. Nu se vedea încă nimic printre stânci, ghiceai însă că duşmanul se apropie. Deodată rifanii ieşiră la iveală.

— Sunt într-adevăr din tribul Uedii, zise ofiţerul de spahii. Lupta va fi dârză fiindcă oamenii ăştia sunt sprinteni şi se caţără ca pisicile. Îi credeam mai numeroşi, dar văd că nu vom avea mult de luptat. A, uite că se codesc… nu cutează încă să dea asaltul. Poate că aşteaptă ajutoare.

— Aşa se şi pare… dacă nu cumva vor fi aşteptând noaptea ca să ne atace, fu de părere Ranvier.

— Tot ce se poate, dar noi tot îi vom vedea, căci e lună plină şi cerul e senin. Numai de nu s-ar înnora, că am da de bucluc.

Uedii nu mai dădeau semne de viaţă, totuşi erau acolo, la cel mult o sută de metri de ei.

Ce aveau oare de gând?

Cap. 429 – Împresuraţi

Veni şi noaptea, o noapte frumoasă şi senină. Domnea o linişte desăvârşită în preajma lor, doar din când în când se auzea lătratul unui şacal sau plescăitul apei lovită de elicea vreunui vapor, care tăia apa netedă a mării.

— Ce-or fi având de gând de nu ne atacă? întrebă Ranvier pe ofiţer.

— Cred că aşteaptă ajutoare. O să vedem noi acuşi, răspunse el.

— Nu cumva or fi vrând să ne blocheze aici?

— Şi asta se poate, deşi oamenii sunt foarte îndrăzneţi. Un asediu? M-aş mira.

În clipa aceasta unul din oamenii care stăteau la pândă semnală ceva. Duşmanii se mişcaseră din loc. De unde până atunci stătuseră ascunşi pe după stânci, acum înaintau încet printre ele. La lumina lunii păreau nişte strigoi rătăcind printre crucile unui cimitir.

— Se pregătesc, zise ofiţerul.

— Aşa mi se pare şi mie, răspunse Ranvier…

Uedii înconjurară dâmbul. Soldaţii comandaţi de ofiţer, împinseră bolovanii la marginea platoului şi aşteptau semnalul să le rostogolească peste duşmani.

În sfârşit, atacul se dezlănţui. Uedii încercară să urce povârnişul din

toate părţile deodată. Dar de-abia începură să se caţere că se pomeniră cu bolovanii peste ei. Urmă o clipă de şovăire, când văzură vreo zece din ei prăbuşindu-se la pământ cu capul sfărâmat de bolovani.

Porniră însă iar urcuşul cu o îndemânare uimitoare.

— Nu trageţi încă… rostogoliţi mereu bolovani şi iar bolovani… porunci ofiţerul oamenilor săi.

Câţiva Uedii izbutiră să ajungă pe platou. Se încinse o luptă corp la corp, dar izbânda fu a asediaţilor. Inamicul, puţin cam uluit, rămase câtva timp în nemişcare, apoi asaltul începu şi mai dârz. Şi de data aceasta fură respinşi, şi tot atât de repede ca şi întâia oară.

— Câtă vreme vom avea bolovani, nu vor izbuti s-ajungă până la noi, zise ofiţerul.

— Da, dar odată şi-odată tot au să se isprăvească, răspunse Ranvier îngrijorat.

— Uite-i pe arabii mei cum cară mereu altele de pe coasta muntelui. Poate că până le-om isprăvi noi pe toate o să survină ceva nou.

Uedii, descurajaţi de biruinţa duşmanului, renunţară la luptă şi se ascunseră pe după stânci.

— O, o, zise Ranvier, mi se pare că au de gând să ne blocheze aici; nădăjduind că foamea ne va face să plecăm şi au să pună mâna pe noi.

— Avem provizii pentru trei zile, răspunse spahiul, şi în trei zile multe se pot întâmpla. O să se lumineze în curând de ziuă şi o să putem vedea dacă ne vin ai noştri în ajutor.

Din locul unde se aflau, asediaţii zăreau până la mare, doar într-o singură parte un deal destul de înălţuţ le împiedica vederea.

— Aceia pe care îi aşteptăm nu pot veni decât din partea aceea, zise ofiţerul, arătând un fel de tranşee care şerpuia printre munţi.

Deodată un glonţ îi şuieră pe la ureche.

— După cum văd, e mai cuminte să nu ne scoatem capul la iveală. Oamenii ăştia sunt foarte buni ţintaşi şi ne-au doborât vreo câteva aeroplane până acum. Trebuie să ne slujim de periscop; noroc că am unul la mine.

Aşeză aparatul, dar un glonţ îl făcu ţăndări, aşa că erau nevoiţi să se uite printre crăpăturile stâncilor.

Inamicul nu se vedea nicăieri.

— Nemernicii! făcu ofiţerul, vor să ne constrângă prin foame ca să încercăm o ieşire.

Lasă că au să vadă ei de ce suntem noi în stare… Soldaţii noştri nu pot întârzia şi-atunci… Să stăm pe loc liniştiţi, şi să aşteptăm cu răbdare.

Cap. 430 – O veste îmbucurătoare

Rifanii nu mai dădeau niciun semn de viată. Până mai adineauri tot se mai zărea din când în când câte un burnus printre stânci, acum nu se mai vedea nimic.

Ranvier nu-şi mai găsea astâmpăr. Era un om nervos din fire şi nu putea sta fără treabă. Cât priveşte pe Milo, acesta stătea lungit pe burtă şi privea printre bolovanii care alcătuiau în faţa lui un fel de parapet.

Deodată strigă:

— Mi se pare că ne vin ajutoare.

— Dincotro? întrebă Ranvier.

— Dinspre dreapta… colo… Dumneata nu vezi nimic?

Ofiţerul de spahii se uită şi el cu ocheanul.

— Într-adevăr, se vede ceva, dar acei care vin, nu sunt ai noştri.

— Eşti sigur? întrebă cu grijă Ranvier.

— Foarte sigur. Aceştia sunt rifanii Naddii, îi cunosc după turbanele lor verzi. Oh, oh, o să avem de furcă, dragii mei… sunt cumpliţi… O să încerc să trimit iar nişte semnale optice, poate că le vor zări ai noştri. Dacă nu ne vin în ajutor, vom aştepta să se înnopteze, apoi vom căuta să ne strecurăm pe nesimţite până la poteca care coboară spre ţărm. Vom reuşi, bine, nu… ce-o vrea Dumnezeu.

Dar trupele care se vedeau aveau altă treabă decât să urce muntele; nu de asta le ardea lor acum.

După căderea masivului Bibane, francezilor le trebuia câtva timp pentru a se reorganiza ca să înceapă o nouă ofensivă. De astă dată nu era vorba de o ofensivă pe tot întinsul frontului în acelaşi timp, front lung de trei sute şi mai bine de kilometri, ci de o serie de ofensive

parţiale, ale căror iniţiative erau lăsate în seama comandanţilor de sectoare.

Fiecare din ele făcea totuşi parte dintr-un plan de ansamblu, a cărui desfăşurare fusese descrisă amănunţit de mareşalul Pétain şi care avusese un rezultat atât de fericit. Inamicul trebuia deci hărţuit din toate părţile deodată, fără să i se dea răgaz să-şi mute trupele de rezervă, aşa cum făcuse până acum.

Ţinta era următoarea: să se ajungă la linia de pe creştetele care alcătuiesc despărţitura celor două povârnişuri ale Rifului în aşa fel ca să se facă legătura dintre francezi şi spanioli în direcţia Adjirului. Cu vreo câteva zile mai înainte, avusese loc o acţiune importantă în regiunea Kifane, post aşezat la vreo patruzeci de kilometri la nord de Taza. Trupele franceze de o îndrăzneală şi un curaj neîntrecut, îşi asiguraseră baze de plecare punând stăpânire pa înălţimile de est şi nord-est de Kifane, apoi trei coloane de soldaţi se puseseră în marş, în vreme ce spaniolii se îndreptau spre Adjir.

După cum vedem, operaţiunile începute erau cât se poate de serioase. În câteva zile soldaţii francezi vor ajunge la locul unde se aflau refugiaţii noştri. Vorba e, vor putea ei rezista până atunci?

Ofiţerul de spahii părea forte încrezător, dar Ranvier era destul de îngrijorat, căci făcuse zboruri deasupra muntelui şi putuse să-şi dea seama că inamicul era în număr destul de mare şi avea adăposturi bune.

— Semnalele noastre optice, zise ofiţerul, au fost fără îndoială văzute de-ai noştri şi mă miră că nu ni se răspunde. Avem cu noi şi un receptor de T.F.F. O să încerc să-l aşez, poate că vom prinde un răspuns.

Aşezară postul şi aşteptară. Prinseră câteva mesaje, dar acestea erau prea nelămurite şi de cele mai multe ori încurcate căci erau într-o limbă convenţională.

În sfârşit, spre seară, după noi semnale optice, primiră următoarea radiogramă:

„Daţi exact poziţia unde vă aflaţi. Dacă sunteţi blocaţi, vă vom aproviziona prin avion”.

Vestea aceasta fu primită cu mare bucurie.

— Acum nu ne rămâne decât să aşteptăm, aşa e că omul nu trebuie să dispere niciodată? Peste puţin vom fi salvaţi, zise vesel ofiţerul de spahii.
— Numai să n-apuce inamicul să ne-atace mai înainte.
— Că vrea să ne blocheze, asta e sigur, n-are însă habar că în curând o să aibă de-a face cu ai noştri.
— E la bun adăpost.
— Se poate, dar trupele noastre au să-l scoată din bârlog.
— Să dea Dumnezeu. Îţi dai dumneata seama de greutăţile pe care le va întâmpina ca să ajungă până aici? Tot drumul e plin de defileuri în care rifanii şi-au stabilit poziţiile de apărare.
— Şi crezi că le va folosi la ceva?
— Da, căci în zborurile pe care le-am făcut am putut observa aceste poziţii şi m-am putut încredinţa că nu vor putea fi biruiţi atât de lesne cum crezi dumneata. Au tunuri aşezate prin toate cotloanele munţilor şi încă tunuri de mare calibru, crede-mă. Se cunoaşte că au aliaţi în Europa care le-au dat arme perfecţionate din belşug.
— Armele nu servesc la nimic dacă nu ştii să te serveşti de ele.
— Am avut dovada că inamicul are şi trăgători buni. N-au înecat demult un crucişător spaniol şi încă de la o distantă bunicică? Şi-apoi mai au şi tunuri împotriva aeroplanelor, cu care au doborât trei avioane de-ale noastre…
— Ei, că doar n-or fi atât de grozavi precum spui dumneata! Cum vom începe să-i pisăm cu tunurile noastre de mare calibru, au s-o ia la sănătoasa la repezeală.
— N-ar fi rău să se întâmple aşa… Până atunci, tare aş vrea să ştiu dacă ajutoarele pe care le aşteptăm au să poată străbate până la noi.
— Eu sunt sigur că da.
— Bine, să zicem, dar vorba e când?…
Ofiţerul nu răspunse.

Cap. 431 – Îngrijorare chinuitoare

Era sigur că ajutoarele aşteptate de asediaţi vor sosi cândva, dar le va trebui însă multă vreme până să ajungă în vârful muntelui, dacă va ajunge vreodată…

Rifanii erau bine adăpostiţi pe creste şi cum vor zări trupele înaintând vor începe numaidecât să tragă asupra lor. Trebuiau luaţi prin surprindere în puterea nopţii ceea ce nu era lucru uşor, căci stăteau mereu la pândă.

Ofiţerul de spahii era sigur de rezultat, Ranvier însă mai puţin. Se silea totuşi să pară liniştit ca să nu-l descurajeze pe Milo.

Acesta îşi dădea destul de bine seama că situaţia era destul de gravă, dar scăpase până acum din atâtea primejdii, încât nu-şi pierdu nici de rândul acesta speranţa.

— Nu e aşa că n-o să stăm multă vreme aici? întrebă el pe locotenentul său.

— Negreşit că nu, două sau cel mult trei zile, atâta tot, răspunse Ranvier.

— Mesajul primit zicea că vom fi aprovizionaţi prin avion; asta dă să se înţeleagă că va trebui să mai stăm câteva zile în poziţiile noastre.

— Nu se poate şti încă nimic. S-ar putea să scăpăm de aici mâine, sau poimâine, după cum s-ar putea tot atât de bine să aşteptăm o săptămână întreagă.

— Dar dacă un avion ar ateriza şi ne-ar lua cu el?

— Ar fi cu putinţă, nu zic nu, numai că n-ar fi frumos din partea noastră să ne părăsim tovarăşii.

— Aşa e, ai dreptate, domnule locotenent, am spus o prostie.

— De altfel, niciun avion n-ar putea ateriza aici.

— Adevărat.

Ziua trecu fără ca rifanii să facă vreo mişcare; cum începu însă să se însereze, un tun ascuns între stânci începu să bubuie. La început loviturile nu făcură rău poziţiilor franceze, dar încetul cu încetul se rânduiră în lungul parapetului de bolovani şi una din ele nimeri drept în mijlocul platoului şi ucise patru oameni, rănind alţi şaisprezece.

— O, o, o, lucrul devine serios, zise, ofiţerul şi dădu ordin oamenilor săi să se adăpostească pe după bolovani.

Bombardamentul ţinu un sfert de ceas, apoi încetă. Inamicul fusese, pesemne, stingherit de ceva, căci tirul lui se îndreptă acum cu furie în altă direcţie.

— Vin ai noştri! Ne vin ajutoare! strigă spahiul.

Dar nu era chiar aşa. O coloană plecată de pe malul mării se

îndrepta acum pe o potecă râpoasă înspre coama muntelui. La un kilometru de ea, un alt detaşament, o urma.

Rifanii, preveniţi de santinelele lor, îşi întorseseră tirul într-acolo şi trăgeau fără întrerupere. Îşi isprăviră însă muniţiile şi încercară atunci un mijloc atât de des întrebuinţat în munţi. Rostogoliră bolovani mari de stâncă şi că să nu fie zdrobiţi, soldaţii francezi, fură nevoiţi să-şi schimbe tactica şi s-o ia în altă direcţie aşa că, în loc să se apropie de locul unde se aflau asediaţii noştri, se îndepărtară cu încă doi kilometri de ei.

Ofiţerul, ca şi ceilalţi, care nu ştiau ce se întâmplase, nădăjduiau mereu că salvatorii lor vor sosi în curând. Dar mare le fu mirarea când văzură la lumina zilei că niciun soldat de-ai lor nu se zărea pe nicăieri.

— Să ştiţi că asta e o tactică, zise spahiul. Soldaţii noştri nu atacă niciodată peste zi, fiindcă prin munţi le-ar fi cam greu. De cum s-o înnopta, însă, o să vedeţi că pornesc iar la drum. Deocamdată stau tupilaţi pe undeva şi iscodesc pe inamic.

Cap. 432 – Lucrurile se încurcă şi mai rău

Ranvier era de aceeaşi părere. I se părea cu neputinţă ca rifanii să fi oprit din drum pe soldaţii noştri.

Cu toate acestea, când se înnoptă, bombardamentul reîncepu, dar ca şi în ajun, fu îndreptat iar înspre locul unde se aflau asediaţii noştri. Trebuiră deci să se ascundă şi acum pe după bolovani şi să stea pitiţi fără să răspundă. Fu o grea încercare pentru ei.

În sfârşit, rifanii, încredinţaţi că puteau da acum asaltul, se năpustiră spre urcuşul muntelui. O grindină de gloanţe îi întâmpină, silindu-i să dea înapoi, lăsând douăzeci şi mai bine de morţi de-ai lor în urmă.

— Nemernicii ăştia n-au să ne dea pace, zise Ranvier.

— Aşa e, şi ăsta e semn rău, răspunse ofiţerul. Dacă au început să ne atace iar pe noi, înseamnă că au scăpat de ceilalţi. Ce s-or fi făcut aceştia?

— Se vede că au fost respinşi.

— M-aş mira. Eu cred mai degrabă că trupele noastre vor căuta să

ocolească pe inamic şi le vom vedea apărând în curând.

— Şi dacă asta se va întâmpla de-abia peste câteva zile?

— Atunci situaţia noastră s-ar înrăutăţi. De ale mâncării nu mai avem şi muniţiile noastre sunt pe sfârşite.

Tăcură câtva timp, apoi Ranvier zise iar:

— Ce-ar fi să profităm de întuneric şi să fugim?

— Ar fi o nebunie.

— De ce?

— Fiindcă am putea da de un detaşament duşman.

— La dreapta, nu zic, dar la stânga?

— La stânga, ar fi acelaşi lucru. Rifanii şi-au aşezat la jumătatea povârnişului o linie de apărare, iar pe înălţimi, bateriile.

— Ne găsim aici pe unul din locurile cele mai ridicate ale muntelui. Dumneata crezi că în spatele lui se află trupe inamice?

— De unde vrei să ştiu eu? Marocanii au foarte multe triburi. Unele sunt de partea lui Abd-El-Krim, altele ţin cu noi, dar după ce poţi să le recunoşti pe aceste din urmă? S-ar putea ca, întorcându-ne de unde am plecat, să dăm peste un trib duşman şi cred că nu e nevoie să-ţi spun ce fel de primire ne aşteaptă.

— Dumneata ce crezi că am avea mai bun de făcut?

— Să mai aşteptăm.

— Bine, s-aşteptăm, dar rifanii ne pândesc şi n-au să ne dea pace. Dacă acum nu se simt destul de puternici ca să ne atace, vor chema în ajutor alte triburi, şi la urmă tot au să ne biruie.

— Drept e că ne aflăm într-o situaţie destul de primejdioasă.

— Şi nu e nimic de făcut?

— Nimic.

Milo îi auzise. Nu zise nimic deocamdată, când fu însă singur cu Ranvier, îl întrebă:

— Suntem în mare primejdie, nu e aşa, domnule locotenent?

— Da, dragul meu.

— Ce-ar fi să încerc eu să ajung până în liniile franceze?

— Pentru ce?

— Ca să dau de veste la ai noştri.

— N-ai să ajungi până acolo, nu încerca degeaba.

— Nu se ştie. Am mai făcut-o eu şi altă dată.

— Se poate, eu însă nu te las să pleci. Ar însemna să te trimit la o moarte sigură.
— Dar, domnule locotenent…
— Nu, nu, nu te las…
— Atunci o să pierim toţi aici.
— Tot ce se poate, numai că până să pierim, o să ne apărăm cu îndârjire. Şi-apoi, să nu ne bocim mai dinainte, s-ar putea totuşi să scăpăm. Fapt e că trupele noastre înaintează şi dacă au fost silite să se oprească din drum, nu vrea să zică prin asta că ne-au şi părăsit. Trebuie să mai avem răbdare.
— Bine, eu am, dar să vedem dacă şi arabii care sunt cu noi au să aibă până la sfârşit.
— Nu-ncape nicio îndoiala în privinţa asta.
— Proviziile ni s-au isprăvit.
— Au să ni se trimită altele cu avionul.
— Până acum n-am văzut niciunul.
— Cum s-o lumina de ziuă, ofiţerul are să dea iar semnale optice.

Cap. 433 – Cele din urmă sforţări

Se întunecase. Noaptea era înfiorătoare. Nori groşi veniţi dinspre mare pluteau ameninţători deasupra capetelor lor. Pe munte domnea o linişte adâncă. Ranvier, ofiţerul şi cu Milo vegheau cu auzul încordat la cel mai mic zgomot. Arabii, întinşi pe sub bolovanii, care le slujeau de adăpost, dormeau.
— O, se-ntâmplă ceva colo, zise deodată Milo.
— Unde?
— Nu vedeţi rachetele acelea roşii de deasupra mării?
— Nu.
— Uitaţi-vă bine. A, încă una… Asta înseamnă că bombardamentul începe iar.
Ofiţerul zâmbi.
— Nu, dragă, asta înseamnă că vasele de război care se află în radă au zărit ceva care le dă de bănuit şi-şi dau de veste între ele.
— Cu toate astea bombardamentul e întotdeauna anunţat cu astfel de rachete.

— Nu, pe uscat, asta vrea să zică: încetaţi focul.

— Poate, dar pe mare am auzit că ar fi tocmai dimpotrivă.

— Nu vreau să te contrazic fiindcă nu mă prea pricep în ale marinei, dar m-aş mira ca rachetele acestea să însemne începerea bombardamentului. Cum ar putea vasele de război să-şi îndrepte tirul în întunericul nopţii?

— Poate că avioanele noastre au putut lua seama de peste zi unde se află poziţiile inamice.

— O să vedem noi.

— Avea dreptate Milo. În curând tunurile aliaţilor începură să bubuie. Se vedeau din depărtare limbi de flăcări şi se auzea vuietul ghiulelelor care explodau pe munte.

— O, o, făcu Ranvier, după cum văd nu e de glumă. Nici prin gând nu le-o fi trecut rifanilor că au să fie aşa de bine împroşcaţi. Bine, foarte bine la face. Bombardamentul acesta o să cureţe drumul şi trupele noastre vor putea înainta iar.

— Numai de n-ar trage şi în direcţia noastră, răspunse ofiţerul de spahii.

— Nu prea cred. N-ai arătat dumneata prin semnalele optice locul unde ne aflăm?

— Ba da, dar semnalele au fost îndreptate spre uscat. Cine ştie dacă acela care le-a văzut a înştiinţat pe comandantul marinei…

— Noi să sperăm că da.

— Vezi că totdeauna ordinele sunt transmise cu regularitate.

Bombardamentul nu înceta defel. Zgomotul era înspăimântător. S-ar fi zis că muntele stătea gata să se năruie din temelie.

După vreo patru ceasuri, bombardamentul încetă; se auzeau acum urlete de durere, răcnete, gemete, strigăte în limba arabă.

— Inamicul tot nu s-a potolit, zise ofiţerul de spahii. N-auzi, scârţâituri de osii şi tropot de cai?… Fug zăpăciţi. I-au pus ai noştri pe fugă.

— Numai de nu s-ar îndrepta încoace. Asta ar fi culmea.

— Nu, parcă o iau spre răsărit.

— De s-ar duce şi ăştia de-aici după ei, bine-ar fi.

— Au să-i gonească şi pe ei cât de curând, n-avea grijă.

Dar trupele pe care se bizuiau ei nu mai soseau. Încercară toată

ziua să le arate prin semnale optice locul unde se aflau, răspunsurile pe care le primeau însă erau nelămurite, încurcate. Bănuiră că se află pe aproape încă un post telegrafic fără fir care era şi el încercuit de duşmani, şi cerea ajutor. De acolo încurcătura.

Oamenii începură să-şi piardă nădejdea.

Orele se scurgeau şi nimeni nu venea. O clipă numai avură o licărire de speranţă: un avion se zări plutind în văzduh dar dispăru numaidecât spre miazăzi.

— Nu mai înţeleg nimic, zise ofiţerul de spahii. Semnalele mele au fost destul de lămurite, dovadă că ni s-a răspuns. Ce să se fi petrecut oare?

— Le-au înţeles greşit, asta e. Eu în locul dumitale, aş mai încerca o dată, răspunse Ranvier.

— Bine, să mai încerc.

Dar nici de astă dată nu li se răspunse nimic.

— Văd că nu ne mai putem bizui decât pe noi înşine. Trebuie să luăm o hotărâre. Doar nu ne-om lăsa să murim de foame, ce dracu'! Dacă tot trebuie să murim, să murim cel puţin în luptă, fu de părere Ranvier.

— Sunt şi eu de aceeaşi părere, răspunse fără şovăire ofiţerul.

Hotărâră că dacă până a doua zi dimineaţă nu vor primi niciun răspuns, să pornească la drum.

Cap. 434 – În recunoaştere

Pe înserate, ofiţerul de spahii comandă o recunoaştere. Patru soldaţi arabi (cărora li se zice gumieri) porniră să cutreiere muntele. Erau patru băieţi voinici şi pricepuţi care mai fuseseră trimişi şi în alte dăţi în patrulare. De-abia după trei ore, când nimeni nu mai spera să-i mai vadă, se întoarseră, dar numai trei din ei. Unul fusese ucis de inamic.

Veştile pe care le aduceau, erau destul de îngrijorătoare.

Rifanii se aflau la vreo sută de metri mai sus. Păzeau toate potecile şi aveau cu ei copoi, care adulmecau urma duşmanilor.

Ranvier se sfătui cu ofiţerul ce e de făcut.

— Dacă nu plecăm în douăzeci şi patru de ore de-aici, zise ofiţerul,

oamenii mei, istoviţi de foame şi de sete, nu se vor mai putea mişca din loc. Trebuie să părăsim cu orice preţ locul acesta. Deocamdată mai avem ceva muniţii, aşa că ne vom apăra cu energie.

Întrebară şi pe soldaţi ce cred că ar fi mai nimerit şi aceştia răspunseră că mai bine vor să moară luptând vitejeşte decât să se prăpădească de foame. Atunci ofiţerul luă la cercetări pe soldaţii care se înapoiaseră din recunoaştere.

— Care ar fi drumul cel mai bun, după părerea dumitale? întrebă el pe unul din ei, Ben-Ahmed, care cunoştea mai bine potecile.

— Eu cred că dacă am putea ajunge la poteca Malekului, am fi la bun adăpost şi ne-ar fi uşor să ne apărăm dacă am fi atacaţi. Poate că n-ar fi prea greu ca de acolo să ne îndreptăm spre o râpă boltită pe care o cunosc eu. Pentru asta trebuie să plecăm când s-o întuneca de tot ca să nu prindă de veste santinelele care se află la vreo treizeci de metri de aici. După aceea ne vom îndrepta spre un loc adăpostit. Locul e, ce-i drept, foarte primejdios căci e deasupra unei prăpăstii grozave. La lumina zilei ar mai merge, dar pe întuneric, de, ştiu şi eu?…

— Fie ce-o fi… n-avem de ales. Dacă tu crezi că ăsta ar fi într-adevăr singurul mijloc de scăpare, nu mai avem ce aştepta.

— Bine, bine, vorba e cum să ajungem până acolo?

— Când te-ai dus în patrulare cu ceilalţi camarazi ai tăi, ai putut totuşi să scapi cu viaţă. Vezi, deci, că se poate.

— Eu, da, dar unul din ei a fost ucis. O luase prea la stânga şi a nimerit peste un avanpost.

— S-ar putea ocoli avanpostul?

Ben-Ahmed se gândi niţel, apoi răspunse:

— N-aş putea să vă spun. Poate că inamicul şi-a schimbat locul de atunci încoace.

— V-aţi aruncat ochii la tabără? Ce-aţi văzut?

— Nu, era întuneric şi nu se zărea nimic.

— Până a nu întreprinde ce-avem de gând, eu zic că ar trebui să te mai duci o dată în patrulare.

— Bine, mă duc.

— Să iei doi oameni cu tine. Alege pe cine vrei tu.

— O să iau pe Ahmud şi pe Mohamet. Cunosc amândoi foarte bine toate potecile.

— Aşa. Noi o să stăm pregătiţi de drum şi de îndată ce vă veţi înapoia, vom şi porni.

Cap. 435 – Primele ajutoare

— Eşti hotărât să plecăm? întrebă Ranvier pe ofiţer.

— Trebuie, altfel nu mai merge.

— Da, da, înţeleg, te-aş ruga numai să-mi îngădui să-mi dau şi eu o părere.

— Cum nu? Spune, te ascult.

— Uite ce cred eu: dacă ne-am putea da înapoi cu vreo milă numai, am găsi neapărat ajutor.

— Ce te face să crezi?

— Fiindcă nu departe de aici se află un trib prieten nouă.

Spahiul înălţă din umeri.

— Nu se poate şti… Oamenii ăştia, astăzi sunt cu noi, mâine împotriva noastră. Dumneata nu ştii, se vede că Abd-El-Krim trimite pretutindeni ştafete şi oameni care să-i recruteze partizani. Îi încântă cu fel de fel de minciuni până ce îi atrag de partea lui. Le spun că trupele franceze sunt pe cale să se predea şi că în scurt timp Abd-El-Krim va fi învingător. Or, biruinţa acestuia e începutul răzbunării. Toţi care n-au fost cu el, vor fi pedepsiţi fără milă şi ai auzit şi dumneata cum se răzbună Abd-El-Krim. A stăpânit până acum prin teroare şi mulţi din cei care s-au alipit de el au făcut-o numai de frică. De aceea e mai bine să nu ne prea încredem în triburile aşa-zise prietene nouă. Uite, nu demult, Beni-Uedii, pe care îi credeam de partea noastră, ne-au trădat în chip infam. Au pus mâna pe nişte soldaţi de-ai noştri, şi după ce i-au chinuit fără milă, i-au ucis pe toţi.

— Ştiu şi eu ca şi dumneata, că nu poţi avea încredere în populaţia de la munte. În sfârşit, fă cum crezi, cunoşti mai bine ca mine ţinutul.

Ofiţerul se uită în ochii aviatorului şi-i zise:

— Ceea ce vom încerca noi acum, e mai mult decât primejdios. Ne ducem poate la o moarte sigură, dar nu mai putem şovăi. Numai de un lucru mă tem: că oamenii mei nu vor avea puterea să facă încercarea. Sunt istoviţi cu totul şi numai ca prin minune se mai ţin pe picioare.

Drept e că bieţii arabi nu mai aveau chip omenesc. Rătăceau prin munţi de mai multă vreme decât Milo şi Ranvier şi puterile le slăbiseră de tot.

Totuşi când comandantul lor le împărtăşi planul său, părură că se trezesc din toropeala în care se aflau.

Se însera.

Pe la apusul soarelui apăru un aeroplan care părea că-şi dibuie direcţia. Aici descria curbe mari în aer, şi se apropia de pământ, aici se înălţa iar în văzduh.

— Poate că mă înşel, dar tare îmi vine să cred că avionul ăsta ne caută pe noi, zise Ranvier.

— Aşa crezi dumneata? întrebă cu îndoială spahiul.

— Sunt aproape sigur. Uite-te şi dumneata. În loc să se îndepărteze, se aţine tot prin preajma noastră. I s-a dat locul unde ne aflăm şi caută să dea de noi.

— Să-i facem semn.

Începură să fluture burnusurile soldaţilor cu înfrigurare. Aviatorii se apropiară.

— Nu vor putea ateriza, zise spahiul.

— Dacă sunt buni aviatori pot ateriza pe bucata acea netedă de pământ, uite, aceea de colo şi care trebuie să fie lungă de cel puţin cincizeci de metri, răspunse Ranvier.

Şi nu se înşela. Aviatorii aterizară, nu fără greutate, ce e drept, căci era cât p-aci să aibă un accident, fiindcă o aripă se lovi de un colţ de stâncă.

Milo, Ranvier şi ofiţerul alergară într-acolo.

— Bună ziua, camarazi, le strigă Ranvier, care îi cunoştea, vă aşteptam cu nerăbdare.

— Uite că am venit, răspunse unul din aviatori răzând. Vă aducem de-ale mâncării şi vă dăm o veste bună: o coloană de soldaţi a pornit în căutarea voastră.

— De-ale mâncării! Era şi timpul… făcu spahiul plin de bucurie.

Într-o clipită, avionul fu deşertat şi cu mare greutate ofiţerul îi putu stăpâni pe arabi să nu se năpustească ca lupii asupra proviziilor. Ofiţerul făcu partea dreaptă fiecăruia şi oamenii înghiţiră cu lăcomie tot ce li se dădu. Li se împărţi şi de băut, aşa că îşi potoliră şi setea

care îi chinuia cumplit.

— Domnilor, zise ofiţerul aviatorilor, ne-aţi făcut un serviciu foarte mare. Dacă nu eraţi dumneavoastră nu ştim, zău, ce s-ar fi ales de noi. Acum! vorba e, ne mai puteţi face încă unul, tot aşa de mare?

— Cu plăcere, ce anume? întrebă unul din aviatori.

— Uite ce e: la câţiva metri de aici stau ascunşi duşmanii. S-au tupilat pe după stânci şi cum ne vor vedea plecând, au să se năpustească desigur asupra noastră. Nu s-ar putea să le aruncaţi de sus câteva bombe ca să-i împrăştiaţi?

— Cum să nu? Dar dacă ar fi duşmanii pe aici, cum zici dumneata, nu înţeleg cum de ne-au lăsat să aterizăm fără să tragă asupra noastră?

— Probabil că e o tactică de-a lor, răspunse Ranvier. Stau la pândă şi când vă vor vedea înălţându-vă iar în aer, au să tragă cu siguranţă asupra voastră.

— Vom vedea. Până atunci suntem gata să-i improşcăm niţel. Dar cum să-i descoperim?

— Uite, colo sunt, zise spahiul arătând înspre un loc mai îndepărtat. Nu cred să-i vedeţi căci sunt bine pitiţi, ticăloşii…

— Noi să încercăm, mai ales că trebuie să ne grăbim fiindcă începe să se întunece.

Cap. 436 – Două bombe aruncate cu folos

— Ştiţi ce zic eu? făcu ofiţerul, dacă îi zăriţi, aruncaţi-le numaidecât vreo câteva bombe.

— Câteva ar fi cam greu. N-avem decât două cu noi, vom căuta însă să le aruncăm cu folos. S-ar putea, totuşi, să le aruncăm la întâmplare, fără să nimerim unde trebuie. Noi în orice caz ne înapoiem la locul de bază ca să raportăm comandantului rezultatul însărcinării noastre. Îi vom spune că v-am găsit şi îi vom lămuri locul unde vă aflaţi. De altfel cred că poziţia pe care o ocupaţi acum o şi cunosc deoarece auzeam vorbindu-se la plecare că un detaşament de tiraliori marocani au fost trimişi în căutarea voastră.

— De când am dat noi semnalele, aveau vreme să sosească demult, zise cu amărăciune ofiţerul de spahii.

— De, prin munţi nu e ca la şes, să o iei pe drum drept şi să vezi încotro mergi, răspunse aviatorul cam nemulţumit de observaţia spahiului.

— Noi îi vom aştepta, zise Ranvier. Voiam să încercăm o ieşire, dar acum când oamenii noştri au de-ale mâncării, vor mai putea aştepta două-trei zile.

Aviatorii se întoarseră la aeroplanul lor.

— Să vedem dacă inamicul nu şi-a luat tălpăşiţa, făcu glumind un aviator.

— Nu încape nicio îndoială că e tot prin preajma noastră şi ţi-aş putea arăta chiar locul unde se află, răspunse ofiţerul de spahii.

Vezi dumneata stânca aceea mare cenuşie de acolo? Acolo sunt. Patrula noastră le-a descoperit ascunzătoarea.

— Foarte bine, vom arunca bombele în locul acela. Dacă vânatul se află acolo unde zici, îl scoatem noi numaidecât din vizuină.

Aviatorii îşi luară zborul. Trecură deasupra locului arătat de spahiu, se întoarseră apoi repede, şi după ce se apropiară de pământ, se auzi o explozie grozavă.

— O, o, făcu Ranvier, să fi văzut băieţii noştri într-adevăr ceva?

— Cred că da, răspunse ofiţerul.

Urmă iar o explozie, tot atât de grozavă.

— Bombardamentul s-a sfârşit, zise el.

— De ce? întrebă Ranvier.

— Fiindcă n-aveau decât două bombe cu ei.

— Aşa e, bine zici, se pare însă că au nimerit în plin. Ia te uită…

„Burnusurile albe” alergau care încotro, înnebunite de groază.

— Caută un loc mai sigur, zise spahiul. Să nu le lăsăm răgaz să se ascundă iar. Haideţi, băieţi, puşca la ochi!

Arabii îşi luară poziţia de atac şi aşteptară.

— Camarazi, zise ofiţerul, trebuie să-i învăţăm minte pe ticăloşii ăştia care ne ţin la cheremul lor de atâta vreme. Înainte, băieţi, şi vedeţi să nu vă scape unul…

Arabii, în cap cu comandantul lor, porniră în pas alergător; ajunseră la o movilă care domina stâncile, se lăsară în genunchi şi traseră toţi în acelaşi timp asupra duşmanului care fugea încotro vedea cu ochii. Soldaţii aceştia arabi, erau toţi buni ţintaşi; culcară

dintr-odată vreo treizeci la pământ. Inamicul, în loc să răspundă cu focuri de puşcă, fugea de-i sfârâiau călcâiele. Mai uciseră încă vreo câţiva din fugari, apoi încetară focul.

— Acum trecerea e liberă, zise mulţumit spahiul.

Cap. 437 – O hotărâre

Drumul era într-adevăr liber, cel puţin în partea aceea a muntelui, dar ceva mai devale, un trib din cele mai de temut, îşi aşezase tabăra.

Pe când gumierii (soldaţi arabi) şi comandantul lor se îndreptau spre locul unde îşi lăsaseră caii, văzură că, inamicul îşi mutase locul luând, bineînţeles şi caii lor cu ei.

Se înapoiară la poteca pe care o cunoşteau şi care ducea de-a dreptul la plajă.

Păşeau unul în urma celuilalt, căci poteca era foarte îngustă. Deodată se pomeniră în faţa unui zid de bolovani. Vrură să treacă dincolo de el căţărându-se, dar o ploaie de gloanţe îi întâmpină. Trecerea era păzită din toate părţile.

Trebuiră, deci, să dea înapoi. Se îngroziră de ce văzură: înaintea lor se deschidea o prăpastie grozavă, adâncă de cel puţin o sută de metri. Acum nu mai aveau decât un singur lucru de făcut: să se lupte cu o energie sălbatică, până la ultima picătură de sânge.

Ofiţerul porunci oamenilor săi să se lungească la pământ. Aceştia ascultară de poruncă fără să murmure. Aveau încă destule gloanţe la ei ca să poată ţine piept câtva timp inamicului; acesta însă nu se arăta de nicăieri.

Cât ţinu noaptea îi auziră pe marocani îngrămădind bolovani peste bolovani, iar când se lumină de ziuă îi văzură pe toţi adunaţi pe creasta muntelui, gata să prăvale bolovanii. Ofiţerul îşi dădu seama de ce-i aşteaptă. Nu le mai rămânea altceva de făcut decât să coboare în prăpastie, dar pereţii erau atât de netezi şi drepţi, încât era cu neputinţă de încercat. Pe de altă parte, dacă ar fi pornit pe potecă, ar fi fost cu siguranţă zdrobiţi de bolovanii pe care duşmanii îi vor prăbuşi peste ei.

Se simţeau pierduţi şi înţeleseră că nu mai era nicio scăpare pentru ei. Nu mai aveau acum. Nici măcar curajul să încerce ceva. Erau siguri

că după ce se va lumina bine de ziuă vor fi fără îndoială atacaţi.

Sfârşitul li se apropia... Trebuiau sau să se lase ucişi de duşmani, sau să se arunce în prăpastie.

— Băieţi, zise ofiţerul oamenilor săi, am făcut tot ce e omeneşte cu putinţă că să vă scap, dar n-am izbutit. Soarta ne-a fost potrivnică.

Soldaţii nu răspunseră. Aşteptau moartea cu resemnare. Totuşi Ben-Ahmed luă cuvântul:

— Îmi îngăduiţi să vă dau un sfat, domnule locotenent?

— Spune.

— Se află pe aici prin apropiere o peşteră. Să mergem să ne adăpostim acolo.

— Ştii unde e peştera?

— Da, dar ca să ajungem până la ea trebuie să o luăm în lungul muntelui şi să înaintăm pe o cărare îngustă de vreo treizeci de centimetri. La drept vorbind nici cărare nu poţi să-i spui, e o ieşitură din stâncă şi care duce la peştera despre care v-am spus şi pe care numai cămilele pot păşi pe ea. Ştiu că suntem şi-aşa hărăziţi morţii; de aceea zic s-o încercăm şi p-asta.

— Ai putea găsi tu drumul despre care vorbeşti?

— Da.

— Ai mai fost vreodată pe-acolo?

— Nu; măcar că am crescut prin munţi, n-am îndrăznit până acum.

— Şi după ce vom sta câtva timp adăpostiţi în peşteră... Tot o să trebuiască să ieşim o dată, de-acolo şi să ne întoarcem pe aceeaşi cale primejdioasă.

— Nu, fiindcă peştera are o ieşire spre miază-zi.

— Eşti sigur?

— Da.

— Parcă spuneai că n-ai mai fost niciodată până acum; atunci de unde ştii că mai este o ieşire?

— Fiindcă la peşteră mai duce şi alt drum.

— Să-l luăm pe-acesta.

— Nu se poate, ar trebui să trecem prin zona ocupată de inamic.

— Bine, o să mă mai gândesc ce e de făcut.

Ofiţerul se sfătui cu Ranvier şi fură amândoi de părere că n-aveau de ales. Aşa sau aşa, tot pierduţi erau, să încerce acum şi cel din urmă

mijloc care le-a mai rămas.

— Tu ne vei sluji de călăuză, zise spahiul lui Ben-Ahmed, dar vei putea să găseşti poteca prin întuneric?

— Da, dumneavoastră să vă ţineţi după mine.

— Bine, te vom urma.

Cap. 438 – O viclenie de-a inamicului

În curând se va lumina de ziuă. Trebuia luată o hotărâre. Totuşi spahiul şovăia încă. N-ar fi mai bine să încerce să treacă drumul păzit de inamic? Îi împărtăşi şi lui Ranvier părerea lui. Acesta răspunse:

— Să forţezi trecerea? Nici să nu te gândeşti la aşa ceva. Nu vezi cum ne pândesc din toate părţile? Cum ne vor vedea înaintând, au să cadă bolovanii ca grindina asupra noastră şi nu mai scapă din noi niciunul cu viaţă.

— Atunci să-l urmăm pe Ben-Ahmed; dar fiindcă în orice împrejurare comandantul trebuie să dea pildă soldaţilor săi, dumneata care eşti ofiţer ca şi mine, vei veni imediat după mine. Aceasta va inspira încredere arabilor mei.

— Ba dacă vrei, merg eu înainte.

— Nu, Ben-Ahmed va merge în capul coloanei, eu după el, dumneata imediat în urma mea.

— Şi eu după domnul locotenent, strigă Milo.

O lumină alburie se zărea înspre răsărit. Zorii zilei se iveau şi în curând va fi lumină deplină, aşa că nu mai era vreme de pierdut.

— Înainte! comandă spahiul.

Ben-Ahmed porni cel dintâi. La câţiva metri de ei se afla o crăpătură mare în stâncă. Trecură prin crăpătură; dincolo de ea se întindea o potecă îngustă cât o scândură. Trebuia să meargă cu spatele lipit de peretele stâncii ca să poată înainta. Un pas greşit şi s-ar fi prăvălit în prăpastia care se căsca la picioarele lor.

Ben-Ahmed păşea cu băgare de seamă.

Peste zi, fugarii n-ar fi cutezat să apuce pe cărăruşa asta, acum însă, lumina palidă a zorilor, îi ferea de ameţeli. Ben-Ahmed mergea înainte, urmat de ofiţerul de spahii, Ranvier şi Milo.

Deodată unul din arabi se rostogoli în prăpastie. Se auzi o

bubuitură înăbuşită, înfiorătoare. Nu trecu mult şi alţi doi arabi se prăbuşiră după celălalt.

Milo se lipise de perete şi păşea cu ochii închişi.

Fu un drum grozav în care viaţa le atârna ca de un fir de păr. În sfârşit, ajunseră la peşteră. Aici îi aştepta o surpriză care le tăie orice speranţă. Ieşirea pe care o ştia Ben-Ahmed şi pe unde trebuiau să fugă, nu mai exista. Bombardamentul din ultimul timp răscolise pământul şi năruise bolovanii care astupaseră deschizătura.

Bietul Ben-Ahmed era deznădăjduit căci se temea să nu fie certat de comandantul său.

— Ştiu bine că era o ieşire aici, dar vedeţi şi dumneavoastră ce s-a întâmplat, zise el. Acum ce e de făcut? Atâta chin degeaba…

— Lasă, Ahmed, nu te necăji aşa… Poate că o să fie chip de dat pământul şi bolovanii la o parte. Acum odihneşte-te niţel, pe urmă o să vedem noi ce e de făcut, îl linişti ofiţerul.

— Hotărât lucru, n-avem noroc şi pace! făcu Ranvier amărât.

— Ei şi dumneata! Omul nu trebuie să dispere niciodată. Noi să încercăm tot ce se poate încerca. Deocamdată ne aflăm la adăpost. Nu cred că au să aibă curajul să ne urmărească până aici.

— Dacă vor încerca s-o facă, îi putem respinge cu uşurinţă, fiindcă nu poate trece decât unul câte unul pe potecă.

— A, nu te teme, n-au să îndrăznească să vină pe unde am venit noi, dar poate că mai e şi alt drum care duce tot la peşteră şi pe care ei îl cunosc.

— Nu prea cred.

Pe când vorbeau ei, Ben-Ahmed cu vreo câţiva soldaţi se căzneau să dea la o parte pământul şi bolovanii care astupau deschizătura. Munca era grea fiindcă n-aveau nimic cu ei şi trebuiau să sape pământul cu unghiile. În cele din urmă reuşiră să facă o deschizătură îngustă atât cât să treacă prin ea un om.

— S-a făcut, domnule locotenent, avem pe unde ieşi! strigă vesel Ben-Ahmed.

— Bravo, băiete, acum mai trebuie încă ceva răspunse ofiţerul.

— Ce?

— Să vezi dacă dincolo de peşteră nu stau cumva duşmanii la pândă.

— Aş, de unde? Ne-ar fi văzut când am scos capul afară şi ar fi tras numaidecât asupra noastră.

— Cu toate astea noi să fim prevăzători. Poate că ne pândesc pentru ca să ne ia pe toţi odată la ochi. Ia să mă încredinţez eu.

Şi ofiţerul ieşi prin deschizătură, afară la aer liber. Cercetă cu ochii în toate părţile, se întoarse apoi în peşteră şi zise celorlalţi:

— Nu se vede nimic, totuşi trebuie să fim cu băgare de seamă. Mai bine să mai aşteptăm niţel, să nu ieşim încă.

Se făcuse ziuă de-a binelea; răsărise soarele şi câte o rază fugarnică străbătea prin deschizătura peşterii. Ben-Ahmed stătea la pândă şi cerceta cu privirea muntele.

Deodată se lăsă să alunece jos zicând:

— Am zărit o santinelă.

— Unde? întrebă spahiul.

— Pe coasta dealului.

— Te-a văzut şi el pe tine?

— Nu, nu cred.

Ofiţerul se duse şi el să se uite.

— Aşa e, suntem spionaţi. Nu putem face nimic până nu s-o înnopta. Să mai aşteptăm.

Arabii se întinseră la pământ. Ranvier, ofiţerul şi Milo şezură şi ei jos şi statură de vorbă.

— Eu cred că putem ieşi fără frică din peşteră, dar numai pe întuneric. Nu e vorbă, nici aşa nu e mare nădejde de scăpare căci inamicul se află prin apropiere, făcu ofiţerul.

— Trebuie să facem mai întâi o recunoaştere, îşi dădu cu părerea Ranvier.

— O să se ducă Ben-Ahmed, e foarte deştept şi dibaci în de-alde astea.

Deodată tresăriră speriaţi. Ceva căzu prin deschizătură la picioarele lor.

— Oh, tâlharii! strigă spahiul, atâta viclenie nu s-a mai văzut, pe cinstea mea!

Marocanii aruncau în peşteră ghemotoace de iarbă umedă aprinse, care scoteau un fum îngrozitor.

— O să ne înăbuşim cu toţii, zise Ranvier, trebuie să ieşim

numaidecât de aici.

— Da? Şi unde să ne ducem? Să ne dăm de bună voie pe mâna lor? întrebă spahiul.

Din fericire vreo câţiva soldaţi aveau la ei măşti împotriva gazelor. Pe măsură ce cădeau ghemotoacele aprinse, aceştia le vârau repede în gropile făcute la iuţeală în pământ. Ceilalţi, ca să poată respira, se aţineau la intrarea peşterii unde aerul era mai curat. Arabii lucrau cu îndemânare aşa că, după ce duşmanii încetară, nimeni nu avu de suferit de pe urma fumului.

Ranvier şi ofiţerul mulţumiră călduros soldaţilor care îi scăpase de la o moarte atât de grozavă.

Marocanii, crezând că soldaţii fuseseră toţi înăbuşiţi fiindcă nu-i văzuseră ieşind, se hotărâră să coboare în peşteră.

— Culcaţi-vă la pământ şi faceţi pe mortul. Nu vă mişcaţi şi să nu trageţi decât când voi zice eu „foc!”

Oamenii se întinseră pe burtă şi rămaseră nemişcaţi. Unul din inamici, trimis în recunoaştere păşi în peşteră. Când îi văzu lungiţi jos, îi crezu pe toţi morţi şi dădu fuga să spună vestea cea bună şefilor săi.

— Acu’ o să te pomeneşti că dau toţi năvală peste noi, zise spahiul. Tii, ce mai piftie o să facem din ei!…

— Poate că n-au să cuteze să vină, fu de părere Ranvier.

— Ei aş! Stai că o să vezi numaidecât.

Dar contrariu părerii spahiului, niciun marocan nu intră în peşteră. Se înnoptă, apoi se făcu iar ziuă fără ca inamicul să dea semne de viaţă.

— Nu mai putem rămâne aici, zise spahiul.

— Aşa zic şi eu, răspunse Ranvier.

— Trebuie să plecăm cu orice preţ.

— Acum, pe lumină?

— E chiar mai bine să ieşim cât se vede, altfel s-ar putea întâmpla să ne rostogolim în vreo prăpastie.

— Oamenii dumitale mai au ceva gloanţe?

— Da, şi te asigur că au să se apere cu îndârjire.

— Bine. Te urmez.

Cap. 439 – Nesiguranţă

Spahiul îl chemă pe Ben-Ahmed şi-i zise:

— Urcă-te pe muşuroiul de pământ şi uită-te afară. Pe urmă să vii să-mi spui ce-ai văzut.

Omul nu răspunse şi execută ordinul dat.

— Ei? întrebă ofiţerul.

— N-am văzut nimic.

— Te-ai uitat bine?

— Da, domnule locotenent, aş putea spune chiar că duşmanul a plecat.

— Ce te face să crezi?

— Nu se mai văd corturile de la poalele muntelui.

Ofiţerul se gândi niţel, apoi îi zise lui Ranvier:

— Se prea poate ca inamicul să fi plecat. A crezut că am murit cu toţii şi nu mai aveau niciun zor să-şi piardă vremea pe-aici.

— Ba se mai poate să fie şi altă pricină.

— Care?

— Să fi zărit trupele franceze înaintând.

— Bine zici, şi asta se poate. Acum fie ce-oi fi, noi o să plecăm.

Spahiul îşi adună oamenii şi le vorbi astfel:

— Dragii mei, părăsim peştera. Ben-Ahmed crede că inamicul a plecat şi mi se pare că are dreptate. Poziţia pe care o ocupau rifanii nu era îndeajuns de apărată şi vor, probabil, să se aşeze în altă parte. Poate că acum drumul este liber. Dacă suntem cumva atacaţi, mă bizui pe voi… să vă luptaţi vitejeşte cum a-ţi făcut-o şi în alte dăţi. La drum, băieţi!

Soldaţii ieşiră unul câte unul, Ranvier, ofiţerul şi Milo, îi urmă.

Inamicul dispăruse. Fugise peste noapte. Alergase în ajutorul unui alt post care părea să fie foarte serios ameninţat de năvala trupelor franceze.

— Uf! făcu ofiţerul, putem în sfârşit răsufla şi noi. Acum nădăjduiesc că nu ne va opri nimic din cale şi în curând vom ajunge la ai noştri. Stai să văd după hartă încotro să ne îndreptăm paşii.

Spahiul scoase din buzunarul dolmanului o hartă şi o studie multă vreme împreună cu Ranvier.

— Ştiu acum ce-avem de făcut, zise el, împăturind harta la loc, dacă putem ajunge până a nu se întuneca la întăriturile care se află la vreo zece mile de-aici, suntem scăpaţi, căci trupele noastre îşi au taberele în apropiere de Uergha.

— Să nădăjduim că vom ajunge.

— Aşa cred şi eu.

. . . .

Porniră la drum. La început lucrurile merseră destul de bine, dar după ce făcură vreo cinci kilometri, ajunseră la o stâncă ai căror pereţi erau drepţi şi netezi ca un zid, aşa că le trebui vreme de trei ceasuri până să-i urce. Din vârful stâncii se vedea jos în vale o tabără de marocani. Aceştia, îndată ce zăriră mica trupă de arabi, începură să facă semne de prietenie.

— E un trib care ţine cu noi, zise ofiţerul de spahii.

— Eşti sigur?

— Da, mai ales că ne-aflăm aici într-un ţinut care e binevoitor francezilor. Ne putem coborî fără nicio teamă.

— Bine, fie cum zici dumneata, dar eu, drept să-ţi spun, n-aş avea încredere în ei. Ştii şi dumneata ca şi mine cu ce a „momit” Abd-El-Krim populaţia? Cu fel de fel de minciuni. Ce anume, nu ţi-aş putea spune, dar, în orice caz, multe din triburile prietene nouă au trecut de partea lui, aşa că astăzi nu poţi fi sigur de nimic.

— Lasă că o să vedem noi numaidecât: Ia te uită cum ne cheamă… nu par defel duşmănoşi faţă de noi. De altfel, mi se pare că fac parte din tribul Ben-Usuf, al cărui şef a fost întotdeauna aliatul nostru.

Cap. 440 – Sub teroare

Vreo douăzeci de marocani ieşiră înaintea soldaţilor şi le strigă încă de departe.

— Sbad el Kheir… Sbad el kueir!

— I-auzi, zise spahiul, cape înţelegea arăbeşte, ne urează bun sosit.

— N-o fi o cursă?

— Nu, nu cred. Ţi-am mai spus că arabii de prin părţile astea sunt prietenii Franţei.

Soldaţii se apropiară de arabi şi începură să vorbească veseli între ei. În curând apăru şi un şef de-al arabilor. Era un bătrân voinic, cu chipul simpatic. Întâmpină pe Ranvier şi spahiu cu multă bunăvoinţă şi îi pofti în cortul lui.

— De unde veniţi dumneavoastră? îi întrebă el apoi.

— Ar fi cam greu să-ţi răspund, căci rătăcim de mai multe zile prin munţi, răspunse spahiul.

— Şi nu v-aţi întâlnit defel cu triburi rebele, în vremea asta?

— Ba din nenorocire numai cu ele şi dacă mai suntem încă în viaţă e o minune, căci am văzut de multe ori moartea cu ochii.

— Dar pe Beni-Uasedii i-aţi întâlnit?

— Nu cunosc tribul acesta.

— Da? Nici pe Beni-Orgif?

— Ştiu că se aţin pe undeva prin apropiere, dar nu i-am văzut.

— Atunci aţi dat probabil peste Riggii.

— Tot ce se poate.

Şeful se uită o clipă la cei doi ofiţeri, apoi îi întrebă iar:

— Şi ce căutaţi dumneavoastră prin munţi? Făceaţi pesemne, o recunoaştere?

— Da.

— Grea şi primejdioasă însărcinare pentru un militar.

— Nici nu se poate mai grea.

— Nu demult, un detaşament francez a fost prins prin împrejurimi şi toţi oamenii, până la cel din urmă, au fost ucişi. Vai, ce război grozav! Să dea Alah, stăpânul nostru al tuturor, să se sfârşească odată…

— O dorim şi noi din toată inima…

— Din nenorocire, populaţia Rifului e foarte pornită împotriva francezilor. Îi acuză că vor s-o ducă la robie.

— Mare greşeală şi rău se mai înşală. Dimpotrivă, ar trebui să se înţeleagă că noi le vrem numai binele şi că din ziua când ni se vor supune, averea lor va creşte şi bunăstare de asemenea.

Bătrânul şef clătină capul.

— Greu să-i faci să priceapă. De altminteri, multe triburi au şi de ce se plânge de europeni, mai ales de spanioli. Eu, din partea mea, doresc din tot sufletul ca lucrurile să se sfârşească numai cu bine, cred

însă că va măi răsări încă de multe ori soarele până ce se va face pace.

— În ziua în care Abd-El-Krim va fi prins, se va sfârşi şi războiul.

— Aşa, aşa… făcu bătrânul zâmbind, dar până acum n-a fost prins şi e mai puternic ca oricând. E greu să i te împotriveşti. Vine cu oamenii lui la câte un trib şi-i porunceşte să fie de partea lui. Dacă nu vrea, tribul e măcelărit. Nu cruţă nici femei, nici copii, şi nici bătrâni. De pildă la Uerka, foarte aproape de aici, două triburi au fost ucise până la cel din urmă copil. A fost o grozăvie… Ei, spuneţi dumneavoastră. Te poţi împotrivi unui astfel de om?

— Pe dumneavoastră v-a lăsat până acum în pace?

— Da, fiindcă noi ne-am ţinut mereu la o parte şi poate fiindcă îşi închipuie, fără-ndoială că ne vom lupta sub steagul lui.

— Dar dacă v-aţi pomeni cu el ce-aţi face?

Şeful nu răspunse. Hotărât că întrebarea îl punea în încurcătură. Totuşi zise după câtva timp:

— Un şef trebuie să-şi ocrotească supuşii.

Răspunsul, destul de îndoielnic de altfel, lăsa să se-nţeleagă că dacă Abd-El-Krim ar veni să-i pună condiţii, şeful n-ar cuteza să i se împotrivească. Şi erau multe triburile care se aflau în aceeaşi situaţie.

Ranvier şi spahiul se priviră în tăcere. Bătrânul şef plecase ochii şi cu bastonul pe care-i ţinea în mână, trăgea fel de fel de linii pe nisip.

— Dumneata crezi că vom putea ajunge la poziţiile franceze fără să ne întâlnim cu inamicul? îl întrebă deodată Ranvier.

— Nu ştiu. Multe din triburile prietene francezilor s-au răsculat şi ele în ultimul timp, aşa că nici nu mai ştii astăzi în cine să te încrezi.

— Oamenii lui Abd-El-Krim n-au venit şi pe la dumneata să te atragă de partea lui?

— Nu, nu încă.

— Dar dacă ar veni, ce-ai face?

— Dacă ar veni…

Şeful nu-şi sfârşi vorba. Se cunoştea după faţa lui că îi era şi lui frică de tiran şi că n-ar cuteza să i se împotrivească, deşi în sufletul lui era de partea francezilor de care n-avusese de ce se plânge până acum.

Cap. 441 – Panica

Şeful îi primi cât se poate de prietenos pe francezi şi oamenii lor, dar părea foarte neliniştit de şederea lor acolo. După ce îi ospătă, le dădu să înţeleagă că ar fi mai bine pentru ei să plece cât mai curând deoarece s-ar putea ca trupele rifane să apară pe neaşteptate.

— Să vedeţi ce e, zise el lui Ranvier şi spahiului, aş vrea din toată inima să vă ţin aici o zi două ca să vă odihniţi, mi-e însă cu neputinţă s-o fac. Nu se ştie din minut în minut ce se poate întâmpla. După ce se va înnopta, luaţi-o pe drumul care duce la Raki unde veţi da negreşit de posturile franceze. Dacă mai întârziaţi, s-ar putea să găsiţi trecerea oprită căci rifanii sunt soldaţi dibaci, şi comandanţii lor foarte pricepuţi. Înaintează uneori cu o iuţeală uimitoare. Nu mai departe decât săptămâna trecută, au făcut treizeci de kilometri într-o singură zi ceea ce e de necrezut în părţile astea muntoase. Cunosc însă de minune ţinutul şi toate trecătorile.

— Nu mai e nici un alt drum ca să putem ajunge la avanposturile despre care ne spuneai? întrebă Ranvier.

— Ba sunt chiar mai multe, dar acela pe care vi-l spun eu e cel mai drept. Pe altul v-aţi putea rătăci şi s-ar putea întâmpla să nimeriţi de-a dreptul într-o tabără duşmană.

— Bine atunci, vom porni imediat după ce oamenii mei se vor odihni niţel.

— Aţi face foarte bine, zise şeful.

Deodată un arab dădu năvală în cort. Părea îngrozit. Spuse ceva pe arăbeşte şefului care se întunecă la faţă. Ranvier şi spahiul se uitară îngrijoraţi unul la altul.

— De ce mă temeam n-am scăpat, le zise şeful. Abd-El-Krim vine încoace ca să se înţeleagă cu noi. Vă cam închipuiţi dumneavoastră ce vrea şi dacă ne vom împotrivi, va da foc taberei şi ne va ucide pe toţi. Fugiţi, fugiţi cât mai e vreme, căci dacă vă va găsi, va fi fără milă. Numai de nu i s-a spus că sunteţi aici…

— Pe unde să fugim?

— Pe acolo…

Şi şeful le arătă o cărare întortocheată care şerpuia prin munţi.

Ofiţerul îşi adună în grabă oamenii, dar în clipa când să pornească,

şeful scoase un strigăt…

— Ce e, ce s-a întâmplat? întrebă Ranvier.

— Suntem împresuraţi.

— Eşti sigur?

— Da.

— Atunci nu va rămâne altceva decât să vă apăraţi.

— Să ne apărăm? Ce stai să vorbeşti… noi suntem o mână de oameni. Şi ei peste cinci sute. Uitaţi-vă şi dumneavoastră, au şi încercuit tabăra. O, ce nenorocire!…

— Ce e de făcut? întrebă Ranvier pe spahiu.

— Să ne apărăm.

— Dar vom fi biruiţi cu siguranţă.

— Nu se ştie…

— Nu, nu, nu-ncercaţi să vă apăraţi, strigă şeful, altminteri mă voi vedea silit să asmut oamenii mei împotriva dumneavoastră. Gândiţi-vă, e vorba de viaţa întregului meu trib.

— Atât de puţin curajoşi sunt oamenii dumitale?

— Curajul nu biruie numărul.

— Să încercăm.

— Nu, nu, te opresc s-o faci…

Cap. 442 – O licărire de nădejde

Rifanii se apropiau. Pe când unii veneau de pe câmpie, ceilalţi năvăleau de prin munţi. Calea era cu desăvârşire tăiată din toate părţile.

— Acu' fie ce-o fi! zise Ranvier, noi să încercăm să fugim prin munţi culcând cât mai mulţi din ei la pământ.

Nici n-aştepta să-şi sfârşească vorba şi ofiţerul o luă înainte urmat de soldaţii săi. La dreapta se făcea o cărare prăpăstioasă. O luă pe cărarea aceea pe când rifanii trăgeau de zor după ei. Fu un adevărat măcel. Ofiţerul de spahii fu ucis, cincisprezece soldaţi se rostogoliră în prăpastie.

Ranvier nu-şi pierduse cumpătul. Apucă puşca unui soldat care căzuse rănit, Milo făcu asemenea, şi amândoi, târându-se pe brânci, ajunseră pe o ridicătură de pământ unde se opriră rupţi de oboseală,

nemaiputându-se mişca din loc. Numai patru din soldaţii arabi îi urmară.

Inamicul îi zărise şi căută să-i urmărească. Ca să-i ajungă ar fi trebuit să urce o râpă primejdioasă şi să se caţere pe peretele de stâncă. Ranvier, Milo şi cei patru soldaţi erau deocamdată în siguranţă.

De pe locul unde se găseau puteau vedea toată întinderea câmpiei. Se aflau acum la vreo două sute cincizeci de metri de tabără. Desluşeau foarte bine pe rifani, în fruntea cărora călărea pe un cal bălan un om înfăşurat într-un burnus roşu.

— Acesta trebuie să fie Abd-El-Krim, zise Ranvier. Eu o să încerc să-l dobor la pământ cu un singur glonţ, să vedem dacă voi reuşi, dacă nu, atâta pagubă…

Îngenunche, ochi. Glonţul porni şi omul în burnus roşu se clătină în şa, apoi se prăvăli de pe cal.

— Dacă a fost chiar Abd-El-Krim, bine l-am nimerit; acu' hai s-o ştergem repede, făcu Ranvier.

Unul din soldaţi, care cunoştea bine drumurile, le arătă o potecă printre stânci.

— Nu o să fie chip de scăpare, îşi dădu cu părerea un soldat.

— Drumul era în pantă abruptă, dar fugarii reuşiră să-l coboare. Ajunseră la un şes întins pe care creştea ici colo câte un cactus firav.

— Dacă o să mergem tot aşa pe loc deschis, suntem pierduţi, zise unul din arabi.

Fără să ia în seamă vorbele lui, Ranvier o luă la fugă, târând pe Milo după el.

— Când se opriră să răsufle niţel, nu-i mai zăriră pe soldaţi. Aceştia se înapoiaseră probabil în munţi.

Deocamdată nu zăriră nici urmă de duşman.

— Dacă reuşim să ajungem până la stâncile de colo, zise Ranvier lui Milo, suntem scăpaţi. Hai într-acolo.

Porniră iar în goană. Deşi căutau să desfăşoare toată energia de care erau în stare, înaintau cu greu din pricina pământului nisipos. Uneori se poticneau în câte o groapă din care de-abia puteau ieşi. În sfârşit, istoviţi, de-abia mai putând respira căzură jos grămadă.

Chiar în clipa aceea, duşmanii ajunseră la poalele muntelui.

— Uite-i, strigă Ranvier, de astă dată nu se poate să nu pună mâna pe noi…

Rifanii însă nu-i zăriseră încă şi căutau să le adulmece urma. Unii se aplecară la pământ şi dând de paşi se luară după ei.

— Ne-au dat de urmă, făcu Ranvier cu grijă. Să vedem acum ce-o să mai fie.

— Curajosul aviator nu lăsase puşca din mână şi nici Milo, dar ce puteau face ei doi împotriva a cel puţin cincizeci?

Atenţia le în atrasă de un vâjâit, care venea din văzduh. Deasupra lor, la o înălţime de vreo sută de metri, trecea un aeroplan în zbor. Ar fi voit ei nu-i vorbă să le facă semn, pentru aceasta ar fi trebuit însă să se ridice de jos şi ar fi fost cu siguranţă zăriţi de rifani; de altfel, era şi prea târziu căci aeroplanul se îndepărtase.

Spre norocul celor doi fugari, inamicii începură să tragă asupra avionului. Acesta se apropie atunci de pământ şi aviatorii împroşcară cu mitraliera în dreapta şi în stânga până ce doborâră un număr mare din ei. Cei care putură scăpa cu viaţa, o luată la fugă înspre munţi.

— Hai acum s-o zbughim, zise Ranvier ridicându-se de jos.

Avionul zbura la mică depărtare de pământ descriind curbe mari în aer.

Ranvier şi cu Milo îşi fluturară brâurile şi începură să răcnească din răsputeri. În sfârşit fură zăriţi de aviatori. Aceştia trecură în zbor peste capetele lor.

— Ajutor! Ajutor, camarazi! urlă Ranvier.

Dar vuietul motorului le acoperea glasul. În cele din urmă, aviatorii care recunoscusem uniforma franceză, aterizară numaidecât.

— Tu erai, dragă? zise unul din ei lui Ranvier. Nu m-aşteptam în ruptul capului să te găsesc aici!

— Nici eu, răspunse Ranvier.

— Unde ţi-e avionul?

— Ehei, e el undeva departe, foarte departe…

— Pe tine te urmăreau arabii de colo?

— Da.

— Dacă-i aşa, apăi atunci, am sosit la timp. A, uite şi pe observatorul tău. Ce spaimă o fi tras, sărăcuţul!…

— Voi n-aţi avut nicio pană? întrebă Ranvier.

— Nu, nimic. Am aterizat de bună voie.

— Puteţi să ne luaţi şi pe noi în avion?

— Am putea, dar trebuie mai întâi să aruncăm din greutate, altminteri nu merge. Ne ducem să zvârlim câteva bombe peste un grup de duşmani apoi ne întoarcem să vă luăm. Peste un sfert de ceas suntem înapoi. Am lăsa noi bombele aici; e însă păcat de ele să se prăpădească fără folos.

— Bine zici. Hai, duceţi-vă că noi vă aşteptăm. Până vă întoarceţi voi, o să ne întindem pe nisip ca să nu ne vadă inamicul. O să ştiţi să nimeriţi locul?

— Ba bine că nu!

Aviatorii îşi luară zborul. Se auziră în curând bombele explodând, apoi o salvă de puşcă pe urmă nimic.

Trecu un ceas şi avionul nu se mai înapoie.

— Nu cumva vor fi doborâţi? zise Milo.

— Nu prea cred.

— Atunci de ce nu s-au întors până acum?

Ranvier nu-i răspunse. Se auziră câteva împuşcături, strigăte… pe urmă… o linişte adâncă.

— Aviatorii noştri nu vor mai veni… oftă Milo.

— Nu se ştie, încercă Ranvier să-l încurajeze.

— Nu, nu, au fost doborâţi de inamic. Împuşcăturile erau pentru ei, săracii… Zburau prea aproape de pământ şi n-au avut când să se înalţe, răspunse cu glas tremurat copilul.

Cap. 443 – O privelişte înfiorătoare

Ranvier înţelese că totul e pierdut.

— Hai să ne târâm sus pe muntele din faţa noastră zise el lui Milo. Aici putem fi descoperiţi din moment în moment.

Începură să se târască amândoi pe nisip până la o grămadă de bolovani, care se aflau la vreo sută de metri de ei şi se ascunseră în dosul bolovanilor. Câmpia era pustie. Prinseră puţin curaj şi rămaseră în aşteptare.

— Semn bun, văd că ne-au lăsat în pace, zise Ranvier.

— Poate că au treabă aiurea, răspunse Milo.

— Îi văd, acu' e vorba să ne apărăm până la ultima picătură de sânge, răspunse Ranvier îndârjit.

Îşi încărcară puştile pe care le luaseră de pe câmpul de luptă.

— Vezi de ocheşte bine, băiete.

— N-avea grijă, domnule locotenent, o să-mi dau toată osteneala…

— Eşti bun ţintaş?

— Destul de bun, nu prea dau greş.

— Să nu tragi până ce nu-ţi voi spune eu. Câte gloanţe ai la tine?

— Şaisprezece.

— Bine, eu am douăzeci, adică treizeci şi şase cu totul. Ei sunt vreo douăzeci la număr aşa că ne putem scăpa lesne de ei. Încercarea e primejdioasă, ştiu, dar nu mă dau încă bătut. Aici unde ne găsim acum, suntem la adăpost, şi s-ar putea să avem noroc.

Rifanii înaintau după urmele de paşi întipărite în nisip; era sigur că pe ei îi căutau.

Când fură numai la vreo treizeci de metri, Ranvier şopti lui Milo.

— Foc!

Traseră amândoi aproape în aceeaşi clipă. Doi arabi se prăbuşiră la pământ.

— Foarte bine, murmură Ranvier şi comandă iar foc.

Acum trăgeau fără socoteală; din cei douăzeci de duşmani doisprezece din ei muşcau ţărâna zvârcolindu-se în chinurile morţii. Ceilalţi opt, bătură în retragere, dar aviatorii noştri mai uciseră încă patru din ei.

— Am curăţat locul, zise Ranvier râzând. Acu' să o luăm la fugă fără zăbavă fiindcă am cam isprăvit cartuşele şi dacă ar încerca să ne atace iar, n-am avea cu ce ne apăra.

Urcară muntele în goană şi când fură la adăpost pe după stânci, răsuflară uşuraţi.

Situaţia nu era nici acum strălucită, totuşi primejdia era deocamdată înlăturată. Se aflau departe de liniile franceze şi dacă soldaţii lor nu veneau curând, erau pierduţi.

— Tare mă tem că o să ne pomenim iar cu rifanii pe urmele noastre, zise Milo îngrijorat.

— Tot ce se poate, nădăjduiesc însă că până atunci se va fi schimbat faţa lucrurilor, răspunse Ranvier. În orice caz să căutăm să

ajungem în vârful muntelui ca să fim mai la adăpost.

Urcuşul fu foarte anevoios căci poteca era îngustă, şi drumul aproape drept ca un zid, iar bolovanii se rostogoleau la fiecare pas sub picioarele lor.

În sfârşit ajunseră la un fel de platformă unde se opriră să se odihnească. Din locul unde se aflau acum zăreau întinsul câmpiei până aproape de tabăra inamică. Ceea ce văzură le umplu sufletul de jale. Avionul în care îşi puseseră toată nădejdea fusese doborât de duşmani şi zăcea acum la pământ asemenea unei păsări rănite de moarte.

— Bieţii băieţi, făcu îndurerat Ranvier, au fost desigur ucişi fără milă…

— Ce te face să crezi? întrebă Milo care mai nădăjduia încă.

— Fiindcă… uite-te şi tu, colo, pe dreapta, nu vezi nimic?

— Ba da… nişte stâlpi şi, o, e îngrozitor! Eu…

Milo nu putu sfârşi. Se cutremura de groază. Două trupuri cu capetele tăiate erau legate de stâlpi. Fără-ndoială cei doi aviatori francezi.

Ranvier spumega de mânie.

— O, şi trupele noastre nu mai sosesc ca să-i pedepsească pe aceşti mizerabili… Vezi şi tu cum se poartă ticăloşii de rifani cu prizonierii lor. Li s-au spus că francezii sunt neîndurători faţă de prizonieri şi că nu cruţă pe niciunul. Şi ei, idioţii, au crezut şi se răzbună în chip îngrozitor. Mai bine orice decât să cazi în mâna unor astfel de fiare.

Cap. 444 – Cea din urmă speranţă

Ranvier stătu o vreme pe gânduri, apoi îi zise lui Milo:

— Eu sunt de părere că după ce se va înnopta, să încercăm să ajungem la liniile franceze. O să fie greu, ştiu, sper însă că vom reuşi. Altminteri, din ce ne vom afunda mai adânc în munţi, vom fi şi mai în primejdie să dăm peste triburile inamice, pe când luând-o înaintea noastră, am avea poate norocul să ne întâlnim cu aliaţi de-ai noştri.

— Eu nu prea cred, răspunse Milo. Până acum n-am prea întâlnit şi-apoi, nu ni s-a spus că Abd-El-Krim, face ce face şi-i atrage de partea lui?

— S-ar putea să dăm de triburi pe care Abd-El-Krim n-a avut încă vreme să ajungă încă. Şi mai e ceva: o mai fi existând acest Abd-El-Krim? Nu o fi fost el călăreţul pe care l-am culcat cu un glonţ la pământ?

— Aşa bănuim noi, dar sigur nu putem şti dacă a fost el sau un alt şef de-al marocanilor.

— În orice caz, dragul meu, aici nu mai putem rămâne, altfel o să murim de foame şi de sete. Trebuie să luăm o hotărâre. Poate că vom avea norocul să ieşim la liman. S-a mai întâmplat şi în alte dăţi să ni se pară că suntem pierduţi şi totuşi am scăpat. Nu mai departe decât acum câteva ceasuri era cât p-aci să fim luaţi în aeroplan de cei doi aviatori dacă nu se întâmpla ca bieţii băieţi să fie ucişi mişeleşte de ticăloşii ăştia de rifani. Poate că vor veni alţi după ei, avem doar destule avioane pe-aici.

— Da. Dar vezi că toţi aviatorii pe care i-am văzut noi zburau de obicei foarte departe de pământ.

În timp ce vorbeau, nu slăbeau din ochi tabăra duşmană care se afla la vreo trei sute de metri de ei. Văzură deodată o mare mişcare printre marocani. Oamenii strângeau corturile în grabă, pe când şefii lor încălecau zoriţi.

— Mi se pare că trupele noastre se apropie, zise Ranvier, şi trebuie să fie destul de numeroase căci inamicul pare foarte înspăimântat. Toate bune, dar vorba e, ce ne facem noi acum? Fugarii au să dea vrând nevrând peste noi şi atât ne-a trebuit; ori ne ia cu ei, ori ne ucid pe loc.

Într-adevăr situaţia devenea şi mai primejdioasă. S-o ia drept înaintea lor, se pomeneau nas în nas cu inamicul; să dea înapoi, îi ajungea din urmă. Aşadar, calea le era tăiată căci era mai mult ca sigur că rifanii vor căuta să se adăpostească în munţi.

Deodată, Ranvier, care se uita neclintit spre câmpie, strigă:

— Uite-i… vin încoace… Ştiam eu că aşa o să fie… Cu neputinţă să înaintăm pe şes, trebuie să ne ascundem prin munţi. Poate că au de gând să treacă numai pe-acolo fără să se oprească. Repede, nu e nicio clipă de pierdut.

Se strecurară, târându-se printre stânci, până la un fel de peşteră, mai bine zis o groapă în care se ghemuiră amândoi. Locul era bine

ascuns. Şi cu greu ar fi putut fi descoperit de rifani.

— Ne putem adăposti aici un timp mai îndelungat, fu de părere Milo.

— Poate, dar mai întâi să cercetăm niţel ascunzătoarea, te pomeneşti că dăm de vreo ieşire, răspunse Ranvier.

Porniră pe un gang îngust, pe care nu se putea merge decât îndoit de la mijloc până ce fură siliţi să se oprească deoarece un perete stâncos le oprea calea.

Asta e o adevărată vizuină; dacă inamicului îi va da în gând să se statornicească în munţi, nu se poate să nu le cădem în gheare; decât aşa, mai bine să ne lăsăm să murim de foame, zise Ranvier.

— Poate că sunt numai în trecere. Şi vor căuta să fugă cât mai repede simţindu-se urmăriţi de trupele franceze, răspunse Milo.

— Nu se ştie; în munţi sunt ca la ei acasă, şi pot ţine multă vreme piept urmăritorilor. Doar dacă francezii nu s-ar apuca să ia muntele cu asalt…

— Mai ştii?… Au mai făcut-o ei şi altă dată.

— Aşa e, numai că pentru aşa ceva se cere o lungă pregătire.

Cap. 445 – Iar o noapte de groază

Rifanii înaintau cu repeziciune şi, după cum prevăzuse Ranvier, veniseră să caute adăpost în munţi.

Porniră să urce povârnişurile cu arme şi muniţii, ba izbutiseră chiar să se aşeze pe creştetul muntelui câteva tunuri, ceea ce dovedea că aveau de gând să-şi aşeze aici poziţiile pentru mai multă vreme.

Din ascunzătoarea lor, Milo şi Ranvier auzeau desluşit zgomotul pe care-l făceau. Ranvier, care trăise câtva timp în Algeria, şi pricepea destul de bine limba arabă, traducea pe şoptite lui Milo ce putea prinde cu urechea.

— Se organizează, şi se întăresc… au şi artilerie cu ei, zise el.

— Atunci suntem pierduţi.

— Nu, nu încă. La noapte vom încerca să fugim.

— Dar trebuie să fi împănat tot muntele cu oameni înarmaţi.

— Nu, s-au adunat cu toţii pe un platou bine apărat de unde se vede întinsul câmpiei. Luând-o pe stânga, vom avea putinţa să ne

ferim de ei.

— Bine-ar fi să fie aşa. Au să pună însă santinele pretutindeni.

— Deocamdată sunt ocupaţi cu organizarea unei bune apărări. Numai după ce vor fi isprăvit şi vor avea motiv să se teamă de vreun atac din partea inamicului îşi vor posta santinelele pe înălţimi.

După ce se înnoptă, ieşiră din ascunzătoare şi statură s-asculte. Auziră zvon de glasuri în depărtare. Atunci începură să se târască fără zgomot, ca nişte umbre, printre stânci. Când vreo piatră aluneca de sub picioarele lor, se opreau în loc, încordându-şi auzul.

Fuga aceasta în bezna nopţii era din cele mai primejdioase, căci se puteau rostogoli în fiecare clipă în vreo prăpastie.

Era o noapte întunecoasă, fără lună.

Când crezură că s-au îndepărtat îndeajuns de inamic, se hotărâră să coboare de vale în câmpie.

De-acum încolo începea primejdia cea mare. Dacă dădeau de vreun povârniş care li se părea mai puţin abrupt ca celelalte, se lăsau să alunece în jos; deseori însă erau nevoiţi să se agaţe de cel mai mic colţ de stâncă pentru a nu se prăbuşi în prăpastie.

O dată, un bolovan le alunecă de sub picioare, şi se rostogoli cu un vuiet înspăimântător. Se cutremurară de groază. La picioarele lor era o prăpastie adâncă. Un pas numai şi erau pierduţi.

Cu puterea disperării şi mânaţi de groaza morţii, reuşiră să se dea îndărăt cu vreo câţiva metri, şi să se aşeze pe un bolovan. Rămaseră aici până la ziuă căci nu mai cutezau să facă nicio mişcare. Când începură să se ivească zorile, putură cu mare trudă să se târască până la un vârf de stâncă de deasupra prăpastiei.

— Toate sunt degeaba, murmură Ranvier. Nici chiar la lumina zilei nu ne putem coborî la şes. Un singur drum există, unul singur, dar acela e ocupat de inamic.

— Atunci? întrebă Milo.

— Nu ne rămâne altceva de făcut decât să ne ascundem iar, şi s-aşteptăm.

Copilul nu răspunse. Căutară amândoi un loc mai dosnic, şi după ce-l găsiră se adăpostiră acolo. Era o scobitură în stâncă, un fel de firidă, de unde se vedea câmpia până departe. Ca loc de refugiu era minunat, ştiau însă că în curând foamea şi setea îi va goni şi de aici.

Tăcuţi şi gravi scrutau zarea, nădăjduind că vor zări trupele franceze, dar acestea nu se arătau încă. Probabil că le stăteau multe piedici în cale. Vor fi fără îndoială silite să-şi facă drum printr-un ţinut necunoscut, ceea ce le cerea vreme.

Că înaintau, era sigur, căci se auzea din când în când tic-tacul mitralierelor.

Deci, francezii aveau şi-acum în faţa lor duşmani, pe care trebuiau să-i înlăture din cale, vreo ariergardă poate, care, la bun adăpost, se apăra cu înverşunare.

Ziua trecu fără nicio schimbare şi noaptea se lăsa peste munţi şi câmpii, o noapte fără nădejde pentru bieţii noştri aviatori.

Cap. 446 – Coborâş primejdios

Până acum avuseseră norocul să nu fie descoperiţi. Pentru câtă vreme încă? se întrebau ei îngrijoraţi. Rifanii se întăreau în aşteptarea unui atac, întinzându-şi din ce în ce frontul. O santinelă veni să se aşeze la zece metri de locul unde se aflau cei doi fugari aşa că nu-şi mai putură vorbi nici măcar în şoaptă. Mai mult încă: le era cu neputinţă să facă vreo mişcare căci cel mai mic zgomot i-ar fi dat de gol. Dacă situaţia aceasta s-ar prelungi, era cu desăvârşire imposibil să scape din ghearele duşmanului.

Ascunşi în scobitura stâncii unde de-abia putuseră încăpea, aşteptau.

În vale, pe câmpie, se şi zăreau câţiva arabi care păreau gata să se îndrepte spre munte, semn că ariergarda era pe cale să se dea bătută.

Chiar aşa se şi întâmplă. Nu trecu mult şi un grup de vreo sută de oameni începură să urce dealul.

Cei doi francezi urmăreau cu spaimă toate mişcările inamicului.

În spatele lor, santinela stătea la pândă. O zăreau printr-o crăpătură a stâncii.

Se auzeau strigătele celor de pe munte care chemau pe tovarăşii lor de pe câmpie.

Inamicul care se afla acum la bun adăpost, putea ţine piept unui atac multă vreme. Cei doi aviatori pe care îi chinuia încă mai demult foamea şi setea, începură să-şi piardă orice speranţă. Cu puţin înainte

de a se înnopta, un arab veni să schimbe santinela care se afla la câţiva metri de ei. Băgară de seamă că acesta purta în bandulieră un colac de frânghie destul de mare.

Ranvier tăcu, fiindcă se temea să spună chiar în şoaptă vreun cuvânt ca să nu fie auzit de santinelă, dar îl lovi cu cotul pe Milo. Băiatul înţelese că Ranvier punea ceva la cale, nu ştia însă ce. După ce se întunecă de tot, Ranvier ieşi tiptil din ascunzătoarea lui.

Aproape imediat se auzi zgomotul înăbuşit al unei lupte, apoi căderea unui corp la pământ. Aviatorul îşi sugrumase adversarul.

— Suntem scăpaţi, şopti Ranvier lui Milo.

Acesta nu înţelegea ce însemnau vorbele lui.

— Am pus mâna pe frânghia santinelei, îi lămuri el; vom lega frânghia de un colţ de stâncă şi ne vom lăsa pe ea, devale pe câmpie. Nu ştiu ce lungime o fi având frânghia, cred însă că va ajunge până la platforma aceea mică de colo, care se află la vreo treizeci de metri la picioarele noastre. De acolo drumul o să fie lesne de coborât, căci povârnişul merge în pantă lină. Să ne grăbim, băiete, fiindcă s-ar putea să se bage de seamă lipsa santinelei.

Ranvier legă bine frânghia de o ieşitură a stâncii şi o lăsă în jos.

— O s-o iau eu înainte, zise el lui Milo, şi când voi simţi pământul sub picioare, o să mişc frânghia ca să vii şi tu după mine.

Şi aşa şi făcură. Se aflau acum amândoi pe o suprafaţă netedă de unde puteau ajunge cu uşurinţă la şes, totuşi îşi dădură seama că lucrul n-ar fi mers chiar aşa de lesne din pricina întunericului. Trebuia să aştepte să se lumineze de ziuă, dar atunci primejdia ar fi şi mai mare, deoarece ar putea fi zăriţi de rifani.

— N-avem încotro, trebuie să coborâm, zise Ranvier.

Pipăind cu mâinile şi cu picioarele, se lăsară pe brânci şi începură să scoboare povârnişul care era mai primejdios decât îşi închipuiseră ei. Nu fu un coborât, ci o adevărată cădere care ar fi putut fi mortală dacă n-ar fi avut norocul să nimerească un pământ moale. Căzătura fu însă atât de puternică încât rămaseră câteva momente ameţiţi. Când se dezmeticiră şi-şi dădură seama de ceea ce se întâmplase, se pipăiră îngrijoraţi.

— După cum văd, nu ne-am zdrobit oasele, ceea ce e o adevărată minune, făcu Ranvier râzând. Acu', nu avem nicio clipă de pierdut, s-o

luăm la fugă pe câmpie şi să căutăm să ne adăpostim.

Dar se încrezuseră prea mult în puterile lor, căci după ce făcură vreo două sute de metri nu mai putură înainta.

Se întinseră la pământ să se odihnească şi de-abia după o jumătate de ceas îşi putură urma calea. Dădură în sfârşit de poziţia pe care o părăsise în ajun inamicul şi se credeau scăpaţi, neştiind că un trib nou avea de gând să se aşeze aici, şi-şi şi trimisese avangarda. Auziră zvon de glasuri nedesluşite; crezură că sunt francezii, dar când se apropiară mai bine, înţeleseră că aveau de-a face iar cu marocani.

Ce era de făcut? Să se întoarcă pe unde veniseră, nu se putea. În curând se va lumina de ziuă şi vor fi zăriţi fără îndoială de rifanii postaţi pe înălţimi. Trebuia deci să se ascundă şi de data aceasta, ceea ce şi făcură. Se simţeau istoviţi cu desăvârşire şi curajul le pierea tot mai mult.

Cap. 447 – Iarăşi prizonieri

Ceea ce trebuia să se întâmple, se întâmplă…

Fură descoperiţi; vreo zece marocani se repeziră la ei, îi apucară de braţ şi-i târâră în faţa şefului lor.

Acesta se numea Mahomet, se zicea că ar fi neam cu Abd-El-Krim şi trecea drept un om de o cruzime neînchipuită.

Când văzu pe cei doi francezi, un rânjet de bucurie se întinse pe toată faţa lui negricioasă. Trimise după un tălmaci care să-i traducă vorbele aviatorului.

Interogatoriul fu scurt. Ranvier înţelese că nu se puteau aştepta la îndurarea lui Mahomet.

— Peste două ceasuri veţi fi împuşcaţi ca spioni, le zise tălmaciul.

Fură legaţi burduf, târâţi pe o stâncă din apropiere şi lăsaţi în dogoreala soarelui.

— De astă dată nu mai poate fi scăpare, zise Milo.

Ranvier nu-i răspunse.

Da, erau pierduţi, nu se mai puteau bizui pe niciun ajutor. Peste două ceasuri vor fi împuşcaţi fără nicio judecată căci Mahomet nu ştia ce e mila.

Să fugă? Nici nu se puteau gândi la aşa ceva. Se împăcară cu soarta

lor şi-şi aşteptau cu resemnare moartea. Dar trecură cele două ceasuri şi nimeni nu venea să-i ia… noaptea se lăsase demult, şi ei tot acolo stăteau.

Ce să se fi întâmplat oare? Nu ştiau nici ei că să creadă. De dimineaţă fură duşi iar în cortul şefului. Tălmaciul se afla şi el acolo.

— Din ce armă faceţi parte? îi întrebă acesta.

— Din aviaţie, răspunse Ranvier.

— Cum aţi ajuns aici?

— Avionul nostru a fost doborât la pământ.

Era o minciună, dar Ranvier îşi avea motivele lui.

— În ce loc aţi fost doborâţi?

— La două sau trei mile de aici.

— Şi de-atunci rătăciţi pe câmpie?

— Da.

— Voiaţi să vă întoarceţi în liniile franceze?

— Nu.

— De ce minţi?

— Nu mint, spun numai ce e.

— Nu te cred.

— Atunci de ce mă mai întrebi?

— Fiindcă aşa e ordinul şefului. Ar vrea să-i daţi câteva lămuriri de care are nevoie.

— Bine, i le voi da.

Tălmaciul spuse ceva lui Mahomet, apoi înclină cu respect capul când acesta îi vorbea.

— Mi-ai spus, urmă tălmaciul, că nu aveaţi de gând să vă întoarceţi la ai voştri. Şeful nu vrea să te creadă.

— Şi totuşi aşa e. Suntem dezertori, răspunse Ranvier, care căuta să câştige timp.

— Parcă spuneai, că vă aflaţi în avion când a fost doborât la pământ.

— E adevărat. Dezertasem din tabără pe un avion şi voiam să aterizăm cât mai departe. Ne-am săturat de război. Ţinta noastră era să ajungem până la un port oarecare şi să plecăm cu vaporul în America. Din nenorocire pentru noi, ai voştri au tras asupra noastră şi ne-au doborât aeroplanul.

Cap. 448 – O propunere

Interpretul tălmăci aceste cuvinte lui Mahomet care ascultă zâmbind. Ranvier era foarte calm, stăpân pe sine, nădăjduind că minciuna lui se va prinde.

— Şeful nu te crede.

— Rău face.

— Povestea cu dezertarea e cusută cu aţă albă.

— Dacă nu mă crede, treaba lui.

— Zici că sunteţi dezertori?

— Da.

— Atunci sunteţi duşmanii francezilor?

Întrebarea îl punea pe Ranvier oarecum în încurcătură.

— Nu tocmai, suntem însă duşmani ai războiului.

— Nu cumva sunteţi comunişti?

— Ai ghicit.

Tălmaciul vorbi iar ceva cu Mahomet. Acesta asculta cu luare aminte şi dădea din când în când din cap.

Minciuna lui Ranvier începea să dea roade. Şeful păru să se mai îmbuneze.

— Bine, şeful o să se informeze. Până atunci, fiindcă sunteţi aviatori, vă întreabă dacă aţi putea repara nişte avioane care au avut oarecare avarii.

— Cum să nu? Asta e doar meseria noastră.

— Ştiu, dar se poate să fii aviator fără să fii şi mecanic. Avem aici un aeroplan pe care l-am doborât, poate că ar fi chip de făcut ceva ca să fie adus iar în stare de funcţionare.

— Tot ce se poate, pentru asta ne-ar trebui însă scule, şi noi n-avem.

— Au să vi se dea.

— Atunci se poate. Să văd aparatul şi pot să-ţi spun numaidecât dacă se poate repara sau nu. Dar cred că nu-ţi vei fi închipuind nici dumneata că se poate lucra cu mâinile legate.

— Hai întâi să vezi aeroplanul şi vă vom dezlega pe urmă.

Tălmaciul duse pe cei doi prizonieri afară din tabără. Pe câmpia

care se întindea cât vedeai cu ochii, zăcea un aeroplan bine cunoscut de Ranvier căci era al unor prieteni de-ai lui.

— O, o, făcu Ranvier, avionul e deteriorat rău, totuşi s-ar putea încerca să se repare armătura. Acum e vorba să vedem ce e cu motoarele.

În jurul lor se strânseră vreo câţiva marocani care nu pricepeau ce e cu prizonierii aceştia şi priveau furioşi la ei. Tălmaciul găsind că n-are de ce se teme şi că prizonierii n-ar avea cum fugi, îi dezlegă.

— Cred că l-aş putea aduce iar în bună stare, zise Ranvier, mi-ar trebui însă vreo săptămână de lucru şi sculele trebuincioase.

Tălmaciul spuse ceva unui arab care aduse numaidecât o ladă în care se aflau chei franceze, un ciocan, foarfeci de tablă, burghiu, şi o menghină.

— Mi-ar mai trebui şi nişte sârmă şi un cleşte mare.

I se aduse şi astea.

— Acum o să mă aşez pe lucru, vă spun însă mai dinainte că nu ştiu dacă o să izbutesc sau nu. Eu o să fac tot ce mi-o sta în putinţă, atâta tot. Acum să te-ntreb ceva: să zicem că reuşesc să vă repar aeroplanul. Ce-aveţi de gând să faceţi cu el? Fiindcă, vezi dumneata, suntem noi dezertori, ce-i drept, dar de bombardat pe francezi, tot nu i-am bombarda, de asta să fiţi siguri.

— Nu te priveşte pe dumneata ce-o să facem cu el. Avem şi noi aviatorii noştri.

— Aici în tabără?

— Da.

— Cum adică, aveţi aviatori şi n-au putut repara avionul?

— Ştiu să conducă un aeroplan dar nu se pricep la mecanică.

— Bine, atunci o să mă apuc numaidecât de treabă.

Cap. 449 – O licărire de speranţă

Ranvier văzuse dintr-o aruncătură de ochi că avionul se putea repara lesne, căuta însă să câştige timp pentru a trage pe sfoară pe inamic. Cum? Ne închipuim noi.

— La lucru, zise el lui Milo.

Se apucară amândoi numaidecât de treabă. Tălmaciul plecase, dar

lăsase vreo zece inşi care să-i păzească cu arma întinsă, gata să tragă la cea dintâi încercare de fugă.

Ranvier şi Milo se prefăceau foarte speriaţi, deşi în adâncul sufletului lor răsărise o rază de speranţă. Pe când lucrau, schimbau câte un cuvânt între ei mai mult în şoaptă.

— Reparaţia o putem sfârşi în patru-cinci ceasuri. Aeroplanul e foarte puţin stricat.

— Unde or fi însă aviatorii, care îl conduceau? Au fost, probabil ucişi, zise Ranvier.

— Ai auzit ce spunea tălmaciul, zicea că au şi aviatori pe-aici, răspunse Milo.

— Da, am auzit şi grozav aş vrea să-i văd şi eu ce mutre au. Trebuie să fie, fără îndoială, nişte spioni.

— Nu cred să fie francezi.

— O nu, un francez n-ar fi în stare de aşa ceva. Sunt sigur că sunt străini. În timp de război se găsesc destui, care să pescuiască în apă tulbure; oamenii care profită de împrejurări, fie din ură, fie din lăcomie de bani. O să-i cunoaştem, cred, în curând, căci vor veni desigur să vadă ce facem cu aeroplanul.

— Dar dacă îl reparăm, au să se folosească ei de el.

— Fii pe pace, băiete, ştiu eu ce fac. O să-l repar în aşa fel că dacă o fi să zboare alţii iar nu noi, n-au să ajungă departe, o să-şi frângă gâtul mai repede decât ţi-ai închipui.

— N-au să se urce în el până ce nu-l vor cerceta cu de-amănuntul.

— N-au decât, tot n-au să vadă nimic.

Cei doi aviatori, păziţi cu străşnicie de rifani, lucrau pe-ndelete, aşa că pe-nserate, nu făcuseră mai nimic. Când să se înnopteze, îi legară iar şi-i duseră tot în locul din ajun.

— După cum vezi, şopti Ranvier lui Milo, lucrurile merg mai bine decât m-aşteptam.

— O, răspunse Milo, nu ne-am văzut încă scăpaţi din tabără.

— Dar nici mult n-o să treacă.

— Dumneata crezi că vei putea repara motorul?

— Motorul? N-are mai nimic, numai fuselajul e cam deteriorat, cred însă că-l voi putea aduce în stare să putem zbura.

— Să zburăm? N-ai văzut ce straşnic suntem supravegheaţi?

— Şi cu toate astea tot o să găsim mijlocul să fugim, ascultă, ce-ţi spun. În orice caz e o mare schimbare în situaţia noastră. Ieri erau hotărâţi să ne împuşte, astăzi nici nu mai pomenesc. Ai încredere, dragul meu, vom scăpa noi şi din asta, n-avea grijă.

— Ştiu eu că dumneata eşti un om foarte inteligent, dar…

— Sunt un om care ştie să se folosească de împrejurări.

— Crezi că şeful e cu adevărat încredinţat că suntem dezertori?

— Da, căci de câtva timp indivizi fără căpătâi se strecoară în triburile rifanilor. Şi se dau drept aliaţii lor.

— Ar fi în stare să vrea să ne trimită împotriva alor noştri.

— Nu, nu o s-o facă, sau dacă o face, ar fi primejdios pentru ei.

Îşi întrerupseră vorba căci doi arabi veniră să le aducă o oală cu nişte fiertură dezgustătoare şi un urcior cu apă.

— Ce scârboşenie! făcu Ranvier. Numai nişte lihniţi de foame ca noi pot înghiţi aşa ceva… şi apa asta… ce gust rău are! Ei, dar ce să-i faci? În curând o să mâncăm ceva mai bine la popota aviatorilor.

— Ah, făcu Milo, dacă s-ar putea…

— Ba bine că nu! Lasă, dragul meu, o să vezi tu. Acum, am pălăvrăgit destul, hai să tragem un pun de somn…

Cap. 450 – Un individ suspect

Bieţii noştri aviatori erau atât de osteniţi că adormiră numaidecât. Dar pe la miezul nopţii fură deşteptaţi de un bombardament asurzitor.

— Oare francezii noştri să fie pe-aproape? făcu Ranvier.

— Aşa se pare.

— Da, dar ghiulele nu sunt îndreptate încoace, aşa că bombardamentul e pentru altă tabără. I-auzi? Zgomotul vine dinspre răsărit. E sigur că francezii au ochit o poziţie de-a inamicului. Dacă o distrug, suntem salvaţi, căci Mahomet nu se va putea împotrivi multă vreme. N-are nici artilerie ca lumea şi nici oameni destui.

— Aşa e, numai că dacă ar fi silit să bată în retragere, are să ne ia şi pe noi cu el şi aeroplanul o să rămână aici.

— Să sperăm că Mahomet n-o să fugă aşa de curând şi o să avem timp să ne executăm planul. A, dar bombardamentul se îndepărtează. Lupta se dă departe de aici şi numai din pricina vântului care bătea

înspre noi, se auzea atât de desluşit.

Se vede că aşa şi era, căci oamenii lui Mahomet nici nu se clintiră.

Ranvier şi cu Milo adormiră iar. Dimineaţa văzură că totul în jurul lor era liniştit. Nu trecu mult şi doi oameni veniră să-i ia ca să-i ducă la lucru. Pe când lucrau, apăru şi Mahomet însoţit de doi tălmaci şi încă doi europeni îmbrăcaţi în haine kaki şi cu nişte căşti coloniale pe cap.

— Ei, merge? întrebă tălmaciul.

— Da, dar mai avem încă până să isprăvim. După ce vom aduce motorul în bunăstare, va trebui să ne ocupăm de fuselaj care e, după cum vezi şi dumneata, deteriorat rău.

— Cam câte zile va mai trebui să terminaţi totul?

— Cel puţin patru.

— Şi ne garantaţi că aeroplanul va putea zbura?

— Da.

— Bine.

Mahomet, căruia tălmaciul îi traducea vorbele lui Ranvier, clătină uşor capul. Acum nu se mai uita atât de duşmănos la aviatori. Cine ştie dacă nu nutrea în sufletul lui speranţa să facă din ei aliaţii lui.

Ca să-i capete şi mai mult încrederea, Milo şi Ranvier îşi luaseră un aer de nepăsare şi siguranţă.

Cei doi străini nu le adresaseră până atunci niciun cuvânt. La urmă, unul din ei zise lui Ranvier.

— Pare-mi-se, că te-ai cam săturat de militărie, camarade, aşa e?

— De militărie ca de militărie, dar mai ales de război, răspunse Ranvier privindu-l.

— Da, da, bine zici… Nu ne mai trebuie război… toţi oamenii sunt fraţi.

— Asta e şi părerea mea, făcu Ranvier, căutând să-şi ascundă dispreţul pe care-l simţea pentru individul care-i vorbea.

Acesta schimbă câteva cuvinte cu celălalt tovarăş al său, apoi urmă:

— Eşti dezertor, camarade?

— Da.

— Foarte bine ai făcut că ai dezertat. Acu', ia spune-mi şi mie cum ai ajuns până aici?

— Cu aeroplanul.

— Şi ce s-a făcut aeroplanul tău?

— A fost doborât de rifani care n-aveau de unde şti că suntem de partea lor şi ne-au bombardat în lege.

— De ce nu le-aţi dat a-nţelege?

— Lesne de zis, dar cum? E greu să te-audă cineva de la o înălţime de două sute de metri.

— N-aveaţi decât să arboraţi steagul verde.

— Steagul verde?

— Da, al musulmanilor… drapelul revoltei.

— Nu ştiam. Dacă aş fi ştiut, aşa făceam şi nu mi s-ar fi prăpădit avionul.

— Şi încotro te duceai cu avionul?

— Aveam de gând să mă îndrept spre Algeria, să aterizez în apropierea unui port şi să mă îmbarc împreună cu tânărul meu tovarăş pe un vapor care pleacă în America.

— Minunată idee… dacă toţi aviatorii ar face la fel şi dacă toţi soldaţii te-ar imita, războiul s-ar termina foarte repede.

Cap. 451 – Şiretenia

Străinul tăcu vreo câteva momente, apoi zise:

— Dacă vrei te putem trece în străinătate. Ce zici?

— Vă mulţumesc.

— Hai, tutuieşte-mă, ce dracu'! Între camarazi…

— Bine, o să-ţi spun *tu*, dacă aşa îţi place mai bine.

— După cum îţi spuneam, o să ne interesăm de tine şi de camaradul tău, dar cu o condiţie.

— Care?

— Să ne faci mai întâi oarecare servicii.

— Ce fel de servicii?

— O să ţi le spun mai târziu.

— Sunt la dispoziţia ta, camarade.

Ranvier pricepuse. Individul era unul din aceia care se aliază cu marocanii împotriva francezilor şi a spaniolilor. Se arătă prietenos cu el, tratându-l de camarad dar în gândul lui îi pregătea una să-l ţină minte.

Se apucă iar de lucru fără cea mai mică grabă. Lucra pe-ndelete, mai mult în silă.

— I-ascultă, măi camarade, după cum văd eu, nu te prea prăpădeşti cu firea, îi zise individul.

— Mai bine încet şi bine decât să dau zor şi să stric în loc să dreg, răspunse Ranvier.

— Bine. Bine, nu zic, dar ai putea da niţel zor, ce dracu'!

— Dacă te pricepi mai bine, n-ai decât să repari tu avionul în locul meu.

— Eu nu sunt mecanic.

— Păi atunci?

— Îmi dau însă seama după cum lucrezi.

— Zău? Nu se prea cunoaşte. Tu nu vezi că motorul are nevoie de o reparaţie serioasă, şi că pistoanele s-au strâmbat şi trebuie să le îndrept la loc. Crezi că e lucru puţin? Mi s-a încredinţat reparaţia, şi nu vreau s-o fac aşa, de mântuială ca atunci când s-o urca cineva în el să-şi frângă gâtul la repezeală.

— Bine, fă aşa, cum crezi tu de cuviinţă!

— N-avea grijă. Dar ia spune, cine o să fie aviatorul care o să-l piloteze?

— Lasă că o să vezi.

— În orice caz, nu eu.

— Te cred…

Străinul zâmbi cu ironie şi se-ndepărtă.

— Mie nu-mi place defel individul ăsta, zise Milo.

— Nici mie, trebuie însă să ne purtăm frumos cu el fiindcă pare să fie foarte bun prieten cu şeful. După cum văd, e din tagma celora care nu ne văd deloc cu ochi buni şi grozavi s-ar bucura să fim bătuţi de marocani.

— Să ştii că e neamţ.

— Nu, nu cred.

— Neamţ ori nu, noi să ne ferim.

— Aeroplanul o să fie în curând reparat; eşti hotărât să te slujeşti de el ca să fugim? întrebă după câtva timp încet Milo.

— Negreşit, dar nu trebuie să ne grăbim, să aflăm mai întâi unele lucruri care ne-ar putea fi de folos. Sper însă că peste patruzeci şi opt

de ore…

— Atât de mult îţi trebuie?

— Da. Şi apoi, nu vezi că ne supraveghează în ascuns? Sute de priviri sunt îndreptate asupra noastră. Şi ca să te convingi, uite colo, în dosul stâncii, zăresc nişte burnusuri albe… E porunca lui Mahomet să nu ne slăbească din ochi. Când o sosi momentul, fii tu pe pace, n-o să pierdem nicio clipă…

Tăcură căci văzură pe şef împreună cu tălmaciul, apropiindu-se de ei.

După ce se uitară câtva timp cum lucrează, plecară fără să le spună un cuvânt. Peste vreun sfert de ceas, tălmaciul se înapoie.

— Şeful e de părere că lucraţi prea încet; era vorba de câteva ceasuri şi când colo vede că lucrurile se tărăgănesc, zise el.

— Noi ne zorim destul, dar uite-te, şi dumneata. Nu vezi câte stricăciuni are?

— Şi crezi că o să-l poţi repara cum trebuie?

— Nu-ţi pot da încă un răspuns hotărât.

— Cum aşa?

— Fiindcă în fiecare moment dăm de altă stricăciune.

— Aparatul trebuie să fie negreşit gata până mâine.

— Imposibil.

— Atunci pe când?

— De, ştiu şi eu… Dacă aş lucra zece ore pe zi, de-abia, de-abia l-aş putea isprăvi în patruzeci şi opt de ore. Cred, adăugă el apoi cu un aer nevinovat, că pe urmă şeful o să ne dea voie să plecăm.

— O să vedem noi; mai întâi să se asigure că nu l-aţi minţit.

— Ce, tot ne mai bănuieşte?

— Bănuieşti pe orice om pe care nu-l cunoşti. Suntem în vreme de război şi mişună mii de spioni, aşa că… înţelegi dumneata.

— Atunci ne-am muncit degeaba, văd eu… După ce vă veţi face treaba cu noi, o să ne ţineţi şi mai departe prizonieri. Frumos, n-am ce zice…

— Nu, nu, n-am spus aşa. De altminteri, numai marele şef poate hotărî soarta voastră.

Ranvier se prefăcu grozav de amărât.

— Acu'… fie ce-o fi, numai să nu ne daţi pe mâna francezilor.

Cap. 452 – Planul de fugă

Tălmaciul dădu din umeri.

— Hai, zoriţi, zise el, dacă şeful va fi mulţumit, vă asigur că va fi îngăduitor cu voi, căci, duşmanii lui susţin că e crud şi rău, noi ştim însă că nu e aşa. Şi-apoi, mai are o mare calitate: ştie să fie drept. Când vor sosi aviatorii noştri, şi după ce vor încerca aeroplanul şi vor găsi că reparaţia a fost făcută cum trebuie, Mahomet vă va răsplăti după merit.

— Când vin aviatorii?

— Îi aşteptăm din moment în moment, încheie tălmaciul scurt şi plecă.

— Cine să fie şi de unde vin aviatorii aceştia? şopti Ranvier lui Milo.

— Probabil că aceia care conduceau aeroplanul au fost ucişi şi Mahomet a cerut să i se trimită alţii, răspunse el.

— Aşa cred şi eu, numai că e de dorit să nu sosească încă. După cum văd eu, trebuie să ne grăbim. Să punem motorul în stare de funcţionare şi la noapte s-o ştergem…

— Dacă nu ne vor lega iar.

— Chiar dacă nu, vom fi supravegheaţi cu străşnicie, de aceea trebuie să lucrăm repede şi fără zăbavă.

— Să-ncercăm.

Cu puţin înainte de a se înnopta, marocanii veniră să-i ducă iar în cortul lor.. Dar de astă dată nu-i mai legară; puseră însă două santinele să-i păzească. Bieţii băieţi ar fi fost mai bucuroşi să-i lege decât să aibă mereu înaintea ochilor mutrele acelea dezgustătoare.

Li se aduse în curând cina de care s-ar fi lipsit bucuroşi – atât era de rea – dar omul flămând nu mai stă s-aleagă, aşa că după ce înghiţiră în silă ce li se dădu de mâncare, se, întinseră pe rogojinile care le serveau de aşternut.

Una din santinele trase perdeaua de la uşa cortului ca să nu vadă ei ce se petrece în tabără.

— Eu nu cred că o să fie chip să fugim, şopti Milo.

— O să fie cam greu, răspunse Ranvier.

— Santinelele sunt înarmate.

— Da, dar nu asta mă sperie pe mine. Mă tem că întreaga tabără e înconjurată de santinele.

— Atunci… ce e de făcut?

— Nu ştiu nici eu, o să văd.

Tăcură câtva timp, apoi Ranvier zise iar:

— Nici gând să putem ieşi prin uşa cortului dar poate că ne-ar fi cu putinţă să ne strecurăm prin dosul lui.

— Şi santinelele? Crezi că n-au să prindă de veste?

— Au să obosească după câtva timp; şi-apoi, au să creadă că am adormit.

— Bine, să zicem că reuşim să ieşim din cort fără să ne simtă, ce facem pe urmă?

— Ne târâm pe brânci până la aeroplan.

— Şi crezi că vom putea zbura? E ceva benzină în rezervor?

— Da, m-am uitat eu. Multă, nu e, dar atât cât e ne-ar ajunge să facem cel puţin patruzeci până la cincizeci de kilometri şi e destul.

— Cu condiţia, bine-nţeles, să nu ne rătăcim.

— N-avem decât să ne îndreptăm spre mare.

— Am putea-o zări pe întuneric?

— Da, cerul e senin. Nu asta mă îngrijorează, ci întrebarea dacă am putea porni numaidecât, altminteri, îndată ce vor auzi zgomotul motorului, rifanii vor alerga toţi din toate părţile, şi vor trage asupra noastră.

— Aşa e, ai dreptate. N-ar fi atunci mai bine să fugim peste zi?

Ranvier se gândi niţel, apoi răspunse:

— Poate că ai dreptate. Peste zi am putea pune motorul în mişcare ca şi când am vrea să ne încredinţăm dacă funcţionează bine. Bine zici. Încercarea noastră ar avea mai mulţi sorţi de izbândă ziua. Până ce să se dea alarma, noi am fi departe. Fără câteva focuri de puşcă bine-nţeles că nu vom scăpa, să sperăm însă că nu ne vor nimeri. Şi că vom avea destul timp să ne ridicam atât de sus încât să nu ajungă gloanţele până la noi.

Cap. 453 – Fuga

Somnul îi cuprinse. Îi trezi o lumină vie. Mahomet însuşi, însoţit de doi oameni cu felinarele aprinse venise să se încredinţeze, dacă prizonierii erau bine păziţi. Văzându-i atât de liniştiţi, pierdu orice urmă de bănuială şi se retrase fără zgomot, aşa precum intrase.

De dimineaţă, la un ceas după răsăritul soarelui, veni tâlmaciul şi le spuse că şeful a poruncit ca avionul să fie gata neapărat în ziua aceea.

— Dacă reuşiţi, adăugă el, veţi fi liberi.

— Noi o să facem tot ce ne va sta în putinţă, dar dacă nu se va putea, nu e vina noastră.

— Trebuie să se poată fiindcă avem trebuinţă de aeroplan chiar astăzi.

— Ţi-am spus şi ţi-o repet, răspunse Ranvier, că noi o să încercăm, mai mult nu putem făgădui. A, uitam să-ţi spun că ne trebuie o piesă foarte importantă… aveţi pe cineva aici, adică un om care să fie în stare să lucreze a bucată de fier?

— Da, avem chiar mai mulţi meşteri fierari în tabără. Mă duc să vă trimit unul.

— Am nevoie de un om îndemânatec care să-şi cunoască meseria.

— Fii fără grijă, se găseşte…

Cei doi aviatori se duseră la treabă. Sfârşiră ce aveau de făcut în mai puţin de o jumătate de ceas, dar ca să pară că mai au cine ştie cât de lucru, meremetiseau întruna la aeroplan, înşurubau, deşurubau mereu. Ranvier desenă cu creionul pe-o bucată de hârtie piesa care zicea că-i trebuie şi o dădu unui fierar s-o facă.

— Mi se pare că a sosit momentul, şopti Ranvier lui Milo.

— Eu sunt gata să fac ce-mi porunceşti, răspunse Milo.

— Urcă-te în carlingă, şi fă-te că aşezi ceva la sârme.

Milo ascultă. Marocanii erau acum cu privirile îndreptate înspre un loc unde se zicea că s-ar fi ivit trupe franceze, şi nu se uitau la ei. Ranvier puse repede motorul în mişcare. Avionul porni. Una din aripi reteză capul unui arab care se repezise înaintea aparatului, şi răsturnă pe alţi patru care se căzneau să se agaţe de carlingă. Peste câteva secunde, aeroplanul se înălţă în văzduh.

Vestea se răspândi ca fulgerul şi o salvă teribilă fu îndreptată

împotriva fugarilor. O aripă fu găurită de gloanţe dar stricăciunea nu împiedecă zborul.

Milo şi Ranvier pluteau acum nepăsători în spaţiu.

Erau scăpaţi. Îşi îndreptară zborul spre marea care se vedea în depărtare. Vor ajunge ei până la ea?

Negreşit, nici nu se putea altfel, deşi bieţii aviatori începură să fie serios îngrijoraţi. Motorul scârţâia din când în când, semn că era ceva care împiedeca funcţionarea.

Se îndepărtaseră cu vreo trei kilometri de tabăra rifanilor, când se pomeniră înaintea unui munte foarte înalt. Ranvier încercă să se ridice deasupra muntelui dar nu reuşi şi avionul se izbi de nişte bolovani. Rezervorul cu benzină luă foc din pricina ciocnirii, şi cei doi aviatori, care avură norocul să scape teferi, săriră din aeroplan repede.

— N-avem noroc! strigă Ranvier. Un sfert de ceas să mai fi ţinut, şi eram scăpaţi…

— Dar suntem departe de inamic, zise Milo.

— Au să se ia după noi, n-avea grijă.

— Până să ne ajungă multe se pot întâmpla. Şi-apoi, n-o să le fie uşor să urce muntele. Ia, te uită unde suntem cocoţaţi.

Cap. 454 – Urcuş primejdios

Locul pe care aterizaseră fără voie aviatorii noştri, era, într-adevăr, cu neputinţă de ajuns. Închipuiţi-vă un munte ca un zid, înalt de şapte-opt sute de metri.

Ranvier reuşise să scoată din aeroplanul în flăcări ocheanul pe care îl avea cu el şi acum căuta să vadă ce se petrece în tabăra duşmană.

— O, o, inamicul se agită… ia uite-te şi tu, băiatule.

Milo luă ocheanul şi privi.

— Da, răspunse el, par să fie înfuriaţi rău. Lasă că au şi de ce. E probabil că Mahomet o să fie fără milă pentru cei care ne-au lăsat de sub ochi. Fie, că bine i-am tras pe sfoară… N-au să ne-o ierte cât or trăi.. Aha, parcă se pregătesc să se ia după noi. Dar cum naiba au să poată ajunge până aici? Nu se vede nicio cărare şi muntele e numai bolovani.

— O să le trebuiască cam mult, la urmă tot au să ne ajungă, fii pe pace; cunosc ei toate potecile ascunse de ochii noştri.

— Dacă ar da Dumnezeu să sosească trupele noastre şi să-i pună pe goană…

— Nu te bizui pe asta, dragul meu, bizuie-te numai pe tine însuţi. Şi-apoi, poate că primejdia nu e chiar aşa de mare pe cât ne-o închipuim noi. Deocamdată să ne urcăm în vârful muntelui, pe urmă vom vedea noi ce e de făcut.

Lăsând avionul care ardea mereu, în urma lor, Milo şi Ranvier începură să urce muntele, ceea ce nu era defel uşor. Trebuiau să se agate de stânci şi nu de puţine ori bolovanul le aluneca de sub picioare. Într-un rând se pomeniră suspendaţi în gol şi aşteptau cu groază clipa când se vor pomeni în prăpastie. Noroc că se apucară cu mâinile de un brad care creştea pe râpă, şi de-acolo, sprijiniţi în mâini, putură ajunge până la un vârf de stâncă în formă de platou pe care se întinseră istoviţi, cu palmele şi cu genunchii zdreliţi şi plini de sânge.

Mai aveau încă vreo cincizeci de metri de urcat şi se întrebau cu îngrijorare dacă vor avea puterea s-o facă. Şovăiau.

— Nu te uita în jos, ca să nu-ţi vină ameţeală zise Ranvier lui Milo.

Băgase de seamă că băiatul privea ţintă prăpastia, ceea ce e întotdeauna semn rău. Când cineva, aflat pe creştetul unui munte se uită neclintit în jos, înseamnă că e cuprins de boala foarte primejdioasă care se numeşte: atracţia golului sau a vidului.

Şi fiindcă Milo nu răspundea, Ranvier se înţepeni bine cu picioarele de un bolovan mare şi trase pe băiat spre sine.

— Nu ştiu ce e cu mine… mi se-nvârteşte capul… văd tulbure înaintea ochilor, bolborosi copilul.

— Închide ochii şi nu te mişca, o să-ţi treacă…

După câteva momente, Milo îşi veni în fire.

— Ei, drăcie, făcu el, dezmeticindu-se, ciudat… Nu mi s-a mai întâmplat aşa ceva, în viaţa mea n-am ştiut ce e ameţeala. Ai văzut şi dumneata că atunci când m-am urcat pentru întâia oară în avion n-am avut nimic.

— E lesne de-nţeles, dragul meu. În avion la oricât de mare înălţime te-ai afla, n-ai un punct de comparaţie, adică linia asta

verticală care te face să măsori adâncimea prăpastiei pe care o ai aici. Nu te mai uita în jos, ci numai în sus şi încearcă de-ţi închipuie că la picioarele tale nu se află o prăpastie adâncă, doar un şanţ de câţiva metri.

Milo îi ascultă sfatul.

— Ei, ţi-e mai bine? îl întrebă Ranvier.

— Da.

— Atunci fă o sforţare şi să pornim mai departe.

Urcuşul era acum şi mai primejdios. Ajunseră într-un loc unde pământul era atât de zgrunţuros că li se fărâmiţa sub picioare.

Ranvier se înfioră. Înţelese că nu mai era nicio speranţă. Totul era pierdut. Era, însă după cum am mai văzut şi în alte împrejurări, un om plin de energie. Dându-şi seama că de-acolo unde se afla nu va putea ajunge în vârful muntelui, se gândi să se târască peste bolovani. După câteva minute erau în siguranţă. Se găseau acum pe o platformă destul de mare de pe care se vedea câmpia întinsă.

— Ah, dragul meu prieten, zise el cu glas tremurător lui Milo, n-am crezut că o să ajungem până aici. Mă aşteptam din clipă în clipă să ne rostogolim în prăpastie şi, drept să-ţi spun, frică aşa cum mi-a fost acum, nu cred să-mi mai fi fost vreodată…

— Nici eu nu credeam că o să scăpăm cu viaţa, răspunse băiatul, dar ce vrei? aşa e războiul…

— Ce copil curajos eşti… şi cât de mult mă mustră cugetul că te-am târât după mine ca să-ţi fie viaţa primejduită la fiecare pas… murmură înduioşat Ranvier.

— Ei aş! Şi-apoi, acum suntem în siguranţă… Pământul de sub picioarele noastre e pământ sănătos, de ce ne-am teme?

— Da, aşa e, dar nu e de ajuns să urci muntele, trebuie să-l şi cobori şi cine ştie ce ne mai aşteaptă, oftă Ranvier.

Tăcură amândoi. Ranvier luă ocheanul, pe care-l purta în bandulieră şi s-apucă să privească tabăra rifanilor care se afla la vreo două sute de metri la poalele muntelui. Inamicul nu se zărea. Fărăndoială, era ascuns pe după movilele presărate ici-colo pe câmpie. Nu se poate să nu fi pornit în urmărirea fugarilor, îşi zise Ranvier. Mahomet trebuie să fie turbat de mânie pentru renghiul pe care i-l jucase aviatorul.

— Ciudat, zise aviatorul, nu văd nici ţipenie de om.
— Poate că nu cutează să vină până aici, răspunse Milo.
— M-aş mira. Să aşteptăm şi vom vedea!

Cap. 455 – Clipe de aşteptare

Cei doi aviatori se întinseră pe pământ. Urcuşul acela greu îi istovise într-atât încât îşi simţeau oasele zdrobite şi n-ar mai fi avut puterea să se mişte din loc chiar de-ar fi văzut cu ochii lor pe duşmani venind.
— Pentru câtva timp putem fi fără grijă, zise Ranvier, căci le-ar trebui cel puţin două zile ca să ne-ajungă.
— Atât de mult?
— Da, fiindcă vor fi nevoiţi să urce râpe adânci şi dealuri bolovănoase; pe drum drept n-ar putea ajunge, ci cu mari ocoluri. Nu m-aş mira defel ca rifanii să ne lase în plata domnului.
— Atunci am fi scăpaţi.
— Scăpaţi? Nu, dragul meu. Uiţi, pesemne, că ne aflăm încă foarte departe de liniile franceze şi ca să putem da de avanposturile noastre, trebuie să trecem pe lângă taberele rebelilor. Noi să nu ne amăgim singuri, căci situaţia noastră e aproape aceeaşi ca acum două zile; singura deosebire e că ne-am mai apropiat de locul nostru de bază. Nădăjduiesc însă, că o s-o scoatem la capăt. Ceea ce ne interesează pentru moment, e să ştim dacă coborâşul va fi tot atât de primejdios ca urcuşul.
— Să dea Dumnezeu să nu fie aşa.
— O să vedem noi.. Stai să mă uit acum ce fac oamenii lui Mahomet. Numai de n-ar…
Dar Ranvier nu-şi sfârşi vorbă.
— Ce vrei să spui? întrebă Milo, curios.
— Mă tem că la noapte aceştia vor da de ştire altor triburi aşezate prin împrejurimi.
— Cum să le dea de ştire?
— Prin focuri sau rachete luminoase.
— Bănuieşti aşa ceva?
— Da, totul e cu putinţă… De-aici însă, de unde ne găsim, o să

putem observa ce se petrece. Vom porni la drum de-abia în zorii zilei.

— N-ar fi bine să cercetăm niţel locul unde ne aflăm?

— Bine zici.

Cercetară repete muntele şi-şi dădură numaidecât seama că avea o întindere destul de mare şi că povârnişul mergea în pantă lină până jos la poalele lui.

— Nu ştiu, mă înşel ori nu, dar parcă aş cunoaşte meleagurile astea, făcu Milo, căutând să-şi aducă aminte. Nu ţi se pare şi dumitale că aici am aterizat noi data trecută?

— Tot ce se poate, numai că munţii ăştia goi şi stâncoşi, fără un copac ori tufiş, se aseamănă grozav între ei şi n-ai după ce te îndruma.

— Eu, totuşi, recunosc foarte bine piscul acela ciudat de colo din stânga. Chiar acolo e locul unde ne-au prins întâia oară rifanii şi ne-au luat prizonieri.

— Parcă aşa mi se pare şi mie, cred însă că de atunci până acum se vor fi făcut multe schimbări pe aici. Fără-ndoială că ai noştri au înaintat, fiindcă zgomotul luptei pe care l-am auzit din tabără venea din partea asta. Nu poţi să ştii dacă trupele noastre n-au pus stăpânire pe locurile acestea.

— Cum am putea-o afla?

— Foarte lesne; o să mă uit cu ocheanul să văd dacă nu se zăresc prin preajma noastră uniforme franceze. Deocamdată să ne întoarcem la locul de unde-am plecat. Sunt curios să văd ce fac oamenii lui Mahomet.

Nicio mişcare pe câmpie.

— Hotărât lucru, zise Ranvier, încep să cred că rifanii au renunţat la urmărirea noastră.

— Numai de n-ar veni peste ponoare unde nu-i putem vedea.

— Oricum ar fi, n-avem de ce ne mai teme căci mai înainte de-a urca ei pe munte avem vreme destulă să coborâm noi pe partea cealaltă.

— Poate că ştiu ei alte drumuri tăinuite.

— Ei aş! Nu vezi cât de neted e muntele?

— Aşa e, bine zici.

— Să-ţi spun eu, dragă, un lucru: nu de ăştia trebuie să ne temem noi, ci de aceia pe care îi vom întâlni de-acum încolo în cale.

— N-avem decât să-i ocolim.
— Aşa o să şi facem.

Cap. 456 – Un nou tovarăş

Se înnopta, dar cei doi aviatori nu se clintiră de la locul lor de observaţie. În preajma lor domnea o tăcere adâncă.

Deodată tresăriră. Zăriră înaintea lor, pe piscul de peste drum de ei o lumină roşiatică asemănătoare unui foc bengal.

— Mă aşteptam eu… făcu Ranvier, semnalele astea sunt pentru noi. Uite, se desluşesc bine trei lumini verzi, apoi alte două albe. Asta vrea să zică pesemne pe limba lor că doi prizonieri au fugit din tabără. Ticălosul acela de Mahomet nu se lasă… Semnalează triburilor de prin preajma muntelui. Sunt curios să văd dacă i se răspunde. Tu, Milo, stai şi supraveghează coasta, eu mă duc să văd dacă de pe povârnişul celălalt se zăresc alte lumini.

Ranvier plecă în grabă şi Milo rămase singur. De la postul său, băiatul desluşea lămurit lumini multicolore care se repetau; la urmă se mai văzu, o licărire roşie şi pe urmă… nimic. Mesajul era trimis: Va ajunge el la locul de destinaţie?

Băiatul aşteptă o jumătate de ceas, un ceas, dar tovarăşul lui nu se mai întorcea.

— Pesemne că a văzut ceva interesant, de aceea nu se îndură să plece, gândi el.

Când văzu însă că nici după două ceasuri Ranvier tot nu venea, Milo fu cuprins de-ngrijorare.

Se sculă de jos şi porni în căutarea lui.

Noaptea era luminoasă, deşi nu răsărea încă luna. Totuşi Milo nu cuteza să se-ndepărteze de teamă ca în lipsa lui să nu se întoarcă Ranvier.

Ar fi vrut să-l strige dar îi era frică să nu se dea astfel de gol. Poate că aviatorul văzuse nişte rifani pe-acolo şi stătea acum ascuns în vreo crăpătură de stâncă.

Se întinse la pământ şi ciuli urechea. Nu se auzea nimic. Rămase toată noaptea cu auzul încordat şi numai după ce se lumină de ziuă porni în căutarea lui, târându-se pe pietriş. Găsi urmele de paşi ale lui

Ranvier şi se luă după ele până ce ajunse la marginea unei prăpăstii. Se aplecă şi… ceea ce văzu îl făcu să se înfioare.

La vreo cincizeci de metri sub picioarele lui, văzu pe prietenul său întins nemişcat la pământ. Îl strigă deznădăjduit pe nume, dar acesta nu-i răspunse.

Iată ce se întâmplase: Ranvier, care se îndreptase spre celălalt povârniş al muntelui, nu văzuse la picioarele lui o prăpastie adâncă, făcuse un pas greşit şi se rostogolise în ea. Milo crezu că e numai leşinat. Cu primejdia propriei sale vieţi, coborî în prăpastie, îngenunche lângă tovarăşul lui de suferinţe, îi puse mâna pe piept, lipi urechea, ascultă, dar inima nu mai bătea. Sărmanul aviator era mort…

O descurajare adâncă cuprinse sufletul lui Milo. De-acum rămăsese singur prin pustietăţile acestea, fără prieten, fără tovarăş, înconjurat din toate părţile de duşmani… Ce-o să se facă el fără acest prieten, care îi devenise atât de drag, mai drag chiar decât un frate?…

Rămase multă vreme nemişcat lângă trupul neînsufleţit al prietenului său, apoi se sculă, îi săpă un mormânt în nisip şi-l îngropă.

Veni noaptea şi Milo tot nu se îndura să plece. Deznădăjduit, zdrobit de durere nici nu mai avea puterea să lupte împotriva soartei.

De-abia când răsări soarele îşi mai veni niţel în fire.

Avea el oare dreptul să renunţe la viaţă? Şi surioara lui dragă, ce se va face, sărmana, singură pe lume?

Gândul acesta îi mai dădu puţin curaj. Mai privi o dată moviliţa de nisip care acoperea făptura care îi fusese atât de dragă, apoi urcă iar muntele. Se întinse la pământ ca să se odihnească, apoi când se simţi mai în putere, porni la drum.

Încotro? Nici el nu ştia. Poate că în curând va cădea iar în mâinile duşmanului, poate va da de ai săi…

O luă pe câmpie şi merse până se înnoptă fără să întâlnească ţipenie de om. Tocmai când vru să se odihnească puţin, simţi că-l atinge ceva uşor. Dintr-o săritură fu în picioare, gata s-o ia la fugă, dar deodată văzu o mogâldeaţă neagră târându-se spre el.

Era un câine părăsit, care se apropia schelălăind.

Copilul îl mângâie şi câinele începu să-i lingă mâinile. N-avu inimă să-l gonească; bietul dobitoc se culcă lângă el, crezând pesemne că a

dat peste un ocrotitor.

Când se lumină de ziuă. Milo se trezi din somn mai odihnit. Câinele nu se mişcase de lângă el. Văzu că animalul avea o zgardă de gât, pe care scria: *„Căpitanul Hardricourt, escadrila a 3-a A. B.”*

Înţelese. Stăpânul câinelui fusese probabil ucis sau dispăruse şi animalul îl căuta pretutindeni.

Milo mângâie iar câinele; acesta se uita la el cu o privire blândă, privire aproape omenească. Îl trase apoi de tivul pantalonilor ca şi când ar fi vrut să-i spună: „Vino după mine”.

Cap. 457 – Prizonieri

Se hotărî să-l urmeze. Câinele se îndreptă spre nişte poteci bolovănoase pe care nimeni nu le-ar fi bănuit; părea să cunoască, foarte bine drumul. Nu era fără-ndoială întâia oară când trecea pe-acolo. Băiatul se lăsă condus de câine şi după vreo două ceasuri ajunse la o înălţime de unde pornea o cărăruşe şerpuită. Nădăjdui o clipă că-l ducea la o tabără franceză, dar văzu în curând că se înşelase. Auzi vorbind arăbeşte. Se ghemui într-o tufă rară; câinele se înghesui şi el lângă băiat.

Statură astfel vreme de un ceas. Deodată câţiva oameni se apropiară de ei. Milo vru să fugă, era însă prea târziu. Unul din arabi scoase un strigăt şi deodată năvăliră din toate părţile mulţime de indivizi care se repeziră la el şi-l târâră cu ei în tabără unde toţi părură foarte miraţi când îl văzură.

Veni un tălmaci şi-l luă la cercetări.

— De unde vii? îl întrebă el.

— Nu ştiu.

— Cum, nu ştii de unde vii?

— Nu.

— Dar te văd îmbrăcat milităreşte, eşti deci soldat?

— Nu, hainele astea mi-au fost dăruite.

— Eşti de pe-aici?

— Părinţii mei se stabiliseră pe partea cealaltă Uerghiei… ferma noastră a fost bombardată. Tata a fost ucis şi eu… am scăpat cu fuga. De-atunci rătăcesc aşa, în neştire…

— Şi ce făceai aici, ne spionai?

— Nu, nu, eram numai atât de obosit că mă lăsasem jos să mă odihnesc niţel. Când au venit oamenii voştri dormeam.

— Aveai şi un câine cu tine?

— Da, un câine oropsit care se luase după mine…

Milo se uită în juru-i. Câinele dispăruse. Pesemne că avea el de ce să se teamă de „burnusurile albe”. Era, se vede, un câine dresat pentru patrulare şi care ştia să adulmece urma duşmanului.

Cap. 458 – În tabăra duşmană

Tălmaciul tăcu o bucată de vreme, apoi zise:

— Eşti prizonierul nostru.

— Ei şi! Prea puţin îmi pasă… m-am săturat să tot rătăcesc prin munţi.

— Bine, vom vedea noi. Dacă aflăm cumva că eşti spion, e vai de capul tău, să ştii… Abd-El-Harka e neîndurător cu spionii.

— Nu mi-e frică… ce zor aş avea să fac pe spionul?

— Lasă, lasă… Până una alta o să stai aici şi să ştii că dacă vei încerca să fugi, vei fi împuşcat pe loc, ai înţeles?

— N-am să fug.

— Bine. De altfel o să fii bine păzit, fii pe pace.

— Nu e nevoie. În sfârşit, fă ce vrei.

Tălmaciul plecă şi Milo rămase singur. Şezu jos pe un bolovan. Doi arabi care stăteau la câţiva metri de el, îl priveau rânjind.

Până acum scăpase din toate primejdiile, reuşi-va el şi de rândul acesta? Dacă oamenii lui Mahomet semnalaseră fuga lui şi a lui Ranvier, era pierdut. Dar nu, aceasta era cu neputinţă. Rifanii dăduseră de veste celorlalte tabere că le-au fugit doi prizonieri, cum era însă să le dea şi semnalmentele?

De-abia spre seară Abd-El-Harka trimise după Milo. Voia să-l ia el singur la cercetări.

Abd-El-Harka era un om încă tânăr, cu chipul aspru şi viclean. Era înfăşurat într-o mantie mare roşie şi la brâu purta un pumnal vârât într-o teacă de piele.

După ce se uită cu luare aminte la băiat, îi întrebă într-o

franţuzească ca vai de lume:

— Ai spus oamenilor mei că părinţii tăi erau colonişti stabiliţi prin apropierea malului Uerghei. Cum îl chema pe tatăl tău?

— Marechal.

— Da? Şi pământul pe care îl exploatau?

— Ferma din Muzaia.

Milo spusese numele acesta la întâmplare.

— Şi zici că ferma a fost bombardată?

— Da.

— În ce zi?

— Nu-mi aduc aminte ziua.

— Acum două săptămâni sau acum o lună?

— Poate să fie vreo lună.

— De cine a fost bombardată?

— De rifani.

— Atunci, părinţii tăi erau duşmanii rifanilor.

— Nu, ei nu duşmăneau pe nimeni; trăiau în bună înţelegere cu toate triburile, dar ferma noastră se afla în drumul care duce la o tabără de-a francezilor şi a căzut pradă bombelor fără să fie anume ţintită.

— Da, da, aşa e la război… Şi tu, de frică, ai fugit?

— Ce era să fac? Nu mai aveam nici părinţi, nici adăpost…

— Îmi închipui că n-ai fugit de-acasă în pielea goală?

— Nu, eram îmbrăcat cu nişte haine subţiri de pânză care s-au făcut repede ferfeniţă; de milă, nişte soldaţi mi-au dat astea de pe mine.

— Şi nu ţi-au cerut nimic în schimb? De pildă, să afli care sunt poziţiile ocupate de rifani?

— Nu, şi-apoi, ar fi fost greu să le spun fiindcă lupte se dădeau în toate părţile şi habar n-aveam în ce locuri anume.

— Şi ce-ai făcut după ce-ai plecat de la soldaţii francezi?

— Mai întâi m-am ţinut două trei zile după ei, pe urmă, când am ajuns într-un loc unde plouau bombele peste noi cu nemiluita, am fugit. Am rătăcit câtva timp aşa în neştire, până ce am nimerit aici.

— Urmăreai vreun scop cu fuga ta?

— Da, vream să ajung la malul mării.

— Pentru ce?
— Ca să mă angajez pe vreun vapor.
— Nu era timpul bine ales pentru aşa ceva.
— Eu tot nădăjduiam că o să găsesc ceva de lucru.
— Zii, căutai de lucru şi altceva nimic?
— Da.
— Bine.
Şeful se gândi niţel, apoi zise iar:
— Ce făceai la tine acasă?
— Munceam.
— Ce?
— Ajutam la gospodărie. Îngrijeam de vite, mă duceam la cosit…
— O să te punem şi aici la treabă şi o să vedem dacă te pricepi.

Cap. 459 – Doi prieteni

După cum vedem Milo ştiu să iasă cu uşurinţă din încurcătură. Copilul devenise bănuitor, şi, deci, foarte iscusit în răspunsuri. Alţii în locul lui, s-ar fi fâstâcit, s-ar fi bâlbâit, ar fi scăpat vreo vorbă; el însă răspunsese liniştit, cu rost, la fiecare întrebare, ceea ce uimi pe şef.

Şi-acum, ce avea să se mai întâmple? Care îi era soarta pe care i-o hărăzeau duşmanii?

O vom afla în curând. Nu trecu mult şi doi arabi veniră să-l ia. Îl duseră într-un loc în munţi, unde inamicul îşi făcea întărituri săpând tranşee şi adăposturi. I se dădu şi lui Milo o sapă şi o lopată şi-l puseră la lucru. Bietul copil nu era deprins cu astfel de munci grele, dar n-avu încotro şi s-apucă să sape în rând cu ceilalţi. Cum însă aceştia nu ştiau ce e cu el, – îl crezură prizonierul lor; îl bruftuiau întruna, ba îi mai dădeau şi câte un ghiont din când în când. Unul, mai ales, nu scăpa prilejul să nu-l izbească ba peste mâini, ba peste picioare, unde nimerea. Când Milo, nemaiputându-se ţine pe picioare, se lăsa jos să se odihnească puţin, acesta îl silea să sape mai departe şi să ridice lopata plină cu ţărână.

Munca aceasta fără întrerupere îl istovea într-atât încât în cele din urmă leşină. În clipa aceea trecea Abd-El-Harka pe acolo. Văzând pe băiat întins la pământ, se opri şi întrebă ce s-a întâmplat. Când i se

spuse pricina, se înfurie grozav şi pedepsi cum trebuie pe neomenosul arab. Porunci apoi ca toţi să se poarte cu blândeţe cu Milo, şi să nu mai îndrăznească nimeni să-l atingă.

Doi dintre arabi, văzându-l atât de tânăr, prinseră simpatie de băiat. Se găsesc oameni cumsecade până şi printre sălbatici.

Aceşti doi arabi, care luaseră oarecum pe Milo sub ocrotirea lor, erau dintre cei siliţi de Abd-El-Krim să treacă de partea lui şi se luptau acum împotriva francezilor fără voia lor. De altfel, mai erau şi alţii ca ei în tabără, care ar fi fost bucuroşi să se întoarcă la vetrele lor; nu puteau însă, căci erau foarte bine supravegheaţi de ceilalţi, devotaţi cu trup şi suflet cumplitului tiran şi ştiau că la cea dintâi încercare de fugă aceştia i-ar fi omorât.

Oamenii lui Abd-El-Krim năvăliseră într-una din zile în duarul lor şi-i poftiseră să-i urmeze ameninţându-i că dacă nu se vor supune le vor da foc caselor şi le vor ucide femeile şi copii.

Bieţii oameni n-avuseră încotro, trebuiră să le facă pe voie. Şi câte alte triburi nu păţiseră la fel…

Aşa se şi explică numeroasele înfrângeri pe măsură ce trupele francezilor înaintau. Aceştia erau eliberatorii lor şi arabii terorizaţi de rebeli îi aşteptau cu nerăbdare.

Se zicea chiar că Abd-El-Harka nu se întovărăşise cu Abd-El-Krim decât silit de el şi că în adâncul sufletului său nutrea o vie simpatie pentru francezi.

După cum vedem, Milo căzuse pe mâini bune căci s-ar fi putut foarte bine să dea de unul din triburile acelea sălbatice care n-ar fi şovăit o clipă să-l trimită pe lumea cealaltă.

Cei doi oameni care îl luaseră sub aripa lor se numeau Ben-Adja şi Soliman. Erau doi soldaţi voinici, în floarea vârstei, care făceau parte din tribul Uerghilor. Se purtau blând cu el, dar băiatul, pe care nenorocirile îl făcuseră bănuitor, crezu mai nimerit să nu le spună cine era şi de unde venea.

Trecură câteva zile. Milo săpa mereu la tranşee, fiindcă se zvonise că francezii se apropie şi că în cel mult patruzeci şi opt de ore vor începe bombardamentul urmat de un atac. Unii cercetaşi trimişi în patrulare ziceau că au şi zărit o avangardă de spahii care făceau o recunoaştere înspre Merka, o mică localitate devastată care se afla la

vreo zece kilometri de tabără.

Abd-El-Harka îngrijorat, pusese să se aşeze cele câteva tunuri pe care le avea pe nişte ridicători de pământ şi să se bată stâlpi în jurul taberei de care legă sârmă ghimpată.

Atacul părea de neînlăturat şi Milo era grozav de neliniştit. Nu cumva au să-l silească şi pe el să se bată cu francezii? Atât mai lipsea! La gândul acesta simţea o strângere de inimă, şi o durere adâncă în suflet.

Abd-El-Harka alerga de colo până colo, dând ordine peste ordine. Cum se înnopta, santinele numeroase erau puse să vegheze cu ochii aţintiţi spre câmpie.

Milo dormea în acelaşi cort cu Ben-Adja şi Soliman, care îi spuneau tot ce se petrece în tabără. Află de la ei că Abd-El-Harka, nesimţindu-se în stare să ţină piept francezilor, ceruse ajutor la alte triburi care se aflau înapoia câmpului de luptă. Două din ele se hotărâseră să vină: tribul Arba şi tribul Rakki. Or, acesta din urmă, era chiar tribul cumplitului Mahomet.

Când auzi Milo, înţelese că trebuia să fugă numaidecât, să fugă cu orice preţ. Dar cum i-ar fi fost cu putinţă când tabăra toată era în picioare şi santinelele vegheau fără răgaz?

În cele din urmă, văzând că altă cale nu i-a mai rămas, îşi spuse taina celor doi arabi cu care se împrietenise şi în care avea acum toată încrederea.

— Sunteţi siguri că tribul lui Mahomet va veni în ajutorul vostru? îi întrebă el.

— Da, răspunse Soliman, unul din oamenii lui a fost adineauri aici; venise să-i spună lui Abd-El-Harka că şeful lui e pe drum.

— Eşti sigur că omul era din tribul lui Rakki?

— Păi cum să nu fiu, purta doar turban verde…

— Aşa e, ăsta e portul lor… murmură Milo cuprins de teamă.

Dacă omul îl văzuse şi îl recunoscuse, Mahomet va afla în curând că s-a refugiat la Abd-El-Harka şi cum va sosi va pune să-l ucidă numaidecât căci Mahomet nu era din aceia care iartă.

Bietul copil nu ştia nici el ce să facă. Se hotărî să spună lui Ben-Adja şi Soliman ce avea pe suflet; dacă aceştia îl vor trăda, nu-i mai rămânea alta decât să aştepte cu resemnare moartea…

— Eu îl cunosc pe Mahomet, începu el.
— Da?… făcu mirat Ben-Adja.
— Fiindcă am fost prizonierul lui.
— Pentru ce? îi făcuseşi ceva?
— Nu… oamenii lui puseseră mâna pe mine şi fiindcă m-au văzut în haine milităreşti, m-au luat drept spion.
— Şi voia să te omoare?
— Cred că aşa avea de gând. De aceea nu trebuie să mă găsească aici, altminteri sunt pierdut.

Cap. 460 – Fuga primejdioasă

Ben-Adja şi Soliman se uitară unul la altul miraţi.
— Hai, vorbeşte desluşit, zise Soliman lui Milo, ţi-e frică de Mahomet, aşa e?
— Da.
— Te-ai făcut vinovat cu ceva faţă de el?
— Nu, v-am spus doar că m-a luat drept spion.
— A avut vreo dovadă, ceva?
— Nimic, dar spre nenorocirea mea eram împreună cu un aviator francez.
— Aha, acum pricep. Şi pe urmă ce s-a întâmplat?
— Am fugit amândoi cu un aeroplan pe care ni-l dăduse să-l reparăm.
— Aşa? Ei vezi, asta nu e glumă, zise Ben-Adja, Mahomet n-o să te cruţe de data asta, e sigur, fiindcă e foarte răzbunător din fire. Dar aviatorul ce s-a făcut?
— A căzut într-o prăpastie şi şi-a zdrobit oasele; l-am îngropat acolo în nisip… răspunse copilul cu glasul înecat în lacrimi.
Tăcură câtăva vreme, apoi Soliman urmă:
— Stai rău, băiete.
— Oh, dacă aş putea fugi…
— Greu. Şi-apoi, unde să te duci?
— Oriunde-o fi, numai să nu dau ochii cu Mahomet.
— O să te loveşti de triburile care ne vin în ajutor şi au să pună mâna pe tine.

— Poate că ar fi bine s-o iau drept înainte.

— Nu, fiindcă te-ar împuşca santinelele noastre de cum te-ar zări.

— Scăpaţi-mă, rogu-vă.. Vă văd oameni buni şi miloşi… până acum m-aţi ocrotit ca pe copilul vostru… nu mă lăsaţi nici de acum încolo…

— N-avem ce-ţi face.

— Atunci… sunt pierdut? bâigui băiatul.

— Ar fi un mijloc, unul singur.

— Care? spune repede.

— E însă foarte primejdios.

— Nu face nimic… orice, numai să nu cad iar în mâinile lui Mahomet.

— Uite care: cum ieşi din tabără, pe dreapta e o potecă care mărgineşte o prăpastie adâncă de peste două sute de metri. Numai cămilele şi oamenii crescuţi la munte cutează să o treacă, şi asta numai la lumina zilei. În întuneric nu ştiu zău dacă unul dintr-o sută ar putea ajunge la capătul potecii.

— O să încerc, nu mă tem de primejdie, nu ştiu ce e frica.

— Fiindcă eşti hotărât să fugi, ascultă-ncoace la mine. Eu şi cu tovarăşul meu am ghicit demult ce e cu tine. Eşti aviator francez.

— Nu, nu, zău că nu…

— Taci, nu mai căuta să ne înşeli, fiindcă noi nu suntem duşmanii francezilor. Dacă ne aflăm aici, am fost siliţi, n-am venit de bună voia noastră. Trăiam liniştiţi în duarul nostru şi ne vedeam de treburile noastre când ne-am pomenit cu Abd-El-Krim că vine şi ne ia cu de-a sila. A trebuit să ne supunem, altfel ne ucidea nevestele şi copii sub ochii noştri. Încrede-te în noi, băiete… vom face tot ce se va putea ca să te scăpăm, dar tare mi-e frică, că n-o să se poată. Eu zic că ar fi mai bine să rămâi aici. Mahomet n-o fi chiar aşa de rău cum zici şi s-o milostivi de tine…

— Nu, voi nu-l cunoaşteţi, omul acesta nu ştie ce e mila. Şi-apoi, l-am tras pe sfoară şi n-o să ne ierte una ca asta. I-am spus că suntem dezertori şi ştie acum că l-am minţit. Când am fost adus în faţa lui, hotărâse să ne omoare, dar fiindcă avea un avion care trebuia reparat şi pentru că noi eram aviatori, ne-a poruncit să-i dregem aeroplanul ca să se poată sluji de el. Am primit, cu scopul pe care fără îndoială îl ghiciţi, şi când am crezut că momentul e prielnic, am fugit cu

aeroplanul. Din nenorocire avionul s-a izbit de un colţ de stâncă şi s-a aprins. Iată cum am ajuns prin meleagurile acestea unde sărmanul meu locotenent şi-a găsit moartea într-un chip atât de grozav.

Ben-Adja şi Soliman clătinau capul ascultând cu încordare povestea lui Milo. Înţeleseră că băiatul spunea adevărat. Nicio clipă nu le trecu prin gând să-l denunţe şefului lor. Erau doi arabi cumsecade şi dacă ar fi fost după ei, ar fi încercat tot ca să-l scape.

— Eu alt mijloc nu văd decât poteca despre care ţi-am vorbit adineauri. De urmărit n-o să te urmărească nimeni, dar încercarea e, după cum ţi-am spus, foarte primejdioasă. Poteca, lungă de vreo jumătate de kilometru e pe alocurea îngustă de un lat de palmă. La drept vorbind, nici potecă nu e, ci un fel de dungă ieşită din stâncă. Se găseşte câte un rifan care cutează s-o treacă, peste zi numai, căci noaptea te pândeşte moartea la fiecare pas. Eu, alt mijloc nu văd. Dacă ai norocul să ajungi la capătul potecii, vei da de o platformă mare de unde poţi coborî devale pe câmpie unde se află tabăra franceză. Asta e tot ce putem face pentru tine, băiete, fiindcă de, ne e şi nouă scumpă viaţa… Am lăsat acasă făpturi dragi pe care nădăjduim să le mai vedem cândva…

— Vă mulţumesc din suflet, răspunse Milo, şi fiţi siguri că nu voi uita niciodată cele ce-aţi făcut pentru un biet copil nenorocit. Poate că va veni vremea să vă dovedesc recunoştinţa mea căci eu nu uit niciodată binele pe care mi l-a făcut cineva.

Cap. 461 – Să fugă sau să rămână

Rămânea acum de făcut cele din urmă pregătiri de fugă. Milo trebuia s-aştepte să se întunece bine ca să se îndrepte spre poteca aceea primejdioasă. Peste zi, Soliman se duse la locul de unde începea urcuşul muntelui, şi-i arătă drumul ce avea de urmat.

Când băiatul văzu poteca aceea îngustă, se înfioră. Cu tot curajul său, avu o clipă de nehotărâre.

— Vezi? îi zise Soliman, aşa e că nu te-am minţit?

— Da, murmură băiatul.

— Şi nu te-ai răzgândit?

— Nu.

— Eşti îndrăzneţ, băiete, Alah te va socoti căci îi sunt pe plac oamenii curajoşi. Acum hai, să nu ne vadă cineva pe-aici. Te-ai uitat bine, ca să-ţi poţi recunoaşte drumul?

— Da.

Se întoarseră amândoi în tabără.

Nu băgase nimeni de seamă lipsa lor, toţi alergau îngrijoraţi de colo până colo. Sosise o veste care îi punea pe gânduri. Se zicea că trupe numeroase de infanterie, franceze, ajutate de artilerie şi cavalerie se îndreptau spre câmpul rifanilor.

Francezii, în dorinţa de a se întâlni cu spaniolii la Adjoi, se hotărâseră să încerce o ofensivă puternică împotriva rifanilor.

Vestea îi fusese adusă lui Abd-El-Harka de doi din oamenii tribului Uerfa. Apoi de încă alţi rifani, sosiţi în urma acestora.

Abd-El-Harka aşteptă cu înfrigurare ajutoarele făgăduite, acestea însă nu puteau sosi decât de-abia după patruzeci şi opt de ore cel puţin, aşa că, dacă în acest timp va fi atacat de francezi, îi va fi cu neputinţă să le tină piept. Deşi la bun adăpost şi destul de bine organizat, ştia că tunurile franceze sunt foarte puternice şi pot distruge cu uşurinţă cele mai bune adăposturi.

Se hotărî, deci, să trimită numaidecât două ştafete la Mahomet ca să se grăbească. Trimişii luaseră cu ei doi porumbei călători care să aducă fără întârziere răspunsul lui Mahomet, pe care, fără-ndoială, îi vor întâlni pe drum.

Milo stătea acum la odihnă, căci săpăturile tranşeelor se sfârşiseră. Şezu jos pe un pietroi şi începu să chibzuiască.

Să plece, sau nu?

Poteca pe care i-o arătase Soliman era mai mult decât primejdioasă şi cine ştie dacă va reuşi s-ajungă până la capătul ei…

Şi-apoi, francezii se apropiau. În curând vor pune stăpânire pe tabăra lui Abd-El-Harka; era doar cu neputinţă ca rifanii să se împotrivească multă vreme. Şi-atunci, dacă trupele franceze bat pe rifani, e cu siguranţă scăpat, dacă nu cumva aceştia îl vor târî după ei când o vor lua la fugă din faţa inamicului.

Pe când stătea el aşa la gânduri ascuns după un cort şi se întreba dacă să plece sau nu, auzi vorbă:

— Dragul meu Abd-El-Harka, tabăra dumitale e foarte bine apărată

dinspre apus, nu zic nu, am băgat însă de seamă că pe dreapta, aproape de defileul Harnah staţi prost. Nu se află nici tunuri şi nici tranşee. Dacă le-ar veni în gând francezilor să vă atace din partea aceea, vă dau gata într-un sfert de ceas.

— Ştiu, răspunse Abd-El-Harka, dar ce vrei, a trebuit să-mi aşez întreaga artilerie pe un singur front unde e sigur că vor da francezii atacul. Ca să-mi apăr şi aripa dreaptă, aş avea nevoie de mai multe tunuri pe care n-am de unde să le iau.

— Să sperăm că n-o să fie trebuinţă, dar dacă s-ar găsi cineva ca să le dea de ştire francezilor aţi fi pierduţi.

— N-ar avea cum, pentru singurul motiv că nimeni n-are voie să iasă din tabără.

— Şi fără voie nu se poate?

— Nu.

— Eşti sigur?

— Foarte sigur.

— Bine, numai că eu, vezi dumneata, nu sunt aşa de-ncrezător. Cine e băieţaşul pe care l-am văzut mai adineauri îmbrăcat în uniformă franceză?

— Un nenorocit de copil care a fugit de-acasă de frica tunurilor. E fiul unui colonist a cărui fermă a fost distrusă de bombardament.

— Da? Ciudat… Şi de ce poartă haine militare?…

— Zicea că se rupseseră hainele de pe el şi că nişte soldaţi francezi i-au dat uniforma aceasta.

— De, mie nu prea mi se pare să fie lucru curat la mijloc… Dumneata, dragul meu, prea te încrezi în toată lumea. Teme-te de oamenii fără căpătâi, care mişună prin munţi. În timp de război, orice individ care dă târcoale în jurul taberelor e suspect.

— Sunt şi eu de aceeaşi părere, dar copilandrul acesta nu e primejdios. De altfel, şi să vrea, n-ar avea cum, fiindcă nu poate ieşi din tabără.

— Nici nu trebuie.

Cap. 462 – Ştafeta

După ce sfârşiră, şeful împreună cu străinul cu care stătuse de

vorbă, plecară. Norocul lui Milo că trecură prin altă parte aşa că nu putură să-l vadă.

Băiatul rămase foarte tulburat.

Cine să fie omul acela care părea să dea ordine lui Abd-El-Harka? Negreşit vreun ofiţer european care se introdusese în tabăra marocanilor.

Milo înţelese că nu mai era vreme de pierdut, trebuia să fugă cu orice preţ. Ah! dacă ar putea ajunge până la avanposturile franceze!

Se ridică de pe bolovan. Pitindu-se pe după stânci ajunse la locul de unde se zărea poteca pe care avea să pornească la noapte. Dar mare îi fu mirarea zărind chiar pe potecă o mogâldeaţă: era câinele care îl întovărăşise mai deunăzi.

Recunoscându-l, câinele veni în fugă la Milo şi începu să-i lingă mâinile. Ce se gândi atunci băiatul? Fără-ndoială câinele acesta era un câine de război care venea din tabăra franceză, deci cunoştea drumul, şi s-ar fi putut înapoia foarte uşor de unde venise.

Milo se scotoci prin buzunare unde avea un creion şi câteva foi de hârtie. Scrise la repezeală următoarele rânduri:

„Tabăra lui Abd-El-Harka nu e apărată pe dreapta. Lipsă de artilerie. Toate tunurile înspre şes. Atacaţi prin defileul Harnah”.

Şi iscăli:

„Milo, observator în aviaţie, prizonier la rifani, tabăra lui Abd-El-Harka”.

Răsuci biletul şi-l legă de zgarda câinelui pe care-l mângâie pe cap şoptindu-i.

— Du-te… du scrisoarea… acolo… Repede!

Animalul care era probabil obişnuit cu astfel de însărcinări, se uită la băiat, dădu din coadă şi plecă în fugă ca o săgeată.

Milo oftă uşurat. Dăduse de veste francezilor şi aceştia vor şti să se slujească cu folos de informaţiile lui. Poate că soldaţii care vor primi biletul nu-l cunoşteau de pe nume, dar cercetând vor afla că există cu adevărat şi că nu minţea.

Era cu cugetul împăcat: îşi făcuse datoria.

Acum rămânea o întrebare: să fugă sau să aştepte venirea francezilor?

Se gândi multă vreme apoi se hotărî să fugă. Poate că n-o să fie chip s-ajungă câinele la avanposturile franceze… sau poate că francezii au să se teamă de o cursă. Nimeni nu-i cunoştea scrisul. Dacă biletul va fi fost scris de un spion?…

În cazul când, totuşi, s-ar fi dat crezare celor scrise de el şi francezii ar fi năvălit pe negândite şi ar fi început bombardamentul, mai era el sigur aici de viaţa lui? Bietul băiat îşi frământa creierii, neştiind ce să facă. În cele din urmă se hotărî să fugă.

Se întoarse în cortul pe care îl împărţea cu Soliman şi Ben-Adja. Aceştia nu veniseră încă. Îi aşteptă cu nerăbdare. De abia după ce se înnoptă veni şi Soliman.

— Ei, ce-ai hotărât? îl întrebă acesta în şoaptă.

— Plec.

— La noapte?

— Da.

— Fii cu băgare de seamă!… fereşte-te de santinele.

— O să caut să le ocolesc.

— Nici să nu te gândeşti să pleci înainte de miezul nopţii, când se schimbă santinelele. Să n-o iei pe drumul drept, ci tupilându-te pe după stânci. Dacă ai avea norocul să fiu eu de veghe, bine-ar fi, dar nu cred că au să mă trimită, fiindcă de obicei mă pun să păzesc la tranşee! Chibzuieşte bine… îţi pui viaţa în joc…

— Dacă aş şti sigur că nu vine Mahomet n-aş pleca, aşa însă, îndată ce mă va vedea, va porunci să fiu împuşcat pe loc.

— Uiţi că Abd-El-Harka e stăpân aici şi se poate împotrivi poruncii lui Mahomet.

— Nu se ştie. Mahomet e un om răzbunător şi rău, nu se va lăsa până ce nu i se va face pe voie.

— Crezi că e atât de pornit împotriva ta?

— Mai mult decât îţi închipui.

— Dacă e aşa, nu mai am nimic de zis. Vorba e acum: vine ori nu vine Mahomet? Poate că şi tabăra lui e în primejdie şi va căuta să se apere mai întâi pe ei în loc să vină în ajutorul altuia.

— Nu se ştie încă nimic sigur?

— Până acum nu. Ştafetele trimise nu s-au întors încă.

— Cum o să pot afla eu dacă s-au întors şi ce răspuns au adus?

— O să ştim numaidecât, căci dacă Mahomet nu vine, Abd-El-Harka, neputând lupta singur împotriva francezilor, va da poruncă să ne mutăm tabăra mai înapoi.

— Pentru mine schimbarea nu-mi va fi de niciun folos.

— Ba da, căci în învălmăşeala şi zăpăceala care va urma cu pregătirile de plecare te vei putea strecura nebăgat în seamă afară din tabără.

— Atunci, dumneata eşti de părere să mai aştept?

— Da.

— Bine, voi aştepta.

Se întoarse şi Ben-Adja în cort.

— Ei, ce se aude? îl întrebă Soliman.

— Veste nouă. Soseşte Mahomet cu o trupă de cinci sute de oameni.

— Eşti sigur?

— Da, mă aflam chiar lângă şef când s-au întors ştafetele cu vestea.

Soliman se uită la Milo.

— Ai auzit?

— Da, răspunse băiatul, nu mai e vreme de pierdut; voi pleca la noapte.

Cap. 463 – La cumpănă

Mahomet făgăduise într-adevăr să pornească în ajutorul lui Abd-El-Harka, dar când spusese ştafetei că va veni, nu ştia că în curând lucrurile vor lua o întorsătură care va zădărnici toate planurile sale.

Într-adevăr o coloană franceză, care reuşise să-şi deschidă calea prin munţi, fusese semnalată în tabăra şefului marocan. La început Mahomet crezuse că o trupă de rebeli gonită din urmă de francezi venea să-i ceară adăpost. În curând însă află adevărul.

Atunci, în loc să-şi părăsească tabăra după cum plănuise, căută să se întărească şi să-l respingă pe inamic.

Abd-El-Harka care habar n-avea de ce se întâmplase, se bizuia şi acum pe aliatul său, dar pe la ceasurile unsprezece din noapte Mahomet vesti prin semnale de foc că nu poate veni, deoarece e ameninţat el însuşi de o năvălire duşmană.

Abd-El-Harka îşi adună ofiţerii şi le împărtăşi şi lor vestea. Toţi rămaseră încremeniţi.

Milo se gândi că, deocamdată, nu avea niciun zor să fugă. Numai de un singur lucru îi era frică: se temea ca rifanii, părăsindu-şi poziţia să nu-l ia şi pe el cu ei. Îi va fi însă uşor să se ascundă până după plecarea lor.

— Nu mai plec, zise el lui Soliman.

— Şi bine faci, răspunse bunul arab, căci, drept să-ţi spun, eram foarte îngrijorat când mă gândeam la primejdia drumului pe care voiai să-l faci. Numai un muntean putea încerca să pornească pe cărarea morţii – aşa numim noi poteca. Ce de vieţi tinere nu s-au prăpădit pe cărarea asta!.. Chiar acum de curând, unul de-ai noştri a vrut să facă drumul acesta şi s-a rostogolit, săracu', în prăpastie. În sfârşit, îmi pare bine că ţi-ai luat seama. Până una alta, Mahomet e ameninţat şi nu poate veni. Francezii vor pune mâna pe poziţia noastră şi ne vom putea întoarce şi noi pe la vetrele noastre. Tu băiete să le spui că tribul nostru nu le e duşman şi că nu de voia noastră am pornit război împotriva lor.

— O să le spun, fiţi pe pace.

— Eu, despre partea mea, nu cred să fie bătuţi ai voştri, doar numai dacă vor fi prea puţini la număr.

Tăcură. După un timp, Ben-Adja zise:

— La un lucru însă nu te-ai gândit Solimane. S-ar putea întâmpla să ne mai ţină multă vreme Abd-El-Harka în slujba lui.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Să zicem că francezii, din cine ştie ce pricină, nu ne mai atacă.

— Nu se poate.

— Ba se prea poate. Se află prin munţi duşmani mai de temut ca noi şi vor porni mai întâi împotriva lor.

— Păi, nu mi s-a spus că vin înspre noi?

— Nu, ni s-a spus numai că francezii înaintează. Nu se poate şti dacă nu se îndreaptă în altă parte. Unde se găsesc în clipa de faţă?

— La patru sau cinci mile de aici.

— Or, la patru sau cinci mile de aici se află o şosea care duce la tabăra Uedaşilor şi aceştia sunt mai de temut decât noi, căci străjuiesc drumul dinspre Uergha. Francezii au tot interesul să pună mâna pe

aceste poziţii căci, odată stăpân pe ele, calea le stă deschisă pe o întindere de cel puţin zece kilometri, ceea ce le poate fi de mare folos.

— Aşa e, ai dreptate, murmură Soliman. Dacă francezii reuşesc să învingă pe Uedaşii, vor pune stăpânire pe o bună parte a munţilor şi noi ăştia de-aici, vom fi împresuraţi de pretutindeni. Acum, vorbim şi noi aşa, dar cine poate ştii ce se va întâmpla?…

— Mai bine ar fi să se dea atacul aici ca să scăpăm şi noi odată şi să ne întoarcem acasă la ai noştri.

— N-ar fi rău să fie aşa; totul atârnă însă de cum vor lua francezii lucrurile. Înainte de toate au să ne ia prizonieri, de asta să nu te-ndoieşti, apoi, s-ar putea să ne ţină pe lângă ei şi ne silească să luptăm împotriva rifanilor.

Cap. 464 – O hotărâre se impune!

Deodată se auzi o salvă puternică. Împuşcăturile se urmau cu furie. Cei doi arabi ieşiră afară din cort.

— Să fi şi început atacul? se întrebă Soliman.

— Nu, nu, n-auzi că împuşcăturile vin dinspre răsărit?

— Aşa e. Atunci ce să fie?

— Este că francezii au atacat în clipa asta poziţia lui Mahomet.

— Bine zici, parcă aşa mi se pare şi mie.

— Nu ţi se pare, chiar aşa e. Uite, se zăresc de aici scăpărările puştilor.

Se auzeau desluşit salvele de puşcă şi mitralieră. Răcnetele de groază ajungeau până la ei.

— E prăpăd mare, făcu Soliman.

— Grozăvie… răspunse Ben-Adja. Mahomet se apără cu îndârjire, dar mă tem că e degeaba.

— Nu se ştie. Locul unde se află îi e bine cunoscut, pe când francezii se-ndreaptă după hartă şi de, se pot rătăci lesne…

— Fii tu pe pace, francezii nu lucrează în bobote. Au cu ei ofiţeri pricepuţi, pe când ai lui Mahomet sunt oameni de adunătură.

— Bine, ştiu eu asta, dar Mahomet e la bun adăpost şi poate ţine multă vreme piept duşmanului. La Tafana cu o suta cincizeci de rifani a pus pe goană două batalioane franceze.

Împuşcăturile se auzeau acum mai îndepărtate.

— Ia te uită, ce-o mai fi asta? făcu Soliman mirat.

— S-ar zice că unul din ei bate-n retragere, zise Ben-Adja.

Aşa şi era. Francezii care atacaseră pe Mahomet, fuseseră atraşi de rifani într-o văgăună şi siliţi să dea înapoi în aşteptarea trupelor de întărire. Reuşiră totuşi să ajungă până la tabăra lui Mahomet care fu nevoit s-o ia la fugă împreună cu oamenii săi. Inamicul pusese acum stăpânire pe poziţiile şefului rifanilor; acesta, nesimţindu-se în stare să lupte mai departe, venea pe drumuri ştiute de el spre tabăra lui Abd-El-Harka, care nu ştia nimic de toate astea. Când zări gloata de oameni crezu că dau năvală francezii. Dar când gloata se mai apropie, înţelese că s-a înşelat. Îşi adună atunci oamenii ca să iasă înaintea noilor sosiţi.

Deodată Soliman dădu buzna-n cort speriat şi zise lui Milo:

— Măi băiete, stăm prost… a venit Mahomet…

Băiatul sări drept în picioare.

— Ce… ce-ai spus? E cu putinţă?

— Mahomet a sosit chiar acum cu oamenii lui şi stă de vorbă cu Abd-El-Harka.

Milo îşi strânse cureaua la repezeală, se îmbrăcă, se încălţă şi zise hotărât:

— Plec.

— Alah fie cu tine! murmură Soliman.

— Alt drum nu mai e, afară de acela pe care mi l-ai arătat?

— Nu, dragul meu… adică mai e unul, dar e bine păzit de santinele.

— Bine, acum fie ce-o fi, eu mă duc… zise el fără să şovăie, strânse mâna bunului Soliman şi se pierdu în întuneric.

Ţinu drumul în lungul tranşeelor unde oamenii vorbeau cu însufleţire despre sosirea lui Mahomet, apoi ajunse la capătul taberei.

Aici o Santinelă îi ieşi în cale. Copilul se lungi la pământ, omul însă îl zărise.

— „Ahkum hena! Ukef!… (Cine e acolo? Stai!)

Milo nu se mişcă.

— Ahkum hena! repetă santinela.

Şi fiindcă nu i se răspunse, trase un foc de puşcă. Glonţul trecu pe

lângă capul lui Mile care se credea pierdut, când un om se ivi din întuneric şi spuse ceva santinelei.

Era Soliman. Băiatul nu înţelese ce vorbeau, dar pe când Soliman îl acoperea cu corpul său, Milo se strecură binişor spre munţi. Bunul Soliman zisese numai atât omului de veghe:

— Ce faci atâta gălăgie pentru un câine?

— Un câine? întrebă omul mirat.

— Negreşit… uite-l cum fuge… şi arătă într-o direcţie opusă.

Cap. 465 – O întâlnire ciudată

Milo ajunse la poteca aceea grozavă… poteca morţii. Porni hotărât pe potecă şi fiindcă nu putea înainta păşind drept înainte, mergea rezemându-se cu palmele de stâncă, şi cu spatele la prăpastie. Simţea când şi când pământul alunecând sub picioarele lui. Dacă şi-ar fi dat seama de primejdia în care se afla, n-ar fi cutezat să mai facă un pas.

Din fericire întunericul care-l înconjura îl împiedica să vadă prăpastia care se căsca sub el.

Curajosul băiat mergea înainte ţinându-se cu mâinile de stâncă. Făcea paşii mărunţi căci îşi dădea seama că dacă va pune piciorul prea departe, se va rostogoli în gol.

Deodată simţi că-i îngheaţă sângele-n vine.

Locul unde se afla acum nu era mai lat de zece centimetri şi, culme a nenorocirii, stânca era aici cam ieşită în afară, aşa că trebui să se lase puţin pe spate ca să poată trece.

În sfârşit, pe semne că o zână bună îl luase sub ocrotirea ei, căci reuşi să treacă primejdia.

Mai merse vreo jumătate de ceas şi ajunse la o platformă destul de mare ca să se poată odihni niţel. Cu picioarele tremurând, fruntea brobonată de sudoare, căzu grămadă la pământ, unde rămase nemişcat.

Auzea în depărtare împuşcături, ceea ce însemna că lupta se dădea înspre miazănoapte şi că în curând tabăra lui Abd-El-Harka va fi atacată.

Dacă ofiţerii francezi se slujiseră de indicaţiile date de el prin mijlocirea câinelui, nu se putea să nu pună mâna fără multă zăbavă pe

poziţia lui Abd-El-Harka.

Când se lumină de ziuă, băiatul se uită îndărăt la drumul pe care-l făcuse peste noapte.

Se înfioră. Cum a putut el păşi pe fâşia aceea îngustă de pământ şi piatră fără să-şi frângă gâtul? Nu-i venea nici lui să creadă. Dacă ar fi să mai facă o dată drumul acesta, n-ar mai fi în stare pentru nimic în lume.

Deocamdată era scăpat, dar cine ştie ce-l mai aştepta de-acum înainte… Reuşi-va el să ajungă până la avanposturile franceze? Nu va cădea iar în mâinile rifanilor?

Cum îşi punea îngrijorat aceste întrebări, văzu un om răsărind dintre stânci. Acesta părea foarte mirat când dădu cu ochii de Milo. Omul era îmbrăcat cu nişte haine de pânză kaki, în picioare avea cizme groase de piele şi pe cap purta o cască colonială. La brâu avea un revolver al cărui mâner sclipitor se zărea ieşind din teaca de piele galbenă.

Spuse ceva într-o limbă pe care băiatul n-o înţelegea, apoi vorbi franţuzeşte, o franţuzească schimonosită, ca vai de om…

— De unde vii dumneata? întrebă el.

— Dar dumneata? făcu Milo fără să se sperie.

— Eu… mă duc… vin de la Ranaka.

— Nu cunosc…

— Nu?

— Nu.

— Şi unde te duci?

— Nu ştiu.

— A, nu ştii…

Necunoscutul se gândi niţel apoi întrebă iar:

— Eşti dezertor?

Milo, care devenise bănuitor, răspunse:

— Da, sunt dezertor.

— Eşti prea tânăr ca să fii soldat.

— Se poate, totuşi am fost.

— Şi acum te-ai săturat de militărie?

— Da.

— Înţeleg… războiul ăsta e idiot.

— Cui o spui?

Necunoscutul se uită lung la băiat.

— Ştii ce, băiete? Hai cu mine.

— Unde?

— Undeva… unde să fim în siguranţă.

— E pe-aici vreun oraş unde să fim în siguranţă?

— Da, ştiu eu unul.

— Şi după ce vom ajunge acolo?

— Nu o să ai de ce te mai teme. Vei putea să te îmbarci pe vreun vapor ca să te întorci în Europa.

— Păi asta vreau şi eu, făcu Milo care ştia să se prefacă de minune şi aştepta să vadă ce gânduri urmărea individul.

— Atunci, hai…

— Nu încă.

— De ce?

— Fiindcă sunt foarte ostenit şi vreau să mă odihnesc niţel. Am umblat toată noaptea şi de-abia mă mai ţin picioarele. După ce voi dormi două-trei ceasuri, sunt gata să te urmez.

— Şi eu sunt obosit ca şi tine şi am nevoie de odihnă. Să ne întindem niţel în iarbă, ici, după stâncile astea, ca să nu ne vadă nimeni.

Se culcară amândoi în iarbă şi s-apucară de vorbă:

— Am colindat peste douăzeci de mile prin munţi… murmură străinul.

— Eu am umblat întruna vreme de zece ceasuri fără să mă opresc o clipă, răspunse Milo.

— Şi n-ai întâlnit niciun duşman în cale?

— Nu… am avut noroc…

— Mare noroc, fiindcă uniforma ta ar fi bătut la ochi rifanilor.

— Când zăream vreunul, mă ascundeam repede. Eram însă hotărât când m-am întâlnit cu dumneata să mă duc la vreo tabără de-a lor ca să cer să mă găzduiască.

— Nu te-ar fi gonit… Rifanii nu urăsc decât pe duşmanii cu care se războiesc, altminteri sunt foarte primitori.

Cap. 466 – Milo are o inspiraţie minunată

Băiatul pricepuse. Omul acesta era un spion. Altul în locul lui Milo, s-ar fi tulburat, el însă nu-şi pierdea aşa de lesne cumpătul. Se prefăcu foarte atent la cele ce-i spunea noul său tovarăş, dar în mintea lui îşi şi făurise un plan, întrebarea era: reuşi-va?

Omul se lungise în iarbă şi fiindcă îl cam supăra cingătoarea în care avea revolverul, se descinse şi o puse alături de el.

Căldura era înăbuşitoare… Străinul îşi scoase haina şi o întinse peste faţă ca să se apere de razele soarelui. Milo făcu la fel.

Individul sporovăia mereu. Lăuda pe rifani, îi ridica în slava cerului şi ocăra pe „ticăloşii de francezi” care voiau să se războiască cu toată lumea.

Băiatul îi dădea dreptate, se prefăcea că e de aceeaşi părere, ceea ce făcu pe spion să creadă că va găsi în tânărul soldat un aliat.

Începu să-i facă fel de fel de propuneri care îl scoteau din fire pe băiat.

În cele din urmă, Milo, ca să scape de el, tăcu, prefăcându-se că a adormit. Individul, văzând că nu-i răspunde, adormi şi el. Tânărul nostru aviator se uita pe sub gene. Când fu încredinţat că spionul dormea de-a binelea, se târî binişor până la cingătoare şi trase fără zgomot revolverul din teacă, apoi se înapoie la locul lui.

Ticălosul nici nu-l simţise.

Milo se gândi mai întâi să fugă. Îşi dădu însă seama că avea altceva mai bun de făcut. Aşteptă cu răbdare. Deodată spionul se ridică în capul oaselor, se frecă la ochi şi-i zise:

— Mi se pare că am dormit cam mult.

— Aşa mi se pare şi mie, răspuns Milo.

— Ai dormit şi dumneata?

— Nu.

— Parcă ziceai că eşti obosit?

— Nu mai sunt, mi-a trecut.

— Atunci… eşti gata să mă urmezi?

— Nu, mi-am luat seama.

— Pentru ce?

— Fiindcă eşti spion şi eu nu mă întovărăşesc cu astfel de indivizi.

Omul sări în picioare şi întinse mâna la revolver. Negăsindu-l scoase un răget.

Milo se uita la el liniştit.

— Dumneata mi-ai luat revolverul?

— Da.

— Dă-mi-l numaidecât ori de unde nu…

— De unde nu?…

— O să… o să…

Nemernicul bolborosea, voia să vorbească, dar cuvintele i se opreau în gât. Deodată făcu o săritură înapoi. Milo prevăzuse însă mişcarea. Întinse revolverul şi zise:

— Dacă faci un pas, trag…

Spionul se dădu îndărăt.

— Ticălosule! murmură el, o să ţi-o plătesc…

— Ei aş! făcu Milo zâmbind, cred că mai degrabă o să ţi-o plătesc eu dumitale. În orice caz, dă-mi voie să-ţi spun, că nu eşti defel dibaci şi nu-ţi pricepi meseria, altminteri ai fi fost mai prevăzător. Cum ţi-ai putut închipui că un soldat francez poate fi trădător? Trebuie să fii un mare dobitoc dacă n-ai băgat de seamă că mi-am bătut joc de dumneata. Acum eşti în puterea mea, şi ia aminte la ce-ţi spun: dacă faci cea mai mică încercare de fugă, te ucid ca pe un câine, m-ai înţeles?

— Bine, sunt prizonierul dumitale, dar nu pentru multă vreme.

— De, nu se ştie…

— Vom vedea noi.

— Ce „vom”, că s-a şi văzut.

— Şi unde ai de gând să mă duci?

— Mă mai întrebi? La avanposturile franceze, mai e vorbă? Hai, acum la drum! Mergi înainte şi nu uita că nu te slăbesc o clipă din ochi.

Cap. 467 – Un şef de treabă

Ceea ce făcea Milo era destul de îndrăzneţ. Pusese mâna pe un spion, va reuşi însă să-l ducă până la liniile franceze? Se afla destul de departe de avanposturi şi era aproape sigur că în drum va întâlni

trupe de-ale inamicului. Dar Milo nu-şi bătea capul cu astfel de gânduri, căpătase o încredere oarbă în steaua lui.

Prizonierul mergea tăcut, doar din când în când întorcea capul şi se uita înapoi. Vedea mereu revolverul întins spre el.

Coborâră amândoi un povârniş destul de repede apoi o luară pe o potecă îngustă care şerpuia printre stânci.

Milo nădăjduia că va ajunge în curând la avanposturile franceze. Spionul păruse până atunci împăcat cu soarta care-l aştepta, dar deodată grăbi pasul.

— Ia-o mai domol, îi zise băiatul.

Omul nu luă în seamă vorbele lui..

— Ţi-am spus să o iei mai domol, n-auzi?

Spionul se supuse.

— Te cam grăbeşti, după cum văd, făcu Milo cu ironie. N-ai de ce, şi-aşa tot prea curând o s-ajungi, crede-mă.

Spionul o luase la picior fiindcă văzuse ceea ce băiatul nu apucase să vadă. La vreo cincizeci de metri de ei se aflau nişte arabi ascunşi pe după stânci. Când îi zări Milo, era prea târziu. Arabii îl şi ochiseră. Atunci băiatul, cu primejdia vieţii, se lăsă s-alunece într-o văgăună.

Izbitura fu grozavă. Copilul rămase câtva timp ameţit; nu era leşinat, dar nu era în stare să facă vreo mişcare.

Auzi deodată strigăte, zări capetele arabilor aplecate deasupra văgăunii şi înţelese că e pierdut.

Patru arabi coborâră în văgăună, îl legară zdravăn şi-l târâră după ei. Văzu pe prizonierul său rânjindu-se la el.

Băiatul dădu cu nepăsare din umeri:

— Aha, nemernicule, voiai să mă duci la avanposturile franceze… Recunosc că eşti un mare pişicher şi te pricepi cum să tragi oamenii pe sfoară. M-am lăsat păcălit prosteşte de unul ca tine, dar lasă, o să mi-o plăteşti tu, nu te teme… Oamenii ăştia cumsecade nu pot suferi pe spioni şi o să-ţi arate ei ţie…

Şi fiindcă Milo nu răspunse, ticălosul adăugă:

— Vei fi crezând că vreau numai să te sperii? O să vezi tu numaidecât când vei da ochi cu şeful tribului.

În momentul acela un om înfăşurat într-un burnus mare roşu, ieşi să vadă ce însemnau strigătele acelea.

Întrebă pe câţiva arabi ce s-a întâmplat, se apropie apoi de Milo şi-i zise:

— Ce cauţi aici? La ce-ai venit?

— N-am venit, m-au adus oamenii dumitale. Căzusem într-o văgăună şi după ce m-au tras afară, m-au târât încoace.

— Eşti aviator, nu-i aşa? Se cunoaşte după uniformă.

— Da, suntem amândoi aviatori.

— Care amândoi, că te văd singur.

— Nu sunt singur, uite şi pe tovarăşul meu, făcu Milo, arătând spre spion. Eram în avion şi am avut o pană, aşa că a trebuit să aterizăm.

Spionul vru să tăgăduiască.

— Lasă-l pe băiat să vorbească, îi tăie scurt vorba şeful.

Milo văzând că minciuna se prinde, urmă:

— Ba da, ba da, era şi el cu mine.

— Dar după cum văd, nu e militar, e îmbrăcat în haine civile.

Milo zâmbi.

— Ei, dacă e p-aşa, o să vă spun tot adevărul. Omul acesta e aviator ca şi mine, dar nu poartă uniforma ca să se poată strecura pretutindeni fără să trezească bănuiala. După ce află ce vrea să ştie, ne urcăm iar în aeroplan şi ne înapoiam la francezii noştri.

Spionul rămăsese încremenit. Nu s-aştepta la atâta îndrăzneală de la un copil. Încercă să spună ceva, dar şeful îi tăia scurt vorba:

— Bine, bine, ştiu ce am de făcut.

Porunci să-i ia pe amândoi de-acolo şi să-i ducă legaţi într-un cort unde să fie puşi sub pază.

Când rămaseră singuri spionul strigă cu mânie:

— Ruşine să-ţi fie, ticălosule… cum poţi să spui o minciună atât de sfruntată?

— Ba ruşine să-ţi fie dumitale să faci o meserie atât de urâtă… Eu sunt soldat şi nu tăgăduiesc. Îmi port uniforma cu mândrie pe faţă, în văzul tuturor, pe când dumneata lucrezi în umbră, te doseşti ca un tâlhar… ştiu ce mă aşteaptă, dar vei avea aceeaşi soartă, de asta sunt sigur, de aceea nu-mi pare rău că voi muri. Voi scăpa lumea de-un ticălos ca dumneata…

Spionul nu răspunse. Probabil că plănuia ceva. Peste zi nu veni nimeni să-i vadă, dar spre seară, şeful trimise după Milo.

— Eşti francez, îi zise el, şi datoria mea ar fi să pun să te împuşte ca duşman al tribului nostru. Mi-e milă însă de tinereţea ta… şi-apoi, o să-ţi fac o mărturisire care trebuie să rămână între noi: nu de bunăvoia noastră ne luptăm azi împotriva voastră, ci siliţi de Abd-El-Krim. Dacă nu i ne supunem ne dădea foc caselor, ne ucide femeile şi copiii sub ochii noştri. Aşadar, eşti liber; cât pentru individul care e cu tine şi care face parte din soiul acela de oameni în stare de orice josnicie, ştiu ce trebuie să fac cu el.

— Mulţumesc, şefule, răspunse Milo. Îmi dai libertatea şi n-o să uit asta până în ceasul din urmă al vieţii mele. Dacă vreodată te-ar ameninţa vreo primejdie, voi face tot ce-mi va sta în putinţă ca să te scap. Din nenorocire, nu ştiu nici eu ce mi se poate întâmpla până mâine. Voi părăsi tabăra ca să încerc s-ajung la avanposturile franceze. Voi ajunge până la ele? Ştie Dumnezeu… Munţii mişună de duşmani şi pot fi arestat din moment în moment.

Şeful se gândi niţel apoi răspunse:

— Aşa e, dragul meu, cu greu vei putea ajunge la liniile francezilor căci, după cum bine ai spus, munţii sunt păziţi de oamenii lui Abd-El-Krim. Dacă totuşi ai reuşi să dai de drumul căruia îi zicem noi Bab-El-Ued, vei avea poate norocul să nimereşti primele avanposturi franceze.

— Nu cunosc drumul.

— Înţelegi şi tu, nu e aşa, că nu pot însărcina pe cineva să te călăuzească? S-ar afla numaidecât; sunt destui oameni de-ai lui Abd-El-Krim în tabăra care îl vor înştiinţa fără întârziere că am dat drumul unui prizonier, deci unui duşman de-al lui. Ca să te fac scăpat, mă voi sluji de-o minciună: voi spune că ai fugit, iar la noapte vei porni în munţi.

— Dar spionul… vă poate denunţa.

— N-o să aibă când, căci voi pune să-l împuşte.

Milo nu răspunse. De-abia după câtăva vreme întrebă:

— Cum o să pot fugi? Tabăra e păzită din toate părţile.

— N-avea tu grijă, am eu oamenii mei care ascultă de vorba mea şi încuviinţează tot ce fac. Voi pune pe unul din ei de gardă într-un loc anumit, pe unde vei fugi tu şi va face aşa ca şi când nu te-a văzut.

Cap. 468 – O întâlnire neaşteptată

Milo, tot legat burduf, fu dus din nou în cort, dar spre marea lui mirare nu mai găsi pe spion. Să fi fugit? Sau fusese împuşcat în lipsa lui? Nu, nu putea să fie aşa căci s-ar fi auzit împuşcăturile.

Băiatul se aşeză jos la pământ şi aşteptă să vadă ce se va mai întâmpla. Deşi şeful fusese atât de bun şi prietenos cu el, se întreba cu grijă dacă lucrurile vor avea într-adevăr un sfârşit atât de fericit precum îl asigurase.

Bine să zicem că santinela va şti dinainte despre ce e vorba; dar dacă îl va vedea altcineva din tabără?

Milo nu era defel liniştit, mai ales că îl punea pe gânduri şi lipsa tovarăşului său care pierise, aşa, fără veste. Începu să creadă că în tabără se mai aflau şi alţi spioni care îi înlesniseră fuga.

Spre seară, şeful, sub pretext că vrea să facă el singur rondul, intră şi în cortul Milo. Acesta îi spuse în şoaptă temerile sale.

— Aşa e, l-au făcut scăpat… cine? nu ştiu… pesemne alţi ticăloşi ca el. Trebuie să rătăcească şi el acum prin munţi, îi răspunse şeful.

— Atunci nu mai încape îndoială că o să dau iar ochi cu el. Şi ce e mai rău e că trebuie să aibă vreo armă asupra lui. Am avut şi eu un revolver dar mi l-au luat când m-au adus aici.

— O să ţi-l dau înapoi, e la mine în cort.

— Mulţumesc, şefule, îmi faci un mare bine. Acum spune-mi, rogu-te, eşti dumneata sigur că să pot ieşi neobservat din tabără?

— Aproape sigur dacă vei face întocmai după cum te voi învăţa eu. Şi-apoi, un om de încredere va veni să te ia şi-ţi va spune ce trebuie să faci.

Şeful ieşi din cort şi ca să nu dea de bănuit porunci santinelei care stătea în faţa cortului să-l păzească bine pe prizonier.

După o oră, santinela fu schimbată. Cea care-l păzea acum, ocoli de câteva ori cortul apoi intră repede înăuntru şi-l dezlegă pe băiat cât ai clipi fără să spună un cuvânt; îi strecură în mână un revolver şi un pachet cu gloanţe şi ieşi.

Milo începu să mai prindă nădejde. Aşteptă cu răbdare. După ce se înnoptă de-a binelea, omul care făcea de gardă îşi scoase burnusul, îl aruncă lui Milo şi-i şopti:

— Îmbracă-l şi urmează-mă!

Băiatul nu se lăsă rugat. Se înfăşură în burnus şi se luă după santinelă. Tabăra era aproape pustie, mai toţi oamenii erau în tranşee. Dormeau.

În tăcerea nopţii ajunseră la poalele dealul.

— Ia-o drept înainte… apoi la dreapta, şopti călăuza.

Milo porni pe o potecă îngustă deasupra căreia stâncile făceau un fel de acoperiş. Era o beznă ca-n iad. Merse vreun sfert de ceas într-un întuneric de nepătruns apoi apucă pe un drum nisipos care se zărea nedesluşit în bezna nopţii. Drumul cobora în pantă lină. Nici nu se întreba unde duce, ştia doar atât: că e liber, de altceva nu-i mai păsa.

Deodată auzi un zgomot. Se opri. Părea să fi mers cineva înaintea lui. Aşteptă. Dar fiindcă zgomotul încetase, vru să pornească iar. Îşi luă însă seama. Nu cumva îl urmărea cineva? Se ascunse după o stâncă şi stătu nemişcat în loc.

Se afla acum destul de departe de tabără şi era încredinţat că nu se luase nimeni după el. Ce să facă? Mult nu putea sta, trebuia să se folosească de întuneric pentru a se apropia cât mai mult de liniile francezilor. Se strecură cu multă băgare de seamă de după stâncă şi porni fără zgomot mai departe.

Răsărise luna; razele ei răspândeau o lumină gălbuie.

Milo mersese până atunci la adăpostul stâncilor, acum se pomeni în loc descoperit.

O clipă şovăi.

Deodată un glonte îi şuieră pe lângă ureche.

Se trânti numaidecât la pământ. Se văzu pierdut. Scăpase dintr-o primejdie ca să dea peste alta. Pesemne că nimerise iar într-o tabără duşmană şi vreo santinelă îl zărise şi trăsese asupra lui. Nu mai cuteza să facă un pas. Hotărât lucru, n-avea noroc şi pace!… Când se va lumina de ziuă, primejdia va fi şi mai mare. În cele din urmă îşi luă inima în dinţi şi păşi aplecat din mijloc. Un alt glonţ trecu la o jumătate de metru de el. Se lungi pe burtă şi nu se mai clinti.

Orele treceau. Nu mai auzi nimic, era însă sigur că-l pândea cineva în întuneric.

Când se iviră zorile, privi în juru-i şi zări la vreo douăzeci de metri de el un om, pe jumătate ascuns după stânci. Recunoscu pe spion.

Întinse atunci revolverul şi înaintă târându-se înspre vrăjmaşul lui de moarte. Acesta mai descărcă încă de trei ori revolverul apoi încetă. Isprăvise, pesemne, gloanţele. Milo mai aşteptă. Când omul scoase capul, Milo ochi şi trase. Crezu că şi-a ucis adversarul dar auzi din dosul stâncilor un glas:

— Nu trage… nu trage… mă predau.

— Dacă te predai, ieşi de-acolo să te văd la faţă, zise băiatul.

Nu-i răspunse nimeni.

Cap. 469 – Burnusurile albe

Milo nu ştia ce să facă. Să se ia după spion? Dar dacă acesta îl atrăgea într-o cursă? Trecu o jumătate de ceas.

— Dacă te predai, ieşi de-acolo, repetă Milo.

Niciun răspuns.

Atunci curajosul băiat înaintă tiptil până la locul unde zărise capul spionului şi se ivi pe neaşteptate în faţa lui. Nemernicul mai păstrase un glonţ pe care-l descărcă cu gând să-l ucidă pe Milo. Glonţul însă se izbi de o stâncă şi căzu la picioarele lui.

— Predă-te, strigă el.

De data asta, omul văzându-se pierdut, ridică braţele.

— Ah, ticălosule, credeai că ai să-mi scapi, dar degeaba… Aruncă revolverul!

Spionul se supuse.

— Şi-acum ia-o înainte… dacă vei face o cât de mică încercare de fugă, îţi zbor creierii, m-ai înţeles?

Drumul cobora în pantă lină spre şes. Se zăreau în depărtare mici trâmbe de fum care trebuie să fi fost de la vreo tabără oarecare.

Milo se nelinişti.

— Stai! porunci el.

Prizonierul se opri.

— Lungeşte-te pe burtă.

Omul ascultă.

Atunci Milo se ghemui la pământ şi cercetă cu privirea zarea. Se vedea fumul, dar nicio făptură omenească. Era aproape încredinţat că înaintea lui se afla un avanpost francez, totuşi nu cuteza să se-apropie.

Înainte de-a coborî în vale voia să se asigure că nu va nimeri iar într-o tabără de-a arabilor.

Se apropie de spion. Acesta se făcu mititel de frică, totuşi căuta să-l amăgească.

— Iar o să încăpem pe mâna rifanilor, zise el. Fumul cela de colo e pe locul unde şi-au aşezat ei primele linii, crede ce-ţi spun. Să nu cumva să încerci să te duci într-acolo că n-o să fie bine de noi, făcu el, prefăcându-se speriat.

— Aşa crezi dumneata? Eu, vezi, nu sunt de aceeaşi părere.

— Ştiu eu ce spun. Am mai fost pe-aici, cunosc locurile. Ţi-aş da un sfat dar sunt sigur că n-o să mă asculţi, făcu spionul, vrând să-i aţâţe curiozitatea băiatului.

— Spune, să vedem..

— Uite ce e: dacă vrei să ne ferim de rifani, s-o luăm niţel înapoi şi o să dăm de o cărare care duce la liniile francezilor.

Milo dădu din umeri:

— Dacă ar fi aşa, nu m-ai îndrepta dumneata într-acolo, sunt sigur.

— Te încredinţez că…

— Taci că minţi!

— Atunci nu mai spun nimic, fă ce vrei.

— Doar nu vei fi vrând să mă faci să cred că ţi-e dor de francezi!

— De ce nu?

— Fiindcă te-ar împuşca pe loc.

— De, nu se ştie…

— Văd eu ce e; vrei să mă atragi într-o cursă.

— Care mi-ar fi folosul?

Milo nu ştia ce să facă. Se temea să meargă înainte, ca să nu dea iar de rifani, înapoi ştia ce-l aşteaptă. Cercetă cu privirea în dreapta şi în stânga până ce recunoscu o poziţie de-a francezilor pe care o văzuse când zburase pe deasupra câmpiei cu bietul Ranvier. Îşi zicea însă, şi pe drept, că de-atunci trupele îşi vor fi schimbat locul şi poziţia va fi fost ocupată în vremea asta de rifani. Se dăduseră în vremea din urmă lupte înverşunate care trebuie să fi avut urmări neprevăzute pentru amândouă taberele.

Deodată Milo zări un aeroplan plutind în depărtare. Avionul zbura cu mare iuţeală aproape de pământ, semn că se afla prin locuri unde

nu se temea de vreun bombardament şi nici n-avea de gând să bombardeze. În curând viră, pluti un moment apoi se lăsă în dosul stâncilor de unde se ridicau trâmbele de fum. Nu mai încăpea nicio îndoială, poziţiile care se aflau la vreun kilometru de fugari erau ocupate de francezi.

— Înainte! porunci Milo prizonierului său.

De-abia îşi sfârşi vorba şi de după stânci apărură vreo douăzeci de burnusuri albe.

Milo înţelese că orice împotrivire era de prisos. Fu luat pe sus împreună cu prizonierul său. Era pierdut. Căzuse, pesemne, în mâinile unui trib inamic. Se linişti însă repede când văzu ivindu-se înaintea lui un ofiţer francez. Văzându-l pe Milo în tovărăşia spionului, se încruntă.

— În sfârşit… am pus mâna pe voi, ticăloşilor! De două săptămâni nu faceţi alta decât daţi de veste duşmanului unde se află poziţiile noastre. Pe tine, urmă el adresându-se spionului, te cunosc eu… te osândisem la moarte, dar ai scăpat cu fuga. De data asta n-o să-mi mai scapi, fii pe pace…

Omul lasă capul în jos fără să răspundă.

— Vei fi împuşcat.

Omul tresări.

— Dăruiţi-mi viaţa şi vă voi spune unele lucruri care vă vor fi de folos, strigă el.

— Minciuni, probabil…

— Nu, nu, mă jur pe…

— Bine, vorbeşte, o să văd eu pe urmă.

— Făgăduiţi-mi mai întâi că n-o să măi omorâţi şi vă spun.

— Eu nu făgăduiesc nimic până ce nu sunt sigur că mă pot ţine de făgăduială. Spune ce ai de spus şi vom vedea.

Omul se codea. În cele din urmă se hotărî.

— Ceea ce vreau să vă spun e foarte grav. Abd-El-Krim a adunat trupe numeroase pe povârnişul dinspre apus al dealului de-acolo la stânga… uite se vede vârful de-aici. Douăzeci de mii de oameni sunt gata să pornească împotriva francezilor. Însuşi Abd-El-Krim va lua comanda trupelor. Atacul trebuie să se dea negreşit.

— Zău? făcu ofiţerul zâmbind. Bine, o să mă informez. Dacă m-ai

minţit, vei fi împuşcat imediat.

Omul plecă în tăcere capul.

— Luaţi pe individul acesta şi băgaţi de seamă să nu vă scape, adăugă apoi ofiţerul.

După ce plecă spionul, ofiţerul zise lui Milo:

— Omul ăsta minte, sunt sigur, totuşi aş vrea să controlez spusele lui; din nenorocire cei doi aviatori ai mei, au fost răniţi şi nu-i pot trimete în recunoaştere.

— Aveţi un avion în tabără? întrebă Milo.

— Da.

— În bună stare de funcţionare?

— Aşa cred.

— Atunci, dacă îmi îngăduiţi… o să fac eu recunoaşterea.

— Eşti aviator?

— Da.

— Şi poţi pilota singur un aeroplan?

— Negreşit că pot.

— Foarte bine, mai înainte însă de a porni trebuie să-ţi dau câteva lămuriri.

Cap. 470 – În recunoaştere

Comandantul scoase o hartă din buzunar şi zise arătând ceva pe ea lui Milo.

— Vezi masivul acesta de munţi?

— Da.

— În dosul lui pare-se că s-ar adăposti trupele despre care spunea spionul. Trebuie să zbori deasupra munţilor şi să cauţi să vezi dacă e adevărat.

— Nu e cine ştie ce lucru greu, mi-ar trebui însă un observator care să fotografieze poziţiile inamice.

— Ţi-l voi da. Locotenentul Dugarrier! strigă ofiţerul.

Locotenentul se apropie şi salută.

— Ai fi dumneata dispus, întrebă colonelul – căci acesta era gradul ofiţerului – să te plimbi niţel cu aeroplanul?

— Cum să nu! făcu locotenentul bucuros.

— Bine. Vei lua aparatul fotografic al aviatorilor şi vei porni cu tânărul acesta. Mi s-au dat nişte informaţii pe care le cred false, totuşi, trebuie să le verific.

— Sunt la ordinele dumneavoastră…

— Atunci pregăteşte-te, ca să pleci fără cea mai mică întârziere.

— Dumneata, tinere, vino cu mine, încheie apoi colonelul, întorcându-se spre Milo.

Se duseră amândoi la locul unde se afla aeroplanul. Milo îl examină cu de amănuntul, apoi zise:

— Aparatul e în perfectă stare.

— Te pricepi să-l conduci? întrebă colonelul.

— Da.

— Bine, veţi pleca peste un sfert de ceas. Ştii încotro să te îndrepţi?

— Da, domnule comandant.

— Cam cât crezi că o să zăboveşti?

— Cel mult douăzeci de minute.

— Vezi să nu zbori prea aproape de pământ ca să nu fiţi atacaţi de rifani.

— Să nu aveţi nicio grijă, voi fi cu băgare de seamă.

Pe când Milo îşi pregătea avionul, comandantul stătu de vorbă cu locotenentul. Acesta luă un aparat fotografic din cort şi veni cu el la Milo. Tânărul nostru aviator părea fericit. Era scăpat… sau cel puţin aşa credea el.

— Eşti gata? îl întrebă locotenentul.

— Putem pleca şi-acum dacă vrei.

— Atunci, la drum…

Aeroplanul îşi luă zborul. Ajunse cât ai clipi la poziţiile duşmane şi pluti câtva timp deasupra lor. Rifanii deschiseră focul dar nu-l putură nimeri, căci Milo zbura la mare înălţime, de frică să nu fie doborât.

După ce descrise câteva curbe deasupra muntelui, apoi altele deasupra văii, încredinţându-se că nu e nici o altă tabără de-a inamicului prin împrejurimi, tânărul aviator vru să se înapoieze de unde plecase. Deodată băgă de seamă că motorul nu mai funcţionează cum trebuie.

La-nceput crezu că primejdia se poate înlătura, înţelese însă repede că se înşela. Vru să se înalţe cât mai sus pentru a trece peste vârful

muntelui, dar motorul încetă deodată şi fu silit să aterizeze în zbor planat.

Rifanii, care supravegheau evoluţiile avionului, deschiseră numaidecât focul; trăgeau însă de la prea mare depărtare, aşa că tirul lor dădea greş.

Milo nu-şi pierdu cumpătul.

— Să-ncerc să repar motorul, zise el ofiţerului care-l însoţea.

— O să poţi? întrebă acesta.

— Trebuie, răspunse Milo hotărât.

Cap. 471 – Noi cercetări

Milo se apucă să inspecteze motorul. Ranvier, care era un foarte bun mecanic de aeroplane, îi dăduse câteva învăţături pe care băiatul le pricepuse numaidecât şi acum îi folosiră foarte mult, căci în câteva minute făcu reparaţia trebuincioasă şi în curând avionul îşi luă zborul.

Inamicul trăgea de zor fără să-l poată atinge.

Se înapoiară în tabără.

— Vi s-a întâmplat ceva? întrebă colonelul când îi văzu.

— Mai nimic, domnule comandant, am avut o pană la motor pe care am putut-o repara la iuţeală, răspunse băiatul.

— Şi ce-ai văzut?

— Prea puţin, fiindcă n-am avut ce vedea.

— Ce e cu trupele cele multe adunate în dosul muntelui?

— Nici nu există.

— Eşti sigur?

— Foarte sigur. Dacă nu mă credeţi, întrebaţi şi pe domnul locotenent care a fost cu mine.

— Dar… în sfârşit, ceva tot trebuie să fie, făcu colonelul nerăbdător.

— Doar vreo câteva detaşamente pe ici colo, de care însă nu avem să ne temem. Să tot fie în totul vreo mie de oameni.

— Nu te-nşeli?

— Nu, domnule colonel; de altfel am luat şi câteva fotografii pe care le puteţi examina şi dumneavoastră peste câteva momente.

— Bine. Atunci spionul m-a înşelat, după cum văd. Să se ducă

cineva să-l aducă aici.

Spionul fu adus numaidecât.

— Nemernicule, îi zise colonelul, m-ai minţit cu neruşinare.

— Vă încredinţez că… începu spionul.

— Nu mă asigura degeaba, ştiu acum ce să cred. Am trimis oameni în recunoaştere… M-ai înşelat ticălosule, şi-ţi vei primi pedeapsa.

— Cu toate astea ştiu bine că prin munţi sunt foarte multe trupe de rifani care aşteaptă prilejul să…

— Dacă ar fi cum zici tu, îi tăie colonelul vorba, i-ar fi văzut. Regimente întregi de oameni nu se pot ascunde ca şoarecii prin găuri. Ai vrut să-ţi scapi viaţa printr-o minciună pe care o vei plăti foarte scump, crede-mă.

Spionul se îngălbeni.

— Susţin că n-am minţit, şi dacă vreţi să puneţi mâna pe Abd-El-Krim eu pot să vă învăţ ce să faceţi, zise el.

— Altă minciună.

— Nu, nu, spun adevărul… ascultaţi-mă numai şi o să vedeţi.

Comandantul înălţă din umeri.

— Fie, te ascult, răspunse el, după ce se gândi niţel.

— Ştiţi de ce oamenii dumneavoastră n-au văzut trupele rifanilor?

— De ce?

— Fiindcă sunt ascunse într-o râpă unde se află şi şeful lor Abd-El-Krim. Râpa se numeşte Bab-El-Rhanch. De acolo veneam eu când am vrut să văd ce se petrece în tabăra dumneavoastră şi tot acolo trebuia să mă şi întorc dacă nu eram arestat.

— Cunosc şi eu râpa, nu încap în ea mai mult de o sută cincizeci de oameni.

— Nu, n-o cunoaşteţi bine, domnule colonel; râpa se prelungeşte pe sub deal şi răspunde într-un loc care duce la drumul Adjirului. Tot m-aţi osândit dumneavoastră la moarte… nu mai am nimic de pierdut. Vă voi duce eu singur până la râpă, ca să vedeţi că am spus adevărul. Să vină patru oameni cu mine şi vă veţi încredinţa că nu v-am minţit. Numai un lucru vă cer în schimb…

— Care?

— Ca atunci, când mă voi întoarce, dacă mă voi mai întoarce, să-mi dăruiţi viaţa. Ştiu că nu aveţi încredere în mine, dar vă jur că am spus

adevărul.

Spionul vorbea cu atâta siguranţă, încât colonelul se hotărî să facă încercarea.

— Bine, voi trimite patru oameni cu tine, dar bagă bine de seamă: dacă mă-nşeli, oamenii au ordin să-ţi zboare creierii, m-ai înţeles?

— Primesc fără frică.

Colonelul chemă pe locotenentul care însoţise pe Milo şi-i zise:

— Locotenente, alege patru oameni îndrăzneţi şi curajoşi…

— Aşa sunt toţi, domnule colonel, ştiţi şi dumneavoastră de ce sunt în stare soldaţii noştri.

— Ştiu, dar cum e vorba de o recunoaştere prin munţi, e nevoie de munteni care să fie deprinşi cu prăpăstiile şi urcuşurile cele mai primejdioase.

— Vă voi trimite patru arabi, munteni de baştină. De altfel, îi cunoaşteţi şi dumneavoastră, sunt aceiaşi care v-au adus alaltăieri doi prizonieri rifani.

— Bine, adu-i încoace.

Cap. 472 – În aşteptare

Cei patru soldaţi veniră numaidecât. Erau nişte băieţi voinici, înalţi şi spătoşi, cu chipul energic şi hotărât. În câteva cuvinte, comandantul le spuse despre ce e vorba. Oamenii dădură din cap în semn că au înţeles.

— Luaţi, mai ales, bine seama la prizonier să nu cumva să vă scape. La cea dintâi încercare de fugă, împuşcaţi-l, încheie colonelul.

Arabii luară pe spion între ei şi plecară.

— Crezi că ne putem sluji de avionul nostru fără teamă de vreun bucluc? întrebă colonelul pe Milo.

— Sunt aproape sigur, domnule comandant.

— Atunci aş fi de părere să pleci iar cu locotenentul ca să arunci vreo câteva bombe asupra inamicului, în caz când ar ataca pe oamenii trimişi cu prizonierul nostru. Ştii drumul pe care au să-l facă, deci, caută să nu-i pierzi o clipă din ochi.

Milo urcă în aeroplan împreună cu locotenentul şi porni numaidecât.

Lucrul nu era lipsit de primejdii, căci s-ar fi putut întâmpla ca motorul să le facă iar vreo boroboaţă, dar curajosul băiat nu stătea mult pe gânduri când i se dădea un ordin de către superiorii săi. Se deprinsese încă demult să-i asculte de mai-marii lui.

Zbura acum foarte aproape de pământ, pentru a putea urmări mai bine pe oamenii plecaţi în patrulare.

Aceştia păşeau nesimţiţi în lungul stâncilor, piereau câteva clipe, apoi apăreau iar. Când ajunseră la poteca de unde începea urcuşul muntelui, aviatorii îi pierdură din ochi. Se apropiară de pământ, dar deodată o salvă de puşcă îi întâmpină, aşa că trebuiră să se ridice iar.

Arabii trimişi în recunoaştere nu se mai zăreau. Nu mai încăpea îndoială că spionul îi atrăsese în cursă şi că fuseseră ucişi de rifani.

Milo nu mai şovăi. Se lăsă cât mai aproape de pământ, şi aruncă la iuţeală două bombe asupra unui grup de oameni strânşi laolaltă într-un loc împrejmuit de stânci.

Efectul fu fulgerător. Inamicii o luară la fugă şi nu se mai văzură. Patrula pierise şi ea ca-n pământ.

Însărcinarea lui Milo se sfârşise. Se înapoie la comandant şi-i aduse la cunoştinţă cele întâmplate.

— Trebuia să mă aştept la aşa ceva. Spionu-l ne-a minţit. Bine făceam dacă-l împuşcam când l-am avut în mână… făcu înciudat colonelul. Dumneata, tinere, zise el apoi lui Milo, eşti un băiat curajos şi dacă vrei să rămâi aici, voi avea grijă de viitorul dumitale. Voi stărui să fii avansat cât mai curând cu putinţă.

— Aş vrea şi eu să rămân, domnule colonel, dar am plecat demult de la locul de bază şi cei de acolo mă vor fi crezând mort, aşa că trebuie să mă întorc cât se va putea mai repede. Numai după ce-mi voi da raportul însărcinării care mi s-a încredinţat, aş putea cere să fiu trimis aici la dumneavoastră. Cred că cererea mea va fi încuviinţată. Deocamdată însă nu pot rămâne fără voia şefilor mei.

— Da, da, ai dreptate, dragul meu, dar cum gândeşti să faci drumul până acolo?

— Pe jos.

— Pe jos? Dar bine, nenorocitule, nu ştii că suntem înconjuraţi din toate părţile de duşmani şi că aşteptăm ajutoare ca să putem ieşi din situaţia în care ne aflăm? făcu îngrijorat colonelul.

— Şi credeţi că ajutoarele vor veni în curând?

— Le aşteptăm din moment în moment.

— Dacă aveţi ceva ordine de trimis sau instrucţiuni de cerut, mă pot repezi eu cu avionul, domnule colonel.

Comandantul se socoti niţel, apoi răspunse:

— Bine, o să văd eu. S-ar putea să am în curând nevoie de dumneata.

— Sunt la ordinele dumneavoastră, domnule comandant.

Milo se duse împreună cu locotenentul care-l însoţise să se odihnească în cortul acestuia. Un soldat le aduse ceva de mâncare. Pe când mâncau, s-apucară de taifas.

— Eşti mult prea tânăr ca să fii soldat-aviator, îi zise locotenentul. Te-ai angajat voluntar?

— Da, dar nu în aviaţie.

— La ce armă atunci?

— La marină.

— Nu se poate!

— Şi totuşi aşa e. Am fost ucenic de marină sau mus – cum se zice – pe bordul unui submarin.

— Şi submarinul s-a înecat?

— Aş! Trăieşte şi-acum şi trag nădejde să dau în curând de el. Am vrut numai să văd şi eu ce e aviaţia dar acum mă las păgubaş.

— Pentru ce?

— Fiindcă n-aş putea fi niciodată un bun aviator, pe când în marină sper să-mi fac drum.

— Văd că eşti destul de îndemânatec.

— Nu, nu sunt ceea ce se cheamă un „as”. Ştiu să pilotez un aeroplan, atâta tot, pe când la lupinguri şi alte acrobaţii de felul acesta nu mă pricep.

— Nici nu e nevoie.

— Ba uneori da. M-am hotărât acum să mă înapoiez pe dragul meu submarin. Vezi, dumneata, domnule locotenent, când ai apucat o dată să îndrăgeşti marea, cu greu te mai laşi de ea…

— Dar eşti încă tânăr, aproape un copil şi nu cred să fii de cine ştie câtă vreme marinar.

— Cu toate astea am străbătut multe mări, şi cale lungă… am făcut

ocolul pământului, aşa tânăr cum mă vezi.

— Ocolul pământului… Nu cumva faci parte din echipajul submarinului despre care s-a vorbit atât?

— Da.

— Te felicit, tinere. Am urmărit cu înfrigurare ce scriau ziarele despre rămăşagul vostru. Aţi făcut lucruri minunate… minunate… Nu numai că aţi străbătut mii şi mii de kilometri, dar v-aţi şi bătut la Shanghai ca nişte viteji.

Cap. 473 – Atacul

Îşi întrerupseră vorba, căci veni un soldat să le spună că îi cheamă colonelul.

— Bine, venim numaidecât, răspunse locotenentul.

Comandantul îi aştepta în mijlocul taberei. Lângă ei stăteau trei soldaţi arabi.

— Ia te uită, s-a întors patrula noastră, făcu locotenentul mirat.

— Aşa e, fu de părere, Milo, parcă ei ar fi…

— V-am chemat să auziţi şi dumneavoastră ce ne vor spune oamenii aceştia, zise colonelul.

— Când am plecat cu prizonierul nici nu bănuiam cât era de aproape inamicul, pe când ticălosul o ştia foarte bine. Ne duse pe o potecuţă pe care părea s-o cunoască foarte bine şi când ajunserăm la capătul ei, se opri şi zise cât se poate de tare: „Uite colo e”. Pesemne că era un semnal, căci deodată năvăliră rifanii de pretutindeni. Noi ne-am apărat pe cât am putut, dar dacă nu veneau aviatorii să-i împrăştie cu bombele lor, ne făceau harcea-parcea. Prizonierul a fugit cu rifanii iar noi ne-am ascuns pe după stânci şi am scăpat. Numai unul din noi a fost ucis.

— Ei, vedeţi? Ticălosul ne-a tras pe sfoară… dacă aş pune vreodată mâna pe el… făcu înfuriat colonelul.

— Daţi-mi cincizeci de oameni, domnule colonel, şi vi-l aduc legat fedeleş, zise locotenentul.

— Nu, dragul meu, nu pot da o luptă în clipa de faţă ca să nu stârnesc şi pe celelalte triburi care se află prin împrejurimi. Ştii şi dumneata, că suntem împresuraţi aproape din toate părţile şi numai

drumul care duce la mare e liber. Pe acolo, trebuie să ne sosească ajutoarele. Deocamdată să aşteptăm.

. . . .

Ajutoarele pe care le aştepta comandantul ar fi trebuit să sosească până acum, dar fuseseră nevoite să se bată în drum şi numai după ce-şi biruiseră duşmanii putuseră să-şi urmeze calea. În ţinuturile muntoase drumurile sunt anevoioase, mai ales când trebuie să cari tunuri şi chesoane şi când îţi trebuie uneori o zi întreagă ca să poţi ajunge pe vreun pisc, sau să treci o râpă.

Va putea ţine comandantul piept duşmanului până îi va veni ajutorul aşteptat? Aici e vorba. Santinelele semnalaseră o mişcare neobişnuită printre triburile învecinate care până acum nu se clintiseră. Aşteptau, probabil, noaptea ca să dea atacul; nu ştiau însă cu cine au de-a face. Comandantul era un minunat tactician care căuta să se folosească de orice împrejurare prielnică.

Fiindcă ştia că va fi atacat peste noapte, puse să se strângă corturile şi-şi mută tabăra pe un platou uşor de urcat. Odată ajunşi, porunci soldaţilor să se întindă la pământ.

Aeroplanul fu dus pe un tăpşan din spatele platoului. Milo împreună cu locotenentul se aşezară lângă avion în aşteptarea ordinelor. O lumină roşie pe care o vor vedea apărând în tabără, va fi semnalul de plecare. O lumină următoare le va arăta direcţia încotro să se îndrepte, ca să bombardeze pe năvălitori.

Totul era foarte bine pus la cale.

Până pe la miezul nopţii santinelele nu semnalaseră nimic deosebit, dar pe la ceasurile unu, cineva veni să spună că se zăreau nelămurit la lumina slabă a stelelor oameni înaintând printre stânci.

Se dădu ordin santinelelor să se întoarcă pe platou.

— În sfârşit, vom fi atacaţi, zise comandantul unuia din ofiţerii săi; sau, în orice caz, se va încerca un atac. Aici unde ne aflăm, suntem bine aşezaţi şi oarecum la adăpost. Să se pregătească mitralierele.

Porunci apoi numaidecât să se dea semnalul roşu. Avionul se ridică la moment şi se ţinu destul de aproape de pământ. În întunericul nopţii mai că nici nu se zărea şi dacă inamicul ar fi vrut să tragă asupra lui, cu siguranţă că nu l-ar fi nimerit, pe când el, dimpotrivă, îi

vedea foarte bine pe rifanii înfăşuraţi în burnusurile lor albe. Când Milo înţelese că a sosit momentul, se lăsă şi mai aproape de pământ şi locotenentul aruncă două bombe care se sparseră cu un vuiet grozav, ucigând un mare număr de duşmani. Urmă o panică grozavă, dar şeful rifanilor îi adună iar pe cei scăpaţi de moarte pe lângă el. O altă bombă căzu în mijlocul lor şi-i zăpăci de tot. Atunci colonelul, care atâta aştepta, dădu ordin să se pună în funcţiune mitralierele.

În acelaşi timp o coloană de soldaţi arabi, care înainta în lungul stâncilor, luă pe inamic din flanc tăindu-i retragerea. Patruzeci de rifani fură făcuţi prizonieri; printre ei se afla şi spionul.

Adus dimineaţa în faţa colonelului, nici nu mai încercă să se dezvinovăţească. Înţelese că era pierdut.

Peste un ceas fu împuşcat.

Cap. 474 – Ajutoarele sosesc în zbor

Dar francezii nu erau încă scăpaţi de necazuri. Alte triburi dădură năvală şi pe la apusul soarelui, comandantul şi oamenii săi, după o luptă înverşunată, se văzură înconjuraţi din toate părţile de duşmani. Situaţia era cât se poate de rea.

Comandantul îşi adună oamenii şi le zise numai atât:

— Băieţi, ne-a sosit ceasul din urmă.

Totuşi mai făcu o ultimă încercare.

Aeroplanul, izbutise după atacul de peste noapte, să se lase pe platou. Se ridică acum iar în văzduh şi se îndreptă spre locul de unde trebuia să sosească ajutoarele aşteptate. Dar acestea dându-şi seama că drumul pe care o luaseră era cu neputinţă de urmat, apucaseră pe un altul, aşa că Milo nu le mai găsi.

Îi veni atunci o idee năstruşnică. Zbură până la tabăra statului-major şi puse la curent pe general cu cele întâmplate. Ofiţerii ţinură sfat. Să trimită oameni în ajutorul colonelului, nu se putea, căci le-ar trebui pe puţin cinci zile până să ajungă la platoul unde se afla el cu ai săi.

Ce era de făcut?

Generalul găsi un mijloc. Chemă zece aviatori şi le zise:

— Domnilor, trebuie să vă duceţi imediat în ajutorul unei coloane

care se află în momentul de faţă înconjurată din toate părţile de duşmani şi care nu va putea rezista multă vreme. Luaţi cât mai multe bombe cu dumneavoastră şi plecaţi fără cea mai mică întârziere. Avionul pilotat de acest tânăr soldat (şi-l arătă pe Milo) vă va sluji de călăuză. Mă bizui pe curajul domniilor voastre şi pe energia pe care aţi dovedit-o până acum, pentru a scăpa de primejdie pe camarazii dumneavoastră.

Nu trecu niciun sfert de ceas şi cele zece aeroplane fură gata de plecare. Toate erau încărcate cu bombe şi mitraliere.

Mai e nevoie să spunem că aceste avioane făcură minuni (dacă se poate întrebuinţa un astfel de cuvânt când e vorba de un măcel îngrozitor?) Rifanii, copleşiţi de bombele acestor mari păsări zburătoare, bătură în retragere, lăsând un număr însemnat de morţi şi răniţi pe câmpul de luptă.

Soldaţii blocaţi pe platou fură eliberaţi şi, după câteva ore îşi aşezară tabăra pe poziţie, unde le sosiră în curând şi ajutoarele aşteptate.

Cele zece aeroplane, după ce se lăsaseră pentru scurt timp la pământ, îşi reluară zborul. Cât priveşte pe Milo, acesta rămase în serviciul coloanei de expediţie.

Bietul băiat ar fi fost bucuros să se întoarcă la marinarii săi, dar nu i se îngădui, aşa că rămase să „patruleze” în văzduh.

Câteva zile totul merse bine; rifanii însă nu se lăsară. Îşi reorganizară trupele şi aşteptau un moment prielnic ca să dea un nou atac.

Colonelul, a cărui intenţie era să pătrundă cât mai în inima ţării cu soldaţii săi, fu silit să stea în defensivă.

De înaintat era lesne, dar se putea întâmpla să i se taie calea şi să nu mai poată primi provizii şi muniţii.

Cea mai de căpetenie tactică în timp de război e să nu te laşi niciodată luat prin surprindere; colonelul ştia aceasta, şi deci veghea. Cercetaşii îi aduseră vestea că inamicul îşi întinsese linia pe o întindere în jurul căreia îşi strângea mereu cercul ca să-i prindă pe francezi ca într-un cleşte. Aceasta era metoda atât de dragă germanilor în războiul cel mare.

La şes, pe loc deschis, sau prea puţin adăpostit, e foarte uşor de

înlăturat această încercuire, dar într-un ţinut muntos unde duşmanul, are unde se ascunde, trebuie să fii mereu cu ochii-n patru.

Cap. 475 – Aşteptare silită

Milo şi cu locotenentul care-l însoţea în zborurile sale ţineau la curent pe colonel cu mişcările rifanilor. Porneau în fiecare zi, în recunoaştere, şi până acum avuse norocul să nu fie siliţi să aterizeze fără voie. De, băiatul devenise atât de încrezător în steaua lui încât făcea uneori nesocotinţe primejdioase.

Mulţi aviatori sunt ca şi unii conducători de automobile. De îndată ce se simt stăpâni pe maşina lor, devin prea îndrăzneţi.

Locotenentul care-l însoţea întotdeauna pe Milo era un ofiţer care se afla de vreo trei ani în Africa şi cunoştea Marocul foarte bine. Poţi însă cunoaşte foarte bine o ţară, şi totuşi să te înşeli asupra aşezării oraşelor şi a satelor, mai ales când zbori la o înălţime de două mii de metri.

Într-una din zile, comandantul dădu ordin celor doi aviatori să vadă ce e cu un sat care-i fusese semnalat ca suspect.

Plecară. Trecură un munte şi ajunseră la un loc pe care îl reperaseră destul de bine pe hartă. Avionul descria curbe mari în aer, deasupra unui sat; cei doi aviatori, încredinţaţi că n-au de ce se teme, se lăsară mai aproape de pământ.

A fost spre nenorocirea lor, căci duşmanii ascunşi prin tufişuri şi pe după stânci, deschiseră focul asupra lor.

Avionul fu atins, se aplecă în cap, apoi se prăbuşi la pământ. Milo avusese însă timp să-l îndrepte mai înainte cât mai departe de sat, aşa că ateriză pe un platou lung de cel mult patruzeci de metri şi lat de douăzeci.

Cocoţaţi astfel la o înălţime de o sută cincizeci de metri deasupra câmpiei, aviatorii n-aveau cum se teme de duşmani; dar dacă avionul nu va putea să-şi reia zborul, vor rămâne prizonieri pe o stâncă ai cărei pereţi erau drepţi şi netezi ca un zid.

Ne închipuim în ce situaţie se aflau aviatorii noştri.

— Bine am nimerit-o! făcu locotenentul.

— Nu face nimic, cred că stricăciunea sa poate repara lesne, căută

Milo să-l liniştească.

— Bine-ar fi, altminteri aici ne uită Dumnezeu…

Tânărul aviator se puse pe lucru. Cercetă cu de-amănuntul motorul, se încredinţă însă în curând că nu mai era nimic de făcut. Un glonţ nimerise carterul iar altul se înţepenise în cilindru. Cât pentru rezervor, era găurit şi el şi era o adevărată minune ca nu luase foc benzina dinăuntru.

— Degeaba, făcu Milo cu mâhnire, nu mai am ce-i face. Ca să-l pot repara mi-ar trebui unele piese şi scule pe care n-am de unde să le iau.

— Atunci, ce e de făcut?

— Nici eu nu ştiu. Poate că tot va fi chip să coborâm de pe stâncă.

— Nici prin gând să-ţi treacă! Nu vezi ce drepţi sunt pereţii?

— Adevărat e că ne aflăm în mare încurcătură… zise Milo; apoi după ce se gândi niţel: Vina mea e… trebuia să ocolesc stânca şi să aterizez la şes. Credeam însă că vom putea coborî şi voiam să ne punem la adăpost de inamic.

— Nu-ţi fac nicio imputare, căută să-l mângâie locotenentul, ştiu că n-ai făcut-o dinadins, dar oricum… suntem într-o situaţie din care nu ştiu, zău, cum vom putea ieşi. Numai un aeroplan ne-ar putea scăpa.

— Şi acesta cu mare greutate. Mai întâi, ar trebui să ne vadă aviatorul şi-apoi, nu i-ar fi defel uşor, să aterizeze aici. Eu am făcut-o din întâmplare. Dacă ar fi s-o mai fac o dată, mi-ar fi cu neputinţă.

— Drept e că aterizarea e cam primejdioasă.

Tăcură câtva timp, apoi locotenentul zise, iar:

— Trebuie să găsim totuşi un mijloc… Dacă am avea nişte frânghii…

— N-avem.

Şezură amândoi pe un bolovan.

Deodată săriră în sus speriaţi. Se auzi o detunătură, apoi alta.

— Asta ne mai lipsea! Inamicul ne-a luat la ochi, strigă locotenentul.

Aşa şi era; rifanii trăgeau asupra lor. Deşi nu-i puteau vedea, zăriseră însă aripile aeroplanului pe stâncă. În cele din urmă îşi dădură seama că-şi prăpădeau muniţiile degeaba şi se lăsară păgubaşi. Gloanţele treceau toate dincolo de platforma pe care se aflau cei doi aviatori. De asemenea nici să se urce până la ei nu puteau; erau însă

siguri că francezii cocoţaţi pe stâncă nu aveau niciun mijloc de scăpare şi că acolo le vor putrezi oasele.

Cap. 476 – Salvaţi

Milo şi locotenentul stăteau duşi pe gânduri fără să scoată un cuvânt. Sunt clipe când vorbele sunt de prisos şi nu folosesc la nimic. Se va înnopta în curând. Câte nopţi vor mai trece în pustietatea asta până ce moartea va veni să-i scape de chinurile care îi aşteptau?

După ce se întunecă de-a binelea, Milo zise deodată tovarăşului său:

— Domnule locotenent.

— Ce vrei? întrebă acesta cu glas înăbuşit.

— Mi se pare că am găsit mijlocul cum să ne coborâm devale.

— Glumeşti?

— Ba nu glumesc deloc.

— Atunci spune repede.

— Uite ce e, aparatul nostru e stricat, dar ne putem sluji de aripile lui.

— Ca paraşută?

— Da.

— Ar fi ceva… hai, să nu mai pierdem vremea degeaba. Ştii că ai avut o idee bună? Şi mie nici prin gând nu-mi trecea… Să dezlegăm aripile şi să ne agăţăm de frânghii..

— Stai că nu merge aşa de repede, domnule locotenent, îl potoli Milo. Treaba asta cere timp, şi-apoi…

Locotenentul nu-l lăsa să isprăvească.

— Cum, şi-apoi? întrebă el.

— Nu putem şti dacă aripile îşi vor lua echilibrul.

— Legăm toate frânghiile pornite din diferitele părţi la un loc, mai jos cu vreo câţiva metri de planul superior şi vom stabili astfel echilibrul.

— Bine, să încercăm… poate că reuşim.

Cei doi aviatori se apucară de treabă. Răsărise luna şi lumina îndeajuns ca să poată vedea ce fac.

— Dacă reuşim să fugim au să rămână rifanii cu gura căscată, zise

Milo.

— Cred şi eu, dar pe urmă?… întrebă locotenentul.

— Pe urmă o să căutăm să ne întoarcem la tabăra noastră.

— Eu cred că am ajunge mai iute la cartierul general.

— O să vedem noi, totul atârnă de împrejurările în care ne vom găsi după ce ne vom coborî de pe stâncă.

Făcură paraşuta plănuită dar îşi dădură numaidecât seama că nu va putea suporta greutatea trupului lor. Trebuia găsit altceva.

După ce se gândiră câtva timp, se hotărâră la următorul lucru: să se agaţe fiecare de frânghiile unei aripi şi să se arunce în gol. Trebuiau însă să se grăbească fiindcă la lumina zilei rifanii nu se vor lăsa până ce nu-i vor nimeri cu vreun glonţ.

— Haidem şi… fie ce-o fi, zise locotenentul.

Totuşi se codiră o clipă înainte de a se lăsa în bezna de sub picioarele lor. În cele din urmă făcură o sforţare şi-şi dădură drumul. Ce noroc! Aripile aeroplanului îşi menţinură echilibrul ca o paraşută adevărată şi ajunseră la pământ fără cea mai mică zguduitură.

— Uf! făcu locotenentul, bine că am scăpat… Vorba e, acu' încotro s-o luăm?

— Eşti sigur de ce spuneai adineauri?

— Da; pe când eram cocoţaţi acolo sus, m-am uitat cu luare aminte şi-ţi pot spune hotărât că la dreapta noastră e miază-noapte, deci, tabăra de unde am pornit ieri e în spatele nostru. Dumneata ce zici: să ne întoarcem la tabără sau să luăm drumul spre mare? întrebă Milo.

— Distanţa e aproape aceeaşi.

— Atunci hotărăşte dumneata. Eşti superiorul meu şi trebuie să te ascult.

— Părerea mea e, răspunse locotenentul după ce se gândi niţel, să o luăm înspre mare, căci, chiar dacă vom putea ajunge în tabără, nu mai putea fi de niciun folos fiindcă nu mai avem aeroplanul. E, deci, mai bine să ne ducem să cerem altul de la cartierul general.

— Bine zici. Numai de n-ar pune rifanii mâna pe noi acolo.

— Nu cred, mai ales dacă o vom ţine tot pe stânga.

— Atunci haidem. Până la ziuă trebuie să fim cât mai departe de-aici.

Porniră. După ce urcară un deluşor bolovănos, coborâră pe partea

cealaltă un povârniş care ducea în pantă bună la şes.

— Cunosc locurile acestea, zise locotenentul. Ne aflăm pe marele platou El-Ued. După ce vom face vreo zece kilometri de drum, vom da de un munte care are un urcuş cât se poate de anevoios, totuşi sper să-l putem trece în cele din urmă.

Cap. 477 – Spre cartierul general

Cu puţin înainte de a se ivi zorile, ajunseră la muntele despre care vorbea locotenentul. Începură să-l urce; trebuiră însă să se oprească în loc căci nu puteau zări unde calcă. De-abia după ce se lumină niţel de ziuă porniră, iar urcuşul. Cu mare greutate, desfăşurând puteri aproape supraomeneşti izbutiră să ajungă în vârf. Erau istoviţi. Se întinseră pe pământ şi adormiră numaidecât.

Îi trezi soarele care le dogorea obrajii. Se frecară la ochi şi se ridicară în capul oaselor.

Din locul unde se găseau puteau cuprinde cu privirea o întindere a şesului. La dreapta se zăreau corturi întinse şi burnusuri albe; la stânga o trupă în mers.

Înaintea lor drumul era liber dar nu cutezau să se arate, de frică să nu se izbească nas în nas cu rifanii.

Aşteptară să se însereze. Era o căldură înăbuşitoare; o sete grozavă le usca gâtlejul.

Stătură toată ziua la pândă şi de-abia după ce se înnoptă coborâră devale.

Umblară toată noaptea, iar când răsări soarele ajunseră în apropierea avanposturilor franceze. Acum nu mai aveau de ce se teme şi o luară la picior.

Întâia santinelă care îi zări le strigă:

— Cine-i acolo? Stai?

— Prieteni, răspunse locotenentul şi se apropie de soldat.

Văzând că sunt francezi, santinela, în loc să le pună baioneta-n piept, îi lăsă să treacă vestind mai întâi pe cei din tabără de venirea unor străini.

În vreme de război nu se poate pătrunde într-o tabără ca într-o casă pustie, fiindcă mişuna de spioni.

Cei doi aviatori fură duşi în faţa unui căpitan, care, după ce îi cercetă cu de-amănuntul le îngădui să-şi urmeze calea.

După patru ore de mers ajunseră în sfârşit la cartierul general. Aici un general le ascultă cu răbdare povestea şi le spuse să vină peste un ceas ca să primească ordinele sale.

Salutară şi porniră spre uşă, dar când să treacă pragul se întâlniră faţă-n faţă cu un ofiţer de marină. Era locotenentul Dornier.

Când îl văzu pe Milo, rămase încremenit.

— Tu eşti, băiete? făcu el întinzându-i mâna. Te-ai întors de pe lumea cealaltă? Noi te credeam mort demult. Toţii camarazii tăi erau încredinţaţi că ai căzut victima unui accident.

— După cum vezi şi dumneata, domnule locotenent, sunt teafăr, dar drept să-ţi spun, nici mult n-a lipsit să mă ucidă duşmanii, răspunse Milo râzând.

— Bine că ai scăpat. Cred că acum ai de gând să te astâmperi.

— Vezi că…

— Ce „vezi că”? Să faci bunătatea să te întorci pe bordul submarinului. De le plecarea ta au intervenit lucruri noi. Nu se primesc în aviaţie decât tineri trecuţi de optsprezece ani, aşa că tu, care n-ai încă vârsta, trebuie să te supui ordinului. Ai fost dat drept dispărut dar se luase hotărârea că dacă te vei înapoia să-ţi iei iar serviciul pe bord. Nădăjduiesc că nu te superi, nu-i aşa?

— Da’ de unde, domnule locotenent! Sunt foarte mulţumit să mă întorc cu dumneavoastră. Am vrut să văd şi eu ce e aviaţia, şi… îmi ajunge. Tot mai bine pe submarinul nostru, săracu’!

— Mă bucur că te-aud vorbind aşa. Acum du-te pe bord, o să vorbesc eu cu generalul.

Milo salută şi plecă împreună cu locotenentul aviator.

— Trebuie să ne despărţim, domnule locotenent zise el acestuia.

— Îmi pare rău, răspunse ofiţerul, dar poate că o să ne mai întâlnim vreodată. În orice caz, dă-mi voie să te felicit pentru curajul dumitale, tinere. Te-am văzut ce poţi şi drept să-ţi spun, m-ai uimit, nu alta. Si-apoi, dacă nu erai dumneata, nu eram azi aici, fiindcă mie nu mi-ar fi trecut prin minte odată cu capul să mă slujesc de avionul nostru ca de o paraşută.

Îşi strânseră călduros mâinile şi se despărţiră.

Milo se îndreptă spre chei. Nu ştia unde se află submarinul, dar îl găsi repede. Băiatul se simţea foarte fericit că o să-şi revadă tovarăşii, mai ales pe Le Gonidec la care se gândise adeseori de la plecare. Nu-i părea rău că servise câtva timp la aviaţie, totuşi se bucura să se întoarcă iar pe dragul lui „bidon de zinc”.

Pe când hoinărea aşa pe chei, zări venind spre el un marinar. Îl recunoscu de departe. Era Martinvast.

Când acesta îl văzu pe Milo, rămase cu gura căscată.

— Ce, mă, tu eşti? făcu el apoi revenindu-şi în fire.

— După cum vezi, răspunse băiatul strângându-i mâna.

— Da’ ştiu că ai zăbovit! Noi te credeam mort! Cine dracu’ te puse, măi băieţaş, să te sui pe vapoare de-astea care zboară prin văzduh în loc să stai frumuşel pe un vas trainic ca o stâncă…

— Ei… ca o stâncă… nu prea… răspunse Milo râzând.

— Tot nu e aşa de primejdios ca un aeroplan.

— Nu întotdeauna.

— O fi, dar eu care de, mă ştii că nu sunt fricos, parcă nu ştiu cum mi-ar fi să mă simt aşa, ridicat deodată în văzduh…

— Te deprinzi.

— Aşa e, numai că vezi tu, fiecare cu părerile lui. Şi zii, te întorci iar pe bord?

— Da, şi cred că de-acum încolo n-o să vă mai părăsesc niciodată.

— Câtăva vreme numai, vrei să zici.

— De ce?

— Fiindcă e vorba să ne întoarcem în Franţa şi submarinul nostru o să fie demobilizat.

— Pentru totdeauna?

— De unde vrei să ştiu eu, băiete? Tot ce pot să-ţi spun e că săptămâna viitoare vom fi la Brest şi de acolo ni se va da drumul.

— Şi cu submarinul nostru ce-o să fie?

— Cred că o să-l lase pe şantier ca să fie reparat. Are şi nevoie, săracu’, a pătimit şi el destule…

— De la plecarea mea?

— Da. O să-ţi povestească băieţii… acu, haide, să te vadă şi ei. Ce-o să se mai bucure…

Cap. 478 – Întoarcerea pe bord

E de prisos, cred, să povestim primirea pe care i-o făcură marinarii lui Milo când îl văzură iar printre ei. Se înghesuiau care mai de care să-l sărute, să-i strângă mâna, dar cel mai bucuros dintre toţi era Le Gonidec care, de mişcat ce era, nu putu scoate un cuvânt.

Fu o adevărată sărbătoare pe submarin.

Din nenorocire Milo află o veste tristă: Mascota, pisicuţa pe care o culesese de pe cheiul din Havre căzuse în apă şi se înecase.

Băiatul se întristă, căci îi era dragă ca şi un prieten şi-şi făcu imputări că plecase de pe submarin. Dacă rămânea cu ea, în loc să hoinărească prin văzduh, pisica trăia şi acum…

Le Gonidec căută să-l mângâie cu vorbe drăgăstoase şi începu să-i povestească ce se întâmplase în lipsa lui.

— Mai întâi, începu el, trebuie să ştii că am păţit ceea ce ni s-a întâmplat la începutul călătoriei noastre. Ne-am lăsat afund ca să punem mâna pe un afurisit de vas, care aducea provizii rifanilor. La început lucrurile mergeau destul de bine, dar când comandantul dădu ordin să ne ridicăm la suprafaţă, pas de mai urneşte submarinul din loc. Parcă era de plumb, nu alta. Crezurăm mai întâi că se înţepenise de ceva şi încercarăm să-l dăm îndărăt. Aş! nici nu se clintea. Ne veni cam… albastru, şi ne gândeam cu groază că acolo o să rămânem cât o fi lumea şi pământul… Ce n-am făcut! Mecanicii, electricienii, toţi ne-am străduit să-l mişcăm din loc… degeaba. Credeam că ne-a sosit ceasul din urmă. Am stat aşa în loc patruzeci şi opt – auzi tu? – patruzeci şi opt de ceasuri. Răsuflarea ni se îngreuia din ce în ce mai mult, căci tuburile de oxigen le golisem demult, când, deodată bidonul nostru de zinc începu să se ridice de la sine. Nici până în ziua de astăzi nu ştiu ce-a fost. Eu cred că-l ţinea ceva de la fund. Drept să-ţi spun, la îndemână nu ne-a fost defel…

— Îmi închipui, făcu Milo emoţionat. Am trecut şi eu prin asta şi ştiu ce e.

— Stai că n-am isprăvit, răspunse Le Gonidec. La câteva zile după întâmplarea ce ţi-o povestii, pe când supravegheam coasta, un torpilor spaniol ne luă drept un vas de-al inamicului şi s-apucă să ne bombardeze. Noroc că după semnalele luminoase pe care i le-am făcut

şi-a înţeles greşeala şi ne-a lăsat în pace, altminteri ne duceam la fund cât ai clipi.

— N-aţi avut nicio avarie?

— Nu, fiindcă tunarii de pe torpilor trăgeau ca nişte nătângi ce sunt… Şi, vorba ceea: când se ţin belele de capul omului… alaltăieri ni s-a întâmplat alta boacănă de tot. În puterea nopţii – era o beznă ca-n iad – un crucişător din cele mari, nu era să ne spintece drept în două, tocmai când să ieşim la suprafaţă?… A pârâit submarinul ca şi când ar fi fost o jucărie de tinichea.

— Văd că aţi trecut şi voi prin multe, zise Milo. Ce-am mai păţit şi eu! Când v-aş spune nici nu v-ar veni să credeţi…

— Povesteşte-ne, hai, povesteşte-ne, strigară marinarii în cor.

Milo nu se lăsă rugat şi le istorisi tot ce pătimise. După ce sfârşi, Le Gonidec îi strânse mana zicându-i:

— De-acum încolo, dragul meu, nu ţi se va mai întâmpla nimic, eşti oţelit…

— Să nu zici într-un ceas rău! strigă Martinvast speriat.

Marinarii se puseră pe râs. Când se potoliră, Forgues zise cu seriozitate lui Milo:

— Măi băiete, toate bune, dar Le Gonidec a uitat să-ţi spună că ai fost dat dispărut. S-a şi scris cu litere caligrafice pe o bucată de carton următoarele cuvinte: „Dispărut, mort pe câmpul de luptă”. Când ai pus iar piciorul pe bidonul nostru de zinc, am rupt bucata de carton. Fii încredinţat, dragul meu, că ne părea tuturor rău de tine şi mulţi din noi am plâns când am auzit că ai murit. Trebuie să-ţi mai spun că s-a afişat la cartierul general un ordin de zi în care era vorba de moartea ta şi a aviatorului pe care-l însoţeai. Nu ştim cine le-a dat vestea, socot însă că mai bine făceau dacă îşi ţineau gura. Până nu eşti sigur de lucru, să taci…

— Înţeleg cum s-a întâmplat, răspunse Milo. Pesemne că aviatorii care ştiau că am căzut prizonieri, au bănuit că am fost împuşcaţi de duşmani. Şi chiar aşa ar fi fost într-adevăr dacă nu găseam mijlocul să fugim.

— Asta trebuie să fie, fiindcă rifanii nu-şi cruţă prizonierii. Am auzit că-i pun la chinuri înspăimântătoare. Ah, războiul, războiul! Ce grozăvie… făcu Le Gonidec cu amărăciune. N-are să vină şi vremea

aceea când să nu se mai ştie ce e războiul?…

— Ba o să piară şi el odată, când oamenii îşi vor da seama că tot nu foloseşte la nimic, răspunse Martinvast.

— Crezi? întrebă Forgues. De când e lumea şi pământul oamenii s-au războit întră ei şi aşa vor face în vecii vecilor…

— Nu, nu, o să vină cândva şi înfrăţirea popoarelor, fiţi siguri, dragii mei.

— Înfrăţirea popoarelor? Gogoşi… Nu vedeţi şi voi? Datoriile de război… ni se pune sula în coaste să le plătim, ori avem, ori n-avem… lor nu le pasă.

— I-ascultaţi, măi băieţi, hai să schimbăm vorba, făcu unul din marinari. Parcă n-aţi şti că suntem mobilizaţi şi că mâine chiar s-ar putea întâmpla s-o luăm de la capăt.

— Bine zici, îmi aduseşi aminte că trebuie să facem mâine o plimbărică până la un loc unde plouă cu gloanţe şi obuze, răspunse Le Gonidec.

— Crezi că o să ne şi trimită mâine? întrebă Forgues.

— Sunt sigur. Am auzit pe ofiţeri vorbind despre afacerea asta, ba încă domnul comandant al nostru zicea: „O să fie ceva foarte serios”.

Tăcură toţi îngânduraţi.

— Lasă că o să vedem noi, făcu după un timp Le Gonidec. De multe ori îţi faci spaimă degeaba.

Marinarii schimbară vorba.

Un marinar care primise o scrisoare de-acasă zise că în Franţa francul scade mereu, ceea ce dădu loc la discuţii care nu se mai sfârşeau; vorbiră apoi despre marină, şi operaţiile de război, greşite – după părerea lor.

— Ce-ar fi să ne ducem să aflăm ce se mai aude? zise Le Gonidec.

— Să mergem, încuviinţă Forgues, poate că o să ni se spună dacă se ştie ceva despre bietul Fauvel.

— Ce e cu Fauvel? Nu cumva a dispărut? strigă Milo speriat.

— Da, dragă, şi e o întreagă poveste, răspunse Le Gonidec.

Fauvel dispăruse în nişte împrejurări foarte misterioase. Fusese trimis într-o dimineaţă de comandant undeva şi de atunci nu s-a mai întors. Ce s-o fi făcut, nimeni nu ştia. Îl căutaseră peste tot, amiralul publicase o informaţie privitor la chestia aceasta, dar fără niciun

rezultat. Era cu neputinţă ca Fauvel să fi dezertat. De altfel, nimănui nu-i trecuse prin gând aşa ceva. În cele din urmă rămaseră toţi încredinţaţi că i s-a întâmplat un accident şi a căzut în mare, deşi lucrul părea aproape de necrezut.

— Vezi tu, băiete, încheie Le Gonidec, mie afacerea asta mi se pare cam ciudată şi n-o să-mi scoată mie nimeni din cap că nu e o taină la mijloc.

— Asta e şi părerea mea, adăugă Forgues. Fauvel nu bea, dimpotrivă e un băiat foarte cumpătat, aşa că nici nu poate fi vorba de un accident.

— Atunci ce crezi dumneata că i s-a întâmplat?

— Cine poate şti? Populaţia de-aici e foarte ciudată şi francezii nu sunt văzuţi cu ochi buni de marocani.

— Bănuieşti că Fauvel a fost asasinat de cineva?

— Nu ştiu…

Se duseră toţi trei la locul unde se afişau ştirile şi comunicatele. Forgues citi cu glas tare un ordin de zi al mareşalului Pétain, şi altul al amiralului, apoi zise prietenilor săi:

— Nimic… mă tem că trebuie să ne luăm nădejdea… săracul Fauvel! Să faci ocolul pământului, să scapi din toate primejdiile şi să fii asasinat în păcătosul ăsta de oraş fără să ştie cineva unde-ţi zace leşul…

— Nu zi aşa… poate că nici n-a fost asasinat, făcu Le Gonidec care tot mai spera.

— Dacă n-ar fi aşa, unde e, ce i s-a întâmplat? Tu crezi că s-a înecat, dar nu cade cineva aşa din senin, trebuie să te împingă cineva. Şi-apoi, cheiul mişună de oameni şi i-ar fi sărit cineva în ajutor, mai cu seamă la ceasurile zece dimineaţa.

— Adevărat, e cam ciudat… făcu Milo pa gânduri. Şi cât e de când a dispărut?

— Se împlinesc patru zile.

Tăcură. Cei trei marinari ajunseră la locul unde erau ancorate torpiloarele franceze şi spaniole. Se opriră de vorbă cu nişte marinari pe care îi cunoşteau.

Deodată Milo îi zise lui Le Gonidec.

— Fă-te că te întorci ca din întâmplare şi uite-te la individul care e

în spatele nostru.

Le Gonidec se prefăcu că vrea să se ferească de vânt ca să-şi aprindă pipa şi-şi aruncă ochii încotro îi spusese Milo.

— Bine zici, secătura aia pare să ne urmărească… să-l lăsăm să creadă că n-am băgat de seamă şi o să vedem noi ce o să fie.

Cap. 479 – Un arab suspect

Milo nu se înşelase: individul îi urmărea pas cu pas.

— Acum văd şi eu, cu noi are el ce are. Dar cine dracu' o fi dobitocul ăsta? făcu Le Gonidec curios.

— Pesemne că-i sunt dragi marinarii, răspunse răzând Forgues.

— Sau că vrea să afle ce fac.

Când să cotească pe chei, omul care-i urmărea făcu semn unui arab, care şedea pe un bolovan.

— Aha, dumnealui are şi tovarăşi! zise Forgues. Să ştiţi că ăştia fac parte dintr-o bandă de spioni.

— Nici nu se poate altfel… să mergem încetinel şi să ne facem că nici nu i-am văzut, fu de părere Le Gonidec.

Omul, după ce schimbă câteva vorbe cu arabul, se îndepărtă repede.

— Uite-l… a plecat, zise Forgues.

— A plecat el, dar a trecut celuilalt consemnul. Mie, drept să vă spun, nu mi se pare lucru curat la mijloc.

— Nici mie, să ştiţi că nemernicii ăştia pun ceva la cale într-ascuns şi nu m-aş mira ca…

Forgues nu-şi sfârşi vorba, dar Le Gonidec îl pricepuse. Se uitară unul la altul cu înţeles. Arabul nu-i slăbea din ochi şi se ţinea mereu după ei.

— Ştiţi ce, băieţi? făcu Le Gonidec. Arabul ăsta trebuie bine supravegheat. Stăruinţa lui nu e firească; eu sunt încredinţat că e plătit de cineva ca să ne spioneze.

— Eu zic că dacă o să se ţină mereu aşa după noi, să punem mâna pe el şi să-l ducem pe submarin. O să-i deschidem noi acolo pliscul… să vedem ce pofteşte…

— Ar fi şi asta ceva… Şi-apoi, n-avem ce pierde.

Arabul nu-i slăbea defel.

— Ştiţi ce, hai să-i facem una boacănă. S-o luăm pe neaşteptate pe ulicioara asta de colo şi să-l aşteptăm. Când s-o lua după noi, să-l înşfăcăm la repezeală şi vom afla ce vrea, fu de părere Forgues.

Şi aşa şi făcură. Puseră mâna pe arab şi Forgues îl luă la rost.

— Pare-mi-se, flăcăule, că ai vrea să ştii unde ne ducem. Foarte bine, hai cu noi şi o să vezi… îi zise el.

Arabul tăgădui. Că hâr, că mâr, că nu-nţelege ce vor cu el…

— Las' că ştim noi, o să vezi tu ce-o să păţeşti că spionezi oamenii pe stradă, făcu Forgues, că să-l sperie.

Omul se tulbură. Se simţea cu musca pe căciulă şi-i era frică. Vru să fugă, dar Le Gonidec îl apucă repede de braţ.

— Ce, dragă, vrei să ne părăseşti? Nu se poate, băiatule, acum trebuie să vii cu noi pe bord şi să vezi ceva frumos…

Peste câteva momente Forgues, Le Gonidec şi cu Milo trecură puntea submarinului împingându-l pe arab înainte.

— Ia te uită, un arab! strigă Martinvast, care, stătea rezemat de parapet. Nu cumva ne aduceţi un recrut, băieţi?

— Ba un spion, răspunse Forgues.

— Un spion? Păi dacă-i aşa, să-l aruncăm peste bord. Cu de-alde ăştia nu trebuie să faci multe farafastâcuri…

Arabul se crezu pierdut; începu să tremure ca o frunză. Forgues şi cu Milo, îl duseră în interiorul submarinului, unde îl împinseră într-un colţ şi îl luară la cercetări.

Cap. 480 – Mărturisiri

Arabul se uită cu ochii speriaţi în juru-i, crezând că vor să-l omoare. În submarin nu se afla nimeni, oamenii erau toţi învoiţi în oraş, afară de santinelele de pe punte.

— Ştii ce te-aşteaptă, îi zise Forgues, orice spion trebuie împuşcat, dar înainte de a te osândi o să te judecăm. Mai întâi, să ne spui, cine eşti?

— Ia un biet om acolo, care-mi câştig cu greu pâinea.

— Şi ca să-ţi mai măreşti niţel veniturile faci pe spionul. Numai că vezi tu, meseria asta e cam primejdioasă şi o să vezi ce înseamnă să

intri-n cârd cu nişte marinari… aşa, ca noi…

— Nu sunt spion…

— Minţi! Ştiu eu ce spun. Şi omul cu care vorbeai mai adineauri pe chei, cine e?

— Nu-l cunosc, m-a întrebat de o stradă, şi eu i-am spus unde vine.

— Bine, văd că vrei să-ţi baţi joc de noi. Cu atât mai rău pentru tine, băiete… N-o să te mai întreb nimic, şi fiindcă avem destule dovezi de vinovăţia ta, o să-ţi legăm un pietroi de gât, şi o să-ţi dăm drumul în mare.

— Iertare! se rugă omul.

— Pentru oameni de soiul tău nu există iertare, zise Forgues uitându-se crunt la el.

— Nici să nu te gândeşti la aşa ceva, adăugă Le Gonidec ca să-l înspăimânte, şi mai rău.

Arabul îşi pierdu cu desăvârşire capul. Când cei doi marinari înţeleseră că omul de frică o să spună tot, îl luară iar la cercetări. Arabul începu:

— Sunt un biet om sărman, fac tot ce mi se spune. Să nu credeţi că sunt eu de vină…

— Nu? Atunci cine? întrebă Forgues.

— Vinovatul e Ben-Uza.

— Ben-Uza? Asta cine e?

— Păzitorul semaforului din Uerka.

— Vorbeşte mai lămurit.

— O să vă spun tot, dar n-o să mă ucideţi, nu-i aşa?

— O să vedem noi pe urmă.

Omul se codea, dar văzându-i atât de încruntaţi şi ameninţători, începu să facă mărturisiri.

— Eu nu sunt de vină… Ben-Uza e…

— Şi unde e Ben-Uza ăsta?

— Aproape de port.

— Unde aproape de port?

— În casbah Melila.

— Ce e casbah Melila?

— Un fost semafor.

— Şi-acolo locuieşte Ben-Uza?

— Da.
— Acolo primeşte el pe spionii lui?
— La Ben-Uza vine multă lume.
— E acasă acum?
— Da… aşa cred.
— Forgues, şi Le Gonidec se sfătuiră niţel între ei.
— Trebuie să-i spunem şi comandantului despre afacerea asta, zise Le Gonidec.
— N-ar fi rău… nu putem hotărî nimic până nu vorbim cu el.
Arabul se uita cu ochii speriaţi la ei.
— Dacă ne-ai spus adevărul, se răsti Forgues, îţi dăm drumul, dar dacă ne-ai minţit, o să te împuşcăm ca pe un câine turbat. Şi nu numai atât. Trebuie să ne lămureşti ce e cu Ben-Uza ăsta. Locuieşte singur în semafor ori mai stă şi altcineva cu el?
— Da, doi feciori de-ai lui.
— Sunt şi ei tot spioni, bineînţeles?
Arabul nu răspunse.
— Hai, răspunde la ce te-ntreb, se răsti Forgues.
— La feciorii lui Ben-Uza vin mulţi oameni străini, dar eu nu ştiu ce vorbesc între ei.
— Ne-nchipuim noi… nu e greu de ghicit. Ce fel de oameni sunt aceia care vin la Ben-Uza?
— Nu, ştiu.
— Şi ţie, cine-ţi dă poruncile?
— Ben-Uza.
— Dar nu el e omul cu care ai vorbit adineauri pe chei, nu-i aşa?

Cap. 481 – În cuib de spioni

Arabul îşi dădu seama că nu mai putea ascunde nimic.
— Omul care mi-a vorbit în stradă e un prieten de-al lui Ben-Uza. Nu ştiu cine e, pot numai să vă spun că i se zice K'byr.
— Cu toate astea nu e arab, ci european.
— Cuvântul e arab, şi vasăzică şef.
— Foarte bine… am înţeles, e şeful serviciului de spionaj. Trebuie să aibă, şi oameni sub ordinele lui, aşa e?

— Are, dar eu nu-i cunosc.
— Dar de văzut i-ai văzut.
— Am văzut numai pe vreo trei din ei.
— Şi ce ţi-au spus?
— Mie, nimic, nici nu mi-au vorbit.
— Nu prea cred, dar hai, fie… Şi K'byr, ce ţi-a spus mai adineauri când s-a apropiat de tine?
— Mi-a zis aşa: ia-te după marinarii ăştia, şi dacă îi vezi că se îndreaptă spre semafor, vino numaidecât la Merkib de-mi spune.
— Dar Merkib ăsta ce mai e?
— O corabie care e adusă în şantier la reparat.
— K'byr nu stă niciodată în corabie?
— Ba, da, foarte adesea peste zi şi niciodată noaptea.
— Nu cumva s-o fi aflând, şi acum acolo?
— Nu. Ştiu… tot ce se poate.
— Bine.
Comandantul se înapoiase chiar atunci pe bord. Forgues lăsă pe prizonier în paza lui Le Gonidec şi a lui Milo şi se duse să vorbească numaidecât cu el.
— Domnule comandant, am pus mâna pe un spion, zise Forgues.
— Eşti sigur că e spion?
— Da. Afacerea pare să fie cât se poate de serioasă, şi dacă îmi îngăduiţi, putem întinde năvodul ca să se mai prindă şi alţii.
Şi Forgues povesti comandantului ceea ce se întâmplase.
— Curios… făcu acesta, deşi mă cam aşteptam să se găsească spioni şi pe-aici fiindcă zilele trecute pe când ne duseserăm să facem o recunoaştere pe mare, am fost urmăriţi de un vas ciudat care îndată ce a văzut că voim să-l oprim, a dispărut în dosul stâncilor care mărginesc coasta. Hotărât că trebuie să existe în oraş o bandă de indivizi, care dau de ştire inamicului de tot ceea ce facem noi.
— Dacă-mi îngăduiţi, domnule comandant, o să iau vreo câţiva camarazi cu mine şi mă duc eu să văd ce e cu indivizii ăştia.
— Mă învoiesc, numai cu o condiţie: să fiţi cu mare băgare de seamă şi să nu vă primejduiţi viaţa prin cine ştie ce nesocotinţă.
— Puteţi fi liniştit, o să ne ferim pe cât se va putea. Afacerea e foarte serioasă. Vom căuta numai să vă aducem peşcheş pe K'byrul lor

care pare să fie un om foarte de temut.

— Şi mai ales nu vă slujiţi de revolver, ci numai de puterea pumnilor voştri. Dacă vedeţi că nu-l puteţi birui, înştiinţaţi-mă numaidecât.

— Am înţeles, domnule comandant, dar trebuie să ştiţi că n-avem de ce ne teme, prizonierul nostru ne va sluji de martor aşa că vom putea dovedi lesne că K'byr e un spion.

— Ştii, trebuie însă să-l prindeţi viu ca să aflăm de la el ceea ce ne interesează mai mult. Ia şase oameni cu dumneata şi căutaţi să puneţi mâna pe el. Dumneata, Forgues, vei fi şeful acestei expediţiei.

Forgues salută şi se înapoie la prietenii săi.

— Am vorbit cu comandantul, le spuse el, şi mi-a dat voie să mă duc împreună cu şase oameni să dau de urma spionilor. Mergi, şi tu, Le Gonidec?

— Mă mai întrebi?

— Dar tu, Milo?

— Fără, mine se poate?

— Aşadar, până acum suntem trei, o să-i spun şi lui Martinvast să vină, pe cine ziceţi voi să mai luăm?

— Pe Mahudec şi pe Binder.

— Aveţi dreptate, sunt băieţi voinici şi au pumnul zdravăn. Atunci, haideţi, să nu mai pierdem timpul degeaba.

După un sfert de ceas, toţi şase părăsiră submarinul. Cât priveşte prizonierul, acesta rămăsese în fundul vasului sub paza a doi marinari.

— Acum, dragii mei, zise Forgues, e vorba să mergem drept la ţintă. Să vă spun eu cum o să facem: când vom ajunge la corabia în care se află K'byrul să mă lăsaţi să intru singur.

— Mă tem să nu păţeşti ceva fiindcă…

— Stai, omule… lasă-mă să isprăvesc… intru singur şi spun numai atât individului, dacă am norocul să-l găsesc: „Poftim, mă rog niţel până la domnul comandant că are să-ţi spună ceva”.

— Şi dacă nu vrea?

— Dacă nu vrea, vă fac eu semn, şi daţi toţi năvală peste el. Acu, s-ar putea întâmpla ca… ticălosul când ne-o vedea venind împreună să se dosească şi să ne scape. De aceea zic că, îndată ce vom ajunge în apropierea locului unde stă ascuns, voi să vă ascundeţi pe după lăzile

de pe chei şi să mă lăsaţi pe mine singur.

— Foarte bine, dar cum o să ştim noi când trebuie să sărim pe el? întrebă Le Gonidec.

Cap. 482 – K'byrul

Forgues stătu niţel să se gândească apoi răspunse:

— Uite ce: dacă veţi vedea că după cel mult zece minute nu m-arăt, intraţi şi voi după mine.

— Ne-am înţeles, făcu Le Gonidec.

Marinarii ajunseră repede în apropierea locului unde se afla corabia în care locuia şeful spionilor.

— Ascundeţi-vă printre lăzi, zise Forgues.

— Revolver ai? îl întrebă Le Gonidec.

— Ce să fac cu el? Am baioneta şi mi-ajunge.

Forgues se îndreptă spre corabie. Era o corabie cu pânze de modă veche, dusă la şantier ca să i se facă reparaţiile trebuincioase, dar din pricina războiului o lăsaseră deocamdată în părăsire. Vasul era cât se poate de şubred şi nu mai făcea două parale, iar cheresteaua nu era bună, decât de pus pe foc. Te urcai în corabie pe o scăricică îngustă de frânghie.

Forgues urcă hotărât scara. Ajuns pe punte bătu cu piciorul ca să vină cineva. Printr-un oblon se ivi un cap de om.

— Ce pofteşti? îl întrebă un glas.

— Să vorbesc cu K'byrul.

O nimerise însă rău căci prin porecla şefului se dăduse singur de gol fiindcă numai oamenii lui îi ziceau astfel. Acesta îşi dădu repede seama de cursa care i se întindea şi nici gând n-avea să iasă la iveală.

Forgues începu să-şi piardă răbdarea. Camarazii săi, văzând că zăboveşte se apropiaseră de corabie şi se ţineau ascunşi la câţiva metri de ea.

— Ei, nu e nimeni p-aici? strigă Forgues.

Nu-i răspunse nimeni.

— Acu, fie ce-o fi, îşi zise el, eu o să încerc.

Apoi o luă pe scăriţa de fier care ducea în fundul vasului. Coborî câteva trepte şi auzind vorbă, strigă iar:

— Nu e nimeni p-aici?

— Ba da, poftim jos, îi răspunse un glas.

Dar de-abia puse piciorul pe duşumeaua corabiei că se simţi apucat de două braţe vântoase şi împins într-o cabină în care se afla un om îmbrăcat în haine kaki.

— A, dumneata, marinarule, eşti acela care vrea să-mi vorbească, făcu omul. Iată-mă. Eu sunt K'byr. Cine ţi-a spus cum mă cheamă?

Forgues, uluit, nu ştiu ce să răspundă.

— Ei, hai… răspunde…

— Domnule, începu el, vreau să-ţi spun…

— Te ascult.

— Porunceşte mai întâi oamenilor dumitale să-mi dea drumul.

— Nu, dragul meu, am pus mâna pe dumneata şi n-o să ne scapi.

— Zău? Aşa crezi?

— Sunt chiar sigur.

— Vezi să nu te-nşeli.

Omul făcu un gest ca şi când ar fi zis că ştie el ce spune, apoi adăugă:

— Mă rog, la ce-ai venit, şi ce pofteşti?

Întrebarea era destul de limpede şi cerea un răspuns hotărât. Dar Forgues nu se fâstâci deloc.

— Uite ce e, domnule: un arab care se află în clipa de faţă pe bordul submarinului, arestat de noi, zice că vrea să-ţi vorbească.

— Un arab?

— Da.

— Şi pentru ce l-aţi arestat? Nu cumva sunteţi însărcinaţi să faceţi poliţia portului?

— A fost arestat fiindcă trebuia, dar de ce, habar n-am. Ştiu doar atâta că vrea să-ţi spună ceva.

— Cum îl cheamă?

— Mă-ntrebi prea multe, de unde vrei să ştiu cum îl cheamă.

Omul râse cu poftă.

— Te găsesc cam îndrăzneţ, tinere. Ce cauţi aici? Eu n-am nici în clin nici în mânecă cu arabii, şi nu ştiu ce vrei să spui.

— Eu, răspunse fără frică Forgues, găsesc că e şi mai îndrăzneţ din parte dumitale să pui pe complicii dumitale să mă ţină ca pe un

tâlhar.

— Cum ai spus? Complicii mei…

— Chiar aşa. Porunceşte-le să-mi dea numaidecât drumul, altminteri ai să te căieşti.

— Ei aş!

— Stai că o să vezi în curând.

— Nu mai spune! Şi fiindcă ai avut obrăznicia să pătrunzi aici, aici o să rămâi. Eşti prizonierul meu.

— Nu pentru multă vreme, crede-mă…

— Vom vedea noi…

— S-a şi văzut…

Şi Forgues, care auzise pe camarazii săi sus pe punte, începu să strige din toate puterile:

— Aici camarazi!

Aproape în acelaşi timp Martinvast, Le Gonidec, Milo, Mahudec şi Binder se năpustiră jos în cabină cu baionetele întinse. Când îi văzu K'byrul, căci el era, încercă să fugă, dar Martinvast îi puse baioneta-n piept zicându-i:

— Dacă faci o mişcare, te străpung.

Ceilalţi marinari ţineau la respect pe indivizii care cu un moment mai înainte îl ţinuseră pe Forgues nemişcat.

— Ai văzut că nu e bine să te lauzi? făcu în batjocură acesta K'byrului. Nu-ţi spuneam eu că e degeaba şi că n-o să mă ţii multă vreme prizonier? Cum credeai dumneata că o să vin eu aşa, să mă dau de bună voie în gura lupului? Înţelegem noi ce e cu dumneata. De vreme ce pui să se aresteze oamenii care vin să-ţi vorbească, înseamnă că ai ceva pe cuget şi te simţi cu musca pe căciulă, Acum hai… o să-i spui comandantului ce ai de spus.

K'byrul era înlemnit de spaimă. Se uita cu ochii holbaţi la Forgues.

— Eu… bâigui el, nu ştiam… ce… doreşti… credeam că…

— Credeai că o să-mi faci de petrecanie, dar n-ai nimerit-o. Apoi, întorcându-se spre camarazii săi, Forgues urmă: Vedeţi că nu ne-am înşelat. Am dat de un cuib de spioni.

K'byrul încercă să tăgăduiască.

— Hai, hai, nu-ţi mai strica gura degeaba, făcu Forgues. Acum să mergem la comandant; îi spun însă verde că dacă încearcă vreunul să

fugă, o să-i arătăm că baionetele înţeapă al dracului.

De-abia sfârşi vorba şi un glonţ îi şuieră pe la ureche.

— Aha, pare-mi-se că mai sunt şi alţii pe aici, strigă el şi se repezi la uşa care se deschisese şi închisese apoi repede după ce pornise glonţul.

— Vedeţi să nu vă scape prizonierii, mai răcni el şi scoase cu umărul uşa din balamale.

Ceea ce făcea el era o nesocotinţă, dar Forgues era dintre aceia care nu se dau înapoi din faţa primejdiei. S-ar fi putut prea bine ca omul din dosul uşii să-i tragă un glonţ în cap şi să-l ucidă pe loc. Noroc că uşa căzu peste individ şi-l trânti la pământ. Repede ca fulgerul, Forgues se aruncă peste el, îi smulse revolverul şi-l ameţi cu un pumn zdravăn drept în faţă.

— N-aveţi nicio grijă, strigă el camarazilor săi care rămăseseră în cabina cealaltă, nu mi s-a întâmplat nimic. Era unul aici care îşi făcea de joacă… zicea că vrea să tragă în mine dar l-am învăţat eu minte.

Ridică apoi pe individ şi-l împinse la picioarele lor.

— Uite-l, ăsta era…

Omul care zăcea întins pe duşumele putea să aibă cel mult treizeci de ani. Era slab, tuns până la piele, ras la faţă. Purta o uniformă de ofiţer de spahii.

— La asta nu v-aşteptaţi, ai? zise Forgues. Cine-ar fi crezut că o să avem într-o bună zi un spahiu printre noi.

— Nu e nevoie să-i vedem livretul militar ca să ne încredinţăm că omul ăsta e spahiu cum sunt eu arab, făcu Martinvast.

— Chiar aşa… râse Le Gonidec.

— Mie de una îmi pare bine, zise Forgues, că nu ne-am pierdut vremea degeaba. Na, Le Gonidec, ţine revolverul ăsta ca să ţii pe indivizii ăştia la respect până când vom inspecta noi corabia. Eu cred că o să găsim lucruri foarte interesante pe-aici.

— Părerea mea ar fi să-i legăm ca să fim şi mai siguri. Uite colea nişte frânghii. Puneţi mâna, băieţi.

— Bine zici, de stricat n-are ce strica, încheie Martinvast.

Cap. 483 – O descoperire folositoare

După ce toţi spionii fură legaţi burduf, La Gonidec şi cu Forgues s-apucară să inspecteze corabia. Aceasta era prevăzută cu tot ce se cere pentru o şedere mai îndelungată.

Locul era foarte bine ales, căci cui i-ar fi putut trece prin minte că în vechitura această e un sălaş de spioni?… Într-una din cabine K'byr îşi instalase biroul. O masă, patru scaune şi un dulap vechi de bucătărie alcătuiau tot mobilierul.

Le Gonidec şi cu Forgues scotociră prin toate sertarele şi prin dulap. Găsiră nişte hărţi, hârtii şi scrisori pe care le împăturiră la un loc şi le legară cu sfoară.

— Trebuie să scrie lucruri interesante în hârţoagele astea, zise Forgues. Să le ducem comandantului.

— Şi cu prizonierii ce facem, îi ducem, şi pe ei?

— De ce nu?

— Eu zic că ar fi mai bine să vină el aici şi să hotărască la faţa locului ce e de făcut.

— Bine zici.

— Să se ducă unul din voi să-l cheme.

— Mă duc eu, strigă Milo.

— Du-te… şi cât poţi mai repede.

— N-avea grijă şefule, într-o clipă sunt acolo!

Milo urcă în fugă scara şi se auziră paşii lui duduind pe punte.

— Noi, zise Le Gonidec camarazilor săi, n-avem dreptul să arestăm oamenii fără să primit ordin. O să vadă comandantul ce e de făcut. După ce-i va cerceta pe ticăloşii ăştia şi va vedea ce scrie în hârtiile găsite la ei, o să-i trimită fără doar şi poate la cartierul general.

— Unde o să fie primiţi aşa cum se cuvine…

— Cred şi eu…

Tăcură. Martinvast lipise urechea de broasca unei uşi şi asculta.

— Ce e, camarade, ce asculţi acolo? îl întrebă Forgues.

— N-auziţi? răspunse Martinvast.

Toţi marinarii ciuliră urechile…

— Mi se pare şi mie că se aud nişte gemete, murmură Forgues.

— Aş! e vântul… corabia asta e ca o plasă, suflă vântul prin ea,

făcu Le Gonidec.

— Nu, nu, se vaită cineva alături.

— Da, dar unde să fie? Am cercetat pretutindeni.

— Pare-se că tot aţi uitat ceva.

— Aha, aşa e, cala vasului… am uitat-o.

Le Gonidec, Forgues şi Martinvast o luară pe un coridor îngust la capătul căruia dădură de o scăriţă de fier. Coborâră scara şi începură să strige întrebând cine e acolo. Un fel de mârâit le răspunse.

— Ai chibrituri la tine? întrebă Forgues pe Le Gonidec.

— Da, uite-le, răspunse acesta şi aprinse un chibrit.

La lumina flăcării zăriră un om întins pe duşumea, jumătate acoperit cu o muşama. Sa apropiară de el şi… scoaseră un ţipăt de mirare. Omul era… Fauvel.

— Asta e culmea! strigă Forgues.

Se aplecară asupra lui. Fauvel era legat zdravăn cu un căluş în gură.

Îl dezlegară la iuţeală.

— Eşti rănit? îl întrebă Le Gonidec.

— Nu, rănit nu sunt, dar tot trupul mi-e ca zdrobit. Şi nu mai pot de foame.

Se ridică anevoie de jos, sprijinit de Le Gonidec şi Martinvast.

— Nu mă aşteptam nici în ruptul capului să te găsesc aici, zise Forgues. Ce ţi s-a întâmplat dragă, ia spune-ne şi nouă…

— Vai de capul meu! E o întreagă poveste… Dar cum aţi reuşit să daţi de mine?

— Din întâmplare… lasă că o să-ţi spunem noi pe urmă. Te simţi în stare să urci scara?

— Cred că da.

Cap. 484 – O descoperire neaşteptată

Când Fauvel îl văzu pe individul poreclit K'byr, strigă, arătându-i pumnul:

— Uite, ăsta e tâlharul care a poruncit să m-arunce în fundul calei… şi toţi ticăloşii pe care-i vedeţi pe lângă el… sunt spioni… da, da, spioni… am dovada.

— Şi noi, adăugă Forgues.

— Nădăjduiesc că toţi ticăloşii ăştia vor fi împuşcaţi.

— Mai încape vorbă! Dar ia spune-ne şi nouă cum ai fost adus aici.

Fauvel se aşeză pe un scaun şi zise arătând spre omul îmbrăcat în uniforma de spahiu.

— Uite, nemernicul ăsta m-a ademenit aici. Mă plimbam pe chei ca să iau niţel aer când m-am întâlnit cu spahiul ăsta… spahiu, vorbă să fie! Mi-a dat bună ziua, ne-am luat la vorbă, m-a poftit la un pahar de vin. Eu, cum era să zic nu, mai ales că îl luam drept camarad, de! A început să-mi îndruge la verzi şi uscate… că a fost rănit şi că acum e aproape vindecat… dar ştiu eu ce mi-a mai spus!… Eu, mă ştiţi cum sunt, mă încred în toată lumea. Şi-apoi cum să bănuieşti pe cineva care poartă uniforma franceză? Am pornit să facem o mică plimbare pe chei şi când am ajuns în dreptul corabiei unde ne aflăm acum, mi-a zis: „Ştiu că e aici un individ ciudat… mi se pare că e spion, trăieşte tot ascuns… ăsta nu-i lucru curat". Eu, când e vorba de înhăţat un spion, nu mă dau în lături. M-am luat după derbedeul ăsta şi m-am urcat în corabie, dar nici n-am apucat să pun bine piciorul înăuntru că m-am pomenit legat burduf şi aruncat jos pe scară. Atunci nemernicul de colo (şi Fauvel arătă spre K'byr) mi-a spus că dacă ţin la viaţă să-i spun ce ordine am primit pe submarin şi care sunt vasele aşteptate în port. Cum bine vă închipuiţi şi voi, n-am vrut să-i spun nimic… rezultatul îl vedeţi… Dacă nu veneaţi să mă scăpaţi, aici îmi putrezeau oasele…

În clipa aceia sosi şi comandantul cu locotenentul Du Bourdieu. Forgues îi povesti pe scurt cele întâmplate, şi-i arătă hârtiile găsite în sertarele spionului. Ofiţerul le răsfoi repede apoi zise K'byrului:

— Suntem de multă vreme în căutarea dumitale. Ştim că ai dat semnale false vaselor care se aflau în largul mării şi care a pricinuit dezastrul unuia din ele. Tot dumneata ai trimis o radiogramă falsă pe un cuirasat de-al nostru… Ştii singur cum se pedepsesc astfel de fapte, nu mai e nevoie să-ţi spun eu.

Omul lăsă capul în jos fără să răspundă.

— De cât timp eşti aici? îl întrebă comandantul.

K'byrul tăcu.

— Foarte bine, ai înţeles de la capul locului că nu mai e nicio

scăpare.

Comandantul vru să-i cerceteze şi pe ceilalţi spioni dar niciunul nu scoase nicio vorbă.

— Oamenii ăştia sunt plătiţi de o putere străină care nu vede cu ochi buni campania noastră în Maroc, zise comandantul.

— De nemţi, mai e vorbă! făcu Forgues indignat.

— Nu, dragul meu, nemţii n-au niciun amestec în chestia asta.

Marinarii se aşteptau ca ofiţerul să le spună naţiunea care întreţine spioni în Maroc, dar acesta tăcu; avea probabil motivele lui.

Prizonierii fură duşi toţi la cartierul general, unde un ofiţer superior le luă numaidecât interogatoriul. Nu putu scoate nimic de la K'byr dar ceilalţi complici, ameninţaţi cu moartea, făcură mărturisiri de mare însemnătate. Marinarii de pe submarin fură de asemenea ascultaţi şi Fauvel, care căzuse victima spionilor, povesti ceea ce ştim şi noi.

Ofiţerul se sfătui niţel cu ceilalţi care se aflau de faţă, apoi cu comandantul Dartois.

Hârtiile găsite în corabie erau documente care dezvăluiau organizaţia unei bande de spioni din cele mai primejdioase care lucra cu mare dibăcie. Aflară din aceste documente că spionii aveau un post de emisie T.F.F, prin care trimiteau mesaje false. De asemenea locurile lor de întâlnire puteau fi acum uşor descoperite, căci printre hârtiile găsite în corabie erau date adresele exacte.

— Dragii mei, zise ofiţerul care prezidase acest tribunal improvizat, marinarilor, vă felicit din toată inima pentru isprava voastră. Mulţumită vouă am pus mâna pe nişte indivizi foarte primejdioşi şi nădăjduim că vom da de firul unei întregi conspiraţii. Şi, fiindcă aţi dat dovadă de multă iscusinţă în afacerea aceasta, vă veţi duce însoţiţi de câţiva ofiţeri să descoperiţi pe ticăloşii care sunt în înţelegere cu nemernicii pe care i-aţi adus în faţa mea. Aparţineţi submarinului care ne-a adus mari servicii până acum, şi fiindcă pentru moment marea e aproape „curăţată” de vasele de aprovizionare ale inamicului, veţi putea cerceta câteva zile în şir coasta ca să mai daţi şi de alţi tovarăşi de-ai lor. Veniţi mâine dimineaţă la cartierul general ca să vă spun ce aveţi de făcut.

Cap. 485 – O însărcinare dusă repede la capăt

Marinarii plecară. Fiindcă Fauvel mergea cu greutate, Le Gonidec şi cu Forgues îl sprijineau de subţiori.

— Mai repede, băieţi, mai repede, că mă sfârşesc de foame… mi se învârteşte capul şi îmi vine leşin.

— Numai niţeluş dragă, şi iacă, acu' ajungem! îl încurajă Le Gonidec.

Îşi poate oricine închipui mirarea marinarilor când îl văzură pe Fauvel pe care îl credeau toţi mort.

— A, uite-l pe Fauvel!

— Tii, da rău arăţi mai băiete!

— Ce-ai păţit camarade?

— Daţi-i pace, îi mustră Le Gonidec, nu vedeţi că n-are putere să vă răspundă, săracul?

Îl coborâră în interiorul submarinului şi-l culcară în patul lui, bucătarul vasului îi aduse o ciorbă fierbinte, o bucată de friptură, un pahar de vin şi o cafea cu puţin rom.

— Îmi mai venii niţel în fire, zise el după ce se satură. Drept să vă spun, eram atât de sfârşit că nu mă mai puteam ţine pe picioare.

Când prietenii săi îi istorisiră cum au ajuns să dea de el, Fauvel clătină capul.

— Mare lucru face şi întâmplarea, zise marinarul. Dacă nu prindeaţi de veste că sunteţi urmăriţi şi nu puneaţi mâna pe arab, mă prăpădeam de foame în afurisita asta de corabie… Ticăloşii trăgeau nădejde că la urma urmei tot o să scoată ceva de la mine, dar nu şi-au găsit omul. Să-mi fi pus capul pe tocător şi n-aş fi scos o vorbă. Ce oameni fără inimă şi spionii ăştia!… Să nu credeţi că o să simt pic de milă când oi auzi că i-a împuşcat.

— Nu scapă ei, de asta n-avea grijă, dar aşteaptă să-i prindă şi pe tovarăşii lor ca să-i împuşte pe toţi odată, răspunse Forgues.

— Vreau să fiu şi eu de faţă. Tare m-aş bucura să mă lase şi pe mine să le trimit un glonţ în frunte…

— Nu, dragul meu, lasă pe alţii să facă treaba asta, îl sfătui Le Gonidec.

— Aşa e, bine zici, nu e de mine aşa ceva, aş vrea însă să vă

însoţesc şi eu mâine când o fi să porniţi în căutarea spionilor.

— Te simţi în putere? Fiindcă trebuie să ştii că n-o să fie tocmai uşor.

— Cum să nu! N-am nimic, eram numai sfârşit de foame. Mă cam dor niţel oasele din pricină că am stat atâta vreme legat, dar până mâine o să-mi treacă. Măi, Le Gonidec, măi, ce-am mai pătimit!... O să-mi aduc aminte câte zile oi avea, de afurisitul ăsta de Maroc.

Arabul pe care îl arestaseră marinarii se ruga mereu să i se dea drumul. Dacă ar fi fost după Le Gonidec şi Forgues, aceştia l-ar fi lăsat în plata Domnului, dar comandantul care îl bănuia – şi pe drept – părtaş al spionilor, porunci să fie dus la cartierul general.

A doua zi marinarii se duseră la general, unde vreo zece coloniali sub comanda unui locotenent îi aşteptau ca să pornească în căutarea spionilor.

Ofiţerul primise instrucţiunile trebuincioase, dându-i-se şi planurile locurilor unde se ascundeau spionii.

Se îndreptară, mai întâi spre un semafor de pe coastă şi unde se aţinea de obicei Ben-Uza, alt spion pe care îl pomenise prizonierul arab.

Mica trupă ajunse în curând şi locotenentul porunci să se înconjure semaforul. Acesta era construit din piatră şi era apărat de un zid destul de înalt în care se afla o uşă mică de fier.

— Forţaţi uşa, zise locotenentul colonialilor.

Oamenii ascultară de ordin dar uşa rezista.

În cele din urmă, un soldat izbi cu patul puştii în broască, şi deschiseră uşa. Ofiţerul aşeză cinci oameni din distanţă în distanţă în jurul zidului, cu ordinul să tragă în oricine ar încerca să iasă din semafor, apoi însoţit de marinari şi ceilalţi cinci soldaţi pătrunse într-o curticică plină cu lăzi şi coşuri goale.

Semaforul era lăsat de multă vreme în părăsire şi părea pustiu. Obloanele de fier ale ferestrelor erau trase.

Locotenentul se apropie de o uşă de lemn şi bătu cu sabia în ea strigând:

— Deschideţi!

Nu răspunse nimeni.

— Deschideţi! repetă el.

Se auziră paşi, ropote apoi… nimic.

Sparseră uşa crezând că vor putea intra în casă, dar în dosul acesteia se afla o altă uşă de fier. Dându-şi seama că nu o vor putea forţa atât de uşor, locotenentul porunci oamenilor săi să intre pe ferestre, ceea ce era destul de lesne căci obloanele de-abia se mai ţineau în balamale.

În semafor se aflau doisprezece oameni din care numai doi erau arabi. Se apărară cu turbare cu puşti şi revolvere şi uciseră patru soldaţi, iar Mahudec, rănit la umăr, fu scos din luptă.

Locotenentul sări cel dintâi în încăperea în care se ascunseseră spionii, urmat de oamenii săi şi de marinari şi-i înconjurară din toate părţile.

Văzându-se prinşi, spionii ridicară mâinile-n sus, dar unul dintre ei, acela căruia i se zicea Ben-Uza, reuşise să fugă. Martinvast îl ajunse din urmă şi puse mâna pe el tocmai când se pregătea să dea foc unei mine ca să arunce semaforul în aer.

Cap. 486 – Dispăruţi

Locotenentul era stăpân pe situaţie, sau cel puţin aşa credea el, când un om pe care nici nu-l zăriseră până atunci sări deodată prin fereastră şi o luă la fugă.

— Puneţi mâna pe el, băieţi, să nu cumva să vă scape. Trebuie să se simtă cu musca pe căciulă, altfel n-o ştergea aşa la repezeală, zise locotenentul.

Milo, Le Gonidec şi Fauvel se luară după individ. Acesta era un om tânăr, cu picioarele sprintene şi fugea de-i pârâiau călcâiele. Dar în clipa când să pună marinarii mâna pe el, pieri deodată ca şi când l-ar fi înghiţit pământul.

— Ce naiba să fie asta? strigă Le Gonidec. Unde să fi pierit aşa?

Căutară pe jos, pipăiră locul, dar nu găsiră nimic.

— Nu se poate! trebuie să fi intrat el undeva că de zburat în văzduh n-a zburat, făcu înciudat Fauvel.

Deodată strigă:

— Ia uitaţi-vă aici, băieţi! şi arătă, celor doi camarazi o piatră mare, dreptunghiulară care nu părea să fie aşezată la fel cu celelalte.

— Să ştiţi că pe aici a pierit, aş putea pune mâna-n foc… răspunse Milo.

— Are dreptate Milo, încuviinţă Le Gonidec.

— Eu sunt sigur că piatra asta acoperă o deschizătură, făcu Fauvel, dar cum s-o dăm la o parte că trebuie să aibă ea un resort.

Se lăsă cu toată greutatea trupului pe piatră şi până să bage ceilalţi de seama, Fauvel pieri şi el fără urmă. Dar în loc ca piatra să se aşeze la locul ei, rămase aplecată într-o parte.

— Să nu mai zăbovim, strigă Le Gonidec, şi apăsă pe piatră care lăsă să se vadă o groapă adâncă de vreo trei metri şi ceva. Săriră amândoi înăuntru şi se pomeniră într-un fel de canal lat de cel mult un metru şi jumătate şi înalt de un metru.

— Fauvel! Fauvel! începură ei să strige.

— Aici, băieţi, aici… răspunse acesta.

Le Gonidec şi Milo se lăsară să alunece prin gangul acela îngust şi dădură de Fauvel care se căznea să forţeze cu vârful baionetei broasca unui grilaj de fier.

— Uite, pe-aici a fugit individul nostru, zise el camarazilor săi.

— Nici gând să-l mai ajungem… cine ştie unde-o fi acum, murmură, dezamăgit Le Gonidec.

— Aşa e, ai dreptate, dar nu crezi că e de datoria noastră să-l urmărim?

— Eu zic să-l lăsăm în plata Domnului. Chiar dacă am reuşi să trecem grilajul, cine ştie ce ne-o fi aşteptând dincolo de el. Poate că subterana asta duce la vreo casă păzită de spioni şi ar fi caraghios ca să ne aruncăm de bună voie în gura lupului. Să ne întoarcem mai bine de unde-am venit şi să-i spunem şi locotenentului ce-am văzut. Pe urmă vom face ce va hotărî el.

— Bine zici, haidem!

O luară înapoi pe gang dar când să urce groapa fu mai greu. La urmă se suiră unul în spinarea celuilalt şi Milo care putu ajunge sus la deschizătură, alergă la semafor şi zise într-un suflet:

— Repede, domnule locotenent, omul pe care îl urmăream a fugit printr-o subterană şi ne-a fost cu neputinţă să punem mâna pe ei.

— Şi camarazii dumitale unde sunt?

— Au rămas în subterană… n-au putut ieşi… m-aşteaptă pe mine.

Vă rog să nu pierdeţi vremea… poate că în clipa de faţă se află în primejdie, fiindcă nu se poate şti ce se poate întâmpla dintr-un moment într-altul…

Locotenentul se găsea în mare încurcătură. Nu-şi putea părăsi prizonierii.

— Ar trebui să te duci dumneata după ajutoare, făcu el, după ce se gândi niţel.

— Dar camarazii mei?

— O să trimit un om de-al meu cu dumneata. Ţine frânghia asta; cred că o să reuşiţi amândoi să-i trageţi afară din subterană.

Milo luă frânghia şi însoţit de un soldat colonial, dădu fuga la locul unde-i lăsase pe cei doi camarazi.

— Ei camarazi! strigă el aplecându-se peste groapă, prindeţi frânghia.

Niciun răspuns.

— M-auziţi?

Aceeaşi tăcere.

— Presimţeam eu… i-au luat spionii cu ei…

Cap. 487 – Moscheea

Băiatul ţinea cu orice preţ să se lase în groapă, dar soldatul îl împiedică.

— Vrei să faci o nesocotinţă, zise acesta, mai bine să mergem după ajutor; când vom fi mai mulţi, putem face o încercare oarecare.

— Du-te dumneata, eu te aştept aici.

— Bine, peste a sfert de ceas sunt îndărăt.

Soldatul plecă în fugă. Milo se lungi pe burtă lângă groapă şi ciuli urechile. Să i se fi părut lui, sau într-adevăr se auzea zgomot de paşi? Poate că amândoi camarazii lui se vor fi dus iar la grilaj să vadă dacă nu-l pot deschide şi acum se înapoiau. Îi strigă pe nume, zadarnic însă, nimeni nu-i răspunse.

Se simţi deodată cuprins de-o mare teamă. Nu cumva fuseseră ucişi de spioni?

Situaţia devenea tot mai îngrijorătoare.

Băiatul îşi mai strigă o dată camarazii pe nume, dar nici de data

asta nu i se răspunse. Din două lucruri unul: ori îi omorâseră spionii, ori îi târâseră cu ei dincolo de grilajul pe care ei se căzniseră în zadar să-l deschidă.

Timpul trecea şi soldatul plecat după ajutoare nu mai venea.

Milo se simţi din ce în ce mai îngrijorat. O clipă îi veni gândul să sară în groapa care se căsca înaintea lui, dar îşi luă seama. Era de prisos să-şi primejduiască viaţa fără niciun folos.

În sfârşit, soldatul se întoarse însoţit de cincisprezece tiraliori senegalezi, băieţi voinici care se luptaseră cu îndârjire nu demult cu o trupă de marocani rebeli.

— Nimic nou? întrebă soldatul.

— Nu, nimic, răspunse Milo.

— Bine, o să vedem noi numaidecât. Am întrebat pe ici-colo şi un arab care cunoaşte bine oraşul mi-a spus că se află pe aici p-aproape o subterană care răspunde la o moschee părăsită. Din cele spuse de el, subterana ar fi chiar aceea pe unde au dispărut camarazii tăi.

Soldatul se gândi niţel, apoi urmă:

— Dacă e adevărat că subterana duce la moschee, ar fi poate mai nimerit să intrăm de-a dreptul în moschee.

— Aşa cred şi eu, fu de părere Milo. E departe moscheea?

— La vreo două sute de metri, zise un senegalez. Eu cunosc… Fost acolo…

— Atunci să lăsăm aici cinci oameni şi să ne ducem cu ceilalţi zece să cercetăm moscheea. Dacă nu vom găsi nimic, ne vom înapoia repede. Apoi întorcându-se spre senegalez: cinci oameni, porunci el.

Cinci negrii zdraveni ieşiră din rând.

— Voi să staţi aici, le zise soldatul care luase cu de la sine putere comanda trupei ca un gradat.

Senegalezii se înşirară în jurul gropii.

Luaţi bine seama să nu trageţi asupra alor noştri. Dacă vedeţi doi marinari în fundul gropii, ajutaţi-i să iasă, dar dacă zăriţi niscaiva arabi, căutaţi să puneţi mâna pe ei şi la nevoie, dacă nu vor să iasă de bună voie, împuşcaţi-i.

— Înţeles… tu nu are grijă, noi aşa făcut.

Milo plecă împreună cu soldatul şi ceilalţi senegalezi.

Moscheea se afla însă mai departe decât li se spusese. Ca să dea de

ea trebuiră sa treacă mai multe gropi, să se caţere pe ziduri năruite. În cele din urmă ajunseră la nişte ruine dintre care se deosebea o uşă mare boltită şi patru ferestre mici ogivale cu gratii.

Statură să asculte.

— Am auzit vorbă, zise băiatul.

— Şi eu, răspunse soldatul.

— Nu mai încape nicio îndoială, am dat de un cuib de spioni.

— Aşa cred şi eu.

— Acu', ce facem?

— Păi… să batem la uşă. Dacă nu ni se deschide, o spargem.

Mai ascultară niţel dar nu mai auziră nimic.

— Trebuie să luăm o hotărâre, şopti soldatul.

— Nu mai avem de ce ne codi, răspunse Milo.

— Atunci… să spargem uşa.

— Soldatul bătu cu mânerul baionetei în uşă.

Se auzi zgomot înăbuşit de paşi în moschee, dar nimeni nu veni să deschidă.

Soldatul mai bătu o dată şi fiindcă nu i se dădu niciun răspuns, făcu un semn senegalezilor care înţeleseră numaidecât. Se repeziră la uşă şi într-o clipă, o dădură la pământ.

Cap. 488 – La întâmplare

Pătrunseră cu toţii într-un fel de vestibul cu lăzi încărcate cu muniţii.

— Ohoho, aici e un adevărat arsenal, făcu soldatul minunându-se. Ne tot întrebam noi de unde dracu aveau răsculaţii atâtea… Acu' înţeleg eu. Sunt aduse peste noapte de vapoarele lor şi le descarcă aici. Am făcut o descoperire de preţ, după cum văd. Ia să vedem, peste ce o să mai dăm…

Înaintară cu băgare de seamă şi intrară într-o încăpere năruită plină şi aceasta cu lăzi.

— Pe semne că boierii n-au avut poftă să ne aştepte, făcu soldatul. Dar pe unde or fi dispărut frăţioare?

Senegalezii dăduseră jos o uşă şi se auzi un zgomot de paşi.

— Am pus mâna pe ei! strigă soldatul.

Dar se înşela. Se auzi un clinchet scurt şi un grilaj de fier se închise repede. Printre gratiile lui se vedea un gang lung la capătul căruia se afla un alt grilaj.

— Lucrurile se încurcă, mormăi soldatul.

— Va trebui, să descuiem grilajele amândouă, zise Milo.

— Aşa o să şi facem. Hai, la lucru, băieţii porunci soldatul senegalezilor.

Aceştia se trudiră o bucată de vreme apoi sparseră uşa primului grilaj. La al doilea însă, lucrurile merseră şi mai greu, căci trebuiră să scoată uşa zăbrelită din balamale.

— În sfârşit, ne făcurăm drum, răsuflă soldatul, dar cine ştie peste ce vom mai da… Doar nu ne-om pierde ziua dărâmând la uşi…

— Cred că aceasta era cea din urmă şi părerea mea e că o să găsim acum scara care duce la subterană, răspunse Milo.

— O să vedem noi acuş. Să înaintăm cu băgare de seamă fiindcă suntem înconjuraţi din toate părţile de praf de puşcă şi s-ar putea să sărim în aer când nici nu te-aştepţi. Nu poţi să ştii dacă ticăloşii ăştia nu au vreo mină pregătită gata.

— Te pomeneşti… să ne grăbim însă, poate că punem mâna pe ei până a nu apuca să facă cine ştie ce poznă.

Găsiră într-adevăr scara, dar cum prevăzuse Milo, apoi o subterană.

— Asta e subterana care duce la gaura unde eram mai adineauri. Are careva din voi o lampă de buzunar? întrebă soldatul.

— La mine una frumos de tot… faci lumină ca ziua… răspunse un senegalez.

— Dă-o încoace.

Senegalezul întinse cu părere de rău lampa. Gangul prin care treceau acum era foarte îngust, apa se prelingea pe pereţi, pământul era moale şi cleios.

Colonialul se aplecă, se uită cu lampa, apoi zise:

— Spionii cu pricina au trecut pe-aici, se văd urme proaspete de paşi.

Milo se aplecă şi el, cercetă locul apoi făcu observaţia că inamicii nu erau în număr mare.

— Aşa crezi tu? se miră colonialul.

— Da, deosebesc paşi de diferite mărimi, dar, după părerea mea,

numai cinci, cel mult şase oameni au trecut pe-aici, răspunse el hotărât.

— O să ştim numaidecât fiindcă sunt sigur că o să-i găsim la capătul subteranei.

— Numai de-ar fi şi ai noştri cu ei…

— A, bine zici, îi uitasem. Eu cred că acolo sunt.

Mergeau mereu dar gangul nu se mai sfârşea.

— Mi se pare că e cam multişor de când am pornit, făcu Milo, pus pe gânduri.

— Da, zău, şi-ar fi trebuit să ajungem până acum la locul unde am lăsat santinelele noastre.

— Ciudat…

— Adevărat… nu mai înţeleg nimic. Nu cumva vor fi fiind mai multe subterane de-astea?

— Mai ştii? Tot ce se poate.

— Şi-o să mergem aşa întruna, orbeşte?

Se opriră şi ascultară.

— Dumneata auzi? întrebă Milo pe soldat.

— Da, un zgomot de paşi.

— Aici, la dreapta.

— Atunci, să mai fie o subterană alături?

— Dacă n-o fi ecoul care ne răspunde.

— Nu, nu, nu e ce crezi tu, băiete.

Cap. 489 – Pe urmele fugarilor

Deodată soldatul se izbi peste frunte.

— Măi, da’ proşti mai suntem! făcu el. Trebuia să ne luăm după urma paşilor.

— Aşa e, zău, răspunse Milo, aplecându-se să se uite pe jos.

La câţiva centimetri înaintea lui nu se mai vedea nicio urmă de paşi.

— N-au venit pe-aici, zise el ridicându-se.

Soldatul se uită şi el.

— Adevărat. Atunci să ne întoarcem.

Mergeau încet ca să poată cerceta cu băgare de seamă pământul.

Ajunseră în cele din urmă la locul unde dădură iar de urme.

— Staţi pe loc, strigă deodată soldatul.

Văzură în zid o uşă ascunsă, pe care n-o zăriseră până atunci.

— Măi, ai dracului spioni! făcu soldatul minunându-se. Au ştiut ei cum să-şi înjghebeze adăpostul. Numai că uşa asta pare să fie cam şubredă, lemnul e putred şi mâncat de cari.

Totuşi cu mare greutate o putură da jos.

— Fiţi cu băgare de seamă, să nu ne repezim ca proştii să dăm peste cine ştie ce, îi potoli soldatul pe senegalezi care dădeau buzna înainte.

Se aplecă şi cercetă locul.

— Luaţi-o pe-aici, le zise el apoi.

După ce merseră niţel auziră zgomot de paşi.

— În sfârşit! şopti el. Acu, să nu ne lăsăm luafi pe neaşteptate. Ne aflăm în loc primejdios, gangul e foarte îngust şi nu putem trece decât unul în urma altuia Dacă vom fi atacaţi nici nu ne putem apăra măcar.

De-abia îşi sfârşi vorba şi se auziră împuşcături. Dar fiindcă nu văzură niciun glonţ înfingându-se în zid, înţeleseră numaidecât ce se petrecuse. Arabii ajunseră la deschizătura groapei străjuită de senegalezi şi aceştia trăseseră asupra lor.

— Repede, grăbiţi-vă! strigă soldatul, am pus mâna pe ei!…

Şi aşa era. Ajunseră din urmă pe fugari; erau în număr de şapte, şapte arabi înarmaţi cu puşti de modă veche. Încercară ei să se apere, dar în cele din urmă, înspăimântaţi la vederea senegalezilor se predară.

Mare fu însă mirarea lui Milo când băgă de seamă că Fauvel şi Le Gonidec nu se aflau printre ei.

— Unde sunt cei doi soldaţi pe care i-aţi luat cu voi? întrebă el pe unui din arabi.

Acesta nu răspunse. Milo repetă întrebarea. Degeaba.

— Stai că-l fac eu acu’ să vorbească, zise soldatul şi-i puse vârful baionetei în piept. Vorbeşte, ori te ucid, porunci ei apoi.

Arabul se înfioră dar nu se putu hotărî să deschidă gura. Atunci soldatul îi găuri burnusul şi vârful intră în carne. Arabul scoase un ţipăt, atâta tot.

— Văd că trebuie să-i împuşc pe toţi, zise soldatul. Aici însă e locul

prea strâmt, trageţi-i sus la lumină.

Senegalezii de sus veniră cu frânghii, legară zdravăn pe arabi şi-i scoaseră afară, apoi traseră şi pe ceilalţi după ei.

— Acum, zise soldatul, să vorbim serios. Spuneţi-mi numaidecât unde sunt cei doi marinari căci de nu…

Arabii tăceau.

Soldatul porunci senegalezilor să-i ia la ochi. Rămaseră toţi nepăsători afară de unul care începu să tremure ca varga. Deodată înaintă şi zise:

— Eu o să vă spun…

Soldatul îl privi în ochi:

— Bagă de seamă, dacă minţi e vai de capul tău.

— Nu, nu, jur… că… o să vă spun adevărul.

— Dacă e aşa, răspunde la ce o să te întreb eu.

Ceilalţi tovarăşi se uitau la tovarăşul lor cu dispreţ.

— Acum de curând doi marinari francezi au coborât în subterana de colo şi li s-a pierdut urma. Ştii unde sunt?

— Da, răspunse arabul.

Cap. 490 – Clipe de îngrijorare

Milo se apropie repede.

— Dacă ştii unde sunt, spune!

Arabul păru că se reculege, apoi zise:

— În sala strămoşilor.

— Unde se află sala strămoşilor?

— Sub vestibulul moscheii părăsite.

— Sunt morţi sau trăiesc?

— Trăiesc.

Milo răsuflă uşurat.

— Să ne duci la ei, zise soldatul.

— Bine, vă duc.

Senegalezii îi împinseră pe arabi înainte şi-i luară în mijlocul lor îndreptându-se spre moschee, căci crezuseră că ar fi primejdios să se ducă pe drumul pe care veniseră.

— Să nu ne încredem prea mult în oamenii ăştia, şopti Milo

soldatului, ar fi în stare să ne atragă într-o cursă.

— Crezi!?

— De, nu se poate şti…

— N-avem de ce ne teme, suntem doar în număr destul de mare.

— Aşa e, dar nu uita că moscheea e plină de muniţii şi o nimica toată o poate arunca în aer.

— O să fim cu ochii în patru.

Când intrară în moschee, soldatul înşirui pe prizonieri în lungul zidului apoi îl întrebă pe arab:

— Ei, acu' spune unde sunt marinarii.

Acesta bătu cu piciorul în duşumea.

— Acolo jos, răspunse el.

— Şi pe unde te cobori!

Omul făcu vreo câţiva paşi şi arătă o lespede la fel cu celelalte.

— Pe aici.

Milo şi soldatul se uitară unul la altul.

— Dacă-i aşa, deschide tu, zise colonialul.

— Nu pot singur… să m-ajute cineva.

Soldatul porunci la patru senegalezi să ridice lespedea, dar zadarnic. Se uitară ia Milo ca şi când ar fi vrut să întrebe ce e de făcut. Acesta se aplecă, privi lespedea apoi zise arabului:

— Trebuie să fie un secret prin care să se dea singură la o parte.

— Da, dar eu nu-l cunosc.

— Minţi.

— Nu, nu mint, numai şeful ştie.

— Şi şeful unde e?

— Uite-l colo, răspunse arabul arătând pe unul din prizonieri.

Acesta nici nu clipi. Încercară să-l facă să vorbească, dar omul fu de neînduplecat.

— Ştii că vei fi împuşcat! îl ameninţă soldatul.

Arabul tăcu. Deodată unul din senegalezi, care, culcat pe burtă examina cu băgare de seamă lespedea, strigă:

— Am găsit! Dacă apeşi pe locul ăsta, lespedea se mişcă.

Milo vru să pună degetul pe un fel de nasture care se zărea printre crăpăturile dintre lespezi când văzu pe chipurile prizonierilor o expresie de spaimă care nu scăpă nici soldatului.

Se sfătuiră amândoi pe şoptite:

— Ai văzut cum s-au tulburat arabii! zise Milo.

— Da.

— Atunci ce e de făcut!

— Să ridicăm altă lespede.

— O să fie cam greu.

— Cred că dacă o să ne slujim de nişte pârghii mai groase o să reuşim.

— Noi să-ncercăm.

Cântară pretutindeni pârghii dar nu găsiră.

— Să desprindem atunci lespedea cu pietre, zise la urmă soldatul. Dacă dedesubt se află într-adevăr o pivniţă, adică un loc gol, o să putem s-o dăm repede la o parte.

Senegalezii se duseră să caute pietroaie ascuţite cu care izbutiră să spargă lespedea care se prăbuşi în bucăţi.

— După cum vezi n-am sărit în aer, făcu soldatul zâmbind.

— Stai, că nu se ştie ce primejdie ne mai aşteaptă, zise Milo.

— Crezi?

— De, tot ce se poate…

— Să coborâm în pivniţă doi din arabi. Împinseră pe doi din ei până la marginea găurii şi soldatul le porunci să coboare. Arabii se codeau.

— Hai, ce mai aşteptaţi? se răsti el.

Aceştia se priviră înspăimântaţi.

— Ei? făcu soldatul pierzându-şi răbdarea.

Unul din arabi făcu semn celuilalt. Se aplecară, apoi se ridicară imediat.

— Ştiam eu ce spun. Ticăloşii au desprins un fitil care era în legătură cu mina, strigă colonialul smulgând fitilul din mâna lor. Acum, nu mai e nicio primejdie, ne putem coborî.

Totuşi, ca măsură de prevedere împinseră pe cei doi arabi înainte. Lăsară pe ceilalţi prizonieri în paza a cinci din senegalezi, iar ceilalţi, împreună cu Milo şi soldatul colonial coborâră în subterană, mai bine zis săriră căci nu se afla nicio scară pe care să coboare.

Se pomeniră într-un gang întunecos. Unul din senegalezi aprinse o lampă de buzunar care împrăştia o lumină gălbuie pe zidurile umede

ale gangului.

— Unde sunt prizonieri francezi! întrebă Milo pe arab.

— La capătul subteranei, răspunse el.

— Minţi. Am mai cercetat noi subterana şi n-am găsit pe nimeni.

— Să mergem înainte şi o să-i găsim.

— Dacă încerci să se atragi într-o cursă îţi zbor creierii…

— Nu, nu vă înşel…

— Bagă de seamă, nu glumesc…

Înaintau cu băgare de seamă. La capătul gangului se afla o scară cu nişte trepte putrede.

La porunca soldatului doi senegalezi se lăsară cu toată greutatea trupului, asupra uneia din trepte care se mişcă din loc şi o dădură fără cea mai mică greutate la o parte.

Cap. 491 – Salvaţi

— Parc-am fi la teatru, unde se trag sforile! zise soldatul din armata colonială. Cui dracu' i-ar fi putut trece prin minte că treptele se pot da la o parte ca fundul unei cotigi… A, uite şi o scară. Să ne coborâm… ba nu, să lăsăm să coboare mai întâi javrele astea de arabi.

Aceştia nu se codiră o clipă, Milo, împreună cu ceilalţi se luară după ei, lăsând sus pe un senegalez de santinelă.

— Mă, da-ntunerec e… Ben-Ahmed, luminează-ne calea.

Senegalezul cu numele de Ben-Ahmed se apropie cu lampa lui de buzunar care răspândea acum o lumină foarte slabă căci pilele începuseră să se consume.

Zăriră în curând două trupuri întinse pe jos. Milo se aplecă şi recunoscu pe Le Gonidec şi Fauvel.

— Doamne, Doamne! făcu el speriat, numai de nu i-ar fi ucis nemernicii ăştia!

Amândoi marinarii erau legaţi burduf, cu un căluş în gură şi cu chipurile pe jumătate acoperite cu o basma. Milo îi scoase repede căluşurile şi le trase basmaua de pe faţă.

Le Gonidec scoase un suspin, adânc.

— Eu sunt, Milo, zise băiatul.

— Milo… bâigui Le Gonidec, apoi tăcu.

— Vai, sărmanii sunt aproape morţi! strigă Milo, trebuie să-i scoatem numaidecât la aer.

Senegalezii îi scoaseră pe cei doi marinari în gang apoi îi duseră pe braţe în moschee.

— Răniţi nu par să fie, zise soldatul.

Luă bidonul în care mai avea niţel rachiu şi li-l turnă pe gât.

Le Gonidec îşi veni cel dintâi în simţiri. Se uită speriat la oamenii din jurul lui şi recunoscându-l pe Milo printre ei, şopti:

— Tu eşti, micuţule?

— Da, da, eu sunt şefule. Cum îţi închipuiai că o să te părăsesc…

— Ah, nemernicii!

— V-au chinuit de tot după cum văd.

— Da, da, dar…

Istovit de sforţările pe care le făcuse Le Gonidec, căzu leşinat.

— Trebuie să-i ducem numaidecât la postul nostru, zise cu milă soldatul.

— Nu, nu, pe submarin au să fie mai bine îngrijiţi, se împotrivi Milo.

Patru senegalezi îi luară pe braţe şi porniră cu ei călăuziţi de Milo, iar colonialul plecă împreună cu ceilalţi şi cu arabii făcuţi prizonieri.

Nu trecu mult şi cei doi marinari fură culcaţi în paturile lor pe submarin. Îşi veniră în curând în simţiri şi povestiră ce li se întâmplase. Fauvel care era mai bun de gură începu:

— Ticăloşii! Nemernicii!… Dac-ar fi să-mi cadă vreodată unul din ei în mână, aş şti eu ce să-i fac! Nici nu vă puteţi închipui cum ne-au canonit… ăştia nu sunt oameni, sunt fiare, nu altceva… Când a plecat Milo din subterană ca să spună locotenentului ce-a văzut, noi credeam că n-o să zăbovească cine ştie cât, fiindcă îl ştim noi ce poate. Aşteptam din clipă în clipă, să se întoarcă şi cătam tot înspre deschizătura de sus a subteranei, fără să bănuim ceva, când ne simţirăm deodată luaţi pe sus şi târâţi în fundul subteranei. Ne-am împotrivit noi pe cât am putut, dar ce puteam face noi doi şi ei o bandă întreagă, care izbea care unde nimerea. În sfârşit, după ce ne-au ameţit în pumni, ne-au trântit la pământ şi ne-au legat fedeleş. După aceea, un vlăjgan cu o barbă neagră şi cu ochi sclipitori ca nişte becuri electrice s-a apropiat de noi şi a început să ne descoase, ba ce-

am căutat în subterană, care e, pare-se, o subterană sfântă în care nu trebuie să calce picior de creştin. Noi i-am răspuns că nu ştiam, că habar n-aveam de aşa ceva. „A”, a zis el atunci, „nu ştiaţi? Lasă că o să vă fac eu să ştiţi… Cine cutează să intre aici, nu mai iese viu. Îl închidem într-un cavou şi-l lăsăm să moară de foame”. Frumos, nu e aşa? Apoi, după ce ne-a ciomăgit zdravăn, păcătosul de arab, care trebuie să fie unul din cei mari de-ai lor, a poruncit să fim duşi unde ne-aţi găsit. Drept să vă spun, stau şi mă minunez cum de n-am murit de frig în mormântul acela. Foamea şi setea ne chinuiau grozav. Ce mai vorbă lungă: o zi să mai fi rămas acolo şi ne găseaţi ţepeni.

— Ce-am mai îndurat… vai de sufletul nostru! adăugă şi Le Gonidec. Nădăjduiesc însă că lucrurile n-au să se facă muşama şi că blestemaţii aceia de arabi au să-şi primească pedeapsa pentru suferinţele pe care le-am îndurat din pricina lor.

— N-aveţi grijă, au fost toţi prinşi şi sunt acum sub bună pază, zise Milo.

— Foarte bine, să-i împuşte că aşa merită.

— Cred că aşa o să se şi întâmple, fiindcă sunt nişte spioni primejdioşi. Avem dovezile în mână.

Cap. 492 – Ordinul prin T.F.F.

De-abia spre seară Fauvel şi Le Gonidec putură să se scoale din pat. Se gândiră să se ducă să vadă dacă se şi luase hotărârea ca arabii care îi chinuiseră atât să fie împuşcaţi, când sosi prin T.F.F. un ordin de la amiralitate:

„Comandantul submarinului francez să se îndrepte imediat cu vasul său la zece mile în larg, direcţia sud-est-sud pentru a supraveghea sosirea vaporului de aprovizionare inamic. Vasul să fie arestat. Dacă se împotriveşte, să fie scufundat prin bombardare.”

— Na, altă pacoste pe capul nostru! bombăni Martinvast. Ce dracu, frăţioare, n-o să se mai isprăvească odată cu războiul ăsta?

— Lasă, dragă, că o să mai vină şi altele, nu-ţi fie frică… n-am scăpat încă. Nu e vorbă, ar putea să ne cam slăbească şi să mai pună şi pe alţii, fiindcă pe noi ne-a hărţuit destul, îi ţinu Forgues isonul.

— Pesemne că noi ne pricepem mai bine – aşa or fi zicând ei…

— Astea-s palavre… nu mă amăgesc eu cu migdale-amare…

— Poate că nu o mai fi alt submarin.

— Ei aş! Citeam mai deunăzi în gazetă că pe zi ce merge se construiesc altele noi şi cele vechi se fac ca şi noi.

— Dar cu dezarmarea cum rămâne?

— Altă minciună. Ni se tot vorbeşte de dezarmare şi când colo Anglia fabrică vapoare pe capete. Au ajuns să aibă mai multe ca înainte de război.

— Pare-se că nici America nu se lasă mai prejos. Ştii ce cred eu? Că din toată afacerea asta n-o să iasă bine. O să vedem într-o bună zi Anglia şi America luându-se de păr, să ştii de la mine…

— Numai de nu ne-ar vârî şi pe noi în ciorbă.

— De, nu se ştie… Tot ce se poate.

Comandantul veni pe bord însoţit de locotenentul Du Bourdieu şi dădu ordin să se înceapă pregătirile.

— Fiecare la postul său! comandă locotenentul.

Urmă un zgomot de paşi grăbiţi, zornăit de lanţuri, se auzi un fluierat scurt, oamenii începură să dezlege odgoanele şi în curând submarinul se îndepărtă încet de chei.

Se înnopta. Lumini asemenea stelelor de pe cer sclipeau pe bordul vaselor ancorate în radă.

— Încotro mergem? întrebă Forgues.

— Păi, eu gândesc că ne întoarcem acasă, zise un glumeţ de marinar, nu vezi că într-acolo ne-ndreptăm?

— Ehehei, băiete, mai va până atunci.

— Odată şi-odată tot o să vină şi vremea asta.

— Nu prea îmi vine să cred.

Submarinul înainta acum cu mare iuţeală. Se încrucişă în drum cu două vase de război spaniole care supravegheau coasta, pe urmă cu o corabie urmată de două torpiloare franceze, apoi marea deveni pustie ca şi pustiul Saharei.

Nimeni de pe bord nu ştia încotro şi pentru ce pornise şi fiecare îşi dădea părerea.

— Eu cred că ne ducem să supraveghem o debarcare de muniţii, zise Forgues.

— Tot ce se poate, răspunse un gradat. Dac-am putea pune o dată mâna pe nemernicii ăştia! Şi grozav aş vrea eu să ştiu de ce naţie sunt..

— Nemţi, ce vrei să fie?

— Nu, nu, nemţii au altele de făcut acum. Sunt şi ei ca şi noi, s-au săturat de război şi n-au poftă s-o ia de la început.

— Atunci cine le-o fi dând muniţii titanilor?

— Mare taină.

— Eu ştiu, mormăi Martinvast.

— Dacă ştii, spune-ne şi nouă.

— Nu vă spun, o să vedeţi voi singuri.

— Ştii şi tu cât şi noi.

— De!…

Poate că la urma urmei Martinvast le-ar fi spus ce bănuia, dar se auzi ordinul comandantului:

— „Deschideţi balasturile!”

— Bine c-a dat Dumnezeul zise Forgues bucuros.

Apa începu să năvălească în balasturi şi submarinul se lăsă încetul cu încetul în mare. Se închiseră obloanele şi în curând vasul ajunse la o adâncime de vreo zece metri unde îşi potrivi echilibrul lăsând numai periscopul afară din apă. Era lună plină şi la lumina ei se putea vedea întinsul mării până la mare depărtare.

— Pesemne că a zărit ceva comandantul, zise Forgues.

— Aşa cred şi eu. Poate că rifanii au acum şi ei vase de război, îşi dădu cu părerea Martinvast.

— Glumeşti?

— Nu glumesc defel, deoarece puterea care îi sprijină şi le dă muniţii, poate tot aşa de bine să le dea şi cuirasate.

Cap. 493 – Un avertisment

Îşi întrerupseră vorba căci se auzi prin cornetul acustic ordinul:

— „Torpilele două şi patru, atenţiune!”

Torpilorii erau la posturile lor. Nu ştiau nimic, nu vedeau nimic dar înţeleseră că în scurt timp la comanda „foc!” vor trimite o torpilă în flancul unui vas inamic.

— Se îngroaşă gluma, făcu Forgues.

— Aşa mi se pare şi mie, răspunse Martinvast. După cum văd, amiralitatea ştia ea ce ştia. Aflase pesemne că vreunul din duşmani se apropie de coastă.

— Cred că n-o să mai aibă când.

— Asta atârnă de marinarii noştri de la torpile.

— Buni băieţi, şi-şi cunosc meseria, n-au să dea greş, nu te teme…

Toţi aşteptau din clipă în clipă să audă zgomotul care vesteşte că torpila a pornit, dar minutele treceau şi niciun ordin nu venea.

— Ce-o fi zăbovind atât? se întrebă Martinvast.

— Poate că inamicul a luat-o la sănătoasa.

— M-aş mira. Drept e că dacă e un avizo, merge mai repede ca noi, ori poate că a zărit periscopul nostru.

— Ce, eşti nebun? Cum vrei să-l zărească prin întuneric?

— Cu ajutorul proiectoarelor.

Tăcură.

— „Daţi drumul apei, goliţi balasturile!” se auzi ordinul comandantului.

— Asta-mi place! Acu’ urcăm iar, zise Forgues nemulţumit. Zău, dacă mai înţeleg ceva.

Submarinul se ridicase la suprafaţă.

— „Deschideţi obloanele!”

— Martinvast, zise comandantul, pregăteşte-ţi tunul 45, o să ne răfuim niţel cu cargobotul de colo.

Martinvast făcu numaidecât ce-i porunci comandantul şi aşteptă. Forgues stătea lângă ei.

— S-ar zice că vasul care se află înaintea noastră nu ştie încotro s-o ia, îşi dădu el cu părerea.

— Nu, înaintează, dar foarte încet. N-auzi zgomotul pe care-l face elicea?

— Bine zici.

Submarinul se apropia din ce în ce. Când fu la o mică depărtare de cargobot, comandantul zise lui Martinvast.

— Bagă de seamă, dragul meu, e vorba numai de un avertisment, ai înţeles ce vreau să spun?

— Da, domnule comandant.

— „Foc!”

Obuzul porni. La lumina razelor de lună se văzu căzând departe în mare.

Ştiut e că bomba de avertisment e menită să înştiinţeze vasul suspectat că trebuie să se oprească din mers. Cargobotul însă dădu viteză maşinilor şi se îndepărtă în grabă. Aşadar, era ceva la mijloc şi avea motive că nu se supună controlului. Submarinul porni să-l fugărească şi de data asta în loc de un obuz mititel de 45, îi trimise o torpilă în toată regula care îl nimeri drept în pupa cargobotului şi îi sfărâmă elicea şi cârma. Vasul se înţepeni în loc. Submarinul se apropie şi comandantul strigă prin porta-voce:

— De ce nu v-aţi oprit când v-am somat?

Nu-i răspunse nimeni.

Ofiţerul repetă întrebarea.

Tăcere.

— Vă poruncesc să răspundeţi, altminteri vă scufund vasul, strigă cu glas ameninţător comandantul.

De data aceasta un om apăru pe punte.

— De ce-aţi tras asupra noastră? întrebă el.

— Pentru că nu v-aţi oprit când v-am somat.

— N-am auzit.

— Trebuia s-o auzi. Unde vă duceţi?

— La Algesiras.

— Nu e adevărat, am văzut că vă îndreptaţi spre sud-est.

— Dibuiam drumul.

— Asta s-o spui altuia nu mie. Prin locuri cum sunt acestea un căpitan de vas n-are nevoie să dibuie drumul. Ce încărcătură duci?

— Grâu şi porumb.

— Bine, o să vedem noi acum, lasă jos scara.

Cap. 494 – O minciună care nu se prinde

Căpitanul cargobotului nu părea să se grăbească defel. Poate că punea ceva la cale şi de aceea zăbovea.

— Hai, grăbeşte, ori îţi bombardez vasul! strigă comandantul care începuse să-şi piardă răbdarea.

Ameninţarea folosi, căci se auzi numaidecât izbitura frânghiei în cheresteaua vasului. Comandantul Dartois însoţit de locotenentul Du Bourdieu şi doi marinari, trecură pe bordul cargobotului. Căpitanul şi cu secundul îi întâmpinară pe punte. Marinarii aşezaţi pe două rânduri aşteptau ca la paradă. Vasul, rămas acum fără cârmă, se legăna încoace şi încolo.

— Domnule, zise comandantul căpitanului, după cum văd ai motive serioase ca să te fereşti de noi. Cazul dumitale e foarte grav, căci ai luat-o la fugă când te-am somat să stai.

— Vă mărturisesc că n-am auzit.

— Nu se poate, o detunătură de tun face destul zgomot, mai ales că te aflai foarte aproape de noi. Scuza dumitale e rău aleasă. Spuneai că te duci la Algesiras, da?

— Aşa e.

— Fii bun de-mi arată registrul de bord.

— Vedeţi că…

— M-ai înţeles ori nu?

— Da, o să vi-l arăt imediat.

Căpitanul dădu un ordin secundului care plecă numaidecât.

— De unde vii? îl întrebă iar comandantul.

— De la Pernambuco.

— Lung drum. Şi sub ce pavilion călătoreşti?

— Sub pavilion portughez.

— Eşti portughez?

— Nu, eu sunt din Venezuela.

— O să controlăm şi asta. Condu-mă în cabina dumitale.

Căpitanul se codea.

— Ei, n-ai auzit?

— Ba da, dar parcă spuneaţi că vreţi să vedeţi registrul de bord… vi se va aduce numaidecât.

— O să-l controlez în cabină.

— Da, da, numai că, vedeţi… s-au dus să facă puţină curăţenie în cabină… fiindcă

— Am priceput, s-au dus să dosească tot ce poate fi compromiţător, încheie comandantul şi se îndreptă spre cabina căpitanului. Nu se miră defel când dădu peste nişte marinari care împachetau ceva.

Zărind pe ofiţerul francez vrură s-o şteargă repede dar acesta le zise:

— Staţi aici… vă poruncesc.

Puse mâna apoi pe registrul de bord pe care căpitanul căuta să-l ascundă.

Dintr-o aruncătură de ochi văzu că acesta minţise.

— Nu vii de la Pernambuco, ci de la Liverpool şi nu călătoreşti sub pavilion portughez, ci englez. Bine, ştiu ce voiam să ştiu… ia să vedem acum şi încărcătura vasului.

Căpitanul şi secundul său stăteau înmărmuriţi. Îşi aruncară unul altuia pe furiş o privire care însă nu scăpă comandantului, care ieşi din cabină şi apropiindu-se de parapet strigă pe câţiva marinari de pe submarin şi le zise:

— Mă cobor în cargobot să văd ce fel de încărcătură transportă. Dacă peste douăzeci de minute nu mă vedeţi ieşind… ştiţi ce aveţi de făcut.

— Am înţeles, domnule comandant, răspunse Martinvast.

Comandantul coborî apoi cu locotenentul în cargobot.

— Mie nu prea îmi place ce se petrece, făcu Forgues.

— Nici mie.

— Numai de nu l-ar ucide pe comandant…

— N-au să îndrăznească, fiindcă ştiu că-i trimitem numaidecât să ţină de urât peştilor în fundul mării.

— Eu cred că am pus mâna pe nişte contrabandişti primejdioşi.

— Mai mult ca sigur.

— O să aflăm noi acum cam ce marfă duc ei în cargobot. Te pomeneşti că tâlharii văzându-se prinşi aruncă vasul în aer…

— Ei aş! Oameni de soiul ăsta ţin la pielea lor mai mult decât unul de-ai noştri.

Minutele treceau şi comandantul nu se zărea.

— Te-ai uitat la ceas când au coborât în cargobot? întrebă Forgues pe Martinvast.

— Da, era unsprezece şi douăzeci, acum e unsprezece şi jumătate.

— Peste zece minute trebuie să-l vedem pe comandant venind.

— Dar dacă nu mai vine?

— Dacă nu mai vine înseamnă că a fost omorât de banditii de colo şi…

— Şi?

— Bombardăm cargobotul..

— Nu cred să ajungă lucrurile până acolo… Ia stai… parcă a ţipat cineva în cargobot… tu n-ai auzit?

— Nu… ţi s-o fi părut.

— St! Ascultă…

Se auzi o pârâitură.

— Ştii ce era? făcu Martinvast după câteva momente. Pesemne că mută din loc lăzile şi astea pârâiau aşa.

Cap. 495 – Aşteptare îngrijitoare.

— Martinvast, cât e ceasul la tine? întrebă Forgues.

— Unsprezece şi treizeci şi şapte de minute.

— Mai avem numai trei minute.

— O să mai aşteptăm niţel, poate că ceasul meu nu merge la fel cu al comandantului.

Ceilalţi marinari veniseră şi ei pe punte şi păreau foarte îngrijoraţi. Cargobotul aluneca mereu când la dreapta când la stânga; credeau însă, că din pricină că mutase cineva pe vas încărcătura de la un loc la altul, se legăna aşa.

— Ştii că eu încep să mă îngrijorez serios? zise Forgues cu ochii la cargobot.

— Până acuma nu încă, mai e un minut, răspunse Martinvast.

Deodată câţiva oameni apărură pe puntea cargobotului şi alergară spre locul unde se aflau bărcile de salvare. Dar când vrură să le dezlege, Martinvast le strigă cu glas poruncitor:

— Nu puneţi mâna că vă fac praf!

Marinarii şovăiră.

— Ăştia voiau s-o ia la sănătoasa, pesemne că se simt cu musca pe căciulă… să nu-i scăpăm din ochi.

— Fii pe pace, cum or încerca să facă o mişcare le sfărâm luntrea.

— Şi câteva capete odată cu ea..

— Ei şi! Eu le-am spus ca să ştie.

Trecuseră douăzeci şi opt de minute de când intrase comandantul în cargobot.

— Ei, tu ce zici, Martinvast? făcu Forgues neliniştit.
— Aşa e, încep şi eu să mă îngrijorez, răspunse acesta uitându-se la ceas.
— Ce-ar fi să-l strigăm? Poate că o să ne audă.
— Să-ncercăm.
Îşi duseră amândoi mâinile făcute pâlnie la gură şi începură să strige din toate puterile:
— Comandantul submarinului… aşteptăm ordinele dumneavoastră.
Nu le răspunse nimeni.
— Eu zic să ne ducem să vedem ce e cu el, fu de părere Le Gonidec.
— Aşa o să trebuiască să facem în cele din urmă, fiindcă nu putem bombarda cargobotul câtă vreme ofiţerii noştri sunt acolo.
— Dacă vor ajunge lucrurile până aici n-o să fie bine.
— Cred şi eu; vorba e, suntem noi în număr destul de mare ca să încercăm o astfel de lovitură?
— Ajunge câţi suntem… şi-apoi suntem înarmaţi.
— Cine ştie dacă cargobotul nu e plin de arabi.
— M-aş mira..
Marinarii se sfătuiră între ei şi tocmai se pregăteau să treacă pe bordul cargobotului lăsând submarinul în paza electricienilor, când apăru comandantul Dartois cu locotenentul său. Fu primit cu ovaţii.
— Bine că v-am văzut odată la lumină, domnule comandant, strigă Martinvast, ne şi pregăteam să dăm cu toţii năvală pe bord, crezând că vi s-a întâmplat ceva.
— Nu mi s-a întâmplat nimic, dragii mei, dar sunt atâtea de văzut pe-aici încât nu mă înduram să plec.
Comandantul coborî scăricica de frânghie şi trecu pe submarin. Chemă numaidecât pe telegrafistul T.F.F. şi-i spuse să trimită fără zăbavă următoarea radiogramă:
„Amiralităţii. Trimiteţi imediat remorcher pentru a aduce un cargobot încărcat cu muniţii şi tunuri pentru inamic. Poziţiunea S. O. S. E. 13° D. 15° N.”

Radiograma fu expediată imediat.
— Băieţi, zise apoi comandantul, am făcut o descoperire minunată. Cargobotul e plin de sticle cu gaze asfixiante, obuze şi cartuşe. Mai

mult încă: în cală se găsesc mitraliere şi obuziere din belşug. Dacă nu soseam la timp toate acestea s-ar fi debarcat peste noapte într-unul din porturile de pe coastă şi inamicul ar fi fost bine aprovizionat pentru o bună bucată de vreme.

— Ah, nemernicii! strigă Martinvast. Atunci nu e de mirare că războiul ăsta nu mai ia odată sfârşit… sunt aprovizionaţi de toată lumea, ticăloşii ăştia de rifani…

— Nu chiar de toată lumea, dragul meu. Ci de un anumit soi de oameni care, urmărind un scop uşor de ghicit, fac cauză comună cu duşmanii noştri, răspunse comandantul.

Cap. 496 – Semănătorul de mine

Curentul împingea din ce în ce cargobotul la larg.

— Eu zic că ar trebui să ne prindem de cargobot şi să-l ţinem pe loc, altminteri îl duce curentul cine ştie unde spre nord, zise Le Gonidec.

— Ai dreptate, Le Gonidec, vom încerca chiar să-l remorcăm până ce va sosi vaporul care să-l ducă în port.

— Mă, tu ăla de colo! strigă Le Gonidec unui marinar de-al cargobotului, care stătea rezemat de parapet, prinde odgonul ăsta.

Dar omul nici nu se clinti.

— N-auzi ce-ţi spun? repetă Le Gonidec.

Marinarul ridică din umeri.

— Domnule comandant, dobitocul ăsta nu vrea s-apuce remorca.

— Foarte bine, răspunse acesta, aruncaţi o cange.

Legară de odgon o cange cu patru cârlige, pe care o aruncară pe puntea cargobotului, unde se înfipse numaidecât. Un marinar dădu fuga s-o desprindă dar comandantul îi strigă mânios:

— Nu pune mâna c-o păţeşti!

Omului i se făcu frică şi se îndepărtă.

— Ei nădăjduiesc probabil că va veni cineva în ajutorul lor. Trebuie să fie pe-aici pe undeva vase care ocrotesc cargobotul. Supravegheaţi cu mare atenţie marea şi cum vi se va părea ceva suspect, înştiinţaţi-mă numaidecât, zise comandantul, intrând în cabina de comandă.

Cargobotul remorcat de submarin înainta încetinel din pricina

greutăţii lui, mai ales că lupta împotriva curentului.

În sfârşit sosi şi remorcherul care îl duse în port.

Era însă dat ca noaptea să nu se sfârşească în linişte pentru marinarii submarinului, căci după ce străbătură vreo cinci mile de drum, se auzi o explozie grozavă pe mare.

— Ce, nu cumva ne bombardează? făcu Le Gonidec mirat.

— Nu, cred mai degrabă că a explodat o mină.

— Aşa crezi tu?

— După detunătură, aşa s-ar părea.

Puţin mai departe, altă explozie.

— Ce naiba o mai fi şi asta? strigă Martinvast care nu pricepea nimic.

— E, că minele se află chiar în drumul nostru şi dacă n-am sărit în aer e o minune dumnezeiască, răspunse Le Gonidec.

Dar în curând se lămuriră lucrurile. Înaintea remorcherului, cam la vreo două mile de el, se vedea un vaporaş care zorea spre coastă. La început nimeni nu-l luă în seamă, în curând însă le dădu de bănuit.

— Trebuie să ajungem numaidecât vaporaşul de colo, zise comandantul oamenilor săi.

Motoarele de suprafaţă fură puse imediat în funcţiune şi în curând submarinul ajunse la vaporaş. Acesta era un vas aliat; totuşi când îl somară să stea, căpitanul răspunse bodogănind.

— Nu e lucru curat la mijloc, zise comandantul şi se urcă singur pe bordul vaporaşului ca să vadă ce conţine. Îşi dădu numaidecât seama cu cine are de-a face.

— M-ai înşelat, zise el căpitanului, dumneata nu eşti spaniol şi faci contrabandă de război şi presari mine în drumul vapoarelor.

Dar de-abia spuse aceste cuvinte şi se simţi apucat pe la spate de doi marinari voinici.

— Ajutor, băieţi! începu el să strige.

Martinvast, Le Gonidec, Forgues şi cu Milo dădură fuga la scăricica de frânghie care atârna de flancul vaporaşului şi o urcară la repezeală.

Cât ai clipi scoaseră pe căpitan din mâinile marinarilor şi până să intervină ceilalţi, ajunseră pe puntea submarinului.

— Mulţumesc, dragii mei, le zise comandantul. Dacă nu veneaţi voi, mă ucideau… Acum nu mai am de ce-i cruţa. Au încălcat

regulamentul şi s-au făcut vinovaţi de o crimă odioasă, aceea de a presăra mine în lungul drumului pentru a scufunda vapoarele noastre. O să le trimitem acum o torpilă ca să-i învăţăm minte.

Pregătiră torpila şi submarinul se depărtă de vaporaş.

— Atenţiune, strigă comandantul, foc!

Torpila porni şuierând şi după câteva clipe explodă în tribordul vaporaşului care se cufundă numaidecât. Oamenii de pe bord care încercaseră să scape cu luntrile fură ajunşi de submarin, făcuţi prizonieri şi duşi în port.

Cap. 497 – Altă însărcinare

Aici, vinovaţii fură aduşi imediat înaintea unei comisii alcătuită din ofiţeri de marină şi ofiţeri din armata colonială. Dezbaterile ţinură două zile şi căpitanii celor două vase, adică al cargobotului şi al vaporaşului fură osândiţi la moarte prin împuşcare.

Când marinarii submarinului aflară de moartea vinovaţilor, Le Gonidec zise camarazilor săi:

— Să nădăjduim că de-acum încolo ne vor lăsa în pace şi că războiul va lua sfârşit.

— De, bine-ar fi să fie aşa, făcu Forgues neîncrezător, dar mie nu prea îmi vine să cred.

— În orice caz rifanii nu vor mai avea cum primi muniţii.

— Nu se ştie…

— Bine zici, vor mai fi şi alte vase de-ale lor în drum, dar lasă, le vom face noi de petrecanie şi lor, n-avea grijă…

Trecură numai câteva zile la mijloc şi marinarii submarinului avură iar de lucru.

Fusese zărit în larg un vapor ciudat, care peste zi se ţinea foarte departe de ţărm şi cum se întuneca se apropia pe nesimţite de coastă. Nu mai încăpea îndoială că era un vas de aprovizionare, care încerca să-şi descarce marfa. Când alt vas se lua după el, vaporul fugea spre apus unde pierea ca prin minune. Faptul părea cu atât mai de neînţeles, cu cât vapoarele care îl fugăreau erau mai toate din cele cu mersul rapid.

Într-una din zile, o corabie de pescari fusese atacată de acest vapor

ciudat, care bombardase corabia şi luase pe cei trei pescari ai corabiei prizonieri.

Aceştia reuşiseră însă să fugă, aruncându-se în mare şi înotând până la ţărm, povestiră următoarele:

— Am stat trei zile pe vasul-pirat care ne luase cu el. Era comandat de un om caraghios care se purta cu noi ca şi când am fi fost de seama lui. Să tot fi avut douăzeci şi şapte de ani. Vorbea alandala. Se lăuda că o să arunce în aer toate vapoarele de pe coastă şi că o să semene mine în radă ca să împiedice vasele de război franceze şi spaniole să acosteze în port. Vasul acesta e un fel de şmecherie. Are catarge mari şi seamănă cu o corabie cu pânze, dar în realitate are maşini cu aburi şi tunuri de mare calibru ascunse în dosul sabordurilor.

Povestea păru cam neadevărată, totuşi se luă hotărârea să se trimită cineva în urmărirea acestui ciudat vapor. Trebuia luat pe neaşteptate, ceea ce nu era defel uşor. Bineînţeles că tot pe submarin căzu beleaua.

Într-o seară, pe când oamenii se pregăteau de culcare, veni comandantul la ei şi le zise:

— Băieţi, iar au trebuinţă de noi.

— Păi… se putea altfel!? bombăni Fauvel.

— Şi trebuie să pornim numaidecât.

— La ordin, domnule comandant, răspunse Forgues.

— Vom lipsi probabil toată noaptea. E vorba să urmărim un vapor care până acum s-a strecurat nebăgat în seamă.

— O să-l găsim noi, fiţi pe pace, domnule comandant, făcu Le Gonidec.

— Bine-ar fi… Cred că afacerea asta odată terminată, o să ne putem întoarce pe la casele noastre. E vorba ca în locul nostru să vină un alt submarin de la Brest.

— Să dea Dumnezeu! Fiindcă de, oricât i-ar fi de dragă omului meseria, ar vrea şi el să se mai odihnească niţel, din când în când; şi noi, de când cu ocolul pământului, n-am avut o clipă de odihnă.

Comandantul zâmbi.

— Ai dreptate, dragul meu, acum însă pregătiţi-vă de drum.

Pregătirile se făcură repede.

Pe la ceasurile unsprezece din noapte, submarinul ieşi din port. Se

lăsă numaidecât până la jumătate în apă ca să nu poată fi zărit de inamic. Marea era liniştită, dar nori negri şi groşi pluteau ameninţători în văzduh, acoperind cu desăvârşire luna.

— Semn rău, făcu îngrijorat Forgues.

— Să vedeţi că n-o să treacă mult şi o să se stârnească un vânt din cele grozave, fu de părere Le Gonidec.

Submarinul lăsa dâre lungi de spumă în urma lui.

— Tare mă tem că o să colindăm degeaba toată noaptea, zise Le Gonidec.

— Ce vrei dragă, dacă nu e, de unde vrei să-l luăm?

— Eu, dinspre partea mea, n-aş putea zice că-mi pare rău…

— Nici mie.

— N-aveţi de ce vă plânge camarazi, zise Martinvast, de câte ori a fost vorba de ceva mai serios nu ne-am dat înapoi şi ne-am făcut datoria pe deplin. De aceea cred că suntem socotiţi ca cei mai buni marinari din armata Franţei.

Toţi izbucniră în hohote de râs.

— Ia lăsaţi palavrele şi vedeţi mai bine de rânduiţi totul cum trebuie, fiindcă mi se pare că acu-acu, o să ne hâţâne de o să scoată sufletul din noi, făcu Le Gonidec îngrijorat.

— Ei şi? Am mai păţit-o noi şi altă dată, răspunse cu nepăsare Fauvel.

Cap. 498 – O veste bună

Se stârni un vânt puternic şi marea începu să se agite. Submarinul înainta la întâmplare, căci vasul pe care voiau să-l prindă se arăta de obicei în preajma unui mic golf numit Solidor. Comandantul nu voia să se îndepărteze prea mult de coastă, ca nu cumva în vremea asta inamicul să treacă neobservat.

Acum, fiindcă norii întunecaseră de-a binelea cerul, nu mai avea de ce să se teamă; de aceea comandantul dădu ordin să se golească balasturile şi submarinul se ridică la suprafaţă, micşorând însă viteza. Străbătu apoi marea pe o bună întindere în lung şi-n lat, în cruciş şi-n curmeziş.

Locotenentul du Bourdieu stătea la microfon, căutând să prindă cel

mai uşor zgomot care ar fi dat de veste ivirea inamicului.

— Aud plescăitul unei elice.

— Departe?

— La vreo milă de-aici?

— Ce direcţie?

— Nord-est

— Bine, fii atent…

După cinci minute, locotenentul zise iar:

— Zgomotul se apropie… acolo, pe dreapta.

Comandantul dădu un ordin şi submarinul se lăsă iar pe jumătate în apă. În curând ceva mare, negru trecu pe lângă el şi fu cât p-aci să-l spintece în două. Vasul plutea cu luminile stinse. I se porunci prin T.F.F. să-şi aprindă fanalurile şi să-şi decline naţionalitatea. Nu răspunse la somaţie şi pieri în ceaţă. Îl căutară pretutindeni, cercetară de jur-împrejur, dar nu găsiră nimic. Când se lumină de ziuă nu i se putu descoperi urma.

— Pe unde o fi pierit, frăţioare? că nici în port nu s-a întors, după cum văd, făcu Le Gonidec minunându-se.

— Nu se ştie, răspunse comandantul care auzise. Mie îmi vine a crede, şi sunt aproape sigur că nu mă înşel, că corabia acea mare cu pânze care se găseşte colo în radă e chiar vasul care a trecut astă noapte pe lângă noi. Nu ni s-a spus că e un vas cu aburi, care se arată ca o corabie cu pânze? De altfel, o să aflăm numaidecât, căci amiralul va trimite fără îndoială pe cineva să vadă ce e cu ea şi ce rost are pe-aici. Arborează pavilionul francez, tare mă tem însă că e francez cum sunt eu chinez.

Într-adevăr, la percheziţia făcută, se constată nu numai că nu e de naţionalitate franceză, dar că aparţine chiar unei naţionalităţi inamice. Era un vapor care pe timpul marelui război avusese oarecare faimă. Cumpărat în urmă de englezi, trecuse apoi din armator în armator până ce venise să se aciuiască în portul Liverpool, unde un englez, prietenul lui Abd-El-Krim, îl cumpără. Nu mai e nevoie să spunem că vasul făcea contrabandă de arme şi muniţii pentru rifani.

Fu arestat numaidecât şi ofiţerii împreună cu echipajul închişi la Casablanca. Acesta fu cel din urmă eveniment al luptei cu marocanii.

Vremea se stricase; începuseră ploile şi operaţiunile militare deveneau anevoioase până la primăvară.

Câteva vase de război rămaseră să supravegheze coasta, iar celelalte unităţi se înapoiară la locurile lor de bază.

Ne putem închipui bucuria băieţilor noştri, când veni într-o dimineaţă comandantul Dartois cu vestea:

— Dragii mei, ne înapoiem în Franţa.

Fu primit cu urale nesfârşite, deşi unora din marinari nu le venea să creadă.

— Eu, zise Fauvel lui Forgues, tare mă tem că tot n-am scăpat încă. Cine ştie ce se mai poate ivi din moment în moment…

Şi nu se-nşela.

Submarinul fu trimis încă o dată şi cerceteze coasta.

— Ei, ce vă spuneam eu? bombăni Fauvel, aşa e că tot n-am scăpat?

— Taci din gură cobea naibii, se răsti Martinvast la el. Hai, scoate banii şi plăteşte amenda.

— Pentru ce?

— Păi… fiindcă…

— N-am spus un cuvânt oprit, de ce să plătesc? Am spus doar că n-am scăpat încă, n-am zis că n-o să scăpăm.

Marinarii râseră cu poftă căci toţi erau veseli de când aflaseră că se vor întoarce în curând pe la vetrele lor Mai aveau de făcut o mică plimbare pe coastă apoi „au s-o şteargă”, cum zicea Fauvel.

A doua zi dimineaţa porniră în cercetare.

— Am rămas „de căruţă”, făcu Fauvel, ceilalţi ne-au şi luat-o înainte.

— Ei, două-trei zile acolo, nu e cine ştie ce lucru mare… răspunse Forgues.

Pe când submarinul, cu drapelul fâlfâind în vânt, plutea la vreo trei mile departe de ţărm, Le Gonidec stătea de vorbă cu Milo.

— Văzuşi, băiete, că s-a isprăvit şi călătoria asta? Spune-mi acum şi mie ce ai de gând să faci după ce te vei întoarce acasă. Vrei să rămâi la marină?

— Aşa aş vrea, şefule.

— Îmi pare bine… mi-a fost frică să nu cumva să-ţi muţi gândul şi să vrei să treci la aviaţie. Drept să-ţi spun, nu mi-ar fi plăcut.

— Nici prin minte nu mi-a trecut. Am servit niţel în aviaţie, aşa, de curiozitate, să văd şi eu ce e aviaţia. Pe mine la marină mă trage inima şi marinar o să rămân până la sfârşitul vieţii.

— Bravo, băiete, vezi, aşa-mi placi… numai că trebuie să ştii un lucru: e marinar şi marinar. Nu cred că vei fi având de gând să te angajezi pe o corabie de pescuit şi să fii toată viaţa ta un nimic. Tu trebuie să ajungi căpitan de cursă lungă.

— Ei, aş vrea eu, dar e greu, foarte greu, trebuie să înveţi carte multă şi…

— Eşti inteligent, dragul meu, şi nu-ţi duc grija, o să te văd ca mâine cu galoanele pe mânecă.

— Eu… bâigui băiatul, sunt sărac, n-am părinţi care să mă ţină la carte şi trebuie să-mi câştig singur pâinea.

— De asta să nu te îngrijeşti; comandantul a prins drag de tine şi o să te ajute. M-a lăsat să înţeleg, dar n-am vrut să-ţi spun ca să nu te tulbur, acum însă pot să-ţi spun hotărât: fii liniştit, dorinţa are să ţi se împlinească.

— Bine-ar fi să fie aşa! Şi-apoi… mai e ceva: am lăsat acasă la Havre pe surioara mea care stă la nişte oameni tare cumsecade dar săraci şi nu ştiu dacă atât cât câştigă ea îi ajunge pentru trai.

— Lasă că o să mai vorbim noi despre asta. Deocamdată atât îţi spun: fii fără grijă.

Cap. 499 – O lovitură înainte de plecare

— Ce plimbare plăcută! făcu Fauvel, privind cu mulţumire marea liniştită ca un lac şi cerul senin şi fără nori.

— Dacă ar fi să avem întotdeauna o vreme ca asta, călătoria noastră ar fi fost cu adevărat o plimbare plăcută cum zici tu, răspunse Forgues.

— Ba eu cred că dacă n-ar mai fi furtunile, te-ai plictisi de moarte, fu de părere Le Gonidec. Dacă vrei să nu ştii ce e furtuna, n-ai decât să călătoreşti pe râuri, nu pe mare. Un marinar care se teme de uragane şi cicloane, nu e marinar, ci o curcă plouată.

— Pesemne că eu nu sunt marinar, fiindcă nu-mi place furtuna, ci marea liniştită. Fiecare cu gustul lui…

— Doar nu vei fi pretinzând că eşti marinar… îl necăji Martinvast.

— Nu pretind nimic, cred însă că v-am dovedit că sunt tot atât de curajos ca şi alţii. Nu mă dau niciodată înapoi de la primejdii, deşi nu le caut cu lumânarea. Dar oricum ar fi, nu tăgăduiesc că mă bucur grozav să mă văd iar acasă şi să m-apuc de vechea mea meserie.

— Fauvel e un om de ispravă şi un bun camarad, zise Le Gonidec, şi nu i se poate imputa nimic. Că nu-i place marea, asta e treaba lui, dragoste cu sila nu se poate.

— Nu zic că nu-mi place, mă simt însă mai bine pe uscat, nu tăgăduiesc.

— E şi mai sigur… îl luă peste picior Forgues.

— Nu întotdeauna, dragă, crede-mă…

Din când în când soseau pe bord radiograme expediate de amiralitate, la care comandantul Dartois răspundea imediat.

Lucrurile mergeau de minune când, deodată, se zări pe mare umbra uriaşă a unui vapor.

— Un vas înainte la bord! strigă santinela.

Dar înainte de-a avea vreme comandantul să-şi ia ocheanul, ca să vadă ce e, umbra pieri.

— Ce dracu', n-oi fi având orbul găinilor! făcu Fauvel nedumerit, am văzut vaporul cum mă vezi şi cum te văd…

— Şi eu, răspunse Forgues.

— Nu vă mai bateţi capul degeaba, era un submarin, zise Le Gonidec.

— Nu se poate!

— Nu vedeţi că a dispărut ca fulgerul? Care alt vas se poate lăsa aşa deodată în, apă, decât un submarin?

De la un post de semafor de pe coastă sosi următorul mesaj:

„Fiţi cu băgare de seamă… apărut submarin… luat direcţia vest”.

Deci tot un submarin era şi încă unul de-al inamicului. Abd-El-Krim reuşise prin mijlocirea prietenului său englez să aducă în Maroc un submarin; submarinul nu venise însă singur, ci fusese adus pe un vapor bucată cu bucată, debarcat într-un golf pustiu, unde nişte ingineri englezi împreună cu lucrători dibaci îl făcuseră la loc. Submarinul acesta venea însă cam târziu, deoarece războiul era pe sfârşite, totuşi putea încă aduce pagube vaselor care se mai aflau în

radă.

Când aflară marinarii că vor trebui să se lupte cu un submarin, rămaseră încremeniţi.

— Măi băieţi, vă spun drept că aşa nenoroc n-am mai pomenit! Când să zicem şi noi că am scăpat, poftim, ne soseşte un concurent… făcu indignat Fauvel.

— Vrei să spui un inamic, zise Forgues.

— Aşa e, un inamic, nădăjduiesc însă că o să-l dăm repede la fund.

— O să încercăm, dar până una alta el ştie unde ne aflăm, pe când noi habar n-avem ce s-a făcut.

— Închideţi obloanele! se auzi glasul comandantului.

Submarinul se lăsă numaidecât în apă. Îşi potrivi echilibrul, la douăzeci şi cinci de metri adâncime, unde comandantul opri brusc maşinile. Marinarii amuţiseră.

Comandantul, cu urechea lipită de microfon asculta încordat. Era vorba acum să afle locul unde se afla submarinul inamic, pe urmă va vedea ce e de făcut.

— Nu s-aude nimic, zise ofiţerul locotenentului său. Apoi după câteva clipe, adăugă: Ia ascultă şi dumneata, locotenente, parcă s-ar auzi ceva.

— Zgomotul se apropie, răspunse acesta, după ce ascultă şi el câtva timp.

— Ne caută, murmură comandantul. S-au uitat probabil prin periscop şi nezărindu-ne cercetează marea ca să dea de noi. Să se pregătească torpilele la tribord şi babord.

Cap. 500 – Inamicul nevăzut

Se aşteptau din moment în moment ca submarinul să se apropie. Aici zgomotul se auzea mai aproape, aici se îndepărta.

— Să ne ridicăm pe jumătate la suprafaţă ca să mă uit prin periscop ce e cu el, zise comandantul Dartois. Ar fi caraghios lucru să ne pomenim trimişi la fund tocmai când să ne întoarcem şi noi la ai noştri.

Marinarii stăteau toţi nemişcaţi, cu auzul încordat. Comandantul se uită prin oglinda periscopului dar nu zări nimic suspect. Submarinul

se lăsă iar în apă.

— Nu se poate ca submarinul inamic să fi dispărut. Trebuie să se fi lăsat la fund în vreun loc unde marea nu e prea adâncă şi aşteaptă să pornim noi cu viteză ca să se poată călăuzi după zgomotul elicei noastre şi să se ia după noi, îşi dădu cu părerea comandantul.

Aşteptarea devenea de nesuferit.

— La suprafaţă! strigă deodată comandantul.

Submarinul se ridică numaidecât.

— Supravegheaţi cu băgare de seamă marea şi îndată ce veţi zări ceva, anunţaţi-mă, zise comandantul unor marinari puşi de strajă pe punte.

Luă apoi ocheanul, şi cercetă şi el marea cu mare luare aminte, cât putea cuprinde cu privirea.

— Mie mi se pare că zăresc ceva, zise deodată Milo, care avea, după cum ştim, vederea foarte bună.

— Unde? îi întrebă comandantul.

— Colo, pe dreapta, la vreo două sute de metri de noi.

Într-adevăr, un fel de burlan negru se vedea ieşind din apă.

E un periscop, făcu un marinar.

— Aşa e, încuviinţă Le Gonidec.

— Daţi toată viteza… torpilorii de babord la posturile voastre! strigă comandantul.

Submarinul se smuci o dată şi porni cu mare iuţeală. Toţi de pe bord ştiau ce voia comandantul, adică avea de gând să-l întoarcă pe inamic în loc, ca să-l poată torpila apoi fulgerător. Manevra trebuia executată cu mare repeziciune, căci duşmanul veghea şi pe dată ce va vedea primejdia se va lăsa numaidecât afund.

Totuşi periscopul nu se mişca din loc.

— Viteză… daţi cea mai mare viteză!… strigă comandantul.

Mecanicii împliniră ordinul.

— Bara la dreapta… încă… şi mai mult! strigă iar comandantul.

Submarinul viră, se întoarse cu partea babordului spre locul unde se afla inamicul.

— Torpila 2… foc!… Torpila 4… foc!

Amândouă bombele porniră aproape în acelaşi timp, se îndreptară spre periscopul care se zărea stând pe loc şi explodară cu un vuiet

grozav.

Toţi rămaseră înmărmuriţi. Periscopul se legăna înainte pe valuri. Când se apropiară văzură că periscopul era legat de un fel de amarcă şi că nici urmă de submarin nu se zărea prin preajma lui.

Cursa era bine închipuită.

— Ne-au tras pe sfoară, ticăloşii! strigă înfuriat comandantul. Ne-au păgubit de două torpile… Să ne lăsăm numaidecât afund, căci duşmanul ne pândeşte… repede, băieţi!

Submarinul se dădu afund.

Din clipa aceea comandantul şi locotenentul Du Bourdieu făceau cu schimbul la microfon. Trebuia cu orice chip să dea de urma inamicului, care se aţinea prin preajma locului.

— Pare-mi-se că avem de-a face cu nişte pişicheri şi jumătate, şi-o să avem de furcă, nu glumă, făcu îngrijorat Le Gonidec.

— Numai de nu ne-ar da la fund, murmură Fauvel.

— Amenda, băiete, nu ştii că nu e voie să pomeneşti de aşa ceva pe bord?

— Doar n-am spus cuvântul naufragiu, se împotrivi Fauvel.

— Nu l-ai spus dar tot acolo vine.

— Bine, poftim banii, şi lasă-mă în pace. Când spargem puşculiţa?

— Când vom ajunge la Brest… dacă vom mai ajunge vreodată.

— Plăteşte, Le Gonidec, plăteşte, râse Fauvel, ai spus: dacă vom mai ajunge vreodată… asta nu ţi-e îngăduit. Hai, scoate banii.

— Na şi taci din gură…

— Dacă am ţine-o tot aşa, apoi o să adunăm o sumă bunicică – şi încă repede de tot, zise Forgues.

Un „st!” al comandantului îi amuţi.

Cap. 501 – La pândă

— Inamicul nu e departe, zise după câteva momente comandantul locotenentului du Bourdieu, mai mult încă, vine drept spre noi. Să-l primim precum se cuvine. Torpilori, la posturile voastre.

Apoi cei doi ofiţeri îşi spuseră ceva în şoaptă. Tactica comandantului era următoarea: să lase pe inamic să se apropie cât mai mult de ei, apoi să-l torpileze, fără întârziere. De rândul acesta

torpilele nu vor da greş, lucrul era sigur.

Inamicul se apropia, torpilele stăteau gata să pornească, dar deodată nu se mai auzi nimic. Adversarul se oprise pe semne şi el să asculte.

Situaţia devenea cu adevărat îngrijorătoare, foarte primejdioasă chiar. Submarinele se pândeau la mică depărtare unul de altul. Avantajul va fi al celui care va descoperi cel dinţai pe inamic.

Marinarii îşi schimbau între ei părerile cu glas scăzut.

— Te pomeneşti că o să ne ciocnim, ia, acuş… zise Fauvel.

— Eşti nebun, băiete, cum o să ne ciocnim dacă stăm pe loc?

— De unde ştii că celălalt stă pe loc?

— L-am auzi.

— Când elicea se învârteşte încetinel, zgomotul se pierde în apă.

— Microfonul prinde cel mai uşor zgomot, până şi zgomotul pe care-l face peştele când alunecă prin apă.

— Ei, prea exagerezi şi tu…

— De fel, crede-mă.

— Poate că un peşte mai mare, fiindcă o scrumbie…

— Negreşit, nu vorbesc de peştişori.

— Mare invenţie şi microfonul, camarade.

— Da, dragă, foarte mare.

— Cine l-a născocit?

— Cine l-a născocit? Vreun ofiţer de marină pe semne.

— Nu ştiu.

— Oricine o fi fost, deştept om…

— Eu, drept să vă spun, nu prea pun preţ pe microfon, zise Martinvast.

— Da? Şi de ce, băiatule?

— Fiindcă prinde de multe ori zgomotele anapoda. Aveam noi unul pe bordul lui Suffren… câteodată mi se părea că zgomotul vine de cine ştie ce departe şi când colo era chiar de pe vasul nostru. Târziu de tot am prins noi de veste ce e cu microfonul nostru.

— După cum văd eu, comandantul nostru are mare încredere în al lui, fiindcă nu-l mai ia de la ureche.

— Nu cred să audă mare lucru…

De-abia sfârşi vorba şi se auzi o bubuitură grozavă, care cutremură

submarinul.

Marinarii se priviră încremeniţi.

— Înainte! strigă comandantul.

Submarinul porni.

— Inamicul şi-a greşit ţinta, n-avem nicio avarie zise el, şi dădu din nou ordin mecanicilor să oprească motoarele. Dar se vede că auzise elicea celuilalt submarin căci strigă iar:

— Bara la dreapta! apoi după ce manevra fu executată, adăugă: Foarte bine… înainte!

Marinarii erau îngrijoraţi. Venise, în sfârşit, momentul să-şi trimită adversarul la fund?

Din nenorocire îi pierdură în curând urma şi înaintau acum la noroc. Să se ridice la suprafaţă ar fi fost primejdios, totuşi trebuiau s-o facă pentru a expedia o radiogramă autorităţilor maritime ca să le dea socoteala de ceea ce se întâmplase.

Când submarinul fu afară atât cât să nu pătrundă apa în cabina de comandă, se zări la o mică depărtare de el submarinul inamic.

— Torpila!… Torpila 2! Foc…

De data aceasta probabil că fusese nimerit în plin, căci pieri într-o clipă.

— Bravo, băieţi! strigă Le Gonidec marinarilor de la torpile.

— Ştiu că i-a învăţat minte, făcu Martinvast râzând.

— Ce-a căutat a găsit.

Pe locul unde pierise submarinul apa făcea mici talazuri. Aruncară sonda la fund şi, văzură că mărea era adâncă de patruzeci de metri.

— Cred că acum putem rămâne fără teamă la suprafaţă, zise comandantul.

— Părerea mea e că inamicul s-a dus la fund şi am scăpat de el pentru totdeauna, răspunse locotenentul du Bourdieu.

— Ar trebui, totuşi, înainte de-a ne întoarce în port, să cerem instrucţiuni prin T.F.F.

Expediară un mesaj şi aşteptară o jumătate de oră până să vină răspunsul. Amiralitatea dădea ordin submarinului să mai cerceteze marea în aşteptarea unor noi ordine.

— După cum văd, au încă trebuinţă de noi şi mă tem că o să ne dea în curând altă însărcinare, zise comandantul şi intră cu locotenentul în

cabina de comandă.

— Ştii că ne muncesc al dracului! Nu ne dau răgaz nici să răsuflăm măcar… făcu Fauvel cu ciudă.

— Las' că nu e nimic… mâine se isprăveşte, răspunse Le Gonidec.

— Ori poimâine… zise cu ironie Martinvast.

Cap. 502 – Iar furtună

Se înnoptase şi ordinul nu mai sosea. Submarinul se apropia de coastă. Până atunci marea fusese liniştită, dar deodată începu să se agite.

— Semn rău, făcu Le Gonidec, îngrijorat. Tare mă tem că o să ne pomenim cu o furtună.

— Atât ne-ar mai lipsi!

Le Gonidec avusese dreptate. Nu trecu mult şi se stârni o furtună grozavă. În câteva ceasuri marea ridica talazuri cât casa. Bietul submarin juca pe valuri ca un dop de plută.

— Numai de nu ne-ar sfărâma bidonul de zinc, zise Fauvel.

— Nu te teme. E voinic şi ar mai putea face încă o dată ocolul pământului fără să-i pese.

— Facă-l singur că pe mine ştiu că nu măi mai prinde…

— Nu cumva îţi pare rău de călătoria noastră?

— Nu, rău nu-mi pare, găsesc însă că nu s-a vorbit atât cât trebuia despre ea.

— Aha, ai fi vrut să-ţi pună şi poza la gazetă, nu-i aşa?

— Asta nu, dar ar fi trebuit să se pomenească şi de suferinţele pe care le-am îndurat şi primejdiile prin care am trecut.

— S-a scris şi despre asta.

— Prea puţin. Sunt sigur că englezii au trâmbiţat călătoria lor în toată lumea.

— Vezi că noi n-am prea avut noroc. Cum am ajuns, ne-au şi trimis numaidecât în Maroc, dar fii pe pace, să vezi ce primire au să ne facă la întoarcere.

Fauvel ridică din umeri.

— E prea târziu, nu mai are niciun haz… ciorbă încălzită…

Submarinul ţopăia pe valuri şi marinarii trebuiau să se încleşteze de

drugii din interiorul vasului, ca să nu fie trântiţi pe duşumeaua de tablă a submarinului.

Comandantul crezu de cuviinţă să dea ordin ca vasul să se lase în apă, pentru ca zguduiturile să fie mai slabe. Într-adevăr, la douăzeci de metri adâncime apa era destul de agitată dar tangajul era mai uşor.

— Vasăzică ne odihnim… făcu Fauvel râzând.

— Ei, acu' eşti mulţumit? îl întrebă Le Gonidec.

— Da, şi nu prea.

— Mă, da' mofturos mai eşti!

— De, oi fi având şi eu motivele mele…

—Nu mai spune.

— Nu ţi-oi fi închipuind că o s-o luăm iar de la capăt.

— Nu, nici nu m-am gândit la aşa ceva, dar nu uita că soldatul trebuie să s-aştepte la orice. Când crezi că o să te-ntorci şi tu acasă la vatră, şi saltă inima-n tine de bucurie, tronc, te pomeneşti cu ordin care întârzie plecarea cu câteva zile, dacă nu chiar cu câteva luni.

Fauvel se uita uluit la Le Gonidec.

— Măi camarade, tu ştii ceva…

— Nu, nu, nu ştiu nimic.

— Atunci de ce ne strici inima?

— Na! Acu' învinuiţi-mă că vă stric inima… Nu poate omul să zică o vorbă, că-i săriţi în cap. Ascultă-ncoace, băiete: marinarul nu trebuie să se mire de nimic şi să nu spună niciodată „mâine o să fiu în cutare ori în cutare loc”, fiindcă nu ştie dacă mai apucă ziua de mâine. Oricum, eu tot cred că peste două săptămâni o să fim acasă, zise Martinvast.

— Aşa e, aşa e… făcură toţi marinarii în cor.

. . . .

Furtuna nu se potolea defel şi se simţea din ce în ce mai puternic chiar în adâncul mării.

— Mare noroc avem şi noi! zise Fauvel. Cât am stat în port era vreme bună şi cum am pornit, s-a stârnit furtuna.

— N-o să ţină mult, îl îmbună Le Gonidec.

— Aşa crezi tu?

— Da, fiindcă pe-aici furtunile sunt de scurtă durată.

— Nu s-ar zice… Sunt cinci ceasuri de când o ţine întruna.

— Ce sunt cinci ceasuri? Eu am apucat în Pacific furtuni care durau câte două săptămâni încheiate, uneori mai mult. Drept e că după ce se potoleau, nu era cine ştie ce bucurie.

— Cum adică… marea liniştită nu e bucurie?

— Dragul meu, uiţi că nu toate vasele sunt cu aburi, ci sunt şi corăbii cu pânze.

— Aşa e, tu care ai navigat atât pe astfel de vase, nu se poate să nu-ţi fie dragi…

— Îmi sunt şi mă mândresc cu asta, fiindcă aceste corăbii sunt din ce în ce mai rare. Sunt încredinţat că astăzi nu se găsesc mai mult de o mie de inşi în Franţa, care să ştie să se caţere în vârfurile catargelor. În zilele noastre nu se mai fac corăbii cu pânze şi în curând vor dispare cu totul, înlocuindu-se cu vase mânate de aburi sau electricitate.

— Ei, ce vrei, progresul… Caii vor dispare şi ei încetul cu încetul şi peste cincizeci de ani lumea se va minuna când va vedea un cal, ca de cine ştie ce comedie…

Cap. 503 – O descoperire interesantă

Marea începuse să se liniştească.

— Ce vă spuneam eu? Aşa e că furtuna n-a ţinut mult? zise Le Gonidec marinarilor.

— Ai fost prooroc adevărat, răspunse Fauvel. De altfel, trebuie să recunosc că rareori te înşeli când e vorba de cicloane, de vânturi năprasnice sau uragane. I-o iei înaintea barometrului mai întotdeauna. Când m-oi întoarce la Paris şi-oi pune de gând să fac într-o duminică o excursie la ţară, o să-ţi scriu mai înainte ţie ca să-mi spui ce vreme o să fie.

— Dragul meu eu sunt prooroc numai pe mare, pe uscat nu mă pricep, răspunse Le Gonidec râzând.

Un ordin de-al comandantului le tăie vorba.

— Goliţi balasturile!

— Bine c-a dat Dumnezeu să ieşim şi noi niţel la aer, zise răsuflând uşurat Fauvel.

Dar deşi pompele fură puse numaidecât în mişcare, submarinul nu se putu ridica.

— Ce-o mai fi şi asta? se minună Martinvast. Nu cumva s-a stricat iar ceva?

— Aşa se pare, răspunse Fauvel.

Trecură vreo zece minute şi vasul se căznea zadarnic să iasă din apă. Oamenii începură să se neliniştească.

— Măi băieţi, stăm prost… zise Martinvast.

Comandantul îl auzi; îi aruncă o privire de mustrare pe care acesta o înţelese. Tăcu.

Marinarii făcură toate încercările să scoată submarinul la suprafaţă, dar nu reuşiră. Electricienii stăteau înlemniţi, nu pricepeau defel care să fie pricina, căci maşinile funcţionau perfect.

Milo se apropie de Le Gonidec şi-l întrebă din ochi.

— Nu te speria, băiete, n-o să fie nimic… căută el să-l liniştească.

— Crezi?

— Sunt aproape sigur.

Dar bietul Le Gonidec nu era defel sigur de ce spunea, zicea aşa ca să le dea puţin curaj camarazilor.

— Domnule comandant, zise deodată omul de la cârmă, mi se pare că târâm ceva după noi.

— O să vedem noi acum, răspunse ofiţerul şi dădu ordinul: „Înainte!”

Submarinul înainta, foarte încet însă, deşi motoarele electrice lucrau cu putere.

— Aşa e, tragem ceva după noi şi încă o greutate mare de tot, zise şi locotenentul du Bourdieu.

— Să fie vreo grămadă mare de alge?

— Nu, n-ar avea atâta putere. Eu, drept să vă spun, nu mai înţeleg nimic…

Locotenentul se duse să consulte harta; când se întoarse, zise comandantului:

— Fiindcă nu putem ieşi la suprafaţă, eu aş fi de părere, domnule comandant, să ne dăm aproape de ţărm şi să împotmolim vasul. Coasta e nisipoasă şi coboară în pantă lină; după ce vom repara avaria, dacă e vorba de-o avarie, ne întoarcem iar pe mare.

Toţi găsiră ideea nimerită, cu atât mai mult cu cât nu aveau de ales. Întrebarea era: vor putea ajunge până la ţărm cu greutatea aceea mare pe care o trăgeau după ei?

Motoarele începură să duduie cu putere şi submarinul înaintă cu mare încetineală, ce e drept, dar totuşi înainta.

— Suntem la o jumătate de milă de coastă, zise comandantul care nu lăsa harta din mână.

Le trebui cel puţin un sfert de ceas ca să parcurgă această jumătate de milă. În sfârşit, submarinul se zgudui o dată, cu putere apoi se înţepeni în nisip.

Ridicară numaidecât obloanele. Ieşise din apă.

Marinarii se repeziră pe punte, unde îi aştepta o privelişte neaşteptată. Înapoia lor se afla un alt submarin… submarinul inamic bombardat de ei, dar în loc să-l nimerească, cum credeau ei, torpilele îşi greşiseră ţinta, şi presiunea puternică a aerului provocată de explozie îl turtise şi-i strâmbase tăbliile.

— Ştii că are haz! Torpilele noastre au dat greş, dar rezultatul e destul de mulţumitor fiindcă am pus şi-aşa mâna pe inamic, făcu râzând comandantul.

— Eu cred că cei dinăuntru sunt morţi, zise Forgues.

— Nu se ştie…

Le Gonidec trecu pe puntea vasului, bătu din picior şi întrebă:

— Sunteţi morţi?

Glasuri înăbuşite îi răspunseră.

— Îi auziţi, domnule comandant, zbiară ca nişte măgari.

Comandantul veni şi el cu locotenentul pe punte. Ascultă niţel apoi zise:

— Se zbat ca nişte diavoli. Nu cred să fie răniţi. Să fim cu băgare de seamă, s-ar putea să fie înarmaţi şi să încerce să tragă asupra noastră. Trebuie să-i scoatem unul câte unul şi să-i punem în neputinţă de-a ne face rău.

Cap. 504 – Căpitanul misterios

După ce marinarii fură gata, fiecare cu puşca în mână, comandantul îi aşeză în semicerc pe puntea submarinului inamic şi zise:

— Deschideţi careva oblonul.

Fauvel înaintă. Încercă să ridice oblonul, dar nu putu. Le Gonidec, Forgues şi Martinvast veniră să-i ajute; degeaba, oblonul nu se mişca. Electricienii aduseră scule şi numai astfel putură da la o parte blocul de tablă turtit de explozia torpilelor.

Un cap ieşi la iveală.

— Bună ziua, domnule, zise comandantul Dartois. Aşa e că nu te aşteptai la o astfel de întâmplare? Ne-aţi urmărit, aţi căutat să ne scufundaţi, dar tot noi v-am biruit şi acum sunteţi prizonierii noştri. Vă dau cuvântul meu că nu vi se va face nimic; dacă însă veţi încerca să opuneţi cea mai mică împotrivire, marinarii mei vă vor împuşca fără milă.

— Ne predăm, răspunse omul.

— Cred şi eu… De altfel n-aveţi altceva mai bun de făcut.

Necunoscutul ieşi din submarin urmat de un om gras cu părul roşcat, apoi apărură vreo zece marinari răpănoşi, cu privirea sălbatică.

Comandantul îi rândui pe plajă şi luă la cercetări pe cei doi care trebuie să fi fost ofiţeri de marină, deşi erau îmbrăcaţi civil, pe când ceilalţi purtau uniformă de marinari.

— Cine eşti dumneata? întrebă comandantul pe cel care ieşise din submarin.

— Sunt ofiţer.

— Naţionalitatea?

— Engleză.

— Nu se poate; englezii sunt aliaţii, prietenii noştri, şi nu s-ar bate cu noi.

— Îţi repet că sunt supus englez, dar nu lucrez în numele statului meu. Sunt prieten cu Abd-El-Krim şi îi ajut împotriva acelora care i-au declarat război, un război nedrept şi neomenos.

— Nu te roagă nimeni să ne spui părerea dumitale asupra războiului. Totuşi, dă-mi voie să-ţi spun că nu faci parte din niciun fel de armată de apă recunoscută de statele globului.

— Mă rog… fac parte din marina marocană.

— Pentru noi nu există. Dumneata eşti voluntar, deci un civil şi suntem în drept să te împuşcăm.

— N-ai decât s-o faci.

— În orice caz nu acum. Vei da mai întâi socoteala amiralului şi generalului şef. Ai registru pe bord?

— Nu.

— Dar oamenii dumitale?

— Sunt ca şi mine, n-au nevoie de acte pentru a se lupta cu duşmanii.

— Aceasta e părerea dumitale, nu însă şi a mea, şi te previn că autorităţile maritime nu vor fi defel îngăduitoare cu dumneata, crede-mă.

— Puţin îmi pasă.

— Submarinul dumitale e şi el tot englezesc?

— Da.

— Ciudat…

— Ce ţi se pare aşa de ciudat? L-am cumpărat la Liverpool, l-am plătit şi m-am urcat pe bordul lui.

— Îţi trebuia însă un echipaj.

— L-am găsit repede printre marinarii care au fost în război.

— Şi i-ai angajat fără nicio formalitate?

— La ce bun formalităţile? Le-am spus la ce-mi trebuie, i-am angajat, au primit, asta e principalul.

— Le-ai spus că dacă vor fi prinşi vor fi împuşcaţi?

— Da, ştiau ce-i aşteaptă.

— Deci, aţi încălcat legea şi veţi fi consideraţi toţi ca spioni.

— Noi nu suntem spioni. Spionii lucrează în ascuns, noi, pe faţă, suntem luptători, căci nu cred să ne tăgăduiţi curajul pe care l-am dovedit.

— Aşa e, recunosc chiar că sunteţi marinari destul de pricepuţi, după cum am putut constata.

— Mai puţin ca dumneavoastră, deoarece ne-aţi învins.

— Aceasta nu e o dovadă. Războiul are astfel de surprize. Păcat că aţi îmbrăţişat o cauză rea şi că, în loc să luptaţi sub un pavilion civilizat, vă dedaţi la fapte de piraţi.

— Suntem piraţi, într-adevăr. Odinioară piraţii urmăreau pe inamic în vase cu pânze, astăzi se servesc de submarine.

— Numele dumitale?

— Eu n-am nume, deoarece sunt un om fără căpătâi.

— Nu vrei să-mi spui, cum te cheamă?

— Presupune că mă cheamă Colling, că m-am născut la Brighton şi că sunt fost ofiţer de marină.

— Ai servit, deci, în marina engleză?

— Engleză sau alta, n-are a face.

— Zău? Aşa crezi dumneata?

— Da.

— Foarte bine, nu mai stărui.

Cap. 505 – O primejdie înlăturată la timp.

Comandantul dădu în grijă oamenilor săi să păzească cu mare străşnicie pe prizonieri, apoi însoţit de locotenentul du Bourdieu, Le Gonidec şi Milo, coborî în submarinul inamic. Aici găsi totul într-o mare neorânduială, din pricina exploziei.

— Trebuie să fi suferit o zguduitură grozavă, zise comandantul.

— Mare minune, că n-a fost nimeni rănit, răspunse locotenentul.

— Să vedem dacă nu vom da de ceva hârtii compromiţătoare în cabina de comandă.

Scotociră cabina. Găsiră hărţi marine, câteva cărţi despre navigaţia submarină, dar nicio hârtie, nici măcar o listă a oamenilor de pe bord.

Într-un cui atârna un surtuc. Scotociră prin buzunare şi găsiră două scrisori în limba arabă.

— Scrisorile acestea o să le dau la tradus şi cred că din conţinutul lor vom afla lucruri interesante, zise comandantul.

Altceva nu mai găsiră în cabină.

— Putem pleca, adăugă el.

Se înapoiară pe punte. Comandantul luă la cercetări pe vreo câţiva din marinarii submarinului inamic. Le vorbi englezeşte. Aceştia îi răspunseră mai toţi la întrebări. Unul mai guraliv povesti chiar cum a fost ademenit cu făgăduieli şi zise că habar n-avea când s-a urcat pe submarin că e vorba de Maroc. Crezu, la-nceput că se duceau în Rusia.

Comandantul expedie o radiogramă amiralităţii şi după două ore două autocamioane veniră să ia pe prizonieri. Fură daţi pe mâna unor senegalezi voinici, fără teamă că vor putea fugi.

După ce porniră camioanele, marinarii se apucară de treabă. Cu

mare greutate reuşiră, ajutaţi de fluxul mării, să pună vasul pe apă. Pe cel inamic îl traseră la mal şi-l priponiră bine.

— Acum, dragii mei, zise comandantul Dartois, la drum. Să ne întoarcem în port ca să dăm raportul, apoi ne vom înapoia să predăm autorităţilor maritime submarinul capturat.

La început lucrurile merseră foarte bine, dar când fură la vreo cinci mile departe de ţărm, un marinar băgă de seamă că vasul are o spărtură. Comandantul veni să se încredinţeze singur şi văzu că într-adevăr o tăblie se desprinsese şi că apa năvălea în submarin. În curând fundul vasului se umplu de apă şi pompele nu mai prididеau ca s-o deşerte.

Situaţia era cât se poate de serioasă. Se aflau departe de coastă şi mai înainte de-a ajunge la ţărm, vasul va fi scufundat.

— Astupaţi repede gaura cu câlţi şi smoală, strigă comandantul. Trebuie să ajungem în port.

— N-o să mai ajungem, murmură locotenentul Du Bourdieu.

Submarinul se va îneca? Nu, căci marinarii reuşiră cu sforţări supraomeneşti să oprească apa astupând de bine de rău spărtura. În sfârşit, se văzură în port. Era şi timpul… niţel să mai fi ţinut drumul, se duceau la fund.

Submarinul fu legat la chei cu cabluri groase şi lucrători aduşi în grabă se apucară să-l repare.

— Am scăpat ca prin urechile acului, zise Fauvel. Prea ar fi fost de tot, ce dracu’, să ne înecăm tocmai la spartul târgului…

— Eşti tu sigur că nu ne mai trimit pe undeva? întrebă Martinvast.

— Eu aşa cred.

Fauvel nu se înşela. Aceasta fusese cea din urmă călătorie înainte de plecare.

După ce-şi dădu raportul la amiralitate, comandantul veni şi le zise:

— Băieţi, de astă dată pornim spre casă… pregătiţi-vă de drum.

Cuvintele lui fură primite cu urale.

— Şi când plecăm, domnule comandant, întrebă Forgues.

— Poimâine, probabil.

— Numai de nu s-ar mai ivi ceva până atunci…

— Nu, dragul meu, submarinul care trebuie să ne ia locul a şi sosit în port.

— Atunci de ce nu plecăm numaidecât? întrebă Martinvast.

Fiindcă fac parte din membri consiliului de război care trebuie să-i judece pe piraţii prinşi de noi. Fiţi însă fără grijă, peste cel mult două săptămâni vom arunca ancora în port la Brest.

— Credeţi că ne trebuie atâta vreme până la Brest? întrebă Le Gonidec.

— Nu, nu cred, pe mare însă nu poţi şti niciodată ce piedici ţi se pot ivi în cale.

După ce comandantul plecă, Forgues bătu pe umeri prieteneşte pe Fauvel, zicându-i:

— Ei, acu' ce mai zici? Aşa e că plecăm?

— Era şi timpul… Mă săturasem până peste cap să mă tot hâţâne bidonul de zinc. Îi ajunge şi lui, săracu', şi m-aş mira să ne ducă fără vreun bucluc până la Brest.

— Iar cobeşti, măi… Acu' te pun la amendă.

— Las-o încolo de amendă, s-a isprăvit cu ea, râse Fauvel.

— Ba nu s-a isprăvit deloc. Până ce nu ne-om vedea acasă, trebuie plătită.

Cap. 506 – O indicaţie preţioasă

Până să se repare submarinul, marinarii fură găzduiţi într-o tabără din apropierea portului împreună cu nişte soldaţi coloniali care trebuiau de asemenea să se întoarcă în Franţa şi care erau de o veselie neînchipuită. Unii din ei vrură să facă glume pe socoteala marinarilor şi să-i ia peste picior, o păţiră însă rău, căci Fauvel, bun de gură cum era, le închise repede pliscul.

Când comandantul le spusese „plecăm poimâine", se cam pripise, căci reparaţia submarinului ţinu o săptămână.

Marinarii putură deci lua parte ca martori la procesul piraţilor. Aceştia fură osândiţi la moarte; execuţia însă se amână, deoarece în ultimul moment se aflară lucruri noi pe socoteala lor. Ei nu erau decât părtaşi în această afacere; adevăratul vinovat era acela ale cărui ordine le executau şi care era căutat cu înfrigurare. Se ştia că locuieşte în oraş, dar unde să-l găsească? Şi de rândul acesta tot marinarii noştri fură aceia care îi dădură de urmă. Iată cum:

În fiecare zi, băieţii se duceau să se plimbe puţin pe malul mării. Milo, Le Gonidec, Fauvel şi Forgues, care nu se despărţeau niciodată, plecau împreună. Într-o după amiază, pe când se aflau pe chei în dosul unor lăzi descărcate de curând de pe un cargobot, auziră pe cineva zicând:

— Dacă aş vrea eu să spun ce ştiu, multe parale aş face.

— Spune, de ce să nu spui? De pierdut n-ai ce pierde, îi răspunse un glas.

Marinarii ieşiră de după lăzi. Văzură doi oameni îmbrăcaţi în haine kaki. Când dădură cu ochii de marinari tăcură.

— Să nu-i pierdem din ochi, zise Forgues. Sunt sigur că urmărindu-i vom afla lucruri interesante.

— Poate, numai nu prea ştiu cum să facem ca să nu bage de seamă.

— Lăsaţi pe mine, răspunse Milo, ştiu eu ce să fac.

— Vezi să nu faci vreo nesocotinţă, murmură Le Gonidec.

— Nu te teme. Voi vedeţi-vă de drum, eu rămân să mă iau după ei.

Marinarii plecară, iar Milo, pe care cei doi străini nu-l băgaseră de seamă, se piti după o ladă mare şi aşteptă.

— Ştii ce-aş face eu în locul tău? începu iar unul din ei. M-aş duce la şef şi i-aş spune aşa: „Prietenii dumitale au fost arestaţi şi condamnaţi la moarte. Dacă nu-mi dai cincizeci de mii de franci, te denunţ.”

— Greu lucru… şeful e foarte deştept. O să se facă la-nceput că primeşte, ba o să-ţi numere şi banii, pe urmă o să pună cineva să te urmărească şi să te omoare.

— O să mă feresc.

Tăcură o bucată de vreme apoi unul dintre indivizi zise iar:

— Bine zici, mă duc, hai şi tu cu mine să mă aştepţi la uşă.

Cei doi oameni plecară. Milo îi urma de departe. Îi văzu apucând pe o ulicioară din apropierea portului, apoi cotiră pe după un colţ şi se opriră înaintea unei case mari de cărămidă pe care atârna o tablă cu următoarea inscripţie: *„Compania de vapoare cu destinaţia pentru Sud”*.

Unul din străini intră în clădirea aceea mare de unde ieşi aproape numaidecât însoţit de un bărbat înalt, îmbrăcat în haine cenuşii. Amândoi vorbeau cu mare însufleţire.

Mito se dădu pe lângă ei, dar nu înţelese ce spuneau, căci vorbeau englezeşte.

Băiatul luă bine aminte la chipul omului în haine cenuşii şi era sigur că-l va recunoaşte cu uşurinţă.

Cei doi indivizi mai vorbiră ce vorbiră apoi se despărţiră. Cel care ieşise din casă ca să se înţeleagă cu celălalt, părea foarte îngrijorat, judecând după chipul lui încruntat, pe când celălalt plecă fluierând, plin de bucurie.

După ce-l văzu dispărând pe uşă, Milo se apropie de portarul care stătea în prag şi-i zise:

— Aş vrea să vorbesc ceva cu domnul acela înalt cu haine cenuşii care a intrat acum.

— A, cu domnul Maxwell, vrei să vorbeşti?

— Da, chiar cu dumnealui.

— Nu se poate, domnul Maxwell nu primeşte decât după ce i se cere mai întâi audienţă prin scris.

— Aşa?

— Da, scrie-i, poate că o să ai noroc.

— Mulţumesc, o să-i scriu.

Milo se înapoie în tabără unde îl aşteptau prietenii lui.

— Ei? îl întrebă Le Gonidec când îl văzu.

— Am aflat.

— Ceva hotărât?

— Da.

Şi băiatul le istorisi ce aflase.

— O, o, chestia e foarte serioasă, trebuie să-l înştiinţăm pe comandant, zise Forgues.

— Chiar aşa am de gând să fac, răspunse Milo.

— Atunci du-te numaidecât, e în biroul lui.

Cap. 507 – Domnul Maxwell

Băiatul porni în fugă. Când ajunse la biroul comandantului, trimise santinela să-i spună că trebuie să-i vorbească fără zăbavă. Comandantul era însă în consfătuire importantă cu amiralul şi un colonel şi-l rugă să mai aştepte.

Aşteptă o oră, care i se păru nesfârşită, apoi intră la comandant.

— Ce e Milo, îl întrebă acesta când îl văzu, ce s-a întâmplat?

— Domnule comandant, vă rog să mă iertaţi că am stăruit să fiu primit de dumneavoastră. Dar e vorba de ceva foarte grav, răspunse băiatul.

— Nu cumva e vorba de ceva care priveşte submarinul nostru?

— Nu, domnule comandant, să vedeţi ce e. Eu şi camarazii mei ne plimbam pe chei, când am auzit fără să vrem o convorbire foarte ciudată. Un om zicea altuia: „Dacă aş vrea eu să spun ce ştiu, aş face multe parale. O să mă duc la şef şi o să-i spun aşa: prietenii dumitale au fost arestaţi şi condamnaţi la moarte şi dacă nu-mi dai cincizeci de mii de franci, te denunţ".

— Ai auzit tu cu urechile tale?

— Da, domnule comandant.

— Şi nu i-ai urmărit?

— Ba da, şi am aflat şi numele aceluia pe care vor să-l denunţe şi care trebuie să fie şeful lor, îl cheamă Maxwell şi locuieşte în clădirea Companiei de vapoare cu destinaţia spre Sud.

— Maxwell… Maxwell… numele mi-e cunoscut… aşa e, unul din prizonieri l-a învinuit, dar noi am crezut că spune un nume, aşa, la întâmplare. Bine. Am să raportez amiralului şi preşedintelui Consiliului de război. Mulţumesc, dragul meu, ai dat şi de data asta dovadă de multă pricepere şi iscusinţă.

Milo salută şi ieşi. Se înapoie numaidecât la prietenii săi.

— L-ai văzut pe comandant? îl întrebă Le Gonidec când îl zări.

— Da.

— Şi ce ţi-a spus?

— Mi-a mulţumit.

— Bine, bine, îmi închipui eu asta, şi a dat ordin ca individul să fie arestat?

— Nu ştiu, zicea că trebuie să vorbească mai întâi cu amiralul şi cu preşedintele consiliului de război.

— Suntem pe urmele unui duşman foarte periculos, zise Fauvel.

— Cred şi eu, răspunse Forgues şi o să iasă multe la iveală după urma afacerii acesteia. Cui să-i treacă prin minte că omul care comanda celor de pe submarin se găseşte aici în oraş?

— Ba eu cred că se bănuia aşa ceva, dar n-aveau siguranţa.

— Acum socot că lucrurile au să se desfăşoare la iuţeală şi că înainte de plecare am contribuit la arestarea unuia dintre cei mai periculoşi indivizi.

— Cred şi eu… mormăi Le Gonidec. Oameni care se dosesc trimiţând pe alţii să-şi pună pielea-n joc, iar ei stau frumuşel la adăpost, nu sunt vrednici de milă.

Vreme de un ceas nu se vorbi de altceva decât de acest Maxwell care părea să fie capul unei mari asociaţii de spionaj.

Pe la orele cinci după-amiază, veni şi comandantul. Intră în cortul unde se aflau adunaţi marinarii şi le zise:

— Îmi trebuie doi oameni voinici cu pumnul zdravăn.

Douăzeci de mâini se ridicară la repezeală.

— Da, da, dragii mei, ştiu că mă pot bizui pe voi şi că toţi sunteţi gata să înfruntaţi o primejdie; acum însă am nevoie numai de doi şi voi alege pe cei mai vechi în grad… dumneata, Le Gonidec… şi dumneata Martinvast. Milo, care a dat de urma aceluia pe care trebuie să-l arestăm, va merge şi el cu noi.

— Au să fie destui trei, domnule comandant? Cu nemernicii ăştia de spioni, nu ştii niciodată ce se poate întâmpla… făcu Forgues care ar fi fost bucuros să se ducă şi el cu ei.

— Cred că da… acum, haidem băieţi, să ne grăbim.

Comandantul, urmat de cei trei marinari se îndreptă, călăuzit de Milo, spre clădirea în care stătea spionul.

— Domnul Maxwell? întrebă el pe portar.

— Domnul Maxwell nu primeşte decât în audienţă cerută în scris.

— Pentru particulari, nu zic, dar anunţă te rog, pe comandantul Dartois şi sunt sigur că mă va primi.

— Nu cred.

— Da? Şi pentru ce?

— Fiindcă peste zi e foarte ocupat.

— La ce oră iese de la birou?

— La şase.

— Bine, mulţumesc.

Ofiţerul se făcu că pleacă împreună cu marinarii săi, dar se postă după colţul străzii.

— N-avem decât o jumătate de ceas de aşteptat, le zise el. Dacă într-adevăr omul nostru iese la şase, o să-l prindem în stradă.

La şase fix Maxwell apăru.

— Uite-l, făcu Milo.

Comandantul îi ieşi înainte.

— Mă rog, dumneata eşti domnul Maxwell?

— Da, şi ce pofteşti? răspunse el răstit.

— Să-ţi cer câteva lămuriri.

— Nu e nici ora nici locul.

— Aşa e, dar fiindcă nu primeşti pe nimeni în orele de birou, m-am văzut silit să te opresc în stradă.

Probabil că Maxwell bănui ceva căci se îmblânzi şi răspunse:

— E adevărat că nu primesc în orele de birou, dar pentru dumneata ca ofiţer de marină, aş fi făcut o excepţie. Doreşti, după cât am înţeles, o lămurire.

— Da.

— Poftim, spune, te ascult.

— Nu aici.

— Atunci unde?

— La amiralitate.

Maxwell, făcu o săritură înapoi şi scoase repede revolverul din buzunar. Dar Le Gonidec şi Martinvast îl apucară pe la spate şi-l ţinură în loc.

— Asta e o cursă… o cursă ordinară! strigă ticălosul, crezând că va atrage luarea aminte a trecătorilor.

Nimeni însă nu se sinchisi de el.

Cap. 508 – Sfârşitul unui spion

Fu dus numaidecât la amiralitate şi scotocindu-i-se buzunarele, găsiră la el un revolver de mare calibru, diferite hârtii şi hărţi marine. Hârtiile, cercetate de un interpret care le traduse pe loc, conţineau dovezi neîndoielnice asupra rolului pe care îl juca Maxwell în organizaţia serviciului de spionaj.

Acesta era în strânsă legătură cu Abd-El-Krim şi-l ţinea la curent cu sosirea trupelor şi a muniţiilor. Mai mult încă: tot el fusese acela care

cumpărase submarinul pentru marocani.

Când îl luară la cercetări, nu vru să răspundă la nicio întrebare.

— Dumneata ştii că vei fi împuşcat? îl întrebă amiralul.

— Nu voi fi.

— Aşa crezi?

— Da.

Deodată se îngălbeni şi se clătină pe picioare.

— Vedeţi că aveam dreptate când vă spuneam că nu o să fiu împuşcat? zise el şi căzu grămadă la pământ…

Ticălosul înghiţise fără să fie văzut, o otravă puternică, pe care o avea ascunsă în piatra inelului pe care-l purta în deget.

— S-a judecat singur, zise-amiralul. Acesta era cel mai primejdios dintre spionii care mişunau aici. Ceilalţi vor fi împuşcaţi mâine dimineaţa..

În aceeaşi seară, submarinul ieşi din port..

— De astă dată s-a isprăvit… ne-ntoarcem acasă, băieţi! strigă, plin de bucurie Fauvel.

Toţi de pe bord erau de-o veselie nebună.

— Numai de-ar ţine bidonul nostru de zinc până la Brest, făcu Forgues cu teamă.

— Ţine el, nu-ţi fie frică, e mai voinic decât tine, îl luă Martinvast peste picior.

După douăzeci şi patru de ore, pluteau în lungul coastei portugheze. Submarinul înainta repede ca şi când s-ar fi bucurat că se duce spre casă ca să se odihnească şi el după atâta trudă şi oboseală. Nu mai stăruim asupra acestei călătorii care fu foarte monotonă ca toate călătoriile pe o mare liniştită. Totuşi cu puţin înainte de-a ajunge la Brest, se stârni un vânt puternic care, dacă ar mai fi ţinut ar fi putut fi primejdios pentru submarin. O corabie de pescari n-avu când să-şi strângă pânzele şi se răsturnă. Cei patru oameni care se aflau în ea s-ar fi înecat cu siguranţă dacă nu le venea submarinul în ajutor ca să-i tragă pe bord.

— Nici nu se putea încheia călătoria fără o faptă bună, zise Fauvel. De altminteri, e pentru cea din urmă oară că scap pe cineva de la înec, fiindcă de-acum încolo am de gând să mă retrag la moşie.

— Moşia ta… făcu Le Gonidec.

Marinarii izbucniră în râs şi glumeţul de Fauvel se apucă să ţină un discurs mării.

— Cucoană mare, m-am hotărât să te părăsesc; îmi pare rău din suflet, dar n-am ce-ţi face. Mă întorc în Parisul meu şi dacă mi-o mai călca vreodată piciorul pe un vapor, o să fie pe unul care face cursa pe Sena.

— Nu mai vorbi prostii, îl mustră Le Gonidec, dacă ar fi să se întâmple ceva, au să te mobilizeze tot la marină, fii pe pace.

— Nici nu mă gândesc! Dacă s-ar întâmpla ceva, mă cer la infanterie.

— Nu e frumos ce spui, făcu Le Gonidec, nemulţumit. Când ai avut cinstea să serveşti la marină, marinar trebuie să rămâi.

— Aşa e, are dreptate Le Gonidec, zise Forgues.

Intrau în radă. Sute de vapoare stăteau îngrămădite în port.

— Ah, făcu Le Gonidec, scoţându-şi bereta, orice ai zice, parcă-ţi creşte inima când te vezi iar în ţara ta…

— Bine zici, făcu Martinvast, emoţionat.

Cap. 509 – Acasă

Debarcară chiar în seara aceea şi oamenii de pe submarin părăsiră Brestul, pentru a se întoarce fiecare la vatra lui.

Înainte de a-şi lua rămas bun de la vechiul său prieten, Le Gonidec, Milo ţinu să-i mulţumească pentru tot ce făcuse pentru el.

— Dacă nu erai dumneata, îi zise dânsul, viaţa mea pe bordul submarinului n-ar fi fost defel uşoară. Dumneata m-ai îndrumat şi m-ai ajutat în momente atât de grele pentru mine. N-o să te uit niciodată şi o să vin cât voi putea mai des să te văd.

— O să-mi faci mare bucurie, dragul meu. Îmi pare şi mie rău că mă despart de tine… scrie-mi din când în când ce faci, fiindcă vezi tu, îmi eşti drag ca şi când ai fi copilul meu… Munceşte, învaţă, fii om cinstit şi o să-ţi faci calea în viaţă.

Milo s-ar fi putut întoarce la Havre cu trenul, dar îi plăcu mai bine să ia vaporul. Se îmbarcă pe bordul unui cargobot, care sosi abia după nouă zile la Havre, căci se ciocnise în drum cu nu vas de transportat cărbuni şi avusese o avarie destul de serioasă. Ca totdeauna, Milo

dovedi şi în această împrejurare multă pricepere şi curaj. Ajută marinarilor să astupe crăpătura prin care năvălea apa cu furie. Căpitanul cargobotului îl lăudă, armatorul, proprietarul vasului, îl răsplăti cu o mie de franci.

Cu leafa pe care o primi de la comandantul Dartois pentru timpul servit pe submarin şi cu această mie de franci, Milo se pomeni cu frumuşica sumă de trei mii de franci în buzunar.

Când sosi la Havre, alergă numaidecât la oamenii aceia de ispravă care o adăposteau pe surioara lui. Aceştia însă se mutaseră, fără să-şi lase adresa.

Bietul băiat îşi simţi ochii plini de lacrimi. Aşadar n-o să-şi mai revadă surioara? O vecină îi spuse că fata e în serviciul domnului Dubosc din strada Paris 274. Alergă într-un suflet într-acolo.

Cap. 510 – Revederea

Ajunse repede la adresa dată. Aici se afla un magazin cu manufactură. Milo intră în prăvălie şi întrebă pe o doamnă care stătea la casă, dacă nu au în serviciul lor pe o fetiţă cu numele de Mariette. Aceasta, care stătea cu spatele la el, rânduind ceva într-un raft, auzindu-şi numele întoarse capul.

Milo aproape n-o recunoscu, atât se făcuse de mare şi voinică.

— Mariette, Mariette a mea scumpă… murmură Milo, sărutând-o. Nu credeam că o să te mai văd vreodată.

— Nici eu, Milo dragă. Pierdusem orice speranţă. Ţi-am scris peste douăzeci de scrisori şi n-am primit de la tine decât una singură.

— Cum se poate? Numai una?

— Da, frăţioare dragă… şi ce-am mai plâns… mai ales că toată lumea cu care vorbeam de tine îmi spunea că n-o să te mai întorci. Gazetele de aici au scris mereu despre submarinul vostru, dar veştile pe care le dădeau erau care mai de care mai îngrijorătoare.

— Vai, surioară dragă, ce îngrijorată trebuie să fi fost! Dar acum eşti fericită?

— Nici nu-ţi închipui cât sunt de fericită… mai ales că nădăjduiesc să nu ne mai despărţim niciodată de-acum încolo.

Milo se făcu că n-aude şi schimbă vorba.

— Spune-mi, Mariette dragă, unde stai şi ce rost ai aici? o întrebă el, doritor să afle care era situaţia ei de acum.

— Stau chiar la patroana prăvăliei, doamna Dubosc, – o femeie foarte de ispravă. Familiei la care mă adăpostisem i-a mers din ce în ce mai rău, şi deşi munceau bieţii oameni de se speteau, nu le ajungea nici pentru mâncare. Când am înţeles că le mai sunt şi eu povară, am căutat un loc unde să mi se dea hrană şi locuinţă; am avut norocul să găsesc pe această doamnă Dubosc; leafa e mică, dar sunt la adăpost de nevoi.

Băiatul îşi găsi o gazdă în oraş şi scrise numaidecât la Brest comandantul Dartois, rugându-l să pună o vorbă bună pentru el la şcoala de aspiranţi de marină.

Trecu o săptămână de aşteptare zadarnică. Milo se hotărî să plece chiar el la Brest, ca să vadă ce s-a întâmplat. Îl ştia pe comandantul Dartois om de cuvânt şi se mira de tăcerea lui. Îi făgăduise doar să-l protejeze pentru a face din el un bun marinar şi să-l ajute la nevoie.

Cap. 511 – Dezamăgire

Milo se despărţi de surioara lui cu maltă părere de râu, mângâind-o însă cu speranţa că se va întoarce în curând. Zicea că trebuie să se ducă la Brest pentru a se interesa la Amiralitate dacă a fost eliberat definitiv, sau i s-a dat numai un concediu de odihnă.

Ajunse la Brest într-o dimineaţă mohorâtă de toamnă; vântul sufla aprig dinspre mare şi oamenii treceau grăbiţi, fără să-l ia în seamă.

Se îndreptă spre Amiralitate şi cu mare greutate putu pătrunde înăuntru. Cercetă în dreapta şi în stânga şi află, spre marea lui dezamăgire, că dragul lui comandant plecase în concediu de două luni, fără să se ştie unde.

Milo rămase ca trăsnit. În oraş străin, fără să cunoască pe cineva, ce se face el? Aşteptă în gară plecarea celui dintâi tren şi, adânc mâhnit, fără vreo speranţă, se înapoie la Havre.

Dar băiatul se deprinsese să privească viaţa drept în faţă şi, la nevoie, să ştie să ia o hotărâre.

— Mariette, zise el într-una din zile surioarei lui, trebuie să plecăm la Paris.

Fata îl privi speriată.

— La Paris? Şi ce să facem acolo?

— Până acum nici eu nu ştiu, dar de plecat trebuie să plecăm neapărat. Aici ar fi greu să învăţ ceva, pe când acolo sunt uzine mari în care îmi pot găsi şi eu un rost. Prietenul şi camaradul meu Fauvel e un băiat de ispravă, care mă va lua pe lângă el la uzina unde a mai lucrat şi unde avea de gând, – după cum spunea el – să intre iar.

Milo ştiu atât de bine să-i descrie viitorul în culori frumoase, încât fetiţa se deprinse repede cu gândul, şi fu chiar bucuroasă să se mute la Paris.

Sfârşitul romanului
Ocolul pământului în submarin

Urmează al doilea roman şi ultimul
Ocolul pământului în avion